

ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΓΑΛΗΝΟΥ
Α Π Α Ν Τ Α.

CLAVDII GALENI
OPERA OMNIA.

EDITIONEM CVRAVIT
D. CAROLVS GOTTLOB KÜHN

PROFESSOR PHYSIOLOGIAE ET PATHOLOGIAE IN
LITERARVM VNIVERSITATE LIPSIENSI PVBLICVS
ORDINARIVS ETC.

T O M V S XII

LIPSIÆ

PROSTAT IN OFFICINA LIBRARIA CAR. CNOBLOCHII

1 8 2 6,

45674

MEDICORVM GRAECORVM

O P E R A

QVAE EXSTANT.

EDITIONEM CVRAVIT

D. CAROLVS GOTTLOB KÜHN

PROFESSOR PHYSIOLOGIAE ET PATHOLOGIAE IN
LITERARVM VNIVERSITATE LIPSIENSI PVBLICVS
ORDINARIVS ETC.

VOLVMEN XII.

CONTINENS

CLAVDII GALENI T. XII.

45674

LIPSIAE

PROSTAT IN OFFICINA LIBRARIA CAR. CNOBLOCHII

1826.

15878

LIBRARY OF THE

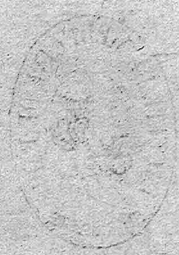
O. P. E. A.

OF THE

EDUCATION

D. CAROLUS GOTTLIEB KUHN

PROFESSOR PHYSIOLOGIAE ET ANATOMIAE IN
LIBRARIIS UNIVERSITATIS BRESLAVIENSIS
ORDINARIUS EXC.

VOLUMEN XI

CONTINENS

CLAUDI GALIENI T. XII

LIBRARI

POSITA IN OFFICINA LIBRARIA CAR. GOTTLIEBI

1820

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡ-
ΜΑΚΩΝ ΚΡΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΩΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ Η.

Ed. Chart. XIII. [181.]

Ed. Bas. II. (86.)

Προοίμιον. Ἑβδομον τοῦτο περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν
φαρμάκων δυνάμεως ὑπόμνημα γράφοντες ἀναγκαῖον ἡγού-
μεθα προειπεῖν ὥς μόνοις ἔσοιτο σαφές, ὅσοι τοῖς ἔμπρο-
σθεν ὠμίλησαν οὐκ ἐν παρέργῳ, τοὺς δ' ἄλλους ἡγοῦμαι
παρακούσεσθαι μᾶλλον ἢ μαθήσεσθαι τι τῶν ἐν αὐτῷ
λεχθησομένων καὶ αὐτοὺς τε σφαλῆσεσθαι καὶ ἡμᾶς ἴσως
ἐπηρεάσειν, ὥς οὐκ ὀρθῶς τινα γράφοντας. ὅσοι μὲν οὖν

GALENI DE SIMPLICIVM MEDICA-
MENTORVM TEMPERAMENTIS AC
FACVLTATIBVS LIBER VII.

Prooemium. Septimum de simplicium medica-
mentorum facultatibus commentarium scripturus necessa-
rium duxi praefari solis iis apertum ac clarum fore, qui
in superioribus libris non velut aliud agentes aut obiter
fuerint versati, alios vero potius perperam inaudituros
quam eorum quae in eo dicenda sunt aliquid percepturos
existimo, tum sese falluros et nos forsan tanquam non

Ed. Chart. XIII. [181.]

Ed. Bas. II. (86)

σώφρονές εἰσιν οἷδ' ὅτι πεισθήσονται, καὶ εἴπερ ὅλως πε-
φροντίκασι τῆς προκειμένης θεωρίας, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀναλέ-
ξονται τὴν ὅλην πραγματείαν· ὅσοι δὲ περίεργοι μᾶλλον ἢ
φιλομαθεῖς ὑπάρχουσιν, ἀπειθήσουσι τῇ προσήρσει, καὶ οὐ-
δὲν ἴσως θαυμαστὸν, εἴ γε καὶ μυστηρίων βίβλους ἐτόλμη-
σαν ἔνιοι τῶν ἀμυήτων ἀναγινώσκειν. ἀλλ' οὐτ' ἐκείνας ἔγρα-
ψαν οἱ γράψαντες τοῖς βεβήλοις οὐτ' ἐγὼ ταῦτα τοῖς μή-
πω περὶ τὰ πρῶτα γεγυμνασμένοις. εἰρήσονται δ' ἐν τούτῳ
τῷ βιβλίῳ καὶ τῷ μετ' αὐτὸ τῶν ὑπολοίπων φυτῶν αἱ πρῶ-
ται δυνάμεις, τὴν τάξιν τῆς διδασκαλίας κἀνταῦθα κατὰ
τὴν τάξιν τῶν γραμμάτων ποιησαμένων ἡμῶν, ἀφ' ὧν ἄρ-
χονται. ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τοῦδε μέχρι τοῦ ι προήλθομεν·
ἐνταυθοῖ δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ κ ποιησόμεθα τοσοῦτον
ἔτι προαναμνήσαντες, ὥς εἰς τὰς προαποδεδειγμένας ἀρχὰς
ἀνάξομεν ἅπαντα· τῷ γὰρ ἐπὶ τοσόνδε θερμὸν ἢ ψυχρὸν,
ἢ ὄγρον ἢ ξηρὸν, ἢ λεπτομερὲς ἢ παχυμερὲς ὑπάρχειν ἕκα-
στον τῶν φαρμάκων αἱ διαφοραὶ τῶν κατὰ μέρος ἐνερ-

recte quaedam scripserimus calumniaturos atque conviciis
laceraturos. Itaque qui sanioris mentis sunt, monitis, scio,
auscultabunt, ac si qua illis cura est praesentis hujus spe-
culationis, ab initio totum opus perlegent; at qui prae cu-
riositate potius quam discendi studio huc acceperint, mo-
nita nostra contemnent. Enimvero mirum fortasse videri
non debet, si inventi sunt qui mysteriorum libros a myste-
riis alieni legere non sunt reveriti, verum illos sui auctores
non scripserant profanis, nec ego mehercule iis qui in
principiis non sunt exercitati. Exponentur hoc in libro
et eo qui hunc subsequitur reliquarum plantarum primae
facultates eo doctrinae ordine, qui in literis a quibus inci-
piunt visitur. Antecedente itaque libro usque ad jota pro-
gressi sumus. Hic autem principium sumemus a κ, id modo
praemonentes etiam, quod ad ante demonstrata principia
totum referemus. Siquidem hinc omnis sigillatim medica-
mentorum in agendo provenit diversitas, quod hactenus
eorum unumquodque aut calidum est, aut frigidum, aut sic-

Ed. Chart. XIII. [181. 182.]

Ed. Bas. II. (86. 87.)

γειῶν αὐτῶν γίνονται, τὸ δ' ἐπὶ τοσόνδε προήκειν ἐν ἐκά-
στω τῶν προειρημένων ἄρδῆτόν ἐστι πρὸς γε τὴν ἀκριβεστά-
την ἀλήθειαν. ἀλλ' ἡμεῖς καὶ τοῦτο [182] περιλαβεῖν ἐπειρά-
θημεν ὅροις σαφέσιν, ἱκανοῖς εἰς τὴν χρείαν τῆς τέχνης, ἐν
μὲν εἶναι γένος φαρμάκων ἐπιδείξαντες εἰς ὁμοίαν τοῖς σώ-
μασιν ἡμῶν ἀφικνούμενον κρᾶσιν, ἐπειδὴν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς
θερμότητος ἀρχὴν τινα δέξεται μεταβολῆς τε καὶ ἀλλοιώ-
σεως, ἕτερον δὲ θερμότερον ἢ καθ' ἡμᾶς γινόμενον, οὗ
τέτταρας ἔδοξε ποιήσασθαι τάξεις· πρώτην μὲν τὴν ἀσαφῆ
πρὸς αἴσθησιν, ὡς λόγου δεῖσθαι τοῦ φωράσαντος, ἑτέραν
δ' ἐπ' αὐτῇ δευτέραν, ἥδη πῶς σαφῆ πρὸς αἴσθησιν, ἄλλην
δὲ τρίτην θερμαίνουσαν μὲν ἰσχυρῶς, οὐ μὴν ἥδη γέ πῶς
καίουσαν, ἐφ' ἣ τέταρτην τε καὶ ὑστάτην τὴν κανστικὴν.
οὕτω δὲ καὶ τῶν ψυχόντων πρώτην μὲν τὴν (87) τάξιν
τῶν λόγου δεομένων εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ψύχειν, δευτέραν δὲ
τῶν αἰσθητῶς ψυχόντων, καὶ τρίτην τῶν ἰσχυρῶς, καὶ τε-

cum, aut humidum, aut tenuium partium, aut crassarum.
Caeterum quatenus in comprehensorum unoquoque proces-
sum sit, juxta exactissimam veritatem, explicatu certe est
impossibile. Sed nos id tamen claris limitibus circumscri-
bere sumus conati, qui quidem ad artis usum sufficerent,
unum esse medicamentorum genus monstrantes, quod ad
similem corporibus nostris temperiem pertingeret, quum a
calore, qui in ipsis est, mutationis alterationisque acciperet
principium, alterum quod calidius quam nos efficeretur,
cujus quatuor constituendos esse ordines visum est, primum
qui sensu obscurus sit, adeo ut ratione sit opus, quae ve-
rum deprehendat, alterum ab eo secundum quodammodo
jam sensu clarum, tertium deinde alium qui valenter qui-
dem calefaciat, sed nondum urat, quem sequitur quartus et
postremus jam adurens. Sic quoque refrigerantium primum
quidem eorum quae rationis subsidio indigent, ut refrigerare
demonstrentur, secundum eorum quae sensibilibiter refrige-
rant, tertium eorum quae valenter, quartum eorum quae

Ed. Chart. XIII. [182.]

Ed. Bas. II. (87.)

τάρτην τῶν νεκρύντων. ἀνάλογον δὲ ταύταις καὶ περὶ τῶν ὑγραινόντων καὶ ξηραινόντων.

Κε φ. ι'. [α'. Περὶ καλαμίνθης.] Καλαμίνθη λεπτομερὴς τὴν οὐσίαν ἐστὶ καὶ θερμὴ καὶ ξηρὰ τὴν κρᾶσιν, ἐκ τῆς τρίτης πού τάξεως κατ' ἀμφοτέρας τὰς ποιότητας. ἐναργῆ δὲ τούτων τὰ γνωρίσματα τὰ τε τῇ γεύσει φαινόμενα καὶ τὰ διὰ τῆς πείρας γινωσκόμενα. τῇ μὲν γὰρ γεύσει δοσιμεῖα τε καὶ θερμὴ σαφῶς ἐστὶ καὶ βραχύ τι παντελῶς ὑπόπικρον ἔχει. πειρωμένοις δ' αὐτῆς καὶ προσάγουσι τῷ σώματι πρῶτον μὲν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένη λίαν θερμαίνει τε καὶ δάκνει καὶ ἀμύττει τὸ δέρμα καὶ τελευτῶσα ἔλκος ἐργάζεται. λαμβανομένη δὲ εἴσω τοῦ σώματος αὐτὴ τε καθ' ἑαυτὴν ξηρὰ καὶ διὰ μελικράτου, θερμαίνει τε σαφῶς καὶ ἰδρῶτας κινεῖ καὶ διαφορεῖ καὶ ξηραίνει τὸ πᾶν σῶμα. διὰ τοῦτο γοῦν αὐτῇ τινες ἐχρήσαντο καὶ πρὸς τὰ κατὰ περίοδον ῥίγη, ἔξωθεν μὲν ἐναφέποντες ἐλαίῳ καὶ συναλείφοντες ὅλον τὸ σῶμα μετὰ τρίψεως γενναίως, ἔσωθεν δὲ λαμβάνοντες, ὡς εἴρηται. καὶ μὲν γε καὶ κατὰ τῶν ἰσχύων

extinguunt ac mortem inducunt. Proportione istorum et de humectantibus ac siccantibus.

Cap. X. [1. De Calamintha.] Calamintha essentia est tenuium partium et calida siccaque temperie, ex tertio quodammodo ordine utraque qualitate. Horum manifesta sunt indicia, partim gustu apparentia, partim experientia cognita. Gustu siquidem acris et calida palam est, ac paulum omnino subamari obtinet. Periclitantibus autem et corpori admoventibus extrinsecus imposita, primum quidem valde calefacit et mordicat, cutemque exugit, postremo etiam ulcus efficit, in corpus autem intro assumpta tum ipsa per sese sicca, tum etiam ex melicrato, perspicuo calefacit et sudores ciet, omneque corpus tum digerit tum exiccat. Ea ratione ducti quidam ipsam contra corporis concussiones rigoresque per circuitum repetentes adhibuerunt, foris quidem oleo incoctam toti corpori inungentes cum frictione non segni, intro vero assumentes, sicuti est dictum. Quin

Ed. Chart. XIII. [182.]

Ed. Bas. II. (87.)

καταπλάττουσί τινες αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἰσχιαδικῶν ἄρρώστη-
μάτων ὡς γενναῖον βοήθημα· καὶ γὰρ ἔλκει τὰ ἐκ τοῦ βά-
θους εἰς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν καὶ θερμαίνει σύμπαν τὸ ἄρ-
θρον, ἐπικαίει τε σαφῶς τὸ δέρμα καὶ καταμήνιά τε πινο-
μένη καὶ προστιθεμένη προσκαλεῖται πάνν δραστηρίως. ἄγα-
θὸν δὲ καὶ τῶν ἐλεφαντίωντων φάρμακον, οὐ μόνον τῷ
γενναίως διαφορεῖν τοὺς λεπτοὺς χυμοὺς, ἀλλὰ καὶ τῷ λε-
πτύνειν καὶ τέμνειν ἰσχυρῶς τοὺς παχεῖς, οἳοί περ εἰσιν οἱ
τὸ τοιοῦτο νόσημα γεννῶντες, οὕτω δὲ καὶ οὐλὰς μελαίνας
λαμπρύνει καὶ ὑπώπια διαφορεῖ. κάλλιον δ' ἐπὶ τῶν τοιού-
των χλωρὰν ἐν οἴνῳ ἐψηθεῖσαν καταπλάττειν αὐτὴν μάλ-
λον, ἢ ξηράν. ἰσχυροτέρα γὰρ ξηρανθεῖσα γίνεται καὶ καίειν
ἐτοιμοτέρα. τῷ δ' εἶναι τοιαύτη καὶ πρὸς τὰ τῶν ἰοβόλων
θηρίων δῆγματα παραλαμβάνεται, καθάπερ τὰ τε καντήρια
καὶ ὅσα τῶν φαρμάκων ἐστὶ θερμὰ καὶ δριμέα καὶ λεπτο-
μερῇ καὶ ῥαδίως ἐκ τοῦ βάθους ἐπισπώμενα πρὸς ἑαυτὰ
τὴν παρακειμένην ἅπασαν ὑγρότητα. ἡ δὲ συνοῦσα πικρό-
της αὐτῇ βραχεῖα μὲν ἐστὶ παντελῶς· δρᾶ δ' ἅπερ ἡ ἰσχυ-

etiam et coxendicibus eam quidam in morbis ischiadicis
tanquam strenuum remedium illinunt, trahit enim quae in
profundo haerent, ad extimam superficiem, totamque adeo
articulum calefacit, cutemque non obscure adurit. Men-
sesque tum epota tum apposita admodum efficaciter pro-
vocat. Bonum etiam elephantiorum remedium, non eo
tantum, quod strenue tenues humores digerat, verum etiam
quia extenuet et ineidat valenter crassos, qui talem morbum
procreant. Sic et cicatricibus atris candorem reddit et su-
gillata digerit, sed ad talia in vino concoquentes, emplastri
modo ipsam imponere et virentem magis quam arentem
praestat, quippe arefacta vehementior redditur et ad uren-
dum promptior. Porro talis quum sit, ad venenatarum
bestiarum morsus assumitur, velut etiam cauteria et quae-
cunque medicamenta calida sunt et acria tenuiumque par-
tium, quaeque facile ex alto ad sese circumjacentem omnem
humiditatem possunt attrahere. Caeterum qui illi inest
amaror, plane exiguus est, verum ad quaedam ita efficaci-

Ed. Chart. XIII. [182. 183.]

Ed. Bas. II. (87.)

ροτάτη πρὸς ἔνια, διὰ τὸ συνεῖναι σφοδρᾷ θερμότητι μετὰ λεπτομεροῦς οὐσίας. οὕτω γοῦν ἀσκαρίδας τε καὶ ἑλμινθας ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνιέμενός τε καὶ πινόμενος ἀνααιρεῖν πέφυκε. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν [183] λόγον καὶ τοὺς ἐν ὧσιν σκώληκας, ἢ εἴ πον καθ' ἑλκους σηπεδονώδους ἐτέρωθι τοῦ σώματος ἢ τοιαύτη γένοιτο διάθεσις. οὕτω δὲ καὶ τὰ κνούμενα πινομένη τε καὶ προστιθεμένη διαφθείρει τε καὶ ἐκβάλλει. ἢ μὲν οὖν τμητικὴ δύναμις ὑπάρχει διὰ τε τὸ θερμὸν αὐτῆς καὶ λεπτομερὲς καὶ πικρὸν, ἢ δὲ ῥυπτικὴ διὰ τὸ πικρὸν μόνον. καὶ τοίνυν ὀνίνησι τοὺς μὲν ἀσθματικούς διὰ πάντα τὰ εἰρημένα, τοὺς δ' ἱκτεριώδεις διὰ τὴν πικρότητα μάλιστα, καθάπερ καὶ τᾶλλα σχεδὸν ἅπαντα τὰ πικρὰ τῷ ῥυπτειν τε καὶ καθαίρειν τὰς κατὰ τὸ ἥπαρ ἐμφράξεις. ἔστι δ' εἰς ἅπαντα τὰ εἰρημένα πρακτικώτερα ἢ ὄρεος.

[β'. Περὶ καλάμου ἀρωματικοῦ.] Κάλαμος ἀρωματικός καὶ στύψως βραχείας καὶ δοιμύτητος ἐλαχίστης μετέχει. τὸ δὲ πλεῖστον αὐτοῦ γεώδους οὐσίας ἔστι καὶ ἀερώδους, εὐκρατον ἐν τῇ κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα συ-

ter agit ut quae valentissima est, nimirum quum conjuncta sit vehementi calori cum essentia tenuium partium. Quare et ascaridas et lumbricos succus ejus aut infusus, aut epotus enecat. Eadem ratione aurium vermes, aut sicubi in ulcere putredinoso in alia corporis parte talis provenierit affectus. Sic et conceptus seu pota seu admota interimit et ejicit. Igitur incidendi quidem ei vis adest propter calorem ejus, tenuitatem partium et amarorem, abstergendi vero propter unicum amarorem. Itaque asthmaticis ad omnia antedicta prodest, regio vero morbo laborantibus potissimum ob amarorem, sicut alia fere omnia amara, utpote abstergentia et expurgantia in jecinore provenientes obstructions. Ad omnia jam dicta efficacior est montana.

[2. De calamo aromatico.] Calamus odoratus leviculam quandam astrictionem, ac minimam acrimoniam possidet. Maxima ex parte essentia ejus terrena est et aërea, in caliditatis frigiditatisque conjugatione temperata. Quam-

Ed. Chart. XIII. [183.]

Ed. Bas. II. (87.)

ζυγία. ὅθεν οὐρητικός τε μετρίως ἐστὶν καὶ ταῖς πρὸς ἥπαρ καὶ στόμαχον ἐπιτιθεμέναις μίγνυται δυνάμεσιν, εἰς τε τὰς τῆς ὑστέρας πυρίας, ὅσαι φλεγμονῆς ἐνεκὴν ἢ καταμηνίων ἐρεθισμοῦ παραλαμβάνονται, χρησίμως μίγνυται. κείσθω τοίνυν δευτέρας τάξεως τῶν θερμαινόντων καὶ ξηραίνόντων, καὶ σφοδρότερόν γε ξηραίνόντων ἢ θερμαινόντων. ἔχει δέ τι καὶ λεπτομερές, ὥσπερ καὶ τὰλλα σύμπαντα ἀρώματα. ἀλλ' ἐκείνων μὲν τοῖς πλείστοις πάμπολυ τὸ λεπτομερές ὑπάρχει, τῷ καλάμῳ δ' οὐ πολὺ.

[γ'. Περὶ καλάμου φραγμίτου.] Καλάμου φραγμίτου τὴν ῥίζαν σὺν βολβοῖς ἀκίδας καὶ σκόλοπας ἐκ βάθους ἐπισπᾶσθαι τινες ἔγραψαν, ὡς ἂν ἐλκτικῆς τινος ὑπαρχούσης αὐτῇ δυνάμεως. οὐ μὲν ἡμεῖς γε ἐπειράθημεν, ὅσον μέντοι τῇ γένσει τεκμήρασθαι, ῥυπτικῆς μετέχει δυνάμεως οὐκ ὀλίγης, ἥμιστα δριμείας. τὰ μέντοι φύλλα τὰ χλωρὰ μετρίως ἐμψύχει, μετέχοντα τῆς ῥυπτικῆς καὶ ταῦτα δυνάμεως. ὁ φλοιὸς δὲ αὐτοῦ καυθεὶς λεπτομεροῦς ἱκανῶς καὶ διαφορητικῆς γίνεται δυνάμεως, ἔχων τι καὶ ῥυπτικόν, ὥστε καὶ ξη-

obrem moderate urinam movet, et facultatibus quae jecori stomachoque imponuntur misceri potest, tum in fomenta quoque uteri, quae phlegmones gratia, aut irritandis men-
sibus assumuntur, utiliter admiscetur. Ponatur itaque ha-
beatque secundi ordinis eorum, quae calefaciunt et defic-
cant, valentius tamen deficcant quam calefaciunt. Inest
quoque ei quaedam partium tenuitas, velut aliis omnibus
odoratis, sive aromatibus, caeterum illorum compluribus
tenuium partium plurimum, calamo vero non multum adest.

[3. De calamo phragmite, sive de canna.] Calami
phragmitis radicem cum bulbis aculeos et stipites ex alto
extrahere quidam scripsere, ceu trahendi quaedam vis ei
inisset. Nos tamen ejus rei periculum non fecimus. Ve-
rum quantum gustu liceat conjicere, abstergentem facultatem
possidet non paucam, minimeque acrem. Quinetiam folia
ipsa abstergentis sunt facultatis. Cortex vero ejus com-
bustus admodum tenuium partium et digerentis facultatis
efficitur, adjunctum habens absterforium quiddam, ut exic-

Ed. Chart. XIII. [183. 184.]

Ed. Bas. II. (87.)

ραίνειν καὶ θερμαίνειν κατὰ τὴν τρίτην πού τάξιν, καὶ πλέον γε ξηραίνειν ἢ θερμαίνειν. φυλάττεσθαι δ' αὐτοῦ προσήκει τὴν καλουμένην ἀνθήλην. ἐμπίπτουσα γὰρ τοῖς ὤσιν ἐμπλάττεται ἀναπολύτως καὶ κακοῖ τὴν ἀκοήν, ὥστε κωφώσεις ἐργάζεσθαι πολλάκις.

[δ'. Περὶ καγκάνου.] Καγκάνου ἡ ῥίζα δυνάμεως μὲν ἐστὶν ἀδήκτου τε καὶ μετρίως ξηραντικῆς, οὐσίας δὲ παχυμεροῦς ἐμπλαστικῆς. ὅθεν οἶνω βρεχομένη, καθάπερ ἡ τραγάνανθα καὶ ἐκλειχόμενη, τὰς τῆς ἀρτηρίας ἰσται τραχύτητας, οὐδὲν δ' ἦττον, εἰ καὶ διαμασῆσαιτό τις αὐτήν, ὁ παραρρέων χυλὸς ὀνίνησι τὴν ἀρτηρίαν ὁμοίως τῷ τῆς γλυκυρίζης.

[184] [ε'. Περὶ καννάβεως.] Καννάβεως ὁ καρπὸς ἄφυσός τε καὶ ξηραντικὸς εἰς τοσοῦτόν ἐστιν ὥς, εἰ πλείων βρωθείη, ξηραίνειν τὴν γονήν. ἐνιοὶ δὲ χλωρὸν αὐτὸν χυλίζοντες εἰς ὧτων ἀλγήματα χράωνται τὰ κατ' ἔμφραξιν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, γινόμενα.

[στ'. Περὶ καπνίου.] Κάπνιος οἱ δὲ καπνὸν ὀνομάζουσι, δριμύειας ἅμα καὶ πικρᾶς μετέχει ποιότητος, οὐκ ἀπῆλ-

cet et calefaciat tertio quodammodo ordine, plus tamen deficcet quam calefaciat. Vitandus est ejus flos, quem anthelen vocant. Nam si in aures incidat, adeo tenaciter adhaerens affigitur, ut avelli non possit, auditumque vitiet, quamobrem saepissime surditates efficit.

[4. *De cancano, cacalia.*] Cancani radix facultatem habet mordacitatis expertem et modice exiccantem, essentiam crassarum partium et emplasticam. Quapropter macerata vino, sicut tragacantha et lincta arteriae asperitates sanat. Nec minus liquis eam commandat, succus ejus defluens prodest arteriae similiter, ut glycyrrhizae succus.

[5. *De cannabe.*] Cannabis semen flatus extinguit, adeoque deficcet, ut, si plusculum edatur, genituram [exiccet. Sunt qui viridem succum exprimentes ad aurium dolores ab obstructione, opinor, natos eo utantur.

[6. *De capnio, fumo.*] Capnios, alii capnos, acris simul et amarae qualitatis est particeps, nec tamen plane

Ed. Chart. XIII. [184.]

Ed. Bas. II. (87. 88.)

λακται δὲ παντάπασιν οὐδὲ τῆς στρυφνῆς, ὅθεν οὐρά τε
χολώδῃ προτρέπει πολλά καὶ τὰς καθ' ἥπας ἐμφράξεις τε
καὶ ἀτονίας ἰᾶται, καὶ ὁ χυλὸς δ' αὐτῆς ὀξυθερκῆς ἐστὶ καὶ
ἐπισπώμενος οὐκ ὀλίγον δάκρυον, ὥσπερ ὁ καπνὸς, ἐντεῦ-
θεν δ' αὐτῇ καὶ τὸννομα. ἐκρήτο δ' αὐτῇ τις ἰδιώτης καὶ
ὡς στόμαχον ῥωννυούσῃ μετὰ τοῦ καὶ γαστέρα λαπάσσειν.
ἔξῃραινε γὰρ τὴν πόαν πρότερον καὶ ἀπετίθετο καὶ οὕτως
ἀπέπασσεν ὑπαγωγῆς μὲν ἕνεκα μελικράτω, ῥωννύναι δὲ βου-
λόμενος τὸν στόμαχον οἶνω κεκραμένῳ [δηλονότι].

(88) [ζ. Περὶ καππάρεως.] Καππάρεως ὁ μὲν τῆς
ῥίζης φλοιὸς ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα, δευτέ-
ραν δὲ τὴν δριμύτην, ἐφεξῆς δὲ ταύτῃ τὴν στρυφνὴν. ὧ καὶ
δηλον ὡς ἐκ διαφόρων τε καὶ μαχομένων σύγκειται δυνά-
μεων. ῥύπτειν μὲν γὰρ δύναται καὶ διακαθαίρειν τε καὶ
τέμνειν τῇ συννούσῃ πικρότητι, θερμαίνειν δὲ καὶ τέμνειν
καὶ διαφορεῖν τῇ δριμύτητι, συνάγειν δὲ καὶ πιλεῖν καὶ σφίγ-
χειν τῇ στρυφνότητι. καὶ διὰ τοῦτο σπλῆνας μὲν, σκιρῳόδεις,
εἰ πέρ τι καὶ ἄλλο, καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ὀνίνησιν, ἔξω-
θεν δὲ τοῖς ἐπιτηδείοις καταπλάσμασι μιννύμενον, εἴσω δὲ

expers est acerbæ. Quamobrem urinam biliosam multam-
que provocat, sanatque jecinoris obstructions et debilitates.
Succus ejus oculorum aciem acuit, non paulum trahens
lachrymarum, velut ipse fumus, nam hinc ei appellatio in-
dita. Plebejus quidam ea uti solebat ad stomachum robo-
randum, unaque ventrem lubricandum. Siquidem herbam
primum deficcata condebat, porro quum uti volebat, sub-
ductionis quidem gratia melicrato inspergebat, roborandi
vero stomachi causa vino nimirum diluto.

[7. De cappare.] Capparis radice cortex vincen-
tem habet qualitatem amaram, proximam acrem, deinde
acerbam. Ex quo liquet quod diversis pugnantibusque
constet facultatibus, quippe abstergere, expurgare, incidere
potest amarore, calefacere, incidere, digerere acrimonia,
porro contrahere, densare, constringere acerbitate. Itaque
lienes induratos, siquid aliud, hoc medicamentum juvare
valet, tum foris idoneis illinendis remediis admixtum, tum

Ed. Chart. XIII. [184.]

Ed. Bas. II. (88.)

τοῦ σώματος λαμβανόμενον, ἦτοι ἀφεψημένον ἐν ὄξει καὶ ὀξυμέλιτι καὶ τοῖς τοιούτοις, ἢ ξηρὸν κεκομμένον ἀναμιγνύμενον αὐτοῖς. καὶ γὰρ δὴ καὶ κενοὶ φανερῶς τοὺς γλίσχρους καὶ παχεῖς χυμοὺς οὕτω ληφθέν, οὐ δι' οὕρων μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ γαστέρα. πολλάκις δὲ καὶ αἱματώδη διαχωροῦσιν, ἐφ' οἷς οἱ τε σπλῆνες ὀνίνανται καὶ αἱ κατ' ἰσχίον ὀδύναι. καὶ μὲν δὴ καὶ καταμήνια κινεῖ καὶ ἀποφλεγματίζει καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασι βοηθεῖ. τὸ δ' ὅτι χρηρὸν πόματι μιγνύειν αὐτὴν ἐφ' ἐκάστου τῶν παθῶν, οὐ τῆς προκειμένης πραγματείας ἐστίν, ἀλλ' ἦτοι τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων, ἢ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου. καὶ καταπλαττόμενος δὲ τοῖς κακοήθεσιν ἔλκεσι τῆς ῥίξης ὁ φλοιὸς ἀγαθὸν φάρμακον, ὥς ἂν ἀπορροῦπτειν τε δυνάμενος αὐτὰ καὶ ξηραίνειν ἰσχυρῶς, καὶ τοὺς τῶν ὀδόντων τε πόρους κατὰ τὰς προειρημένας ὠφελείας ποιότητος, ἐνίοτε μὲν ὄξει συνεψηθεῖς, ἐνίοτε δ' οἶνω, πολλάκις δ' αὐτὸς μόνος ἐνδακνόμενος. ἔστι δὲ οὐδὲ τούτων τοὺς καιροὺς διορίσαι τῆς ἐνεσιτώσεως πραγματείας. οὐ γὰρ τοῦτο πρόκειται νῦν, ἀλλ' ἐξ ἐκάστου τῶν κατὰ μέρος

intro in corpus assumptum, sive decoctum in aceto aut oxymelite et id genus, sive aridum confusum illisque permixtum, quippe quum aperte crassos lentosque humores hoc pacto sumptum evacuet, nec eos tantum per urinas, sed et per ventrem, saepe etiam sanguinolentos defert, unde et lienes adjuti sunt et coxarum dolores. Quin etiam menses promovet, et e capite pituitam evocat, auxiliaturque ruptis atque convulsis. Caeterum cuinam ipsum potioni in quoque affectum misceri conveniat, non est praesentis instituti persequi, sed aut ejus, ubi de componendis agitur medicamentis, aut ubi curandi traditur methodus. Porro radicis ejus cortex ulceribus malignis cataplasmatibus modo impositus non malum est remedium, ut qui illa extergere valeat, nec segniter desiccare. Praeterea dentium labores praedictarum qualitatum ratione adjuvat, interdum cum aceto coctus, interdum cum vino, saepe etiam solus dentibus mansus ac morfus. Sed non pertinet ad praesens negotium quando quodque horum tempestivum sit definire; nec

Ed. Chart. XIII. [184. 185.]

Ed. Bas. II. (88.)

ἔργων ἐνδειξίν τινα λαβεῖν τῶν δυνάμεων αὐτῆς, ἀναγα-
γόντα τὸν λόγον ἐπὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένας ἀρχάς. εὐ-
δὴλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὡς τμητική τις ἐν αὐτῇ δύ-
ναμὶς ἐστὶ καὶ ῥυπτική καὶ διαφορητική καὶ συνακτική. καὶ
γὰρ δὴ καὶ ἀλφούς ἀφαιρεῖ σὺν ὅξει καὶ χοιράδας καὶ ὄγ-
κους σκληροὺς διαφορεῖ, τοῖς ἐπιτηδεύουσιν πρὸς ταῦτα φαρ-
μάκοις μίγνυμένη. τῷ δὲ φλοιῷ τῆς ῥίζης ὁ καρπὸς ἀνάλο-
γον ἔχει δυνάμει, πλὴν ὅσον ἀσθενέστερός ἐστιν εἰς ἅπαντα,
[185] καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ κανλὸς αὐτῶν
ὁμοίας εἰσὶ δυνάμει, καὶ ἔγωγέ ποτε τοῖς φύλλοις οἶδα
διαφορήσας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις χοιραδῶδη σκληρότητα. μί-
γνυμεν δ' αὐτοῖς δηλονότι τῶν ἀμβλυνόντων τι τὸ σφοδρὸν
τῆς δυνάμει. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ καὶ τοὺς ἐν ὥσιν
σκώληκας ὁ κυλὸς ἀναιρεῖ διὰ τὴν πικρότητα. ἡ δ' ἐν τοῖς
θερμοῖς πάννυ χωρίοις γεννωμένη κάππαρις, ὥσπερ καὶ ἡ ἐν
Ἀραβίᾳ, πολὺ τῆς παρ' ἡμῖν ἐστὶ δριμυτέρα, ὥστε καὶ τῆς
καυστικῆς ἐπιπλέον μετέχει δυνάμει.

[ἡ. Περὶ καρδάμου.] Καρδάμου τὸ σπέρμα καυστικῆς

enim id nunc propositum est, sed ex quoque particularium
ejus operum virium ejus quandam sumere indicationem,
sermonem ad principia ab initio proposita reducendo. Ex
dictis ergo clarum est, incidendi quandam ei facultatem
inesse, itemque extergendi, digerendi, contrahendi. Viti-
ligines siquidem cum aceto detrahit et strumas et duros tu-
mores digerit idoneis ad ea medicamentis mixtus. Radicis
cortici fructus proportionem virium respondet, nisi quod ad
omnia fit imbecillior. Imo et folia et caules ejus similem
vim obtinent. Meminique me foliis quandoque paucis diebus
duritiem strumae naturam referentem discussisse. Sed ad-
miscemus scilicet illis quippiam, quod eorum virium obtun-
dat vehementiam. Nec mirum est quod succus aurium
vermes amarore occidat suo. Porro capparis, quae in ad-
modum ferventibus regionibus provenit, ut quam fert Ara-
bia, multo est nostrate acrior, adeo ut plurimum etiam
habeat facultatis adurentis.

[8. De cardamo.] Nasturtii semen adurentis seu

Ed. Chart. XIII. [185.]

Ed. Bas. II. (88.)

μετέχει δυνάμειος, ὥσπερ τὸ νᾶπν, καὶ διὰ τοῦτο ἰσχυράς, κεφαλαλγίας καὶ ὀτιοῦν ἄλλο τῶν δεομένων φοινίξεως ἐκ-θερμαίνουσιν αὐτῷ, καθάπερ τῷ νάπνι. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς τοὺς ἀσθματικούς διδομένοις φαρμάκοις, ὥς ἂν δηλονότι τέμνειν ἰσχυρῶς τοὺς παχεῖς χυμοὺς δυνάμενον, ὥσπερ καὶ τὸ νᾶπν· προσέειπε γὰρ ἐκείνῳ τὰ πάντα. καὶ ἡ πόα δὲ ξηρὰ μὲν γενομένη παραπλησίας ἐστὶ τῷ σπέρματι δυνάμειος, ὑγρὰ δὲ ἔτι καὶ χλωρὰ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ὑδατώδους ὑγρότητος ἀπολείπεται πάμπλου καὶ οὕτως ἐστὶ μέτριος ἐν τῷ τοιῷδε τὴν δῆξιν ὥστε καὶ μετ' ἄρτου δυνατόν αὐτῇ χρῆσθαι καθάπερ ὄψω.

[θ'. Περὶ καρδαμώμου.] Καρδάμωμον ἐστὶ μὲν ἀμέλει καὶ τοῦτο θερμῆς ἱκανῶς δυνάμειος, οὐ μὴν οὕτως ἰσχυρῶς ὥς τὸ κάρδαμον, ἀλλ' ὅσον ἡδιόν τε καὶ ἀρωματικώτερον ὑπάρχει καρδάμου, τοσοῦτο καὶ τῆς θερμῆς δυνάμειος ἀσθενεστεράς μετείληφεν. οὐ μὴν ἑλκοῦν ἱκανόν ἐστὶ καὶ αὐτὸ καθ' αὐτὸ καταπλασσόμενον, ἔχει δέ τι καὶ πικρότης ἐμφερόμενον ἐαυτῷ, δι' ἣν καὶ τὰς ἑλμινθας ἀναιρεῖ καὶ ψώρας ἰσχυρῶς ἀπορρύνει καὶ σὺν ὄξει.

causticae facultatis particeps est, velut napy. Proinde coxendicis et capitis dolores, atque adeo quodcunque aliud rubrificationem postulat, eo calefaciunt, sicut napy. Miscetur quoque remediis quae exhibentur asthmaticis, tanquam valenter crassos succos incidere valeat, velut et napy, nam omnino ei simile est. Porro et herba arefacta similem femini vim possidet, humida vero adhuc ac viridis propter aqueae humiditatis admixtionem, multo femine inferior est, adeoque tunc mordacitas ejus moderata est, ut cum pane ea uti liceat ceu obsonio.

[9. De cardamomo.] Cardamomum est et ipsum sane facultatis admodum calidae, non tamen usque adeo ut nasturtium, sed quanto suavius ac odoratius est nasturtio, tanto et imbecillior ei calida facultas inest, nec enim ulcerare idoneum est, vel ipsum per se illitum. Porro adjunctum habet quiddam etiam amaroris, quo lumbricos interficit et cum aceto valenter psoras detergit.

Ed. Chart. XIII. [185.]

Ed. Bas. II. (88.)

[ι'. Περὶ κάρου.] Κάρου τὸ σπέρμα θερμαίνει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν δριμεῖαν μετρίως ἔχον τὴν ποιότητα. ταῦτά τοι καὶ ἄφυσόν ἐστι καὶ οὐρητικόν οὐ τὸ σπέρμα μόνον, ἀλλὰ τὸ φυτόν.

[ια'. Περὶ κασίας.] Κασία ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν. ἐστὶ δὲ καὶ λεπτομερὴς ἱκανῶς, ἐν δὲ τῇ γένει πλεῖστον μὲν ἐν αὐτῇ τὸ δριμύ, βραχὺ δέ τι καὶ στῦφον, ὥστε καὶ διὰ πάντα ταῦτα τέμνει τε ἅμα καὶ διαφορεῖ τὰ κατὰ τὸ σῶμα περιττὰ, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ῥώμην ἐντίθησι τοῖς ὀργάνοις. ἐπιτήδειος δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν καταμηνίων ἐπισχέσεις ἐστίν, ὅταν ὑπὸ πλήθους τε ἅμα καὶ πάχους τῶν περιττωμάτων ἀντάρκως κενοῦσθαι κωλύεται.

[ιβ'. Περὶ καρύων.] Κάρυα. τὸ δένδρον ἔχει μὲν τι καὶ τοῖς βλαστοῖς καὶ τοῖς φύλλοις στυπτικόν, ἐναργὲς δὲ καὶ πλεῖστον ἐν τῷ τοῦ καρύου λέμματι προσφάτω τε καὶ ξηρῷ. χρῶνται γοῦν αὐτῷ διὰ τοῦτο καὶ οἱ βαφεῖς. ἡμεῖς δὲ καὶ ἐκθλίβοντες αὐτὰ καὶ τὸν χυλὸν ὁμοίως τῷ τῶν

[10. *De caro.*] Cari semen calefacit et exiccat tertio quodammodo ordine, moderate acrem qualitatem possidens. Itaque et flatus extinguit et urinas ciet, non semen tantum, sed et planta.

[11. *De casia.*] Casia exiccat et calefacit tertio quodammodo ordine, sed et tenuium admodum partium est, gustu vero plurimum habet acrimoniae, leviter quoque nonnihil astringens. Quamobrem ob haec omnia incidit, simulque digerit quae in corpore sunt excrementa, et ad haec robur etiam instrumentis addit. Idoneum vero etiam suppressis menibus, quum videlicet ob copiam simul et crassitiem excrementorum quod sufficiat evacuari nequit.

[12. *De caryis, nucibus.*] Nux. Arbor tum in foliis tum in germinibus astrictionem quandam possidet, caeterum evidentem plurimamque in nucis putamine recenti pariter et sicco, proinde eo tinctores quoque uti solent. At nos ejus expressi succo similiter ut mororum et ruborum in

Ed. Chart. XIII. [185. 186.]

Ed. Bas. II. (88.)

μόρων τε καὶ βράτων ἔφροντες σὺν μέλιτι στοματικῶ χρώ-
 μεθα φαρμάκῳ, καὶ πρὸς τᾶλλα πάντα, [186] πρὸς ἅπερ ἁρ-
 μόττουσιν οἱ προειρημένοι χυλοὶ τοῦ καρῦνου δ' αὐτοῦ τι
 μὲν ἐδώδιμον ἐλαιῶδες τ' ἐστὶ καὶ λεπτομερές, ὥστε διὰ
 τοῦτο καὶ ἐκχυλοῦται ῥαδίως καὶ μᾶλλον, ὅσῳ περ ἂν ἀπο-
 κείμενον χρονίῃ, τοιοῦτο γίνεται. ἔλαιον γοῦν ἐκθλίψαι δυ-
 νατόν ἐστιν ἐξ αὐτοῦ παλαιουμένου. τηνικαῦτα δὲ καὶ δια-
 φορητικὸν ἱκανῶς γίνεται. ὥστε τινὲς καὶ γαγγραῖνας αὐ-
 τῷ καὶ ἄνθρακας καὶ αἰγίλωπας ἰῶνται, τινὲς δὲ καὶ πρὸς
 τὰ νευρότρωτα χρῶνται. πρόσφατον δ' ὑπάρχον ἔχει τι καὶ
 τῆς στυφούσης ποιότητος. τὸ δ' ἀτελὲς ἐτι καὶ μηδέπω ξη-
 ρόν, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις καρποῖς, ὅσοι χλωροὶ, πληρὲς ἐστιν
 ὑγρότητος ἡμιπέπτου. τὸ μέντοι λέπος αὐτοῦ τὸ ξηρὸν καυ-
 θὲν λεπτομερές τε γίνεται καὶ ξηραντικὸν καὶ ἄδηκτον φάρ-
 μακον. ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερόν τι γένος καρῦων μικροτέρων, ὃ
 δὴ Ποντικὰ προσαγορεύεται, πλείονος μετέχον τῆς γεώδους
 οὐσίας ψυχρᾶς, ὥστε καὶ αὐστηρότερον γενομένῳ τό τε φυ-
 τὸν αὐτὸ καὶ ὁ καρπὸς καὶ ὁ φλοιὸς φαίνεται, τὰ δ' ἄλλα

melle decocto vice stomatici medicamenti utimur, et ad
 omnia reliqua adhibemus, ad quae modo dieti succi conve-
 nire censentur. Porro ipsius nucis id quod edendo est
 oleosum est et tenue, itaque etiam facile exprimitur, et quo
 diutius reconditum fuerit, magis tale efficitur. Quamobrem
 oleum ex eo inveterato exprimere liceat; tunc autem ad-
 modum etiam fit per halitum evaporatorium. Itaque qui-
 dam eo gangraenas et carbunculos et aegilopas sanant. Ac
 nonnulli ad nervorum vulnera utuntur. Caeterum si re-
 cens sit, astringentis nonnihil qualitatis etiam obtinet. At
 quod imperfectum est etiam dum, ac nondum liccum, vel-
 uti reliqui fructus omnes, qui virides sunt, plenum est se-
 micoccae humiditatis. Putamen tamen ejus ubi inaruit
 ac ustum sit, tenuium partium et exiccatorium est medica-
 mentum, morsus expers. Est et aliud genus nucum mino-
 rum, quae nimirum Ponticae nuncupantur, plus habens
 essentiae terrestris ac frigidae, itaque etiam gustanti auste-
 rior tum cortex, tum planta, tum fructus apparet, in cae-

Ed. Chart. XIII. [186.]

Ed. Bas. II. (88. 89.)

παραπλήσιον ὑπάρχει τῷ μεγάλῳ καρύῳ τῷ καλουμένῳ πρὸς
τινων βασιλικῷ. προσαγορεύεται δὲ τὸ μικρὸν τοῦτο κάρνον
ὑπὸ τῶν πολλῶν λεπτοκάρνον.

(89) [1γ'. Περὶ κανθαλίδος.] Κανθαλὶς. ἔνιοι δὲ τοῦτο
δαῦκον ἄγριον ὀνομάζουσιν· ἔστι γὰρ ὁμοιον αὐτῷ καὶ κατὰ
τὴν γεῦσιν καὶ κατὰ τὴν δύναμιν. θερμαίνει τε γὰρ ὡς
ἐκεῖνο καὶ ξηραίνει καὶ διουρεῖται, καὶ ταριχεύεται γε εἰς
ἀπόθρεσιν.

[1δ'. Περὶ καρπησίου.] Καρπήσιον ὁμοιον μὲν ὑπάρ-
χει τῷ καλουμένῳ φοῦ κατὰ τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν δύνα-
μιν, ἐπιπλέον δ' ἔστι λεπτομερές, διὸ καὶ μᾶλλον ἐκείνου
ρύπτει τὰς τῶν σπλάγγνων ἐμφράξεις καὶ οὖρα κινεῖ καὶ
νεφροὺς ἐκκαθαίρει λιθιῶντας. οὐ μὴν εἰς τοσοῦτόν γε λε-
πτομερές ἐστιν, ὡς ἀντὶ κινναμώμου χρῆσθαι μὴ παρόντος,
ὥσπερ ὁ Κοῖντος ἔπραττεν. ἄμεινον μὲν οὖν ἔστι τὸ Πον-
τικὸν καρπήσιον τοῦ Λαερτικοῦ, οὐ μὴν οὐδ' αὐτὸ πλησίον
κινναμώμου τὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρίστης κασίας οὐκ
ὀλίγῳ λειπόμενον. ὠνόμασται δ' ἑκάτερον ἀπὸ τινων ὀρῶν

teris magnae nuci similes sunt, quae a quibusdam vocatur
juglans. Appellatur autem parva haec nux a multis avel-
lana.

[13. *De caucalide.*] *Caucalis.* Quidam daucum syl-
vestrem nuncupant, est enim ei assimilis gustu simul ac
viribus. Calefacit enim ut ille et deficcet. Tum urinam
ciet et sale ad repositionem conditur.

[14. *De carpesto.*] *Carpesium* simile est vocato phu,
hoc est valerianae, non gustu tantum, sed et facultate, sed
plus habet tenuitatis, proinde magis eo etiam viscerum ob-
structiones extergit et urinam movet, renesque calculis de-
gravatos expurgat. Non tamen eatenus tenuium est par-
tium, ut liceat loco cinnamomi, si non ad manum sit, usur-
pare, sicuti faciebat Quintus. Praestantius est Ponticum
carpesium Laërtio, non tamen vel ipsum cinnamomi viri-
bus vicinum est, imo non parvo deterius optima casia.

Ed. Chart. XIII. [185. 187.]

Ed. Bas. II. (89.)

τῆς Παμφυλίας, ἐν οἷς γιννᾶται καὶ πλείστων αὐτῶν εὐπο-
ρήσαις ἂν ἐν Συρίῃ.

[ιέ. Περὶ κέγχρου.] Κέγχρος ψύχει μὲν κατὰ τὴν πρώ-
την τάξιν, ξηραίνει δὲ ἥτοι κατὰ τὴν τρίτην ἐκλελυμένην
ἢ τὴν δευτέραν ἐπιτεταμένην. ἔστι δὲ περ καὶ λεπτομερὲς
ἐπ' ὀλίγον. ἔξ οὖν τῆς τοιαύτης συστάσεώς τε καὶ κράσεως
ἐσθιόμενος μὲν ὥς ἔδεσμα παντελῶς ὀλιγότροφόν ἐστιν
ἀπάντων σχεδόν τι τῶν σιτηρῶν ἐδεσμάτων. ἀτὰρ οὖν καὶ
τὴν κοιλίαν ἐπιξηραίνει, ἔξωθεν δὲ ἐπιτιθέμενος διὰ τε μαρ-
σύππων ἐπιτήδειός ἐστι πυρία τοῖς ἀδήκτως ξηρανθῆναι
δεομένοις, καὶ καταπλασσόμενος δὲ ξηραίνειν πέφυκεν, ἰκα-
νῶς μέντοι ψαθυρόν καὶ διὰ τοῦτο δύσχρηστον γίννεται τὸ
δι' αὐτοῦ κατάπλασμα.

[187] [ισί. Περὶ κέδρου.] Κέδρος ἐστὶ μὲν διττὴ
κατ' εἶδος, ἡ μὲν ἑτέρα θαμνώδης, ὁμοίως ταῖς ἀρκιύθοις,
ἡ δ' ἑτέρα δένδρον οὐ μικρόν. εἰσὶ δ' ἀμφοτέραι θερμῆς
καὶ ξηρᾶς κράσεως, ἐκ τῆς τρίτης πον τάξεως κατ' ἀμφω.
ἡ μέντοι κεδρέα, καλεῖται δ' οὕτω τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς
κέδρου, καὶ τῆς τετάρτης ἂν ἤδη δόξειεν ἐφάπτεσθαι τάξεως,

Nuncupatur utrumque a montibus quibusdam Pamphyliæ,
in quibus nascitur. Ingensque ejus proventus est in Syria.

[15. *De cenchro, milio.*] Milium primo ordine re-
frigerat, exiccat vero tertio exoluto, aut certe secundo
intenso; paululum etiam habet tenuitatis partium. Ex hac
tum consistentia tum temperatura esu quidem plane inter
omnia frumentaria edulia minimum confert nutrimenti. Sed
et ventrem deficcet. Porro foris impositum in sacculis ido-
neum est fomentum iis, quæ citra morsum exiccati possun-
t. Et cataplasmatibus modo illitum exiccare potest, atta-
men admodum friabile est, proinde difficilis est ejus in ca-
taplasmatibus usus.

[16. *De Cedro.*] Cedrus specie duplex est, altera
fruticosa juniperis assimilis, altera arbor non exigua. Utra-
que est calidi siccique temperamenti, tertii quodammodo
ordinis secundum utramque. Caeterum cedrea, vocatur
ita cedri oleum, quartum etiam ordinem videtur attingere,

Ed. Chart. XIII. [187.]

Ed. Bas. II. (89.)

ἱκανῶς θερμὴ τε ἅμα καὶ λεπτομερὴς ὑπάρχουσα. τὰς μὲν οὖν ἀπαλὰς σάρκας ἐτοίμως τε ἅμα καὶ ἀνωδύνως σήπει, καθάπερ καὶ τὰλλα, τὰ τῆς μὲν αὐτῆς τάξεως ὑπάρχοντα κατὰ τὸ θερμαίνειν, λεπτομερῇ δὲ ταῖς οὐσίαις ὄντα· ἐπὶ δὲ τῶν σκληρῶν ἐν χρόνῳ τε πλείονι καὶ μόγις ἐνεργεῖ. καλεῖται μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα φάρμακα πάντα σηπτικά τε καὶ σηπτά. διαφέρει δ' ἀλλήλων κατὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον. ἔστι δὲ καὶ αὐτῶν τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐκ τῆς πρώτης τε καὶ ἀσθενεστάτης τάξεως ἡ κεδρέα· τὰ πλείστα γὰρ αὐτῶν ἐστὶν ἱκανῶς δραστήρια. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα καὶ τὰς τῶν νεκρῶν σωμάτων διαφθείρει σάρκας· ἡ μὲντοι κεδρέα ξηραίνει τε καὶ ἄσηπτα διαφυλάττει τὰ τεθνεῶτα σώματα, τὰς μὲν ὑγρότητας αὐτῶν ἐκβοσκομένη τὰς περιττὰς, τῶν στερεῶν δ' οὐχ ἀπτομένη σωμάτων. ἐπὶ δὲ τῶν ζώντων ἡ θερμότης ἢ ἐν τοῖς σώμασι συναυξάνουσα τὴν δύναμιν τῆς κεδρέας αἰτία γίνεται τοῦ τὰς ἀπαλὰς σάρκας ὑπ' αὐτῆς διακαίεσθαι. θάναστος δ' οὐδὲν, εἰ τοσαύτη τὴν δύναμιν καὶ φθεῖρας καὶ κονίδας καὶ ἄσκαρίδας καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὥσιν σκώληκας ἀναιρεῖν πέφυκεν, ἔμβρουά τε προστιθεμένη.

admodum calida simul et tenuium partium. Mollem itaque carnem prompte citraque dolorem putrefacit, sicut alia omnia, quae quum ejusdem sint in calefaciendo ordinis, adjunctam etiam habent substantiae tenuitatem; at in duris plusculo tempore et vix effectum potest consequi. Porro talia omnia medicamenta septica vocantur et septa, sed inter sese majoris minorisque ratione dissident. Est autem in hoc genere medicamentorum ex primo et infirmissimo ordine cedrea, pleraque enim eorum admodum sunt efficacia. Talia itaque et mortuorum corporum carnes corrumpunt, at cedrea exiecat, simulque a corruptione tuetur corpora domortua, utpote humiditates eorum superfluas depascens, caeterum solida corpora haud attingens. At in viventibus calor ipse qui in corporibus est cedreae vires adaugens causa efficitur, ut tenerae ab ea carnes deurantur. Nec mirum videri debet, si quum tanta polleat facultate, lendes, pediculos et tineas et in auribus natos vermes interficere

Ed. Chart. XIII. [187.]

Ed. Bas. II. (89.)

τὰ μὲν ζῶντα κτείνει, τὰ δὲ νεκρὰ ἐκβάλλει. καθάπερ οὖν καὶ αὐτὸ τὸ κατὰ συνουσίαν σπέρμα, περιαιφερομένη τῷ αἰδοίῳ. καὶ διὰ ταῦτ' ἀτόκιόν ἐστι φάρμακον οὕτω χρωμένους οὐδενὸς δεύτερον, ἄλλα τε πολλὰ κατὰ μέρος ἐργάζεται τοιαῦτα. τεκμήριον γοῦν τοῦ θερμαίνειν ἰσχυρῶς, ὥσπερ κἀπειδὰν τοῖς τῶν ὀδόντων ἐνσταχθῇ τρήμασι· τὸ μὲν γὰρ ἄλγῃμα πρᾶννει, θραύει δ' αὐτούς. λεπτύνει δὲ καὶ τὰς τῶν ὀφθαλμῶν οὐλὰς καὶ τὰς διὰ πάχος ὑγρῶν ἀμβλυωπίας ἰσ-
ται. τὸ δὲ λιπαρώτατον ἐξ αὐτῆς καὶ ἀκριβῶς ἐλαιωδέστα-
τον, ὃ διὰ τῶν ὑπεραιωρουμένων ἐρίων ἐφομένης ἀθροί-
ζεται, λεπτομερέστερον μὲν γίνεται τῆς ὅλης κεδρέας, ἥττον δὲ δριμύ, καίτοι θερμαῖνον οὐχ ἥττον. ἔχει γὰρ ὥς πρὸς τὸ ὑπολειπόμενον τῆς κεδρέας τὸ παχυμερέστερον τὸν αὐτὸν λόγον, ὥνπερ καὶ τὸ ἐλαιον πρὸς τὴν ἀμόργην. ὅθεν ἐκείνο μὲν, ὡς ἂν παχυμερὲς ὑπάρχον, δακνῶδές τ' ἐστὶ καὶ ἀνα-
στοματικόν, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἐλκῶν ἐρεθιστικόν τε ἅμα καὶ φλεγμονῶδες. ἡ δ' ἐλαιώδης κεδρέα πραεῖα τὴν δύναμιν ἐστὶν εἰς τοσοῦτον, ὥστε τῇ πείρᾳ μαθόντες οἱ ἰδιῶται τὰ

valeat, tum foetum viventem quidem apposita interimat, mortuum autem ejiciat, sicut sane etiam in coitu semen pudendo circumlita. Proinde partui adversum est medica-
mentum, si sic utaris, nulli secundum. Aliaque multa ejus-
modi particulatim efficit. Itaque argumentum est ipsum valenter calefacere, sicut ubi dentium foraminibus insilla-
tur, siquidem dolores eorum mitigat, sed et ipsos confringit. Extenuat quoque oculorum cicatrices et visus hebetudini ab humorum crassitie ortae medetur. Porro quod ejus est pingui-
ssimum et ad unguem oleosum, quod suspensus supra eam dum eoquitur, lanis excipitur, ac colligitur tota cedrea tenuius quidem est, sed minus acre, quanquam non minus calefaciens. Eandem quippe rationem habet ad id, quod reliquum est cedreae, crassius illud videlicet quam oleum ad amurcam, proinde illud, utpote crassius, mordax est et majore aperiendi facultate praeditum. Itaque ulcera irritat, phlegmonemque illis excitat. Porro oleosa illa cedrea adeo

Ed. Chart. XIII. [187. 188.]

Ed. Bas. II. (89.)

γινόμενα τραύματα τοῖς χειρομένοις προβάτοις ὑπὸ τῶν φαλίδων ἐπαλείφοντες αὐτὴν θεραπεύουσιν, ὥσπερ καὶ τὴν ἄγρην πίσσαν. χρῶνται δ' αὐτῇ καὶ πρὸς τὰς ψώρας τῶν προβάτων καὶ τοὺς κρότωνα. αἱ δὲ κεδρίδες, οὕτω γὰρ ὀνομάζουσιν τὸν καρπὸν τῆς κέδρου, μετριωτέραν ἔχουσι τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ ἐκθίεσθαι δύνασθαι. πλείους μέντοι καὶ τούτων, εἴ τις προσενέγκαιτο, τὴν τε κεφαλὴν ἀλγεῖ καὶ θερμαίνεται καὶ δάκνεται κατὰ τὴν γαστέρα.

[188] [ἰζ'. Περὶ κενταυρίου τοῦ μεγάλου.] Κενταυρίου τοῦ μεγάλου ἡ ῥίζα ὥσπερ ἐν τῇ γένει ποιότητος ἐναντίας, οὕτω καὶ τῇ χρεῖα τὰς ἐνεργείας ἐπιδείκνυται. κατὰ μὲν οὖν γένειν δριμεῖά τε αἶμα καὶ στύφουσα φαίνεται μετὰ τινος βραχείας γλυκύτητος, κατὰ δὲ τὰς ἐνεργείας ἡ μὲν δριμύτης τὰ τῆς θερμότητος ἔργα διαδείκνυται, προτρέπουσα κατὰ μῆνια καὶ ἔμβρυα νεκρὰ κατασπῶσα καὶ ζῶντα διαφθείρουσά τε καὶ ἐκβάλλουσα, ἡ δὲ στύψις τὰ τῆς παχυμεροῦς καὶ γεώδους ψυχρότητος, ἐν τε τῷ κολλᾶν τὰ τραύματα καὶ τοὺς αἵμα πτύνοντας ὠφελεῖν. δίδονται δ' αὐτοῖς δραχμαὶ

clementibus est viribus ut etiam plebei experientia docti vulnera ovibus dum tudentur a forfice facta illa illita sanent, sicut etiam pice humida. Utuntur autem ea et ad ovium scabiem et ricinos. Porro cedrides, nam ita fructum cedri nuncupant, moderatiores vires obtinent, adeo ut commedi quoque possint. Attamen si liberalius iis utare, capiti dolorem inferent, ardoremque ac morsum in ventre percipies.

[17. De centaurio majore.] Centaurii magni radix sicut gustu contrarias qualitates, ita in usu contrarios effectus praestat. Gustu itaque acris simul astringensque apparet cum levicula dulcedine. At in actionibus acrimonia quidem caliditatis opera ostentat, menses provocans et foetum mortuum evellens, vivumque corrumpens atque ejiciens, astrictio vero est crassae terrenaesque frigiditatis, quum ulcera glutinet et sanguinem rejicientibus proffit, exhibentur autem ejus drachmae duae, febrientibus quidem

Ed. Chart. XIII. [188.]

Ed. Bas. II. (89. 90.)

δυο, τοῖς μὲν πυρέσσουσι μεθ' ὕδατος, τοῖς δὲ ἀπυρέτοις μετ' οἴνου, κατὰ δὲ τὴν ἐξ ἀπασῶν τῶν ποιότητων ἐνέργειαν καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασι καὶ δυσπνοίᾳ καὶ ταῖς πεπαιωμέναις ἀρμόττει βηξίν. οὐ γὰρ ἐκκενῶσαι χρὴ μόνον ἐπὶ τούτων τὸ παρὰ φύσιν, ἀλλὰ καὶ ῥῶσαι καὶ τονῶσαι τὰ ἐκκαθαρόμενα. εἰς μὲν οὖν τὸ κενῶσαι χρήσιμος ἡ δοιμύτης, ὅταν μὴ μόνη μηδ' εἰλικρινὴς ὑπάρχει, ἀλλ' ἦτοι γλυκύτητι τι μίγνυται, ἢ οὐ πάντως γε πικρότητι. τὸ γὰρ ἰσχυρὸν οὕτω γε καὶ τὸ βίαιον οὐχ ἔξει, μεγιγμένης αὐτῇ τινος οὐσίας εὐκράτου, τοιαύτη γὰρ ἡ γλυκύς. εἰς δὲ τὸ ῥῶσαι καὶ τὸ συναγαγεῖν τὰ κενωθέντα τῆς στύψεως ἡ χορεία. τὰ δ' αὐτὰ τῇ ῥίξῃ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐργάζεται καὶ τινες ἀντὶ λυκίου χρῶνται τῷ φαρμάκῳ.

(90) [ἡ. Περὶ κενταυρίου μικροῦ.] Κενταυρίου τοῦ μικροῦ μὲν ἡ ῥίξᾳ παντάπασιν ἀπρακτος, οἱ δὲ κλώνες γε καὶ μᾶλλον τὰ φύλλα τὰ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὰ ἄνθη χρησιμώτατα. κρατεῖ δ' ἐν αὐτοῖς ἡ πικρὰ ποιότης, ὀλίγον τι καὶ στύψεως μετέχουσα, καὶ διὰ τὴν τοιαύτην κρᾶσιν ἰσχυρῶς

cum aqua, feбри vero liberis cum vino. Porro secundum omnium simul qualitatum actionem, ruptis, convullis, dyspnoeae, sive spirandi difficultati, tum inveteratae tussi convenit. Nec enim talibus evacuare solum quod praeter naturam est oportet, sed partem quoque evacuatam roborare ac confirmare. Vacuationi itaque accommoda est acrimonia utique, quum non sola sit ac pura, sed aut dulcedini juncta, aut certe non prorsum amarori, siquidem vehementiam tunc atque violentiam, mixta illi temperata quadam substantia, cujusmodi est dulcis, non obtinebit. Porro ad ea quae evacuata sunt roboranda contrahendaque astrictione est opus. Eadem quae radix et succus ipsius efficit. Utunturque eo quidam vice licii.

[18. *De centaury minore.*] Centaurii minoris radix plane inefficax est, sed caules ejus extremi et potius folia quae illis inhaerent et flores utilissima sunt. Vincit in eis qualitas amara, paululum habens et astrictionis, atque ob ejusmodi temperamentum admodum exiccatorium est me-

Ed. Chart. XIII. [188.]

Ed. Bas. II. (90.)

ξηραντικόν ἐστὶ τὸ φάρμακον, ἄνευ δῆξως. ὅτι δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα χρησιμώτερα καὶ πρόσθεν μὲν εἴρηται καὶ νῦν δ' οὐδὲν ἤττον ἀναμνησαί καίρος, ἀπάσας αὐτοῦ τὰς κατὰ μέρος ἐνεργείας διελθόντες. τὰ τε οὖν μεγάλα τραύματα κολληῖται, καταπλαττόμενα, τῆς πόας αὐτῆς ἐτι προσφάτου, καὶ τὰ παλαιὰ δὲ καὶ τὰ δυσκατούλωτα τῶν ἐλκῶν ἐπούλοῦται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον χρωμένων, καὶ ξηρανθεῖσα δὲ ταῖς κολλητικαῖς τε καὶ ξηραντικαῖς μίγνυται δυνάμεσιν, ὅσαι κόλπους καὶ σύριγγας ἰᾶσθαι πεφύκασι, καὶ τὰς παλαιὰς σκληρότητας μαλάσσειν καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἐλκῶν ἰᾶσθαι. μίγνυται δὲ τοῖς τὰς ρευματικὰς διαθέσεις ἰωμένοις, ἐφ' ὧν ἄριστα φάρμακά ἐστιν ὅσα ξηραίνοντα σφοδρῶς ἅμα τιγὶ στύψει μηδεμίαν ἔχει δῆξιν. τὸ δ' ἀφέψημα τῆς πόας ἐνιᾶσιν τινες ἰσχυαδικοῖς, ὡς ἄγον χολώδη τε καὶ παχέα, καὶ γὰρ καθαίρει τοιαῦτα, καὶ μὲν δὴ καὶ ὅταν ἐνεργήσῃ σφοδρῶς, ὡς αἱματώδη κενοῦν, ὠφελεῖ μᾶλλον. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ πλησίαις ὑπάρχων δυνάμειος, τουτέστι τῆς ξηραντικῆς τε καὶ ῥυπτικῆς, τὰ τε ἄλλα τὰ προειρημένα καλῶς ἐργάζεσθαι πέ-

dicamentum, expers mordacitatis. Porro quod omnia talia utilissima sint, supra commonui et nunc nihilo secius tamen nos repetere tempestivum est, omnes ejus sigillatim actiones memorantes. Vulnera itaque magna herbae ipsius recentis illitu glutinantur, et vetusta quaeque aegre ad cicatricem perducì queunt, cicatrice eodem modo urentibus includuntur, arefacta vero glutinatoriis et deficcatoriis miscetur facultatibus, iis videlicet quae sinus et fistulas sanare sunt natae, veteresque duritias emollire, tum ulcera maligna sanare. Miscetur etiam iis quae rheumaticis affectibus medentur, in quibus ea medicamenta praestantissima sunt quae vehementer deficcantia cum quadam astrictione nullam habent mordacitatem. Decoctum herbae quidam ischiadicis infundunt, ceu biliosa et crassa ducens, nam et talia purgat, quanquam quum adeo vehementer operabitur, ut cruenta evacuet, tunc plus proderit. Succus porro ejus quum assimilis sit facultatis, hoc est exiccatoriae et absterforiae, et caetera jam comprehensa pulchre praestare potest,

Ed. Chart. XIII. [188. 189.]

Ed. Bas. II. (90.)

φυκε καὶ μετὰ μέλιτος ὑπαλείφεται τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἔμμηνα τε προστιθέμενος ἄγει καὶ ἔμβρυα. διδόασι δ' αὐτοῦ πίνειν ἔνιοι καὶ τοῖς τὰ νεῦρα πεπονθόσιν, ὥς κενοῦργός τε καὶ ξηραίνοντος ἀλύπως τὰ ἐμπεπλασμένα. καὶ γὰρ οὖν καὶ τῶν καθ' ἥπαρ ἐμφράξεων ἀριστόν ἐστι φάρμακον, ἀγαθὸν δὲ καὶ σπληνὶ σκιρδουμένῳ, καὶ ἔξωθεν μὲν ἐπιτιθέμενον, οὐδεν δὲ ἥττον εἰ καὶ πίνειν τις ἐθέλει.

[189] [ιβ'. Περὶ κεράσου.] Κέρασος τὸ δένδρον καρπὸν φέρει, στύψεως οὐκ ἴσης ἐν ἅπασιν τοῖς κατὰ μέρος φυτοῖς μετέχον· καὶ γὰρ καὶ τούτων, ὥσπερ καὶ τῶν ῥοιῶν καὶ τῶν μήλων, ἐν τισὶ μὲν ἡ αὐστηρὰ ποιότης, ἐν τισὶ δὲ ἡ γλυκεῖα, ἐν τισὶ δὲ ἡ ὀξεῖα κρατεῖ. καὶ μὲν δὴ καὶ αὐτῶν τῶν γλυκέων ὅσα μήπω πέπειρα τὰ μὲν ἱκανῶς στρυφνὰ τετύχηκεν ὄντα, τὰ δὲ ὀξεῖα τοῖς μόροις ὥσαντως. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς μόροις τοῖς ἁώροις ἡ ὀξεῖα ποιότης ἐπικρατεῖ τῆς στρυφνῆς, ἐν δὲ τοῖς κερασίοις οὐκ αἰεί. τὰ μὲν οὖν γλυκύτερα μᾶλλον μὲν ὑπάγει τὰ κατὰ τὸ ἔντερον, ἥττον δ' ἐστὶν εὐστόμαχα, τὰ δ' αὐστηρὰ τοῦμπαλιν. ὅσα δὲ ὀξεῖα φλεγμα-

et cum melle oculis illinitur, menfesque et foetum appositus evocat. Sunt qui ipsum bibendum praebeant et iis quibus nervi affecti sunt, ut qui evacuet et deficet innoxie quae impleta sunt, quippe quum jecinoris quoque obstructions optime expediat, bonumque sit leni indurato remedium foris impositum, nec secius liquidis bibere velit.

[19. *Dé ceraso,*] Cerasus arbor fructum fert non paris astrictiois in omnibus sigillatim plantis participem. Nam et in harum, sicut etiam in malorum granatorum et malorum, quibusdam austera qualitas, quibusdam vero dulcis, nonnullis autem acida exuperat. Quin etiam ipsorum dulcium ea, quae nondum cocta sunt ac matura, quaedam admodum sunt acerba, quaedam similiter moris acida. Sed in moris immaturis acida qualitas acerbam exuperat, in cerasiis non semper. Ergo quae dulciora sunt magis quae in intestinis sunt subducunt, sed minus grata stomacho sunt, contra austera. Acida pituitosis excrementosisque

Ed. Chart. XIII. [189.]

Ed. Bas. II. (90.)

τῶδεσι καὶ περιττωματικοῖς στομάχοις ἀρμόττει. ξηραίνει τε γὰρ μᾶλλον τῶν ἀνστηρῶν καὶ τι καὶ τμητικὸν ἔχει. τὸ δὲ κόμμι τοῦ δένδρου τὴν μὲν τινα κοινὴν ἔχει δύναμιν ἀπασιν τοῖς γλίσχροις τε ἅμα καὶ ἀδύκτοις φαρμάκοις, ἢ καὶ πρὸς τὰς τετραχυσμένας ἀρτηρίας ἀρμόττει, τὴν δ' ἴδιον, εἰ γε ἀληθές ἐστιν ὃ γράφουσί τινες, ὥς μετ' οἴνου πινόμενον ὀνύγησι λιθιῶντας. ὑπάρχοι ἂν γὰρ οὕτω γέ τις αὐτῷ λεπτομερὲς δύναμις.

[κ'. Περὶ κερατωνίας.] Κερατωνία ξηραντικῆς ἐστὶ καὶ στυπτικῆς δυνάμεως, ὥσπερ καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς τὰ κεράτια καλούμενα, μετέχων δηλονότι καὶ γλυκύτητός τινος. πέπονθε δέ τι καὶ ταῦτα τοῖς κερασίοις παραπλήσιον. ὑγρὰ μὲν γὰρ μᾶλλον ὑπάγει τὴν γαστέρα, ξηρὰ δ' ἴστησι μᾶλλον, ὥς ἂν ἀποπνέοντα μὲν τὴν ὑγρότητα, τὸ γεωδέστερον δὲ τῆς οὐσίας ὑπολειπόμενον ἔχοντα.

[κα'. Περὶ κέστρου.] Κέστρον ἢ ψυχότροφον, Ῥωμαῖσι δὲ βετονίκη, δύναμιν ἔχει τμητικὴν, ὥς ἡ γεῦσις δηλοῖ. πικροτέρα γὰρ ἐστὶ καὶ ὑπόδρομυς ἢ πόα, ὥς δηλοῖ καὶ ἡ κατὰ

stomachis sunt apta, siquidem aufteris magis deficcet, et nonnihil etiam incidunt. Porro ipsius arboris gummi communem quidem omnibus viscosis et mordacitatis expertibus medicamentis facultatem obtinet, quae et ad arterias exasperatas accommoda est, propriam autem, siquidem quod quidam scribunt verum est, quod cum vino bibitum caleulis vexatos adjuvat. Nam sic illi tenuium partium inesset facultas quaedam.

[20. *De ceratonia.*] Ceratonia exiccantis est et astringentis facultatis, sicut et fructus ejus quae ceratia vocant, nonnihil etiam dulcedinis continens. Accidit autem istis quiddam simile ceratiis. Nam si humida sumas, magis ventrem subducunt, sicca vero magis sistunt, utpote quum humiditatem expirent et quod essentiae est crassioris tantum reliquum habeant.

[21. *De cestro, betonica.*] Cestrum aut psychotrophon, Romane vero betonica, vim habet incidendi, ut gustus indicat. Amariuscula enim est et subacris ipsa herba, id

Ed. Chart. XIII. [189.]

Ed. Bas. II. (99.)

μέρος ἐνέργεια. καὶ γὰρ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους διαιρεῖ καὶ πνεύμονα καὶ θώρακα καὶ ἥπαρ καθαίρει τε καὶ διαδρύνει καὶ καταμήνια κινεῖ καὶ ἐπιλήπτους ὠφελεῖ καὶ ῥήγματα καὶ σπάσματα θεραπεύει, καὶ πᾶσι τοῖς τῶν θηρίων δῆγμασιν ἐπιπλαττομένη τῷ ἔλκει βοηθεῖ καὶ ὀξυρεγμιῶντάς τε καὶ ἰσχιαδικούς ὀνύησι πινόμενον.

[κβ. Περὶ κηκίδος.] Κηκὶς ἡ μὲν ὀμφακίτις ὀνομαζομένη στρυφνὸν ἱκανῶς ἐστὶ φάρμακον, οὐσίας γεώδους ψυχρᾶς τὸ πλεῖστον μετέχουσα, δι' ἣν ξηραίνει καὶ ἀποκροῦνται ρεύματα καὶ συνάγει καὶ σφίγγει τὰ χαλαρὰ καὶ ἀσθῆστα μόρια καὶ πᾶσι τοῖς ῥοῶδεσι πάθεσι γενναίως ἀνθίσταται. καὶ κείσθω τῆς τρίτης μὲν ἐν τῷ ξηραίνειν, τῆς δευτέρας δὲ ἐν τῷ ψύχειν τάξεως. ἡ δ' ἑτέρα κηκὶς, ἡ ξανθὴ καὶ χαυνὴ καὶ μεγάλη, ξηραίνει μὲν καὶ αὐτὴ, ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥτιον, εἰς ὅσον καὶ τῆς στρυφνῆς ποιότητος ἥτιον μετέληφεν. ἐφομένη τοιγαροῦν αὐτὴ καθ' αὐτήν, εἴτα λειομένη, κατάπλασμα τῶν ἐν ἔδρᾳ φλεγμονῶν ἐστὶ καὶ προπτώσεων οὐκ ἀγεννές. ἐπεὶν δὲ χορὴ μετρίας μὲν τῆς στυ-

quod ostendit et particulatim edita actio. Nam consistentes in renibus calculos rumpit, et pulmonem, pectus et jecur expurgat abstergitque, menses quoque ciet et comitialibus prodest, tum rupta convulsaque curat, et omnibus bestiarum moribus ulceri illita auxiliatur. Postremo acidum ructantibus et ischiadicis bibita auxilio est.

[22. *De cecide, galla.*] Galla quae omphacitis nuncupatur admodum acerbum est medicamentum, pleraque sui parte essentiae terrenae et frigidae, per quam desiccet et repellit fluxiones, ad haec constringit contrahitque partes laxas ac languidas, omnibusque fluxionum affectibus strenue resistit. Esto vero tertii in desiccando, secundi autem in refrigerando ordinis. Altera autem galla, flava illa et magna laxaque, et ipsa desiccet quidem, sed tanto minus quanto minus acerbae qualitatis est particeps. Cocta itaque per se ac deinde trita cataplasma est non infrenuum sedis phlegmonarum ac procidentiarum. Porro coquenda est,

Ed. Chart. XIII. [189. 190.]

Ed. Bas. II. (90.)

αρεως δεόμενον ἐν ὕδατι, σφοδροτέρας δ' ἐν οἴνῳ, καὶ ἐδ
μᾶλλον ἔτι δεόιτο παρανῆξαι τὴν στύψιν, ἔστω σοι καὶ ὁ
οἶνος αὐστηρότερος. οἰνοκηκίδα ταύτην ὀνομάζουσιν οἱ παρ'
ἡμῖν ἄγροικοι. [190] κανθεῖσαι δὲ αἱ κηκίδες ἰσχαίμον δυ-
νάμειως γίνονται καὶ δηλονότι θερμότητος καὶ δριμύτητος
ἐκ τῆς καύσεως μεταλαμβάνουσι, καὶ λεπτομερέστεραι τῶν
ἀκαύστων εἰσὶ καὶ ξηραντικώτεραι. χρὴ δὲ ὅταν ἰσχαίμους
αὐτὰς ποιῆσαι βουληθῆς, διαπύρους ἐπ' ἀνθρώκων ἐργασά-
μενον καὶ οἴνῳ, ἢ ὅξει σβεννύναι.

[γ'. Περὶ κηροῦ.] Κηρὸς ἐν τῷ μέσῳ πῶς ἔστι τῶν
θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων, ὑγραίνόντων τε καὶ ξηραι-
νόντων. ἔχει δὲ τι καὶ παχυμερές καὶ ἐμπλαστικόν, διὸ οὐ
μόνον οὐ ξηραίνειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ὑγραίνειν ἂν
ἴσως δόξειε κωλύων τὰς διαπνοὰς, ὅθεν καὶ ὕλη τῶν ἄλλων
ἔστι φαρμάκων τῶν θερμαινόντων τε καὶ ψυχόντων, αὐ-
τὸς δὲ καθ' ἑαυτὸν ἐκ τῶν πεπτικῶν ἂν εἴη τῶν ἀσθενῶν,
οὗτ' εἴσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον, ἀλλὰ τῶν ἔξωθεν

si modica opus sit astrictione in aqua, si vehementiore, in
vino, ac si augere insuper astrictiōnem sit opus, vino utare
etiam austeriore. Hanc rustici nostrates vinigallam nomi-
nant. Denique gallae combustae sanguinis reprimendi fa-
cultatem acquirunt, ac nimirum etiam calorem et acrimo-
niam ex ustione assumunt, suntque iis quae ignem expertae
non fuerint tum tenuiorum partium tum majore defic-
candi potestate. Caeterum quum ad sanguinis suppressio-
nem praeparare eas voles, carbonibus impositas, dum un-
dequaque candeant, aceto aut vino extinguere oportebit.

[23. De cera.] Cera quodammodo medium tenet
calefacientium, refrigerantium, humectantium et desiccant-
ium. Habet vero quiddam etiam crassarum partium atque
emplasticum; quamobrem non modo exiccare, sed et per
accidens humectare videri fortassis poterit, perspirationes
videlicet prohibens. Quamobrem aliorum medicamentorum
tum calefacientium tum refrigerantium materia est, ipsa
autem per se ex genere fuerit debiliter concoquentium, nec
tamen intro in corpus assumptorum, sed foris impositorum.

Ed. Chart. XIII. [190.]

Ed. Bas. II. (90. 91.)

ἐπιτιθεμένων. ἔχει γάρ τι βραχὺν διαφορητικῆς τε καὶ θερμῆς δυνάμεως, ἥς πλείστης τὸ μέλι μετέληφε.

[κδ'. Περὶ κίκεως.] Κίκεως ὁ καρπὸς ὥσπερ καὶ καθαίρει, ῥυπτικὴν τε καὶ διαφορητικὴν ἔχει δύναμιν, οὕτω καὶ τὸ φύλλον, ἀλλὰ πάντῃ ἀσθενέστερον. τὸ γ' ἔλαιον τὸ ἐκ τοῦ καρποῦ θερμότερόν τε καὶ λεπτομερέστερόν ἐστι τοῦ κοινοῦ ἐλαίου καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικόν.

(91) [κε'. Περὶ κιννάμωμον.] Κιννάμωμον ἄκρως ἐστὶ λεπτομερές, οὐ μὴν ἄκρως γε θερμόν, ἀλλ' ἐκ τῆς τρίτης τάξεως· οὐδὲν δ' οὕτω ξηραίνει τῶν ἐξ ἴσου θερμαινόντων αὐτῷ διὰ τὸ λεπτομερές τῆς οὐσίας. ἡ μέντοι κινναμωμὶς οἷον περ ἀσθενές τί ἐστι κιννάμωμον, ἔνιοι δ' αὐτὴν ψευδοκιννάμωμον ὀνομάζουσιν.

[κστ'. Περὶ κικέας.] Κικέας τῆς πόας τὴν μὲν ῥίζαν φησὶ Διοσκουρίδης σὺν οἴνῳ γλυκεῖ πινομένην ὑστέρας ἐκκαθαίρειν, οὕσαν εὐώδη τε καὶ θερμαντικὴν, τὸν δὲ καρπὸν ἐν ῥοφῇματι διδόμενον εἰς γένεσιν γάλακτος συνεργεῖν.

Habet enim paulum quiddam digerentis calidaeque potentiae, quae plurima melli inerat.

[24. *De cice, ricino.*] Ricini fructus quemadmodum purgat, detergit ac digerit, sic quoque folium, sed undequaque debilius. Oleum quod ex semine conficitur tum calidius est tum tenuiorum partium quam est] oleum commune, ac proinde quoque discutit.

[25. *De cinnamomo.*] Cinnamomum summe tenuium est partium, non summe tamen calidum, sed ex tertio ordine. Nihil autem aequè deficcet eorum, quae pari sunt calefaciendi facultate, propter tenuitatem scilicet essentiae. At cinnamomus est velut imbecillum cinnamomum, nonnulli ipsam pseudocinnamomum nuncupant.

[26. *De circea.*] Circae herbae radicem scribit Dioscorides ex vino dulci potam secundas purgare, est enim boni odoris et calefactoria. Semen autem ejus in sorbitione exhibitum ad lactis generationem conducit.

Ed. Chart. XIII. [190. 191.]

Baf. II. (91.)

[κζ. Περὶ κίστου.] Κίστος, ἡ κίσθαρος, στυπτικὸς θάμνος ἐν τῇ γεύσει καὶ ἅπασι τοῖς κατὰ μέρος ἔργοις. τὰ μέντοι φύλλα καὶ οἱ μικροὶ βλαστοὶ λειωθέντες εἰς τοσοῦτο ξηραίνουσι καὶ στύφουσι, ὥς κολλᾶν τραύματα. τὰ δ' ἄνθη δραστικώτερα, ὥς μετ' οἴνου πινόμενα δυσεντερίας καὶ γαστρὸς ἀτονίας καὶ ρεύματα καὶ ὑγρότητας ἰᾶσθαι. καταπλαττόμενα δὲ τὰ σηπεδονώδη τῶν ἐλκῶν ὀνίνησιν, ἔστι γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν οὐκ ἀγεννῶς ξηραντική, σχεδὸν που κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ἀπὸ τῶν συμμέτρων ἤδη που συμπληρουμένων. ἔστι δὲ ψυχρὸς εἰς τοσοῦτον ὁ θάμνος, ὥς χλιαρὰς μετέχειν θερμότητος. ἡ δὲ ὑποκιστὶς ὀνομαζομένη πολὺ δὴ τι καὶ τῶν φύλλων ἔστι στυπτικώτερα, δραστικὸν ἱκανῶς φάρμακον εἰς ἅπαντα τὰ ροώδη πάθη, οἷον αἵματος ἀναγωγὰς, ῥοῦς γυναικείους, κοιλιακὰς τε καὶ δυσεντερικὰς διαθέσεις. [191] ἀλλὰ καὶ ῥωννύναι τι μόριον εἰ βουληθείης μὲν, ἐκλυτον ὑγρότητι πλείονι γεγεννημένον, ἐντίθῃσιν αὐτῷ τόνον οὐκ ἀγεννῶς. οὕτω τοι καὶ στομαχικοῖς ἐπιθέμασι καὶ ἥπατικοῖς μίγνυται καὶ εἰς τὴν δια

[27. *De cisto.*] Cistus aut cistatus, frutex ex gustu astringens, omnibusque particulatim operibus. Porro folia et parva germina trita adeo desiccant astringuntque, ut vulnera glutinare valeant. At flores magis sunt efficaces, adeo ut cum vino poti dysenterias, ventris imbecillitates, fluxusque ac humiditates sanent. Cataplasmatibus ritu illita ulcerum putredinosa juvant, est enim facultas eorum non instrenue desiccans, fereque secundi excessus a temperatis absoluti. Adeo vero frutex hic frigidus est, ut tepidi caloris sit particeps. Porro hypocisthis quam vocant multo est magis astrictoria quam folia, admodum efficax remedium ad omnes fluxionum affectus, puta sanguinis rejectiones, profluvia muliebria, coeliacos dysentericosque affectus. Quin si quam partem roborare consilium sit, quae videlicet plusculo humore exoluta fuerint, robur ac firmitatem illi non segniter addit. Sic sane stomachicis epithematis hepaticisque commiscetur, et ex viperis con-

Ed. Chart. XIII. [191.] *

Ed. Bas. II. (91.)

τῶν ἐχιδνῶν ἀντίδοτον ἐμβάλλεται ῥώσεως ἕνεκα καὶ τοῦ τῶν σωματίων.

[κη'. Περὶ κίσθου.] Κίσθος ἢ λάδανον. ἐν μὲν τοῖς θερμότεροις χώροις οὗτος ὁ κίσθος γεννώμενος, οὐχ ἕτερος ὢν τῷ γένει τοῦ παρ' ἡμῖν, ἐξαίρετον ἐκτήσατο διὰ τὸ χωρίον ἰδίαν καὶ διαφορητικὴν θερμότητα καὶ κατ' ἄμφω τοῦ παρ' ἡμῖν διήλλαξε, τῷ τε τὴν ψύξιν ἀποθέσθαι καὶ τῷ προσλαβεῖν θερμότητα. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τοῦ κίσθου παρὰ πλῆσια τοῖς ἐπὶ τοῦ παρ' ἡμῖν, τὸ δὲ καλούμενον λάδανον ἕξ αὐτοῦ γίνεται φάρμακον θερμὸν μὲν κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν, ἥδη πον συμπληρουμένην, ὥς καὶ τῆς δευτέρας ἀπτεσθαι, μετέχον δὲ καὶ στυφείως τινος βραχείας, ἔστι δὲ καὶ λεπτομερές τὴν οὐσίαν καὶ διὰ ταῦτα μαλακτικόν τέ ἐστι μετρίως καὶ διαφορητικὸν ὡσαύτως καὶ δηλονότι καὶ συμπεπτικόν. οὐδὲν οὖν θαυμαστόν τοῖς κατὰ μήτραν ἐξαιρέτως ἀρμόττειν αὐτὸ διότι πρὸς τοῖς ἐξηρημένοις ἔχει τι καὶ στυπτικὸν βραχὺ, διὸ καὶ τὰς ρεούσας κρατύνει τρίχας. ὅσα μὲν γὰρ ὑγρὰ μοχθηρὰ κατὰ τὰς ῥίζας αὐτῶν ἔστιν. ἐκδα-

fectis antidotis inditur, nimirum quo corpora confirmet ac roboret.

[28. *De cistho.*] Cisthus aut ladanum. In calidioribus regionibus hic cisthus proveniens, tametsi haud alius sit genere quam qui apud nos nascitur, præcipuam tamen a regione ac peculiarem digerentemque caliditatem nactus est, atque utroque a nostrate differt, tum quia frigiditatem deposuit, tum quia calorem assumpsit. Itaque caetera quidem hujus cisthi illis quæ in nostrate visuntur similia sunt. Verum ladanum quod vocant ex eo provenit, medicamentum primo excessu jam quodammodo complete calidum, ut videlicet et secundum attingat, habens etiam astrictionis paululum, ad hæc substantia tenuium partium, ac propter hæc emolliens sive malacticum, pariterque moderate digerens ac videlicet etiam concoquens. Itaque mirandum non est, si peculiariter ad uteri vitia conveniat, quandoquidem ad dicta paulum quiddam astrictionis obtinet. Quocirca defluentes capillos retinet, nam quicquid ad radi-

Ed. Chart. XIII. [191.]

Ed. Bas. II. (91.)

πανῶ, συνάγει δὲ καὶ σφίγγει τῇ στυψί τούς πόρους, οἷς ἐμπεπῆγασιν. ἄλωπεκίας δὲ καὶ ὀφιάσεις ἀδυνατόν ἐστιν ἰᾶσθαι, κἂν διαφορητικωτέρας δυνάμεως ἢ κατὰ λάδανον χρήζοντα παθήματα. γίγνεται γὰρ ταῦτα διὰ μοχθηροῦς χυμοῦς, γλίσχρους καὶ παχεῖς, οὓς τὰ τέμνοντα καὶ διαφοροῦντα φάρμακα μάλιστα ἐξάγει καὶ κενοῖ. λεπτομεροῦς δ' εἶναι χρή δυνάμεως αὐτὰ καὶ ἥκιστα στυπτικῆς, οὐ μὴν εἰς τοσοῦτόν γε λεπτομεροῦς καὶ ξηραντικῆς, ὥς ὑπερξηραίνειν τε καὶ συνεκβόσκεσθαι τοῖς παρὰ φύσιν ἡθροισμένοις αὐτόθι χυμοῖς, τὴν φυσικὴν ὑγρότητα αὐξάνουσαν τὰς τρίχας. οὕτω γὰρ οὐκ ἄλωπεκίας ἰάσεται μᾶλλον περ ἢ φαλάκρῳσιν ἐργάζεται τῆς θεραπευτικῆς δὲ ἐστὶν ἤδη ταῦτα μεθόδου.

[κθ'. Περὶ κισσοῦ.] Κισσὸς ἐξ ἐναντίων σύγκειται δυνάμεων, ἔχει μὲν γάρ τι καὶ στυπτικῆς οὐσίας, ἣν δὴ γεώδη ψυχρὰν ἐδείκνυμεν ὑπάρχειν, ἔχει δὲ καὶ δριμυείας, ἣν θερμὴν εἶναι καὶ ἡ γεῦσις μαρτυρεῖ, καὶ τρίτην δ' ἐπὶ ταύταις ὕδατώδους οὐσίας μετέχει χλωρᾶς, ὅ γε χλωρός. ἐν γὰρ τῷ

ces eorum pravi humoris federit, id omne absumit, tum meatus quibus infixi sunt cōstringit, contrahitque astringitione. Caeterum alopecias et ophiases sanare non potest, utpote graviores vires quam quae ladano insunt poscentes, quippe proveniunt ista ex pravis succis lentis crassisque, quos incidentia ac discutientia medicamenta potissimum evocant atque evacuant. Caeterum tenuium partium sint facultatis oportet et minime astringentis, non tamen usque adeo tenuium partium et desiccatoriae, ut nimio plus deficcet, unaque cum collectis inibi succis praeter naturam, naturalem quoque humiditatem incrementa pilis suppeditantem absumant. Nam sic non magis alopecia liberabunt quam et calvitium afferent. Sed haec ad curandi rationem pertinent.

[29. *De cisso, hedera.*] Hedera ex contrariis composita est facultatibus. Habet enim quiddam astringentis substantiae, quam terrenam et frigidam esse ostendimus, habetque etiam nonnihil acris, quam calidam esse vel gustus comprobatur, nec deest tertia, aqueam namque substantiam

Ed. Chart. XIII. [191. 192.]

Ed. Bas. II. (91.)

ξηραίνεσθαι ταύτην μὲν ἀνάγκη διαφορεῖσθαι πρώτην, ὑπολείπεσθαι δὲ τὴν γεωδιστέραν, τὴν τε ψυχρὰν καὶ τὴν στυφουσαν καὶ τὴν θερμὴν τὴν δριμύταν. ἀλλ' ὁ γε χλωρὸς ἐψηθέντων τῶν φύλλων σὺν οἴνῳ καὶ τῶν μεγάλων τραυμάτων ἐστὶ κολλητικὸς καὶ τῶν κακοηθευμένων ἱατικὸς. ἐπὶ οὖλοῖ δὲ καὶ τὰς ἐκ πυρὸς ἐλκώσεις. σὺν ὅξει δ' ἐψηθέντα τὰ φύλλα σπληνικὸν ὠφελεῖ. τὰ δὲ ἄνθη αὐτοῦ ἰσχυρότερα πῶς ἐστίν, ὥς μετὰ κηρωτῆς λειοῦμένα τοῖς πυρρικαύτοις ἁρμόττειν. ὁ δὲ χυλὸς ἐστὶ μὲν καὶ ἔρῳνον φάρμακον καὶ τὰ χρόνια δὲ τῶν ὠτων ἰᾶται ῥεύματα καὶ τῶν ἐλκῶν τὰ παλαιὰ κατὰ τε τὰ ὠτα καὶ τὰς ῥίνας. ὥς ἂν δὲ δριμύτερος φαίνεται, ῥοδίνῳ ἢ ἐλαίῳ γλυκεῖ μίγνυται. τὸ δὲ δάκρυον αὐτοῦ φθείρας κτείνει καὶ τρίχας ψιλοῖ, θερμῆς εἰς τοσοῦτον ὑπάρχον δυνάμεως, ὥς καλεῖν ἀμυδρῶς. ἐστὶ γὰρ οἶον ὑδατώδης τις ὁπὸς, ὥσπερ καὶ ἄλλα δάκρυα.

[192] [λ'. Περὶ κλινοποδίου.] Κλινοπόδιον θερμαντικῆς ὑπάρχει δυνάμεως, οὐδὲ πῶ καυστικῆς. ἐστὶ δὲ καὶ λε-

quandam tepidam obtinet certe, si viridis sit. Siquidem dum arefcit, haec prima exhalet necesse est, manetque quae terrea et frigida astringensque et ea quae calida et acris. Viridis autem foliis ejus in vino decoctis vulnera grandia conglutinat, quaeque maligna sunt ad sanitatem reducit, tum igne factas exulcerationes cicatrice includit. Porro cum aceto decocta folia lienosis profunt. Flores autem quodammodo validiores sunt, ut ad laevorem redacti cum cerato ambustis convenient. Praeterea succus medicamentum est naribus inditum caput purgans, tum vetustas aurium fluxiones sanat, ad haec ulcera vetera tum in auribus tum in naribus. Porro si acrior appareat, aut rosaceo aut dulci oleo miscetur. Lachryma ejus pediculos interimit, pilis nudat, usqueadeo calidae potestatis, ut obscure adurat; est enim velut aqueus quidam liquor, sicut aliae omnes lachrymae.

[30. De clinopodio.] Clinopodium calefaciendi vim obtinet, sed nondum adurendi, est vero etiam essentia sub-

Ed. Chart. XIII. [192.]

Ed. Bas. II. (91.)

πτομερές τὴν οὐσίαν καὶ θείῃ ἂν τις αὐτὸ τῆς τρίτης τάξεως ἔν τε τῷ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν.

[λα'. Περὶ κληματίδος.] Κληματίδος τὰ φύλλα δριμείας τε καὶ καυστικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὥστε καὶ λέπρας ἀποδέρειν. εἴη ἂν οὖν ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως τῶν θερμαινόντων ἀρχομένης. ὀνομάζεται δὲ κληματὶς καὶ τὸ δαφνοειδές, ὅπερ ἔνιοι μυρσινοειδές, ἔνιοι δὲ πολυγονοειδές καλοῦσιν. ἀλλ' οὐκ ἐστὶν ἐλκωτικὸν οὐδὲ δριμύ, καθάπερ τὸ προειρημένον, ἀλλὰ διαβροΐας καὶ δυσεντερίας ὠφελεῖ μετ' οἴνου πινόμενον. ὁδόντων τε ἀλγήματα διαμασώμενον πρᾶννει, καὶ τὰς τῶν ὑστερῶν ὁδύνας ἐν πεσσῶ προσιθέμενον ὠφελεῖ, τοσοῦτον ἀποδεῖ τοῦ καίειν, ἢ ἐλκοῦν, ὥς τὸ πρότερον. ἀλλ' ὃ γε θαυμασιώτατος Πάμφιλος, ὥσπερ τὰ ἄλλα πάντα ληρεῖ, περὶ ὧν οὐκ οἶδε γράφων, οὕτω καὶ ταῦτα ἄμφω συνέχευεν ἐς ταῦτόν. Διοσκουρίδης δ' ἄμφω ἐν τῷ τετάρτῳ μέμνηται, τοῦ μὲν ἀπλῶς ὀνομαζομένου κληματοειδοῦς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ βιβλίου, θατέρου δὲ κατὰ τὴν ἀρχήν. ὅθεν οὐδ' ἐμὲ χορή

tilium partium, ponatque ipsum quispiam in tertio ordine tum calefacientium tum resiccantium.

[31. *De clematide.*] Clematidis folia acrem et adurentem sive causticam facultatem obtinent, adeo ut et lepras excoriant. Fuerit itaque in quarti ordinis calefacientium initio. Vocatur autem clematis et daphnoides, quod quidam myrsinoides, alii polygonoides appellitant. Caeterum id nequaquam exulceratorium est, aut acre, sicut quod ante dictum est, imo profluvii ac dysenteriiis cum vino potum prodest, dentiumque dolores mansum mitigat, tum uteri quoque doloribus in pello admodum usui est, tantum abest, ut perinde urat, aut ulceret, ceu illud superius. Sed summe nobis suspiciendus Pamphilus ille sicuti in reliquis nugatur de iis quae nunquam vidit, literis ea mandans, sic haec ambo in unum confudit. At Dioscorides utriusque in quarto meminit, et ejus quae simpliciter vocatur clematoides, idque in fine libri, et alterius, sed in principio. Quam-

Ed. Chart. XIII. [192.]

Ed. Bas. II. (91. 92.)

γράφειν ἔτι τὰς ἰδέας ἀμφοῖν, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλ-
λων ἐποίησα.

(92) [λβ'. Περὶ κνίκου.] Κνίκου τῷ σπέρματι πρὸς
τὰς καθάρσεις μόνον χρῶμεθα., τῆς τρίτης γὰρ ἐστὶ τάξεως
τῶν θερμαινόντων, εἴ τις ἔξωθεν αὐτῷ χρῆσθαι βούλοιο.

[λγ'. Περὶ κόκκου Κνιδίου.] Κόκκος Κνιδίος καθαίρει
μὲν καὶ αὐτὸς, δριμύας δ' ἐστὶ καὶ καυστικῆς δυνάμεως.

[λδ'. Περὶ κόκκου βαφικοῦ.] Κόκκος βαφικὸς στυπτι-
κὴν μὲν ἔχει καὶ πικρὰν ἅμα τὴν ποιότητα, ξηραίνει δ' ἀμφο-
τέραις ἀδήκτως, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τε τὰ μεγάλα τῶν τραυ-
μάτων ἄρμόττει καὶ πρὸς τὰς τῶν νέρων τρώσεις. λειοῦσι
δ' αὐτὴν ἔνιοι μὲν σὺν ὄξει τηλικαῦτα, σὺν ὀξυμέλιτι δ'
ἄλλοι.

[λε'. Περὶ κοκκυμηλέας.] Κοκκυμηλέας ὁ καρπὸς ὑπά-
γει γαστέρα, καὶ πρόσφατος μὲν ὑπάρχων μᾶλλον, ξηρανθεὶς
δ' ἥττον. Διοσκουρίδης δ' οὐκ οἶδ' ὅπως τὰ Δαμασκηνα
κοκκύμηλα ξηρανθέντα φησὶν ὑπέχειν γαστέρα. ὑπάγει μὲν
γὰρ καὶ ταῦτα σαφῶς, ἀλλ' ἥττον τῶν ἐκ τῆς Ἰβηρίας.

obrem non est necesse ut ego rursum notis suis utrumque
depingam, sicut nec in aliis feci.

[32. *De cnico.*] Cnici semine duntaxat ad purgatio-
nes utimur, tertii est ordinis calefacientium, siquis foris eo
uti volet.

[33. *De cocco Cnidio, seu grano Cnidio.*] Granum
Cnidium et ipsum quoque purgat, sed acris est adurentisque
facultatis.

[34. *De cocco baphico, grano tinctorio.*] Granum
tinctorium astringentem simulque amaram qualitatem possi-
det. Utraque sine morfu deficcat. Proinde ad ingentia
vulnera congruit et ad nervorum vulnera. Sed tunc ipsum
quidam cum aceto terunt, alii cum oxymelite.

[35. *De coccy melea, seu pruno.*] Pruni fructus
ventrem subducit, recens quidem olus, aridus minus.
Caeterum haud scio cur Dioscorides pruna Damascena sic-
cata ventrem sistere dicat, quum et ipsa palam etiam sub-
ducant, minus tamen quam quae importantur ex Iberia,

Ed. Chart. XIII. [192. 193.]

Ed. Bas. II. (92.)

ἔστι δὲ τὰ μὲν Δαμασκηναὶ στυπτικώτερα, τὰ δ' ἐκ τῆς Ἰβη-
ρίας γλυκύτερα, καὶ δὴ καὶ τὰ δένδρα τοῖς καρποῖς ἀνάλο-
γον. ἦττον μὲν στυπτικὰ τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, μᾶλλον δὲ
τὰ κατὰ τὴν Δαμασκόν. ἀπλῶς δ' εἰπεῖν ὢν ἐν τοῖς φύλ-
λοις ἢ τοῖς βλαστοῖς ἐμφαίνεται τις στυψις σαφής, ταῦτα
ἀφεψόμενα διάκλυσμα γίνεται τῶν περὶ γαργαρεῶνα καὶ
παρίσθμια φλεγμονῶν. [193] ὁ δὲ τῶν ἀγρίων καρπὸς στυ-
πτικὸς ἐναργῶς ἔστι καὶ σταλτικὸς γαστρός. ὀνομάζεται δὲ
τὸ φυτόν τοῦτο κατὰ τὴν Ἀσίαν προῦμνον. τὸ δὲ κόμμι
τοῦ δένδρου φασὶν ἐνιοὶ μετ' οἴνου πινόμενον λίθων εἶναι
θρυπτικόν, σὺν ὅξει δὲ λειχῆνας ἰᾶσθαι παίδων, καὶ εἴπερ
αὐτὸ ποιεῖ, δῆλον ὡς τμητικῆς τε καὶ λεπτομεροῦς μετέχει
δυνάμεως.

[λοτ'. Περὶ κόλλας.] Κόλλα, ἣν εἰς τὰ βιβλία σκευά-
ζουσιν ἐκ σεμιδάμεως τε καὶ γύρεως, ἐμπλαστικῆς τε καὶ
πεπτικῆς ἔστι δυνάμεως οἷς ἂν καταπλασθῇ μέρεσιν.

[λζ'. Περὶ κολοκύνθης.] Κολοκύνθη ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς
ἔστι κράσεως κατὰ τὴν δευτέραν ἐν ἀμφοῖν τάξιν, ὅθεν καὶ

liquidem Damascena magis astringunt, at quae Iberia fert
dulciora sunt, quin et ipsae arbores fructibus proportionem
respondent. Minus enim astringunt quae in Iberia na-
scuntur, magis vero quae Damasci. Caeterum ut in summa
dicam, quorum in foliis aut germinibus astrictio quaedam
inesse apparet manifesta, iis decoctis phlegmonae in colu-
mella aut tonfillis existentes idonee colluuntur. Porro
agrestium fructus evidenter astrictorius est, ventremque
lissit, nominatur autem haec planta in Asia prumnum.
Gummi autem arboris sunt qui dicant cum vino potum
lapides confringere, cum aceto puerorum sanare lichenas.
Ac si id praestat, clarum est incidentem tenuiumque par-
tium illi facultatem inesse.

[36. De Colla, glutine.] Gluten, quod ad libros
praeparant ex similagine et garo, emplasticae concoctoriae-
que facultatis est quibuscunque ipsum partibus illinas.

[37. De Colocynthe, cucurbita.] Cucurbita humi-
dae frigidaeque temperiei est, utraque qualitate secundi

Ed. Chart. XIII. [193.]

Ed. Baf. II. (92.)

τῶν ξυσμάτων αὐτοῦ ὁ χυλὸς πρὸς ὠταλγίας τὰς κατὰ φλεγμονὴν ἀρμόιται σὺν ῥοδίῳ χρωμένοις. οὕτω δὲ καὶ ὅλη καταπλαττομένη τὰς θερμὰς φλεγμονὰς ἐμψύχει μετρίως. ἔστι δὲ καὶ ἐσθιομένη πλαδῶδης καὶ ἄδιψος.

[λγ'. Περὶ κολοκυνθίδος.] Κολοκυνθὶς πικρὰ μὲν ἔστι τὴν γεῦσιν, ἀλλ' ὅσα πικρότητος ἔργα πρόσεστι πινομένη φαρμάκῳ, ταῦτ' οὐ δύναται δρᾶν ἐναργῶς ἀπὸ τῆς καθαρτικῆς δυνάμεως, ἣν ἰσχυρὰν ἐν αὐτῇ κέκτηται, φθάνουσα μεθ' ὧν καθαίρει διὰ τῆς γαστρὸς ἐκκρίνεσθαι. χλωρᾶς δ' αὐτῆς ὁ χυλὸς ἀνατριβόμενος ἰσχιάδας ὀνίνησι.

[λδ'. Περὶ κομάρου.] Κόμαρος. στρυφνὸν τῇ ποιότητι τὸ δένδρον ἅμα τῷ καρπῷ, μημέκυλον δὲ ὀνομάζουσιν αὐτόν. ἔστι δὲ καὶ κακοστόμαχος οὗτος καὶ κεφαλαλγῆς.

[μ'. Περὶ κόμμεως.] Κόμμι δάκρυόν ἐστιν ἐπιπηγνύμενον τοῖς στελέχεσι τῶν γεννώντων αὐτὸ δένδρων ὥσπερ καὶ ἡ ῥητίνη πολλῶν, ὅσα ῥητίνην πέφυκε γεννᾶν. ἔστι δὲ

ordinis. Quocirca ramentorum ejus succus ad aurium dolores cum phlegmone junctos cum rosaceo utilis est. Sic tota quoque illita calidas phlegmonas mediocriter refrigerat. In esu autem humida est et fitim propellens.

[38. *De Colocynthide.*] Colocynthis gustu amara est. Sed quae illi amaroris, dum potatur, adsunt opera, ea evidenter efficere nequit, ob purgatoriam facultatem, quam validam in sese continet, nimirum cum iis quae purgat ante et ipsa per alvum excerni praevertens. Viridis ipsius succus intritus ischiadibus prodest.

[39. *De Comaro, arbuto.*] Arbutus arbor ipsa qualitate acerba una cum fructu est. Eum memecylum nuncupant. Est autem hic et infensus stomacho et capiti dolorem commovens.

[40. *De Gummi.*] Gummi lachryma est congelata concretaque in truncis arborum ipsam producentium, velut resina quoque in multis visitur quae resinam proferre pos-

Ed. Chart. XIII. [193. 194]

Ed. Bas. II. (92.)

ξηραντικῆς τε καὶ ἐμπλαστικῆς δυνάμεως καὶ δῆλον ὅτι καὶ τραχυτήτων ἰατικῇ.

[μα'. Περὶ κονίας.] Κονία. τὸ οἶον περίπλυμα τῆς τέφρας οὕτως ὀνομάζεται. ῥυπτικωτάτη δ' ἐστὶ καὶ ξηραντικωτάτη πασῶν ἢ ἐκ τῆς συγκίνης τέφρας καὶ τῶν τιθυμάλων καὶ σχεδὸν ἤδη τῆς καλουμένης σηπτικῆς δυνάμεως, ἣν οἷα τίς ἐστὶν ἐν τῷ πέμπτῳ λόγῳ διήλθον.

[μβ'. Περὶ κονύζης.] Κονύζα καὶ ἡ μείζων καὶ ἡ μικρὰ παραπλησίας εἰσὶ κράσεώς τε καὶ δυνάμεως, ἐν μὲν τῇ γεύσει δριμεῖαι καὶ πικραὶ φαινόμεναι, θερμαίνουσί τε πάνυ σαφῶς, ἂν γέ τις λειώσας τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἀπαλοῖς κλαδίσκοις, θαμνωδὲς γὰρ τὸ φυτὸν, ἐπιπλάσῃ τι μέρος, ἂν τε καὶ ἀφειψήσας ἐν ἐλαίῳ χρήσαιο τούτῳ. δοκεῖ γοῦν καὶ τῶν κατὰ περίοδον ῥιγῶν ἀλεξητήριον εἶναι τὸ τοιοῦτον ἔλαιον. [194] καὶ τὰ ἄνθη δ' αὐτῶν παραπλησίας ἐστὶ δυνάμεως, ὥστε τινὲς καὶ ταῦτα σὺν τοῖς φύλλοις τρίψαντες σὺν οἴνῳ ποτίζουσιν ὑπὲρ τοῦ καταμήνια κινῆσαι βιαίως καὶ ἔμβρυα ἐκβαλεῖν. ἐστὶ δὲ καὶ τρίτον εἶδος κονύζης ἐν

sunt. Est autem exiccatoriae emplasticaeque facultatis. Proptereaque asperitatibus medetur.

[41. De Conia, lixivio.] Lixivium, quod velut ablutio est cineris, sic nominatur. Porro omnium maxime tum absterforium tum exiccatorium illud est quod ex cinere ficus et tithymallorum efficitur, fereque septicae, seu putrescentis est facultatis, quae cujusmodi sit in quinto volumine exposui.

[42. De Conyza.] Conyza et major et minor assimilis sunt tum temperiei tum facultatis gustu amarae et acres apparentes. Calefaciuntque admodum luculenter, siue quis folia cum teneris ramulis, est enim fruticosa planta, parti cuiquam illinat, siue ubi in oleo coxerit, eo utatur, siquidem rigores per circuitum redeuntes tale sanare oleum videtur. Flores quoque eorum assimilis sunt facultatis. Itaque quidam et ipsos cum foliis tritos in vino bibendos exhibent ad menses fortiter ducendos ejiciendumque foetum. Est et tertium conyzae genus in locis humidioribus

Ed. Chart. XIII. [194.]

[194.] Ed. Bas. II. (92.)

ὕγροτέροις χωρίοις φνύμενον, ἀμφοῖν δυσωδέστερον καὶ ἀσθε-
νέστερον. ἀλλ' αἷ γε πρῶται ῥηθεῖσαι τῆς τρίτης εἰσι τάξεω;
ἐν τῷ ξηραίνειν καὶ θερμαίνειν.

[μγ. Περὶ κοριάνου.] Κορίανον, ἢ κόριον, ἢ ὅπως
ἂν ἐθέλῃς ὀνομάζειν, οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες οἱ παλαιοὶ κορία-
νον καλοῦσιν, οἱ νεώτεροι δ' ἰατροὶ πάντες ὀνομάζουσιν
κόριον, ὥσπερ καὶ Διοσκορίδης ψυκτικὴν λέγων εἶναι τὴν
πόαν οὐκ ὀρθῶς. σύγκειται γὰρ ἐξ ἐναντίων δυνάμεων πολὺ
μὲν ἔχουσα πικρᾶς οὐσίας, ἥτις ἐδείκνυτο λεπτομερὲς ὑπάρ-
χειν καὶ γεώδης, οὐκ ὀλίγον δὲ καὶ ὑδατώδους ὑγρότητος
χλιαρᾶς κατὰ δύναμιν, ἔχει δέ τι καὶ στυφείως ὀλίγης. ἐξ
ῶν ἀπάντων ἐνεργεῖ μὲν ποικίλως ὅσα περ ὁ Διοσκορίδης
ἔγραψεν, οὐ μὴν τῷ ψύχειν γε μόνω. ἀλλ' ἐγὼ τὴν αἰτίαν
ἐκάστης τῶν κατὰ μέρος αὐτῆς ἐνεργειῶν διηγήσομαι, καίτοι
προὔκειτό μοι τὴν ἐμαντοῦ γνώμην ἐν τῷ παρόντι λόγῳ
διερχεσθαι μόνην. ἀλλ' ἴσως οὐδὲν κωλύσει, μᾶλλον δ', εἰ
χορὴ τᾷληθὲς εἰπεῖν, ὠφελήσεται τέ τι καὶ ἀναμνήσει τῶν ἐμ-

proveniens, utrisque illis tum graveolentius tum imbecil-
lius. Sed primae memoratae tertii sunt ordinis in calefa-
ciendo exiccandoque.

[43. De Coriandro.] Coriandrum sive Corion, aut
utcumque vocare lubet. Vetusiores Graeci coriannon no-
minabant, at recentiores medici omnes corion appellitant,
sicut et Dioscorides, refrigeratorem esse herbam ipsam dicti-
tans, sed perperam. Siquidem ex contrariis facultatibus
constat et composita est, plurimum habens essentiae amarae,
quam ostendimus esse tenuium partium et terrenam calidam;
nec parum etiam aqueae humiditatis obtinet, quae tepentis
est facultatis, his adjunctum est quoque astringentis pauxil-
lum. Ex quibus omnibus varie quidem agit ea quae scri-
bit Dioscorides, sed non tantum ex refrigeratione. Caete-
rum ego cujusque particulatim actionis causam enarrabo,
tametsi propositum fuerat mihi meam unius duntaxat hoc
in libro sententiam expromere. Sed forte nihil obstat,
imò si verum satendum est, proderit nonnihil superiores

Ed. Chart. XIII. [194.]

[Corr.] Ed. Bas. II. (92. 93.)

προσθεν μεθόδων τὰ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπ' ὀλίγων
 φαρμάκων λεγόμενα. πρῶτον μὲν οὖν οὐχ ὁ Διοσκορίδης
 μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἱατρῶν ἀδιορίστως ἀπο-
 φαίνονται περὶ τῶν νοσημάτων, ὥσπερ ἀμέλει καὶ (93) τῶν
 νῦν ἔστιν εὐρεῖν οὐκ ὀλίγους ἱατροὺς εὐδοκίμους παρὰ τὰ
 ἄλλα ταύτῃ μέγιστα σφαλλομένους. ἐνίοτε μὲν γὰρ μέλαρος
 καὶ πελιδνοῦ καὶ ψυχροῦ γεγεννημένου τοῦ τὸ ἐρυσίπελας
 ἐσχηκότος μορίου καὶ δεομένου μηκέτι τῶν ψυχόντων φαρ-
 μάκων ὡς πρόσθεν, ἀλλ' ἤδη τῶν ἐκκενούντων τὸν παρὰ
 φύσιν ἐμπεπλασμένον ἐν τῷ χωρίῳ χυμὸν, οἷδε ψυχούσιν
 ἔτι, ἐνίοτε δὲ μεταβαίνουνσιν ἐπὶ τὰ διαφοροῦντα, λέγουσι δὲ
 ἐρυσίπελας ἴασθαι. καὶ δὴ καὶ γράφουσιν ἀρχομένων μὲν
 ἔτι καὶ αὐξανομένων τῶν ἐρυσιπελάτων ἕτερα φάρμακα, πα-
 ρακμαζόντων δ' ἕτερα. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει. οὔτε γὰρ ἐρυ-
 σίπελας ἔτι κλητέον, ὅταν οἴχεται τὰ φλογώδες αὐτοῦ καὶ
 ζέον καὶ χολῶδες, οὔτε ψυχρὰ ταῖς δυνάμεσιν, οὔτε τὰ τῶν
 τοιούτων διαθέσεων ἱάματα νομιστέον, ἀλλ' ὥσπερ εἰ καὶ
 κατ' ἀρχὰς εὐθὺς, ἢ πληγέτων, ἢ ὅπως οὖν ἄλλως, ὁγκος

methodos, quae in paucis medicamentis sunt dictae, hic
 repetere. Primum ergo non Dioscorides tantum, sed et alii
 complures medicorum, indeterminate de morbis pronun-
 ciant, sicut sane hac quoque tempestate non paucos invenias
 medicos vel insignes praeter alia hac in re turpissime hal-
 lucinantes. Interdum enim atra, livida frigidaque reddita
 parte quae erysipelas habuit, nec amplius refrigerantia po-
 scente pharmaca, cen antea, sed ea quae infixum parti
 praeter naturam humorem eliciant, hi refrigerare perse-
 verant, interdum autem ad digerentia transeunt, eaque
 erysipelas sanare dicunt. Et sane etiam scribunt incipienti-
 bus quidem etiamnum atque gliscentibus crescentibusve
 erysipelatis alia medicamenta, declinantibus vero ac flacce-
 scentibus alia. Sed ita res non habet. Neque enim ery-
 sipelas etiam vocari debet postea quam inflammatio ejus et
 fervor ac biliosum illud abierint, neque quae has affectio-
 nes sanant facultate frigida esse putandum. Sed velut si
 vel in initio protinus aut percussis, aut alia de causa quavis,

Ed. Chart. XIII. [194. 195.]

Ed. Bas. II. (93.)

ἐν μορίῳ τινὶ πελιδνὸς ἢ μέλας ἐγγένητο καὶ ψυχρὸν ἂν ἐνομίζετο πάθος εἶναι καὶ δεῖσθαι τῶν διαφορούντων τε καὶ θερμαίνοντων φαρμάκων, κατὰ τὸν αὐτὸν εἶναι τρόπον εἰ μεταπέσοι ποτὲ θερμὴ διάθεσις εἰς ψυχράν, ἐπιλαθέσθαι μὲν τῆς προτέρας, ὀνομάζειν δ' ἑτέρω τὴν δευτέραν ὀνόματι, ἢ εἰ μὴ τό γε ὄνομα μετάβαλλειν ἐθέλοις, ἀλλ' ὥσπερ ἐνίοι τῆς μὲν ἀρχῆς ἑτέρα, τῆς παρακμῆς δ' ἄλλα γράφουσι βοηθήματα, μήτοι γε καὶ ψυχρὰ νομίζειν εἶναι τὰ τῆς παρακμῆς φάρμακα, συγχωρητέον μὲν ἐρυσίπελας ὀνομάζειν, εἰ τις βούλοιο, τὴν τοιαύτην διάθεσιν, οὐ μὴν θερμὴν γ' ἔτι καλεῖν αὐτὴν συγχωρητέον, ὁπότε κατέψνυται. μὴ τοίνυν μηδὲ τὸ τηρικαῦτα βοηθοῦν αὐτῇ ψυκτικὸν εἶναι νομίζωμεν, ὥσπερ ὁ Διοσκορίδης τὸ κορίανον, ὅτι καταπλαττόμενον, ὡς αὐτὸς φησι, μετ' ἄρτου ἢ ἀλφίτων ἰᾶται τὸ ἐρυσίπελας. ἀκριβὲς γὰρ ἐρυσίπελας, ὃ δὴ φλογῶδές τε καὶ ξανθὸν ἔστιν, οὐκ ἂν ποτε ἰάσαιτο σὺν ἄρτῳ κορίανον, ἀλλὰ τὸ ἀποψυχόμενον ἤδη. [195] διὰ τοῦθ' ἡμεῖς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις, ὁπότε τῇ διωρισμένῃ πείρᾳ δοκιμάζειν ἐκάστου τῶν φαρ-

tumor in partē quāpiam aut lividus aut niger extiterit, eum esse frigidum affectum existimabis et quae digerant calefaciantque poscere, ad eundem, opinor, modum, si calida affectio in frigidam reciderit, negligenda quidem prior est, sed secunda alio appellanda nomine, aut si displicet nominis mutatio, saltem sicut quidam alia scribunt principii, alia declinationis remedia, haud sane censendum frigida esse declinationis remedia. Concedendum sane est, si cui ita placet, ut talis affectio etiam erysipelas vocetur, sed eam etiam calidam dicere ubi jam refrigerata est, id vero ne-
tiquam concedendum. Itaque ne, quod tunc ei auxilio est, refrigeratorium esse credamus, sicut Dioscorides coriandrum, quod cum pane aut polenta, aut ipse inquit, erysipelas curet illitum. Nam quod ad unguem est erysipelas, quod utique inflammatum est et flavum, haud unquam sanare queat cum pane coriandrum, sed illud quod jam refrigeratum est. Proinde nos superioribus voluminibus cum determinata ac definita experientia cujusque medicamanti

Ed. Chart. XIII. [195.]

Ed. Bas. II. (95.)

μάκων τὴν δύναμιν ἡξιούμεν, ἀπλοῦν ὥς ἐνι μάλιστα τὸ πάθος ἐκλέγεσθαι συνέβουλεύομεν. οἱ πολλοὶ δὲ τῶν ἰατρῶν οὐδ' ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν νοσημάτων εἰθὺς ἀπ' ἀρχῆς εἰσβάλλει σύνθετα γιγνώσκουσιν, οὐδὲ ὥς ἄλλο μὲν τι πάθος ἐρυσίπελας ἐστὶν ἀκριβές, ἄλλο δ' ἢ καλουμένη πρὸς πάντων ἡμῶν ἤδη συνήθως, ἢ πρὸς γε τῶν παλαιῶν, φλεγμονή. ἄλλα δ' ἐν τῷ μεταξὺ πάμπολλα τὰ μὲν ὥς ἂν εἴποι τις ἐρυσιπέλατα φλεγμονώδη, τὰ δ' οἷον φλεγμοναί τινες ἐρυσιπελατώδεις. εὐροῖς δ' ἂν ποτε καὶ μηδέτερον ἐπικρᾶτοῦν, ἀλλ' ἀκριβῶς ἰσάζοντα, καίτοι καὶ οἰδηματώδεις ἐνίοτε φαίνεται γιγνόμενον ἐρυσίπελας, ὥσπερ ἕτερον σκιρῶδες, ὥστε καὶ τῶν συνθέτων νοσημάτων οὐκ ὀλίγον ἀθροίζεσθαι πλῆθος. ὑπὲρ ὧν ἐπὶ πλεόν μὲν ἐν ἄλλοις τέτισιν εἴρηται καὶ τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασι, λεχθήσεται δὲ καὶ νῦν, τό γε τοσοῦτον ἀναγκαῖον αὐτῶν μνημονεῦσαι, ὥς ἀκριβές ἐρυσίπελας οὐκ ἂν ποτε τὸ προεξηρημένον ἰάσαιοτο κατάπλασμα. καλῶ δ' ἀκριβές, ἐπειδὴν ὑπὸ χολώδους ρεύματος ἐμπλησθῇ τὸ μόριον. ὅτι δὲ πόρρω τοῦ

facultatem explorandum censuimus, quam maxime fieri posset simplicissimum eligi affectum consulimus. At plerique medici, neque quod vel plurimi morborum protinus ab initio compositi invadant, norunt, neque quod alius affectus sit erysipelas exactum, alius vero is qui vocatur ab omnibus nobis ὕφια, ut a veteribus quoque, phlegmone, alii autem inter hos medii plurimi partim, ut sic dicam, erysipelata phlegmonodé, partim phlegmonae erysipelatoδεις, ac invenias nonnunquam ubi neutrum vineat, sed ad unguem paria sint, quin etiam nonnunquam oedematodes esse erysipelas conspicitur, sicut aliud scirrholes, ut compositorum morborum non parvus acervetur numerus. De quibus copiosius cum alibi differuimus tum in curandi rationis voluminibus. Dicetur autem et nunc, quoad saltem eorum meminisse necesse est, quod exactum erysipelas haud unquam ab antedicto cataplasmate curari possit. Voco autem exactum, quum a biliosa fluxione pars impleta fuerit. Porro quod longe a refrigeratione absit coriandrum, vel ex

Ed. Chart. XIII. [195.]

Ed. Bas. II. (93.)

ψύχειν ἐστὶ κορίανον, ἔνεστί σοι καὶ αὐτῶν ὧν Διοσκορίδης ἔγραψε καταμαθεῖν. χοιράδας γοῦν φησι διαλύειν αὐτὸ μετ' ἐρεγμοῦ. ὅτι δ' οὐδὲν τῶν ψυχόντων φαρμάκων ἱκανόν ἐστι διαλύειν χοιράδας, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν Διοσκορίδην ἀμφισβητήσκειν μυρία μὲν ἀναγράφαντα φάρμακα χοιράδων ἱατρικά, πάντα δ' ὁμολογοῦντα καὶ θερμὰ ταῖς κράσεσι καὶ διαφορητικὰ ταῖς ἐνεργείαις ὑπάρχειν.

[μδ'. Περὶ κορωνόποδος.] Κορωνόποδος ἡ ῥίζα πεπύσταιται κοιλιακούς ὠφελεῖν ἐσθιομένη.

[μέ. Περὶ κόστου.] Κόστος βραχείας μὲν πάνυ τῆς πικρᾶς, πλείστης δὲ τῆς δριμείας καὶ θερμῆς μετέχει ποιότητός τε καὶ δυνάμεως, ὥς ἤδη καὶ ἔλκουν, ὅθεν ἀνατρίβουσιν αὐτῷ μετ' ἐλαίου τὸ σῶμα πρὸ τῆς καταβολῆς ἐπὶ τῶν κατὰ περίοδον ῥιγούντων. οὕτω δὲ καὶ πὶ τῶν ἰσχυαδικῶν καὶ παραλελυμένων τε καὶ ὅλως ἐφ' ὧν ἦτοι θερμῇ καὶ τι πρόκειται μόριον, ἢ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἔλξει τινὰ χυμὸν, ἐπὶ τὸν κόστον ἔρχονται. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν αἰτίαν οὐρητικός τ' ἐστὶ καὶ ἐμμήνων ἀγωγὸν καὶ πρὸς

iis, quae ipse scripsit Dioscorides, discere liceat. Nam strumas cum lomento, inquit, discutit. Porro quod nullum refrigerantium medicamentorum idoneum sit. discutiendis strumis, vel ipsum Dioscoridem non dubitaturum arbitror, quippe qui sexcenta scripserit medicamenta strumas sanare potentia, quae omnia tum temperie calida tum actionibus digerentia esse confessus est.

[44. *De Coronopode.*] Coronopodis radix coeliacis prodesse creditur manducata.

[45. *De Costo.*] Costus levioulam plane amaram, plurimam autem acrem et calidam in se qualitatem simul et facultatem continet, adeo ut etiam exulceret. Unde ex oleo corpus eorum, quibus per circuitum rigor invadit, ante accessionem illo confricant. Sic vero etiam in resolutis et ischiadicis, atque in summa in quibus calescere partem quamvis aut ex alto in superficiem extrahere quippiam est opus, ad costum confugitur. Eadem de causa urinas mensesque provocat, et ad rupta, convulsa ac laterum dolores

Ed. Chart. XIII. [195, 196.]

Ed. Bas. II. (93.)

ῥήγματά τε καὶ σπάσματα καὶ πόρους πλευρῶν ἀρμόττει, διὰ δὲ τὴν συνοῦσαν πικρότητα καὶ πλατείας ἐλμινθας ἀναιρεῖ, δι' ἣν περ καὶ πρὸς τὰς ἐφ' ἡλεις αὐτῷ χρῶνται μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος. ἐννύαρχε δ' αὐτῷ τις τῇ κράσει φυσάδης ὑγρότης, δι' ἣν καὶ πρὸς ἀφροδίσια παρορμᾷ μετ' οἰνομέλιτος.

[μοτ'. Περὶ κοτυληδόνης.] Κοτυληδὼν μικτῆς ἐστὶ δυνάμειος ὑγρᾶς, ὑποψύχρου καὶ τινὸς ἀμυδρῶς ὑποστνφούσης καὶ σὺν αὐτῇ βραχείας πικρᾶς, ὅθεν ἐμψύχει καὶ ἀποκρούεται καὶ ῥύπτει καὶ διαφορεῖ. φλεγμονὰς τε οὖν τὰς ἐρυσιπελατώδεις καὶ ἐρυσιπέλατα φλεγμονώδη θεραπεύει, καὶ μάλιστα στομάχου καυσουμένου χρήσιμον ἱκανῶς ἐστὶν ἐπιπλάσμα. πεπίστευται δὲ τὰ φύλλα σὺν τῇ ῥίζῃ ἐσθιόμενα λίθους τε θρύπτειν καὶ οὖρα κινεῖν.

[196] [μζ'. Περὶ κρανίας.] Κρανίας τοῦ δένδρου καὶ ὁ καρπὸς στρυφνὸς ἱκανῶς ἐστὶν ἐδώδιμος ὑπάρχων, ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν ἔλκειν καὶ ἰσχυρῶς ἐπέχειν αὐτὸν τὴν γαστέρα, καθόπερ καὶ τὰ μέσπila. καὶ τὰ φύλλα δὲ καὶ οἱ

congruit. Porro ob amarorem, qui illi inest, lumbricos latos necat. Ob eandam et ad contractas velut ex sole maculas cum aqua aut melle usurpant. Inest item flatuosa quaedam illi temperiei humiditas, per quam et ventrem excitat cum vino mulso.

[46. *De Cotyledone, umbilico veneris.*] Cotyledon facultatis mixtae est, nempe humidae, subfrigidae et cujusdam obscure subastringentis et cum ea leviter amarae. Unde refrigerat, repercutit, abstergit et discutit. Itaque phlegmonas erysipelatodæis et erysipelata phlegmonode curat, et maxime stomachi ardore aestuantis admodum utile est cataplasma. Putantur folia cum radice manducata calculos confringere et urinam movere.

[47. *De Cornu.*] Corni arboris fructus admodum acerbus est, esui aptus. Itaque mirum videri non debet, ipsum valenter ventrem restringere, sicut et mespila. Folia quoque et germina gustu acerba sunt valenterque deficcant.

Ed. Chart. XIII. [196.]

Ed. Bas. II. (93)

βλαστοὶ στρυφνοὶ γενομένοι εἰσι καὶ ξηραίνουσιν ἰσχυρῶς, ὥστε καὶ τὰ μέγιστα τραύματα κολλᾶν δύνανται καὶ μάλιστα τῶν σκληρῶν σωμάτων. μικροῖς δὲ τραύμασιν ἢ μαλακοῖς σώμασιν ἐναντίοι μᾶλλον εἰσιν, συντείνουσι γὰρ ταῦτα ξηραίνοντα ἐπιπλέον τοῦ δέοντος.

[μῆ. Περὶ κράμβης.] Κράμβη ἐδώδιμος ξηραντικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ἐσθίσιμῃ τε καὶ ἐξωθεν ἐπιτιθεμένῃ. οὐ μὴν ἤδη γέ πως δριμείας ἱκανῶς, ἀλλ' ὥστε καὶ τραύματα κολλᾶ καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἐλκῶν ἰᾶται, καὶ τὰς φλεγμονὰς τὰς ἤδη σκιζόμενάς τε καὶ δυσλύτους καὶ τῶν ἐρυσσιπιδάτων τὰ τοιαῦτα. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐπινυκτίδας καὶ ἑρπητας ἰᾶται. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικὸν ἐν αὐτῇ, καθ' ὃ καὶ λέπρας θεραπεύει. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον ἐλμινθας ἀναιρεῖ καὶ μάλιστα τῆς Αἰγυπτίας κράμβης, ὅσπερ καὶ ξηροτέρα τὴν κράσιν ἐστὶ, καὶ δηλονότι πικρὰς μετέχει ποιότητος τὸ σπέρμα, ὥσπερ καὶ τὰλλα πάντα φάρμακα τὰ πρὸς ἐλμινθας ἀρόντοτα. κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐφήλιδας τε καὶ φακοὺς ὅσα τε ἄλλα μετρίως δαίται ῥύψεως ὀνίνησιν. οἱ τε καυλοὶ τῆς κράμβης καυθέντες ἰσχυ-

Itaque maxima vulnera glutinare possunt, potissimum durorum corporum. At parvis vulneribus et mollioribus corporibus potius contraria sunt, nam nimium ea continent ac plus satis desiccant.

[48. *De Crambe, Brassica.*] Brassica esculenta desiccandi vim habet tum esā tum foris imposita, non tamen etiam admodum acrem. Alioqui et vulnera glutinat et maligna ulcera sanat, praeterea phlegmonas jam induratas ac aegre solubiles et id genus quoque erysipelata. Eadem facultate epinyctidas et herpes sanat. Habet quiddam etiam in se absterforium, quo lepras curat. Porro semen ejus potum lumbricos interficit, maxime brassicae Aegyptiae, quanto scilicet temperie siccior est. Sane amarae qualitatis particeps semen est, sicut videlicet omnia alia medicamenta, quae ad lumbricos idonea sunt. Secundum eandem facultatem ephelidas et lentas et quaecunque modicam absterfionem postulant adjuvat. Porro caules brassicae combusti

Ed. Chart. XIII. [196.]

Ed. Bal. II. (93. 94.)

ρῶς ξηραίνουσιν ποιοῦσι τέφραν, ὥς ἤδη τι καὶ τῆς καν-
στικῆς μετέχειν δυνάμειος. κατὰ τοῦτ' οὖν αὐτῇ καὶ μιννύ-
τες στέαρ παλαιὸν εἰς (94) τε τὰ τῶν πλευρῶν ἀλγήματα
χρόνια κἄν εἴπουν τι τοιοῦτον ἕτερον εἴη χρῶνται. διαφορη-
τικὸν γὰρ ἰσχυρῶς ἀποτελεῖται τὸ φάρμακον.

[μθ'. Περὶ κράμβης ἀγρίας.] Κράμβη ἀγρία θερμο-
τέρα καὶ ξηροτέρα τῆς ἡμέρου τὴν κραισίν ἐστιν, ὥσπερ καὶ
τὰ ἄλλα σύμπαντα σχεδόν τι τὰ ἄγρια τῶν ὁμογενῶν ἡμέ-
ρων ἰσχυρότερα κατ' ἀμφοτέρας ἐστὶ τὰς δυνάμεις. ὅθεν
οὐδ' ἐντὸς τοῦ σώματος ἀλύτως λαμβάνεται πορρώτερω τῆς
ἀνθρωπίνης κράσεως ἀποκχωρηκυῖα. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ
πικροτέρα γενομένοις ἐστὶ τῆς ἡμέρου. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ
ἡ ἡμερος ὑπόπικρον καὶ δριμύ, ἀλλ' ἰσχυρὸν ἐκάτερον ἡ ἀγρία,
διὸ καὶ διαφορεῖ καὶ ἀπορρώπτει τῆς ἡμέρου σφοδρότερον.

[ν'. Περὶ κράμβης θαλαττίας.] Κράμβη θαλαττία πρὸς
τὸ τὴν γαστέρα λαπάττειν, ὑφαλμυρὸς τε καὶ ὑπόπικρος
οὔσα τὴν γεῦσιν, εἴη ἂν καὶ εἰς τὰς ἐξωθεν τοῦ σώματος

cineres efficiunt admodum desiccantes, ut videlicet jam et
causticam sive adurentem vim participant. Hac ratione ei
veterem adipem commiscentes ad inveteratos laterum do-
lores et si quid ejus fuerit generis adhibent, nam valenter
digerens pharmacum efficitur.

[49. *De Crambe agria, brassica agresti.*] Brassica
agrestis quodammodo calidior sicciorque domestica est, ceu
alia propemodum omnia agrestia sui generis domesticis se-
cundum utramque hanc facultatem valentiora sunt. Quam-
obrem neque intra corpus citra noxam sumitur, ut quae
longius ab humana recesserit temperie. Eadem de causa et
gustantibus amarior est quam domestica, quanquam do-
mestica quoque acrimoniae nonnihil et subamaroris conti-
neat, sed utramque habet agrestis validam, quare etiam ex-
tergit et digerit quam domestica valentius.

[50. *De Crambe, brassica marina.*] Brassica ma-
rina supra quam quod ventrem dejiciat, utpote subsalsa et
subamara gustu, fuerit sane etiam ad externos corporis usus

Ed. Chart. XIII. [196. 197.]

Ed. Bas. II. (94.)

χρείας, εἰς ὅσα περ αἱ τοιαῦται ποιότητες ἀρμόττουσιν ἐπι-
τήδειος.

[να'. Περὶ κραταιογόνου.] Κραταιογόνου τῆς πᾶς ὁ
καρπὸς καὶ δορυμνὺς γενομένοις ἐστὶ καὶ σφοδρῶς χρωμένοις,
κέγχρω παραπλήσιος ὑπάρχων.

[νβ'. Περὶ κρήθμου.] Κρήθμον ἄλμυρόν πῶς ἐστὶ
γενομένοις, ἅμα βραχείᾳ πικρότητι, διὸ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ
ῥυπτική τε ἅμα καὶ ξηραντική. ἀσθενέστερον δ' ἐστὶ κατ'
ἄμφω τῶν πικρῶν.

[197.] [νγ'. Περὶ κριθῶν.] Κριθαὶ τῆς πρώτης εἰσὶ
τάξεως ἐν τῷ ξηραίνειν τε καὶ ψύχειν, ἔχουσι δέ τι καὶ
ῥυπτικὸν ὀλίγον. εἰσὶ δὲ τοῦ τῶν κυάμων ἀλεύρου τοῦ χω-
ρὶς τοῦ λέμματος βραχεῖ τινι ξηραντικώτεραι. τὰ δ' ἄλλα
πάντα παραπλήσια χρωμένοις ἔξωθεν. ἐσθιόμεναι δὲ ταύτην
πλεονεκτοῦσι κυάμων, ὅτι τὸ φυσῶδες ἀποτίθενται. κυάμων
δὲ ὅπως ἂν ἐψηθῇ παραμένει τὸ φυσῶδες. παχυμερεστέρας
γάρ ἐστιν οὐσίας ἢ κατὰ κριθήν, διὰ τοῦτο καὶ τροφικώ-
τερος αὐτῆς ἐστίν. ἐπεὶ δ' ὀλίγον ἄμφω τῆς μεσότητος ἀπο-
κχωρήκασι, διὰ τοῦτο εἰσι πολύχρηστοι. τὰ γὰρ τοιαῦτα

et ad omnia ea ad quae tales qualitates accommodantur
idonea.

[51. *De Crataeogono.*] Crataeogoni herbae fructus
et acris gustanti est et utenti vehementer, similis milio.

[52. *De Crethmo.*] Crethmon gustantibus salsum
quodammodo est cum pauculo amarore, quamobrem vis
ejus est exiccatoria et absterforia. Utraque tamen imbecil-
lior ei est quam in amaris.

[53. *De critho, hordeo.*] Hordeum primi est ordinis
in exiccando et refrigerando, habet etiam panxillum abster-
fionis. Paulo etiam plus deficiat quam farina fabacea,
cui non infunt cortices, caetera vero similia sunt foris nten-
tibus, in cibo autem hoc fabis praestat quod flatuosam
naturam exuat. Fabis, quantumcunque coxeris, flatuosa na-
tura remanet; sunt enim crassioris essentiae quam hordeum,
quamobrem eo plus etiam alunt. Porro quoniam utrumque
paulum modo a medio recessit, multo sunt usui; nam talia

Ed. Chart. XIII. [197.]

Ed. Bas. II. (94.)

φάρμακα πολλὰ ἐτέροις μίγνυται, καθάπερ τινὲς ὕλαι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ κηρός καὶ τὸ ἔλαιον οὐκ ὀλίγοις ἐπιπλέκεται φαρμάκοις. τὰ δ' ἄλφιστα πολὺ καὶ τῶν κριθῶν αὐτῶν ἔστι ξηραντικώτερα.

[νδ'. Περὶ κρίνου.] Κρίνον. τὸ παχυμερές οὕτως ὀνομάζεται τοῦ τε πυρίνου καὶ τοῦ ἐκ τῶν ζειῶν ἀλεύρου. ἔστι δὲ τροφιμώτερον μὲν ἀλφίτου, δυσπεπτότερον δέ. καλεῖται δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥόφημα πολτός, καὶ ἔστιν ὁ ἀπὸ τῆς ζειᾶς στατικός ἡρέμα τῆς κοιλίας καὶ μᾶλλον εἰ φρυχθείη.

[νε'. Περὶ κρίνου.] Κρίνου τὸ μὲν ἄνθος κράσει μικτόν ἐστιν ἐκ λεπτομεροῦς τέ τινος καὶ γεώδους οὐσίας, ἐξ ἧσπερ ἔχει καὶ τὴν ἐν τῇ γένσει πικρότητα, καὶ τινος ὕδατῶδους ἐνκράτου. ὅθεν καὶ τοῦλαιον τὸ ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ μύρον ἀδήκτου διαφορητικῆς τε καὶ μαλακτικῆς ἔστι δυνάμεως, ἐξ ὧνπερ καὶ ταῖς ἐν μήτραις σκληρότησιν ἐπιτηδεύτατόν ἐστιν, καὶ ἡ ῥίζα δὲ καὶ τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ λειούμενα ξηραίνει καὶ ῥύπτει καὶ διαφορεῖ μετρίως. οὕτω γοῦν καὶ πρὸς τῶν κατακαυμάτων ἀρμόττει. δεῖται γὰρ καὶ ταῦτα

medicamenta multis aliis miscentur ceu materia quaedam. Itaque etiam cera et oleum non paucis medicamentis junguntur. Polenta vero multo plus hordeo deficcet.

[54. *De Crimno, crassiore farina.*] Crassior farina. Quod crassarum partium est tum in tritici tum in zae farina ita appellari consuevit. Plus nutrit quam polenta, sed aegrius concoquitur. Porro sorbitio quam ex eo conficiunt, puls nuncupatur, eaque si ex zea conficiatur, leniter ventrem sistit, ac magis, si frigatur.

[55. *De crino, Lilio.*] Lilii flos temperiem mixtam obtinet, partim ex essentia tenuium partium ac terrena, ex qua utique habet ut gustu sit amara, partim ex aquea eaque temperata. Itaque etiam quod ex eo conficitur oleum ac unguentum citra morsum digerendi simulque emolliendi facultatem obtinet, unde fit ut uteri duritiebus sit aptissimum. Porro radix foliaque per se trita deficcant et abstergunt et digerunt moderate, proinde quoque ambustis competant, siquidem haec quoque moderate defic-

Ed. Chart. XIII. [197.]

Ed. Bas. II. (94.)

μετρίως ξηραντικῆς τε ἅμα καὶ ῥυπτικῆς δυνάμεως. τὴν μὲν οὖν ῥίζαν ὀπτήσαντες, εἰδ' ἅμα ῥοδίνῳ λειώσαντες ἐπιτιθέασιν τοῖς κατακάσμασιν ἄχρι συνουλώσεως. ἔστι γὰρ καὶ ἄλλως ἀπάντων ἐλκῶν εἰς ἐπούλωσιν ἀγαθὸν φάρμακον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑστέρως μαλαττεῖ καὶ καταμήνια προκαλεῖται. τὰ δὲ φύλλα προσέφοντες ἐπιτιθέασιν καὶ αὐτὰ μέχρι κα-
 τούλωσεως οὐ τοῖς κάσμασι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔλκεσιν. καὶ ταρχεύουσι δὲ τινες ἐν ὄξει καὶ χρώνται τραυ-
 ματικοῖς. πλείον δ' ἐν τῇ ῥίζῃ τῆς ῥυπτικῆς ἐστὶ δυνάμεως ἥπερ ἐν τοῖς φύλλοις, οὐ μὴν οὐδ' ἐν ταύτῃ πολὺ, καθὰ προεῖρηται· τῆς πρώτης γὰρ εἰσι τάξεις τῶν ῥυπτικῶν φαρ-
 μάκων, ὅθεν ὅταν ἀλφουὺς ἢ ψώραν ἢ λέπραν ἢ ἀχῶρας ἢ τι τοιοῦτον ἀποδρῶναι βουλευθῶμεν, ἐπιμίγνυμεν αὐτῇ τῶν ἄλλων τι τῶν ἰσχυροτέρων φαρμάκων, οἷον πέρ ἐστιν καὶ τὸ μέλι. συμμέτρως δὲ αὐτῇ τοῦτο μιχθὲν καὶ πρὸς τὰς τῶν νεύρων ἀρμόττει διαιρέσεις καὶ πρὸς τὰ ἄλλα σύμπαντα ὅσα δεῖται ξηραίνεσθαι σφοδρῶς ἄνευ δηξέως. ἀπεθέμεθα δὲ

cantem extergentemque facultatem postulant. Radicem ergo tostam ac deinde cum rosaceo contritam ambustis, quead obducatur cicatrix, imponunt, quippe quum alioqui et aliorum ulcerum omnium bonum sit inducendae cicatrici remedium. Quin etiam uteros emollit mensesque provocat. Folia vero praecoquentes et ipsa ad obductam usque cicatricem imponunt, non in ambustionibus duntaxat, sed aliis quoque ulceribus. Sed et sunt qui aceto ea condientes ad vulnera suo tempore utantur. Plus tamen inest abstergentis facultatis in radice quam in foliis, quanquam tamen nec in ea ipsa multum insit, sicut praediximus, nam primi ordinis abstergentium est medicamentum. Itaque quum aut vitiliginis, aut psorae, aut leprae, aut achoras, aut aliquid id genus extergere volumus, commisceamus illi aliquid aliorum medicamentorum validius extergentium, cujusmodi est et mel. Caeterum si id moderate illi ac convenienter admisceatur et ad nervorum divisiones, competit et ad alia universa, quae valenter exiccari postulant absque morbo.

Ed. Chart. XIII. [197. 198.]

Ed. Bas. II. (94.)

ποτε καὶ τὸν τῶν φύλλων χυλόν, ἐψήσαντες σὺν ὄξει καὶ μέλιτι. πενταπλάσιος δ' ἦν ὁ χυλὸς ἑκατέρου καὶ ἦν εὐδόκιμον τὸ φάρμακον εἰς πάντα τὰ ξηραίνεσθαι σφοδρῶς διό-μενα χωρὶς τοῦ δάνεσθαι, καθάπερ ὅσα τε τραύματα με-γάλα καὶ μάλιστα κατὰ τὰς κεφαλὰς γίγνεται τῶν μυῶν, ὅσα τε πλαδαρὰ καὶ χρόνια καὶ δυσεπούλωτα τῶν ἐλκῶν ἐστὶ. ταυτὶ μὲν οὖν ἤδη τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων πραγματείας ἐστὶ, [198] ἧς ἀπέχεσθαι μὲν ὥς οἶόν τε πειρῶμαι τό γε νῦν εἶναι, πολλάκις δ' αὐτῆς τῶν πραγμά-των ἡ φύσις ἀναγκάζει προσάπτεσθαι, καὶ ἀποχωρεῖν τε χοῇ ταχέως αὐτίς αὐτῶν ἐπανέρχεσθαι τε πρὸς τὰ νῦν ἡμῖν προκείμενα.

[νοτ'. Περὶ κροκοδειλίου.] Κροκοδειλίου τὸ σπέρμα δριμύ μὲν ἐστὶ καὶ ἀρωματίζον οὐρητικόν τε καὶ καταμη-νίων κινητικόν, ὥστε καὶ θερμῆς ἂν εἴῃ δυνάμεως καὶ δια-φορητικῆς καὶ ξηραντικῆς. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τοῦ τε καυλοῦ καὶ τοῦ σπέρματος ὁμοίας ὢν δυνάμεως μὲν ὠφελεῖ τοὺς νεφριτικούς. ἡ δὲ ῥίζα ταῖς τοῦ θώρακος ἀναπτύσεσιν ἰσχυ-

Reposuimus vero etiam quandoque et foliorum succum cum aceto et melle coctum; succus quinque partibus plus utro-que erat. Eratque insigne medicamentum ad omnia ea quae valenter exiccati postulant absque morbo, ceu vulnera omnia ingentia et maxime quae in capitibus muscalorum eveniunt, tum ad ea ulcera quae nimis mollia sunt et diu-urna atque aegre ad cicatricem perducuntur. Sed haec jam ad medicamentorum componendorum institutum atti-nent, a quo quantum licet abstinere in praesentia adnitor, caeterum rerum ipsarum natura saepenumero ut attingam adigit, celeriter vero relinquenda sunt atque ad propo- situm revertendum.

[56. De Crocodilio.] Crocodilii semen acre est atque odoratum, urinam mensesque eiens. Itaque faculta- tem habuerit calidam, digredientem et exiccantem. Succus tum caulis, tum seminis, ut quae similis sint facultatis, ne- phriticos adjuvat. Radix pectoris excreationibus valenter

Ed. Chart. XIII. [198.]

Ed. Bas. II. (94. 95.)

ρῶς συνεργεῖ, δριμεῖα μὲν ἦττον ὑπάρχουσα τοῦ σπέρματος, πικρὰ δ' οὐχ ἦττον οὖσα. ἄγει δὲ καὶ διὰ ῥινῶν αἷμα.

[νζ'. Περὶ κρόκου.] Κρόκος ἔχει μὲν τι καὶ στῦφον ὀλίγον, ὅπερ ἐδείχθη γεῶδες ψυχρόν. ἐπικρατεῖ δ' ἐν αὐτῷ θερμαίνουσα ποιότης τε καὶ δύναμις, ὥστε τὴν ὅλην οὐσίαν αὐτοῦ τῆς δευτέρας μὲν εἶναι τῶν θερμαινόντων τάξεως, τῆς πρώτης δὲ τῶν ξηραίνόντων, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πεπτικὸν ἔχει τι, συντιμωρούσης εἰς τοῦτο καὶ τῆς βραχείας στύψεως. οἷς γὰρ ἂν μὴ σφοδρῶς θερμαίνουσι φαρμάκοις ὀλίγη προσῆ στύψις, ἴσον δύναται ταῖς ἐμπλαστικαῖς καλουμέναις οὐσίαις, ἃς, ὅταν θερμότητι συννύαρχωσι, μὴ σφόδρα πεπτικὰς ἐδείκνυμεν ὑπάρχειν.

(95) [νη'. Περὶ κρομμύου.] Κρομμύον ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων. ἡ δ' οὐσία παχυμερὲς ἐστὶν αὐτοῦ μᾶλλον, ὅθεν καὶ τὰς αἰμορροΐδας ἀναστομοῖ προστιθέμενον καὶ σὺν ὅξει καταχρίόμενον ἐν ἡλίῳ τοὺς ἄλφους ἀπορρόνπτει καὶ παρατριβόμενον ἄλωπεκίαις θάττον ἄλκυνονίου παρορμαῖ τὰς τρίχας. εἰ δ' ἀποχωρίσειεν αὐτοῦ τις

conducit, minus quidem quam semen acris, non tamen minus amara. Trahit vero etiam per nares sanguinem.

[57. *De Croco.*] Crocus paulum etiam astringens quid obtinet, quod terreum frigidum ostendimus, sed superat in eo calefaciens et qualitas et facultas, ut tota ejus essentia secundi sit ordinis calefacientium et primi exiccantium. Proinde concoquendi quoque vim quandam obtinet, adjuvante scilicet in hoc et paucula illa astringitione. Quippe quibus medicamentis, quum non admodum calefaciant, paucula adest astringitio, ea parem facultatem habent essentiis emplasticis vocatis, quas quum junctas esse caliditati non vehementi contigerit, concoquentes esse ostendimus.

[58. *De Caepa.*] Caepa ex quarto est ordine calefacientium, essentia ejus potius crassarum est partium, unde etiam haemorrhoidas aperit tum apposita tum cum aceto inuncta. In sole alphas abstergit tum alopeciiis attrita pilos alcyonio citius restituit. Porro si succum ejus exprimas,

Ed. Chart. XIII. [198.]

Ed. Bas. II. (95.)

τὸν χυλὸν, ὅσον μὲν ὑπόλοιπον ἱκανῶς ἐστὶ γεώδους οὐσίας θερμῆς, αὐτὸς δ' ὁ χυλὸς ὑδατώδους τε καὶ ἀερώδους θερμότητος. οὕτω οὖν καὶ τοὺς ὑποχρεομένους καὶ ἀμβλυώττοντας ἐπὶ πάχει χυμῶν ὀνίνησιν ὑπαλειφόμενος. ἐκ δὲ τῆς τούτου κράσεως ὅλον τὸ κρόμμυον φυσῶδές ἐστιν ἐσθιόμενον, καὶ διὰ τοῦτο ὅσα ξηρότερα τὴν κρᾶσιν ἀφυσώτερα.

[γθ'. Περὶ κῦαμον.] Κῦαμος καθ' ἑκάτερα τῆς μέσης κράσεώς ἐστιν, ἐγγυτάτω κατὰ τὸ ξηραίνειν καὶ κατὰ τὸ ψύχειν. μετέχει δὲ τινος ἐπ' ὀλίγον καὶ ρυπτικῆς δυνάμεως ἢ σὰρξ αὐτοῦ, καθάπερ τὸ λέμμα τῆς στυπτικῆς, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἱατρῶν ἐνιοὶ τὸν κῦαμον ὅλον ἐψήσαντες σὺν ὀξυκράτῳ τοῖς δυσεντερικοῖς καὶ τοῖς κοιλιακοῖς καὶ τοῖς ἐμετικοῖς ἔδωσαν. ἐστὶ δὲ ὡς ἔδεσμα μὲν εἴπερ τι καὶ ἄλλο φυσῶδές τε καὶ δύσπεπτον, ἀναπτύσσει μέντοι ταῖς ἐκ θώρακος τε καὶ πνεύμονος ἐπιτήδειον. ὡς φάρμακον δ' ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον ἀλύπως ξηραίνει. ἐπὶ μέντοι ποδαγρικοῖς ἐχρησάμεθα πολλάκις αὐτῷ δι' ὑδατος ἐψήσαντες, εἴτα μίξαντες ὕειον στέαρ. ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ νεῦρα θλασμάτων τε καὶ

quod reliquum est admodum terreae substantiae est, ejusque calidae, at succus aqueae aëreaeque caliditatis. Hic igitur iis, qui suffusi sunt et aciem oculorum obtusam prae crassitudine humorum obtinent, inunctus prodest. Ex hujus temperamento tota caepa flatuosa est manducata. Itaque quae temperamento sunt sicciore, minus flatuum generant.

[59. *De cyamo, faba.*] Faba in utroque medii temperamenti proxime est in exiccando et refrigerando. Caro ejus paulum quoque abstergentis facultatis continet, sicut putamen nonnihil astringentis. Idcirco medicorum nonnulli totam fabam cum oxycrato decoctam dysentericis, coeliacis, vomentibus, exhibuerunt. Porro ut edulium flatulenta est ac coctu difficilis, si quid aliud, excreationibus ex thorace et pulmone idonea, ut medicamentum vero foris imposita desiccet innoxie. In podagricis ea saepenumero usi sumus ex aqua decocta et ita adipi suillo admixta. Ad nervorum tum contusiones tum ulcerationes farinam ejus ex oxymelite

Ed. Chart. XIII. [198. 199.]

Ed. Bas. II. (95.)

ἐλκῶν δι' ὀξύμελιτος τὸ ἄλευρον ἐπιθήκαμεν· ἐπὶ δὲ τῶν ἤδη φλεγμαινόντων ἐκ πληγῆς σὺν ἀλφίτοις. καὶ διδύμων δ' ἐστὶ καὶ μαστῶν ἀγαθὸν κατάπλασμα, [199] φιλεῖ γὰρ ταῦτα τὰ μόρια μετρίως ψύχεσθαι φλεγμαίνοντα, καὶ μάλιστα, ὅταν ἐκ γάλακτος ἐν αὐτοῖς τυρωθέντος οἱ μαστοὶ φλεγμαίνωσι. τοιγαροῦν καὶ τὸ γάλα σβέννυται πρὸς τοῦ τοιούτου καταπλάσματος, ὥσπερ καὶ τὸ τῶν παίδων ἐφήβαιον ἐπιπλάσσόμενον ἀλεύρω κυνὰμινω μέχρι πλέονος ἄνηβον διαμένει.

[Ἔ. Περὶ κυκλαμίνου.] Κυκλάμινος ποικίλος τὴν δυνάμιν ἔστι· καὶ γὰρ καὶ ῥύπτει καὶ τέμνει καὶ ἀναστομοῖ καὶ ἐπισπᾶται καὶ διαφορεῖ. δῆλον δ' ἐκ τῶν κατὰ μέρος ἔργων. ὁ μὲν γὰρ χυλὸς αὐτῆς αἰμορροΐδας ἀνάστομοι καὶ προκαλεῖται βιαίως εἰς ἀπόπατον, ἐν κροκύνδι προστιθέμενος. οὕτω δὲ καὶ ταῖς τὰ φύματα καὶ τὰς χοιράδας ἀπάσας τε τὰς ἄλλας σκληρότητας διαφοροῦσαις δυνάμεσι μίγνυται καὶ τοῖς ὑποχομένοις ἀρμόττει, μετὰ μέλιτος ὑπαλειφόμενος, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι διὰ ῥινῶν καθαίρει. σφοδρὰ δ' οὕτως ἐστὶν ἡ δύναμις αὐτοῦ, ὥστε καὶ τοῦ ἐπιγαστρίου καταχριο-

imposuimus. Ad eos, quos ex ictu jam phlegmone occupaverat, cum polenta. Sed et testium et uberum aptum est cataplasma, nam hae partes cum phlegmone tenentur, moderate refrigerari amant, maxime quum ubera ex lacte in ipsis concreto phlegmonem patiantur. Quin lac quoque ab eo cataplasmate extinguitur, sicut puerorum pubes farina fabacea illita plurimo tempore glabra, seu impubis permanet.

[60. *De Cyclamino, pane porcino.*] Cyclaminus varias facultates possidet. Nam et abstergit et incidit et ora venarum aperit et attrahit et digerit. Clarum id est ex particularibus operibus, nam succus ejus haemorrhoidas refert, violenterque ad secessum provocat in floccis appositus. Sic etiam facultatibus, phymata, strumas, aliasque omnes durities digerentibus commiscetur, ac suffusis cum melle illitus competit, ad haec quoque per nares expurgat. Adeo vehemens ejus facultas est, ut abdomine illito ventrem

Ed. Chart. XIII. [199.]

Ed. Bas. II. (95.)

μένον κοιλίαν ὑπάγει καὶ ἔμβρυον διαφθείρει, καὶ γὰρ καὶ ἄλλως φθόριον ἰσχυρὸν ἐν πεσσῶ προστιθέμενος. ἡ δ' ὅλη ῥίζα τοῦ χυλοῦ μὲν ἐστὶν ἀσθενεστέρα, σφοδρὰ δ' ἐστὶ καὶ αὐτῇ. καὶ γὰρ ἔμμηνα κινεῖ πινομένη τε καὶ προστιθεμένη καὶ ἰκτεριῶντας ὀνίνησιν, οὐ μόνον ἐκκαθαίρουσα τὸ σπλάγχνον, ἀλλὰ τὴν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι χολὴν ἐκκρίνουσα δι' ἰδρώτων. ὅθεν ἐπὶ τῇ πόσει συνεργεῖν δεῖ παντὶ τρόπῳ τῇ τῶν ἰδρώτων γενέσει. χρὴ δ' εἶναι τὸ πινόμενον πληθὺς αὐτῆς ἄχρι τριῶν δραχμῶν, ἥτοι μετὰ γλυκέος ἢ μελικράτου. θύπτει δὲ καὶ τὸ δέρμα, κατὰ τε τὰ ἄλλα καὶ τὰς ἀλωπεκίας καὶ τὰς ἐφηλίδας, ἅπαντά τε τὰ ἐξανθήματα θεραπεύειν. ὀνίνησι δὲ καὶ τοὺς σκληροὺς σπληήνας ἐπιπλαττομένη πρόσφατός τε καὶ ξηρά. διδόασι δ' ἔνιοι τὴν ξηρὰν ῥίζαν καὶ τοῖς ἀσθματικοῖς. ἡ δ' ἑτέρα κυκλάμινος, ἣν ἔνιοι κισσάνθεμον ὀνομάζουσι, διὰ τὸ κισσῶ κατὰ τὸ ἀνθος εἰκέναι, τὴν ῥίζαν ἄχρηστον ἔχουσα τὸν καρπὸν ἔχει δραstickὸν ἱκανῶς, ὥστε καὶ μετ' οἴνου λευκοῦ κυάθων δυοῖν πινόμενος ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἰᾶται σπληήνας, κινῶν σῶρα

subducat et foetus interimat, nam et alioqui validum interrimendo conceptui medicamentum est, in pello appositus. Tota autem radix succo imbecillior est, quanquam et ipsa vehemens sit. Nam et menses sive epota, sive apposita evocat, et aurigini prodest, non modo ipsum viscus expurgans, sed etiam quae in toto corpore bilis fuerit, eam per sudorem ejiciens. Proinde sane post potionem sudoris adjuvanda omnino provocatio est. Modus ejus bibendi est drachmarum trium, sive cum melicrato, sive cum passo. Cutem detergit quum in aliis, tum quod alopecias, ephelidas omniaque exanthemata curet. Lienem quoque induratum juvat emplastri modo illita, tum recens tum arida. Sunt qui radicem siccam asthmaticis, seu anhelantibus exhibent. Porro altera cyclaminus, quam quidam cissanthemon nominant, propterea quod hederæ flore sit assimilis, radicem quidem inutilem habet, sed fructum admodum efficacem. Nam hic cum vino albo pluribus diebus duobus cyathis potus lienes sanat, urinas movens ac ventrem subducens,

Ed. Chart XIII. [199.]

Ed. Bas. II. (95.)

καὶ τὴν κοιλίαν ὑπάγων, ἐκβάλλει δὲ καὶ τὰ χόρια καὶ τοῖς ἀσθματικοῖς ἀρήγει. ἡ ποιότης δ' αὐτοῦ γενομένῳ δριμύτι τε καὶ ὑπόγλισχρός ἐστι.

[ξ'α. Περὶ κυμίνου.] Κυμίνου τῷ σπέρματι μάλιστα χρώμεθα, καθάπερ ἀνίσου τε καὶ λιβυστικοῦ καὶ κάρου καὶ πετροσελίνου. ἔστι δὲ καὶ θερμαντικῆς δυνάμεως, ὥσπερ κἀκείνων ἕκαστον, οὐρητικῆς τε καὶ ἀφύσου κατὰ τὴν τρίτην τάξιν ὑπάρχων τῶν θερμαινόντων.

[ξ'β. Περὶ κυνοσβάτου.] Κυνοσβάτος. τούτου τοῦ θάμνου ὁ μὲν καρπὸς οὐκ ἀγεννῶς στυπτικός ἐστι, τὰ δὲ φύλλα μετρίως, ὥστε καὶ ἡ κατὰ μέρος αὐτῶν χοῆσις πρόδηλος. φυλάττεσθαι δὲ τὸ ἐν τῷ καρπῷ ἐριώδες, ὡς ἀρτηρίας κακωτικόν.

[ξ'γ. Περὶ κυπαρίσσου.] Κυπαρίσσου τὰ φύλλα καὶ οἱ βλαστοὶ καὶ τὰ σφαιρία τὰ νέα καὶ μαλακὰ μεγάλων τραυμάτων ἐν σκληροῖς σώμασιν ἔστι κολλητικά. ἔξ οὗ δῆλον ὡς ξηραντικῆς ἔστι δυνάμεως, οὐδὲν ἐπιφανές ἐχούσης δριμύν καὶ θερμὸν, ὥσπερ οὖν καὶ ἡ γεῦσις μαρτυρεῖ· φαίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ βραχὺ μὲν τι τὸ δριμύν, πλεῖστον δὲ τὸ πικρὸν καὶ

secundoas quoque ejicit et asthmaticis prodest. Qualitas ejus gustanti acris est et sublenta.

[61. *De Cumino.*] Cumini semine maxime utimur, quemadmodum anisi, ligustici, cari, petroselini. Est vero et facultatis calefacientis, sicut illorum unumquodque, tum urinam moventis et flatum extinguentis, ex tertio ordine calefacientium.

[62. *De Cynosbato, rubo canino.*] Cynosbatus. Hujus fruticis fructus non segniter astringitorius est, folia vero mediocriter. Itaque particularis ejus usus haud ignotus est. Cavendum ab eo, quod in fructu ejus laneum est, seu quod arteriae viciosum.

[63. *De Cupresso.*] Cupressi folia, germina, pilulae recentes et molles magna vulnera conglutinant in duris corporibus. Ex quo clarum est, quod resiccandi vim habeat absque insigni acrimonia aut caliditate, sicut certe et gustus testificatur, apparet enim in ea levis quidem acrimonia, sed

Ed. Chart. XIII. [199. 200.]

Ed. Bas. II. (95.)

πολὺ πλεόν ἐτι τὸ στρυφνὸν ἐν ὅλῳ τῷ φυτῷ. τοσοῦτον δ' ἐστὶν ἐν αὐτῇ τὸ δριμύν καὶ τὸ θερ[200]μὸν, ὅσον ποδηγεῖν μὲν τὴν στρυφνότητα πρὸς τὸ βάθος, οὐδεμίαν δ' αὐτὸ θερμότητα καὶ δῆξιν ἐργάζεσθαι τοῖς σώμασιν. διὰ τοῦτο τὰς κατὰ τὸ βάθος ὑγρότητας ἐν ταῖς πλάδαραις καὶ σηπεδονώδεσι διαθήσεσιν ἀλύπως τε ἅμα καὶ ἀσφαλῶς ἐκβόσκειται, τῶν θερμαινόντων καὶ ξηραίνοντων ἐκδαπανᾶν μὲν τὰς περιεχομένας δυνάμειων, ἑτέρας δ' ἐπισπωμένων τῇ δριμύτητι καὶ θερμότητι. οὕτω δὲ καὶ τοὺς ἐντεροκηλικούς ὠφελεῖ. καὶ γὰρ ξηραίνει καὶ τόνον ἐντίθησι τοῖς δι' ὑγρότητα χαλαροῖς σώμασιν, ὥς ἂν τῆς στύψεως εἰς βάθος καταδυομένης, τῷ ποδηγεῖσθαι πρὸς τῆς μεμιγμένης αὐτῇ θερμότητος, εἰς τοσοῦτον ἡκούσης μέτρον, ὥς ποδηγεῖν μὲν δύνασθαι, δάκνειν δ' οὐδέπω δύνασθαι. χροῶνται δ' αὐτῇ τινες καὶ ἐπ' ἀνθρώπων καὶ ἐρπύτων, ἀλφίτοις μιγνύντες, ὥς ἐκδαπανώσῃ χωρὶς τοῦ θερμαίνειν τὰς ἐργαζομένας ὑγρότητας τὰ τοιαῦτα νοσήματα. ἔνιοι δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα χροῶνται, μιγνύντες ἀλφίτου μεθ' ὕδατος ἢ ὀξυκράτου ὕδαροῦς.

plurimus amaror, multoque etiam plus acerbitalis in tota planta. Tanta ei inest acrimonia caliditasque, quanta satis sit deducendae in altum acerbitalis, ac nullam tamen mordicationem aut caliditatem in corporibus efficiat. Proinde in alto latentes in flaccidis putrescentibusque affectibus humiditates innoxie tutoque depascitur atque absumit, quum quae calefaciunt simul deficcantque, eas quidem, quae contentae sunt, absumant, caeterum acrimonia et caliditate alias attrahant. Sic et enterocelicos juvat, siquidem exiecat, roburque addit corporis partibus prae humiditate laxis, utpote quum astrictio in altum subeat deducente ipsa caliditate, quae admixta est, eum servante modum ut deducere quidem valeat, non tamen mordicare queat. Quidam ea utuntur ad carbunculos et herpes polentae miscentes, tanquam absumat citra calefactionem eos morbos facientem humiditatem. Sunt qui et ad erysipelata utuntur, admixta nimirum polenta cum aqua, aut oxycrato aquoso.

Ed. Chart. XIII. [200.]

Ed. Basf. II. (95. 96.)

[ξδ'. Περὶ κυπέρου.] Κυπέρου χρήσιμοι μάλιστα εἰσὶν αἱ ῥίζαι, θερμαίνουσαι καὶ ξηραίνουσαι χωρὶς δόξιος. ὅθεν τὰ δι' ὑγρότητα πολλὴν ἔλκη δυσεπούλωτα θαυμαστῶς ὀνύχην. ἔχουσι γάρ τι καὶ στυπτικὸν καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἐν στόμασιν ἔλκεσιν εἰσὶν ἐπιτήδαιοι, καὶ μὴν καὶ τμητικὴν τινα δύναμιν αὐταῖς μαρτυρητέον ἐστίν, ἥ καὶ λιθιώσιν ἀρμόττουσιν καὶ οὖρα καὶ καταμήνια κινοῦσι.

(96) [ξέ'. Περὶ κύπερου.] Κύπερος. τοῦτον τοῦ δένδρου τὰ φύλλα καὶ αἱ ἀκρέμονες εἰς χρεῖαν ἦκουσι, μάλιστα μικτῆς ὄντα δυνάμειός τε καὶ κράσεως. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ διαφορητικὸν ἐξ ὑδατώδους οὐσίας θερμῆς συμμετρως, ἔχει δέ τι στυπτικὸν ἐκ τῆς ψυχώσεως γεώδους, ὅθεν ἀφεσθύντες μὲν αὐτὰ καταγίγνουσι τῷ ὕδατι τὰ πυρρὰντα. χροῶνται δὲ καὶ κατὰ τῶν πυρρῶδων φλεγμονῶν καὶ ἀνθράκων· ἐστὶ γὰρ ἀλίπως τε καὶ ἀδήκτως ξηραντικά. καὶ μὲν καὶ τοῖς ἐν τῷ στόματι γιγνομένοις ἔλκεσιν αὐτομάτως καὶ μάλιστα τοῖς ἀφθώδεσιν αὐταῖς τε τῶν παίδων ταῖς ἀφθαῖς ἀρμόττει διαμαρῶμενα.

[64. *De Cypero.*] *Cyper*i radices maxime usui sunt, calefacientes pariter et exiccantes absque mordacitate. Itaque ulceribus, quae prae nimia humiditate cicatricem difficulter admittunt, mirifice profunt, habent enim quiddam etiam astringens. Quapropter ulceribus etiam oris conveniunt. Quin et incidendi vim quampiam illis inesse testificandum, qua et calculo vexatis congruunt et urinam mentesque provocant.

[65. *De Cypro, ligustro.*] *Cyprus*. Hujus arboris folia summaque germina in usum veniunt et facultatis et qualitatis mixtae. Habent enim quiddam digerens cum aquea substantia modice calida, habentque etiam astrictorium quiddam ex terrena substantia frigida. Itaque eorum decocto quidam ambusta foveant. Utuntur vero etiam adversus igneas phlegmonas et carbunculos, nam absque molestia et morsu desiccant. Quin etiam sponte provenientibus in ore ulceribus, ac maxime quae aphthas referunt et ipsis etiam puerorum aphthis commansa accommoda sunt.

Ed. Chart. XIII. [200. 201.]

Ed. Bas. II. (96.)

[ξστ'. Περὶ κυτίσου.] Κυτίσου τὰ φύλλα διαφορητικῆς ἔστι δυνάμει ἐπιμεμιγμένης ὕδατι ὡς χλιαρᾷ, καθάπερ καὶ τὰ τῆς μαλάχης.

[ξζ'. Περὶ κώνειου.] Κώνειον ὅτι τῆς ἄκρως ψυχτικῆς ἔστι δυνάμει ἅπαντες ἴσασι.

[ξη'. Περὶ κώνου.] Κώνον ὁ καρπός, ὃν δὴ καὶ κόκαλον ὀνομάζουσι καὶ στροβίλον, ὅλος μὲν χλωρός, ἔχει τι μεθ' ὑγρότητος πικρὸν καὶ δριμύν καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἐμπύοις, ὅσοι τ' ἄλλοι [201] δέονται τὰ κατὰ θώρακα καὶ πνεύμονα, ῥαδίως ἀναβήττειν τε καὶ ἀναπτύειν ἐπιτήδειός ἐστιν. ὁ δ' ἐδώδιμος ἐξ αὐτοῦ καρπός ἔστι μὲν τροφή δύσπεπτός τε καὶ ἰσχυρά, ἔστι δὲ καὶ ὡς φάρμακον ἐκλεαίνειν τραχύτητας ἐπιτήδειον, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν ὕδατι βρεχθεὶς ἀποθῇ κατ' αὐτὸ πᾶν ὅσον ἔχει δριμύν. τὸ γὰρ λοιπὸν ἅπαν ἀδηκτότερόν τε καὶ ἐμπλαστικώτερον γίνεται, θερμῆς μὲν καὶ ψυχρᾶς ποιότητος ἐν τῷ μέσῳ καθεστηκός, ἐξ ὕδατῶδους τε καὶ γεώδους οὐσίας κεκραμένον, αἰρώδους δ' ἤμιστα μετέχον.

[66. *De Cytiso.*] Cytisi folia digerendi facultatem obtinent aqueae et temperatae mixtam, sicut et malvae.

[67. *De Cicuta.*] Cicuta quod extreme refrigerantis sit facultatis omnes norunt.

[68. *De Cono, nuce pinea.*] Coni fructus, quem quidam cocalon nuncupant et strobilon, viridis totus, habet cum humiditate amarorem quempiam et acrimoniam. Proinde purulentis et quibuscunque adeo, quae in thorace et pulmone sunt, facile extussire et expuere expedit, accommodus est. Porro fructus ex eo esculentus, nutrimentum est coctu difficile et validum. At ut medicamentum asperitati leniendae congruit, quum videlicet in aqua maceratus omnem in ea acrimoniam reliquerit, nam reliquum omne minime mordax, maximeque emplasticum redditur, in medio calidae et frigidae qualitatis consistens, ex aquea et terrea mixtum substantia, minimum participans aëreae.

Ed. Chart. XIII. [201.]

Ed. Bas. II. (96.)

Κεφ. ια'. [α'. Περὶ λαγώποδος.] Λαγώπουν ξηραντικῆς δυνάμεως ἐστίν, ὡς τὰ κατὰ γαστέρα ρεύματα καλῶς ἐπιξηραίνειν.

[β'. Περὶ λαθυρίδος.] Λαθυρίς. καὶ ταύτην τινὲς εἶδος τιθυμάλλου φασίν, ὅτι τε παραπλησίως ἐκείνοις ὁπὸν ἔχει καὶ ὅτι καθαίρει τὸν αὐτὸν ἐκείνοις τρόπον, ὁμοία τε τὴν ὅλην δύναμιν ἐκείνοις ἐστὶ, πλὴν ὅσον τὸ σπέρμα γλυκὺ γενομένοις φαίνεται, ὃ δὴ καὶ μάλιστα τὴν καθαρτικὴν ἔχει δύναμιν.

[γ'. Περὶ λαμψάνης.] Λαμψάνη ἐσθιομένη μὲν κακόχυμός ἐστι, καταπλασσομένη δὲ ῥυπτικὸν ἔχει τι καὶ διαφορητικόν.

[δ'. Περὶ λαπάθου.] Λάπαθον/διαφορητικῆς μετρίως ἐστὶ δυνάμεως, τὸ δὲ ὀξυλάπαθον μικτῆς. ἅμα γὰρ τῇ διαφορητικῇ καὶ ἀποκρουστικῇ τι μετέχει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῶν ἔχει τι σαφῶς καὶ στυπτικόν, ὡς καὶ δυσεντερίαις καὶ διάρροίαις ἰᾶσθαι, καὶ μάλιστα τὸ τοῦ ὀξυλαπάθου. τὸ δ' ἵππολάπαθον ἐν ἑλεῦσι μὲν γιννᾶται τοῦπίπαν· ἐστὶ δὲ τῆς αὐτῆς μὲν τοῖς εἰρημένοις, ἀσθενεστέρας δὲ δυνάμεως.

Cap. XI. [1. *De Lagopode.*] *Lagopus facultatis est desiccantis, adeo ut fluxus alvi probe exiccet.*

[2. *De Lathyride.*] *Lathyris. Sunt qui dicant et hanc esse Tithymali speciem, tum quod similiter illis succum habeat, tum quod eodem modo purget, totaque illis facultate assimilis sit, nisi quod semen gustantibus videatur dulce, quod sane etiam purgatoriam vim maxime possidet.*

[3. *De Lampfane.*] *Lampfane esca quidem succos pravos procreat, caeterum illita abstergendi nonnullam digerendique facultatem possidet.*

[4. *De Lapatha.*] *Lapathum moderate discutientem sortitum facultatem est, at oxylapathum mixtam, nam cum eo quod discutit nonnihil quoque repercutit. Semen eorum manifestam quoque quandam astrictionem obtinet, ut et dysenterias et diarrhoeas sive profluvia sanet et maxime oxylapathi. Porro hippolapathum, quod in totum paludibus provenit, easdem dictis facultates obtinet, sed imbecilliores.*

Ed. Chart. XIII. [201. 202.]

Ed. Bas. II. (96.)

[έ. Περὶ λειμωνίου.] Δειμωνίου τὸν καρπὸν αὐστηρὸν ὑπάρχοντα μετ' οἴνου διδόασι κοιλιακοῖς τε καὶ δυσεντερικοῖς καὶ αἱμοπτυκτοῖς. ὀνίνησι δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον. ἀρκεῖ δὲ πλῆθος ὀξυβάφου.

[στ'. Περὶ λειχῆνος.] Λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν ἔστι μὲν οἶον βρύον τι, τοῦ γένους δ' ἂν ὀρθῶς ὀνομάζοιτο τῶν φυτῶν. ὀνομάσθαι δ' οὕτω δοκεῖ διὰ τὸ λειχῆνας θεραπεύειν. ἔστι δὲ ῥυπτικῆς τε ἅμα καὶ μετρίως ψυχούσης δυνάμειος, ξηραντικῆς μέντοι κατ' ἅμφω. τὸ μὲν δὴ ῥυπτικὸν τε καὶ ξηραντικὸν ἀπὸ τῆς πέτρας ἴσχει, τὸ δὲ ψυπτικὸν ἀπὸ τοῦ ὕδατῶδους. ἐπὶ γὰρ ταῖς ὑγραῖς καὶ δροσώδεσι πέτραις φύεται. τὸ δ' ἐκ τῶν τοιούτων οὐσιῶν συγκείμενον ἀφλέγμαντον ὑπάρχειν οὐδὲν θαυμαστόν. εἰ δὲ καὶ αἱμορρογίας ἴσῃσι, ὥς Διοσκορίδης φησὶν, οὐκ ἔχω φάναι.

[202] [ζ'. Περὶ λεοντοπετάλου.] Λεοντοπετάλου τῇ ῥίζᾳ μάλιστα χρώμεθα διαφορητικῇ καὶ ξηραντικῇ καὶ θερμαντικῇ κατὰ τὴν τρίτην ὑπαρχούση τάξιν.

[5. *De Leimonio.*] Leimonii fructum, utpote austerrum, exhibent cum vino coeliacis et dysentericis, haemoptoicisque sive sanguinem spuentibus. Juvat et profluvium muliebre. Satis est oxybaphi mensura.

[6. *De Lichene.*] Lichen, qui in petris nascitur, est velut muscus quidam, sed recte ex plantarum censerii genere potest. Porro ita nominatus videtur, quod lichenas curet. Extergentem habet ac modice refrigerantem facultatem, utramque vero resiccantem. Atque abstergentem quidem atque exiccantem a petra obtinet, refrigerantem vero ab humore aqueo, nascitur enim in humidis et roridis saxis. Porro quod ex talibus componitur, adversum esse phlegmonae nihil mirum est. Caeterum an haemorrhagias sistat, ut refert Dioscorides, id vero nequaquam dicere queam.

[7. *De Leontopetalo.*] Leontopetali radice maxime utimur, quae discutiendi facultatem et exiccandi calefaciendi in tertio ordine possidet.

Ed. Chart. XIII. [202.]

Ed. Bas. II. (96.)

[ή. Περὶ λεπιδίου.] Λεπίδιον ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων, ὅμοιον τῷ καρδάμῳ κατὰ τὴν ὁσμήν καὶ τὴν γεῦσιν καὶ τὴν δύναμιν ὑπάρχον, ἥττον δ' αὐτοῦ ξηραίνει.

[θ'. Περὶ λευκάδος.] Λευκάς δριμείας ἐστὶ ποιότητος ἐπικρατούσης, κράσεως δὲ θερμῆς καὶ ξηρᾶς κατὰ τὴν τρίτην πού τάξιν.

[ι'. Περὶ λευκανάνθου.] Λευκανάνθον, οἱ δὲ πολυγόνατον, οἱ δὲ ἰσχάδα καλοῦσι, πικρὰ ταύτης ἢ ῥίζα, καὶ διὰ τοῦτο τέμνει τε καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τρίτην τάξιν. ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν ἐκ τῆς πρώτης ἐστὶ τάξεως.

[ια'. Περὶ λευκοῖου.] Λευκοῖον καὶ σύμπας μὲν ὁ θάμνος ὀνυκτικῆς ἐστὶ καὶ λεπτομεροῦς δυνάμεως, ἐπὶ μᾶλλον δ' αὐτῆς μετέχει τὰ ἄνθη, καὶ τούτων τὰ ξηρότερα τῶν χλωρῶν μᾶλλον, ὥστε καὶ τὰς ἐπ' ὀφθαλμοῖς οὐλὰς τὰς παχείας λεπτύνει καὶ καταμήνιά τε τὸ ἀφέψημα αὐτῶν προτρέπει καὶ χόρια καὶ ἔμβρυα τεθνεῶτα προκαλεῖται, καὶ εἰ ποθείη δὲ, φθόριόν ἐστὶ φάρμακον. καὶ γὰρ οὖν καὶ πικρόν

[8. *De Lepidio.*] *Lepidium* ex quarto est ordine calefacientium, simile nasturtio tum odore tum gustu tum facultatibus, sed minus eo desiccatur.

[9. *De Leucade.*] *Leucas* acrem possidet qualitatem exuperantem, temperamentum vero calidum, siccumque in tertio quodammodo ordine.

[10. *De Leucacantho, alba spina.*] *Spina alba* quidam autem polygonaton, alii ischiada nuncupant. Hujus amara radix est, ac proinde incidit et exiccat in tertio ordine, in calefaciendo autem ex primo est ordine.

[11. *De Leucojo.*] *Leucoji* frutex universus extergentem facultatem possidet, ac tenuium partium, plus tamen flores et inter hos qui sunt sicciores magis etiam quam virides, adeo ut et oculorum cicatrices crassas extenuent. Tum menses quoque decoctum eorum movet, et secundas foetusque emortuos elicit, ac si bibatur, abortum facit. Est ergo id medicamentum ut si quod aliud amarum.

Ed. Chart. XIII. [202.]

Ed. Bas. II. (96. 97.)

ἐστίν, ἔπειρ τι καὶ ἄλλο, καὶ εἴ τις αὐταῦ τὸ σφοδρὸν τῆς
δυνάμεως ὕδατος ἐπιμείζῃ πολλοῦ πραϋνύνειν, ἢ τινι τῶν τοι-
ούτων, ἔξει καὶ πρὸς φλεγμονὴν ἀγαθὸν φάρμακον. οὕτω
γούν καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἄκρατον εἴη, τὰς ἐν μή-
τρῃ φλεγμονὰς ἰᾶται προσαντλούμενον, καὶ μάλιστα ὅσαι
κεχρονίκασι σκιρῶσιν. οὕτω δὲ καὶ μετὰ κηρωτῆς ἔλκη δυσ-
επούλωτα θεραπεύει. χρῶνται δ' αὐτῷ τινες σὺν μέλιτι καὶ
πρὸς ἄφθας. ὁ δὲ καρπὸς τῆς αὐτῆς ὧν δυνάμεως ἐπιτη-
δειότατός ἐστι πινόμενος ὅσον δυοῖν δραχμῶν πλήθος ἢ
προστιθέ(97)μενος σὺν μέλιτι, καταμήνιά τε κινεῖν πεπίστεν-
ται καὶ ἔμβρυα τὰ μὲν ζῶντα διαφθεῖρειν, τὰ νεκρὰ δ' ἐκ-
βάλλειν. αἱ δὲ ῥίζαι παραπλησίας οὔσαι δυνάμεως, πλήν
ὅσον παχυμερέστεραί τ' εἰσὶ καὶ γεωδέστεραι, μετ' ὅξους ἰών-
ται σπλήνας σκιρδουμένους. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς σκιρδουμένας
φλεγμονὰς ἰῶνται δι' αὐτοῦ.

[ιβ'. Περὶ λεύκης.] Λεύκη τὸ δένδρον μикτόν πῶς ἐστὶ
τὴν κρᾶσιν ἐξ ὕδατῶδους τε χλιαρᾶς καὶ γεώδους λελεπτυσμέ-
νης οὐσίας, ὅθεν καὶ τῆς ῥυπτικῆς μετέχει δυνάμεως.

Ac si quis facultatum ejus vehementiam multa aqua admixta
retundat ac mitiget, aut certe id genus aliquo, habebit et
ad phlegmonem non malum medicamentum. Sic et deco-
ctum ejus, si non merum fuerit, uteri phlegmonas itidem
perfusum sanat, potissimum quæ diutino tempore ad scirrhi
modum induruerit. Sic et cum cerato ulcera aegre ad ci-
atricem pervenientia curat. Sunt vero etiam qui cum
melle et ad aphthas adhibeant. Semen quum ejusdem fa-
cultatis sit, aptissimum est duarum drachmarum mensura
potum, tum mensibus ciendis appositum cum melle conve-
nire creditur, foetusque viventes interficere ac mortuos
ejicere. Radices similis quoque facultatis, nisi quatenus
crassiorum sunt partium et magis terrenae, cum aceto lienes
induratos sanant. Nonnulli vero et phlegmonas induratas
iis curant.

[12. De Leuce, populo alba.] Leuce arbor mixtae quo-
dammodo temperiei est ex aquea tepida et terrena extenuata
essentia, quamobrem et abstergentis facultatis est particeps.

Ed. Chart. XIII. [202. 203.]

Ed. Bas. II. (97.)

[ιγ'. Περὶ λιβανωτοῦ.] Λιβανωτὸς θερμαντικὸς μὲν ἐστὶ κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ξηραντικὸς δὲ κατὰ τὴν πρώτην. ἔχει δὲ τι καὶ ὑποστύφον ὀλίγον, ἥμιστα δὲ σαφὴς ἡ στύψις ἐστὶν ἐν τῷ λευκῷ κατὰ τὴν χροάν. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτοῦ τὴν στυπτικὴν δύναμιν ἐναργῶς κέκτηται, διὸ καὶ ξηραίνει γενναίως, ὥς ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει συμπληρουμένη τῶν ξηραίνοντων [203] ὑπάρχων. ἐστὶ δὲ καὶ παχυμερέστερος τοῦ λιβανωτοῦ καὶ ἥμιστα δριμύτητος μετέχων. διὰ ταύτας γοῦν αὐτοῦ τὰς ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις ἱκανὴ χρῆσις ἐστὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς, ἐπὶ τε τῶν αἱμοπτυϊκῶν καὶ στομαχικῶν καὶ κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν, οὐ τοῖς ἔξωθεν μόνοις ἐπιτιθεμένοις μὲννύντων αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τοῖς εἰς αὐτὸ σώματος μεταλαμβανομένοις. ὁ δὲ θαλλὸς αὐτοῦ ξηροτέρας ἐστὶ καὶ θερμότερας ἢ κατὰ αὐτόν τὸν λιβανωτὸν δυνάμειος, ὥς εἰς τὴν τρίτην ἀπόστασιν ἀφικνεῖσθαι. ἔχει δὲ τι καὶ ῥυπτικόν, ὥστε διὰ τοῦτο καὶ ἀνακαθαίρει δοκεῖ καὶ πληροῦν τὰ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔλκη, καθάπερ καὶ ὁ ἐκ τῆς σμύρνης καὶ ὁ ἐκ τοῦ σπύρακος.

[ιδ'. Περὶ λιβανωτίδων.] Λιβανωτίδες τρεῖς εἰσὶ· μία

[13. *De Libanoto, thure.*] Thus calefacit ordine secundo, desiccatur primo, habet quoque subastringens pusillum, sed minimum manifesta astrictio est candido. Cortex ejus evidenter astringit, proinde sane strenue quoque desiccatur, adeo ut ex secundo sit ordine completo desiccantium. Est autem crassiorum partium quam ipsum thus et minime particeps acrimoniae. Ob has ergo tum facultates tum qualitates multus est ejus usus apud medicos in haemoptoicis, stomachicis, coeliacis ac dysentericis, non tantum iis quae extrinsecus applicantur ipsum admiscentes, sed et iis quae intro in corpus sumuntur. Fumus ejus tum siccioris tum calidioris est facultatis quam ipsum thus, adeo ut tertium usque excessum perveniat. Habet vero etiam absterforium quiddam. Itaque eo nomine et expurgare et implere quae in oculis consistunt ulcera videtur, velut et qui ex myrrha et qui e styrace.

[14. *De Libanotidibus.*] Libanotides tres sunt, una

Ed. Chart. XIII. [203.]

Ed. Bas. II. (97.)

μὲν ἄκαρπος, αἱ δὲ δύο φέρουσαι καρπὸν, ὁμοίας ἅπασαι
δυνάμεως μαλακτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς. ὁ δὲ χυλὸς ὃς τε
τῆς ῥίζης καὶ ὁ τῆς πόας μέλιτι μιγνύμενος ἀμβλυωπίας,
ὅσαι διὰ πάχος ὑγρῶν γίνονται θεραπεύει. τῆς δὲ εἰς τοὺς
στεφάνους χρησίμης λιβανωτίδος, ἣν Ῥωμαῖοι καλοῦσι ῥουσ-
μαρῖνον, τὸ ἀφέψημα τοὺς ἰκτεριῶντας ὀνίνησι πινόμενον.
μετέχουσι γὰρ αἱ λιβανωτίδες ἅπασαι ῥυπτικῆς τε καὶ τη-
τικῆς δυνάμεως.

[ιέ. Περὶ λιγνύος.] Λιγνὺς ἅπασα μὲν ἐστὶ ξηραντικὴ,
διὸ καὶ γεώδους ὑπάρχει τῆς οὐσίας, ἔχουσά τι καὶ τοῦ
κατακαύσαντος τὴν ὕλην πυρὸς λείψανον, ἀλλὰ τοῦτο μὲν
ὀλίγον. ἡ δ' ὅλη φύσις αὐτῆς γεώδης ἐστὶ λεπτομερής. αἱ
κατ' εἶδος δ' ἐν αὐτῇ διαφοραὶ παρὰ τὴν καυθεῖσαν ὕλην
γίνονται, ἐκ μὲν τῆς δοιμυτέρας καὶ θερμοτέρας, τοιαύτης
καὶ τῆς λιγνύος ἀποτελουμένης, ἐκ δὲ τῆς γλυκυτέρας ὁμοίας
κάνταῦθα τῆς λιγνύος γιγνομένης. αὐτίκα γέ τοι τοῦ λιβα-
νωτοῦ τῇ λιγνύϊ χρῶνται, μιγνύντες εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυ-
νάμεις, ἔτι τὰς ἐπὶ φλεγμαινόντων ἔτι τῶν ὀφθαλμῶν ἀρμοτ-

sterilis, duae fructum ferentes, omnes vero ejusdem facul-
tatis emollientis et discutientis. Succus tum radicis tum
herbae mixtus melli obtusam oculorum aciem ab humorum
crassitie emendat. Porro ejus libanotidis, quae ad coronas
est utilis, quam Romani rosmarinum nuncupant, decoctum
regio morbo laborantes potum adjuvat. Omnes enim liba-
notides abstergentis et incidentis facultatis participes sunt.

[15. De lignye, fuligine.] Fuligo omnis exiccatoria
est, ac proinde terrestris est essentiae, habens quasdam
etiam ignis qui materiam combussit reliquias, sed id pusil-
lum est. Porro tota natura terrena est, tenuium partium.
Sed quae speciatim in ea differentiae sunt, eae pro uita ma-
teria eveniunt, ex acriore et calidiore tali etiam proveniente
fuligine, ex dulciore simili quoque et hinc fuligine prove-
niente. Primum enim thuris fuligine utuntur ad oculis
dicatas medicinas mixta, eas videlicet, quae ad oculos
etiamnum phlegmone tentatos accommodantur, atque etiam-

Ed. Chart. XIII. [203.]

Ed. Bas. II. (97.)

τούσας καὶ ρευματιζομένων καὶ ἔλλη ἔχόντων. καὶ γὰρ ἀνακαθαίρεται ταῦτα καὶ σαρκοῦται πρὸς αὐτῶν, ἔτι τε καὶ εἰς τὰς καλλιβλεφάρους ὀνομαζόμενας δυνάμεις αὐτῶ χρῶνται, καὶ ἡ τῆς τερμίνθης τε καὶ ἡ τῆς σμύρνης ἁλνπὸς ἐστὶ παραπλησίως τῇ τοῦ λιβανωτοῦ, ἡ δὲ τοῦ στύρακος ἰσχυροτέρα τούτων, ἔτι δὲ μᾶλλον ἢ τῆς ὑγρᾶς πίττης, καὶ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἢ τῆς κέδρου. χρῶνται δὲ τοῖς δριμυτέροις μὲν ἐπὶ τε τῶν πτίλων ὀνομαζομένων βλεφάρων καὶ τῶν περιβεβρωμένων κανθῶν καὶ ὑγρῶν ὀφθαλμῶν ἄνευ φλεγμονῆς. ταῖς μαλακωτέραις δὲ καὶ πρὸς ταῦτα μὲν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἃ μικρῶ πρόσθεν εἴρηται ἀρμόττειν τοῦ λιβανωτοῦ τὴν λιγνύν.

[ιστ'. Περὶ λιβυστικοῦ.] Λιβυστικοῦ καὶ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα θερμαίνοντων εἰς τοσοῦτόν ἐστιν, ὥς ἔμμηνά τε κινεῖν καὶ οὖρα προτρέπειν, ἔτι δὲ καὶ ἄφυσαι.

[ιζ'. Περὶ λινოსπέρμου.] Λινόσπερμον ἐσθιόμενον φυσῶδες ἐστὶ, καὶ φρυγθῆ, οὕτως ἄρα περιττωματικῆς ὑγρότητος ὑπάρχει μεστόν. ἐστὶ δὲ καὶ θερμόν ἐν τῇ πρώτῃ πον τάξει καὶ ὑγρότητός τε καὶ ξηρότητος ἐν τῷ μέσῳ πον τέτακται.

num fluxione vexatos et ulcera habentes, nam et illa expurgat et carne implet. Ad haec usurpant quoque eam ad facultates quas vocant calliblepharas, id est ad ornatum et venustatem palpebrarum facientes. Praeterea terebinthinae myrrhaeque fuligo molestia caret, non aliter quam thuris, sed styracis quodammodo valentior est, magis etiam picis liquidae, qua etiam magis cedri. Porro acrioribus utuntur ad vitia palpebrarum vocata pilorum defluvia et erosos oculorum angulos humidosque citra phlegmonem, at mollioribus mitioribusque tum ad haec, tum ad ea, ad quae competere paulo superius diximus thuris fuliginem.

[16. De Libystico.] Libystici radix et semen ex genere calefacientium sunt, adeo ut et menses cieant et urinas provocent flatusque extinguant.

[17. De Lini semine.] Lini semen esum flatuosum est, etiam si frigatur, adeo sane excrementitia humiditate plenum est. Est vero etiam in primo ordine quodammodo calidum, ac humiditatis et siccitatis quodammodo in medio est situm.

Ed. Chart. XIII. [204.]

Ed. Bas. II. (97.)

[204] [ιη'. Περὶ λινόζωστιδος.] Λινόζωστιδι χρῶνται μὲν ἅπαντες εἰς τὰς τῆς γαστρὸς καθάρσεις, μόνον. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ πειραθῆναι τις βούλοιτο καταπλάττων αὐτήν, εὐρήσει διαφορητικῆς ἱκανῶς δυνάμεως.

[ιθ'. Περὶ λογχίτιδος.] Λογχίτιδος τῆς μὲν τὸ σπέρμα τρίγωνον ἐχούσης ἔοικὸς λόγχῃ κατὰ τὸ σχῆμα, παραπλησίᾳ μάλιστα πῶς ἡ ῥίζα τῇ τοῦ δανύκου τετύχηκεν οὕσα, καὶ διὰ τοῦτο καὶ οὐρητικόν ἐστὶ φάρμακον. τῆς δὲ τῶ σκολοπενδρίῳ παραπλησίας τὰ φύλλα χλωρὰ μὲν εἰς κόλλησιν τραύματος ἐπιτήδεια, ξηρὰ δὲ μετ' ὅξους πινόμενα σπλήνας ἰᾶται σκιρῶνμένους.

[κ'. Περὶ λυκίου.] Λύκιον ἢ πυξάκανθον ἀκανθῶδες δένδρον, ἐξ οὗ καὶ τὸ καλούμενον γίνεταί λύκιον. τοῦτο δὴ τὸ ὑγρὸν φάρμακον, ᾧ πρὸς ὑπώπιά τε χρῶνται καὶ πρὸς τὰς ἐν ἔδρᾳ καὶ στόματι φλεγμονὰς καὶ ἐλκώσεις, ἐρπητὰς τε καὶ σηπεδόνας καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἐλκῶν καὶ ὅτα πνοοῦντα καὶ παρατρίμματα καὶ παρωνυχίας. ἐστὶ γὰρ ξηραντικῆς δυνάμεως ἐξ ἑτερογενῶν οὐσιῶν συγκείμενον, τῆς μὲν

[18. *De Linofoftide, Mercuriali.*] Mercuriali utuntur omnes ad ventris purgationes duntaxat. Verumēnīvero, si quis ejus facere periculum volet in cataplastmate, sane admodum eam esse discutientis experietur facultatis.

[19. *De Lonchitide, lanceola.*] Lonchitidis ejus videlicet, quae semen habet triangulare cuspidis figura, radix potissimum quodammodo similis est radici dauci, proinde urinam ciet. Porro ejus quae scolopendriae similia habet folia, ea ad glutinanda vulnera idonea sunt viridia, sed sicca cum aceto bibita lienes induratos sanat.

[20. *De Lycio.*] Lycion sive pyxacanthon, arbor spinosa, ex qua lycium quod vocant conficitur, id videlicet medicamentum liquidum, quo ad [sugillata utuntur et sedis orisque phlegmonas ulcerationesque, tum herpetas, putredines et ulcera contumacia et aures pure fluentes et intertrigines ac paronychias. Est autem facultatis exiccatoriae, compositum ex diversis generis substantiis, altera quidem

Ed. Chart. XIII. [204.]

Ed. Bas. II. (97.)

ἑτέρας λεπτομεροῦς τε καὶ διαφορητικῆς καὶ θερμῆς, τῆς δ' ἑτέρας γεώδους ψυχρᾶς, ἐξ ἧς ἔχει τὴν στυψιν. ἀλλ' αὐτὴ μὲν ἢ ποιότης ὀλίγη παντάπασιν ὑπάρχει τῷ φαρμάκῳ, τὸ διαφορεῖν δὲ καὶ ξηραίνειν οὐκ ὀλίγον, ἀλλὰ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ἐν θερμότητι δὲ περὶ τὰ μέσα πως τέτακται καὶ σύμμετρα. διὸ καὶ πρὸς διαφέροντα πάθη χρῶνται τῷ φαρμάκῳ, ὡς ὑπτικῷ μὲν πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα τῶν κορῶν, ὡς συνακτικῷ δὲ κοιλιακοῖς τε καὶ δυσεντερικοῖς καὶ ὥς γυναικίῳ προσφέροντες. τοῦτο μὲν οὖν τὸ λύκιον ἐν Λυκίᾳ τε καὶ Καππαδοκίᾳ πλεῖστον γίγνεται. τὸ δ' ἕτερον, τὸ Ἰνδικόν, ἰσχυρότερόν ἐστιν εἰς ἅπαν.

[κα'. Περὶ λυσιμαχίου.] Λυσιμάχιος ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν στυπτικὴν ποιότητα, δι' ἣν καὶ τραύματα κολῶν καὶ τὰς ἐκ μυκτῆρων αἰμορροαγίας ἴσθησιν ἐμπλασσομένος, καὶ τῶν ἄλλων δὲ αἰμορροαγιῶν ἴσχαιμόν ἐστι φάρμακον, αὐτὴ τε καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς, ἔτι καὶ μᾶλλον καὶ πινομένη δυσεντερίᾳς τε καὶ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ ῥοῦν γυναικίῳ ἴσται.

tenuium partium, digerente atque calida, altera terrestri frigida, ex qua astrictionem obtinet. Porro haec qualitas pusilla medicamento inest, digerit vero et desiccet non parum, nempe in secundo ordine, in calore autem mediis et symmetris proximum est. Proinde ad varia hoc utuntur medicamento, ut abstergente quidem ad ea quae pupillam obtenebrant, ut contrahente vero coeliacis, dysentericis ac muliebri profluvio adhibentes. Lycium hoc in Lycia et Cappadocia plurimum provenit. Sed Indicum ad omnia valentius est.

[21. *De Lysimachio.*] Lysimachios superantem habet qualitatem astringentem, per quam et vulnera glutinat, erumpentemque ex naribus sanguinem emplastri modo illita reprimit. Quin et reliquas sanguinis eruptiones sistere potest tum ipsa, tum succus ejus multo magis. Potest dysenterias, sanguinis rejectiones ac muliebrem profluvium sanat.

Ed. Chart. XIII. [204. 205.]

Ed. Bas. II. (98)

(98) [κβ. Περὶ λυχνίδος.] Λυχνίδος τῆς εἰς τοὺς στεφάνους τὸ σπέρμα θερμόν ἐστι κατὰ τὴν δευτέραν που τάξιν ἢ καὶ τρίτην ἤδη, καὶ δὴ καὶ ξηρόν κατὰ τὴν αὐτὸν τρόπον.

[κγ. Περὶ λωτοῦ ἡμέρου.] Λωτὸς ὁ ἡμέρος, ὃν ἔνιοι τρίφυλλον ὀνομάζουσι πεπτικῆς μετρίως ἐστὶ δυνάμεως, οὕτως δὲ καὶ ξηραντικῆς. ἐν δὲ τῇ κατὰ θερμότητα καὶ ψύξιν συζυγίᾳ μέσος πῶς ἐστὶν [205] καὶ εὐκρατος. ὁ δ' ἄγριος λωτὸς ἐν Αἰθιῶπι μὲν πλεῖστος γεννᾶται. τὸ σπέρμα δ' αὐτοῦ τῆς δευτέρας τάξεώς ἐστι τῶν θερμαινόντων, ἔχει δὲ τι καὶ ῥυπτικόν. τοῦ δ' Αἰγυπτίου τὸ σπέρμα καὶ ἀρτοποιοῦται.

[κδ. Περὶ λωτοῦ τοῦ δένδρου.] Λωτὸς τὸ δένδρον στυπτικῆς μὲν οὐ πολλῆς μετέχει ποιότητος, ἐστὶ δὲ καὶ λεπτομερὲς καὶ ξηραντικόν. τὰ γοῦν ῥιζήματα τῶν ξύλων αὐτῶν πρὸς τε ῥοῦν γυναικεῖον ἀρμόττει καὶ δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις. ἐναφύεται δὲ ποτὲ μὲν ἴδατι, ποτὲ δὲ οἴνῳ, ὥς ἂν καὶ ἡ χρεῖα κελεύῃ, καὶ οὐκ ἐρίεται μόνον, ἀλλὰ καὶ πίνεται. καὶ μὴν καὶ τὸ τὰς ῥεύσας τρίχας ἐπέ-

[22. *De Lychnide.*] Lychnidos coronariae semen calidum est secundo quodammodo ordine aut jam etiam tertio, siccum sane eodem modo.

[23. *De Loto herba*] Lotus domestica, quam quidam trifolium nominant, ut medioeriter abstergendi vim possidet, sic etiam exiccandi. In caliditatis frigiditatisque conjugatione media quodammodo est et temperata. Lotus autem agrestis plurima in Libya provenit. Semen ejus secundi est ordinis calefacientium habetque nonnihil astringentium. Porro Aegyptiae loti semen etiam in panes fingitur.

[24. *De loto arbore.*] Lotus arbor non ita multae astringentiae qualitatis est particeps, sed et tenuium partium est et exiccatoria. Itaque lignorum ejus affusae derafae muliebri accommodantur profluvio et dysenterii et coeliacis affectibus. Decoquantur vero interdum in aqua, interdum in vino, nimirum prout usus poposcerit, nec infunduntur tantum, sed et bibuntur. Quin etiam quod pilos defluentes

Ed. Chart. XIII. [205.]

Ed. Bas. II. (98.)

χειν αὐτὸν ὅτι στυπτικῆς τινος ἅμα τῷ μετρίως ξηραίνειν ἐστὶ δυνάμειος οὐ μικρὸν σημεῖον. ἐρρέθη γὰρ καὶ τῷ περὶ λαδάνου λόγῳ τοιαῦδε δεῖν εἶναι δυνάμειος τὸ μέλλον ἐφέξιν ῥεούσας τρίχας.

Κεφ. ιβ'. [α'. Περὶ μάκερος.] Μάκερ φλοιός ἐστιν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς κομιζόμενος, ἐν μὲν τῷ γενέσθαι στρυφνὸς ἰκανῶς, μετὰ τινος βραχείας δοιμύτητος ἀρωματίζουσης· ὁσμώμενος δὲ ἡδὺς ὁμοίως τοῖς πλείστοις ἀρώμασι τοῖς Ἰνδικοῖς, εἰσὶν οὖν καὶ αὐτὸς ἐκ μικτῆς οὐσίας συνεστάναι, τῆς πλείστης μὲν γεώδους ψυχρᾶς, ὀλίγης δὲ τινος θερμῆς τε καὶ λεπτομεροῦς, ὅθεν ἰσχυρῶς ξηραίνει καὶ στυφει καὶ διὰ τοῦτο κοιλιακαῖς τε καὶ δυσεντερικαῖς μίγνυται δυνάμεισιν, ἐν μὲν τῇ τρίτῃ τάξει τῶν ξηραίνοντων ὑπάρχων, ἐν δὲ τῇ κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα διαφορᾷ μηδέτερον ἐπιφανῶς ἐργαζόμενος.

[β'. Περὶ μαλαβάθρου.] Μαλαβάθρου φύλλον νάρδου στάχυνι παραπλήσιον ἐστὶ τὴν δύναμιν.

[γ'. Περὶ μαλάχης καὶ ἀλθαίας.] Μαλάχη ἡ μὲν ἀγρία διαφορητικῆς ἀτρέμα καὶ μαλακτικῆς ἐπὶ βραχὺ μετέχει δυνά-

cohibeat non mediocre signum est ipsum astringentis esse cujusdam, similiter mediocriter desiccantis facultatis. Dictum quippe est et in sermone de ladano ejusmodi esse facultatis oportere, quod fluentes capillos esset cohibiturum.

Cap. XII. [1. De macerē.] Macer Cortex est, qui ex India convehitur, gustu multum acerbo cum levicula quadam acrimonia odorata, jucundum sane redolens, ut pleraque aromata, sive odorata, quae ex India convehuntur. Videtur itaque et ipse ex mixta constare essentia, pleraque terrena frigida, paucula vero calida et tenuium partium. Quamobrem valenter desiccatur astringitque, proinde coeliacis et dysentericis miscetur facultatibus, in tertio exiccantium consistens ordine, in caloris frigorisque differentia neutrum insigniter efficiens.

[2. De malabathro.] Malabathri folium spicae nardi similem facultatem obtinet.

[3. De malva et althaea.] Malva, agrestis quidem discutientis paululum et emollientis leviter est facultatis,

Ed. Chart. XIII. [205. 206.]

Baf. II. (98.)

μεως. ἡ δὲ κηπευομένη καθ' ὅσον ἑδατώδους ὑγρότητος μετέλληφε, κατὰ τοσοῦτον καὶ ἀσθενεστέρα τὴν δύναμιν ὑπάρχει. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς εἰς τοσοῦτον ἰσχυρότερός ἐστιν, εἰς ὅσον καὶ ξηρότερος. ἐστὶ δὲ καὶ ἡ δενδρομαλάχη καλουμένη τούτου τοῦ γένους, ἀλλὰ διαφορητικωτάτη τῶν εἰρημένων. ὀνομάζεται δὲ καὶ ἀλθαία.

[δ. Περὶ μανδραγόρας.] Μανδραγόρας ἐπικρατοῦσαν μὲν ἔχει τὴν ψυκτικὴν δύναμιν, ὥς τῆς τρίτης εἶναι τῶν ψυχόντων τάξεως. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ θερμότητος τινος μετέχει καὶ κατὰ γε τὰ μῆλα καὶ ὑγρότητος, ὅθεν καὶ κοματώδῃ τὴν δύναμιν ἐστὶ ταῦτα. τῆς ῥίξης δ' ὁ φλοιὸς ἰσχυρότατος ὢν οὐ ψύχει μόνον, ἀλλὰ καὶ ξηραίνει, τὸ δ' ἄλλο τὸ ἔνδον ἀσθενὲς ὑπάρχει.

[206] [ε'. Περὶ μαράθρου.] Μάραθρον θερμαίνει μὲν ἰσχυρῶς, ὥς ἐκ τῆς τρίτης ἤδη δύνασθαι τάξεως εἶναι. ξηραίνει δ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρώτην ἃν τις αὐτὸ θεῖη ἐν τῷδε τάξει, καὶ διὰ τοῦτο γάλακτος γεννητικόν ἐστιν, οὐκ ἂν γεννησάν, εἴπερ ἐξηραίνειν ἰσχυρῶς, ὑποχρεμένους τε βροητεῖ

hortensis vero quanto plus habet aqueae humiditatis, tanto facultate imbecillior est. Fructus ejus tanto validior est quanto et siccor. Porro hujus generis est et ea quae malva arborefcens nuncupatur, sed efficacissima comprehensarum in digerendo. Appellatur etiam althaea.

[4. De mandragora.] Mandragora vincentem habet facultatem refrigeratorem, adeo ut tertii sit ordinis refrigerantium. Veruntamen nonnihil etiam caloris inest et in pomis humiditatis. Proinde soporem ea conciliandi vim habent. Radicis cortex quum sit valentissimus, non tantum refrigerat, sed et desiccet, reliquam quod intus est imbecillum est.

[5. De maráthro, foeniculo.] Foeniculum tam valenter calefacit ut ex tertio ordine calefacientium censeretur promereatur, desiccet vero non aequè, sed ipsum quispiam in hoc primi esse ordinis posuerit. Proinde lac procreat, quod si admodum desiccaret, non sane efficeret, suffusis ea-

Ed. Chart. XIII. [206.]

Ed. Bas. II. (98.)

κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ἔστι δὲ καὶ οὖρητικὸν καὶ κατα-
 μηνίων ἀγωγόν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον μάραθρον ἄγριον, ὃ
 καλοῦσιν διὰ τὸ μέγεθος ἵππομάραθρον, οὗ ἡ ῥίζα καὶ τὸ
 σπέρμα ξηραντικώτερας ἔστι δυνάμεως ἢ κατὰ τὸ ἡμέρον.
 ὥστε μοι δοκοῦσι καὶ τὴν γαστέρα κατὰ τοῦθ' ἰσθάναι. οὗ
 γὰρ δὴ στυψιῶς γε σαφοῦς αὐτοῖς μέτεστι. τούτου μὲν οὖν
 οὐχ ἡ ῥίζα μόνον, ἀλλὰ καὶ πολὺ μᾶλλον τὸ σπέρμα κά-
 χρυϊ παραπλήσιον ὑπάρχει καὶ δύναται καὶ λίθους θρύπτειν
 καὶ ἰκτεριῶντας ἰᾶσθαι καὶ καταμήνια κινεῖν καὶ οὖρησιν
 προτρέπειν, οὗ μὴν ἀθροίζειν γάλα καθάπερ τὸ πρότερον.
 ἕτερον δ' ἔστιν ἵππομάραθρον, οὗ τὸ σπέρμα στρογγύλον ἔστι
 καὶ δριμύ τῷ τοῦ κοριάνου παραπλήσιον, ὁμοίον μὲν τῇ
 δυνάμει τῷ τοῦ ἵππομαράθρου, ἀσθενέστερον δέ.

[στ'. Περὶ μαστίχης.] Μαστίχη ἡ μὲν λευκὴ καὶ Χία
 συνήθως ὀνομαζομένη σύνθετός πῶς ἔστιν ἐξ ἐναντίων δυ-
 νάμεων στυπτικῆς καὶ μαλακτικῆς. διὸ καὶ στομάχον καὶ
 κοιλίαν καὶ ἐντέρων καὶ ἥπατος φλεγμοναῖς ἀρμόττει κατὰ
 τὴν δευτέραν ἀπόστασιν θερμαίνουσα καὶ ξηραίνουσα. ἡ δὲ

dem ratione auxiliatur, urinas mensesque ciet. Porro est
 et alterum foeniculum agreste, quod prae magnitudine hip-
 pomarathrum nuncupant, cujus radix ac semen amplius
 quam domestici deficcandi vim obtinet, quocirca ventrem
 quoque eo nomine sistere videtur, nec sane manifesta illis
 inesse videtur astrictio. Hujus non radix modo, sed et
 multo magis semen cachryi affimile est, potestque et calculos
 frangere et auriginosos sanare, mensesque et urinas movere,
 non tamen lac congerere, sicut illud superius. Aliud est
 hippomarathrum, cujus semen rotundum est et acre, simile
 semini coriandri, facultate quidem hippomarathro simile, sed
 debilius.

[6. De mastiche.] Mastiche candida quidem et Chia
 consueto more cognominata quodammodo ex contrariis
 composita facultatibus est, astringente videlicet et emol-
 liente. Proinde stomachi, ventris, intestinorum, jecorisque
 inflammationibus competit, ut puta secundo ordine calefa-

Ed. Chart. XIII. [206.]

Ed. Bas. II. (98.)

μέλαινα, ἡ Αἰγυπτία προσαγορευομένη, ξηραίνει τε μᾶλλον αὐτῆς καὶ ἦττον τῆς στυπτικῆς μετέχει δυνάμεως, ὅθεν επιτηδειότερα πῶς ἐστὶ πρὸς τὰ τῆς διαφορήσεως ἰσχυροτέρας δεόμενα. ταύτη γοῦν καὶ τῶν δοθηένων ἀγαθόν ἐστι φάρμακον. τὸ μέντοι μαστίχινον ἔλαιον τε καὶ μύρον ἐκ μὲν τῆς Χίας σκενάζουσιν, ἐκ δὲ τῆς Αἰγυπτίας οὐ πάνυ τι παραπλησίας δ' ἐστὶ καὶ αὐτὸ δηλονότι τῇ μαστίχῃ δυνάμεως.

[5. Περὶ μελανθίου.] Μελάνθιον θερμαίνει μὲν καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τρίτην τάξιν. εἰσὶν δὲ καὶ λεπτομερές ὑπάρχειν, οὕτω γοῦν καὶ κατὰ ῥόους ἱάται, θερμὸν ἐν ὀσθρίῳ προσφερόμενον, ὡς ὁσμᾶσθαι συνεχῶς. καὶ μὲν δὴ καὶ ἀφυσότατόν ἐστιν εἰσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον, ὥ δὴλον ὡς λεπτομεροῦς τέ ἐστὶ καὶ ἀκριβῶς ὑπὸ θερμότητος εἰργασμένης οὐσίας. διὰ τοῦτό γέ τοι καὶ πικρόν ἐστιν. ἐδείκνυτο δ' ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ὡς εἰς ἐσχάτην λεπτότητα καὶ κατεργασίαν ἀφικνουμένης τῆς γεώδους οὐσίας ἢ πικρὰ γεννᾶται ποιότης. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν εἰ καὶ τὰς ἑλμινθας ἀναιρεῖν πέφυκεν, οὐ μόνον ἐσθιόμενον, ἀλλὰ

ciens et desiccans. Nigra vero, quae Aegyptia cognominatur, tum magis desiccatur tum minus astringit, quamobrem aptior quodammodo est ad ea quae validiorem digestionem per halitum exposcunt. Hac ratione et furunculis bonum est remedium. Porro oleum unguentumque mastichinum ex Chia conficitur, non admodum sane ex Aegyptia. Caeterum similis est et ipsum mastichae facultatis.

[7. De melanthio, nigella.] Melanthium calefacit atque desiccatur tertio ordine. Videtur etiam tenuium esse partium, hoc enim nomine catarrhos sanat calidum in lintheo admotum atque assiduo olefactum. Quin etiam si intro in corpus sumatur, vel maxime flatu extinguit. Unde constat essentiae ipsum esse subtilium partium et ad unguem a caliditate elaboratae, propterea sane etiam amarum est. Ostensum vero in quarto horum voluminum est, quod quum ad extremam tenuitatem atque elaborationem terrena pergit substantia, amara proveniat qualitas. Itaque mirum non est, si lumbricos interimat non esum modo, sed etiam

Ed. Chart. XIII. [206. 207.]

Ed. Bas. II. (98. 99.)

καὶ κατὰ τῆς γαστρὸς ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον. ἐδείχθη γὰρ ὡς καὶ τοῦτο πέφυκε δοῶν ὁ πικρὸς χυμός. οὐ μὲν οὐδ' ὅτι λέπρας καὶ ἡλους καὶ μυρμηκίας ἐκβάλλει θαναταστὸν ἐστὶ τῷ μεμνημένῳ τῶν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἰρημένων. οὕτω δὲ καὶ ὀρθόπνοϊαν ὀνίνησι καὶ κατὰμήνια προτρέπει τὰ διὰ πάχος ἢ γλισχρότητα χυμῶν ἐπεσχημένα, καὶ ὅλως ἔνθα τεμνύν καὶ ῥύψαι καὶ ξηρᾶναι καὶ θερμῆναι δεόμεθα χρηστότατον ὑπάρχει τὸ φάρμακον.

[207] (99) [ἦ. Περὶ μελιλώτου.] Μελίλωτον μικτῆς ἐστὶ δυνάμεως. ἔχει μὲν γὰρ τι καὶ στυπτικόν, ἀλλὰ καὶ διαφορεῖ καὶ συμπέπτει. πλέον γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ τῆς θερμῆς οὐσίας ἐστὶν ἢ περὶ τὸ τῆς ψυχρᾶς.

[θ'. Περὶ μέλιτος.] Μέλι καὶ ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. ἐστὶ δ' ἀπλῆς ὡς ἐνὶ μάλιστα δυνάμεως τε καὶ κράσεως, τῆς ῥυπτικῆς ὀνομαζομένης ἡμῖν συνήθως ἰδέας ὑπάρχων τῶν φαρμάκων. ἐψηθὲν δὲ ἥτιον γίνεται δριμὺ καὶ ῥυπτικόν, ὅθεν εἰς τὰς τῶν κόλπων κολλήσεις αὐτῷ χρῶνται. εἰ δέ τι μέλι πικρὸν ἐστίν, ὥσπερ καὶ

foris ventri impositum, siquidem et id praestare posse saporem amarum monstratum est. Nes sane etiam mirandum, si lepras, clavos, myrmecias ejiciat, ei praesertim qui in superioribus libris comprehensorum haud est immemor. Sic vero etiam orthopnoeam juvat et menses provocat, qui utique ob crassitiem aut viscositatem humorum retenti fuerint. In summa vero ubi sectione, extersione, desiccatione, calefactione est opus, praestantissimum id remedium est.

[8. *De meliloto.*] Melilotum mixtae facultatis est, habet enim quiddam astringens, sed et digerit et concoquit, copiosior enim in eo est substantia calida quam frigida.

[9. *De melle.*] Mel desiccatur et calefacit ordine secundo. Est autem simplicis quoad fieri potest tum facultatis tum temperamenti extergentis, ut nobis appellare mos est, medicamentorum speciei existens. Porro coctum minus acre absterforiumque redditur. Itaque ad sinuosorum ulcerum glutinationes eo utuntur. Caeterum si quod mel

Ed. Chart. XIII. [207.]

Ed. Baf. II. (99.)

τὸ ἐν Σαρδόνι, πρόδηλον ὅτι καὶ τοῦτο μικτῆς ἐστὶ δυνάμειος, ὡς εἰ καὶ ἡμῶν τις ἀψίνθιον ἔμειξεν αὐτῷ. καὶ τὸ σάκχαρ δὲ καλούμενον, ὅπερ ἐξ Ἰνδίας τε καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας κομίζεται, περιπηγνυται μὲν, ὡς φασι, καλάμοις, ἐστὶ δέ τι καὶ αὐτὸ μέλιτος εἶδος. ἦττον μὲν οὖν ἐστὶν ἢ τὸ παρ' ἡμῶν γλυκὺ, τὴν δύναμιν δὲ παραπλήσιον αὐτῷ, καθ' ὅσον ἀποθρύπτει καὶ ξηραίνει καὶ διαφορεῖ, καθ' ὅσον οὔτε κακοστόμαχόν ἐστιν, ὡς τὸ παρ' ἡμῶν, οὔτε διψῶδες ἀποκεχώρηκε τῆς οὐσίας αὐτοῦ.

[ι'. Περὶ μελισσοφύλλου.] Μελισσόφυλλον πρασίῳ μὲν ἐστὶ παραπλήσιον τὴν δύναμιν, ἀπολείπεται δ' αὐτοῦ πάμπολυ. διὰ τοῦτο οὐδὲ κέχρηται τις αὐτῷ. περιττὸν γὰρ πρασίον παρόντος οὕτως ἀφθόνου πανταχόθεν τῆς γῆς μελισσοφύλλῳ χρῆσθαι. εἰ μέντοι ποτὲ μὴ παρείη πράσιον, ἐνεστὶν εἰς ὅσα περ ἐκείνῳ χρῆσθαι γινώσκοντι τὸ τῆς ἐνεργείας ἑλλιπές.

[ια'. Περὶ μεσπίλου.] Μέσπιλον ἐνίοτε τρίκοκκον ὀνομάζουσιν, ὅτι τρεῖς ἔχει τοὺς πάντας κόκκους ἔνδον αὐτοῦ,

amarum est, ceu Sardoum, clarum est et ipsum mixtae esse facultatis, tanquam si nostrum quispiam ei absinthium admiscuisset. Sed et saccharum, ut vocant, quod ex India atque felici Arabia convehitur, concrescit quidem, ut ajunt, circa calamos et ipsum mellis est species minus certe nostrate dulcis, sed assimiles ei vires obtinens, quod ad abstergendum, deficcandum et digerendum attinet, porro quatenus nec inimicum stomacho est, ceu nostras, nec sitim afferens, eatenus ab illo substantia differt.

[10. De melissophyllo, citragine.] Melissophyllum marrubio simile est facultate, sed plurimum ab eo vincitur. Quamobrem nec utitur eo quispiam, supervacaneum siquidem foret praesente marrubio, cujus tantus est ubique terrarum proventus, velle uti melissophyllo. Caeterum si cui forte ad manum quandoque marrubium non fuerit, illo uti liceat, modo non exciderit, quod ab hoc exuperetur.

[11. De mespilo.] Mespilum alii tricoccum nominant, quod tria intus in universum gerat grana, quorum

Ed. Chart. XIII. [207. 208.]

Ed. Bas. II. (99.)

σπέρμα δέ ἐστιν ἕκαστος αὐτῶν τοῦ δένδρου, καθάπερ καὶ τὰ ἐν τοῖς μήλοις εὐρισκόμενα τῆς μηλέας καὶ τὰ γίγαρτα τῆς ἀμπέλου καὶ κεγχραμίδες τῆς σναῆς. στρυφνὸς ἱκανῶς ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου καὶ μόγισ ἐδώδιμος, ἐφεκτικὸς ἱκανῶς τῆς γαστροῦ. ἔστι δὲ καὶ τοῖς βλαστοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς φύλλοις ἡ στρυφνὴ ποιότης οὐκ ὀλίγη.

[ιβ'. Περὶ μηδίου.] Μηδίου τὴν ῥίζαν πρὸς τὸν καρπὸν ὑπεραντίως κεκρᾶσθαι συμβέβηκεν. ἡ μὲν γὰρ ἀνστηρά τ' ἐστὶ καὶ ρευμάτων ἐφεκτικὴ τῶν τε ἄλλων καὶ δὴ καὶ τοῦ καλουμένου ῥοῦ γυναικείου. τὸ δὲ σπέρμα τοσοῦτον δεῖται τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ὥστε καὶ προτρέπει καταμήνια, λεπτομεροῦς καὶ τμητικῆς ὑπάρχον δυνάμεως.

[ιγ'. Περὶ μήκωνος.] Μήκων ἡ μὲν τις ῥοιὰς ὀνομάζεται, διότι ταχέως αὐτῆς ἀπορρεῖ τὸ ἄνθος, ἡ δὲ τις ἡμερος, ἐπειδὴ κηπεύεται. καὶ μὴν καὶ δύο ἐπ' αὐταῖς εἰσιν ἕτεραι μήκωνες ἄγριαι, ἡ μὲν οἷον ἐγκαθημένην ἔχουσα τὴν κωδύαν, ἡ δὲ ἐπιμηκεστέραν μὲν [208] ταύτης, ὅλη δ' αὐξά-

nunumquodque arboris est semen, ceu ea quae in malis inveniuntur ipsius mali, et quae acini uvae vitis, et ficus grana ceu cenchramides. Arboris hujus fructus admodum acerbus est, vixque edi potest ventrem strenue coercens. Quin et in germinibus et foliis acerba haec qualitas non pauca reperitur.

[12. *De medio trifolio odorato.*] Medii radicem contra atque fructum ipsum temperatam esse contigit, nam illa quidem austera est et fluxiones cohibet quum alias tum vero etiam profluvium muliebne quod vocant. At semen tantum abest ut tale quid efficiat, ut etiam menses cieat, nimirum tenuium partium et incidendi facultatis.

[13. *De mecone, papavere.*] Papaver alterum rhoeas nuncupatum est, quod scilicet celeriter flos ejus defluat, alterum domesticum, quandoquidem colitur. Quin et aliae duae praeter has sunt species sylvestris papaveris, alterum velut insidentem calicem sustinens, alterum longiorem quam illud calicem obtinens, totum autem procerius ac squallidius.

Ed. Chart. XIII. [208.]

Ed. Bas. II. (99.)

νεστέρα καὶ αὐχμηροτέρα. ταύτης τῆς μήκωνος ὁ ὀπὸς ἀπορ-
ρεῖ, διὸ δὴ καὶ τινες ὀνομάζουσιν αὐτὴν ροιάδα. ἡ δὲ δύνα-
μις ἀπασῶν ψυχτικὴ. ἀλλὰ τῆς μὲν κηπευομένης, ἣν δὴ καὶ
θυλακίτιδα προσαγορεύουσι, μετρίως ἐστὶν ὑπνώδης τὸ σπέρ-
μα λευκὸν ὀφθῆναι. ταῦτα ἄρα καὶ τοῖς ἄρτοις ἐπιπάττου-
σιν αὐτῶν καὶ σὺν μέλιτι δεύσαντες ἐσθίουσιν. τῆς δὲ πρῶ-
της ῥηθείσης, ἥς ταχέως ἀπορρεῖν φάμεν τὸ ἄνθος, ἰσχυρό-
τερον ψύχει τὸ σπέρμα, ὥστε οὐκ ἂν αὐτῷ μόνῳ χρῆσαιτό
τις ἀλύπως, ὥσπερ τῆς κηπευομένης μέλιτι μιννῶν. ὑπνώ-
δης δὲ ἐστὶν ἱκανῶς οὕτω ληφθὲν, ἀλλ' ὀλίγον ἐπιπάττου-
σιν αὐτὴν τοῖς τε διὰ μέλιτος πέμμασι καὶ ἰτρίοις καὶ τοῖς
ἄρτοις. τῆς δὲ τρίτης ῥηθείσης τὸ σπέρμα μέλαν ὑπάρχον
ἤδη φαρμακῶδές ἐστὶν ἱκανῶς ψῦχον. ἡ δὲ τετάρτη ῥηθεῖσα
φαρμακωδεστάτη πασῶν ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ σπέρμα καὶ κατὰ
τὰς κωδείας καὶ κατὰ τὰ φύλλα καὶ κατὰ τὸν ὀπὸν· ἰσχυ-
ρῶς γὰρ ψύχει μέχρι νάρκης ἄγουσα καὶ νεκρώσεως, ὅθεν
ιατροῦ τὸ χρῆσασθαι καλῶς αὐτῇ, μιννῶντα φαρμάκοις
ἀμβλύνουσι τὸ τῆς ψύξεως ἰσχυρόν. ἐστὶ γὰρ ἐκ τῆς τετάρ-

Ab hoc succus defluit, atque hinc est quod hanc speciem
quidam rheoada nominent. Porro omnium facultas refri-
geratoria est. Caeterum sativi semen, quod et thylacite
cognominant, mediocriter somnum conciliat, visu candidum,
proinde pani ipsum inspergunt, ac melle maceratum edunt.
At ejus quod primo loco recensuimus, cujus florem celeriter
decidere posuimus, validius semen refrigerat, itaque ne-
quaquam eo quis innoxie solo uti possit, sicut sativo, sive
domestico, melli admiscens. Admodum vero, si ita sum-
ptum sit, somnum conciliat. Caeterum pusillum ejus in-
spergunt iis quae ex melle conficiuntur bellariis atque itriis
panibusque. Porro tertio loco dicti semen atrum, etiam
medicamentosum est, admodum refrigerans. At quod quarto
loco positum est, omnium est medicatissimum tum in semi-
ne tum in caliculis tum in foliis tum in succo. Valide
enim refrigerat, ad stuporem usque et mortem perducens.
Sed medici quo probe eo utantur, medicamentis miscentes,
frigidity vehementia retundunt. Est enim ex quarto et

Ed. Chart. XIII. [208.]

Ed. Bas. II. (99.)

της ἐσχάτης τε τάξεως τῶν ψυχόντων. ὥς δ' ἂν τις μάλιστα μεθόδῳ ποιοῖτο τὴν μίξιν, οὐ τῆς ἐνεστώσης πραγματείας ἴδιον, ἀλλὰ τῆς περὶ συνθέσεως φαρμάκων, ἣν ἐφεξῆς τῇδε γράφομεν.

[ιδ. Περὶ μήκωνος κερατίτιδος.] Μήκων κερατίτις ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ καρποῦ βραχῆαν ἐπιστροφὴν ἔχοντος, ὥσπερ καὶ ἡ τῆλιν, ὡς εἰκέναι βοὸς κέρατι. καλεῖται δὲ ὑπὸ τινῶν παραλία μήκων, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ πλησίον τῆς θαλάττης φύεται. δύναμιν δ' ἔχει τμητικὴν καὶ ῥυπτικὴν, ὥστε ἡ μὲν ῥίζα τῆς πόας ἐν ὕδατι καθεψηθεῖσα μέχρι ἡμίσεος ἡπατικὰς ὠφελεῖ διαθέσεις. τὰ δὲ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη τὰ ῥυπαρὰ σφόδρα καὶ κακοήθη τῶν ἐλκῶν ὀνίνησιν. ἀφίστασθαι δὲ αὐτῶν χρὴ καθαρῶν γενομένων τῶν ἐλκῶν. εἰς τοσοῦτον γὰρ ῥύπτειν πέφυκεν, ὥστε καὶ αὐτῆς τῆς καθαρᾶς σαρκὸς ἀποτήκειν τι. διὰ ταύτην γέ τοι τὴν ἰσχύν οὐ τὸν ῥύπον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐσχάρας ἀφαιρεῖ τῶν ἐλκῶν.

[ιε. Περὶ μήκωνος ἡρακλείας.] Μήκων ἡρακλεία, καλεῖται δὲ καὶ ἀφρώδης, ὅτι σύμπασα λευκὴ τ' ἐστὶ καὶ

ultimo refrigerantium ordine. Porro quo pacto maxime ex methodo mixtionem facere oporteat, non est praesentis tractationis proprium, sed ejus quae de componendis medicamentis agit, quae post hoc opus a nobis exponetur.

[14. *De mecone ceratitide, papavere corniculato.*] Papaver corniculatum, nominatum quidem sic est a fructu levem inversionem habente, velut et foenum Graecum, ut bovis cornu esse videatur simile. Vocatur porro a quibusdam paraliū, quandoquidem ut plurimum juxta mare nascitur. Vim habet incidendi et abstergendi. Itaque radix herbae in aqua decocta ad dimidium hepaticos affectus adjuvat. Porro folia et flores sordida admodum et contumacia ulcera juvant, sed ea rejicere oportet ulceribus jam expurgatis, adeo enim abstergere valent, ut et purae quoque carnis nonnihil eliquent. Hoc virium robore non sordem duntaxat, sed et crustam ulceribus detrahit.

[15. *De mecone heractio, papavere herculeo.*] Papaver Herculeum. Vocatur vero spumosum, eo quod totum

Ed. Chart. XIII. [208. 209.]

Ed. Bas. II. (99.)

ἀφρώδης οὖσα σμικρά. καθαρτικὸν δ' ἔχει φλέγματος τὸ σπέρμα.

[ιστ'. Περὶ μηλέας.] Μηλέα οὐ πᾶσά ἐστι μιᾶς φύσεως, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ καρποῦ. τὰ μὲν γάρ ἐστι γλυκέα τῶν μήλων, τὰ δ' αὖστηρά, τὰ δὲ στρυφνά, τὰ δ' ὀξέα τὰ δὲ τελέως ἔκλυτα καὶ ὑδατώδη, καὶ δὴ καὶ κρατεῖ τὸ μὲν ὑδατώδες ἐν τούτοις, ὥς εἶναι τὴν κρᾶσιν αὐτῶν ὑγροτέραν τε καὶ ψυχροτέραν, τὸ γεῶδες ψυχρὸν ἐν τοῖς στρυφνοῖς, ἐν δὲ τοῖς αὖστηροῖς τοῦτό τε καὶ τὰ ὑδατώδες ψυχρὸν, ὥσπερ ἐν τοῖς γλυκέσι τὸ ὑδατώδες εὐκρατον. οὕτω δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ χυλοὶ καὶ οἱ φλοιοὶ τῶν δένδρων ἀλλήλων διαφέρουσιν, ὥστ' ἔχοις αὐτοῖς μὲν αὖστηροτέροις τε καὶ ὀξυτέροις τραύματά τε κολλᾶν καὶ τῶν ἐν γενέσει φλεγμονῶν ἀναστέλλειν τὸ ἐπιθρόον καὶ στόμαχον ἔκλυτον καὶ γαστέρα ῥωννύναι, τοῖς δ' ὑδατωδεστέροις τὰς μετρίας φλεγμονὰς ἀρχομένας τε καὶ ἐπιδιδούσας ἀνιέναι. τῆς θεραπευτικῆς δ' ἐστὶν ἥδη ταῦτα μεθόδου, διὸ καὶ θάττον ἀπολείπτειν αὐτά. [209] ὅτι δὲ παμπόλλη τις ἅπασι τοῖς μήλοις

candidum est et spumofum exile. Semen habet pituitam expurgans.

[16. *De malo.*] Malus non omnis unius naturae est, velut nec ejusdem fructus. Quippe quaedam mala dulcia sunt, quaedam austera, nonnulla acerba, nonnulla acida, alia extreme exoluta et aquea. Et sane in istis aqueum exuperat, ut temperies eorum sit tum humidior tum frigidior, in acerbis tum terrenum frigidum, in austeris vero tum istud, tum aqueum frigidum, sicut in dulcibus aqueum temperatum. Sic quoque succi, cortices foliaque arborum inter sese dissident. Itaque si austeriora sint atque acidiora, vulnera illis glutinare possis, tum in phlegmonarum principio fluxionem repercutere ac stomachum ventremque exolutum ac languidum roborare, at aquosioribus mediocres phlegmonas incipientes et gliscentes remittere. Sed haec jam ad curandi rationem attinent, proinde ea citius etiam relinquenda. Porro quod plurima pomis omnibus

Ed. Chart. XIII. [209.]

Ed. Bas. II. (99, 100.)

ὕγρότης ἐμφέρεται περιττωματικὴ καὶ ψυχρὰ δῆλον καὶ τοῦ μηδενὸς αὐτῶν τὸν χυλὸν διαμένειν, ἀλλ' ὀξύνεσθαι τε καὶ φθείρεσθαι πάντας. μόνον γὰρ τῶν κυδωνίων καὶ στρουθίων, ἃ δὴ διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν στύψιν ἥτιόν ἐστιν ὕγρὰ τῶν ἄλλων, ὁ χυλὸς ἐψηθεὶς μετὰ μέλιτος οἷός τε διαμένειν ἐστίν. αὐτὸς δὲ καθ' ἑαυτὸν οὐδ' οὕτως μόνιμος.

(100) [15. Περὶ μηλέας Περσικῆς.] Μηλέα Περσικὴ καλεῖται συνήθως ὑπὸ πάντων ἤδη Περσικὴ μόνον, αὐτὸ δὴ τοῦτο παραλιπόντων τὸ μῆλον. τὸ δένδρον ἐν τε τοῖς βλαστοῖς καὶ τοῖς φύλλοις ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα καὶ διὰ τοῦτο αὐτοῦ τὰ φύλλα τὰς ἔλμινθας ἀποκτείνει λειωθέντα καὶ κατὰ τοῦ ὀμφαλοῦ ἐπιτεθέντα. καὶ ἄλλως δὲ διαφορητικόν ἐστι φάρμακον. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ, τοῦτο δὴ ἐδώδιμον περσικόν, ὑγρότερόν τ' ἐστὶ καὶ ψυχρότερον τὴν κρᾶσιν.

[16. Περὶ μηλέας Ἀρμενικῆς.] Μηλέα Ἀρμενικὴ ταύτης ἐλλέλειπται τὸ παλαιὸν ὄνομα. καλοῦσι γὰρ ἅπαντες καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον περικόκκιον. ἐστὶ δὲ ὕγρὸς

excrementitia frigidaque infit humiditas vel hinc liqueat quod eorum omnium nullus omnino succus durare ac vetustatem ferre possit, verum acescant corrumpanturque universi. Solus enim cydoniorum et struthiorum, utpote quae propter vincentem astrictionem minus caeteris sunt humida, succus coctus cum melle durare potest, tametsi ipse per se non ita durare queat.

[17. De malo Persica.] Malus Persica. Haec vulgo nunc ab omnibus vocantur Persica tantum, illo videlicet omisso malo. Ipsa igitur arbor in germinibus et foliis vincentem habet amaram qualitatem. Proinde folia ejus trita et super umbilicum imposita lumbricos necant. Alioqui sane etiam discutiens medicamentum est, fructus ejus nempe esculentum hoc persicum humidior est et frigidior temperie.

[18. De malo Armenica.] Malus Armenica. Hujus vetus nomen deficit, vocant enim omnes tum fructum tum

Ed. Chart. XIII. [209.]

Ed. Bas. II. (100.)

τε καὶ ψυχρὸς ὁ καρπὸς, ἄμφω κατὰ δευτέραν πον μάλιστα πεπονθὼς ἀπόστασιν.

[19. Περὶ μηλέας Μηδικῆς.] Μηλέα Μηδική. ταύτης ὁ καρπὸς, οὐκέτι μῆλον Μηδικόν, ἀλλὰ κитρίον ὑπὸ πάντων ὀνομάζεται, κατὰ μὲν τὸ σπέρμα τὴν ὀξεῖαν ποιότητα καὶ ξηραντικὴν δύναμιν επικρατοῦσαν ἔχον, ὡς τῆς τρίτης εἶναι τάξεω, ἀπὸ τῶν ξηραίνοντων τε καὶ ψυχόντων· κατὰ δὲ τὸν φλοιὸν ξηραίνουσης ἀνταῦθα μετέληφε κράσεως, ἀλλ' οὐκ ὀλίγον ἐχούσης τὸ δριμύ, διὸ καὶ ξηραίνει τοῦτο κατὰ δευτέραν ἀπόστασιν. οὐ μὲν ψυχρόν γ' ἐστίν, ἀλλ' ἦτοι σύμμετρον ἢ βραχύ τι κατωτέρω. ἡ δὲ σὰρξ αὐτοῦ παχύχμυός τέ ἐστι καὶ φλεγματικὴ καὶ ψυχρά· αὐτὴ μὲν γὰρ ἐσθίεται καθάπερ καὶ ὁ φλοιός. τὸ δὲ σπέρμα πᾶν ἄβρωτον, τό θ' ὑγρὸν καὶ ὀξῶδες, ὑπὲρ οὗ πρῶτον διείλεγμα καὶ ὁ ἐν αὐτῷ πυρὴν εὐρισκόμενος, ὅσπερ ὄντως ἐστὶ σπέρμα, πικρὸς δ' οὗτός ἐστι καὶ θηλονότι διαφορητικὸς καὶ ξηραντικὸς κατὰ τὴν δευτέραν πον τάξιν ἀφιεστηκὼς τῶν συμμέτρων. καὶ τὰ φύλλα δὲ ξηραντικῆς τέ ἐστι καὶ διαφορητικῆς δυνάμειος.

arborem praecociorem. Fructus humidior frigidiorque est, utrumque secundo quodammodo excessu perpeffus.

[19. De malo Medica.] Malus Medica. Hujus fructus non amplius malum Medicum, sed ab omnibus citrium nuncupari assolet. In semine quidem vincentem habens qualitatem acidam et siccam, ut ipsum tertii sit ordinis refrigerantium refrigerantiumque, in cortice vero itidem deficcantem temperiem est sortitus, non parum tamen habentem acrimoniae, proinde deficcat hic secundo excessu, non tamen frigidus est, sed aut temperatus aut paulo infra. Porro caro ejus pariter crassi succi est et pituitosa frigidaque, nam et ipsa editur sicut et cortex. Semen omni ineptum est, tum humidum illud et acidum, de quo primum differni, et nucleus qui in illo invenitur, id quod re vera semen est, hic amarus est et digerendi videlicet siccandique facultatem obtinens, secundo quodammodo ordine a temperatis recedens. Folia vero denique exiccandi ac discutiendi vim obtinent.

Ed. Chart. XIII. [209. 210.]

Ed. Bas. II. (100.)

[α'. Περὶ μήου.] Μήον. αἱ ῥίζαι τούτου χρήσιμοι, θερμαὶ μὲν κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν ὑπάρχουσαι, ξηραὶ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν. διὰ τοῦτο γοῦν οὐρά τε κινῆσαι βουλόμενοι καὶ καταμήνια προκαλέσασθαι, χρῶνται τῷ φαρμάκῳ. κεφαλαλγές τ' ἐστὶ πλείον λαμβανόμενον, ὥς ἂν ἐπὶ πλεον ὑπάρχον θερμὸν ἢ ξηρόν. ὑγρότητα γὰρ ἀπεπιπτότεράν τε ἔτι καὶ φρυσσώδεστέραν ἢ ἐν αὐτῇ θερμότης ἀναφέρουσα πρὸς τὴν κεφαλὴν, οὕτως αὐτὴν ἀδικεῖ.

[210] [κα'. Περὶ μίλακος τραχείας.] Μίλαξ ἢ τραχιᾶ κληματώδης ἐστίν, ὥς ἐκίπτεσθαι περὶ τὰ δένδρα πολυειδῶς ἄνω καὶ κάτω. τὰ δὲ φύλλα καὶ χενσάμενα δριμύ τι ἔχει καὶ ἄλλως χρώμενα θεομαίνει.

[κβ'. Περὶ μίλακος λείας.] Μίλαξ ἢ λεία παραπλησία πῶς ἐστὶ τῇ προειρημένῃ κατὰ τὴν δύναμιν.

[κγ'. Περὶ μορέας.] Μορέας, ὁ καρπὸς ὁ μὲν πέπειρος ὑπάγει γαστέρα, ὁ δ' ὄωρος ξηρανθεὶς στεγνωτικὸν ἰκανῶς γίνεται φάρμακον, ὥστε καὶ πρὸς δυσεντερίας ἀρμόττει καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις καὶ τὰς ἄλλας ὅσαι ῥοαῖδες κόπτε-

[20. *De meo.*] Meum. Hujus radices peritiles sunt, calidae tertio ordine, siccae secundo. Proinde urinam mensesque ciere volentes hoc utuntur pharmaco. Sed si plusculum sumatur, capiti dolorem movet, utpote quum plusculum sit calidum quam siccum, quippe quum humiditatem crudiusculam etiamnum et flatuosam caliditas, quae in ipso est, ad caput deferat, atque ita ipsum afficiat laedatque.

[21. *De milace aspera.*] Milax aspera clavicularis plena est, varie namque arboribus circumvolvitur sursum deorsum. Folia leviter acria gustantibus sunt et alioqui utentibus calida.

[22. *De milace laevi.*] Milax laevis quodammodo jam dictae similes vires obtinet.

[23. *De moro.*] Mori fructus maturus quidem ventrem subducit, immaturus vero ubi aruerit admodum restringit. Itaque ad dysenterias accommodus est et affectiones coeliacas et quasunque alias fluentes. Contunditur

Ed. Chart. XIII. [210.]

Ed. Bas. II. (100.)

ται δὲ καὶ τοῖς ὄφιοις μίγνυται, καθάπερ καὶ ὁ τῆς ροῦ καρπός, ἢ εἴ τις ἐθέλει δι' ὕδατος ἢ οἴνου πίνεται. ὅτι δὲ ὁ τῶν πεπεύρων χυλὸς εἰς τὰ στοματικά φάρμακα χρήσιμος ὑπάρχει διὰ τὴν συνοῦσαν αὐτῷ στυψιν, οὐδεὶς ἄγνοεῖ. καὶ πρὸς ἄλλα δὲ δηλονότι πολλὰ τῶν κατὰ μέρος, ὅσα μετρίως δεῖται στυψέως, ἀρμόττει. τὰ δ' ἅωρα πρὸς τῇ στρυφνότητι καὶ ὀξύτητος μετέχει. καὶ τὸ σύνπαν δένδρον ἐν ἅπασιν τοῖς αὐτοῦ μέρεσι μικτὴν τινὰ δύναμιν ἔοικεν ἔχειν ἕξ ἐφεκτικῆς τε καὶ καθαρτικῆς συγκείμενον. ἐπικρατεῖ δὲ ἐν μὲν τῷ φλοιῷ τῆς ῥίζης ἡ καθαρτικὴ μετὰ τινος πικρότητος, ὥστε καὶ πλατεῖαν ἐλμινθα κτείνει· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μορίοις ἡ ἐφεκτικὴ κατὰ δὲ τὰ φύλλα καὶ τοὺς βλαστοὺς, μέση πῶς ἀμφοῖν ἐστὶν ἡ κρᾶσις.

[κδ'. Περὶ μυάγρου.] Μυάγρου τὸ σπέρμα λιπαρόν ἐστίν, ὥστ' εἰ καὶ θλασθεῖη, μεθείη ἐλαιῶδες τι δυνάμεως ἐμπλαστικῆς ὑπάρχον.

[κέ'. Περὶ μυκήτων.] Μύκης ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἰκανῶς φυτὸν, ὅθεν καὶ δηλητηρίου δυνάμεως ἐγγὺς ἦκει. καὶ

autem ac obsoniis commiscetur, velut rhoi fructus, aut si cui ita videatur, ex aqua, aut vino bibat. Porro quod maturorum succus ad stomatica medicamenta sit utilis, propter eam videlicet quae inest illi astringentem, neminem latet. Praeterea ad alia complura particularia quae mediocrem possunt astringentem competit. At immatura mora praeter acerbicatem et aciditatem sortita sunt. Et tota adeo arbor in omnibus suis partibus mixtam aliquam vim obtinere videtur ex restringente et purgante compositam, attamen in radicis cortice purgatoria cum quadam amaritudine exuperat, adeo ut et latum lumbricum interficiat. In aliis autem partibus restringens vincit. In foliis tamen et germinibus quodammodo media utrisque temperies est.

[24. *De myagro.*] Myagri semen pingue est, nam si tundatur, oleum quid effundit, quod emplasticam vim obtinet.

[25. *De mycetibus, fungis.*] Fungus frigida humidaque admodum planta est, quamobrem etiam proxime ad

Ed. Chart. XIII. [210, 211.]

Ed. Bas. II. (100.)

τινές γε ἐξ αὐτῶν καὶ ἀναιροῦσι, καὶ μάλιστα ὅσοι τὴν φύσιν ἐπίμικτον ἔχουσιν θηπεδονώδει τινὶ ποιότητι.

[κστ'. Περὶ μύλης.] Μύλης ἡ ῥίζα μικρῷ βολβῷ παραπλήσιως ὑπάρχουσα συνακτικῆς ἐστὶ δυνάμειος, ὥστε καὶ μετὰ αἰρίνου ἀλεύρου προστιθεμένην αὐτὴν ἀνεστομωμένην μήτραν ἰασθαί φησι Διόσκοριδης.

[κζ'. Περὶ μύδος ὠτός.] Μύδος ὠτίς. ἔνιοι δὲ μύδος ὠτα. Ξηραίνει μὲν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, θερμότητα δ' οὐδεμίαν ἐπιφανῇ κέκτηται.

[κη'. Περὶ μυρίκης.] Μυρίκη ὀσπτικῆς καὶ τμητικῆς ἐστὶ δυνάμειος, ἀνευ τοῦ ξηραίνειν ἐπιφανῶς, ἔχει δὲ τίνα καὶ στύψιν. καὶ διὰ ταύτας τὰς ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις σπλήνα μὲν ἱκανῶς ὀνίησιν ἐσκιζόμενον σὺν ὄξει, ἢ οἶνῳ κῶν ῥιζῶν, ἢ τῶν ἀκρεμόνων, ἢ τῶν φύλλων ἀφεψομένων. ἰᾶται [211] δὲ καὶ ὀδονταλγίας. ὁ καρπὸς δὲ καὶ ὁ φλοιὸς οὐ βραχεῖαν στύψιν προσειλήφασιν, ὥστε καὶ κηκίδος ὀμφακίτιδος ἐγγὺς ἦκειν, πλὴν ὅσα μὲν ἡ στρυφνότης ἐναρχῆς ἐστὶν ἐν τῇ κηκίδι, τῷ δὲ καρπῷ τῆς μυρίκης ἡ κραισ-

deleteriam et enecantem facultatem accedit. Et sane inter eos sunt qui interficiant, potissimum qui ex natura mixtam habent qualitatem putredinosam.

[26. *De myle, mola.*] Molae radix parvo bulbo similis est, facultatis contrahentis. Nam cum farina lolii apposita, apertam vulvam sanare scribit Dioscorides.

[27. *De myosotide, auricula muris.*] Auricula muris, quidam vero myos ota, deficcet secundo ordine, caeterum nullam evidentem caliditatem possidet.

[28. *De myrice, tamarice.*] Tamarix abstergentis est ac incidentis facultatis absque perspicua deficcatione, habet verò etiam astrictionem nonnullam. Has ob qualitates facultatesque admodum prodest lieni indurato decocta cum aceto aut vino, sive radice, sive foliis, sive extremis ramulis decoctis. Sanat porro dentium dolores. Caeterum fructus et cortex non paucam sortita sunt astrictionem, adeo ut gallae omphacitidi proxima sint, nisi quod acerbitas evidens est in galla, sed myricae fructui temperies inest inae-

Ed. Chart. XIII. [211.]

Ed. Bas. II. (100. 101.)

ἀνώμαλος. ἀναμέμικται γὰρ αὐτοῦ τῇ φύσει πολὺ τὸ ῥυπτικόν τε καὶ λεπτομερές, ὃ μὲν οὐχ ὑπάρχει τῇ κηλίδι. χρήσασθαι μέντοι τις αὐτῷ δύναται, μὴ παρούσης κηλίδος εἰς ὅσα περ ἐκείνη, κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τῷ φλοιῷ. καὶ ἡ τέφρα δὲ καυθείσης τῆς μυρικής ξηραντικῆς ἱκανῶς γίνεται δυνάμεως, ἐχούσης πλεῖστον μὲν τὸ ῥυπτικόν τε καὶ τμητικόν, ὀλίγον δὲ τὸ στυπτικόν.

[κθ'. Περὶ μυριοφύλλον.] Μυριόφυλλον ξηραντικῆς ἐστὶν εἰς τοσοῦτο δυνάμεως ὥς κολλᾶν τραύματα.

[λ'. Περὶ μύρριδος.] Μύρρις, ἔνιοι δὲ μύρραν ὀνομάζουσιν, εὐώδη καὶ γλυκεῖαν ἔχει τὴν ῥίζαν, ἐπιμηνίων τε κινητικῆς, καὶ τῶν ἐκ θώρα(101)κος καὶ πνεύμονος ἀνακαταρτικῆς, ὥστ' εἴη ἂν ἐκ τῆς δευτέρας τῶν θερμοαινόντων τάξεως, ἔχουσα τι καὶ λεπτομερές.

[λα'. Περὶ μυρρίνης.] Μυρρίνη. ἔξ ἐναντίων καὶ τοῦτο τὰ φυτὸν οὐσιῶν, σύγκειται. ἐπικρατεῖ δ' ὅμως ἐν αὐτῷ γεῶδες ψυχρόν. ἔχει δὲ καὶ λεπτομερές θερμόν, ὅθεν ἰσχυρῶς ξηραίνει. ἐστὶ δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ βλαστοὶ καὶ ὁ καρπὸς

qualis, immixta est enim naturae ejus multa vis abstergendi, atque partium tenuitas, quod sane gallae non accidit. At tamen ubi galla forte ad manum non erit, eo uti liceat ad omnia ad quae illa utimur, ad eadem et cortice. Porro tamaricis combustae cinis admodum deficcatoriae facultatis est, plurimam habens abstergendi et incidendi facultatem, pauxillam astringendi.

[29. De millefolio.] Millefolium usque eo deficcatoriae facultatis est, ut vulnera glutinet.

[30. De myrrhide.] Myrrhis, quidam myrrhan nominant, radicem habet odoris jucundi et dulcem quaeque menses moveat, tum ea quae thoracem ac pulmonem gravant expurgantem. Itaque ex secundo ordine fuerit calefacientium, adjuncta quadam partium tenuitate.

[31. De myrto.] Myrtus. Ex contrariis substantiis haec planta constat, vincit tamen in ea frigidum terrenum. Habet vero etiam quiddam tenuium partium calidum. Itaque valenter deficcet. Porro tum folia, tum germina, tum

Ed. Chart. XML. [211.]

[Ed. Bas. II. (101.)]

καὶ ὁ χυλὸς οὐ πολλῶ τιμι διαφέροντα κατὰ τὴν στυψιν, ἥ μέντοι τῷ στελέχει τε καὶ τοῖς κλάδοις αὐτοῖς ἐπιφύσις ὀχθώ-
 δης, ἣν ἔνιοι μυρτάδα ὀνομάζουσιν, εἰς ὅσον δὲ ἐστὶ ξηροτέρα
 τῶν εἰρημένων, εἰς τοσοῦτο καὶ ξηραίνει καὶ στυφεὶ σφοδρό-
 τερον. ἀποτίθενται δ' αὐτὴν ἔνιοι κόπτοντες, καὶ περὶ ἀνα-
 λαμβάνοντες οἶνω καὶ τροχίσκουσιν ἀναπλάττοντες. ἐστὶ δὲ καὶ
 τὰ ξηρὰ φύλλα τῶν χλωρῶν ξηραντικώτερα, μέμικται γάρ τις
 ὑγρότης δηλονότι τοῖς χλωροῖς. ὁ δὲ χυλὸς οὐκ ἐκ τῶν φύλλων
 μόνον ἐκθλίβεται τῶν χλωρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ. στε-
 γνῶστικῆς δ' ἐστὶν ἅπαντα ταῦτα δυνάμειος, ἔξωθεν τε τοῦ
 σώματος ἐπιτιθέμενα καὶ εἰς αὐτὸ λαμβανόμενα, διὰ τὸ μηδεμίαν
 ἀναμειχμένην ἔχειν ἥδη δηλητήριον ἢ καθαρτικὴν οὐσίαν.

[λβ'. Περὶ μώλως.] Μῶλν. τινὲς τοῦτο πηγανὸν ἄγριον
 ὀνομάζουσιν, ἔνιοι δὲ ἄρμολαν, Σύροι δὲ βησαδαν, ὥσπερ δὲ
 καὶ οἱ Καππαδόκαι μῶλν, διότι τῇ ῥίζῃ μὲν ἐστὶ μέλαν, ἄνθος
 δ' ἔχει γαλακτιῶδες. ἡ δὲ δύναμις δ' αὐτοῦ λεπτομερὲς τ' ἐστὶ καὶ
 θερμὴ κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ὅθεν καὶ τέμνει τοὺς παχείς
 καὶ γλισχροὺς χυμοὺς καὶ διαφθερεῖ καὶ ἐπὶ οὐρησίν προτρέπει.

fructus, tum succus non parum inter se in astringentia dissi-
 dent. Porro quod ramis et trunco adnascitur tuberosum,
 quam quidam myrtada nuncupant, quanto dietis siccus est,
 tanto et deficcet et astringit vehementius. Quidam id repo-
 nunt tundentes, postea vino subigentes, ac in pastillos for-
 mantes. Folia item arida viridibus plus deficeant, miscetur
 enim virentibus humiditas quaedam. Porro succus non tan-
 tum ex virentibus foliis exprimitur, sed et ex fructu. Con-
 stipandi vim haec omnia habent, tum foris imposita, tum
 intro sumpta in corpus, quod scilicet nondum ullam dele-
 teriam aut purgatoriam substantiam habeant admixtam.

[32. De moly.] Moly. Hoc quidam vocant rutam
 silvestrem, nonnulli harmolam, Syri besafan, sicut Cap-
 padoces moly, quia radicem habeat nigram et florem la-
 cteum. Vis ejus tenuium partium est calida tertio ordine.
 Unde et crassos et viscosos humores incidit, ac discutit et
 urinam movet.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡ-
ΜΑΚΩΝ ΚΡΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΩΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ Θ.

Ed. Chart. XIII. [212.]

Ed. Bas. II. (101.)

Προοίμιον. Ὅσον μὲν οὖν ὑπόλοιπον ἐστὶ τῆς
κατὰ φύσιν δυνάμεως ἐν τῷδε λεχθήσεται, οὐδὲ τοῦτο ἅπαν,
ἀλλ' αἱ τῶν δραστικῶν ποιότητιαν ἐνέργειαι μόναι. τὰ γὰρ
ὅλης ἔργα τῆς οὐσίας τῶν φυτῶν ὕστερον αὐτὰ καθ' αὐτὰ
διέξιμεν. ἀναμνήσαντες οὖν πάλιν κατ' αὐτὰ τοὺς ἀνεγκαι-
ρότας τὰ πρόσθεν, ὥς καθ' ἑκάστην δύναμιν ἀπλήν εἰς τὰ-
ξις τέτταρας ἐποιησάμεθα τὴν ἐν τῷ μᾶλλον τε καὶ ἥττον

GALENI DE SIMPLICIUM MEDICA-
MENTORVM TEMPERAMENTIS AC
FACULTATIBVS LIBER VIII.

Prooemium. Quantum itaque reliquum est facul-
tatis in plantis, id hoc libro dicetur, nec id quidem omne,
sed tantum effectricium qualitatum actiones. Nam totius
substantiae plantarum opera postea per se exponam. Com-
monefactis itaque lectoribus de iis quae supra tractavimus,
nempe quod cujusque simplicis facultatis in majoris mino-
risque ratione discrimen quatuor ordinibus notavimus, quod-

Ed. Chart. XIII. [112.]

Ed. Bas. II. (101.)

διαίρειν, ὅτι τε σαφείν ὅροις ἐκάστης τάξεως τὸ πλάτος ἀφωρισάμεθα καὶ αὐτῆς τῶν δυνάμεων εὐρέσεως ἐδιδάξαμέν τινα μέθοδον, ἀπάντων τε τούτων ἀποδείξεις ἐποίησάμεθα καὶ σκοποὺς ἐθέμεθα καὶ κριτήρια καθ' ἐκάστην δύναμιν ἰδιά τε καὶ κοινά, προσθήσομεν οὕτως ἤδη τὰ λείποντα, παρακαλέσαντες, εἴ τις οὐχ ὠμίλησε τοῖς ἐμπροσθεν, ἥτοι καὶ τούτων ἀφίστασθαι παντάπασιν, ἢ εἴπερ ἦν φιλόπονος ἐξ ἀρχῆς πρότερον ἀναλεξασθαι τὴν πραγματείαν. ἀσαφῆ τε γὰρ ἅμα καὶ ἀναπόδεικτα πάντ' αὐτῷ φανείται τὰ λεχθησόμενα, πρὶν ἐν ἐκείνοις γυμνάσασθαι.

Κε φ. ιγ'. [ἀ. Περὶ νάρδου στάχνης.] Νάρδου στάχνης θερμαίνει μὲν κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν συμπληρουμένην. σύγκειται δὲ ἐκ τε στυφούσης αὐτάρκως οὐσίας καὶ δριμείας θερμῆς οὐ πολλῆς καὶ τινος ὑποπικρου βραχείας. ἐκ τοιούτων δ' ἡ ῥίζα συγκειμένη δυνάμεων καὶ πρὸς ἥπαρ καὶ πρὸς στόμαχον εὐλόγως ἀρμόζει. πινομένη τε καὶ ἐξωθεν ἐπιτιθεμένη καὶ οὖρα κινεῖ καὶ δῆξεις ἰάται στομάχου καὶ τὰ κατὰ τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα ρεύματα ξηραίνει καὶ πρὸς τούτοις ἐτι τα

que perspicuis limitibus cujusque ordinis latitudinem circumscripsimus, tum quod inveniendarum facultatum rationem quandam ac viam docuimus, horumque omnium demonstrationes confecimus, ac scopos posuimus et cujusque facultatis judicandi normas tum peculiare tum communes, sic jam reliqua adjiciemus hortantes siquis sit, qui in superioribus versatus non sit, ut aut haec omnino relinquat, aut si amans laboris est, ab initio prius totum opus perlegat. Siquidem priusquam in illis exercitatus fuerit, obscura omnia et demonstrationis expertia videbuntur ducenda.

Cap. XIII. [1. *De nardi spica.*] Nardi spica calescit excessu primo, desiccatur secundo jam completo. Composita est ex astringente sufficienter substantia et acri calida non multa et quadam leviter subamara. Ex his constans facultatibus radix et ad jecur et ad stomachum merito convenit tum pota tum extrinsecus imposita. Urinam ciet, morsus stomachi sanat, in ventre ac intestinis consistentes

Ed. Chart. XIII. [212. 213.]

Ed. Bas. II. (101.)

κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν θώρακα. ἰσχυροτέρα δ' ἐστὶν ἢ Ἰνδικὴ προσαγορευομένη, μελαντέρα τῆς Συριακῆς καλουμένης ὑπάρχουσα.

[213] [β. Περὶ νάρδου Κελτικῆς.] Νάρδος Κελτικὴ παραπλησίως πῶς ἐστὶ κατὰ γένος δυνάμεως ταῖς προειρημέναις, ἀσθενεστέρα δ' εἰς ἅπαντα πλὴν εἰς οὖρα. θερμότερα μὲν γὰρ ἐκείνων ἐστὶν, ἥτιον δὲ στύφει.

[γ. Περὶ πάردου ὀρείας.] Νάρδος ὀρεία, ἥτις καὶ θυλακίτις καὶ πυρίτις ὀνομάζεται, γεννᾶται μὲν ἐν Κιλικίᾳ πλείστη, ἐστὶ δ' ἀσθενεστέρα τῶν προειρημένων.

[δ. Περὶ νάρθηκος.] Νάρθηκος τὸ μὲν σπέρμα θερμαίνει καὶ λεπτύνει, τὸ δ' ἐντὸς ἐστὶ χλωρόν, τὸ λεγόμενον ἐντεριώνη, στύπτικῆς τινος μετέχει ποιότητος, δι' ἣν αἱμοπτυκτοῖς τε καὶ κοιλιακοῖς ἀρμόττει.

[ε. Περὶ νάπυος.] Νάπυ θερμαίνει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τετάρτην τάξιν.

[στ. Περὶ ναρκίσσου.] Ναρκίσσου ἡ ῥίζα ξηραντικῆς ἐστὶ δυνάμεως εἰς τοσοῦτον ὥς κολλᾶν τραύματα μέγιστα,

fluxiones deficiat, ad haec et eas quae in capite et thorace. Valentior est vocata Indica quae nigrior est quam Syriaca vocata.

[2. De nardo Celtica.] Nardus Celtica jam dictis similis quadantenus in genere facultatis est, caeterum ad omnia imbecillior, praeterquam ad provocandam urinam. Siquidem calidior illis est, sed minus astringit.

[3. De nardo montana.] Nardus montana, quae et thylacitis et pyritis nuncupatur, plurima in Cilicia nascitur, sed praedictis debilior.

[4. De nartice, ferula.] Ferulae semen calefacit et attenuat. Caeterum id quod intus inest, dum adhuc viridis est, quod medullam vocant, astringentem qualitatem participat, cuius nomine sanguinem spuentibus et coeliacis convenit.

[5. De napy.] Napy calefacit et deficiat ordine quarto.

[6. De narcisso.] Narcissi radix usque adeo exiccandi facultate pollet, ut et maxima vulnera conglutinet,

Ed. Chart. XIII. [213.]

Ed. Bas. H. (101.)

μέχρι καὶ τῶν περὶ τοὺς τένοντας διακοπῶν. ἔχει δὲ τι καὶ ὀπτικὸν καὶ ἐπισπαστικόν.

[5. Περὶ νευράδος.] Νευράς, ἔνιοι δὲ ποιήριον ὀνομάζουσι, ξηραντικῆς ἀδύκτου δυνάμεως ἐστίν, ὡς καὶ νευρα διακοπέντα πιστεύεσθαι κολλᾶν. αἱ ῥίζαι δ' αὐτῆς μάλιστα τοιαῦται, καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ ἀφέψημά τινες αὐτῶν διδῶσιν τοῖς τὰ νευρα πεπονθόσιν.

[ή. Περὶ νηρίου.] Νήριον, ἢ ροδοδάφνη, γυώριμος ἅπασιν θάμνος. ἔξωθεν μὲν τοῦ σώματος εἰ καταπласθεῖν, διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως, εἴσω δὲ λαμβανομένη ὀλέθριός τε καὶ δηλητήριος οὐκ ἀνθρώποις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις τῶν βοσκημάτων.

[θ. Περὶ νυμφαίας.] Νυμφαίας ἢ τε ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα δύναμιν ἔχει ξηραντικὴν ἀδύκτου. ἐπέχει τοιγαροῦν καὶ τὰ τῆς γαστρὸς ῥέματα καὶ σπέρμα κατὰ τὰ τοὺς ὀνιρωγμούς καὶ ἄλλως ἀμετρώτερον φερόμενον, ὀνύνησι δὲ καὶ δυσεντερικούς. ἡ δὲ τὴν λευκὴν ἔχουσα ῥίζαν νυμφαία σφοδρότερας ἐστὶ δυνάμεως, ὥστε ῥοὺν γυναικίον ἰᾶσθαι, πίνε-

vel ad incisiones usque, quae circa tendones accidunt. Habet vero quiddam absterforium et attractorium.

[7. De neurade, poterio.] Neuras quidam poterium vocant. Desiccandi absque morfu facultatem possidet, adeo ut et nervos incisos glutinare credatur. Radices ejus potissimum ejusmodi vim obtinent. Quia et decoctum earum quidam exhibent iis, quibus affecti sunt nervi.

[8. De nerio.] Nerium aut rhododaphne, notus omnibus frutex, foris quidem illitus digerendi vim obtinet, porro si intro in corpus assumatur, perniciosus ac venenosus non tantum hominibus, sed plerisque etiam pecudibus est.

[9. De nymphaea.] Nymphaeae tum radix tum semen desiccandi vim habet citra morsum. Itaque ventris profluvia cohibet, semenque sive per insomnia, sive alio pacto immodice profluens retinet. Juvat porro etiam dysentericos. Caeterum nymphaea, quae candidam habet radicem, potentioris est facultatis, ut et muliebri medeatur profluvio. Verum et haec et ea quoque, quae atram habet

Ed. Chart. XIII. [213, 214.]

Ed. Bas. II. (101, 102.)

ται δὲ καὶ αὕτη καὶ ἡ τὴν μέλαιναν ἔχουσα ῥίζαν ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῶ, μετέχουσι δέ τι καὶ ὀνυκτικῆς δυνάμεως, ὥστε καὶ ἀλφούς ἰῶνται καὶ ἀλωπεκίας. ἀναδύνονται δὲ πρὸς μὲν τοὺς ἀλφούς ὕδατι, πρὸς δὲ τὰς ἀλωπεκίας ὕδατι πίττῃ. κρεῖτ(102)των δ' εἰς ταῦτα ἡ τὴν μέλαιναν ἔχουσα ῥίζαν, ὥσπερ ἐς θάτερα ἡ τὴν λευκὴν.

[214] Κεφ. ιδ'. [α'. Περὶ ξανθοῦ.] Ξανθίου καλεῖται δὲ καὶ φασγάνιον, ὃ καρπὸς διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως.

[β'. Περὶ ξυρίδος.] Ξυρίς, ἐνιοὶ δὲ ξυρίδα, λεπτομεροῦς, ἐλκτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς καὶ δηλονότι καὶ ξηραντικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ἥ τε ῥίζα καὶ πολὺν μᾶλλον αὐτῆς ὃ καρπὸς, ὅς γε καὶ οὐρητικός τε καὶ σπληνῶν ἐκέρχουμένων ἐστὶν ἱατικός.

[γ'. Περὶ ξιφίου.] Ξιφίου ἡ ῥίζα, καὶ μάλιστα ἡ ἐτέρα ἡ ἄνωθεν, ἐλκτικῆς τ' ἐστὶ καὶ διαφορητικῆς καὶ δηλονότι καὶ ξηραντικῆς δυνάμεως.

Κεφ. ιε'. [α'. Περὶ ὄης.] Ὅη τὸ δένδρον, ἧς ὁ καρπὸς ὅα καλεῖται, ὑπὸ δὲ τῶν πολλῶν οὕα μετὰ τοῦ υ,

radicem, ex vino nigro austero bibitur. Porro nonnullam habent quoque et abstergendi facultatem. Itaque et alphos sanant et alopecias, caeterum ad alphos macerantur aqua, ad alopecias pice liquida. Sed ad hac aptior est ea, cujus radix nigra est, sicut ad alia cujus alba.

Cap. XIV. [1. De xanthio.] Xanthiam vocatur etiam phasganium. Fructus discutendi vim obtinet.

[2. De xyride, iride agresti.] Xyris quidam xyrida tenuium partium, attractoriae, digerendi, ac nimirum etiam desiccandi est facultatis quum radix tum multo etiam amplius fructus. Qui quidem et urinam eiect et lienes induratos sanare potest.

[3. De xiphio, gladiolo.] Xiphii radix et maxime altera illa quae superior est, attrahentem, discutientem et desiccantem scilicet etiam facultatem possidet.

Cap. XV. [1. De OE, sorbo.] Sorbus arbor, cujus fructus Ὅα vocantur et a plerisque Οὕα cum υ, hoc

Ed. Chart. XIII. [214.]

Ed. Bas. II. (102.)

στυπτικῆς μετέχει ποιότητος, ἀλλ' ἀσθενεστέρας πολὺ μεσπίλου. διὸ δὴ καὶ ἡδὺς ἐσθιομένη ἐστὶ καὶ ἥτιον ἢ κατὰ μέσπιλον στεγνωτική τῆς γαστροῦ.

[β'. Περὶ οἴνου.] Οἶνος ἐκ τῆς δευτέρας τάξεώς ἐστι τῶν θερμαινόντων, ὁ δ' ἱκανῶς παλαιὸς τῆς τρίτης, ὥσπερ ὁ γλεῦκος ὀνομαζόμενος τῆς πρώτης τάξεως. ἀνάλογον δὲ ταῖς θερμότησιν καὶ αἱ ξηρότητες αὐτοῦ.

[γ'. Περὶ ὀλύνθων.] Ὀλυνθοὶ δριμείας εἰσὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως, διὰ τὸν ἐμφερόμενον αὐτοῖς ὀπὸν, πάντος τοῦ δένδρου κοινόν. ἐψηθέντες μὲν οὖν τοὺς σκληροὺς ὄγκους διαφοροῦσιν, ὥμοι δὲ καὶ μυρμηκίας καὶ θύμους ἐκβάλλουσιν.

[δ'. Περὶ ὀλοστίου.] Ὀλόστιον ξηραντικῆς ἐστὶ δυνάμεως μετὰ τοῦ στυφαίν, ὅθεν αὐτὸ καὶ πρὸς τὰ ῥήγματα ποτίζουσιν.

[ε'. Περὶ ὀλύρων.] Ὀλύρα μεταξὺ πυροῦ τε καὶ κριθῆς φύσεώς ἐστι καὶ ὥς τροφή καὶ ὥς φάρμακον. ἐξ ἐκείνων οὖν καὶ περὶ τῆσδε λογίζου.

est forba, nominantur, astringentem obtinet qualitatem, sed multo imbecilliolem quam mespilus. Proinde sane etiam esui jucunda est, minusque quam mespilus ventrem confringens.

[2. *De oeno, vino.*] Vinum ex secundo est ordine calefacientium, sed quod admodum vetus est, ex tertio, sicut mustum quod vocant ex primo. Caliditati ejus proportionem respondet siccitas.

[3. *De olynthis, grossis.*] Grossi acrem et discutientem vim possident, propter succum totius arboris communem qui illis inest. Cocti itaque duros tumores discutunt, crudi vero myrmecias et thymos ejiciunt.

[4. *De olostio.*] Olostium desiccandi vim habet cum astringentia, quamobrem ipsum ad rupta potui exhibent.

[5. *De olyra, filigine.*] Olyra mediam tritici et hordei naturam possidet, tam ut nutrimentum quam ut medicamentum. Ex illis igitur de istis colligito.

Ed. Chart. XIII. [214, 215.]

Ed. Bas. II. (102)

[στ'. Περὶ ὀνάγρου.] Ὀνάγρον ἢ ὀνόθηρα ἢ ὀνοθουρίς, τούτου ἡ ῥίζα ξηραينوμένη οἰνωδὲς τι ὄζει. ἔστι δὲ καὶ τῇ δυνάμει κατ' οἶνον μάλιστα.

[215] [ζ. Περὶ ὀνόσματος.] Ὀνόσμα ἢ ὀσμάς ἢ φλονίτις ἢ ὀνώνις ἐκ δοριμείας καὶ πικρᾶς οὐσίας συγκείται. διὸ καὶ πεπίστευται κτείνειν τε καὶ ἐκβάλλειν ἔμβρυα, τῶν φύλλων αὐτοῦ σὺν οἶνω πινομένων.

[η'. Περὶ ὀνοβρυχίδος.] Ὀνοβρυχίς ἀραιωτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς ἔστι δυνάμεως. ταῦτ' ἄρα καὶ χλωρᾶς μὲν αὐτῆς τὰ φύλλα καταπλασσόμενα διαφορεῖ φύματα· ξηρᾶς δὲ μετ' οἶνου πινόμενα στραγγουρίας ἰᾶται. καὶ μὲν δὴ καὶ ἰδρώτας προκαλεῖται σὺν ἐλαίῳ ἀλειφομένη.

[θ'. Περὶ ὀνώνιδος.] Ὀνώνις ῥίζαν ἔχει θερμοαντικὴν ἤδη πον κατὰ τὴν τρίτην τάξιν. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτῆς μάλιστ' ἔστι χρήσιμος, ἔχων τι καὶ ῥυπτικὸν καὶ τμητικὸν, ὅθεν οὐκ οὐρητικὸς μόνον ἔστιν, ἀλλὰ καὶ λίθων θρυπτικός, τῇ δ' αὐτῇ δυνάμει καὶ τὰς ἐσχάρας ταχέως ἀφίστησιν. χρῶνται

[6. *De anagro.*] Onagron aut onothera aut onothyris. Hujus radix arefacta vinosum quiddam redolet. Sed et facultatis vini est maxime.

[7. *De onosmate.*] Onosma vel osmas vel phlonitis vel ononis ex acri et amara constat substantia. Proinde quoque creditur foetus necare et ejicere, foliis ejus in vino potis.

[8. *De onobrychide.*] Onobrychis rarefaciendi discutientiisque vim obtinet. Proinde folia ejus virentis etiamnum, illita ad morem cataplasmatidis, phymata discutiant, arefactae vero, si cum vino bibantur, strangurias sanant. Quin etiam sudores elicit cum oleo juncta.

[9. *De ononide.*] Ononis radicem habet tertio quantenus ordine calafacientem. Cortex ejus maxime est utilis, habens quippiam et absterforium et incisforium. Itaque non tantum urinas provocat, sed et lapides confringit. Eadem facultate et crustas cito detrahit. Utuntur porro ea

Ed. Chart. XIII. [215.]

Ed. Bas. II. (102.)

δ' αὐτῶ καὶ πρὸς ὀδόντων ἀλγήματα καθέποντες ἐν ὀξυ-
κράτῳ καὶ διακλύζεσθαι κελεύοντες.

[ι'. Περὶ ὀξους.] Ὅξος ἐν τῷ πρώτῳ τῶνδε τῶν ὑπο-
μνημάτων δέδεται μικτῆς οὐσίας ὑπάρχον ψυχρᾶς καὶ θερ-
μῆς ἀμφοῖν λεπτομερῶν. επικρατεῖ δὲ τῆς θερμῆς ἢ ψυχρᾶς.
ξηραντικὸν δ' ἱκανῶς ἐστὶ τὸ φάρμακον, ὥς τρίτης εἶναι
τάξεως ἤδη συμπληρουμένης, ὅτ' ἂν δ' ἰσχυρὸν ὑπάρχῃ.

[ια'. Περὶ ὀξυακάνθου.] Ὅξυακάνθος. τοῦτο γὰρ τὸ
δένδρον, ὥσπερ ἀχράδι παραπλήσιόν ἐστὶ τὴν ιδέαν, οὕτω
καὶ τὴν δύναμιν. καὶ μὲν γὰρ καὶ οἱ καρποὶ, ὁ μὲν τῆς ἀχρά-
δος ἀπλῶς στρυφνός, ὁ δὲ τῆς ὀξυακάνθης καὶ λεπτομερῆς
ἐστὶ καὶ τμητικὸν ὀλίγον ἔχει. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ δένδρου
τῷ μὲν τῆς ἀχράδος οὐκ ὅμοιος, ὁμοίος δ' ἐστὶ τοῖς μύρ-
τοις, ἐρυθρός τε καὶ ἀραιὸς ὑπάρχων. ἔχει δὲ καὶ πυρῆνας.
οὐ μόνον δ' ἐσθιόμενος, ἀλλὰ καὶ πινόμενος ἐφεκτικὸς ἐστὶν
ἀπάντων τῶν ῥοσδῶν παθῶν.

[ιβ'. Περὶ ὀποῦ.] Ὀπός, ὁ μὲν Κυρηναῖος ἀπάντων

quoque et ad dentium dolores, collui videlicet eam in oxy-
crato coctam praecipientes.

[10. *De aceto.*] Acetum in primo horum commen-
tiorum mixtae esse substantiae, nempe frigidae pariter et
calidae, ejusque utriusque tenuium partium demonstratum
est. Caeterum calidam frigida exuperat. Porro magnam
deficcandi facultatem obtinet, adeo, ut sit tertii ordinis de-
ficcantium jam completi, utique quum validum extiterit.

[11. *De oxyacantho, spina acuta.*] Oxyacanthus.
Haec arbor ut pyro silvestri similem habet speciem, ita et
vires non dissimiles. Quin et ipsi fructus, pyri quidem
sylvestris absolute acerbus est, caeterum qui oxyacanthos et
tenuium est partium et paulum quiddam incisivum obtinet.
Porro arboris hujus fructus, pyri sylvestris fructui similis
non est, verum myrtis scilicet rubens et rarus. Habet
vero et nucleos. Porro non esus tantum, sed et bibitus
affectus omnes fluxionum cohibet.

[12. *De opo, succo.*] Succus Cyrenaicus quidem

Ed. Chart. XIII. [215. 216.]

Ed. Bal. II. (102.)

ἐστὶ θερμώτατος τε καὶ λεπτόμερέστατος καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικώτατος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι θερμοὶ τ' εἰσὶν ἱκανῶς καὶ πνευματώδεις· τὸ πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτοῖς αἰρώδους τε καὶ πυρώδους οὐσίας ἐστίν. εἰσὶ δὲ πάμπολλοι μὲν ὅποί. ῥίζης γὰρ ἥστινοσοῦν ἢ κανυλοῦ τμηθέντος τὸ ῥέον ἐκ τῆς τομῆς παχὺ καὶ γλίσχρον ὅπως ἐστίν. εἰδικώτερον δὲ οἷον καθ' ὑπεροχὴν τινα τὸν Κυρηναῖον οὕτως ὀνομάζουσιν καὶ τὸν Μηδικὸν καὶ τὸν Συριακόν.

[ιγ'. Περὶ ὀριγάνου.] Ὀρίγανος ἡ μὲν Ἡρακλεωτικὴ δραστικωτέρα τῆς ὀνίτιδος, ἀμφοῖν δὲ ἀγρία, ἦν πάναξις Ἡράκλειον, οἱ δὲ κονύλην καλοῦσιν. ἅπασαι δὲ τμητικῆς τε καὶ λεπτυντικῆς καὶ [216] θερμαντικῆς εἰσι δυνάμειος κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν ἔχουσαι ταῦτα· ἡ δὲ τραγορίγανος ὀνομαζομένη προσέληφθε τι καὶ στυψείως.

[ιδ'. Περὶ ὀρόβου.] Ὀρόβος ξηραίνει μὲν κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἐπιτεταμένην, θερμαίνει δὲ κατὰ τὴν πρώτην, εἰς ὅσον δὲ πικρότητος μετέληφεν, εἰς τοσοῦτον τέμνει

omnes et caliditate et tenuitate exuperat, ac proinde etiam omnium maxime per halitum discutit, quanquam sane et reliqui admodum calidi sunt et spirituosi, siquidem plurima eorum pars essentiae aëriæ est et igneae. Porro complures habentur succi. Quavis namque radice incisa aut caule, quod ex vulnere crassum ac lentum effluit, succus est, cæterum specialius et velut per excellentiam quandam, Cyrenaicum ita nuncupant et Medicum et Syriacum.

[13. De origano.] Origanus Heracleotica quidem efficacior est onitide, sed agrestis quam quidam panaces Heraclium, alii conylen cognominant, valentior utraque est. Omnes vero incidendi, extenuandi, exiccandi calefaciendique facultatem possident, hæcque tertio excessu obtinent. Porro ea quam tragoriganum appellant assumpsit etiam astrictionis quippiam.

[14. De orobo, ervo.] Orobus deficcet quidem excessu secundo intenso, calefacit vero primo. Porro quatenus amaroris est particeps, eatenus incidit, extergit atque

Ed. Chart. XIII. [216.]

[102. 103.] Ed. Bas. II. (102. 103.)

καὶ ῥύπτει καὶ ἐκφράττει. πλέον δὲ ληφθεὶς αἷμα δι' οὐ-
ρων ἄγει.

[1ε'. Περὶ ὀροβάκκης.] Ὀροβάκκη ξηρὰς καὶ ψυχρὰς
ἐστὶ κράσεως κατὰ τὴν πρώτην τάξιν.

(103) [ιστ'. Περὶ ὀρύζης.] Ὀρύζα ἔχει τι στυπτικόν,
διὸ καὶ τὴν γαστέρα μετρίως ἐπέχει.

[ιζ'. Περὶ ὄρχεως τοῦ κυνός.] Ὀρχις. ὀνομάζεται καὶ
κυνὸς ὄρχις ἢ αὐτὴ βοτάνη. δύναμις δὲ τῆς ῥίζης αὐτοῦ
βολβοειδοῦς οὔσης καὶ διπλῆς ὑγρὰ καὶ θερμὴ. διὸ καὶ
γενομένοις γλυκύτερος φαίνεται. ἀλλ' ἡ μὲν μείζων ῥίζα πολ-
λὴν ἔοικεν ἔχειν ὑγρότητα περιττωματικὴν τε καὶ φυσώδη,
διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ἀφροδίσια πινομένη προτρέπει. ἡ δ'
ἐτέρα ἡ ἐλάττων ἔμπαλιν κατειργασμένη ἱκανῶς, ὥς εἶναι
τὴν κράσιν αὐτῆς ἐπὶ τὸ θερμότερόν τε καὶ ξηρότερον ῥέ-
πουσαν, ὅθεν οὐ μόνον οὐ προτρέπει τὰς πρὸς συνουσίας
ὁρμὰς ἥδε ἡ ῥίζα, ἀλλὰ καὶ τὸνναντίον ἅπαν ἐπέχει τε καὶ
καταστέλλει. ἐσθίονται δὲ δίκην βολβῶν ὀπτῶμεναι.

obstructiones expedit. Caeterum si sumatur copiose, san-
guinem per urinas evocat.

[15. *De orobanche, ervangina.*] Orobanche ficcae
frigidaeque temperiei est in primo ordine.

[16. *De oryza.*] Oryza habet astrictorium quippiam,
quare mediocriter ventrem fistit.

[17. *De orche, testiculo canis.*] Testiculus. Nun-
cupatur et herba haec testiculus canis. Radici ejus bulbo-
sae ac geminae vis inest humida et calida, ac gustantibus
dulciuscula est. Caeterum major radix multam videtur ha-
bere humiditatem excrementitiam et flatuosam, quapropter
epota venerem excitat. Altera vero, minor videlicet, e-
contra nimirum admodum elaborata, ut sit ejus tempera-
mentum ad calidius et siccius vergens. Itaque haec radix
tantum abest, ut ad coitum stimulet, ut etiam plane contra
cohibeat ac reprimat. Eduntur bulborum more tostae.

Ed. Chart. XIII. [216. 217.]

Ed. Bas. II. (103.)

[ιη'. Περὶ ὄρχεως τοῦ σεραπιάδος.] Ὁρχις, ὃν καὶ σεραπιάδα καλοῦσιν, ξηροτέρας δυνάμεως ἐστὶν ἢ κατὰ τὴν προτέραν, ὅθεν εἰς τὰ ἀφροδίσια μὲν οὐχ ὁμοίως ἐπιτηδεύς ἐστὶν. οἰδήματα δὲ καταπλασσόμενος διαφορεῖ καὶ ἑλκὴν ὀνυπαρὰ καθαίρει καὶ ἑρπητας ἰᾶται. ξηρανθεῖσα δὲ πολὺ δὴ μᾶλλον ἔτι ξηραίνει, ὥστε καὶ τὰ σηπεδονώδη καὶ τὰ καμώθη τῶν ἑλκῶν ἰᾶται. καὶ γὰρ τι καὶ ὑποστῦφον ἔχει καὶ διὰ τούτου κοιλίαν ἐπέχει μετ' οἴνου πινομένη.

[ιθ'. Περὶ ὀσίριδος.] Ὀσίριδος τῆς πόας, ἐξ ἧς καὶ τὰ κορήματα γίνεται, πικρὰ μὲν ἢ ποιότης, ἐκφρακτικὴ δὲ ἢ δυνάμις, ὅθεν καὶ τὰς καθ' ἡπαρ ἐμφράξεις ὠφελεῖ.

Κεφ. ιστ'. [α'. Περὶ παγκρατίου.] Παγκράτιον. ἡ ῥίζα τούτου σκίλλη κατὰ τε τὴν γεῦσιν ὅμοιον καὶ κατὰ τὴν δύναμιν, ὥστε καὶ χρῶνται τινες αὐτῷ μὴ παρούσης σκίλλης. ἐρεογεῖ γὰρ ἅπαντα κατὰ γένος μὲν ὡσαύτως, ἀσθενεστέρα δὲ μακρῶ.

[217] [β'. Περὶ παλιούρου.] Παλιούρον τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα στυπτικῆς μὲν οὐκ ἀσαφῶς μετέληφε δυνάμεως, ὡς καὶ

[18. *De orche, serapiade.*] Orchis quem et serapiada nuncupant, ficcioris facultatis est quam prior quocirca nec similiter ad venerem accommodus est. Oedemata illitus discutit, ulcera sordida expurgat et herpes sanat. Siccatus multo amplius desiccat. Nam et putrescentia contumaciaque ulcera sanitati restituit, quippe quum quid et subastringens habeat, ac proinde etiam ventrem ex vino potus sistit.

[19. *De osiride.*] Osiridi herbae, ex qua fiunt et scopae, amara inest qualitas et obstructions expediendi facultas. Quare in jecinore consistentes adjuvat obstructions.

Cap. XVI. [1. *De pancratio.*] Pancratium. Radix hujus scillae gustu et facultate similis. Quare ea quidam pro scilla, si ea non adsit utuntur, efficit enim omnia in genere quidem similiter, sed longe imbecillius.

[2. *De paliuro.*] Paliuri folia et radix adeo non obscuram habent astringendi facultatem, ut et ventrem

Ed. Chart. XIII. [217.]

Ed. Bas. II. (103.)

τὴν ῥέουσαν ἐπέχειν γαστέρα, διαφορητικῆς δ' εἰς τοσοῦτον, ὥς καὶ τὰ φύματα θεραπεύειν, ὅσα γε μὴ λίαν ὑπάρχει φλεγμονώδη τε καὶ θερμά. ὁ δὲ καρπὸς τμητικῆς ἐπὶ τοσοῦτο μετέχει δυνάμεως, ὥς καὶ τοὺς ἐν κύσται λιθίους θρύπτειν καὶ ταῖς ἐκ θώρακος τε καὶ πνεύμονος ἀναπτύσσουσιν βοηθεῖν.

[γ'. Περὶ παπύρου.] Πάπυρος αὐτὴ μὲν καθ' ἑαυτὴν οὐδ' εἰς χρεῖαν ἰατρικὴν ἔχει. βραχεῖσα δὲ ἢ καυθεῖσα χρησίμη γίνεται. ὀξυκράτῳ μὲν οὖν ἢ οἷῳ βραχεῖσα κολλᾷ τὰ πρόσφατα τῶν ἐλκῶν καὶ μάλιστα ἐν κύλῳ περικειμένη. ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οἷον ὕλη τις ἐστὶ δεκτικὴ τῶν ἰωμένων φαρμάκων. ἐπειδὴν δὲ καυθῇ, φάρμακον ἤδη γίνεται ξηραντικόν, ὥσπερ καὶ ἡ τέφρα τοῦ πεκαυμένου χάρτιου, πλὴν ὅσον ἀσθενεστέρα ἐστὶν ἢ τῆς παπύρου.

[δ. Περὶ πάνακος τοῦ Ἡρακλείου.] Πάνακες Ἡρακλείου ἐκ τούτου καὶ ὁ καλούμενος ὀποπάναξ γίνεται τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ καὶ τῶν καυλῶν ἐκτεμνομένων. ἐστὶ δὲ ὁ μὲν ὀποπάναξ αὐτὸς πολυχρησιότατος, θερμαίνων καὶ μαλακτῶν καὶ διαφορῶν. καὶ θεῖη ἂν τις αὐτὸν κατὰ μὲν τὸ

fluentem cohibeant, adeoque discutiant, ut et phymata curent, quae quidem non admodum phlegmonode sunt et calida. Fructus porro tantam obtinet incidendi vim, ut et calculos vesicae comminuat et thoracis pulmonisque excretionibus auxilietur.

[3. De papyro.] Papyrus ipsa quidem per se in usum medicinalem haud ingreditur. At macerata aut usta utilis efficitur. Igitur oxycrato vinove macerata recentia ulcera glutinat, maxime in circulum circumposita, verum hic quidem est ceteri materia, quae medicamenta sanantia accipiat. At ubi usta fuerit, medicamentum est exiccatorium, velut et chartae combustae cinis, nisi quatenus infirmior est papyri cinis.

[4. De panace heracleio.] Panaces heracleium. Ex hoc fit vocatus opopanax, radicibus ejus et caulibus scilicet excisis. Porro opopanax ipse longe est ad plurimos usus aptissimus, utpote calefaciens, emolliens et digerens, ponat-

Ed. Chart. XIII. [217.]

Ed. Bas. II. (103.)

θερμαίνειν ἐκ τῆς τρίτης τάξεως, κατὰ δὲ τὸ ξηραίνειν ἐκ τῆς δευτέρας. ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ῥίζης ξηραντικόν τε ἅμα καὶ θερμαντικόν ἐστὶ φάρμακον, ἀλλ' ἥττον τοῦ ὁποῦ. καὶ μέντοι τι καὶ ῥυπτικὸν ἔχει. διὸ καὶ χρώμεθ' αὐτῷ πρὸς τὰ γυμνά τῶν ὀστέων καὶ τὰ κακοηθευόμενα τῶν ἐλκῶν. ἱκανῶς γάρ ἐστι τὰ τοιαῦτα σαρκοῦντα, καὶ τῷ ῥυπτύνειν τε ἅμα καὶ ξηραίνειν καὶ μὴ πάνυ σφοδρῶς θερμαίνειν, ὧν ἀπάντων δεῖ τῷ μέλλοντι σαρκοῦν, ὥς ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν ἐπιδείκνυμεν. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ, θερμὸς ὢν καὶ αὐτὸς, ἐμμήνων ἀγωγὸν ἐστὶ φάρμακον. εἰθίσται δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἤδη σχεδὸν ἅπασιν οὐ πάνακες, ἀλλὰ πάνακα προσαγορεύειν τὴν πόαν ταύτην.

[Ἐ. Περὶ πάνακος τοῦ Ἀσκληπείου.] Πάνακες Ἀσκληπείου ἥττον ἐστὶ τοῦτο θερμὸν τοῦ προγεγραμμένου πάνακος, ὅθεν αὐτῷ καὶ τοῖς ἀνθεσι καὶ τῷ καρπῷ πρὸς ἔλκη καὶ φύματα καὶ φαγεδαίνας χρώνται μέλιτι μιγνύντες.

[στ. Περὶ πάνακος τοῦ χειρωνείου.] Πάνακες χειρωνείου καὶ τοῦτο παραπλησίας ἐστὶ τῷ προγεγραμμένῳ δυνάμεως.

que ipsam quispiam in calefaciendo tertii ordinis, in deficcando vero secundi. Cortex radices exiccatorium simul et calefactorium est medicamentum, sed minus quam succus, quin et nonnullam habet abstergendi facultatem. Quare eo quoque utimur et ad nuda ossium et ad ulcera maligna et contumacia. SuffICIENTER enim talia carnem procreant, scilicet abstergendo simul ac deficcando, nec ita magnopere calefaciendo, quae omnia ad carnem generandam necessaria sunt, velut in libris De curandi ratione ostendimus. Fructus calidus et ipse est ac mensibus movendis medicamentum accommodum. Caeterum nescio quo pacto nunc omnes ex more non panaces, sed panaca herbam hanc vocitent.

[5. De panace Asclepio.] Panaces Asclepium minus est calidum supra dicto panace, quamobrem floribus ejus et fructu melli mixtis ad ulcera, phymata et phagedaenas utuntur.

[6. De panace chironio.] Panaces cheironium et ipsum similem praedicto facultatem possidet.

Ed. Chart. XIII. [217. 218.]

[Ed. Bas. II. (103.)

[5. Περὶ παρωνυχίας.] Παρωνυχία ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας, ἰαταὶ γὰρ παρωνυχίας ὥς δὲ Διοσκορίδης φησὶ, καὶ κηρία. δυνάμεις δ' αὐτοῦ λεπτομερῆς ἔστι καὶ ξηραντικὴ καὶ ἄδηκτος. τοιαῦτα γὰρ εἶναι χρὴ καὶ τὰ τῆς παρωνυχίας φάρμακα. δῆλον δ' ὅτι τὸ γε τοιοῦτον καὶ διαφορεῖν ἱκανόν ἐστιν ἅπανθ' ὅσα παθήματα διαφορεῖσθαι δεῖται. τοιαῦτα γὰρ ἐστὶν ὅσα τῆς τρίτης [218] τάξεως ὑπάρχοντα κατὰ τε τὸ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν, ὥσπερ καὶ τοῦτο λεπτομεροῦς οὐσίας ἐστίν.

[ἢ. Περὶ πενταφύλλου.] Πεντάφυλλον. ἡ ῥίζα ξηραίνει μὲν ἰσχυρῶς, ἥκιστα δ' ἐστὶ δριμύεια. διὸ καὶ πολύχρηστος ὑπάρχει, καθάπερ καὶ τᾶλλα πάνθ' ὅσα λεπτομεροῦς ὄντα ξηραίνει χωρὶς δόξεως. ἐστὶ γὰρ καὶ ἡδε ἡ ῥίζα ξηραντικὴ μὲν ἐκ τῆς τρίτης ἥδη πρὸς τάξεως, ἥκιστα δὲ θερμότητος ἐπιφανοῦς μετέχουσα.

[θ. Περὶ πέπλου.] Πέπλος, ἐνίοι δὲ μήκωνα ἀφρωδῆ καὶ οὗτος ὁ θαμνίσκος ὁπὸν ἔχει παραπλησίως τοῖς τιθυμάλλοις, τῇ τε ἄλλῃ καὶ ὅτι καθαίρει, καθάπερ ἐκεῖνοι.

[7. *De paronychia.*] Paronychia ab effectu nominata est, sanat enim paronychias, ut et refert Dioscorides, favos quoque. Vis ejus est tenuium partium et exiccatoria morfu vacans. Talia enim sunt oportet, quae paronychias sanant. Porro satis constat tale esse idoneum ad discutiendos affectus omnes, qui discuti postulant. Talia enim sunt, quae quum ex tertio sint ordine calefacientium et deficcantium, velut et hoc essentiae insuper tenuis sunt.

[8. *De pentaphyllo.*] Pentaphylli radix deficcat vehementer, minimum vero acris est. Quare multo est usui, velut alia quoque omnia, quae quum sint tenuium partium, citra morsum deficcant. Est enim haec radix deficcatoria ex tertio ordine, minimum habens evidentis caliditatis.

[9. *De peplo.*] Peplos, quidam vero papaver spumeum. Et hic fruticulus fucum habet similem tithymallis, cum in aliis, tum quia purgat ceu illi.

Ed. Chart. XIII. [218.]

Ed. Bas. II. (103, 104.)

[ι'. Περὶ πεπλίου.] Πέπλιον. ὁπὸν ἔχει καὶ οὗτος ὁ θαμνίσκος, ὥσπερ καὶ οἱ τιθύμαλλοι, καὶ φύεται τὰ πολλὰ παρὰ τῇ θαλάττῃ, τὴν μὲν ῥίζαν (104) ἄχρηστον ἔχων ὥσπερ καὶ ἡ πέπλος. ὁπὸν δὲ ἰσχυρὸν, οὐ πᾶν τι χρήσιμον οὐδ' αὐτόν, ἀλλὰ τό γε σπέρμα χρήσιμον καὶ φυσῶδες ὁμοίως τῷ τοῦ πέπλου σπέρματι καθαῖρον.

[ια'. Περὶ πεπέρεως.] Πεπέρεως ἡ μὲν ῥίζα κόστω μάλιστα κατὰ τὴν δύναμιν ἔοικεν. ὁ δὲ καρπὸς ὁ μὲν ἄρτι βλαστάνοντος αὐτοῦ τὸ μακρόν ἐστι πέπερι, διὸ καὶ ὑγρότερον ὑπάρχει τοῦ πεπείρου. σημεῖον δὲ τῆς ὑγρότητος αὐτοῦ τὸ τε ῥαδίως ἀποτιθέμενον τιτρώσθαι καὶ τὸ μὴ περαχρῆμα δάκνειν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον μὲν ἄρχεισθαι, παραμένειν δὲ ἐπιπλέον. ὁ δ' οἷον ὀμφαξ καρπὸς τὸ λευκόν ἐστι πέπερι, δριμύτερον ὑπάρχον τοῦ μέλανος. ἐκείνο γὰρ οἷον ὑπερωπτημένον ἐστὶν ἤδη καὶ ὑπερεξηραμμένον. ἀμφοτέρω δὲ ἰσχυρῶς θερμαίνει τε καὶ ξηραίνει.

[ιβ'. Περὶ περσέας.] Περσέας τὰ φύλλα στυπτικῆς μετέλληφε συμμέτρως δυνάμεως, ὥς δύνασθαι ποτε καὶ τοῖς αἰμορροαγοῦσι μορίοις ἐπιτίθεσθαι συμφερόντως.

[10. *De pepilio.*] *Peplium.* Et hic quoque fruticulus succum obtinet sicut tithymalli, nasciturque plerumque ad mare. Radicem habens inutilem ut et peplos, succum vero validum nec ipsum admodum utilem, sed semen utile est et flatuosum similiter, ut semen pepi purgans.

[11. *De pipere.*] *Piperis* radix vires costo similes potissimum obtinet. Porro fructus nuper quidem admodum germinantis longum piper est, quare etiam maturo humidius est. Humiditatis ejus indicium est, quod facile repositum perforetur, ac non protinus mordicet; sed post paulo incipiat, verum plusculum duret. Porro fructus qui velut omphax est, piper album est, nigro quidem acrius. Nam illud jam quasi superassatum est et superexiccatum. Verum utrumque valenter tum calefacit tum desiccet.

[12. *De perseae.*] *Perseae* folia astringentem vim modice participant, adeo ut queant etiam nonnunquam utiliter sanguinis eruptione affectis partibus imponi.

Ed. Chart. XIII. [218. 219.]

Ed. Bas. II. (104.)

[17. Περὶ περικλυμένου.] Περικλυμένου χρήσιμος ὁ τε καρπὸς ἐστὶ καὶ τὰ φύλλα, τμητικῆς τε ἅμα καὶ θερμαινούσης ὑπάρχοντα δυνάμεως εἰς τοσοῦτον, ὥστε καὶ τὸ οὖρον αἱματώδες ἐργάζεσθαι, πινόμενα μέχρι πλείονος. ἐν ἀρχῇ μέντοι οὖρητικὸν μόνον ἐστίν, ἔξωθεν δὲ μετ' ἐλαίου συναλειφόμενον θερμαίνει. ὠφελεῖ δὲ καὶ σπληνώδεις καὶ δυσπνοῦντας. ἡ δὲ συμμετρία τῆς πόσεως δραχμῆς μιᾶς πλήθος σὺν οἴνῳ. ξηραίνει δὲ καὶ σπέρμα, καὶ τινές φασιν εἰ ἐπὶ πλέον πίνοιτο, παντάπασιν ἀγόνους γίνεσθαι τοὺς πίνοντας. ὀρίζουσι δ' ἐνιοὶ καὶ προθεσίαν ἡμερῶν ἐπὶ τῇ τριαύτῃ πόσει, καθάπερ καὶ Διοσκορίδης ἐπτὰ καὶ τριάκοντα λέγων ἱστορεῖσθαι αὐτάς. οὗτος δὲ καὶ τὸ οὖρον αἱματώδες γίνεσθαι φησιν ἀπὸ τῆς ἑκτῆς τῶν ἡμερῶν.

[219] [18. Περὶ περιστρεῶνος.] Περιστρεῶν, ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ τὰς περιστρεῶς διατρίβειν ἐν αὐτῷ. δύναμιν δ' εἰς τοσοῦτον ἔχει ξηραντικὴν, ὥς κολλᾶν τραύματα.

[19. Περὶ πετασίτου.] Πετασίτης ἐκ τῆς τρίτης τάξεως

[13. *De periclymeno.*] Periclymeni utilis est tum fructus tum folia adeo vehementer incidentis pariter et calefacientis facultatis, ut si plusculum bibantur, urinam sanguinolentam efficiant, principio quidem urinam duntaxat moventia. Porro foris cum oleo illita calefaciunt. Juvant et lienofos et difficulter spirantes. Competens potionis mensura est drachmae unius cum vino. Porro deficcat quoque semen, et quidam ajunt, si copiosius bibatur, sterilitatem omnimodam bibentibus afferre. Sed et sunt qui certum dierum numerum ad talem potionem praefiniunt, ut et Dioscorides, qui septem et triginta tradi eos refert. Hic etiam urinam cruentam reddi a sexto die memorat.

[14. *De peristereone, verbena.*] Peristereon. Appellata est inde adeo, quod in ea columbae versentur. Vim habet hactenus deficcantem, ut vulnera conglutinet.

[15. *De petasite.*] Petasites ex tertio est ordine de

Ed. Chart. XIII. [219.]

Ed. Bas. II. (104)

ἔστι τῶν ξηραινόντων, ὅθεν ἐπὶ τε τῶν κακοήθων καὶ φαγεδαινικῶν ἐλκῶν αὐτῇ χρῶνται.

[ιστ'. Περὶ πετροσελίνου.] Πετροσελίνου τὸ σπέρμα μάλιστα ἐστὶ χρήσιμον, οὔσης καὶ ὅλης τῆς πόας ἅμα ταῖς ῥίζαις ὁμοίας μὲν, ἀσθενεστέρας δὲ δυνάμειος. ἐστὶ δ' ὥσπερ ἐν τῇ γεύσει δριμύ μετὰ πικρότητος, οὕτω καὶ τοῖς ἔργοις θερμὸν ἅμα τῷ τέμνειν, καὶ διὰ ταῦτα καταμήνιά τε καὶ οὖρα προτρέπει δαψιλῶς. ἐστὶ δὲ καὶ ἄφυσον. εἴη ἂν οὖν καὶ αὐτὸ τῆς τρίτης τάξεως τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραινόντων. οἱ δ' ἐν Κιλικίᾳ πετροσελίνον μόνον ὀνομάζουσιν τὸ ἐν τῷ Ἀμάνῳ γεννώμενον. ἐστὶ δὲ σμύρνιον μᾶλλον ἢ πετροσελίνον, οὐ μὴν παραλλάττει γε πολὺ τὴν πετροσελίνου δύναμιν.

[ιζ'. Περὶ πενκεδάνου.] Πενκεδάνου τῇ ῥίζῃ μὲν μάλιστα, χρώμεθα δὲ καὶ τῷ ὀπῷ καὶ τῷ χυλῷ. ἐστὶ δὲ πάντα μὲν ταῦτα τῆς αὐτῆς τῷ εἶδει δυνάμειος. ἰσχυρότερος δ' αὐτῶν ὁ ὀπὸς ἱκανῶς θερμαίνων καὶ διαφορῶν, ὅθεν καὶ τοῖς κατὰ τὰ νεῦρα πάθεσιν ἅπασιν ἀρμόττειν πεπίστευται. καὶ

ficcantium. Quamobrem ad cacoëthe et phagedaenica ulcera ea utuntur.

[16. *De petroselino.*] Petroselini semen maxime usui est, quum tota etiam herba una cum radice similem, sed imbecillio rem facultatem sortiatur. Est autem ut gustu acre cum amarore, sic et in operibus calidum una cum incidendi effectu. Hinc menses et urinas affatim provocat, quin et flatus extinguit. Puerit itaque et ipsum tertii ordinis tum calefacientium tum desiccantium. Porro Cilices id modo petroselinon appellant, quod natum est in Amano, sed id smyrnium potius fuerit quam petroselinum, non tamen ita multum a petroselini viribus abest.

[17. *De peucedano.*] Peucedani radice quidem maxime, sed tamen etiam succo et liquore utimur. Sunt autem omnia haec ejusdem specie facultatis, sed valentior succus admodum calefaciens et digerens. Quare affectibus omnibus citra nervos consistentibus convenire creditur, tum

Ed. Chart. XIII. [219.]

Ed. Bas. II. (104.)

τὰ κατὰ πνεύμονά τε καὶ θώρακα νοσήματα τὰ διὰ πάχος ἢ γλισχρότητα χυμῶν γινόμενα. καὶ εἶσω μὲν τοῦ σώματος λαμβανόμενος, ἀλλὰ καὶ ὁσμώμενος ὠφελεῖ. τῷ δὲ λεπτύνειν καὶ τέμνειν καὶ ὀδόντων τετριμμένων ἐνίοτε παραχρῆμα τὴν ὀδύνην ἔπαυσεν, ἐντεθεὶς τῷ βρώματι, διότι λεπτομερὴς τ' ἐστὶ καὶ θερμαντικός. καὶ μὲν δὴ καὶ σπλήνας ἐσκιρῶμενους ὠφελεῖ τῷ τέμνειν καὶ διαφορεῖν καὶ λεπτύνειν τοὺς παχεῖς χυμούς. τῇ δὲ ῥίζῃ πρὸς ταῦτα μὲν ἔστι χρῆσθαι. καὶ λεπίδας δὲ ὁσίων ἀφίστησι τάχιστα, διότι ξηραίνει σφοδρῶς, ἑλαττον δὲ ἢ κατὰ τὸν ὁπὸν θερμαίνουσα. καὶ τοῖς κακοήθεσιν ἑλκεσιν ἄριστόν ἐστι φάρμακον ἐπιπλαττομένη ξηρά. αὐτὴ γὰρ καθαίρει καὶ σαρκῶς καὶ μέχρι τῶν ἐπουλώσεων ἄγει, θερμαίνουσα μὲν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν ἤδη που συμπληρουμένην, ξηραίνουσα δὲ κατὰ τὴν τρίτην ἀρχομένην.

[ἡ'. Περὶ πηγάνου.] Πηγάνον τὸ μὲν ἄγριον ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶν ἤδη τάξεως τῶν θερμαινόντων, τὸ δ' ἡμέρον ἐκ τῆς τρίτης. ἐστὶ δ' οὐ μόνον δριμύ γενόμενον, ἀλλὰ καὶ

morbis in pulmone thoraceque ex crassitie et lentore humorum provenientius. Atque intro quidem in corpus sumptus, sed tamen etiam olfactu prodest. Porro quod incidat et extenuet, saepe etiam dentium perforatorum dolores cavitati impositus protinus sedavit, quia videlicet tenuium est partium et calefactorius. Quin etiam lienes induratos juvat, nempe incidendo discutiendo atque extenuando crassos humores. Sed et radice ad haec uti liceat, quae et squamas celerrime ab ossibus separat, quia videlicet valide desiccat, minus tamen quam succus calefaciens. Et ulceribus contumacibus remedium est optimum arida illita, ipsa enim expurgat, carnem inducit et ad cicatricem perducit, calefaciens quidem ordine secundo jam completo, desiccans vero tertio jam incipiente.

[18. De pegano, ruta.] Ruta agrestis ex quarto est ordine calefacientium et siccantium, domestica vero ex tertio. Est autem non solum gustu acri, sed et amaro. Ex

Ed. Chart. XIII. [219. 220.]

Ed. Bas. II. (104.)

πικρὸν, ὃ καὶ τὸ τέμνειν τε καὶ διαφορεῖν ἔχει τοὺς πα-
χεῖς καὶ γλίσχρους χυμούς. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ
δι' οὕρων κινεῖ. καὶ μὲν δὴ καὶ λεπτομερές ἐστι καὶ ἄφν-
σον, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τε τὰς ἐμπνευματώσεις ἀρμόττει
καὶ τὰς πρὸς ἀφροδίσια προθυμίας ἐπέχει καὶ διαφορεῖ καὶ
ξηραίνει γενναίως. ἐστὶ γὰρ τῶν ἰσχυρῶς ξηραίνόντων φαρ-
μάκων. ὃ δ' ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις μῶλυ καὶ βησσαῖν
ἔφαμεν ὀνομάζεσθαι, εἴη ἂν καὶ αὐτὸ πηγανὸν ἄγριον.

[220] [ιθ'. Περὶ πίσεως.] Πίσσα ἡ μὲν ξηρὰ ξηραί-
νει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν
συμμέτρων καὶ πλεον γὰρ ξηραίνειν πέφυκεν ἢ θερμαίνειν. ἡ
δ' ὑγρὰ τοῦμπάλιν θερμαίνει πλεον ἢ ξηραίνει. ἔχει δὲ τι
καὶ λεπτομερές, ὃ καὶ τοὺς ἀσθματικούς καὶ τοὺς ἐμπνύ-
κους ὠφελεῖ. πλῆθος δ' ἐκλαβεῖν ἀρκεῖ κύαθον μέλιτος μι-
γνύντας, ἀλλὰ καὶ ῥυπτικὸν ἔχουσί τι καὶ συμπεπτικὸν καὶ
διαφορητικὸν, ὥσπερ γὰρ καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν ὑπόπικρὸν τε
καὶ δοιμύ. οὕτως γὰρ τοι καὶ λεπροῦς ὄνυχας ἐξάγουσιν μι-
γνύμεναι κηρῷ καὶ λειχῆνας ἀποδρύνουσιν. συμπέπτουσι δὲ

quo sane etiam discutere atque incidere crassos lentosque
humores potest. Ob eam vim et urinas movet. Quin et
tenuium est partium flatusque extinguit. Quare ad infla-
tiones competit, ac veneris appetitum cohibet, discutitque
atque exiccat sane strenue, est enim eorum ex numero me-
dicamentorum quae valenter deficcant. Porro quod supe-
rius moly et besafan nominari diximus et ipsum utique fue-
rit ruta sylvestris.

[19. *De pice.*] Pix sicca quidem deficcet et calefacit
secundo a mediocribus excessu, ac plus deficcare potest quam
calefacere. Humida vero e contra plus videlicet calefacit
quam deficcet, habetque nonnullam partium tenuitatem, qua
et asthmaticos et purulentos adjuvat. Satis est autem cyathi
linxisse mensuram melli mixtae. Sed et abstergendi quan-
dam vim habent atque concoquendi digerendique, veluti
et in gustu subamarum quiddam et acre. Sic leprosos un-
gues eximunt mixtae cum cera lichenasque detergunt. Cou-

Ed. Chart. XIII. [220.]

Ed. Bas. II. (104, 105.)

καὶ τοὺς σκληροὺς καὶ ἀπέπτους ὄγκους ἅπαντας ἐπεμβαλ-
 λόμεναι τοῖς καταπλάσμασιν, ἰσχυρότερα δ' εἰς ἅπαντα τὰ
 τοιαῦτα ἢ ὑγρὰ. ἢ δὲ ξηρὰ πίττα πρὸς μὲν ταῦτα χείρων,
 εἰς δὲ τὰς κολλήσεις τῶν τραυμάτων ἐπιτηδειότερα. δῆλον
 οὖν ἐκ τούτων ὡς ὑγρότης θερμῆς ἀναμέμικται τι θαψι-
 λές τῇ ὑγρᾷ πίττῃ.

[κ'. Περὶ πισσελαίου.] Πισσελαίου ἐκ τῆς ὑγρᾶς γίνε-
 ται πίττης, ὁμοιον μὲν ὑπάρχον αὐτῇ τῷ γένει, λεπτομερέ-
 στερον δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν.

(105) [κα'. Περὶ πιστακίου.] Πιστάκιον. ἐν Συρίᾳ
 πλεῖστον γεννᾶται τοῦτο τὸ φυτόν. ὁ καρπὸς δ' αὐτοῦ
 λεπτομερεστέρας πῶς ἐστὶν οὐσίας, ὑπόπικρόν τι καὶ ἄρω-
 ματίζον ἐχούσης. ἐκφράττει τοιγαροῦν καὶ διακαθαίρει μά-
 λιστα μὲν τὰ καθ' ἥπαρ, ἥδη δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν θώρακα
 καὶ πνεύμονα.

[κβ'. Περὶ πιτυῖδων.] Πιτυῖδες. ὀνομάζεται δ' οὕτως
 ὁ καρπὸς τῶν πιτύων. ἔτιοι δὲ καταχρώμενοι καὶ τὸν τῆς
 πεύκης ὡσαύτως προσαγορεύουσιν, μικτῆς εἰσι δυνάμειος ὡς

coquunt item duros et incoctos tumores omnes cataplasmatibus
 inditae. Ad ea omnia humida valentior est. Arida vero
 pix, tametsi ad haec quidem deterior est, glutinandis tamen
 vulneribus magis congruit. Ex his itaque clarum est, hu-
 midae pici calidam humiditatem affatim esse admixtam.

[20. De oleo picino.] Pisselaeum ex humida pice
 efficitur, genere quidem illi simile, sed essentiae tenuiorum
 partium.

[21. De pistacio.] Pistacium. In Syria ubertim
 haec planta nascitur. Fructus ejus quodammodo tenuioris
 essentiae est, subamarum quiddam et odoratum habens.
 Obstructiones itaque liberat, sed maxime jecoris verunta-
 men etiam thoracis pulmonisque.

[22. De pityidibus, fructibus picearum.] Pityides.
 Nominatur ita fructus picearum. At quidam per abusum
 similiter quoque pini fructum nuncupant. Mixtam vim

Ed. Chart. XIII. [220.]

Ed. Bas. II. (105.)

ἂν καὶ στυφονσαι καὶ δριμύτητά τινα κεκτημέναι μετὰ πικρότητος. ὅθεν καὶ ταῖς ἐκ θώρακος καὶ πνεύμονος ἀναπτύσεισιν συναίρονται.

[κγ'. Περὶ πίτνης.] Πίτνης ὁ φλοιὸς επικρατοῦσαν ἔχει τὴν στυπτικὴν δύναμιν εἰς τοσοῦτον ὥς παρατρίμματά τε καταπλαττόμενα ἴσθαι κάλλιστα καὶ κοιλίαν ἐπέχειν, εἰ ποθείη. καὶ τὰ κατακαύματα δὲ ἐπουλοῖ. καὶ ὁ τῆς πεύκης δὲ φλοιὸς ὁμοιος μὲν αὐτῷ, μετρίωτερος δὲ κατὰ τὴν δύναμιν. ἐν δὲ τοῖς φύλλοις ἀμφοτέρων τῶν δένδρων ὥς ἂν ὑγροτέροις οὖσι πολὺ τοῦ φλοιοῦ δύναμις ἐστὶ κολλητικὴ τραυμάτων. ἐν μέντοι τῷ κώνω, καὶ ἐν παραπλησίᾳ τούτοις, ἀλλ' ἰσχυροτέρα τε ἢ δύναμις ἐστίν, ἐν τε τῷ φλοιῷ καὶ τοῖς φύλλοις, ὥς μηδὲν ἔτι τῶν προειρημένων καλῶς δύνασθαι ποιεῖν, ἀλλ' ἤδη τι δακνῶδες ἔχειν ἀνιαρόν. ἢ δὲ λιγνὺς ἢ ἐκ τῶν εἰρημένων πρὸς πτίλα βλέφαρα καὶ μυδρῶντας κανθούς καὶ περιβεβρωμένους καὶ δακρύνοντας ἐστὶ χρήσιμος.

[κδ'. Περὶ πιτυούσης.] Πιτυούσα. καὶ ταύτην τινὲς εἶδος εἶναι τιθυμᾶλλον νομίζουσιν, ὅτι τὸν ὀπὸν ἔχει καθά-

obtinent; utpote astringentes et acrimoniam quandam cum amarore possidentes. Quamobrem thoracis pulmonisque expuitionibus conferunt.

[23. De picea.] Piceae cortex vincentem habet facultatem astrictoriam usque adeo, ut et interriginēs bellissime illitus sanet et ventrem potus sistat. Sed et ambusta cicatrice includit. Porro tædæ cortex illi assimilis est, sed viribus tamen moderatioribus. In foliis arboris utriusque, ut quæ multo sunt cortice humidiora, vis inest ulcerum glutinatoria. In cono, quanquam his similis sit, validior tamen facultas est, tum in cortice tum in foliis, adeo ut dictorum nihil probe efficere queat, verum molestam quampiam habeat mordacitatem. Porro fuligo quæ ex dictis colligitur ad depilatas palpebras accommoda est, itemque ad angulos oculorum erosos, lippientes ac lachrymantes.

[24. De pityusa.] Pityusa. Et hanc quidam speciem putant esse titthymalli, quod succum habeat ut illæ,

Ed. Chart. XIII. [220, 221.]

Ed. Bas. II. (105.)

περ' ἐκεῖνοι καὶ ὅτι καθαίρει παραπλησίως ἐκείνοις καὶ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ τὴν δύναμιν ἔοικεν αὐτοῖς.

[221] [κέ. Περὶ πλατάνου.] Πλάτανος ὑγροτέρας ἐστὶ καὶ ψυχροτέρας οὐσίας οὐ πολλῶ τιμὴ τῶν συμμέτρων. διὰ τοῦτο καὶ τὰ φύλλα τὰ χλωρὰ λειωθέντα καὶ καταπλασθέντα τὰς ἐν γενέσει φλεγμονὰς ὀνίνησιν οὐκ ἄσφαλως. ἃ δὲ φλοιοῦ αὐτοῦ καὶ τὰ σφαιρία ξηραντικωτέρας ἤδη δυναμείως ἐστίν, ὡς τὸν μὲν ἐν ὅξει καθεψόμενον εἰς ὀδόντων ἀλγήματα παραλαμβάνεσθαι, τὰ δὲ σφαιρία μετὰ στέατος ἐπὶ τῶν πυρρικάντων ἐλκῶν. εἰσὶ δ' οἱ καὶ καύσαντες τὸν φλοιοὺν ξηραντικὸν τε καὶ ῥυπτικὸν ἀπεργάζονται φάρμακον, ὡς μεθ' ὕδατος μὲν ἰᾶσθαι λέπρας, αὐτὸ δὲ καθ' ἑαυτὸ ἐπιπλαττόμενον τὰ δι' ὑγρότητα πολλὴν ἔλκη παλαιὰ καὶ ῥυπαρά. φυλάττεσθαι δὲ τὸν ἐπὶ τοῖς φύλλοις τοῦ δένδρου χροῦν· καὶ γὰρ τὴν ἀρτηρίαν εἰσπνευσθεὶς ἀδικεῖ, ξηραίνων τε καὶ τραχύνων σφοδρῶς, καὶ κακοῖ τὴν φωνήν, ὥπερ γε καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοήν ὀφθαλμοῖς καὶ ὣσιν ἐμπεσῶν.

[κοτ. Περὶ πολυγόνου.] Πολύγονον ἔχει μὲν τι καὶ στυφόν, επικρατεῖ δ' ἐν αὐτῷ τὸ ὕδατῶδες ψυχρόν, ὡς εἶναι

quodque similiter illis purget, caeteraque omnia viribus illis sit affinis.

[25. *De platano.*] Platanus humidioris frigidiorisque essentiae est non ita multo quam moderata. Proinde folia viridia trita et illita non obscure phlegmonas nascentes adjuvant. Cortex autem et pilulae magis desiccantem vim obtinent, ut ille quidem in aceto coctus ad dentium adhibeatur dolores, pilulae vero cum adipe ad ulcera ambusta. Sunt autem qui cortice combusto medicamentum desiccatorium et absterforium efficiunt, ut cum aqua lepras sanet, per sese autem illitum ob humorem nimium ulcera vetera et sordida. Vitandus est pulvis foliis arboris incidens, alioqui si spiritu attrahatur arteriam offendit, valenter desiccans et exasperans, vocemque laedit, sicut sane etiam visum et auditum, si in oculos aut aures inciderit.

[26. *De polygono, seminali.*] Polygonon uti astrictionem quandam obtinet, ita sane vincit in eo aquaeum

Ed. Chart. XIII. [221.]

Ed. Bas. II. (105.)

κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν ἐν τοῖς ψύχουσι φαρμάκοις, ἢ καὶ τῆς τρίτης που κατὰ τὴν ἀρχήν. ὀνίνησι γοῦν τοὺς ἐγκαιομένους τὸν στόμαχον ἔξωθεν ἐπιπλασσομένην ψυχρὸν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐρυσιπέλατα καὶ τὰς θερμὰς φλεγμονάς. αἵτε δὲ τοιοῦτον ὑπάρχον καὶ ἀποκρούεται ρεύματα καὶ ταύτῃ δοκεῖ ξηραντικὸν ὑπάρχειν. διὸ καὶ τῶν ἐρπητῶν ἀγαθὸν ἐστὶν φάρμακον, ἐλκῶν τε καὶ τῶν ἄλλων, ἐναργέστατα δὲ τῶν φλεγμονωδῶν τε καὶ ρευματικῶν. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐναιμῶν τραυμάτων κολλητικόν. ὀνίνησι δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν ἐλκη, καὶ πῦον ἱκανὸν ἐν αὐτοῖς ἢ, καὶ τοῦτο ξηραίνει. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς δυνάμεις καὶ ῥοὴν γυναικίον ἴσῃσι καὶ δυσεντερίαν καὶ τὰς τοῦ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ ὀποθενοῦν ἐτέρωθεν ἀμετροτέρας φορὰς. φησὶ δὲ Διοσκορίδης καὶ οὖρα προκαλεῖσθαι αὐτὸ τοῖς στραγγουριῶσιν διδόμενον, οὐ μὴν διαιρεῖται γε τὴν διάθεσιν ἀκριβῶς ἐφ' ἧς χρὴ δίδοναι. ἔστι δὲ εἰς ἅπαντα τὰ εἰρημένα τὸ ἄρρῆν τοῦ θήλεος ἰσχυρότερον.

[κζ. Περὶ πολυγάλου.] Πολύγαλον ἀνστηρὰ μετρίως

frigidum, ut videlicet secundi sit ordinis medicamentorum refrigerantium, aut etiam quodammodo in initio tertii. Proinde sane quibus stomachus aestu fervet, foris frigidum illitum prodest, velut etiam erysipelata et calidas phlegmonas juvat. Porro tale quum sit et fluxiones repercutit et hac ratione videtur esse exiccatorium. Quare cum herpetum tum ulcerum tum aliorum bonum est remedium, tum etiam efficacissimum in inflammatis et fluxione tentatis partibus. Est et cruentorum vulnerum glutinatorium. Sed et aurium ulceribus prodest, ac si vel plurimum infit puris, hoc tamen etiam deficiat. Eadem ob facultatas sistit profluvium muliebre, ac dysenteriam et sanguinis ejectiones et undecunque aliunde immoderatus quippiam feratur. Refert Dioscorides, quod et urinam provocet exhibitum stillicidio et stranguria affectis, non tamen exacte dispositionem discriminat, in qua ipsum dari expediat. Porro mas ad omnia dicta quam foemina validioris est effectus.

[27. De polygalo.] Polygalon modice austera folia

Ed. Chart. XIII. [221. 222.]

Ed. Bas. II. (105.)

ἔχει τὰ φύλλα. δοκεῖ δὲ πινόμενα γάλα γεννᾶν, ὥστ' ἐπικρατοίη ἂν ἐν αὐτῷ τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν.

[κη'. Περὶ πολυγόνου.] Πολυγόνου μικτῆς ἐστὶ δυνάμεως τε καὶ ποιότητος. ἔχει γάρ τι καὶ στυψέως καὶ δριμύτητος καὶ πικρότητος καὶ τινος ἀηδίας ἀρρώγιον. ταῦτ' ἄρα οὐδὲ πολύχρηστον ἐστὶν ἀλλ' ἢ μόνον ὅτι τὴν ρίζαν ἐπιπλάττονσι τραύμασιν ἔνιοι. εἰσὶ δ' οἱ τοὺς ἐν προσώπῳ σπύλους ἀπορροῦπτονσιν δι' αὐτοῦ.

[κθ'. Περὶ πολεμωνίου.] Πολεμώνιον, οἱ δὲ φιλεταίριον, ἔνιοι δὲ ὥσπερ καὶ Καππαδόκαι χιλιόδυναμιν, λεπτομεροῦς τ' ἐστὶ καὶ ξηραντικῆς δυνάμεως, ὅθεν ἔνιοι πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσεντερίαν καὶ σκιδρόμενον σπλῆνα διδάσκει πίνειν τὴν ρίζαν αὐτοῦ μετ' οἴνου.

[222] [λ'. Περὶ πολίου.] Πόλιον πικρὸν γενομένους ἐστὶ καὶ μετρίως δριμύ. ἐκφράττει ταιγαροῦν ἅπαντα τὰ σπλάγχνα καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα κινεῖ, καὶ χλωρὴν μὲν ὑπάρχον ἔτι κολλᾷ τὰ μεγάλα τραύματα καὶ μάλιστα τὸ θαμνώδες εἶδος αὐτοῦ. ξηρὸν δὲ γεγόμενον ἱᾶται τὰ κακοήθη

obtinet. Videntur autem, si bibantur, lac generare. Itaque superaverit in eo calidum ac humidum.

[28. *De polygonato.*] Polygonatum mixtam habet tum facultatem tum qualitatem, habet enim asstrictionis pariter et acrimoniae quippiam, nec non fastidiosum quendam amarorem explicatu difficilem. Quocirca nec admodum est usui, sed tantum quod radicem ejus quidam vulneribus illinunt. Sunt etiam qui naevos in facie illo detergant.

[29. *De polemonia.*] Polemonium quidam Philetarium, quidam veluti Cappadoces chiliodynamion, tenuium partium est et desiccantis facultatis. Quamobrem quidam radicem ejus cum vino ad ischiadicos, dysenteriam lienemque induratum potui exhibent.

[30. *De polio.*] Polium amarum est gustantibus et modice acre. Obstructione itaque liberat viscera omnia, urinamque et menses ciet. Ac viride existens etiamnum magna vulnera glutinat et maxime species ejus fruticosa;

Ed. Chart. XIII. [222.]

Ed. Bas. II. (105. 106.)

τῶν ἐλκῶν ἐπιπατιόμενον καὶ μᾶλλον τοῦτο δρα τὸ μικρότερον.

[λα'. Περὶ πολίον μικροῦ.] Πόλιον τὸ μικρόν, ᾧ καὶ εἰς τὰς ἀντιδότους χρώμεθα· καὶ γὰρ καὶ δριμύτερον καὶ πικρότερόν ἐστι τοῦτο τοῦ μείζονος, ὥς ἐκ μὲν τῆς τρίτης τάξεως εἶναι τῶν ξηραίνοντων, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας συμπεληρωμένης τῶν θερμαινόντων.

[λβ'. Περὶ πολυκνήμου.] Πολύκνημον ξηραίνει καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τραυμάτων ἐστὶ κολλητικόν.

[λγ'. Περὶ ποταμογείτονος.] Ποταμογείτων στυφει καὶ ψύχει παραπλησίως πολυγόνῳ. παχυμερεστέρα δ' ἐστὶν ἡ οὐσία αὐτοῦ τῆς πολυγόνου.

(106) [λδ'. Περὶ πολυποδίου.] Πολυπόδιον τὴν γλυκίαν ἅμα καὶ αὐστηράν ἐπικρατοῦσαν ἔχει ποιότητα, ὥς εἶναι δυνάμειος ξηραντικῆς ἱκανῶς ἀδήκτου.

[λε'. Περὶ πρασίου.] Πράσιον ὥσπερ τῇ γένσει πικρόν ἐστίν, οὕτω καὶ χρωμένοις ὁμολογοῦσαν ἔχει τῷ τοι-

aridum quum fuerit, maligna ulcera sanat illitum, et magis hoc praestat quod minus est.

[31. *De polio minore.*] Polium minus, quo etiam utimur ad antidotos, nam et acrius et amarius est majore, adeo ut ex tertio sit ordine deficcantium, ex secundo autem completo calefacientium.

[32. *De polycnemo.*] Polycnemon deficcat et calefacit secundo excessu, proptereaue vulnera glutinat.

[33. *De potamogeitone.*] Potamogeiton astringit et refrigerat similiter polygono, sed substantia ejus crassior quam polygони est.

[34. *De polypodio.*] Polypodium dulcem simul et austera[m] habet vincentem qualitatem, ut facultatis sit admodum quidem deficcantis citra morsum tamen.

[35. *De prasio, marrubio.*] Prasium sicut gustu amarum est, ita si quis utatur, convenientem huic sapor

Ed. Chart. XIII. [222.]

Ed. Bas. II. (106.)

οὕτω χυμῷ τὴν ἐνέργειαν, ἐκφράττον καὶ ἥπαρ καὶ σπλῆνα καὶ τὰ κατὰ θώρακα καὶ πνεύμονα διακαθαῖρον, ἔμμηνά τε προτρέπον. ἀλλὰ καὶ καταπλασσόμενον ῥύπτει τε καὶ διαφορεῖ. καὶ θεῖη ἂν τις αὐτὸ κατὰ μὲν τὴν θερμότητα τῆς δευτέρας πον τάξεως ἥδη συμπληρουμένης, κατὰ δὲ τὴν ξηρότητα τῆς τρίτης, ἥτοι μεσούσης καὶ συμπληρουμένης. τῷ χυμῷ δ' αὐτοῦ καὶ πρὸς ὀξυδερκίαν μὲν χρῶνται μετὰ μέλιτος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ ῥινῶν ἑτέρους καθαίρουσι, καὶ πρὸς ὠτῶν ὀδύνας ἥδη κηχρονισμένας αὐτὸ παραλαμβάνουσι, ἐφ' ὅσον ἐκφράξαι καὶ διακαθῆραι τὸν τε πόρον αὐτὸν καὶ τὰς τῶν μηνίγγων ἀποφύσεις ἐστὶ χρεία.

[λοτ'. Περὶ προπόλεως.] Πρόπολις ῥυπτικῆς μὲν ἐστὶν οὐκ ἰσχυρᾶς δυνάμεως, ἐλκτικῆς δ' ἱκανῶς ἰσχυρᾶς. ἐστὶ γὰρ λεπτομερὴς τὴν οὐσίαν. θερμαίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν ἥδη συμπληρουμένην καὶ τρίτην ἀρχομένην.

[λζ'. Περὶ πταρμικῆς.] Πταρμικῆς τὰ μὲν ἄνθη πταρμικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὅθεν περ καὶ τῇ πόα τοῦνομα. ὅλον τὸ θαμνίον ὑπώπια τε καὶ τὰς ἄλλας ἐκχυμώσεις διαφορεῖ.

actionem possidet, jecur ac lienem obstructione liberans et thoracem pulmonemque expurgans, ac menses promovens. Sed et illitum detergit ac discutit. Ac si quis ipsum ponat in calore quidem secundi ordinis jam completi, in ficcitate tertii medii, aut completi. Succo ejus ad aciei oculorum claritatem utuntur cum melle. Quin etiam et per nares auriginem purgant, et ad aurium dolores inveteratos adhibent, utique in quibus obstructionem discutere, meatumque ipsum et ramos meningum seu membranarum expurgare est usus.

[36. *De propoli.*] Propolis detergentis non ita valentis est facultatis, caeterum admodum valenter attrahentis, est enim essentia tenuium partium, calefacit autem ordine secundo completo, aut tertio incipiente.

[37. *De ptarmice.*] Ptarmices flores quidem ciendae sternutationis vim obtinent, unde et herbae nomen obvenit. Totus autem frutex si contundatur viridis, sugillata et reli-

Ed. Chart. XIII. [222. 223.]

Baf. II. (106.)

ἔστι γὰρ ἡ κρᾶσις [223] αὐτοῦ θερμὴ καὶ ξηρὰ, χλωρὰ μὲν ἔτι κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, εἰ δὲ ξηρανθείη, κατὰ τὴν τρίτην.

[λγ'. Περὶ πελέας.] Πτελέας τοῖς φύλλοις ἐκολλήσα-
μέν ποτε πρόσφατον τραῦμα, θαρσύναντες τῷ στυπτικῇ τε
αἵμα καὶ ῥυπτικῇ δυνάμει ἐμφέρεσθαι αὐτοῖς. ὁ δὲ φλοῖος
ἔτι καὶ μᾶλλον ὑπόπικρός τέ ἐστι καὶ στυπτικός, ὥστε καὶ
λέπραν ἰᾶται σὺν ὄξει καὶ χλωρὸς δὲ ὧν ἔτι καὶ πρόσφα-
τος, ἔαν ὡς ἐπίδεσμος περιελιχθῇ τοῖς τραύμασιν, κολλᾷν
αὐτὰ δύναται. καὶ αἱ ῥίζαι δὲ τῆς αὐτῆς εἰσι δυνάμειος,
ὥστε καὶ τῷ ἀφειψήματι καταντιλοῦσιν τινες, ὅσα πωρώσεως
δεῖται κατάγματα.

[λδ'. Περὶ πτέριδος καὶ θηλυπτέριδος.] Πτέρεις ῥίζαν
μάλιστα ἔχει χρήσιμον. ἀναιρεῖ γὰρ ἑλμινθα πλατεῖαν, εἰ τεσ-
σάρων δραχμῶν ὀλκὴν τις αὐτῆς ἐν μελικράτῳ λάβοι. κατὰ
δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἔμβρυα τὰ μὲν ζῶντα διαφθείρειν, τὰ
νεκρὰ δ' ἐκβάλλειν οὐδὲν θαυμαστόν. ἔστι γὰρ πικρὰ βραχύ-
τι στυψέως μετέχουσα. διὸ καὶ κατὰ τῶν ἐλκῶν ἐπιτιθεμένη

quas ecchymoseis discutit, est enim temperies ejus calidā
et sicca, viridis etiamnum ordine secundo, si siccata, tertio.

[38. *De ptelea, ulmo.*] Ulmi foliis quandoque re-
cens vulnus glutināvimus, confidentes astringentem pariter
et detergentem inesse illis facultatem. Cortex amplius
etiam subamarus est et astrictorius. Itaque cum aceto et
lepram sanat. Porro viridis etiamnum ac recens, si vulné-
ribus vinculi vice circumligetur, ea glutinare potest. Radices
eandem facultatem obtinent, nam et decocto earum quidam
perfundunt fracturas, quae callo inducto opus habent.

[39. *De pteride filice et thelypteride, filicē foemina.*] Filix radicem habet maxime utilem, latum enim lumbicum
interficit, si quis eam quatuor drachmis in melicrato ebibat.
Ad eundem modum partum vivum quidem necare, mor-
tuum autem ejicere mirum non est. Est enim amara pau-
lum habens astrictionis. Quamobrem ulceribus imposita

Ed. Chart XIII. [223.]

Ed. Bas. II. (106.)

δυνάμειός ἐστιν ἰσχυρῶς ξηραντικῆς, οὐ μέντοι δακνῶδης. ὁμοίαν δ' αὐτῇ καὶ ἡ θηλύπτερις ὀνομαζομένη τὴν δύναμιν ἔχει.

[μ'. Περὶ πυκνοκόμου.] Πυκνοκόμου καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα διαφορητικῆς ἐστὶ καὶ ἐλκτικῆς δυνάμειος, ὄντα καὶ πρὸς τὴν γένειν δριμέα. τὰ μὲν οὖν φύλλα φύματά τε καὶ δοδιῆνας διαφορεῖ, ὁ δὲ καρπὸς ἰσχυρότερος ὑπάρχει, καὶ ταῦτα μὲν ἐργάζεσθαι πέφυκε, μιννύμενός τινι τῶν διαφορητικῶν καταπλάσματι, οἷον πέρ ἐστὶ καὶ τὸ διὰ τοῦ κριθίνου· καὶ σκόλοπας δὲ καὶ ὅσα τοιαῦτα πρὸς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν ἐπισπᾶται. ἡ δὲ ῥίζα πρὸς τὰ μὲν προειρημένά χεῖρων ἐστὶ καὶ ἀσθενεστέρα, χολῆς μέντοι τῆς ξανθῆς καθαρτικῆ.

[μα'. Περὶ πυρέθρου.] Πυρέθρου τῇ ῥίζῃ χρώμεθα μάλιστα καυστικὴν ἐχούσῃ δύναμιν, καθ' ἣν ὀδόντων τε ἐφυγμένων ὀδύνας πραῖνει καὶ πρὸ τῶν κατὰ περίοδον ῥιγῶν ἀνατρίβεται μετ' ἐλαίου καὶ τοὺς ναρκώδεις καὶ παρειμένους ὠφελεῖ.

vim habet valenter desiccandi, non tamen mordax est. Similem ei vim habet filix foemina nominata.

[40. *De pycnocomo.*] Pycnocomi radix fructus et folia discutientis attrahentisque sunt facultatis, quum et gustu sint acria. Folia itaque phymata et furunculos discutunt. Fructus valentior est et haec quidem efficere potest mixtus alicui discutientium cataplasmatum, cujusmodi est quod ex hordeacea farina conficitur. Palos et alia id genus infixa ad extimam cutem elicit, radix autem ad supradicta quidem deterior est et infirmior, caeterum bilem flavam purgat.

[41. *De pyrethro.*] Pyrethri radice potissimum utimur causticam urentemve facultatem obtinente, qua utique etiam dentium refrigerantium dolores mitigat. Et ad rigores ante periodum cum oleo confricatur. Ad haec stupidos quoque et resolutos juvat.

Ed. Chart. XIII. [223. 224.]

Ed. Bas. II. (106.)

[μβ'. Περὶ πυροῦ.] Πυρὸς ὡς τροφή μὲν ὁποίας ἐστὶ φύσεως οὐ τῆς νῦν ἐνεστὶ πραγματείας, ὡς φάρμακον δ' ἔξωθεν ἐπιτιθέμενος ἐκ τῆς πρώτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαίνοντων, οὐ μὲν οὔτε ξηραίνειν οὔθ' ὑγραίνειν ἐπιφάνως πέφυκεν. ἔχει δέ τι καὶ γλίσχρον καὶ ἐμφρακτικόν. τὸ δ' ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον ἄμυλον ψυχρότερόν τε καὶ ξηραντικώτερον αὐτοῦ γίνεται, καὶ τὸ ἐξ ἄρτου δὲ κατάπλασμα διαφορητικωτέρας ἐστὶ δυνάμεως ἢ περὶ τὸ ἐκ τῶν πυρῶν, ὡς ἂν καὶ ἁλῶν καὶ ζύμης προειληφότος τοῦ ἄρτου. δυνάμεως γὰρ ἐπισπαστικῆς τε καὶ διαφορητικῆς τῶν ἐκ τοῦ βράθους ἐστὶν ἡ ζύμη.

[224] Κεφ. ιζ'. [α'. Περὶ ῥάμνου.] Ῥάμνος ξηραίνει μὲν καὶ διαφθερεῖ κατὰ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, ψύχει δὲ κατὰ τὴν πρώτην συμπληρουμένην, ἢ τὴν δευτέραν ἀρχομένην. διὰ τοῦτο καὶ ἐρπητας ἰᾶται καὶ ἐρυσσιπέλατα μὴ σφόδρα θερμά. χρηστότεον δ' αὐτῆς τοῖς ἀπαλοῖς φύλλοις εἰς ταῦτα.

[β'. Περὶ ῥαφανίδος.] Ῥαφανὶς θερμομαίνει μὲν κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν. ἡ δ'

[42. *De pyro, tritico.*] *Triticum* ut alimentum quidem quam habeat naturam non est huius instituti exponere, ut medicamentum vero foris impositum primi est ordinis calefacientium, non tamen nec reficcare, nec humectare manifesto potest, habet vero etiam quid lentum obstruentisque facultatis. Porro quod ex eo conficitur amyllum, eo tum frigidius est tum siccus. Quod vero ex pane fit cataplasma, vim habet magis discutientem quam quod ex tritico, nimirum quum et salem et fermentum panis adjuncta habeat, quippe quum fermentum vim habeat attrahendi discutiendique ea quae in alto resident.

Cap. XVII. [1. *De rhamno.*] *Rhamnus* desiccatur et discutitur excessu secundo, refrigeratur in primo completo aut secundo incipiente. Proinde herpes sanat et erysipellata non magnopere calida. Caeterum ad haec teneris utendum est ejus foliis.

[2. *De raphano, radícula.*] *Radícula* calefacit quidem excessu tertio, desiccatur vero secundo. Agrestis autem

Ed. Chart. XIII. [224.]

Ed. Bas. II. (106.)

ἀγρία δραστικώτερα κατ' ἄμφω· καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ σπέρμα δραστικώτερον αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ. διαφορητικὴ δ' ἐστὶν ἐν αὐτῷ ἡ δύναμις, ὥστε καὶ πρὸς ὑπώπια καὶ τᾶλλα τὰ πε-
λιδνὰ διὰ τὴν τοιαύτην δύναμιν ὠφέλιμα τετύχηκεν ὄντα.

[γ'. Περὶ ῥήου.] Ῥῆον, ἔνιοι δὲ προσάγορεύουσιν αὐτὸ ῥᾶ, μικτῆς ἐστὶ κράσειώς τε καὶ δυνάμεως. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ γεῶδες ψυχρὸν, ὡς ἡ στύψις δηλοῖ· σύνεστι δέ τις αὐτῷ καὶ θερμότης, ὑπόδριμν γὰρ ἐπιπλέον διαμασώμενον φαί-
νεται. καὶ μὴν ὡς ἀερώδους τινὸς οὐσίας μετέχει λεπτομεροῦς δηλοῖ μὲν καὶ ἡ χαυνότης τε καὶ ἡ κουφότης, ἀτὰρ οὐχ ἡμι-
στα καὶ τὰ ἔργα. δι' αὐτὸ γὰρ τοι τοῦτο καὶ τοι στῦφον ὅμως οὐ σπάσματα μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥήγματα καὶ ὀρθό-
πνοϊαν ὠφελεῖ. οὕτω δὴ καὶ πελιώματα καὶ λειχήνας ἰᾶται μετ' ὅξους ἐπαλειφόμενον. ὅτι δὲ καὶ τὰ τῆς στύψεως ἔργα γενναῖα, καταμαθεῖν ἐστὶν ἐξ ὧν ὀνύνησιν αἰμοπτυϊκούς καὶ κοιλιακούς καὶ δυσεντερικούς. οὐ γὰρ ἀντιπράττει τῷ γεῶδει ψυχρῷ τὸ λεπτομερές ἀερώδες. ἀλλ' οὖν τὸ ποδηγοῦν τε καὶ πρὸς βάθος ἄγρον αἰτίων ἰσχυροτέρας ἐνεργείας γίνεται.

in utroque efficacior est. Quin et semen ipsum planta effi-
cacijs est. Facultas ei inest discutendi; itaque ad sugillata
et alia id genus livida ob talem facultatem accommoda
existant.

[3. De rheo; rha pontico.] Rheum; quidam id rha
nuncupant, mixtam habet tum temperiem tum facultatem,
habet enim quiddam terrestre frigidum, ceu indicio est astri-
ctio, et adjuncta est quaedam caliditas, siquidem si pluscu-
lum mandatur, subacre conspicitur. Quin etiam aëreae
cujusdam substantiae tenuis est particeps, quod indicat tum
laxitas tum levitas, non minime vero et opera. Ob id
enim licet astringens non tantum convulsis, sed et ruptis et
orthopnoeae prodest. Sic quoque liventia et lichenas sanat
illitum cum aceto. Porro quod astrictionis opera haud in-
strenua sunt hinc discere liceat, quod sanguinem expuentibus
coeliacis et dysentericis conferat. Nec enim reluctatur
terrestri frigido tenue aëreum, imo eo quod deducat et in
altum perducatur, valentioris effectus causa existit.

Ed. Chart. XIII. [224.]

Ed. Bas. II. (107.)

(107) [δ. Περὶ ῥητινῶν.] Ρητίναι πᾶσαι ξηραίνουσι καὶ θερμαίνουσι. διαφέρουσι δ' ἀλλήλων τῷ τε πλείον ἢ ἑλάττω ἔχειν ἐν τε τῇ γενέσει θορυμὸν καὶ τῇ δυνάμει θερμαίνον καὶ τῷ τὰς μὲν ἥττον αὐτῶν εἶναι λεπτομερεῖς, τὰς δὲ μᾶλλον, καὶ τῷ τὰς μὲν στυψίως μετέχειν, τὰς δ' οὐ. προζέχεται δ' εἰκότως ἐξ ἀπασάν ἢ σκινίνῃ, μαστίχῃ δ' αὐτὴν ὀνομάζουσι. πρὸς γὰρ τῷ στυψίως ὀλίγῃς μετέχειν, ὥς καὶ ταῖς κατὰ τὸν στόμαχον καὶ τὴν γαστέρα καὶ τὸ ἥπαρ ἀτονίαις καὶ φλεγμοναῖς ἀρμόττειν, ἐστὶ καὶ τὸ ξηραίνειν καὶ ἀλύπως αὐτῇ πάρεστιν. ἡκίστα γὰρ ἐστὶ θορυμῶς καὶ μάλιστα λεπτομερὲς. τῶν δ' ἄλλων ἢ τετριμμένη πρῶτεύει, σαφῇ μὲν οὐχ ὁμοίως τῇ μαστίχῃ τὴν στυψιν ἔχουσα, πικρότητα δὲ τινα κεκτημένη, δι' ἣν καὶ μᾶλλον τῆς μαστίχης διαφορᾷ. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν αὐτὴν ποιότητα καὶ τὸ ῥύπτειν αὐτῇ πάρεστιν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ψώρας ἰᾶσθαι. καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ ἐκ βάθους ἔλκει μᾶλλον τῶν ἄλλων ῥητινῶν, ὅτι καὶ λεπτομερὲς ἐκείνων μᾶλλον ἐστὶ. ἢ γέ

[4. *De resinis.*] Resinae omnes deficcant et calefaciunt. Caeterum inter se discrepant, quod plus ac minus habeant in gustu quidem acrimoniae, in facultate vero caliditatis, tum quod aliae plus, aliae minus fortitae sunt partium tenuitatis, praeterea quod nonnullae astrictionis sunt participes, aliae nequaquam. Primas meruit omnium non injuria lentiscina, eam vocant mastichem. Nam praeterquam quod paucula ei adest astrictio, adeo ut stomachi ventrisque et jecoris imbecillitatibus et phlegmonis conveniat, insuper illi inest mordacitate vacans deficcatio. Minimum enim acris est et maxime tenuium partium. Inter alias praefertur terebinthina, manifestam quidem non similiter atque mastiche astrictionem possidens, caeterum adjunctum habens amarorem quendam, per quem magis etiam quam mastiche digerit. Ob eandem qualitatem inest et abstersio, tanta quidem ut et psoras sanet. Quin etiam quae in profundo resident, caeteris resinis magis attrahit, nimirum quum illis majorem habeat partium tenuitatem. Attamen

Ed. Chart. XIII. [224. 225.]

Ed. Bas. II. (107.)

τοι πευκίνη, καὶ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἢ στροβιλίνη, δριμύτεραι μὲν αὐτῆς εἰσιν, οὐ μὴν οὔτε διαφοροῦσι μᾶλλον οὔτ' ἐπισπῶνται. μέσαι δ' αὐτῶν εἰσιν ἡ πιτυνίνη καὶ ἐλατίνη, δριμύτεραι μὲν οὔσαι τῆς τερμινθίνης, ἥττον δὲ δριμεῖαι τῆς πευκίνης τε καὶ στροβιλίνης. ἔχει δὲ καὶ μαλακτικὸν ἡ τερμινθίνη ῥητίνη. δευτέρα δ' ἐστὶν ἐν τῷ μαλάσσειν ἡ σχινίνη, καθάπερ ἡ κυπαρισσίνη δριμεῖα.

[225] [ἐ. Περὶ ῥόδου.] Ῥόδων ἡ δύναμις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται διὰ πλειόνων, ὥς ἐξ ὕδατώδους οὐσίας θερμοῦς ἀναμεμιγμένης δύο ποιότησιν ἑτέραις, τῇ τε στυφύσει καὶ τῇ πικρᾷ, σύγκειται, καὶ μὲν δὴ καὶ ὅποια τις ἑκατέρα τὴν φύσιν ἐστίν, ἡ τε πικρὰ καὶ ἡ στύφουσα, λέλεκται μοι κατὰ τὸ τέταρτον τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων. τὸ δὲ ἄνθος αὐτῶν ἔτι καὶ μᾶλλον αὐτῶν τῶν ῥόδων στυπτικόν ἐστι καὶ δηλονότι διὰ τοῦτο ξηραντικόν.

[στ'. Περὶ ῥοδιάς ῥίζης.] Ῥοδιά ῥίζα ἡ ἐν Μακεδονίᾳ γεννωμένη λεπτομεροῦς ἐστὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως. ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν κατὰ τὴν δευτέραν πον θετέον ἀποστασιν αὐτὴν, ἡ καὶ τὴν τρίτην ἀρχομένην.

pineae et hac etiam magis strobilina acriores quidem ea sunt, sed non magis tamen discutunt, neque attrahunt. Mediae inter has sunt picea et abietina, acriores quidem quam terebinthina, minus tamen quam aut pinea aut strobilina. Habet porro etiam emolliens quiddam terebinthina. Secundum locum habet in emolliendo lentiscina, sicut et cyparissina acris.

[5. De rosa.] Rosarum facultas superioribus libris pluribus verbis exposita est, nempe quod ex aquea substantia calida mixta duabus aliis qualitatibus, astringenti videlicet et amara, composita sit, quin etiam cujus sit naturae utraque, amara scilicet et astringens, in horum commentariorum quarto declaravimus. Flos earum magis etiam ipsis rosis astringit, ac proinde sane etiam exiccatorius est.

[6. De radice rhodia.] Rhodia radix ea videlicet, quae in Macedonia nascitur, tenuium partium et discutientis est facultatis. In calefaciendo vero secundi ordinis censenda est, aut certe tertium incipientis.

Ed. Chart. XIII. [225.]

Ed. Bas. II. (107.)

[ζ. Περὶ ῥοδοδάφνης.] Ῥοδοδάφνη κατὰ μὲν τὴν ὅλην οὐσίαν δηλητηριός ἐστιν οὐκ ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν πλείστων βοσκημάτων, κατὰ δὲ τὴν κράσιν τῆς τρίτης μὲν ἔστι κράσεως τῶν θερμαινόντων ἀρχομένης, τῆς πρώτης δὲ τῶν ξηραίνοντων.

[η. Περὶ ῥοιῶν.] Ῥοιὰ πᾶσα τῆς στυφούσης μετέχει ποιότητος, οὐ μὴν ἐπικρατούσης γε πάντων. ἔναι μὲν γὰρ αὐτᾶν εἰσιν ὀξεῖαι, τινὲς δὲ γλυκεῖαι πλέον ἢ αὐστηραί. καὶ δὴ καὶ τὰς ὠφελείας ἐκάστης αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀνάγκη γίνεσθαι ποιότητα. λέλεκται δ' ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ὑπὲρ τοῦ γλυκέος χυμοῦ καὶ αὐστηροῦ καὶ ὀξέος, ὥστ' ἐξ ἐκείνων ἔστι σοι καὶ περὶ τῆς τῶν ῥοιῶν διαφορᾶς συλλογίσασθαι. ἔστι δὲ τὰ μὲν γίγαρτα τοῦ χυλοῦ στυπτικώτερα καὶ ξηραντικώτερα. τούτων δ' ἔτι καὶ λέμματα, καλεῖται δὲ σίδια. παραπλησίως δ' αὐτοῖς εἰσι θυγάμεις οἱ κυτῖνοι.

[θ. Περὶ ῥοός.] Ῥοὺς τὸ θαμνῶδες φυτὸν στυφεῖ καὶ ξηραίνει, ὥσπερ καὶ οἱ βυρσοδέψαι πρὸς τὸ ξηρᾶναι.

[7. *De rhododaphne.*] Rhododaphne tota sua essentia venenum est, nec tantum homini, sed plerisque pecoribus. At temperie sane tertii est ordinis calefacientium, incipientis utique, primi autem desiccantium.

[8. *De rhoet, malo punico.*] Malum granatum omne astringentem qualitatem obtinet, non tamen in omnibus ea exuperat. Sunt enim inter ea quaedam acida, quaedam plus dulcia quam austera. Et sane quae ab unoquoque eorum procedit utilitas, secundum vincentem eveniat qualitatem necesse est. Dictum autem in quarto hiorum commentariorum est super dulci sapore, austero et acido. Itaque ex illis de malorum punicorum differentia liceat colligere. Porro acini succo ipsorum tum astringentiores tum exiccantiores sunt, his etiam magis putamina. vocantur autem fidia. Assimilem illis vim habent cytini, sic enim eorum appellantur flores.

[9. *De rhu.*] Rhus fruticosa planta astringit et desiccatur. Nam et coriarii ad desiccandum et astringendum

Ed. Chärt. XIII. [225. 226.]

Ed. Bas. II. (107.)

καὶ στυψαὶ τὰ δέρματα χρώνται τῷ φυτῷ, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται βυρσοδεψικὴ τοῖς ἰατροῖς. ὁ τε καρπὸς αὐτῆς μάλιστα καὶ ὁ χυλὸς εἰς χρεῖαν ἤχουσιν, ἱκανῶς αὐστηρὰς ὄντες ποιότητος. ὁμολογεῖ δὲ καὶ ἡ κατὰ μέρος ἀπασα χρησις τῇ κατὰ τὴν χεῦσιν αἰσθῆσει. εἴη ἂν οὖν καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ξηραντικὸν μὲν ἐκ τῆς τρίτης τάξεως, ψυκτικὸν δὲ ἐκ τῆς δευτέρας.

[i. Περὶ ῥύπου.] Ῥύπος ὁ μὲν ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀνδριάντων, ἐν οἷς ἂν ἄφθονον ἔλαιον κεῖται, διαφορητικὸς τέ ἐστι καὶ μαλακτικὸς. ὁ δ' ἐν ταῖς παλαίστραις ἐφ' ὅσον τῆς κόπης μετέληκε, ἐπὶ τοσοῦτον διενήνοχεν. ὀνομάζουσι δὲ τοῦτον τὸν ῥύπον πάτον. ὁ μὲν δὴ πρότερος ὑπέπτων φυμάτων ἐστὶ διαφορητικὸς, ὁ δὲ δεύτερος ἀριστον ἱαμα φλεγμονῆς τιτθὼν ἐστὶ. καὶ γὰρ τὸ πυρᾶδες αὐτῶν σβέννυσσι καὶ τὸ ἐπιθρόον ἀναστέλλει καὶ τὸ περιχόμενον διαφορεῖ· σύγκειται γὰρ ἐκ κόπης καὶ ἔλαιον καὶ ἀνθρωπείου ῥύπου καὶ ἰδρώτος. ἡ μὲν οὖν κόπης ἐμπλαστικὸν τέ ἐστι καὶ ψυκτικὸν καὶ ἀποκρουστικόν, τὸ δ' ἔλαιον μαλακτικόν, ὁ δ' ἰδρὼς καὶ ὁ ῥύπος διαφορητικά.

coria planta utuntur, ac proinde a medicis coriaria appellata est. Porro in usa sunt in primis fructus ejus et succus multum austeræ qualitatis. Consentaneus est usus particularis ipsi gustus sensui. Fuerit itaque et hoc medicamentum ex tertio ordine exiccantium, ex secundo vero refrigerantium.

[10. *De rhypos, forde.*] Sordes a gymnasiorum fluitis, in quibus largum oleum inhæret, discutiendi emolliendique vim obtinet. In palæstris autem quantum accepit pulveris, tantum etiam diversa est, hanc fordem πάτον vocant. Prior cruda phymata digerit. Secunda optimum est phlegmones mamillarum remedium. Siquidem fervorem earum veluti igneum extinguit, et quod affluit repellit, denique et quod continetur halitu digerit, constat enim ex pulvere, oleo, sorde humana et sudore. Ac pulvis quidem emplastica vim habet et refrigeratorem percussoriamque, oleum vero emollit, porro sudor et sordes digerentia sunt.

Ed. Chart. XIII. [226.]

Ed. Bas. II. (107.)

ὁ δ' ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων οὔτε τὴν κόμην ἔχων καὶ τοῦ χαλκοῦ τινα προσειληφώς ἰὼν εἰκότως δριμύτερός ἐστιν. ἐμνημονεύσαμεν δὲ τούτου καὶ νῦν, ὅτι τὸ πλεῖστον ἐν αὐτῷ πῆς ἐλαιώδους οὐσίας ἐστίν, ἐκ φυτοῦ τὴν γένεσιν ἐχούσης. ἀναγκαῖον δ' ἔσται καὶ τοῖς ἀπὸ ζώων αὐτοῦ μνημονεύσαι διὰ τὸν ἰδρωῖτα.

Κεφ. ιη'. [Α'. Περὶ σαγαπηνοῦ.] Σαγαπηνὸν ὁπὸς ἐστὶ θερμὸς καὶ λεπτομερής, ὡσαύτως τοῖς ἄλλοις ὁποῖς. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικόν, ᾧ καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς ἀποκαθαίρει τε καὶ λεπτύνει. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑποχύσεις καὶ ἀμβλυωπίας τὰς διὰ πάχος ὑγρῶν γινομέναις ἀγαθὸν ἐστὶ φάρμακον. αὐτὸ δὲ τὸ φυτόν ἐξ οὗ γίνεται νάρθηκη παραπλησίον ὑπάρχον ἀσθενές τε καὶ ἄχρηστόν ἐστιν, ὀνομάζεται δὲ δηλονότι πρότερον ἐκείνο σαγαπηνόν. ὁ γὰρ ὁπὸς αὐτοῦ καταχρωμένοις οὕτω προσαγορεύεται, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ δι' ἑλλιποῦς λέξεως ὀνομάζομεν ἐκ καταχρήσεως. τελειώτερον γὰρ ἦν λέγειν αὐτὸν οὐ σαγαπηνόν, ἀλλ' ὁπὸν σαγαπηνόν.

Caeterum quae a stultis corraditur, quum pulverem non habeat et ab aere aeruginem quandam sumpserit, non injuria acrior est. Porro hujus mentionem modo fecimus, quod plurimum in se ipso sit oleosae substantiae, quae ex planta originem sortitur. Sed et ubi de iis quae ab animalibus proveniunt verba faciemus, ejus tum quoque meminisse erit propter sudorem.

Cap. XVIII. [1. De sagapeno.] Sagapenum succus est calidus et tenuium partium, sicut et alii succi. Sed et absterfionem quandam possidet, qua oculorum cicatrices expurgat atque extenuat. Quin et suffusionibus et hebetudinibus oculorum, quae ob humorum proveniunt crassitiem, non malum est medicamentum. At ipsa planta ex qua proveniunt, ferulae affimilis imbecilla et inutilis est. Sane ipsa primum sagapenum appellatur, at liquor ejus absolute hoc nomen obtinet, ceu alia quoque multa ex nominis defectu per abusum nuncupamus. Perfectius namque foret ipsum cognominare non sagapenum, sed sagapeni succum.

Ed. Chart. XIII. [226.]

Ed. Bas. II. (107. 108.)

[β. Περὶ σαμψύχου.] Σάμψυχον λεπτομερούς ἐστι καὶ διαφορητικῆς δυνάμειος. Ξηραίνει τε γὰρ καὶ θερμαίνει κατὰ τὴν τρίτην τάξιν.

[γ. Περὶ σαπρότης τῶν ξύλων.] Σαπρότης ξύλων, καὶ μάλιστα ὅσα μετέχει στυψιῶς τε ἅμα καὶ ῥυτίως, ὥσπερ καὶ ἡ πελέα, καθαίρει καὶ ἀναπληροῖ τὰ ὑγρὰ τῶν ἑλκῶν.

(108) [δ. Περὶ σαρκοκόλλης.] Σαρκοκόλλα δάκρυόν ἐστι δένδρου περσικοῦ, μίκτην ἔχουσα δύναμιν ἐξ ἐμπλαστικῆς τε τινος οὐσίας καὶ βραχείας πικρᾶς, ὅθεν ἀδήκτως ξηραίνει καὶ διὰ τοῦτο τραύματα δύναται κολλᾶν.

[ε. Περὶ σατυρίου.] Σατύριον ἢ τρίφυλλον ὑγρόν ἐστι καὶ θερμόν τὴν κρᾶσιν, διὸ καὶ γενόμενον φαίνεται γλυκύν. περιττωματικὴν μέντοι καὶ φνυσίωδὴ τὴν ὑγρότητα κέκμηται καὶ διὰ τοῦτο παρορμᾷ πρὸς ἀφροδίσια. ταῦτα δὲ καὶ ἡ ῥίζα τῆς βοτάνης δρᾶν πέφυκεν. ὥς δὲ τινες γράφουσι, καὶ ἀπισθάστονον ἴσται, μετ' αἴνον μέλανος ἀνστηροῦ πιτόμενον.

[στ. Περὶ σελίνου.] Σέλινον εἰς τοσοῦτον θερμόν ἐστιν, ὥς οὐρά τε καὶ καταμήνια κινεῖν. ἔστι δὲ καὶ ἄφνυτον καὶ

[2. *De sampfuco, majorana.*] Sampfucum tenuium partium et digerentis est facultatis, desiccatur enim et calefacit ordine tertio.

[3. *De saprotite, carie lignorum.*] Caries lignorum et maxime quae participant astrictiōnis simul et absterfionis, velut ulmus expurgat impletque ulcera humida.

[4. *De sarcocolla.*] Sarcocolla lachryma est arboris persicae. Mixtam vim habet ex emplastica quadam substantia et paucula amara. Itaque citra morsum desiccatur, ac proinde glutinare vulnera valet.

[5. *De satyrio.*] Satyrium aut trifolium humidum et calidum temperamento est, quāmobrem gustu quoque apparet dulce, attamen excrementitiam et flatuosam humiditatem possidet. Quocirca ad venerem incitat. Haec vero et herbae ipsius radix praestare potest. Porro, ut quidam ajunt, ex vino nigro austero potum sanat opisthotonon.

[6. *De selino, apio.*] Apium usque adeo calidum est, ut et urinas et menses cieat. Flatus quoque discutit

Ed. Chart. XIII. [226. 227.]

Ed. Bas. II. (108.)

μᾶλλον τῆς πόας τὸ σπέρμα. καὶ τοῦ ὄρεοσελίνου δὲ καὶ τοῦ ἵπποσελίνου παραπλήσιος ἡ δύναμις. ἀσθενέστερον δὲ τὸ ἵπποσελίνον, ὥσπερ ἰσχυρότερον τὸ ὄρεοσελίνον.

[ζ. Περὶ σέρεως.] Σέρις ὑπόπικρόν ἐστι λάχανον καὶ μᾶλλον τὸ ἄγριον. ὅπερ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο πικρίδα προσγορεύουσιν ἔνιοι, τινὲς δὲ κικώριον ὀνομάζουσιν. ἐστὶ δ' αὐτὴ ξηρᾶς μὲν καὶ ψυχρᾶς κράσεως ἀμφοτέρα κατὰ τὴν πρώτην ἀπόστασιν ἔχουσα. ἡ δ' ἡμερὸς ἐπὶ μᾶλλον μὲν ψύχει τῆς ἀγρίας, ἐπιμιξία δὲ πολλῆς ὀθνίας ὑγρότητος ἀπόλλυσι τὸ ξηραίνειν. ἀμφοτέραι δὲ μετέχουσι τῆς στυφούσης ποιότητος, ὥσπερ καὶ ἡ χονδρίλη· καὶ γὰρ αὐτὸ σέρεως εἶδος ἐστίν.

[η'. Περὶ σερίφου.] Σερίφον. εἴρηται μὲν περὶ τούτου κατὰ τὸ ἕκτον βιβλίον ἐν τῷ περὶ ἀψινθίου λόγῳ. παραπλήσιον μὲν γὰρ ἐστὶν ἀψινθίῳ κατὰ τὴν ιδέαν καὶ τὴν γεῦσιν, ὅμως μὴν διαλλάττει, κατὰ μὲν τὴν γεῦσιν τῷ μήθ' ὁμοίως ἐκείνῳ στύφειν καὶ μᾶλλον θερμαίνειν τε καὶ πικράζειν μετὰ τινος ἀλυκότητος· ἐν δὲ τῇ δυνάμει τῷ κακοστό-

et magis semen quam herba ipsa. Sed et oreoselini et Hipposelini similis vis est, verum Hipposelinon imbecillius est, oreoselinon valentius.

[7. *De seride, cichorio.*] Seris olus est subamarum et magis quod agreste est, quod ob id ipsum amaram quidam nuncupant, quidam vero cichorium appellant. Est autem ea siccae frigidaeque temperiei, utrumque primo excessu. Porro domestica magis etiam quam agrestis refrigerat, sed et humiditatis multae admixtio siccitatem extinguit. Verum utraque astringentis qualitatis est particeps, velut et chondrila, nam et ipsa est sereos species.

[8. *De seripho.*] Seriphum. Dictum sane de hoc est et in sexto libro in sermone de absinthio, est enim absinthio tum specie tum gustu simile. Attamen discrepat, gustu quidem, quandoquidem non aequè ut illud astringat, plusque calefaciat, amaroremque quendam cum falsedine resipiat. Facultate vero, tum quod stomacho infestum sit,

Ed. Chart. XIII. [227.]

Ed. Bas. II. (108.)

μαχον εἶναι καὶ μᾶλλον ἀμυνθίου κτείνειν ἐλμινθας, ἔξωθεν τε ἐπιτιθέμενον καὶ εἰς τὸ τοῦ σώματος λαμβανόμενον. καὶ δὴ καὶ θερμαίνειν μὲν ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως ἐπιτεταμένης θετέον αὐτὸ, ξηραίνειν δὲ κατὰ τὴν τρίτην.

[θ'. Περὶ σεσέλευς.] Σεσέλι. καὶ ἡ ῥίζα μὲν, ἐτι δὲ καὶ ὁ καρπὸς τῶν θερμαινόντων εἰς τοσοῦτόν ἐστιν ὥς ἱκανῶς οὐρητικὸν ὑπάρχειν φάρμακον. ἔστι δὲ καὶ λεπτομερὲς, ὥς καὶ πρὸς ἐπὶληψίας τε καὶ ὀρθοπνοίας ἀρμόττειν.

[ι'. Περὶ σησαμόν.] Σησαμον οὐκ ὀλίγον ἔχει τὸ γλίσχερον ἐν αὐτῷ καὶ λεπτόν, ὅθεν ἐμπλαστικόν τ' ἐστὶν ἅμα καὶ μαλακτικόν καὶ μετρίως θερμὸν. τῆς δ' αὐτῆς δυνάμεως ἐστὶ καὶ τὸ ἐλαιον τὸ ἐξ αὐτοῦ. καὶ τῆς πόας δὲ τὸ ἀφέψημα παραπλησίως ἐστὶ δυνάμεως.

[ια'. Περὶ σησαμοειδοῦς.] Σηταμοειδὲς τὸ μέγα, ὅπερ καὶ Ἀντικυρικὸς ἐλλέβορος ὠνόμασται διὰ τὸ καθαίρειν αὐτοῦ τὸ σπέρμα παραπλησίως ἐλλεβόρῳ. τοῦτο καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει παραπλησίον ἐστὶν ἐλλεβόρῳ. καὶ μέντοι καὶ κατὰ τὸ ὄψιν τε καὶ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν ὅμοιον ἐκείνῳ τὴν δυνάμιν ἐστὶν.

magisque absinthio lumbricos necet, sive foris impositum, sive intro in corpus assumptum. Et sane calefacere ipsum in secundo ordine intenso censendum est, exiccare in tertio.

[9. *De seseli.*] Seseli. Et radix quidem, sed et fructus usque adeo calefacit, ut admodum urinam movere queat. Sed et tenuium est partium, ut et comitiali morbo et orthopnoeis competat.

[10. *De sesamo.*] Sesamon non parum in se continet viscosum et pingue, quare emplasticum est et emolliens ac modice calidum. Ejusdem facultatis est quod ex eo conficitur oleum. Et herbae quoque decoctum similem vim obtinet.

[11. *De sesamoide magno.*] Sesamoides magnum, quod et Anticyricus helleborus appellatum est, propterea videlicet quia semen ejus ut helleborus purgat, hoc et reliqua facultate helleboro simile est. Nam et in abstergendo, calefaciendo deficcandoque similem illi vim obtinet.

Ed. Chart. XIII. [227. 228.]

Ed. Bas. II. (108.)

[ιβ'. Περὶ σησαμοειδούς τοῦ λευκοῦ.] Σησαμοειδούς τοῦ λευκοῦ τὸ σπέρμα μετέχει μὲν τινος καὶ δαιμείας ποιότητος, πικρὸν δ' ἱκανῶς ἐστὶ. θερμαίνει τοιγαροῦν καὶ ῥήσσει καὶ ῥύπτει.

[ιγ'. Περὶ σιδηροΐτιδος.] Σιδηροΐτις ἔχει μὲν τι καὶ ῥυπτικόν, ἀλλὰ τὸ γε πλεον αὐτῆς ὑγρόν ἐστὶ καὶ μετρίως ψυχρόν, ὀλίγης δέ τινος μετείληφε στύψεως, ὅθεν ἀφλέγμαντός τ' ἐστὶ καὶ κολλητικός. καλοῦσι δ' ἔνιοι καὶ τὴν Ἀχιλλεῖον σιδηροΐτιν ἐμφερῆ μὲν τῇ [228] προειρημένη κατὰ τὴν δύναμιν οὖσαν, εἰς γε τὰ νῦν εἰρημένα, πλεονεκτούσης δ' αὐτῆς τῇ στύψει. διὸ καὶ πρὸς αἰμορροαγίας τε καὶ δυσεντερίας καὶ τοὺς γυναικείους ἀρμόττει ῥοῦς.

[ιδ'. Περὶ σικύου ἐδωδύμου.] Σίκνος ἐδωδύμος ὁ μὲν ἤδη πέπων λεπτομερεστέρας ἐστὶν οὐσίας, ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος παχυμερεστέρας. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ῥυπτικῆς τε καὶ τμητικῆς μετειλήφασι δυνάμει, ὅθεν οὐρητικοί τ' εἰσὶ καὶ λαμπρόνους τὸ σῶμα, καὶ μᾶλλον εἰ ξηράνας τις τὸ σπέρμα, καὶ πείτα κόψας τε καὶ σήσας ῥύμματι χρωῶτο. κρατεῖ δ' ἐν αὐ-

[12. *De sesamoide albo.*] Sefamoidis albi semen nonnullam item acrem qualitatem continet, sed multum amarum est. Calefacit itaque, rumpit et extergit.

[13. *De sideritide.*] Sideritis habet quidem etiam abstergendi quandam facultatem, sed plurima ejus pars humida est et mediocriter frigida, paucula vero inest astrictio. Quare phlegmonem sedat et glutinat. Quidam etiam vocant Achilleam sideritim, quae propositae quidem quod ad jam dicta attinet viribus est non dissimilibus, caeterum astrictione exuperat. Quare ad sanguinis eruptiones, dysenterias et muliebre profluvium congruit.

[14. *De cucumere esculento.*] Cucumis esculentus maturus quidem tenuioris essentiae est, qui immaturus est crassioris. Sed et abstergendi et incidendi facultas eis inest, quare et urinam movent et corpus splendidum reddunt, ac magis quoque siquis semine arefacto contusoque atque cribrato vice pulveris absterforii utatur. Superat in eis hu-

Ed. Chart. XIII. [228.]

Ed. Bas. II. (108.)

τοῖς ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ κρᾶσις, οὐ μὴν ἰσχυρῶς, ἀλλ' ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ πον τάξει τίθεται. εἰ μέντοι τις τὸ σπέρμα ξηραίνειν ἢ τὴν ῥίζαν, οὐκέτ' οὐδὲ τῆς ὑγρᾶς ἐστὶ φύσεως, ἀλλ' ἤδη τῆς ξηραίνουσῃς κατὰ τὴν πρώτην πον τάξιν, ἢ καὶ τὴν δευτέραν ἀρχομένην. ἐστὶ δὲ καὶ τὸ ῥυπτικὸν ἐν τοῖς πλέον ἢ ἐν τῇ σαρκὶ τοῦ καρποῦ.

[μέ. Περὶ σικύου ἀγρίου.] Σικύου ἀγρίου καὶ ὁ τοῦ καρποῦ χυλὸς, ὃν ἐλατήριον ὀνομάζουσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ὁ τῆς ῥίζης τε καὶ τῶν φύλλων, ἐπιτήδειοι τυγχάνουσιν ὄντες εἰς τὰς ἰάσεις. τὸ μὲν οὖν ἐλατήριον ἔμμηνα προκαλεῖται καὶ τὰ κυσύμενα διαφθείρει προστιθέμενον, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ πικρά τε ἅμα καὶ λεπτομερῆ, μάλιστα εἰ καὶ θερμότητος τινος μετέχει, καθάπερ οὖν καὶ τὸ ἐλατήριον. ἄκρως μὲν γὰρ ἐστὶ πικρὸν, ἐπ' ὀλίγον δὲ θερμὸν, ὡς ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως εἶναι κατὰ θερμότητα. εὐθύς δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως· οὕτω γοῦν αὐτῷ καὶ συναγγκίους διαχρίουσιν ἐνίοι μετὰ μέλιτος, ἢ ἐλαίου παλαιοῦ. ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῖς ἰκτερικοῖς ἐγχεόμενον μετὰ γάλακτος ταῖς ῥίσιν. οὕτω δὲ χρώμενον καὶ κεφαλαλγίας ἰᾶται.

milda frigidaque temperies, non tamen magnopere, sed quasi in secundo censetur ordine. Attamen si quis aut semen aut radicem arefaciat, haud etiam humidæ fuerit naturæ, sed jam deficcantis, idque in primo quodammodo ordine aut etiam secundo, sed incipiente. Est et in istis major abstergendi facultas quam in fructus ipsius carne.

[15. *De cucumere agresti.*] Cucumeris agrestis tum fructus ipsius succus, quem vocant elaterium, tum non minime radicis et foliorum ad medicationes perutilis est. Elaterium itaque menses ciet, et foetum interimit appositum, ceu alia omnia amara et subtilium partium, maxime si quam habeant caliditatem, velut nimirum elaterium, summe siquidem amarum est, leviter calidum, ut ex secundo sit ordine calefacientium. Porro tale protinus quoque digerendi vim possidet. Sie igitur eo angina laborantes inungunt quidam cum melle aut oleo vetere. Bonum item est regio morbo affectis fustum cum lacte in nares. Sed et dolores capitis

Ed. Chart. XIII. [228.]

Ed. Bas. II. (108. 109.)

τὸ μὲν οὖν ἐλατήριον τοιοῦτον, ὃ δὲ τῆς ῥίζης χυλὸς, ὥσπερ γε καὶ ὁ τῶν φύλλων, ὅμοιοι μὲν ἐλατηρίῳ τὴν δύναμιν, ἀσθενέστεροι δέ. καὶ αὕτῃ δὲ ἡ ῥίζα παραπλησίως ἐστὶ δυνάμεως. καὶ γὰρ ῥύπτει καὶ διαφορεῖ καὶ μαλάττει, ξηραντικώτερος δ' αὐτῆς ἐστὶν ὁ φλοιός.

(109) [ιστ'. Περὶ σιλφίου.] Σιλφίου θερμότητος μὲν ἐστὶν ὁ ὀπός, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλὸς καὶ ἡ ῥίζα θερμαίνει γενναίως. ἐστὶ δὲ φυσωδιστέρας οὐσίας ἅπαντα καὶ κατὰ τοῦτο δύσπεπτα. ἔξωθεν μέντοι κατὰ τοῦ σώματος ἐπιτιθέμενα δραστηριοδέστερα, καὶ μάλιστα πάντων ὁ ὀπὸς ἐλκτικῆς ἱκανῶς ὑπάρχων δυνάμεως. καὶ μὲν δὴ καὶ καθαιρετικὸν καὶ ἀποτηκτικὸν τι ἔχει διὰ τὴν προειρημένην αὐτοῦ κράσιν.

[ιζ'. Περὶ σίσωνος.] Σίσων θερμὸς καὶ ὑπόπικρός ἐστι τὴν γεῦσιν. ὅθεν οὖρητικός τ' ἐστὶ καὶ πεπτικός, ἐμμήνων τε προκλητικός ἐκφρακτικός τε τῶν κατὰ τὰ σπλάγχνα πασῶν ἐμφράξεων.

[ιη'. Περὶ σίου.] Σίον, εἰς ὅσον ἀρωματίζει πῶς κατὰ τὴν γεῦσιν, εἰς τοσοῦτον καὶ θερμαινούσης πῶς μετέλῃφει

fanat hoc usu. Atque elaterium quidem ejusmodi est, at radicis succus, ut et foliorum, licet elaterio similem vim habeat, imbecilliolem tamen. Sed et ipsa radix assimilem facultatem possidet, abstergit namque, digerit atque emolhit. Porro cortex ea potentius desiccatur.

[16. *De lacerpicio.*] Silphii liquor calidissimus est, verum enim vero et folia et caulis et radix sat strenue calefaciunt. Sed omnia flatulentiae magis essentiae sunt, ac proinde coctu difficilia, foris tamen imposita corpori efficaciora, et omnium potissimum liquor admodum trahentem facultatem possidens. Attamen et excrementas emolliendi et liquandi vim quandam, propter propositam temperiem obtinet.

[17. *De fistone.*] Sifon calidus et subamarus gustu est, quare et urinam movet et concoquit mensesque provocat, omnesque viscerum obstructions disjicit.

[18. *De sione.*] Sion quantum gustu quodammodo odoratum est, tantum etiam calefacientis facultatis est par-

Ed. Chart. XIII. [228. 229.]

Ed. Bas. II. (109.)

δυνάμειος. ἔστι δὲ διαφθορητικὸν τε καὶ διουρητικὸν καὶ λίθων τῶν ἐν νεφροῖς θρυπτικὸν καὶ ἐμμήνων ἀγωγόν.

[229] [ιθ'. Περὶ σισάρου ῥίζης.] Σισάρου ἡ ῥίζα ἐφθείσα εὐστόμαχος τέ ἐστι καὶ οὐρητική, θερμαίνουσα κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ἔχουσα δὲ τι καὶ πικρότητος καὶ τι στυψέως βραχείας.

[ι. Περὶ σισυμβρίου.] Σισύμβριον λεπτομεροῦς διαφθορητικῆς, θερμαίνουσης καὶ ξηραίνουσης κατὰ τὴν τρίτην τάξιν ἔστι δυνάμειος τε καὶ κράσεως. καὶ τὸ σπέρμα δ' αὐτοῦ λεπτομερές τε καὶ θερμόν ἐστιν, ὅθεν σὺν οἴνῳ τινὲς αὐτὴν διδόασιν τοῖς τε λύζουσιν καὶ τοῖς στροφουμένοις.

[κα'. Περὶ σισυμβρίου.] Σισύμβριον, ὅπερ ἔνιοι καρδαμίνην ὀνομάζουσιν, ἐπειδὴ καρδαμῶμον τι παραπλήσιον ἔχει κατὰ τὴν γεῦσιν, ὅταν μὲν ξηρόν ᾖ, τῆς τρίτης ἔστι τάξεως τῶν ξηραίνοντων τε ἅμα καὶ θερμαίνοντων, ὅταν δ' ὑγρόν τε καὶ χλωρόν, τῆς δευτέρας.

[κβ'. Περὶ σκάνδικος.] Σκάνδιξ τῶν ἀγρίων ἔστι λεγόμενων, ὑπόδρομὸν τε καὶ πικρόν, ὥς εἶναι ἐν τῷ ξηραίνειν τε

ticeps. Sed et digerit et urinam movet et calculos renum frangit et menses evocat.

[19. *De sisfari radice.*] Sisfari radix cocta stomacho grata est et urinam movet secundo ordine calefaciens, aliquid habens amaroris cum levi astrictione.

[20. *De sisymbrio.*] Sisymbrium tenuium partium, digerentis, calefacientis et resiccantis facultatis est et temperiei in tertio ordine. Sed et semen ejus tenuium partium est et calidum, quocirca ipsum quidam cum vino exhibent singultientibus et tormina patientibus.

[21. *De sisymbrio, candamine.*] Sisymbrium quod quidam cardaminen vocant, quandoquidem cardamomo simile quiddam gustu praeferit, quum siccum est, tertii est ordinis calefacientium et desiccantium: quum humidum et viride, secundi.

[22. *De scandice.*] Scandix ex agrestium olerum genere est, subacre et amarum, adeo ut in siccando et ca-

Ed. Chart. XIII. [229.]

Ed. Bas. II. (109.)

καὶ τῷ θερμαίνειν ἦτοι τῆς δευτέρας τάξεως ἐπιτεταμένης ἢ τρίτης ἀρχομένης. οὐρητικὸν δ' ἱκανῶς ἐστὶ καὶ τῶν ἀπλάγ-
χων ἐκφρακτικόν, ἐκ τῶν εἰρημένων ποιότητων συγκείμενον.

[κγ. Περὶ σκίλλας.] Σκίλλα τμητικῆς ἱκανῶς ἐστὶ δυνάμεως, οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε θερμῆς, ἀλλὰ κατὰ γε τοῦτο θείη ἂν τις αὐτὴν ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει τῶν θερμαινόντων. ἄμεινον δ' ὀπτῶντας ἢ ἐψοῦντας λαμβάνειν· ἐκλύεται γὰρ οὕτως αὐτῆς τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως.

[κδ. Περὶ σκολύμου ῥίζης.] Σκολύμον ἢ ῥίζα πλῆθος οὔρων ἀγχι δυσωδῶν, εἰ τις αὐτὴν ἐν οἴνῳ καθειψήσας πίνει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς δυσωδίας ἰᾶται τῶν τε μασχαλῶν καὶ ὅλου τοῦ σώματος. τοῦτο μὲν οὖν ὥς καθαρτικῷ τοιούτου χυμοῦ τῷ φαρμάκῳ καθ' ὅλην ὑπάρχει τὴν οὐσίαν. ἡ δὲ κατὰ τὰς ποιότητας ἐνέργεια θερμὸν μὲν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν ἤδη πληρουμένην ἢ τρίτην ἀρχομένην ἐνδείκνυται τὸ φάρμακον, ξηρὸν δὲ κατὰ τὴν δευτέραν.

[κε. Περὶ σκορδίου.] Σκόρδιον. ἐκ πολυειδῶν τοῦτο καὶ χυμῶν καὶ δυνάμεων σύγκειται· καὶ γὰρ καὶ πικρὸν ἔχει

lesaciendo fit secundi ordinis intensi, aut tertii incipientis. Urinam valenter ciet et viscera obstructione liberat, ex dictis qualitatibus constans.

[23. De scilla.] Scilla admodum incidentem facultatem oblinet, non tamen admodum calidam. Sed secundum hoc eam quispiam secundi ordinis censcat calefacientium. Praestat autem aut assam, aut elixam sumere, sic enim virium ejus vehementia exolvitur.

[24. De scolymi radice.] Scolymi radix copiosam urinam graveolentem elicit, si quis eam in vino coctam bibat, ac proinde graveolentiam sanat tum alarum tum totius corporis. Atque hoc sane medicamento ex tota inest essentia, nimirum quum succus sit purgatorius. At quae secundum qualitates editur actio, calidum in secundo ordine completo aut tertio incipiente medicamentum indicat, sic cum vero in secundo.

[25. De scordio.] Scordium. Ex variis id tum saporibus tum facultatibus constat, nam et amarum quid

Ed. Chart. XIII. [229. 130.]

Ed. Bas. II. (109.)

τι καὶ στρυφνὸν καὶ δριμύ, καὶ μάλιστα γε σκορόδῳ προσ-
 εοικεν αὐτοῦ τὸ δριμύ, ὅθεν, οἶμαι, καὶ τὴν προσηγορίαν
 ἀπηνέγκατο. διακαθαίρει τοιγαροῦν ἅμα καὶ θερμαίνει τὰ
 σπλάγχνα καὶ καταμήνια καὶ οὖρα κινεῖ καὶ σπάσματα καὶ
 ῥήγματα καὶ πλευρῶν ἀλγήματα κατ' ἐμφραξιν καὶ ψύξιν
 ἴσται πινόμενον, κολλᾷ μὲν τὰ μεγάλα τραύματα χλωρὸν
 ἐπιπλάσσομενον, ἀνακαθαίρει δὲ τὰ ῥυπαρά, καὶ εἰς οὐλήν
 ἄγει τὰ κακοήθη ξηρὸν ἐπιπλάσσομενον.

[230] [κσ'. Περὶ σκορόδου.] Σκόροδον ξηραίνει καὶ
 θερμαίνει κατὰ τὴν τετάρτην ἀπέστασιν. τὸ δ' ὀφιοσκόρο-
 δον ὀνομαζόμενον ἄγριόν ἐστι σκόροδον ἰσχυρότερον τοῦ
 ἡμέρου, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἄγρια.

[κζ'. Περὶ σκοροδόπρασον.] Σκοροδόπρασον ὥσπερ ἐν τῇ
 γεύσει τε καὶ τῇ ὁσμῇ μικτὴν σκόροδον τε καὶ πράσον κέκτη-
 ται ποιότητα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῇ δυνάμει.

[κη'. Περὶ σκορπιοειδοῦς.] Σκορπιοειδὲς θερμαίνει μὲν
 κατὰ τὴν τρίτην τάξιν, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν δευτέραν.

obtinet et acerbum et acre, et maxime scorodo *allio* affi-
 milis ejus est acrimonia, unde sane mea sententia nomen-
 claturam sortitum est. Expurgat igitur simulque calefacit
 viscera, tum menses urinamque provocat. Praeterea con-
 vulsa ruptaque et laterum dolores ab obstructione et frigore
 natos sanat epotum. Denique viride quidem illitum magna
 vulnera conglutinat, sed fordida perpurgat et contumacia
 ad cicatricem perducit illitum aridum.

[26. *De scorodo, allio.*] Allium defiecat et calefacit
 quarto excessu. Porro ophioscorodon agreste allium est,
 domestico valentius, ceu reliqua agrestia omnia.

[27. *De scorodopraso.*] Scorodoprason sicut gustu
 et odore mediam scorodi, *allii*, et prasi, porri, qualitatem
 possidet, ita et viribus.

[28. *De scorpioide.*] Scorpioides calefacit ordine
 tertio, defiecat secundo.

Ed. Chart. XIII. [230.]

Ed. Bas. II. (109.)

[κθ'. Περὶ σμίλακος.] Σμίλαξ ἢ τάξος δένδρον ἐστὶ δηλητηρίου δυνάμεως.

[λ'. Περὶ σμύρνης.] Σμύρνα τῆς δευτέρας ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων τε καὶ ξηραίνόντων. ἐπιπλαττομένη γοῦν τοῖς ἐν κεφαλῇ τραύμασιν κολλᾷν αὐτὰ δύναται. μετέχει δὲ καὶ πικρότητος οὐκ ὀλίγης, δι' ἣν ἔμβρουα καὶ ἔλμινθας κτείνει τε καὶ ἐκβάλλει. ὑπάρχει δ' αὐτῇ καὶ τὸ ῥυπτικόν ἐντεῦθεν. οὕτω γοῦν καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς μίγνυται δυνάμεσιν, ὅσαι πρὸς ἔλκη καὶ οὐλὰς παχείας συντίθενται. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐπιμίγνυται τοῖς πρὸς βῆχα χρονίαν καὶ ἄσθμα διδομένοις φαρμάκοις, οὐ μὴν τραχύνει γε τὴν ἀρτηρίαν ὥς ἓνια τῶν ῥυπτόντων, ἀλλ' οὕτως ἔχει μετρίαν τὴν ῥύψιν, ὥστ' ἔνιοι καὶ τοῖς ἀρτηριακοῖς ὀνομαζομένοις φαρμάκοις μιγνύουσιν αὐτὴν ὥς θερμαῖνόν τε καὶ ξηραῖνον αὐτάρκως φάρμακον, οὐδὲν εὐλαβούμενοι τὴν ἐκ τῆς πικρότητος ῥύψιν.

[λα'. Περὶ σμύρνης βοϊκῆς.] Σμύρνα βοϊκὴ δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, διαχυτικὴν, μαλακτικὴν.

[29. *De smilace.*] Smilax aut taxus arbor est venenosae facultatis.

[30. *De smyrna, myrrha.*] Myrrha secundi ordinis est tum calefacientium, tum desiccantium. Itaque capitum vulneribus illita glutinare ea potest. Inest et amaror non paucus per quem foetum et lumbricos tum enecat tum ejicit. Adest hinc ei et abstergendi facultas. Sic igitur ocularibus miscetur facultatibus, utique quae ad ulcera et crassas cicatrices praeparantur. Eadem de causa inditur et medicamentis, quae ad tussim veterem et asthma exhibentur. Non tamen arteriam exasperat sicut abstergentium nonnulla, verum adeo moderatam obtinet absterfionem, ut nonnulli eam arteriacis quae vocant medicamentis commisceant tanquam sufficienter calefaciens et desiccans medicamentum, scilicet absterfionem proficiscentem ab amaro nihil verentes.

[31. *De myrrha boeotia.*] Myrrha boeotia vim habet calefaciendi, fundendi, emolliendi.

Ed. Chart. XIII. [230. 231.]

Ed. Bas. II. (110.)

(110) [λβ. Περὶ σμυρνίου.] Σμύρνιον, οἱ δ' ἵππο-
 σελίνον ὀνομάζουσιν ἄγριον, ἐκ ταύτου γένους ἐστὶ καὶ
 τοῦτο τῷ σελίνῳ τε καὶ πετροσελίνῳ. καὶ εἴη ἂν σελίνου μὲν
 ἰσχυρότερον, πετροσελίνου δὲ ἀσθενέστερον. ἐμμήνων τε οὖν
 ἀγωγόν ἐστὶ καὶ εὐρητικόν καὶ θερμὸν καὶ ξηρόν κατὰ τὴν
 τρίτην τάξιν. οἱ δ' ἐν Κιλικίᾳ πετροσελίνον ὀνομάζουσιν ἐν
 τῷ Ἀρανω γεννώμενον. ἐστὶ μέντοι καὶ αὐτὸ σμύρνιον, ἥτιον
 δ' ἐστὶν δριμύ πετροσελίνου καὶ σμυρνίου, καὶ διὰ τοῦτο
 καὶ κατὰ τραυμάτων ἐπιτίθεσθαι δύναται τῷ ξηραίνειν ἀλύ-
 πως. ἀλλὰ καὶ διαφορητικόν ἐστὶ τῶν ἐσκληρουσμένων. ἡ δ'
 ἄλλη δύναμις αὐτοῦ παραπλησία σελίνῳ τ' ἐστὶ καὶ πετρο-
 σελίνῳ, διὸ καὶ τῷ σπέρματι χρώμεθα πρὸς τὰ καταμήνιά
 τε καὶ οὖρα καὶ ἄσθματα.

[231] [λγ. Περὶ σόγχου.] Σόγχος ἐπειδὴν μὲν τελειω-
 θῇ, τῶν ἀκανθωδῶν ἐστὶν φυτῶν, χλωρὸς δ' ἔτι καὶ ἀπα-
 λὸς ἐσθίεται τοῖς ἄλλοις ἀγρίοις λαχάνοις ὡσαύτως. ἡ κρᾶ-
 σις δ' αὐτοῦ μικρὴ πῶς ἐστὶ, οὐγκείται γὰρ ἐξ ὑδατώδους
 τε καὶ γεώδους οὐσίας, ἀμφοῖν ἀτρέμα ψυχρῶν. καὶ γὰρ
 στύψεως τι μετέχει καὶ σαφῶς ἐμψύχει, καταπλασσόμενός τε

[32. *De smyrnio.*] Smyrnum quidam hipposelinum
 agreste cognominant. Ex eodem genere et ipsum cum apio
 est et petroselino. Fueritque apio quidem validius, imbe-
 cillius petroselino. Menfes itaque et urinas movet, calidum
 ficcumque tertio ordine. Cilices petroselinum nominant
 quod in Amano nascitur. Est sane et ipsum smyrnum,
 verum minus acre petroselino smyrnioque. Proinde sane
 ulceribus imponi potest, quia videlicet sine molestia deficcet.
 Sed et discentere quae indurata sunt potest. Reliqua vis
 ejus apio et petroselino similis est. Quocirca et semine ejus
 utimur ad menfes, urinas et asthmata.

[33. *De soncho.*] Sonchus ubi adoleverit, ex spi-
 nosis plantis est. Caeterum viridis etiamnum et tener estur
 perinde ut caetera agrestia olera. Temperamentum ejus
 quodammodo mixtum est, constat enim ex aquea terreaque
 essentia, utraque leviter frigida. Nam et astrictionis cujus-
 dam est particeps, et sive cataplasmatibus in morem illinatur

Ed. Chart. XIII. [231.]

Ed. Bas. II. (110.)

καὶ ἐσθιόμενος. ἐπειδὴ δὲ τελέως ξηρανθῇ, γεώδης ἢ κρᾶσις αὐτοῦ γίνεται μετρίως θερμότητα ἔχουσα.

[δ'. Περὶ σπαργανίου.] Σπαργάνιον ξηραντικῆς καὶ τοῦτο δυνάμεως ἐστὶ.

[λέ'. Περὶ σπάρτης.] Σπάρτη, ὧς τὰς ἀμπέλους παρ' ἡμῶν δεσμοῦσιν, ὃ τε καρπὸς καὶ ὁ τῶν ῥάβδων χυλὸς ἐλκτικῆς οὐκ ἀγεννῶς ἐστὶ δυνάμεως.

[λστ'. Περὶ σταφυλίνου.] Σταφυλίνος ὁ μὲν ἡμέρος ἀσθενέστερος, ὁ δ' ἄγριος ἰσχυρότερος εἰς ἅπαντα. οὐρα δὲ κινεῖ καὶ καταμήνια προτρέπει καὶ σύμπασα μὲν ἢ πόα, μάλιστα δὲ τὸ σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα. ἔχει δέ τι καὶ ῥυπτικὸν ἐν ἑαυτῷ, διὸ καὶ τὰ φαγεδαινικὰ τῶν ἐλκῶν ἐνιοὶ τοῖς φύλλοις αὐτοῦ χλωροῖς μετὰ μέλιτος καταπλάττουσι ὑπὲρ τοῦ καθαρὰ ποιῆσαι.

[λζ'. Περὶ στάχνης.] Στάχνης, ὁ παραπλήσιος τῷ πρασίῳ θάμνος, δριμύς γενόμενός ἐστι καὶ πικρὸς τῆς τρίτης τάξεως ὑπάρχων τῶν θερμαινόντων, ὥστ' εὐλόγως οὐ κατα-

sive edatur, manifesto refrigerat. Postea vero quam plane reficcatus fuerit, terrestre ejus temperamentum redditur, modicam habens caliditatem.

[34. *De sparganio.*] Sparganium et ipsum desiccantis est facultatis.

[34. *De sparto, genista.*] Sparti quo et vites alligant tum fructus tum virgarum succus, non imbecilliter trahentis est facultatis.

[36. *De staphilino, pastinaca.*] Staphilinus sativus imbecillior, agrestis ad omnia potentior est. Urinas mensesque provocat cum herba quidem tota, tum maxime semen ac radix. Habet porro etiam absterforium in se quippiam. Quamobrem ulcerum phagedaenica quidam foliis ejus viridibus cum melle, quo pura reddant, illinunt.

[37. *De stachy.*] Stachys frutex ille marrubio similis, gustu acri et amaro, tertii est ordinis calefacientium.

Ed. Chart. XIII. [231.]

Ed. Bas. II. (110.)

μήντα κινεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀμβλωθρίδιον ἐστὶ φάρμακον, ἐκβάλλει τε χόρια.

[λή. Περὶ στοιβῆς.] Στοιβῆς ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα μάλιστα ἐστὶ χορήσιμα, στυπτικὴν ἔχοντα δύναμιν ἀδηκτον. ἐστὶ δὲ καὶ τῷ ξηραίνειν ἐναργῶς κατὰ τὴν τρίτην που τάξιν ἀρχομένην, ὅθεν αὐτῶν τὸ ἀφέψημα καὶ δυσεντερικοῖς ἐτίεται καὶ ὡς πνοροῦσι καὶ κολλητικοῖς ὑπάρχει μεγάλων τραυμάτων. ἐναργέστερον δὲ ταῦτα ποιεῖ μετ' οἶνον μέλανος αὐστηροῦ, ξηραίνει γὰρ ἰσχυρῶς ἀπάσας τὰς παρὰ φύσιν ὑγρότητας. ἐτι δὲ χλωρὰ τὰ φύλλα καταπλασσομένα δύναμιν ἐφεικτικὴν αἱμορραχίας ἔχει καὶ τὰς ἐκ πληγῆς δὲ συγχύσεις τῶν ὀφθαλμῶν ὀνίτησι καταπλασσομένοις.

[λθ. Περὶ στοιχαδός.] Στοιχαδός ἡ μὲν πρὸς τὴν γένειν ποιότης πικρά τ' ἐστὶ καὶ ὑποστυφουσα μετρίως, ἡ δὲ κράσις σύνθετος ἐκ τε ψυχρᾶς γεώδους οὐσίας ὀλίγης, ἀφ' ἧς στυφεῖ, καὶ λελεπτυσμένης ἑτέρας γεώδους πλείονος, ἀφ' ἧς πικράζει. διὰ δὲ τὴν ἀμφοτέρων συνοδὸν ἐκφράττειν καὶ λεπτύνειν καὶ ἀπορροῦπτειν καὶ ῥωννύναι πέφυκε τὰ τε

Quamobrem rationabiliter non menses solum provocat, sed et abortum affert et fecundas ejicit.

[38. De stoebe.] Stoebes fructus et folia maximo sunt usui, astringendi vim habentia mordacitatis expertem. Sed et deficcant evidenter in tertio fere ordine incipiente. Quamobrem decoctum eorum dysentericis injicitur et auribus pure fluentibus, tam vulnera magna conglatinat. Evidentius haec praestat cum vino atro austero, valenter enim deficcat omnes praeter naturam humiditates. Praeterea folia viridia si illinantur, vim habent erumpentis sanguinis suppressendi. Denique et oculorum ex ictu suffusiones illita juvant.

[39. De stoechade.] Stoechadis gustu quidem qualitas amara est et mediocriter subastringens, caeterum temperies composita, nempe ex terrena essentia frigida exigua, unde sane astringit, et extenuata altera terrena copiosiore a qua utique amara est. Ob utrorumque vero convenientiam et coitum obstructione liberare, extenuare, extergere

Ed. Chart. XIII. [231, 232.]

Ed. Bas. II. (110)

ἐπλάγχθη πάντα καὶ ὅλου τοῦ ζώου τὴν ἔξιν. ἐδείχθη γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὥς ὅσα σύγκειται φάρμακα πρὸς τῶν τοιούτων οὐσιῶν τὰς εἰρημένας ἐνεργείας ἐνεργεῖ.

[232] [μ'. Περὶ στρατιώτης.] Στρατιώτης ὁ μὲν ἐνυδρὸς ὑγρὸς καὶ ψυχρὸς τὴν δύναμιν, ὁ δὲ χειρσαῖος ἔχει τὴν καὶ στύψιν, ὥστε διὰ τοῦτο καὶ τραύματα δύνασθαι κολλᾶν καὶ τοῖς ἑλκεσιν εἶναι χρήσιμος. ἐνιοὶ δ' αὐτῷ καὶ πρὸς αἰμορραγίαν χρῶνται καὶ πρὸς σύριγγας.

[μα'. Περὶ στρουθίου.] Στρουθίου τῇ ῥίζῃ μάλιστα χρώμεθα δοιμείᾳ μὲν οὕτῃ κατὰ τὴν γεῦσιν, θερμῇ δὲ καὶ ξηρᾷ κατὰ τὴν κράσιν, ἐκ τῆς τετάρτης δὴπον τᾶξως. ἔστι δὲ καὶ ῥυπτική καὶ ἐρεθιστική, διὰ τοῦτο καὶ πταρμούς κινεῖ τοῖς ἄλλοις ὡσαύτως, ὅσα δοιμείᾳ τ' ἔστι γεγόμενα καὶ θερμὰ ταῖς κράσεσιν.

[μβ'. Περὶ στύρακος.] Στύραξ θερμαίνει, μαλαττεῖ, συμπέπτει, διὸ καὶ βήχας καὶ κατάρρους καὶ κορυζας καὶ βράγχους θνήσκειν, ἐμμηνά τε προτρέπει πινόμενόν τε

roborareque tum viscera omnia, tum totum corpus est nata. Supra namque ostensum est, quod quae ex ejusmodi essentiis constant medicamenta, dictos effectus reddere possint.

[40. *De stratiote.*] Stratiotes aquaticus quidem, humida et frigida facultate est, terrestris vero nonnihil habet astrictionis, proinde sane et vulnera glutinare potest et ulceribus esse utilis. Sunt qui eo et ad sanguinis eruptiones utantur et ad fistulas.

[41. *De struthio.*] Struthii radice potissimum utimur, utpote gustu acri et calida siccaque temperamento ex quarto quodammodo ordine. Sed et abstergit et irritat, proinde quoque sternutationem provocat, ceu caetera omnia quae calida sunt temperie et gustu acria.

[42. *De styrace.*] Styrax calefacit, emollit, concoquit. Quamobrem tussibus catarrhis pituitae destillationibus rucedinibusque prodest. Tum manfes seu potum seu

Ed. Chart. XIII. [232.]

Ed. Bas. II. (110.)

καὶ προστιθέμενον, ἥ δὲ λιγνὺς κανθέντος αὐτοῦ παραπλησία πῶς ἐστὶ τῇ τοῦ λιβάνου.

[μγ'. Περὶ σύκων.] Σύνκα τὰ μὲν ξηρὰ θερμὰ τὴν δύναμιν ἐστὶ, κατὰ τὴν πρώτην που τάξιν ἤδη συμπληρομένην, ἢ τὴν δευτέραν ἀρχομένην, ἔχει δὲ τι καὶ λεπτομερές. ἔξ ἀμφοῖν τούτων ἱκανὰ συμπέπτειν ἐστὶ τοὺς σκληροὺς τῶν ὀγκων, εὐθύς δ' αὐτοὺς διαφορεῖ. καὶ αὐτὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ καταπλασσόμενα τοιαύτης ἐστὶ δυνάμεως. καὶ τὸ ἀφέψημα δ' αὐτῶν ὁμοίως ὑπάρχει φύσεως. χρὴ δὲ ὅπου καὶ συμπέσαι βούλει μᾶλλον, πύρινον ἄλευρον μίγνυειν, ὅπου δὲ διαφορῆσαι, κρίθινον. ὁ δὲ ἄρτος ἐν τῷ μέσῳ τούτων ἐστίν. ἀλλὰ μὲν τοιαῦτα τῆς περὶ φαρμάκων συνθέσεώς ἐστὶ καὶ τῆς θεραπευτικῆς οἰκειότερα μεθόδου. πρὸς δὲ τὸ παρὸν ἀρκεῖ καὶ ταῦτα γινώσκειν ὑπὲρ ἰσχυάδων. εἰδέναι δὲ καὶ ὡς αἱ μὲν ὑπεραιώτεραι πέπτειν μᾶλλον, αἱ δριμύτεραι δ' ἐν τῷ γεύεσθαι ὑπτείν τε καὶ διαφορεῖν πεφύκασιν, τὸ δ' ἐπιπλεῖστον αὐτῶν ἐψηθεῖσων ἐν ὕδατι γιγνόμενον ὁμοίον ἐστὶν οὐ τὴν σύστασιν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν

admotum prolicit. Combusti ejus fuligo thuris fuligini quodammodo est similis.

[43. *De sycis, ficis.*] Fici aridi vim habent calefaciendi ordine primo etiam completo, aut secundo incipiente. Habent vero et partium tenuitatem quandam. Ex istis duobus idonei sunt, qui tubercula dura concoquant, statim vero etiam ea digerunt. Atque ipsi per se illiti ejusmodi vim obtinent. Sed et decoctum eorum ejusdem utique naturae est. Verum ubi magis concoquere consilium est, miscenda est farina triticea, ubi vero plus digerere, hordeacea, panis horum in medio. Sed haec magis sunt propria tractatus de medicamentorum compositione et rationis curandi, verum in praesentia haec de caricis novisse sufficiat. Porro scire oportet, quod qui pinguiores sunt, magis possunt concoquere, qui vero gustu acriores, magis tum extergere, tum digerere. Caeterum quod ex iis plurimum in aqua coctis efficitur, simile est melli non solum consistentia, sed et fa-

Ed. Chart. XIII. [232. 233.]

Ed. Bas. II. (110. 111.)

δύναμιν. μέλιτι. τὰ δὲ χλωρὰ σῦκα ἐσθιόμενα διὰ τὴν ἐπι-
μιξίαν τῆς ὑγρότητος ἀσθενεστεράς ἐστὶ δυνάμεως, ὑπάγει
μέντοι κοιλίαν ἄμφω, καὶ τὰ ὑγρά καὶ τὰ ξηρά. τὰ δὲ τῶν
ἐρινεῶν σῦκα δριμείας ἐστὶ καὶ διαφορήτικῃς δυνάμεως. οὕτω
δὲ καὶ τῶν ἡμέρων οἱ ὄλυνθοι, μετέχουσι γὰρ ἐτι τοῦ τῆς
συκῆς ὁποῦ.

(111) [μδ'. Περὶ συκῆς.] Συκὴ θερμῆς καὶ λεπτομε-
ροῦς ἐστὶ κράσεως, ὥς ὃ τε ὁπὸς αὐτῆς δηλοῖ καὶ τῶν φύλ-
λων ὁ χυλός. ἰσχυρὸς γὰρ ἐκότερον αὐτῶν ἐστὶ θερμὸν, ὥστε
οὐδὲ δάκνει μόνον ἢ ῥύπτει σφοδρῶς, ἀλλὰ καὶ ἐλκοῖ καὶ
ἀναστομοῖ καὶ μυρμηκίας ἐκβάλλει. ἐστὶ δὲ καὶ καθαρτικόν.
ὁ δὲ τῆς ἀγρίας συκῆς, ἣν ἐρινεὸν ὀνομάζουσιν, ὁπὸς τε καὶ
χυλὸς ἰσχυρότερος εἰς ἅπαντα τοῦ τῆς ἡμέρου. καὶ αἱ κρά-
δαι δ' αὐτῶν οὕτως εἰσὶ θερμαὶ καὶ λεπτομερεῖς τὴν κρά-
σιν ὥστε καὶ τοῖς βοείοις κρέασι τοῖς σκληροῖς ἐφομένοις
ἐμβαλλόμεναι τακερὰ ποιοῦσιν αὐτά.

[233] [μέ'. Περὶ συμφύτου πετράιου.] Σύμφυτον πε-
τράιον ἐξ ἐναντίων σύγκειται δυνάμεων. ἔχει μὲν γὰρ τι καὶ

cultate. Porro ficus virides comest propter admixtam hu-
miditatem facultatis sunt imbecillioris, subducunt tamen
alvum utrique tum humidi, tum ficci. Porro ficus capri-
fici acris et discentientis facultatis sunt. Sic etiam domesti-
corum grossi, inest enim illis nonnihil etiam succi ex ficu
arbore.

[44. *De ficu arbore.*] Ficus arbor calidae tenuium-
que partium temperiei est, ceu indicant tum liquor ejus tum
foliorum succus. Valenter enim eorum uterque calidus est.
Itaque non mordicat tantum aut vehementer abstergit, sed
et ulcera et ora vasorum referat et verrucas, quas myrme-
cias vocant ejicit, sed et purgare potest. Porro ficus agre-
stis, quam caprificum nominant, tum liquor tum succus ad
omnia quam sativae valentior est. Sed et rami earum adeo
sunt calidi tenuiumque partium, ut carnes bubulas duras, si
coquendis adjiciantur, friabiles ac teneras efficiant.

[45. *De symphyto petraeo.*] Symphytum petraeum
ex contrariis constat viribus, habet enim incidendi vim

Ed. Chart. XIII. [233.]

Ed. Bas. II. (111.)

τητικόν, ὃ καὶ τὸ περιχόμενον ἐν θώρακι καὶ πνεύμονι
πῶρον ἐκκαθαίρειν πέφυκεν. ἔχει δὲ τι καὶ συστατικόν, ὃ
καὶ πρὸς τὰς τοῦ αἵματος ἀναγωγὰς ἐπιβοηθεῖ, καὶ τρίτην
ἐπ' αὐτοῖς ὑγρότητα τινα θεομένην οὐκ ἀμέτρως, δι' ἣν καὶ
γλυκὺ φαίνεται γενομένοις καὶ ἡδὺ πρὸς τὴν ὄσφρησιν. ἀδι-
ψον δ' ἐστὶ διαμασώμενον καὶ τὰς ἐν ἀρτηρίᾳ τραχύτητας
ἰάται. κατὰ δὲ τὴν ἐξ ἀπασῶν τῶν εἰρημένων δυνάμεων μί-
ξιν αἷμα τε καὶ διαφθερῆν ἰκανὸν ἐστὶν καὶ συνάγειν καὶ
ἀγίγγειν τὰ σώματα. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ταῖς ἐντεροκηλαῖς
ἐπιτίθεται καὶ πρὸς σπάσματα καὶ ῥήγματα σὺν ὀξυμέλιτι
πίνεται. ὅσοι δ' αὐτὸ καὶ πρὸς δυσεντερίαν καὶ ῥοὴν ἐρυ-
θρὴν, εἰσόντες ἐν οἴνῳ διδόασιν, ὡς ξηραίνοντί τε καὶ συνά-
γοντι χροῶνται, καὶ ὅσοι πρὸς νεφρίτιν, ὡς ἐκκαθαίροντι
καὶ τέμνουσι.

[μστ'. Περὶ συμφύτου τοῦ μεγάλου.] Σύμφυτον ἑτε-
ρον τὸ μέγα παραπλησίως ἐστὶ τῷ προεξημένῳ δυνάμειος,
οὗ μὴν γλυκὺ γενομένοις οὐδὲ εὐώδες ὁσμωμένοις φαίνεται,
ἀλλὰ κατὰ ταῦτα μὲν ἀπονεχώρηκεν τοῦ προγεγραμμένου.

quampiam, qua collectum in thorace pulmoneque pus ex-
purgare potest, habetque etiam quandam contrahendi vim,
quā ejectionibus sanguinis auxiliatur, et tertia ad eas inest
humiditas quaedam non immodice calida, per quam gustan-
tibus dulce apparet et odoratu jucundum. Mansum sitim
extinguit et arteriae asperitates sanat. Porro secundum
omnium dictarum facultatum mixtionem simul discutere
abunde potest, simulque corpora contrahere constringereque,
proinde enteroceelis imponitur, et ad convulsa et rupta cum
oxymelite bibitur. Porro qui ipsum in vino decoctum ad
dysenteriam exhibent et muliebri profluvium rubrum,
utuntur tanquam desiccante et contrahente, qui vero ad
nephritim, tanquam expurgante et incidente.

[46. De symphyto magno.] Symphytum alterum,
puta magnum, similem dicto vim habet, non tamen gustan-
tibus dulce est, aut odorantibus odoratum, sed his sane a
modo scripto diversum est. Caeterum quatenus viscositatem

Ed. Chart. XIII. [233.]

Ed. Bas. II. (111.)

καθὸ δὲ γλίσχρον τι καὶ δακνῶδες ἔχει, σκίλλη παραπλησίον ὑπάρχει. χρῶνται δ' αὐτῷ πρὸς ὅσα τῷ προειρημένῳ.

[μζ. Περὶ σφονδύλου.] Σφονδύλου ὁ μὲν καρπὸς δριμύας ἐστὶ καὶ τητηκῆς δυνάμειος, ὥστε καὶ πρὸς ἀσθμα καὶ πρὸς ἐπίληψιν ἀγαθόν ἐστι φάρμακον. ὀνίνησι δὲ καὶ τοὺς ἰκτερικούς. καὶ ἡ ῥίζα δὲ παραπλησίως ὑπάρχουσα δυνάμειος ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρμόττει, προσέτι δὲ καὶ τοὺς ἐκ συρίγγων τύλους ἀφαιρεῖ. χρὴ δὲ περιξύσαντας ἐντιθέναι. καὶ τοῦ ἀνθους δὲ ὁ χυλὸς ἀποτίθεται, τοῖς κατὰ τὰ ὠτα χρονιατέροις ἔλκεσιν ἀρμόττειν.

[μη. Περὶ σχίνου.] Σχίνος, ὁ θάμνος οὗτος ἐξ ὑδατῶδους οὐσίας ἀτρέμα θερμῆς τῇ δυνάμει καὶ γεώδους ψυχρᾶς, οὐ πολλῆς σύγκειται, δι' ἣν καὶ στύφει μετρίως. ξηραίνει μὲν οὖν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν ἤδη συμπληρουμένην, ἢ τὴν τρίτην ἀρχομένην. ἐν δὲ τῇ κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα διαφορᾷ μέσος πῶς ἐστὶ καὶ ἀνυμετρος. ὁμοίαν δὲ ἐν ἅπασιν ἔχει τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσι. τὴν στύψιν, ἐν ῥίζαις, ἐν κλάδοις, ἐν ἀκρέμοσιν, ἐν βλαστοῖς, ἐν φύλλοις, ἔτι δὲ καρπῷ τε καὶ φλοιῷ. καὶ εἰ χυλὸν δ' ἐκ τῶν φύλλων αὐ-

quandam et mordacitatem obtinet, scillae simile est. Utiturque ad omnia, ad quae jam dicto.

[47. De sphondyllo.] Sphondylii fructus acris et incidentis est facultatis. Itaque ad asthma et comitiale morbum aptum est medicamentum. Prodest et aurigini. Et radix nimirum similis facultatis ad eadem accommodatur. Sed et insuper fistularum callos tollit, caeterum imponere eam oportet circumrasam. Porro floris etiam succus ad diuturniora aurium ulcera conveniens reponitur.

[48. De schino, lentisco.] Lentiscus. Frutex hic ex aquea essentia leviter calida viribus et terrena frigida non multa compositus est, ob quam moderate astringit. Deficcat igitur secundo ordine completo aut tertio incipiente, in caliditatis et frigiditatis differentia quodammodo est medius et moderatus. Similem omnibus suis partibus astrictionem obtinet in radicibus, ramis, extremis turionibus, germinibus ac foliis, praeterea fructu et cortice, ac si succum ex foliis

Ed. Chart. XIII. [233. 234.]

Ed. Bas. II. (111.)

τοῦ χλωρῶν ἐκθλίψαις, ὁμοίας μὲν καὶ οὗτός ἐστι τάξεως στύφων μετρίως, ὅθεν καὶ πίνεται καθ' ἑαυτὴν τε καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις, ὅσα δυσεντερίας τε καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις ἰᾶται. καὶ μὲν δὴ καὶ πρὸς τὰς τοῦ αἵματος πτύσεις καὶ τὰς ἐκ μήτρας αἰμορροαγίας καὶ προπτώσεις ἔδρας τε καὶ ὑστέρας ἐπιτήδειός ἐστιν ἐγγύς τι τῆς ὑποκυστίδος ὑπάρχων.

[μθ'. Περὶ σχίνου ἄνθους.] Σχίνου ἄνθος θερμαίνει μετρίως καὶ στύφει μετρίως ἔτι καὶ τῆς λεπτομεροῦς φύσεως οὐκ ἀπήλλακται. [234] τοιγάρτοι διὰ ταῦτα καὶ οὐρητικόν ἐστι τὸ φάρμακον καὶ καταμηνίον ἀγωγόν, ἐν πυρίαις τε καὶ πόμασι παραλαμβανόμενον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς καθ' ἥπαρ καὶ στόμαχον καὶ κοιλίαν φλεγμονάς. ἔστι δ' αὐτοῦ στυπτικωτέρα μὲν ἢ ῥίζα, τὸ δὲ καλούμενον ἄνθος θερμότερον. ἐν ἅπασιν δὲ τοῖς μορίοις αὐτοῦ, τοῖς μὲν μᾶλλον, τοῖς δ' ἥττον, ἐμφαίνεται τι χενόμενον στύψεως, δι' ἣν καὶ πρὸς τοῖς αἰμοπτυκίοις διδομένοις μίγνυται φαρμάκοις.

[ν'. Περὶ σχοίνου λείας, ὀξύσχοινον καὶ ὀλοσχοίνου.] Σχοίνου ἡ μὲν λεία, ἡ δ' ὀξύσχοινος, ἡ δ' ὀλόσχοινος ὀνο-

ejus viridibus exprimas, similis hic ordinis est moderate astringens. Itaque bibitur et per se et cum aliis medicamentis, quae dysenterias et coeliacos affectus sanant, quin et ad sanguinis expunctiones, sanguinisque ex utero eruptiones, tum sedis vulvaeque procidentias idoneus est, utpote ad hypocyftida nonnihil prope accedens.

[49. *De schini flore.*] Schini flos modice calefacit, modiceque etiam astringit; neo plane a tenuitatis natura alienus est. Quocirca his de causis urinam movet mensesque ciet adhibitum sive in fomentationem sive in potionem. Prodest et jecoris et stomachi ac ventris phlegmonis. Magis eo astringit radix. Quod vero florem vocant calidius est. Porro in omnibus suis partibus, in aliis magis in aliis minus, gustantibus apparet astrictio, proinde medicinis quae sanguinem rejicientibus exhibentur commiscetur.

[50. *De schoeno laevi, acuto et marisco.*] Junci alius laevis, alius acutus, alius mariscus. Gracilior du-

Ed. Chart. XIII. [234.]

Ed. Bas. II. (111.)

μάζεται. ισχυρότερα μὲν καὶ σκληροτέρα ἢ ὀξύσχοινος, παχυ-
τέρα δὲ καὶ χαυνότερα ἢ ὀλοσχοινος. ὁ καρπὸς δὲ τῆς ὀλο-
σχοίνου μὲν ὑπνωτικός, τῆς δ' ὀξύσχοίνου δύο εἰσὶν εἶδη· τὸ
μὲν ἄκαρπον, οὗ χρῆσις οὐδεμία πρὸς τὰς ἰάσεις, τὸ δ'
ἕτερον καρποφόρον· ὑπνώδης δὲ καὶ ταύτης ὁ καρπὸς,
ἀλλ' ἥττον ἢ τῆς ὀλοσχοίνου. ἔστι μὲν οὗτος καὶ κεφαλαλ-
γῆς. ἀμφοτέρω δὲ εἰ φρουγέντες μετ' οἴνου πίνονται, τὰ κατὰ
τὴν γαστέρα ξηραίνουνσι ρεύματα καὶ ῥοῦν τὸν ἐρυθρὸν ἐπέ-
χουσιν. ἔξ ὧν δῆλον ὡς ἡ κρᾶσις αὐτῶν ἔστι σύνθετος ἐκ
γεώδους οὐσίας ἀτρέμα ψυχρᾶς καὶ ὑδατώδους ἀτρέμα θερ-
μῆς, ἵνα ξηραίνειν τε τὰ κάτω δύνωνται καὶ πρὸς τὴν κε-
φαλὴν ἀτμούς ἀναπέμπειν ἡρέμα ψυχρούς, οἷς καὶ ὑπνώδεις
ἐργάζονται.

Κεφ. ιθ'. [α'. Περὶ τερμίνθου.] Τερμίνθου καὶ ὁ
φλοιὸς καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς ἔχουσι τι στυπτικόν.
ἀλλὰ καὶ θερμαίνουνσι κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ὥστ' ἡδη
δῆλον ὡς καὶ ξηραίνουνσι πρόσφατοι μὲν ὑπάρχοντες ἔτι καὶ
ὑγροὶ μετρίως, ξηρανθέντες δὲ κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. ὁ

riorque oxyfchoenos acutus, crassior laxiorque holofchoenos
mariscus. Fructus holofchoeni somnum affert. At oxy-
fchoeni duae sunt species, altera sterilis, cujus quidem in
medicina nullus usus est, altera vero fructum fert, concii-
liat vero et hujus fructus somnum, sed minus quam holo-
fchoeni, quanquam tamen hoc caput tentet. Uterque si
fructus cum vino bibatur, ventris fluxus siccatur et muliebre
profluvium rubrum sistit. Ex quibus clarum est, quod
composita eorum temperies est, ex terrena videlicet essentia
leviter frigida et aquea leviter calida, ut et inferna deficcare
possint et sensim frigidos ad caput vapores submittere, qui-
bus somnolentos efficiant.

Cap. XIX. [1. De terebintho.] Terebinthi tum
cortex tum folia tum fructus astringentium quiddam obti-
nent. Sed et secundo ordine calefaciunt. Itaque quod
etiam deficcant manifestum est, recentes quidem etiamnum
humidique modice, sicci vero ordine secundo. Caeterum

Ed. Chart. XIII. [234.]

Ed. Bas. II. (111. 112.)

δὲ καρπὸς ὁ ξηρὸς ἐγγὺς καὶ τῆς τρίτης ἐστὶ τάξεως τῶν ξηραίνοντων. ἐστὶ γὰρ οὕτω θερμὸς ὥς καὶ τοῖς μασσωμένοις εὐθὺς εὐδηλον γίνεσθαι τὴν θερμότητα. ταῦτ' ἄρα καὶ οὐρητικὰ ἐστὶ καὶ σπλήνας ὀνίνησι.

[β'. Περὶ τεύτλου.] Τεύτλον νιτρῶδους τινὸς μετέλληψε δυνάμειος, ἥ καὶ ὀύπτει καὶ διαφορεῖ καὶ διὰ ῥιζῶν καθαίρει. ἐμφηθὲν δὲ τὸ μὲν νιτρῶδες τε καὶ δορὺν πᾶν ἀποτίθεται, γίγνεται δ' ἀφλεγμάντων δυνάμειος καὶ ἀτρέμα διαφορητικῆς. ἰσχυρότερον δ' εἰς τε τὸ ὀύπτειν καὶ διαφορεῖν ἐστὶ τὸ λευκὸν τεύτλον, ὥς τὸ γε μέλαν ἔχει τι καὶ στυψέως καὶ μᾶλλον κατὰ τὴν ῥίζαν ἥπερ τὰ ἄλλα μόρια.

[γ'. Περὶ τεύκριον.] Τεύκριον τμητικῆς καὶ λεπτομεροῦς ἐστὶ δυνάμειος, ὅθεν καὶ σπλήνας ἰάται. καὶ θεῖη ἅν τις αὐτὴν ἐν τρίτῃ μὲν τάξει τῶν ξηραίνοντων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τῶν θερμαίνοντων.

(112) [δ'. Περὶ τέφρας.] Τέφρα. τῶν κεκαυμένων ξύλων τὸ λείψανον οὕτω προσαγορεύεται, σύνθετον ὑπάρχον. ἐξ ἐναντίων οὐσιῶν τε καὶ ποιότητων. ἔχει γὰρ ἐν αὐτῷ

fructus aridus propinquus est etiam tertio ordine desiccantium, est enim adeo calidus ut mandentibus protinus ejus caliditas percipiatur. Itaque etiam urinam provocat et lienis prodest.

[2. De teuthlo, beta.] Beta nitrosae cujusdam facultatis particeps est, qua tum discutit tum extergit et per nares purgat. Caeterum eocta nitrositatem omnem ac acrimoniam exuit, fitque facultatis phlegmonis adversae leviter digerentis. Porro ad detergendum digerendumque validior beta alba, nam nigra adjunctum habet astrictionis quippiam et magis in radice quam aliis partibus.

[3. De teucrio.] Teucrium incidendi et tenuium partium facultatis est, quare lienes sanat, ponatque ipsum quispiam in tertio exiccantium, secundo vero calefacientium,

[4. De tephra, cinere.] Cinis. Combustorum lignorum reliquiae sic nuncupantur, compositae ex contrariis tum qualitatibus tum substantiis. Habet enim in se partim ter-

Ed. Chart. XIII. [234. 235.]

Ed. Bas. II. (112.)

τὸ μὲν τι γεῶδες, τὸ δ' οἶον αἰθαλῶδες ἢ λιγνῶδες ἢ ὅπως
 ἂν ἐθέλῃ τις καλεῖν. [235] ταυτὶ μὲν οὖν τὰ μόρια λεπτο-
 μερῇ τ' ἐστὶ καὶ βρεχομένης ὕδατι τῆς τέφρας καὶ διηθου-
 μένης συναποφέρεται, ὅσον δ' ὑπολείπεται γεῶδες, ἀσθενές
 καὶ ἀδηκτον γίγνεται ἐν τῇ κοιλίᾳ τὴν θερμὴν δύναμιν ἀπο-
 τιθέμενον. οὐχ ἅπαντα δὲ τέφρα τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἔχει
 κρᾶσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς κανθείσης ὕλης διαφορὰν ὑπαλ-
 λίσσεται. Διοσκορίδης δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως στυπτικὴν αὐτὴν
 ἔχειν φησὶ τὴν δύναμιν. καίτοι γε ἡ συνίκη πάσης ἀπήλ-
 λασται τοιαύτης ποιότητος, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ δένδρον οὐχ
 ὥσπερ δρυὺς καὶ πρίνου καὶ κόμαρος καὶ φηγὸς καὶ σχίνος
 καὶ κισσὸς, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα, τὴν στρυγνὴν ἐπιφαίνει ποι-
 ότητα κατ' οὐδὲν ἑαυτοῦ μέρος, ἀλλ' ἐστὶν ὁποῦ πλήρης
 ὅλον ἰσχυροῦ καὶ θερμοῦ καὶ ὀρμεῖος. ἐκ μὲν δὴ τῶν στρυ-
 γνῶν ξύλων ἡ τέφρα στυπτικὸν οὐκ ὀλίγον ἔχει, καὶ ἔγωγε
 ποτε δι' αὐτῆς ἐπισχῶν αἰμορραγίας οἶδα, μηδενὸς ἑτέρου
 παρόντος φαρμάκου. τῇ συνικῇ δ' οὐκ ἂν τις εἰς τοῦτο χρή-
 σαιτο ποτε, πολὺ γὰρ αὕτη γε τὸ ὀρμὺ καὶ τὸ καυστικὸν

renum, partim velut favillosum, sive fuliginosum, sive quo-
 modocunque quis appellare volet. Atque hae sane partes
 sunt tenuium partium et quae maceratis aqua cineribus et
 percolata una asportantur atque abeunt, quod vero reli-
 quum est, terreum est et infirmum et morbi vacans, in lixi-
 vium calida facultate deposita. Sed non omnis cinis eadem
 temperie praeditus est, sed pro combustae materiae diversi-
 tate variatur. At nescio quo pacto Dioscorides omnes ci-
 neres astringendi habere vim prodiderit, quum ficulneus
 ejusmodi omnis qualitatis sit expers, utpote quum et ipsa
 arbor nulla sua parte acerbam qualitatem praeferat, cen-
 quercus, ilex, arbutus, fagus, lentiscus, hedera et hoc
 genus alia, verum plena succo valido tota sit, eoque acri et
 calido. Ergo ex acerbis utique lignis factus cinis non parum
 astringit, meminique me quandoque, quum aliud ad manum
 non esset medicamentum, per hunc sanguinis suppressisse
 eruptionem. Verum nullus unquam ad tale uti ficulneo

Ed. Chart. XIII. [235.]

Ed. Bas. II. (112.)

ἔχει τῷ ῥυπτικῷ μεμιγμένον καὶ κατ' ἄμφω διενήνοχε τῆς ἐκ τῶν δρυϊνῶν ξύλων, ὅτι τε τὸ αἰθαλῶδες ἐν αὐτῇ πολλῷ δριμύτερόν ἐστι καὶ ὅτι τὸ οἶον γιῶδες, ἐν ἐκείναις μὲν ὑποστῦφόν πῶς ἐστίν, ἐν ταύτῃ δὲ ῥυπτικόν, ὥσπερ ἐν τῇ τῶν τιθυμάλλων. ἔστι δὲ καὶ ἡ τίτανος εἰδός τι τέφρας, λεπτομερεστέρα μὲν οὖσα τῆς ἐκ τῶν ξύλων, παρ' ὅσον ἀκριβέστερον οἱ λίθοι κατοπτᾶσθαι δέονται πρὸς τὸ γενέσθαι τέφραν, ὅμως μὴν ἔχουσα καὶ αὐτὴ τὸ οἶον ἐμπύρευμα πολὺ. καὶ διὰ τοῦτο πλυθεῖσα ξηραντικὸν ἀδήκτως γίνεται φάρμακον, καὶ μᾶλλον, εἰ δις ἢ καὶ τρίς πλυθείη. διαφορητικὴ δ' ἱκανῶς γίνεται θαλάσση πλυθεῖσα. λεχθήσεται δὲ ὑπὲρ αὐτῆς κἀπειδὰν περὶ τῶν μεταλλευομένων ὁ λόγος ἡμῖν γίγνηται.

[Ἐ. Περὶ τηλεφίου.] Τηλέφιον ξηραντικῆς ἐστὶ καὶ ῥυπτικῆς δυνάμεως, οὐ μὴν ἐπιφανῶς γε θερμῆς, ἀλλὰ κατὰ τοῦτ' ἂν τις ἴσως αὐτὸ θείη τῆς πρώτης τάξεως. ξηραίνει μέντοι κατὰ τὴν δευτέραν ἐπιτεταμένην, ἢ τὰ πρῶτα τῆς

audeat, siquidem hic acrimoniae multum adurentisque facultatis obtinet mixtae absterfioni, et utroque differt ab eo, qui ex quercinis lignis conficitur, tum quod in eo fuligineum multo est acrius, tum quod illis terrenum quodammodo subastringens est, in hac abstergens, veluti in cinere tithymalorum. Est et calx cineris quaedam species, caeterum essentiae tenuiorum partium quam qui ex lignis fit, nimirum quanto lapides exactius torreris, ut cinis fiant, postulant. Sed tamen multas et ipsa reliquias in se habet naturae igneae. Proinde elota medicamentum est citra morsum deficcans, magisque si bis terve lavetur. Caeterum si marina aqua abluta sit, admodum discutit. Dicetur porro de ea, ubi de metallicis sermo habebitur.

[5. De telephio.] Telephium exsiccan- et detergendi facultate est praeditum, non tamen insigniter calida, verum in hoc forsan quispiam ipsum primi esse ordinis censeat. Deficcat tamen secundo ordine intenso aut certe principio

Ed. Chart. XII. [235.]

Ed. Bas. II. (112.)

τρίτης. καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τε τὰ σηπεδονώδη τῶν ἐλκῶν ἀρμόττει καὶ λεύκας καὶ ἀλφουὺς ἰᾶται σὺν ὄξει.

[στ'. Περὶ τήλεως.] Τῆλις θερμὴ μὲν ἐστὶν ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως, ξηρὰ δ' ἐκ τῆς πρώτης, καὶ διὰ τοῦτο τὶς μὲν ζεοῦσας φλεγμονὰς παροξύνει, τὰς δ' ἥττον θερμὰς καὶ ὅσαι σκιρῶδέστεραι διαφοροῦσα θεραπεύει.

[ζ'. Περὶ τιθυμᾶλλον.] Τιθυμᾶλλοι πάντες ἐπικρατοῦσαν μὲν ἔχουσι τὴν δριμεῖαν καὶ θερμὴν δύναμιν, ὑπάρχει δ' αὐτοῖς καὶ πικρότης. ἰσχυρότατος μὲν οὖν αὐτῆς ὁ ὀπός, ἐφεξῆς δὲ ὁ τε καρπὸς καὶ τὰ φύλλα. μετέχει δὲ καὶ ἡ ῥίζα τῶν εἰρημένων δυνάμεων, ἀλλ' οὐκ ἐπίσης. αὐτὴ μὲν οὖν ἐπομένη σὺν ὄξει τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγῆματα καὶ μάλιστα ὅσα βεβρωμένοις αὐτοῖς γίνεται θεραπεύει. οἱ δὲ ὅποι σφοδρότεραν ἔχοντες δύναμιν εἰς μὲν τὸ τρῆμα τῶν ὀδόντων ἐντίθενται· τῶν δ' ἄλλων τοῦ σώματος εἰ ἀψαίντο μορίων εὐθὺς ἐπικαίουσιν τε καὶ ἔλκουσι, διόπερ ἐξωθεν αὐτοῖς περιπλάσσεται κηρός. εἰσὶ γὰρ ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως τῶν θερμαινόντων, ἣν δὴ τῶν καυστικῶν ἔφαμεν ὑπάρχειν. οὕτως

tertii. Proinde ad putrida ulcera convenit et vitiliginem utramque sanat cum aceto.

[6. *De teli, foenograeco.*] Foenumgraecum calidum est secundi ordinis, siccum primi. Proinde perverentes phlegmonas irritat acerbisque, quae vero minus sunt calidae et magis durae, eas discutendo curat.

[7. *De Tithymallis.*] Tithymalli omnes vincentem habent acrem calidamque facultatem, inest vero ipsis amaror. Validissimus itaque eorum est liquor, secundum locum tenent fructus et folia. Sed et radix dictarum facultatum particeps est, sed non ex aequo. Sane ipsa cum aceto decocta dolores sanat dentium, maxime qui illis erosus proveniunt, at liquores, ut qui valentiores vim habeant, in foramina quidem ipsa dentium induntur, caeterum si aliam corporis partem contigerint, continuo adurant ulcerantque, proinde foris illis cera circumlinitur, quippe cum ex quarto sint calefacientium ordine, quem esse adurentium posuimus, sic

Ed. Chart. XIII. [235. 236.]

[Ed. Bas. II. (112.)

δὲ καὶ τὰς τρίχας ἀφαιρεῖ περιχρῖόμενος ὁ ὀπός· ἐπεὶ δὲ σφοδρότερός ἐστιν, ἐλαίῳ μίγνυται· [236] καὶ εἰ πολλάκις τοῦτο γένοιτο, τελείως αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν ἀπόλλυνται καυθεῖσαι καὶ ψιλὸν αὐτῶν γίγνεται τὸ σῶμα· κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἀκροχορδόνας καὶ μυρμηκίας καὶ πτερύγια καὶ θύμους ἀφαιροῦσιν· ἀποθρύπτουσι δὲ καὶ λειχήνας καὶ ψώρας, ὅτι καὶ τῆς ῥυπτικῆς αὐτοῖς μέτεστι δυνάμειος διὰ τὴν πικρότητα καὶ τὰ φαγεδαινικά τε τῶν ἑλκῶν καὶ τὰ ἀνθρακώδη καὶ τὰ γαγγραινώδη, διότι θερμαίνουσί τε σφοδρῶς καὶ ῥύπτουσι, ὥφελειν πεφύκασιν, ἂν τις ἐν καιρῷ καὶ μέτρῳ χρῶμενος αὐτοῖς τύχη· καὶ γὰρ οὖν καὶ συρίγγων τοὺς τύλους κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐξαίρουσιν· ἅπαντα δὲ ταῦτα κατὰ γένος μὲν ὁμοίως, ἀσθενέστερον δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς ἐργάζεσθαι πεφύκασιν· οἷς δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς στασίμοις ὕδασιν ἰχθύας εἰῶθαι χρῆσθαι· τὰχιστα γὰρ ὑπ' αὐτῶν σκοτωθέντες τε καὶ ἡμίθνητοι μενόμενοι, πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναφέρονται τοῦ ὕδατος· ἐπὶ δὲ ὄντων αὐτῶν ἰσχυρότατος μὲν ὁ τε χαρακίας ὀνομαζόμενος, ὃν δὲ καὶ

pilos. quodque luccus inunctus tollit, porro quum vehementior sit oleo miscetur, et si id identidem ac saepe fiat, tandem prorsum pilorum radices adustae corrumpentur, corpusque depile reddetur. Eadem facultate verrucas, quas acrochordonas nominant et myrmecias et pterygia oculorum, ungues et thymos auferunt, detergentque lichenas et psoras, quia scilicet et abstergendi facultas inest propter amarorem. Praeterea ulcerum phagedaenica, anthracode et gangraenode, quia valenter tum excolescunt tum detergent, si in tempore et moderate utare, juvare aliquando poterunt. Verum enimvero et fistularum callos eadem facultate eximunt. Caeterum haec omnia genere quidem similiter, imbecillius tamen et folia et fructus praestare possunt. Quibus sane et ad pisces in aqua stagnali capiendos uti assolent. Celerrime namque ab illis in vertiginem acti, ac semimortui redditij, ad aquae superficiem feruntur. Porro quum septem sint eorum genera, valentissimus est quem characian nominant,

Ed. Chart. XIII. [236.]

Ed. Bas. II. (112.)

ἀρῶνα προσαγορεύουσιν ἔνιοι καὶ ὁ θῆλυς ὁ μυρσινίτης καλούμενος καὶ ὁ ἐν ταῖς πέτραις ὁ δεινδροειδής. ἐφεξῆς δὲ ὁ τε τῇ φλόμῳ προσεικώς καὶ ὁ κυπαρισσίας, εἰδ' οὕτως ὁ παράλιος, εἶτα ὁ ἡλιοσκόπος. κατὰ ἀναλογίαν δὲ τῆς εἰρημένης αὐτῶν δυνάμειος ἡ τέφρα καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς κονία.

[ἦ. Περὶ τραγυκάνθης.] Τραγυκάνθα παραπλησίαν ἔχει τῷ κόμμι δυνάμιν, ἐμπλαστικὴν τε τινα καὶ δριμύτητα ἀμβλυωτέραν. καὶ δὴ καὶ ξηραίνει παραπλησίως ἐκείνῳ.

[θ'. Περὶ τραγίου.] Τραγίου καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὸ δάκρυον ἐλκτικῆς τε καὶ διαφθορητικῆς ἐστὶ δυνάμειος. ἐστὶ δὲ καὶ λεπτομερὲς καὶ θερμὸν τὴν δύναμιν ἐκ τῆς τρίτης ἤδη πον τάξεως κατ' ἀρχάς. σκόλοπας τε συνάγει καὶ λίθους θρύπτει καὶ καταμήνια κινεῖ δραχμῆς ὀκτὴ πινόμενον. γεννᾶται δ' ἐν Κρήτῃ μόνῃ τοῦτο τὸ τραγίον εἰκὸς σκίνῳ. τὸ δ' ἕτερον τραγίον τὸ τούτου μικρότερον, οὗ τὰ φύλλα τῷ σκολοπενδρίῳ προσείκει, φαίνεται μὲν πολλὰρόν, στυπτικῆς δ' οὐκ ὀλίγης μετέχον δυνάμειος, ὥς καὶ πρὸς τὰ φροῶδη τῶν παθημάτων ἀρμόττειν.

quem utique etiam quidam marem cognominant, et foemina nuncupata myrsinites, et qui in petris nascitur ad modum arboris, deinceps qui phlomo assimilis est, et cyparissias, deinde marinus, denique helioscopius. Proportione vero comprehensae illorum facultatis et cinis et lixivium ex ipsis erit.

[8. *De tragacantha.*] Tragacantha similem gummi vim obtinet emplasticam quandam et quae acrimoniam habet. Et sane similiter ut illud desiccat.

[9. *De tragio.*] Tragii folia fructus lachrymaque trahentis discutientisque sunt facultatis. Est vero et tenuium partium et facultate in principio tertii jam quoquo modo ordinis calida. Stipites et haerentia corporibus extrahit, lapides frangit, menses movet drachmae pondere potum. Porro in Creta sola nascitur lentisco simile. Caeterum alterum tragium hoc minus cuius folia scolopendrio similia sunt visitur quidem multis in locis, sed non parum habet facultatis astringentis, ut et ad fluxionum affectus conveniat.

Ed. Chart. XIII. [236. 237.]

Ed. Bas. II. (112. 113.)

[ι'. Περὶ τραγοριγάνου.] Τραγορίγανος. ἐν τῷ περὶ ὀριγάνου λόγῳ πρόσθεν εἴρηται.

[ια'. Περὶ τριβόλου.] Τρίβολος ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας μετρίως ψυχρᾶς καὶ ξηρᾶς, οὐ μετρίως καὶ ταύτης ψυχρᾶς συνέστηκεν. ἐπικράτει δ' ἐν μὲν τῷ χειραίῳ τὸ γεῶδες ψυχρὸν, ὅπερ καὶ στυφον ἐδείξαμεν, ἐν δὲ τῷ ἐνύγρῳ, τὸ ὕδατῶδες καὶ διὰ τοῦτο ἀμφοτέρων καὶ πρὸς τὰς γενέσεις τῶν φλεγμονῶν καὶ ὅλως πρὸς ἀπάσας τὰς ἐπιρροὰς ἀρμόττουσι. τοῦ δὲ χειραίου λεπτομερὲς ὁ καρπὸς ὑπάρχων, τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους θρύπτει πινόμενος.

(113) [ιβ'. Περὶ τριπόλιου.] Τριπόλιον. ἡ ῥίζα δριμύτατα γενομένη καὶ θερμὴ τὴν δυνάμιν ἔστι κατὰ τὴν τρίτην ἀπόστασιν.

[237] [ιγ'. Περὶ τριφύλλου.] Τρίφυλλον, οἱ δὲ ἀσφάλτιον, οἱ δ' ὀξύφυλλον, ἐνιοὶ δὲ μινυανθές, εἰσὶ δ' οἱ κνίκιον ὀνομάζουσιν· ἀπὸ μὲν τῶν συμβεβηκότων τῷ θάμνῳ τὰ πρῶτα τρία, τὰ δὲ ὑπόλοιπα δύο οὐκ οἶδ' ὁπόθεν. ἔστι δὲ ἡ δύναμις τοῦ φυτοῦ θερμὴ καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν ἀσφάλτιον, ἢ παραπλήσιόν ἐστι κατὰ τὴν ὁσμὴν, τῆς τρίτης τάξεως κατ'.

[10. *De tragorigano.*] *De tragorigano in sermone de origano supra est dictum.*

[11. *De tribolo.*] *Tribolus ex humida essentia modice frigida et sicca non mediocriter et ipsa frigida componitur. In terrestri tamen superat terreum frigidum, quod astringens ostendimus, in aquatico vero aqueum. Proinde ambo et contra phlegmonarum generationes et omnino contra omnes fluxus congruunt. Porro terrestris ipsius fructus, quum tenuium sit partium, potus lapides in renibus comminuit.*

[12. *De tripolio.*] *Tripolium. Radix gustanti acris est et facultate calida in tertio excessu.*

[13. *De triphyлло.*] *Triphyllum quidam asphaltion, quidam oxyphyllon, nonnulli minyanthes, sunt et qui encium vocitent. Prima quidem tria ab accidentibus frutici, reliqua duo nomina haud scio unde. Vis plantae est calida et sicca ut bituminis, cui odore est similis, utrinque tertio*

Ed. Chart. XIII. [237.]

Ed. Bas. II. (113.)

ἄμφω. καὶ διὰ τοῦτο πινόμενον καὶ πλευρῶν ἀλγήματα ἐπ' ἐμφράξουσιν ὀνίνησι καὶ οὖρα κινεῖ καὶ καταμήνια.

[ιδ'. Περὶ τριχομανοῦς.] Τριχομανές ὅσα περ ἄδιαντον δύναται.

[ιέ'. Περὶ τρύχνου ἢ στρύχνου.] Τρύχνον, ἔνιοι δὲ μετὰ τοῦ σίγμα στρύχνον ὀνομάζουσι. τὸ μὲν ἐδωδιμόν ἐν τοῖς κήποις φνόμενον ἅπαντες γινώσκουσι καὶ χρῶνται πρὸς ὅσα ψῆξαι τε καὶ στῦψαι δεόνται. δύναται γὰρ ἄμφω ταῦτα κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. τῶν δ' ἄλλων τῶν οὐκ ἐδωδιμῶν τὸ μὲν ἀλικάκκαβον ὀνομάζεται, πυρρόν ἔχον τὸν καρπὸν εἰκότα ὅτι σταφυλῆς κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος, ὃ καὶ πρὸς τοὺς στεφάνους χρῶνται. τὸ δ' ἕτερον τὸ θαμνῶδες τὸ ὑπνωτικὸν καὶ τρίτον ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς τὸ μανικόν. τὸ μὲν οὖν ἀλικάκκαβον ἐν τῇ τῶν φύλλων δυνάμει παραπλήσιον ὑπάρχει τῷ κήπευμένῳ τρύχνῳ, τὸν καρπὸν οὐρητικὸν ἔχον. διὸ καὶ πολλαῖς τῶν συνθέτων δυνάμεων, ὅσαι πρὸς ἥπαρ ἢ κύστιν ἢ νεφροὺς ἀσμάττουσι, μίγνυνται. τοῦ δ' ὑπνωτικοῦ στρύχνου τῆς ῥίζης ὁ φλοιὸς μετ' οἴνου πινόμε-

ordine. Proinde pota laterum dolores ab obstructione natos juvat et urinam mentesque provocat.

[14. De trichomane.] Trichomanes eadem præstat quæ adianthum.

[15. De trychno, solano.] Trychnon quidam præposito S trychnum vocant. Esculentum quidem, quod in hortis nascitur, notum est omnibus, utanturque ad omnia ea quæ refrigerari astringique postulant. Potest enim hæc duo ordine secundo. Caeterorum non esculentorum unum quidem nuncupatur halicacabum fructum habens rufum, acino uvæ tum figura tum magnitudine assimilem, quo et ad coronas utantur, alterum vero fruticosum a conciliando somno hypnoticum, et tertium quod insaniam afferat, manicum appellitant. Halicacabum igitur in foliorum facultate hortensi solano simile est, fructum habens ciendæ urinae idoneum, proinde compluribus facultatibus compositis quæ ad jecur, ad vesicam et renes accommodantur adjungitur. Solani vero hypnotici cortex radicis si cum vino bibatur,

Ed. Chart. XIII. [237.]

Ed. Bas. II. (113.)

νος ὑπνωτικός ὑπάρχει, δραχμῆς σταθμῷ λαμβανόμενος· ἔστι δὲ καὶ εἰς τὰ ἄλλα τῷ τοῦ μήκωνος ὁπῷ παραπλήσιος, ἀσθενέστερος δ' εἰς τοσοῦτον ὥς τῆς τρίτης εἶναι τάξεως τῶν ψυχόντων, ἐκείνου κατὰ τὴν τετάρτην τεταγμένου. τὸ σπέρμα τοῦτου τοῦ τρέχοντος δύναμιν οὐρητικὴν ἔχει. μανιῶδες δ' ἔστι, πλεον τῶν δώδεκα κορύμβων πινόμενον. τὸ δ' ὑπόλοιπον τῶν εἰρημένων τρέχων ἀχρηστόν· ἔστιν εἰς τὰς τῶν ἔνδον ἰάσεις, εἰ μὲν γὰρ τέτταρες δραχμαὶ ληφθεῖεν αὐτῶν, θάνατον ἐπιφέρουσιν, εἰ δ' ἐλάττους, μανίαν. ἄλνπος δ' ἢ μία, πλὴν οὐδ' αὐτὴ τι χρηστὸν ἔχουσα. ἔξωθεν δὲ τοῦ σώματος ἐπιπλασσομένου ἔλκη κακοήθη καὶ νομώδη θεραπεύει. ἄριστος δ' εἰς τοσοῦτον τῆς ῥίζης ὁ φλοιός, ξηραίνων μὲν κατὰ τὴν δευτέραν πόν τάξιν ἥδη συμπληρουμένην καὶ τρίτην ἀρχομένην, ψύχων δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἀρχομένην.

Κεφ. κ'. [α'. Περὶ ὑακίνθου.] Ὑακίνθου ἡ μὲν ῥίζα βολβοειδὴς ὑπάρχουσα τάξεώς· ἔστι τῆς πρώτης μὲν ἐν τῷ ξηραίνειν, δευτέρας δὲ ἐν τῷ ψύχειν ἥδη πόν συμπληρουμένης ἢ καὶ τρίτης ἀρχομένης. ἀνήθους γοῦν ἐπιπλείστον

somnum accersit drachmae pondere sumptus. Sed et caetera quoque papaveris succo perfimilis est, nisi quod hactenus imbecillior est, quod ipse tertii habeatur ordinis refrigerantium, quum hic positus sit in quarto. Hujus solani semen urinam ciendi facultatem habet. Caeterum si plus duodecim corymbis hauseris dementiam quoque asciscet. Porro quod reliquum est ex propositis solanis ad medicationes, quae intro in corpus adhibentur inutile est. Nam si quatuor ejus drachmae offerantur, mortem inferent, si pauciores, insaniam; una certe innoxie fumitur, caeterum nec ipsa utile quid obtinet. Verum si foris corpori emplastri modo illinatur, ulcera maligna et depascentia curat. Sed ad talia radicis cortex praefertur, deficcans secundo ordine jam completo et tertio incipiente, refrigerans secundo incipiente.

Cap. XX. [i. De hyacintho.] Hyacinthi radix bulbosa est, ordinis primi in deficcando, secundi vero completi aut certe tertii incipientis in refrigerando. Itaque

Ed. Chart. XIII. [237. 238.]

Ed. Basf. II. (113.)

πεπίστευται διαφυλάττειν τοὺς παῖδας ἐν οἴνῳ καταπλασσο-
μένη. ὁ δὲ καρπὸς ἀτρεμία τε ῥύπτει καὶ στύφει, καὶ διὰ
τοῦτο καὶ αὐτὸς ἱκτερικοῖς δίδοται σὺν οἴνῳ, ξηραίνων μὲν
ἤδη που κατὰ τὴν τρίτην τάξιν, θερμότητος δὲ καὶ ψύξεως
ἐν τῷ μέσω καθέστηκε.

[238.] [β'. Περὶ ὕδνου.] Ὅλην πᾶσι γνώριμα γεωδε-
στέραν οὐσίαν ἐπικρατοῦσαν, ἐν τῇ οὐστάσει κέκμηται βρά-
χεος τινὸς αὐτῇ μειγμένου τοῦ λεπτομεροῦς.

[γ'. Περὶ ὕδροπενέρεως.] Ὑδροπενέρι κέκληται μὲν
ἀπὸ τῶν χωρίων ἐν οἷς φύεται καὶ τῆς κατὰ τὴν γεῦσιν
ὁμοιότητος πρὸς τὸ πέπερι. ἔστι δὲ θερμὸν, ἀλλ' οὐκ εἰς
ὅσον πέπερι καὶ μέντοι καὶ χλωρόν ἐστι τὸ βοτάνιον, ἀμὰ
τῷ καρπῷ καταπλασθέν, ὑπώπια τε καὶ τοὺς σκιζομένους
ὄγκους διαφορεῖ.

[δ'. Περὶ ὑσσυάμου.] Ὑσσυάμος, ὃ μὲν τὸ μέλαν ἔχων
σπέρμα μανιώδης τε καὶ καρωτικὸς ὑπάρχων. πλησίον δ'
αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἔστι καὶ οὗ τὸ σπέρμα μετρίως ξανθόν

pueros diutissime fervare impuberes. vino illita creditur.
Fructus leviter extergit et astringit: Quamobrem et ipse
regio morbo laborantibus exhibetur in vino, ordine quidem
tertio quadantenus deficcans, caeterum in medio consistens
caliditatis ac frigiditatis.

[2. De hydio, terrae tubere.] Tabera terrae omni-
bus nota sunt. Substantiam habent vincentem terrestrem
quidem consistentia, sed tamen cum paucula quadam par-
tium tenuitate mixtam.

[3. De hydropipere.] Hydropiper a locis in quibus
nascitur et a similitudine, quae illi cum pipere in gustu est,
nomen sortitum est, caeterum non usque adeo calidum est
quam piper. Et sane herba ipsa etiamnum viridis una cum
fructu cataplasmatibus in modum imposita, sugillata et tumores
induratos digerit.

[4. De hyoscyamo, alterco.] Hyoscyamus cui semen
atrum est, insaniam ac soporem affert. Sed is cui semen
mediocriter flavum est, propinquam ei facultatem possidet

Ed. Chart. XIII. [238.]

Ed. Bas. II. (113.)

ἔστι, φεύγειν δ' ἀμφοτέρους ὥς ἀχοήστους τε καὶ δηλητηρίους. ἐπιτηδειότατος δὲ πρὸς τὰς ἰάσεις οὗ καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὸ ἄνθος λευκόν, ἐκ τῆς τρίτης πρὸς τάξεως ὑπάρχων τῶν ψυχόντων. ἄνθος δὲ τοῦ μὲν τὸ μέλαν ἔχοντος σπέρμα μετρίως πορφυρίζον, τοῦ δὲ τὸ ὑπόξανθον αἰρέμα μηλίζον.

[ἑ. Περὶ ὑπερικοῦ.] Ὑπερικὸν θερμαίνει καὶ ξηραίνει λεπτομεροῦς οὐσίας ὑπάρχον, ὥς καταμήνιά τε καὶ οὖρα προκαλεῖσθαι. χρὴ δὲ ὅλον εἰς ταῦτα λαμβάνειν τὸν καρπὸν οὐ τὸ σπέρμα μόνον, ἀλλὰ μετὰ τῶν φύλλων ἐπιπλασσομένος χλωρὸς, εἰς οὐλὴν ἄγειν δύναται τὰ τ' ἄλλα καὶ πνρίκντα. ξηρανθέντα δ' εἰ κόψας ἐπιπάττοις, ἰάσῃ τὰ πλαδαρὰ καὶ σηπεδανώδη τῶν ἐλκῶν. ἐνιοὶ δὲ καὶ τοῖς ἰσχυαδικοῖς πίνειν αὐτὴν διδόασιν.

[στ'. Περὶ ὑπνικόου.] Ὑπνίκον ψυχτικῆς ἔστι δύναμει, ἐκ τῆς τρίτης πρὸς τάξεως τῶν ψυχόντων, ὥς μήκωρος ὀλίγον ἀποδεῖν.

[ζ'. Περὶ ὑπογλώσσου.] Ὑπόγλωσσον ὠνόμασται μὲν οὕτως, ὅτι παραφύσεις ὑπ' ἄκροις τοῖς κορύμβοις ποιεῖται

Verum, utrique fugiendi sunt ut inutiles et venenosi seu delesterii. Caeterum ejus semen ac flos candidus est, ad sanationes vel maxime idoneus est, ex tertio quodammodo ordine refrigerantium. Porro flos ejus quidem cui semen est nigrum mediocriter purpureus est, ejus vero cui est subflavum, leviter mali colorem refert.

[5. *De hyperico.*] Hypericum calefacit et desiccet essentia tenuium partium, adeo ut et menses et urinas provocet, sed ad haec totus sumendus est fructus, non tantum semen. Porro cum foliis illitus viridis ad cicatricem ducit, cum alia tum etiam ambusta. Caeterum si sicca contusa inspergas, sanabis et mollia nimis humidaque et putredinosa ulcerum. Sunt et qui ischiadicis bibendum exhibeant.

[6. *De hypecoo.*] Hypecoon refrigerandi vim habet ex tertio ordine refrigerantium, ut parum absit a papavere.

[7. *De hypoglossō.*] Hypoglosson inde adeo nuncupata est, quod summis corymbis velut ligulae quaedam ex-

Ed. Chart. XIII. [238, 239.]

Ed. Bas. II. (113, 114.)

γλωσσαρίων. ἔστι δ' ἡ ρίζα καὶ ὁ χυλὸς τοῦ θαμνίσκου μαλακτικῆς δυνάμεως.

[γ'. Περὶ ὑσσώπου.] Ὑσσωπον θερμαίνει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν τρίτην τάξιν, ἔστι δὲ καὶ λεπτομερές.

Κεφ. κα'. [α'. Περὶ φακῶν.] Φακοὶ στύφουσι μὲν ἰσχυρῶς, θερμότητος δὲ καὶ ψύξεως ἐν τῷ μέσῳ καθεστήκασιν. καὶ μέντοι καὶ ξηραίνουν κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν. αὐτὸ μὲν οὖν αὐτῶν τὸ σῶμα ξηραίνει καὶ ἴστησι γαστέρα, τὸ δ' ἀφέψημα προτρέπει, διὸ καὶ ἀποχεῖται τὸ πρότερον ὕδωρ, ὅταν ἐπισχέσεως ἕνεκα λαμβάνωνται.

[239] [β'. Περὶ φακοῦ.] Φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς ἔστι κράσεως, ἐκ τῆς δευτέρας πού τάξεως ὑπάρχων κατ' ἄμφω.

(114) [γ'. Περὶ φαληρίδος.] Φαληρίδος τῆς πόας καὶ ὁ χυλὸς καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα πινόμενα πρὸς τὰ τῆς κύστεως ἀλγῆματα πεπίστανται βοηθεῖν, ὡς ἐχούσης τι λεπτομερές καὶ θερμόν.

enunt. Caeterum radix et succus fruticis emolliendi vim possident.

[8. De hyssopo.] Hyssopum deficcet et calefacit ordine tertio, sed et tenuium est partium.

Cap. XXI. [1. De facis, lentibus.] Lentescunt valenter astringunt, medium tenent caliditatis et frigiditatis, deficcant sane in secundo ordine. Ipsum itaque earum corpus deficcet et sistit ventrem, caeterum decoctum provocet. Proinde etiam prior aqua abjicitur, ubi retentionis causa adhibentur.

[2. De phaco, lenticula palustri.] Lenticula palustris humidae frigidaeque temperiei est, utrinque ex secundo quodammodo ordine.

[3. De phaleride.] Phaleridis herbae tum succus tum semen tum folia potari utiliter creduntur ad vesicae dolores, cum in sese habeant quiddam tenuium partium et calidum.

Ed. Chart. XIII. [239.]

Ed. Basl. II. (114.)

[δ. Περὶ φαλαγγίτου.] Φαλαγγίτης. ὠνόμασται μὲν οὕτως ἐκ τοῦ βοηθεῖν τοῖς ὑπὸ φαλαγγίων δακνόμενοις. ἔστι δὲ λεπτομεροῦς δυνάμειος ξηραντικῆς, ὅθεν καὶ στροφομέ-
γοις ἀρήγειν δοκεῖ.

[ε. Περὶ φλόμου.] Φλόμος, ἔνιοι δὲ διὰ τοῦ π χά-
φουσί τε καὶ λέγουσιν. ἡ μὲν τις ἔστι τοῖς φύλλοις λευκῇ,
ἡ δὲ μέλαινα. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν ἄρρην, ἥς τὰ φύλλα
στενώτερα, ἡ δὲ θήλυν, ἥς μεῖζα. καὶ πρὸς ταύταις ἑτέρα
φλόμος ἀγρία προσαγορευομένη, χρυσοειδὴς δ' ἔστι καὶ μη-
λίζουσα τοῖς ἄνθεσιν. ἄλλη δὲ τις ἐπὶ ταύταις, ἣν ἰδίως
φλομίδα καὶ θρυαλλίδα προσαγορεύουσι. τῶν μὲν οὖν πρῶ-
των δυοῖν ἡ ρίζα στρυφνὴ γενομένη οὔσα τοῖς ῥοώδεσι
πάθεισιν ἀρήγει. διακλύζονται δ' αὐτὴν ἔνιοι καὶ πρὸς ὁδόν-
των ἀλγήματα. τὰ μέντοι φύλλα διαφορητικῆς ἔστι δυνά-
μειος. οὕτω δὲ καὶ τὰ τῶν ἄλλων φύλλα καὶ μάλιστα τῆς
χρυσίζουσης τοῖς ἄνθεσιν, ἥ καὶ τὰς τρίχας ξανθίζουσιν.
ἀπασῶν γὰρ τὰ φύλλα ξηραντικῆς τε καὶ μετρίως ὀπτικῆς
ἔστι δυνάμειος.

[4. *De phalangite.*] Phalangites sic appellata est,
quod morlis a phalangiis auxilietur. Est autem facultatis
tenuium partium desiccantis, quamobrem et termina pa-
tientibus succurrit.

[5. *De phlomo, verbosco.*] Phlomos. Quidam per
p litteram et scribunt et proferunt. Quaedam foliis alba
est, quaedam vero nigra. Et albae quidem mas est, cujus
folia angustiora, femina, cujus majora. Et praeter has est
alia phlomos agrestis cognominata, flores habet aureos et
luteos. Sed et alia praeter has est, quam proprie phlomida
nominant et thryallida. Priusum itaque duarum radix
acerba gustu est et fluxionis affectibus prodest, sed et ad
dentium dolorem eam quidam colluunt. Sane folia dige-
rendi vim habent, sic et aliarum folia, et maxime ejus quae
aurei coloris flores obtinet, quae etiam capillos flavos red-
dunt. Omnium enim folia desiccandi et mediocriter deter-
gendi vim possident.

Ed. Chart. XIII. [239.]

Ed. Bas. II. (114.)

[στ'. Περὶ φοῖνικος.] Φοῖνιξ τὸ δένδρον στυπτικῆς μετέχει δυνάμεως ἐν ἅπασι τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν. ὁ μὲν οὖν τῶν κλάδων χυλὸς αὐστηρὸς ἐστὶν ἐξ ἰδατώδους οὐσίας χλιαρᾶς καὶ γεώδους ψυχρᾶς συγκείμενος. ὁμοίας δὲ τούτου φύσεώς ἐστι καὶ ὁ καλούμενος ἐγκεφάλος ἐδώδιμος ὑπάρχων. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ καὶ μάλιστα ὁ γλυκὺς οὐκ ὀλίγης μετέλ- ληφε θερμότητος. ἐδώδιμος δ' ὢν εἰς πολλὴν ἔρχεται χρῆσιν, οὐ μόνον ἔξωθεν ἐπιτιθέμενος, ἵνα τονῶσαι τι καὶ ξηρῶσαι καὶ συναγαγεῖν καὶ πιλῆσαι καὶ πυκνῶσαι χρῆζομεν, ἀλλὰ καὶ ὡς σιτίον λαμβανόμενος ἅμα τε τοῖς ἄλλοις καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτόν. ὁ δὲ καλοῦσιν ἐλάτην, τὸ ἀπαλὸν ἐκβλάστημα τοῦ φοῖνικος, τὴν αὐτὴν τῷ κατ' αὐτὴν ἐγκεφάλῳ δύνανται ἔχει. τὸ δ' οἷον ἀμφέσμα αὐτοῦ στυπτικὴν μὲν καὶ αὐτὸ κέκτηται ποιότητα, ξηραίνει δ' ἐπὶ πλέον ἅπαντων τῶν εἰρη- μένων, ὥς ἂν καὶ τῇ τῆς οὐσίας συστάσει ξηρότερον αὐτῶν ὑπάρχον καὶ ἥκιστα μετέχον ὑγρότητος, ὥστε δεόντως ἐπὶ τῶν σηπεδονωδῶν ἐλκῶν αὐτῷ χρῶνται. καὶ τοῖς συνάγουσι τὰ κεχαλασμένα τῶν ἄρθρων φαρμάκοις μὲν γίνονται καὶ ταῖς

[6. *De phoenice, palma.*] Phoenix arbor astringentis facultatis omnibus sui partibus est particeps. Igitur ramo- rum succus austerus est ex aquea substantia tepida et terrea frigida constans. Similis naturae est encephalos pars su- prema quam vocant cerebrum esui aptus. At fructus ejus et maxime dulcis non paucam oblinet caliditatem. Cae- terum quum edendo sit, multo est usui non tantum foris impositus, ubi quid roborare et desiccare, contrahere, si- pare densareque consilium est, sed et tanquam cibus sum- ptus et simul cum aliis et per se. Porro quod Elaten vo- cant, nempe tenerum illud palmae germen, eandem cum cerebro ejus facultatem possidet. Quod vero velut tegumen- tum ejus est astringentem et ipsum qualitatem habet, verum plus quam dicta omnia exiccat, utpote quod et essentiae con- sistentia illis siccius est et nimium habet humiditatis. Itaque jure utuntur illo ad ulcera putrescentia, miscentque medi- camentis articulos plus justo laxatos contrahentibus, ad haec

Ed. Chart. XIII. [239. 240.]

Ed. Lind. II. (114.)

ἥπατικάις τε καὶ στομαχικάις δυνάμεσιν, ἔξωθεν τε καὶ ἔσωθεν. ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ φυτοῦ ξηραντικῆς ἀδήκτως δυνάμεως, ἔχουσα τι καὶ αὐτὴ στυψέως.

[240] [ζ. Περὶ φορβίου.] Φορβίου τῷ σπέρματι πρὸς λευκώματα χρῶνται μετὰ μέλιτος, ἀλλὰ καὶ σκόλοπας ἐξάγειν πεπίστενται. καὶ ἡ πόα δὲ ταῦτόν τούτῳ δοκεῖ δύνασθαι, ἐξ ὧν δῆλον ὡς λεπτομεροῦς τε καὶ ἐλκτικῆς καὶ ὀνυκτικῆς μετέχει δυνάμεως.

[η. Περὶ φοῦ.] Φοῦ. ἀρωματώδης πῶς ἐστὶν ἡ τῆσδε τῆς πόας ῥίζα, νάρκω παραπλησία τὴν δύναμιν, ἀλλ' εἰς μὲν τὰ πλείστα καταδεεστέρα, προτρέπει δ' οὖρα τῆς μὲν Ἰνδικῆς καὶ Συριακῆς νάρκω μαλλον, ὁμοίως δὲ τῇ Κελτικῇ.

[θ. Περὶ φύκου.] Φῦκος ὑγρὸν ἔτι καὶ χλωρὸν ἐξαιρούμενον τῆς θαλάττης, καὶ ψύχει καὶ ξηραίνει κατὰ τὴν δευτέραν τάξιν, ἔχει γάρ τι καὶ στρυφνὸν μετρίως.

[ι. Περὶ φυλλίτιδος.] Φυλλίτις, στρυφνῆς οὖσα ποιότητος, οὐκ ἀπὸ τρόπου διαρροίας τε καὶ δυσεντερίας ὀνυγῶσι πινομένη.

facultatibus hepaticis et stomachicis, seu intro fumantur seu foris admoveantur. Sed et radix plantae deficcatoriae citra morsum facultatis est, adjunctum habens et ipsa astrictionis quippiam.

[7. *De phorbio.*] Phorbii semen ad albugines cum melle applicant. Sed et spicula extrahere creditur. Porro et ipsa herba idem praestare videtur. Ex quibus constat, quod tenuium partium et attrahendi discutientique potentiam obtinet.

[8. *De phu.*] Phu. Odorata quodammodo est hujus herbae radix, nardo viribus similis, sed tamen ad pleraque infirmior. Urinas movet plus quam aut Indica aut Syriaca nardus, perinde ut Gallica.

[9. *De fuco, alga.*] Phycos humens etiamnum et virens ex mari exemptus deficcat et refrigerat ordine secundo, habet enim quiddam modice acerbum.

[10. *De phyllitide.*] Phyllitis quum qualitatis sit acerbæ, non abs re diarrhoeas et dysenterias pota juvat.

Ed. Chart. XIII. [240.]

Ed. Bas. II. (114.)

[ια'. Περὶ φύλλου μαλαβάθρου.] Φύλλον μαλαβάθρου νάρδαφ παραπλήσιόν ἐστι τὴν δυνάμιν.

Κεφ. κβ'. [α'. Περὶ χαλβάνης.] Χαλβάνη ὅπως ἐστὶ ναρθηκώδους φυτοῦ, μαλακτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς ὑπάρχουσα δυνάμειος. καὶ εἴη ἂν ἐν μὲν τῷ θερμαίνειν ἐκ τῆς τρίτης που τάξεως ἀρχομένης ἢ τῆς δευτέρας συμπληρουμένης, ἐν δὲ τῷ ξηραίνειν ἐκ τῆς δευτέρας ἀρχομένης.

[β'. Περὶ χαμαίδρου.] Χαμαίδρου ἐπικρατοῦσαν ἔχει τὴν πικρὰν ποιότητα, ἐστὶ δὲ καὶ δριμυτιὰ πικρῶς. ἐξ ὧν δηλονότι δεόντως σπλῆννα τήκει καὶ οὔρα καὶ καταμήνια κινεῖ καὶ πᾶχος χυμῶν τέμνει, καὶ τὰς ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἐμφράξεις ἐκκαθαίρει. καὶ θείη ἂν τις αὐτὴν ἐν τῇ τρίτῃ τάξει κατὰ τὸ ξηραίνειν καὶ θερμαίνειν, καὶ πλέον γε κατὰ τὸ ξηραίνειν ἢ θερμαίνειν.

[γ'. Περὶ χαμαικισσοῦ.] Χαμαικισσοῦ τὸ ἄνθος πικρὸν ἐκανῶς ὑπάρχον ἐκφράττει τὰ καθ' ἥπαρ. ἐνιοὶ δὲ καὶ τοῖς ἰσχυαδικοῖς αὐτὸ διδόασιν.

[11. *De malabathri folio.*] Folium malabathri nardo similem vim possidet.

Cap. XXII. [1. *De galbano.*] Galbanum succus est plantae ferulaceae, quae emollientis et digerentis est facultatis. Fueritque sane ex tertio ordine calefacientium incipiente aut secundo completo, in desiccando vero ex secundo incipiente.

[2. *De chamaedrys.*] Chamaedrys vincentem habet qualitatem amaram, est et quodammodo acris. Quocirca merito lienes colliquat et urinas ac menses provocat, crassitudinem humorum incidit et viscerum obstructions expurgat. Ponatque eam quispiam in tertio ordine calefacientium et desiccantium, plus tamen desiccet quam calefacit.

[3. *De chamaecisso, hederā terrestri.*] Chamaecissiflos quum sit admodum amarus, jecur obstructione liberat. Daturque ex coxendice laborantibus.

Ed. Chart. XIII. [240. 241.]

Ed. Bas. II. (114. 115.)

[δ. Περὶ χαμελαίας.] Χαμελαίας τὴν πικρὰν ἐπικρατοῦσαν ἔχει ποιότητα. διὸ καὶ τὰ ὀνυκὰ λίαν ἔλκη καὶ ὅσα μέγιστος δοχάρας ἔχει, μετὰ μέλιτος ἀνακαθαίρειν δύναται.

[241] [ε. Περὶ χαμαιλεύκης.] Χαμαιλεύκη θερμὴ τὴν δυνάμιν ἔστι κατὰ τὴν τρίτην πον τάξιν καὶ ξηρὰ κατὰ τὴν πρώτην.

[στ. Περὶ χαμαιλέοντος.] Χαμαιλέοντος ἡ ῥίζα τοῦ μὲν μέλανος, ἔχει τι δηλητηριον, ὅθεν ἐξώθεν ἢ χοῆσις αὐτοῦ πρὸς ψώρας καὶ λειχήνας καὶ ἀλφονς καὶ ὅλως ὅσα ῥύψεως δέεται καὶ τοῖς μαλακτικοῖς καὶ διαφορητικοῖς μίγνυται φαρμάκοις. καὶ τὰ φαγεδαινικά τῶν ἑλκῶν ἱάται καταπλασθεῖσα. ἔστι γὰρ ξηρὰ κατὰ τὴν τρίτην ἤδη πον τάξιν. ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν ἐκ τῆς δευτέρας συμπληρουμένης. ἡ δὲ τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος ῥίζα πρὸς ἐλμινθας πλατείας δίδοται πλή(115)θος ὀξυβάφου μετ' οἴνου ἀύστηροῦ. προσφέρουσι δ' αὐτὴν καὶ τοῖς ὑδρικοῖς παραπλησίαν οὔσαν καὶ αὐτὴν τῇ κράσει τῇ τοῦ μέλανος ῥίζῃ, πλὴν ὅσα πικροτέρα ἐκείνης ἔστιν.

[4. *De chamelaea, oleagine.*] *Chamelaea* vincentem habet qualitatem amaram. Quamobrem admodum fordidula ulcera et quae maximas habent crustas, cum melle perpurigare potest.

[5. *De chamaeleuce, tussilagine.*] *Chamaeleuce* caedae facultatis est tertio quodammodo ordine, siccae primo.

[6. *De chamaeleonte.*] *Chamaeleontis* radix nigri quidem, lethale quiddam obtinet. Quamobrem foris utique usus ejus ad psoras adhibetur et lichenas et vitiliginas et in summa quae deterfionem postulant, praeterea digerentibus et emollientibus pharmacis commiscetur, et phagedaenica ulcera sanat illita. Est enim sicca tertio ordine, calefacit vero secundo ordine absoluto. Porro albi chamaeleontis radix ad latos lumbricos potui datur cum vino austero mensura oxybaphi. Exhibent sane etiam aqua inter entem laborantibus assimilem habentem temperiem ipsius nigri radicis, nisi quatenus amarior quam illa est.

Ed. Chart. XIII. [241.]

Ed. Bas. II. (115.)

[5. *Περὶ χαμαιπίτνος.*] Χαμαιπίτνος κατὰ τὴν γεῦσιν μὲν ἰσχυρότερον ἔχει τὸν πικρὸν χυμὸν τοῦ δριμέως, κατὰ τὴν ἐνέργειαν δὲ διακαθαίρει καὶ ῥύπτει τὰ σπλάγχνα πλέον ἢ θερμαίνει. διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἱκτεριῶσι καὶ ὅλως οἷς ἐμφράττεται ῥαδίως τὸ ἥπαρ ἀγαθὸν ἐστὶ φάρμακον. ἄγει δὲ καὶ καταμήνια πινομένη τε καὶ μετὰ μέλιτος προστιθεμένη. ἐστὶ δὲ καὶ οὐρητικὸν φάρμακον. ἐνίοι δὲ καὶ ἰσχυαδικοῖς αὐτὴν διδῶσιν, ἀφέποντες ἐν μελικράτῳ. χλωρὰ δ' ἢ πόα καὶ τὰ μέγала τραύματα κολλᾶν δύναται καὶ τὰ σπινθονώδη τῶν ἐλκῶν ἱάται καὶ τὰς ἐν μαστοῖς σκληρότητας διαφορεῖ. ἐστὶ γὰρ ἐν τῷ ξηραίνειν τῆς τρίτης τάξεως, ἐν δὲ τῷ θερμαίνειν τῆς δευτέρας.

[ἦ. *Περὶ χαμαισύνης.*] Χαμαισύνη ῥυπτικήν τε ἄμα καὶ δριμύειαν ἔχει δύναμιν, ὥστε καὶ ἀκροχορδόνας καὶ μυρμηκίας, οἳ τε κλῶνες αὐτῆς καταπλαττόμενοι καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ὁπὸς ἀφαιροῦσιν. ἀπὸ ῥύπτουσι δὲ σὺν μέλιτι καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς παχείας οὐλάς. ὠφελοῦσι δὲ καὶ τὰς διὰ πάχος ἀμβλυωπίας, ὥσπερ οὖν καὶ ἀρχὰς ὑποχύσεων.

[7. *De chamaepity, ajuga, ibiga.*] Chamaepitys gustu quidem amarum saporem validiorem acri obtinet, effectum vero expurgat abstergitque viscera plus quam calefacit. Proinde auriginosis et omnino quibus facile jecur obstruitur, bonum est remedium. Quin et menses ducit tum pota tum apposita cum melle. Sed et urinae movendae medicamentum est. Sunt autem etiam, qui eam exhibent decoctam in melicrato iis, qui coxendicis doloribus torquentur. Herba porro ipsa viridis vulnera magna conglutinat et ulcera putrescentia sanat, praeterea uberum durities discutit. Est enim in siccando ordinis tertii in calefaciendo vero secundi.

[8. *De chamaesyce.*] Chamaesyce abstergendi simul et acrem vim possidet. Itaque acrochordonas et myrmecias, caules ejus teneriores in modum cataplasmatism admoti, quique ex eis profluit liquor auferunt. Cum melle vero crassas oculorum cicatrices detergunt. Sed et hebetudines visus a crassitie natas adjuvant, sicut sane et suffusionum principia.

Ed. Chart. XIII. [241. 242.]

Bas. II. (113.)

[θ'. *Περὶ χελιδονίου.*] Χελιδόνιον ὑπτικῆς ἰσχυρῶς ἔστι καὶ θερμῆς δυνάμεως καὶ μέντοι καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς εἰς ὀξύωπίας ἔστι χρήσιμος ἐφ' ὧν ἀθροίζεται παχὺ τι κατὰ τὴν κόρην, διαφραεῖσθαι δεόμενον. ἔχρησαντο δ' ἔνιοι τῇ ῥίζῃ καὶ πρὸς τοὺς ὑπ' ἐμφράξεως ἥπατος ἰκτεριῶντας, ἐν οἶνῳ λευκῷ δίδοντες πίνειν σὺν ἀνίσῳ διαμασσωμένην χροῖμὸς ἔστιν ὀδόντων ἀλγήμασι. τὸ [δὲ] μικρότερον χελιδόνιον, δριμύτερον ὑπάρχον τοῦ μείζονος, ἔλκοι ταχέως τὸ δέρμα καταπλασσόμενον, ὄνυχας τε λεπρούς ἐκβάλλει. καθαίρει δ' ὁ χυλὸς αὐτοῦ διὰ ῥινῶν ἰσχυρῶς ὑπάρχων δριμύς, ὥστε εἴη ἂν καὶ ἥδε ἡ πόα τῆς τέταρτης ἤδη πού τάξεως συμπληρουμένης ἤδη καὶ κατὰ τὸ θερμαίνειν καὶ ξηραίνειν.

[242] [ι'. *Περὶ χονδρίλης.*] Χονδρίλη καὶ ταύτην ἔνιοι σέρην ὀνομάζουσιν. ἔστι γὰρ πῶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης δυνάμεως, πλην ὅσον πλέον ἔχει τὸ ὑπόπικρον ἐν τῇ γεύσει, καὶ διὰ τοῦτο ξηροτέρα τὴν δυνάμιν ἔστιν.

[9. *De chelidonio.*] Chelidonium extergentis admodum et calidae facultatis est. Sed et succus ejus ad acuum visum commodus est, utique in quibus erassum quiddam in pupilla colligitur, digestionem atque discussionem indigens. Ubi sunt radice ejus quidam ad auriginem ab obstructione jecoris proficiscentem, in vino eam albo potui exhibentes cum aniso. Similiter mansa confert dentium doloribus. Porro chelidonium minus quum acrius sit majore, celeriter illitum cutem exulcerat, unguesque scabros ejicit. Succus ejus per nares purgat, utpote admodum acer. Itaque haec herba quarti quodammodo ordinis fuerit calefacientium incipientis, majus autem chelidonium tertii est ordinis absoluti jam, idque tum in calefaciendo tum in siccando.

[10. *De chondrila.*] Chondrila. Et hanc quidam ferin nominant. Est enim ejusdem fere cum illa facultatis, nisi quod gustu amariuscule est, ac proinde facultate siccantiore.

Ed. Chart. XIII. [242.]

Ed. Bas. II. (115.)

[ια'. Περὶ χόνδρου.] Χόνδρος ἐστὶ μὲν δῆπον καὶ τροφή βελτίστη, καθάπερ καὶ πυρὸς, ἀλλ' οὐ τῆς νῦν πραγματείας ἐστὶ περὶ τροφῆς διαιρεῖσθαι, ὡς φάρμακον δὲ τῆς ἐμπλαστικῆς ἐστὶ δυνάμεως. ἐν δὲ τῇ κράσει παραπλησιός ἐστι πυρῶ, πλέον ἐκείνου τὸ γλίσχρον ἔχων, ὃ καὶ τρόφιμος αὐτοῦ μᾶλλον ἐστὶ καὶ οἶον ὕλη τις εἰς ὑποδοχὴν ἐπιτηδείας ὅξους τε γίνεταί καὶ θαλάττης καὶ ἁλμης, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα σφοδρῶς ξηραίνοντα· καὶ διὰ τοῦτό τινες ἐκ τῶν ἱκανῶς ξηραίνόντων ἐνόμισαν εἶναι καὶ τοῦτο τὸ σπέρμα. ἐστὶ δ' αὐτὸς ὁ χόνδρος ἐκ τῶν συμπέττειν δυνάμενων μᾶλλον, ὥσπερ καὶ ὁ πυρὸς, ἅπερ ἥκιστα ξηραίνει. διὰ δὲ τὴν τῶν ξηραίνόντων φαρμάκων μίξιν τὸ σύνθετον ἐξ αὐτῶν ξηραντικὸν γινόμενον ἔξαπατᾷ τοὺς πολλοὺς τῶν ἱατρῶν, ὡς αὐτῷ τῷ χόνδρῳ τὴν τοῦ ξηραίνειν αἰτίαν ἀνατιθέναι παρέντας τὰ μινύμενα.

[ιβ'. Περὶ χρυσοκόμης.] Χρυσοκόμη, καλεῖται δὲ καὶ χρυσίτης· τὴν δριμύτιαν ἅμα καὶ στυφουσαν ἐπικρατούσας ἔχει ποιότητος ἣ ῥίζα, διό μὴδὲ πολύχρηστός ἐστιν. ἣ γε μὴν

[11. *De chondro, alica.*] Chondrus est sane nutrimentum optimum, sicuti et triticum. Sed hujus instituti non est de nutrimento distinguere. Verum ut medicamentum emplasticae facultatis est, temperie tritico similis, plus tamen illo viscosus, quare sane etiam illo plus nutrit. Estque ceu materia quaedam idonea excipiendis aceto, marina aqua, muria et id genus aliis valenter deficcantibus, proinde quidam ex genere admodum exiccantium esse et hoc semen autumarunt. Caeterum chondrus ex numero est potius concoquentium, ut et triticum, quae minime profecto deficcant. At ob exiccantium medicamentorum admixtionem, quum quod ex illis compositum est, exiccatorium sit, medicorum complures in errorem inducti sunt, ut falso putarent deficcationem chondro acceptam ferendam, iis quae admixta erant praeteritis.

[12. *De chrysocome.*] Chrysocome vocatur et chrysites. Radix vincentes habet acrem simul et astringentem qualitates, quare non admodum multi usus est. Usui tamen

Ed. Chart. [XIII. 242.]

Ed. Bas. II. (115.)

χρήσις αὐτῆς ἐν μελικράτῳ καθειψηθείσης ἐν περιπνευμονίαις τε καὶ ἥπατικοῖς νοσήμασιν. ἔχει δὲ τι καὶ τῆς ἐμμήνου καθάρσεως προτρεπτικόν.

Κεφ. κγ'. [α'. Περὶ ψευδοδικτάμνου.] Ψευδοδικτάμνον ἀσθενοῦς δικτάμνου δύναμιν ἔχει.

[β'. Περὶ ψυλλίου.] Ψυλλίου τὸ σπέρμα μάλιστα ἐστὶ χρήσιμον, ἐκ τῆς δευτέρας ὑπάρχον τάξεως τῶν ψυχόντων· ἐκ τῆς κατὰ τὸ ξηραίνειν καὶ ὑγραίνειν συζυγίας μέσον πῶς ἐστὶ καὶ σύμμετρον.

Κεφ. κδ'. [α'. Περὶ ὠκίμου.] Ὤκιμον ἐκ τῆς δευτέρας μὲν ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων, ἔχει δ' ὑγρότητα περιτωματικὴν. ὅθεν οὔτε χρήσιμόν ἐστιν εἰσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον, καταπλασσόμενον δ' ἐξωθεν εἰς τὸ διαφθερεῖν καὶ συμπέπτειν ἐστὶ χρήσιμον.

[β'. Περὶ ὠκιμοειδοῦς.] Ὤκιμοειδές· ἐννοί δὲ φιλεταίριον ὀνομάζουσιν· ἄχρηστος μὲν ἡ ῥίζα, τὸ δὲ σπέρμα λεπτομεροῦς τε καὶ ξηραντικῆς ἀδήκτως ὑπάρχει δυνάμειος.

est decocta in melicrato in peripneumoniis et morbis hepaticis sive jecorariis. Sed et menstruae purgationis provocandae vim quandam obtinet.

Cap. XXIII. [1. *De pseudodictamno.*] Pseudodictamnū imbecillis dictamni vim habet.

[2. *De psyllio.*] Psyllium semen habet admodum utile ex secundo refrigerantium ordine, in desiccando vero et humectando medium quodammodo est et symmetrum.

Cap. XXIV. [1. *De ocimo.*] Ocimum ex secundo est ordine calefacientium, habet autem excrementitiam humiditatem. Proinde nec commodum est quod in corpus sumatur, caeterum foris illitum ad digerendum et concoquendum idoneum est.

[2. *De ocimoides.*] Ocimoides. Quidam philetaerium cognominant. Radix inutilis est, at semen tenuium paritium et desiccantis citra mordicationem facultatis est.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡ-
ΜΑΚΩΝ ΚΡΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΩΣ
BIBLION I.

Ed. Chart. XIII. [243.]

Ed. Basl. II. (115.)

Προοίμιον. Ὅσα μὲν τῶν φυτῶν ἐστὶ μόρια καὶ καρποὶ καὶ χυλοὶ καὶ ὅποι προσθεν εἴρηται· νυνὶ δὲ τῶν ἐπολοίπων φαρμάκων ὅσα μεταλλεύεται καὶ ὅσα τῆς γῆς αὐτῆς ἐστὶν εἶδη πρόκειται διελθεῖν. ἐφεξῆς δ' αὐτῶ εἰρησεται τι καὶ περὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων, οἷς ἐν λόγῳ φαρμάκων χρῶμεθα πρὸς τὰς ἰάσεις. κοινὸν δὲ τινα περὶ πάντων αὐτῶν λόγον ἄμεινον εἶναί μοι δοκεῖ προτάξαι

GALENI DE SIMPLICIVM MEDICA-
MENTORVM TEMPERAMENTIS AC
FACVLTATIBVS LIBER IX.

Prooemium. Quotquot plantarum partes sunt et fructus et succi atque liquores supra dicta sunt omnia. Nunc autem de reliquis medicamentis, quae metallorum genere censentur quaeque ipsius terrae species sunt, differere propositum est, post quae deinceps nonnihil tractabitur de partibus animalium, utique quibus ceu medicamentis ad curationes utimur. Caeterum praestare mihi videtur com-

Ed. Chart. XIII. [243.]

Ed. Bas. II. (115. 116.)

σαφηνείας τε ἅμα καὶ τοῦ διηρθρωμένως ἀκούειν ἔνεκα τῶν
 εἰρημένων. ἂν γὰρ ἔποιτό τις τὰ πάντα τοῖς γεγραφόσιν
 ἦτοι τὰς περὶ τῶν φαρμάκων πραγματείας ἢ τὰς περὶ ὕλης
 ἢ τὰς περὶ σκευασίας αὐτῶν, ἐν πολλοῖς σφαλῆσεται μέγι-
 στα καὶ παρακούσει τῶν ὑπ' ἐμοῦ διωρισμένως λεγομένων.
 δυοῖν δ' ὄντων κεφαλαίων τοῦ μέλλοντος λεχθήσεσθαι λό-
 γου κοινού, τὸ μὲν ἕτερόν ἐστιν εἰ τῶν αὐτοφυῶν φαρμά-
 κων τὰ κεκαυμένα θερμότερα χορὴ νομίζειν ἢ ψυχρότερα, τὸ
 δ' ἕτερον ὑπὲρ τῶν στύφόντων φαρμάκων, ὧν ἐν εἵδει πρό-
 σθεν (116) ἐδείχθη τὰ αὐστηρὰ καὶ τὰ στρυφνὰ. λέλεκται
 μὲν οὖν ἤδη περὶ τούτων ἐν τῷ τετάρτῳ τῶνδε τῶν βί-
 βλίων, ἀναμνησάμενος καὶ νῦν ἄμεινον ὥς ἐναντιωτάτη φαί-
 νεται ποιότης καὶ δύναμις εἶναι τοῖς στύφουσι φαρμάκοις
 πρὸς τὰ δριμέα. στύφαι μὲν γὰρ ἀκακία καὶ βαλαύδοτιον, ὑπό-
 ζυσις τε καὶ κύτινοι καὶ κηκίς καὶ ῥήον καὶ ῥοῦς, ὀμφά-
 κιον τε καὶ μέσπιλα, καὶ κρανία καὶ ροιᾶς λέμματα καὶ
 μύρτα. δριμέα δ' ἐστὶν εὐφόρβιον καὶ σκόροδα καὶ κρόμνυα

maniter de illis omnibus praefari, quo videlicet tum clarius
 intelligi possint tum quae dicenda sunt distincte (ceu in
 articulos inaudiantur. Nam si quis in omnibus sequatur
 scriptores sive medicamentorum, sive materiarum, sive
 illorum praeparandorum, in multis profecto turpissime hal-
 lucinabitur et ea quae determinate a me posita sunt perpe-
 ram accipiet. Caeterum quum duo sint capita communis
 orationis jam proponendae, alterum est an sponte nascenti-
 um medicamentorum quae combusta sunt, calidiora arbi-
 trari oporteat an frigidiora; alterum de medicamentis astrin-
 gentibus, quorum in genere esse supra ostensum est tum
 austera tum acerba. Itaque super his quidem in quarto
 horum commentariorum verba fecimus; sed et modo com-
 memorare satius fuerit, medicamentis astringentibus facul-
 tatem et qualitatem inesse cum acris pugnantiſsimam.
 Astringunt enim iacacia, balauſtium, hopocystis, cytini,
 galla, rheon, rhus, omphacium, mespila, corna, mali-
 corium, myrtha. Acria vero sunt euphorbium, allium,

Ed. Chart. XIII. [243. 244.]

Ed. Bas. II. (116.)

καὶ πράσα καὶ νᾶπυ καὶ πέπερι καὶ γιγγίβερι καὶ σμύρ-
μιον, ὀρίγανόν τε καὶ γλήχων, καὶ καλαμίνθη καὶ θύμος.
χρὴ τοίνυν ἀναμνησθῆναι μόνον ἡμᾶς ὅποιαν αἴσθησιν ἔχο-
μεν ἐκάστου τῶν εἰρημένων. ἀκολουθήσει γὰρ εὐθέως ἡ δια-
φορὰ τῆς ποιότητος αὐτῶν, ἣν ἐν τῷ τετάρτῳ λόγῳ διηλ-
θον ἅμα ταῖς ἄλλαις γευσταῖς ἀπάσαις διαφοραῖς. [244]
συνάγει μὲν οὖν καὶ σφίγγει καὶ πιλεῖ τὴν οὐσίαν ἡμῶν τὰ
στύφοντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιθέμενα, καθ' ὃ τι ἂν ἐθελή-
σης μέλος ἔξωθεν, εὐθέως ἀποδείκνυσιν αὐτὸ ῥυσόν τε καὶ
προσεσταλμένον. ἔμπαλιν δὲ τούτοις τὰ δριμέα κατὰ τοῦ
δέρματος ἐπιτιθέμενα θερμαίνει τε σαφῶς αὐτὸ καὶ εἰς ὄγ-
κον συναίρει σὺν ἐρυθρῷ χρώματι, καὶ εἰ χρονίσειεν, ἔλκοι.
ταῦτα μὲν οὖν ἐναργῶς φαίνεται τέμνοντά τε καὶ θερμαί-
νοντα, καὶ διὰ τοῦθ' ἔλκοντα πρὸς ἑαυτὰ τὸ ἐκ τῶν πλη-
σιαζόντων μορίων αἷμα. τὰ στύφοντα δ' ἀποκρουόμενα τὸ
περιχόμενον ἐν αὐτοῖς τῷ ψύχειν τε καὶ συνάγειν καὶ πι-
λεῖν πέφυκεν. ἡ δὲ δύναμις τε οὖν ἐναντιωτάτη τοῖς στύφουσιν
ἔστι πρὸς τὰ δριμέα, καὶ ἡ κατὰ τὴν γεῦσιν ποιότης οὐδὲν

caepa, porrum, napy, piper, gingiberi, smyrnium, ori-
ganum, pulegium, calaminthe et thymus. Revocandum
itaque in memoriam duntaxat, qualem cujusque dictorum
percipimus sensum et protinus sequetur qualitatis eorum
diversitas, quam in quarto libro exposui una cum aliis
omnibus gustus differentiis. Sane contrahunt confisipantque
atque condensant substantiam nostram astringentia, ac pro-
inde in quamvis corporis nostri partem extrinsecus imposita
continuo illam ringosam et contractam efficiunt, contra quam
acria quae imposita cui perspicuo eam calefaciunt atque
in molem attollunt rubente colore, ac si diutius immorentur,
etiam ulcerant. Haec itaque evidenter apparent tum inci-
dere, tum calefacere, tum etiam a vicinis partibus ad sese
sanguinem attrahere, at astringentia refrigerando, contra-
hendo constringendoque in illis etiam contentum repellere.
Facultas itaque adversissima est astringentibus cum acribus,
nec quae in gustu apparet qualitas simile quippiam obtinet.

Ed. Chart. XIII. [244.]

Ed. Bas. II. (116.)

ὁμοιον ἔχουσα. πῶς οὖν ἔνιοι καὶ τὸ πέπερι καὶ τὰ σκόρο-
 दा καὶ πάντα τὰ θριμέα στύφειν λέγουσιν οὐδ' ἐπινοῆσαι
 δυνατόν. εἰ μὲν γὰρ ὥσπερ ταῦτα στύφειν, οὕτω καὶ ῥοῦν
 καὶ βαλαύστιον ὀμφάκιον τε καὶ μέσπιλον ὅσα τ' ἄλλα τοι-
 αῦτα θριμέα προσηγόρευον, ὑπ' ἀλλάττοντες τὸ τῶν Ἑλλή-
 νων ἔθος ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀγνοεῖν μὲν ἂν αὐτοὺς ὑπολά-
 βοιμεν τὰς φωνὰς τῶν Ἑλλήνων ἅμα τοῖς ὑπ' αὐτῶν ση-
 μαινομένοις, οὐ μὴν ἀναισθητοὺς γε κατὰ τὴν γευστικὴν
 εἶναι δύναμιν, ἢ τὴν ὀσφρητικὴν· ἐπεὶ δ' ἐνὶ προσαγορεύ-
 ουσιν ὀνόματι πράγματα δύο, καὶ τῇ κατὰ τὴν ὀσφρησιν
 αἰσθήσει καὶ τῇ κατὰ τὴν γεῦσιν, οἷς τε φαίνονται πρᾶτ-
 τοντα φύσιν ἐναντιωτάτην ἀλλήλοις ἔχοντα, θαυμάσαι προσ-
 ἤκει τοὺς ἀνθρώπους ἢ ἕνεκεν τῆς ἀναισθησίας ἢ τῆς
 ἀνοίας ἢ καὶ ἀμφοτέρων ἅμα. παραπλήσιον γάρ τοι ποιοῦ-
 σιν τῷ λέγοντι τὴν χιόνα τῷ πυρὶ τὴν αὐτὴν αἰσθησιν
 ἐροῦναι, καὶ τις ὑπὸ συνήθειας τῆς εἰς τοσοῦτον ἄλλο-
 κότου χρήσεως τῶν ὀνομάτων, ἔφη μοί ποτε μηδὲν κωλύειν
 φάναι τὴν αὐτὴν ἔχειν ποιότητά τε καὶ δύναμιν τῷ πυρὶ
 τὴν χιόνα· καὶ γὰρ καὶ ταύτην ὥφθαι πολλάκις ἀποκαίου-

Quid ergo nonnullis in mentem venerit, ut piper, allium,
 atque adeo acria omnia astringere dicerent, fane cogitatione
 assequi nequeo. Nam si ut haec astringere dictitant, ita rhu,
 balaustium, omphacium, mespilum et quotquot ejus generis
 acria cognominarent, diversa ac commutata in nominibus
 Graecorum consuetudine, ignaros profecto illos vocum
 Graecarum et earum significatum, non tamen gustandi
 aut olfaciendi carere judicio dicerem. Nunc vero quum
 res duas et olfactu et gustu et effectibus suis, contrariam
 inter sese naturam ostentantes, una appellatione nuncupent,
 admiranda profecto hominum aut stupiditas est aut dementia,
 aut simul utraque; perinde enim faciunt atque illi qui
 et ignis et nivis eundem esse sensum ajunt. Atque adeo in
 quendam quondam incidi, qui prae tam aliena atque absurda
 usurpandorum vocabulorum consuetudine diceret nihil
 prohibere, quo minus diceretur nix eandem cum igne ha-
 bere tum qualitatem tum facultatem, quia videlicet et haec

Ed. Chart. XIII. [244.]

Ed. Bas. II. (116.)

σαν τοὺς πόδας τῶν δι' αὐτῆς ἐπιπολὺν βαδισάντων· τῶν
 μὲν δὴ τριούτων ἀνθρώπων οὐ μικροῦ χρόνου χρεία τὸν
 ῥύπον ἀποκαθῆραι τῆς ψυχῆς. ὅσοι δ' οὐχ οὕτως ἡτύχησαν
 ὥς ἐν ἀμαθίᾳ τελέει διαβιῶναι, προανεγνωκόσι τὸ τέταρτον
 τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων, ἀρκεῖ τούτοις ἀναμνήσεως ἕνεκα
 τὰ μέχρι δεῦρο λελεγμένα, χάριν τοῦ διηρθρωμένου ἀκούειν
 τῶν ὀνομάτων ἐφ' ἑκάστου τῶν οἰκείων πραγμάτων, ὥς
 ἅπαντες Ἕλληνες εἰώθασιν χρῆσθαι. μεταβήσομαι δ' ἐπὶ τὸ
 δεύτερον ἤδη σκέμμα, μηκέθ' ὑπὲρ ὀνόματος τε καὶ τοῦ κατ'
 αὐτὸ σημαινομένου γιγνόμενον, ἀλλὰ περὶ φύσεως πράγμα-
 τος· οἱ μὲν γὰρ πλείστοι νομίζουσι τὰ καυθέντα πάντα ψυ-
 χρότερα γίνεσθαι σφῶν αὐτῶν, ἔνιοι δ' ἔμπαλιν αὐξανέ-
 σθαι τὴν θερμασίαν οἶονταί τῶν καυθέντων ἀπάντων, ἅμαρ
 τάνοντες ἑκάτεροι. φανίονται γὰρ ἐναργῶς ἔνια μὲν θερμώ-
 τερα γινόμενα, κατὰ τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἀφὴν καὶ τὴν ἐν
 τῇ χρήσει θεωρουμένην δύναμιν, ὥς ἔμπροσθεν εἶπον ἐπὶ τε
 τῶν δριμέων καὶ τῶν στυφόντων, ἔνια δ' ἔμπαλιν ἥττον
 θερμὰ φαινόμενα μετὰ τὸ καυθῆναι· καὶ τοῦτο διαγνώσκο-
 μεν σαφῶς τῇ τε αἰσθήσει καὶ τῇ χρήσει. λέγω δὲ χρῆσιν,

quandoque visa sit pedes diutius per eam ambulantium
 adussisse. Sane non parvo tempore opus est, ut illis ho-
 minibus sordem animi expurges. At quibus non in tam
 profunda ignorantiae caligine degere contingit, ac quartum
 horum commentariorum perlegerint, iis quae jam dicta
 sunt memoriae causa repetita sufficiunt, quo distincte no-
 mina de quaque propriarum rerum ita inaudiant, quemad-
 modum efferre Graecis mos est. Transibit vero ad secun-
 dam speculationem, haud etiam de nomine et significato ejus
 habendam, verum de rei natura. Nam plerique existimant
 combusta omnia se ipsis effici frigidiora, alii e contra com-
 bustorum omnium augeri caliditatem existimant; utrique
 sane falluntur. Conspiciuntur enim liquido quaedam calidiora
 reddita et ad gustum et ad tactum et ad eam quae in usu
 cernitur facultatem, velut supra dicebam de acribus et
 astringentibus. Quaedam contra ab ustione minus apparent
 calida, idque clare discernimus tum tactu tum usu. Dico

Ed. Chart. XIII. [244. 245.]

Ed. Bas. II. (116.)

ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐμπροσθεν εἶπον, ὅταν ἐπιτιθέντα τῷ δερματι τὰ μὲν ἐρυθρότερα τε καὶ θερμότερα αὐτὰ ποιῇ, τὰ δὲ ἀναμά τε καὶ ψυχρά, καὶ τὰ μὲν εἰς ὄγκον ἑξαίρη, τὰ δὲ προστέλλῃ. τὰ μὲν οὖν δριμύα πολλὰ τῆς θερμότητος ἀπόλλυσι καυθέντα, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα προσλαμβάνει, τελείως δὲ ψυχρὸν οὐδὲν τῶν καυθέντων ἐστίν. ἐγκαταλείπεται γὰρ αὐτοῖς οἷον ἐμπύρενμά τι· καὶ γὰρ προσηγόρευεν οὕτως Ἀριστοτέλης αὐτὸ, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὰς πλύσεις ἀπορρυπτόμενον. ἐστὶ δὲ τὸ λεπτομερέστατον τῆς τῶν καυθέντων οὐσίας, οὗ συναπελθόντος τῷ ὕδατι τὸ λοιπὸν τοῦ καυθέντος οὐσία γεώδης ἐστὶ. [245] τὸ μὲν γὰρ ὑγρὸν ἅπαν ἢ καῦσις ἐκδαπανᾷ, τὸ δ' ὑπολειπόμενον γεώδες ἐστὶν ἅμα τῷ πρὸς Ἀριστοτέλους ἐμπυρεύματι κληθέντι. τοῦτ' οὖν ὅταν τις ἀφέλῃται καὶ χωρίσῃ τῇ πλύσει, τὸ μὲν ὕδωρ, ὃ τὸ φάρμακον ἐπλύθη, θερμὴν δύναμιν ἐπεκτίησατο λεπτομερῇ, τὸ δ' ὑπόλοιπον γίνεται γεώδες ψυχρὸν, ξηραίνειν ἀδήκτως δυνάμενον. εἴρηται μὲν οὖν μοι καὶ περὶ τούτων ἐμπροσθεν, ἀλλ' οὐδὲν χεῖρον ἀναμνησάσαι καὶ νῦν, ἵνα τις

autem usum, cum ante dixi, quum cuti imposita alia calidiorem rubentiooremque partem efficiunt, alia exanguem et frigidam, et alia molem attollunt, alia contrahunt. Igitur acria multum caloris amittunt usta, at quae ejusmodi non sunt assumunt. Sane combustorum omnium nullum plane est frigidam, relinquuntur enim in illis velut reliquiae quaedam ignis, nam ita vocabat Aristoteles. Atque id est, quod per ablutiones detergitur ex combustorum substantia subtilissimum, quod ubi cum aqua abierit, quod usi reliquum est, substantia terrena est, siquidem humidum omne combustio absorbit, reliquum autem terrenum est una cum empyreumate ab Aristotele vocato. Hoc ergo ubi per lotionem ablatum ac semotum fuerit, aqua in qua medicamentum ablutum est calidam ascivit facultatem, eamque tenuium partium, quod reliquum vero est, terreum simul et frigidum est, deficere citra mordacitatem potens. De his et quidem et supra diximus, caeterum nihilo deterius est in memoriam

Ed. Chart. XIII. [246.]

Ed. Bas. II. (116.)

ὑπόγυον ἐσχηκώς τὴν ἀράμνησιν αὐτῶν ἔπηται τοῖς λεχθη-
σομένοις ἀκριβέστερον.

Κεφ. α'. Περὶ τῶν γῶν. [α'. Περὶ τῶν τῆς γῆς
διαφορῶν.] Δυσὶν σημαινόμενων πραγμάτων ἐκ τοῦ τῆς γῆς
ὀνόματος ἀναγκαῖον ἐστὶν διαστεῖλαι πρότερον αὐτὰ σα-
φηνείας ἕνεκα τῶν λεχθησομένων. τὸ μὲν οὖν ἕτερον αὐτῶν
σύνηθές ἐστιν ἅπασιν τοῖς Ἕλλησιν, ὅταν τε γὰρ σπείρουσιν
πυρρὸς ἢ κριθὰς ἢ τι τῶν ἄλλων σπερμάτων, ἃ δημήτρια
καλεῖται, μετρίως ὑγρὰν εἶναι χοῦναι φασὶ τὴν γῆν, ὅταν τε
φυτεύουσιν ἀμπέλους ἢ συκὰς ἢ ἐλαίας ἢ τι τῶν ἄλλων
δένδρων, φυλάττεσθαι κελεύουσι τὴν τ' ἀνικμον ἐσχάτως καὶ
ξηρὰν τὴν θ' ὑγρὰν καὶ πληώδη. καὶ γὰρ οὖν ὀνομαζέουσι
πηλὸν τὴν γῆν ὑγρῷ φυραθείσαν, οἳ τε τὰ γεωργικὰ γρά-
ψαντες ἐν ταῖς τῶν χωρίων διαφοραῖς τὰ τε μελάργα καὶ
ἀργιλώδη καὶ ψαμμώδη διαστελλόμενα λέγουσιν. καλοῦσι δὲ
καὶ λιπαρὰν γῆν, ἐξ ἧς ὁ πηλὸς γίνεταί γλίσχρος, ἕτεραν τε
κατὰ τοῦναντίον τῇδε διακειμένην, ἀλιπῇ καὶ ψαθυρὸν, ὥς
ἂν εἴποι τις, ἐργαζομένη τὸν πηλόν. ἐν μὲν δὲ τοῦτο σημαι-

nunc ea revocasse, ut repetita illorum memoria simul quae
dicenda sunt exactius quis assequatur.

Cap. I. De terris. [I. De terrae differentiis.]
Quum duae sint res quae terrae vocabulo significantur, ne-
cessarium duxi prius eas distinguere, ut clariora sint quae
dicenda veniunt. Altera sane omnibus Graecis maxime
consueta est. Siquidem ubi triticum, hordeum, aut aliud
quodpiam feminum quae cerealibus nuncupantur, seminant,
mediocriter humidam esse terram oportere ajunt. At ubi
vites, ficus, oleas, aut aliam quamvis arborem plantant,
fugiendam praecipiunt tum eam, quae uliginis plane expers
fit et arida, tum quae humida fit et lutosa, nam lutum vo-
cant terram humore maceratam. Tum qui de colendis agris
conscribunt, in regionum differentiis atram terram, argil-
losam arenosamque discriminantes efferunt, sed et pin-
guem terram vocant ex qua lutum fit viscosum ac lentum,
alteram vero contra quam haec dispositam, quae lutum effi-
ciat pinguitudinis expers et friabile, ut sic dicam. Atque

Ed. Chart. XIII. [245.]

Ed. Bas. II. (116. 117.)

νόμενον ἐστὶ τοῦ τῆς γῆς ὀνόματος ἅπασι σύνηθες. ἕτερον δὲ μόνον τοῖς φιλοσόφοις, ἐπεὶ λέγωσι τῶν σωμάτων στοιχεῖα γῆν καὶ ὕδωρ καὶ αἶρα καὶ πῦρ. τὸ γὰρ ξηρόν ἐσχάτως σῶμα καὶ ψυχρόν ὀνομάζουσι γῆν. κατὰ τούτους οὐκ οὐδὲν μὲν τῶν συνθέτων τούτων σωμάτων ἐστὶν ἡ στοιχειώδης γῆ, πλεῖστον μέντοι τῆς γῆς ἔχειν αὐτὰ φασιν, ὅσον τὸν τε ἀδάμαντα καὶ τὰς πέτρας, καὶ ὅσῳ γ' ἂν ὥσι σκληρότερα τὸ σῶμα, τοσούτω μᾶλλον αὐτὰ εἶναι φασὶ γεωδέστερα ἔμπαιν τοῖς γεωργοῖς. οὐ γὰρ τὴν σκληροτέραν σύστασιν τῶν σωμάτων ὀνομάζουσιν οὗτοι γεωδέστεραν, ἀλλὰ λίθους μὲν καὶ πέτρας τὰ τοιαῦτα καλοῦσιν ἀνεπιτηδεότατα πρὸς γεωργίαν. ἀκριβεστάτην δὲ γῆν εἶναι φασὶ τὴν πορρώτατην τῇ συστάσει τῆς πέτρας, ὅπου γε καὶ τὴν ἀργιλοῦσιν τε καὶ τὴν ψαμμοῦσιν μέμφονται πρὸς τὰ πλεῖστα. κατὰ μὲν οὖν τὸ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις σημαινόμενον αἰ τῆς γῆς διαφοραὶ τρισὶν ἀριθμῶνται γένεσιν. ἐστὶ γὰρ τὸ μὲν τι λίθος αὐτῆς, τὸ δὲ μεταλλεῖόν τι σῶμα, τὸ δὲ τρίτον ἡ γεωργομένη γῆ, διαφωνίας γεγενυίας παρ' αὐτοῖς.

omni lapid. nuncupantur metallo. et ignis. et aqua. et terra. et omnia.

hoc est unum terrae vocabuli significatum omnibus usitatum. Alterum est solis philosophis usurpatum, quum ajunt elementa corporum esse terram, aquam, aërem et ignem. Corpus namque extreme siccum ac frigidum terram nuncupant. Secundum hos ergo nullum compositorum corporum terra censetur elementaris, ajunt tamen ea plurimum habere terrae, puta adamantem et saxa, et quanto corpore fuerint duriore, tanto magis ea dicunt esse terrea, contra quam agricolae. Haud enim quo durior sit corporum consistentia, eo plus terream esse dictitant, verum lapides et petras plane ad agriculturam esse ineptissima contendunt. Caeterum eam esse terram dicunt exactissimam, quae quam longissime recessit a saxi consistētia, quippe quum et argillosam et arenosam ad pleraque damnent inutilem. Secundum itaque significatum quod a philosophis celebratur, tribus finietur generibus terrae differentiae. Siquidem unum ejus genus lapis est, alterum corpus metallicum, tertium vero terra

Ed. Chart. XIII. [245. 246.]

Ed. Bas. II. (117.)

περὶ τῶν χεομένων μεταλλευτῶν σωμάτων, οἷον χαλκοῦ καὶ κασσιτέρου καὶ μολύβδου. ταῦτα γὰρ ἐνιοὶ φασιν οὐ γῆς, ἀλλ' ὕδατος ἔχειν τὸ πλεόν. οὔ γε μὴν ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι γῆν ὀνομάζουσιν ἐκείνην μόνην τὴν οὐσίαν, ἥτις ὑγρῷ φυραθεῖσα πηλὸς γίνεται. περὶ ἧς καὶ γὰρ νῦν ἐγνώκα τὰς διαφορὰς εἰπεῖν, ἐκεῖνο μόνον ἐτι προσθεῖς, ὥς ἡ προειρημένη τομὴ τῶν γεωδῶν σωμάτων εἰς τε λίθους καὶ τὰ μεταλλευόμενα καὶ τὴν γεωργουμένην γῆν ἄνευ τῶν φυσικῶν ἰδίως ὀνομαζομένων σωμάτων εἴρηται. τούτων δὲ προσ-
 [246] ἰόντων καὶ τὰ ξύλα πάντα καὶ καρπῶν μόρια πολλὰ, κα-
 θάπερ καὶ ζώων, ὀνομασθήσεται γεώδη τὴν οὐσίαν εἶναι.
 καρπῶν μὲν μόρια, πυρῆνες ἐλαιῶν καὶ γίγαρτα στα-
 φυλῶν καὶ καρῶν λέμματα καὶ κόνων, ἑτερά τε πολλὰ
 τοιαῦτα, τῶν ζώων δὲ τὰ τ' ὀστέα καὶ τὰ κέρατα καὶ οἱ
 ὀδόντες. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς μορίων ὅσα
 γεώδη καὶ σκληρὰ, τὸ μὲν πού τι καὶ πρόσθεν εἴρηται, τὸ
 δ' ἂν καὶ νῦν ῥηθῇ περὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς ζώοις ἐφεξῆς
 εἴρησεται, πρότερον διελθόντος μου τὰ κατὰ τὴν γῆν εἶδη.

quae colitur, facta apud eos differentia de metallicis cor-
 poribus quae fundi possunt, velut aere, stanno, plumbo, haec
 enim quidam ajunt non terrae, sed aquae plus continere.
 Attamen caeteri homines omnes eam duntaxat terram no-
 minant, quae humore macerata lutum efficitur, de qua
 utique et ego nunc statui differentias exponere, id modo
 praefatus quod proposita sectio corporum terrenorum in
 lapides, metallica et terram quae colitur, absque corporibus
 quae proprie naturalia nominant, dicta est. Nam si ea ac-
 cedant, tum ligna omnia et fructuum partes compures, velut
 etiam animalium, essentia esse terrena dicentur, fructuum
 quidem partes, ut nuclei olivarum et vinacei uvarum, pu-
 tamina nucum et conorum et ejus generis multa alia, ani-
 malium vero ossa, cornua, dentes. Verum de plantarum
 partibus quae terrenae utique sunt et durae, partim jam
 supra dictum est, partim etiam nunc dicetur, at de iis quae
 animantium sunt infra tractabitur, ubi prius terrae species

Ed. Chart. XIII. [246.]

Ed. Bas. II. (117.)

καλεῖν μὲν γὰρ ἕξαστί σοι καὶ διαφορὰς αὐτὰ καὶ εἶδη καὶ γένη. λέγω δὲ ταῦτα λίθους τε καὶ τὰ μεταλλευτὰ σώματα, καὶ τὴν εἰς πηλὸν λυομένην γῆν, καὶ πρῶτόν γε τὰς διαφορὰς ἐρῶ τῆς ὑπὸ πάντων Ἑλλήνων ὀνομαζομένης γῆς, ἥτις ἔχει κοινὸν ὕδατι πλησιάσασα, διαλύεσθαι παραχρῆμα καὶ πηλὸν γίνεσθαι. τὸ γὰρ τῆς παρὰ τοῖς φιλοσόφοις οὕτω καλοῦμενον οὐ κοινὸν ἅπασιν, ἀλλ' ἐκείνοις μόνοις σύνηδες ἔχει τοῖς σημαινόμενον.

[β. Περὶ τῶν διαφορῶν τῆς συνήθως ὀνομαζομένης γῆς.] Τὴν ἔφην ὀνομάζεσθαι σύνηδες ἅπασιν Ἑλλήσιν, ἥτις ἂν εἰς τὸ ὑγρὸν ἐμβληθεῖσα παραχρῆμα διαλύεται τε καὶ πηλὸς γίνεται. ταύτης οὖν ἡ μὲν τίς ἐστὶν ἣν γεωργοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, διαφορὰς ἔχουσα τινὰς μὲν κατὰ τὸν ἴδιον λόγον ἐν τῷ λιπαρὰ τε εἶναι καὶ γλίσχρος, ἥτις πάντως ἐστὶ καὶ μέλαινα τὴν χροάν. ἡ δὲ ψαθυρωτέρα τε καὶ ἀλιπής, ἣν καλοῦσιν ἄργιλον, οὐσα καὶ ἥδε λευκοτέρα πως. ἐναντιώταται μὲν αὗται διαφοραί· αἱ δ' ἄλλαι μεταξὺ τούτων, ἥτοι τῇ ἑτέρᾳ πλησιάζουσαι μᾶλλον ἢ τῇ ἑτέρᾳ, τινὲς δὲ καὶ τῷ

absolvero; licet enim ea tibi aut differentias, aut species, aut etiam appellare genera. Dico autem haec, lapides, metallica corpora, terram in lutum solubilem. Ac primum omnium dicam a Graecis nuncupatae terrae differentias, quae commune hoc habet, ut addita aqua continuo solvatur et fiat lutum. Nam quod a philosophis sic appellatur non habet omnibus commune, sed illis tantum consuetum ac celebratum significatum.

[2. De differentiis nominatae passim terrae.] Terram usitate Graecis vocari dixi quae injecta aqua statim solvitur et fit lutum. Hujusmodi ergo est, quam homines ad culturam elaborant, differentias habens quasdam sane secundum propriam rationem, dum pinguis est et viscosa quae utique omnino et atra colore est, alia vero friabilior et pinguedinis expers, quam vocant argillam, quae sane quodammodo candidior est. Atque hae maxime contrariae sunt differentiae, aliae harum in medio sunt, alteri atque alteri magis accedentes, atque adeo quaedam etiam quae ex aequo

Ed. Chart. XIII. [246.]

Ed. Bas. II. (117.)

μέσω δοκεῖν ἀκριβῶς εἶναι, τὴν ἰσὴν ἀμφοῖν ἀφροστηκυῖαι διαστάσιν. αἱ δ' ἐξ ἐπιμιξίας ἑτερογενῶν σωμάτων διαφοραὶ τῆς γῆς εἰσι, καθὼς λιθώδεις τε καὶ ψαμμώδεις ὑπάρχουσιν, καὶ χωρίζουσί γε τῶν τοιούτων τὴν μεμιγμένην οὐσίαν, ἀναδύσαντες καὶ ἀναφυράσαντες ὕδατι πολλῷ, μέχοι τοῦ πᾶν ὕγρὸν ἐργάσασθαι, καθισταμένου γὰρ τούτου τὸ μὲν τῆς λιθώδους τε καὶ ψαμμώδους ἐμφερόμενον ὑφίξάνει πᾶν, ἐποχεῖται δὲ ἡ ἀκριβὴς γῆ. τοιοῦτον γάρ τι καὶ κατὰ τὴν Αἰμνίαν γίνεται γῆν, ἣν μίλτον ὀνομάζουσιν ἔνιοι Αἰμνίαν καὶ τινες ἄλλοι σφραγίδα Αἰμνίαν, διὰ τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτῇ σφραγίδα τῆς Ἀρτέμιδος ἱερᾶν. ταύτην γὰρ τοι τὴν γῆν ἡ ἱέρεια λαμβάνουσα μετὰ τινος ἐπιχωρίου τιμῆς, οὐ ζώων θνυμένων, ἀλλὰ πυρῶν καὶ κριθῶν ἀντιτιδομένων τῷ χωρίῳ, κομίζει μὲν εἰς τὴν πόλιν ἀναφυράσασα ὕδατι καὶ πηλὸν ὕγρὸν ἐργασαμένη καὶ τοῦτον ταράξασα σφοδρῶς, εἴτ' ἔασασα καταστῆναι, πρῶτον μὲν ἀφαιρεῖ τὸ ἐπιπολὴς ὕδωρ, εἴθ' ὑπ' αὐτῷ τὸ λιπαρὸν τῆς γῆς λαβοῦσα καὶ μόνον ἀπολιπούσα τὸ ὑφίξηκός λιθῶδές τε καὶ ψαμμώδες, ὅπερ καὶ

ad unguem in medio pari intervallo ab utraque distant. At aliae sunt terrae differentiae ex diversi generis corporum natae commixtione, qua ratione lapidosae et arenosae habentur. Atque admixtam talium substantiam segregant largae aquae effusione ac maceratione, dum totum humidum efficiatur, quum enim id effectum est, id quod defertur atque inest lapidosum atque arenosum, id omne subsidit et terra exacta supernatat. Tale quiddam et in Lemnia terra visitur, quam cognominant quidam milton Lemniam, et alii quidam sigillum Lemnium, ob impressum videlicet illi sigillum Dianae sacrum. Siquidem hanc terram sacerdos cum patrio quodam honore sumens, haud mactatis animalibus, sed tritico atque hordeo piamenti gratia terrae redditus in urbem comportat. Quam deinde aqua maceratam atque in lutum redactam, ubi valenter conturbavit paulumque inde quiescere finit, aquam quae supernatat primum aufert, et mox quod sub ea est pingue terrae tollit, ac reliquum duntaxat, quod ad imum subsedit, lapidosum scilicet et are-

Ed. Chart. XIII. [245. 247.]

Ed. Bas. II. (117.)

ἄχρηστόν ἐστιν, ἄχρι τοσούτου ξηραίνει τὸν λιπαρὸν πηλόν, ἄχρις ἂν εἰς σύστασιν ἀφίκηται μαλακοῦ κηροῦ, καὶ τούτου λαμβάνουσα μόρια σμικρὰ τὴν ἱερὰν τῆς Ἀρτέμιδος ἐπιβάλλει σφραγίδα, καίπειτα πάλιν ἐν σκιᾷ ξηραίνει, μέχρις ἂν ἀκριβῶς ἄνικμος ἀποτελεσθῇ, καὶ γένηται τοῦτο δὴ τὸ γινωσκόμενον ἱατροῖς ἅπασι φάρμακον ἡ Δημνία σφραγίς. οὕτω γὰρ αὐτὴν ὀνομάζουσιν, ὥς ἔφην, ἔνιοι διὰ τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτῇ σφραγίδα, καθάπερ γε καὶ διὰ τὴν χροάν ἔνιοι Δημνίαν μίλτον. ἔχει μὲν οὖν τὴν χροάν τὴν αὐτὴν τῇ μίλτῳ, διαφέρει δ' αὐτῆς τῷ μὴ μολύνειν ἀπτομένην, καθάπερ ἐκείνην, καὶ κατὰ γε τὸν λόφον ἐν τῇ Δήμῳ τὸν ὅλον ὄντα κηρόν τῇ χροᾷ, καθ' ὃν οὔτε δένδρον ἐστὶν οὔτε πέτρα οὔτε φυτὸν, μόνη δ' ἡ τοιαύτη γῆ. τρεῖς δ' αὐτῆς εὐρίσκονται διαφοραί· μία μὲν ἡ προειρημένη τῆς ἱερᾶς γῆς, ἥς οὐδεὶς ἄλλος ἀπτεται πλὴν τῆς ἱερείας. δευτέρα δ' ἑτέρα τῆς ὄντως μίλτου, χροῶνται δ' οἱ [247] τέκτονες αὐτῇ μάλιστα. τρίτη δ' ἡ τῆς ῥυπούσης, ἥ χροῶνται τῶν πλυνόντων ὀφθό-

nosum relinquit, ut inutile ac supervacaneum. Porro lufum illud pingue usque eo deficcat, dum mollis cerae consistentiam accipiat, huiusque exiguis acceptis particulis sacrum Dianae signum imprimit, ac postea rursus in umbra siccandum reponit, donec omnem plane humiditatem mittat, fiatque illud medicis omnibus cognitum medicamentum Lemnium sigillum, sic enim quidam illam cognominant ob impressum illi sigillum, ceu etiam nonnulli ob colorem Lemniam rubricam appellitant. Eundem ergo quem rubrica colorem obtinet, verum ab ea differt quod contactu non contaminet atque illa, et secundum collem in Lemno qui totus colore fulvo est et in quo neque arbor, neque saxum, neque planta nascitur, tantum huiusmodi terra visitur. Porro tres ejus signantur differentiae, una quam posuimus terrae sacrae, quam alii nemini praeter unum sacerdotem contingere fas est, altera vero ejus quae revera est rubrica, utuntur autem ea potissimum fabri, demum tertia ejus quae extergit qua utuntur, qui lintea et vestes lavant, quibus uti-

Ed. Chart. XIII. [247.]

Ed. Bas. II. (117.)

νας τε καὶ ἐσθῆτας οἱ βουλευθέντες, ἀνεγνωκὼς δὲ ἐγὼ παρὰ
 τε Διοσκορίδῃ καὶ ἄλλοις· τίσι μίγνυσθαι τράγειον αἷμα τῇ
 Ἀημνίᾳ γῇ· καὶ τοῦ διὰ μίξεως ταύτης γενομένου πηλοῦ
 τὴν ἰέρειαν ἀναπλάττειν τε καὶ σφραγίζειν ὥς ὀνομάζουσιν
 Ἀημνίας σφραγίδας, ὥρעχθην αὐτὸς ἱστορῆσαι τὴν συμμε-
 τρίαν τῆς μίξεως. ὥσπερ οὖν εἰς Κύπρον ἕνεκα τῶν ἐν αὐ-
 τῇ μετάλλων, εἰς τε τὴν κοίλῃν Συρίαν, μόριον οὔσαν τῆς
 Παλαιστίνης, ἕνεκεν ἀσφάλτου καὶ τινων ἄλλων κατ' αὐτὴν
 ἀξίων ἱστορίας ἐπορεύθην, οὕτως καὶ εἰς Ἀἴμνον οὐκ
 ὤκνησα πλεῦσαι, θεασόμενος ὅπόσον μίγνυται τοῦ αἵματος
 τῇ γῇ· καὶ τό γε δεύτερον ἔξ Ἀσίας εἰς Ῥώμην ἀφικέσθαι
 πεῖξῃ πορευόμενος διὰ Θράκης τε καὶ Μακεδονίας, ἐπλευσα
 πρότερον ἀπὸ Τρωάδος Ἀλεξανδρείας εἰς Ἀἴμνον, ἐπιτυχὼν
 εἰς Θεσσαλονίκην ἀναγομένου πλοίου, συνθεμένῳ τῷ ναυ-
 κλήρῳ παραβάλλειν πρότερον τῇ Ἀἴμνῳ· ὃ δὲ προσέσχε
 μὲν, οὐ μὴν ἤ γ' ἐχορὴν πόλει. τὴν ἀρχὴν γὰρ οὐδ' ἠπιστά-
 μην δύο πόλεις εἶναι κατὰ τὴν νῆσον, ἀλλὰ ἓμην, ὥς Σά-

que collibitum est. Caeterum quum et apud Dioscoridem
 et alios quosdam scriptum legissem Lemniae terrae hircinum
 misceri sanguinem, atque ex luto quod ea mixtione confi-
 ciebatur sacerdotem Lemnia quae vocant sigilla tum confor-
 mare tum consignare, cupiebam profecto et ipse mixtionis
 modum inspicere atque commodationem. Itaque quem-
 admodum in Cyprum navigaveram videndorum quae in ea
 sunt metallorum gratia, in cavam Syriam Palestinae partem
 profectus fueram bituminis et aliorum quorundam inspi-
 ciendorum causa, ita nec in Lemnum enavigare piguit, ut
 quantum sanguinis terrae admisceretur conspicerem. Nam
 quum iterum ex Asia Romam pedestri peterem itinere per
 Thraciam et Macedoniam, potius a Troade Alexandria in
 Lemnum adnavigavi, nactus illic navem quae ad Thessalo-
 nicam cursum destinabat. Conveniebam autem cum nau-
 clero, ut in cursu Lemnum appelleret. Et sane ille prae-
 stitit, sed non ad eam civitatem, ad quam oportebat. Antea
 enim nesciveram duas esse in insula civitates, sed credebam

Ed. Chart. XIII. [247.]

Ed. Bas. II. (117)

μον καὶ Χίον καὶ Κῶ Ἄνδρον τε καὶ Τήνον καὶ πάσας
 τὰς κατὰ τὸ Αἰγαῖον, οὕτω καὶ τὴν Ἀἴμνον ὁμώνυμον
 ἔχειν πόλιν ὅλη τῇ νήσῳ μίαν. ὥς δὲ ἀποβὰς τῆς νεῆς,
 ἔγνων Μυρίναν μὲν ὀνομάζεσθαι τὴν πόλιν, εἶναι δ' οὔτε
 κατὰ Φιλοκτήτην οὔτε κατὰ τὸ ἱερόν τοῦ Ἡφαισίου λό-
 φον ἐν τῇ χώρᾳ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀλλ' ἐν ἑτέρᾳ τῇ Ἡφαι-
 στιάδι καλουμένῃ, καὶ οὐδ' ἔγγυς εἶναι τὴν πόλιν ἐκείνην
 τῆς Μυρίνης, ὃ πε ναυκλήρος οὐκ ἠδύνάτο με περιμένειν,
 ἀνεβαλλόμεν εἰσαυθίς, ὅταν ἀπὸ Ῥώμης εἰς Ἀσίαν ἀφί-
 κωμαι, θεάσασθαι τὴν Ἡφαιστιάδα. καὶ μοι τοῦτ' ἐπράχθη,
 καθάπερ ἤλπισά τε καὶ προὔθεμην. ὥς γὰρ ἀπὸ τῆς Ἰτα-
 λίας διαβαλὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ σχεδὸν ὅλην αὐτὴν
 ὁδοιπορήσας ἐν Φιλίπποις ἐγενόμην, ἥπερ ἐστὶν ὁμορος τῇ
 Θράκῃ πόλις, ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν πλησίον θάλατταν εἵκοσιν
 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἀπέχουσαν στάδια κατελθὼν, ἐπλευσα πρό-
 τερον μὲν εἰς Θάσον ἔγγυς πον διακοσίους σταδίους, ἐκεί-
 θεν δὲ εἰς Ἀἴμνον ἑπτακοσίους, εἴτ' αὐθίς ἀπὸ Ἀἴμνου
 τοὺς ἴσους ἑπτακοσίους εἰς Ἀλεξανδρίαν Τρωάδα. καὶ διὰ

ut Samus, Chios, Cos, Andrus, Tenus et omnes adeo quae
 in Aegeo sunt mari, unam duntaxat civitatem habent toti
 insulae cognomine, ita et Lemnum nominis sui unam habere
 civitatem. Porro ut ex navi descenderam intellexi civitati
 nomen esse Myrinae, nec in regione civitatis illius aut Phi-
 loctetis templum esse aut sacrum Neptuni collem, sed in
 altera quae vocaretur Hephaestias, nec civitatem eam My-
 rinae esse propinquam. Quumque me nauclerus expectare
 non posset, distuli, ut quam Roma in Asiam redirem, tum
 Hephaestiada viserem, id quod feci prout speraveram et
 proposueram. Nam ubi ex Italia in Macedoniam trajeci-
 sem eamque pene totam pedestri itinere pertransiissem, per-
 venissemque Philippos, quae civitas est finitima Thraciae,
 inde ad mare descendi quod proximum aberat centum vi-
 ginti stadiis, primumque Thason transiissem, distantem plus
 minus ducentis stadiis, atque illinc in Lemnum septingentis,
 ac rursus ferme septingentis in Alexandriam Troada trajeci.

Ed. Chart. XIII. [247.]

Ed. Bas. II. (117, 118.)

τοῦτ' ἐξεπέτηδες ἔγραψα περὶ τε τοῦ πλοῦ καὶ τῶν στα-
δίων, ὅπως εἴ τις ἐθέλη θεάσασθαι καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐμοὶ
τὴν (118) Ἥφαιστιάδα διαγινώσκων τὴν θέσιν αὐτῆς, οὐ-
τως παρασκευάζοιτο πρὸς τὸν πλοῦν. ἐν γάρ τοι τῇ ὅλῃ
νῆσῳ τῇ Ἀθήνῳ, κατὰ μὲν τὸ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς μέρος
αὐτῆς ἐστὶν Ἥφαιστιας, κατὰ δὲ τὸ πρὸς ταῖς δυσμαῖς ἡ
Μυρίνα. καὶ τό γε ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενον ἐπὶ τοῦ Ἥφαι-
στου, κάππεσεν ἐν Ἀθήνῳ, διὰ τὴν φύσιν τοῦ λόφου δοκεῖ
μοι τὸν μῦθον ἐπίστασθαι. φαίνεται γὰρ ὁμοιότατος κεκαυ-
μένῳ κατὰ γε τὴν χροάν καὶ διὰ τὸ μηδὲν ἐν αὐτῷ φέ-
σθαι. εἰς τοῦτον οὖν τὸν λόφον ἢ τε ἱέρεια παραγενομένη,
καθ' ὃν ἐγὼ καιρὸν ἐπέβην τῆς νῆσου, καὶ τινα πυρῶν τε
καὶ κριθῶν ἀριθμὸν ἐμβάλλουσα τῇ γῇ καὶ ἄλλα τινὰ ποιή-
σασα κατὰ τὸν ἐπιχώριον σεβασμὸν, ἐπλήρωσεν μὲν ὅλην
ἄμαξαν τῆς γῆς κομίσασα δ' εἰς τὴν πόλιν, ὥς εἶπον ἄρτίως,
ἐσκεύασε τὰς πολυθρῦλῆτους Ἀθηνῶν σφραγίδας. ἔδοξεν οὖν
μοι πυνθῆσθαι μή τι πρότερόν ποτε τράγειον ἢ αἷγειον αἶμα
τῇ γῇ ταύτῃ μιννύμενον ἐν ἱστορίᾳ παρειλήφασιν. ἐφ' ἣ

Ac proinde sane ex industria tum de navigatione tum de
stadiis ascripti, ut si quem eadem quae me caperet Hephae-
stiada visendi cupiditas, cognito ejus situ sic navigationem
institueret. In tota namque insula Lemno orientem spectat
Hephaestias, occidentem vero Myrina. Et quod a poeta
dictum de Vulcano est, Decidit in Lemnum, propter collis
naturam occasionem sumpsisse fabulae crediderim; apparet
enim combusto simillimus tum colore ipso, tum etiam quia
nihil in eo nascitur. In hunc itaque collem sacerdos, quo
tempore ego ad insulam accesseram, egressa, certo quodam
tritici hordeiue numero in terram coniecto, aliisque qui-
busdam pro religione patria perpetratis, plaustrum totum
terra implevit. Atque ubi in urbem convexisset, quo dixi
modo illas fama hominum adeo celebratas Lemnias sphra-
gidas praeparabat. Visum ergo mihi erat perconctari,
nunquid unquam antea hircinum, aut caprinum sanguinem
huic misceri solitum memoriae proditum accepisset. Quo

Ed. Chart. XIII. [247. 248.]

Ed. Bas. II. (118.)

πεύσει πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐγέλασαν, οὐχ οἱ τυχόντες ἄνδρες ὄντες, ἀλλὰ καὶ πάνυ πεπαιδευμένοι τὰ ἑτέρα ἅλλα καὶ τὴν ἐπιχώριον ἱστορίαν ἅπασαν. ἀλλὰ καὶ βιβλίον ἔλαβον παρὰ τινος αὐτῶν, γεγραμμένον ὑπὸ τινος τῶν ἐπιχωρίων ἀνδρῶν ἔμπροσθεν, ἐν ᾧ τὴν χρῆσιν ἅπασαν ἐδίδασκε τῆς Λημνίας γῆς, ὅθεν οὐκ ὠκνησα καὶ γὰρ πειραθῆναι τοῦ φαρμάκου, δις μύριας λαβὼν [248] σφραγίδας. ἐχοῖτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ δοὺς τὸ βιβλίον, ἐν τοῖς πρώτοις ἀριθμούμενος τῆς Ἡφαιστιάδος, εἰς πολλὰ τῷ φαρμάκῳ καὶ γὰρ ἐπὶ τραυμάτων καὶ παλαιῶν καὶ θυσεπουλώτων ἐχοδῆκτων τε καὶ ὅλως θηριοδῆκτων, ἐπὶ τε τῶν θανασίμων φαρμάκων, οὐ προδιδούς μόρον, ἀλλὰ καὶ ἐπιδιδούς, ἐχοῖτο τῇ σφραγίδι. ἔφασκε δὲ καὶ τοῦ διὰ τῶν ἀρκευθίδων φαρμάκου πείραν ἔχειν, εἰς ὃ καὶ τῆς Λημνίας ἐμβάλλεται κινουῦντος ἑμετόν, εἴ τις ἐτι κατὰ τὴν κοιλίαν ὄντος τοῦ θανασίμου φαρμάκου πίοι τὸ ἀλεξήτηριον. ἀλλὰ τούτου μὲν καὶ ἡμεῖς ἔχομεν πείραν ἐπὶ τε λαγωῦ θαλαττίου καὶ κανθαρίδων, ὑποπτυσάντων μὲν εἰ-

audito omnes in risum solati sunt, nec ii sane quivis ex vulgo, sed viri oppido quam eruditi cum in aliis tum praecipue in universa patriae historia. Quin et a quodam librum accepi quondam ab incolarum quopiam conscriptum, qui omnem Lemniae terrae usum edocebat. Quamobrem nec me quoque piguit hujus medicamenti periculum facere, acceptis sphragidum viginti millibus. Sed et is a quo librum dono accepi, inter principes habitus, ad multa hoc utebatur medicamento. Siquidem ad vulnera tum vetera tum quae difficile cicatrice obducuntur, ad haec ad morsus viperarum, atque adeo omnes ferarum morsus, nec non adversus medicamenta lethalia, non ante modo exhibere, sed et post sphragide uti consueverat, addebat porro sese periculum fecisse medicamenti, quod quia fructum juniperi accipit, διὰ τῶν ἀρκευθίδων nuncupatur, cui utique indebatur et terra Lemnia; vomitumque ciere aiebat, si quis, quum etiamnum in ventre lethale venenum haereret, alexeterium sive amuletum ebibisset. Et sane nos quoque hujus fecimus periculum in lepore marino et cantharidibus, quum sese tale quip-

Ed. Chart. XIII. [248.]

Ed. Bas. II. (118.)

ληφέναι τι τοιοῦτον τῶν ἀνθρώπων, ἐμεσάντων δ' αὐτίκα
 πᾶν ἐπὶ τῷ διὰ τῆς Λημνίας σφραγίδος φαρμάκῳ, καὶ μη-
 δὲν μετὰ ταῦτα παθόντων σύμπτωμα τῶν ἐπομένων λαγῶσ-
 τε καὶ κανθαρίσι, καίτοι τῆς δόσεως τῶν ὀλεθρίων φαρ-
 μάκων ἐλεγχθείσης. εἰ δὲ καὶ πρὸς τᾶλλα θανάσιμα φάρμακα,
 ταῦτα δὴ τὰ δηλητήρια καλούμενα, τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει
 τὸ διὰ τῶν ἑρκευθίδων καὶ τῆς Λημνίας φάρμακον, ἐμοὶ
 μὲν ἄδηλον. ὁ δ' ἐκ τῆς Ἡφαιστιάδος ἐπηγγεῖλατο μέχρι
 τοῦ καὶ λυτῶντος κινὸς ἰᾶσθαι δῆγμα φάσκειν αὐτὴν, πινο-
 μένην δι' οἴνου κεκραμένου, κατὰ δὲ τοῦ ἑλκὸς ἐπιτιθε-
 μένην δι' ὄξους πάνυ δοσιμέος. ἀλλὰ δι' ὄξους μὲν καὶ τὰ
 πῶν ἄλλων θηρίων. ἔλεγεν αὐτὴν ἰᾶσθαι δῆγματα, φύλλων
 βοτανῶν ἔξωθεν ἐπιτιθεμένων, ὥς ἐμάθομεν ἀντιπεπονθέναι
 σηπεδόσιν. μάλιστα δ' ἐπὶ γὰρ σκόρδιον, εἴτα κενταύριον τὸ
 λεπτόν, εἴτα πρᾶσιον. ἐπὶ γὰρ μὴν κακοήθων καὶ σηπεδονω-
 δῶν ἑλκῶν εἴ ποτ' ἐχρησάμην τῇ Λημνίᾳ, μεγάλως ὠφέλησε.
 ἡ δὲ χρῆσις γίνεται κατὰ τὸ μέγεθος τῆς τοῦ ἑλκὸς κακίας.

piam accepisse homines suspicarentur, verum hausto quod
 Lemniam sphragida habebat medicamento protinus omne
 evomuerunt, nec postea ullum illis accidit symptoma eorum
 quae leporem et cantharides comitari consueverunt, tametsi
 conjuncta esset perniciosorum medicamentorum exhibitio.
 Caeterum an ad alia mortifera medicamenta, haec inquam
 quae vocant deleteria, eandem vim habeat medicamentum;
 quod ex fructu juniperi et terra Lemnia conficitur, mihi
 utique ignotum est. At ille ab Hephaestiae profecto asse-
 rebat adeo, ut et rabientis canis morsum eam sanare diceret
 in vino diluto epotam, ulceri autem ex aceto impense acri
 impositam. Sed et aliarum ferarum ictus ex aceto sanare
 referebat extrinsecus foliis insuper impositis, quae putredini
 resistere didicimus. In primis vero praedicabat scordium,
 deinde centaurium exile, inde marrubium. Porro si quando
 nos sane ad ulcera maligna et putrida terram Lemniam
 adhibuimus, magnifice profuit. Usus autem est pro pravi-
 tatis ulceris magnitudine. Quippe id quod graviter olet

Ed. Chart. XIII. [248.]

Ed. Bas. II. (118.)

τὸ μὲν γὰρ δυσώδεις καὶ λίαν πλαδαρόν τε καὶ ῥυπαρόν, ἀνέχεται δι' ὅξους δριμυτάτου τῆς Ἀθηνιαίας λελυμένη, εἰς πηλώδη σύστασιν ὁμοίως τοῖς τροχίσκοις, ὧν ἄλλος ἄλλῳ χρῆται, Πολυείδου λέγω καὶ Πασίωνος καὶ Ἀνδρωνος, καὶ τούτῳ τῷ νῦν εἰρημένῳ, προσαγορευομένῳ δὲ Βητινῷ. καὶ γὰρ οὗτοι πάντες ἰσχυρῶς ξηραίνοντες ὠφελοῦσι τὰ κακοήθη τῶν ἐλκῶν, ἀνιέμενοι ποτὲ μὲν οἶνῳ γλυκεῖ, ποτὲ δὲ σιραίῳ, ποτὲ δ' οἰνομέλiti, ποτὲ δὲ τῶν λευκῶν οἶνων ἐνίοις ἢ τῶν κισσῶν ἢ ξανθῶν, ὡς ἂν ἡ χρεία κελεύῃ. διορισθήσεται γὰρ ὑπὲρ τούτων ἐν ἑτέροις. ὡσαύτως δὲ καὶ δι' ὅξους ἀνιένται ποτε, καὶ δι' οἶνου ἢ ὕδατος ἢ ὀξυμέλιτος, ἢ ὀξυκράτου τε καὶ μελικράτου. καὶ ἡ Ἀθηνία δὲ γῇ δι' ἐκάστου τῶν εἰρημένων ἀνιέμενη φάρμακον ἐπιτήδειον ἐστίν εἰς τε τὴν τῶν προσφάτων τραυμάτων κόλλησιν εἰς τε τὴν τῶν χρόνιων ἢ δυσεπουλώτων ἢ κακοήθων ἰασιν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα φαρμακώδης γῆ. διελέσθαι γὰρ δεήσει, καθάπερ ἔμπροσθεν ἀπὸ τῆς στοιχειώδους γῆς, ἐν ἣ καὶ οἱ λίθοι περιείχοντο τὴν εἰς πηλὸν λυομένην, οὕτω νῦν ἀπὸ τῆς

impendioque laxum molleque est, ac sordidum sustinet, ut vel per acerrimum acetum Lemnia terra in lutolam solvatur consistentiam aliorum more pastillorum quorum alius alio utitur, dico autem Polyidae, et Pasionis, et Andronis et qui nunc dictus est, quem Betinum vocant. Siquidem hi omnes valenter desiccantes profunt ulceribus contumacibus, soluti interdum quidem in vino dulci, interdum sapa, interdum oenomelite, nonnunquam etiam alborum vinorum quopiam aut fulvorum aut flavorum, prout nimirum usus postulat, nam de talibus alibi definitur. Similiter vero quandoque solvuntur aut ex aceto, aut vino, aut aqua, aut oxymelite, aut oxycrato, aut melierato. Porro Lemnia terra ex aliquo comprehensorum soluta, medicamentum fit idoneum tum recentibus glutinandis vulneribus, tum medendis inveteratis aegre ad cicatricem venientibus et contumacibus. Similiter autem et alia quaevis terra medicamentosa. Necesse enim erit distinguere sicuti supra, ab elementari terra, in qua et lapides comprehendebantur, eam quae in lutum solvitur, sic

Ed. Chart. XIII. [248. 249.]

Ed. Bas. II. (118.)

γεωργομένης τὴν φαρμακώδη. καλέσαι γὰρ οὐδὲν χεῖρον οὕτως ἢ πρὸς τὰς θεραπείας χρώμεθα, καίτοι καὶ τῆς γεωργομένης ἢ λιπαρὰ χρήσιμος εἰς θεραπείαν ἐστὶν ἀπάντων τῶν ξηρανθῆναι δεομένων μορίων, ὅθεν αὐτῇ κατὰ Ἀλεξανδρείαν τε καὶ Αἴγυπτον χρώνται πολλοὶ μὲν ἰδία προαιρέσει, πολλοὶ δ' ἐξ ὀνειράτων. εἶδον γοῦν ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑδρώδεις τε καὶ σπληνώδεις ἐνίους χρωμένους τῷ πηλῷ τῆς Αἰγυπτίας γῆς. πολλοὶ δὲ καὶ κνήμας καὶ μηρούς καὶ πῆχεις καὶ βραχίονας καὶ νῶτα καὶ πλευράς καὶ στέρνα τῷ πηλῷ τῆς γῆς ταύτης χρώμενοι σαφῶς ὥφε-[249] λοῦντο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰς τε παλαιὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ χαῦνα τῶν οἰδημάτων ὀνίνησιν ὁ πηλὸς οὗτος, ὥστ' ἐνίους οἶδα καὶ ὅλην τὴν ἔξιν οἰδαλέους ἐξ αἰμορροΐδων ἀμέτρου κενώσεως γενομένους, ὠφεληθέντας ἐναργῶς. καὶ τινες ἀλγῆματα χρόνια κατὰ τι μέρος ἐστηρικμένα τῷ πηλῷ τούτῳ τελείως ἐξιάσαντο, ξηραντικὴν γὰρ ἔχει πᾶσα γῆ δύναμιν. ἐπεὶ καὶ φύσει ξηρὸν αὐτῆς ἐστὶ τὸ σῶμα, καὶ ὅτε γε ἀκριβῶς ἢ πυρώδους ἄμικτος

nunc ab ea quae colitur medicamentosam. Nihil enim deterius erit ita eam cognominasse qua ad curationes utimur, tametsi ejus quoque quae colitur, si qua pinguis est, comoda est ad curationem earum omnium partium quae desiccari possunt. Unde sane ea et Alexandriae et per Aegyptum utuntur multi sua utique sponte ac judicio, multi vero etiam moniti somniis. Vidi enim Alexandriae quosdam hydrope laborantes ac lienosos Aegyptiae terrae luto utentes multos, qui sibi suras, femora, cubitos, brachia, tergum, latera pectusque inungerent ac perspicuo juvarentur. Eundem in modum et veteres phlegmonas et laxa oedemata adjuvat lutum hoc. Novi siquidem quosdam, qui ex immodica per haemorrhoidas evacuatione turgentés effecti, ac tumidi non obscure fuere adjuti. Sed et quidam diutinos fixosque parte quapiam dolores perpeSSI, luto hoc plane perfanati sunt, desiccandi namque vim terra quaevis possidet. Quoniam vero corpus ejus natura siccum est et

Ed. Chart. XIII. [249.]

Ed. Bas. II. (118.)

οὐσίας, ἀδηκτότατα ξηραίνει, συντελεῖ δὲ εἰς τοῦτο αὐτῇ τὸ πεπλῦσθαι.

[γ'. Περὶ πλύσεως γῆς.] Πλύνεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἅπανα γῆ τῷ προειρημένῳ περὶ τῆς Αἰθιοπίας, ὕδατι μὲν πρῶτον ἀναφωραθεῖσα μηδεμιᾶς φαρμακώδους ποιότητος ἔμφασιν ἔχοντι. καταστάντος δὲ τοῦ πηλοῦ καὶ περιεργεθέντος ἄνωθεν τοῦ ὕδατος, εἴτα τοῦ μετ' αὐτὸ χωρισθέντος ἀπὸ τῶν ὑφισταμένων κάτω λιθωδῶν τε καὶ ψαμμωδῶν. εἰ δὲ καὶ γεγυμνασμένην ἔχεις τὴν γευστικὴν αἴσθησιν, αὐτὸς ἔσθ' κριτὴς ἀκριβὴς ἥς τε δεῖ πλύνειν γῆς ἥς τε μὴ. τινες μὲν γάρ οὐ δέονται πλύσεως, τινὲς δὲ δις ἢ τρις δέονται πλυθῆναι. τὴν μὲν οὖν Αἰθιοπίαν ἐτοιμὴν λαμβάνεις ἅπαξ πεπλυμένην ὑπὸ τῆς ἱερείας, ἐκ δευτέρου δὲ πλυθῆναι μὴ δεομένην.

[δ'. Περὶ Σαμίας γῆς.] Ἡ Σαμία δ' οὐδὲ δεῖται πλυθῆναι. χρώμεθα δ' αὐτῆς θατέρῳ τῶν εἰδῶν μᾶλλον, ὃ δὴ καὶ Σάμιον ἀστέρα καλοῦσιν, εἰς τὰς τοῦ αἵματος πύ-

quando prorsum igneae substantiae mixtionis est expers, ita deficcat; ut minime sit mordax, ad quod tamen etiam proficit si lavetur.

[3. *De terrae lotionē.*] Caeterum lavatur terra omnis ad eundem modum, quo propositum est de Lemnia. Primum quidem maceratur aqua, quae nullam habet medicamentosae qualitatis suspicionem. At ubi lutum confederit, effunditur quae innatat aqua, deinde quod post ipsam erat segregatur a lapidosi atque arenosi, quae ad imum resederunt. Ac si exercitatum habeas gustandi sensum, ipse iudex eris accuratus, quam oporteat terram lavare, quam non. Nam quaedam lavari non desiderant; quaedam etiam bis terque elui exposcunt. Ac Lemniam quidem paratam accipis semel a sacerdote lotam, quae iterum ablui non exigit.

[4. *De terra Samia.*] At Samiam ne lavari quidem opus est. Utimur autem altera ejus specie magis, quam Samium altera cognominant, ad sanguinis expuitiones unde-

Ed. Chart. XIII. [249.]

Ed. Bas. II. (118. 119.)

σεις, ὁπόθεν ἂν γιγνόμεναι τύχωσιν, ὥσπερ καὶ τῇ Ἀθηνίᾳ σφραγίδι. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν ὠφελοῦσι καὶ τὰς ἐκ μήτρας αἰμορραγίας καὶ τὸν ὀνομαζόμενον ῥοῦν γυναικείου, καὶ μέντοι καὶ τὰς δυσεντερικὰς ἐλκώσεις πρὸ τοῦ σηπεδονώδη γενέσθαι τὰ ἔλκη, καλεῖν δ' ἔθος ἐστὶν τοῖς ἰατροῖς τὰς τοιαύτας διαθέσεις νομᾶς ἀπὸ τοῦ νέμεσθαι τὴν σηπεδόνα πρὸς τὰ πλησιάζαντα μόρια, συνδιαφθείρουσαν αὐτὰ (119) τῷ πρώτῳ κακωθέντι. τῇ γε μὴν Ἀθηνίᾳ καπὶ τοσούτων ἐχρησάμην ἐνίοτε καὶ σαφῶς ὥνησεν ἐνεθίς αἱ τε δι' ἔδρας καὶ ποθεῖσα, προαποκλυσθέντων τῶν ἐλκῶν, ὡς εἰσάθαμεν πράττειν, μελικράτῳ μὲν ἀκρατεσιτέρῳ προτέρῳ, δευτέρῳ δ' ἄλλῃ. ἐνέθη μὲν οὖν δι' ἀρνογλωσσίου χυλοῦ, δι' ὀξυκράτου δ' ὕδαροῦς ἐπόθη. φαίνεται δ' οὐκ ὀλίγα τι καὶ δραστικωτέραν δύναμιν ἔχειν ἢ Ἀθηνία γῇ τῆς Σαμίας, ὅθεν οὐδὲ τὰ φλεγμῆναι φθάσαντα φέρει τὴν δύναμιν αὐτῆς, ἀλλὰ τραχύνεται σαφῶς καὶ μάλιστα ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἢ μαλακόσαρκος. ὑπὸ δὲ τῆς Σαμίας οὐ μόνον οὐ παροξύνεται τι τῶν οὕτως ἐχόντων μορίων, ἀλλὰ καὶ παρηγορεῖται,

cunque natas, velut etiam Lemnio figillo. Eadem vi juvant sanguinis ex utero profluvia et vocatum fluxum muliebrem. Quin et profunt exulcerationibus dysentericis, antequam putrescentia evadant ulcera. Nomas id genus affectus appellare medicis mos est ab eo, quod putredo depalcat et ad vicinas partes serpat, una cum primum vitiosa et ipsas corrumpens. Tametsi etiam istis quandoque sum usus Lemnia et palam profuit tum per sedem infusa tum epota, utique antea quod facere solemus, ulceribus melicrato meracioribus prius ablutis, posterius vero muria. Injiciebatur ergo per succum arnoglossi, bibebatur vero ex oxycrato aquoso. Sed nec paulo quopiam efficacioribus videtur esse viribus Lemnia terra quam Samia, quare nec ea, quae jam phlegmone tentari coeperint, vim ejus perferunt, sed clare irritantur atque exasperantur, potissimum si vir sit habitus mollioris. At a Samia adeo non exasperatur ulla sic affectarum partium, ut etiam mitigentur maxime quae humidiores sunt et

Ed. Chart. XIII. [249. 250.]

Ed. Bas. II. (119.)

καὶ μάλιστα γε τὰ θερμότερα καὶ χαυνότερα, καθάπερ οἱ
 τε τιθοὶ καὶ οἱ ὄρχεις καὶ οἱ ἀδένες. ἐπιτηδείως δ' ἂν χρῶ-
 τηρικαῦτα τῇ τοιαύτῃ γῇ, μετὰ τὸ λειῶσαι δι' ὕδατος, ἐπι-
 μινύς ῥοδίνου καλοῦ τοσοῦτον, ὅσον τὸ μίχθην οὐκ ἔασει
 ξηρανθῆναι τὸ φάρμακον. ἀγαθὸν δὲ τὸ οὕτως σκευασθὲν
 ἔστι καὶ πρὸς τὰς ἄλλας φλεγμονὰς ὅσαι θερμαὶ καὶ βου-
 βῶνας ἀρχομένους καὶ ποδαγρικὰ ρεύματα καὶ ὅλως ὅπου
 ψῦξαι βουλόμεθα μετρίως μετὰ τοῦ παρηγορεῖν, ὥστ' ἐναρ-
 γῶς φαίνεσθαι τῆς Σαμίας τὴν δύναμιν μετρίως ψυκτικὴν.
 ἔστι δὲ καὶ ἀερωδεστέρα πῶς αὐτῆς ἡ οὐσία παραβαλλομένη
 τῇ Λημνίᾳ, δηλοῖ δ' ἡ κορυφότης. ἐκ τούτων οὖν τῶν γνω-
 ρισμάτων καὶ πᾶσαν ἄλλην φαρ[250]μακώδη γῇν δοκίμαζε.
 λέγω δὲ γνωρίσματα τὴν τε ἐν τῇ συστάσει κορυφότητά τε
 καὶ βαρύτητα καὶ τὴν ἐν τῇ γένσει τραχύτητα καὶ λειότητα
 καὶ προσέτι τὸ κολληῶδες τε καὶ ῥυπτικόν. ἐχέκολλος μὲν
 γάρ ἐστι καὶ γλίσχρος ὁ Σάμιος ἀστήρ, ἐχούσης τι καὶ τῆς
 Λημνίας σφραγίδος ὀλίγον τοιοῦτον. ῥυπτικὴν τε δύναμιν
 ἔχει καὶ μετρίαν Σελινουσία τε γῇ καὶ Χία, διὸ καὶ τινες

laxiores, velut ubera, testes, adenes. Idonee autem utaris
 terra ejusmodi, si ubi ad laevorem redegeris per aquam,
 tantum admisceas olei rosati boni, quod mixtione sua me-
 dicamentum a resiccatione prohibeat. Sed et commodum
 utileque est, ubi sic praeparatum fuerit, ad alias quoque
 phlegmonas calidas et bubonas incipientes et fluxiones po-
 dagricas et summatim ubi refrigerare statutum est medio-
 criter cum mitigatione ac lenitione; ut evidenter appareat
 vim Samiae mediocriter esse refrigeratorem. Quin et magis
 quodammodo aërea est ejus essentia collata ad Lemniam,
 cujus argumentum est levitas. His itaque notis et omnem
 aliam terram medicamentosam aestimato. Dico autem notas
 consistentiae, tum levitatem tum gravitatem, praetereaue
 in gustu asperitatem ac laevitatem, ad haec tenacitatem et
 abstergendi potentiam. Tenax enim et viscosus est Samius
 aster, quum et Lemnia sphragis ejusmodi paululum quiddam
 habeat. Abstergentem quoque facultatem moderatam obtinent
 et Selinusia terra et Chia, quamobrem mulieres quaedam ad

Ed. Chart. XIII. [250.]

Ed. Bas. II. (119.)

τῶν γυναικῶν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐταῖς χρῶνται. δέδεικται δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τὸ βραχέως ῥυπτικὸν ἅπαν εἰς σάρκωσιν ἑλκῶν ἐπιτηδεῖον, ἐὰν δὲ ξηραίνῃ, καὶ πρὸς ἐπούλωσιν ἀγαθόν· ἐπιτηδειότατα δ' ἐξ αὐτῶν ἐστὶ τοῖς τε ἐπιπολῆς ἑλκεσι καὶ πυρρίκαντοισι ὅσα πρὸς τῷ ξηραίνειν ἀδήκτως οὔτε θερμαίνει σαφῶς οὔτε ψύχει, ὅθεν ἢ τε Σελινουσία καὶ ἡ Χία γῆ κάλλιστα φάρμακα πρὸς τὰ πυρρίκαντα τῶν ἑλκῶν ἐστὶ· δεῖται γὰρ ταῦτα μετριώτατα ῥυπτόντων φαρμίκων ἄνευ θάλπειος ἢ ψύξεως ἐπιφανοῦς, ὅπερ ὑπάρχει καὶ τῇ Σελινουσίᾳ καὶ τῇ Χίᾳ καὶ τῇ Σαμιά γῇ. λέλεκται δὲ ὅτι καὶ ταύτης εἰδός ἐστὶν ὁ ἀστὴρ ὀνομαζόμενος, ὑπερέχων τῆς ἄλλης γῆς τῷ γλίσχρον τι καὶ κολλῶδες ἔχειν, ὅθεν οὔτε πρὸς τὰ ἄλλα τῶν ἑλκῶν οὔτε πρὸς τὰ πυρρίκαντα ταῖς ἄλλαις ἐνάμιλλός ἐστιν, ὅσαι τε κολλῶδες οὐκ ἔχουσιν. ἐμπλαστικωτέραν γὰρ ἐργάζεται τὴν οὐσίαν τὸ κολλῶδες, ὥς μὴ ῥυπτειν, ὅταν γε δηλονότι μηδεμία δριμύτης ἄλλη προσῇ τῷ γλίσχρῳ τε καὶ κολλῶδει σώματι, κα-

faciem iis utuntur. Ostensum autem est in tertio libro de ratione curandi, quicquid leviter absterget, producendae ulcerum carni esse idoneum. Id autem si etiam deficcet, cicatrici inducendae est accommodum, porro omnium ex his aptissima sunt et ad ulcera, quae in summa cute consistunt, et ad ambusta illa, quae cum citra morsum exiccant tum neque manifesto calefaciunt neque refrigerant. Quocirca terra Selinusia et terra Chia pulcherrima sunt ad ambusta ulcerum remedia. Exposcunt enim ea moderatissime extergentia medicamenta, absque insigni aut calefactione aut refrigeratione, quod utique inest tum Selinusiae tum Chiae tum Samiae terrae. Dictum est autem quod et hujus species est aster quem vocant, reliqua terra hoc praestans, quod viscosum quiddam ac tenax obtineat. Quocirca quod cum ad alia ulcera tum ad ambusta pertinet, aliis terris, quae tenacitatem non habent, conferendus non est. Siquidem substantiam tenacitas magis reddit emplasticam quam ut sinat abstergere, scilicet ubi nulla utique alia adsit acrimonia viscoso

Ed. Chart. XIII. [250.]

Ed. Bas. II. (119.)

ὥστερ ἐν τοῖς ἱξοῖς, ἐστίν. ἥ γέ μὴν Χία καὶ ἡ Σελινουσία γῆ τῆς μὲν Σαμίας λείπονται πρὸς τὰς περὶ τιθούς καὶ ὄρχεις καὶ βουβώνας ἀρχομένας φλεγμονάς. ὁμῶς δ' οὐκ ἀνάγκησται τυγχάνουσιν οὔσαι, μηδενὸς ἄλλου τῶν ἀκρῶς ποιοῦντων παρόντος. ἡ δὲ Κιμωλία μικτῆς οὔσα δυνάμειος, ἔχει μὲν τι καὶ ψυχτικόν, ἔχει δὲ τι καὶ διαφορητικὸν βραχὺ, διὰ πλενθεῖσα μὲν ἀποτίθεται τοῦτο, χωρὶς δὲ τοῦ πλενθῆναι κατ' ἀμφοτέρας ἐνεργεῖ τὰς δυνάμεις, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν συνθέντων φαρμάκων διαφοροῦντά τε καὶ ἀποκρουόμενα. παρὰ δὲ τὴν τῶν μιννυμένων ὑγρῶν αὐτῇ φύσιν ἐκάργως ἐπιδείκνυνται τῶν δυνάμεων ἑκατέραν. τοῖς μὲν γὰρ ἀποκρουομένοις καὶ ψύχουσι μικθεῖσα τὸν γενόμενον ἐξ αὐτῆς τε καὶ κείνων πῆλόν ἐργάζεται ψύχοντά τε καὶ ἀποκρουόμενον, τοῖς δὲ διαφορητικοῖς διαφοροῦντα καὶ αὐτόν. οὕτω γοῦν καὶ τοῖς πυρκαῦτοις ἀρμόττει, καὶ τινες τῶν ιδιωτῶν ἐπιχειροῦσιν αὐτὴν, παραχρῆμα φυράσαστες ὅξει, καὶ ὅ ἐν τῇ τοιαύτῃ χρήσῃ μὴ λίαν εἶναι δοιμὸν τὸ ὅξος. εἰ δὲ τοιοῦτον εἴη, βέλτιον ὕδατος αὐτῇ μιννύναι. μέμνησὸ γέ μὴν τοῦτο

tenacique corpori, ut in visco cernere est. Attamen Chia et Selinusia terra inferiores sunt Samia ad phlegmonas, in mammillis, testibus atque inguinibus incipientes, tametsi ubi inopia est aliorum quae summe profunt, nec ipsae plane ineptae sunt et incommodae. Porro Cimolia quum mixtae sit facultatis, partim refrigerat, partim etiam digerit, sed leviter. Proinde dum lavatur, hanc facultatem deponit atque exiit, absque ablutione vero secundum utrasque agit facultates, ceu alia quoque compositorum medicamentorum plurima, digerentia pariter et repercutientia. Porro utramque facultatem facile indicat, dum illi miscentur humores naturae contrariae. Nam si mixta sit repercutientibus refrigerantibusque, lutum quod ex ipsa et illis conficitur refrigerans repercutiensque efficit, sin digerentibus, et ipsum digerens. Sic ambustis convenit. Atque idiotae quidam propterea aceto maceratam illinunt. Sed in tali usu non impenso acre sit acetum oportet, ac si tale sit, aquam miscere praestet. Et illud mihi semper memoria teneto, ceu com-

Ed. Chart. XIII. [250. 251.]

Ed. Basf. II. (119.)

κοινὸν ἐπὶ πάσης γῆς εἶναι τῆς κούφης. ἀπασαὶ γὰρ ὄν-
 τασι τὰ πυρίκαυτα παραχοῖμα παραχοιόμεναι δι' ὄξους, ἢ
 ὄξυκράτου, κωλύουσαι φλυκταινοῦσθαι. προσεπιβλέπειν δ'
 ἐν τούτῳ καὶ τὴν φύσιν τοῦ θεραπευομένου σώματος, εἰ
 μαλακὸν ἢ σκληρὸν, εἰδὼς αἰεὶ καθόλου τοῦτο, τὰ μὲν μα-
 λακὰ σώματα μὴ φέρειν τὴν δύναμιν τῶν ἰσχυρῶν φαρμά-
 κων, τὰ δὲ σκληρὰ φέρειν. οὐ μὴν τῆς γ' ἐνεστώσης πρα-
 γματείας ἴδια ταῦτα. ῥηθήσεται γὰρ ἐπιπλέον ἐν τε τοῖς περὶ
 συνθέσεως φαρμάκων καὶ τοῖς περὶ τῶν εὐπορίστων. ἡ δὲ
 παροῦσα διέξοδος ἀπ' ἀρχῆς ἐσπουδάκε τὰς καθόλου δυνά-
 μεις τῶν φαρμάκων εὐρεῖν, αἷς προσέχων τις τὸν νοῦν εἰς
 τὴν τῶν κατὰ μέρος χρῆσιν εὐπορίαν ἔξει παμπόλλην ἐπι-
 μαθὼν δηλονότι τὴν μέθοδον τῆς χρήσεως αὐτῶν, ὥστ'
 οὐκέτι προσήκει μηχανεῖν, ἀλλ' ὅπερ εἴρηται καὶ πρόσθεν
 ἀναμνησάει καὶ νῦν αὐτὴν μὲν τὴν ἄμικτον γῆν ἄλλη τινὲ
 τῶν ἑτερογενῶν οὐσιῶν ξηραντικῆς ἀδήκτως εἶναι δυνάμεως.
 ἐπεὶ δ' ἀδύνατόν ἐστιν ἄμικτον εὐρεῖν ἀκριβῶς τι σῶμα, [251]
 προσεπισκέπτεσθαι προσήκει τὴν μίξιν τῶν συμβεβηκότων

mune omnis terrae levis. Omnes enim ambusta juvant, con-
 tinuo illitae ex aceto, aut oxycrato, nimirum bullas exi-
 stere prohibentes. Caeterum contemplandum insuper est,
 corporis curandi quae sit natura sive habitudo, durane an
 mollis, id in univēsum prae oculis habendo, corpora mol-
 lia valentium medicamentorum vim hand posse perferre,
 dura vero posse. Sed haec hujus instituti non sunt, verum
 copiosius exponentur tum in tractatu de componendis phar-
 macis tum in libris de facile parabilibus. Praesens autem
 narratio a principio id sūdui, ut generales inveniret facul-
 tates. Quibus animum intendens quispiam, complura ha-
 biturus est ad particularis usus copiam, utique si utendi eo-
 rum viam ac rationem insuper adjunxerit atque edidicerit.
 Quare immorandum non est. Verūm quod antea dictum est,
 nunc in memoriam revocare oportet, nempe terram ipsam
 expertem mixtionis substantiae generis alterius vim habere
 citra morsum desiccandi. Atqui quum nullum reperire cor-
 pus queas mixtionis ad unguem expers, inspicienda item

Ed. Chart. XIII. [251.]

Ed. Bas. II. (119.)

αὐτῇ κατὰ τε τὰς ἐν κούφότητι καὶ βαρύτητι διαφορὰς καὶ τὰς ἐν τῇ γένσει. στύψεως μὲν γὰρ τινος ἔμφασις ἔχουσα τοσοῦτον προσεῖληψε ψύξεως, ὅσον καὶ στύψεως. εἰ δὲ δριμύτητος ἔμφαίνοντό τι, τοσοῦτον ἔχει θερμότητος, ὅσον δριμύτητος. ὡσαύτως δ' ἐπὶ τῆς κούφης καὶ βαρείας σκοπεῖσθαι. τῆς μὲν κούφης τοιαύτης γινομένης, ὅταν ἀερώδους οὐσίας μετέχῃ δαυφιλοῦς ἐν τῇ δι' ὕλης ἑαυτῆς κράσει, τῆς δὲ βαρείας, ὅσῳ περ ἂν ἢ μᾶλλον τοιαύτη, τοσοῦτω μᾶλλον εὐλικρινεστέρας γῆς ὑπαρχούσης. ἴδιον δὲ γῆς ἔστι τὸ μὴ χεῖσθαι πυρὶ πλησιάζουσαν, ὅπερ ὁ τε μόλυβδος καὶ καττίτερος, ἄργυρός τε καὶ χρυσὸς ἔχουσιν, ὥσθ' ὅταν ἀργυρεῖν ἢ χρυσεῖν ἢ σιδηρεῖν ἀκούσης γῆν, ὀνομάζουσι γὰρ οὕτως ἔνιοι τὰς ἐκ τῶν μετάλλων λαμβανομένας, μὴ νόμιζε δι' ὅλου κειρᾶσθαι τὸν ἄργυρον ἢ τὸν χρυσὸν ἢ τὸν σίδηρον τῇ γῇ· πλησιάζειν δὲ μορίοις μικροῖς τῆς γῆς ἀναμειγμένα μόρια μικρὰ, κατὰ μὲν τὴν χρυσεῖν χρυσοῦ, κατὰ δὲ τὴν ἀργυρεῖν ἀργύρου, κατὰ δὲ τὴν σιδηρεῖν σιδήρου, καὶ ταῦτ' ἐν ταῖς καμίνοις ὑπὸ τοῦ πυρὸς χέομενα συνέρχεσθαι πρὸς ἄλληλα.

est eorum quae illi accidunt commixtio, idque secundum levitatis et gravitatis differentias, easque quae in gustu videntur. Nam si qua eluceat astrictio, tantum assumpsit frigiditatis quantum habet et astrictionis. Sin etiam acrimonia quaedam appareat, tantum inesse scito ealiditatis quantum et acrimoniae. Similiter in levi et gravi videndum, quum levitas illi inde proveniat, quod larga et copiosa in tota ejus temperie aërea infit substantia, gravitas vero quanto major sit, tanto itidem sincerior terra existat. Terrae proprium est quod igni admota non fundatur aut lique scat, id quod accidit plumbo, stanno, argento et auro. Itaque quum terram audis nominari argyriten vel chrysitē vel sideriten, nam ita nuncupant quidam illas quae ex metallis sumuntur, hand putes per totum terrae immixtum esse argentum, aurum aut ferrum, sed contingere conjunctasque esse parvis terrae particulis immixtas particulas parvas, in chrysite quidem auri, in argyrite argenti, in siderite ferri, easque ab igne in fornacibus suas coire ad invicem.

Ed. Chart. XIII. [251.]

Ed. Bas. II. (119. 120.)

κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ τὴν ὑάλον ἔχουσα ψάμμιος
 ἔστιν, ἐν ψάμμῳ γὰρ μάλιστα τῆς τοιαύτης οὐσίας εὐρίσκε-
 ται ψήγματα πολλάκις μικρά. καὶ ὅσοι τούτων ἔμπειροι θεα-
 σάμενοι τὰς τοιαύτας ψάμμους γνωρίζουσιν ὅποσον ἐξ αὐ-
 τῶν ἀθροῖσαι δύνανται τῆς ὑάλου, καὶ χρυσοῦ. δὲ ψήγματα
 μικρὰ πολλὰ κατὰ τινὰς εὐρίσκεται ψάμμους, ἀλλ' οὐκ ἐξ
 ἀπάσης ψάμμου τὸν χρυσὸν ἐξαίρουσι καὶ τὴν ὑάλον οἱ περὶ
 ταῦτ' ἔχοντες, ἐκλεχόμενοι δηλονότι τὰς μετ' ὀλίγης δαπάνης
 ἀθροῖ(120)ζούσας πλείστον, ὡς τό γ' ἐν ταῖς καμίνοις ἀνα-
 λώσαντας πολλὰ βραχὺ τι σκεῖν τῆς διαθροῖζομένης οὐσίας
 ἀκερδὲς αὐτοῖς εἶναι δοκεῖ. διὰ τοῦτο μὲν οὖν καίτοι γε πολ-
 λαῖς ψάμμοις χρυσοῦ καὶ ὑάλου ψηγμάτων περιεχομένων οὐκ
 ἐπὶ πάσας οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ παραγίνονται. κατὰ δὲ τὸν
 αὐτὸν λόγον οὐδὲ χαλκὸν ἢ ἄργυρον ἢ σίδηρον ἢ κασίτε-
 ρον ἢ μάλυβδον ἐκ πάσης γ' ἐκλέγουσιν. οὐ μὴν οὐδ'
 ὅταν χωρίσωσιν ἐκάστην τῶν εἰρημένων ἀπὸ τῆς ἀναμεμι-
 γμένης γῆς, ἢ καταλειπομένη παραπλησίᾳ ταῖς ἄλλαις γαῖς
 ἔστιν, ὥς συνήθως ἔφην ὀνομάζεσθαι πᾶσιν Ἑλλήσιν, ἐχού-

Eundem in modum quae vitrum continet terra arenosa est,
 in arena enim potissimum ejusmodi substantiae frustula re-
 periuntur saepenumero parva. Et qui earum rerum periti
 sunt, conspectis arenis talibus, haud difficulter cognoscunt
 quantum ex eis colligi queat vitri. Sed et auri quoque fru-
 stula exigua frequenter non parvo numero in quibusdam
 inveniuntur arenis. Verum non ex quavis arena qui ne-
 gotio huic sunt dediti aurum vitrumque extrahunt, sed eas
 eligunt arenas, quae quamminimo impendio plurimum con-
 gerunt. Siquidem post multos sumptus, quos in fornacibus
 instruendis facere necesse est, si paulum modo colligeretur
 substantiae, damnosum id ipsis esset. Itaque quum in pluri-
 mis arenis auri vitrique frustula parva contineantur, qui
 talia callent, non ad qualvis accedunt. Ad eundem modum
 neque aes aut argentum aut ferrum aut stannum plum-
 bumve ex quavis terra colligunt. Nec tamen ubi dictorum
 quodque ab admixta terra separaverint, quae reliqua est
 aliis terris est similis, quas passim sic ab omnibus nuncu-

Ed. Chart. XIII. [251.]

Ed. Bas. II. (120.)

σαις γνώρισμα κοινὸν τὸ τέγγεσθαι τε καὶ διαλύνεσθαι ῥα-
δίως εἰς πηλόν. τῆς γὰρ ἐν τοῖς μετάλλοις γῆς ὑπόλειμμα
λιθῶδες γίνεται, ἀτηκτόν τε καὶ ἀτεγκτον. λέγω δὲ τέγγε-
σθαι μὲν τὸ δι' ὅλης τῆς οὐσίας ὑγραίνεσθαι, βρέχεσθαι δὲ
τὸ κατὰ τὴν ἔξωθεν ἐπιφάνειαν μόνην, οὐ διακνουμένης εἰς
τὸ βάθος αὐτῆς τῆς ὑγρότητος. οὕτως οὖν καὶ ἡ μεταλλευ-
ομένη Καδμεία γεννᾶται, λιθῶδης οὖσα καὶ ἀτεγκτος. ἀλλὰ
περὶ μὲν τῶν τοιούτων σωμάτων ἐφεξῆς εἰρήσεται· νυνὶ δ'
ἐπανήξω πάλιν ἐπὶ τὴν φαρμακώδη γῆν, ἥτις, ὅτι μὲν εἰς
πηλόν λύεται ῥαδίως ἐν ὕδατι τεγγομένη, διὰ τοῦτ' ὀνομά-
ζεται γῆ, διότι δὲ χορῆζομεν αὐτῆς ὥσπερ καὶ ἄλλων φαρ-
μάκων, διὰ τοῦτο φαρμακίτις εἰκότως ἂν λέγοιτο. καίτοι
τὴν γ' ἀμπελίτιν ὀνομαζομένην γῆν ἔτιοι φαρμακίτιν ὀνο-
μάζουσιν μόνην, ἥτοι γ' ὥς μόνην τοιαύτην οὖσαν ἢ ὥς ἐνερ-
γεστέραν τὴν φαρμακώδη δύναμιν ἔχουσαν, ὅπερ καὶ ἀληθές
ἐστιν. ὀνομάζεται δ' ἀμπελίτις οὐχ ὅτι φυτεύειν ἀμπελούς
ἐν ταύτῃ βέλτιον, ἀλλ' ὅτι περιχοριζομένη ταῖς ἀμπελοῖς φθεί-
ρει τοὺς γεννωμένους ἐπ' αὐτῶν σκώληκας, οὓς σκνίπας ὀνο-
μάζουσιν. οἱ παρ' ἡμῶν ἀμπελουργοί. γεννῶνται δὲ οὗτοι τοῦ

pari proposui, quae communem habent notam, quod irri-
gatae facile solvantur in lutum; nam terrae quae in metal-
lis est reliquiae lapideae fiunt, nec liquari rigarive pos-
sunt. Dico autem rigari per totam substantiam humectari,
madescere vero extima tantum superficie madesceri, haud
etiam in altum penetrante humore. Sic fit Cadmia quam
vocant lapidea, nec ipsa rigari potis. Sed de talibus cor-
poribus infra differetur. Nunc rursus ad medicamentosam
terram revertor, quae proinde, quod aqua irrigata facile
in lutum solvitur, terra appellatur; quia vero ea utimur
velut aliis medicamentis, idcirco non injuria medicamen-
tosa sola vocatur: nempe quia aut sola est ejusmodi, aut
evidentiorum quam aliae vim medicamentosam possidet, id
quod sane verum est. Nominatur autem ampelites, non
quod vitem in ea serere praestet, sed quod viti circumlita
interimat nascentes in ea vermes, quos scnipas apud nos
vinitores cognominant. Nascuntur porro hi ineunte vere,

Ed. Chart. XIII. [251. 252.]

Ed. Bas. II. (120.)

ἤρος εἰσβάλλοντος, ἥνικα βλαστάνουσιν οἱ ἄμπελοι καὶ τὸ γ' ἐννοιδισκόμενον αὐτῶν μέρος, ὅθεν ὁ βλαστὸς φύεται, ὃ καλοῦσιν ὀφθαλμόν. [252] τούτους οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς διεσθίοντες οἱ σκνῖπες οὐ μικρὰ βλάπτουσιν τὰς ἀμπέλους, διὸ καὶ τὰς ῥίζας τῶν ὀφθαλμῶν τούτων περιχρῶνται οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. κατὰ τοῦτο μὲν οὖν ἀμπελίτις τε καὶ φαρμακίτις ἢ τοιαύτη γῆ προσαγορεύεται, δηλοῦσα καὶ τοῦ φθείρειν τοὺς σκνῖπας ὅσον αὐτῇ μέτεστι δυνάμει φαρμακώδους. ἀφέστηκεν δὲ πολὺ καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν τῆς γῆς, οἷς χρώμεθα πρὸς τὰς ἰάσεις, ἐγγὺς ἤδη τῆς λιθώδους ἦκουσα. διὸ καὶ μιγνυμένην αὐτὴν ἐν ταῖς τῶν φαρμάκων γραφαῖς εὐρήσεις, ἐνθα ξηρᾶναι τι καὶ διαφορῆσαι προσήκει. τὸ γὰρ ἀδῆκτον καὶ μέτριον καὶ παρηγορικὸν οὐκ ἔχει καθάπερ ἢ Χία τε καὶ Σαμία καὶ Σελινουσία. καὶ περὶ τῆς Κιμαλίας δὲ προείρηται βραχὺ τούτων οὔσης ἰσχυροτέρας, ἀδῆκτου δ' ἔτι καὶ αὐτῆς, καὶ μάλιστα εἰ πλυνθείη. καὶ ἡ Κρητικὴ δὲ γῆ παραπλησία πῶς ἐστὶ ταύταις, ἀλλ' ἱκανῶς ἀσθενῆς ὑπάρχει, πολὺ τὸ ἀερώδες ἔχουσα, τὸ μέντοι ὑπτικόν

quum germinare vites turgereque earum pars unde germen exit, quem oculus nominant, incipiunt. Hos igitur oculos scnipipes depascentes non levem viti noxam afferunt, ac proinde oculorum istorum radices, qui haec sapiunt, inungunt ac illinunt. Hac itaque ratione ampelites et pharmacites id genus terra appellata est, vel ex eo quod scnipas perdat, quantum habeat facultatis medicamentosae indicans. Sed et a reliqua terra, qua ad curationes utimur, multum diversa est, quippe quae proxime ad lapideam perveniat, quamobrem misceri eam in medicamentorum scriptionibus comperies, ubi exiccare atque digerere quid opus est. Nec enim mordacitatis experta est, nec moderata, nec mitigandi vim obtinet velut Chia, Samia et Selinusia. Atque de Cimolia quidem dictum est quod illis paulo sit valentior, veruntamen etiam morsus experta, maxime si elota sit. Cretica vero terra istis quodammodo affinis est, verum admodum imbecilla est, multum habens substantiae aëreae.

Ed. Chart. XIII. [252.]

Ed. Bas. II. (120.)

ἔχει, διὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι λαμπρύνουσιν αὐτῇ τὰ ὀνυχάρια τῶν ἄργυρωμάτων, ὥστ' ἔχοις ἂν καὶ ταύτην ἐς ὅπερ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἀδήκτως ὀνυπούσας προειρήκαμεν ἐπιτηδείους εἶναι. τούτων δ' ἀπασῶν ἡ Λημνία δύναμιν ἰσχυροτέραν ἔχει, πρόσσεστι γὰρ αὐτῇ τι καὶ στύψεως, ἣ δ' Ἐρετριᾶς ἔτι καὶ ταύτης ἰσχυροτέραν, οὐ μὴν ὥστ' ἤδη δάκνειν. ἔαν δὲ καὶ πλυθῇ, πάννυ μετρία γίνεται παραπλησίως ταῖς προειρημέναις. ἔγχωρεῖ δὲ τὴν γῆν ταύτην οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δις ἢ τρίς πλυθῆναι, καθάπερ καὶ τὴν Κιμωλίαν. καὶ μέντοι καὶ καίουσιν αὐτὴν ἔνιοι ποιοῦντες δηλονότι λεπτομερεστέραν τε καὶ δριμυτέραν, ὥστ' εἰς τὴν διαφορητικὴν μεταπίπτειν δύναμιν. εἰ δὲ πλυθείη καυθεῖσα, τὸ μὲν δριμύν καταλιπούσα τῷ ὕδατι, τὸ δ' ἐκ τῆς ὀπτήσεως λεπτομερές ἔχουσα, ξηραντικωτέρα γίνεται. διὸ τῆς ἀκαύστου τῷ κοινῷ λόγῳ γῆς ἀπάσης ἐπὶ τῶν ἑλκῶν οὗσης χρησίμης, ἔτι μᾶλλον ἢ μετὰ τὸ καυθῆναι πλυθεῖσα, καὶ πρὸς τὰ δυσσαρκωτά τε καὶ δυσεπούλωτα χρήσιμός ἐστιν. ὄντων δ' αὐτῆς δυοῖν εἰδῶν ἡ

Inest tamen ei vis extergendi, quamobrem ea homines valis argenteis sordidis splendorem restitunt. Itaque et haec tibi usui fuerit ad ea omnia ad quae alias sine morsu extergentes idoneas esse posuimus. Harum omnium Lemnia valentissimas vires obtinet, siquidem et astrictio ei quaedam inest. Porro Eretrienfis hac etiam valentiolem possidet, hactenus tamen ut nondum mordicet. Quod si lavetur, valde moderata efficitur, non secus atque supradictae. Expedit vero hanc terram non semel, sed bis terque lavare ut et Cimoliam. Quin et urunt eam quidam, quo videlicet essentiae reddant subtilioris et acrioris, ut et ad digerendi potentiam transeat. Caeterum si usta lavetur, tunc deposita in aquam acrimonia subtilitatem quidem, quam ex tostione acquisiverat, retinens desiccantior constituitur. Quocirca quum ustionem non experta, communi ratione terrae cuiuslibet, ulceribus sit accommoda, magis certe jam congruit et ad ea quae carnem sibi restitui aegre patiuntur et ad ea quae ad cicatricem difficulter perveniunt, si postquam combusta fuerit abluatur. Porro quum duae ejus species

Ed. Chart. XIII. [252.]

Ed. Bas. II. (120.)

τεφρώδης κατὰ τὴν χροάν ἀμείνων ἐστὶ τῆς πάνυ λευκῆς. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη γῆ πνιγίτις ὀνομαζομένη, κατὰ μὲν τὴν ὅλην δύναμιν ὁικυῖα τῇ Κιμωλία, κατὰ δὲ τὴν χροάν ἀφεστηκυῖα. μέλαινα γάρ ἐστιν ὁμοίως τῇ ἀμπέλιδι, τὸ δὲ γλίσχρον καὶ κολλῶδες οὐχ ἦττον ἔχει Σαμίας γῆς, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε καὶ μᾶλλον. ἐδόθη δ' ἡμῖν ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ λοιμῷ, καὶ ἄλλη τις ἐξ Ἀρμενίας τῆς ὁμόρου Καππαδοκίας γῆ ξηραντικωτέρα, τὴν χροάν ὠχρά· λίθον δ' αὐτὴν ὠνόμαζεν, οὐ γῆν, ὃ δὸνς, καὶ ἐστὶν εὐλειοτάτη, καθάπερ καὶ ἡ τίτανος. ὀνομάζω δ' οὕτω δηλονότι τὴν κεκαυμένην πέτραν. ἀλλὰ καὶ ὥσπερ ἐκείνης οὐδὲν ἐμφέρεται ψαμμῶδες, οὕτως οὐδὲ τῆς Ἀρμενίας. μετὰ γάρ τὸ θρασυθῆναι τῷ δοῖδναι κατὰ τὴν θυίαν, οὕτως ἐστὶ λεῖα καὶ ἄλιθος ὥσπερ ἡ τίτανος καὶ ὁ Σάμιος ἀστὴρ, οὐ μὴν ὁμοίως γε κούφη τῷ ἀστέρι. διὸ καὶ πεπύκνωται μᾶλλον αὐτοῦ καὶ ἦττον ἀερώδης ἐστίν, καὶ διὰ τοῦτο φαντασίαν ἀποφαίνει τοῖς ἀμελέστερον ὁρῶσι λίθος εἶναι. διαφέρει δ' οὐδὲν ὡς πρὸς τὰ παρόντα λίθον ἢ γῆν

sint, ea quae colore est cinericio, illi quae admodum albida est praefertur. Est et alia terra dicta pnigites, tota quidem facultate Cimoliae assimilis, caeterum colore diversa. Est enim atra, perinde ut ampelites. Porro viscositatem et tenacitatem non minorem quam Samia terra obtinet, imo nonnunquam etiam maiorem. Caeterum durante hac immani et gravi peste, allata ad me et alia quaedam terra est ex Armenia ea quae Cappadociae finitima est, siccantior, colore pallido. Lapidem qui donarat non terram appellabat: promptissimeque in laevorem solvitur, ceu etiam calx, sic enim videlicet nuncupo petram combustam. Verum uti nec in illa arenosum quippiam apparet, ita nec in Armenia. Nam posteaquam in mortario pistillo comminuta est, adeo est laevis, nec plus est lapidea quam aut calx aut Samius aster, tametsi non aequè ut aster laevis est. Itaque illo etiam magis conspissata est minusque aëria, quamobrem opinionem ac phantasiam praebet iis, qui negligentius intuentur, quasi lapis esset. Caeterum quod ad praesentia at-

Ed. Chart. XIII. [252. 253.]

Ed. Bas. II. (120.)

αὐτὴν ὀνομάζειν, εἰδότες ἄκρως ξηραίνουσαν. ἐπὶ τε γὰρ δυσ-
εντεριῶν καὶ τῶν κατὰ γαστέρα ῥευμάτων, αἵματός τε πτύ-
σεως καὶ κατάρθρου καὶ προσέτι τῶν κατὰ τὸ στόμα σηπε-
δονωδῶν ἔλκων ἀρμόττει μάλιστα. καὶ μέντοι καὶ τοὺς ἀπὸ
κεφαλῆς εἰς θώρακα ῥευματιζομένους ὀνίνησι μέγλως, ὥστε
καὶ τοὺς διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν συνεχῶς δυσπνοοῦντας
ἰσχυρῶς ὠφελεῖ. καὶ μέντοι καὶ ὅσοι φθόρῃ κάμνουσιν, καὶ τού-
τους ὀνίησιν. [253] ξηραίνει γὰρ αὐτῶν τὸ ἔλκος, ὥς μηδὲ
βῆττειν ἔτι, πλὴν εἰ κατὰ τὴν διαίταν ἀμαρτάνοιεν ἀξιολό-
γως ἢ τὸ περιέχον ἐξαίφνιδιον εἰς δυσκρασίαν μεταπέσοι. καὶ
μοι δοκεῖ, καθάπερ ἐπὶ τῶν συρίγγων ἐθεασάμεθα πολλάκις,
οὐ μόνον ἐν ἄλλοις μορίοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἑδραν ἄνευ
τοῦ κολλύριον καθεῖναι τὸν ῥύπον ἢ τὸν τύλον ἐξαιροῦν
τῆς σύριγγος, αὐτῷ μόνῳ τῷ ξηραίνοντι φαρμάκῳ προστελ-
λομένας τε καὶ κλειομένας αὐτάς, οὕτω καὶ πὶ τοῦ κατὰ τὸν
πνεύμονα συμβαίνειν ἔλκους. φαίνεται γὰρ καὶ τοῦτο διὰ
τῶν ξηραίνόντων φαρμάκων ὁμοίως ὀνινάμενον, ὅταν τε μέ-
τριον ἢ καὶ μὴ μέγα λίαν, ὥστ' ἔδοξαν ἔνιοι τῶν ἔχόντων

tinēt nihil interest lapidem an terram vocites, si id modo
teneamus quod summe deficeat. Siquidem, ad dysenterias
et ventris profluvia, tum sanguinis expuitiones et catarrhos,
ad haec ad putrescentia oris ulcera in primis competit. Quin
et eos magnifice juvat quibus ex capite in thoracem fluxio
decumbit, quamobrem illis, quibus ex tali occasione assiduo
difficilis est anhelitus, valde prodest. Sed et eos qui phthoë
laborant adjuvat; ulcus enim eorum deficcet, ut haud etiam
tussiant, nisi in victu peccetur non leviter, aut ambiens
derepente ad intemperiem recidat. Ac mihi videtur, quod
sicut in fistulis saepe conspeximus, non in aliis partibus
duntaxat; sed in ipso etiam ano, ut citra collyrii immissio-
nem, quod sordem et callum auferent, ipso duntaxat defic-
cante medicamento contraherentur ac clauderentur, ita quo-
que in pulmonis eveniat ulcere. Siquidem et ipsam ab exic-
cantibus juvari medicamentis perinde conspicitur, utique
quum mediocre est non admodum magnum. Itaque visi sunt
quidam eorum, qui talia habebant, prorsum esse liberati. Ac

Ed. Chart. XIII. [253.]

Ed. Bas. II. (120, 121.)

αὐτὰ τελείως ἀπηλλόχθαι, καὶ τῶν γ' εἰς τὴν Αἰβύην ἀπὸ
 Ῥώμης διὰ τοιαύτην αἰτίαν πορευθέντων ἐνιοὶ τελείως ἐπέ-
 σθησαν ὑγιαῖν εἶναι, καὶ μέχρι γέ τινων ἐτῶν ἀμέμπτως διή-
 γαγον, εἰθ' ὕστερόν ποτε πάλιν ἀφυλακτότερον αὐτοῖς διαι-
 τηθεῖσιν ὑποστροφὴ τοῦ νοσήματος ἐγένετο. τούτους οὖν,
 ὡς ἔφην, ἡ ἐκ τῆς Ἀρμενίας βῶλος ἐναργῶς ὠφέλησε καί-
 τοι γ' ἐν Ῥώμῃ διατρίβοντας, ἐτι τε μᾶλλον τοὺς δυσπνο-
 οῦντας συνεχῶς. ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ τούτῳ λοιμῷ παραπλησίῳ
 τὴν ἰδέαν ὄντι τῷ κατὰ Θουκυδίδην γενομένῳ πάντες οἱ
 πιόντες τούτου τοῦ φαρμάκου διὰ ταχέων ἐθεραπεύθησαν,
 ὅσους δ' οὐδὲν ὠνήσεν ἀπέ(121)θανον πάντες, οὐδ' ὑπ' ἄλ-
 λου τινὸς ὠφελήθησαν, ὥ καὶ δήλον ὅτι μόνους τοὺς ἀνιά-
 τως ἔχοντας οὐκ ὠφέλησε. πίνεται δὲ μετ' οἴνου λεπτοῦ τὴν
 σύστασιν, κεραμένον μετρίως μὲν, εἰ ἀπύρετος εἴη παντάπα-
 σιν ὁ ἄνθρωπος ἢ βραχὺ πυρεταῖνοι, πάννυ δ' ὕδαροῦς, εἰ
 πυρέττοι μεζόνως. οὐ μὴν οὐδὲ σφοδροὶ κατὰ τὴν θερμο-
 σίαν εἰσὶν οἱ λοιμώδεις πυρετοί. περὶ δὲ τῶν ξηρανθῆναι
 δεομένων ἐλκῶν τί δεῖ καὶ λέγειν ὀπηλίκην ἔχει δύναμιν ἡ

quidam, qui Roma in Libyam talem ob causam profecti sunt,
 plane se sanos esse credidere, et sane usque ad annos ali-
 quot inculpate transigebant, postea vero quum non pari de-
 gerent cura et cautione, reditus morbi apparuit. Hos ergo,
 ut dixi, bolus Armenia evidenter adjuvit. Quin et eos, qui
 Romae agunt, qui assiduo difficultate spirandi discruciantur,
 magis etiam. Porro in magna hac peste, cujus eadem facies
 fuit atque ejus quae Thucydidis memoria grassabatur, quot-
 quot hoc medicamentum bibere, celeriter curati sunt. At
 quibus non profuit, omnes interiire, scilicet quum nec alio
 quovis juvarentur. Unde colligitur quod iis duntaxat non
 fuerit auxilio, qui plane erant incurabiles. Caeterum bibitur
 ex vino albo consistentia tenui modice diluto, si aut plane
 feбри careat aut leviter ea teneatur, sin gravius febriat, ad-
 modum aqueo. Non tamen calore vehementes sunt febres
 pestilenciales. Porro de ulceribus resiccati postulantibus
 quid attinet dicere quantam vim habeat bolus haec Ar-

Ed. Chart. XIII. [253.]

Ed. Bas. II. (121.)

Ἀρμενικὴ βῶλος αὕτη; καλεῖν δ' ἔξεστί σοι, καθάπερ ἔσθην, καὶ λίθον αὐτήν, ὡς ὁ δοῦς ὠνόμαζεν, καὶ γῆν, ὡς ἂν ἐγὼ φαίην, ἐπειδὴ καὶ τέγγεται τοῖς ὕδροις.

Κεφ. β'. Περὶ λίθων. [α'. Περὶ ἐνεργουσῶν ποιότητων τῶν λίθων.] Τῶν αὐτοφυῶν σωμάτων εἰσὶ καὶ αἱ λίθοι, διαφέρουσαι τῆς συνήθως ὀνομαζομένης γῆς τῷ μὴ τέγγεσθαι. δυνάμεις δ' ἔχουσι τὰς μὲν κατὰ τὴν ιδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας, τὰς δὲ κατὰ τὰς δραστηκὰς ποιότητας. ὅπως δ' ἀλλήλων διαφέρει ταῦτα πρόσθεν εἴρηται. νῦν οὖν ὁ λόγος ἡμῖν ἔστω περὶ τῶν κατὰ τὰς δραστηκὰς ποιότητας ἐνεργουσῶν, ἐν αἷς ἔστι καὶ ἡ τῆς χρήσεως αὐτῆς μέθοδος. ἐδεικνυντο γὰρ αἱ κατὰ τὴν ιδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας δυνάμεις ἀμέθοδοί τ' εἶναι καὶ ἄλογοι καὶ δι' ἐμπειρίας μόνης γνωσκόμεναι. διὰ τί γὰρ ἦδε ἡ λίθος ἀπαμένη τραύματος αἰμορροαγοῦντος ἐπέχει τὴν φορὰν οὐκ ἴσμεν· διὰ τί μέντοι τὸν αἱματίτην καλούμενον λίθον ἐμβάλλουσιν ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν ἴσμεν, ἔστι γὰρ εὖρημα λόγον τὸ τοιοῦτον. ἐὰν

menica? Liberum est autem utcunque appellare velis, sive lapidem, ut is qui mihi donavit, sive terram, ut ego, quandoquidem humidis rigari patitur.

Cap. II. *De lapidibus.* [1. *De lapidum qualitatibus effectricibus.*] Ex sponte natis corporibus sunt et lapides, hoc diversi a nuncupata vulgo terra, quod rigari non sistent. Vires habent partim secundum totius substantiae proprietatem, partim secundum qualitates effectrices. Porro ut haec inter se differant superius docui. Nunc autem sermo nobis esto de illis, quae secundum effectrices agunt qualitates, in quibus sane est et utendi ratio ac methodus. Siquidem, ut ostendimus, facultates quae proprietatis totius substantiae ratione insunt, a methodo ac ratione alienae sunt et per solam noscuntur experientiam. Nam cur hic lapis tacto vulnere, unde sanguis prorumpit, cursum ejus reprimat ac sistat, haud novimus. At cur lapis quem vocant haematitem in oculares facultates indatur, haud latet; nam id rationis inventum est. Si enim in cote oculari

Ed. Chart. XIII. [253. 254.]

Ed. Bas. II. (121.)

γοῦν ἐπ' ἀκόνης ὀφθαλμικῆς ἀποτρίψας μεθ' ὕδατος αὐτὸν εἰς πάχος μέλιος ἐθειλήσης γένεσθαι, στυφούσης αἰσθήσης δυνάμει· ἔμαθες δ' ὅτι τὰς αὐξανόμενας ἐτι φλεγμονὰς, καὶ μάλιστα ἐν νευρώδεσι μορίοις, ἀποκρούεσθαι δεῖ τοῖς στυφουσι φαρμάκοις. ὅταν δὲ μηκέτ' ἐπιβρῇ τὸ αἷμα τῷ μέρει, προσμιγνύναι τοῖς στυφουσιν τὰ διαφοροῦντα, καὶ κατὰ βραχὺ γε μεταβαίνειν ἐπ' αὐτὰ μόνα. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων δυνάμεων ἐν ταῖς λίθοις ἐροῦμεν, ἀναμνήσαντες πρότερον ὧν ἐπὶ πλεῖστον διήλθομεν ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσιν τῇ φωνῇ. [254] τούτων γὰρ ἔνιοι λίθον ἀφ' ἡρετικῶς οὐκ ἐπιτρέπουσι λέγειν, ἀλλ' ἐὰν εἴπῃς, ἐμβαλλὼν τὸν λίθον ἐπὶ τὸν κύνα, κεκράγασιν ὡς αὐτοὶ πεπληγμένοι λίθῳ τὴν κεφαλὴν· ὥσπερ γὰρ καὶ ἂν τὸν δοῦν εἴπῃ τις, ὡς ξύλῳ πεπληγότες ἐκβοῶσιν. ἐὰν οὖν ἐκείνοις τις παιδόμενος τὰ συνήθη τοῖς ἱατροῖς ὀνόματα μεταδύθμίζῃ, τὴν λίθον λέγων τὴν αἱματῖτιν καὶ τὴν πυρῖτιν καὶ τὴν γαλακτῖτιν καὶ τὴν σχιστὴν, ὡς περιεργός τε καὶ παράσημος καταγνώ-

eum teras cum aqua, donec mellis crassitiem accipiat, astringentem facultatem, si gullare volueris, percipies. Atqui didicisti, quod phlegmonas etiamnum gliscentes potissimum, quae contingunt in partibus nervosis, restringentibus medicamentis repercutere oporteat, at ubi haud etiam sanguis in partem affluit astringentibus medicinis, quae digerant adjungere et sensim ad ipsa sola transire. Atque de huiusmodi quidem facultatibus in lapidibus differemus, ubi ea prius in memoriam revocarimus de quibus fuisse loquuti sumus in libro contra eos conscripto qui insultant illis qui voce soloecismam committunt. Nam horum quidam λίθον masculino genere efferri non sistant, verum si dicas, ἐμβαλλὼν τὸν λίθον ἐπὶ τὸν κύνα, non aliter vociferantur quam si ipsis in caput lapis esset coniectus, velut etiam si quis dixerit τὸν δοῦν quercum sonat, exclamant tanquam fuisse percussis. Itaque si quis eorum suasu consueta medicis nomina mutare in animum inducat dicens τὴν λίθον, τὴν αἱματῖτιν et τὴν πυρῖτιν et τὴν γαλακτῖτιν et τὴν σχιστὴν, ut curiosus sane

Ed. Chart. XIII. [254.]

Ed. Bas. II. (121.)

οθήσεται, πάντων ἔξ ἔθους ἤδη παλαιῶν λεγόντων ἀρρενικῶς τὰς διαφορὰς αὐτῶν, αἱματίτην, πυρίτην, γαλακτίτην, μελιτίτην, γαγάτην, σχιστόν, Φρύγιον, Ἀράβιον, Μεμφίτην. ἔμπαιν δὲ τὴν πέτραν λέγουσιν θηλυκῶς, οὐ τὸν πέτρον ἀρρενικῶς. Ἀσίαν οὖν πέτραν ὀνομάζουσιν, οὐκ Ἀσιον πέτρον, τὸν λίθον Ἀσιον. οὕτως δὲ καὶ Ἀσίας πέτρας ἄνθος, ἐκ πέτρας δὲ κεκαυμένης φασὶ γίνεσθαι τὴν τίτανον. ὃ γε μὴν Ταραντίνος Ἡρακλείδης καὶ ἄλλοι τινὲς οὐκ ἐκ πάσης λίθου φασὶ γίνεσθαι τὴν τίτανον, ἀλλ' ἐκ μόνης γε τῆς πέτρας, ὀνομάζοντες οὕτως κατ' ἐξοχὴν τῶν λίθων μίαν τὴν σκληροτάτην. ἐγὼ γοῦν ἐξεπίτηδες εἶωθα, μεταβάλλων τὰ ὀνόματα, λέγειν ἑκατέρως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ἀχρηστῶς ἐρίζουσιν ἔνιοι, δεικνὺς ἔργῳ μηδὲν βλαπτομένην τὴν σαφήνειαν τῆς ἐρμηνείας, ὅποτέρως ἂν τις εἴπῃ. θαυμαστὸν δ' οὐδὲν τοῦς ἀγνοοῦντας ὅτι τῆς κατὰ φύσιν ἐρμηνείας ἦτοι μίαν μόνην ἀρετὴν θετέον εἶναι τὴν σαφήνειαν, ἣ πρώτην γε τῶν ἄλλων ἀπασῶν καὶ ἀρίστην, εἰς τοσοῦτους λήξαι

et stolidus damnabitur, nimirum quum veteres ex more omnes masculine efferant eorum differentias, αἱματίτην, πυρίτην, γαλακτίτην, μελιτίτην, γαγάτην, σχιστόν, Φρύγιον, Ἀράβιον, μεμφίτην. E contrario vero τὴν πέτραν foemine pronunciant, non τὸν πέτρον masculine. Nam Ἀσίαν πέτραν, non Ἀσιον πέτρον nominant λίθον Ἀσιον, lapidem Asium, ceu etiam Asiae petrae florem. Porro ex petra combusta calcem fieri dicunt. Attamen Heraclides Tarentinus et alii nonnulli non ex quovis lapide calcem fieri volunt, sed ex sola petra, nuncupantes ita per excellentiam solum qui sit lapidum durissimus. Equidem ego vel ex industria et studio consuevi mutatis invicem nominibus utroque modo talia efferre, de quibus inutiliter nonnulli rixantur, id re ipsa commonstrans, nihil offendi enarrationis claritatem, utrovis modo quis dixerit. Caeterum mirandum non est qui ignorant enarrationis secundum naturam aut unam solam habendam virtutem, ipsam scilicet perspicuitatem ac claritatem, aut certe omnium aliarum primam atque

Ed. Chart. XIII. [254.]

Ed. Bas. II. (121.)

ρους ἐκτρέπεσθαι. περὶ πρώτων οὖν ἐρῶ λίθων ὅσοι παρα-
τριβόμενοι θυίαις ἢ ἀκόναις εἰς χυλὸν ἀναλύονται.

[β. Περὶ αἱματίτου, γαλακτίτου καὶ μελιτίτου.] Εἰς
δέ τις ἐστὶ τῶν τοιούτων καὶ ὁ καλούμενος αἱματίτης, ἀπὸ
τῆς κατὰ τὴν χροάν ὁμοιότητος οὕτως ὠνομασμένος, ὥσπερ
καὶ ὁ γαλακτίτης, ἐπεὶ καὶ αὗτος εἰς χυλὸν λυθεὶς ὁμοιος
φαίνεται γάλακτι. παραπλήσιον δ' αὐτῷ κατὰ τὴν χροάν
τὸν χυλὸν ἐργαζόμενος ὁ μελιτίτης, ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν γεῦ-
σιν ὁμοιότητος οὕτως ὠνόμασται. δεδεικται δ' ἐν τῷ τετάρ-
τῳ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων ὁ μὲν γλυκὺς ἅπας χυλὸς
ὑπὸ συμμέτρου θερμασίας τοιοῦτος γινόμενος, ὁ δὲ στυφῶν
ὑπὸ ψύξεως. ἔξει τοιγαροῦν ὁ μὲν αἱματίτης λίθος τοποῦ-
τον τῆς ψύξεως, ὅσον καὶ τῆς στυφείας, ὁ δὲ μελιτίτης
σύμμετρον θερμότητα, μέσην δ' ἀμφοῖν κρᾶσιν ὁ γαλακτίτης,
εἰκότως οὖν ἐτόλμησαν οἱ ἱατροὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυναμί-
σιν μινύειν τὸν αἱματίτην λίθον. καὶ μόνῳ δ' ἂν αὐτῷ
χρήσαιο τραχείων γεγονότων βλεφάρων, εἰ μὲν ἅμα φλεγμονὴ
τοιαυτὴ εἴη γεγονότα, δι' ὧν τὴν ἄνεσιν ποιοῦμενος, ἢ μάλ-

optimam, si ad tantas vertantur nugas. Itaque de iis lapi-
dibus primum differam qui mortarii aut cotis attritu in
liquorem succumve solvuntur.

[2. De haematite, galactite et melitite.] Porro talium
quoque unus est haematites quem vocant, a coloris simi-
litudine ita nominatus, sicut quod galactites, quando et ipse
in succum solutus lacti similis conspicitur. Huic autem co-
lori adsimilem succum efficiens, melitites a mellis similitu-
dine, quod gustu repraesentat nuncupatus est. Porro osten-
sum in quarto horum [commentariorum] est quod succus
omnis dulcis a temperato calore talis eveniat, astringens
vero a frigore. Habebit ergo lapis haematites tantum fri-
giditatis quantum habet astringentis. Melitites vero calorem
temperatum, mediam autem utriusque temperiem galactites.
Merito itaque anxi sunt medici ocularibus facultatibus lapi-
dem miscere haematiten. Ac solo eo uti possis palpebris
exasperatis, si quidem quum phlegmonae asperae sint red-
ditae, ex ovo ipsam diluens, ac si magis etiam per deco-

Ed. Chart. XIII. [254. 255.]

Ed. Bas. II. (121.)

λον ἔτι διὰ τήλειος ἀφεψήματος· εἰ δὲ χωρὶς φλεγμονῆς, δι' ὕδατος. ἄρχου δ' αἰεὶ μὲν ἀπὸ μετρίως ὑγροῦ διὰ τῆς μήλης ἐγγέων, ὅταν δ' ὅτι φέρει τὴν δύναμιν αὐτοῦ θεάσῃ, παχύτερον αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἐργάζου. καὶ τελευτῶν οὕτω παχὺ ποιήσεις ὥς διὰ μήλης πυρῆνος ὑπαλείφειν καθ' ὑποβολὴν ἢ ἐκτροπὴν τοῦ βλεφάρου. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος λίθος ὁμοίως ἐπ' ἀκόνης ἀποτριβόμενος αἵματος πτύσεσιν ἀρμόττει καὶ πᾶσιν ἐλκεσιν. Ξηρὸς δὲ λειωθείς ὥς χρωάδης γενέσθαι καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα. χρῆται μὲν οὖν οὐδεὶς αὐτῷ μόνῳ καθ' αὐτόν. ἐγὼ δ' ἐφ' ὧν εἶπον ἐχρησάμην, [255] ἐκ τῆς κατὰ τὴν γενεὴν ποιότητος εὐρὼν τὴν δύναμιν, εἴτα τῇ πείρᾳ βασανίσαι βουλευθεὶς εἰ καλῶς ἐτεκμηράμην. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑλκὴ συνουλοῖ μόνος αὐτὸς, ἀποτριβόμενος μὲν, ὥς ὀλίγον ἐμπροσθεν εἶπον, ἥτοι δ' ἐγγυματιζόμενος ἢ ὑπαλειφόμενος. ἐβασάνισα γὰρ καὶ τοῦτο τῇ πείρᾳ.

[γ'. Περὶ σχιστοῦ καὶ ἄλλων πολλῶν λίθων.] Τούτῳ δὲ τῷ λίθῳ παραπλησίαν μὲν, ἀσθενεστέραν δὲ τὴν δύνα-

ctum foenigraeci: sum vero citra phlegmonen, ex aqua. Incipito vero semper a modice humido per specillum insundens, ubi autem quod vires ejus ferat conspexeris, magis ac magis crassum efficies, ac tandem adeo crassum facies, ut specilli cuspide inungas secundum subjectionem aut everisionem palpebrae. Hic idem lapis similiter in cote contritus sanguinis expuitioni competit omnibusque ulceribus. Porro siccus si ad tantum redactus fuerit laevorem, ut pollinem tenuitate aequet, reprimit excrefcentia. Atque eo nullus solo atque per sese utitur. Ego vero ad ea quae dixi usus sum facultate ejus ex gustus qualitate comperta, quam mox experientia periclitari vellem nunquid recte conjecissem. Et ipsa quidem oculorum ulcera solus per se cicatrice includit, ut paulo ante comprehensum est, attritus, caeterum aut affusus aut inunctus: nam et id experientia exploratum habeo.

[3. De schisto ac multis aliis lapidibus.] Huius lapidi per similem vim obtinet, verum infirmiore, is qui

Ed. Chart. XIII. [255.]

Ed. Bas. II. (121. 122.)

μιν ὁ σχιστὸς καλούμενος ἔχει, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ γαλακτίτης. ὁ δὲ μελιτίτης, ὡς ἔφην, ἤδη τι καὶ θερμότητος προσείληφεν. ἕκαστος οὖν αὐτῶν ὁ ἀποχωρῶν κατὰ βραχὺ τῆς τοῦ αἱματίτου δυνάμεως ἐπὶ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὁμοίως εἰς χοῆσιν ἄγεται, πρᾶτερος δέ ἐστιν· αἰεὶ δὲ τὰ πρᾶτερα φάρμακα τοῖς μὲν ἐτι φλεγμαίνουσι μορίοις ἐστὶ προσηνέστερα, τοῖς δ' ἀποφλεγμῆναισι μορίοις ἀσθενέστερα πρὸς τὸ τέλος ἐξυγιάσαι. κοινού δὲ τοῦ ξηραίνειν ἅπασιν τοῖς λίθοις ὑπάρχοντος, ὅσοι μὲν αὐτῶν ἢ εἰς χυλὸν λυθέντες ἢ ἄλλως λειοθέντες οὐδεμίαν ἐν ἀρχῇ κατὰ τὴν γεῦσιν ἔχουσι ποιότητα, τούτους μὲν ἡγήτεον ἀσθενεστάτους τ' εἶναι καὶ προσηνεστάτους καὶ ἀδηκτατάτους. ὅσοι δὲ φαίνονται τινα σαφῆ ποιο(122)τητα κατὰ γεῦσιν ἐνδεικνύμενοι, τῆς ποιότητος ἀνάλογον ἔχουσι τὴν ἰσχύν· εἰ μὲν στυφοῖεν, εἰς τὸ καταστεῖλαι καὶ σφίγξαι καὶ πιλῆσαι καὶ συναγαγεῖν, εἰ δὲ δάκνουεν, εἰς τὸ θερμῆναι τε καὶ διαφορῆσαι καὶ τῆξαι, μέσοι δ' αὐτῶν εἰσὶν οἱ ῥύπτοντες μόνον ἄνευ τοῦ στυφεῖν ἢ δάκνειν. ὁ μὲν οὖν αἱματίτης καὶ ὁ σχιστὸς, ὃ τε γαλακτίτης καὶ ὁ μελι-

vocatur schistus, ac post eum galactites. At melitites caliditatis etiam nonnihil, ut dixi, adiunxit. Ut itaque unusquisque leviter ac sensim ab haematitis facultate recedit, ita ad oculos in usum ducitur, est tamen mitior. Porro mitiora remedia partibus etiamnum phlegmone afflictis semper gratiora sunt atque iucundiora, caeteram liberis jam phlegmone partibus infirmiora quam quae perferare valeant. Porro quum lapidibus omnibus commune sit, ut desiccant, quotquot ex iis in succum soluti, aut alioqui ad laevorem triti, nullam evidentem qualitatem in gustu obtinent, hos putandum est esse tum infirmissimos tum mitissimos tum minime mordaces. At qui manifestam gustui qualitatem offerunt, hi pro qualitatis proportionem potentiam possident, ac si quidem astringant, ad comprimendum, constringendum, spissandum et contrahendum, si vero mordicent, ad calefaciendum, digerendum et liquandum, medii eorum sunt qui abstergent citra astringentem aut mordicationem. Igitur haematites, schistus, galactites ac melitites in suc-

Ed. Chart. XIII. [255.]

Ed. Basf. II. (122.)

τίτης εἰς χυλὸν ἀναλύονται, παρατριβόμενοι, καθάπερ εἶπον, ἀκόνας τε καὶ θυΐαις, ὄντων καὶ ἄλλων εἰς χυλὸν λυομένων λίθων, ὥσπερ οὗτος ὁ κατ' Αἴγυπτον γεννώμενος, ᾧ χρῶνται στυλπνοῦντες τὰς ὀδόντας. ἔστι δ' ἀποιότερος τῶν εἰρημένων, οὔτε στυψὴν οὔτε ῥύψιν οὔτε δῆξιν ἐμφαίνων. ὁθεν αὐτὸ δὴ τοῦτο μόνον ὑπάρχει τῷ λίθῳ τούτῳ τὸ ξηραίνειν, καὶ διὰ τοῦτο κηρωτῇ μίγνυντες αὐτὸν εἰς ἐπούλωσιν ἐλκῶν ἐπὶ τῶν μαλακῶν σωματίων χρῶνται. μίγνυνται δὲ καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. ὅσα δ' ἔστι μαλακτικώτερος αὐτῶν διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχει δραστηκὴν ποιότητα, τοσούτῳ μετριώτερός τε καὶ ἀνασθητότερος ὑπάρχει. τοῦτον τὸν λίθον ἐνιοὶ μὲν μόροξον, ἐνιοὶ δὲ γραφίδα καλοῦσιν.

[δ. Περὶ τοῦ Διοσκουρίδου θυΐτου.] Ἀπάντων δὲ τῶν εἰρημένων λίθων ἰσχυροτέραν ἔχει δύναμιν ὁ ἐκ τῆς Αἰθιοπίας κομιζόμενος, ὑπόχλωρός πως, ὡς ἰασπὶς ὀνομαζόμενος. ἀντέμενος οὗτος ὁ λίθος εἰς χυλὸν γαλακτώδη κατὰ τὴν χρῶαν δακνώδη τοῖς γινομένοις, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὴν οὐδεὶς ἐμίξεν

cum solvuntur quo posui modo ad cotem aut mortarium attriti, quum sint et alii lapides in succum solubiles, ut qui in Aegypto nascitur, quo utuntur ad splendorem linteis conciliandum. Est autem omnium dictorum minime qualitatis particeps, nec astrictionem nec morsum nec absterfionem prae se ferens. Quocirca hoc ipsum duntaxat lapidi huic inest, quod desiccet videlicet. Proinde cerato eum miscentes, ad cicatricem ulceribus inducendam in mollibus corporibus usurpant. Sed et ocularibus miscetur facultatibus perinde ut modo dicti. At quanto est maiore emolliendi vi quam praedicti, quod nullam videlicet effectricem qualitatem habeat, tanto etiam moderatior est magisque dolorem levat. Hunc lapidem quidam moroxum, nonnulli leucographida nuncupant.

[4. De thyite Dioscoridis.] Omnium dictorum lapidum valentissimam vim habet is, qui ex Aethiopia affertur, quadantenus subviridis, ut jaspis quem vocant. Solvitur hic lapis in succum colore lacteum, gustu vero mordacem, ac

Ed. Chart. XIII. [255. 256.]

Ed. Bas. II. (122.)

ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν, οὐτ' ἀποκρουστικαῖς ρευμάτων οὐδ' ἐλκῶν ἱατικάς, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ καθῆραι τε καὶ ῥύψαι τὰ χωρὶς φλεγμονῆς ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, ἐξ ὧν εἰσι καὶ αἱ πρόσφατοι τῶν οὐλῶν, ὥς λεπτύνειν πέφυκεν. ἀπορ- ῥύπτει δὲ καὶ τὰ μὴ πάνυ σκληρὰ τῶν πτερυγίων.

[ἐ. Περὶ Ἰουδαϊκοῦ.] Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λίθος ἰσχυ- ρότερος τὴν δύναμιν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ Συρία γινόμενος, λευκὸς μὲν τὴν χροάν, [256] εὐρυθμὸς δὲ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ γραμμὰς ἔχων ὥς ἀπὸ τόρνου γεγενυῖας. ὀνομάζουσι δ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς χώρας ἐν ἣ γεννᾶσθαι πέφυκεν Ἰουδαϊκόν, καὶ χρῶνται πρὸς τοὺς ἐν τῇ κύστει λίθους, ἀνιέντες μὲν ἐπ' ἀκόνης, ποτίζοντες δὲ δι' ὕδατος θερμοῦ κνάθων τριῶν. ἡμεῖς δ' ἐφ' ὧν ἐπειράθημεν οὐδὲν ἤηυσεν ὥς πρὸς τοὺς ἐν κύστει λίθους, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν νεφροῖς συνημένων ἐστὶ δραστήριος.

[στ. Περὶ πυρίτου.] Εἰς τῶν ἰσχυρὰν δύναμιν ἐχόν- των ἐστὶν καὶ ὁ πυρίτης ὀνομαζόμενος, ᾧ χρῶμεθα μὲν ὄν- τες ἐμπλάστῳ διαφορητικῷ. προσεμβάλλεται δ' αὐτῇ καὶ ὁ

proinde illum nemo ocularibus miscet facultatibus, nec flu- xiones repercutientibus neque ulcera sanantibus; sed tan- tum ad purgandum et abstergendum quae pupillam obte- nebrant absque phlegmone, ex quibus sunt cicatrices recen- tes, quas attenuare potest. Sed et oculorum ungues, utique si non admodum duri fuerint extergit.

[5. *De Judaico.*] Est et alius lapis viribus valen- tioribus in Palaestina Syria proveniens colore candido, spe- cie concinna, lineas habens ceu torno ductas, appellanturque ad vesicae lapides, in cote solventes et ex aquae calidae tribus cyathis potui praebentes. Sane in quibus nos experti sumus proficit nihil, quod ad lapides vesicae pertinet, ve- rum ad eos qui in renibus haerent efficax est.

[6. *De pyrite.*] Unus eorum qui validam facultatem possident est et pyrites quem vocant, quo utimur digerenti emplastro admixto, adjicitur ei et schistos. Ab hoc medi-

Ed. Chart. XIII. [256.]

Ed. Bas. II. (122.)

σχιστός. ὑπὸ τούτου τοῦ φαρμάκου καὶ πύον μὲν πολλάκις, ἀλλὰ καὶ θρομβώδης σύστασις ἐν ταῖς μεταξὺ χώραις τῶν μυῶν γενομένη διαφορήθη. κεκόφθαι δὲ καὶ λελειῶσθαι πάνυ σφόδρα χρή τοὺς λίθους ἅπαντας ὅταν εἰς χρήσιν ἄγωνται, παραπλησίως τοῖς εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις μινυμένοις. εἰ μὴ γὰρ χροώδεις γεννηθεῖεν ὡς εἰς τὸ βάθος καταδύεσθαι τῶν σωμάτων οἷς προσφέρονται, παραπλήσιοι μινῶναι ταύταις ταῖς θαλαττίαις τε καὶ ποταμίαις ψάμμοις, αἷτινες καὶ αὐταὶ τὴν μὲν κοινὴν ἀπάντων λίθων δύναμιν ἔχουσιν. ξηραίνουσι γὰρ τὴν ὑπόδον τε καὶ ὑδερῶδὴ σάρκα, κατακλινομένην ἐν αὐταῖς τεθερμασμέναις τῶν καμνόντων. οὐ μὴν εἰς ἄλλο γέ τι χρώμεθα αὐταῖς, ὥσπερ τοῖς προειρημένοις εἰς ὀφθαλμικὰς τε καὶ σταλτικὰς αἵματος καὶ ῥοῦ γυναικείου δυνάμεις, ἔτι τε κολλητικὸν ἑλκῶν, ἐπουλωτικὸν τε καὶ σαρκωτικόν. ὅσοι γὰρ αὐτῶν οὐκ εἰσὶ δριμεῖς, εἰς ταῦτα πάντες εἰσὶ χρήσιμοι, καθάπερ οἱ δριμεῖς, ὧν ὕστερον ἐμνημόνευσα, πρὸς τὸ ῥύψαι τε καὶ ἀποσμήξαι

camento et pus saepenumero et consistentia grumosa in fractis intermediis musculorum nata, per halitum digesta sunt. Caeterum lapides omnes ubi in usum vocantur, admodum vehementer contusi, atque ad laevorem redacti sint oportet, similiter atque ea quae in ophthalmicas facultates miscentur. Etenim nisi pollinis instar comminuantur, adeo ut in profundum corporum, quibus applicantur, subeant, assimiles manent istis marinis et fluviatilibus arenis, quae et ipsae communem omnium lapidum vim possident. Siquidem exiccant tumentem ab aqua inter entem carnem, videlicet laborante in eis calefactis decumbente. Non tamen ad aliud quippiam eis utimur tanquam praedictis, puta ad ophthalmicas et sistentes tum sanguinem tum muliebri profluvium facultates, praeterea ad glutinanda ulcera, cicatrice claudenda, carne implenda. Nam qui ex eis acres non sunt, ad haec omnia sunt utiles, velut et acres, quorum posterius mentionem faciam, ad detergendum abstergendumque, tum

Ed. Chart. XIII. [256.]

Ed. Bas. II. (112.)

καὶ ἀφελεῖν, λεπτῦναι τε καὶ διαφορῆσαι καὶ σφοδρῶς ξηρῶναι καὶ τῆξαι.

[5. Περὶ φρυγίου.] Ταύτης τῆς δυνάμεως ἔχεται καὶ ὁ φρύγιος καλούμενος, ἀεὶ δ' αὐτῷ κεκαυμένῳ κέχρημαι, καὶ πρὸς μὲν τὰ σηπεδονώδη τῶν ἐλκῶν ἢ αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν ἢ δι' ὄξους ἢ δι' οἰνομέλιτος ἢ δι' ὀξυκράτου. πρὸς ὀφθαλμοὺς δὲ ξηρὸν ποιῶν φάρμακον, ὃ πολλοὶ λαβόντες ἔχουσιν ἤδη παρ' ἐμοῦ. μίγνυμι δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλα τινά. λεχθήσεται δὲ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν περὶ συνθέσεως τῶν φαρμάκων πραγματείαν. νυνὶ δ' ἀρκεῖ περὶ τῆς καθόλου διδηλωσθαι δυνάμεως αὐτοῦ. Ξηραίνει γὰρ ἰσχυρῶς, ἔχων τι καὶ στυψέως ἅμα καὶ δήξεως, εἴρηται δέ μοι καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ἄριστα τε καὶ πολύχρηστα φάρμακα εἶναι πάντα τὰ μειγμένα, ἐν αὐτοῖς ἔχοντα τὰς δύο δυνάμεις, τὴν τε ἀποκροστικὴν καὶ διαφορητικὴν.

[ἦ. Περὶ ἀγῆρατος.] Ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀγῆρατος καλούμενος λίθος, ὃ τοὺς σκυτοτόμους ὀρῶμεν χρωμένους, μικτῆς δ' ἐστὶ δυνάμεως στυπτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς, ἀλλὰ περὶ μόνης τῆς στυπτικῆς σκεπτέον. ὠφελεῖ μὲν ἐναργῶς γαρ-

detrahendum, extenuandum, digerendum valenterque siccandum et colliquandum.

[7. De phrygio.] Hujus facultatis habetur et phrygius quem vocant. Sed eo semper utor combusto quidem ad ulcera putrida, idque aut ipso per se aut ex aceto aut oenomete aut oxycrato, ad oculos vero medicamentum siccum efficiens, quod multi nunc acceptum a me obtinent. Misoentur ei et alia quaequam. Dicitur autem de ipso in opere de componendis pharmacis. Nunc satis est de generali ejus facultate explicuisse. Valide enim desiccet, habens quiddam astringentis simul et mordicationis. Dictum vero superius est ea esse omnia optima medicamenta plurimique usus, quae mixtas in sese hasce duas facultates habent, nempe repellentem et discutientem.

[8. De agerato.] Est autem lapis ageratus quem vocant, quo utuntur coriarii facultatis mixtae, astringentis scilicet et digerentis. Sed de sola astringente considerandum.

Ed. Chart. XIII. [256. 257.]

Ed. Bas. II. (122.)

γαρεῶνας φλεγμαίνοντας, οὐ μὴν γενομένοις γε σαφῇ στυψίῳ ἔχων ἢ δριμύτητα φαίνεται.

[θ'. Περὶ Ἀσσίον.] Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λίθος ἐν Ἀσσοῦ γεννώμενος, ὃν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καλοῦσιν Ἀσσίον, οὐ σκληρὸς ὡς αἱ πέτραι· παρορειδῆς γάρ ἐστι κατὰ τε χροάν καὶ σύστασιν, εὐθρυπτός τε καὶ χαῦνος, [257] ἐπιτρέφεται δ' αὐτῷ παραπλήσιόν τι ἀλεύρω λεπτοτάτῳ, τῷ προσιζάνοντι τοῖς τοίχοις τῶν ἐν τοῖς μύλωσι διαττομένων ἀλείρων. καλοῦσι μὲν οὖν τὸ φάρμακον τοῦτο πέτρας Ἀσίας ἄνθος. ἔστι δὲ λεπτομερές, ὡς ἀδήκτως τὰς πλαδαράς σάρκας ἐκτῆκιν. ὁμοίαν δ' αὐτῷ δύναμιν ἔχουσα καὶ ἡ πέτρα καθ' ἣν γεννᾶται τῷ σφοδρῷ τῆς ἐνεργείας ἀπολείπεται. πλεονεκεῖ γάρ αὐτῆς τὸ ἄνθος οὐ μόνον τῷ μᾶλλον ἐκτῆκιν καὶ διαφορεῖν καὶ ταριχεύειν, ἀλλὰ καὶ τῷ χωρὶς δῆξεως ἰσχυρῶς ταῦτα ποιεῖν. ἔχει δέ τι καὶ ἀλμυρὸν ἐν τῇ γεύσει τουτὶ τὸ τῆς Ἀσίας πέτρας ἄνθος, ὡς εἰκάσαι τὴν γένεσιν ἴσχειν αὐτὸ, δρόσον τινὸς ἐκ θαλάττης ἐφίζούσης τῇ πέτρᾳ, καί περ αὖτε ξηραίνομένης ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

Juvat quidem evidenter columellas phlegmone gravatas, non tamen apertam gustu astrictionem praeferre aut acrimoniam conspicitur.

[9. *De Assio.*] Est et alius lapis in Assio proveniens, quem ob id ipsum Assion cognominant, non durus ut petrae. Siquidem color illi est, pariterque consistentia ceutophi, friabilis et laxus. Innascitur ei quiddam farinae tenuissimae simillimum, qualis in molarum parietibus adhaerere visitur. Appellitant hoc medicamentum petrae Asiae florem. Est vero et subtilium partium, ut sine morfu nimis molles carnes ac fluidas eliquet. Petra vero in qua nascitur, tametsi vim habeat illi similem, actionis tamen vehementia inferior est. Hoc enim ea potior est flos, non tantum, quod magis colliquet ac digerat et velut sale condita servet, sed et quia haec praestet absque vehementi mordicatione. Habet et falsedinem quandam in gustu hic Asiae petrae flos, ut conjectura sit illum nasci ex eo, quod ros quidam ex mari in petram residens postea a sole deficcetur.

Ed. Chart. XIII. [257]

Ed. Bas. II. (122, 123.)

[Ι. Περὶ γαγάτου καὶ θρακίου.] Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λίθος μέλας τὴν χροάν, ὅταν ὁμιλήσῃ πυρὶ, παραπλησίαν ὁσμὴν ἀσφάλτου ποιῶν, ὃν ὁ Διοσκορίδης καὶ ἄλλοι τινὲς ἐν Λυκίᾳ φασὶν εὑρίσκεσθαι, κατὰ τὸν ποταμὸν ὄνομα Γαγάτην, ὃθεν περ καὶ αὐτῷ τῷ (123) λίθῳ τὴν προσηγορίαν εἶναι φασί. οὐ μὴν ἐγὼ εἶδον ἐκεῖνον τὸν ποταμὸν, καίτοι παραπλεύσας ὅλην Λυκίαν μικρῷ πλοίῳ τῆς ἱστορίας ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ. πλακῶδεις δὲ λίθους μελαίνας, εἰ κατὰ πυρὸς ἐπιτέθειεν, ἀσθενὴ φλόγα γεννῶντας ἐκόμισα πολλὰς ἐκ τῆς κοίλης Συρίας, ἐν τῷ λόφῳ γεννωμένας τῷ περιέχοντι τὴν νεκρὰν ὀνομαζομένην θάλασσαν, ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς αὐτῆς μέρεσιν, ἐνθα καὶ ἡ ἀσφαλτος γίνεται. καὶ ἦν ἡ ὁσμὴ τῶν λίθων τῇ ἀσφάλτῳ παραπλησία. ἐχρησάμην δ' αὐτοῖς εἰς ἐμφυσήματα χροῖα κατὰ γόνυ γινόμενα δυσθεράπευτα, μὴνὺς ταῖς πρὸς τοῦτο τὸ σύμπτωμα πεπειρασμέναις δυνάμειν, καὶ σαφῶς ἔδοξεν ἡμῖν ἐναργεστέραν αὐτῶν πεποιηκῆναι τὴν δύναμιν. ἔμειξα δ' αὐτὸν καὶ τῇ βαρβάρῳ καλουμένῃ καὶ σαφῶς ἐγένετο ξηραντικώτερον τὸ φάρμακον, ὥς καὶ κόλπους προστέλλειν, οὐ μόνον ἔναιμα τραύματα κολλᾶν

[10. *De gagate et thracio.*] Est et alius lapis colore atro, qui ubi igni admotus fuerit, persimilem bitumini odorem exhibet, quem Dioscorides nonnullique alii in Lycia inveniri prodiderunt ad fluvium nomine Gagatem, unde et ipsi lapidi nomenclaturam inditam dicunt. Ego tamen eum fluvium non vidi, tametsi parva navicula totius Lyciae litora legerim, quo videlicet quae in ea sunt inspicerem. Crustaceos vero lapides nigros et qui in ignem additi exillem flammam ederent, complures ex Coele Syria asportavimatos in colle mortuum mare quod vocant circumdante qua orientem spectat, ubi et bitumen est, eratque lapidum odor similis bitumini. Utebarque eis ad inflationes in genu diuturnas et aegre curabiles, mixtis videlicet facultatibus, quae ad hoc symptoma probatae fuerant, planeque visus sum mihi evidentiorum earum facultatem reddidisse. Miscui vero ipsum et barbaro quam vocant et palam medicamentum effectum est exiccantius, adeo ut et sinus contraheret,

Ed. Chart. XIII. [257.]

Ed. Bas. II. (123.)

ἐφ' ὧν ἡρμοκῆναι μάλιστα πεπίστυνται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τις λίθος, ἧς καὶ Νικάνδρος μέμνηται γράφων οὕτως.

Ἡ ἐν γὰρ Θρηῖσσαν ἐνὶ φλέξαις πυρὶ λίαν
 Εἶθ' ὕδατι ῥανθεῖσα ἐλάσεται, ἔσβησε δ' αὐτὴν
 Τυτθὸν, οἷ' ὁσμήσεται, ἐπιῤῥανθέντος ἐλαίου,
 Τὴν ἀπὸ Θρηϊκίου νομέες ποταμοῖο φέρουσιν,
 Ὄν Πόντον καλέουσιν.

Ἀλλ' οὐδὲν ἔξ αὐτῆς ὠφελος ἐς ἰατρικὴν οὐδ' ὁ Νικάνδρος γράφει παρὰ τὴν δυσωδίαν, ἣ τὰ θηρία θυμωόμενα διώκει.

[ια'. Περὶ μαγνιτιδὸς τε καὶ ἡρακλείας.] Τῶν λίθων δ' ἔστι μία καὶ ἡ μαγνίτις τε καὶ Ἡρακλεία καλουμένη, παραπλησίαν ἔχουσα τῷ αἱματίτῃ τὴν δύναμιν.

[ιβ'. Περὶ Ἀραβίου.] Ὁ γὰρ μὲν Ἀράβιος καλούμενος λίθος, ἔοικώς ἐλέφαντι, ξηραντικῆς τε καὶ ῥυπτικῆς ἔστι δύναμει.

[ιγ'. Περὶ ἀλαβαστρίτου.] Καὶ ὁ ἀλαβαστρίτης δὲ κα-

nedum cruenta vulnera glutinaret, ad quae competere maxime creditur. Est et alius lapis, cuius meminit Nicander hunc in modum,

*Si lapis uratur candenti Thracius igne et
 Post mædefiat aqua, flagrabit totus; at idem
 Mox oleo affuso penitus restinguitur. Adfert
 Thracius hunc ad nos pastor de flumine, nomen
 Cui Pontus.*

Verum nullus ejus in medicina usus est, neque Nicander praeter graveolentiam quae suffitu feras fugat, quicquam ei ascripsit.

[11. *De magnetē et heracleio.*] Ex lapidibus unus est et magnitēs et Heracleius quem vocant, assimilem haematiti vim obtinens.

[12. *De Arabio.*] Attamen Arabius quem nominant, lapis elephantī similis, desiccantis abstergentisque facultatis est.

[13. *De alabastrite.*] Et alabastrites vocatus unguis,

Ed. Chart. XIII. [257. 258.]

Baf. II. (123.)

λούμενος ὄνυξ εἰς χρείαν ἱατρικὴν ἔρχεται καυθεῖς. ἔνιοι δὲ καὶ ποτίζουσι τοὺς στομαχικοὺς αὐτήν.

[ιδ'. Περὶ σμυρίδος.] Καὶ ἡ καλουμένη δὲ σμυρίς, ὅτι μὲν ἱκανῶς ῥυπτικῆς ἐστὶ δυνάμεως, δῆλόν ἐστιν καὶ τῶν χρωμένων αὐτῇ [258] δακτυλιογλύφων, εἰς τὴν τοιαύτην χρείαν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοὺς ὀδόντας ἐργάζεται καθαρὸν ἐπε-
ράσθημεν.

[ιε'. Περὶ κισσήρεως.] Εἰ δὲ καὶ ἡ κίσσηρις ἐν τοῖς λίθοις ἀριθμεῖτο καὶ αὕτη τῆς αὐτῆς ἐστὶ δυνάμεως ὅσον ἐπὶ τῷ ῥύπτειν, ὥσπερ γε καὶ τὸ ἐκ τῶν κεραμίδων ὀστρα-
κον, ἔτι τε μᾶλλον αὐτοῦ τὸ ἐκ τῶν κλιβάνων, ἀλλ' ἡ γε σμυρίς ἔχει τι δριμύν, καὶ διὰ τοῦτο τινὲς αὐτὴν μιγνύουσιν καυστικάς τε καὶ ξηραντικάς δυνάμειν καὶ ταῖς θεραπευ-
ούσαις οὐλα πηλαδρά. καυθεῖσα δ' ἡ κίσσηρις οὐκ ἀπολεί-
πεται σμίρεως εἰς τὰς αὐτὰς χρείας.

[ιστ'. Περὶ λίθων τῶν ἐν τοῖς σπόργοις.] Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ἐν τοῖς σπόργοις εὐρισκόμενοι λίθοι θρυπτικῆς δυνάμεως, οὐ μὴν οὕτως ἰσχυρᾶς ὥστε τοὺς ἐν τῇ κύστει λίθους θρύ-

in medicinae usum ingreditur combustus. Quidam eum bi-
bendum dant stomachicis.

[14. *De smyride.*] Sed et vocata smyris, quod mul-
tam abstergentem habeat facultatem, clarum est vel ex eo,
quod qui annulos exculpunt, eum in usum illo utantur.
Quin etiam quod dentes pueros efficiat experti sumus.

[15. *De ciffere, pumice.*] Caeterum si pumex inter
lapides recenseri potest et ipse ejusdem est facultatis, quod
certe ad abstersionem attinet, velut etiam figulina testa, ac
multo magis ea, quae fornacium est. Sed smiris acrimo-
niae quiddam obtinet. Proinde causticis et desiccantibus
facultatibus a quibusdam miscetur, eisque quae curant gin-
givas laxas ac mollitie fluidas. Pumex autem si combu-
ratur, haud erit inferior eosdem ad usus smire.

[16. *De lapidibus, qui in spongiis reperiuntur.*] La-
pides qui reperiuntur in spongiis frangendi vim obtinent,
non tamen ita validam, ut lapides in vesica comminuant,

Ed. Chart. XIII. [258.]

Ed. Bas. II. (123.)

πτειν, ἀλλ' οἱ τοῦτο χράσαντες ἐψεύσαντο, τοὺς δ' ἐν νεφροῖς ὄντας θρύπτουσιν, ὥσπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Καππαδοκίης, οὓς ἐν τῷ Ἀργαίῳ φασὶ γεννᾶσθαι. λύονται δ' εἰς χυλὸν οὗτοι γαλακτώδη κατὰ τὴν χροάν, ὥστ' εὐδὴλον ὅτι λεπτυντικῆς εἰσι δυνάμεως ἄνευ τοῦ θερμαίνειν ἐπιφανῶς.

[15. Περὶ ὀστρακίτου.] Τὸν δὲ ὀστρακίτην ὀνομαζόμενον λίθον ἐπαινούντων ἀκούω τινῶν ὡς ξηραντικὴν ἱκανῶς ἔχοντα δύναμιν ἐκ στύψεως τε καὶ δριμύτητος ἐπιμεμνημένην, ὥσπερ γε καὶ τὸν γεώδη καλούμενον ἀποκαθαίρειν τε τὰς κόρας καὶ τιτθῶν καὶ ὄρχεων ἰᾶσθαι φλεγμονάς, ἐνιέμενοι ὕδατι. τό γε μὴν τῆς Ναξίας ἀκόνης ἀπότριμμα καὶ τιτθοῦς παρθένων καλῶναι πρὸς ὥρας ἐμφυσᾶσθαι καὶ παίδων ὄρχεις, ὡς μετέχον δηλονότι καὶ καὶ ψυκτικῆς δυνάμεως.

[16. Περὶ ὀφίτου.] Καὶ ὀφίτης δὲ καλούμενος λίθος καυθεὶς ῥυπτικῆς τε καὶ θρυπτικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὥσπερ γε καὶ ἡ ὕαλος. ἱκανῶς γὰρ καὶ αὐτὴ θρύπτει πινομένη μετ' οἴνου λευκοῦ καὶ λεπτοῦ τοὺς ἐν κύστει λίθους, ἀλλ' οὐκ ἂν τις αὐτὴν ἐν τοῖς λίθοις ἀριθμοίη.

et qui id scriptum reliquerunt mentiti sunt. Verum eos qui in renibus consistunt rumpunt, velut qui ex Cappadocia convehuntur, quos in Argaeo nasci ajunt. Solvuntur autem hi in succum colore lacteum, ex quo liquet quod extenuandi vim obtinent, absque ut insigniter calefaciant.

[17. De ostracite.] Porro ostraciten vocatum lapidem praedicare quosdam audio quasi deficcandi valenter facultatem obtineat, temperatam ex astringitione et acrimonia. Velut geodem nomine, pupillas expurgare et uberum testiumque phlegmonas sanare, ex aqua videlicet innectum. Attamen cotis Naxiae ramentum mammas virginibus suo tempore prohibet tumescere et puerorum testes, tanquam videlicet particeps facultatis refrigeratoariae.

[18. De ophite et vitro.] Sed ophites quem vocant lapis, ustus extergendi confringendique vim possidet, ceu etiam vitrum. Admodum enim ipsum ex vino albo ac tenui epotum lapides vesicae conterit atque confringit. Verum ipsum in lapidibus quispiam forte non numeret.

Ed. Chart. XIII. [258, 259.]

Ed. Bas. II. (123.)

[ιη. Περὶ χλωροῦ ἰάσπεως τε καὶ ὀμφατίτεως καὶ ἱερακίτου καὶ Ἰνδικοῦ.] Ἰδιότητα δέ τινες ἐνίοις λίθους μαρτυροῦσι τοιαύτην, οἷαν ὄντως ἔχει καὶ ὁ χλωρὸς ἰάσπις, ὠφελῶν τὸν τε στόμαχον καὶ τὸ τῆς γαστρὸς στόμα περιεπτόμενον. ἐντιθέασί τε καὶ δακτυλίῳ αὐτὸν ἐνιοὶ καὶ γλυφόνουσιν ἐν αὐτῷ τὸν τὰς ἀκτῖνας ἔχοντα δράκοντα, καθάπερ καὶ ὁ βασιλεὺς Νεχεψὼς ἔγραψεν ἐν τῇ τεσσαρακαιδεκάτῃ βίβλῳ. τούτου μὲν οὖν τοῦ λίθου κἀγὼ πείραν ἱκανὴν ἔχω, καὶ ὀρμάδιόν γε τι ποιήσας ἐκ λιθιδίων τοιούτων ἐξήπτον τοῦ τραχήλου σύμμετρον οὕτως, ὥς ψαύειν τοὺς λίθους τοῦ στόματος τῆς γαστρὸς. ἐφαίνοντο δὲ μηδὲν ἔτιον ὠφελοῦντες ἢ εἰ τὴν γλυφὴν οὐκ ἔχοιεν, ἣν ὁ Νεχεψὼς ἔγραψε. τὸν δ' ὀμφατίτην λίθον ἀνὴρ ἀξιώπιστος ὄντως ἔφη τοὺς ἐχέονδ' ἄνθρωπους ὠφελεῖν περιεπτόμενον. ἀλλ' ἐξω τῆς κατὰ μέθοδον χρήσεως αἱ τοιαῦται δυνάμεις εἰσιν, ὥσπερ γε καὶ τοῦ ἱερακίτου τε καὶ Ἰνδικοῦ τὸ ἐκ τῶν αἰμορροΐδων ἰστώντος αἷμα.

[259] [κ. Περὶ σαπφύρου.] Καὶ γὰρ οὖν καὶ ὁ σάπφυρος πεπίστυται πινόμενος ὠφελεῖν τοὺς ὑπὸ σκορπίου πληγέντας.

[19. *De jaspide viridi et lapide omphatite et hieracite et Indico.*] Proprietatem nonnulli lapidibus quibusdam testimonio suo ascribunt, qualem re vera habet jaspis virens, nempe stomachum adhaesu ventrisque os adjuvans. Ac nonnulli quoque ipsum annulis inserunt, scalpuntque in eo draconem radios habentem, velut rex Nechepfos memoriae prodidit in quarto et decimo libro. Sane hujus ego quoque lapidis abunde feci periculum. Torquem enim ex hujusmodi lapillis confectum a collo suspendi, ita ut lapides os ventris contingerent. Apparebant autem nihilo fecius prodesse, etiamsi sculpturam non haberent quam scripsit Nechepfos. Porro lapidem omphatitem vir fide dignus re vera juvare morsos a vipera suspensum retulit. Sed ejusmodi facultates extra usum sunt methodo constantem. Velut etiam cum Hieracites et Indicus profluentem ex haemorrhoidibus sistunt sanguinem.

[20. *De sapphyro.*] Sed et sapphyrus ictos a scorpio epotus juvare creditur.

Ed. Chart. XIII. [259.]

Ed. Bas. II. (123. 124.)

[καί. Περὶ ἀφροσελίνου.] Καὶ ὁ ἀφροσελίνος καλούμενος καὶ τοὺς ἐπιλήπτους, οὐ μὴν ἡμεῖς ἐπειράθημεν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς λίθοι περιεπτόμενοι πρὸς τινων, ἔνιοι δὲ καὶ χαρακτηρᾶς τινας ἐγγραφομένους ἔχοντες καὶ γράμματα, καθάπερ καὶ ὁ πρὸς τὰς αἰμορροΐδας ἤρμοκεν ἱερακίτης, οὗ καὶ ἡμεῖς ἐπειράθημεν. ἀλλ' οὐ νῦν περὶ τῶν τοιούτων λέγειν καιρὸς ἐξ ἐμπειρίας μόνης ἔχοντων τὴν πίστιν, οὐ κατὰ μέθοδον τινὰ λογικὴν εἰς χρῆσιν ἡγμένων. ἄλλος οὖν ὁ περὶ τούτων ἔσται καιρὸς τε καὶ τόπος. νυνὶ δ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν ἐν ὅλῃ τῇ πραγματείᾳ πάλιν ἀνέλθωμεν.

Κεφ. γ'. Περὶ τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων. [α'. Περὶ κοινῶν τῶν μετάλλων λόγων τε καὶ συστάσεων καὶ δυνάμεων.] Μεταλλικὰ φάρμακα προσαγορεύειν ἔθος ἐστὶν τοῖς ἰατροῖς ὧν ἡ γένεσις ἐν τοῖς μέταλλοις ἐστίν, ἥτοι γε αὐτοφυῆς (124) ἢ διὰ καμίνου γινομένη. καὶ τρίτα γε πρὸς αὐτοῖς ἐστὶν ὅσα πάλιν ἐκ τούτων αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι συσκευάζουσιν καθ' ὁποῖον τρόπον, οἷον ψιμνύδιον, ψωρικόν, σάνδικα, φύκον. ἐφεξῆς οὖν ὑπὲρ πάντων εἰρησεται

[21. *De Aphrofelino.*] Et Aphrofelinus quem vocant, comitiali morbo vexatos; non tamen nos experti sumus. Sunt vero et alii lapides nonnulli qui adversus quaedam suspenduntur. Caeterum quidam characteres quosdam et litteras inscriptas habent, sicut qui haemorrhoidibus congruit Hieracites, cujus nos fecimus periculum. Sed non est nunc tempus de illis differere qui sola experientia fidem habent, ac non rationali quadam methodo in usum veniunt; aliud de his tempus erit et locus. Nunc autem ad id quod ab initio nobis toto opere propositum fuit revertor.

Cap. III. *De metallicis medicamentis.* [1. *De communibus metallorum rationibus, substantiis ac facultatibus.*] Metallica medicamenta appellare medicis mos est, quorum generatio in metallis est sive spontanea sive per fornacem facta. Et ad haec tertio loco sunt quae rursus homines ex his ipsis praeparant quovis modo, velut cerussam, pforicum, sandica, phycum. Deinceps itaque de singulis

Ed. Chart. XIII. [259.]

Ed. Bas. II. (124.)

κατὰ τὴν τῶν γραμμάτων τάξιν, ἀφ' ὧν ἄρχεται τῶν ὀνομάτων ἕκαστον, ἐκεῖνο πρότερον ὑπὲρ πάντων αὐτῶν κοινῇ προειποῦσιν ἡμῖν, ὥσπερ ἐπὶ τε τῶν λίθων ἐποίησαμεν ὀλίγον ἐμπροσθεν ἐπὶ τε τούτων ἀνώτερον περὶ τῆς φαρμακώδους γῆς. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ μεταλλικὰ πάντα φάρμακα κοινὸν ἔχει τὸ ξηραίνειν. γεώδης γὰρ αὐτῶν ἐστὶν ἡ οὐσία, κατὰ τὸ τῆς στοιχειώδους γῆς σημαινόμενον ὀνομάζοντός μου νῦν. ἀλλ' ὥσπερ ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῆς κεραμίτιδος γῆς οἱ πίθοι τε καὶ αἱ κεραμίδες αἷ τε χύτραι καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα γίνεται, διὰ πυρὸς ἐκφυγέντος αὐτῆς τοῦ νοτεροῦ σκληρυνθέντας, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν τῇ γῇ θερμοσίας πολυχρονίου τὴν μικτὴν οὐσίαν ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, ἐνίοτε δὲ καὶ αἶρος ἐνοῦντός τε καὶ κεραννύντος, εἴτα ξηραίνοντος, αἱ συστάσεις γίνονται τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων. ἡ δὲ τῶν χωρίων φύσις ἐν οἷς ταῦτα συνίσταται παρὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον εἶναι ψυχρὰ τὰ μὲν μᾶλλον πῆγνυσι, τὰ δ' ἥττον. ὥσπερ οὖν ἐν ταῖς τῆς γῆς διαφοραῖς πλείστη μὲν ἡ οὐσία τῆς στοιχειώδους γῆς,

dicetur ea serie literarum qua quodque nomen incipit. Verum illud primum de omnibus illis dicemus communi praefatione, qualem de lapidibus paulo ante habuimus et his etiam superius de terra medicamentosa. Nam uti illis id inter sese omnibus commune est ut deficcant, ita metallicis quoque medicamentis omnibus, est enim essentia eorum terrea, secundum elementaris videlicet terrae significatum nunc loquendo. Sed quemadmodum a nobis ex terra figulina dolia et fictilia ollaeque et alia ejusmodi parantur, per ignem qui torrendo humiditatem absument durata; eundem in modum in terra, caliditate diutina mixtam ex terra et aqua, nonnunquam etiam aëre, substantiam uniente temperanteque ac postea deficcante metallicorum medicamentorum proveniunt consistentiae. Porro locorum in quibus haec proveniunt natura prout plus minusque est frigida, alia plus alia minus congelat ac cogit. Quemadmodum itaque in terrae differentiis plurima inest essentia terrae elementaris, pau-

Ed. Chart. XIII. [259. 260.]

Ed. Bas. II. (124.)

ὀλίγη δὲ ἡ τοῦ αἰρώδους, οὕτως ἐν τοῖς μεταλλευτοῖς πολὺ τῆς πυρώδους ἐγκέκρται. μετὰ δ' αὐτῶν εἰσιν αἱ λίθοι, διὸ καὶ τὰ πλείστα τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων πλυνόμενα τὰ μὲν ἅπαξ ἢ δις, τὰ δὲ πλεονάκις, εἰς τὰς ἀδήκτως ξηραγούσας δυνάμεις γίνεται χρήσιμα. οὕτω μὲν οὖν οἱ κοινοὶ λόγοι, οὓς περὶ πάντων αὐτῶν ἀναγκαῖον προεγνώσθαι· λεχθήσονται δ' ἐφεξῆς οἱ καθ' ἑκάστον ἴδιον κατὰ τὴν τῶν γραμμάτων τάξιν, ἀφ' ὧν αἱ προσηγορίαι τῶν φαρμάκων ἄρχονται.

[260] [β. Περὶ ἁλῶν.] Ἄλεις. εἰσὶ μὲν καὶ οὗτοι ἐκ τῆς θαλάσσης γενόμενοι κατὰ τὰς καλουμένας ἅλας, ὧν καὶ τοῖς θαλαττίοις φαρμάκοις μνημονεύομεν. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ὀρυκτοὶ καλούμενοι τῶ τῶν μεταλλικῶν φαρμάκων περιλαμβανόμενοι γένει. δύναμιν δ' ἔχουσι παραπλησίαν ἀλλήλοις ἅπαντες οἱ τ' ὀρυκτοὶ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς θαλάττης, ὑπὲρ ὧν εἴρηται μὲν πρόσθεν ἐν τῷ τετάρτῳ γράμματι κατ' ἐκείνον τὸν λόγον ἥνικα τὸν ἀλυκὸν τε καὶ ἀλυρὸν χυμὸν ἀπὸ πικροῦ διωρίζομεν. εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν ὥς ὁ μὲν ἐν τοῖς ἀφρονίτροις πικρὸς τέ ἐστι καὶ ῥυπτικός, ὁ δ' ἐν τοῖς ἁλοῖς

lam vero aëris; ita in metallicis multum immixtum est igneae substantiae. In medio eorum sunt lapides. Proinde pleraque metallicorum medicamentorum alia semel aut bis, alia vero frequentius lota, idonea sunt ad deficcantes sine morfu facultates. Atque hae sunt communes rationes quas de his omnibus praescire oporteat. Deinceps vero dicentur quae cuique sigillatim sunt propriae, idque juxta literarum a quibus appellationes incipiunt ordinem.

[2. De halis, salibus.] Sal partim ex mari provenit in salinis videlicet dictis, cujus et inter marina medicamenta mentionem facturi sumus; partim fossilis communi metallicorum genere comprehensus. Utrique vis assimilis est, sive fossilis sit sive ex mari oriundus. De quibus et supra verba fecimus libro quarto eo loco ubi falsum ac falsuginosum saporem ab amaro distinximus. Ac nunc quoque dicetur quod in aphronitris quidem amarus est et abstergens, in

Ed. Chart. XIII. [260.]

Ed. Bas. II. (124.)

τοσοῦτον ἀπολείπεται κατὰ τὸ ῥυπτύν, ὅσον πλεονεχτεῖ κατὰ τὴν στύψιν, ἔστι γὰρ μικτὸς ἐκ δυοῖν ποιότητων, ῥυπτικῆς τε καὶ στυπτικῆς. ὅτι δ' ἱκανῶς ἀμφοτέροι ξηραίνουσιν ἐδέδεικτο καὶ πρόσθεν. ἐν τῷ μέσῳ δ' ἀμφοῖν ἔστιν ὁ τοῦ λίτρου.

[γ'. Περὶ ἀρμενιακοῦ.] Ἀρμενιακὸν δύναμιν ἔχει ῥυπτικὴν ἅμα βραχεία δριμύτητι καὶ στύψει βραχυτάτῃ. μίγνυται τοιγαροῦν ὡς τοιοῦτο καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν, καὶ αὐτὸ δὲ καθ' αὐτὸ λειώσαντες καὶ χνοῶδες ἐργασάμενοι χροῶνται ξηρῷ πρὸς αὐξήσιν τῶν ἐν τοῖς βλεφάροις τριχῶν, ὅταν ὑπὸ δριμύτητος χυμῶν τινὲς μὲν ἐκπίπτοντες αὐτῶν, τινὲς δὲ ἀναυξεῖς καὶ ἔτροφοι γίνωνται. τὰς γὰρ δριμύτητας ταύτας ἐπιδαπανῆσαν εἰς τὴν κατὰ φύσιν εὐεξίαν ἐπαράγειν τὸ μόριον, οὐ τὰ τ' ἄλλα καὶ τὸ φύειν καὶ αὔξειν καὶ ῥωννύει τὰς τρίχας τῶν βλεφάρων ὑπάρχει. τινὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔστιν ἀντικρὺς τῶν φαρμάκων ἔργα, τινὰ δὲ διὰ μέσης τῆς τῶν ζώων σωμάτων διοικούνσης φύσεως, καθάπερ καὶ τὰ τούτων αὐτῶν καλλιβλέφαρα προσαγορεύουσιν· αὐτὰ μὲν

salibus vero tanto in abstergendo inferior est, quantum ei accessit astringentis; est enim ex duabus qualitatibus mixtus, abstergente videlicet et astringente. Porro quod magnopere uterque deficcet supra monstratum est. Caeterum utriusque in medio est nitri sapor.

[3. *De armeniaco.*] Armeniacum vim habet extergentem cum levicula acrimonia et levissima astringentia. Itaque tale quum sit, ocularibus miscetur facultatibus. Et ipso per sese quoque ad pollinis laevorem redacto utuntur sicco ad pilorum in palpebris incrementum, nempe ubi prae humorum acrimonia partim excidunt, partim vero nec crescunt nec aluntur. Siquidem depastis his acrimoniis in bonum naturae habitum pars reducitur; cuius quum alia sunt munera tum etiam producendi incrementum praebendi ac roborandi qui in palpebris sunt pili, quippe quum prima et ex professo quaedam sint medicamentorum opera; quaedam vero mediante natura quae animantium corpus dispensat, eduntur, velut quae in ipsis calliblephara nuncupant. Ipsa enim

Ed. Chart. XIII. [260.]

Ed. Bas. II. (124.)

γὰρ ξηραίνει μετρίως τὰ μετρίως βεβλαμμένα μόρια, τὴν φθείρουσαν τὰς τρίχας ὑγρότητα δαπανῶντα. ταύτης δὲ ἀπολομένης ἡ φύσις ἐπὶ τὰς ἰδίας ἐνεργείας ἀφικνεῖται τῶν τέως αὐτὴν ἐμποδιζόντων οὐκέτ' ἐνόντων.

[δ. Περὶ ἀρρηνικοῦ.] Ἀρρηνική ἢ ἀρρηνικόν, ἑκατέρως γὰρ ὀνομάζεται, καυστικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ἄκαντόν τε καὶ κεκαυμένον. εὐδὴλον δ' ὅτι καὶ λεπτομερέστερον γίγνεται καὶ θέν. χρωῖνται δ' αὐτῷ καὶ εἰς τὰς ψιλώσεις τῶν τριχῶν ὡς ἀποκαίοντι· εἰ χρονίσειέ γε, καὶ αὐτοῦ τοῦ δέρματος ἀπτεται.

[ε. Περὶ ἀφρολίτρου.] Ἀφρολίτρον ἀφρονίτρον διαφέρει. νίτρον μὲν γὰρ ἀφρὸς ξηραντικόν ἐστὶ φάρμακον ἀλεύρω πυρίνῳ παραπλήσιος ὁφθῆναι. καὶ γὰρ καὶ λευκὸς ἐστίν, οὐχ ὥσπερ τὸ τῆς Ἀσίας πέτρας ἄνθος τεφρώδης. ἀφρόνιτρον δ' οὐκ ἀλευρώδες οὐδὲ διαλελυμένον, ἀλλὰ πεπηγὸς ἐστίν καὶ συνεστὸς, ᾧ πάντες οἱ ῥυπῶντες ἐν τοῖς βαλανείοις ὁσημέραι χρωῖνται, ῥυπτικὴν ἔχοντι δύναμιν, ὡς μὴ μόνον ἀποσμηῆσαι ῥύπον, ἀλλὰ καὶ κνησμόν ἰάσασθαι, διαφορομένων ὑπ' αὐτοῦ τῶν ἐργαζομένων αὐτὸν ἰχώρων.

partes oblaesas mediocriter deficcant, pilos corrumpentem humiditatem absumendo, quae ubi abolita est tum natura ad proprias redit actiones nimirum sublatis quae hactenus impedimento fuerant.

[4. *De Arrhenico.*] Arrhenice sive arrhenicum, utroque enim modo appellitant, facultatis est causticae sive urentis, idque tam combustum quam ustionis-expers. Caeterum id constat ustione reddi tenuiorum partium. Utuntur porro eo ceu adurente ad denudandam pilis partem quamvis, verum si diutius inhaereat, nec cuti etiam ipsi parcat.

[5. *De Aphrolitro.*] Aphrolitrum ab aphronitro differt. Nitri enim spuma medicamentum est exiccatorium, aspectu triticeae farinae similis; etenim alba est, non ut Asiae petrae flos cinericea; aphrolitrum vero farinae speciem non habet, neque solutum est, sed congelatum et coactum, quo qui in balneis sordes exterunt quotidie utuntur; ea detergendi facultate, ut non modo sordes extergeat, sed etiam pruritus sanet, nempe discussa quae ipsum excitat

Ed. Chart. XIII. [260. 261.]

Ed. Lind. II. (124.)

εἰκότως οὖν δι' αὐτοῦ σκευάζουσιν ἱατροὶ πολλὰ τῶν δια-
φορούντων φαρμάκων. ὁ δ' ἀφρός τοῦ νίτρου τῆς αὐτῆς
μέν ἐστὶ φύσεως καὶ δυνάμεως τῷ νίτρω, λεπτομερεστέραν
δ' ἔχει τὴν οὐσίαν. ἐρρέθη γε μὴν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐν τῷ
μεταξὺ κατὰ τὴν δυνάμιν εἶναι τὸ ἀφρόλιτρον ἀφρο- [261]
νίτρου τε καὶ ἄλλων. ἀφρολίτρω μὲν γὰρ ἡ ῥυπτικὴ δύνα-
μις ὑπάρχει μόνη, τοῖς δ' ἄλοις καὶ ἡ στυπτικὴ, πολὺ πλείων
δὲ ἡ ῥυπτικὴ.

[στ'. Περὶ γύψου.] Γύψος καὶ αὐτὴ πρὸς τῇ κοινῇ
πάντων τῶν γεωδῶν σωμάτων καὶ λιθοδῶν δυνάμει, καθ'
ἣν ἐλέγετο ξηραίνειν, ἐτι καὶ τοῦτο προσεῖληφεν, ὅτι ἐμπλα-
στικῆς τ' ἐστὶ δυνάμεως. ἐνοῦνται γὰρ αὐτὴ πρὸς αὐτὴν
καὶ πηγνύται καὶ λιθοῦνται βρεχεῖσα, διὸ καὶ τοῖς πρὸς αἰ-
μορραγίαν ἀρμόττουσι φαρμάκοις ξηροῖς μίγνυται χρησίμως.
αὐτὴ γὰρ μόνη καθ' αὐτὴν λιθώδης γίγνεται καὶ σκληρὰ
πηγνυμένη, καὶ διὰ τοῦτο ἐπενόησα δεύειν αὐτὴν ὡοῦ τῷ
λεπτῷ καὶ λευκῷ, τῷ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας χρησίμῳ, μίγνυς
ἀλεύρου πυρίνου τὸ χροωδέστατον, ὃ προσίξει τοῖς τοίχοις

lanie. Non abs re itaque medici ex eo multa digerentium
medicamentorum praeperant. At spuma nitri ejusdem qui-
dem cum nitro tum naturae tum facultatis est, caeterum
essentiae tenuioris. Dictum tamen paulo ante est nimirum
in medio consistentem habere facultatem aphronitri et salis.
Aphronitro enim sola inest vis extergendi, sali vero etiam
astringendi multo magis ac extergendi.

[6. De gypso.] Gypsum et ipsum ad communem om-
nium terrenorum lapidosorumque corporum facultatem qua
desiccare dicta sunt insuper hoc adjunctum habet, quod est
facultatis emplasticae. Unitur enim ipsa ad sese et cogitur
lapidescitque macerata. Quamobrem ficcis medicamentis,
quae ad sanguinis accommodantur eruptionem, utiliter com-
miscetur; nam ipsa per sese lapidosa fit, coacta ac conge-
lata. Proinde rigare diluereque illam excogitavi tenui al-
boque ovi liquore, quod ad ophthalmias utile est, admixto
quod in farina triticea est pollinis tenuissimi, qui in parieti-

Ed. Chart. XIII. [261.]

Ed. Basf. II. (124. 125.)

κατὰ τοὺς μύλωνας. ἀναλαμβάνειν δὲ χρὴ τὸ οὕτως φυρα-
θὲν ἀπαλαῖς ταῖς θριξίν λαγώαις, ἢ καὶ τισι τῶν ὁμοίως
μαλακῶν.

[ζ. Περὶ γύψου κεκανμένης.] Κανθεῖσα δὲ γύψος τὸ
μὲν ἐμπλαστικὸν οὐχ ὁμοίως ἔχει, λεπτομερεστέρα δὲ καὶ ξη-
ραντικωτέρα γίγνεται, καὶ μέντοι καὶ ἀποκρουστικῇ, καὶ μά-
λισθ' ὅταν ὀξυκράτῳ δευθῇ.

[η. Περὶ διφρυγῶν.] Διφρυγὲς μικτῆς ἐστὶ ποιότητος
καὶ δυνάμεως. ἔχει γάρ τι καὶ μετρίως στυφὸν ἐν αὐτῷ καὶ
δριμὺν μετρίως, διὸ καὶ (125) τῶν κακοήθων ἐλκῶν ἀγαθόν
ἐστὶ φάρμακον. ἐκόμισα δὲ καὶ τούτου τοῦ φαρμάκου πολὺ
τι πλήθος ἐκ τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλων, ἐνθα τὸ μέταλλόν
ἐστίν, ὡς ἀπὸ σταδίων τῆς πόλεως τριάκοντα. ἔρριπτο γάρ
ἐν τῷ μεταξὺ τόπῳ τοῦ τε προκειμένου κατὰ τὸ μέταλλον
οἴκου καὶ τῆς ὑποκειμένης αὐτῷ κώμης. ὁ δὲ προεστὼς ἐπι-
τροπὸς τοῦ μετάλλου τὸ μετὰ τὴν καδμείαν εὕρισκόμενον
ἄχρηστον ἔλεγεν ὑπάρχειν αὐτὸ, διὸ καὶ ῥίπτεσθαι παραπλη-
σίως τῇ κατὰ τὰς ἐστίας τέφρᾳ τῶν καόντων ξύλων. πολὺ-

bus molarum refidet. Excipere vero quod sic maceratum
est, tenellis lepōris pilis aut qui perinde sunt molles expedit.

[7. De gypso usto.] Gypsum combustum non aequē
emplasticam vim habet, caeterum tenuiorum est partium
et valentius desiccet. Quin et percussorium est, maxime
si maceretur oxycrato.

[8. De diphryge.] Diphryges mixtam habet tum
qualitatem tum facultatem, habet enim in sese quiddam et
mediocriter astringens et mediocriter acre. Quamobrem
ulcerum malignorum optimum medicamentum est. Convexi
autem et huius medicamenti vim ingentem ex iis qui in
Cypro sunt Solis, ubi metallum ab urbe abest quasi triginta
stadiis. Projectum enim erat in medio spatio aedium quae
ante metallum extractae erant et vici qui ei subjacet. Cae-
terum praefectus ac procurator metalli id quod post cadmiam
reperiretur esse dicebat inutile; itaque abjici non secus at-
que ustorum in foco lignorum cinerem. Verum hoc mihi

Ed. Chart. XIII. [261.]

Ed. Bas. II. (125)

χορηστον δ' ἱκανῶς ἐγένετό μοι τὸ φάρμακον τοῦτο πρὸς
τε τὰ κατὰ τὸ στόμα σηπεδονώδη τῶν ἐλκῶν, αὐτὰ τε καθ'
αὐτὸ καὶ μετὰ μέλιτος ἀπηφρισμένον καὶ πρὸς συνάγχην,
ὅταν ἤδη φθάνῃ διὰ τῶν στυφόντων ἀνεσταλμένον τὸ ἐπιρ-
ρέον. καὶ γαργαριῶνα δὲ ἀποτεμὼν αὐτῷ μόνῳ παραχρῆμά
τε καὶ μέχρι συνουλώσεως ἐχρησάμην, πολλάκις ἐσφραγισμέ-
νην ἀκριβῶς οὐλὴν ἐργαζομένῳ καὶ τούτου τοῦ μορίου καὶ
πάντων τῶν ἐλκωθέντων. οὕτω δὲ καὶ κατὰ τῶν ἐν αἰδαί-
οις τε καὶ ἔδρα πάντων ἐλκῶν. ἡ δὲ χρῆσις ὁμοία ταῖς
κατὰ τὸ στόμα. καὶ γὰρ καὶ χαίρει πῶς τοῖς αὐτοῖς φαρ-
μάκοις τὰ μέρη θερμὰ καὶ ὑγρὰ παραπλησίως ὄντα. προσ-
άπτεται δὲ ὁ τοιοῦτος λόγος ἤδη καὶ τῆς περὶ συνθέσεως
φαρμάκων πραγματείας. ἑάσαντες οὖν αὐτὸν ἐπὶ τὸ προσ-
κείμενον ἴωμεν, αὐτὴν τὴν καθόλου δύναμιν ἐκάστον λέγον-
τες φάρμακον, ὥσπερ καὶ τοῦ διφρυγοῦς εἶπομεν. προσθήσθα
δί τι τῷ κατ' αὐτὸ λόγῳ χρήσιμον οὐ περὶ διφρυγοῦς μόν-
ον γινάσκειν, ἀλλὰ καὶ περὶ Λημνίας σφραγίδος καὶ πομ-
φόλυγος καὶ ὀποβαλσάμου καὶ λυκίου τοῦ Ἰνδικοῦ. τούτων

multo nihilissimum factum est medicamentum tum ad putre-
scentia oris ulcera sive per se sive cum melle, cui detracta
sit spuma, tum ad anginam, videlicet ubi jam per astrin-
gentium medicamentorum auxilium constitit quod influebat.
Praeterea columellam ubi praefecuissem ipso solo et statim
et usque ad cicatricem sum usus; ac frequenter exacte
occlusam effecit cicatricem tum hujus particulae tum omnium
adeo exulceratarum, sic in ulceribus omnibus pudendorum
atque ani. Usus autem similis est ut in oris ulceribus, liqui-
dem eae partes eisdem fere medicamentis gaudent, nimirum
calidae similiter ac humidae. Verum haec oratio jam tractatum
de componendis medicamentis attingit. Ea itaque omissa
ad id quod propositum est pergamus universalem medica-
menti cujusque facultatem exponentes, sicut sane diphrygia
diximus. Adjiciam vero huic qui de illo habetur sermoni
rem non modo de diphryge scitu utilem, sed et de Lemnia
sphragide et pompholyge et opobalsamo et lycio Indico.

Ed. Chart. XIII. [261: 262.]

Ed. Bas. II. (125.)

γὰρ ἔμαθον ἔτι μειράκιον ὧν σκευασίας, ἀδιά[262]γνωστον τὸ σκευασθὲν ἐργαζόμενος τῶν ἀληθινῶν. ἦν δὲ ὁ διδάξας ἄνθρωπος ἐπὶ μισθῷ μεγάλῳ περιεργότατος οὐκ ἐς ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα παραπλήσια. διὰ τοῦτο τοιγαροῦν ἐς τε Λήμνον καὶ Κύπρον καὶ τὴν Παλαιστίνην Συρίαν ἐσπούδασα πορευθεὶς ἐκάστον τῶν φαρμάκων τούτων πολὺ πλῆθος εἰς ὅλον ἔμαντοῦ παραθέσθαι τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὸ λυκίον τὸ Ἰνδικὸν ἀρτίως ἐνηνεγμένον ἐς Φοινίκην ἅμα τῇ Ἰνδικῇ ἀλόῃ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον εὐτύχησα λαβεῖν, ἥνικα τὴν ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης ὁδὸν ἐπανήειν, αὐτῷ τε τῷ κεκομίσθαι διὰ τῶν καμήλων, σὺν τῷ παντὶ φορτίῳ, πεισθεὶς Ἰνδικὸν ὑπάρχειν αὐτὸ καὶ τῷ τὸ νοθευόμενον οὐ δύνασθαι πρὸς τῶν κομιζόντων γινώσκεισθαι, τῆς ὕλης ἕξ ἧς σκευάζεται κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους μὴ γεννωμένης. ἄμεινον δ' ἔδοξε μοι οὐδαμῶς γράφειν τὰς τῶν νόθων συνθέσεις, τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων ἔρμαιον ἡγουμένων τὰ τοιαῦτα μανθάνειν. οὐδὲ γὰρ ἀναγκαῖον ἅμα τοῖς διαγνώσειν τῶν ἀληθινῶν καὶ γνησίων τὰς τῶν νόθων συνθέσεις.

Nam etiamnum adolescens didici haec ita praeparare ut a veris nativisque nihil differre viderentur; nam qui me docebat ingenti mercede homo curiosissimus erat non in his tantum; sed et aliis similibus. Itaque in Lemnum, in Cyprum, in Palaestinam Syriam eo studio navigavi, ut medicamentorum istorum cujusque vim magnam quae in omnem vitam meam satis foret reponerem. Sed et lycium Indicum nuper asportatum in Phoenicem cum aloë Indica id temporis commodum accipere contigit, quum a Palaestina iter reflecterem; quum persuasum haberem eo ipso quod a camelis cum tota sarcina advectum esset, proculdubio esse Indicum, quodque adulteratum haud nosci ab iis qui portassent posset; propterea quod materia, ex qua id praeparatur atque adulteratur, illis in locis haud nasceretur. Porro satius visum est mihi quibus rationibus ea adulterantur haudquequam ascribere, ntpote quum homines scelerati in lucro ponant talia posse discere. Nec enim necessarium est cum verorum ac germanorum notis ac indiciis adulteran-

Ed. Chart. XIII. [262.]

Ed. Bas. II. (125.)

γινώσκειν, μηδέν γε συντελούσας εἰς τὴν διάγνωσιν αὐτῶν. ἐβουλόμην δ' ἄν, εἴ μοι δυνατόν ἦν, καὶ τὰς παρὰ τοῖς ἐμοῦ πρεσβυτέροις τῶν παραπεποιημένων φαρμάκων σκευασίας ἀπαλειψαι.

[θ'. Περὶ Θείου.] Ἄπαν μὲν θεῖον ἐλκτικῆς ἐστὶ δυνάμεως, θερμὸν μὲν τῇ κράσει, λεπτομερὲς δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν ὑπάρχον; ὥς καὶ πρὸς πολλὰ τῶν ἰοβόλων ἀνθίστασθαι. ἔγωγ' οὖν ἐπὶ τε τρυγόνος θαλασσίας καὶ δράκοντος ἐχρησάμην αὐτῷ πολλάκις, ἄλιεις τέ τινες διδάξας ἤκουσα μετὰ χρόνον αὐτῶν ἐπαινούντων μεγάλη τὸ φάρμακον. ἡ δὲ χρῆσις γίνεται καὶ ξηροῦ κατὰ τοῦ νύγματος ἐπιπαττομένου τοῦ φαρμάκου καὶ σιάλου μεμιγμένου. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἐπινοήσας εὗρον ὑπὸ τῆς πείρας μαρτυρούμενον, ἐπενόησα δὲ καὶ δι' οὗρου δευθὲν αὐτὸ ποιήσιν. εὐπόριστα γὰρ ἄλιεις ὅλως ἐδίδασκον φάρμακα, καὶ σὺν ἐλαίῳ δὲ παλαιῷ καὶ σὺν μελιτι καὶ σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ καλῶς ἂν ἔφην αὐτοὺς χρῆσασθαι. καὶ μέντοι καὶ πάντων τούτων ἡ πείρα τὴν κρίσιν ἐποιήσατο. καὶ ψώρας δὲ καὶ λειχήνας καὶ

dorum nosse compositiones, quum nihil ad ea discernenda conferant; imo optem, si fieri posset, quae a majoribus me perperam conficiendorum medicamentorum proditae sunt compositiones omnes prorsum delere atque extirpare.

[9. De Sulfure.] Sulfur omne trahendi vim possidet, estque temperamenti calidi atque essentiae tenuis adeo ut ad multa venenatorum animalium resistat. Siquidem ego adversus turturam marinam et draconem saepenumero eo sum usus, et quum id piscatores quosdam docuisssem, reverso post aliquantum temporis magnifice medicamentum hoc commendarunt. Usus ejus est ut et siccum ictui inspergatur et cum saliva mixtum; nam quum et hoc excogitasssem, ab experientia comprobari reperi. Sed et urina maceratum idem effecturum excogitavi. Docebam enim piscatores medicamenta maxime parabilia, dixique pulchre illos et cum oleo veteri et melle et resina terebinthina usuros. Et sane horum omnium experientia judicium praestitit.

Ed. Chart. XIII. [262. 263.]

Ed. Bas. II. (125.)

λέπρας οὐκ ὀλίγαις ἰασάμην τῷ φαρμάκῳ τῷδε, μετὰ ῥή-
τινι τερμινθίνῃ. ἀπορροῦνται γὰρ τὰ τοιαῦτα πάντα πάθη
χωρὶς τοῦ πρὸς τὸ βάθος ἀποκρούεσθαι, πολλῶν ἄλλων
φαρμάκων τῶν ἰωμένων αὐτὰ μικτὴν ἔχοντων δύναμιν ὥς
διαφορεῖν τε καὶ ἀποκρούεσθαι.

[1. Περὶ ἰοῦ.] Ἰὸς δριμύειαν ἔχει γενομένοις ποιότη-
τα διαφορητικός τε καὶ καθαιρετικός καὶ τηκτικός ὧν οὐχ ἅπα-
λῃς μόνον, ἀλλὰ καὶ σκληρὰς σαρκός. εἴρηται δ' ἐν τοῖς
ἐμπροσθεν ὥς ἐνίοι πολλὰ τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐπου-
λωτικά καλοῦσιν, ἐπειδὴ λειώσαντες αὐτὸν καὶ χροῶδη ποιή-
σαντες, ἄπτονται τῶν ὑπερσαρκούντων ἑλκῶν διὰ μήλης πυ-
ρῆνος. εἴτα καὶ τὴν ὑστεραίαν εὐρίσκουσιν προσεσταλμένα,
καίτοι γε γινώσκοντες ὥς εἰ βραχεῖ πλέον ἐπιθεῖεν, οὐ κατε-
σταλμένον, ἀλλὰ καὶ καταβιβρωσκόμενον εὐρήσουσι τὸ ἑλκος.
τῇκει γὰρ καὶ διαφορεῖ τὴν σάρκα, τῶν ἐπ' αὐλωτικῶν φαρ-
μάκων [263] συναρόντων τε καὶ πιλούντων καὶ σφιγγόντων
καὶ τυλούντων αὐτήν. ἔστι δὲ καὶ τῇ γένει δακνῶδης, οὐ
μόνον τοῖς ἑλκεσὶν ὁ ἰός. εἰ δέ τις μίξειεν ὀλίγον κηρωτῇ

Quin et pforas et lichenas et lepras non raro hoc medica-
mento cum resina terebinthina sanavi. Extergit omnes id
genus affectus atque in profundum non repellit: quum alia
multa medicamenta quae illos curant mixtam habeant po-
tentiam, nempe ut discutiant pariter et repellant.

[10. De aerugine.] Aerugo gustantibus acrem qua-
litem offert, digerens, detrahens et liquans non teneram
modo, sed et duram carnem. Porro supra dictum est non-
nullos ejus generis medicamenta epulotica appellare, quum
iis in tenuissimum pollinem tritis per specilli cuspidem
contigerit ulcera excreſcentia ac poſtridie contracta repe-
riant; tametsi illos haud lateat, si paulo plus impositum
foret, sese ulcus non contractum, sed erosum inventuros;
liquidem colliquat et digerit carnem, quum medicamenta
epulotica contrahant, constipent, constringant et calli in mo-
rem illam indurent. Quin et gustum mordicat aerugo, non
tantum ipsa ulcera. Quod si pauculum ejus cerato non

Ed. Chart. XIII. [263.]

Ed. Bas. II. (125.)

πολλῇ, ὑπτικὸν ἀδήκτως γίνεται τὸ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. εἴρη-
ται δ' ἐμπροσθεν ὑπὲρ τῆς φύσεως τῶν τοιούτων φαρμά-
κων, ὅπως τε παραλογίζονται τινες ἑαυτοὺς ἐκ τῶν τοιοῦ-
των συνθέσεων, ἥτοι σαρκωτικὴν ἢ ἐπουλωτικὴν δύναμιν
οἷς οὐ χρὴ προσάπτοντες φαρμάκοις, οὐκ αὐτοῖς τοῦτο ποι-
εῖν πεφυκόσιν, ἀλλὰ τοῖς ἐξ αὐτῶν συντελοῦσιν συγκειμένοις.

[ια'. Περὶ καδμείας.] Καδμεία γίνεται μὲν καὶ κατὰ
τὴν ἐν ταῖς καμίνοις γένεσιν τοῦ χαλκοῦ, τῆς γῆς ὅλης ἐκεί-
νης ἐξ ἧς ὁ χαλκὸς γεννᾶται κατὰ τὴν καμινεῖαν ἀναπεμπού-
σης εἰς ὕψος οἷον αἰθαλὸν τινα ἢ ἄσβολον, ἢ αἰθάλην γε
καὶ ἄσβόλην, ὥς ἂν ἐθέλῃ τις καλεῖν. εἰ δ' οὐ γῆν, ἀλλὰ
λίθον ἐθέλεις καλεῖν, ἐξ οὗ διακρινόμενου κατὰ τὰς καμί-
νους τὸ μὲν τι χαλκὸς γίνεται, τὸ δὲ καδμεία, τὸ δὲ διαφο-
γές, διαφερέτω μηδέν. γίγνεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀργυρίοις με-
τάλλοις κατὰ τὴν ὁμοίαν διάκρισιν ἢ γένεσιν ἢ ὅπως ἂν
ἐθέλῃς ὀνομάζειν. ἀλλὰ καὶ τοῦ πυρίτου λίθου καμινευαμέ-
νου γίγνεται καδμεία. καὶ χωρὶς δὲ καμίνου καδμεία κατὰ Κύ-
προν εὐρίσκεται, καὶ δικαίως ἂν τις τὴν τοιαύτην ὀνομάζοι

paucō admisceas, id quod ex ambobus mixtum est citra mor-
sum extergit. Dictum vero supra est de talium medica-
mentorum natura, tum ut sese quidam fallant ex talibus
compositionibus aut sarcoticam aut epuloticam facultatem
medicamentis ascribentes quibus minime oportet, utpote
quum ipsa id praestare nequeant, verum ea quae ex ipsis
composita sunt.

[11. De Cadmia.] Cadmia fit ubi in fornacibus aes
paratur, nempe tota terra ex qua aes generetur, in fornaci-
bus in altum egerente velut fuliginem quampiam aut favil-
lam, utcumque appellare libuerit. At si non terram, sed lapi-
dem nuncupare velis ex quo in fornacibus secernendo par-
tim fit aes partim cadmia partim diphryges, nihil sane
retulerit. Sed et in argenteis metallis efficitur simili secre-
tione sive generatione, aut quomodocunque vocare voles.
Quin et ex pyrite lapide in fornacibus nro fit cadmia. Cae-
terum absque fornace in Cyprio cadmia invenitur; ac jure
quispiam illam lapidem nuncupet. Itaque in Solis paucissi-

Ed. Chart. XIII. [263.]

Ed. Bas. II. (125. 126.)

λίθον. ἐν γοῦν τοῖς Σόλοις τῆς ἐν ταῖς καμινείαις γεννωμένης καδμείας ὀλίγιστον ἦν ἔτι καθ' ὃν ἐγὼ χρόνον ἐπεδήμησα τῇ νήσῳ. λίθους δὲ λαβὼν παρὰ τοῦ τοῖς μετάλλοις ἐπιτεταγμένου κατὰ τε τὰ ὅρη καὶ τοὺς ῥύακας εὕρισκομένους, οὓς εἰς Ἀσίαν τε καὶ Ἰταλίαν κομίσαντός μου, μέγιστον ὄωρον ἐδόκουν οἱ φίλοι λαμβάνειν, ὥς τῆς ἄλλης καδμείας ἐκείνην οὕσαν ἀμείνονα. τὴν τοιαύτην μὲν οὖν εἰκότως ἂν τις ὀνομάζοι λιθώδη καδμείαν, τῆς δὲ καμινευομένης ἢ μὲν τις βοτρυϊτις, ἢ δὲ πλακίτις ὑπὸ τῶν ἱατρῶν καλεῖται· βοτρυϊτις μὲν ἢ ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις μέρεσι τῶν οἰκῶν ἀθροζομένη κατὰ τὰς καμινείας, πλακίτις δὲ ἢ ἐν τοῖς ταπεινότεροις. καὶ πρόδηλον ὅτι λεπτομερεστέρα μὲν (126) ἢ βοτρυϊτὶς ἐστὶ, παχυμερεστέρα δὲ ἢ πλακίτις, ἀμφότεραι δὲ ξηραντικῆς δυνάμεως, ὥσπερ καὶ τᾶλλα τὰ μεταλλευόμενά τε καὶ λιθώδη καὶ γεώδη. πρὸς δὲ τῇ ξηραντικῇ καὶ τὴν ῥυπτικὴν μετρίως ἔχει. ἢ γε μὴν ἐκ τῶν καμίνων ἐξ ἀνάγκης ἔχει τι καὶ τῆς τοῦ πυρὸς δυνάμεως. εἰκότως οὖν πλύνοντες αὐτὴν φάρμακον ἐργάζονται ξηραῖόν τε καὶ ῥύπτον.

mum etiam reliquum erat cadmiae quae in fornacibus provenit, quo tempore ego in insula peregrinabar. Verum lapides qui in montibus et rivis reperiiebantur a metallis praefecto acceptos in Asiam Italiamque portavi ad amicos, a quibus summam inibam gratiam, quod se vel maximum munus accepisse dicerent, et quae alia omni cadmia multo esset praestantior. Et talem certe merito quis lapidosam vocet cadmiam. At ejus quae combusta est aliam botryitin, aliam placitin medici nuncupant; botryitin quidem quae in editioribus domorum, in quibus fornaces exstructaefunt, partibus colligitur; placitin vero quae in inferioribus. Ac liquet sane botryitin partium esse tenuiorum, crassiorum vero placitin, utranque autem vi desiccandi ceu alia metallica omnia et lapidosa terrenaque. Porro praeter desiccandi facultatem mediocriter extergit. Attamen quae in fornacibus colligitur, igneae facultatis aliquid habeat necesse est. Merito itaque lavantes eam medicamentum efficiunt mediocriter tum

Ed. Chart. XIII. [263. 264.]

Ed. Basf. II. (126.)

μετρίως ἀνευ δήξεως ὥς εἰς τὰ πληρώσεως ἑλκεῖ δέοντα
κατὰ τε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ πᾶν σῶμα χρήσιμον. τὰ δὲ
λίαν ὑγρὰ τῶν ἑλκῶν ἢ σηπεδονώδη κατὰ μὲν τὰ πᾶν μα-
λακὰ τῶν σωμάτων, οἷα τὰ τῶν εὐνούχων τε καὶ παίδων
καὶ γυναικῶν ἐστίν, ὀνύησιν ἢ τοιαύτῃ καδμείᾳ· κατὰ δὲ τὰ
σκληρὰ καὶ σύντονα τῶν εὐτονώτερον ξηραίνοντων ἐστὶ χρεία
φαρμάκων. αἰ τοίνυν χρὴ μεμνησθαι πρὸς τὴν εὐκρασίαν τε
καὶ μέσσην τῶν ὑπερβολῶν φύσιν ἀναφέρεισθαι τὸν λόγον ἐν
ἅπασιν τοῖς ἀπλῶς λεγομένοις, οἷον ὅτε εἴπωμεν ἥτοι πλη-
ρωτικὸν ἑλκῶν ἢ ἐπουλωτικὸν εἶναι φάρμακον, ἢ ἄλλο ὅτι-
οὖν ἄλλο ποιοῦν, πρὸς ἣν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀναφέροντες ξηραν-
τικὴν καὶ βραχέως ὑπτικὴν τῇ καδμείᾳ τὴν δύναμιν εἶναι
φαινομένην, ἐν δὲ τῇ κατὰ θερμότητά τε καὶ ψύξιν διαφορᾷ
σύμμετρός πῶς ἐστίν οὐδέτερον ἐπιφανῶς ἐργαζομένη.

[264] [ιβ'. Περὶ κινναβάρεως.] Κιννάβαρι δριμύειας με-
τρίως δυνάμειός ἐστιν, ἔχει δὲ τι καὶ στυψέως.

[ιγ'. Περὶ κισσήρεως.] Κίσσηρις ἐάν τ' ἐν τοῖς μεταλ-

deficcans tum extergens absque mordicatione utile ad ulcera
carnis impletionem poscentia et in oculis et in toto corpore.
Porro ulcera magnopere humida aut putrescentia in corpo-
ribus impendio mollibus, qualia sunt eunuchorum, puerorum
ac mulierum, ejusmodi cadmia adjuvat, at in durioribus et
contentioribus quae valentius deficcant requirunt. Itaque
illud semper memoria tenendum, sermonem ad temperatam
et mediam excessuum naturam in iis quae ita simpliciter
afferuntur referendum, puta quum dicimus medicamentum
aut ulcera carne implere, cicatrice claudere, aut aliud quidvis
ejus generis praestare, ad quam utique et nos respicientes
deficcatoriam leviterque absterforiam cadmiae inesse faculta-
tem dicimus. In caliditatis autem et frigiditatis differentia
temperata quodammodo existit cadmia, nempe neutrum infi-
gniter efficiens.

[12. De cinnabari.] Cinnabari modice acrem fa-
cultatem obtinet. Habet vero et astrictionis quippiam.

[13. De cifere, pumice.] Pumicem si inter metal-

Ed. Chart. XIII. [264.]

Ed. Bas. II. (126.)

λευτοῖς τάξης αὐτὴν, ἐγκαλέσουσιν οἱ φιλεγκλήμονες, ἂν τ' ἐν τοῖς λίθοις, οὐ συγχωρήσουσι λίθον εἶναι, πολὺ δὲ μᾶλλον οὐδὲ γῆν, οὐδὲ τῶν ἐκ θαλάττης τι. καὶ μὴν δεῖ ποτε περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, ἐμβαλλομένης εἰς τε τὰ σαρκωτικά φάρμακα καὶ τὰ τῶν ὀδόντων ῥυπτικά. τοῦτο μὲν οὖν ἀκαύτον, τοῦτο δὲ κεκαυμένης, ἥνικα καὶ λεπτομερεστέρα γίνεται τοῖς ἄλλοις τοῖς κεκαυμένοις ἅπασι παραπλησίως, ἀλλ' ἐν τῇ καύσει προσλαμβάνει τι δριμύ, καὶ ἀποτίθεται γε πάλιν αὐτὸ πλυνομένη. δόξειε δ' ἂν τοὺς ὀδόντας λαμπρύνειν οὐ τῇ δυναμει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ τραχύτητι, καθάπερ εἰ καὶ σμίριν ἢ ὄστρακον ἢ τι τοιοῦτον λειώσας προσφέροις, αἵτινά καὶ αὐτὰ λαμπρύνει τάχα κατ' ἄμφω, διότι τε ῥυπτικὸν ἔχει τι καὶ τῇ τραχύτητι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ κεκαυμένα κέρατα λαμπρυντικά τῶν ὀδόντων ἐστίν.

[ιδ'. Περὶ κονίας τῆς ἐκ τῆς τέφρας.] Κονία. τῆς τέφρας πλυθείσης ἡ κονία γίνεται, τέφραν δὲ τὸ ὑπόλειμμα τῶν κεκαυμένων σωμάτων ὀνομάζουσιν οἱ Ἕλληνες, εἰάν τε λιθώδη τὴν φύσιν, εἰάν τε δένδρων ἢ ζώων ἢ μόρια. κατὰ

lica recenseas, calumniabuntur quibus animus prurit accusandi libidine; et si inter lapides ponas, lapidem esse negabunt; ac multo minus terram esse concedent; nec marinorum haberi quodpiam volent. Atqui alicubi tamen de illo dicendum est; quippe qui in sarcotica indatur medicamenta et ea quae dentes extergunt, partim ustionem non expertus, partim etiam ustus, quando videlicet aliis omnibus combustis similiter substantiae efficitur tenuioris. Caeterum ustione quiddam acquirit acrimoniae, quam rursus lotionem exuit. Videri autem poterit splendorem dentibus conciliare non tantum facultate, sed etiam asperitate, velut etiam si smirin aut testam aut hoc genus quippiam tritum admoveas, quae certe et ipsa splendorem afferunt forte utroque, tum quia detergendi habeant facultatem tum quia asperitatem. Eundem in modum cornua deusta dentes splendidos efficiunt.

[14. De conia, lixivio ex cinere.] Lixivium. Abluto cinere fit lixivium. Cinerem autem ustorum corporum reliquias Graeci nuncupant, sive natura sint lapidea sive arborum

Ed. Chart. XIII. [264.]

Ed. Bas. II. (126.)

τὴν φύσιν οὖν τοῦ πλυνομένου καὶ ἡ κονία γίνεται, τοῦ μὲν ἐμπύρευμα δριμύτατον ἔχοντος δριμυτάτη, τοῦ δὲ μὴ τοιοῦτου μετριοτέρα, διὸ καὶ ταῖς σηπταῖς λεγομέναις δυνάμεσι μίγνυται καυστικὴν ἔχουσα θερμότητα, τῷ λεπτομερεῖ τῆς οὐσίας ἀνωδύνως κάουσα.

[ιέ. Περὶ κυανοῦ.] Κυανὸς εἴτ' ἀρσενικῶς εἴτε θηλυκῶς ἐθέλεις ὀνομάζειν τὸ φάρμακον τοῦτο, δριμείας ἐστὶν δυνάμεως, καθαιρετικῆς τε καὶ διαφορητικῆς πλέονος ἢ κατὰ τὸ κιννάβαρι· μετέχει δὲ καὶ στυψέως.

[ιστ'. Περὶ λεπίδος τῆς ἀπὸ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ στομώματος.] Λεπίς ἢ μὲν τίς ἐστι χαλκοῦ πολύχρηστον φάρμακον, ἢ δὲ τις σιδήρου τε καὶ στομώματος. ὀνομάζουσι δὲ τινες καὶ ἡλίτιν λεπίδα. Ξηραίνουσι μὲν οὖν ἰσχυρῶς ἅπασαι, διαφέρουσι δ' ἀλλήλων αὐτῶ τε τῷ ξηραίνειν ἥττον τε καὶ μᾶλλον καὶ τῷ παχυμερεστέρας ἢ λεπτομερεστέρας οὐσίας εἶναι καὶ τῷ στυψέως μετέχειν ἥττον τε καὶ μᾶλλον. ἢ μὲν οὖν ἡλίτις ἐν τῷ ξηραίνειν πρωτεύει. καὶ

animaliumve particulae. Fit ergo lixivium pro ejus quod eluitur natura, ejus quidem quod empyreuma sive igneam naturam habet acerrimam, ipsum quoque accerrimum est, ejus quod tale non est, etiam moderatius. Quare et septicis vocatis facultatibus commiscetur utpote causticam caliditatem possidens, sed propter substantiae tennitatem citra dolorem adurens.

[15. *De cyano, caeruleo.*] Cyanus, sive masculino sive foeminino genere pronunciare velis, hoc medicamentum acri facultate est tum exedendi tum discutiendi potentius quam cinnabari. Inest quoque ei nonnulla astrictio

[16. *De squama aeris et ferri et chalybis.*] Squama alia est aeris, medicamentum multo utilissimum, alia ferri et chalybis. Quidam vero nominant et helitin squamam. Omnes sane vehementer desiccant. At inter sese diversae sunt tum quod alia magis, alia minus exsiccat, tum quod alia crassioris, alia tenuioris sit essentiae, quodque plus minusve astrictionis sint participes. Helitis certe principem in desiccando

Ed. Chart. XIII. [264. 265.]

Ed. Bas. II. (126.)

γὰρ καὶ λεπτομερέστερα τῶν ἄλλων ἐστίν, προσειληφυῖά τι καὶ ἰοῦ, στύψεως δὲ πλείονος ἢ τοῦ σιδήρου μετέχει λεπίς, καὶ ταῦτ' ἔτι μᾶλλον ἢ τοῦ στομάματος, διὸ καὶ πρὸς τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀμείνους εἰσὶ τῆς τοῦ χαλκοῦ. [265] καθαιρεῖ δὲ καὶ τήκει σάρκα μᾶλλον ἢ τοῦ χαλκοῦ, ταύτης δ' ἔτι μᾶλλον ἢ ἡλίτις. ἅπασαι δὲ λεπίδες δακνώδεις εἰσὶν οὐκ ἀγγενῶς, ὥ καὶ δῆλον ὡς ἡ τῆς οὐσίας αὐτῶν σύστασις οὐ πάνυ τι λεπτομερῆς ἐστίν, ἀλλὰ παχυμερῆς μᾶλλον. ἀδηκτότερον γὰρ αἰετῶν τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχόντων ἐστὶ τὸ λεπτομερέστερον, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐδείχθη.

[15. Περὶ λιθαργύρου.] Λιθαργυρος ξηραίνει μὲν ὥσπερ καὶ τᾶλλα πάντα τὰ μεταλλικά τε καὶ γεώδη καὶ λιθώδη φάρμακα, μετριώτατά γε μὴν τοῦτο ποιεῖ. καὶ κατὰ τὰς ἄλλας δὲ ποιότητάς τε καὶ δυνάμεις ἐν τῷ μέσῳ πῶς ἐστίν, οὔτε θερμαίνουσα σαφῶς οὔτε ψύχουσα καὶ τοῦ στύφειν τε καὶ ἀπορρύνειν μετρίως μετέχει. διὸ καὶ τῶν σαρκωτικῶν φαρμάκων, ἃ μετρίως ἐδείχθη ῥυπτικά, λείπεται καὶ

locum obtinet, nam et subtilissimae omnium substantiae est, nimirum quae et aeruginis nonnihil assumpserit. Majorem obtinet astrictionem squama ferri et hac etiam majorem chalybis, quamobrem ad contumacia ulcera meliores sunt quam squama aeris. Detrahit et liquat carnem potentius squama aeris et hac etiam valentius helitis. Omnes autem squamae non instrenue mordaces sunt. Ex quo clarum est quod essentiae ipsarum consistentia non admodum tenuis est, sed potius crassa. Siquidem inter ea quae eandem vim obtinent minus est mordax quod est tenuius, ceu superioribus libris ostendimus.

[17. De lithargyro.] Lithargyrus deficcet quidem velut alia omnia metallica, lapidea terrenaque medicamenta, verum omnium id efficit moderatissime. Et secundum alias tum qualitates tum facultates quodammodo in medio est, neque manifesto calefaciens neque refrigerans. Modica tamen adstringendi abstergendique facultas ei inest, quamobrem inferior est et sarcoticis medicamentis, quae

Ed. Chart. XIII. [265.]

Ed. Bas. II. (126.)

τῶν συναρόντων δὲ καὶ στυφόντων. πρὸς δὲ τὰ κατὰ μη-
ρούς παρατρίμματα χρήσιμόν ἐστι φάρμακον, ἐπειδὴ βρα-
χέως ἀμφοτέρων τῶν εἰρημένων μετέχει δυνάμεων. τῆς μέσης
οὖν τάξεως εἰκότως ἂν ἐν τοῖς μεταλλικοῖς νομίζοιτο. διό
καὶ ὡς ὕλη χρώμεθα πολλάκις αὐτῇ, μινύοντες τοῖς ἰσχυρὰν
ἔχουσι δύναμιν ἢ δάκνουσαν ἢ στυφουσαν ἢ ὅ τι ἄλλο ποι-
οῦσαν, ὥσπερ καὶ τοῖς τηκτοῖς τῷ κηρῷ χρώμεθα πρὸς τὰ
πλεῖστα τῶν φαρμάκων ὥσπερ ὕλη τινί. διότι καὶ αὐτὸς ἐν
τῷ μέσῳ πως τέτακται τῶν ἰσχυρὰν ἔχόντων δύναμιν.

[ιη'. Περὶ νίτρου.] Νίτρον εἴρηται καὶ πρόσθεν ἐν
τῷ μεταξὺ τοῦ ἀφρονίτρου τε καὶ ἁλῶν δυνάμεως εἶναι,
καυθὲν δ' ἐγγυτέρω γίνεται τῷ ἀφρονίτρω, λεπτομερέστε-
ρον δ' ἐκ τῆς καύσεως ἀποτελούμενον. ξηραίνει τοιγαροῦν
καὶ διαφορεῖ καί, εἰ εἴσω τοῦ σώματος ληφθῇ, τέμνει καὶ
λεπτύνει τοὺς παχεῖς καὶ γλίσχρους χυμοὺς πολὺ μᾶλλον τῶν
ἁλῶν. ἀφρόνιτρον δ' εἰ μὴ μεγάλης ἀνάγκης οὔσης οὐδὲ
καταπίνει τις ὡς ἂν κακοστόμαχον ὄν, ἐπεὶ τοι μᾶλλον ἐστι
νίτρον τμητικόν. ἐπὶ γοῦν μυκῆτων πνιγόντων ἐχρητό τις

mediocriter extergentia ostendimus et contrahentibus atque
astringentibus. Caeterum ad intertrigines femorum utilis
medela est, quandoquidem utriusque jam dictae facultatis
leviter est particeps. Jure itaque medii ordinis in metal-
licis habebitur. Proinde ea frequenter utimur ceu materia
iis miscentes quae valentem facultatem obtinent sive mor-
dicantem sive astringentem vel aliud facientem, sicut in
liquefcentibus ad pleraque medicamenta ceram adhibemus
tanquam materiam, quia scilicet et ipsa quodammodo me-
dium tenet eorum quae valentem facultatem possident.

[18. De nitro.] Nitrum dictum est supra in medio
aphronitri et salis virium. Caeterum usum propius ad
aphronitrum accedit, utpote ex ussione tenuius redditum.
Desiccat itaque ac digerit, et si intro in corpus sumatur,
incidit et extenuat crassos lentosque succos potentius
multo quam sal. Aphronitrum vero, nisi gravis urgeat ne-
cessitas, devorandum non est, nimirum inimicum stomacho,
quandoquidem plus etiam nitro incidit. Sane ad fungos

Ed. Chärt. XIII. [265. 266.]

Ed. Bas. II. (126. 127.)

ἀγροΐκος αὐτῷ καὶ διὰ παντός εὐδοκίμει. νίτρον δὲ κεκάν-
 μένω τέ καὶ ἀκάνιστον καὶ ἔτι μᾶλλον αὐτοῦ τῷ ἀφρῶ καὶ
 ἡμεῖς ἐπὶ τοιούτων χρῶμεθα.

[19. Περὶ μελαντηρίας.] Μελαντηρία τῶν στυφόντων
 ἱκανῶς ἐστὶ φαρμάκων, μετὰ τοῦ καὶ λεπτομερὲς εἶναι σχε-
 δὸν ἀπάντων τῶν στυφόντων μάλιστα.

[20. Περὶ μέλανος γραφικοῦ.] Μέλαν ὃ γράφομεν, ἱκα-
 νῶς καὶ τοῦτο ξηραίνει λυόμενον ὕδατι. καὶ τὰ πυρίκαντα
 δὲ τῶν ἐλκῶν πα(127)ραχρήμα καταχρίόμενον ὀνίνησιν. εἰ
 δὲ καὶ ὅζους ἔχει, πολὺ μᾶλλον.

[266] [21. Περὶ μίσυος.] Μίσυ. κατὰ τὸ μέταλλον
 ἐν Κύπρῳ τὸ προειρημένον ἐν τοῖς τῶν Σόλων ὄρεσι μέγας
 τις ἦν οἶκος, οὗ κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον, ὡς πρὸς ἡμᾶς δὲ
 τοὺς εἰσιόντας ἀριστερόν, εἴσοδος ἦν εἰς αὐτὸ τὸ μέταλλον,
 ἐν ᾧ τις ἐθεασάμην ἐπὶ πλεῖστον ἐκτεταμένης οἷον ζώνας
 ἐπ' ἀλλήλαις τρεῖς, ταπεινοτάτην μὲν τὴν τοῦ σώρεως, ἐπ'
 αὐτῇ δὲ τὴν τῆς χαλκίτιως, εἶτα τοῦ μίσυος. ὁ δὲ κατ' ἐκεῖ-

suffocantes rusticus quidam uti eo affolet et semper pro-
 fuisse probatum est. Caeterum nitro usto simul et non
 usto, et multo etiam magis ejus spuma in talibus uti con-
 suevimus.

[19. *De melanteria.*] Melanteria ex medicamentis
 est multum astringentibus cum hoc quod omnia propemo-
 dum astringentia tenuitate partium exuperet.

[20. *De atramento scriptorio.*] Atramentum quo
 scribimus admodum et ipsum desiccatur aqua solutum. Ulcera
 autem igni ambusta protinus illitum juvat, at si acetum quo-
 que habeat, multo magis.

[21. *De misy.*] Misy. In metallo Cypri, cujus modo
 mentionem feci, in montibus Solorum domus erat ingens,
 cujus ad parietem dextrum, sed ad nos utique qui ingredie-
 batur sinistrum, descensus erat in ipsum metallum, in quo
 quasdam conspexi in longissimum porrectas veluti zonas
 alias super alias, numero tres: infima erat ipsius foreos: super
 quam erat altera chalciteos, suprema misyos. Caeterum id

Ed. Charr. XIII. [266.]

Ed. Baf. II. (127.)

νον τὸν καιρὸν ἐπίτροπος τοῦ μετάλλου, δεικνύς μοι ταῦτα, καθάπερ, ἔφη, νῦν ἦκεις ἐν πενίᾳ τῆς καμινευομένης καδμείας ὄντων ἡμῶν, οὕτω ἐν πλούτῳ θαυμάσιῳ τὰ τρία ταῦτα ὄρας καθεστηκότα. καὶ τοίνυν καὶ λαβὼν ἐξ αὐτοῦ πάμπαν πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐκεῖθεν δ' εἰς τὴν Ῥώμην ἐκόμισα καὶ μέχρι νῦν ἔσχον ἐτῶν μεταξὺ γενομένων ὡς λ'. καὶ κατὰ τινὰ τύχην ἢ προκειμένην πραγματεία μέχρι μὲν τῆς ὀγδόης βίβλου προήλθεν, ὡς πρὸ ἐτῶν ἑκοσιν, οὐ προστεθέντος αὐτῇ τοῦ ἑννάτου τούτου, διὰ τὸ τινὰς μὲν τῶν λίθων μηδέπω τεθεῖσθαι. καὶ μέντοι καὶ τὰς μεταξὺ γενομένας ἀσχολίας ἑτέρων ἕνεκα. νυνὶ δὲ προστεθέντος μου τὸ ἑννάτον τοῦτο βιβλίον, ἐν τῷ μεταξὺ συνέβη τι θέαμα κατὰ τύχην κάλλιστον, ὅπερ ἐξεπίτηδες ἂν τις αὐτὸς ἐτεχνήσατο. δεηθεὶς γὰρ εἰς τι φάρμακον σκευαζόμενον μίσους, ἀνείλδη ὡς χειροπληθῇ βῶλον, οὐ πᾶν τι τοιαύτην οὐστάσιν ἱσχυόντος τοῦ μίσους, ἀλλὰ κατὰ μικρὰς ἐνώσεις διαλυομένου. θαυμάσας οὖν τὴν ἀήθη πύκνωσιν αὐτοῦ καὶ θλάσας τὴν βῶλον, εὖρον ἐπιπολῆς μὲν ἐν κύκλῳ τὸ μίον καθάπερ

temporis praefectus metalli hīs commonstratis, sicut, inquit, nunc advenis in cadmiae fornacariae inopia, ita horum trium admirandas has vides divitias. Itaque ego ingenti ejus accepto pondere, primum quidem in Asiam, deinde Romam attuli et usque modo habui, elapsis jam annis plus minus triginta. Et forte quadam absolutum fuit hoc opus adusque octavum librum ante annos viginti, nec adjectus fuit nonus, partim quod lapides quosdam pondum conspexissem, partim ob alia negotia quae mihi interea temporis obvenire. Nunc autem quum nonum hunc librum caeteris addere pararem, interea forte fortuna mihi accidit res spectatū longe pulcherrima, ac si quispiam eo studio ac industria magno cum artificio effecisset. Nam quum misy opus haberem ad medicamentum quodpiam praeparandum, bolum ejus accepi quantum fere plena manu teneas, qualem sane consistentiam misy non admodum solet habere, quum in parva frustula dividatur. Miratus itaque insolitam ejus condensationem bolo fracto extimum quidem misy circumquaque reperi ejus quod

Ed. Chart. XIII. [266.]

Ed. Bas. II. (127.)

ἐπάνθισμά τι τοῦ ἔνδον. ἐπ' αὐτῷ δὲ μεταξὺ χαλκίτεως τε καὶ μίσυος οἷον ἡμίρροπος τις ἐκ χαλκίτεως εἰς μίσυ μεταβολή. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς βῶλος ἦν χαλκίτεως. ὅσον δ' ἐν τῷ βάθει χαλκίτις ἀκριβὴς ἦν, ἔτι μηδεμίαν ἀλλοίωσιν ἐσχηκῦα. τοῦτ' αὖν θεασάμενος, ἐννόησας τε καὶ κατὰ τὸ μέταλλον, οὕτως ἐπὶ τῇ χαλκίτιδι γεννᾶσθαι τὸ μίσυ, καθάπερ τὸν ἰόν ἐπὶ τῷ χαλκῷ, τὸ διασωζόμενον ἔτι παρ' ἑμοὶ τοῦ σώρεως, ἐσκοπούμην εἴ τινα μεταβολὴν εἰς χαλκίτιν λαμβάνοι καὶ βραχεῖα τις ὑπόφασις ἐφάνη τάχα καὶ αὐτῇ χρόνῳ πολλῷ δυνησομένη τὴν μεταβολὴν εἰς χαλκίτιν ἔχειν, ὥστ' οὐδὲν θαυμαστόν ὁμογενοῦς εἶναι δυνάμεως τὰ τρία φάρμακα, τὸ σῶρυ λέγω καὶ τὴν χαλκίτιν καὶ τὸ μίσυ, διαφέροντα λεπτομερεῖα τε καὶ παχυμερεῖα. παχυμερέστατον μὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς τὸ σῶρυ, λεπτομερέστατον δὲ τὸ μίσυ, μέσσην δ' ἀμφοῖν δύναμιν ἡ χαλκίτις ἔχει. καίονται πάντα τὰ τρία καὶ τὰς καλουμένας ἐσχάρας ἐργαζόμενα, μετέχει γὰρ μὴν καίτοι καίοντα στύψεως. ἦττον δ' ἐν τῷ προσφέρεσθαι ταῖς σκληραῖς

intus erat velut efflorescentiam. Porro sub eo inter chalcitin videlicet et misy quiddam erat medium vergens ex chalcite ad misy ex dimidio jam commutatam, principio enim bolus fuerat chalciteos, caeterum quod in alto erat perfecta erat chalcitis nullam dum alterationem experta. Hoc igitur ubi vidissem, cogitatione repetens, et in metallo ita super chalcitin nasci ipsum misy ut aerugo super aes, in mentem subiit inspicere quod servabatur adhuc apud me reliquum ipsius foreos, numquid et ipsum ullam accepisset mutationem in chalcitin, et quaedam certe apparuit suspicio, ut videretur et ipsum forte longo tempore mutationem in chalcitin posse accipere. Itaque mirum non est tria haec medicamenta ejusdem genere facultatis esse, sory dico et chalcitin et misy, tenuitate partium et crassitie inter se diversa; crassissimum enim est inter ipsa sory, tenuissimum misy, mediam utriusque facultatem habet chalcitis. Adurant universa haec tria et escharas quas vocant efficiunt, attamen etiamsi urant nonnihil quoque astringunt. Caeterum misy

Ed. Chart. XIII. [266. 267.]

Ed. Bas. II. (127.)

σαρξὶ δάκνει τὸ μίση τῆς χαλκίτιος, καίτοι γε οὐχ ἥττον αὐτῆς ὄν θερμόν, ἀλλ' ἐκ τοῦ κατὰ τὴν οὐσίαν λεπτομεροῦς ἔχει τοῦτο. χυτῶν δ' ὄντων ἀμφοτέρων ἐν ταῖς ἐψήσεσιν, καὶ μᾶλλον γε τῆς χαλκίτιος ἢ τοῦ μίσου, οὐ τήκεται τὸ σῶρον, διὰ τὸ λιθωδεστέραν τε καὶ σφοδροτέραν ἔχειν τὴν πῆξιν, ὥσπερ αὖ πάλιν τὸ μίση τῷ κατειργάσθαι διὰ τῆς συμφύτου θερμότητος, ξηρότερον ὄν τῆς χαλκίτιος, εἰκότως δὲ καὶ δυστηκτότερόν ἐστιν.

[267] [κβ'. Περὶ μολύβδαινης.] Μολύβδαινα λιθαργύρω παραπλησίαν ἔχει δύναμιν, ἀποκεχωρηκυῖα βραχὺ τῆς μέσης κράσεως ἐπὶ τὸ ψυχρότερον, ἀλλ' οὐδὲ ῥυπτικῆς μετέχει δυνάμεως, ἐστὶ δ' ἄμφω τὰ φάρμακα τηκτὰ καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ λίθοι καὶ ἡ καδμεία καὶ ἡ ψάμμος ἄτηκτα. ταχίστη δ' αὐτῶν ἡ τῆξις γίνεται προσλαβόντος ὄξους τοῦ ἐλαίου. τήκεται γε μὴν καὶ εἰ ὕδωρ μίξας ἐπιπλεῖστον ἐψήσαις. ὥσπερ δ' ἐν Κύπρῳ τὴν ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ὀνάξι γεννωμένην καδμείαν ἔλαβον οὖσαν, ὡς ἔφην, εἰδός τι λίθου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μολύβδαιναν, ἐξορμμένην

admotum corporibus duris minus chalcite mordicat, tametsi ea non minus sit calidum, verum id habet beneficio tenuitatis partium. Porro quum utraque haec in decoctionibus fundantur et magis chalcitis quam misy, sory, tamen non liquefit, nimirum quod lapidosius sit ac vehementius compactum, sicut rursum misy, quia a congenito calore elaboratius est ac proinde ficius chalcite, idcirco merito quoque aegrius liquefit.

[22. De plumbagine.] Molybdaena similem lithargyro vim possidet, tantum a media temperie ad frigidius paulum quid recedens, sed nec abstergentis facultatis est particeps. Utraque autem haec medicamenta liquari possunt, ac non ut lapides et cadmia et arena liquationem respiciunt, sed celerrime liquantur, ubi oleo additum nonnihil aceti est, liquantur tamen etiam admixta aqua, sed diutissima coctione. Porro ceu in Cypro cadmiam quae in montibus et rivis nascitur accipiebam, quae et ipsa lapidis, ut dixi, species est, ad eundem modum molybdaenam multam

Ed. Chart. XIII: [267.]

Ed. Bas. II. (127.)

παμπολλοῖς ἅμα τοῖς ἄλλοις λίθοις ἐθιασάμην κατὰ τὴν εἰς Ἐργαστήρια φέρουσαν ὁδὸν ἀπὸ Περγάμου. καλεῖται δ' Ἐργαστήρια κώμη τις, ἐν ἣ καὶ μέταλλά ἐστι, μεταξὺ Περγάμου καὶ Κυζίκου, σταδίους ἀπέχουσα Περγάμου τετρακοσίους τεσσαράκοντα.

[κγ. Περὶ μόλυβδου.] Μόλυβδος δυνάμειός ἐστι ψυκτικῆς· ἔχει γὰρ οὐ μόνον ὑγρὰν οὐσίαν πολλὴν ὑπὸ ψύξεως πεπηγυῖαν, ἀλλὰ καὶ ἀερῶδη, τῆς γερῶδους ὀλίγης μετέχων, ὅτι μὲν οὖν ὑγρὰν οὐσίαν ἔχει πλείστην ὑπὸ ψύξεως πεπηγυῖαν ἢ γινομένη διὰ ταχέων, ἐπειδὰν ὁμιλήσῃ πυρὶ, χύσις τε καὶ ῥύσις αὐτῷ γινέσθω σοι τεκμήριον. ὅτι δὲ καὶ ἀερῶδη, σημεῖον τόδ' ἐστίν. μόλυβδος μόνος ὧν ἴσμεν αὐξάνεται καὶ ὄγκῳ καὶ σταθμῷ, κατατιθέμενος ἐν οἴκοις καταγείοις ἄερα θολερὸν ἔχουσιν, ὡς εὐρῶτος πληροῦσθαι ταχέως τὰ κατ' αὐτοὺς κείμενα· καὶ οἱ τοὺς πόδας δὲ τῶν ἀνδριάντων συνδοῦντες τοῖς λίθοις μόλυβδοι πολλάκις ὥφθησαν ἠϋξημένοι. καὶ τινες εἰς τοσοῦτον ἤρθησαν ὄγκον, ὥς ἀποκορμάννυσθαι τῶν λίθων ὁμοίως κρυστάλλῳ. ταῦτα

cum alijs projectam lapidibus conspexi in via quae ad Ergasteria ducit a Pergamo. Vocatur autem Ergasteria pagus quidam in quo et metalla sunt inter Cyzicum et Pergamum quadringentis et quadraginta stadiis distans a Pergamo.

[23. De plumbo.] Plumbum facultatis est refrigerantis. Siquidem non multam habet substantiam humidam a frigore congelatam coactamque, sed et aëream, paucam autem terream. Igitur quod plurimum habet essentiae humidae a frigore coactae, indicium tibi esto quod ubi admotum est igni celeriter fundatur fluatque. Quod vero et aëreae sit particeps, hoc habeto signum. Omnium quae novimus unicum plumbum tum mole ipsa tum pondere augetur, si condetur in aedibus subterraneis aërem habentibus turbidum, ita ut quaecunque illic ponantur, celeriter situm colligant. Tum etiam plumbea statuarum vincula, quibus earum pedes annectuntur, saepenumero crevisse visum est et quaedam adeo intumuisse ut ex lapidi-

Ed. Chart. XIII. [267.]

Ed. Bas. II. (127.)

μὲν οὖν πιθανὰ πρὸ τῆς πείρας γνωρίσματα τῆς ὑγρότητός
τι καὶ ψύξεως αὐτοῦ. τὰ δ' ἐπιστημονικά τε καὶ βέβαια
διὰ τῆς πείρας γινώσκεται. θυίαν γοῦν σκευάσας ἐκ μολύ-
βδου, μετὰ δοίδυκος μολυβδίνου βαλὼν εἰς αὐτὴν, ὃ τι ἂν
ἐθέλοις ὑγρὸν, εἰ τρίβοις, ὥς ἀνέῃναι χυλὸν τινα τὸν τε δοί-
δυκα καὶ τὸν μολυβδον, τὸ γεννώμενον ἐξ ἀμφοῦν εὐρήσεις
πολὺ ψυχρότερον τὴν δύναμιν ἢ τὸ ὑγρὸν ἐτύγχανεν ὄν.
ἔξεστι δ' ἐμβάλλειν σοι καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον λεπτὸν ὑδατώδη
καὶ ἔλαιον καὶ πᾶν ὅτιοῦν τοιοῦτον. εἰ δὲ καὶ μᾶλλον βού-
λοιο τὸν χυλὸν ἐμψυκτικὸν ποιῆσαι, τὸ ἔλαιον ὀμφάκινον
ἢ ῥόδινον ἢ μήλινον ἢ μύρσινον ἔστω. τῷ δὲ γεννωμένῳ
χυλῷ χρώμενος εἷς τε τὰς ἐν ἔδρᾳ μεθ' ἑλκῶν ἢ στολίδων
ἀνεχομένας φλεγμονάς, εἷς τε τὰς ἐν αἰδοίοις καὶ ὄρχεσιν
καὶ τιτθοῖς, ἄριστον ἔξεις φάρμακον. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ
τῶν ἄλλων ἀπάντων ρευμάτων ἀρχομένων, ὅσα τε βομβῶ-
σιν ἢ ποσὶν ἢ τοῖς ἄλλοις ἄρθροις ἐγκατασκήπτει, καὶ μέν-
τοι καὶ τοῖς ἑλκεσι τοῖς κακοήθεσιν, ὥς καὶ πρὸς τὰ καρ-

bus dependerent cryfalli modo verrucæ. Atque hae pro-
babiles quidem sunt humiditatis ejus frigiditatisque notae
priusquam experiaris. Caeterum scientificae et certae per
experientiam cognoscuntur. Praeparato igitur mortario
simulque pistillo utrisque ex plumbo infunde quemlibet
liquorem, itaque terito ut et pistillus et plumbeum mor-
tarium succum quendam reddant, id quod ex utroque
constabit, multo erit frigidius quam liquor ipse fuerat.
Licet autem et aquam et vinum tenue aqueum et oleum
injicere aut quidvis ejusmodi. At si etiam plus efficere
succum voles refrigeratorium, oleum omphacinum aut ro-
faceum aut melinum aut myrtinum. Porro si suco qui
proveniet uti voles, optimum habebis remedium et ad phle-
gmonas in sede cum ulcere aut rugis et ad eas quae in
pudendis testibusque et uberibus consistunt, similiter ad-
versus caeteras omnes fluxiones incipientes, quae aut in
inguina aut in pedes aut in alium quemvis articulum decum-
bunt. Sed et ulceribus rebellibus utile est; nam ad can-

Ed. Chart. XIII. [267. 268.]

Ed. Bas. II. (127. 128.)

κινώδη χρησάμενος αὐτῷ θαυμάσεις τὸ φάρμακον. εἰ δὲ βούλει διὰ ταχέων πλείστον ἀθροῖσαι τοῦ μολύβδου χυλόν, ἐν ἡλίῳ πειρῶ τρίβειν ἢ ὅπως οὖν ἀέρι θερμῷ γεγονότι. πολύχρηστον δ' ἔσται σοι τὸ φάρμακον, εἰ καὶ τῶν ψυκτικῶν χυλῶν ἐμβαλὼν τρίβοις, ὅλον αἰεζῶν, κοτυληδόνης καὶ σέρεως καὶ θριδακίνης καὶ χονδρίλης καὶ ψυλλίου καὶ ὄμφακος καὶ ἀνδράχνης. [268] ὅσα δὲ τούτων οὐ μεθήσει ῥαδίως χυλόν, ὥσπερ καὶ ἡ ἀνδράχνη, μινύειν αὐτοῖς τινα τῶν ἄλλων ὑγρῶν, ὅς τις καὶ ὁ τῆς ὄμφακος ἔστιν, ὃς καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐμβαλλόμενος τῇ προειρημένῃ θυνίᾳ, κάλλιστον ἐμψυκτικὸν ἐργάζεται φάρμακον. ἀλλὰ καὶ πλατυνθεῖς ὁ μολύβδος ἄνευ τῶν ἄλλων τινός, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν μόνος, ὑποστόρεσμα γίνεται ταῖς ψόαις τῶν ἀσκούντων ἀθλητῶν, ὅταν ὀνειρώττωσιν, φανερώς ἐμψύχων αὐτούς. καὶ πορλεπῖς ἐκ μολύβδου λεπτὴ γενομένη καλῶς ἐπιδεδεῖσα κατὰ γαγγλίου (128) τελέως ἡφάνισιν αὐτό. καλῶς δ' ἐπιδήσει πᾶς ὁ μεμαθηκὴς ὑφ' Ἱπποκράτους κατὰ τὸ σῖνος ἐρείδειν μᾶλλον ἢ ἐνθεν καὶ ἐνθεν. οὐδὲν οὖν θαυμαστόν ἐστιν οὐδὲ

crofa eo utens virtutem medicamenti mirabere. Quod si celeriter multum succi plumbei voles colligere, conare in sole terere aut quocunque certe modo aëre calefacto. Multo autem utilissimum habebis medicamentum, si affuso refrigerantium succorum quopiam teras, cen sempervivi, cotyledonis, intybi, lactucae, chondriles, psyllii, omphacis, portulacae. Porro siqua horum non facile in succum solvuntur, velut portulaca, miscoeto illis aliorum succorum quempiam, velut omphacis, qui et ipse per sese praedicto mortario inditus medicamentum efficit refrigeratorium longe pulcherrimum. Quin et in laminam diductum plumbum ipsum per sese athletarum sese exercitantium lumbis insternitur, ubi Veneris somniis vexantur, scilicet nimirum haud obscure eos refrigerans. Sed et bractea tenuis ex plumbo facta probe ganglio illigata plane ipsum dissipat. Illigabit autem probe quisquis ab Hippocrate didicerit in ipsam noxam potius firmandum quam hinc vel inde. Mirum ergo non est, si

Ed. Chart. XIII. [268.]

Ed. Bas. II. (128.)

τὸν κεκαυμένον μόλυβδον, ὅταν πλυθῇ, ψυκτικῆς γίνεσθαι δυνάμειος, πρὸ πλυθῆναι δὲ μικτῆς ἐστὶν δηλονότι. καὶ τοῦτο μὲν οὖν αὐτὸ τὸ φάρμακον ὁ κεκαυμένος μόλυβδος ἀγαθὸν ἐστὶν πρὸς τὰ κακοηθενόμενα τῶν ἐλκῶν. ὅταν δὲ πλυθῇ, πολὺ μᾶλλον εἰς τε πλήρωσιν αὐτῶν καὶ συνούλωσιν ἄριστον γίνεται φάρμακον. ἀρμόττει δὲ καὶ τοῖς χειρωνακίοις καλουμένοις καὶ καρκινώδεσιν ἅπασιν αὐτός, τε καθ' ἑαυτὸν καὶ τισὶ τῶν ἀπουλωτικῶν φαρμάκων μινγνύμενος, οἷόν ἐστι καὶ τὸ διὰ τῆς καδμείας. χρὴ δὲ λύειν μὲν ἐν ἀρχῇ, εἰ πολὺς ὁ ἰχώρ εἴη, καθ' ἑκάστην ἡμέραν· εἰ δὲ μὴ, διὰ τρίτης ἢ καὶ διὰ τετάρτης. ἐπικεῖσθω δὲ ἔξωθεν ἐξ ὕδατος ψυχροῦ σπόγγος, ὃς ὅταν ξηραίνεται, βρεχέσθω. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ πλεον ἢ κατὰ τὴν προκειμένην πραγματείαν εἴρηται, διὰ τὴν οἰκειότητα τοῦ λόγου προαχθέντος μου. καιρὸς δ' ἤδη πρὸς τὰ συνεχῇ μετιέναι.

[κδ'. Περὶ ὀστράκου.] Ὀστράκον ξηραντικῆς τ' ἐστὶ καὶ ὀυπτικῆς δυνάμειος, μάλιστα δὲ τὸ ἐκ τῶν κλιβάνων, τῷ κατωπιῆσθαι. διὸ καὶ τῶν ἐμπλάστρων ἦν ὀνομάζουσιν

plumbum crematum, ac rursus ablutum refrigerantis efficiatur facultatis, quum ante lotionem mixtae fuerit. Et hoc ipsum medicamentum, nempe plumbum combustum, bonum est ad ulcera rebellia. Ubi vero lotum fuerit, multo optimum medicamentum est et ad ulcerum impletionem et ad eadem cicatrice obducenda. Convenit et chironieis quae vocant ulceribus et cancrofis et putredinosis omnibus, tum ipsum per sese tum medicamentorum ad cicatricem perducuntium quibusdam commixtum, quale est quod ex cadmia conficitur. Caeterum solvendum est principio, si copiosa sit sanies, quotidie, si minus, tertio aut quarto quoque die. Verum foris spongiam imposito aquae frigidae, quae si deficcetur, rursus mergatur. Sed haec fusius quam pro instituto diximus, plusculum sermonis affinitate provecti. At tempus jam est sequentia deinceps persequi.

[24. De ostraco, testa.] Testa deficcandi vim possidet atque abstergendi, maxime quae ex fornacibus est, quod videlicet testa sit. Quocirca emplastrum quod vocant he-

Ed. Chart. XIII. [268.]

Ed. Bas. II. (128.)

ἡφαιστιάδα, διὰ τούτου σκευαζομένη κάλλιστον ἐπουλωτικὸν γίνεται φάρμακον.

[κέ. Περί πομφόλυγος καὶ σποδίου.] Πομφόλυξ γίνεται μὲν καὶ κατὰ τὴν τοῦ χαλκοῦ καμινείαν, ὥσπερ καὶ ἡ καδμεία. γίνεται δὲ καὶ αὐτῆς τῆς καδμείας καμινευομένης καὶ κατὰ τε τὴν Κύπρον, ἐπεὶδὴ τὴν παρασκευὴν οὐκ εἶχεν εἰς τὴν τοῦ χαλκοῦ καμινείαν ὁ ἐπίτροπος, ἐκέλευσεν ἔξ αὐτῆς τῆς καδμείας σκευασθῆναι παρόντι καὶ θεωμένῳ πομφόλυγα, κατὰ μικρὰ θραύματα τῆς καδμείας ἐπιβαλλομένης τῷ πυρὶ, προσκειμένῳ αὐτῷ δηλονότι χαλκευτικῆς φύσεως. ὁροφος δ' ἦν τις στεγανὸς ὑποδεχόμενος τὸν ἀναφερόμενον αἶθαλον, καμινευομένης τῆς καδμείας, ὃν ἀθροίσας ἔσχον πομφόλυγα. τὸ δ' ἀντικαταφερόμενον κάτω καὶ πῖπτον ἐπὶ τοῦδαφος ἡ καλοῦμένη σποδός ἐστι, πλείων ἀθροίζομένη κατὰ τὰς τοῦ χαλκοῦ καμινείας. ἔνιοι δὲ σπόδιον οὐδετέρως αὐτὴν ὀνομάζουσιν, ὃ δοκεῖ παραπλησίαν δύναμιν ἔχειν τὸ καλούμενον ἀντισπόδιον. ἐγὼ δ' οὐδέποτε ἐχρησάμην αὐτῷ διὰ τὸ δαψιλῆ ἔχειν αἰεὶ τις πομφόλυγα. ταύτην γὰρ ἔχων τις οὐδ'

phaestiada ex hac praeparata videlicet optimum est medicamentum inducendae cicatrici.

[25. *De pompholyge et spodio.*] Pompholyx fit et in aeris fornace, velut et cadmia, fitque et dum in fornacibus cadmia uritur, ut in Cypro. Quum enim praefectus ad aeris fornacem instructas res non haberet, praecepit ex ipsa cadmia praeparari, praesentibus atque inspectantibus nobis pompholyga, videlicet minutis cadmiae fragmentis in ignem coniectis, addito videlicet eo quod aeris naturam habet. Camera quaedam erat incurva, nusquam pertusa, sed integra quae egestam ab usta cadmia favillam excipiebat, quam ubi collegissent, habebant pompholyga. At quod reflectens in pavementum recidebat, spodos est quam vocant, quae plurima, ubi aes in fornacibus uritur, colligi assolet. Quidam eam spodium neutro genere pronunciant, cui videtur similem habere facultatem quod vocant antispodium. At ego illo usus sum nunquam, quum large mihi semper pompholyx suppeteret. Nec enim quisquam, ubi haec adsit, spodio uti

Ed. Chart. XIII. [268. 269.]

Ed. Bas. II. (128.)

ἂν τῷ σποδίῳ χρῆσαιτο, μήτοι γε τῷ ἀντισποδίῳ. φάρμακον δ' ἔστιν ὁ πομφόλυξ, εἰ πλυθείη, σχεδὸν ἀπάντων ὅσα ξηραίνειν ἀδήκτως πέφυκε προφερέστατον, ὅθεν εἰς τε τὰ καρκινώδη τῶν ἐλκῶν ἔστιν ἐπιτήδειος καὶ τᾶλλα τὰ κακοήθη πάντα. [269] μίγνυται τοιγαροῦν εἰς τε τὰ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ρεύματα συντιθέμενα κολλύρια καὶ ὅσα φλυκταίνουσιν τὰς ἐν αὐτοῖς ἢ ἔλκη θεραπεύει, καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὴν ἔδραν τε καὶ αἰδοῖον ἔλκη. καὶ κάλλιστόν ἐστι φάρμακον ἀδήκτως, ὡς ἔφην, ξηραῖνον. ἀλλ' οὐ τῆς προκειμένης πραγματείας τὸ χρονίζειν ἐν τούτοις,

[κστ'. Περὶ σανδαράκης.] Σανδαράκη καυστικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὥσπερ τὸ ἀρρηνικὸν ὀνομαζόμενον. εἰκότως οὖν εἰς τε τὰς διαφορητικὰς δυνάμεις αὐτὴν μίγνυνουσιν καὶ τὰς ῥυπτικὰς.

[κζ'. Περὶ σάνδικος.] Σάνδιξ ὁποίας ἐστὶν δυνάμεως τῷ περὶ ψιμμυθίου λόγῳ ῥηθήσεται.

[κη'. Περὶ σκωρίας.] Σκωρία πᾶσα ξηραντικὸν ἱκανῶς ἐστὶ φάρμακον, ἡ δὲ τοῦ σιδήρου μάλιστα. καὶ λειοτάτην γε

velit, nedum antispodio. Est autem pompholyx medicamentum prope omnium quae citra morsum desiccant, si elota fuerit, praestantissimum; quamobrem ad ulcera cancrifera idonea est et ad alia omnia maligna. Itaque inditur collyriis quae ad oculorum imponuntur fluxiones quaeque bullas five pustulas in eis natas aut ulcera curant. Praeterea ad pudendorum ac sedis ulcera optimum est medicamentum nimirum sine morsu, ut dixi, desiccans. Sed non est hujus negotii in istis diutius immorari.

[26. De sandaraca.] Sandaraca urentis est facultatis ceu arsenicum quod vocant. Merito itaque eam digerentibus facultatibus commiscet atque extergentibus.

[27. De sandice.] Sandix qua sit facultate praedita, in sermone de psimmythio explicabitur.

[28. De scorïa.] Scorïa omnis reficcatorium medicamentum est, potissimum autem ferri. Siquidem ad lae-

Ed. Chart. XIII. [269.]

Ed. Bas. II. (128.)

ποιῶν αὐτὴν ἐν ὅξει δριμυτάτῳ, καὶ μετὰ ταῦθ' ἐψῶν εἰς τε τὰ πυορροῦντα τῶν ὠτῶν χρονίως χρῶμαι φαρμάκῳ ξηραντικωτάτῳ, ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἰδόντας σκευαζόμενον αὐτὸ καὶ ἀπιστεῖν αὐτῷ πρὸ τῆς πείρας, εἰ ἀναδέχεσθαι δύναται τὰ ὦτα τοιούτου φαρμάκου. τὴν δὲ τοῦ ἀργυρίου σκωρίαν ἰδίως προσαγορεύουσιν ἔλκυσμα, καὶ μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστοις τισὶ ξηραντικῆς δηλονότι δυνάμεως οὖσιν.

[κθ'. Περὶ στίμμεως.] Στίμμι. πρὸς τῇ δυνάμει τῇ ξηραντικῇ καὶ στύψιν ἔχει τὸ φάρμακον τοῦτο, διὸ καὶ τοῖς ὀφθαλμικοῖς φαρμάκοις μίγνυται τοῖς τ' ἀναπλαττομένοις εἰς τὰ καλούμενα κολλύρια καὶ τοῖς ξηροῖς, ἃ δὴ ξηρὰ κολλύρια προσαγορεύουσιν.

[λ'. Περὶ στυπτηρίας σχιστῆς καὶ στρογγύλης καὶ ὑγρᾶς.] Στυπτηρία. τούτου τοῦ φαρμάκου καὶ τὸννομα παρωνόμασται τῇ στύψει, σφοδροτάτην γὰρ αὐτὴν ἔχει. παχυμεροῦς δ' ὄντος αὐτοῦ, λεπτομερεστέρα πῶς ἐστὶν τῶν ἄλλων στυπτηριῶν ἢ σχιστὴ καλουμένη, μετ' αὐτὴν δ' ἡ

vorem redigens ipsam in aceto quam acerrimo, posteaque decoquens ad aures quae longo jam tempore pure fluxerunt, ea utor pro medicamento maxime exiccatorio adeo ut mirentur qui praeparantem me vident, et ante rei periculum fidem non habeant, aures tale posse ferre medicamentum. Porro argenti scoriam proprie helcysma appellant. Verum emplastris quibusdam, quippe quae reficcatoriae facultatis sit commiscetur.

[29. *De stimmi.*] Stimmi. Ad facultatem desiccantem adjunctam habet hoc medicamentum astrictionem. Quamobrem et ocularibus medicinis commiscetur, et illis scilicet, quae conformantur in collyria quae vocant, et ficcis quae utique sicca collyria cognominant.

[30. *De alumine fissili, rotundo et humido.*] Alumen. Hujus medicamenti nomen ab astrictione deductum est, nam adest illi vehementissima. Caeterum quum sit crassarum partium, tenuiorum quodammodo partium est quod vocatur fissile. Proxime est rotundum et astragalote. Admodum au-

Ed. Chart. XIII. [269. 270.]

Baf. II. (128.)

στρογγύλη καὶ ἀστραγαλωτή. παχυμερὴς δ' ἰκανῶς ἢ θ' ὑγρὰ καὶ ἡ πλακίτις τε καὶ ἡ πλινθίτις ὀνομαζομένη.

[λα'. Περὶ τιτάνου.] Τίτανος, ἡ μὲν ἄσβεστος καίει σφοδρῶς, ὡς ἐσχάραν ποιεῖν, ἡ σβεσθεῖσα δὲ παραχρῆμα μὲν ἐσχαροῖ καὶ αὐτῇ, μεθ' ἡμέραν δὲ μίαν ἢ δευτέραν ἥττον καίει καὶ ἥττον ἐσχαροῖ, μετὰ δὲ χρόνον οὐδ' ὅλως ἐσχάρας ἐργάζεται. θερμαίνει δ' ἔτι καὶ διατῆκει τὰς σάρκας. εἰ δὲ πλυθεῖη, τὴν μὲν δῆξιν ἐναποτίθεται τῷ ὕδατι καὶ ποιεῖ τὴν καλουμένην κονίαν, αὐτῇ δ' ἀδήκτως ξηραίνει. καὶ εἰ δὲ γέ ἢ τρεῖς ἢ πλεονάκις πλυθεῖη, τελέως ἀδήκτος γίγνεται καὶ ξηραίνει γενναίως ἄνευ δῆξεως.

[270] [λβ'. Περὶ ὕδραργυρου.] Ὑδράργυρος οὐκ ἔστι τῶν αὐτοφυῶν φαρμάκων, ἀλλὰ τῶν σκευαζομένων, ὥσπερ ψιμνυθίον τε καὶ ὁ ἰὸς καὶ ψωρικόν καὶ λιθάργυρος. ἔχω δ' αὐτῆς οὐδεμίαν πείραν οὐθ' ὡς ἐναιρούσης, εἰ καταποθείη, οὐτ' ἔξωθεν ἐπιτιθεμένης.

tem crassarum partium est tum liquidum tum placites et plinthites appellatum.

[31. *De calce.*] Calx, viva quidem vehementer urit, adeo ut crustas efficiat, extincta vero protinus etiam crustam molitur et ipsa, at post diem unum aut alterum minus urit, minusque inducere crustam potest, at vero temporis progressu prorsum nec crustam quidem gignere queat, tametsi etiamnum calefaciat carnemque liquet. Porro si lavetur in aqua, suam mordacitatem exuit efficitque nuncupatum lixivium. At ipsa absque morfu reliscat, ac si bis terque aut amplius abluta fuerit, plane mordacitatis expers constituitur ac strenne absque mordacitate exiccat.

[32. *De hydrargyro.*] Hydrargyrus non est ex sponte nascentibus medicamentis, sed ex iis quae praeparantur, velut cerussa, aerugo, psoricum, lithargyros. Nullum autem ejus feci periculum, neque quod interimat, si devoretur, neque ubi foris admota sit.

Ed. Chart. XIII. [270.]

Ed. Bas. II. (128, 129.)

[λγ'. Περὶ φύκους.] Φῦκος ὁποίας ἐστὶ δυνάμειος ἐν τῷ περὶ ψιμνυθίου λόγῳ ῥηθήσεται.

[λδ'. Περὶ χαλκάνθου.] Χάλκανθος. ἱστορεῖται μοι καὶ περὶ χαλκάνθου κατὰ τύχην εἰς χαλκίτιν μεταβάλλοντι. ἐκόμισα γὰρ καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐκ τῆς Κύπρου πάμπολυ. τὸ δ' ἐξωθεν αὐτοῦ πᾶν, ὥς μετὰ ἔτη σχεδὸν ἢ χαλκίτις ἐγένετο, τοῦ ἔνδον ὄντος ἐπὶ χαλκάνθου. διὸ καὶ φυλάττω μέχρι νῦν ἐπὶ τὸ μεταβάλλον οὕτως ἐπιτηρῶν, ὅπως ἄχοι τοῦ βάθους ἢ μεταβολῇ προσ(129)έρχεται καθ' ἕκαστον ἔτος, ὥσπερ τῆς χαλκίτεως εἰς τὸ μίση, ὥς προεῖρηται. θανμάσαι δ' ἐστὶν ἐπὶ τοῦ φαρμάκου τούτου πῶς ὑγχυροτάτη στύψις μέμιχται θερμότης οὐκ ἀγεννής. δῆλον οὖν ὅτι ταριχεῦσαι μάλιστα πάντων δύναται τὰς ὑγρὰς σάρκας ἐκδπανῶν μὲν τῇ θερμότητι τὴν ὑγρότητα, τῇ στύψει δὲ συνάγον καὶ πιλοῦν τὴν οὐσίαν. ἐν τούτῳ γὰρ τοι τῷ ἔργῳ προσεκθλίβει μὲν τι καὶ αὐτῆς τῆς ὑγρότητος, σφίγγει δὲ καὶ ξηραίνει καὶ συνάγει πρὸς ἑαυτὴν ὅλης τῆς σαρκὸς τὴν

[33. *De fucus.*] Fucus cujusnam sit facultatis ubi de cerussa agetur exponam.

[34. *De atramento futorio.*] Atramentum futorium. Forte fortuna et chalcanthum in chalcitin transire consexi. Asportavi enim ex Cyprio et hujus medicamenti ingentem copiam. Extimum ejus omne post annos plus minus viginti chalcitis effectum est, intima ejus parte chalcanthi speciem servante. Quamobrem et usque in hunc diem quod sic mutatur aservo, observans dum ad imum usque volventibus annis procedat mutatio, ceu chalcitidis quoque in mify, ut est ante positum. Caeterum mirari subit de hoc medicamento, quo pacto vehementissimae astrictioni admixta est caliditas non infirenuat. Constat ergo quod omnium maxime condire servareque carnes humidat potest, nimirum caliditate humiditatem absumens, atque astrictione substantiam contrahens atque constipans, hoc enim opere nonnihil etiam humiditatis ipsius exprimit. Constringit vero, desiccat atque contrahit in sese totius substantiam carnis.

Ed. Chart. XIII. [270.]

Ed. Bas. II. (129.)

οὐσίαν. ἐν δ' οὖν τῇ Κύπρῳ, καθ' ὃν ἐγὼ καιρὸν ἐγενό-
μην ἐν αὐτῇ, τὸ φάρμακον τοῦτο τόνδε τὸν τρόπον ἐθεα-
σάμην ἀθροιζόμενον. οἶκος ἦν μέγας μὲν, οὐ μὴν ὑψηλός
γε προκείμενος τῆς εἰς τὸ μέταλλον εἰσόδου. καὶ τούτου τοῦ
οἴκου κατὰ τὸν ἀριστερὸν τοῖχον, ὅστις ἦν τοῖς εἰσιούσιν
κατὰ χεῖρα δεξιάν, ἐξεπεκόλαπτο διῶρυξ εἰς τὸν συνεχῇ λό-
φον, εὖρος μὲν ὡς ψαύειν ἀλλήλων τρεῖς ἄνδρες, ὕψος δὲ
ὡς τὸν μακρότατον ἄνθρωπον ὀρθὸν δύνασθαι βαδίζειν. ἡ
δὲ διῶρυξ αὕτη κατάντης μὲν, οὐ μὴν ὀξεῖά γε καὶ κριμνώ-
δης. ἐπὶ τῷ τέλει δ' αὐτῆς οὔσης ὡς σταδιαίας λάκκος
ὑδατος χλωροῦ τε καὶ παχέος χλιαροῦ μεστός ἦν. ἐν ἀπάσῃ
δὲ τῇ καταβάσει θερμασία παραπλησία τῇ κατὰ τοὺς πρώ-
τους οἴκους τῶν βαλανείων, οὓς εἰώθασιν προμαλακτῆρια
καλεῖν. τὸ δὲ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀθροιζόμενον ὕδωρ πλη-
θος ἦν ἀμφορέων Ῥωμαϊκῶν ὡς ὀκτώ, κατὰ σταγόνας μι-
κράς, ἐν ταῖς τέτταρσιν καὶ εἴκοσιν ὥραις ὅλης τῆς ἡμέρας
καὶ νυκτὸς ἐκ τοῦ διατιτραμένου λόφου καταφερόμενον.
ἀναφέροντες οὖν τὸ ὕδωρ τοῦτο πιδῆται τινες ἐνέβαλον
πνέλοις τετραγώνοις κατὰ τὸν προκείμενον οἶκον, ἐκ κερα-

Porro quo tempore in Cypro diverfabar, hunc in modum
medicamentum hoc colligi conspexi. Dompus erat magna
quidem, sed humilis ingressui in metallum objecta. Ad pa-
rietem autem domus sinistrum, qui erat ingredientibus dex-
ter, effossus erat specus in continentem collem ea latitu-
dine, ut tres sese viri in eo contingerent, tanta vero alti-
tudine, ut viro summe procero recto liceret incedere. Spe-
cus hic declivis quidem erat, non tamen praeceps ac prae-
ruptus. Porro ad finem ejus quasi in stadium porrecti
lacus erat aquae viridis et crassae tepidae plenus. At in
toto descensu calor similis qualis in primis balneorum ae-
dibus percipitur, quas promalacteria appellare consueve-
runt. Aqua vero quotidie guttatim ex pertuso colle destil-
lans, quatuor et viginti horis totius diei ac noctis colligi
assolet ad amphoras Romanas quasi octo. Eam vincti qui-
dam in piscinas quasdam quadratas fictiles, in domo ad in-
gressum posita fitas efferebant, in quibus paucis diebus con-

Ed. Chart. XIII. [270. 271.]

Ed. Bas. II. (129.)

μίωv γεγοννύαις, ἐν αἷς πηγνύμενος ἡμέραις ὀλίγαις ἐγίνετο χάλκανθος. ἐμοὶ δ', ὅποτε κατέβην ἐπὶ τὸ πέρας τοῦ ὀρύγματος, ἔνθα τὸ χλιαρόν τε καὶ χλωρόν ὕδωρ ἡθροίζετο, καὶ ἡ ὁδὸς τοῦ ἀέρος ἐφαίνετο πνιγώδης καὶ δύσφορος, ὅξουσα χαλκίτεώς τε καὶ ἰοῦ. τοιαύτην δ' εἶχε ποιότητα καὶ αὐτὸ τὸ ὕδωρ γεγόμενον. ταῦτ' ἄρα καὶ γυμνοὶ καὶ μετὰ σπουδῆς τοὺς ἀμφορέας ἀνεκόμενον οἱ πεδῆται καὶ πλείω χρόνον οὐχ ὑπέμενον ἐνδιατρίβειν, [271] ἀλλὰ ταχέως ἀνέτρεχον, ἐκατέρωθεν ἐν τοῖς τοίχοις τοῦ ὀρύγματος, λύχνων καιομένων ἐκ συμμέτρου διαστήματος, οἷτινες οὐδ' αὐτοὶ χρόνον ἐξήρουν μακρόν, ἀλλ' ἐσβέννυντο τάχιστα. τὸ δ' οὖν ὀρυγμα τοῦτο κατὰ βραχὺ διαρύχθαι παρ' αὐτῶν ἤκουον σὺν ἔτεσι πολλοῖς. τουτὶ γὰρ ἔφασαν, ὃ νῦν ὄρεας, ἀπὸ τοῦ λόφου καταφερόμενον εἰς τὸν λάκκον ὕδωρ χλωρόν ἐλαττον εἶωθεν αὐτοῦ γίνεσθαι κατὰ βραχὺ, καπειδὰν ἐγγὺς ἢ τοῦ παύσασθαι, πάλιν ὑπορύττουσιν οἱ πεδῆται τὸ συνεχές τοῦ λόφου. καὶ ποτε πρόσθεν ἔπεσεν ἀθρόως τὸ διορυττόμενον, ὥς ἀποκτεῖναι μὲν πάντας αὐτοὺς, ὅλην δὲ διαφθεῖραι τὴν ὁδόν.

crescebat, fiebatque chalcanthus. Mihi vero, ubi ad terminum effossi specus descendissem, ubi videlicet tepida haec viridisque aqua colligitur, aëris odor visus est suffocans et toleratu difficilis, chalcitin aeruginemque redolens. Et aqua quoque gustu praeferebat qualitatem ejusmodi. Eapropter et nudi et cum summa festinatione amphoras vincti exportabant, nec longiorem illic moram perferre poterant, sed celeriter recurrebant. Accensi autem erant mediocribus in specu intervallis lychni, qui nec ipsi longo tempore durabant, sed celerrime exstinguebantur. Hunc ergo specum pedetentim excavatum multis annis ab iis tunc didici. Haec enim inquiebant aqua viridis, quam vides ex colle in lacum manantem, sensim se ipsa minor effici assolet. At ubi prope adest ut desinat, rursus vincti, quod continens est ipsius collis perfodere pergunt. Evenitque aliquando olim ut subito quicquid perfossum esset concideret, omnesque ad unum occideret ac totam viam corrumpere. Id ubi fit

Ed. Chart. XIII. [271.]

Ed. Bas. II. (129.)

ὅταν σὺν τοῦτο γένηται, πάλιν ἄλλην ὁπὴν ποιησάμενοι δι-
 ούττουσιν, ἄχρις ἂν ὑπακούσῃ τὸ ὕδωρ ταῦτά σοι περὶ χαλ-
 κάνθου λέγειν εἶχον, ἴσως μὲν οὖν οὐκ ἀναγκαῖα, γινώσκει-
 σθαι μέντοι μᾶλλον ἢ ἀγνοεῖσθαι βελτίω. μέμνησο δ' ὅτι
 κατὰ τὴν ἀριστερὰν εἰσιόντων χεῖρα τὸ τοῦ σώρεως καὶ χαλ-
 κίτεως καὶ μίσυος ἔφην ἐωρᾶσθαι μοι μέταλλον, ὥστ' ἐκ τού-
 των ἐπινοῆσαι μοι δύνασθαι τὸ διηθούμενον ὕδωρ ὄμβριον
 ἐν τῷ λόφῳ περικλύζειν τε καὶ περιπλύνειν ὅλην ἐκείνην τὴν
 γῆν, ἔξ ἧς αὐτοφυῶς μὲν ἐγένετο τὸ σῶρον καὶ μίσυ καὶ
 χαλκίτις καὶ καμινεύομενος δὲ χαλκὸς καὶ καδμεία καὶ πομφό-
 λυξ καὶ, σπόδιον καὶ διφρυγές.

[λέ. Περὶ χαλκίτεως.] Χαλκίτις, εἶρηται περὶ αὐτῆς ἐν
 τῷ περὶ μίσυος λόγῳ, νῦν οὖν ἀρκέσει τοσοῦτον εἰπεῖν, ὥς
 μεμιγμέναις ἔχει τὴν τε στυπτικὴν καὶ δριμεῖαν δύναμιν. εἰ-
 κρατεῖ δ' ἡ δριμεῖα σφοδρὰ τις οὕσα μέχρι τοῦ καίειν τε τὴν
 σάρκα καὶ τὴν καλουμένην ἐσχάραν ἐργάζεσθαι. καὶ θέν δὲ
 τὸ φάρμακον τοῦτο δάκνει μὲν ἥττον, ξηραίνει δ' οὐχ ἥττον,
 ἀποτίθεται δὲ καὶ τῆς στυψέως οὐκ ὀλίγον, ὥστε πάντη

alio forāmini fodiendo eousque insistant, quoad rursam aqua
 illis adfit. Haec habui quae tibi de chalcantho exponenda
 censerem, et sane fortasse non necessaria, caeterum quae
 scire praeſtaret quam ignorare. Memineris autem quod ad
 sinistram manum ingredientibus conspectum nobis dixerim
 metallum foreos, chalciteos et misyos, ut ex iis conjicere
 liceat aquam pluviam totius collis terram illam colluere
 atque abluerē, ex qua sponte quidem fiebat fory, misy et
 chalcitis, et per fornaces aēs, cadmia, pompholyx, spodium
 et diphryges.

[35. De chalcitide.] Chalcitis. Dictum de ea est in
 sermone de misy, nunc autem tantum dixisse sufficiat, quod
 mixtas habeat astringentem acremque facultates. Caeterum
 vincit acris, ut quae adeo est vehemens ut carnem urat
 vocatamque escharam efficiat. Usum hoc medicamentum
 minus quidem mordicat, caeterum non minus desiccet, sed
 et astrictionis non parum amittit. Itaque undequaque me-

Ed. Chart. XIII. [272.]

Ed. Bas. II. (129.)

ρῶς γε δάκνει, διαφορητικῇ γε μὴν ἱκανῶς ἐστὶν καὶ ἡραν-
τικῇ. ἔνιοι μὲν οὖν τὸ μεταλλευόμενον μόνον οὕτως ὀνο-
μάζουσιν, ἔνιοι δὲ τὸ σκευαζόμενον ἐν θυίᾳ χαλκῇ καὶ δοί-
δυκι χαλκῷ δι' οὗρου παιδὸς, ὅπερ ἔνιοι κατὰ τὰς διαφο-
ρὰς τῶν ἰῶν ἀριθμοῦσιν. ἄμεινον δὲ θέρουσιν αὐτὸ σκευάζειν,
ἢ πάντως γε ἐν ἀέρι θερμῷ, τρίβοντας τὸ οὗρον ἐν τῇ θυίᾳ.
κάλλιον δὲ ἐρυθρὸν εἶναι τὸ χαλκόν, ἐξ οὗ κατασκευάζει
αὐτὴν τε τὴν θυίαν καὶ τὸν δοίδυκα. πλεόν γὰρ ἀποτρίβει-
ται περιαγομένου τοῦ δοίδυκος, ὅταν ἀπαλώτερος ὁ χαλκὸς
ᾖ. τοῦτο τὸ φάρμακον ἐπιτηδειότατόν ἐστι κακοήθεισιν ἐλκε-
σιν, αὐτὸ τε καὶ ἑαυτὸ καὶ μὴ γινόμενον ἑτέροις, ὥς ἐν τοῖς
περὶ συνθέσεως φαρμάκων εἰρήσεται. νυνὶ δὲ ἀρκεῖ τὸ γε γε-
νώσκειν ὥς τῆς μεταλλευτῆς χρυσοκόλλης ὅσον τοι μάλλον
ξηραίνει ἢ ττον δάκνει, τοσοῦτον αὐτῆς ὑπερέχει τῇ λεπτομε-
ρείᾳ. καὶ αὐτὴν μέντοι αὐτὴν χρυσοκόλλην ἐκείνην καύσας
πολὺ λεπτομερεστέραν ἐργάσῃ.

[λθ'. Περὶ ψιμνυθίου.] Ψιμνύθιον. καὶ τοῦτο τὸ φάρ-
μακον μαρτυρεῖ τῇ προειρημένῃ πρὸ τούτου δυνάμει. ὑπό-

ter mordicat, quamquam sit facultate admodum digerente
desiccanteque. Igitur quidam id modo quod in metallis
invenitur ita nominant, alii vero id quod in aereo morta-
rio pistilloque aereo ex pueri urina praeparatur, id quod
quidam inter aeruginum differentias numerant. Satius vero
est ipsum praeparare tempore aestivo, aut certe aëre pro-
sum calido, urinam in mortario terentes. Praestat aut aes,
ex quo mortarium pistillumque conficias, rubrum sit, nam
quo aes mollius fuerit, eo plus circumagendo pistillo de-
teritur. Hoc medicamentum aptissimum est ulceribus contu-
macibus, tum per se tum aliis mixtum, ut in opere de
componendis medicamentis referetur. Nunc autem id no-
visse sat est, quod quanto plus quam chrysocolla metallica
desiccat minusque mordicat, tanto etiam ipsam excellit te-
nuitate partium. Ipsam tamen chrysocollam illam si uras,
multo tenuiorem efficies.

[39. De cerussa.] Cerussa. Et hoc medicamentum
testimonium praebet modo dietae facultati. Nam si ex acril

Ed. Chart. XIII. [270.]

Ed. Bas. II. (129. 130.)

γοῦν ὅξους δριμέος αὐτὸ διαλυόμενον γευόμενον ὁμῶς οὔτε δριμὺν οὔτε δακνῶδές ἐστιν οὔτε διαφορητικόν, ἀλλ' ἐμπλαστικόν τε καὶ ἐμψυκτικόν, ἐναντιωτάτης δὲ ἰσῶς δυνάμεως, καίτοι κακείνος ὅξους διαλύοντος τὸν χαλκὸν γίγνεται, καί-
όμενον δὲ τὸ ψιμνύθιον εἰς τὴν καλουμένην σάνδικα μετα-
βάλον λεπτομερέστερόν γε αὐτοῦ φάρμακον, οὐ μὲν ἤδη γέ-
πω θερμαῖνον. (130) τὸ δὲ γε φύκος, τὴν ψύξιν τοῦ ψιμ-
μυθίου φυλάττον, λεπτομέρειαν προσεείληφε, ὥς δύνασθαι δεῖ
αὐτὴν εἰς τὸ βάθος καταδύεσθαι τῶν ὁμιλούντων σωμάτων
τὴν δύναμιν αὐτοῦ.

[μ'. Περὶ ψωρικοῦ.] Ψωρικόν. λιθαργύρω μιννυμένης
διπλασίας χαλκίτιώς γίνεται τὸ φάρμακον, ὅξει μὲν πρῶτα
δριμυτάτω λειωθέντων ἀμφοῖν, εἴτ' εἰς καινὴν χύτραν ἐμβλη-
θέντων, ἣν καταχώσεις ἡμέρας μ'. μέσον θέρους ἐν κοπρίᾳ
τοῦτο τὸ φάρμακον ξηραντικώτερόν τε ἅμα καὶ ἀδηκτότερον
γίνεται χαλκίτιώς καὶ δηλονότι καὶ λεπτομερέστερον.

aceto solvatur, gustu tamen neque acre erit neque mordax
neque digerens, sed emplasticum et refrigeratorium, facul-
tatis aerugini dissimillimae, tametsi et illa conficiatur aceto
aes dissolvente. Porro cerussa adusta in sandica quam vo-
cant transit, medicamentum se ipso tenuius, nondum tamen
calefaciens. Fucus autem servata cerussae frigiditate tenui-
tatem partium assumpsit, ut per eam in profundum altum-
que corporum quibus admovetur vis ejus penetrare valeat.

[40. De ψωρικοῦ.] Psoricum. Conficitur hoc medica-
mentum dupla chalcite admixta lithargyro, ante tamen
utrisque aceto acerrimo solutis, sicque in ollam novam
conjectis, quam fimo aestate media diebus quadraginta
obrutam sepelies. Hoc medicamentum deficcatorium est ma-
gis, simulque minus mordax chalcite, ac nimirum partibus
etiam tenuioribus.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡ-
ΜΑΚΩΝ ΚΡΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΩΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ Κ.

Ed. Chart. XIII. [273.]

Ed. Bas. II. (130.)

Κεφ. α'. Οὐδὲν τῶν νῦν λεχθησομένων τοῖς ἀγνο-
οῦσι τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς πραγματείας ἐν τοῖς πρώτοις
πέντε βιβλίοις εἰρημένα μεγάλην ὠφέλειαν οἴσει, τινὰ δ'
ἴσως καὶ βλάψει τὸν χρησόμενον τοῖς ἐν αὐτῷ γεγραμμένοις
φαρμάκοις, οὐκ ἔχοντα μέθοδον, ὥς οὖν ἐκεῖνα μεμαθηκότι
σοι διαλέξομαι, τὸ κεφάλαιον ἀναμνήσας ὅλης τῆς πραγμα-
τείας. ἐδείχθη τὰ φάρμακα κατὰ μὲν τὰς δραστηκὰς ὀνομα-

GALENI DE SIMPLICIVM MEDICA-
MENTORVM TEMPERAMENTIS AC
FACVLTATIVS LIBER X.

Cap. I. Nihil eorum quae nunc dicenda veniunt
magnopere juvare poterit eos, qui ea quae principio hujus
tractationis, primis videlicet quinque libris tradita sunt,
ignorant, imo quaedam fortassis noxae occasio erunt illi,
qui quum scriptis hic medicamentis uti volet, rationem
tamen ac methodum non habeat. Tanquam itaque illa didice-
ris, ita tecum verba faciam, repetita totius tractatus summa.

Ed. Chart. XIII. [273.]

Ed. Bas. II. (130.)

ζομένας ποιότητας ενεργοῦντα θερμότητα καὶ ψυχρότητα καὶ ξηρότητα καὶ ὑγρότητα, τῇ δὲ τούτων κράσει στρυφνὰ καὶ αὐστηρὰ καὶ ἄλμυρὰ καὶ ἄλνκὰ καὶ πικρὰ καὶ δριμέα καὶ γλυκέα γιγνόμενα, καὶ τὰ μὲν ὑπτικά, τὰ δὲ ἀποκρυστικά, τὰ δὲ ἐλκτικά, τὰ δὲ μαλακτικά, τὰ δὲ καυστικά, τὰ δὲ σηπτικά, τὰ δὲ ἐσχαρωτικά, καὶ πρὸς γε ταύτοις ἔτι κατ' ἄλλας ἰδικωτέρας ἐπεργείας, σαρκωτικά τε καὶ συνουλωτικά καὶ κολλητικά συρίγγων ἢ ἐλκῶν, ἢ καθαιρετικά τῶν ὑπεραυξανόμενον σαρκῶν. ἐδείχθη δὲ καὶ ὥς ἡ καθόλου δύναμις ἐκ πείρας μιᾶς ἐνδεικτικῶς εὐρίσκειτο, καὶ οὐ τῆς τυχούσης γε πείρας, ἀλλὰ μετὰ τῶν εἰρημένων διορισμῶν γιγνόμενης· εὐρεθείσης δ' ἅπαξ τῆς καθόλου δυνάμεως οὐδεμιᾶς ἔτι πείρας εἶναι χρεῖαν εἰς γε τὰς κατὰ μέρος ἐπεργείας, ὅτι μὴ πρὸς βεβαίωσιν μόνην ὣν ὁ λόγος εὔρεν. οὕτως οὖν καὶ νῦν ποιησαίμεθα τὴν κρίσιν τῆς προκειμένης ὕλης, αὕτη δ' ἐστὶν ἢ ἐκ τῶν ζώων. ἐν μὲν γὰρ τοῖς μετὰ τὸ πέμπτου ἐφεξῆς τρισὶ βιβλίοις, ἕκτω καὶ ἑβδόμῳ καὶ ὀγδόῳ, τὴν περὶ τὰ φυτὰ διήλθομεν ὕλην, οὐ πᾶσαν δηλονότι τὴν καθ' ὅλην τὴν

Ostenfum est medicamenta quae electricibus nominatis qualitatibus agunt, nempe caliditate, frigiditate, humiditate et siccitate, harum mixtione effici acerba, austera, falsa, saluginosa, amara, acria, dulcia, praeterea extergentia, repellentia, attrahentia, emollientia, urentia, septica, escharotica, ad haec secundum alias actiones magis speciales sarcotica, cicatricem inducentia, glutinatoria, tum fistularum, tum ulcerum, aut carnis excrescentiam detrahentia. Ostenfum quoque est, quo pacto universalis facultas experientia unica demonstratorie inveniatur, nec ea vulgari et quavis, sed quae cum dictis adhibeatur limitationibus. Caeterum inventa semel facultate universali, nulla insuper experientia opus esse ad particulares actiones, nisi ad confirmationem eorum quae ratio reperit. Sic ergo nunc quoque iudicium faciamus propositae materiae, quae est ea quae ab animalibus accipitur. In tribus enim libris qui sequuntur quintum, nempe sexto septimo et octavo, materiam ad plantas attinentem exposuimus non sane omnem, quae uni-

Ed. Chart. XIII. [274.]

Ed. Bas. II. (130.)

οἰκουμένην, [274] ἀλλ' ὅσης ἡμεῖς ἔχομεν πείραν. ἐν δὲ τῷ
 πρὸ τοῦδε, τῆς δ' ὅλης πραγματείας ἐννάτω, τὴν περὶ τὰ
 γεώδη τε καὶ λιθώδη σώματα. λείπεται δ' ἡμῖν ἐτι τὴν περὶ
 τὰ ζῶα διελκύν ὕλην· εἴτ' ἐτι τῶν ἐν θαλάττῃ καὶ λίμναις
 ἢ ὅλως ἐν ὕδατι γεννωμένων ἐστὶν ὑπόλοιπον, ἃ μῆτε φυτὰ
 μῆτε γῇ μῆτε λίθος ἐστὶ μῆτε ζῶον. ὀλίγιστα δὲ τὰ τοιαῦτα
 παντάπασιν ἐστὶ καὶ γεγράφεται τελευταῖα, μετὰ τὸ διελ-
 θεῖν ἡμᾶς τὰ κατὰ τὰ σώματα τῶν ζώων. ἔσται δὲ καὶ
 τούτων ἡ τάξις τῆς διδασκαλίας κατὰ τὴν τῶν πρώτων
 γραμμάτων τάξιν ἐν ταῖς προσηγορίαις αὐτῶν. ὥσπερ δ' ἐν
 τῇ τῶν φυτῶν ὕλῃ καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν γινόμενων χυ-
 μῶν τὸν λόγον ἐποιησάμην, οὕτως καὶ νῦν οὐ μόνον τῶν
 στερεῶν μορίων ἐν τοῖς ζώοις ἢ διδασκαλία τῆς δυνάμεως,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων ἐστὶ, φλέγματος, χο-
 λῆς, αἵματος, οὔρου, κόπρου καὶ τῶν ὁμοίων. ἐν μὲν οὖν
 τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις οὐ πολλὰ τῶν κατὰ μέρος ἐν
 ταῖς ὑπὸ τῶν ἱατρῶν γεγραμμέναις ὕλαις ἄγνωστα μοι γέ-

verso terrarum orbe reperiatur, sed quantum nobis expe-
 riri ejus datum est. In superiore vero, qui est totius operis
 nonus, eam quae versatur in terreis ac lapideis corpori-
 bus enarravimus. Reliquum porro, nunc est ut eam quae
 ab animalibus sumitur materiam persequamur. Deinde re-
 stant quae in mari, paludibus, aut omnino in aqua nascun-
 tur, quae quidem neque plantae neque terra neque lapis
 neque animal sunt. Ea plane paucissima sunt et ultimo
 loco scribenda, postquam videlicet quae ad animantium
 corpora pertinent absolvero. In quibus is doctrinae ordo
 servabitur, qui in nomenclaturarum primis visitur literis.
 Porro sicut in plantarum materia etiam de succis, qui ex
 ipsis fiunt, differui, ita nunc quoque non solum edocebo so-
 lidarum in animalibus partium facultatem, sed eorum quo-
 que, quae in ipsis continentur, puta pituitae, bilis, sanguinis,
 urinae, stercoris et similium. Igitur in iis, quae superius
 sunt dicta, haud ita multa particularia eorum quae in ma-
 teriis conscripta sunt a medicis ignota mihi fuisse, verum

Ed. Chart. XIII. [274.]

Ed. Bas. II. (130.)

γονεν, ἀλλ' αὐτὸς ἐσπούδασα διὰ τῆς πείρας γινῶναι τὰς
 δυνάμεις αὐτῶν, εἴ τις οὐκ ἔγνω, οὐδ' ἔγραψα περὶ
 τούτου τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἄξιον ἄλλοις πιστεῦειν οὐδὲ περὶ
 ἐνὸς τοιούτου, διὰ τὸ καταμαθεῖν ἐνίοις πολλὰ ψευδομέ-
 ρους, ἐπὶ δὲ τῆς νῦν προκειμένης ὕλης οὐχ οὕτως ἔχει. πάλ-
 πολλὰ ὁμολογῶ μορίων τε καὶ ὕδρων ἐν ταῖς τῶν ζώων
 σώμασι περιεχομένων, ὧν οὐδεμίαν αὐτὸς ἐσχῆκα τοιαύτην
 πείραν, ὁποίαν ἔγραψάν τινες· ἐνία μὲν γὰρ αὐτῶν ἀσελγῆ
 τέ ἐστι καὶ βδελυρά, τινὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν νόμων ἀπηγο-
 ρευμένα, περὶ ὧν οὐκ οἶδα πῶς ἔγραψεν ὁ Ξενοκράτης, ἀν-
 θρώπος οὐ πάλα γεροντός, ἀλλὰ κατὰ τοὺς πάππους ἡμῶν,
 τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἀπηγορευκυίας ἀνθρώπους ἐσθίειν,
 ἀλλ' ἐκείνός γε ὥς αὐτὸς πεπειραμένος ἀξιοπίστως πάν-
 γράφει τίνα πάθη θιραπτεύειν πέφυκεν ἐγκέφαλος ἐσθιόμε-
 νος ἢ σάρκος ἢ ἥπαρ ἀνθρώπου, τίνα δὲ τὰ τῆς κεφαλῆς
 ἢ κνήμης ἢ δακτύλων ὅσα τὰ μὲν κανθέντα, τὰ δ' ἀκαν-
 ατε πυρόμενα, τίνα δ' αὐτὸ τὸ αἷμα. ταῦτα μὲν αὖτ' εἰ καὶ

operam dedi, ut ipse per experientiam facultates eorum
 cognoscerem. Quod si quid ignorabam, plane nec de illo
 quicquam conscripsi, haud credendum aliis censens ne de
 uno quidem ejusmodi, quod certum habeam nonnullos
 multa mentiri. At in praesenti materia non ita se res ha-
 bet. Ingenue siquidem fateor complura esse tum partium
 tum liquorum in animantium corporibus comprehensorum,
 quorum nullius ejusmodi feci periculum, cujusmodi quidam
 scriptum reliquerunt. Siquidem quaedam eorum abomi-
 nanda detestandaque sunt, quaedam etiam legibus vetita, de
 quibus haud scio quo pacto scribere licuit Xenocrati, ho-
 mini non olim nato, sed proavorum nostrorum seculo, quum
 imperium Romanum hominibus vetui vetuisset. Atque ille
 sane, tanquam ipsemet fuerit expertus, magna profecto fi-
 ducia scribit, quosnam affectus curare valeat comesum cere-
 brum, aut carnes, aut jecur humanum, quos autem capitis,
 surae et digitorum ossa, partim usta, partim ustionem non ex-
 perta, quae denique et sanguis. Sed haec sane tametsi con-

Ed. Chart. XIII. [274.]

Ed. Bas. II. (130.)

παρὰ τοὺς νόμους, ἀλλ' οὐκ ἀσελγῇ γε. πόσις δ' ἰδρωτός
 τε καὶ οὔρου καὶ καταμηνίου γυναικὸς ἀσελγῇ καὶ βδελυρᾷ,
 καὶ τούτων οὐδὲν ἦτιον ἢ κόπρος, ἣν διαχριομένην τε τοῖς
 κατὰ τὸ στόμα καὶ τὴν φάρυγγα μορίοις εἰς τε τὴν γαστέρα
 καταπινομένην ἔγραψεν ὁ Ξενοκράτης ὅ τι ποτε ποιεῖν δύ-
 νηται· γέγραφε δὲ καὶ περὶ τοῦ κατὰ τὰ ὦτα ὕπου κατα-
 πινομένου. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲ τούτον ἂν ὑπέμεινα καταπιεῖν,
 ἐφ' ᾧ γε μηδέποτε νοσήσαι. πολὺ δ' αὐτοῦ βδελυρώτερον
 ἡγοῦμαι τὴν κόπρον εἶναι. καὶ μείζον γε ὄνειδος ἐστὶν ἄν-
 θρώπῳ σωφρονοῦντι κοπροφάγον ἀκούειν ἢ αἰσχροουργὸν ἢ
 κίναιδον, ἀλλὰ καὶ τῶν αἰσχροουργῶν μᾶλλον βδελυττόμεθα
 τοὺς φοινιζίζοντας τῶν λεσβιαζόντων, ᾧ φαίνεται μοι παρα-
 πλήσιόν τι πάσχειν ὁ καὶ καταμηνίου πίνων. οὔτ' οὖν τού-
 των ὑπομείναι τις ἂν εἰς πείραν ἐλθεῖν ἄνθρωπος κατὰ φύ-
 σιν ἔχων οὔτ' ὅσα μετριώτερα μὲν τούτων, ἔτι δ' ἀσελγῇ,
 κόπρῳ καταχρίεσθαι τι τοῦ σώματος μέρος, ἐνεκα τοῦ κατ'
 αὐτὸ πάθους, ἢ ἀνθρώπου σπέρματος. γόνον δὲ αὐτὸ καλεῖν

tra leges sunt, non tamen sunt foeda atque abominanda.
 At potio ludoris aut urinae aut menium mulieris abomi-
 nanda detestandaque est, atque horum in primis stercus,
 quod tamen scribit Xenocrates, si oris ac gutturis partibus
 inungatur et in ventrem devoretur, quid praestare valeat.
 Scripsit etiam de aurium sordibus devorandis. At ego ne
 has quidem unquam devorare sustineam, ne si in totum
 quidem morbo deinceps liber degerem. Atque his etiam
 magis abominandum puto stercus. Estque probrum gravius
 homini modesto audire stercoreivororum quam fellatorem aut
 cinaedum. Et inter fellatores magis execramur qui phoeni-
 cissant quam qui lesbiantur. Cui non dissimile mihi vide-
 tur perpeti qui menses bibere sustinet. Itaque horum
 nemo periculum facere non aversebitur hominum certe se-
 cundum naturam habentium, neque insuper eorum, quae
 tametsi modestiora videantur, tamen etiam foeda sunt, nempe
 partem aliquam corporis stercore inungi perpeti ob affe-
 ctum scilicet, si quem patiatur, aut humano semine, id

Ed. Chart. XIII. [274. 275.]

Ed. Bas. II. (130.)

εἰωθεν ὁ Ξενοκράτης, [275] καὶ διορίζεται γε μετὰ πάσης ἐπιμελείας τίνα μὲν αὐτὸς ὁ γόνος μόνος ὠφελεῖν πέφυκε καταχριόμενος, τίνα δὲ μετὰ τὴν ὁμιλίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ὅταν ἐκπέσῃ τοῦ γυναικείου κόλπου. μεγάλην γάρ τίνα δεῖ γενέσθαι βοηθημάτων περίαν, ἵνα τις χίμεθλα θεραπεύσῃ ὑπερχύσας ἀνδρὸς σπέρμα μὴ μείναν ἔνδον, ἀλλ' ἐκρυσεν τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ. πολὺ μὲν δὴ καὶ τὸ τοιοῦτο τῆς ὕλης εἰδὸς ἐστίν ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας ὑπὲρ αὐτοῦ γεγραμμένοις. οὐ γὰρ ἀνθρώπου δηλονότι, τίνα δύναμιν ἔχει πινόμενον οὖρον ἢ καταπινομένοις τε καὶ διαχριόμενοις τοῖς ἐν τῷ στόματι μέρεσι κόπρος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐκάστου διηγείται, πολὺ δ' ἄλλο τῶν δυσπορίστων, οἷον ὅταν ἐλέφαντος ἢ ἵππου Νειλώου μνημονεύῃ. βασιλίσκον μὲν γὰρ τὸ θηρίον οὐδὲ εἶδον οὐδέποτε, καὶ εἰ ἀληθῆ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτοῦ, κινδυνώδές ἐστι καὶ τὸ πλησίον ἀφικέσθαι τῷ ζῳῷ τούτῳ. παραπλήσια δὲ τῷ Ξενοκράτει καὶ ἄλλοι τινὲς ἔγραψαν περὶ ζώων, ἐξ ὧν καὶ

quod genituram appellare solet Xenocrates, summaque diligentia distinguit quaenam ipsa genitura sola illita juvare queat, quae vero ubi ex sinu mulieris post coitum viri effluxerit. Nam ingens sit medicamentorum penuria oportet, ubi quis, quo perniones curet, viri semen conquirere cogitur quod in mulieris congressu intus non remansit, verum effluxit. Atque pleraque sane ejusmodi materiae species est in iis quae de utilitate ab animalibus percipienda ab illo sunt conscripta. Siquidem non quam vim habeat epota urina, aut devoratum illitumve oris partibus stercus duntaxat hominis enarrat, verum etiam aliorum cuiusque animalium, atque alia etiam non pauca rarorum et paratu difficilium, puta quum elephanti, aut equi Niloi meminit. Nam bestiam seu feram regiam, quam vocant basiliscum, ne videre quidem unquam contigit, et si vera sunt, quae de illa referuntur, periculosum etiam est vel prope accedere ad hoc animal. Non dissimilia iis quae a Xenocrate scripta sunt et ab aliis prodita sunt de animalibus, ex quibus et ipse

Ed. Chart. XIII. [275.]

Ed. Bas. II. (131.)

αὐ(131)τὸς ὁ Ξενοκράτης ἔξεγράψατο τὰ πλείστα. πόθεν γὰρ ἂν ἠνέπορησε τοσούτων τε καὶ τοιούτων πραγμάτων αὐτὸς πειραθῆναι; ὁ γοῦν ἡμέτερος γενόμενός ποτε βασιλεὺς Ἀττάλος ἐλάττονα φαίνεται γράφων, καίτοι φιλοτιμώτατα σκῶν περὶ τὴν τῶν τοιούτων πείραν. ἐπαινῶν δέ τις Ἀτευρίστου τὴν αὐτὴν πραγματείαν, ἔδωκέ μοι καὶ αὐτὴν διελθεῖν, ὥς γε ἐμοὶ δοκεῖ, χωρὶς αὐτοψίας ἰδίας τοῦ γράψαντος αὐτὴν γεγονυῖαν. ἐγὼ τοίνυν οὔτε βασιλίσκων οὔτε ἐλεφάντων οὔθ' ἵππων Νειλώων οὔτ' ἄλλου τινὸς οὐ μὴ πείραν αὐτὸς ἔχω μνημονεύσω, τῶν δὲ καλουμένων φίλτρων, ἀγωγίμων, ὄνειροπομπῶν τε καὶ μισήτρων, αὐτοῖς γὰρ τοῖς ἐκείνων ὀνόμασιν ἔξεπίτηδες χρῶμαι, τὴν ἀρχὴν ἂν, οὔδ' εἰ πείραν ἱκανὴν εἶχον, ἐμνημόνευσα διὰ γραμμάτων, ὥσπερ οὐδὲ τῶν θανασίμων φαρμάκων ἢ τῶν ὡς αὐτοὶ καλοῦσιν παθοποιῶν. ἐκείνα μὲν γὰρ αὐτῶν καὶ γελοῖα, καταδῆσαι τοὺς ἀντιδίκους, ὡς μηδὲν ἐπὶ τοῦ δικανικοῦ δυνηθῆναι φθέγγασθαι, ἢ ἐκτρῶσαι ποιῆσαι τὴν κύουσαν, ἢ μηδέποτε

Xenocrates pleraque exscripsit. Nam unde illi tantarum taliumque rerum experiundarum fuisset copia? Sane rex quondam noster Attalus, quum ambitiosissime talia ad experientiam conquireret, tamen pauciora scribere conspiciuntur. Porro quidam Ateuristi eandem tractationem commendans, enarrandam mihi tradidit, caeterum iudicio meo nec illa quidem etiam ita ab illo conscripta est, ut omnia ipse fuerit intuitus oculisque suis praefens conspexerit. Proinde nec ego basiliscorum aut elephantorum aut equorum Niloorum, neque alterius cuiusquam cuius ipse periculum non fecerim meminero. Porro φίλτρων, ἀγωγίμων, ὄνειροπομπῶν et μισήτρων vocatorum, ex industria enim ipsa illorum nomina recensui, plane nec si abunde illa forem expertus, mentionem facere in animum inducerem, sicuti nec lethalium medicamentorum, aut, ut ipsi vocant, παθοποιῶν. Nam illa sane ridicula sunt, constringere ac vincire adversarios, ut in iudicio nihil possint eloqui, aut gravidae abortum afferre, aut ut ne unquam deinceps concipiat effi-

Ed. Chart. XIII. [275.]

Ed. Bas. II. (131.)

συλλαβεῖν, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα. τὰ μὲν γε πλείστα εἶναι τούτων ἐστὶ καὶ πρὸς τῆς πείρας ἀδύνατα ὑπάρχειν, ἐνία δὲ εἰ καὶ δυνατὰ, βλαβερὰ γοῦν γ' ἐστὶ τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἐγὼ νῆ τοὺς θεοὺς θαυμάζω κατὰ τίνα τὴν ἐννοίαν ἦκον ἐπὶ τὸ γράφειν αὐτὰ τινες. ἃ γὰρ καὶ τοῖς ζῶσιν ἀδοξίαν φέρει γνωσθέντα, πῶς ταῦτα μετὰ θάνατον εὐδοξίαν οἴσειν αὐτοῖς ἤλπισαν; εἰ μὲν οὖν βασιλεῖς ὄντες ἐν ἀνθρώποις ἐπὶ θανάτῳ κατακεκριμένοις ἐποίησαντο τὴν πείραν αὐτῶν, οὐδὲν ἔπραξαν δεινόν. ἐπεὶ δ' ἰδιῶται τοιαύτης ἐξουσίας ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ γεγονότες ἐπὶ τὸ γράφειν ἦκον αὐτὰ, δυοῖν θάτερον, ἢ μὴ πειραθέντες αὐτοὶ γράφουσιν ὑπὲρ ὧν οὐκ ἴσασιν, ἢ εἴπερ ἐπειράθησαν, ἀσεβέστατοι πάντων ἀνθρώπων εἰσιν, ἐνεκα πείρας ὀλέθρια δόντες φάρμακα τοῖς οὐδὲν ἡδικηκόσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ καλοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς ἀνδράσιν. ἱατροὺς γοῦν τις ἐστῶτας ἐπὶ ῥωποπώλαις θεασάμενος δύο, προσεκόμισεν αὐτοῖς μέλι πιπράσκων· δῆθεν. οἱ δὲ ἐγέυσαντό τε καὶ περὶ τῆς τιμῆς διελέγοντο καὶ ὥς ὀλίγον αὐτῶν δίδόντων, ὁ μὲν σπένυσας ἐχωρήθη, τῶν δ'

cere et quaecunque ejus sunt generis. Sane horum pleraque vel antequam facias periculum, scire licet esse impossibilia, quaedam vero possibilia, caeterum vitae mortalium noxia. Itaque ego per deos, admiror qua cogitatione quove consilio ad ea scribenda quidam accesserint. Nam quae viventibus dedecori atque ignominiae sunt prodita, quo pacto sibi post mortem gloriae fore sperarunt? Itaque si regia potestate praediti in hominibus morti condemnatis illa experirentur, nihil grave committerent. At ubi totam vitam degunt privati atque ejusmodi potestatis expertes ad ea scribenda accedunt, duorum alterum necesse est aut enim si experti non sunt: ea conscribunt quae ipsi ignorant; at si experti sunt, hominum omnium sunt vel impiissimi, qui experiundi gratia hominibus innoxiiis perniciofa medicamenta exhibent, ac nonnunquam etiam honestis ac probis viris. Nam quidam medicis duobus ad unguentariorum officinam conspectis attulit ad eos mel venditurus scilicet. Illi ubi gustassent, de pretio disceptant. At hic tanquam illi parum offerrent, propere subducit sese, verum

Ed. Chart. XIII. [275. 276.]

Ed. Bas. II. (131.)

ιατρῶν οὐδέτερος ἐσώθη. [276] τὰ τοιαῦτ' οὖν ἅπαντα τῶν
πραξάντων τοὺς γράψαντας οὐχ ἦττον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον
ἄξιον μισεῖν, ὅσω καὶ μεῖον ἐστὶν ἀδίκημα μόνον τι ποιῆ-
σαι κακὸν ἢ μετὰ πολλῶν. καὶ τῷ μὲν πράξαντι συναπέ-
θανεν ἢ τῶν κακῶν θεωρημάτων ἐμπειρία, τῶν δὲ γραψάν-
των πάντων ἀθανάτος ἐστὶν τοῖς πονηροῖς ὅπλα τῆς κα-
κουργίας παρασκευάζουσα. λέγωμεν οὖν ἡμεῖς ἤδη περὶ τῶν
χρησίμων ἀνθρώποις πραγμάτων, ὅσων πείραν ἔχομεν.

Κεφ. β'. Περὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις ὑγρῶν. [α. Περὶ
αἵματος.] Αἷμα, προσυπακούειν δηλονότι χρὴ τοῦ κατὰ φύσιν
ἔχοντος ζώου, τοῦτο γὰρ καὶ ὄντως ἐστὶν αἷμα. τὸ δὲ με-
λαγχολικὸν ἢ πικρόχολον ἢ φλεγματώδες ἢ ὀρρώδες ἢ σήπε-
δονώδες αἷμα μικτόν ἐστιν ἐκ τε τοῦ κατ' ἀλήθειαν αἷμα-
τος καὶ τοῦ μεμιγμένου χυμοῦ τε καὶ ἰχῶρος αὐτῷ. καὶ αὖ-
τοῦ δὲ τοῦ κατὰ φύσιν αἵματος ἐν ἑκάστῳ ζῳῷ τὸ μὲν
ὑγρότερόν ἐστι, τὸ δὲ ξηρότερον, καὶ τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ
ἦττον θερμόν, ψυχρόν γὰρ οὐδέν ἐστιν αἷμα.

medicorum neuter servatus est. Itaque non minus qui scri-
bunt quam qui talia perpetrant imo magis etiam, odio digni
sunt, quanto scilicet minor injuria ac scelus est quod solus
facias quam quod cum multis. Deinde cum eo, qui per-
petravit, moritur et malorum theorematum experientia, af-
eorum qui scriptis prodidere immortalis est malitia, arma
pravis hominibus suppeditans. Jam igitur nos dicamus de
his rebus quae humano generi sunt utiles, utique quarum
fecimus periculum.

Cap. II. De humoribus qui sunt in animalibus.
[1. De sanguine.] Sanguis. Intelligendum videlicet est
animalis secundum naturam habentis nam is re vera san-
guis est. At melancholicus aut biliosus, aut pituitosus aut
serofus aut putridus sanguis est mixtus ex sanguine sci-
licet vero et ichore sanieve illi permixta. Tum ipsius quo-
que sanguinis naturalis in quoque animali alius liquidior,
alius siccior, hic magis, ille minus calidus, nam frigidus san-
guis nullus est.

Ed. Chart. XIII. [276.]

Ed. Bas. II. (131.)

[β'. Περὶ υἱίου αἵματος.] Τειον μὲν οὖν ὑγρόν ἐστιν καὶ ἥττον θερμόν, ἀνθρωπείῳ μάλιστα κατὰ τὴν κρᾶσιν εἰσ-
 κός, εἴπερ γε καὶ σάρκες τῶν ὕων ἐοίκασιν ταῖς τῶν ἀνθρώ-
 πων. ἴσμεν γοῦν ἤδη πολλοὺς ἀλόντας πανδοκέας τε καὶ
 μαγείρους ἐν τῷ πιπράσκειν ὡς ὕεια τὰ τῶν ἀνθρώπων
 κρέα, καίτοι τῶν ἐσθιόντων αὐτὰ διαφορᾶς οὐδεμιᾶς οὐδεὶς
 ᾔσθάνετο. ἀλλὰ καὶ διηγουμένων τινῶν ἤκουσα πιστῶν ἀν-
 θράπων ἐδηδοκέναι μὲν ἐν τινι πανδοχείῳ ζωμόν δαψιλῇ
 μετὰ κρεῶν ἡδίστων, ἤδη δὲ ἐμπεπλησμένων, εὐρεῖν ἐν αὐτῷ
 δακτύλου μέρος τὸ πρόσω κατ' αὐτὸν τὸν ὄνυχα, φοβηθέν-
 τες δὲ τοὺς ἐν τῷ πανδοχείῳ μὴ καὶ αὐτοὺς φάγωσιν ὡς
 εἰθισμένοι τοῦ πράγματος, αὐτίκα μὲν ἐξελθεῖν, ἐμέσαντες
 δὲ τὰ [ἐδηδεσμένα τῆς ὁδοπορίας] ἔχεσθαι. καὶ μέντοι καὶ
 φώραθῆναι τοὺς κατὰ τὸ πανδοχεῖον οὐ μετὰ πολὺν χρό-
 νον ἔφασαν ἐφ' οἷς ἔσφαττον ἀνθρώπους, ὥστ' εἰκότως
 ἂν τις ὑπολάβοι καὶ τὸ αἷμα τῶν ὕων ὁμοιότατον εἶναι τῷ
 τῶν ἀνθρώπων. ἐκ γὰρ τοιούτου αἵματος ἢ τε πρώτη γένε-
 σίς ἐστι καὶ ἢ μετὰ ταῦτα τροφή ταῖς σαρκὶν, ὥστε καὶ

[2. *De sanguine suillo.*] Sanguis suillus humidus est
 et minus calidus humano, maxime temperie similis, siquidem
 et carnes suum humanis sunt similes. Comperti enim sunt
 hospites et coqui complures, qui humanas carnes pro suillis
 venderent, tamen qui eas edissent, nullum omnino discrimen
 percipere potuerint. Quin et ipse narrantes audivi
 viros fide dignos, sese in diverforio publico jus esitasse de-
 licatum cum carnibus suavissimis, caeterum quum jam pene
 saturi essent, invenisse digiti partem anteriorem, quae vi-
 delicet ad unguem est, quo perculsi ac metuentes eos qui
 agebant in diverforio, ne scilicet se quoque vorarent ceu ei
 rei assueti, protinus quidem illinc exiere ac vomitu reddi-
 tis quae ederant ita iter denuo ingressi sunt. Sed et in
 ipso facinore homines mactantes deprehensos non ita multo
 post referebant. Itaque jure quispiam existimet suillam
 sanguinem humano esse simillimum, ex tali enim sanguine
 tum prima constat generatio tum postea nutritio carnibus.

Ed. Chart. XIII. [276. 277.]

Ed. Bas. II. (131.)

ὅστις ἀνθρώπειον αἷμα φησιν εἶναι πρὸς τι νόσημα χρήσιμον, ἐν υἱῷ πρότερον ἐπιδειξάσθω, καὶ εἰ μὴ τὴν αὐτὴν, ἀλλ' ὁμοίαν ἐνέργειαν. εἰ γὰρ καὶ κατὰ τι τῆς δυνάμεως ἀπολείποιο ἀνθρωπείου αἵματος, παραπλήσιον γοῦν τι δράσει, δι' οὗ γνωσθέντος ἐλπίζομεν ὑπ' ἀνθρωπείου τελειότερον ἔσεσθαι τὴν ὠφέλειαν. ὥς ἐάν γε μηδὲ μικρόν τι φαίνεται τῆς ἐπαγγελίας διασῶζον, οὐδ' ἐπ' ἀνθρωπείου λόγον ἔχει πειραῖσθαι τὰ μὲν γὰρ ὅμοια τῶν ὁμοίων εἶναι ποιητικὰ πεπειράμεθα. περισσότερās γοῦν αἷμα παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ, σχεδὸν δὲ καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν, εἰώθασιν οἱ ἀνατρήσαντες ὅστ' αὐτῇ κεφαλῇς κατεαγότα κατασχεῖν τῆς παχείας μήνγγος. εἰτά τις ἔχων μὲν κατὰ τύχην φάτταν, οὐκ ἔχων δὲ περισσότεράν, ἐχρήσατο τῷ τῆς φάττης αἵματι καὶ ὅμως ὁ ἀνθρώπος ἐσώθη. καὶ ἄλλος δὲ τρυγόνος ἐπ' ἄλλῳ χρησάμενος, οὐδὲν ἔβλαψε τὸν ἀνθρώπον. [277] τοῖς γὰρ ὁμοίοις ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρῆσθαι παθῶν μὴ παρόντων τῶν προπεπειρασμένων ἐν τι τῶν ὁμολογουμένων ἐστὶ καὶ μαρτυρουμένων ὑπὸ τῆς ἐμπειρίας. καὶ τὰ γε πλείστα τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου κατὰ τοῦτον περαίνεται τὸν τρόπον.

Itaque quisquis sanguinem humanum morbo alicui utilem esse ait, in suillo primum id comprobet, ac si non eandem, saltem similem actionem ostendat. Nam etsi aliquatenus inferior sit humano sanguine, saltem assimile quippiam efficiet; quo cognito ab humano plenior fore utilitatem sperabimus. Nam si ne paulum quidem promissis respondeat, non erit cur in humano experiri oporteat, quippe similia efficere posse similia experti sumus. Nam columbae sanguinem Pergameni nostri, atque adeo per totam fere Asiam, qui capitis ossa confracta perforant, in crassum cerebri involucrum effundere assolent. Postea quidam quum haberet palumbum, nec esset ad manum columba, usus est palumbi sanguine, et tamen servatus est homo ille. Et alius turturem eundem ad usum applicans nihil hominem laesit. Siquidem similibus ad eosdem uti affectus, ubi quae antea expertus sis non adsunt, unum est ex confessis et experientia comprobatis. Et humanae vitae pleraque hunc in modum peraguntur.

Ed. Chart. XIII. [277.]

Ed. Bas. II. (131.)

[γ'. Περὶ αἵματος περιστερᾶς.] Ἐπεὶ δ' ὡς παραδείγματος ἐμνημόνευσα τοῦ τῶν περιστερῶν αἵματος, οὐδὲν ἂν εἴη χεῖρον ἤδη καὶ τοῦτο προχειρίσασθαι τῷ λόγῳ. καὶ γὰρ καὶ πρὸς ὑποσφάγματα κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς γινόμενα χρώνται τινες αὐτῷ, παραχρῆμα δηλονότι λαμβάνοντες τὸ ἐκρέον τοῦ σφαττομένου ζώου. θερμὸν μὲν γὰρ κατὰ τῶν ὑποσφαγμάτων ἐγχεῶν αὐτὸ, τὰς κατὰ τὴν ἐκφυσιν τῶν πτερυγῶν διήρει φλέβας, ὅπως ἐξαρκέσειεν αὐτὸ τὸ ζῶον εἰς πολλὰς χρήσεις. ἕτερος δὲ τῶν ἀπαλῶν νεοττῶν ἐξαίρων τὰ πτερὰ, μαλακὰ δ' ἐστὶ ταῦτα καὶ τὰς σύριγγας ὑγροῦ πλήρεις ἔχει, τοῦτ' αὐτὸ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίβων, ἐνέσταξε τοῖς ὀφθαλμοῖς. ἑτέροις δὲ ἰατροῖς ἀμφισβήτησις ἐγένετο. πότερον νεοττοῦ χρή τὸ αἷμα κατὰ τῆς μὴνιγγος ἐπιστάζειν ἢ τελείας περιστερᾶς, καὶ πότερον ἄρρενος ἢ θήλεος. ἐγὼ δ' ἐν Ῥώμῃ μυρίους οἶδα τῶν ἀνατρηθέντων ὅσα κεφαλῆς οὐδὲν βλαβέντας ἐπὶ τῇ τοῦ ῥοδίνου χρήσει, χωρὶς αἵματος περιστερᾶς, εἶναι δὲ αὐτὸ χρή θερμὸν οὕτως ὡς τὸ τῆς περιστερᾶς αἷμα. καὶ ἴσως γε τῷ συμμέτρῳ τῆς κατὰ τὴν θίξιν θερμοσίας ὠφέλημόν ἐστιν, οὐκ ἐξαιρέτω τινὶ καὶ ἀγνώστῳ δυνά-

[3. *De sanguine columbae.*] Porro quoniam exempli vice mentionem feci sanguinis columbini, nihilo deterius fuerit jam ipsum sermoni proponere. Siquidem eo ad suffusiones in oculis factas quidam utuntur, protinus videlicet fumentes qui ex animante mactata effluit. Nam calidum in suffusiones affundunt venis ad alarum exortus incis, quo videlicet ad multos usus idem animal sufficiat. Alter pulorum tenerorum extractis pennis, sunt autem hae molles et fistulas humore plenas obtinent, eum ipsum humorem exprimebat oculis instillans. At aliis medicis controversia fuit, pulline sanguinem an columbae adultae meningi affundere oporteret, et an maris an foeminae. Ego vero sexcentos novi eorum, quibus Romae perforata fuere capitis ossa, nec quicquam ab usu rosacei citra columbae sanguinem offensos. Verum id calidum sit aequae atque columbae sanguis necesse est, ac fortassis ipsa tantum caliditatis in contactu moderatione est utilis, haudquaquam eximia et inco-

Ed. Chart. XIII. [277.]

Ed. Bal. II. (131. 132.)

μει. συννύπαρχει δ' αὐτῷ καὶ ἡ κατὰ τὴν δύναμιν εὐκρασία, ἀλλὰ τί τοῦτο; καὶ γὰρ καὶ τὸ ῥόδιον ἔχει ταύτην μετὰ τοῦ καὶ στυψέως βραχείας μετέχειν, ὥστε οὐδὲν ἔξεις μῆζον ἐπὶ γε κεφαλῆς ἀνατρηθείσης ῥοδίῳ (132) καλῶ χρώμενος. ἐδήλωσα δ' ἔμπροσθεν ὅπως ἐσκενῶσθαι χρὴ τὸ ἄμειπτον ῥόδιον. ἔστι δὲ καὶ τῶν ὑποσφαγμάτων ἱατικὰ κολλύρια πάμπολλα καὶ μάλιστα τὴν σμύρναν ἔχοντα πολλήν, ὅποιον καὶ τὸ Λαμοικράτους ὀνομαζόμενον διάσμυρνον. ἔξῃς δὲ τούτων ἔστι τὰ διὰ λιβανωτοῦ πολλοῦ καὶ τούτων ἔξῃς τὰ διὰ κρόκου, καὶ χυλὸς δὲ τήλεως ἀμείνων ἐστὶν αἵματος περιστερᾶς εἰς τὰ τοιαῦτα. τί ἂν οὖν δεοὶ περιστερὰς ἢ φάττας ἢ τρυγόνας ἀναμένειν, εὐποριστότερον μὲν ἀπάντων ἔχοντας φάρμακον τῇλιν, ἔτοιμα δὲ τὰ εἰρημένα κολλύρια; κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδὲ γλαυκὸς αἵματος δεηθῆσόμεθα πρὸς τοὺς δυσπνσοῦντας. ἐνισί γε μὴν οὐ τὸ αἷμα διδόασι πίνειν, ἀλλ' αὐτὴν ἐψήσαντες κελεύουσιν ἐσθίειν ἐν ἀπλῷ ζωμῷ. τὸ δ' οὖν αἷμά τινες μὲν ἐπιστάξαντες ὕδατι, τινὲς δὲ οἶνω

gnita facultate. Adest illi quoque bona facultatis temperies. Sed quid hoc? Nam et haec rosaceo inest, praeterquam quod leviter astringat. Itaque melius invenire nihil possis in capite perforato, quam ut rosaceo probo utare. Indicavi autem supra quo pacto oporteat rosaceum de quo queri non liceat praeparare. Sed et collyria sunt plurima, quae medeantur suffusionibus, et maxime quod plurimam recipit myrrham, quale est quod a Democrate compositum est, quod vocant diasmyrnon. Secundo sunt quae habent multum thuris. Post quae sunt quae ex croco constant. Quin et foenigraeci succus sanguine columbino in hoc utique praestat. Quid ergo moramur aut columbos aut palumbos aut turtures, cum omnium medicamentorum paratu facillimum habeamus foenum Graecum, tum memorata collyria in promptu servemus? Ad eundem modum nec noctuae sanguine ad difficulter spirantes egebimus, quanquam sunt qui non sanguinem bibendum exhibeant, sed ipsam jubeant coctam edere ex simplici jure. Ac sanguinem quidem alii aquae, alii vino instillantes exhibent. Et fuit etiam quidam

Ed. Chart. XIII. [277. 278.]

Ed. Lind. II. (132.)

διδόασιν, καὶ τις ὑπερέπῃγει τὸ αἷμα τοῦτο παρὰ γυναῖκί
 συνεχῶς δυσπνοούσῃ, πυθόμενου δέ μου ποίαν οἶδε δύσ-
 πνοιαν ὑπ' αὐτοῦ τεθεραπευμένην, οὐδ' ὅτι πλείους εἰσὶν
 ἡπίστατο. καὶ τοίνυν ἐχρήσατο μὲν ἐπὶ τῆς γυναικὸς, οὐδὲν
 δὲ ὠνήσεν,

[δ'. Περὶ αἵματος νυκτερίδος τε καὶ λαγωῦ καὶ ἁλε-
 κτορίδων καὶ αἰγῶν καὶ ἄρνων καὶ ἐρίφων ἄρκτων τε καὶ
 τάυρων καὶ τράγων.] καθάπερ οὐδὲ τὸ τῆς νυκτερίδος, ὃ
 γεγράφασιν ἔνιοι, καταχριόμενον τοῖς τιτθοῖς τῶν παρθέ-
 νων ἄχρι πλείστου προσεσταλμένους αὐτοὺς διαφυλάττει. ἔστι
 δὲ καὶ τοῦτο ψεῦδος, ὥπερ γε καὶ τὸ μὴ φύεσθαι τρίχας
 ἐν ταῖς μασχάλαις, ὃ καλῶς ποιῶν ὁ Ξενοκράτης διέβαλεν
 ὥς οὐκ ἄληθές. αὐτὸς δ' ἄξιότ' μετὰ τὴν ἐκείνου χρῆσιν ἢ
 χάλκανθον ἐπιπάττειν ἢ σπέρμα κωνείου. [278] καὶ φησιν
 οὕτω πραξάντων ἢ μηδ' ὅλως φύεσθαι τὰς τρίχας ἢ χνοώ-
 δεις φύεσθαι, ὥπερ μικρόν τι φάρμακον προσφέρων τὸ
 σπέρμα τοῦ κωνείου καὶ οὐχ ἱκανὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατα-
 ψῦξαι γενναίως οἷς ἂν ἐπιτεθῇ μορίοις. ἔνιοι δὲ καὶ τοῖς

qui immodice hunc sanguinem apud mulierem assidue diffi-
 culter spirantem extolleret, et quum rogarem, qualem ab eo
 sciret curatam spirandi difficultatem, ne id quidem noverat,
 quod plures essent. Et sane in muliere quidem est usus,
 verum profuit nihil,

[4. *De sanguine vespertilionis, leporis, gallinarum, caprarum, agnorum, hoedorum, urforum, taurorum et hircorum.*] sicut nec sanguis vespertilionis, quod scribunt quidam, si virginum uberibus illinatur, plurimo ea tempore ab extuberatione tueri. Est autem et ipsum falsum, veluti et quod enasci sub alis pilos prohibeat, id quod recte Xenocrates tanquam mendacium calumniatus est. Verum ipse censeret post illius usum aut chalcanthum inspergendum aut semen cicutae. Atque ubi hoc factum erit, aut prorsum pilos non prodituros, aut certe lanuginosos, ceu leve atque exile medicamentum adderet cicutae semen, ac non per sese sufficiat strenue refrigerare partes quibus fuerit impositum. Alii

Ed. Chart. XIII. [278.]

Ed. Bas. II. (132.)

αἰδοίοις τῶν παίδων ἐπαλείφουσι τὸ τῆς νυκτερίδος αἷμα, νομίζοντες ἐκ τούτου φυλάξιν ἀνθηβὰ μέχρι πλείστον τὰ μόρια. καίτοι γ' ἐχοῖν οὐδὲ μέχρι πλείστον νομίζειν, ἀλλὰ διὰ πάντος ἔσεσθαι τοιαῦτα, καθάπερ οἴονται καὶ τὰς μασχάλας. ἐκ μὲν οὖν τοῦ ψυγῆναι σφοδρῶς τὸ μόριον εὐλόγον ἐστὶ γενέσθαι τι τοιοῦτον, οὐ μὴν τό γε τῆς νυκτερίδος αἷμα ψυχρόν εἰς τοσοῦτόν ἐστι κατὰ δύναμιν, ὅπως γὰρ οὐδὲν αἷμα ψυχρόν ἐστιν. ὥς τροφῇ μέντοι πολλάκις αἵματι χρωῖνται πολλοὶ τοῦ τε λαγωῦ καὶ τῶν ἀλεκτορίδων καὶ τῶν αἰγῶν, ἀλλὰ τῷ μὲν τοῦ λαγωῦ καὶ τῶν ἀλεκτορίδων οὐκ ὀλίγοι καὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, τῷ δὲ τῶν αἰγῶν οἱ κατὰ τοὺς ἀγρούς ἐμπιπλάντες αὐτῶν τὰς γαστέρας ἅμα τῇ πιμελῇ, καθάπερ Ὀμηρος ἔφη τοὺς μνηστῆρας. ἀλλὰ νῦν ἡμῖν ὁ λόγος ἐστὶν οὐ περὶ τῶν ἐν τροφῇς χώρα προσφερομένων, ἀλλὰ τῶν ὥς φαρμάκων. ἓνια δ', ὥς καὶ πρόσθεν εἴρηται, τροφαί τε ἅμα καὶ φάρμακά ἐστιν, ὧν ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ καθ' ὅσον φάρμακά ἐστιν, οὐ καθ' ὅσον τροφαί. καὶ γὰρ καὶ ὅσοι τὸ αἷμα τῆς αἰγὸς τοῖς ὑδεριῶσι

vero et puerorum pudendis sanguinem vespertilionis illinunt, credentes ita diutissime eas partes a pube servari posse immunes. Atqui non oportebat putare diutissime, verum perpetuo fore tales, velut existimant et alas. Ergo ex refrigeratione partis vehementi ejusmodi quippiam posse contingere non est a ratione alienum. Non tamen adeo frigidae facultatis est vespertilionis sanguis, nam in totum nullus sanguis frigidus est. Sunt enim non pauci, qui pro alimento habent sanguinem leporis, gallinarum et caprarum; verum leporis et gallinarum complures etiam eorum, qui urbes incolunt; at agrestes ventres suos caprarum sanguine una cum adipe implent, ut Homerus ait solitos sponso Penelopes. Sed nunc non est nobis sermo de iis quae ciborum loco sumuntur, sed quae adhibentur ut medicamenta. Sed quaedam sunt, uti supra posui, alimenta simul et medicamenta, quorum hic facienda mentio est, quatenus medicamenta, non quatenus alimenta. Etenim qui aqua inter cutem laborantibus sanguinem caprarum cum melle exhibue-

Ed. Chart. XIII. [278.]

Ed. Bas. II. (132.)

μετὰ μέλιτος ἔδοσαν ὡς φάρμακον, οὐχ ὡς τροφήν αὐτὸ προσφέρουσιν, καὶ ὅσοι πρὸς δυσεντερίαν ὀπτήσαντες ἢ πρὸς ρεῦμα γαστροῦ ἐχρήσαντο. καὶ μοι δοκεῖ τὸ παχυμερές αὐτοῦ καὶ γεῶδες ἅμα θερμότητι ξηραντικὸν ὑπολαβὼν εἶναι πρὸς ταύτην τὴν χοῆσιν ἀφικέσθαι τις. εἰς δὲ τὰς μὲνιγγων αἰμορραγίας ἀλεκτρούονός τε καὶ ἀλεκτορίδος αἷμα γεγραμμένον ὑπ' αὐτῶν εὐρῶν, οὐτ' ἥλπισα δράσειν τι μέγα καὶ τῇ πείρᾳ κρίνειν ἅμα μὲν ᾗδέσθην, ὡς μὴ περίεργος ἢ μωρός εἶναι δοκοίην, εἰ τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα φάρμακα δόκιμα παρελθὼν ἐλπίζοιμι τὸ τῶν ὀρνίθων τούτων αἷμα μᾶλλον ἀνῦσειν, ἅμα δ' ἐπισφαλοῦς οὔσης τῆς τοιαύτης αἰμορραγίας οὐκ ἔδοκε μοι καλῶς ἔχειν ἐπὶ τι τῶν ἀπειράστων ἀφικνεῖσθαι. σφαλερὰ γὰρ οὕτως ἢ τοιαύτῃ πείρᾳ καὶ μόνοις βασιλευσιν ἐπὶ πονηρῶν ἀνθρώπων εὐλόγως παραλαμβανομένη. προκατέγων δὲ καὶ τοῦ τῶν ἀρνῶν αἵματος, ὃ θεραπεύειν ἐπιληψίαν ἐννοίᾳ φασὶ πινόμενον, οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτο τῇ πείρᾳ κρίνειν ἡμέλλον. εἰ δὲ τις βούλεται πειραθῆναι, σαφῶς οἶδα

runt, eum ut medicamentum, non ut alimentum obtulere, tum qui ad dysenteriam tosto eo et ad ventris fluxum sunt usi. Videturque mihi quispiam crassam ejus essentiam, et terream cum caliditate exiccatoriam esse suspicatus ad hunc usum perductus. Porro galli gallinaeque sanguinem quum ab ipsis ad meningum haemorrhagiam scriptum invenissem, nec magnum quippiam effecturum speravi, nec ausus sum experiri. Simul enim metuebam ne curiosus et stolidus viderer, si tantis tamque probatis remediis semel praeteritis, considerem sanguinem gallinaceum illis plus posse praestare, simul vero quum ejusmodi sanguinis eruptio admodum sit periculosa, non est mihi visum fore honestum, si ad ea quae inexplorata essent transissem, siquidem periculosa est ejusmodi experientia, et quae solis regibus in homines noxios merito usurpatur. Desperabam vero etiam de sanguine agnorum, quem quidam comitali morbo mederi potum scripserunt. Itaque nec hunc quidem etiam experimento judicare sum ausus. Quod si quis experiri volet, certe scio da-

Ed. Chart. XIII. [278.]

Ed. Bas. II. (132.)

καταγινωσκόμενον αὐτῶν τῶν γραψάντων τὰ τοιαῦτα. πάντα γὰρ ὅσα πινόμενα φάρμακα τοὺς ἐπιληπτικούς ἐνίησι, τῆς τεμνούσης ἐστὶ δυνάμεως, ἥμιστα δὲ τοιοῦτο τὸ τῶν ἀρνῶν αἷμα. τὸ δ' ἐπὶ τοῦ τῶν ἐρίφων αἵματος εἰρημένον ὑπὸ Ξενοκράτους, ἐνδεχόμενον εἶναι νομίσας ἀννύν τι διὰ τὴν τοῦ ὄξους μίξιν ὑπερεθέμην τινὶ προᾶσαι τῶν ἐν ἀγρῷ διαιτωμένων ἀνδρὶ φιλογεώργῳ μὲν, πεπαιδευμένῳ δὲ τὴν πρώτην παιδείαν, καὶ φησιν αὐτῷ κεχρημένος ἐπὶ δυοῖν αἷμα πτυσάντων ὠφελείαν τινα πεπειρᾶσθαι. ἐδόκει δέ μοι μηδέτερος αὐτῶν ἐξ ὧν διηγείτο μὴτ' ἐξ ἀρτηρίας αὐτὸ μῆτε ἐκ λάρυγγος ἢ πνεύμονος ἐπτυκέναι. γράφει γοῦν ὁ Ξενοκράτης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας, ἐνθα περὶ ἐρίφων διαλέγεται, κατὰ λέξιν ὧδε· πρὸς τοὺς αἱμοπνίκοὺς πάνυ ὠφελίμον. χρή δὲ μήπω πεπηγότι ὅσον ἡμικοτυλίῳ παραμίξαι ὄξους δριμέος ἴσον, ἔπειτ' ἀναξέσαντα τριχῇ διανέμειν, δίδοναι τε καταδροφεῖν ἐκάστης ἡμέρας μέρος ἓν, ὥστ' ἐξεστί σοι κατ' ἀγρόν ποτε τῶν ἄλλων ἀποροῦντι καὶ τούτῳ χρῆσασθαι τὴν πείραν ἀκίνδυνον ἔχοντι.

mnabit qui talia scripserunt. Siquidem quaecunque potu juvaut epilepticos, ea facultatis sunt incidentis, at sanguis agninus omnium minime talis est. Porro quod de hoedorum sanguine prodidit Xenocrates, quum existimassem non esse impossibile, ratus ob aceti mixtionem posse aliquid efficere, persuasi cuidam in agro degenti ac rei rusticae quidem studioso, caeterum primis disciplinis erudito, retulitque se eo in duobus sanguinem expuentibus usum nonnullam utilitatem expertum. Caeterum illorum neuter ex his quae mihi narrabat neque ex arteria neque ex larynge aut palmore expuisse visus est. Xenocrates igitur in primò libro de percipienda ab animantibus utilitate, ubi de hoedis differit, scribit in haec verba: *Ad sanguinem spuantes admodum utilia. Oportet autem nondum concreto mensura semicotylae tantundem admiscere aceti acris, idque fervescitum trifariam partiri et in singulos dies singulas partes exorbendas praebere.* Itaque liceat tibi forte fortuna in agro deprehenso, ubi reliquorum fuerit inopia, hoc uti, quum citra periculum

Ed. Chart. XIII. [278. 279.]

Ed. Bas. II. (132.)

τό γε μὴν τῆς ἄρκτου κατὰ τῶν ἀποστημάτων θερμὸν ἐπι-
τιθέμενον ἐγχορεῖ πεπαίνειν αὐτά. [279] προσθήσω δὲ τῷ
λόγῳ καὶ τὸ τῆς αἰγός τε καὶ τράγου καὶ ταύρου. καὶ σοι
πάρεστιν, εἰ βούλει, παρελθόντι μυρία τῶν εὐπορίστων φαρ-
μάκων οἷς ἀποστήματα πεπαίνομεν ἄρκτους καὶ ταύρους καὶ
τράγους καταθίνειν ἐφ' ἑκάστη δηλονότι χρήσει. οὐ γὰρ δὴ
ἔπαξ γέ τις ἐπιθεῖς κατὰ τοῦ πεπονηότος μορίου τὴν ἐπαγ-
γελίαν ἀπαιτήσει τοῦ φαρμάκου, οὐ μὴν οὐδὲ ψυχρὸν ἤδη
γεγονὸς ὥς πέπηγέναι.

[ἔ. Περὶ αἵματος τῶν χλωρῶν βατράχων.] Τοῦ δὲ
τῶν χλωρῶν βατράχων τῶν μικρῶν, οὓς βρέξαντάς τινες
ὀνομάζουσι, τὸ αἷμα διαβεβαιουμένου τινός, ἐπειδὴν τῶν
βλεφάρων ἐκτίλας τὰς τρίχας ἐπαλείψης, οὐκέτ' ἀνα-
φύεσθαι, ψεῦδος εὖρον ὑποβαλὼν τῇ πείρᾳ. μετὰ ταῦτα
δὲ καὶ γεγραμμένον ὑπὸ τινῶν εἶρον αὐτὸ, καθάπερ γε
καὶ τὸ τῶν κροτάωνων, οὓς κυνοραίστας μᾶλλον ὀνομάζου-
σιν οἱ παλαιοί. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο τὴν ἐπαγγελίαν ἔσωσεν εἰς
πείραν ἀχθέν.

id experiri possis. Urforum vero sanguis, si abscessibus cali-
dus imponatur, fieri potest ut concoquat. Adjiciam vero
etiam caprinum, hircinum, taurinum. Licetque tibi, si voles,
praeteritis decem millibus medicamentorum paratu prom-
ptorum, quibus concoquuntur abscessus, urfos, tauros ac hir-
cos mactare, quolibet scilicet usu, nec enim quispiam semel
imposito in partem affectam medicamento promissum ejus
exiget, nec etiam si refrixerit ut jam cogatur.

[5. *De sanguine viridium ranarum.*] Porro quum
assereret quidam sanguinem viridium ranarum parvarum,
quas quidam brexantes nuncupant, si evulsis ex palpebris
pilis inungeretur, ut in posterum ne recrescerent prohibi-
turum, falsum id comperi facto periculo. Postea vero scri-
ptum a quibusdam reperi illud ipsum, sicut etiam crotonum,
quos potius veteres appellitant cynoraistas. Verum nec hic
facto periculo promissa praestitit.

Ed. Chart. XIII. [279.]

Ed. Bas. II. (132. 133.)

[στ'. Περὶ αἵματος κροκοδείλου καὶ τῶν λοιπῶν.] Εἰ δὲ τὸ τοῦ χερσαίου κροκοδείλου ποιητικὸν ὀξυδορκίας ἐστίν, οὐδὲ πειράζειν ἐμελλον, ἔχων ὀξυδερκῇ φάρμακα δοκιμα, καθάπερ οὐδ' εἰ τὸ τῶν ὀχενόντων ἵππων, ἐσχαρωτικὸν τε καὶ σηπτικόν, οὐδ' εἰ τὸ τῶν κατοικιδίων μυῶν ἀποπίπτειν ποιῇ ἀκροχορδόνας. ἕτερα γὰρ ἦν μοι πολλὰ καὶ πρὸς τοῦτό γε τὸ πάθημα, καθάπερ γε καὶ πρὸς τὸ δυσιατότερον αὐτοῦ τὴν μυρμηκίαν ὀνομαζομένην, ἐφυλαττόμην τε γοητείας δοῖαν ἀπενέγκασθαι, φθανόντων ἤδη τῶν βασικάνων ἱατρῶν λέγειν ἐκ ματικῆς τινος, οὐκ ἱατρικῆς θεωρίας τὰς προῤῥήσεις ἐπὶ τῶν νοσούντων με ποιεῖσθαι.

(133) [ζ. Περὶ γάλακτος.] Γάλα. διττὴν ἔχει τοῦτο χρεῖαν, τὴν μὲν ἑτέραν ὡς τροφήν, τὴν δὲ ἑτέραν ὡς φάρμακον. ἀλλ' ὡς μὲν τροφή τι δύναται διὰ τε τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου καὶ κατὰ τὰ ἄλλα δεδιήλωται. τὴν δ' ὡς φαρμάκου δύναμιν αὐτὴν νῦν ἔρω, πρότερόν γε ἀναμνήσας καὶ περὶ τοῦδε, καθάπερ ὀλίγον ἐμπροσθεν ἐπὶ τοῦ αἵματος, ὡς οὐ περὶ τοῦ νοσώδους γάλακτος, ἀλλὰ τοῦ κατὰ φύσιν ἐν ἐκά-

[6. *De sanguine crocodili et reliquorum.*] Caeterum an crocodili terrestris sanguis visum acuat, ne id quidem experiri volui, quum haberem probata aciei exacuendae medicamenta oxyderce. Neque an admissariorum equorum sanguis crustam moliatur et septicus sit, neque an murium domesticorum sanguis verrucas decidere faciat. Nam aliorum fuit mihi magna semper copia et ad hoc pathema et quod aegrius illo medicabile est, nempe ad vocatam myrmeciam. Et cavebam ne praestigiaturae opinionem merito referrem, quum jam etiam improbi quidam medici ex divinandi quapiam arte, non ex speculatione medica me in morbis solere praedicere calumniarentur.

[7. *De lacte.*] Lac. Bisariam hoc utimar, partim ut cibo, partim ut medicamento. Sed quid valeat ut cibus, in curandi methodo alibique expositum est, at facultatem ejus ceu medicamento, eam nunc explicamus. Ac primum illud commonebo, quod paulo ante de sanguine, quod non de morbidio lacte, sed de naturali cuiusque animantis ea quae

Ed. Chart. XIII. [279. 280.]

Ed. Bas. II. (133.)

σι τῶν ζώων χρη ἀκούειν τῶν λεχθησομένων. τὸ τοίνυν ὑγιεινότερον γάλα, καθάπερ καὶ τὸ αἷμα, καθαρὸν ἐστὶ καὶ εἰλικρινές, οὔτε πικρότητος οὔτ' ὀξύτητος οὔτε δριμύτητος οὔθ' ἐλυκότητος οὔτε δυσωδίας μετέχον, ἀλλ' ὥς ἂν εἴποι τις εὐωδὲς ἢ ἄνοσμον ἢ εἴπερ ἄρα σμικρᾶς τινος εὐωδίας μετέχον. εὐδὴλον ὅτι καὶ γενόμενόν ἐστιν ἡδὺν, βραχεῖαν ἔχον γλυκύτητα, καθάπερ καὶ τὸ αἷμα τὸ ὑγιεινόν, ἐξ οὗ καὶ ἡ τοῦ γάλακτος ἐστὶ γένεσις. τὸ δὲ τοιοῦτο γάλα πρὸς τὰ δριμύα καὶ διακροῦντα ρεύματα συμφορώτατόν ἐστιν, οὐ μόνον ἀποπλύνον αὐτὰ τῶν ἐνοχλουμένων μορίων, ἐστὶ γὰρ αὐτῶ τοῦτο καὶ πρὸς τὸ ὕδωρ κοινόν, ἀλλὰ καὶ περιπλαττόμενον τοῖς σώμασιν, ὥς μὴ γυμνοῖς αὐτοῖς προσπίπτειν τὸ ἐπιρροέον. οὐ μόνον δὲ κατὰ τοῦτο πλεονεκεῖ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τῷ περιπλύνειν αὐτὸ, διὰ τὸ περιέχειν ἐν ἑαυτῷ ῥυπτικὴν ὑγρότητα τὴν ὀνομαζομένην ὀρρῶν, ὃς προαποκλύζεται καὶ προσαποκλύζει τὰ σώματα. τῷ δὲ λοιπῷ παντὶ παχεῖ ὄντι καὶ λιπαρῷ περιπλαττεται καθ' ὅνπερ τρόπον καὶ ἡ πιμὴ καὶ τὸ στέαρ, ὧν τε τὸ λευκὸν ἢ τ' ἐκ τοῦ πεπλυσμένου κηροῦ καὶ ἐλαίου κηρωτῇ [280] καὶ γὰρ καὶ

dicenda sunt, intelligere oporteat. Igitur lac sanissimum, velut etiam sanguis, purum sincerumque est, nec amaroris nec acrimoniae aut aciditatis aut falsedinis aut foetoris particeps, sed ut dixerit quispiam, bono odore praeditum aut odoris expers, aut certe exiguum odorem bonum referens. Clarum etiam est id esse debere gustu suave, pauculam habens dulcedinem, sicut et sanguis integrae sanitatis ex quo et lactis constat generatio. Tale lac ad acres et mordaces fluxiones est utilissimum, non abluens tantummodo eas a partibus afflictis, est enim id illi cum aqua commune, sed et corpora illinens, ut non in nuda cadat quod defluit. Nec in hoc duntaxat aquae praestat, verum etiam quia colluit, utpote extergentem in sese humiditatem continens, quam vocant serum; id quod colluit diluitque corpora, reliquo autem quod crassum pingueque est, circumlinitur non aliter quam pinguedo, adeps atque ovi albumen et ceratum ex eloto oleo ceraque confectum, nam et haec ab acris icho-

Ed. Chart. XIII. [280.]

Ed. Bas. II. (133.)

ταῦτα τὰς ἀπὸ τῶν δριμέων ἰχώρων πραῦνει δῆξαις, ἐκ τοῦ περιπλάττεσθαι τοῖς σώμασιν ἄδηκτον ἔχοντα φύσιν. εὐτρεπίοτατον δ' ὃν ἅπαν γάλα, καὶ μάλιστα ὅταν ἢ τὸ περιέχον θερμὸν, ἀποβάλλει πολὺ τῆς εἰρημένης δυνάμεως, εἰ μὴ παραχοῇμᾶ τις αὐτῷ χροῖτο θερμῷ τῶν τιτθῶν ἐκχυθέντι. μάλιστα μὲν οὖν γυναικὸς εὐεκτούσης τε καὶ καλῶς διαιτωμένης γάλακτι χρηστέον ἐστίν, οἰκειότατον γὰρ ἀνθρώπῳ σώματι τοῦτο, δεύτερον δὲ τῶν ἄλλων ζώων, ὅσα μὴ πολὺ κεχώρισται τῆς ἀνθρώπου φύσεως. εἴση δὲ τοῦτο ῥαδίως ἐκ τῆς τῶν σαρκῶν ὁσμῆς, ἀηδοῦς μὲν οὗσης τῶν πόρρω ταῖς κρᾶσεσιν ἀφεστηκότων, οἷον κυνὸς, λύκου, λέοντος, παρδάλεως, ἀλώπεκος, ὑαίνης, ἄρκτου καὶ τῶν ὁμοίων, οὐκ ἀηδοῦς δὲ τῶν μὴ πόρρω, καθάπερ ὕς, αἰγὸς, ἵππου, βοῦς, ὄνου, προβάτου. καὶ τοίνυν καὶ χροῶνται πάντες οἱ ἀνθρώποι τῇ πείρᾳ διδαχθέντες αἰγίῳ τε καὶ προβατίῳ καὶ βοείῳ καὶ ὄνείῳ γάλακτι, καὶ τυροὺς δὲ ποιοῦσιν ἐξ αὐτῶν, ὅτι μὴ τοῦ ὄνείου. λεπτόν γὰρ πάνν τοῦτό καὶ μεστόν ὀρρώδους ὑγρότητος, ὥσπερ γε τὸ βόειον παχύ. μέσον δ' ἐστίν

ribus seu sanie natas mordicationes mitigant, eo quod corporibus circumclinantur ipsa naturae minime mordacis. Porro quum lac omnium facillime alteretur, praesertim si ambiens fuerit calidum, multum a dicta facultate amittit, nisi protinus quis ab uberibus effuso calido etiamnum utatur. Maxime igitur mulieris bene habitae et bonam victus rationem servantis lacte utendum, nam id humano corpori est familiarissimum, deinde aliorum animalium, quae quidem ab humana natura non longissime absunt, id quod scies ex carniū odore; nam fastidiosus est et injucundus eorum quae multum diversam habent temperiem, ceu canis, lupi, leonis, pardalis, vulpis, hyaenae, urfi et similium, non injucundus autem est eorum quae non porro absunt, ut suis, caprae, equae, bovis, ovis, asini. Quocirca etiam cuncti homines docti experientia caprino, ovillo, bubulo afininoque utuntur lacte et caseos ex eis conficiunt, excepto afinino. Nam id plane tenue est et plenum humoris serosi, velut bubulum crassum,

Ed. Chart. XIII. [280.]

Ed. Bas. II. (133.)

τῇ συστάσει τὸ τῆς αἰγός, ἀπεπτον δὲ καὶ ὑδατῶδες ὥς ἔχει τὸ γάλα. σύγκεται δ' ἐκ τριῶν οὐσιῶν ἅπαν γάλα, τυρώδους, ὀρρώδους, λιπαρᾶς, ἣν πλείστην ἔχει φαίνεται τὸ βόειον, ἐξ ἧς καὶ τὸ καλούμενον βούτυρον ποιοῦσι, πεπτικῆς τε καὶ χαλαστικῆς οὐκ ἀνέμεως, διὸ καὶ μάλιστα αὐτῷ χρῶνται ἐπὶ τῇ παρωτίδι καὶ βουβώνων.

[γ'. Περὶ ὀρροῦ γάλακτος.] Ὁ δὲ ὀρρός, ὡς εἴρηται, ῥυπτικὴν ἔχει δύναμιν, ὑπαγωγῆς τε γαστροῦ ἐνέκα λαμβάνεται καὶ διὰ κλυσιήρων ἐτίεται, περιῤῥούπτειν τε καὶ περιπλύνειν ἀδῆκτως τὰς ἐν τοῖς ἐντέροις δοιμύτητας. ἔλκη τε τὰ δοιμεῖς ἰχθῶρας ἔχοντα κατακλύζων ἂν τις ἀντ' ὑδατος ὀρρῷ κάλλιστα ποιήσειεν. ὅσα τε διαφορητικὰ φάρμακα τῶν ἐκχυμωμάτων τε καὶ μελασμάτων ἐστὶν καὶ ταῦτα δι' ὀρροῦ περιπλύνειν ἄμεινον, οὐ δι' ὑδατος. οὕτως οὖν αὐτῷ καὶ πρὸς ὑπόπια καὶ ὑποσφάγματα χρώμεθα, μιγνύντες τοῖς οἰκίοις πρὸς ταῦτα φαρμάκοις. τὸ δὲ τυρώδες καὶ παχὺ τοῦ γάλακτος ἐμπλάττεται μᾶλλον, καὶ κατὰ τοῦτο τὰς δοιμύτητας ἀμβλύνει. ὅταν δὲ προσλάβῃ τινὸς ἐτέρας ξηραντι-

caeterum consistentia medium caprinum est, at fus. crudum aquenmque lac obtinet. Porro lac omne ex tribus constat essentis, caseosa, serosa, pingui; hanc plurimam habere conspicitur bubulum, ex quo conficitur et id quod butyrum nominant, concoquentis et laxantis facultatis, quamobrem maxime illo utuntur ad parotidas et bubones.

[8. De sero lactis.] At serum, ut dictum est, extergendi facultatem possidet, adhibeturque subducendi ventris gratia, ac per clysteres injicitur extergens et abluens sine mordacitate intestinorum acrimoniam. Praeterea si quis ulcera quae sanie infestantur acri vice aquae sero colluat, optime sane fecerit. Praeterea quaecunque medicamenta digerere solent sugillationes et livores, ea praestat sero quam aqua diluere. Sic etiam eo utimur ad sugillata et suffusiones, peculiaribus ad haec medicamentis commiscentes. At caseosum illud et crassum ipsius lactis magis illitum adhaeret et eo nomine acrimoniam retundit. Porro ubi aliam quam-

Ed. Chart. XIII. [280.]

Ed. Bas. II. (133.)

κῆς δυνάμεως, ἄριστον γίνεται φάρμακον ἐπὶ τε δυσεντερι-
κῶν καὶ πάντων τῶν κατὰ γαστέρα δριμέων ρευμάτων, προσ-
λαμβάνει δὲ διὰ τῶν ἐμβαλλομένων αὐτῷ προαφεψημένων
διαπύρων λίθων. εἶναι δὲ χρὴ τούτους οὓς ὀνομάζουσιν κά-
χληκας, ἐψῆσθαι τε τὸ γάλα, μέχρις ἂν ἐκδαπανηθῇ τὸ πλεῖ-
στον ἐξ αὐτοῦ τῆς ὀρρώδους ὑγρότητος. ἡμεῖς δὲ καὶ διὰ
σιδηρῶν κυλίνδρων διαπύρων ἐμβαλλομένων αὐτῷ τὴν αὐ-
τὴν ἢ καὶ βελτίονα δύναμιν ἐργαζόμεθα. μετέχει γὰρ ὁ σί-
δηρος, ὡς εἴρηται, στυπτικῆς δυνάμεως, καὶ τούτου γε χάριν
τοὺς κυλίνδρους αὐτοὺς παρεσκευασάμεν. πλείονας ἐπὶ πέρα-
σιν ὀβελῶν προσκειμένους, ἵνα τις ἐκ τῆς λαβῆς ἐνκόλως
ἐπαίρῃ πυρωθέντα τὸν σίδηρον. ὥσπερ δὲ τῶν καυστηρίων,
οὕτω καὶ τούτων τὰς λαβὰς ἐνελίττω ῥάκεσιν. ὅλον δὲ τὸ
γάλα πρὸς τε τὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ρεύματα δριμέα κατὰ μό-
νας τε καὶ μετὰ τῶν ἀπλῶν κολλυρίων ἐστὶ χρήσιμον, ἔτι
τε πρὸς ὑποσφάγματα καὶ ὑπώπια, καὶ μέντοι καὶ κατὰ τῶν
βλεφάρων ἔξωθεν, ὑπνοῦν μελλόντων τῶν ὀφθαλμικῶντων
ἐπιτιθέμενον ἅμα ῥοδίῳ καὶ ὦπ, πέττει τὰς φλεγμονὰς

piam deficcantem facultatem habuerit adjunctam, optimum
est remedium dysenteriae et omnium ventris acrium fluxio-
num. Eam accipit a lapidibus, qui praedecocto ipsi injiciun-
tur igniti. Porro eos esse oportet quos vocant silices. Et
lac eousque decoqui debet, dum pleraque ferosi in eo humo-
ris absumpta pars fuerit. At nos injectis ferreis in ipsum
cylindris candentibus, eandem aut etiam meliorem faculta-
tem efficimus; nam ferrum astringentis quoque, ut est di-
ctum, facultatis est particeps. Ac proinde cylindros ego
complures effeci hujus gratia, ad fines veruum propenden-
tes, quo videlicet quis manubrio ignitum ferrum facile igni
eximat, et sicut cauteriorum, ita horum manubria pannis
involvo. Porro lac totum ad acres oculorum fluxiones tum
per se tum cum mollium collyriorum quopiam est utile,
praeterea ad fugillata et suffusiones. Quin etiam palpebris
extrinsecus ubi qui ophthalmia laborant, somno sese dabunt,
impositum simul cum rosaceo et ovo phlegmonas eorum con-

Ed. Chart. XIII. [280. 281.]

Ed. Bas. II. (133.)

αὐτῶν, γυναῖκός δ' ἔστω τὸ γάλα τοῦτο, πρόσφατον ἐκ τῶν
 τιθῶν ἐπισταζόμενον. ἐνίμεν δὲ αὐτὸ καὶ μήτραις ἡλκω-
 μέναις καὶ κατὰ μόνας μὲν, [281] ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδηκτως
 θεραπεύουσι φαρμάκοις μίγνυντες οἷς μίγνυται, καὶ πειδῶν τὰ
 κατὰ τὴν ἑδραν ἑλκὴ παρηγορῶμεν, ὀδυνώμενα διὰ δριμύ-
 ῃς ἰχώρας ἢ φλεγμονᾶς ἢ στολίδας ἀνεξαμένους. οὕτως δὲ καὶ
 πρὸς τὰ κατὰ τὰ αἰδοῖα χρώμεθα καὶ πάνθ' ἀπλῶς τὰ πα-
 ρηγορία, δεόμενα διὰ φλεγμονὴν ἢ δῆξιν ἢ κακότητιαν. διὰ
 τοῦτο οὖν καὶ τοῖς καρκινώδεσιν ἑλκεσιν προσφέρεται μι-
 γνύμενον ἀνωδύνου φαρμάκοις, οἷα μάλιστα τὰ διὰ πομφό-
 λυγός ἐστι. καὶ τί δεῖ λέγειν ὅτι καὶ διάκλυσμα καὶ διακρά-
 τημα τῶν ἐν τῷ στόματι φλεγμαινόντων ἀνωδυνώτατόν
 ἐστὶν ἀνακογχυλίζομενον; καὶ φλεγμαίνοντα παρίσθηα κατὰ
 σταφυλὴν καὶ ἀντιάδας ἱκανῶς παρηγορεῖ, καὶ διὰ τοῦτο
 καὶ συνάγην, ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ὡς ἔφην, παρηγορικόν ἐστι
 φάρμακον, ἀδηκτόν μὲν ἔχον καὶ τὴν ὅλην οὐσίαν, πολὺ δὲ
 μᾶλλον ὅταν ἐκδαπανήσωμεν αὐτῆς ἐψησεί μετρία τὸ πλεόν
 τῆς ὀρρώδους ὑγρότητος. οὕτως γὰρ μοι δοκοῦσιν οἱ ἰα-

coquet, sed hoc esto lac mulieris recens ex mamillis expres-
 sum. Infundimus ipsum et utero ulcerato tum per sese tum
 iis medicamentis commiscentes, quibus misceri potest, utique
 citra morsum curantibus, et ubi in sede ulcera mitigamus
 prae saniei acrimonia dolentia, aut phlegmonas aut rugas
 perpetientia. Sic et ad ulcera pudendorum utimur, et ad
 omnia quae leniri postulant sive ob phlegmonem sive ob
 morsum sive ob malignitatem. Ea propter et cancrofis ap-
 plicatur ulceribus medicamentis anodynis commixtum, qua-
 lia sunt quae constant ex pompholyge. Et quid attinet com-
 memorare, quod ore contentum et collutum gargarizatum-
 que, vel maxime phlegmonas ejus mitigat? Sed et tonsillas
 et columellam et antiadas phlegmone affectas admodum mi-
 tigat et proinde etiam anginam. Atque ut semel dicam, me-
 dicamentum est leniens, totam quidem substantiam habens
 mordacitatis expertem, sed multo magis ubi concoctione
 moderata potissima pars serosi humoris absumpta est. Sic

Ed. Chart. XIII. [281.]

Ed. Bas. II. (133, 134.)

τροὶ καὶ πρὸς τὰ κατὰ διάβρωσιν ἀναιροῦντα θανάσιμα
φάρμακα, προτραπήναι διδόναι τὸ γάλα, καθάπερ ὁ τε θα-
λάττιος λαγὼς ἀναιρεῖ καὶ ἡ κανθαρίς. ἐνιοὶ δὲ καὶ τοῖς
ἀκόνιτον ἢ θαψίαν εἰληφόσι διδόασιν. ἀλλὰ τὰῦτα μὲν εὐ-
λόγως ἐπενόησαν, ἕτερα δ' ἐψεύσαντο φανερώς, ὥσπερ καὶ
τὸ περὶ τὸ τῆς κυνὸς γάλακτος ὡς πωλύοντος ἀνιέναι τρίχα
ἐκ τῶν βλεφάρων, εἰ ἐξαίρεθεις αὐτῶν ἐπιχρισθεῖη τῷ
τόπῳ, ὅθεν αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν ἀνεσπιάσθησαν. κατὰ δὲ
τὸν αὐτὸν λόγον οἱ γράψαντες εἶργειν αὐτὸ τῆς ἐπὶ (134)
τῶν αἰδοίων ἐκφύσεως ταχείας τὰς τρίχας, εἰ περιχρισθεῖη
πρὶν ἢ βῆν, ἐκβάλλειν τε τὰ νεκρὰ τῶν ἐμβρύων ποθὲν, οὐκ
ἀληθεύουσιν. ἕτερα δὲ τινὰ γοητείας ἐχόμενα γράφουσιν περὶ
τε τούτων καὶ ἄλλων τινῶν ζώων γάλακτος, ἃ καταρχὰς
εὐθέως ἡρνησάμην αὐτὸς εἶναι, εἰ καὶ πείραν αὐτῶν εἶχον
ὡς ἀληθῶς λεγομένων.

[θ'. Περὶ τυροῦ.] Τυρός. τῷ περὶ γάλακτος λόγῳ καὶ
περὶ τυροῦ προσθεῖναι προσήκει, διότι γάλα πεπηγὸς ἐστίν.
οὐ μὲν ἢ γε οὐσία πᾶσα τοῦ γάλακτος πηγνυται κατὰ τοὺς

mihī videntur etiam medici ad venena, quae erosione inter-
imunt, lac dari suadere, velut sunt lepus marinus et can-
tharis. Sunt etiam qui exhibent iis, qui aconitum et tha-
psiam sumperint, sed haec ex ratione fecerunt. Alia vero
palam mentiti sunt, ut de lacte canino, quod in palpebris
pilos renasci prohibeat, si prioribus evulsis ei loco foret
illitum, unde pilorum radices exacte essent. Ad eundem
modum qui scripserunt quod celerem pilorum in pudendis
exortum reprimat, siquidem foret ante pubertatem illitum,
quique quod foetus emortuos ejiceret potum, verum non
protulere. Sed et alia quaedam praestigiis contaminata,
tum de horum tum de aliorum quorundam animalium lacte
conscribunt, quae me ab initio dicturum negavi, etiam si ex-
perientia didicissem vera dixisse.

[9. De caseo.] Caseus. Sermoni qui habetur de lacte
annectendum est de caseo, propterea quod sit lac coagula-
tum. Non tamen universa lactis essentia in caseos cogitur,

Ed. Chart. XIII. [281.]

Ed. Bas. II. (134.)

τυρούς, ἀλλὰ τὸ παχὺ μόνον, ἀποκρινομένου τε καὶ χωριζομένου τοῦ λεπτοῦ καὶ ὀρρώδους. ἔχειν δ' ἐρρέθη τὸ γάλα καὶ λιπαρὰν τινα καὶ οἶον ἐλαιώδη φύσιν ἐν ἑαυτῷ, καὶ πλείστην ταύτην ἔφην ὑπάρχειν ἐν τῷ βοείῳ, καὶ πεῖδαν ἀποχωρισθῆ τοῦ λοιποῦ γάλακτος, αὐτὸ καὶ αὐτὸ γεγόμενον τὸ λιπαρὸν τοῦτο βούτυρον ὀνομάζεσθαι, παχὺν δ' ἅμα τῷ παντὶ γάλακτι, χωρισθείσης κατὰ τὴν πῆξιν. δηλονότι τῆς ὀρρώδους ὑγρότητος, λιπαρὸν ἐργάζονται τὸν τυρόν. καὶ τινες οὕτω γίνονται λιπαροὶ τῶν βοείων τυρῶν, ὥς ἔκρῃν αὐτῶν ἐλαιῶδές τι. τῷ χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δριμύτεροί σοι φανοῦνται γεγόμενον τε καὶ ὀσμωμένον. καὶ ποτε τυρόν μοι κομισθέντα βόειον ἀπὸ τῆς ὀσμῆς δριμύνειναι τεκμηράμενος ἀπέρριψα, καὶ γὰρ μὲν ὥμην ἀνηλώσθαι πρὸς τῶν οἰκετῶν αὐτὸν, ὃ δὲ φυλάττειν εἰδισμένος τὰ τοιαῦτα μετὰ χρόνον συχνὸν ἐκ τοῦ ταμείου προκομίσας ἡρώτα τί κελεύοιμι δὴ περὶ αὐτοῦ. καὶ φανέντος ἀβρώτου διὰ δριμύτητα, πρόβλημα μετὰ παιδιᾶς ἦν ὅπως ἂν τις αὐτὸν διάθοιτο χρησίμως. ἐν τούτῳ δὲ τινος ἀρθρῆτικοῦ κομισθέν-

sed quod crassum est duntaxat, scilicet tenui seroso secreto ac separato. Porro dictum est habere lac in se naturam quandam pinguem et veluti oleosam, eamque plurimam esse posui in bubulo, ac ubi a reliquo lacte sejunctum fuerit, solumque per se constiterit, id pingue butyrum appellari, at ubi cum toto lacte coagulatum fuerit, seroso duntaxat humore per coagulationem separato, pinguem caseum effici. Fiuntque hoc pacto casei bubuli quidam adeo pingues, ut ex iis effluat quiddam ad speciem olei. Porro tum hi tum reliqui omnes temporis spatio acriores tibi apparebunt, sive gustes sive olfacias. Itaque quum mihi olim caseus allatus esset bubulus, quem ex odore acrem esse conjiciebam, abjeci, et jam a famulis absumptum putabam, caeterum illi talia fervare soliti longo post tempore ex promptuario proferentes, quidnam de illo fieri juberem. rogant. Quum igitur edendo non esset propter acrimoniam, ludicrum nobis problema extitit proponentibus, cui rei quis illam utiliter posset accomodare. Interea quum ad me arthriticis quispiam in curru

Ed. Chart, XIII. [281. 282.]

Ed. Bas. II. (134.)

τος ἐπὶ δίφρου πρὸς με, πῶρους ἐν τοῖς ἄρθροις ἔχοντος, ἐπῆλθέ μοι σκέλος ταριχηρόν υἱός, ὃ ἦν ἐνδον, ἐψήσαντα δεύσαι τῷ ἀφεψήματι τὸν τυρόν, ἐν θυῖα τε καλῶς ἐνώσαντα κατὰ τῶν πῶρων ἐπιτιθέναι. καὶ τοίνυν ὁ ἀρθριτικός ὑπὸ τοῦ φαρμάκου [282] τούτου μεγίστως ὤνητο. διαρῶρηγνυμένου γὰρ αὐτομάτως αὐτῷ τοῦ δέρματος ἄνευ τομῆς, ἀπέβρεεν ἀλύπως ἐκάστης ἡμέρας ρόγια τῶν πῶρων. ἐπεὶ δ' ὅλως ὁ παρ' ἐμοὶ τυρὸς ἐξεδεδαπάνητο, τοιοῦτον ἕτερον ἐαυτῷ πορισάμενος ὁ ἀρθριτικός ἐφύλαττεν εἰσαυθις, ὕστερον δὲ πάλιν ἐχρήσατο παλαιωθέντι, καὶ περὶ καὶ τότε τῆς αὐτῆς ὠφελείας ἐπειράθη, πολλὰς τοῦ λοιποῦ διετέλεσε χρώμενος αὐτῷ, καὶ τινὰς ἄλλους τῶν ὁμοίως πασχόντων φίλων ἐδίδαξεν. τοῦτο μὲν οὖν ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐπινοίας τῇ πείρᾳ βεβαιωθὲν ἐγνώσθη, τὸν δὲ πρόσφατον τυρόν ἐναντίας ὄντα τῷ παλαιῷ κράσεως, ἐπέθηκά ποτε τραῦμα μέτριον τῷ μεγέθει ἔχοντι καὶ ἄγρὸν ἀνθρώπῳ, προλειώσας δηλονότι. καὶ αὐτοῦ δ' ἐξωθεν ἐπέθηκα φύλλα λαπάθου. δύναιτο δ' ἂν, εἰ μὴ παρείη ταῦτα, καὶ ἀμπέλου καὶ πλα-

convectus esset, tophos in articulis habens, subiit mihi crure fuillo falso, quod erat intus, decocto casenum eo decocto macerare, ac probe in mortario subigendo unitum tophis imponere. Et sane arthriticus ab hoc medicamento magnifice adjutus est, nam rupta sponte sua cute, absque incisione videlicet, effluxere quotidie citra dolorem tophorum particulae. Ubi autem totus, qui apud me erat casens fuisset absumptus, talem sibi alium comparans arthriticus in posterum servavit, et postea rursus unus est inveterato, atque ubi tunc quoque idem percepit commodum, saepius deinceps uti perseverabat, et quosdam amicorum similiter affectorum docuit. Atque id quidem nos excogitavimus, caeterum comprobavit atque confirmavit experientia. Porro recentem, qui inveterato contrarii est temperamenti, quandoque homini in agro degenti moderatae magnitudinis vulnus habenti imposui, antea videlicet ad laevorem tritum. Extrinsecus autem illi imponebam folia lapathi. Possint vero etiani, si haec non adsint, folia superponi vitis aut platani aut betae aut la-

Ed. Chart. XIII. [282.]

Ed. Bas. II. (134.)

τάνου καὶ τεύτλου καὶ θριδακίνης ἐπιβάλλεσθαι. αὐτὸς μὲν οὖν ὁ τυρὸς ἐκόλλησε τὸ τραῦμα ἀπαλὸς τις ὢν. ἕτερος δὲ ὁ καλούμενος ἐν Περγᾶμω τε παρ' ἐμοὶ καὶ κατὰ τὴν ὑπερ-
κειμένην Ἀσίαν ὀξυγαλάκτινος, ἀγροίκου μέγα τραῦμα σχόν-
τος ἐκόλλησεν ὁμοίως ἐπιτεθείς. ἀποκρουστικὴν γὰρ ὁ μα-
λακὸς τε καὶ νεοπαγῆς τυρὸς ἔχει δυνάμιν ἐμψύχων αἵμα. ὁ δ' ὀξυγαλάκτινος καὶ πρὸς ταῦτα καὶ διαφορητικὴν ἐπι-
κτᾶται βραχεῖαν.

[i. Περὶ βουτύρου.] Βούτυρος ἢ βούτυρον, ὅπως ἂν ἐθέλῃς ἀρθρениκῶς τε καὶ οὐδετέρως ὀνομάζειν αὐτόν. γίνεται μὲν οὖν ἐκ τοῦ λιπαρωτάτου κατὰ τὸ γάλα, καθότι προεῖ-
ρηται. θαυμάζω δ' ὅπως ὁ Διοσκορίδης ἐκ προβατείου φη-
σιν αὐτόν καὶ αἰγείου τὴν γένεσιν ἔχειν. ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ
βοείου τὸ φάρμακον τοῦτο γινόμενον οἶδα, καὶ διὰ τοῦτο
νομίζω καὶ βούτυρον καλεῖσθαι, πεπτικῆς τ' ἐστὶ δυνάμειος,
ἔχον ὀλίγον τι τῆς διαφορητικῆς, ἐπὶ τε τῶν μέσων κατὰ
τε τὴν μαλακότητα καὶ σκληρότητα σώματος. αἰὶ γὰρ κοῆ
μνησθαι τοῦ τὰς ἀπλῶς καὶ ἄνευ προσθήκης καὶ διορι-
σμοῦ τινος ἀποφάνσεις ἐπὶ τῶν μέσων τῇ κράσει λέγεσθαι

ctuae. At ipse quidem caseus vulnus glutinavit, eratque etiamnum mollis. Alius vero, qui vocatur et in patria mea Pergamo et per superjacentem Asiam oxygalactinus, magnum rustici vulnus conglutinavit impositus, nam recens coagulatus ac mollis percutiendi vim obtinet, nimirum leviter refrigerans. At oxygalactinus praeter haec digerendi insuper levem quandam vim possidet.

[10. De butyro.] Butyrus aut butyrum, utcumque nominare velis sive masculino sive neutro genere, fit quidem, ut supra dictum est, ex eo quod in lacte pinguis-
simum est. Miror autem quo pacto Dioscorides ex ovillo et caprino confici referat. Ego namque ex bubulo hoc me-
dicamentum fieri novi ac proinde nuncupatum esse butyrum existimo. Facultatis est concoquentis, paulum habens etiam digerendi facultatis, in mediis nimirum corporibus secun-
dum duritiem ac molliem. Nam id semper memoria tenere oportet, quicquid simpliciter ac sine addito aut limitatione aliqua

Ed. Chart. XIII. [282.]

Ed. Bal. II. (134.)

σωμάτων. τῶν μὲν γὰρ σκληρῶν τελείως σωμάτων τοὺς παρὰ φύσιν ὄγκους διαφορεῖν ἀδύνατόν ἐστι τὸ φάρμακον τοῦτο, τὰ δὲ μαλακὰ φλεγμαίνοντα καὶ πέττει καὶ διαφορεῖ ῥαδίως, ὥστε καὶ παρωτίδας καὶ βουβῶνας καὶ τὰς ἐν τῷ στόματι φλεγμονὰς καὶ ἄλλα δὲ μυρία πολλὰ τελείως αὐτῷ μόνῳ ἰασάμεθα παιδικῶν σωμάτων καὶ γυναικείων πασχόντων. ἀλλὰ καὶ τῶν φρονόντων ὀδόντας παιδίων διαχρίοντον συνεχῶς οὐδὲν ἥττον μέλιτος λεπτύνει τὰ οὖλα, δι' ὧν ἡ διέξοδος αὐτοῖς γίνεται. καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ κατὰ τὸ στόμα φλεγμονώδη πάθη μετὰ τὸ παύσασθαι τὸ ἐπιθρόνον διαφορεῖ τε καὶ πέττει. διὸ καὶ τοῖς καταπλάσμασι μίγνυται τοῖς ἔξωθεν ἐπιτιθεμένοις, κατὰ παρωτίδων τε καὶ ὑποχονδρίων καὶ βουβῶνων. καὶ μέντοι καὶ καταποθέν εἰς τὴν γαστέρα καὶ δι' αὐτῆς ἀναδοθέν συντελεῖ μεγάλα ταῖς ἐκ πνεύμονος ἀναπτύσεσιν ἐν πλευριτικοῖς τε καὶ περιπνευμονικαῖς πάθεσιν, μετὰ καὶ τοῦ πέττειν αὐτά. μόνον μὲν οὖν ἐκλείχόμενον πέπτει μὲν μᾶλλον, ἀνάγει δὲ ἥττον, ἅμα δὲ μέλιτι καὶ ἀμυγδαλοῖς πικροῖς ἀνάγει μὲν μᾶλλον, ἥττον δὲ πέττει.

profertur, de mediis temperie corporibus intelligi. Nam corporum plane durorum tumores praeter naturam hoc nequit medicamentum digerere, at quae in mollibus sunt phlegmonae, eas et concoquit et digerit perfacile, nam parotidas et bubonas et oris phlegmonas aliasque partes complures prorsum illo solo curavimus, nimirum puerilibus corporibus ac muliebribus perpetientibus. Sed et gingivis puerorum dentientium assidue illitum nihilo imbecillius melle gingivas extenuat, per quas exitus est dentibus. Et alios omnes in ore affectus phlegmonofos, postea quam fluxio refliterit, digerit pariter et concoquit. Proinde cataplasmatibus inditur, quae extrinsecus imponuntur parotidibus, hypochondriis et bubonibus. Sed et in ventrem devoratum et ex eo distributum magnifice confert expuitionibus ex pulmone, idque in pleuriticis et peripneumonicis affectibus cum hoc, quod eos etiam concoquat. Atque si solum lingatur, magis quidem concoquit, verum minus educit; si cum melle et amygdalis amaris, plus educit, sed minus concoquit.

Ed. Chart. XIII. [282. 283.]

Ed. Bas. II. (134.)

[ια'. Περὶ πιτύας.] Πιτύα πᾶσα δριμείας ἐστὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως καὶ δηλονότι ξηραντικῆς· ἔπεται γὰρ τοῖς εἰρημένοις [283] ἕξ ἀνάγκης τοῦτο. ἀλλὰ τὴν μὲν τῶν λαγῶν ἐπιλήπτους θεραπεύειν ἔγραψαν, εἰ μετ' ὅξους πινοίτο, καὶ ῥοὺν γυναικεῖον ἰᾶσθαι καὶ γάλα τεθρομβωμένον ἐν κοιλίᾳ διαλύειν, οὗ καὶ ἡμεῖς ἐπειράθημεν οὐκ ἐπὶ λαγῶας μόνης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ζώων πιτύας. ἀμείνω δ' ἀπάντων αὐτῶν ἐστὶν ἡ λαγῶα. διαλύει δὲ καὶ τὸ θρομβούμενον αἷμα κατὰ κοιλίαν ὁμοίως ποθεῖσα, μᾶλλον μὲν ἴσως τῶν ἄλλων ἡ λαγῶα, οὐ μὴν μόνη γε, ὥς τινες ἔγραψαν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο κοινὸν ἀπάσης ἐστὶ πιτύας, ἐνιοὶ δὲ τὰς ἐκ θώρακος πτύσεις αἵματος ἐπέχειν φασὶν πινομένην πιτύαν λαγῶαν, ἀλλ' οὐτ' ἄλλον χρησάμενον εἶδον· οὐτ' αὐτὸς ἐτόλμησα χρήσασθαι δριμυτῇ φαρμάκῳ πρὸς πάθος δεόμενον στυψέως. ἱππείαν δὲ πιτύαν ἐπὶ τε δυσεντερικῶν καὶ κοιλιακῶν ἔγραψαν ἰδίως ἀρμόττειν.

[ιβ'. Περὶ πιτύας τῆς φώκης.] Τὴν δὲ τῆς φώκης ἀρ-

[11. *De coagulo.*] Coagulum omne acris ac digerentis facultatis est ac nimirum etiam exiccatoriae, nam necessario id superiora comitatur. At leporis quidem coagulum comitiale morbum, si cum aceto bibatur, praeterea profluvium muliebri sanare proditum est, sed et lac in ventre coagulatum dissolvere, quod certe et nos experti sumus, non solum in leporino, sed etiam in aliorum animalium omnium coagulo, attamen leporinum omnium est praestantissimum. Sed et sanguinem in ventre concretum simili modo potum dissolvit, ac efficacius quidem caeteris, verum non solum, quod quibusdam scriptum legitur, sed et hoc commune est omni coagulo. Quidam autem sanguinis ex thorace rejectiones leporinum coagulum epotum suppressere prodiderunt, caeterum nec alium quenquam eo usum novi, nec ipse sum ausus acri uti remedio ad affectum astrictionem poscentem. Porro coagulum equinum ad dysentericos et coeliacos peculiariter accommodari scripserunt nonnulli.

[12. *De coagulo phocae.*] At phocae coagulum exi-

Ed. Chart. XIII. [283.]

Ed. Bas. II. (134, 135.)

μόττειν ἑξαιρέτως ἐπαινοῦσιν ὥς καστορίου δύναμιν ἔχουσαν. ὅσα δὲ διὰ τὴν ιδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργεῖν ἔγραψαν ἐκάστην τῶν πιτυῶν, οὐ νῦν λέγειν καιρός.

(135) [1γ'. Περὶ χολῆς.] Οὗτος ὁ χυμὸς ἀποδέδεικται θερμώτατος εἶναι τῶν ἐν ἐκάστῳ ζῳῷ χυμῶν. ὥσπερ οὖν τὸ αἷμα καὶ τὰς σάρκας ἀνομοίας ἔχει κεκραμένα τὰ ζῶα, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὴν χολήν. ἐν μὲν γὰρ τοῖς θερμωτάτοις ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ τὴν χολήν ὑπὲρ τὰς τῶν ἄλλων ζῳῶν χολὰς εἶναι, ἐν δὲ τοῖς ἥττον ἐκείνων θερμοῖς ἀνάλογον ἀπολείπεσθαι καὶ τὸν χυμὸν τοῦτον, ὅσον ἀπολείπεται καὶ τῶν ἄλλοις. ἔμαθες γὰρ εἶναι τοὺς πάντας ἐν ἐκάστῳ τῶν ἐναίμων ζῳῶν χυμοὺς τέσσαρας, αἷμα καὶ φλέγμα καὶ χολήν ξανθήν τε καὶ μέλαιναν. ἔμαθες δὲ καὶ ὡς ἔθος ἐστὶν οἱ μόνον τοῖς ἰατροῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἀπασιν τὴν μὲν ξανθὴν χολήν ἀπλῶς ὀνομάζειν χολήν, ὡς ὑπακουσομένων τῶν ἀκουσάντων τὸ τῆς χροῆς ὄνομα, τὴν μέλαιναν δ' οὐχ ἀπλῶς ὀνομάζειν χολήν, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης ὅλου τούτου μέλαιναν χολήν. ἀλλὰ καὶ ὡς τὴν ξανθὴν

mie aptum esse quidam praedicant, tanquam vires obtineat castorei. Verum quaecunque proditum est quodque coagulum secundum essentiae suae praestare proprietatem, non est nunc tempus exponere.

[13. *De felle.*] Hic succus omnium, quae in quoque sunt animalium, calidissimus esse demonstratus est. Itaque sicuti sanguinem et carnes dissimiliter temperata obtinent animalia, eadem ratione et fel. Quocirca calidissimorum fel, aliorum quoque animalium fel excellere necesse est, et quae illis minus sunt calida, proportionem et hunc humorem illis inesse calidum, quanto scilicet et in aliis sunt inferiora. Didicisti enim quatuor esse universos in unoquoque animali sanguineo humores, sanguinem, pituitam et bilem tum flavam tum atram. Didicisti porro ex more non tantum medicis, sed et Graecis omnibus bilem flavam absolute efferri bilem, tanquam subaudituris qui audiunt coloris cognitionem, atram vero non simpliciter nuncupari bilem, sed cum addito nempe hoc toto atram bilem. Sed et quod

Ed. Chart. XIII. [283.]

Ed. Bas. II. (135.)

χολήν ἐνίοτε καλοῦσιν ὠχρὰν ἐπίστασαι καὶ ὡς κατὰ τὴν ἐπὶ τῷ ἥπατι κύστιν ἐνίοτε μὲν ὠχρὰν, ἐνίοτε δὲ ξανθὴν ἐν ταῖς τῶν ζώων ἀνατομαῖς ὁρῶμεν αὐτήν. ἤχουσας δὲ καὶ ὡς ἡ ξανθὴ θερμότερα τῆς ὠχρᾶς ἐστὶ τοσοῦτον ὅσον καὶ παχυτέρα. μιννυμένης γὰρ ὀρρώδους ὑγρότητος τῇ ξανθῇ χολῇ τὴν ὠχρὰν συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ καὶ τὴν ὠχρὰν θερμαινομένην ἐπὶ πλεόν παχεῖαν μὲν ἀποτελεῖσθαι τῇ συστάσει, ξανθὴν δὲ τῇ χροᾷ. καὶ γὰρ οὖν καὶ κατὰ τὰ ζῶα φαίνεται τοῖς μὲν μᾶλλον θερμοῖς ξανθὴ, τοῖς δ' ἥττον ὠχρὰ. καὶ ὅταν γε τὰ θερμὰ ζῶα πεινῆσαντα τύχῃ καὶ διψήσαντα, πρὸς τὸ μέλαν ἐκτρέπεται χροῶμα, ποτὲ μὲν ἰσάτιδος ἔχουσα τοῦτο, ποτὲ δὲ κυανοῦν, ἐνίοτε δὲ τὸ τῆς ἰσάτιδος, ὅπερ ἐστὶ φαιότερον τοῦ τῆς κράμβης. πρόσσεχε τοίνυν καὶ σὺ τῷ χρώματι τῶν χολῶν, ὅταν σκευάζῃς φάρμακον ἐν ᾧ καὶ χολῆς τι περιέχεται. μιννῷσι δὲ τοῖς μὲν ὀνομαζομένοις κυκλίσκοις τε καὶ τροχίσκοις, οἷος ὁ τε τοῦ Ἀνδρωνός. ἐστὶ καὶ Πολυεῖδου καὶ Πασίωνος καὶ ὁ Βιτῖνος, τὴν τοῦ ταύρου χολήν. ὅταν μὲν γὰρ τῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς χρησίμων

flavam bilem nonnunquam pallidam cognominant nosse et quod in vesica jecoris interdum pallidam, interdum flavam in dissectionibus animalium ipsam conspiciamus. Audisti porro flavam tanto esse pallida calidiorem, quanto et crassiores, nam seroso recremento flavae bili commixto pallidam constitui contingit, sicut et flavam plusculum calefactam consistentia reddi crassam, colore autem flavam. Quin et in animalibus apparet flava quidem iis, quae magis sunt calida, quae vero minus, pallida. Et ubi calida animalia aut fame aut siti torquentur, ad atrum colorem vergit, interdum illum habens aeruginosum, interdum caeruleum, interim isatidis, qui quidem magis est colore brassicae fuscus. Itaque et tu bilis colori diligenter intendito, quum medicamentum praeparabis cui admiscenda est bilis. Miscent autem cycliscis vocatis et trochiscis, qualis est Andronis et Polyidae et Pasionis et Bitinis, qui tauri recipiunt bilem, nam ubi ea medicamenta praeparant,

Ed. Chart. XIII. [283. 284.]

Ed. Bas. II. (135.)

φαρμάκων σκευάζουσιν, υαίνης καὶ ἀλεκτρονόου καὶ πέρδικος καὶ τινων ἐτέρων ζώων. ἔστι δὲ ἡ τοῦ [284] ταύρου θερμότερα δηλονότι καὶ ξηραντικώτερα τῆς τῶν εὐνουχισθέντων βοῶν. ὁμοιοῦται γὰρ αἰ τὸ εὐνουχισθὲν ζῶον τῷ θήλει τε καὶ γέῳ. ὥσπερ οὖν ταῦτα πλεονεκτεῖ μὲν ὑγρότητι τῶν τελείων, ἀπολείπεται δὲ θερμότητι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ εὐνουχισθεὶς βοῦς τῶν ταύρων καὶ τινων ταύρων ἐθεασάμην χολὴν κυανὴν ὑπεροπτηθείσης τῆς ξανθῆς, ἣν οὐκ ἤξιωσα βαλεῖν εἰς τὸ σκευαζόμενον φάρμακον, ἀλλ' ἐτέρου ταύρου τὴν μετρίως ξανθὴν εἰλόμην. ὑπεροπεπονήκει γὰρ ὁ ταῦρος ἐκεῖνος ἐλκόμενος βιαίσις δεσμοῖς, ὥστε εὐδὴλον ὅτι καὶ θυμωθεὶς ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ θερμότεραν ἔσχε τὴν κρᾶσιν. εἰκὸς δ' αὐτὸν ἦν καὶ διαψῆσαι καὶ πεινῆσαι βιαίως συρόμενον, ἐν κεφαλαίῳ δ' εἶπεῖν, ὥσπερ τὸ οὖρον ἐπὶ μὲν τῷ συμμέτρῳ πόματι συμμέτρως ὥχρον φαίνεται, διψησάντων δὲ καὶ ἀσιτησάντων καὶ πολλὰ καμώντων ξανθὸν, ἐμπλησθέντων δὲ καὶ μεθυσθέντων λευκὸν, οὕτω καὶ ἡ χολὴ μεταβάλλει τὰς χροάς, ἐπὶ μὲν τὸ ξανθότερον ἐν γυμνασίοις

quae sunt utilia ad oculos, hyaenae, galli, perdicis et aliorum quorundam animalium bilem adhibent. Porro taurorum bilis calidior est et ficcior quam bouum castratorum; nam castratum animal semper simile redditur foeminae et iis quae sunt aetatis minoris. Itaque sicut haec humore superant adulta et perfecta vincunturque ab iisdem caliditate, ad eundem modum bos castratus a tauris. Et quorundam ego taurorum bilem vidi caeruleam, flava nimirum superaffata, quam sane in praeparandum injici medicamentum vetui, sumpto illius loco alterius tauri bile mediocriter flava, nam ille vinculis violenter tractus supra modum fuerat defatigatus, itaque eo labore quum excanduisset, clarum est temperiem ejus fuisse calidiorem, probabileque est sic violenter pertractum tum fuisse tum etiam esurivisse. Atque ut summatim dicam, velut urina a modica portione modice pallere et sitim famemque et multum laborem perpeffis flava esse conspicitur, impletis vero atque inebriatis albida, ita et bilis colores variat, ad flavius qui-

Ed. Chart. XIII. [284.]

Ed. Bas. II. (135.)

καὶ ἀσιτίαις καὶ δίψει, ἐπὶ δὲ τὸ λευκότερον ἐν τοῖς ἐναν-
τίοις. ἴσθι τοίνυν ἐὰν μὲν ξανθὴν ἱκανῶς ἐμβάλῃς χολὴν
τῷ σκευαζομένῳ φαρμάκῳ, θερμότερον αὐτὸ ποιήσεις, ἐὰν δὲ
ὠχρὰν, μετρίως θερμὸν, ἐὰν δὲ ἐκλυτὸν τε καὶ ὑδατώδη,
τοσούτῳ τῆς προσηκούσης κράσεως ἀπολειπόμενον, ὅσῳ καὶ
ἡ χολὴ πρὸς τὸ λευκότερον ἐτράπετο. οὕτως οὖν καὶ τοῖς
τὰς μεμυκνίας αἰμορροΐδας ἀναστομοῦσι διὰ τούτου χολῆς
ἐνίοτε μὲν ἀσθενῆς, ἐνίοτε δὲ περαιτέρω τοῦ προσήκοντος
ἐφάνη δριμύεια. γίνεται μὲν οὖν καὶ παρὰ τὸ χρώμενον τῇ
χολῇ σῶμα διαφορὰ τις, εὐαίσθητόν τε καὶ δυσαίσθητον
ὑπάρχον εὐπαθές τε καὶ δυσπαθές. ἀλλὰ παρ' αὐτὴν μὲν,
ὡς ἔφην, τὴν χολὴν οὐ μικρά τις ἐστὶν ἡ παραλλαγή. ὁ γοῦν
αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπὸ μὲν τῆς ξανθῆς χολῆς μᾶλλον, ἥττον
δὲ ὑπὸ τῆς ὠχρᾶς δάκνεται. εὐδηλον μὲν οὖν ἔνεστι καὶ τοῦ
τὰς αἰμορροΐδας ἀναστομοῦν, ὅπως ἔστι δριμύς ὁ χυμὸς
οὗτος, ἀλλὰ καὶ τοῖς χρωμένοις αὐτοῖς φαίνεται δάκνων, καὶ
διὰ τοῦτο φυλαττόμεθα πρὸς ἄλλο τι νόσημά τε καὶ σύμ-
πτωμα χοῆσθαι τῇ ξανθῇ χολῇ καθ' ἑαυτὴν μόνῃ. καὶ γὰρ

dem per exercitia, inediam et sitim, ad candidius vero in
contrariis. Scito ergo si praeparando medicamento bilem
impenſe flavam injicias, calidius te id effecturum, si pal-
lidam, mediocriter calidum, sin exolutam et aqueam, tanto
imbecillius temperie convenienti, quanto et bilis ad can-
didius fuerit versa. Sic qui oclusas haemorrhoidas tau-
rino felle aperiunt, iis interdum imbecillum, interdum
vero supra quam conveniebat acre apparuit. Quamquam
nonnulla quoque diversitas existit pro corpore cui adhi-
betur, prout scilicet promptiore sensu aut hebetiore fue-
rit, tum perfacile patiens aut difficulter. Verum in ipsa
bile non parva visitur, ut dixi, varietas, nam idem homo
a pallida minus, a flava bile plus mordicatur. Liquet ita-
que vel ex eo, quod haemorrhoidas aperit, quam sit hic
humor acris, sed et illis ipsis qui utuntur mordicare per-
cipitur. Ac proinde cavemus ne ad alium morbum aut
symptoma bilem flavam usurpemus solam ac per se, nam

Ed. Chart. XIII. [284.]

Ed. Bas. II. (135.)

οἱ εἰρημένοι κυκλίσκοι τῆς χολῆς ὀλίγον λαμβάνουσι καὶ τὰ πρὸς ὀξυδερκίαν συντιθέμενα φάρμακα τὰ μὲν ὑαίνης χολῆς, τὰ δὲ πέρδικος ἢ ἀλεκτρονύτος ἢ ἄλλου τινὸς λαμβάνονται, μέλι τε μινγνύμενον ἔχει καὶ μαράθρου χυλὸν ἢ ὀποβάλαμον. ἐνίων δὲ ζώων ἐξαιρέτως ἐπὶ ἡγηται χολή παρὰ τοῖς ἱατροῖς, ὡς ὀξυδερκές τε ἅμα καὶ ὑποχυμάτων ἀρχάς διαφοροῦσα, καθάπερ ἡ τε τοῦ ἰχθύος, ὀνομάζουσι δ' αὐτὸν καλλιωνύμον, ὑαίνης τε καὶ τοῦ θαλαττίου σκορπίου καὶ ἀλεκτορίδος καὶ πέρδικος. ἀσθενεστάτη δ' ἐστὶν ἡ τῶν ὑῶν εἰς τοσοῦτον, ὥστε μηδὲ τοῖς ἔλκεσιν ἀφόρητον εἶναι, φαίνεται γὰρ μάλιστα πασῶν χολῶν ὑδατωδεστάτη, πλήν τῶν ἀγρίων καὶ κατ' ὄρη διαιτωμένων ὑῶν. ὥσπερ γὰρ ἡ σὰρξ ὅλη θερμότερα τε καὶ ξηροτέρα τούτων ἐστὶν, οὕτω καὶ ἡ χολή. τῇ δὲ τῶν ἡμέρων ὑῶν χολῇ χρῶνται τινες ἐπὶ τῶν ἐν ὠσὶν ἔλκεων, οὐκ ἀδοκίμως φαρμάκῳ, καὶ χρῶ καὶ σὺ μὴ παρόντος ἄλλου τινὸς τῶν συνθέτων, ἐστὶ γὰρ μυρία. κατὰ δὲ τὸ μέγεθος τῆς διαθέσεως καὶ ἄλλη τις ἄλλου ζώου χολή δύναται ἂν ἀρμόττειν. ὅταν γὰρ ἡ χρόνιον τε τὸ ἔλκος ἰχωρᾷ

propositi cyclifci pauculum bilis accipiunt. Ac quae ad oculorum aciem componuntur medicamenta, partim hyaenae partim perdicis partim galli partim alterius cujuspian bilem accipientia, admixtum habent tum mel tum foeniculi succum tum opobalsamum. Porro animalium quorundam singulariter bilis a medicis extollitur, tanquam aciem exacuatur oculorum et suffusionum initia digerat, velut piscis quem vocant calionymon, hyaenae et scorpii marini tum galli et perdicis. At suilla adeo omnium imbecillima est, ut ne ulceribus quidem toleratu sit gravis, et apparet omnium bilium maxime aquea exceptis silvestribus suis et iis qui degunt in montibus, nam ut horum caro et calidior et ficior est, ita et bilis. Porro domesticorum suum bile utuntur quidam ad ulcera aurium, medicamento utique non aspernando, et tu quoque ubi compositorum nihil affuerit, utitor, sunt enim innumera. Sed et pro affectus magnitudine alia etiam atque alia alterius animalis bilis potest congruere. Nam ubi ulcus diu-

Ed. Chart. XIII. [284. 285.]

Ed. Bas. II. (135.)

τε καὶ πῦον ἔχον πολὺν, καὶ τῶν ξηραντικωτέρων ἀνέξεται
 χολῶν, οἷα τῶν τε προβάτων βραχὺ δριμντέρα τῆς τῶν ὕων
 καὶ μᾶλλον ταύτης ἢ τῶν αἰγῶν, ἢ παραπληοῖα πῶς ἐστὶν
 ἢ τῶν ἄρκτων τε καὶ βοῶν. ἢ δὲ τῶν ταύρων ἰσχυρότερα
 μὲν τούτων, ἀπολειπομένη δὲ τῆς τῶν ὑαίνων. αὕτη δ' αὖ
 πάλιν αὐτῇ τῇ τε τοῦ καλλιωνύ[285]μου καὶ σκορπίου θα-
 λαττίου καὶ χελώνης θαλαττίας. τὴν δὲ τῆς ἀγρίας αἰγὸς
 χολὴν ἔγραψαν ἐνιοὶ τοὺς νυκταλωπιῶντας ὠφελεῖν. εἰσὶ δὲ
 καὶ αἱ τῶν πτηνῶν ζώων χολαὶ πᾶσαι δριμντεραί τε καὶ
 ξηραντικώτεραι τῶν ἐν τοῖς τετράποσι, τῶν δὲ πτηνῶν αἰ-
 τῶν αἱ τε τῶν ἀλεκτορίδων τε καὶ περδίκων εἰσὶ μὲν ἀμεί-
 νους εἰς ἱατρικὴν χρεῖαν. αἱ δὲ τῶν ἱεράκων τε καὶ αἰτῶν
 δριμύται ἱκανῶς, εἰσὶ δὲ καὶ διαβρωτικαί, διὸ καὶ ἰώδεις φαί-
 νοται κατὰ τὴν χροάν, ἐνίοτε δὲ καὶ μέλαιναί. ταύτας οὖν
 αὐτῶν ἐπιστάμενος τὰς διαφοράς, ἐπιστάμενος δὲ καὶ τῶν
 παθῶν τίνα μὲν δεῖ μᾶλλον ξηραίνεσθαι, τίνα δ' ἥτιον, ἐὰν
 μιᾶς ἡρτινosoῦν χολῆς ἀπὸ τῶν ἔργων πειράθειης, ἀπ' ἐκεί-
 νων ἐπὶ τὰς ἄλλας μεταβαίνειν δυνήσῃ κατὰ μέθοδον, ὥστ'
 αἰεὶ τὴν ἀρμόττουσαν τῷ πάθει παραλαμβάνειν. ἅτε γὰρ ἐν

turnum fuerit, multamque faniem pusque contineat, etiam
 sicciorem bilem perferet, puta ovium, quae paulò est acrior
 suilla, haec etiam magis caprarum, cui assimilis quodammodo
 est urforum et boum. At taurorum his valentior est, in-
 ferior tamen bile hyaenarum, et haec quoque inferior bile
 callionymi et scorpii marini et marinae testudinis. Porro
 hirci agrestis bilem scripsere quidam prodesse lusciosis.
 Caeterum volatilium animalium biles omnes tum acriores
 sunt tum sicciiores quam quadrupedum, et inter ipsas quo-
 que volucres gallinarum et perdicum biles ad medicinae
 usum probatiores habentur. Accipitrum vero et aquilarum
 impendio acres sunt, sed et erodunt, quamobrem colore vi-
 sentur aerugineo ac nonnunquam atro. His itaque earum
 cognitis differentiis atque affectibus, qui plus, quique minus
 deficcari postulant cognitis, si unam modo quampiam opere
 fueris expertus, inde ad alias transire poteris per metho-
 dum, ut semper quae affectui commoda sit adhibeatur. Nam

Ed. Chart. XIII. [285.]

Ed. Bas. II. (135. 136.)

στοχασμῷ κειμένης τῆς καθ' ἐκάστην δύναμιν σφοδρότητος, ἀπό τινος ὠρισμένης ἀρχῆς ἐπὶ τὴν ἀπείραστον ὕλην μεταβαίνειν σε χοῆ, παρὰ (136) τοῦ προπεπειραμένου μαθόντα τὰς ἐν αὐτοῖς ὑπεροχάς. ἐγὼ δὲ καὶ γνωρίσματα σοι σαφῇ διήλθον ἀπὸ τῆς χροῆς τῶν χολῶν καὶ τῆς κράσεως τῶν ζώων.

[ιδ'. Περὶ ἰδρωτός.] Ἰδρῶς. ἐν τι καὶ τοῦτο τῶν ἐν σώματι τοῦ ζώου γεννωμένων ὑγρῶν, ὕλην τε τὴν αὐτὴν ἔχον καὶ τρόπον γενέσεως τὸν αὐτὸν τοῖς οὖροις. ἐκ γὰρ τῆς πινομένης ὑγρότητος ἡ γένεσις ἀμφοτέρων ἐστὶ, θερμαινόμενης τε ἅμα κατὰ τὸ σῶμα καὶ τι χολώδους οὐσίας προσλαμβάνουσης. ἐπὶ πλεόν δ' ὁ ἰδρῶς κατείργασται, διεξηληλυθὼς ἄχρι τοῦ δέρματος ἅπαντα τὰ μετὰξὺ μόρια. διαφέρειν γέ μὴν ἀναγκαῖον ἀλλήλων ἐστὶ καὶ τοὺς ἰδρωτάς καὶ τὰ οὖρα παρὰ τε τὰς τῶν ζώων κράσεις, φύσει τε καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας ὑπηλλαγμένας ἀλλήλων, οὐ σμικρὰ καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην δίαιταν. εὐδῆλον δὲ, καὶ παραλείπηται ποτε τὸ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τὴν παροῦσαν κατάστασιν, ἔτι δὲ καὶ τὰς χώρας, διαφορὰν οὐ σμικρὰν ἐργάζεσθαι τοῖς

quum velut in conjectura sita sit cujusque facultatis vehementia, a definito quopiam principio ad materiam inexploratam transire oportet, ac a prius explorato excessus qui in illis consistunt discere. Sed et notas quasdam luculentas ego exposui tum a bilis colore tum ab animalium temperie,

[14. *De sudore.*] Sudor. Unus et hic est humorum in animantis corpore provenientium et eandem habens materiam quam urina et eundem generationis modum. Siquidem utrique a bibito humore generantur, calefacto simul in corpore et biliosae nonnihil substantiae adepto, verum sudor plus est elaboratus, utpote qui ad cntem usque permeatis omnibus quae intersunt partibus pervenit. Atamen sudores inter sese et urinas differre necesse est, tum pro animalium temperamentis, quae et natura, et per aetates non parum a sese invicem sunt diversa, et pro praecedente victus ratione. Clarum autem est, etiam si aliquando in sermone omissum fuerit, pro tempore anni et praesenti constitutione, praeterea pro regionibus, diversitatem

Ed. Chart. XIII. [285.]

Ed. Bas. II. (136.)

σώμασιν τῶν ζώων. ἀλλ' ἕνεκα τῆς κατὰ τὸν λόγον συντομίας ἐνὶ κεφαλαιῷ περιλαμβάνειν εἶωθα τὰ τοιαῦτα πάντα κατὰ τὴν περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος κρᾶσιν ὑπαλλάττεσθαι λέγων αὐτά. καὶ γὰρ καὶ τὰς ἐν ταῖς χώραις διαφορὰς κατὰ θερμασίαν καὶ ψύξιν οὗτος περιλαμβάνει, καθάπερ καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τὴν παροῦσαν ἢ τὴν προγεγονυῖαν κατάστασιν. ὅταν οὖν ὁ λόγος ᾗτοι περὶ οὔρων ἢ ἰδρώτων ἢ αἵματος ἢ πιμελῆς ἢ στέατος ἢ τινος ἄλλου τῶν κατὰ τὸ σῶμα γίνηται, διαιρουμένων ἡμῶν τὰς ἐν τοῖς ζώοις διαφορὰς, ἐπὶ τῶν ὑγαινονόντων σωμάτων ἀκούειν χρὴ τοῦ λόγου τὴν μέσσην τῆς ἑαυτῶν οἰκείας κρᾶσεως ἔχοντων κατάστασιν οὕτως καὶ ὁ ἰδρῶς, ὅτι μὲν οὖν τῆς ἀλυκῆς τε καὶ ἀλμυρᾶς ὀνομαζομένης μετέχει ποιότητος, ἣ γεῦσις μαρτυρεῖ. παραρρύνει γὰρ εἰς τὸ στόμα πολλάκις ἀκόντων ἰδρῶς ἐνδείκνυται τὴν εἰρημένην ποιότητα, πολλάκις δὲ αὐτὴ καὶ πικρότητα σαφῇ συνενδείκνυται. δηλοῖ γὰρ μὴν καὶ ἡ χροῖα αὐτοῦ τὴν φύσιν. ὥσπερ γὰρ τὸ κατὰ φύσιν οὔρον ὠχρὸν μετρίως ἐστίν, οὕτω καὶ ὁ ἰδρῶς. γνώση δὲ τοῦτο ῥαδίως ἐπὶ

effici in animantium corporibus non parvam. Nam compendii gratia uno capite complecti ejusmodi omnia soleo, nempe pro ambientis nos aëris temperie ea mutari dicens; etenim diversitatem regionum, quae est in caliditate et frigiditate, hic comprehendit, ut tempus anni et praesentem praeteritamque constitutionem. Quum ergo sermo fuerit de urinis aut sudoribus aut bilibus aut sanguine aut pinguedine aut adipe aut quopiam in corpore nato, dividendum videlicet nobis eas, quae in animalibus visuntur, differentias, de sanis corporibus sermo intelligendus est, mediam propriae ipsorum temperiei constitutionem habentibus. Sic ergo quod et sudor salsae et saluginosae vocatae qualitatis est particeps, gustus testimonio probatur, nam saepenumero nolentibus in os desfluens dictam qualitatem indicat. Saepe vero etiam non obscurum praefert amarorem. Attamen et color ejus naturam designat, nam sicut urina naturalis modice est pallida, sic et sudor. Verum id facile cognosces in

Ed. Chart. XIII. [285. 286.]

Ed. Bas. II. (136.)

τῶν λουομένων, ὅταν ἐλαίου χωρὶς ἀποστλεγγίζονται. κατὰ γὰρ τὸ κοῖλον τῆς στλεγγίδος ἀθροίζεται, τὴν γέ χροάν ἐν-
δεικνύμενον οἷαν εἶρηκα καὶ τὴν γεῦσιν, τὸ μὲν ἀλυκὸν ἔχων
ἐναργῶς, ἀμυδρὸν δὲ τὸ πικρὸν. ἀλλὰ περὶ μὲν οὔρου καὶ
πλείω τοῦ προσήκοντος ἔγραψαν οἱ ἱατροὶ, διὰ τὸ δαψιλές
ἐκάστης ἡμέρας ἀθροίζεσθαι τοῦτο πᾶσιν ἀνθρώ[286]ποις
ιδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ. περὶ δὲ τῶν ἰδρώτων ἢ οὐδὲν ἢ τῶν
περιέρχων τινὰ μᾶλλον, ἢ γοητείας ἔχεται. καὶ χωρὶς δὲ τῶν
τοιούτων ἀναγεγράφασιν ἐνιοὶ περιττὰ δι' ἄλλης ὕλης ἱατρι-
κῆς γίνεσθαι δυνάμενα. μίγνυται δ' ἰδρῶς ἐν ταῖς παλαι-
στραῖς ὁ τῶν γυμναζομένων τῷ πάτῳ, κορίσαλον δ' αὐτὸν
ὀνομάζουσιν ἐνιοὶ τῶν περιέρχως ἀττικίζόντων, συντελοῦν τι
τῷ ψιλῷ πάτῳ πρὸς διαφόρησιν ὄγκων τῶν παρὰ φύσιν.
ἐκείνος γὰρ τὸ μὲν ἀποκρουστικὸν πλέον ἔχει, διαφορητικὸν
δ' ἀμυδρὸν πάννυ. μετὰ δὲ τὸ δέχεσθαι τὸν ἰδρώτα τῶν γυ-
μναζομένων ἐπικτᾶται πολὺ τῆς διαφορητικῆς δυνάμεως. ἐπὶ
γοῦν τῶν φλεγμονῶν τῶν τιτθῶν δραστικώτερόν ἐστι βοή-
θημα μόνος ὁ τοιοῦτος πάτος ἐπιτιθέμενος. ἐὰν δὲ ξηρότε-

lis, qui lavantur, quum absque oleo frigili raduntur, nam
sudor in cavo strigilis colligitur, colorem quem dixi simul
et gustum praeferens, ac evidenter falsedinem habens, sed
obscure amarorem. Verum de urina plus etiam quam con-
veniat medici scripserunt, propterea nimirum quod large ea
in omnibus hominibus tum privatim tum publice quotidie
colligatur. At de sudoribus aut nihil aut quae curiosa sint
potius et praestigiaturae obnoxia, et insuper scripserunt alii
supervacanea, quae per aliam fieri possent materiam medi-
cam. Porro sudor etiam in palaestris exercentium miscetur
fordibus, quem quidam curiose Atticam sectantes linguam
conisalon vocant: confertque nonnihil tenuibus fordibus, ut
tumores praeter naturam per halitum digerant. Nam illae
plus reperiunt, minus autem digerunt, at post adjun-
ctum exercentium sudorem acquirunt multum facultatis
digerentis. Ergo ad phlegmonas uberum solae hae fordes
impositae efficaciori sunt remedio. Sin sicciores videbuntur,

Ed. Chart. XIII. [286.]

Ed. Bas. II. (136.)

ρόν σοι φάνηται, κύπρινον ἐπαλείφειν, καὶ πάνν σφόδρα ξηρὸς ἦ, καὶ ἀνεμάλαττε τῷ κυπρίνῳ. κάλλιον δὲ μὴ τὸν ξηρόν, ἀλλὰ τὸν μαλακὸν αἰρεῖσθαι. μὴ παρόντος δὲ τοῦ κυπρίνου ῥόδιον καλὸν ἀρκεῖ μιγνύειν. τοῦτο τὸ φάρμακον καὶ πρὸς τὰς ἐκ τόκων σβέσαι τὸ γάλα προαιρουμένας, ὅταν οἷον τυρωθῇ κατὰ τοὺς μαστούς, χρήσιμον ἱκανῶς ἐστίν. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὀρμώμενος καὶ πρὸς ἄλλα παραπλήσια παθήματα χρῆσθαι δύνασαι. ἐγὼ γοῦν ποτε καὶ κατὰ βουβῶνος αὐτῷ χρησάμενος ἐν τάχει πανόμενον ἐδιασάμην τὸν ὄγκον.

[ι.ε. Περὶ οὔρου.] Οὔρον. εἴρηται μὲν οὖν ἤδη περὶ τῆς ὅλης φύσεως αὐτοῦ κατὰ τὸν περὶ τῶν ἰδρώτων λόγον, εἴρησεται δὲ καὶ νῦν ὅση ταῖς χολαῖς ἐστι διαφορὰ κατὰ τὰ ζῶα, τοσαύτην καὶ τοῖς οὔροις εἶναι. θερμὰ μὲν ἅπαντα ταῖς δυνάμεσιν ἐστίν, ἀλλὰ μᾶλλον μὲν τὸ τῶν θερμότερων ζώων, ἥτιον δὲ τὸ τῶν ψυχροτέρων. περὶ ἀνθρωπείου οὔρου. ἀνθρώπου δὲ οὔρον ἅπαντων τῶν ἄλλων οὔρων σχεδόν ἐστιν ἀσθενέστατον, ὅτι μὴ τῶν ἡμέρων ὕδων, ὧν ἐκτέμνουσι τοὺς ὄρχεις. ἐκείνων γὰρ ἢ τε κρᾶσις ὅλου τοῦ σώματος ὁμοία τῇ τῶν ἀνθρώπων ἐστίν τὸ τ' οὔρον ὡσαύτως ἀσθενές.

cyprinum superungito, et si valde etiam siccae, cyprino item subigito. Praestat autem non ficcas, sed molles accipere. Porro si non adfit cyprinum, rosaceum bonum miscuisse sufficit. Hoc medicamentum admodum est utile iis, quibus a partu restringere lac consilium est, eo nomine, quod in mammis coaguletur in morem casei. Hinc orso ad alios affectus similes uti licebit. Atque ego sane ad bubonem eo usus celeriter disparuisse tumorem conspexi.

[15. De urina.] Dictum quidem est de tota ejus natura in sermone de sudore. Diceturque et nunc quod quanta est in animalibus bilis diversitas, tanta item sit in urinis. Atque omnes quidem facultate sunt calidae, sed plus tamen animalium calidiorum: minus autem frigidiorum. De urina humana. At urina hominis omnium prope aliarum urinarum est imbecillima, exceptis porcis domesticis, quibus exacti sunt testes. Nam illorum similis est totius corporis temperies temperiei hominum et urina similiter

Ed. Chart. XIII. [286.]

Ed. Bas. H. (136.)

ἰσχυρὸν δὲ καὶ τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι κάπρων, ὥς καὶ διὰ τῆς ὀσμῆς φαίνεται δριμυτάτης οὔσης. καὶ πὶ τῶν ἄλλων δὲ ζῶων ἀπάντων ἐνεστί σοι διὰ τῆς ὀσμῆς γνωρίζειν τὴν δύναμιν αὐτοῦ. τὸ μὲν γὰρ γεύεσθαι τῶν οὔρων ἐκείνων βδελυρώτατον, ὅπου καὶ τὸ τῶν παίδων οὔρον οὐχ ὑπέμεινέ τις ἀνὴρ ἀξιόλογος ἦθαι καὶ βίῳ πιεῖν, ὅποτε λοιμωδῶς ἐνόσησεν ἐν Συρίᾳ, καθ' ἣν πολλοὶ πεπωκότες οὔρον τινες καὶ παίδων καὶ ἀνδρῶν ἐδόκουν ἐκ τούτου διασεσῶσθαι. ῥυπτικῆς μὲν οὖν δυνάμεως εἶπερ τι καὶ ἄλλο τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν οὔρον, ὥς δηλοῦσι πολλοὶ καὶ οἱ γναφεῖς, τὰ ῥυπαρά τῶν ἀμφιεσμάτων ἐκκαθαίροντές τε καὶ ἀπορρύνοντες ἡμῖν αὐτῷ. ταύτην δὲ τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ οἱ ἰατροὶ θεασάμενοι ψώραν καὶ λέπραν ἀποσμήχουσί τε καὶ καταντλοῦσιν τῶν ἐλκῶν τὰ πολλῆς ὑγρότητος μεστὰ καὶ ῥύπου καὶ ἀκαθαρσίας, καὶ πολὺ γε μᾶλλον ὅταν ἔχη τι σηπεδονῶδες. ἀλλὰ καὶ τοῖς αἰδοίοις, ὅταν οὕτω πάσχη, τὸ οὔρον ἐνίσκιν καὶ τοῖς πνοερόοις ὥσι. καὶ τοὺς ἀχῶρας δὲ καὶ πίτυρα δι' αὐτοῦ θεραπεύουσι, καταντλοῦντες τὴν κεφαλὴν. ἡμεῖς δὲ

debilis. Verum montanorum aprorum valida est, ut etiam ex odore apparet, qui utique acerrimus est. Sed et in aliis animalibus ex odore vim ejus conjicere liceat: nam urinas illas degustare plane est abominandum, quum ne pueri quidem urinam vir quidam honestus vita pariter ac moribus bibere sustinuerit, quum pestifere aegrotaret in Syria, ubi quum multi urinam puerorum simul et virorum haussissent, sese hinc servatos credebant. Caeterum urina hominum ut siquid aliud extergendi vim obtinet: quod quum alii multi satis indicant, tum maxime fullones, qui sordida vestium ea expurgant atque extergunt. Hanc ejus vim quum et medici conspexissent, psoras et lepras ea deterunt, perfunduntque ulcera tum multa humiditate tum sordibus et impuritate scatentia, ac multo magis ubi putridum quiddam obtinent. Sed et pudendis, ubi sic afficiuntur, urinam infundunt et auribus pure fluentibus. Quin et achoras et furfures ea curant, capiti identidem perfundentes. At nos haec

Ed. Chart. XIII. [286. 287.]

Ed. Bas. II. (136. 137.)

ταῦτα ἐμυσάχθημεν μάλλον ποιῆν, ἐτέρων εὐποροῦντες εἰς αὐτὰ φαρμάκων. τὰ δ' ἐν τριῶν δακτύλοις τῶν ποδῶν ἔλκη καὶ μάλιστα ἐκ προπταισμάτων, ἐπειδὴν ἀφλέγμαντα γένηται, καὶ αὐτὸς ἰασάμεν οὐρῶ πολλάκις ἐπὶ τε δούλων καὶ ἀγροίκων ἀνθρώπων, εἰς ὁδοιπορίαν ἀπιόντων χωρὶς ἱατροῦ. μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐπιτιθεῖς κατὰ τοῦ ἔλκους, εἴτ' [287] ἔξωθεν καὶ ὀθονίῳ περιελίξας καὶ δήσας ὁσάκις οὐρεῖν προθύμηνθῶσιν, κατὰ τοῦ δακτύλου φέρεσθαι τὸ οὔρον ἐπιτρέπειν ἐκέλευσα καὶ μὴ λύειν, ἄχρις ἂν ἀκριβῶς θεραπευθῇ. συνεχώρησα γὰρ καὶ εἴ τινα ἄλλον ἐπυθόμην ἐν ἀγρῷ χωρὶς ἱατροῦ καταντλοῦντα τῶν ἐλκῶν τὸ οὔρον, ὅταν ἐν (137) τοῖς κάτω μέρεσιν ἢ τοῦ θώρακος ἄχρι τῶν ποδῶν ἄκρων, ὅσα δὲ περὶ κεφαλὴν ἢ κατὰ τὸ πρόσωπον ἔλκη γίνεται, ταῦτ' ἐμυσάχθην οὐρῶ καταντλεῖν ἑασαί τινα. τό γε μὴν δι' οὔρου παιδὸς σκευαζόμενον φάρμακον, ὃ καλοῦσιν ἔνιοι χρυσοκόλλαν, ἐπειδὴ πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ κόλλησιν αὐτῷ χρῶνται, κάλλιστον εἶναι φημι πρὸς ἔλκη δυσίατα. γίνεται δὲ θυίας τῷ τῆς φιάλης σχήματι κατασκευασθείσης ἐξ ἐρυθροῦ

facere odimus potius, quum ad manum sint quae illis conducant alia medicamenta, at ulcera digitorum pedis maxime quae ex illifione atque offensione essent inflicta, saepenumero, ubi nimirum phlegmone carerent, et ipse curavi, eaque in servis et hominibus rusticis, quos iter ingredi absque medicis erat necesse, siquidem linamento ulceri imposito ac insuper linteo circumvoluto ac ligato quoties mendi incesset cupiditas, in digitum ferri urinam praecepi, nec ante solvere quam bene esset curatus. Nam et si quem alium ruri sine medico agentem urinam ulceribus perfundentem audissem, non vetui, ubi scilicet in partibus thorace inferioribus usque ad imos pedes ulcus constitisset, siquidem ulcera aut capitis aut faciei urina perfundi sinere averfabar. Attamen medicamentum, quod ex urina pueri conficitur, quod quidam vocant chrysocollan, quia eo ad auri glutinationem utuntur, ad ulcera difficilia sanata optimum esse assero. Fit autem id figura phiali confecto mor-

Ed. Chart. XIII. [287.]

Ed. Bas. II. (137.)

χαλκοῦ, δοίδυκα δὲ τῆς αὐτῆς ὕλης ἐχούσης εἰς ἣν ἐνου-
ροῦντος τοῦ παιδὸς ὁ δοίδυξ περιάγεται πολλάκις, ὥς ἀπο-
ρίϋται τι μὴ μόνῃς τῆς θυίας, ἀλλὰ καὶ ἐαυτοῦ, καὶ γίνεται
τοῦτο πλείοσιν ἡμέραις, ἄχρις ἂν μελιτώδῃ σύστασιν σχῇ τὸ
οὔρον. ἐν ἡλίῳ δὲ χρὴ πράττεσθαι τοῦτο. ῥᾶρον γὰρ ἀπο-
τρίβεται τοῦ χαλκοῦ κατὰ τὸν τοιοῦτον ἄερα ἢ εἰ μὴ ἥλιος
εἴη, θερμὸν ἄλλως εἶναι τὸν οἶκον. τούτῳ τῷ φαρμάκῳ μι-
γνυμένῳ τοῖς ἐπιτηδείοις εἰς ἰασιν ἐλκῶν κακοήθων χρῶμεθα,
καθάπερ εἶπον, ὥς ἀρίστῳ. βδελυρίαν γὰρ οὐδεμίαν ἔχει,
παραπλησίως τῷ οὔρῳ κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχεομένῳ καὶ
περὶ τίνων ἄλλων μορίων. τὸ μὲν γὰρ καὶ πίνειν οὔρον, τί
ἂν τις καὶ λέγοι; γεγράφασι μὴν ἐνιοὶ τῶν ἰατρῶν περὶ τοῦ
κατὰ τὸ οὔρον ὑφισταμένου παχέος τε καὶ λευκοῦ, λέγοντες
αὐτὸ θεραπεύειν ἐρυσιπέλατα. τὰ μὲν οὖν ἔτι πυρρώδῃ καὶ
ὄντως ἐρυσιπέλατα τῶν θερμῶν καὶ δριμέων φάρμακον οὐ-
δὲν ὠφελῆσαι δύναται. τὰ δ' ἤδη διὰ τῶν ψυχόντων ἐνε-
ψυγμένα καὶ τοῦτο καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν διαφορητικῶν φαρ-
μάκων ὀνινάναι δύνανται. τούτῳ μὲν οὖν ἐγχωρεῖ χρῆσθαι

tario ex aere rubro, habente pistillum ejusdem materiae, in
quod mejente puero pistillum circumages identidem, ut
non tantum a mortario quid deradat, sed etiam a sese
nonnihil deterat: id quod pluribus deinceps diebus pera-
gitur, donec urina crassitiem assequatur mellis. Faciendum
vero id in sole, nam facilius in aëre ejusmodi ab aere quid
deteritur, aut si sol absit, calidas esse aedes saltem conve-
nit. Hoc medicamento mixto iis quae curandis ulceribus
malignis sunt idonea utimur, ut dixi, ceu optimo, nihil enim
habet abominandum, perinde ut urina capiti alterive parti
infusa. Nam quid commemorem urinae potum? Scripsere
tamen medicorum quidam de subsidente in urina crasso illo
videlicet et albo, dicentes id mederi erysipelatis. Sane ea
erysipelata, quae ignea etiamnum sunt et re vera erysipe-
lata, calidorum et acrium medicamentorum omnino nullum
juvare potest, quae vero per refrigerantia refrixere, tum hoc
tum alia multa medicamenta digerentia adjuvare valent.

Ed. Chart. XIII. [287.]

Ed. Bas. II. (137.)

μὴ περὶ πρόσωπον ἢ ἐγγὺς τούτου συστάντος ἐρυσιπέλατος, ἀλλ' ἦτοι κατὰ τι τῶν κώλων ἢ κατὰ τὸν νῶτον ἢ τὴν γαστέρα. πιεῖν δ' οὖρου παιδὸς ἕνεκα τῆς καλουμένης ὀρθοπνοίας οὐκ ἀναγκαῖον, ὄντων γὰρ καὶ ἄλλων φαρμάκων ἃ βιοθῆϊ τῷ πάθει τούτῳ. καὶ μέντοι καὶ πίων τις οὐκ ἀπηλλάγη τοῦ πάθους, ὥστ' οὐδ' ἐξαίρετον ἔχει τι παρὰ τὰλλα.

[ιστ'. Περὶ σιέλου.] Σιέλον, εἴτε σιάλον, εἴτε πτύελον ὀνομάζειν θέλει τις, οὐ μοι διαφέρει. γινώσκειν δὲ αὐτοῦ χρὴ τὴν δύναμιν εἶναι διάφορον ἐν τε τοῖς ζώων εἶδεσι καὶ καθ' ἑκάστον αὐτῶν ὑγιαῖνον ἢ νοσοῦν ἐδηδοκότος ἢ πεπωκότος ἢ ἀποτόου τε καὶ νενηστευκότος. ὥς γὰρ τὰ οὖρα καὶ αἱ χολαὶ καὶ ὁ ἰδρῶς, οὕτως καὶ τὸ πτύελον ἀσθενὲς μὲν ἐδηδοκότων ἐστίν, ἰσχυρὸν δὲ καὶ δριμύν τὸ τῶν ὑπερδιψάντων καὶ ὑπερπεινησάντων. ἐν τῷ μέσῳ δ' ἄμφοῖν ἐστίν τὸ τῶν εὐπεπτηκόντων μὲν, οὐδέπω δ' ἐδηδοκότων ἢ πεπωκότων. τούτῳ τοιγαροῦν τῷ σιέλῳ καὶ αἱ τροφαὶ τῶν παιδῶν τοὺς λειχῆνας ἰῶνται, βρέχουσιν τὸν μικρὸν δάκτυλον, εἴτα ἀνατρίβουσιν τὸ πεπονθὸς δέρμα. καὶ τοῦτο ποιοῦσι πολλάκις, ὥς διασώζεσθαι

Atque hoc quidem uti licebit, ubi non in facie aut prope erysipelas constitit, verum in artum quopiam aut dorso aut ventre. At urinam pueri orthopnoeae gratia ebibere necessarium non est, quum sint et alia medicamenta quae huic medeantur affectui. Quin quum bibisset quidam, affectu liberatus non est, ut non eximium quid praeter alia possideat.

[16. *De sielo, saliva.*] Sielon five sialon, five ptyelon appellare libet, nihil interest. Verum id sciendum est, vim ejus esse differentem tum in animalium speciebus tum in eorum unoquoque sano et aegroto, jejuno et sitibundo, aut cibo potuque sumpto. Etenim ut urina et bilis, sic etiam saliva sumpto quidem cibo imbecilla est, valida et acris eorum qui ingenti aut inedia aut siti premuntur, in medio utriusque est eorum, qui probe concoxere quidem, nondum tamen cibum potumve hausere. Hac ergo saliva nutrices puerorum lichenas curant, parvum videlicet digitum rigantes, ac deinde cutem affectam confricantes, idque

Ed. Chart. XIII. [287. 288.]

Baf. II. (137.)

κατὰ τὸν μεταξὺ τῶν χρήσεων χρόνον ἐν τῷ λειχῇνι τὴν ἀπὸ τοῦ σιέλου δύναμιν. ἀλλὰ καὶ πυρρὺς μασώμενοι πολλοὶ τῶν ἀγροίκων δοθιῇσιν ἐπιτιθέασιν. διαφορεῖ τε γὰρ αὐτοὺς καὶ πέττει ταχέως. καίτοι γε εἰ δι' ὕδατος δευθεῖεν, οὐχ ὁμοίως ὠφελοῦσιν. εὐδὴλον οὖν ὅτι τὸ σιάλον αὐτὸ τὴν ἰσχὺν τῆς ὠφελείας παρέχει. κατὰ δὲ τῶν μαλακῶν καὶ παιδικῶν σωμάτων ἄρτον, οὐ πυρρὺς ἐπιτιθέασι μασωμένους. [288] διαφορεῖ δὲ πάντα τὰ οὕτω μασηθέντα καὶ ὑπόπια καὶ τὰ ἄλλα ἐκχυμώματα, καὶ μᾶλλον ὅταν ὁ ἄρτος ἅμα βραχεία ῥαφανίδι μασηθεῖη. καθ' ὅλην δὲ τὴν οὐσίαν τὸ πτύε-
λον ἐναντιώτατόν ἐστι τοῖς ἀναιροῦσιν ἀνθρώπους θηρίους, ὥς πού καὶ Νίκανδρος ὁ ποιητὴς λέγει. καὶ μοί τις ἐπαγ-
γειλάμενος ἐπώδην ἀναιροῦσαν σκορπίους ἐπιδείξειν, ἅπαξ εἰπὼν αὐτὴν ἐπέπτυσε τῷ σκορπίῳ, καῖπειθ' ἐξῆς δεύτερον εἰπὼν αὐθις ἐπέπτυσεν, εἶτα καὶ τὸ τρίτον εἰπόντος τε καὶ καταπτύσαντος ἀπέθανεν ὁ σκορπίος. ὕστερον δ' ἐγὼ χωρὶς τῆς ἐπώδης ἐθεασάμην ἐπὶ τῷ σιάλῳ μόνῳ τὸν σκορπίον ἀποθανόντα καὶ τοῦτ' αὐτὸ πάσχοντα ταχέως μὲν ἐπὶ τοῦ

faciunt subinde tanto scilicet intervallo, dum salivae vires in lichene perdurent ac nondum sint extinctae. Sed et triticum mandentes rustici non pauci furunculis imponunt, nam celeriter eos et digerit et concoquit, quum si macerarent aqua, non aequè prodesset. Ex quo liquet salivam juvandi robur afferre. Atque corporibus mollibus aut puerorum panem, non triticum imponunt ore commansum. Porro omnia sic commansa digerunt et sugillata, caeteraque ecchymomata, maxime ubi panis simul cum paucò radiculae fuerit commansus. Porro tota substantia vel maxime adversa est saliva bestiis hominem interficientibus, ceu alicubi etiam Nicander poëta refert. Pollicitus autem mihi quidam incantationem sese ostensurum, quae scorpium interficeret, ubi illam semel dixisset, in scorpium expuit, inde rursus eam obmurmurans iterum scorpium conspuat, ac ubi tertio dixisset atque expuisset, mortuus est scorpium. At postea ego absque incantatione a sola saliva occisum vidi scorpium, idque celeriter a saliva esurientium aut sitientium, tarde

Ed. Chart. XIII. [288.]

Ed. Bas. II. (137.)

τῶν πεινῶντων τε καὶ διψῶντων πυνέλου, βραδέως δὲ ἐπὶ τῶν ἐμπεπλησμένων ἐδεσμάτων τε καὶ πομάτων, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀνάλογον.

[15. Περὶ τῶν ἐν τῷ σώματι γεννωμένων.] Γεννᾶται μὲν ἐν τῷ σώματι καὶ ἄλλα παρὰ φύσιν, ὧν οὐ καλὸν μεμῆσθαι, γεννᾶται δὲ καὶ ὁ ἐν κύστει λίθος, ὑπὲρ οὗ τινες ἔγραψαν, ὡς εἰπεῖν ὅτι θρύπτει λίθους τοὺς ἐν κύστει. τοῦτο μὲν οὖν ψεῦδός ἐστι κεκριμένον τῇ πείρᾳ. εἰ δὲ καὶ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους θρύπτει τὴν ἀρχήν, οὐδ' ἐπειράθην μὲν, ἔχων ἕτερα δόκιμα φάρμακα πρὸς τὸ σύμπτωμα τοῦτο. περὶ δὲ τοῦ πύου καὶ ὅσα τοιαῦτα παρήμι λέγειν τοῖς τὰ τοιαῦτα δεινοῖς ἅμα γοητείαις τισίν. ἡ μέντοι κόπρος ἐν τι τῶν ἐν τῷ σώματι γεννωμένων ἐστὶ, κατὰ φύσιν ἔχόντων τῶν ζώων, ὥσπερ καὶ ὁ ἐν τοῖς ὡσὶ ῥύπος· ὑπὲρ ἑκατέρου τοῖον ἐξεξῆς δίδειμι.

[16. Περὶ κόπρου.] Κόπρος εἴτε κόπρον εἴτ' ἀποπάτημα καλεῖν ἐθέλοις οὐ διοίσει. γίγνωσκε δὲ τὴν οὐσίαν ταύτην διαφορητικωτάτην ἔχει δύναμιν. ἐστὶ δ' ἡ τῶν ἀνθρώ-

aitem ab illis qui cibo potuque fuerant impleti, in aliis autem proportionē.

[17. De iis quae in corpore proveniunt.] Nascuntur in corpore cum alia praeter naturam, quorum non est satis honestum meminisse, tum etiam lapis in vesica, de quo scripsere quidam quod lapides vesicae comminuat. Atque hoc quidem falsum est experientia iudicatum, caeterum an renam lapides frangat, omnino experti non sumus, quum suppeterent alia ad hoc symptoma probata medicamenta. De pure autem et id genus dicere supersedeo, id illis concedens, qui his in rebus mirifici sunt, scilicet quibusdam cum praestigiis. Caeterum stercus unum est inter ea, quae in corpore proveniunt, secundum naturam affecto animali, veluti et avium sordes. De utroque itaque deinceps disseram.

[18. De copro, stercore.] Copros sive copron sive apopatema appellari velis perinde est. Scito autem hanc substantiam vim habere vel maxime digerentem. Verum

Ed. Chart. XIII. [288.]

Ed. Bas. II. (137.)

πων διὰ τὴν δυσωδίαν βδελυρά. βοῶν δὲ καὶ αἰγῶν καὶ
χερσαίων κροκοδείλων καὶ κυνῶν, ὅταν ὅσα φάγωσιν, οὕτε
δυσώδης ἐστὶ καὶ πείραν ἱκανὴν οὐχ ἡμῖν μόνοις, ἀλλὰ καὶ
τοῖς ἄλλοις τῶν ἐμπροσθεν ἱατρῶν ἔδωκεν. Ἀσκληπιάδης
μὲν γὰρ ὁ ἐπικληθεὶς φαρμακείων καὶ τᾶλλα μὲν ἅπαντα
σύνθετα φάρμακα συνήθροισεν, ὥς πολλὰς βίβλους πληρῶ-
σαι. καὶ κόπρῳ δὲ χρῆται πολλάκις ἐπὶ πολλῶν παθῶν ἀνα-
μειγνύς, οὐ μόνον τοῖς ἔξωθεν ἐπιτιθεμένοις φαρμάκοις, ἀλλὰ
καὶ τοῖς εἰσῶ τοῦ στομάτος λαμβανομένοις.

[19. Περὶ κυνείας κόπρου.] Ἐγὼ γοῦν οἶδα καὶ αὐ-
τὸς θαυμαστῆς δυνάμεως πειραθεὶς ἀνθρωπείας τε καὶ κυ-
νὸς κόπρου. λέξω δὲ σοι περὶ προτέρας τῆς κυνείας, ἥ συντε-
χῶς ἐχρητὸ τις τῶν ἡμετέρων διδασκάλων, ὅσα διδοὺς ἐσθί-
ειν κυνὶ μόνῃ δυεῖν ἐφεξῆς ἡμερῶν, ἐξ ὧν σκληρὰ καὶ λευκὴ
καὶ ἥκιστα δυσώδης ἡ κόπρος γίγνεται. ταύτην οὖν λαμβά-
νων ἐξήραυνεν, ὥς ὕστερον ὅποτε βούληται χρῆσθαι λειοῦ-
σθαι ῥαδίως. ἐχρητὸ δ' αὐτῇ πρὸς τε συνάγχας καὶ δυσεν-

stercus humanum ob foetorem abominandum est, at bubu-
lum, caprinum, crocodilorum terrestrium et canum, ubi offi-
bus duntaxat vescuntur, neque graviter olet et multa ex-
perientia non tantum nobis, sed et aliis medicis me natu
majoribus comprobatum est. Siquidem Asclepiades, cui co-
gnomentum erat pharmaceon, et alia omnia medicamenta
collegit, ut multos impleret libros, et stercore ad multos
saepe affectus utitur non modo medicamentis, quae foris
imponuntur commiscens, sed iis quoque quae intro in os
sumuntur.

[19. *De stercore canino.*] Sane ego meminī me ad-
mirandam tum humani tum canini stercoris expertum fa-
cultatem. Sed prius disseram de canino, qui uti assidue
consuevit praeceptorum nostrorum quidam, sola ossa cani
edenda exhibens duobus continuo diebus, ex quibus durum,
candidum ac minime foetens stercus proveniebat. Hoc igitur
acceptum desiccabat, ut quum postea usus esset facile
ad laevorem posset redigi. Utebatur eo ad anginam et dys-

Ed. Chart. XIII. [288. 289.]

Ed. Bas. II. (137. 138.)

τερίας καὶ τὰ παλαιότατα τῶν ἐλκῶν. πρὸς μὲν οὖν συνάγ-
 χας, ἀναμιγνύς τοῖς καὶ ἄλλως ἀρμόττουσιν πρὸς τὸ πά-
 θος τοῦτο φαρμάκοις· ἐπὶ δὲ δυσεντερικῶν τῷ ἀφεψημένῳ
 γάλακτι, τῶν καλουμένων καχλήκων διαπύρων (138) ἐμβε-
 βλημένων, ἧ ἄς ὕστερον ἐγὼ διὰ τὸ εὐπόριστον ἐπὶ τὸν σί-
 δηρον ἦκον, ἐμβάλλων τοῦτον διάπυρον τῷ γάλακτι καλῶς
 προαφε[289]ψημένῳ. καλοῦσι δ' ἐνιοὶ τῶν ἱατρῶν οὐκ οἶδ'
 ὅπως τὸ τοιοῦτον γάλα σχιστόν. ἐχρῆν γὰρ οὐ τοῦτο κα-
 λεῖν οὕτως, ἀλλ' ἐφ' ᾧ χωρίζομέν τε καὶ σχίζομεν ἀπὸ τοῦ
 τυρώδους τὸν ὀρρόν. ἀλλὰ τῆς κυνείας κόπρου ξηρᾶς λειώ-
 σας ὁ ἱατρὸς ἐνέβαλλε τῷ τοῦς κάχληκας ἐναπνευσμένους
 ἔχοντι γάλακτι λανθανόντως καὶ μόνους τοῦς γνησιωτάτους
 μαθητὰς ἐδίδαξε τοῦτο. τούτων μὲν οὖν τῶν δύο χρήσεων
 τῆς κυνείας κόπρου πάνυ πολλὴν ἔχω πείραν ὡς θαυμαστοῦ
 φαρμάκου, καθάπερ καὶ τῆς ἐπὶ τῶν κακοηθεστάτων ἐλκῶν.
 ἐμίσγνυε γὰρ οὖν κατὰ τὴν ἐκείνων τοῖς δοκίμοις φαρμάκοις τῆς
 κυνείας κόπρου βραχὺ, καὶ σαφῶς ἰσχυρότερον ἑαυτοῦ τὸ
 φάρμακον ἐγίγνετο, καὶ εἴ που διαφορῆσαι τι καὶ ξηράναι,
 κακείνοις τοῖς φαρμάκοις ἐμίσγνυν.

enteriam et summe inveterata ulcera, ad anginam quidem
 iis admiscens, quae alioqui huic affectui congruebant, ad
 dysenteriam lacti illi immiscens, cui decocto calculos voca-
 tos filices ignitos injici ante posuimus, aut ut ego postea
 ob parandi facilitatem ad ferrum confugi, id candens lacti
 probe decocto injiciens. Vocant autem medici nonnulli lac
 ejusmodi nescio quo pacto schistum, verum oportebat non
 hoc sic appellare, sed in quo segregamus ac scindimus serum
 a caseo. Caeterum medicus ille stercus caninum aridum
 tritum lacti, in quo extincti erant calculi marini, clam injicie-
 bat, et id solum generosissimos quosque discipulos docebat.
 In his ergo duobus multum expertus sum stercus caninum
 ceu medicamentum mirabile, sicut et in ulceribus extreme
 malignis. Miscui ergo et ad illa paulum quiddam stercoris
 canini medicamentis probatis, et manifesto se ipso valentius
 redditum est medicamentum, et si quando digerere aut desic-
 care quid opus esset, illis etiam medicamentis admiscui.

Ed. Chart. XIII. [289.]

Ed. Bas. II. (138.)

[κ'. Περὶ ἀνθρωπείας κόπρον.] Τῆς ἀνθρωπείας κό-
 πρου τοιάνδε τινὰ πείραν ἔχω. συνεχῶς τις ὑπὸ τῶν κατὰ
 τὴν φάρυγγα φλεγμονῶν ἠνωχλεῖτο σφοδρῶς, ὥς κινδυνεύειν
 ἀποπνιγῆναι, καὶ δὴ φλεβοτομεῖσθαι διὰ τὸν κίνδυνον τοῦ-
 τον ἠναγκάζετο. τούτῳ τις ἐντυχὼν ἐπηγγείλατο πείραν δώ-
 σειν φαρμάκου καὶ καλεῖν ἑαυτὸν ἥξιον πρὸ τῆς φλεβοτο-
 μίας, ὅταν αὐθις ποτε φλεγμὴν τι τῶν κατὰ τὴν φάρυγγα
 μορίων αὐτοῦ καὶ τοίνυν κληθεὶς εἶτα διαχρίσας φαρμακκο-
 ταχέως ἐθεράπευσεν τὸν ἄνθρωπον. ὥς δὲ καὶ αὐθις ἤδη
 ἐνήργησεν, οὐκ ἐπὶ αὐτοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων τῶν
 ὁμοίως πασχόντων ἥξιον δούς μισθόν ὁ συνεχῶς κινδυνεύων
 πνιγῆναι μαθεῖν τὸ φάρμακον. ἦν δ' ἅμα τε πλούσιος καὶ
 περὶ χρημάτων δαπάνην ἑλευθέριος, ὥς δὲ περὶ τοῦ μισθοῦ
 συνέβησαν, ὁ πιπράσκων τὴν γραφὴν ἀντιπαθεία τιπὶ τὴν
 ὠφέλειαν ἔφη τὸ φάρμακον ἔχειν. εἶναι δὲ τὴν ἀντιπάθειαν
 τὸ μὴ γνῶναι τὸν θεραπευόμενον ἔξ ὧν σύγκειται. ἐκέλευ-
 σεν οὖν ἄλλον ἀνθ' ἑαυτοῦ μαθησόμενον, ὅστις ἂν αὐτῷ
 πιστότατος εἶναι δοκῇ, καὶ τοῦτο αὐτὸν ὁμοσαι βουλόμενον

[20. *De stercore humano.*] Caeterum humani stercoris
 hoc habeo experimentum. Assidue quidam a phlegmonis
 ad guttur existentibus vexabatur adeo vehementer, ut suffo-
 cationis subiret periculum, et sane ob hoc periculum fan-
 guinem mittere cogebatur. In hunc quum forte quis incie-
 disse, pollicitus est se praebiturum medicamenti experimen-
 tum, et se vocari, si quando rursus aliqua in parte gutturis
 emicuisset phlegmone, ante sanguinis missionem praecepit.
 Itaque vocatus medicamento illito statim hominem curavit.
 Ut autem iterum profecit, non in ipso tantum, sed et in aliis
 qui similiter erant affecti rogabat is, qui assiduo suffocari
 periclitabatur, data mercede ut sese medicamentum illud
 doceret, erat enim ille et locuples et in pecuniae sumptu
 liberalis; porro ubi conventum esset de pretio, is qui ven-
 debat hoc medicamentum, inquit, per antipathiam quan-
 dam utilitatem obtinet, esse autem eam antipathiam ut qui
 curatur nesciat unde conficiatur. Jussit itaque alium daret
 qui pro ipso disceret, qui sibi fidelissimus esse videretur qui-

Ed. Chart. XIII. [289.]

Ed. Bas. II. (138.)

μηδενὶ δοῦναι τὴν γραφὴν τοῦ φαρμάκου, μέχρις ἂν αὐτὸς ὁ ἐποδιδόμενος ᾔσῃ. κατὰ τοῦτον μὲν δὴ μετὰ τὸν τοῦ δειξάντος θάνατον ὁ μαθὼν οὐ μόνον τὸν ἴδιον ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἰαταί, καμοῦ μὴδ' αἰτήσαντος τοῦ φαρμάκου τὴν γραφὴν οὗτος ἔδωκεν ἐκὼν· ἦν δὲ κόπρος παιδίου. ξηρὰ μετὰ μέλιτος Ἀττικοῦ λειωμένη. διητάτο δὲ τὸ παιδίον, οὗ τὴν κόπρον ἐμίλλον λήψεσθαι, καθάπερ αὐτὸς ὁ δοὺς τὸ φάρμακον ἔδειξεν, ἐπὶ θέρμων ἔδωδῃ. τούτων δὴ τῶν συνήθως ἐσθιομένων μετ' ἄρτου καλῶς ὠπτημένου κλιβανίτου συμμετρῶν ἁλῶν τε καὶ ζύμης ἔχοντος. ἐδίδον δὲ καὶ οἶνον παλαιὸν πίνειν. ἅπαντα ταῦτα σύμμετρα κατὰ τὸν ὄγκον, ὥς ἀκριβῶς εὐπεπτῆσαι τὸ παιδίον. ἐπὶ μὲν δὴ τῆς πρώτης ἡμέρας τοιαύτη διαίτα χορῶμενος οὐδέπω κατὰ τὴν ὑστεραίαν ἀνηρεῖτο τὴν κόπρον· ἐν ἐκείνῃ δ' αὖ πάλιν ὁμοίως διαιτήσας τὸ κατὰ τὴν τρίτην ἐκκριθὲν ἐλάμβανεν καὶ ξηραίνων ἐχοῖτο παραπλησίως τῇ κυνέᾳ κόπρῳ, καθότι προείρηται. ἔλεγε δὲ τὸν διδάξαντα διὰ τὴν δυσωδίαν τῶν ἄλλων ἐδεσμάτων φεύγοντα τοὺς θέρμους

que iurejurando reciperet sese nulli ejus facturum copiam, priusquam ipse qui dedisset foret defunctus, itaque a morte ejus qui indicarat non tantum ille suum hominem, sed et alios sanabat, et mihi ne petenti quidem medicamenti exemplum volens ac lubens obtulit. Erat autem sterqus pueri siccum cum melle Attico ad laevorem tritum. Victitabat autem puer, cujus sterqus accepturus erat, uti ipse qui medicamentum dederat ostendit, lupinis illis videlicet qui ex more edi solent, cum pane bene cocto in clibano modicum salem et fermentum habente. Praebabat autem bibendum vinum vetus, atque haec omnia mediocri in quantitate, ut perfecte ea puer posset concoquere. Itaque quum primo die eo victu esset usus, postero tamen die nondum sterqus capiebat, sed in eo quoque die rursus eodem alebat victu, ac tertio demum sumebat, ac postea arefacto utebatur similiter ut stercore canino, ut ante dictum est. Dicebat autem illum qui docuerat fugitantem alios cibos ob foetorem prae-

Ed. Chart. XIII. [289. 290.]

Ed. Bas. II. (138.)

αἰρεῖσθαι, ἑαυτὸν δὲ ἐνεκα πείρας ὀρνιθείου κρέως καὶ περ-
δικείου δι' ὕδατος ἢ λιτοῦ ζωμοῦ καλῶς ἐψημένου ἐδηθο-
κίμαι πολλάκις, ἐνηργηκέναι δὲ τὸ φάρμακον οὐδὲν ἤτιον.
ἐγὼ μὲν δὴ σοι ταῦτα λέγειν ἔχω περὶ κυνείας τε καὶ ἀν-
θρωπείας κόπρου.

[290] [κα'. Περὶ λυκείας κόπρου.] Τὴν δὲ τῶν λύκων
ἐπότιζέ τις κωλικὸν οὐ μόνον ἐν τοῖς παροξυσμοῖς, ἀλλὰ
καὶ τοῖς διαλείμμασιν, ὅσοι γε χωρὶς φλεγμονῆς ἐπασχον. εἴ-
δον δὲ τινὰς αὐτῶν οὐκέθ' ἁλόντας τῷ παθήματι καὶ τοὺς
ἁλόντας οὐκέτ' οὐδέποτ' αὐθις ἰσχυρῶς παθόντας, ἀλλ'
οὐδὲ μετ' ὀλίγον χρόνον. ἐλάμβανε δὲ κἀκεῖνος τὴν λευκοτέ-
ραν κόπρον τῶν λύκων μᾶλλον, ἣτις ὅστ' αὖ φαγόντων αὐ-
τῶν ἀποκρίνεται. ἐθαύμασα δ' ἐπ' αὐτῷ, ὅτι καὶ περιαιπτό-
μερον πολλάκις ἐναργῶς ὠφέλησεν. ἐλάμβανε οὖν οὗτος τὴν
κόπρον οὐδὲ πεπτωκυῖαν ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ χαλεπῶς δὲ γίνε-
ται τοῦτο. φύσιν γὰρ ἔχει ἐκεῖνο τὸ ζῶον, καθάπερ ὁ κύων,
ἐπαίρων τὸ ἕτερον τῶν ὀπισθίων σκελῶν ἐνουρεῖν καὶ ἀπο-
πατεῖν πρὸς τι τῶν ἐξεχόντων τῆς γῆς. ἐπ' ἀκάνθαις τε οὖν

tulisse lupinos, sese vero experimenti gratia carnes galli-
naceas aut perdicum ex aqua aut tenui jure bene coctas per-
saepe exhibuisse et medicamentum nihilominus operatum.
Atque ego sane haec tibi de canino humanoque stercore nar-
rare possum.

[21. *De stercore lupino.*] At lupinum stercus qui-
dam colicis potandum dabat, non tantum in ipsis paroxys-
mis, sed etiam in intervallis, siquidem phlegmone vacarent.
Quorum ego quosdam vidi non amplius invadi, et qui erant
invasi non amplius id graviter passos, sed nec post paucum
temporis. Accipiebat autem ille albidius potius stercus
quale ubi ossa ederint solent excernere. Verum illud etiam
in eo mirabar, quod vel suspensum evidenter aliquoties
juvisset. Itaque hic stercus capiebat quod non decidisset in
terram, id quod non erat inventu difficile: ea enim est In-
porum natura quae canum, ut suspensio altero posteriorum
crurum et mejant et cacent in eminenti quopiam ex terra.

Ed. Chart. XIII. [290.]

Ed. Bas. II. (138.)

πολλάκις εὑρίσκεται θέρους ἐν ὥρᾳ λυκείᾳ κόπρος ἐπὶ τε θάμνοις τισὶ καὶ κλείθροις καὶ βοτάναις εὐανξέσιν. εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς κόπροις αὐτῶν καὶ αὐτῶν τῶν ὄστων τι τοῦ καταβεβρωμένου ζώου διαπεφυγότες, ὥσπερ τὴν μάσησιν, οὕτω καὶ τὴν πέσιν, ὃ καὶ αὐτὸ κόπτων καὶ λειῶν ἐδίδου πίνειν τοῖς κωλικοῖς. καὶ εἰ καθαρότητος ἄνθρωπος εἴη καὶ ἁλῶν καὶ πεπέρεως ἢ τινὸς τῶν τοιούτων, ἐμίγνυνεν. ἐδίδου δὲ τοῦπίπαν μὲν δι' οἴνου λεπτοῦ κατὰ τὴν σύστασιν, ἔστι δ' ὅτε καὶ δι' ὕδατος. τὸ δ' οὖν περιεπτόμενον τῆς κόπρου ταῖς λαγόσι τοῦ πάσχοντος ἐκέλευσεν ἔχειν ἄρτημα, μάλιστα μὲν ἔξ ἔριου γεγονὸς οὐ τοῦ τυχόντος προβάτου. πολὺ γὰρ εἶναι βέλτιον ὑπὸ τοῦ λύκου διεσπασμένου ἐπὶ τὸ πρὸς τὴν τοιαύτην χρεῖαν ἐπιτήδειον ἐσόμενον. εἰ δὲ μὴ παρείη τὸ τοιοῦτον ἔριον, ἐκ δέρματος ἐλαφείου τὸν ἱμάντα τὸν περιελιπτόμενον ταῖς λαγόσι καὶ αὐτὸ τὸ περιέξον τὴν κόπρον ἐκέλευσεν εἶναι. ἡμεῖς δὲ καὶ εἰς χυτρίδιον τῆλικουῦτον, ἡλίκος ἐστὶν ὁ μέγιστος κύαμος, ἐμβάλλοντες τῆς κόπρου περιήψαμεν ἐνίοις ἕνεκα πείρας, ἐθανυμάσα-

Itaque in spinis saepe aestate stercus lupinum reperitur et fruticibus, vepribus herbisque procerioribus. Invenitur porro in stercore illorum et nonnihil ossium devorati animalis, quod ut effugit commanfionem, ita et concoctionem, quod et ipsum contundens ac conterens bibendum praebeat colicis, ac si homo esset puritatis amans, miscebat et salis quippiam aut piperis aut quippiam ejusmodi. Ut plurimum autem ex vino albo consistentiae tenuis bibendum praebebat, interim vero etiam ex aqua. Hoc ergo stercoreis quod patientis ilibus applicandum esset praecepit suspendi ex vinculo confecto ex lana, sed non qualibet, verum multo praestabat eam esse ovis a lupo laniatae, unde quod ad hunc usum accommodaretur esset conficiendum. Quod si talis non adesset lana, ex pelle cervina et lorum quod cingeret ilia, et in quo stercus contineretur parari praecepiebat. At nos ollulam ad magnitudinem maximae faebae confecimus, quam experiundi gratia indito stercore quibusdam suspendimus, nec potuimus non mirari quum

Ed. Chart. XIII. [290.]

Ed. Basf. II. (138. 139.)

μέν τε φανερώς ὠφεληθέντας ἰδόντες τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐποιοῦμεν δὲ τῷ χυτρίδιᾳ δύο τινὰ καθάπερ ὦτα, δι' ὧν ὁ ἱμᾶς διεβάλετο. τοῦτο μὲν δὴ κατὰ τὸ πάρεργον, εἰ μέλλει τις καὶ τοῖς οὕτω περιαιπτομένοις πιστεύειν, λέγω δ' οὕτως, ὥστ' οὐσίαν εἶναι τὴν περιαιπτομένην, οὐκ ὀνόματα βάρβαρα, καθάπερ εἰώθασιν ἔνιοι τῶν γοήτων, ἐπείτοι καὶ ἄλλων οὐσιῶν ἐπειράθην, ὁμοίως ἐνεργουσῶν ἐπ' ἄλλων παθῶν. ἀλλ' οὐ νῦν καιρὸς ὑπὲρ αὐτῶν λέγειν, ἴωμεν οὖν αὐθις ἐπὶ τὸ προκείμενον.

[κβ'. Περὶ αἰγείας κόπρου.] Ἀνθρωπείας μὲν γὰρ καὶ κυνείας καὶ λυκείας ἐμνημόνευσα κόπρου, τῶν δ' ἄλλων οὐδέπω, καίτοι πλείους ἔτι τῶν εἰρημένων ὑπολείπονται, τινὲς μὲν καὶ πάνυ συνεχῇ τὴν χρεῖαν παρέχουσai, τινὲς δὲ σπανιωτέραν. συνεχέστατα μὲν οὖν χρώμεθα ταῖς τῶν αἰγῶν κόπροις, σπύραθοι δ' ἰδίως ὀνομάζονται δορμείας καὶ διαφορητικῆς οὔσαι δυνάμεως, ὥς καὶ τοῖς σκιρῶσιμένοις ὄγκοις ἀρμόττειν οὐ σπληνὸς μόνον, ἐφ' ὧν συνεχέστατα χρῶνται πολλοὶ τῶν ἱατρῶν ταῖς (139) τοιαύταις κόπροις,

plurimos ipforum videremus adjutos. Caeterum ad ollulam duas ceu aures affiximus, per quas lorum transmitti posset. Sed hoc quidem obiter dictum esto, siquis invenietur qui sic suspensis fidem habere dignabitur. Dico autem sic, nam substantia est quae suspenditur, non voces barbarae, ut quidam facere praestigiatorum assolent, quando et alias expertus sum substantias quae in aliis affectibus similiter operarentur. Sed de his non est nunc dicendi tempus. Ad propositum itaque revertamur.

[22. De stercore caprino.] Nam humanum, caninum lupinumque sterces recensui, alia vero nondum; quorum etiam major est quam dictorum numerus, et quaedam assiduo habentur in usu, quaedam rariore. Omnium creberrime utimur caprino stercore digerentis et acris facultatis, adeo ut et induratis scirrhorum in modum tumoribus congruat, nec tantum lienis, ad quos creberrime medici non pauci hujusmodi stercorea applicant, sed etiam

Ed. Chart. XIII. [290. 291.]

Ed. Bas. II. (139)

ἀλλὰ καὶ ἄλλων μερῶν. ἐγὼ οὖν ἐπὶ γόνατος ἔχοντος ὄγκον χρόνιον δὴλυτον ἐχρησάμην αὐτῇ δι' ὀξυκράτου καταπλάττεισθαι κελεύσας ἄλευρον κριθινον ἐπιβαλλομένης τῆς κόπρου, καὶ θαυμασιῶς ὁ ἄνθρωπος ὤνητο. τῶν δ' ἀγροίκων τις ἦν, ἐφ' ᾧ τοῦτο [291] ἐπράχθη, καὶ οὕτως ἤδη καὶ ἄλλος ἀγροίκος ἐφ' ὁμοίων ὄγκων οὐ κατὰ γόνατος μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλων μορίων ὁμοίως χρησάμενος ὠφελήθη. δριμύτερον γάρ ἐστι τὸ φάρμακον ἢ ὥστε γυναῖκας ἀστυκὰς ἢ παιδία θεραπεύειν, ἢ ὅλως τοὺς μαλακασάρκους. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς κατὰ μέρος χρήσεως ἀπάντων φαρμάκων ἐν τῷ περὶ συνθέσεως αὐτῶν εἰρήσεται, καὶ ἐπὶ τῶν ὑδρικῶν τε καὶ σπληνικῶν τῇ αἰγείᾳ κόπρῳ πολυειδῶς χρῶμεθα. καὶ μέντοι καὶ καυθεῖσα λεπτομερεστέρα μὲν, οὐ μὴν δριμυτέρα γε σαφῶς γίνεται. διὸ καὶ πρὸς ἀλωπεκίας ἀρμόττει καὶ πάνθ' ὅσα τῶν ῥυπτόντων δεῖται φαρμάκων, οἷον λέπρας τε καὶ ψώρας καὶ λειχήνας, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς διαφορητικοῖς καταπλάσμασιν, οἷα τὰ τῶν παρωτίδων

aliarum partium. Siquidem ego eo usus sum ad genu tumorem habens inveteratum et aegre solubilem, jussu fieri cataplasmate ex farina hordeacea per oxycratum, indito videlicet hoc stercore, et mirum est quam homo ille fuerit adjutus. Erat autem rusticus in quo id factum est. Et jam etiam alius rusticus quum sic usus esset non tantum in genu, sed etiam aliis in partibus ad tumores similes perinde adjutus est. Nam acrius est medicamentum quam ut mulieres urbanas aut pueros aut omnino qui tenera sunt carne sanare possit. Sed de particulari omnium medicamentorum usu in opere de componendis illis tractabitur. Quin et ad aquam inter cutem et ad splenicis varie caprino stercore utimur. Sed et usum tenuioris quidem essentiae, verum haud manifesto redditur acrius. Quamobrem sane ad alopecias congruit, et omnia adeo quae extergentia medicamenta desiderant, ut lepras, psoras, lichenas et hoc genus alia. Miscetur digerentibus cataplasmatibus, qualia sunt quae accommodantur ad paroti-

Ed. Chart. XIII. [291.]

Ed. Bas. II. (139.)

ἐστὶ καὶ τῶν βουβώνων κεχρονικότων. ἔστι γὰρ ἡ δύναμις αὐτῆς ἀκαύστου καὶ κικανμένης ὀνυκτικῆ τε καὶ διαφορητικῆ, καὶ οὐ βραχὺ γε τὸ διαφορητικὸν ἔχει. πρὸς γοῦν τὰ τῶν ἐχιδνῶν δῆγματα καὶ πολὺν δὴ μᾶλλον ἔτι τὰ τῶν ἄλλων θηρίων ἱατρός τις τῶν ἐν ἀγροῖς τε καὶ κώμαις ἱατρονόντων ἐχρήτο δι' ὅξους αὐτῇ καὶ διέσωσε πάνυ πολλούς. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος ἱατρός καὶ τοῖς ἱκερικοῖς ἐδίδου τὰς σπυράθους δι' οἶνον πίνειν καὶ πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον ἐχρήτο, σὺν λιβανωτῷ προστιθείς, καὶ χερὶ γινώσκειν μὲν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τὸν ἀριστον ἱατρὸν, ἐκλέγεσθαι δὲ τὰ βελτίω, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀστυκῶν τε καὶ ἀξιολόγων ἀνδρῶν, ἐφ' ὧν οὐκ ἂν ποτ' ἐχρησάμην ἐγὼ τοιοῦτω φαρμάκῳ παμπόλων ἀμεινόνων εὐπορῶν. ὅμως δ' οὖν γίγνεται ποτε καὶ τῶν τοιούτων ἡ χρεία κατὰ τὰς ὁδοιπορίας καὶ τὰ κυνηγέσια καὶ τὴν ἐν ἀγρῷ διατριβήν, ὅταν τι μὴ παρῇ τῶν βελτιόνων, ἢ καὶ σκληρόσαρκος ὁ ἀγροῖκος ἄνθρωπος ἢ, παραπλήσιος ὢν, πολλοὶ γὰρ τῶν τοιούτων κατὰ τοὺς ἀγρούς εἰσιν ἀξιοὶ τοῦ πίνειν σπύραθα. ὅπερ δὲ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ἐπ'

das et bubonas diuturniores, est enim vis ejus tum ulsi tum non ulsi absterforia et digerens, nec etiam parvum habet digerendi potentiam. Nam medicus quispiam ex iis, qui in agris et vicis medicinam exercent, utebatur eo ex aceto ad viperarum morsus et multo sane etiam magis aliarum bestiarum, ac profecto ex iis complures servavit. Et hic ipse quoque medicus ad auriginem potanda ipsa stercore caprina ex vino praebeuit, et ad profluvium muliebri cum thure apposuit. Quae omnia sane optimus medicus ignorare non debet, caeterum potiora eligere potissimum ad urbanos et honoratos alieniusque existimationis viros, in quibus equidem ego tali nunquam sum usus medicamento, quum multo meliorum suppeteret copia. Attamen existit nonnunquam talium usus aut in itinere aut in venatione aut rusticatione, quum scilicet meliorum nihil affuerit, aut homo rusticus perinde fuerit carnis durae ac asino similis. Nam ejusmodi multos in agris reperias dinos, qui bibant stercore caprina. Porro quod et supra

Ed. Chart. XIII. [291.]

Ed. Bas. II. (139.)

οὐρων τε καὶ χολῶν καὶ σιάλων ἐξῆρέθη, τοῦτο καὶ νῦν μέμνησο, τὴν μὲν καθόλου καὶ κοινὴν δύναμιν ἀπάσαις εἶναι τὴν αὐτὴν, ἐξηλλάχθαι δὲ κατὰ τὰς τῶν ζώων κράσεις. τῶν μὲν γὰρ ξηροτέρων τῇ κράσει ζώων καὶ ἡ κόπρος ἐστὶ ξηραντικωτέρα, καθάπερ γε καὶ τῶν θερμότερων θερμαντικωτέρα, ψύχει δ' οὐδεμία, καθάπερ οὐδ' ὑγραίνει. πολλὰ δ' ἂν εἴη καὶ παρὰ τὴν φύσιν τῶν ἐδηδεσμένων αὐτῶν ἡ διαφορὰ, καὶ διὰ τοῦτ' ἐπ' ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων ζώων μείζων ἐστίν, ὅτι ποικιλωτάτης τῆς τροφῆς χρῆται τὸ ζῶον τοῦτο. τί γὰρ ὅμοιον ἔχει σκόροδά τε καὶ κρόμυνα φαγόντες ἢ κολοκύνθην, εἰ οὕτως ἔτυχεν; αἰγὸς δὲ σπύραθοι βραχὺ μὲν ἂν τι διαφέροιεν ἀλλήλων παρὰ τὰς νομάς, οὐ μὴν τοσοῦτόν γε ὅσον αἱ τῶν ἀνθρώπων.

[κγ'. Περὶ βοείας κόπρου.] Ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν βοῶν αἱ κόπροι βραχεῖαν ἔχουσι διαφορὰν, οὕσαι γε καὶ αὗται ξηραντικῆς δυνάμεως. ἔχουσι δὲ καὶ τὴν ἐλκτικὴν, ὥς δηλοῦσιν, ὠφελοῦσαι τὰ τῶν μελιτῶν τε καὶ σφηκῶν δῆγματα.

monui de urinis et bile et saliva, id nunc memoria repete, nempe universalem et communem facultatem eandem omnibus inesse, verum pro animalium temperamentis variam. Nam eorum quae sicciores sunt temperie et stercus exiccantius est; sicut et calidiorum magis etiam calefactorium. Verum nullum omnino stercus refrigerat, sicut nec ullum humectat. Sed et pro natura eorum quae edunt, multa item fuerit diversitas. Proinde in hominibus potius quam aliis animalibus major est, quandoquidem hoc animal diversissimis maximeque variis cibis utitur. Nam quid simile habent qui allium ac caepas comedunt et qui cucurbitam verbi causa? at caprarum stercorea pro pasto vario nonnihil item habuerint differentiae; non tamen tantum quantum stercus humanum.

[23. De stercore bubulo.] Similiter stercus bubulum exiguam habet differentiam, estque et ipsum facultatis exicatoriae, verum attractoriae etiam obtinet, ut monstrat, dum apum vesparumque morsus juvat. Atque haec ut a

Ed. Chart. XIII. [291. 292.]

Ed. Bas. II. (139.)

ταῦτα μὲν οὖν ἐνδέχεται καὶ κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ὠφελεῖσθαι. τοὺς ὑδρικούς δέ τις ἐν Μυσίᾳ τῇ ἐν Ἑλλησπόντῳ βολβίτῳ καταχρίων ἐν ἡλίῳ κατέκλινε φαρμάκων ἔμπειρος ἰατρός. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος ἐπετίθει καὶ τοῖς φλεγμαίνουσι μέρεσι τῶν ἀγροίκων ὑγρὰν λαμβάνων ἥρος; ὅτε νέμονται τὴν πόαν οἱ βόες. εὐδὴλον δ' ὅτι τῆς ἄλλης ἤδε πολλῷ μετριώτερα τὴν δύναμιν ἔστιν. ἄλλην δὲ λέγω τὴν ἐπὶ τῇ τῶν ἀχύρων ἐδωδῇ. μέση γὰρ αὕτη τῆς τε εἰρημένης ἔστι καὶ τῆς ἐπὶ τῇ τῶν ὀρόβων προσφορᾷ. [292] πρόδηλον οὖν ὅτι καθάπερ ἡ ἐκ τῆς βοτανώδους νομῆς ἐπὶ τῶν φλεγμονῶν, οὕτως ἤδε τοῖς ὑδρικοῖς ἔστιν ἐπιτήδειος. εἰδέναι μέντοι χρὴ πάντα τὰ τοιαῦτα φάρμακα σκληροῖς σώμασιν ἀγροίκων ἀνθρώπων ἀρμόττειν, σκαπανέων τε καὶ θεριστῶν καὶ τῶν ἰσχυρὸν οὕτως ἔργον διαπραττομένων, ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς χοιράδας ὁ κατὰ τὴν Μυσίαν ἰατρός ἐχρήτο καὶ τῶν σκιρῶδων ὄγκων ἀπάντων σὺν ὅξει καταπλάττων. [κδ. Περὶ προβατείου κόπρου.] Ὁ δ' αὐτὸς οὗτος καὶ τῇ

proprietate substantiæ totius juventur fieri potest. Caeterum medicus quidam medicamentorum peritus in Mysia, quæ in Hellesponto est, aqua inter cutem laborantes bubulo stercore oblinens in solem exponebat. Atque hic ipse imposuit et partibus rusticorum phlegmone obsessis humidum illud vere collectum quum herbam boves pascuntur. Manifestum autem est hoc esse alio moderatioribus multo viribus, dico autem aliud, quum paleis vescuntur; nam hoc medium est inter id quod modo diximus et quod provenit ab ervi pastu. Liquet ergo quemadmodum id quod pascuo herbaceo provenit, ad phlegmonas accommodatur, sic istud aqua infestatis esse idoneum. Scire tamen oportet, omnia id genus medicamenta duris agrestium hominum corporibus aptari, nempe fossoribus et messoribus et qui opus obeunt tam validum; in quibus utique Mysius ille medicus et ad strumas adhibebat et ad tumores omnes scirrhosos ex aceto in cataplasmatibus formam compositum illinens.

[24. De stercore ovillo.] Sed et hic ipse medicus

Ed. Chart. XIII. [292.]

Ed. Bas. II. (139.)

τῶν προβάτων κόπρῳ πρὸς ἀκροχορδόνας ἐχοῖτο καὶ μυρμηκίας καὶ θύμους καὶ δοθίνας σκληροῦς τοὺς καλουμένους ἥλους, ὅξει δεύων αὐτήν. ἀλλὰ καὶ τὰ πυρίκαντα τῶν ἐλκῶν εἰς οὐλήν ἤγε, μιννὺς τῆς κόπρου ταύτης κηρωτῇ ῥοδίνῳ. καὶ μέντοι καὶ διὰ τῶν αἰγῶν κεκαυμένους ὁμοίως ἐθεράπευε, μιννὺς καὶ ταῦτα ὀλίγον τι πάννυλλαπλασίῳ τῆς κηρωτῆς ὄγκῳ. καὶ ὅλως ἦν αὐτῷ σπούδασμα διὰ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς εὐπορίστων ἅπαντα θεραπεύειν, ἐν οἷσι δηλονότι καὶ αἱ βοτάναι καὶ οἱ θάμνοι καὶ τῶν δένδρων εἰσὶν οἱ ἀκρέμονες καὶ τὰ βλαστήματα καὶ τὰ μαλακὰ φύλλα καὶ οἱ καρποὶ καὶ οἱ φλοιοὶ, περὶ ὧν ἐν τοῖς εὐπορίστοις ἐπιπλέον εἰρήσεται.

[κέ. Περὶ κόπρου περιστερᾶς.] Τῇ γοῦν κόπρῳ τῶν νομάδων περιστερῶν, οὕτως γὰρ αὐτὰς ἐνιοὶ καλοῦσι διαστέλλοντες ἀπὸ τῶν κατοικιδίων, ὥς θερμαίνοντι φαρμάκῳ καὶ αὐτὸς ἐγὼ πάννυ συνεχῶς εἰς πολλὰ χρῶμαι, μετὰ μὲν καρδάμου σπέρματος κεκομμένην τε καὶ διηθημένην ξηρὰν ἀντὶ νάπυος ἐπὶ τῶν φοινιγμοῦ δεομένων προσφέρων. εὐδη-

ovium utebatur stercore ad acrochordonas et myrmecias et thymos et furunculos duros, quos clavos nominant, aceto videlicet diluens. Quin et ulcerum ambusta ad cicatricem illo dncebat, nempe sterco hoc cerato rosaceo commiscens. Sed et per sterco caprinum combustum similiter curabat, caeterum pauculum ejus multis numeris majori cerati molis admiscebat. Et in totum studium id illi erat unicum omnia curare per ea, quae ex agris facillime parantur: inter quae sunt et herbae et frutices et arborum flagra et germina et folia mollia et fructus et cortices, super quibus copiosius dicetur in facile parabilibus.

[25. De stercore columbina.] Porro stercore columbarum nomadum, nam sic eas quidam cognominant a domesticis videlicet distinguentes, tanquam medicamento calefaciente et ipse ad multa frequenter admodum utor, nempe cum semine nasturtii confusum cribratumque siccum vice napyos ad ea quae rubrificari debent adhibens. Manifestum

Ed. Chart. XIII. [292.]

Ed. Bas. II. (139.)

λον δ' ὅτι τοὺς κεχρονιστάς ἑπαντας ἐν τοῖς τοιοῖσδε λέγων πάθειν ὁποῖόν ἐστιν ἰσχυάς, ἡμικρανία, σκοτώματα τε καὶ σκοτόδινοι καὶ κεφαλαῖαι καὶ τὰ κατὰ πλευράς ἢ ὠμοπλάτας ἢ τένοντα ἢ ψόας ἀλγήματα χρόνια, καὶ πρὸς τούτοις ἐτι νεφρίτιδες τε καὶ κοιλιακαὶ διαθέσεις καὶ ποδαग्रικαὶ ἀρθριτιδες, ὅταν γε μηδέπω σύστασις ἢ πύρων ἐν τοῖς ἀρθροῖς αὐτῶν, αὕτη μὲν οὖν ἢ κόπρος οὐδὲν ἔχει δυσώδεις καὶ μάλιστα ξηρανθεῖσα. διὸ καὶ κατὰ πόλεις αὐτῇ χρώμεθα πολυειδῶς, ἀναμιγνύντες ἄλλοτε ἄλλῳ φαρμάκῳ.

[κοτ'. Περὶ ἀλεκτορίδος κόπρου.] Τῇ δὲ τῶν ἀλεκτορίδων ἑωρακῶς τὸν ἐν τῇ Μυσίᾳ χρώμενον ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς μυκήτων ἐδωδῆς πνιγόμενων ἐχρησάμην καὶ αὐτὸς ἐπὶ τινῶν ἐν τῇ πόλει προσενηνεγμένων αὐτὴν, ἐπὶ πάντων λειομένην κνᾶθοις τρισὶν ἢ τέττασιν ὀξύκράτου τε καὶ ὀξύμελιτος, καὶ προφανῶς ὠφέλησεν διὰ ταχέων. ἤμεσαν γὰρ ὀλίγον ὕστερον οἱ πνιγόμενοι φλεγματώδη παχύτατον χυμὸν, ἐφ' ᾧ τελέως ἐπαύσαντο τοῦ συμπτώματος. ἔστι δὲ τῆς τῶν περιστερῶν ἥττον ἢ κόπρος αὕτη θερμή. ὁ δ' ἐπὶ τῆς Μυ-

autem est quod inveterata omnia dico in talibus affectibus, quales sunt coxendix, hemicrania, scotomata, vertigines et cephalaea, et in lateribus, scapulis, cervice, lumbis, dolores inveterati, et ad haec nephritides et affectus coeliaci et podagricae arthritides, quando videlicet in articulis eorum nondum consisterint topi. Atque hoc stercus plane foetidum non est maxime arefactum. Quocirca et in urbibus eo varie utimur, alias aliis miscentes medicamentis.

[26. De stercore gallinaco.] Porro quum conspexissem illum in Myfia medicum gallinaceo utentem stercore in eis, qui ab esu fungorum suffocabantur, et ipse quoque sum usus in quibusdam urbem inhabitantibus, qui et ipsi fungos esitarant, ipsum videlicet ad laevorem contritum tribus quatuorve oxycrati aut oxymelitis inspergens cyathis; et palam adjuti sunt idque celeriter. Nam qui praefocabantur, paulo post vomebant pituitosum humorem omnino crassissimum, et exinde plane liberati sunt symptomate. Est autem hoc stercus columbino minus calidum. Caeterum My-

Ed. Chart. XIII. [292. 293.]

Ed. Basf. II. (139. 140.)

σίας ἱατρὸς καὶ τοῖς χρόνιοις κωλικοῖς ἐδίδου πίνειν τῆς τῶν ἀλεκτορί(140)δων κόπρον δι' οἰνομέλitos· εἰ δὲ μὴ παρείη τοῦτο, δι' ὄξους ἢ οἴνου κεκραμένου ὕδατι. μὲνῃσθαι δὲ σε χρὴ τοῦ κοινοῦ περὶ πάντων ζώων λόγου, κατὰ τε τὰ περιεχόμενα κατὰ τὰ σώματα αὐτῶν, ὕγρα τε καὶ στερεὰ, καὶ κατὰ τὰ μόρια παμπόλλην εἶναι τὴν διαφορὰν τῶν ὀρείων καλουμένων, παρὰ τε τὰ κατὰ πεδία καὶ ἔλη καὶ λίμνας καὶ κατὰ τὴν [293] οἰκίαν. αἰεὶ γὰρ τὰ γυμναζόμενα τῶν ἀγυμνάστων ἐστὶ ξηρότερα καὶ τὰ τροφαῖς χρωμένα ξηροτέραις τε καὶ θερμοτέραις τῶν ὑγροτέραις τε καὶ ψυχροτέραις χρωμένων. ἐπὶ γοῦν τῶν περιστερῶν διὰ τὸ συνεχῶς χρῆσθαι τῇ κόπρῳ πάμπολυ λειπομένην εὖρον αἰετῶν ἐπὶ ταῖς οἰκίαις τρεφομένων τῆς τῶν ὀρείων νομάδων. εὖρον δὲ καὶ τὴν τῶν ἀλεκτορίδων ἀσθενεστέραν πολὺ τῶν ἐγκεκλεισμένων τε καὶ πιτύροις τρεφομένων, ἰσχυρότερον δ' οὐκ ὀλίγω τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς κατὰ τὰς αὐλὰς τε καὶ τούτων ἔξωθεν νεμομένων.

fusus ille medicus dabat etiam bibendum sterqus gallinaceum iis qui diutino coli dolore fuissent vexati ex oenomelite, quod si hoc non aderat, ex aceto aut vino aqua diluto. Porro memoria tenere oportet communem de omnibus animantibus rationem, nempe in iis quae in corporibus ipsorum continentur, tam humida quam solida, tum in ipsis partibus plurimam esse diversitatem montanorum quae vocant et eorum quae in pratis, paludibus, lacubus et aedibus versantur. Semper enim quae exercentur iis quae non exercentur sunt ficiora, et quae cibus utuntur calidioribus ficioribusque iis quae humidis frigidisque. Nam in columbis, quandoquidem creber nobis earum stercores est usus, multo semper inferius ac imbecillius expertus sum earum sterqus quae in domibus degebant quam earum quae in montibus, quas nomadas nuncupant. Tum gallinarum quoque inveni multo etiam imbecillius earum quae conclusae servantur et fursuribus aluntur, non paulo autem valentius earum quae in agris, atriis aut foris pascuntur.

Ed. Chart. XIII. [293.]

Ed. Bas. II. (140.)

[κζ. Περὶ κόπρου χηνῶν τε καὶ πελαργῶν.] Ἡ δὲ τῶν χηνῶν κόπρος ἀχρηστός ἐστι διὰ πολλὴν δριμύτητα. λογίζομαι δὲ καὶ τὴν ἱεράκων τε καὶ αἰτῶν. ἀλλὰ καὶ τὸ δυσπόριστον ἀπάσης τῆς τοιαύτης ὕλης φευκτέον. ἔξ, οὐ καὶ μᾶλλον ὀρμώμετοί τινες ἰσχυρὰς δυνάμεις μαρτυροῦσι ταῖς τοιαύταις ὕλαις, ὥς οὐ θαδίως ἐλεγχθῆσόμενοι, καθάπερ οἱ τὴν τῶν πελαργῶν κόπρον ἐπιλήπτους ἰᾶσθαι γράψαντες. ἀλλ' αὕτη μέντοι πολλῶν ὄντων ἄλλων ὧν γράφουσιν εὐποριστωτέρα κατὰ πολὺ τυγχάνουσα περιέργον ὁμῶς τ' ἐστὶ πρὸς τῷ μηδ' ἀληθὲς εἶναι τὸ γεγραμμένον ὑπ' αὐτῆς. πεισθεῖς γοῦν τις ὑπὸ τῶν γραφόντων τὰ τοιαῦτα καὶ πίων τῆς κόπρου ταύτης οὐδὲν ὦνῃται. δηλοῦσι γοῦν καὶ πρὸ τῆς πείρας οἱ γράφοντες αὐτὰ τὸ μοχθηρὸν ὧν ἐπαγγέλλονται. κατὰ πολλοὺς γὰρ τρόπους δυσπνοούντων ἀνθρώπων οὐθ' ὃ τι πᾶσιν ἀρμόττει προστιθέασι κατὰ τὸν λόγον οὐθ' ὃ τι τοῖσδε τισιν ἢ τῷδε. τινὲς γε μὴν τῶν γραψάντων οὐ δυσπνοίας ἀπλῶς, ἀλλ' ὀρθοπνοίας λέγουσιν ἰάματα εἶναι τὰ τοιαῦτα, κόπρον πελαργοῦ καὶ γλαυκὸς αἷμα καὶ οὖρον

[27. *De stercore anserum et ciconiarum.*] Caeterum sterco anserinum prae nimia acrimonia inutile est. Collico enim ita esse et accipitrum et aquilarum. Verum fugienda est materia omnis ejusmodi, quae difficulter comparari potest. Qua occasione complures validissimas vires talibus materiis testimonio ascribunt suo, cum non facile redarguendi, velut qui ciconiarum sterco comitiali morbo mederi scriptitant. Verum quamquam hoc multis aliis quae scribunt longe sit parabilius, curiosum tamen est, ut taceam falsum esse, quod de illo est proditum; nam quidam his qui talia memorant credulus epoto hoc stercore nihil adjutus est. Nam et antequam experiare, promissorum pravitatem ac falsitatem ipsi qui talia scribunt detegunt, nam quum multis modis difficulter homines spirent, neque quod omnibus conferant ascribunt neque quod his aut huic. Tametsi sunt inter eos qui talia scriptitant qui non simpliciter dyspnoeae, difficilis spirationis, sed orthopnoeae talia esse remedia dicunt, nempe ciconiae sterco, noctuae lan-

Ed. Chart. XIII. [293.]

Ed. Bas. II. (140.)

ἀνθρώπου καὶ ἄλλα τούτων ἀτοπιώτερα μὴ γινώσκοντες, ὅτι φλεγματώδης καὶ γλίσχρος χυμὸς ἐμφράττων τὰ βρογχία τοῦ πνεύμονος αἷτιος γίνεται τοῦ πάθους τούτου καὶ ὡς ἱάσεις ἐν τῷ κενῶσαι τοῦτο ἐστίν, καὶ ὡς ἡ κένωσις αὐτοῦ καὶ μετὰ βηχὸς ἀναπνυομένου γίνεται, καὶ ὡς οὐκ ἐνδέχεται τοῦτο γίνεσθαι μὴ πολλάκις ποθέντος δορυτέρου φαρμάκου. οἱ δὲ γε οὕτως εἰσὶ ληρώδεις ἢ γρήτες ἢ οὐκ οἶδ' ὅ τι φῶ, ὡς τῶν ἀτόπων ἕκαστον τούτων πομάτων ποθεῖν ἀπαλλάττειν τῆς δυσπνοίας φασὶ τοὺς κάμνοντας, ὅπερ οὐδ' εἰ μήλην τις καθεῖς εἰς τὸν πνεύμονα δι' ἐκείνης ἀφαιρεῖν ἐδύνατο τὸν ἐμπεπλασμένον χυμὸν, ἐκ μιᾶς ἂν ἐπιβολῆς ἐπράχθη. κάλλιον οὖν ἦν αὐτοῖς, οὐκ εἰ ποθείη τόδε τι τὸ αἶμα ἢ τὸ οὖρον τὴν δυσπνοιαν ἱᾶσθαι λέγειν, ἀλλ' εἰ πίνοιτο. κάλλιον δὲ ὅτι μὴ πάντῃ τε καὶ πάντως ἱάσεται, μηδ' εἰ πίνοιτο συνεχῶς, ἀλλ' ὅτι πολλοὺς μὲν ἱάσατο, πολλοὺς δὲ ὠφέλησεν μὲν, οὐ τελέως δ' ἀπήλλαξε τοῦ νοσήματός· ἀλλὰ τούτους μὲν ἤδη καταλίπωμεν, ἐπὶ δὲ τὸ συνεχὲς ἴωμεν τοῦ λόγου. πάσης γάρ τοι κόπρου τὸ δορυ καὶ

guinem, urinam humanam et alia his absurdiora, haud scientes quod pituitosus viscosusque succus bronchia obstruens pulmonis, hujus affectus sit causa et quod in eo evacuando consistat medela, quod evacuetur dum per tussim excreatur, et quod id fieri nequeat absque crebro epoto medicamento acriore. At hi adeo sunt nugaces, aut praestigiatores, aut quo illos digno appellem nomine nescio, ut dicant absurdorum istorum poculorum unumquodque epotum a dyspnoea liberare, quod fieri non posset, ne si vel specillum fas esset alicui in pulmonem demittere, quo infixum humorem tolleret semel duntaxat demisso. Praestabat itaque illis dixisse, non si epotus sit hic sanguis aut urina, sanare dyspnoeam, sed si potetur, rectiusque etiam quod non semper et omnino sanabit, ne si vel assiduo potetur, sed quod multos sanavit, multos vero adjuvit quidem, sed morbo prorsum non liberavit. Sed hos jam mittamus et quod deinceps est, ad id pergamus. Cujusque enim stercoris acrimoniam et digerendi vim possidentis,

Ed. Chart. XIII. [293. 294.]

Ed. Bas. II. (146.)

διαφορητικὸν ἐχούσης παρὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἑτέραν ἑτέρας τὴν τοιαύτην ἔχειν δύναμιν, αἱ κατὰ μέρος ἐν αὐταῖς γίνονται διαφοραὶ, καὶ διὰ τοῦτο τινὰς μὲν τόδε τι τὸ πάθημα, τινὰς δὲ τόδε τι θεραπεύειν μᾶλλον.

[κῆ. Περὶ μυῶν κόπρου.] Οὕτω γοῦν καὶ τὰ τῶν μυῶν ἀποπατήματα γεγράφασιν ἀλωπεκίας θεραπεύειν, καὶ ἦν τις ἱατρὸς ὃς [294] ἐχοῖτο τῷ συνθέντῳ φαρμάκῳ διὰ μυῶν κόπρου κατεσκευασμένῳ πρὸς τὸ πάθημα τοῦτο. καὶ τις ἄλλος βαλάνιον προσθεῖναι παιδίῳ δεομένῳ τῶν οἰκείων ἐκέλευσεν παρασκευασθῆναι μυῶν κόπρῳ, ἐφ' ὧν πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐγέλασαν, εἰ τοσούτων ὄντων, ἃ προστιθέμενα τῇ ἔδρᾳ πρὸς ἐκκρίσιν ἐπεγείρει τὸ ἔντερον, ἅπανθ' ὑπερβὰς ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν τῶν μυῶν ἥκε κόπρον. ἔστι γὰρ ὄντως αἰδεσθῆναι τὰ τοιαῦτα καὶ εἰς πείραν ἄγειν ἁπάντων καταγινωσκόντων ὥς περιέργου τε καὶ γόητος ὃς ἂν ταῦτα πράττῃ τε καὶ λέγῃ. περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν μυῶν κόπρου καὶ ταῦθ' ἱκανά.

[κθ'. Περὶ κόπρου τῶν χερσαίων προκοδείλων καὶ

prout aliud alio plus minusve ejus sortitum est facultatis, ita particulares in ipsis proveniunt differentiae, ac proinde aliud hoc pathema potius, aliud illud magis curare valet.

[28. *De stercore murium.*] Sic enim murium stercus alopecias curare proditum est, et inventus est quidam medicus, qui ad hoc pathema utebatur composito medicamento ex murium stercore confecto. Et alius quidam glandem puero familiaribus rogantibus ut apponeret praecepit ut ex stercore conficeretur murium. Quo dicto omnes qui audierant in risum soluti sunt, quod quum tot essent quae apposita sedi ad excretionem excitarent intestinum, ille omnibus praeteritis ad murium confugisset stercus. Nam re vera pudendum est alia etiam experiri velle, quum omnes ceu curiosum et praestigiatores condemnent eum qui talia aut faciat aut dicat. Itaque de murium stercore haec quoque sufficiunt.

[29. *De stercore crocodilorum terrestrium et fluv-*

Ed. Chart. XIII. [294.]

Ed. Bas. II. (140.)

ψάρων.] Τὴν δὲ τῶν χερσαίων κροκοδείλων τούτων τῶν μικρῶν τε καὶ χαμαιρεπῶν κόπρον ἔντιμον αἱ τρυφῶσαι πεποιήκασιν γυναῖκες, αἷς οὐκ ἀρκέσει τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις τοσοῦτοις οὖσιν λαμπρὸν τε καὶ τετανὸν ἐργάσασθαι τὸ περὶ τὸ πρόσωπον δέρμα, προστιθέασιν δ' αὐτοῖς καὶ τὴν τῶν κροκοδείλων κόπρον. ὁμοία δ' αὐτῇ γίνεται καὶ ἡ τῶν ψάρων, ὅταν ὀρυζαν μόνην ἐσθίωσιν. εὐδήλον οὖν ὅτι ῥυπτικήν τε καὶ ξηραντικήν δύναμιν ἔχουσιν αἱ τοιαῦται κόπροι μετρίαν ἑκατέραν καὶ πολὺ μετριώτεραί τε καὶ ἀμυδρότεραι αἱ τῶν ψάρων. ἡ δὲ γε τῶν κροκοδείλων κόπρος ὥσπερ τῶν προσώπων τὴν ἔφηλιν ἀφαιρεῖν πέφυκεν, οὕτω καὶ ἐλεῖν ἀλφούς καὶ λειχῆνας.

[λ'. Περὶ ῥύπου τῶν ἀνθρώπων.] Ῥύπος γεννᾶται μὲν οὐ μόνον ἐπὶ παντὸς τοῦ κατὰ τὸ σῶμα δέρματος, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὤσι, διὰ δὲ βραχύτητα δυσπόριστός ἐστι καὶ κατὰ τοῦτο περὶ αὐτοῦ γεγράφασιν οὐδὲν, ὅτι μὴ παρωνυχίαις ἀρμόττειν τὸν ἐκ τοῦ ὠτός ῥύπον, ὅνπερ δὴ καὶ μόνον οἶόν τε λαβεῖν ἐστι καθ' ἑαυτόν. ὁ γὰρ ἐπιτρεφόμενος ἀπαντὶ τῷ δέρματι κατὰ τε τὰ βαλανεῖα καὶ τὰς παλαιίστρας ἀπορῥύ-

norum.] Caeterum terrestrium crocodilorum, horum inquam exiguorum et humi serpentium, stercus pretiosum effecere mulieres deliciosae, quibus non est satis, quod alia sint medicamenta tam multa, quibus faciei cutis et tenfa et splendens efficitur, quin etiam adjungant stercus crocodilorum. Simile illi fit et sturnorum stercus, quum solam oryzam ederint. Clarum itaque est quod abstergendi desiccandique facultatem utramque moderatam habent stercora ejusmodi et multo moderatiorem et hebetiorem stercus sturnorum. At stercus crocodilorum sicut a facie ephe-len tollit, ita et vitiliginem et lichenas.

[30. *De sordibus hominum.*] Sordes nascitur non tantum per totam corporis cutem, sed et in auribus, sed ob paucitatem paratu difficilis est. Proinde de illa nihil scribunt, nisi quod paronychiis congruat sordes aurium, quam sane etiam solam per se licet accipere. Nam quae in tota cute provenit et balneis et in palaestris deraditur,

Ed. Chart. XIII. [294.]

Ed. Bas. II. (140.)

πτεται, συντελῶν τι καὶ αὐτὸς τῷ καλουμένῳ πάτῳ, περὶ
οὗ προείρηται. δηλοῖ δ' αὐτοῦ καὶ ἡ γένεσις τὴν φύσιν. εἰ
γὰρ τοῦ κατὰ τὴν ἄδηλον διαπνοὴν ἐκκενουμένου τὸ πα-
χυμερὲς καὶ γεῶδες ὑπόλειμμα ῥύπος γίγνεται, ξηραντικῆς
ἐστὶ δυνάμεως, ἔχον τι καὶ θερμότητος. ὃ γε μὴν ἐπιτρεφό-
μενος τοῖς τῶν προβάτων ἐρίοις ῥύπος, ἐξ οὗ τὸν καλού-
μενον οἶσυνπον ποιοῦσιν, πεπτικῆς ἐστὶ δυνάμεως παραπλη-
σίως τῷ βουτύρῳ, βοαχὺ τι δὲ καὶ διαφορητικὸν ἔχει.

conferens nonnihil et ipsa pato quem vocant, de quo supra
differui. Sed et generatio ejus naturam indicat. Nam si
fordes est crassum illud ac terrestre quod reliquum est
eorum quae per latentem transpirationem evacuantur, sequi-
tur ut deficcandi vim habeat cum nonnulla caliditate jun-
ctam. Ea tamen fordes, quae lanis ovium inhaeret et
adnascitur, ex qua oesypon quod vocant conficitur, conco-
quendi vim habet similem butyro, paulum vero etiam di-
gerentis facultatis obtinens.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΦΑΡ-
ΜΑΚΩΝ ΚΡΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΩΣ

BIBAION Λ.

Ed. Chart. XIII. [295.]

Ed. Bas. II. (141.)

Προοίμιον. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τοῖς ζώοις μο-
ρίων κοινὰ πᾶσιν αὐτοῖς ἐστίν, οὐδὲν μὲν οὕτω κοινὸν ὥς
ἡ σὰρξ. πᾶν γὰρ ζῶον ἔχει ταύτην. ἑναιμιον μὲν ἄνθρωπος
τε καὶ τετράποδα πάντα καὶ ὄρνιθες, ὄφεις τε καὶ σαῦροι
καὶ χελῶναι καὶ ἄλλα τοιαῦτα· χωρὶς δ' αἵματος τὰ ἑ-
ὄστρεα πάντα καὶ τῶν ἐνύδρων οὐκ ὀλίγα, καθάπερ καὶ τῶν

GALENI DE SIMPLICIVM MEDICA-
MENTORVM TEMPERAMENTIS AC
FACVLTATIBVS LIBER XI.

Prooemium. Pleraeque animantium partes com-
munes inter se omnium sunt, nulla tamen est aequae com-
munis ut caro. Hanc enim habet omne animal sanguine
quidem praeditum, ut homo et omnes quadrupedes, tum
aves, serpentes, lacerti quos sauros vocant, testudines et
quae sunt ejus generis: sanguine carentia tum ostrea omnia
tum non pauca eorum quae in aquis degunt, sicut et non-

Ed. Chart. XIII. [295. 296.]

Ed. Basl. II. (141.)

ἐν αὐτῇ τῇ γῇ. καὶ τὸ ἐσθιόμενον τῶν ζώων ἡ σὰρξ ἐστὶ
 μάλιστα. καὶ γὰρ καὶ τῶν σπλαγχνῶν ὁ πλεῖστος ὄγκος ἐκ
 τῶν κατ' αὐτὰς γίνεται σαρκῶν. ἔνιοι δὲ τῶν ἱατρῶν τὴν
 μὲν ἐν τούτοις σάρκα παρέγχυμα καλοῦσιν, διότι τῶν φλε-
 βῶν ἐκχεόμενον τὸ αἷμα περιπῆγνυται πασι τοῖς ἀγγείοις,
 ὥς ἐκείνοι νομίζουσιν, τὴν δ' ἐν τοῖς μυσὶ μόνην ὀνομαζουσι
 σάρκα. περὶ μὲν δὴ τῶν ὀνομάτων, ὥς αἰε φαμεν, ἐρίξειν
 οὐ χρή, τὴν δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἐπιστήμην ἀσκητέον,
 ἧς καὶ ἡμεῖς ἀντιποιοῦμενοι διὰ παντός, ὅσα περὶ τῶν καθ'
 ἕκαστον ζῶον μορίων ἰδίων καὶ κοινῶν ἐπιστάμεθα, τὰ μὲν
 ἐκ τῆς πείρας, τὰ δ' ἐκ τοῦ λόγου διδαχθέντες, ἐφεξῆς ἐροῦ-
 μεν ἅπαντα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἰδίως ὀνομαζομένης σαρκὸς
 ποιησάμενοι.

[296] Κεφ. α'. [α'. Περὶ σαρκὸς ἐχίδνης.] Οὐχ ἅπασαι
 τῶν ζώων αἱ σάρκες ἄνθρωπον τρέφουσιν, ἀλλ' ἐνίων εἰσὶ
 καὶ θανάσιμοι τῶν φαρμακωδῶν οὐδὲν ἥτιον, ἃ καλοῦσι
 δηλητήρια, καὶ τῶν τρεφουσῶν δὲ ἡμᾶς σαρκῶν ἔνιοι μὲν
 αὐτὸ τοῦτο μόνον εἰσὶ τροφαί, τινὲς δὲ πρὸς τῷ τρέφειν

nulla quae in terris. Et quod ex animantibus maxime edi-
 tur, caro est, nam et viscerum plurima moles ex carnibus
 ipsis inhaerentibus constat. Verum nonnulli medicorum car-
 nem viscerum parenchyma vocandam censent, propterea
 quod ex venis effusus sanguis circum vasa omnia concre-
 scat, ut ipsi arbitrantur, sed eam quae vilitur in musculis
 solam carnis appellatione dignantur. Verum de nominibus,
 ut semper monemus, contendendum non est, sed exercenda
 potius rerum scientia, cujus nos quoque studio usque dediti
 quaecunque tum de propriis cujusque animantis partibus
 tum de communibus cognovimus, eaque partim experien-
 tia partim ratione docti, omnia deinceps exponemus orsi
 a carne proprie dicta.

Cap. I. [1. De carne viperæ.] Non omnes anima-
 lium carnes hominem nutriunt, sed quorundam etiam le-
 thales sunt non secus atque venena quae vocant deleteria.
 Tum inter eas carnes quae hominem nutriunt, quaedam
 hoc ipsum tantum, sunt nempe nutrimentum, quaedam vero

Ed. Chart. XIII. [296.]

Ed. Bas. II. (141.)

ἔχουσι καὶ τὴν ὡς φαρυάκον δύναμιν, ἐπειδὴ κατὰ τὸ ξηραίνειν ἢ ὑγραίνειν καὶ θερμαίνειν ἢ ψύχειν, ἀλλοιοῦσι τὸ σῶμα. τὰς γοῦν τῶν ἐγιδίων θερμαίνουσας τε καὶ ξηραίνουσας ἐναργῶς ἐστὶν ἰδεῖν ἀρτυομένας, ὥσπερ αἱ ἐγγέλεις ἐλαίω καὶ ἄλσι καὶ ἀνήθῳ καὶ πράσῳ καὶ ὕδατι δηλονότι μετὰ τοῦ συμέτρου. ὅτι δὲ καθαίρουσιν διὰ τοῦ δέρματος ἅπαν τὸ σῶμα γινῶναι σοι παρεστι καὶ ὧν ἐπειράθην ἐγὼ εἶναι νέος γενόμενος ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Ἀσίας, ὧν ἕκαστον ἐφελξῆς ἤδη δίδειμι. ἄνθρωπος νοσῶν τὸ καλούμενον πάθος ἐλέφαντα μέχρι μὲν τινος ὁμοδίαίτος ἦν τοῖς συνήθεσιν, ἐπεὶ δ' ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας τε καὶ ὁμιλίας ἐκοινωνήσαν μὲν ἔνιοι τοῦ πάθους, αὐτὸς δὲ δυσώδης ἦν ἤδη καὶ εἰδεχθῆς, καλύβην αὐτῷ πηξάμενοι πλησίον τῆς κώμης ἐπὶ χθαμαλοῦ τοῦ λόφου παρά τινι πηγῇ ἰδρύνουσιν ἐν αὐτῇ τὸν ἄνθρωπον φέροντες τροφὰς αὐτῷ ἐφ' ἡμέρας τοσαύτας ὅσον ἀποζῆν ἱκανῶς. περὶ δὲ κυνὸς ἐπιτολὴν θειρισταῖς πλησίον αὐτοῦ θειρίζουσιν ἐκομίσθη τις οἶνος ἐν κεραμίῳ μάλ.

supra quam quod nutriunt habent et facultatem ceu medicamenti, quandoquidem desiccando, humectando, calefaciendo ac refrigerando corpus alterant. Nam viperarum carnes palam videre est calefacientes et desiccantes ubi condiuntur ceu anguillae, nempe oleo, sale, anetho, porro et aqua, servato nimirum modo. Quod autem totum corpus per cutim evacuent, discere tibi liceat vel ex iis quae ego juvenis etiamnum in Asia nostra sum expertus, quae sigillatim deinceps narrabo; homo quidam morbo quem elephanta cognominant laborans aliquo usque cum sodalibus conversabatur, donec ex ipsius consuetudine conversationeque quidam nostrum morbi inficeretur contagione, et ille jam odoratu gravis ac foedus redderetur aspectu. Constructo igitur illi tugurio proxime vicum in jugo collis propter fontem, illic hominem collocant, tantum illi quotidie ciborum ferentes quod vitae sustinendae satis foret. Caeterum ad canis exortum quum forte messoribus haud procul inde metentibus vinum esset allatum in fictili sane quam fragrans, is qui-

Ed. Chart. XIII. [296.]

Ed. Bas. II. (141.)

εὐώδης. ὁ μὲν κομίσας ἐγγὺς τῶν θεριζόντων καταθείς ἐχω-
ρίσθη· τοῖς δ' ὡς ἦκεν ὁ καιρὸς τοῦ πίνειν, ἔθος μὲν ἦν
αὐτοῖς ἐκχεοῦσι κρατῆρα μεθ' ὕδατος συμμέτρου κεραννύναι
τὸν οἶνον, ὡς δὲ ἀνελομένου νεανίσκου τὸ κεράμιον, ἐξαι-
ροῦντά τε τὸν οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα, συνεξέπεσεν ἐχιδνα
νεκρά. δέισαντες οὖν οἱ θερισταὶ μή τι πάθουεν ἐκ τοῦ πό-
ματος, αὐτοὶ μὲν ὕδατος ἐπιον, ὡς δ' ἀπηλλάττοντο, χαρί-
ζονται δῆθεν ὑπὸ φιλάνθρωπίας τῷ τὸν ἐλέφαντα νοσοῦντι
τὸν ὅλον οἶνον, ἄμεινον αὐτῷ κρίναντες εἶναι τεθνάναι
μᾶλλον ἢ ζῆν τοιούτῳ. ὁ δ' ἐκ τούτου πίνων ὑγιῆς ἐγένετο
θαυμαστόν τινα τρόπον. ὅλον γὰρ αὐτοῦ τὸ τοῦ δέρματος
ὀχθῶδες ἀπέπεσεν ὡς τῶν μαλακοστράκων ζώων τὸ σκέ-
πασμα. ὅσον δ' ὑπόλοιπον ἦν ἔτι μαλακὸν ἱκανῶς ἐφαίνετο
καθάπερ τὸ τῶν καράβων τε καὶ καρκίνων, ὅταν ἀποπέσῃ
τὸ περίξ ὄστρακον. ἑτερόν τοιούτου ἐξ ὁμοίας περιπτώσεως
ἐγένετο κατὰ τὴν ἐν Ἀσίᾳ Μυσίαν, οὐ πόρρω τῆς ἡμετέ-
ρας πόλεως. ἄνθρωπος ἐλέφαντι κάμνων ἐπὶ χοῆσιν ὥρμη-
σεν ὕδατων θερμῶν αὐτοφυῶν ὠφελείας ἐλπίδι. παλλακὶς δ'

dem qui attulerat deposito illo prope messorum abiit. Verum
ubi ejus bibendi advenisset tempus, sublato fictili adolescens,
ut pro more impleto cratere competente aqua vinum tempe-
raret, in cratera vinum effundit et una excidit vipera mor-
tua. Quare attoniti messorum veriti ne quod, si bibissent,
inde sibi malum eveniret, suam quidem sitim aquae potione
sedare maluerunt. Caeterum quum illinc discederent, prae
humanitate videlicet ac misericordia homini illi elephantum
obnoxio vinum largiuntur, rati expedire illi potius mori-
gaum vivere in ea miseria. At ille ubi bibisset, admiran-
dum in modum sanitati restitutus est. Nam tuberosum illud
omne cutis totius non aliter quam animalinum a testis mol-
litie nuncupatorum malacostracum tegmen decidit, quod au-
tem reliquum erat molle admodum apparuit, instar cutis
cancrorum et locustarum, ubi extrema testa fuerit detracta.
Alterum quoque ejusmodi non dissimili casu in Myfia Asiae
non procul ab urbe nostra accidit. Vir quidam elephantum
laborans profectus est ad aquarum calidarum sponte nascen-

Ed. Chart. XIII. [296. 297.]

Ed. Bas. II. (141.)

ἦν αὐτῷ δούλη νέα τε καὶ καλὴ πολλοὺς ἐραστὰς ἔχουσα, ταύτη καὶ ἄλλα μὲν τινὰ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν, ἀτὰρ οὖν καὶ τὰ κατὰ τὸ ταμεῖον ἐπίστευεν ὁ κάμνων. ὥς δὲ καταχθέντων αὐτῶν, ἥνικ' ἐχρήτο τοῖς ὕδασιν, ἐν οἰκίᾳ παρακείμενον ἔχουσῃ χωρίον αὐχμηρὸν ἐχιδνῶν μεστὸν, ἐμπεσοῦσά τις αὐτῶν εἰς οἶνον κεράμιον ἀμελῶς κείμενον ἐναπέθανεν, ἔρμαιον ἡγησαμένη τὸ κατὰ τύχην ἐκβάν ἢ παλλακὴ τῷ δεσπότῃ τὸν ποτὸν ἐκ τούτου προσέφερεν. ὁ δὲ πίνων αὐτὸ τῷ κατὰ τὴν καλύβην ὥσαύτως ὑγιάσθη. δύο μὲν ἤδη σοι ταῦτα διδάγματα τῆς κατὰ τὴν περίπτωσιν πείρας, ἕτερον δ' ἐπ' αὐτοῖς τρίτον ἔξ ἡμετέρας μιμήσεως. ἐπειδὴ γάρ τις προσῶν τοῦτο τὸ νόσημα φιλοσοφώτερος ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς ἐδυσχεραίνε τε δεινῶς καὶ τεθνάναι βέλτιον ἢ ζῆν ἔφασκεν εἶναι, διακειμένῳ οὕτως ἀθλίως ἐδήλωσα τὰς προειρημένας δύο [297] περιπτώσεις αὐτῶν. ὁ δ', αὐτός τε γὰρ ἦν ἔμπειρος οἰωνῶν ἐχρήσατό τε φίλῳ θαυμαστῶς κατορθοῦντι τὸ μάθημα, καθίσας ἐπ' ὄρνισιν αὐτὸν ἐκείνῳ προὔ-

tium usum, sperans inde nonnihil se commodi adepturum. Erat illi scortum mancipium juvencula sane formosa compluribus amatoribus ambita. Ille istius fidei tum nonnulla alia ad rem domesticam spectantia tum penu ipsum crediderat. Profectis igitur illis, in aedibus, quibus vicinus erat locus squalidus et viperarum plenus, forte fortuna ex illis una in urceum vini incidit negligentius positum extinctaque est. Ac scortum quidem in lucro id reputans quod forte evenisset, hero id vini propinat atque ille ebibit. Caeterum exinde ad eum modum quo ille qui debebat in tugurio per-sanatus est. Porro tertium quoque annectam quod ex nostra profectum est imitatione. Quum quidam hoc morbo aegrotaret, animo magis quam vulgus philosophico et contemptore mortis oppido quam graviter ferebat, satiusque dicebat mortem semel perpeti quam vitam vivere tam miserabilem. Itaque illi quae superioribus duobus accidissent indico. Erat autem ipse auguriorum peritus et amico utebatur mirifice hanc disciplinam tractante. Itaque ubi ad augurium cum illo confedisset, persuasus est ut quae per ex-

Ed. Chart. XIII. [297.]

Ed. Bas. II. (141.)

τράπη τε μιμήσασθαι τὰ διὰ τῆς πείρας ἐγνωσμένα καὶ πί-
νων οἶνον οὕτω φαρμαχθέντα λεπρώδης ἐγένετο. χρόνω δ'
ὕστερον ἰασάμεθα καὶ τὴν λέπραν αὐτοῦ τοῖς συνήθεσι
φαρμάκοις. τέταρτος ἐπὶ τούτῳ τέχνην πεποιημένος ἐχίδνας
ζώσας συλλαμβάνειν ἐν ἀρχῇ μὲν ἦν τοῦ πάθους ἐκείνου,
προὔκειτο δ' ἡμῖν ὅπως ἰαθῇ τάχιστα. φλέβα τε οὖν αὐτοῦ
τεμόντες καὶ καθήραντες φαρμάκῳ μέλαιναν κενοῦντι, χοή-
σασθαι ταῖς ἀγρευομέναις ἐχίδναις συνεβουλεύσαμεν, ἐν λο-
πάδι σκευάζοντι, καθάπερ τὰς ἐγχείλεις. οὗτος μὲν οὖν οὕ-
τως ἐθεραπεύθη, διαπνέυσαντος αὐτῷ τοῦ πάθους. ἄλλος
δὲ τις ἀνὴρ πλούσιος οὐχ ἡμεδαπὸς οὗτός γε, ἀλλ' ἐκ μέ-
σης Θράκης ἦκεν, ὀνειράτος προτρέψαντος αὐτὸν εἰς τὸ Πέρ-
γαμον, εἴτα τοῦ θεοῦ προστάξαντος ὄναρ αὐτῷ πίνειν τε
τοῦ διὰ τῶν ἐχιδνῶν φαρμάκου κατ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ
χρίειν ἑξωθεν τὸ σῶμα, μετέπεσεν τὸ πάθος οὐ μετὰ πολ-
λὰς ἡμέρας εἰς λέπραν, ἐθεραπεύθη τε πάλιν οἷς ὁ θεὸς
ἐκέλευεν φαρμάκοις καὶ τοῦτο τὸ νόσημα. ἡ μὲν δὴ τῶν
ἐχιδνῶν σὰρξ εἰς τοσαύτου ἦκει τῆς ξηραντικῆς δυνάμεως.

perientiam essent cognita ipse imitaretur, atque epoto vino
quod sic erat veneno infectum leprosus factus est, ac postea
lepram ejus nos consuetis remediis sanavimus; quartus
praeterea vivas capere viperas arte instituit. Sed illius
morbi tantum erant in illo principia. Itaque cura studium-
que nobis fuit ut illum quam celerrime sanitati redderemus.
Quocirca misso sanguine atraque bile medicamento detracta
vipervis quas capiebat uti jussimus praeparatis in olla anguil-
larum in modum. Atque hic ita sanatus est, evaporato per
cutem affectu. Postremo et alius vir quidam opulentus, non
nostras ille quidem, sed ex media Thracia, Pergamum ad-
venit admonitus somnio. Ubi jubente deo per insomnium
ut quotidie medicamentum biberet, quod confectum est ex
vipervis, forisque corpus inungeret, non multos post dies
morbus in lepram abiit, rursumque et haec affectio quibus
dens praecipiebat medicamentis curata est. Sane viperarum
caro adeo ingentem obtinet desiccandi facultatem, ut qui-

Ed. Chart. XIII. [297.]

Ed. Bas. II. (141. 142.)

ἐπεὶ δ' ἔνιοι τῶν φαγόντων αὐτὴν ἐάλωσαν δίψει σφοδροτάτῳ καὶ διὰ τοῦτο προσαγορεύουσι τὰς ἐχίδνας διψάδας. εἰσι δ' οἱ καὶ τοὺς δηχθέντας ὑπ' αὐτῶν φασιν οὐκ ἐμπιπλασθαι πίνοντας, ἀλλὰ διαβρῆγνυσθαι πρότερον ἢ παύσασθαι διψῶντας. διὰ τοῦτο τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰς ἐχίδνας θηρευόντων, οὓς ὀνομάζουσι Μαρσούς, ἐπυθόμην εἴ τι σημεῖον ἔχοιεν με διδάξαι διακριτικὸν ἑκατέρου τοῦ γένους τῶν ἐχιδνῶν· οἱ δ' οὐδὲν ὅλως ἔφασαν εἶναι γένος ἐχιδνῶν διψάδων, ἀλλὰ τὰς παρὰ θαλάττῃ καὶ τόποις ἁλμυρίδα πολλὴν ἔχουσι διαιτωμένας ἁλμυρὰν ἴσχειν τὴν σάρκα, διὸ καὶ κατὰ Λιβύην πολλὰς γίνεσθαι τοιαύτας, ἐν Ἰταλίᾳ δ' οὐκ εἶναι διὰ τὴν ὑγρότητα τῆς χώρας. ταῦτα μὲν οὖν ἤκουσα τῶν Μαρσῶν λεγόντων, οὐ μὲν ἔχω βεβαίως εἰπεῖν εἴτ' ἀληθεύουσι τὸ σύμπαν· εἴτε καὶ ψεύδονται κατὰ τι. τὸ μὲν γὰρ ἐν οἷς εἰρήκασι χωρίοις γίνεσθαι τινὰς ἐχίδνας (142) ἁλμυρὰν ἔχουσας τὴν σάρκα πιθανώτατον εἶναι μοι δοκεῖ. συμβαλλούσας γὰρ οἶδα ταῖς τροφαῖς τὰς τῶν ζώων σάρκας, οὐ μὲν ὥς οὐδὲν ἐστὶ γένος ἐχιδνῶν διψάδων ἀποφύνα-

dam qui eam edere vehementissima cruciati sunt siti, ac proinde illas dipladas cognominant. Sunt autem qui dicant demorfos a viperis satiari non posse potando, sed disrumpi citius quam siti liberari. Quocirca eos qui Romae viperas venantur, quos Marfos nuncupant, percontatus sum ecquid haberent signi, quo genus utrumque viperarum discernere-
 At illi prorsum negabant ullum esse genus viperarum dipladum, verum eas quae juxta mare atque in locis degunt sal-
 sedinem multam habentibus, carnem obtinere sal-
 sam, ac proinde in Libya talium ingentem esse proventus, in Italia vero propter regionis humiditatem non inveniri. Atque haec quidem narrantes audiui Marfos, non tamen certo dicere queam an in totum verum dixerint, an partim etiam falsum. Nam quasdam esse viperas in iis quas memorabant regionibus, quibus falsa sit caro, vel maxime mihi videtur esse probabile; scio enim cum cibis animalium mutari carnes, non tamen nullum esse genus viperarum dipladum pronunciare valeam.

Ed. Chart. XIII. [297.]

Ed. Bas. II. (142.)

σθαι δύναμαι. τὸ δ' οὖν ἀσφαλέστατον ἐστὶ φυλάττεσθαι τὰς ἐν τοῖς τοιοῦτοις χωρίοις ἐχίδνας θηρεύειν εἰς ἐδωδὴν ἢ φαρμάκου κατασκευὴν, ὁποῖόν ἐστι καὶ τουτὶ τὸ ἐνδοξον, ὃ καλοῦσιν ἅπαντες σχεδὸν ἱατροὶ θηριακὴν. ἐπεὶ δ' ἔθος ἡμῖν ἐστίν, ὅταν τοὺς καλουμένους ἀρτίσκους θηριακοὺς σκευάζωμεν, ἀφαιρεῖν οὐ μόνον τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐρὰν, ἐνενόησα πολλάκις εὐλόγως ἴσως μὲν τὴν κεφαλὴν ὅλην, διὰ τὸν ἐν τῷ στόματι περιεχόμενον ἰόν, ἀλόγως δὲ τὴν οὐρὰν ἀφαιρεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι διὰ τὰ περιττώματα τῆς τροφῆς τὰ θ' ὑγρὰ καὶ τὰ ξηρὰ πρακτέον οὕτως ἐστίν. ἀποκτείναντες γὰρ αὐτάς, εἴτ' ἐκδείραντές τε καὶ ἀναπτύξαντες, ἐξαιροῦμέν τε καὶ ἀποθρίπτομεν ἅπαντα τὰ ἐνδον, ὥς μόνην καταλείπεσθαι τὴν τῶν σαρκῶν οὐσίαν ἅμα ταῖς διαπεφυκνύαις αὐτῶν ἀρτηρίαις τε καὶ φλεψίν, ἐλάχιστον ἐχούσαις ὄγκον ὥς πρὸς τὴν ὅλην σάρκα, καὶ μηδὲ φαινόμενον, ἔαν μὴ πάνυ τις ἐπιμελῶς κατασκέψηται. τοὺς μὲν οὖν ἀρτίσκους, οὓς δὴ καὶ θηριακοὺς ὀνομάζουσι, σκευάζομεν οὕτως. κεκαθαρμένας αὐτάς λαβόντες, εἰδ' ἔφοντες ἐν ὕδατι, μέχρις ἂν ἀκριβῶς ἡμῖν εἶναι δό-

Caeterum tutissimum est cavere ne in ejusmodi regionibus viperas venemur, seu ad esum, seu ad medicamenti praeparationem, quale est et hoc praeclarum quod medici prope omnes theriacam appellitant. Porro quoniam ex more, quum pastillos theriacos quos vocant praeparamus, non tantum caput, sed et caudam eorum abjicimus, subiit mihi frequenter rationabile fortassis esse caput quidem totum abjici ob venenum quod ore continent, verum a ratione alienum esse adimere et caudam. Nec enim dicere liceat quod id faciendum sit ob recrementa nutrimenti tum liquida tum sicca. Nam interfectis atque excoriatis apertisque exempta interanea omnia abjicimus, ut sola sit carniū substantia, reliqua una cum arteriis venisque per ipsas innatis, quarum minima moles est ut ad totam carnem, ac ne apparens quidem, nisi quis multum diligenter intentis oculis consideret. Atque pastillos, quos et theriacos vocant, hunc in modum praeparamus. Purgatas illas in aqua elixamus quoad exacte nobis

Ed. Chart. XIII. [297. 298.]

Ed. Lind. II. (142.)

ξωσιν ἐφθαί. [298] συνεβάλλομεν δ' εὐθέως ἐξ ἀρχῆς ἀνή-
 θου τῷ ὕδατι καὶ μετὰ τὴν ἐψησιν ἀπὸ τῶν σαρκῶν δια-
 κρίνομεν τὰς ἀκάνθας, εἴτα μίγνυμεν ἄρτω λελειωμένῳ τὴν
 σάρκα. τὸν δ' ἄρτον τοῦτον οὐ τὸν ἐπιτυχόντα λαμβάνο-
 μεν, ἀλλ' ὥς ἐνι μάλιστα καθαρώτατόν τε καὶ καλῶς ὠπτη-
 μένον ἐν κλιβάνῳ, συμμέτρων ἁλῶν ἔχοντα καὶ ζύμης. προ-
 αναξηραίνομεν δὲ αὐτὸν ἐν οἴκῳ ξηρῷ καὶ ἀνίκῳ, μέχρις
 ἂν οὕτω γένηται ξηρὸς ὥς ἐν ὄλῳ κοπῆναι δύνασθαι.
 οὐ μὴν κόπτοντές γε μίγνυμεν, ἀλλὰ διαβρέχοντες τῷ ὕδατι,
 καθὼς τὰς ἐχίδνας ἐψησαμεν. αὐτὴν δὲ τὴν σάρκα πρὶν μι-
 γνύναι τῷ ἄρτῳ, τρίβομεν ἐν θυνίᾳ τῶν μαγείρων, ἅχρῃς ἂν
 ἀκριβῶς γένηται λεία. καὶ μετὰ ταῦτα μικροὺς ἄρτίσκους
 λεπτοὺς πλάσαντες, εἴτα ξηρᾶντες ἐν οἴκῳ θερμῷ καὶ ξη-
 ρῷ φυλάττομεν ἀποτιθέμενοι πάλιν ἐν οἴκῳ τοιούτῳ. τού-
 τους μὲν οὖν εἰσβάλλοντος τοῦ θέρους σκευάζομεν, ἥνικα
 μάλιστα βελτίστη τῶν ἐχιδνῶν ἐστὶν ἡ σὰρξ. χρώμεθα δ'
 ὕστερον κόπτοντές τε καὶ διάττοντες, εἴτ' αὖθις λειοῦντες
 ἀταμιγνύντες τε τοῖς ἐσκευασμένοις εἰς ἡδονὴν ἁλσιν, ἐμβάλ-

videantur coctae. Indimus autem ab initio statim aquae
 anethum et post coctionem spinas a carne separamus, mox
 pani ad laevorem trito carnem commiscemus. Verum non
 quemlibet panem citra delectum accipimus; sed quam fieri
 possit purissimum simul et probe in clibano coctum et salis
 simulque fermenti quod satis sit habentem. Eum autem antea
 desiccamus in aedibus ficcis minimeque humectis, donec adeo
 siccus efficiatur ut in mortario contundi possit. Non tamen
 tundentes miscemus, verum aqua in qua decoctae fuerant
 viperae maceramus, et carnem ipsam priusquam commiscea-
 tur pani, in mortario coquorum eatenus conterimus, donec
 exacte reddatur laevis. Postea parvos pastillos fingentes
 atque in aedibus calidis siccisque desiccantes, deinde quoque
 in talibus repositos servamus. Hos ergo ineunte aestate
 conficimus, quo potissimum tempore optima est viperarum
 caro. Porro utimur eis postea confusis denuo et cribratis
 et rursus ad laevorem redactis, salis nonnihil adjicientes ad

Ed. Chart. XIII. [298.]

Ed. Bas. II. (142.)

λομεν δ' αὐτῶν καὶ τῇ θηριακῇ. γίνονται δὲ καὶ οἱ διὰ
τῶν ὀπτηθεισῶν ἐχιδνῶν ἅλεις ὑπὸ τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς
χύτραν καινὴν ἐμβαλλόντων ἡμῶν τὰς ἐχίδνας ζώσας, ἅμα
τοῖς ὑπεστορεσμένοις τε καὶ περικειμένοις αὐταῖς φαρμάκοις,
ἃ λέγειν ἅπαντα νῦν οὐκ ἔστι τῆς ἐνεστώσης πραγματείας.
ἴσως γὰρ τις ἡμῖν εὐλόγως ἐγκαλέσει καὶ περὶ τῶν ἀρτί-
σκων τῆς κατασκευῆς ὥς οὐκ ἐν καιρῷ διελθοῦσιν. ἅλλὰ
ταῦτα μὲν ἐπειδὴ φθάνει λελέχθαι, φυλαττέσθω, κἄν δοκῇ
μὴ πάνυ τι τῆς προκειμένης εἶναι πραγματείας ἴδια. τὰ δ'
ἐξῆς κατὰ τὸ προσῆκον μέτρον λεγέσθω. προσῆκον δ' ἔστι
περὶ τῆς καθόλου δυνάμεως ἀναμνησσαι τὴν σάρκα τῶν ἐχι-
δνῶν, εἰπόντα εἶναι ξηραντικὴν τε καὶ διαφορητικὴν ἰσχυ-
ρῶς, ἅμα τῷ θερμαίνειν μετρίως. ἐπείγεται δ', ὥς ἔοικεν, ἡ
δύναμις αὐτῆς ἐπὶ τὸ δέρμα, διὰ τοῦτου κινοῦσα τὰ κατὰ
τὸ σῶμα περιττώματα. φθειρῶν τε οὖν πλῆθος οὐκ ὀλίγον
γεννᾶται τοῖς ἔχουσι κακοχυμίαν ἐν τοῖς σώμασι δαψιλῇ καὶ
τοῦ δέρματος ἀφίσταται τε καὶ ἀποπίπτει καθάπερ τι λέ-
πος ἢ ἐπιδερμὶς ὀνομαζομένη, καθ' ἣν ἴσχονται μᾶλλον τῶν

suavitatem praeparati, cujus etiam aliquid ipsi theriacae in-
jicimus. Caeterum eodem quoque tempore ex viperis affatis
alem conficimus, vivis illis in ollam novam injectis, una cum
iis medicamentis quae illis et substerni et apponi assolent, quae
omnia commemorare non est praesentis negotii. Nam inve-
nientur fortassis etiam qui me non injuria reprehendent ob
monstratam hoc in loco pastillorum praeparationem tanquam
alieno tempore expositam. Verum haec posteaquam dicta
nunc sunt, servantur tamen ac maneant, etiam si non ad-
modum videantur huic instituto propria. At quae sequun-
tur convenienti dicantur modo, conveniens autem est gene-
ralis facultatis meminisse carnem viperinam dicendo exicca-
toriam et valenter digerentem, mediocriter vero calefacientem.
Properat autem ut videtur vis ejus ad cutem, per eam vide-
licet quae in corpore sunt recrementa exigens. Quibus ergo
affatim est malus succus in corpore, iis ingens provenit pedi-
culorum numerus: et a cute seu squama abscedit ac decedit
extima culis, ad quam sistuntur ac retinentur crassi terreni-

Ed. Chart. XIII. [298.]

Ed. Bas. II. (142.)

εἰς τὸ δέρμα φερόμενων χυμῶν οἱ παχεῖς καὶ γεώδεις, ὧν αἱ τε ψῶραι καὶ αἱ λέπραι καὶ οἱ ἐλέφαντες γίνονται. ταῦτα μὲν οὖν εἶχόν σοι λέγειν περὶ τῶν τῆς ἐχίδνης σαρκῶν, ἐφεξῆς δὲ πάλιν ἀναλήψομαι τὸν λόγον. αἱ μὲν τῶν θερμότερων φύσει ζώων σάρκες οὐ μόνον τρέφουσιν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ θερμαίνουσιν, αἱ δὲ τῶν ψυχροτέρων ψύχουσιν. οὕτως δὲ καὶ αἱ μὲν τῶν ξηροτέρων ξηραίνουνσιν, αἱ δὲ τῶν ὑγροτέρων ὑγραίνουνσιν. μεμνημένος οὖν ὧν ἔμαθες ἐν τοῖς περὶ κράσεων, ὅταν γνωρίσῃς τι τῶν ζώων εἶναι τῇ κράσει ξηρότερον, ὥσπερ εἰ τύχοι τὸν ἄγριον ὕν τοῦ ἡμέρου, γίνωσκε τούτου καὶ τὴν σάρκα ξηραντικωτέραν εἶναι καὶ κατὰ τὰς ἄλλας διαφορὰς τῶν κράσεων ὡσαύτως, οἷον ὅτι σὺς μὲν πρόβατον ξηρότερον, τούτου δ' αἶξ, τούτου δὲ βοῦς, καὶ τούτου λέων. οὕτω δὲ καὶ κατὰ θερμότητα λέων μὲν κύνος θερμότερος, κύων δὲ ταύρου, ταύρος δὲ τοῦ τοῦς ὄρχεις ἐκτετμημένου βοός. ἀνάλογον οὖν τῇ κατὰ τὴν κράσιν ὑπεροχῇ τῶν ἄλλων ζώων καὶ αἱ σάρκες αὐτῶν διοίσουσιν. καὶ διὰ τοῦτο ξηραίνειν μὲν ἐθέλων τὸ σῶμα τῶν ξηροτέρων τῇ κράσει ζώων δώσεις τὴν σάρκα, θερμαίνειν δὲ βου-

que humores ad cutem protrusi, a quibus quidem psorae, leprae et elephantas nascuntur. Et haec quidem habui quae de viperarum carne dicenda putarem. Rursum ergo sermonem repetam. Calidiorum natura animalium carnes non solum nos alunt, sed etiam calefaciunt, frigidiorum autem refrigerant: sic etiam sicciorum carnes deficcant, humidiorum humectant. Memoria itaque repete, quemadmodum didicisti in libris de temperamentis, quod ubi conjeceris animal quodvis temperie esse siccius, velut exempli gratia suum sylvestrem domesticum, huius et carnem cognoscas esse magis exiccatorium et secundum alias temperamentorum differentias similiter, puta suae sicciorum ovem, et hac capram, qua bovem, quo denique leonem, sic in caliditate leo calidior est cane, canis tauro, taurus bove execto. Itaque proportionem qua caetera animalia in temperie excedunt, et carnes quoque eorum differunt atque exuperant. Proinde ubi consilium fuerit corpus exiccare, sicciorum temperie animalium car-

Ed. Chart. XIII. [298. 299.]

Ed. Bas. II. (142.)

λόμενος τῶν θερμότερων, καὶ ψυχρότερον μὲν ἐπιχειρῶν ἐρ-
γάζεσθαι τῶν ψυχροτέρων, ὑγρότερον δὲ τῶν ὑγροτέρων. οὐ
σμικρὰ δὲ διαφορὰ τῶν σαρκῶν ἐστὶ καὶ τῷ τεταριχευ-
σθαι τινὰς αὐτῶν. ὅλα γὰρ παντὶ διαλλάττουσιν, ὥς πολ-
λάκις ὑγροτάτου τῇ κράσει ζώου ταριχευθεῖσαν σάρκα ξη-
ραντικωτέραν εἶναι μακροῦ τῆς φύσεως ξηρᾶς. [299] ἀταρι-
χεύτου καὶ ἡ ὀπτηθεῖσα δὲ ξηροτέρα τῆς ἐψηθείσης ἐστὶν
ἐν ὕδατι. ἔγραψαν δὲ καὶ ἄλλων ζώων ἐνιοὶ σάρκας ὠφε-
λεῖν ἐσθιομένας τε καὶ κατὰ πεπονθότων μερῶν ἐπιτιθεμέ-
νας, οἷον τὴν τοῦ χερσαίου ἐχίνου σκελετευθεῖσαν, εἰ ποθείη
ἐλεφαντιῶσιν καὶ καρχήταις καὶ σπασμώδεσιν καὶ νεφριτικοῖς,
ἔτι τε τοῖς τὸν ἀνασάρκα προσαγορευόμενον ὕδερρον ἔχουσιν.
εἰ δὲ ταῦτα ποιεῖν πέφυκεν, εἴη ἂν ἡ δύναμις αὐτῆς ἰσχυ-
ρῶς διαφορητική τε καὶ ξηραντική, ὥσπερ καὶ ἡ τῆς σκελε-
τευθείσης γαλῆς, ἥπερ οὖν ὀνίνησι τοὺς ἐπιληπτικούς πινο-
μένη. τῶν δὲ ταριχευθέντων αἰλούρων τὴν σάρκα λειωθεῖ-
σαν ἐπιτιθεμένην ἐξάγειν σκόλοπας φασιν, ὥς ἐλκτικήν ἔχου-

nem exhibeto, calefacere autem volens, calidiorum, et frigi-
diorum si coneris refrigerare, denique si humidius reddere,
humidiorum. Nec parva existit carniū differentia quum
quasdam sale condimus. Nam prorsum diversae atque aliae
evadunt, adeo ut saepenumero animalis temperie humidif-
simi caro salita longe evaserit exiccantior quam ea quae
natura fuerat sicca. Porro inter eas quae salitae non sunt
siccior est quae assa est quam quae in aqua elixa. Scripse-
runt autem et aliorum animalium carnes quidam prodesse
tum comesas tum in partes affectas impositas, ut erinaci
terrestris deficcata, si bibenda praebeatur elephantō ob-
noxiiis, ejus qui mali sunt habitus tum convulsionem saepe-
numero patientibus nephriticisque et iis qui laborant aqua
inter cutem, quam anasarca vocant. Ac si ea efficere potest,
facultatem habuerit valenter simul digerentem deficcantem-
que. Sicut et caro mustelae arefacta, quae utique comitiali
morbo affictos juvat epota. Sed et salitorum haelurorum
carnem ad laevorem contritam palos et spicula educere
ajunt impositam, videlicet tanquam trahendi vim habeat.

Ed. Chart. XIII. [299.]

Ed. Bas. II. (142.)

σαν δύναμιν δηλονότι, τῶν δὲ μυάκων ἀρμόττειν ἔλκεσιν ὑπὸ κυνὸς δακνοντος γεγονόσιν. ἐγὼ δ' οὐδεμίαν ἑξαίρετον εὐρίσκω δύναμιν, ἥς δέχεται τὰ τοιαῦτα τῶν ἐλκῶν, ὥσπερ τὰ ὑπὸ τοῦ λυιτῶντος κυνὸς δακνόντος γινόμενα. καὶ ἡ τῶν κοχλίων δὲ σαρξ κοπεῖσα πρότερον ἐν ὅλμῳ καὶ μετὰ ταῦτα λειωθεῖσα ξηραντικωτάτη γίνεται πάντων τῶν ὑγρότητα περιιτὴν ἔχοντων μορίων, ὥστε καὶ τοῖς ὑδερικοῖς ἀρμόττειν. ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν ὑγρότης, μόνη καθ' ἑαυτὴν ἀνευ τῆς σαρκὸς λαμβανομένη, καλεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν μύξα κοχλίου, μίγνυμένη δὲ λιβανωτῷ ἢ ἀλόῃ ἢ σμύρνῃ ἢ τισι τούτων ἢ πᾶσιν ἄχοι τοῦ κηρωτῆς πάχος ἔχειν, ἐκέκολλόν τε γίνεται φάρμακον καὶ ξηραίνει καλῶς τοὺς ὑποπύους μύξους τῶν ὠτῶν. ἔστι δὲ καὶ ἀνακόλλημα ξηραντικὸν τῶν εἰς ὀφθαλμοὺς ρευμάτων, ἐπιτιθεμένη κατὰ τὸ μέτωπον. ἔνιοι δὲ καὶ πρὸς σκόλοπας χρῶνται, λειοῦντες ὅλους μετὰ τῶν ὀστράκων, εἰσὶ δ' οἱ καὶ πρὸς καταμηνίων ἐπίσχεσιν. αὐτὰς δὲ τὰς σάρκας μόνας κλέω ποτε κατ' ἄγρον ἐπὶ τραύματος ἅμα νεύρου τρώσει τε καὶ θλάσει γεγονότος ἐπέ-

Porro mytulorum carnem ulceribus a mordente cane inflictis competere, ego vero nullam inlignem invenio facultatem quam requirant id genus ulcera, tanquam ea quae a rabido cane mordente sunt illata. At cochlearum caro prius in mortario contusa ac postea ad laevorem redacta omnium valentissime desiccet partes superfluo humore gravatas, adeo ut et hydericis conveniat. Ipse autem humor solus per se citra carnem, vocatur, autem is a vulgo mucus limacis, thuri mixtus aut aloae aut myrrhae aut horum quibusdam aut omnibus, quoad accipiat cerati crassitiem, medicamentum fit tenax desiccetque purulentos mucos auri. Sed et fronti impositum agglutinamentum oculorum fluxiones resiccant. Quidam etiam ad palos eximendos utuntur totis una cum testis ad laevorem tritis, sed et quidam ad sistendos menses. Equidem ego aliquando in agro carnes ipsas solas in vulnus cum nervi vulneratione et contusione factum tritas imposui ipsum-

Ed. Chart. XIII. [299.]

Ed. Bas. II. (142. 143)

θημα λειώσας, καὶ τὸ τε τραῦμα καλῶς ἐκολλήθη καὶ τὸ
νεῦρον οὐκ ἐφλέγηκε. ἦν δὲ σκληρὸς καὶ ἀγροῖκος ἄνθρω-
πος, ἑμιξά γε μὴν λειουμέναις αὐταῖς ἄχνην ἀλεύ(143)ρου,
λαβὼν ἀπὸ τοῦ πλησιάζοντος τῇ μύλῃ τοίχου. γεγράφασι δὲ
τινες τῶν πρὸ ἡμῶν ἱατρῶν σμύρναν ἢ λιβανωτὸν μιννύναι
αὐτοῖς δεῖν ἐπὶ τῆς τοιαύτης χρήσεως, ἀλλ' οὐδετέραν εἶχον
τούτων ἔξωθεν τῆς πόλεως ἐπὶ τῆς ἀγροικίας. δύναται δ'
ἂν τις καὶ ῥητίνης φρικτῆς λείας μιννύναι εἰ παρτίη. ὅπου
μέντοι πολὺ τῆς μύξης τῶν κοχλιῶν ἐθέλει λαβεῖν μόνης,
κατακέντησόν αὐτῶν τὴν σάρκα γραφαίᾳ. χοῆ δὲ μὴ πρὸ
πολλῶν ἡμερῶν αὐτοὺς θηρεῦσαι, καταξηραίνονται γὰρ ἐν
τῷ χρόνῳ. πρόσφατοι δ' ὄντες πολὺ τῆς γλίσχρας ὑγρότη-
τος ἔχουσιν, ἣν κατακεντούμενοι τῷ γραφαίᾳ προΐασιν. ἢ
δ' ὑγρότης αὕτη καὶ τῶν ἐν τοῖς βλεφάροις τερχῶν παρὶ
φύσιν ἀνακόλλημα γίνεται.

[β. Περὶ πιμελῆς καὶ στέατος.] Πιμελή καὶ στέαρ.
κοινότατα καὶ ταῦτα τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων ἐστὶ. τὰ
γὰρ εὐτροφοῦντα πάντα πιμελὴν ἢ στέαρ ἴσχει, τὰ δὲ

que vulnus pulchre glutinatum est, et nervus phlegma-
nem haud perpessus, erat autem homo durus et agrestis,
miscui illis contritis pollinem farinae acceptum a pariete
molae proximo. Scripsere autem majores me nonnulli
medici ad ejusmodi usum miscendum thus aut myrrham
vel utraque. Verum horum habebam tum neutrum, ut
qui tunc ab urbe abessem in agro. Possis autem et resi-
nae frietae contritae admiscere, si adfit, quippiam. Porro
ubi multum muci cochlearum accipere voles, seorsum stilo
carnem earum pungito. Sed non ante multos dies vena-
tas esse expedit, alioqui enim tempore desiccantur; nam
recentes plurimum habent viscosae illius humiditatis, quam
stilo compunctae effundunt. Humiditas haec pilorum in
palpebris praeter naturam gluten est.

[2. De adipe et sevo.] Adeps et sevus et haec
quoque communissimae sunt inter animalium partes. Nam
quaecunque bene nutriuntur, ea omnia aut adipem aut

Ed. Chart. XIII. [299. 300.]

Ed. Bas. II. (143.)

ἰσχνὰ καὶ ἄτροφα πολλάκις μὲν οὐδ' ὅλως ἔχειν φαίνεται, πολλάκις δ' οὕτως ὀλίγην τε καὶ ξηράν, ὥς δύσχρηστον εἶναι. διαφέρει δὲ πιμελῆς στέαρ τῷ πάχει, διὸ καὶ τοῖς γεωδεστέραν ἔχουσιν τὴν ὅλην φύσιν ζώοις τὸ στέαρ γίνεται καθάπερ τοῖς ὑγροτέραν ἢ πιμελή. διὰ τοῦτο τοιγαροῦν ἡ μὲν πιμελή τήκεται ῥαδίως ὑπὸ τοῦ πυρὸς, οὐ ῥαδίως δὲ πήγνυται τακῆσα. τὸ δὲ στέαρ οὔτε τήκεται ῥαδίως, καὶ τακῆ, πήγνυται τάχιστα καὶ φαίνεται πολὺ σκληρότερον τῆς πιμελῆς. ὅς μὲν οὖν εὐτροφῶν πιμελὴν πλείστην ἔχει διὰ τὴν φυσικὴν τῆς κράσεως ὑγρότητα, [300] βόες δὲ καὶ αἰγες ὅσα τε ἄλλα κερασφόρα διὰ τὴν ξηρότητα τὸ στέαρ πλείστον γεννᾷ. σὺ δ' εἰ βούλει τὴν ἐλαιώδη καὶ λιπαράν οὐσίαν ἅπασαν ἐν τοῖς ζώοις κάλει στέαρ, ὥσπερ οἱ πλείστοι τῶν ἱατρῶν. ἔξεστι δέ σοι καὶ πιμελὴν ὀνομάζειν ἅπαν τοῦτο τὸ γένος. οὐ μὲν ἔξεστί γέ σοι βουλομένῳ μὴ ψεύδεσθαι τὸ στέαρ τῶν αἰγῶν ὑγρότερον εἶναι φάναι τοῦ τῶν ὑῶν. ὑγρότατον γὰρ τοῦτο σχεδὸν ἁπάντων τῶν ἄλλων ἐστὶ, καὶ

sebum obtinent, quae vero macilentia sunt maleque nutriuntur, saepe omnino ne habere quidem, saepe vero pauculum idque ficcum, ut aegre uti possis, apparet. Porro differt ab adipe sebus quod crassior sit ac propterea animalibus totam naturam terrenam magis habentibus sebus provenit, velut humidioribus adeps. Proinde adeps celeriter in ignem posita liquefit, nec facile, ubi liquata fuerit, rursus concrefcit ac cogitur, at sebus nec facile funditur liquefcitve et fuscus celerrime coit ac congelatur, multoque apparet adipe durior. Sus enim bene habitus pastusque multam habet adipem, ob naturalem temperamenti humiditatem. At boves et caprae et quaecunque id genus cornigera ob ficcitatem plurimum sebum generant. At tu, si voles, oleosam et pinguem in animalibus substantiam omnem adipem appellato, ut plerique medici; sed et pinguedinem appellare totum hoc genus licet, non tamen licet citra mendacium sebum caprinum humidius esse dicere quam suum; nam hoc omnium ferme

Ed. Chart. XIII. [300.]

Ed. Bas. II. (143.)

διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἐγγὺς ἐλαίου τὴν δύναμιν, μαλακτικώτερόν γε μὴν ἐλαίου καὶ πεπτικώτερόν ἐστι. καὶ διὰ τοῦτο τοῖς πρὸς φλεγμονὰς ἀρμόττουσιν καταπλάσμασι μίγνυται. τοῖς δὲ δακνομένοις τὰ κατὰ τὸ ἀπενδυσμένον ἢ τὸ κῶλον ἐνίμεν αἷγιον μᾶλλον ἢ ὕειον στέαρ, οὐχ ὅτι μᾶλλον ἀμβλυτικόν ἐστι δριμύτητος, ὅσον γὰρ ἐπὶ τῇ φύσει μᾶλλον ἀμβλύνει τὸ ὕειον καὶ διὰ τοῦτο μίγνυται καὶ τοῖς ἔλκη θεραπεύουσι φαρμάκοις, οἷον πέρ ἐστι καὶ τὸ καλούμενον πάρυγρον. ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν αἷγιον πήγνυται. ῥαδίως διὰ πάχος, ἀπορῥεῖ δὲ τὸ ὕειον ὁμοίως τῷ ἐλαίῳ διὰ τοῦτ' ἐνίμεν αὐτὸ μᾶλλον ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν τε καὶ τενεσμοδῶν, ὅταν παρηγορῆσαι τὴν δῆξιν αὐτῶν βουληθῶμεν. καὶ διὰ λεπτομέρειαν δ' ἔνια μᾶλλον ἀμβλύνει δριμύτητας, ὅταν ἐν τῷ βράθει τῶν δακνομένων σωμάτων τὸ λυποῦν ἢ ἥττον μὲν γὰρ τὸ παχυμερές, μᾶλλον δὲ τὸ λεπτομερές ὅλα διεξέρχεται τὰ σώματα καὶ πᾶσι κεράννυται τοῖς δάκνουσιν ἰχῶρσιν αὐτό. κατὰ τοῦτο γοῦν καὶ τὸ χήνειον,

aliorum est humidissimum, ac proinde actione sua vicinam oleo vim possidens, quanquam oleo magis tum emolliat tum concoquat, ac proinde cataplasmatibus quae ad phlegmonas accommodantur commisceri solet. Qui vero mordicationes perpetiuntur aut in recto intestino aut in colo, iis potius caprinum sebum quam suillum injicimus, non quod acrimonias plus obtundat, nam ex natura sua suillum obtundit magis, ac proinde miscetur medicamentis ulcera curantibus, cujusmodi est quod vocant parygrum, sed quod caprinum ob crassitiam citius concreseat, suillus autem instar olei defluat, proinde ipsum potius dysentericis et tenesmis injicimus, quando morsum eorum mitigare consilium est. Porro ob tenuitatem essentiae nonnulla acrimonias magis retundunt, ubi nimirum in alto mordicatorum corporum quod molestum est haeserit. Nam quod crassiorum est partium minus, magis autem quod subtilium tota corpora penetrat, et omni ipsius saniei mordicanti permiscetur. Hac ratione adeps anserinus quae

Ed. Chart. XIII. [300.]

Ed. Bas. II. (143.)

στερὰ τὰ κατὰ βάθος τῶν σωμάτων δάκνοντα μᾶλλον ἀμβλύνει. ἔστι δὲ καὶ θερμότερον τοῦ υἱοῦ. μετὰ γὰρ μὴ αὐτῶν ἔστι τὸ τῶν ἀλεκτρονίων, θερμότερον δ' αἰ καὶ ξηρότερον τὸ τῶν ἀρρύνων ζώων ἔστιν. αὐτῶν δὲ τούτων τὸ τῶν ἐκτεμνομένων τοὺς ὀρχαίς ἥττον θερμὸν τε καὶ ξηρόν. ὁμοιοῦται γὰρ αἰ τὸ εὐνουχισθὲν ἀρρύν τοῖς ὁμογενέσι θή-
λεισι. κεφάλαιον δ' ἔστι τοῦ λόγου τόδε κοινὸν, οὗ μεμνη-
σθαι χρή, τὸ κατὰ τὴν τῶν ζώων κρᾶσιν αἰ τὰς διαφο-
ρὰς γίνεσθαι τῆς ἐν αὐτοῖς πιμελῆς ἢ στεάτος ἢ ὅπως ἂν
ὀνομάξωιν ἐθέλης ὅλον τὸ γένος τοῦτο τοῦ κατὰ τὰ ζῶα
σώματος ἐλαιώδους τε καὶ λεπταροῦ. ἐπεὶ τοίνυν ὕς ἀπολεί-
πεται κατὰ θερμότητά τε καὶ ξηρότητα σχεδὸν πάντων
τῶν τετραπόδων ζώων, διὰ τοῦτο καὶ πιμελὴν ἥττον τε θερ-
μὴν ἔχει καὶ μᾶλλον ὑγρὰν. ἀπάσης μὲν οὖν πιμελῆς δύνα-
μις ἔστιν ὑγραντικὴ τε καὶ θερμαντικὴ τῶν ἀνθρωπίνων
σωμάτων. τούτου γὰρ μεμνησθαι χρή διὰ παντός, εἰρημέ-
νου κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆσδε τῆς πραγματείας· αἱ δὲ καθ'
ἑκάστον αὐτῶν διαφοραὶ κατὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον εἰσιν.

in alto corpore mordicant magis obtundit; sed et fuillo
calidior est. Horum tamen in medio est gallinaceorum
adeps ac gallinarum. Porro calidior semper ac ficcior
est maseulorum animalium, et horum ipsorum exectorum
minus tum calidus tum ficcus, quippe mas castratus ejus-
dem semper generis foeminae assimilatur. Hoc autem ser-
monis caput commune est, cujus meminisse oportet, pro
animalium temperie semper existere differentias ejus quae in
illis est pinguedinis aut adipis aut quocunque modo appel-
lare libebit totum hoc genus corporibus in animantibus
oleosi et pinguis. Igitur quum sus omnibus prope quadru-
pedibus animalibus in caliditate ac ficitate inferior sit, pro-
inde pinguedinem quoque minus habet calidam magisque hu-
midam. Omnis igitur pinguedinis facultas est humectatoria
et calefactoria humanorum corporum, hujus enim meminisse
perpetuo oportet in principiis hujus operis dicti, at differen-
tiae quae sunt cujusque sigillatim in majoris minorisque
ratione sunt. Nam pinguedo suis ut ad nos quidem largius

Ed. Chart. XIII. [300.]

Ed. Bas. II. (143.)

τοῦ μὲν γὰρ ὕος ὡς πρὸς ἡμᾶς ἡ πιμελὴ τὸ μὲν ὑγραίνειν ἔχει δαιφιλῶς, τὸ θερμαίνειν δ' οὐχ ὁμοίως ὥσπερ τοῦ κλαίου, ἀλλ' ἔστι κατὰ τὴν ἐν ἡμῖν θερμότητα καὶ ἡ τοῦ λίπους τῶν ὑῶν. ἡ δὲ τῶν ταύρων πολὺ θερμότερα καὶ ξηρότερα τῆς τῶν ὑῶν, μεμνημένων ἡμῶν πάλιν ἀνταῦθα τὸ μὲν ἄρρεν τοῦ θήλεος αἰεὶ ξηρότερον εἶναι καὶ θερμότερον, τὸ δ' ἐννουχισθὲν ἄρρεν ὁμοιοῦσθαι τῷ θήλει, καθάπερ γε καὶ τὸ νέον ἅπαν. αὐτῶν δὲ τῶν νέων τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος ὑγρότερόν τε εἶναι καὶ ἥτιον θερμόν. οὕτως οὖν καὶ τὸ μόσχειον στέαρ ἀπολείπεται τοῦ τῶν ταύρων θερμότητι τε καὶ ξηρότητι καὶ τὸ τῶν ἐρίφων τοῦ τῶν αἰγῶν, ἀπολείπεται δὲ καὶ τὸ τῶν αἰγῶν τοῦ τῶν τράγων, αὐτῶν δὲ πάλιν τὸ τῶν ταύρων τοῦ τῶν λεόντων· διαφορητικώτατον γὰρ ἐκείνο σχεδὸν ἁπάντων τῶν ἐν τοῖς τετράποσι. καὶ γὰρ καὶ θερμώτατον αὐτῶν ἔστι καὶ λεπτομερέστατον, ὥστε εἰ μίξαις αὐτὸ τοῖς πρὸς ἑλκὴ καὶ φλεγμονὰς ἀρμόττουσι φαρμάκοις, οὐ μόνον οὐδὲν ὀνήσεις, ἀλλὰ καὶ βλάβεις δοιμύτερον τοῦ προσήκοντος ἐργασάμενος. ὄγκοις δὲ χρονίοις ἐσκληρωμένοις

humectare potest, sed non aequè calefacere, sicuti neque oleum, verum pinguedinis suum talis est caliditas qualis spectatur in nobis. Porro taurorum adeps suillo multo calidior est et siccior, rursus in memoria repetentibus nobis marem foemina esse tum calidiorē tum sicciorē, marem autem castratum assimilari foeminae, velut quicquid juvenilis est aetatis. Et inter juvenilia foemina mare humidior est et minus calida. Sic et adeps vitulinus taurino minus tum calidus est tum siccus, et hoedorum quam caprarum, sed et caprarum minus quam hircorum, et rursus taurorum minus quam leonum, nam horum adeps omnium prope quadrupedum adipē potentius digerit, nam et caliditate exuperat et partium tenuitate. Itaque si ipsum medicamenti ad ulcera et phlegmonas convenientibus commisceas, non modo nihil adjuveris, verum etiam laeseris, nimirum addita majori quam conveniat acrimonia. Inveteratis tamen tumoribus atque scirrhi in morem induratis tum nervorum curva-

Ed. Chart. XIII. [301.]

Ed. Bas. II. (143.)

[301] καὶ νεύρων ἀγκύλαις καὶ ἀπλῶς ὅσα σκιρῶδή, προσφορώτατόν ἐστιν ἐφ' ὧν ἀπρακτότατον φαίνεται τὸ τῶν ὑῶν. τὸ δὲ τῶν ταύρων ἴσον πως ἑκατέρου διέστηκεν, ὅσω θερμότερόν τε ἐστὶ καὶ ξηρότερον τοῦ τῶν ὑῶν, τοσούτω καὶ τοῦ τῶν λεόντων ἀπολειπόμενον. ὥς ἂν οὖν ἐν τῷ μέσῳ τεταγμένον, εἰκότως ἑκατέρῳ τῷ γένει μίγνυται τῶν φαρμάκων, τοῖς τε τὰ σκιρῶδή θεραπεύουσι καὶ τοῖς τὰ φλεγμαίνοντα πέπτουσιν, ὁποῖόν ἐστιν τὸ τετραφάρμακον ὀνομαζόμενον ἐκ κηροῦ καὶ ῥητίνης καὶ πίττης καὶ στέατος συγκείμενον. εἰς γάρ τοι τοῦτο, καὶ τὰ ταύρειον βάλης καὶ μόσχειον καὶ τράγειον καὶ αἰγίον καὶ ὕειον, ἐκπυπτικόν τε καὶ πεπτικόν ἐργάσθαι φάρμακον. ἀλλὰ τὸ μὲν ὕειον ἐμβληθὲν ἐπὶ παίδων ἀρμόζει καὶ γυναικῶν καὶ συνελόντι φάναι τῶν ἀπαλοσάρκων, τὸ δὲ τοῦ ταύρου σκαπανεῦσι καὶ θηρισταῖς καὶ πᾶσι τοῖς σκληρὰς ἔχουσι σάρκας ἢ διὰ τὴν φυσικὴν κρᾶσιν ἢ διὰ τὴν ἰδέαν τοῦ βίου χρήσιμον ὑπάρχει. χρονίζον δ' ἅπαν στέαρ ἑαυτοῦ γίνεται θερμότερόν τε καὶ λεπτομερέστερον, ὥστε καὶ διαφορητικώτερον. ὑπάρχει δὲ

turis, et in summa quaecunque scirrhusa sunt, iis aptissimus est in quibus sane minime apparet efficax suillus. Taurinus autem ab utroque ex aequo distat, ut quanto calidior sicciorque suillo est, tanto superetur a leonino. Itaque tanquam in medio consistens merito utrique medicamentorum miscetur generi, et ei scilicet quod scirrhusis medetur et ei quod phlegmonas concoquit, ejusmodi est tetrpharmacum quod vocant, ex cera, resina, pice et adipe constans. Nam sive in hoc taurinum sive vitulinum sive hircinum sive caprinum sive suillum indideris, semper puri movendo aptum et concoctorium medicamentum effeceris. Sed suillus si addatur, in pueris et foeminis et ut breviter dicam omnibus quibus caro est mollior competit. Sin taurinum adjeceris, fossoribus et messoribus et omnibus carnem duram habentibus sive ob naturalem temperiem sive ex ratione ac forma vitae conveniens effeceris. Caeterum adeps omnis, dum invetescit, se ipsa et calidior et tenuiorum partium efficitur, ac proinde quoque valentius digerens. Verum id omnibus in-

Ed. Chart. XIII. [301.]

Ed. Bas. II. (143. 144.)

τοῦτο σχεδὸν ἅπασιν τοῖς χρονίζουσιν, ὅσα γε μὴ φθάνει
σαπῆναι. καὶ γὰρ οἶνος καὶ μέλι καὶ ὄξος καὶ τυρὸς καὶ
βούτυρον καὶ οἶσνπος ἔλαιόν τε πᾶν, εἴτε σχίνινον εἴτε κί-
κινον εἴτε ῥαφάνινον εἴτ' αὐτὸ τὸ ἐκ τῶν ἐλαιῶν εἴη, хро-
νίζοντα λεπτότερα τε καὶ λεπτομερέστερα γίνεται καὶ διὰ
τοῦτο δριμύτερά τε γενομένοις φαίνεται διαφορητικώτερόν
τε χρωμένοις, ἐπὶ τῶν σκληρυνομένων τε καὶ δυσλύτων
ἁπάντων παθῶν. ἐγὼ μὲν οὖν εἴρηκα δριμύτερον γενομέ-
νοις φαίνεσθαι. τινὲς δὲ τῶν διαφθειρόντων τὰ σημαινό-
μενα τῶν ὀνομάτων οὐ δριμεία καλοῦσιν, ἀλλὰ στύφοντα
τὰ τοιαῦτα πάντα, μέχρι τοῦ πεπέρεως, ὥς οὐδὲν διαφέρον
ἢ στύφον εἰπεῖν ἢ δριμύ. καὶ (144) εἰ αὖθις αὐτοὺς ἔρριοι
περὶ τε κηκίδων καὶ μύρτων καὶ μεσπίλων καὶ σιδίων ῥοιᾶς,
ὀμφακίου τε καὶ ῥοῦ, καὶ ταῦτα στύφειν φασί, καίτοι γε
ἐναντιωτάτην αἴσθησιν ἔχομεν ἐπ' αὐτῶν τῆς γινομένης ἡμῖν
ἀπὸ πεπέρεως καὶ πυρέθρου καὶ νάπυος, εὐφορβίου τε καὶ
κρομμύου καὶ σκορόδου καὶ ἀδάρκης. εἰ μὲν οὖν ὥς τὸ τῆς
στύψεως ὄνομα κοινὸν ἐπιφέρουσιν, κατ' ἀμφοτέρων τῶν
γιγνομένων ἡμῖν ἐν τῇ γεύσει παθῶν, οὕτω καὶ αὐτὰ τὰ

veterascentibus accidit, quae quidem non putrescere antici-
pent. Nam vinum, mel, acetum, caseus, butyrum, oesy-
pus, oleum omne sive lentifscinum sive cicinum sive rapha-
ninum sive ipsum quod ex olivis conficitur, vetustate et
calidiora et tenuioris essentiae efficiuntur, ac proinde gu-
stantibus apparent acriora et ad induratos aegreque solubiles
affectus adhibentibus potentius digerentia. Atque ego sane
gustantibus acriora videri dixi, at quidam, quibus studium
est nominum significatus corrumpere, non acria, sed astrin-
gentia vocant id genus omnia ad usque piper, tanquam in-
ter sit nihil astrigens an acre dixeris. Et si denuo illos roges
de galla, myrto, mespilis, mali punici putaminibus, rhoo
et omphacio, et haec dicunt astringere, tametsi adversissimum
ex illis sensum percipiamus ei qui a pipere, pyrethro, napy,
euphorbio, caepa, allio, adarce percipitur. Igitur si quem-
admodum astrictionis vocabulum de utroque affectu quem
gustu percipimus communiter efferunt, sic ipsos quoque

Ed. Chart. XIII. [302.]

Ed. Bas. II. (144.)

πάθη μίαν ἔχειν οἶονται φύσιν, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον ἢ ἀνθρώ-
πους αὐτοὺς εἶναι νομιστέον ἰδίας αἰσθήσεως ἔχοντας μόνους·
εἰ δ' ὀμφακα μὲν καὶ ῥοὺν καὶ κηκίδα βαλαύστιόν τε καὶ
ὑποκυστίδα, συνάγειν τε καὶ σφίγγειν ἡμῶν ὁμολογοῦσι τὴν
οὐσίαν, διακρίνειν τε καὶ δάκναι καὶ διεξέρχασθαι τὸ πέπερι
καὶ νᾶπυ καὶ πύρεθρον, ἀκύνως μὲν ὀνομάζουσι στυφόντα
τὰ δάκνοντα καὶ θερμαίνοντα, τῆς γνώσεως μέντοι τῶν φαρ-
μάκων αὐτῶν οὐχ ἡμαρτήκασιν. εἰ δὲ δαῖ στοχασάμενον εἰ-
πεῖν πρότερον ἐν τοῖς ὀνόμασιν ἢ ἐν τοῖς πράγμασι σφάλ-
λονται, φαίην ἂν ἔγωγε μᾶλλον ἐν τοῖς ὀνόμασιν ἐσφάλλθαι
τοὺς ἄνδρας, καὶ μάλιστα τοὺς ἁγίους Ἑλλάδος φωνῆς,
οἷός ἐστιν ὁ Ἀναξαρβένος Δισκοριδῆς, πολλὰ μὲν καλῶς εἴ-
ρηκε τῶν περὶ τῆς ἰατρικῆς ἕλης ἱσθιουμένων, ἀγνοῶν δὲ
τὰ σημαινόμενα τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων. οὗτος οὖν, ὅταν
λέγει στυπτικώτερον στέαρ εἶναι τὸ τῶν αἰγῶν τοῦ τῶν ὕων,
εἰ μὲν οὖν τὸ δριμύτερον διὰ τοῦ στυπτικώτερου βούλεται
δηλῶσαι, ἐκδεξόμεθα τὸν λόγον ὡς ἀληθῆ· εἰ δὲ τὸ τοιαύ-
την ἔχον ποιότητά τε καὶ δύναμιν, οἷον ῥοὺς καὶ ῥῆον ὑπό-

affectus unam habere naturam existimant, quidvis aliud potius
habendi quam homines, ut qui soli proprios sensus obtineant.
At si omphaca, rhoon, gallam, balauftium, hypocystida
contrahere constringereque nostram fateantur substantiam,
secernere vero mordicare ac penetrare, piper, napy, pyre-
thrum, improprie astringentia nuncupant, quae mordicant
et calefaciunt, caeterum in cognoscendis ipsis medicamentis
non peccant. Verum si oportet conjectantem dicere in vo-
cabulis an in rebus hallucinentur, equidem in vocabulis
potius falsos viros illos dixerim et maxime quibus Graeca
lingua insueta est, qualis est Dioscorides Anazarbenis, qui
profecto multa bene dixit eorum quae de materia medica
memoriae prodidit, caeterum significata Graecarum vocum
non satis pernovit. Hic ergo quum ait magis esse astricto-
rium adipem caprinum suillo, siquidem acriorem significare
velit per magis astrictorium, accipimus sermonem ceu verum,
at si illud, talem habentem qualitatem et facultatem qualem

Ed. Chart. XIII. [301. 302.]

Ed. Bas. II. (144.)

κυστίς τε καὶ βλαύστιον, οὐκ ἀληθῆ φησομεν εἶναι τὸν λό-
γον. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ τῶν ἐχιδνῶν στέαρ, ὅταν ἐκ ῥιζῶν
τις ἀνασπάσας τὰς ἐν ταῖς μασχάλαις τρίχας ἐπαλείφῃ, φασὶ
μὴ καὶ ταύτας φύεσθαι, κάλλιον ἔδοξέ μοι καὶ τούτου πει-
ραθῆναι, καὶ πράξας ὡς ἐκέλευσαν εὖρον ψευδομένους αὐ-
τούς, ὥσπερ καὶ ὅτι [302] τὰς ἀρχὰς τῶν ὑποχύσεων ἰᾶται.
τὸ δὲ τῶν ἄριτων στέαρ ἀλωπεκίαις ἀρμόττειν ἀληθῶς
ἔγραψαν, ἔχομεν δ' αὐτοῦ δοκιμώτερα φάρμακα πρὸς τὸ πά-
θος. ἀλλὰ τό γε μὴν τῶν ἀλωπέκων ὅταν ὠταλγίας φῶσι
θεραπεύειν, ἀνευ τοῦ διορίσασθαι ποίας λέγουσιν ὠταλγίας,
ὡς οὐδὲ γινώσκουσιν διηρθρωμένως αὐτοῖς ἃ λέγουσιν, οὐδ'
ὄλω; χρὴ προσέχειν τὸν τῶν. ἄλλοι δὲ ἰχθύων ἐπαινοῦσι
στέαρ, ὡς πρὸς τὰς ὑποχύσεις ἢ ὅπερ ἂν ἐθέλωσι πάθος
ὀνομάζειν. ἕτεροι δ' οὐχ ἁπλῶς ἰχθύων, ἀλλὰ ποταμίων γρά-
φουσιν, ἄλλοι δὲ μᾶλλον θαλαττίων, ἵνα δοκῶσι τι πλεον
ἐπίστασθαι τῶν πολλῶν.

[γ'. Περὶ μυελοῦ.] Μυελὸς μαλακτικῆς τῶν σκληρυνο-
μένων τε καὶ σκιδρῶσινμένων σωμάτων ἐστὶ δυνάμειος, εἴτε

rhus, rheon, hypocystis, balauftium, haud verum esse fermo-
nem dicemus. Porro quoniam viperarum adipem, ubi radici-
tus pilos sub alis evulseris, prohibere illos ne nascantur illitum
referunt, visum est mihi ejus facere periculum esse fatius,
at ubi prout jubent fecissem, mentitos comperi, sicut etiam
quod initia suffusionum sanet. Verum urforum adipem
alopecias curare vere est proditum, quam tamen probatiora
habeamus ad eum affectum remedia. Porro quam dicant
tamen vulpinum adipem dolores aurium sanare, neque di-
cant quos aurium dolores, ceu non noscentibus ipsos distin-
guere, attendendum non est. Alii piscium adipem laudant,
tanquam ad suffusiones aut quemcunque alium affectum no-
minare velint congruat. Alii non simpliciter piscium dicunt,
sed addunt fluviatilium, alii vero potius marinorum, quo
videlicet aliquid plus scire videantur quam vulgus.

[3. De medulla.] Medulla vim habet indurata et
sicciora corpora emolliendi, sive musculis sive tendonibus

Ed. Chart. XIII. [302.]

Ed. Bas. II. (144.)

μύες εἴτε τένοντες εἴτε σύνδεσμοι τοῦτο πάσχοιεν εἴτε καὶ σπλάγχνα. καλλίστου δ' ἐπειράθην αἰεὶ τοῦ τῶν ἐλαφῶν, ἐφεξῆς δ' αὐτῶν τοῦ τῶν νέων βοῶν, οὓς δὴ καὶ μόσχους καλοῦσι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸν μυελὸν αὐτῶν ὀνομάζουσι μόσχειον. ὁ δὲ τῶν τράγων καὶ τῶν ταύρων δριμύτερος αὐτῶν ἐστὶ καὶ ξηραντικώτερος, ὥστ' οὐ δύναται διαλύειν σκληρότητας σκιρῶδεις, εἴ τι μεμνήμεθα τῶν ἐν τῷ πέμπτῳ γράμματι περὶ τούτων εἰρημένων. ἐκ δ' οὖν τοῦ μοσχείου γὰρ καὶ ἐλαφείου μυελοῦ καὶ πεσσοὶ μαλακτικοὶ τῶν κατὰ τὰς μήτρας συντίθενται καὶ κατ' αὐτῆς ἔξωθεν τῆς μήτρας ἐπιτίθεται φάρμακα διὰ μυελοῦ σκευαζόμενα, δύναμιν ἔχοντα μαλακτικὴν. λαμβάνεται δ' οὐ μόνος ὁ ἐκ τῶν ὁστῶν μυελός, ὅσπερ δὴ καὶ ὄντως ἐστὶ μυελός, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ῥάχews, ὃν καὶ αὐτὸν ὀνομάζουσι μυελὸν νωτιαῖον, ὄντα σκληρότερόν τε καὶ ἀνχμηρότερον τοῦ λοιποῦ. μαλακώτερος γὰρ ἐστὶν ἐκείνος καὶ λιπαρώτερος, καὶ διὰ τούτ' ἐγὼ τὸν ἐκ τῆς ῥάχews ἰδίᾳ καθ' ἑαυτὸν ἄνευ τούτου κατατίθεμαι. φροντίζω δὲ τοῦ μήτε σαπῆναι μήτ' ἐνρῶτα σχεῖν ἐκάτερον τῶν μυελῶν. ἐν χειμῶνί τε οὖν πρῶτον αὐτοὺς λαμβάνω, καθάπερ

five ligamentis id accidat, five etiam visceribus. Optimam semper expertus sum cervinam, deinde juniorum boum quos vitulos etiam nominant, ac proinde medullam eorum vitulinam appellitant. At hircorum et taurorum tum aerior est tum siccior. Itaque durities scirrholas dissolvere nequit, siqua etiam memoria manet eorum quae in quinto libro de his sunt prodita. Ex vitulina igitur et cervina medulla pelli componuntur pteros emollientes. Et extrinsecus uteris medicamenta imponuntur, quae ex medulla praeparantur, vim habentia emolliendi. Accipitur autem non solum medulla ex ossibus, quae sane re vera est medulla, sed et ex spina, quam et ipsam medullam nominant, spinalem videlicet, quae tum durior tum siccior est quam alia, illa enim mollior est et pinguior, ac proinde ego spinalem seorsum per sese absque illa repono. Sed ea mihi utriusque cura est, ne aut putrescant aut situm colligant. Itaque in hieme primum eas capio, velut et adipem: deinde in aedibus siccis

Ed. Chart. XIII. [302.]

Ed. Bas. II. (144.)

καὶ τὸ στέαρ, εἴτ' ἐν οἴκῳ ξηραίνων ὑπερώῳ τε καὶ ἀνίκῳ
μετὰ φύλλων δάφνης ξηρῶν ἀποτίθεται. τὰ γὰρ ὑγρὰ καὶ
πρόσφατα φύλλα πολὺ τῆς ἑαυτῶν μεταδίδωσι ποιότητος,
ὥστε δριμυτέρους γενέσθαι τοὺς μυελούς. εἰ δέ ποτε καὶ θερ-
μοῦ καὶ νοτίου τοῦ περιέχοντος ὄντος ἀποθέσθαι βουλευθείης
μυελούς ἢ στέαρ, ἔστω σοι παρεσκευασμένος οἶκος μήτε θερ-
μὸς, οἷοι μάλιστα εἰσιν οἱ πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμμένοι, σή-
πεται γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις μήτε κατάγειος ὑγρὸς, εὐρωτιᾷ
γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' ὑπερώος τε καὶ πρὸς ἄρκτον
ἐστραμμένος, ἀναπεπταμένας ἔχων μικρὰς θυρίδας ὥς δέχε-
σθαι τοὺς ἀρκτικούς ἀνέμους δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτός.

[δ. Περὶ κεφαλῶν μαινίδων.] Κεφαλῶν μαινίδων τα-
ριχηρῶν καίων τις ἐχρῆτο πρὸς τὰς ἐν ἔδρᾳ ῥαγάδας, ὁ δ' αἰ-
τὸς οὗτος καὶ πρὸς γαργαρεῶνα χρονίως ἐσκιρδόμενον. ἔοικεν
οὖν ἡ δύναμις αὐτῶν ξηραντικὴ τις εἶναι, μὴ πάνν δριμεῖα.
τοῦτο γὰρ ἐνίοις ὑπάρχει τῶν κεκαυμένων, ὥς τό γε ξηραί-
νειν κοινὸν ἅπασιν.

atque editis plane humoris expertibus cum foliis lauri. ficcis
repono: nam quae recentia sunt et humida multum etiam
qualitatis suae illis impertiunt, ut acriores fiant medullae.
At si quando ambiente calido et austrino medullas aut adi-
pem voles reponere, paratum sit in hoc cubiculum neque
calidum, qualia fere sunt quae meridiem spectant, putres-
cunt enim in talibus, nec humo proximum atque humidum;
nam in talibus situm contrahunt, sed supernum atque ex-
cellsum et ad aquilonem obversum parvas habens apertas
fenestras, ut tam noctu quam interdiu ab arcto spirantes
ventos accipiat.

[4. De capite muenidum.] Capitibus maenidum sale
conditarum ustis ad sedis fissuras utebatur quidam, et is
ipse ad columellam diu induratum. Videtur ergo vis
illarum esse deficcatoria non admodum acris, nam id
adustorum quaequam obtinent, sicut omnia communiter
deficcationem.

Ed. Chart. XIII. [302. 303.]

Ed. Bas. II. (144.)

[ε'. Περὶ κεφαλῆς λαγωῶν.] Ἐτερος δὲ κεφαλὴν ὅλην λαγωῦ καίων ἐχοῖτο πρὸς ἀλωπείας μετὰ στέατος ἀριτεῖον.

[303] [στ'. Περὶ κεφαλῆς σαύρων.] Τὴν δὲ τῆς σαύρας κεφαλὴν λειωθεῖσαν ἔνιοι γράφουσι σκόλοπας ἐξάγειν καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ ἥλους.

[ζ. Περὶ ἐγκεφάλου λαγωῦ.] Ἐγκεφάλου λαγωῦ παρρηριζόμενον τε καὶ ἐσθιόμενον ἐπὶ τῶν ὀδοντιῶντων παίδων ἐμάθομεν ὠφέλιμον ὑπάρχειν, ἡψημένης δηλονότι τῆς κεφαλῆς ὅλης ὥσπερ εἶπθα, οὐ μὴν ἐξαίρετός γε ἡ δύναμις αὐτοῦ, ἀλλὰ παραπλησία μέλιτι καὶ βουτύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα πρὸς ὀδόντας φρομένων παιδίων ἐρμόττει. τινὲς δὲ καὶ φόβοις βοηθεῖν ἐσθιόμενον τὸν ἐγκεφάλου τοῦτον ἔγραψαν.

[η'. Περὶ κεράτων ἐλάφου καὶ αἰγῶν.] Κέρασιν ἐλάφου καὶ αἰγὸς κεκαυμένοις μάλιστα χρῶνται, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ἐχρησάμεθα πολλάκις εἰς τε τὸ λαμπρύνειν τοὺς ὀδόντας καὶ προστέλλειν τὰ οὐλα τὰ πλαδαρά, τὸ δὲ τῆς ἐλάφου τινὲς τῶν γραψάντων τὰ τοιαῦτα μάλιστα ἐπαινοῦσιν, ὥς εἰ μετὰ τὸ καυθῆναι πλυθεῖν καὶ δυσεντερίαν καὶ πτύσιν

[5. *De capite leporum.*] Alius caput totum leporis comburens utebatur ad alopecias cum adipе urfino.

[6. *De capite lacertarum.*] Porro lacertae caput contritum quidam palos et spicula extrahere memoriae reliquerunt tum myrmecias, acrochordonas et clavos.

[7. *De cerebro leporis.*] Cerebrum leporis attritum et esum utile esse didicimus pueris dentientibus, capite videlicet toto elixo, ut fieri solet. Non tamen eximia vis ejus est, sed similis meli et butyro et aliis quae ad dentientes pueros conveniunt. Quidam etiam adversus metum utiliter edi cerebrum hoc prodidere.

[8. *De cornibus cervi et caprae.*] Cornibus cervi et caprae ipsis maxime utuntur, ut et nos saepe usi sumus tum ad candorem dentium tum ad contrahendas mollitie fluidas gingivas. Caeterum cervinum maxime laudatur ac commendatur ab iis qui talia scribunt. Quod si ab unctione lavetur, dysenteriam et sanguinis excreationem, praeterea

Ed. Chart. XIII. [303.]

Ed. Bas. II. (144. 145.)

αἵματος, ἔτι τε τὰς καλουμένας κοιλιακὰς διαθέσεις ἐκθερα-
πύειν, ἰκτερικοῖς τε διδόμενον ὠφέλιμον, ἐπὶ πάντων δὲ τού-
των κελύουσι δίδοναι κοχλιάρια δύο, μεμίχασι δὲ αὐτό τινες,
ὡς εἴρηται, κεκαυμένον τε καὶ πεπλυμένον καὶ τοῖς ξηραί-
νουσι κολλυρίοις τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ρεύματα. ἔστι γὰρ δηλον-
ότι πάντων τῶν τοιούτων ἡ δύναμις ξηραντικὴ, καθάπερ
καὶ εἴρηται.

(145) [θ'. Περὶ πνεύμονος ἄρνειου καὶ χοιρείου καὶ
ἀλώπεκος.] Πνεύμων ἄρνειός τε καὶ χοίρειος τὰ ἐξ ὑποδη-
μάτων παρατρίμματα θεραπεύειν πεπίστευται. ὁ δὲ τῆς ἀλώ-
πεκος σκελετευθεὶς εἰ πίνοιτο, τοὺς ἀσθματικούς ὠφελεῖ.

[ι'. Περὶ ἥπατος κυνὸς λυτιῶντος.] Ἦπαρ τὸ μὲν
λυτιῶντος κυνὸς ἔγραψάν τινες, εἰ ὀπτηθὲν βοωθείη, τοῖς
ὑπ' αὐτοῦ δεδηγμένοις γίνεσθαι βοήθημα, καὶ τινες μὲν οἶδα
τῶν προσεγεγναμένων αὐτὸ ζῆν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνῳ μόνῳ, χρη-
σαμένους δ' ἐφεξῆς καὶ τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις, ὧν πεῖραν
ἔχομεν ἐπὶ τῶν λυσοδότητων, ἤκουσα δὲ τινος αὐτῷ μόνῳ
πιστεύσαντας ὕστερον ἀποθανόντας.

coeliacos affectus sanat et aurigini utile esse dicunt. Porro
duo exhiberi cochlearia ad omnia ista praecipiunt. Miscue-
runt autem ipsum nonnulli, ut dictum est, ustum et elotum,
collyriis etiam desiccantibus oculorum fluxiones. Est enim
scilicet omnium talium vis exiccatoria, velut et ante di-
ctum est.

[9. *De pulmone agnino et porcino et vulpino.*] Pulmo
agninus pariter et porcinus intertrigines a calceamantis cu-
rare creditur. At vulpinus, si bibatur resiccatus, asthmaticos
juvat.

[10. *De jecore canis rabidi.*] Jecur canis rabientis,
si assum edatur, remedium existere iis qui ab ipso fuerint
morfi quibusdam est proditum, ac scio certe quosdam qui
sumpsere mansisse supersites, verum non illo duntaxat usos,
liquidem alia praeterea remedia, quorum fecimus periculum
in rabientibus, tunc adhibuimus. Audivi vero quosdam,
quum illi soli fidem habuissent, postea mortuos.

Ed. Chart. XIII. [303. 304.]

Ed. Bas. II. (145.)

[ια'. Περὶ ἥπατος αἰγὸς καὶ τράγου.] Τὸ δὲ τῆς αἰγὸς ἥπαρ ὀπτιῶντές τινες, εἴτα λαμβάνοντες τον ἀπορρέοντα ἰχώρα πρὸς νυκτάλωπας χρῶνται, καὶ τὸν ἀτμὸν δ' αὐτοῦ δέχεσθαι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀνεωρόσι κελεύουσιν ἐφομένον. καὶ μέντοι καὶ ὀπτὸν ἐσθιόμενον πρὸς ταῦτα τὰ παθήματα φασιν ἀρμόττειν, ἐλέγχειν τε τοὺς ἐπιλήπτους, εἰ βρωθείη. ταὐτὸ δὲ δύνασθαι καὶ τὸ τράγειον ἥπαρ.

[ιβ'. Περὶ ἥπατος σαύρας.] Ἡπαρ σαύρας ἐντεθὲν ὁδοῦσι βεβρωμένοις ἔγραψάν τινες ἀνωδυνίαν ἐργάζεσθαι.

[304] [ιγ'. Περὶ κοιλίας αἰθνίας.] Κοιλίαν αἰθνίας ἐπαινοῦσί τινες ὡς πεπτικὸν φάρμακον, εἴ τις ἢ παραχοῤῃμα λαμβάνων ἐφθῇν ἢ σκελετεύων προσφέροιτο. πειραθέντες δ' ἡμεῖς αὐτοῦ ματαίαν εὕρομεν τὴν ὑπόσχεσιν, ὥσπερ καὶ τοῦ τῶν ἀλεκτορίδων ἐνδον χιτῶνος, ὃν καὶ αὐτὸν ἐνιοὶ σκελετεύοντες ὠφελεῖν φασιν, εἰ ποθείη τοὺς στομαχικοὺς.

[ιδ'. Περὶ ἥπατος λύκου.] Τὸ δὲ ἥπαρ τοῦ λύκου πολ-
λάκις μὲν ἔβαλλον εἰς τὸ δι' εὐπατορίου φάρμακον ἥπατικόν,

[11. *De jecore caprino et hircino.*] Porro caprinum jecur quidam affantes saniemque effluentem excipientes inungunt nyctalopa affectos. Vaporem etiam ejus, dum elixatur, oculis apertis excipiendum praecipiunt. Quin et assum si edatur, et ad eosdem affectus accommodari ajunt: et eos, qui comitiali morbo sunt obnoxii, arguere convulsionemque illis accersere. Idem potest hircinum.

[12. *De jecore lacertae.*] Jecur autem lacertae erosis impositum dentibus eos dolore liberare nonnulli scriptum reliquere.

[13. *De ventre mergi.*] Ventrem mergi quidam commendant tanquam medicamentum concoquens, idque sive protinus elixum sive arefactum comedas. At nos id experti vanam esse promissionem comperimus, sicut sane etiam quod de interna tunica gallinarum memoriae est proditum. Ajunt enim quidam, si ea arefacta bibatur, juvare stomachicos.

[14. *De jecore lupino.*] Jecur lupinum saepe numero in medicamentum indidi hepaticum, quod ex enpa-

Ed. Chart. XIII. [304.]

Ed. Bas. II. (145.)

οὐ μὴν ὑπεροχῆς τινος ἐπειράθην ἀξιολόγου, παραβάλλων αὐτῷ τὸ χωρὶς τούτου σκευαζόμενον.

[ιέ. Περὶ καστορίου.] Ὅρχεις κάστορος ὀνομάζουσι καστόριον. ἐνδοξον δὲ καὶ πολυχρηστον φάρμακον, ὡς καὶ βιβλίον ὅλον Ἀρχιγένηι γεγράφθαι περὶ καστορίου χρήσεως. ἐκείνος μὲν οὖν τὰς κατὰ μέρος αὐτοῦ δυνάμεις διηλθεν, ἐγὼ δ' ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων, οὕτω καὶ περὶ τούτου τὴν καθόλου δύναμιν ἔρω, πρὸς ἣν ἀποβλέπων τις εὐρίσκειν ἑαυτῷ δυνήσεται τὰς κατὰ μέρος. ὅτι μὲν δὴ θερμαίνει πρόδηλον. εἰ γὰρ ἐθελήσαις λεῖον ἀκριβῶς ἐργασάμενος αὐτὸ, δένσας ἐλαίῳ, χρῆσαι τε καὶ ἀνατρεῖναι τι αὐτῷ μόριον, ἐναργῶς αἰσθήσῃ θερμαινόμενον αὐτό. τὰ δὲ θερμαίνοντα πάντα διαφοροῦντά τι τῆς πλησιαζούσης οὐσίας εὐθέως αὐτὴν καὶ ξηραίνει, πλήν εἰ μὴ τι φύσει ὑγρὸν εἴη, καθάπερ ἐλαιὸν τε καὶ ὕδωρ, ἐπίκτητόν τε ποιότητα θερμὴν, οὐ δύναμιν, προσλάβοι, καθάπερ αὐτὰ ταῦτα πυρὶ πλησιάσαντα καὶ ἡλίῳ θερινῶ. τοῦ τοίνυν καστορίου καὶ ἡ

torio conficitur, nec tamen quod mentione dignum sit amplius praeftare comperi, ad illud videlicet comparans quod sine ipso componitur.

[15. *De castorio.*] Testiculos castoris nuncupant castorium medicamentum et celebre et multi usus, adeo ut Archigenes de castorii usu totum conscripserit librum. Atque ille sane particulares ejus facultates exposuit, nos vero velut in aliis medicamentis fecimus, ita et in hoc quoque generalem modo facultatem dicemus. Quam si prae oculis habeas, ipse per te particulares invenire possis. Itaque quod calefaciat manifestum est. Nam si voles ipsum ad unguem laevigatum oleo maceratum parti enipiam infricare, evidenter illam incalescere percipies. Porro calefacientia omnia ubi contracta substantiae quippiam digerunt, continuo etiam illam desiccant, nisi siquid natura fuerit humidum ceu oleum et aqua, atque adventitiam qualitatem calidam, non facultatem, assumpserit, sicut certe haec ipsa igni solive aestivo admota. Itaque quum castorii consistentia quoque

Ed. Chart. XIII. [304.]

Ed. Bas. II. (145.)

σύστασις οὕσα ξηρὰ προσειληφυῖα τε τὸ θερμαίνειν εἰκότως ξηραίνει. τοῦτο μὲν οὖν κοινὸν αὐτῷ καὶ ἄλλοις φαρμάκοις παμπόλλοις ἐστὶ λεπτομερές δ' ἱκανῶς ὑπάρχει καὶ κατὰ τοῦτο πλέον ἐτέρων δύναται, θερμαινόντων τε καὶ ξηραίνοντων ὁμοίως αὐτῷ. τὰ γὰρ τοι λεπτομερῇ φάρμακα δραστικώτερα τῶν παχυμερῶν ἐστὶ, καὶ ἴσην ἔχῃ τὴν δύναμιν ἐκ τοῦ διεξέρχεσθαι καὶ κατὰ βάθους ἵεναι τῶν ὁμιλούντων σωμάτων, καὶ μάλιστα ὅταν ἢ ταῦτα πυκνὰ, καθάπερ τὰ νευρώδη. φανερώς γοῦν ὑπὸ τοῦ καστορίου τὰ τοιαῦτα μεγάλως ὠφελεῖται διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. ἀγνοοῦσι δὲ οἱ πλείστοι τῶν ἰατρῶν, ἐν τῇ τοῦ καστορίου χρήσει προσέχοντες τὸν νοῦν αὐτῷ μόνῳ τῷ τρέμειν ἢ σπᾶσθαι τι μόριον, ἢ ἀναίσθητον ἢ ἀκίνητον εἶναι, ἢ δυσαίσθητον ἢ δυσκίνητον, μὴ γινώσκοντες ἐπόμενα τοιαῦτα συμπτώματα διαθέσει σώματος ἀνομοίαις. ἀλλὰ σύ γε παρ' Ἱπποκράτους μαθὼν ἐπὶ πληρώσει τε καὶ κενώσει γίνεσθαι σπασμὸν, ἐνθα μὲν χρὴ κενῶσαι τὰ παρὰ φύσιν ἐν τοῖς νευροῖς περιεχόμενα, καὶ πίνειν δίδου καὶ κατὰ τοῦ δέρματος ἔξωθεν ἐπιτίθει

fit sicca et calefaciendi potentiam habeat adjunctam, merito deficcat, atque hoc illi cum multis aliis medicamentis commune existit. Porro quoniam impense tenuium est partium, ob id plus valet quam alia quae similiter ut ipsam calefaciunt et deficcant. Nam quae tenuium sunt partium medicamenta iis quae sunt crassarum sunt efficaciora, etiam si parem sortita fuerint facultatem, nimirum quia penetrent et in altum subeant admotorum corporum, potissimum si ea densa fuerint velut nervosa. Palam igitur talia ob causam positam magnifice juvantur a castorio. Caeterum falluntur medicorum plerique in usu castorii, quum id modo considerant partem quampiam aut tremere aut convelli, aut sensu motuve privatam esse, aut aegre sentire moverive, haud scientes id genus symptomata ad dissimiles sequi corporis affectus. At tu ab Hippocrate doctus ex plenitudine pariter et inanitione convulsionem consequi, ubi quidem quae in nervis continentur praeter naturam evacuari consilium est, ibi et bibendum exhibe et foris cuti castorium impone, ubi

Ed. Chart. XIII. [304. 305.]

Ed. Bas. II. (145.)

καστόριον. ἔνθα δὲ δι' ὑπερβάλλουσιν ξηρότητα γίνεται σπασμὸς, ἐναντιώτατον εἶναι γίνωσκε τὸ φάρμακον τοῦτο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς τρέμουσι διὰ πλῆθους ὠφελιμώτατον ἐστίν, ἐναντιώτατον δὲ τοῖς διὰ κένωσιν εἰς τὸ τοιοῦτον πάθος ἐμπίπτουσιν. ἀνάλογον δὲ τοῖς εἰρημέ-
νοις πάθει καὶ τοῦ λύζειν ἐν τῷ στομάχῳ γιγνομένου τὴν διάθεσιν εὖρον καὶ διορισάμενος. εἰ μὲν ὑπὸ πλῆθους τοῦτο πάσχοιεν οἱ κάμνοντες, ἐπὶ τὴν τοῦ καστορίου χρῆσιν ἤκε, διὰ ξηρότητα δὲ καὶ κένωσιν ἢ δι' ὑγρῶν [305] δριμέων δῆξιν εἰ συσταίῃ, φεῦγε τὸ φάρμακον. ὑπονοήσεαι μὲν οὖν τις αὐτὸ τῇ τε ὁσμῇ καὶ τῇ γένει προσέχων ἀλλοτριωτά-
την ἔχειν ἀνθρώπου σώματι τὴν οὐσίαν. ἐν μέντοι τῇ χρή-
σει φαίνεται μηδὲν ἐργαζόμενον ὧν τὰ τοιαῦτα ποιεῖ, τὰ μὲν στόμαχον κακοῦντα, τὰ δὲ γαστέρα, τὰ δὲ κεφαλὴν, τὰ δὲ ἄλλο τι. τουτὶ δὲ τὸ φάρμακον εἴθ' ὑγρῷ σώματι προσ-
φέροις δεομένῳ ξηρότητος εἴτε ψυχρῷ θερμοτήτος, εἴθ' ὑγρῷ καὶ ψυχρῷ θερμοτήτος καὶ ξηρότητος χρῆζοντι, με-
γάλην μὲν ὠφέλειαν ἐπιδεικνύται, βλάβην δ' οὐδεμίαν οὐδενί

vero ex siccitate nimia obvenierit convulsio, scito hoc medica-
mentum illic esse adversissimum. Ad eundem modum iis
qui prae plenitudine tremunt utilissimum, adversissimum vero
iis quibus id accidit ab inanitione. Ad portionem modo
dictorum affectuum, ubi singultus evenerit stomachi, per-
scrutato prius inventoque illius affectu ac discreto, siquidem
a plenitudine ipsum aegroti perpetiantur, ad castorei usum
accedito, sin autem a siccitate et evacuatione aut acrium hu-
morum morfu provenerit, medicamentum hoc fugito. Sane
si odori gustuique advertas animum, suspicaberis humano cor-
pori adversissimam habere substantiam, tamen in usu nihil
efficere comperiat eorum quae talia facere assolent. Siqui-
dem alia stomachum vitiant, alia ventrem, alia caput, alia
aliam quamvis partem laedunt, at hoc medicamentum siue
corpori humido applices resiccationem poscen, siue frigido
calefactionem, siue humido simul frigidoque calefactionem
pariter et resiccationem requirenti, magnam utique experiere
commoditatem, nec ullam partem unquam noxam afferet, po-

Ed. Chart. XIII. [305.]

Ed. Basf. II. (145.)

προστίβεται μορίῳ, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπύρετος ὁ ἄνθρωπος ᾗ, καὶ τῶν πυρεσσόντων δὲ μὴ πάνυ θερμῶς, ἀλλ' ὡς ἂν εἴποι τις χλιαρὸν πυρετὸν, οἷος ἐν καταφοραῖς μάλιστα καὶ ληθαργοῖς γίνεται. πολλοῖς μὲν πάνυ τὸ καστόριον ἐδώκαμεν, ἅμα μὲν πέπερι λευκῷ κοχλιαρίου πλῆθος ἑκατέρου διὰ μελικράτου ποτίζοντες, ἐβλάβη δ' οὐδεὶς οὐδέν, ἀλλὰ καταμηνίων ἐπεχομένων προκινώσας ἀπὸ σφυροῦ μετρίως, εἴτα διδούς καστόριον μετὰ γλήχωνος ἢ καλαμίνθης, ἐπειράθην αἰ τοῦ φαρμάκου κινουντος κάθαρσιν, ἄνευ τοῦ βλαβῆναι τι τὴν ἄνθρωπον. ἐκβάλλει δὲ καὶ χόρια κατεσχημένα. ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα διὰ μελικράτου πινόμενον ἐργάζεται. τοὺς δὲ ἐμπνευματούμενους τὴν γαστέρα δυσιάτως ἢ στροφουμένους ἢ λύζοντας, ἐπὶ ψυχροῖς καὶ γλίσχροις χυμοῖς ἢ παχεὶ καὶ φυσώδει πνεύματι, δι' ὀξυκράτου πινόμενον ἀνίστησιν. ὅσα δὲ εἶσω τοῦ σώματος λαμβανόμενον ὠφελεῖ, ταῦτα καὶ κατὰ τοῦ δέρματος ἐπιτιθέμενον ἅμα σικκυνίῳ ἢ παλαιῷ ἐλαίῳ. τὰ δὲ πλείονος θερμότητος δεόμενα καὶ ἀνατρίβειν προσήκει δι' ἑαυτοῦ. ὠφελεῖ δὲ καὶ εἴ τις

tissimum si feбри vacet aut non admodum calidam perpetiatur homo febrim, sed ut sic dicam tepidam, qualis accidit in cataphoris maxime et lethargis. Ac multis sane castorium exhibuimus una cum pipere albo, utrumque mensura cochlearii ex melicrato bibendum praeberentes, nec quisquam ullam sensit noxam. Sed et mensibus retentis, ubi per veniam quae in talo est modice evacuassem oblato castorio una cum pulegio aut calamintha, semper medicamentum hoc expertus sum purgationem ciere absque foeminae laesione. Praeterea secundas morantes ejicit, eaque omnia ex melicrato potum efficit. At quibus ita venter statu distenditur, ut aegre curationem admittat, itaque torminibus vexatur, atque singultu idque ob frigidos crassosque humores aut crassos flatulentosque spiritus, eos ex oxycrato potum adjuvat. Quae porro juvat in corpus intro sumptum, iis prodest quoque cuti impositum cum sicyonio aut veteri oleo, quae vero ampliori caliditate indigent, iis etiam per sese infricari debet. Juvat etiam si quis suffitum ejus in

Ed. Chart. XIII. [305.]

Ed. Bas. II. (145. 146.)

ἐπ' ἀνθραξιν αὐτὸ θυμῶν ἀρῶν διὰ τῆς εἰσπνοῆς, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὸν πνεύμονα καὶ ἐγκέφαλον ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ πάθη. τὰ γε μὴν ληθαργικὰ καὶ καταφορικὰ πάντα πάθη μετὰ πυρετῶν ἄμεινον· οὐ τῶν εἰρημένων ἐλαίων τινὶ δέοντας θεραπεύειν, ἀλλὰ διὰ ῥοδίνου μᾶλλον ἐπιτιθέναι τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ αἰχένι.

(146) [ιστ'. Περὶ νεφρῶν σκίγκων.] Τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς τῶν σκίγκων ὡς ἐντατικὰ αἰδοίων πίνεται καὶ ἀντιπεπονθέναι γε αὐτοῖς δοκεῖ, μάλιστα θρίδακος σπέρμα μεθ' ὕδατος πινόμενον. ἔνιοι δὲ καὶ τὸ τῶν φακῶν ἀφέψημα μετὰ μέλιτος πινόμενον πᾶνειν φασὶ τὰς ἐντάσεις.

[ιζ'. Περὶ ὀνύχων αἰγίων καὶ ὀνείων.] Ὀνυχας αἰγῶν ἔνιοι καυθέντας, εἴτα τὴν τέφραν ὅξει δέοντες ἀλωπείας καταχρίουσιν, ὥστ' εἴη ἂν καὶ ἡ τοιαύτη τέφρα λεπτυντικῆς δυνάμειος. ἔνιοι τοὺς τῶν ὄνων ὀνυχας καυθέντας ἐπιλήπτους φασὶ θεραπεύειν, εἰ πίνοντο συνεχῶς, ἐλαίῳ δὲ φυραθέντας χοιράδας διαφορεῖν· ἐπιπαττομένην δὲ τὴν αὐτὴν τέφραν ξηρὰν ἰᾶσθαι τὰ χίμεθλα.

prunis impositi inspiratione hauriat, maxime affectus humidus et frigidus in pulmone aut capite consistentes. Attamen lethargicos et cataphoricos affectus omnes, qui quidem adjunctam habent febrem, praestat non dictorum oleorum quopiam macerantes curare, sed potius ex rosaceo capiti colloque imponere.

[16. *De renibus scincorum.*] Renes scincorum bibunt quidam tanquam pudenda intendentes, quorum contrarium accidere videtur maxime semine laetucae potio ex aqua. Sed et quidam lenticularum decoctum cum melle bibitum intensiones sedare referunt.

[17. *De unguibus caprarum et asinorum.*] Quidam ungues caprarum deustos moxque aceto perfusos alopeciis illinunt. Itaque fuerit et talis cinis facultatis extenuatoriae. Sunt autem qui combusti asinorum ungues comitalem morbum curare dicant, si scilicet assiduo bibantur, si vero oleo macerentur, strumas digerere, sed et ipsum cinerem, si sicco inspersus fuerit, sanare perniones.

Ed. Chart. XIII. [305. 306.]

Ed. Bas. II. (146.)

[17. Περὶ ὀστέων κεκαυμένων.] Ὅστ' αὖ κεκαυμένα διαφορητικῆς καὶ ξηραντικῆς ἱκανῶς ἐστὶ δυνάμειος, μάλιστα δὲ φασὶν ἔνιοι τὰ τῶν ἀνθρώπων δύνασθαι τοῦτο. τὸν γε μὴν ὕειον ἀστράγαλον κεκαυμένον, εἴτα πινόμενον, ἐμπνευματώσεις καὶ στρόφους ἔφασαν θεραπεύειν. ἔγνω δὲ τινὰς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων ὅστ' αὖ κεκαυμένα ποτίζοντας, μὴ γνωσκόντων τῶν πινόντων ὅ τι πίνουσιν, ὅπως μὴ μυσάττοιεντο, πολλῶν ἐπιληψίαν τε καὶ ἀρθρίτιν ἐκτεθεραπευκέναι.

[306] [18. Περὶ γήρως ὀφθαλμοῦ.] Γήρας ὀφθαλμοῦ ἔγραψάν τινες ἀναξισθὲν ἐν ὄξει θεραπεύειν ὀδονταλγίας.

[19. Περὶ δέρματος προβάτου.] Δέρμα προβάτου νεωστὶ ἐκδεδαρμένον περιτεθὲν τοῖς μεμαστιγωμένοις ὅπως οὖν ἐναργῶς ὠφελεῖ πάντων ἐτέρων μᾶλλον, ὥς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ καὶ νυκτὶ θεραπεύειν αὐτούς· συμπέπτει τε γὰρ καὶ διαφορεῖ τὰ ὕφαιμα.

[20. Περὶ ἵππων λειχήνων.] Λειχήνας ἵππων λειωθέντας σὺν ὄξει γεγράφασί τινες ἐπιληψίας θεραπεύειν, ἔνιοι δὲ καὶ πρὸς παντὸς θηρίου δῆγμα συμβουλεύουσι χρῆσθαι.

[18. *De ossibus ustis.*] Ossa combusta admodum digerentem exiccantemque vim obtinent, et id maxime, ut quidam asserunt, humana. Certe talum suillum combustum ac deinde bibitum inflationes et tormina sanare dixerunt. Novi autem nostratium quosdam ossa combusta potui exhibuisse, haud scientibus qui biberent quidnam bibissent, ne scilicet averfarentur, ac multorum tum epilepsiam tum arthritim curasse.

[19. *De senecta serpentis.*] Senectam serpentis scribere quidam in aceto bullitam dentium mederi doloribus.

[20. *De pelle ovina.*] Pellis ovina recens detracta circumposita iis, qui quocunque modo fuerint verberati, omnium luculentissime adjuvat, adeo ut die ac nocte una illos curet; concoquit enim et digerit quae sub cute sanguinem habent.

[21. *De equorum lichenibus.*] Equorum lichenas cum aceto tritas comitiales curare scriptum quibusdam est, alii vero et ad cuniusvis ferae morsum adhiberi consulunt.

Ed. Chart. XIII. [306.]

Ed. Bas. II. (146.)

[κβ'. Περὶ ἀράχνης ὑφάσματος.] Ἀράχνης ὑφασμα γράφουσί τινες ἀφλέγμαντα φυλάττειν τὰ ἐπιπολῆς ἔλκη.

[κγ'. Περὶ δερμάτων παλαιῶν.] Δέρματα παλαιὰ τὰ ἀπὸ τῶν καττυμάτων καυθέντα πρὸς τὰ ἐκ τῶν ὑποδημάτων ἐκθλίμματα γεγράφασιν ἀρμόττειν, ὥς δῆθεν ἀντιπαθεία τινὶ τοῦτο ποιοῦντα. φλεγμαίνοντα μὲν οὖν οὐκ ὠφελεῖται, πανσαμένης δὲ τῆς φλεγμονῆς εἰκότως ὠφελεῖται ξηραίνόμενα· ξηραντικὴ γὰρ ἡ τοιαύτη τέφρα. καὶ ἡμεῖς ἐχρησάμεθα ποτε κατὰ ἀγρὸν αὐτῇ πρὸς τι τοιοῦτον ἐκ παρατρίμματος ἔλκος. θεραπεύει δ' εἰκότως ἡ τοιαύτη τέφρα καὶ τὰ πυρίκαντα τῶν ἑλκῶν καὶ τὰ καλούμενα παρατρίμματα κατὰ τοὺς μηροὺς γινόμενα.

[κδ'. Περὶ ὀστρείων.] Ὀστρεῖα καλοῦσιν ἔνιοι πάντα τὰ ὀστρακόδερμα πρὸς Ἀριστοτέλους ὀνομασθέντα. τὸ δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν ὀστρεον ὀνομαζόμενον, ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ χωρὶς τοῦ ι λεγόμενον, εἶδος ἐν τι τῶν ὀστρείων τίθενται, περιλαμβάνοντες ἐν τῷ παντὶ γένει καὶ κήρυκας καὶ

[22. *De tela aranei.*] Aranei telam scribunt quidam a phlegmone tueri summae cutis ulcera.

[23. *De coriis veteribus.*] Coria vetera quae videlicet veteramentorum sunt uita, ad attritiones commodari calceamentorum scriptum a quibusdam est, tanquam scilicet hoc faciant ex antipatheia quadam. Certe quae phlegmone obsidentur, haudquaquam juvantur, verum ubi sedata fuit phlegmone, non injuria juvantur, nempe quia resiccantur, est enim talis cinis resiccatorius. Ac nos sane quandoque in agro ad ulcus ejusmodi ex attritione sumus usi. Curat autem talis cinis non abs re ulcerum ambusta et quae vocantur intertrigines in feminibus existentes.

[24. *De ostreis.*] Ostreia quidam nuncupant omnia testacea ab Aristotele appellata. At quod a plerisque vocatur ostreon, secunda syllaba absque i scripta, unam esse ostreiorum speciem constituunt, in toto genere comprehen-

Ed. Chart. XIII. [206.]

Ed. Bas. II. (146.)

πορφύρας καὶ χήμας καὶ πίνας ἅπαντά τε τὰ παραπλήσια, ἐφ' ὧν ἐφεξῆς ἐρῶ.

[κέ. Περὶ κηρύκων καὶ πορφυρῶν.] Κηρύκων καὶ πορφυρῶν τὸ ὅστρακον, ἐπειδὴ σκληρότατόν ἐστιν, οὐδέποτε αὐτῷ χωρὶς καύσεως κέχρημαι. καυθέν μέντοι ξηραντικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ἀκριβῶς δ' αὐτὸ χρῆ λειοῦν, ὥς χνοῶδες γίνεσθαι, κόψαντα δηλονότι τι καὶ σήσαντα πρότερον. ἔστω δέ σοι τοῦτο κοινὸν ἐπὶ πάντων τῶν λιθώδη καὶ ὅστρακώδη τὴν οὐσίαν ἐχόντων. εἴ μὴ γὰρ ἀκριβῶς λειωθῇ, παραπλήσια ταῖς ψάμμοις ἐστὶ. καὶ αὐτὸ δὲ καθ' αὐτὸ λειωθέντων αὐτῶν τὸ γινόμενον ἄλευρον ἔλκεσι κακοήθεσιν ἄρμόττει. κοινὸν δὲ καὶ τοῦτ' αὐτὸ πάντων ἐστὶ τῶν ξηραίνοντων ἰσχυρῶς, ἄνευ τοῦ δάκνειν ἐπιφανῶς· ἐρεθίζοντα γὰρ ἐκείνα ρευμάτων αἰτία γίνεται. καὶ ἄλλο δέ τι κοινὸν ὑπάρχει τοῖς τοιούτοις ἅπασι, μετ' ὅξυκράτου γὰρ ἢ ὄξους ἢ οἰνομέλitos ἢ ὅξυμέλιτος ἐπιτηδεῖα τοῖς σηπεδονώδεσιν ἔλκεσι γίνεται. διὰ τοῦτο καὶ οἱ λίθοι πάντες εἰς τοιαύτην ἀγόμενοι χροίαν οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' ἥττον, ἅπαντες δ' αὖ ὠφελοῦσι.

dentes et buccina et purpuras et chamas et pinas et similia omnia, de quibus deinceps dicam.

[25. *De buccinis et purpuris.*] Buccinorum purpurarumque testa, quandoquidem durissima est, nunquam absque ustione utor, atque usta quidem deficcandi vim admodum possidet. Caeterum ad unguem eam laevigare planeque pollinis in modum necesse est, tundendo scilicet et cribrando prius. Quod tibi commune fit in omnibus lapideis testaceisque substantiis praeceptum; nam nisi exacte laevia sint reddita, arenis similia sunt. Per se autem illarum tritarum farina ulceribus malignis competit. Id quod ipsum quoque commune est omnium quae citra insignem morsum deficcant vehementer, quippe quum alioqui fluxionum causa existant. Sed et aliud est omnium id genus commune, nempe ut cum aceto aut oxycrato aut oenomelite aut oxymelite idonea sit ulceribus putrescentibus. Idcirco lapides omnes ubi ad eum usum applicantur, aliis magis, aliis minus, certe omnes conferunt.

Ed. Chart. XIII. [307.]

Ed. Bas. II. (146)

[307] [κατ' Ἐπεὶ ὀστρέων.] Ὀστρέων τὸ ὀστρακὸν καυθὲν ὁμοίως ἐστὶ δυνάμει τῷ τῶν κηρύκων ὀστράκῳ, καὶ μᾶλλον εἰς λεπτομερεστέρας, ἀσφαλέστερον δ' εἰπεῖν, ἥττον παχυμεροῦς. ἅπαντα γὰρ γεώδη καὶ σκληρὰν τὴν τοῦ σώματος ἔχοντα σύστασιν τε καὶ πῆξιν ἱκανῶς ἐστὶ παχυμερῇ, διὸ καὶ λειοῦν ἐπιμελῶς αὐτὰ προσήκει. ὅταν οὖν ποτ' εἴπωμεν ἕτερον ἕτερον τούτων εἶναι λεπτομερέστερον, οὕτως ἀκούειν χρὴ τῆς λέξεως, ὥς εἰ καὶ τὸν Ὀδυσσεῖα φαίημεν εἶναι τοῦ Θεοσίτου μείζονα, μικρῶν ἀμφοτέρων ὄντων, ἢ τὸν Αἴαντα τοῦ Ἀχιλλέως μικρότερον, ἀμφοῖν καὶ τούτων μεγάλων ὄντων. ἔχει δ', ὥς εἴρηται καὶ πρόσθεν, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τῆς συνακτικῆς τι δυνάμει ἐν ἑαυτοῖς, δι' ἣν καὶ πηλιδείσης αὐτῶν τῆς οὐσίας σκληρὰ καὶ γεώδη γέγονεν, ὃ διὰ τῆς καύσεως ἀποβαλόντα τὴν ἐναντίαν ἐπικτᾶται δύναμιν, ἣν διαφορητικὴν ὀνομάζομεν. εἰ δὲ πλύναις αὐτὰ καὶ καύσαις, τὸ μὲν οἶον ἐμπύρρευμα πᾶν ἐναποτίθεται τῷ ὕδατι, καὶ τοῦτό γ' ἐργάζεται θερμαῖνον λεπτομερῶς, ὥς καὶ σῆπειν ἐνίοτε. τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἄδηκτον γίγνεται γεῶδες, ὃ

[26. *De ostreis.*] Ostreorum testa nŕta similis est facultatis buccinorum testis, tametsi etiam tenuioris, imo ut certius veriusque dicam, minus crassae. Nam terrestrem duramque corporis sortita consistentiam concretionemque, impendit omnia crassarum sunt partium. Itaque accurate ea laevigare necesse est. Quamobrem quum dicimus horum aliud alio esse tenuius, ita inaudienda dictio est, tanquam si Ulysssem Therŕite dicamus majorem, quum uterque tamen fuerit parvus, aut Ajacem Achille minorem, quum ambo itidem fuerint magni. Caeterum omnia id genus, ut antea est dictum, cogendi quandam in se facultatem obtinent, per quam condensata eorum essentia dura terrestriaque sunt reddita, quam ubi per unctionem deposuerint, contrariam asciscunt facultatem, quam vocant digerentem; porro si uŕŕis ea laverisque, ignea tota natura in aquam deposita, ipsam efficiunt cum tenuitate calefacientem, adeo ut et interdum putrefaciat, reliquum vero terreum morsus sit ex-

Ed. Chart. XIII. [307.]

Ed. Bas. II. (146. 147.)

μάλιστα ἐστὶν ἐπὶ τῶν ὑγρῶν ἐλκῶν χρήσιμον, εἰς πλήρω-
σίν τε καὶ συννούλωσιν. τῷ δ' οὖν ὀστράκῳ τῶν ὀνομαζο-
μένων ἰδίως ὀστρέων κεκαυμένῳ χρῶμαι πρὸς τὰς ἐκ ρευ-
μάτων χρονίας καὶ δυσσαρκώτους κοιλότητας, ὅσαι συραγ-
γῶδεις εἰσὶ καὶ βαθεῖαι, περιτεθεῖς ἔξωθεν αὐτὸ μετὰ πα-
λαιοῦ στέατος ὑείου. καλεῖται δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀξούγ-
γιον τοῦτο. καὶ εἰς γὰρ τὸν κόλπον αὐτὸν ἐμβάλλω τι τῶν
τὰ τοιαῦτα σαρκούντων, οἷόν ἐστι καὶ τὸ κεκαυμένον δι-
φρυγές, ὃ καλοῦσι σπεκάριον. ὁμοίας δὲ κατὰ γένος ἐστὶ
δυνάμειος καὶ τὰ τῶν ἄλλων ὀστρακοδέρμων ὀστρακα καυ-
θέντα, μάλιστα δ', ὡς ἔφην, τὸ τῶν ὀστρέων, εἴτα τῶν κη-
ρύκων τε καὶ πορφυρῶν. μίγνυται τε οὖν ἐμπλαστικαῖς δυ-
νάμεσι διαφορητικαῖς ἢ τοιαύτῃ τέφρᾳ καὶ μετὰ στέατος
ἅπαντος διαφορεῖ. τῷ δ' εἶναι διαφορητικώτερον τὸ παλαιὸν
ἐκείνῳ μᾶλλον μίγνυται. δριμύτερον δὲ τοῦ προσή(147)κον-
τος γίνεται τὸ φάρμακον, εἰ τῶν δριμέων τι μίξεις αὐτῷ
στεάτων, ὑπὲρ ὧν ἐμπροσθεν διωρισάμην. ἀλλὰ καὶ λαμ-
πρύνει τοὺς ὀδόντας ἢ τῶν τοιούτων ἁπάντων τέφρα, οὐ

pers, id quod maxime implendis cicatriceque claudendis
ulceribus humidis est utile. Igitur testa eorum quae pecu-
liariter vocantur ostrea, combusta utor ad diuturnas ex flu-
xione aegreque carne implebiles cavitates, nempe quae fi-
stulosae sunt atque profundae, eam foris cum suillo adipe
veterato circumponens, id vulgo axungiam nuncupant. At
in sinum ipsum aliquid eorum quae talia carne implent
immitto, quale aes ustum diphryges, quod specarium nomi-
nant. Parem in genere facultatem habent et caeterorum
ostracodermorum testae deustae, maxime vero, ut dixi, ostreo-
rum, deinde buccinorum et purpurarum. Itaque cinis
ejus generi emplasticis miscetur facultatibus digerentibus et
cum quovis adipe digerit. Verum quoniam inveteratus effi-
caciùs digerit, illi magis misceri solet. Porro potentius
hoc medicamentum digeret, si acrem illi adipem quempiam
miscueris, de quibus superius determinatum est. Quin et
dentes splendidiore talium omnium cinis efficit, non tan-

Ed. Chart. XIII. [307.]

Ed. Bas. II. (147.)

μόνω τῷ ὀπτικῷ τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ τῷ τῆς οὐσίας τραχεῖ, καθάπερ ἡ κίσσηρίς τε καὶ τὸ τῶν κλιβάνων ὄστρακον. ἐν μὲν οὖν τῇ τοιαύτῃ χρήσει πάνν σφόδρα λειοῦν οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστι τὰ οὕτω καυθέντα, τοῖς δὲ κακοήθεσιν ἐλκεσιν ἐπὶ πάντων ἀκριβῶς προλειώσεις. καὶ τὰ ὑπερσαρκοῦντα δὲ μετρίως καθαιρεῖ καὶ προστέλλει. μετὰ γε μὴν ἄλῶν πάντα τὰ τοιαῦτα καυθέντα ποιεῖ μὲν καὶ τὸ τῶν ὀδόντων σμῆγμα δραστικώτερον, ὥς τὰ πλαδαρὰ τῶν οὐλῶν ξηραίνειν, ἀλλὰ καὶ τὰ σηπεδονώδη τῶν ἐλκῶν ὠφελεῖ.

[κζ'. Περὶ σηπίας.] Ἰκανῶς τὸ σηπίας ὄστρακον χαυνόν ἐστιν, οὐχ ὥσπερ τὰ τῶν ὀστρείων λιθώδη. τὸ μὲν οὖν ὀύπτειν, ὥσπερ καὶ τᾶλλα τῶν ὀστρακοδέρμων ὄστρακα, κοινὸν αὐτῷ πρὸς ἐκεῖνα, καθάπερ γε καὶ τὸ ξηραίνειν. τὸ δὲ τῆς οὐσίας λεπτομερὲς ἐξαίρετον αὐτῷ παρὰ τᾶλλα ὑπάρχει, διὸ καὶ καυθέντι χρώμεθα πρὸς ἄλφους ἔφηλιν τε καὶ φακούς καὶ ψώρας. ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀρυκτοῖς ἁλσὶ μιχθέν ἀποτῆκει τὰ κατ' ὀφθαλμούς γινόμενα πτερύγια. καὶ πρὶν καυθῆναι δὲ ὀπτώμενόν τε καὶ λειούμενον ὀδόντας τε λαμπρύ-

tum extergendi potentia, sed et asperitate substantiae, velut et pumex et testa clibani. Verum in usu ejusmodi non est necesse, quae sic usta sunt admodum laevigare, at in ulceribus rebellibus prae omnibus diligenter sunt laeviganda ac inspergenda. Porro excrescentiam carnis mediocriter exterunt comprimuntque. Ad haec cum sale omnia id genus usta dentium smegma reddunt efficacius, adeo, ut non modo laxitatem mollitiemque gingivarum deficcet, verum etiam ulcera putrescentia adjuvet.

[27. De sepia.] Sepiarum testa admodum laxa est, non ut ostreorum lapidosa. Itaque absterfio quidem illi cum aliis ostracodermorum testis communis est, velut etiam deficcatio, caeterum partium tenuitas eximia illi prae caeteris inest. Quocirca usta ea utimur ad vitiligines, ephelin, lentes, pforas. Quin et fossili sali mixta, in oculis existentes ungues eliquat. Et antequam uratur, contrita et laevigata dentibus splendorem affert, ulceraque deficcet. Porro

Ed. Chart. XIII. [307. 308.]

Ed. Bas. II. (147.)

γει καὶ ξηραίνει τὰ [308] ἔλκη. τῷ συμμέτρῳ αὐτοῦ τῆς τραχύτητος καὶ πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς μεγάλας τραχύτητας, ἃς καλοῦσιν συνκώσεις, εἰώθαμεν χρῆσθαι, διαγλύφοντες ἐξ αὐτοῦ παραπλήσιόν τι κολλυρίῳ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ ἀνατρίβοντες αὐτὰς ὡς αἰμάξαι. τούτου γὰρ γενομένου καὶ τὰ καθαιρετικά τῶν κολλυρίων ἄμεινον ἐπ' αὐτῶν ἐνεργεῖ.

[κγ'. Περὶ πωμάτων πορφυρῶν.] Πώματα πορφυρῶν δι' ὅξους ποθέντα σπλῆνας οἰδαλέους ἔγραψάν τινες ἰᾶσθαι, θυμιώμενα δὲ τὰς πνιγομένας ὑστερικῶς ὠφελεῖν ἐκβάλλειν τε τὰ κατεχόμενα χόρια.

[κδ'. Περὶ ἐρίων οἰσυπηρῶν.] Ἔρια τὰ μὲν ἔτι ῥυπαρά, καὶ διὰ τοῦτο καλούμενα πρὸς τινων οἰσυπηρὰ, χρησίμως δέχεται τὰς κατὰ τῶν τεθλασμένων ἢ ὁπόσοῦν πεπληγότων μορίων ἐπιβροχὰς, συνεργαζόμενα πρὸς τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν διὰ τὸν οἰσυπον. τὰ δὲ πεπλυμένα καὶ μηκέτι ἔχοντα τὸν οἰσυπον ὕλη τις ἐπιτήδειος γίνεται πρὸς τὸ δέξασθαι τὰς ἐπιβρεχομένας ὑγρότητας. καυθέντα δὲ δύναμιν

hoc nomine, quod mediocrem obtinet asperitatem adhibemus eam et ad ingentes oculorum asperitates, quas lycofeis appellare consuevimus. Nam exculpentes ex ea quiddam ipsa figura simile collyrio, eo illas confricamus, donec sanguinem reddere incipiant, quo facto collyria cathaeretica sive detrahentia praestantius affectum suum in illas exerunt.

[28. *De operculis purpurarum.*] Opercula purpurarum quidam memoriae prodiderunt ex aceto bibita lienes turgidos sanare et suffitu eas, quae uteri suffocatione periclitantur, juvare, praeterea retentas ejicere secundas.

[29. *De lana succida.*] Lana sordida, ac proinde a quibusdam appellata succida, idonee excipit irrigationes, quae adhibentur contulis aut quomodocunque percussis particulis, ut quae utilitatem ex illis proficiscentem promoveat, idque propter oesypion. Lota vero nec amplius oesypion habens, apta quaedam materia fit humoribus qui irrigantur excipiendis. Porro usta vim habet acrem pariter et

Ed. Chart. XIII. [308.]

Ed. Bas. II. (147.)

ἔχει δοιμεῖάν τε καὶ θερμὴν ἅμα λεπτομερείᾳ, ὥστε καὶ τὰς πλαδαράς σάρκας ἐπὶ τῶν ἑλκῶν ἀποτῆκεν τάχιστα. βάλλεται δὲ καὶ εἰς φάρμακον ξηραντικόν, κατὰ δ' αὐτὰ καθάπερ καὶ τῶν ἄλλων τὰ πλεῖστα, χύτραν καινὴν πληρῶν, εἴτα πωμάζων ὅπας πλεόνας ἔχοντι πώματι.

[λ'. Περὶ τριχῶν κεκαυμένων.] Τρίχες κεκαυμέναι παραπλησίως τοῖς κεκαυμένοις ἐρίοις θερμαντικῆς τε καὶ ξηραντικῆς ἱκανῶς εἰσι δυνάμεως.

[λα'. Περὶ τῆς τῶν ὠῶν δυνάμεως.] Ἀκόλουθον ἂν εἴη τῇ περὶ τῶν μορίων διδασκαλίᾳ καὶ περὶ τῶν ὠῶν εἰπεῖν, ἀλλαχόθι γὰρ αὐτῶν οὐκ ἔχω μνημονεῦσαι. μέρη μὲν οὖν τῶν ζώων οὐκ ἔστι τὰ ὠὰ, καθάπερ οὐδὲ τῶν δένδρων ὁ καρπὸς, οὐδὲ τῶν κνουςῶν τὰ ἔμβρυα, τοῖς δ' ἐπιφυομένοις ἀνάλογον ἔχει φαίνεται δὲ τῶν ἐπιφυομένων τὰ μὲν οἰκεία πάντα ταῖς φύσεσιν τῶν φυτῶν ἢ ζῴων εἶναι, τὰ δ' οὐ πάντα τοιαῦτα, καθάπερ ὁ ἱζὸς ὁ ἐπιφυόμενος ταῖς δρυσίν, οὐδ' ἀπλῶς εἴ τι τοῖς δένδροις ἑτερογενὲς ἐπιφύεται δένδρον ἢ θάμνος ἢ καρπὸς ἢ πόα ἢ ὅλως ἐκβλάστημά τι,

calidam una cum partium tenuitate. Itaque molles nimiumque humidas ulcerum carnes celerrime eliquat. Inditur et in medicamenta deficcatoria. Urito eam tanquam alia plurima, ollam implens novam, quam tegat operculum multis foraminibus pertusum.

[30. *De pilis ustis.*] Pili usti similiter ut usta lana calefacientis deficcantisque admodum sunt facultatis.

[31. *De ovorum facultate.*] Consequens fuerit ad partium doctrinam de ovis differere, nam alibi eorum meminisse non licet. Sane ova partes non sunt animalium, ceu nec arborum fructus, nec gravidarum foetus, verum proportionē respondet iis quae agnascuntur. Itaque eorum quae agnascuntur quaedam plane familiaria propriaque conspiciuntur tum plantarum tum animalium naturis, quaedam non omnino talia, ut viscum, quod agnascitur quercubus, et ut semel dicam si qua arboribus alterius generis arbor, frutex, fructus, herba, aut omnino germen quod-

Ed. Chart. XIII. [308. 309.]

Ed. Bas. II. (147.)

καθάπερ οἱ μύκητες, ἐκ δ' οὖν τῶν οἰκείων ἐστὶ καὶ τὸ ἔριον ἐπὶ τῶν προβάτων καὶ αἱ τρίχες ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων, καὶ τὰ κέρατα δὲ τὰ ἀποπίπτοντα καὶ πάλιν φυόμενα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἐλάφων, ἐκ τούτου τοῦ γένους ἐστὶ. τὰ δὲ κνούμενα τοῖς καρποῖς ἀνάλογον ἔχει, διαδοχῆς ἕνεκα τοῦ γένους ὑπὸ τῆς φύσεως γινόμενα. τούτων ἓν τι καὶ τὸ ὥον ἐστίν, ἕνεκα τῆς τοῦ γένους διαμονῆς γεγονός. ἐστὶ δὲ καὶ ὡς τροφή χρήσιμον, ἀλλὰ νῦν οὐ πρόκειται περὶ τροφῆς λέγειν. ὅσα τοίνυν ὡς φάρμακα ἐνεργεῖ, ταῦτ' εἰρήσεται κατὰ τόνδε τὸν λόγον, ἐξ ὀλίγων τῶν κατὰ μέρος χρήσεων εὐρισκόντων ἡμῶν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, κατὰ τε τὰ μόρια καὶ τὴν ὅλην οὐσίαν, ἐμάθομεν γὰρ ὅπως εὐρεθείσης τῆς καθόλου δυνάμεως ἐκάστου τῶν ὄντων ἐπὶ πολλὰς κατὰ μέρος χρήσεις ἄγειν αὐτὴν δύναμειν. προμεμαθήκαμεν δὲ καὶ ὅπως ἐκ μιᾶς [309] ἢ δευτέρας πείρας ἐστὶ περὶ τῆς καθόλου δυνάμεως συλλογίσασθαι. τὸ μὲν οὖν λευκὸν καὶ λεπτὸν τῶν ὣων, ᾧ καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας χρώμεθα, τῶν ἀδηκτοτάτων ἐστὶ φαρμάκων, οὐδ' ἀποτυχίαν εἶχον ἐκ δυσ-

piam, ut fungi, agnascantur. Ex familiaribus autem est et ovium lana et aliorum animalium pili, et cornua quae decidentia denuo recrescunt, ut in masculis cervis, ex hoc sunt genere. Conceptus autem sive foetus fructibus proportionem respondent, nimirum ad generis propagationem a natura creati. Ex his unum est et ovum factum ad generis successionem perpetuitatemque. Caeterum utile est et tanquam nutrimentum, verum de nutrimento non est nunc institutum differere. Proinde quae tanquam medicamentum efficere potest, ea hoc loco recensebo, ex pauculis usibus particularibus vim ejus exquirens tum in partibus, tum in tota substantia. Siquidem quo pacto inventa rerum cujusque generali facultate ad multos eam usus particulares ducere possimus didicimus. Insuper docti jam sumus, quomodo ex uno alterove experimento de generali facultate liceat colligere. Igitur ovorum album et tenue illud, quo item ad ophthalmias utimur, ex numero est medicamentorum minime mordicantium, nec unquam effectu frustratus

Ed. Chart. XIII. [369.]

Ed. Bas. II. (147.)

κρασίας τοιαύτης, οίαν ἔχει τὸ γάλα πολλάκις, ὡς ἔμπροσθεν
ἐδείκνυμεν ἐπὶ τῶν ἡπεπτηκόντων ζώων ἢ ὑπερπεπτηνηκόντων ἢ
ὑπερδεδιψηκόντων ἢ μοχθηροῖς ἐδέσρασι κεκορημένων, ἃ δὴ καὶ
μᾶλλον ἐπὶ γυναικῶν εἶωθε γίνεσθαι διὰ τὴν τῆς διαίτης πλημ-
μέλειαν. τὰ δ' ὡς μίαν μόνην ἐπιδέχεται μοχθηρίαν τὴν ἐκ
τῆς παλαιότητος, ἣν ῥᾶστον φυλάττεσθαι τοῖς προσφάτοις
χρώμενον. ἔστι δὲ συνηθέστατον ἡμῖν εὐποριστώτατον τε τὸ
τῶν ἀλεκτορίδων, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῶ χρώμεθα μὴ δεόμενοι
τῶν ἄλλων, καίτοι τὴν αὐτὴν ἔχοντων φύσιν. τῇ κράσει δ'
ἐπὶ ψυχρότερον τοῦ συμμετρον. χρηστέον οὖν τῷ λευκῷ
τῶν ὠῶν οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ἀπάντων ὅσα τῶν ἀδήκτοτάτων δεῖται φαρμάκων,
ὡς τὰ καθ' ἑδραν τε καὶ αἰδοῖον ἔλκη κακοήθη πάντα. μί-
γνυται δὲ χρησίμως καὶ τοῖς τὰς ἐκ μηνίγγων αἰμορροαίας
ἐπέχουσι φαρμάκοις, ὅπερ ἔστιν ἀδήκτως ἐμπλαττόμενά τε
καὶ στυφόντα. καὶ πρὸς τὰ κακοήθη δὲ τῶν ἑλκῶν μίγνυ-
ται τοῖς ξηραίνειν ἀδήκτως ταῦτα πεφυκόσιν, ὅποῖόν ἐστι

sum ex ulla tali intemperie qualem habet saepe lac, uti
ante ostendimus, in animalibus cruditatem perpetientibus,
aut nimiam famem sitimve, aut quae cibis pasta sunt pra-
vis, quae sane frequentius evenire solent mulieribus, ob
victus videlicet vitaeque errorem. At ova unam modo pra-
vitatem patiuntur, quam scilicet affert vetustas, eamque
facillime effugias si utaris recentibus. Porro usitatissimum
nobis est maximeque parabile gallinarum ovum; eapropter
illo utimur aliorum ova nihil curantes, tametsi eandem cum
illis habeant naturam. Temperie porro moderato frigidius
est. Itaque utendum est ovi albumine non tantum ad ocu-
los verum etiam ad alia omnia, quae medicamenta requi-
runt suavissima minimeque mordacia, ut sunt universa sedis
ac pudendorum ulcera contumacia. Miscetur quoque idonee
medicamentis profluvium sanguinis ex cerebri involucris
sapprimentibus, quae nimirum citra morsum illinuntur at-
que astringunt. Sed et ad ulcera maligna miscetur iis, quae
absque morfu ea possunt desiccare, cujusmodi est medica-

Ed. Chart. XIII. [309.]

Ed. Bas. II. (147. 148.)

φάρμακον ὃ τε πεπλυμένος πομφόλυξ καὶ τῶν μεταλλικῶν
 ἔνια πλυθέντα, περὶ ὧν προεῖρηται κατὰ τὸν ἴδιον λόγον.
 ἔστι δὲ καὶ ἡ λέκιθος τῶν ὠῶν ὁμοίας φύσεως, καὶ διὰ
 τοῦτο μίγνυται κηρωταῖς ἀδήκτοις ἐψηθέντων ἢ ὀπιτηθέν-
 των τῶν ὠῶν. εὐδὴλον δ' ὅτι διοίσουσιν ἀλλήλων αὐταὶ
 βραχεῖαν διαφορὰν διὰ τὸ ξηραντικώτερον μὲν ἡρέμα γίγνε-
 σθαι τὴν ὀπιτησιν, ὅσον δὲ προσέλαβε τῆς δυνάμεως ταύτης
 τοσοῦτον ἀπολλύναι τοῦ παρηγορικοῦ. μίγνυται δὲ καὶ κα-
 ταπλάσμασιν ἀφλεγμάντοις, ὥσπερ ἐν ἔδρᾳ τοῖς διὰ μελι-
 λότου. ὡμῶ δ' ὅλῳ ὡῶ χρώμεθα, μίγνύντες ῥόδιον ἐπὶ
 τῶν κατὰ βλέφαρα καὶ ὠτὰ καὶ τιτθόνους φλεγμονῶν, ὅσαι
 τε πληγέντων αὐτῶν ἢ καὶ ἄλλως γίνονται καὶ κατὰ τῶν
 νευρωδῶν δὲ σωμάτων, ὅλον ἀγκωνός τε καὶ τῶν κατὰ τοὺς
 δακτύλους τενόντων ἢ ἄρθρων ἐν ποσὶ τε καὶ χερσίν. ἐν
 ὅξει δ' ἐψηθὲν ὠὸν βρωθεῖν, ξηραίνει τὰ κα(148)τὰ γαστέρα
 ρεύματα. καὶ εἰ μίξαιας δ' αὐτῷ τι τῶν πρὸς δυσεντερίαν ἢ
 κοιλιακὴν διάθεσιν ἀρμοιόντων, εἴτ' ἐπ' ἀκάπνου τε καὶ
 μετρίου πυρός, ὅποῖόν ἐστι τὸ ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ταγηνίσας

mentum pompholyx elota et metallicorum quaedam elota,
 de quibus privatim supra differuimus. Porro et ipse vitel-
 lus assimilis est naturae, ac proinde miscetur ceratis mor-
 fus expertibus, ovis videlicet, aut elixis aut assis. Verum
 id tamen manifestum est, hic levem existere differentiam,
 quod paulo plus desiccant quae sunt assa, ac quantum hujus
 accipiunt facultatis, tantum deperdant de mitigandi poten-
 tia. Miscetur et cataplasmatibus phlegmonem extinguentibus, ut
 iis quae ex meliloto constant, sedi applicandis. Crudo vero
 ovo toto utimur admixto rosaceo ad palpebrarum, aurium
 mammarumque phlegmonas quae scilicet aut ictis illis aut
 alio quovis modo evenerint, aut extiterint in nervosis cor-
 poribus, puta cubito et digitorum tendonibus aut articulis,
 idque in pedibus pariter et manibus. Porro in aceto co-
 ctum ovum si edatur, fluxiones ventris desiccant. At si etiam
 quippiam eorum, quae ad dysenteriam aut coeliacum affe-
 ctum conveniunt, adjunxeris, atque in igne modico fumi-
 que experte, qualis est qui ex prunis constat, frixeris eden-

Ed. Chart. XIII. [309.]

Ed. Bas. II. (148.)

δοίης φαγῆν, οὐ σμικρότατα τοὺς κάμνοντας ὠφελήσεις.
ἐπιτηδεότατα δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην μίξιν ἐστὶν ὀμφάκιον.
τε καὶ ῥοῦς ὃ τε τοῖς ὄφιοις ἐπιπαττόμενος, ἐρυθρὸς ὀνο-
μαζόμενος, ὃ τε χυλὸς αὐτοῦ κηκίς τε καὶ σίδια καὶ τέφρα
τῶν ὀπτηθέντων ὅλων κοχλίων. ἐπιτήδεια δὲ καὶ γίγαρτα
σταφυλῶν καὶ μύρτα καὶ μέσπιλα καὶ κέρανα. φαρμακωδέ-
στερα δὲ τούτων βαλαύστιον τε καὶ ὑποκυστὶς καὶ κύτινοι
καὶ πρὸς κατακάσματα δὲ παραχρῆμα ὠμὸν ἐπιτιθέμενον
ὠφέλιμόν ἐστιν, εἴτε τις ἀναλαβὼν ἐρίῳ μαλακῶ τὸ λευκὸν
αὐτοῦ μόνον, εἴτε καὶ σὺν λεκίθῳ πᾶν ἀναδεύσας ἐπιθεῖη.
καὶ γὰρ ἐμψύχει μετρίως καὶ ἀδήκτως ξηραίνει. τοιοῦτόν δ'
ὄντι χρώμεθα αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ κατὰ τοῦ μετώπου τῶν
καλουμένων ἀνακολλημάτων ἐπιτιθέμενα καὶ τὰς ἐν τῶν
βλεφάρων δὲ τρίχας ἀνακολλῶμεν, ἐπιμιγνύντες τι τῶν ἐπι-
τηδείων, οἷός περ ἐστὶ καὶ ὁ λιβανωτὸς, καὶ μάλιστα ὅταν
ἦ λιπαρὸς καὶ μὴ παλαιὸς καὶ ξηρὸς. ἀλλ' ἐν γε τοῖς τοι-
ούτοις ἢ γλισχρότης τοῦ λευκοῦ τῶν ὠῶν ἐστὶ χρήσιμος,
οὐκ ἢ κρεῶσις, εἰ μὴ καθ' ὅσον οὐδὲν ἐναντιοῦται τῷ πρόσφει-

dumque ita praebeas, non minime sane laborantes adjuve-
ris. Aptissima talem ad usum sunt omphacium, rhus tum
ipse qui cibis adspargitur, erythros nuncupatus, tum fuccus
ipsum, galla, mali granati putamina, cinis cochlearum in-
tegrarum ustarum. Aptae quoque et uvarum acini et myrta
et mespila et corna. Magis istis medicamentosa sunt ba-
laustium, hypocystis, cytini sive mali punici flores. Sed
et ad ambustiones protinus impositum est utile, sive quis
seorsum albumen duntaxat ipsum molli lana excipiat, sive
etiam cum vitello commiscens confundensque applicet, ete-
nim mediocriter refrigerat et citra morsum deficcat. Tale
quum sit et ad anacollemata vocata, quae fronti videlicet
imponuntur, utimur, et pilos palpebrarum agglutinamus,
nimirum admixto idoneorum quopiam, ejus generis est
thus, potissimum pingue si fuerit, ac non inveteratum et
siccum. Verum in illiusmodi, ipsius albuminis commoda
est viscositas, non autem temperies, nisi quis quatenus ne-
quaquam adversatur illi, quod adhibetur medicamento, eo

Ed. Chart. XIII. [309. 310.]

Ed. Bas. II. (148.)

ρομένῳ φαρμάκῳ, χρήσιμόν εἶναι τις αὐτὴν λέγοι. [310] τινὰ γὰρ τῶν γλίσχρων ἐναντιοῦται, καθάπερ ὁ ἱξὸς δριμύς καὶ θερμὸς ὢν εἰς τὰ μὴ δεόμενα θερμαίνεσθαι. καὶ λέλεκται γε πολλάκις ὥς τὰ μηδεμίαν ἰσχυρὰν ἔχοντα δύναμιν φάρμακα μίγνυται τοῖς τὰς τοιαύτας ἔχουσιν δυνάμεις ὥς ὕλη καὶ διὰ τοῦτ' ἔστι πολύχρηστα τοῖς ἰσχυρῶς ἐνεργοῦσιν ὑπηρετοῦντα. τοιοῦτον ὑπάρχον καὶ τὸ ὠόν, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὴν τῆς ἐψήσεως ἢ ὀπτήσεως ποσότητα προσεπικτώμενον οὐ σμικρὰν διαφορὰν, πολύχρηστον γίνεται. τοῖς μὲν γὰρ ξηραίνουσι τὰς ὑγρότητας φαρμάκοις ἐψηθέν τε καὶ ὀπτηθέν καὶ ταγηνισθέν μίγνυται, τοῖς δὲ τὰ κατὰ θώρακα καὶ πνεύμονα τέμνουσιν τὸ καλούμενον ῥοφητὸν, ὃ μέχρι τοσούτου προσήκει δι' ὕδατος ἔψαι, ὥς γενέσθαι θερμόν. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν φύσιν ἐπὶ τῶν τετραχυσμένων τὴν φάρυγγα διὰ κράνγην ἢ χυμοῦ δριμύτητα παραλαμβάνεται, περιπλάττομενον μὲν τοῖς πεπονηδόσι μέρεσι καὶ προσόμενον ὥσπερ τι κατάπλασμα, τῷ δὲ τῆς οὐσίας ἀδήκτω παρηγοροῦν τε ἅμα καὶ ἐκθεραπνεῖον αὐτά. τῷ δ' αὐτῷ λόγῳ καὶ τὰς

nomine utile commodumque dixerit. Nam viscosorum quaedam sunt quae adversantur, velut viscum nimirum acre et calidum ad ea, quae calefieri non debent, dictumque frequenter superius est ea quae validam vim nullam obtineant medicamenta, ceu materiam iis quae tales vires obtinent misceri, proinde quoque creberrimi sunt usus, utpote iis quae valenter agunt inservientia. Ejusmodi quum sit ovum, simulque non parvam adipiscatur in elixationis afflationisque quantitate differentiam, fit sane multo utilissimum. Nam medicamentis, quae humiditates desiccant aut elixum aut assum aut frictum miscetur, iis vero quae incidunt ea quae in thorace pulmoneque sunt forbile quod vocant, id quod in aqua eousque elixari debet dum incaluerit. Ejusdem hujus naturae nomine et ad eos, quibus gutturis supremum aut ex vociferatione aut ex humorum acrimonia, exasperatum est, assumitur, tum scilicet quod affectis partibus illinitur, atque cataplasmatibus modo inhaeret, tum quod substantia sua mordacitatis experte eas mitigat sanatque.

Ed. Chart. XIII. [310.]

Ed. Bas. II. (148.)

κατὰ τὸν στόμαχον καὶ γαστέρα καὶ ἔντερα καὶ κύστιν ἰά-
ται τραχύτητας.

[λβ'. Περὶ ἐρίων κεκαυμένων.] Ἐρίων ἀμφοτέρων,
τοῦ τε θαλαττίου καὶ τοῦ χερσαίου, τὸ σῶμα πᾶν καιόμενον
ἐργάζεται τέφραν, ῥυπτικῆς τε καὶ διαφορητικῆς καὶ καθαι-
ρετικῆς δυνάμεως. ἔνιοι γοῦν αὐτῷ πρὸς τε τὰ ὑπερσάρκη-
σαντα καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἐλκῶν ἐχρήσαντο.

[λγ'. Περὶ κοχλιῶν.] Κοχλῖαι δὲ ὅλοι, μετὰ τῶν ὀστρά-
κων καιόμενοι μίγνυμένης αὐτοῖς κηκίδος ὀμφακίτιδος καὶ
πεπέρεως λευκοῦ, μέγала ὠφελούσι δυσεντερίας, ἐφ' ὧν οὐ-
δέπω σηπεδονώδη τὰ ἔλκη. προσήκει δ' εἶναι τοῦ μὲν πεπέ-
ρειως ἐν μέρος, τῆς δὲ κηκίδος δύο, τέσσαρα δὲ τῆς τέφρας
τῶν κοχλιῶν. ἀκριβῶς λεία ποιήσας ταῦτα, τοῖς τ' ὄφοις
ἐπίπαττε καὶ δίδου πίνειν δι' ὕδατος ἢ οἴνου λευκοῦ τε καὶ
αὐστηροῦ. χωρὶς δὲ τοῦ μίχθῃναι κηκίδι, κοχλιῶν ἢ τέφρα
ξηραντικῆς ἱκανῶς ἐστὶ δυνάμεως, ἐχούσης τι διὰ τὴν καυ-
σιν καὶ θερμοῦ. ἀκανστοὶ δ' οἱ κοχλῖαι κειωθέντες ἅμα τοῖς
ὀστράκοις ἐπιτίθενται κατὰ τε τῆς γαστρός ὅλης ἐπὶ τῶν

Eadem ratione stomachi, ventris, intestinorum ac vesicae
medetur asperitatibus.

[32. *De erinaceis combustis.*] Erinacei utriusque, tum
marini tum terrestris, corpus totum ustum cinerem efficit
facultatis tum extergentis tum digerentis tum detrahentis.
Itaque eo quidam et ad excrementa et ad fordida usi sunt
ulcera.

[33. *De limacibus.*] Cochleae si totae cum testis
trantur admixta galla omphacitide simulque pipere albo,
mirifice profant dysenteris, in quibus ulcera nondum com-
putrescere coeperunt. Convenit autem ut piperis sit pars
una, gallae vero duae, quatuor cineris cochlearum. Hoc ubi
ad unguem laevigaris, cibus inspergito, bibendumque aut ex
aqua aut ex vino albo et austero praebeto. Caeterum abs-
que gallae mixtione cinis cochlearum admodum resiccantis
est facultatis, obtinens item nonnihil ex ustione calidum.
Porro cochleae quae ustionem non sunt expertae, si tritae
una cum testis imponantur et toti ventri aqua inter cutem

Ed. Chart. XIII. [310. 311.]

Ed. Bas. II. (148.)

ὑδρικών, κατὰ τε τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις ὄγκων ἐπὶ τῶν ἀρθρι-
τικῶν. καὶ γίνεται μὲν ἡ πρόθεσις αὐτῶν δυσαφαίρετος, ἱκα-
νῶς δὲ ξηραίνει. καὶ μέντοι καὶ προσκείσθαι διὰ παντός ἔαν
αὐτοὺς προσῇκεν, ἄχρῃς ἂν ἀποπέσωσιν αὐτόματα. τοῦτο δὲ
ποιητέον καὶ ἐπὶ τῶν δυσλύτων ἐκ πληγῆς ὄγκων καὶ περὶ
θλάσεως γενομένης ἐν ὧσί. ξηραίνουνσι γὰρ ἱκανῶς ἅπαντας
αὐτοὺς, καὶ γλίσχρον καὶ παχὺ κατὰ βάθους ὑγρὸν πε-
ριέχεται.

[λδ. Περὶ καρκίνων κεκαυμένων.] Ἡ γε μὴν τῶν πο-
ταμίων καρκίνων τέφρα ξηραντική μὲν ἐστὶν ὁμοίως τοῖς
προειρημένοις, ιδιότητι δὲ τῆς ὅλης οὐσίας θαυμασιῶς ἐπὶ
τῶν λυσσοδήκτων ἐνεργεῖ, καὶ μόνῃ μὲν, ἀλλὰ καὶ μετὰ γεν-
τιανῆς τε καὶ λιβανωτοῦ πολὺ μᾶλλον. εἶναι δὲ χοῆ τοῦ
μὲν λιβανωτοῦ μοῖραν μίαν, πέντε δὲ τῆς γεντιανῆς καὶ τῶν
καρκίνων δέκα. καὶ ἄλλως μὲν οἷν κανθεῖσιν αὐτοῖς ἐχρη-
σάμεθά ποτε σπανίως, ὥς τὸ πολὺν δὲ καθ' ὃν Αἰσχυρίων
ὁ ἐμπειρικός ἐχρήσατο φαρμάκων ἐμπειρικώτατος γέρων, πο-
λίτης τε καὶ διδάσκαλος ἡμε[311]τέρος. ἦν δὲ λοιπὰς ἐρυ-

laborantium et in arthriticis articulorum tumoribus, aegre
quidem divelli poterunt, caeterum impense deficcant. Et
fane inhaerere sinere oportet, quoad sponte decidunt. Idem-
que faciendum in tumoribus ex ictu natis difficile solubili-
bus et ex contusione facta in auribus, deficcant enim illos
magnopere universos, etiam si viscosus crassusque in alto
humor contineatur.

[24. De caneris ustis.] At fluviatilium cancrorum
cinis, quamquam similiter praedictis exiccatorius est, sub-
stantiae tamen proprietate mirabilis est ejus in iis, qui a
rabiente cane sunt morfi, effectus, isque tum solus tum
cum gentiana et thure multo praestantior. Thuris sane par-
tem esse unam oportet, quinque autem gentianae, porro
cancrorum decem. Et raro equidem aliter illis ustis nos
sumus usi, caeterum ad eum modum, plerumque, quo Ae-
schrion empiricus ille medicamentorum peritissimus se-
nex, concivis ac praeceptor meus. Patella erat aeris

Ed. Chart. XIII. [311.]

Ed. Bas. II. (148.)

θροῦ χαλκοῦ, καθ' ἧς ἐπιτιθεῖς ζῶντας τοὺς καρκίνους ἔκαε ἄχρις οὗ τεφρωθῶσιν, ὡς εὐκόλως λειοῦσθαι. οὗτος ὁ Αἰσχυρίων εἶχεν αἰὲν παρσκευασμένον ἔτοιμον ἐπὶ τῆς οἰκίας τὸ φάρμακον, ὥρα θέρους κάων τοὺς καρκίνους, μετὰ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολήν, ἥνικα λέοντι ἥλιος ἦν, ἡ σελήνη δὲ ὀκτωκαιδεκαταία. πίνειν τε καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐδίδου τὸ φάρμακον τοῦτο τοῖς λυσσοδῆκτοις, ἄχρι τῆς τεσσαρακοστῆς ἐπιπάσσων ὕδατι κοχλιάριον εὐμέγεθες. εἰ δ' οὐκ ἔξ ἀρχῆς, ἀλλὰ μεθ' ἡμέρας τινὰς τοῦ δηχθῆναι προῦνοεῖτο τοῦ δεδηγμένου, δύο κοχλιάρια καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπέπαττεν. ἐχοῖτο δὲ καὶ κατ' αὐτοῦ τραύματος τῷ διὰ τῆς Βρυτίας πίττης, ὀποπάνακος τε καὶ ὄξους, ἐμπλαστικῷ φαρμάκῳ, μίαν λαμβάνοντι πίττης λίτραν, ἓνα δὲ ὄξους δοιμντάτου ξέστην Ἰταλικόν, ὀποπάνακος δὲ τρεῖς οὐγγίας. ταῦτα καίτοι τῆς προκειμένης οὐκ ὄντα πραγματείας, ἔγραψα διὰ τὸ θαρρῆν τῷ φαρμάκῳ, μηδενὸς μηδέποτε ἀποθανόντος τῶν ὡς εἴρηται χρησαμένων αὐτῷ. ποιήσομαι δὲ καὶ κατὰ μόνας ἑτέραν.

rubri, in quam impositos caneros viventes haecenus ulsit, ut in cinerem redacti facile ad laevorem redigi possent. Hic Aeschryon paratum semper in aedibus hoc habebat medicamentum tempore aestivo, urens eos post ortum canis, quando sol in leonem transisset, non nisi luna decima octava. Porro bibendum hoc medicamentum iis, qui a cane rabido fuissent morfi praebebat quotidie diebus quadraginta, mensura cochlearii magni aquae inspersum. At si non protinus ab initio, verum aliquot post dies curam cepisset demorfi, tunc quotidie duo cochlearia aquae inspergebant. Ad ipsum vero vulnus emplasticum applicabat medicamentum, quod ex pice Brutia et opopanace acetoque conficitur, habens picis libram unam, unum aceti acerrimi sextarium Italicum, opopanacis vero uncias tres. Haec tamen a praesenti instituto essent aliena, scribenda tamen censui, quia magnopere medicamento huic ipse confiderem, nimirum cum nullus unquam eorum, qui illo fuerint usi, sit mortuus. Caeterum seorsum etiam librum conscribam

Ed. Chart. XIII. [311.]

Ed. Bas. II. (148. 149.)

πραγματείαν περὶ τῶν ιδιότητι τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργούντων, ἐν οἷς ἐστι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα. συγγινώσκειν οὖν χρὴ τῷ τῆς γραφῆς ἀκαίρῳ καὶ νῦν καὶ κατ' ἄλλα χωρία τῆσδε τῆς πραγματείας ἐνίοτε γερονότι, διὰ τὴν ἐκ τῶν λεγομένων ὠφέλειαν μεγίστην οὖσαν, ἣν διασώζεσθαι βούλομαι τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἀνθρώποις, εἰ καὶ μεταξὺ θάνατος γενόμενος ἀποκωλύσει με γράψαι τὰς ἐφεξῆς τῆσδε τῆς πραγματείας. ἀπάντων δὲ τῶν τοιούτων τὰς αἰτίας λέγειν βουλόμενος ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Πέλοψ εἰκότως ἔφη τὸν καρκίνον, ἐνυδρον ζῶον ὑπάρχοντα, ὠφελεῖν τοὺς λυσσοδέκτους, οἷς φόβος ἐστὶν ἁλῶναι πάθει ξηροτάτῳ τῇ λύττῃ, διὸ καὶ τὸ ὕδωρ φοβοῦνται. ποταμίους δὲ τοὺς καρκίνους, οὗ θαλαττίους, ἔφασκεν ἀρμόττειν, ἐπειδὴ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῶν ἁλῶν, ξηραντικωτάτων ὄντων, τὰ θαλάττια ζῶα τὴν πρὸς τὴν λύτταν ἐναντιότητα μὴ διαφυλάξειεν ἀκριβῆ. καὶ τινος εἰπόντος αὐτῷ, διὰ τί οὖν οὐχὶ καὶ πάντα τὰ ἐν ὕδατι ποτίμῳ ζῶα παραπλησίως τοῖς καρκίνοις ὠφελεῖ; ὅτι, (149) ἔφη, τὴν ὁμοίαν σκευασίαν

aliquando de iis quae proprietate substantiae totius quid agunt, e quorum numero sunt id genus omnia. Ignoscendum itaque tum hoc in loco scribendi importunitati tum sicubi praeterea id mihi hoc in opere contigit, nempe quia ex iis summa proveniret utilitas, quam sane posteris impertire volebam, si forsan me prius quam quae post haec deinceps sunt opera perfecissem, mors occupasset propositum impediens. Caeterum Pelops doctor meus et ipse omnium ejusmodi causas reddere volens non abs re, inquit, cancer, quum animal sit aquaticum, prodest e cane rabido morsis, quibus videlicet metus est ne corripiantur affectu siccissimo, nempe rabie, quamobrem sane etiam aquam metuunt. Ac fluviatiles, non marinos, convenire cancros dictitabat, quod animalia marina ob admixtionem salis natura siccissimi, haud aequae exactae tuerentur eam, quae est adversus rabiem, contrarietatem. Ac quum quidam subjecisset, cur non omnia quae in potabili aqua degunt animalia, perinde ut cancri, juvari assolent? quia, inquit, similem canceris praeparatio-

Ed. Chart. XIII. [311.]

Ed. Bas. II. (149.)

τοῖς καρκίνοις οὐ δύναται δέξασθαι. τούτων γὰρ κανθέντων τὴν τέφραν, ξηραντικὴν γινομένην, ἐκδαπανᾶν τε ἅμα καὶ διαφορεῖν τὸν ἰὸν τῶν δακνόντων κυνῶν. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Πέλοψ ἔλεγεν, ἐπαγγελλόμενός τε καὶ φιλοτιμούμενος ἐπίστασθαι τὰς αἰτίας αὐτῶν ἀπάντων. ἐγὼ δὲ ἐὰν μὴ πρότερον ἔμαντὸν πείσω γινώσκειν ἀκριβῶς τι, τοὺς πέλας οὐκ ἐπιχειρῶ πείθειν. οὐκοῦν οὐδὲ τὸν τοῦ Πέλοπος λόγον ὡς ἀληθῆ προσηγάμην, ἀντιλογίας ἔχοντα συχνάς, ἀλλὰ καὶ τοὺς καρκίνους ἡγοῦμαι κατὰ τὴν ιδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ὠφελεῖν. διὰ δὲ τὸ μηδένα τεθνάναι τῶν χρησαμένων αὐτοῖς, τοῖς γε μὴν σώμασιν ὅλοις ἐβουλήθη ἤδη δεδηλωσθαί μοι τοῦτο, καὶ μὴ τῆς ἐνεστώσης πραγματείας οἰκεῖον ᾗ. τοῦτο γὰρ οὐκ ἦν τὸ προκείμενον.

[λέ. Περὶ χελιδόνων κεκαυμένων.] Οὐδ' ἐφ' ὧν εἶπον μόνων ζῶων, ἀλλὰ καὶ τῶν χελιδόνων ἐχρήσαντο πολλοὶ καίοντες καὶ τῇ τέφρᾳ μέλι μιγνύντες, εἴτα διαχρίοντες τοὺς συναγχικούς. καὶ ὅπως ὅσα κατὰ φάρυγγα καὶ γαργαρεῶνα σὺν ὄγκοις γίνεται πάθη. χρωῶνται δ' ἐνίοι καὶ πρὸς ὄξυ-

nem non admittunt, nam horum ustorum cinerem, exiccatorius quum sit, canum rabientium venenum absumere simulque digerere. Haec igitur sane Pelops dicebat, proficiens ambitioneque magna jactitans omnium se talium novisse causas. At ego nisi planè me scire quippiam persuasum habeam, aliis persuadere non tento. Itaque nec Pelopis rationem ut veram accepi, ut quae crebras habeat contradictiones, verum cancos opinor ex proprietate totius substantiae prodesse. Quoniam autem nullum eorum qui fuerant illis usi mortuum sciveram, haec aperienda recensendaque a me existimavi, tametsi non esset hujus instituti proprium.

[35. De hirundinibus ustis.] Sane corporibus totis, nam id erat propositum, non eorum tantum animalium, quae dixi, sed et hirundinum usi sunt multi, comburentes videlicet et cinerem melli miscentes, ac deinde synanchicos inungentes, et in totum quicumque in gutture ac columella consistunt cum tumoribus affectus. Utuntur et ad acuen-

Ed. Chart. XIII. [311. 312.]

Ed. Bas. II. (149.)

δεκρίαν τῇ τέφρᾳ ταύτῃ. σκελετεύοντες δὲ αὐτάς ἄλλοι δι-
δόασιν πίνειν δραχμῆς πληθός.

[312] [ιστ'. Περὶ τεττίγων.] Καὶ τοῖς τέττιξι δὲ ξη-
ροῖς χρῶνται τινες ἐπὶ τῶν κωλικῶν διαθέσεων, μετὰ πεπέ-
ρεως ἴσων τὸν ἀριθμὸν κόκκων, καὶ διδόασιν ἢ τρεῖς ἢ πέντε
ἢ ἑπτὰ, κατὰ τε τὰ διαλείμματα καὶ τοὺς παροξυσμούς.
ὁπτιῶντες δ' αὐτοὺς ἄλλοι διδόασιν ἐσθίειν τοῖς πεπονθόσι
κύστιν.

[λζ'. Περὶ κορύδων.] Ὁ γε μὴν κόρυδος τὸ πτηνὸν ζῶον
τουτὶ τὸ μικρόν, ὃ καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς πολλάκις ὀρῶμεν,
ἐσόμενον ἐν τῷ ζωμῷ τοὺς κωλικούς ὠφελεῖ. χρὴ δὲ συνε-
χῶς καὶ πολλάκις ἐσθίειν αὐτὸ μετὰ τοῦ ζωμοῦ. ἔχει δὲ ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς τοῦτο τὸ ζῶον ὥσπερ τινὰ λόφον ἐκ τῶν τρι-
χῶν αὐτοφυῆ, δι' ὃν καὶ ὁ μῦθος ὢν Ἀριστοφάνης ὁ κω-
μικός ἐγραψεν ἐπλάσθη. λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ τόνδε τὸν τρό-
πον· ἀμαθὴς γὰρ ἔφυε καὶ πολυπράγμων, οὐδ' Αἴσωπον
μεμάρτηκας, ὃς ἔφασκε λέγων κόρυδον πρῶτην πάντων ὀρνι-
θῶν γενέσθαι, πρότερον τῆς γῆς, καίπειτα νόσῳ τὸν πατέρα
αὐτῆς ἀποθνήσκειν, γῆν δ' οὐκ εἶναι, αὐτὸν δὲ προκίεσθαι

dum visum hoc cinere nonnulli. At aliis eas arefactas
drachmae pondere bibendas exhibent.

[36. *De cicadis.*] Sed et cicadis ficcis quidam utun-
tur ad colicos affectus cum paribus numero piperis granis,
dantque aut tres aut quinque aut septem, per intermissio-
nem videlicet et per ipsos etiam paroxysmos. Porro alii
assas edendas offerunt, quibus affecta vesica est.

[37. *De galeritis, alaudis.*] Galerita tamen avis illa
pusilla obiter nobis plerumque obvia, in jure elixa colicos
adjuvat. Verum assidue eam edere simul cum jure necesse
est. Habet vero hoc animal in capite velut galerum ex pilis
sponte enatum, cujus occasione efficta est quae apud Ari-
stophanem comicum legitur fabula. Is enim inquit hunc in
modum: imperitus es nec curiosus et nec Aesopum quidem
didicisti, qui ait galeritam primam volucrum fuisse, etiam
ante terram, inde patrem morbo defunctum, quum humus
nondum esset enata, dies quidem quinque jacuisse, at hanc

Ed. Chart. XIII. [312.]

Ed. Bas. II. (149.)

πεμπτῶν, τὴν δ' ἀποροῦσαν ὑπ' ἀμηχανίας τὸν πατέρα αὐτῆς ἐν τῇ κεφαλῇ κατορύζει. τοῦτο δὲ φασὶ καὶ τὸν Θεόκριτον αἰνίττεσθαι λέγοντα,

Οὐδ' ἐπιτυμβίδιαι κορυδαλλίδες ἡλαίοντι.

δηλοῦν γὰρ αὐτὸν τὰς τὸν τύμβον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐχούσας. προσέθηκα δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ, διὰ τὸ βούλεσθαι σαφῶς δηλῶσαι τὸ ζῶον τὸν κόρυδον, ὁποίαν τινὰ τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀνάστασιν ἔχει τῶν τριχῶν, ἐπειδὴ τῆς ὠφελείας αὐτοῦ πρὸς τοὺς κωλικοὺς ἐπειράθην, καὶ βούλομαι καλῶς γνωρίσαι τοῖς οὐκ εἰδόσιν αὐτὸ, ἐπειδὴ τοῖς πυργήτοις ὀνομαζομένοις ἔοικεν, ἀλλὰ τῷ τε λόγῳ διακρίνεται καὶ βραχὺ τι μείζων ἐστὶν αὐτοῦ. καὶ γὰρ τοι καὶ ἡ κορυδαλίς καλουμένη βοτάνη καὶ αὐτοῖς κωλικοῖς ἀρμόττει. καὶ σοὶ καὶ τοῦτο κατὰ τὸ πάρεργον ἐγνώσθω.

[λή. Περὶ ἀλεκτορίδων.] Ὁ γε μὴν τῶν ἀλεκτορίδων ἀπλοῦς ζωμὸς ἐπικεραστικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὥσπερ ὁ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρούωνων ὑπακτικῆς. ἔπειν δὲ αὐτοὺς χορὴ μεθ' ἄλῶν ἐπὶ πλείστον. ἀλλὰ τούτων μὲν αὐτοὶ πείραν ἔχομεν.

prae inopia melioris consilii in capite tandem patrem suum defodisse. Hoc quoque ajunt obscure licet designasse tamen Theocritum,

Nec galeritae sepulchrum in capite ferentes, vagantur. nempe indicare illum eas, quae in capite sepulchrum gerant. Annexui autem huic ista sermoni, quo plane et clare hoc animal, nempe galeritam significare quos ferat in capite pilos erectos, quandoquidem expertus sum ejus adversus colicos utilitatem, velimque qui ipsum non norunt, iis bene aperteque monstratum. Etenim aviculis pyrgitis ac troglytis appellatis assimilis est. Discernitur autem tum quia galeram habet tum quia paulo major existit. Nam et ipsa corydalis appellata herba colicis convenit. Et hoc quoque tibi obiter sit notatum.

[38. *De gallinis.*] At gallinarum jus simplex retinendi vim possidet, uti gallorum subducendi. Coquendi autem sunt cum sale prolixissime. Sed horum ipsi fecimus periculum.

Ed. Chart. XIII. [312. 313.]

Ed. Bas. II. (149)

[λθ'. Περὶ γαλῆς.] Γαλῆν δὲ οὐδέποτε ἐκάνσαμεν, ἐφ' ἧς γεγράφασι τὴν τέφραν καταχριομένην μετ' ὄξους ὠφελεῖν ποδαγρικούς τε καὶ ἀρθριτικούς, ὡς ἐκανῶς διαφορεῖν πεφυκυῖαν, σκελετευθεῖσαν δὲ πινομένην ἐπιλήπτους, κατὰ τὴν αὐτὴν δηλονότι δύναμιν. ἔτιοι δὲ καὶ πάντως ἀλεξιφάρμακον εἶναι θηρίου, καὶ μάλιστα τὴν κοιλίαν αὐτῆς.

[μ'. Περὶ κεκαυμένων βατράχων.] Τῶν γε μὴν κεκαυμένων βατράχων τὴν τέφραν αἰμορραγίας ἱαμά φασιν ὑπάρχειν ἐπιπαττομένην, ἀλωπείας δὲ ἰᾶσθαι μετὰ πίττης ὑγρᾶς.

[μά'. Περὶ ἱπποκάμπου.] Καὶ τὸν ἱπποκάμπου δὲ τὸ θαλάττιον ζῶον ὅλον κανθὲν ἔγραψάν τινες ἀλωπείας ὠφελεῖν, καὶ αὐτὸ δηλονότι ξηραντικῆς τε καὶ λεπτομέρους δύναμεως ὑπάρχειν ἢ τὴν τέφραν αὐτοῦ. μιννύουσι δ' αὐτὴν τινὲς μὲν ἀμαρακίνῳ μύρῳ, τινὲς δ' ὑγρᾷ πίττῃ, τινὲς δὲ παλαιῷ στέατι ὕος.

[313] [μβ'. Περὶ ταριχηρῶν τελλινῶν.] Καὶ τὰς ταριχηρᾶς δὲ τελλίνας κανθεῖσας κανστικὴν ἐργάζεσθαι τέφραν εἰς τοσοῦτόν φασιν, ὥστε μετὰ κεδρίας μιννυμένην αὐτὴν,

[39. *De mustela.*] Mustelam nunquam combussimus. De qua scriptum legitur, cinerem quidem ejus cum aceto illitum podagricos arthriticosque juvare, tanquam vehementer valeat digerere, ipsam vero arefactam ac potam prodesse comitialibus, eadem nimirum illa facultate. Porro quidam etiam plane omnis ferae alaxipharmacum eam asseferunt, et maxime ejus ventrem.

[40. *De ranis ustis.*] At ranarum ustarum cinerem sanguinis eruptioni mederi referunt inspersum: ceterum cum liquida pice sanare alopecias,

[41. *De hippocampo.*] Et hippocampum, animal illud marinum, si totum ufferis, alopeciis prodesse proditum a quibusdam est, ipsumque videlicet desiccantis esse facultatis extenuantisque, aut certe ejus cinerem, quem quidam unguento amaracino commiscent, quidam pici liquidæ, alii veteri adipi suillo.

[42. *De tellinis falsis.*] Et falsas tellinas uftas adeo urentem efficere cinerem ajunt, ut is cum cedria evulso

Ed. Chart. XIII. [313.]

Ed. Bas. II. (149.)

ὅταν ἐκ τῶν ῥιζῶν ἐξέλωμεν τὰς τρίχας τῶν βλεφάρων, ἐν-
σταζομένην τῷ χωρίῳ κολύειν αὐτὴς αὐτὰς ἀναφύεσθαι.
Περὶ γῆς ἐντέρων. Χωρὶς δὲ καύσεως ἢ ἐψήσεως ὅλων τῶν
ζώων ἐπιτιθεμένων τοῖς πεπονθόσι μορίοις ἢ εἴσω τοῦ σώ-
ματος λαμβανομένων ἐπειράθησαν, ἢ ὡς πεπειραμένοι γεγρά-
φασιν ἐνιοὶ τῶν ἱατρῶν γῆς μὲν ἔντερα λειωθέντα, νεύ-
ροις διηρημένοις ἐπιτιθέμενα, παρὰ χοῦμα θαυμαστῶς ὀνινά-
ναι, τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα πάντα σὺν γλυκεῖ πινόμενα φάρ-
μακόν οὐρητικὸν εἶναι.

[μγ'. Περὶ κόρεων.] Γεγράφασι δὲ καὶ περὶ κόρεων,
ὡς εἰ μετ' ὄξους ποθεῖν, ἐκβαλλόντων βδέλλας καταπεπο-
μένας. ἀλλ' ἡμεῖς γε διὰ σκοροδίων ἐδωδῆς ἐκβάλλοντες αὐ-
τὰς αἰὲς κόρεων οὐκ ἐδεήθημεν.

[μδ'. Περὶ κανθαρίδων.] Κανθαρίδων γε μὴν ἱκανὴν
πεῖραν ἔχομεν ἐπὶ τῶν ψωρωδῶν ὀνύχων, οἷς ἐπιτιθέμεναι
μετὰ τῶν ἐπιτηδείων κηρωτῶν ἢ ἐμπλαστῶν φαρμάκων ἐξά-
γουσιν αὐτοὺς, ὡς ἐκπίπτειν ὅλους. ἐμίξαμεν δὲ καὶ ταῖς
πρὸς ψώρας καὶ λέπρας ἀρμοζούσαις δυνάμεσι καὶ τισὶ τῶν

radicitus ex palpebris pilos infillatus in locum renasci
prohibeat. *De lumbricis terrae.* Porro citra unctionem
aut lixationem totorum animalium in partes affectas im-
positorum aut intro in corpus sumptorum, quidam medi-
corum fecere periculum aut ceu fecerint periculum ita scri-
bunt, terrae quidem intestina contrita nervisque divis-
imposita protinus mirum in modum prodesse, atque haec
ipsa quoque cum nulla pota medicamentum esse moven-
dae urinae idoneum.

[43. *De cimicibus.*] Sed et de cimicibus quibusdam
traditum est, quod si cum aceto bibantur hirudines absor-
ptas ejeciant; at nobis, quum eas perpetuo aliorum esu
ejecerimus, haud opus fuit cimicibus.

[44. *De cantharidibus.*] Veruntamen sufficientem ha-
bemus de cantharidibus experientiam, quod in ungues pso-
rodeis idoneis ceratis, aut emplastris impositae sic illos edu-
cunt ut toti cadant. Miscuimus eas etiam facultatibus pso-
ris et lepris congruentibus nec non quibusdam putrefactis,

Ed. Chart. XIII. [313.]

Ed. Bas. II. (149. 150.)

σηπτῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν τοὺς καλουμένους ἥλους ἐκβαλόντων. εἰς δὲ τις τῶν ἡμετέρων διδασκάλων ἐνέβαλλεν αὐτῶν ὀλίγον εἰς οὐρητικὸν φάρμακον. ἐνιοὶ δὲ μόνα τὰ πτερά καὶ τοὺς (150) πόδας ἐμβάλλουσιν, ἃ δὴ καὶ ἀλεξητήρια φασιν εἶναι τοῖς τὰ τώματα πιοῦσιν αὐτῶν. ἐνιοὶ δὲ ἔμπαλιν, ἡμεῖς δὲ ὅλας ἐμβάλλομεν. ἐπιτηδειότεραι δ' εἰσὶ πρὸς ἅπερ ἔφην λέγων πεπειράσθαι τῶν κανθαρίδων ἐκ τῶν πυρῶν ὅσαι μηλίνας ἐγκαρσίας ζώνας ἔχουσιν ἐν τοῖς πτεροῖς, καὶ μᾶλλον, ἐὰν ἐμβαλὼν αὐτὰς εἰς ἀγγεῖον καιρὸν κεράμιον, εἴτα περιτιθεῖς τῷ στόματι τοῦ ἀγγείου τῶν ἀραιῶν ὀθονίων τι κρατῆς οὕτω τὸ ἀγγεῖον, ὥς ἐστράφθαι τὴν ὀθόνην κάτω, δεχομένην τὸν ἀναφερόμενον ἀτμὸν τοῦ ὄξους ἄλλοις ἂν ἀποθάνωσιν αἱ κανθαρίδες.

[μέ'. Περὶ βουπρήστεως.] Οὕτω δὲ καὶ τὰς βουπρήστες ἀποτίθεσθαι προσῆκεν. εἰσὶ δὲ καὶ αὗται γένος τι ζῶον, παραπλήσιον κανθαρίσι κατὰ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν δύναμιν.

[μυσ'. Περὶ πιτυοκάμπης.] Καὶ μὴν καὶ ἐπὶ ταῖς πίτυσι κάμπαι, καλούμεναι δὲ εἰκότως πιτυοκάμπαι, τοιαύτης εἰσὶ δυνάμεως.

atque interim etiam iis quae clavos quos vocant ejiciunt. Porro praeceptorum meorum quidam earum paulum quidam in medicamenta urinam moventia solebat injicere. At quidam solas alas et pedes injiciunt, quae ajunt esse alexeteria iis qui corpora ipsorum bibissent, alii contra, at nos totas indimus. Caeterum aptiores sunt ad ea quae expertum me dixi eae cantharides, quae inventae in frumento lutea transversim in alis cingula obtinent, potissimum si injiciantur in vas novum fictile, cujus ori linteum obductum sit rarum, itaque illud invertas ut linteum habitum ab aceto subtus posito excipiat, donec emoriantur ipsae cantharides.

[45. *De buprestidibus.*] Sic bupresteis quoque reponere expedit. Sunt autem et ipsae animalis quoddam genus cantharidibus tum specie tum viribus assimile.

[46. *De pityocampe.*] Quin et erucæ quae in piceis nascuntur merito sane nuncupatae pityocampae hujus sunt facultatis.

Ed. Chart. XIII. [313. 314.]

Ed. Bas. II. (150.)

[μζ'. Περὶ σαλαμάνδρας.] Καὶ τῆς σαλαμάνδρας δὲ καυθείσης τὴν τέφραν ἔνιοι μινύουσι σηπταῖς τε καὶ λεπρικαῖς καὶ ψωρικαῖς δυνάμεσι.

[314] [μῆ'. Περὶ νάρκης.] Καὶ τὴν νάρκην δ' ὅλην, λέγω δὲ δηλονότι τὸ θαλάττιον ζῷον, ἔγραψαν ἔνιοι κεφαλῆς ἰᾶσθαι πρόσφερομένην τῇ κεφαλῇ καὶ τὴν ἔξεστραμμένην ἔδραν ἐντρέπειν. ἀλλ' ἐγὼ πειραθεὶς ἀμφοῖν οὐδέτερον ἐργαζομένην εὔρον. ἐννοήσας οὖν αὐτὴν ἔτι ζῶσαν προστιθέναι τινὶ κεφαλῇ ὀδυνωμένῳ, δύνασθαι γὰρ ἀνώδυνον εἶναι φάρμακον, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὅσα ναρκοῖ τὴν αἰσθησιν εὔρον οὕτως ἔχειν. οἶομαι δὲ καὶ τὸν πρῶτον χρησάμενον ἐκ τινος τοιαύτης ἐπινοίας ὀρμηθέντα χρῆσθαι.

[μθ'. Περὶ δράκοντος θαλαττίου καὶ τρίγλης.] Ζῶντα δ' ἀναπτυχθέντα καὶ παραχρῆμα προσενεχθέντα τοῖς πεπονθόσι μορίοις ὠφελεῖν ἔγραψαν ζῶα ταυτί, δράκοντα μὲν θαλάττιον ἐπὶ τῆς ἰδίας πληγῆς ἐπιτιθέμενον, ὡσπύτως δὲ καὶ τρίγλην ἐπὶ τὴν τοῦ δράκοντος, μῦς δὲ τοὺς κατ' οἶκον ἐπὶ τὴν τοῦ σκορπίου, καθάπερ καὶ τὴν σαῦραν, μυγαλὴν δ' ἐπὶ

[47. *De salamandra.*] Et salamandrae combustae cinerem quidam septicis et lepricis pforicisque miscent facultatibus.

[48. *De torpedine.*] Sed et torpedinem totam, dico autem animal marinum, capitis dolores sanare capiti admotam sedemque eversam coercere a quibusdam est proditum. Verum ego quum utrumque essem expertus, neutrum verum comperi. Eam igitur cum cogitassem vivam esse applicandam, cui caput doleret, posse enim fieri ut hoc medicamentum anodynon esset, ac dolore liberaret similiter ut alia quae sensum obstupefaciunt, ita habere comperi. Putoque eum, qui primus est usus tali quapiam motum ratione experiri aggressum.

[49. *De dracone marino et trigle.*] Vivas etiamnum, haec animantes apertas et protinus partibus affectis appositae prodesset scripserunt, nempe draconem marinum in suum ipsius ictum impositum, similiter et triglam in draconis, mures domesticos in ictum scorpii, velut et sauram.

Ed. Chart. XIII. [314.]

Ed. Bas. II. (150.)

τὴν ἑαυτῆς καὶ σαῦραν τὴν Χαλκιδικὴν, ἣν καὶ δι' οἴνου ποτίζουσιν, ὥς θεραπεύουσιν τὸ ἑαυτῆς δῆγμα. καὶ σκορπίον δὲ τὴν ἑαυτοῦ πληγὴν ἐκθεραπεύειν ἐπιτιθέμενον λείον ὡσαύτως δὲ καὶ ὀπτιὸν ἐσθιόμενον. ἀρμόττειν δ' αὐτὸν φασὶ καὶ τοῖς ὑπ' ἐχίδνης δηχθεῖσιν, ἀσκαλαβώτην δὲ τοῖς ὑπὸ σκορπίου. λέγουσι δὲ καὶ τὰ τοῖς κατ' Αἴγυπτον χωρίοις σκελετωθέντα τὸν καλούμενον ἀσείρακον τοῖς ὑπὸ σκορπίου πληγεῖσι δίδοσθαι καὶ τὸ καλούμενον κύβιον ἐπὶ κυνὸς δῆγματος ὠφελίμως παραλαμβάνεσθαι κατὰ τοῦ τραύματος ἐπιτιθέμενον, ἄλλα τε πολλὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ἐπιπλέον ἐροῦμεν ἐν τοῖς κατὰ ιδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργοῦσιν. ἐν ἐλαίῳ δ' ἐψηθέντων ὀκτων ζώων ἐχρήσαντο τῷ ἐλαίῳ τινὲς τῶν κατ' ἡμᾶς ἰατρῶν. ἐνιοὶ δὲ τῶν ἐμπροσθεν, ἔνεκα μὲν ψιλώσεως τριχῶν πίτυοκάμπαις τε καὶ ταῖς θαλαττίαις ἀκαλήφαις καὶ λαγωῶ τῷ θαλαττίῳ καὶ σκολοπένδρῳ τῇ θαλαττίᾳ· πρὸς ὠταλγίαν δὲ σίλφαις ἐνεψηθείσαις τῷ ἐλαίῳ καὶ τοῖς καλουμένοις ὀνίσκοις. ἔστι δὲ ζῶα σφαιρούμενα κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὸν σύνοδον, ἅπερ ὀνομάζουσιν οἱ τινες τῶν παρ' ἡμῖν

Mygalen in suum ipsis et sauram Chalcidicam, quam et ex vino bibendam praebent, tanquam suum ipsis morsum fanet. Porro scorpion ipsis ictum curare, si tritus imponatur, similiter si assus edatur. Congruere autem ajunt et iis, qui a vipera sunt morfi, ascalabota vero iis qui a scorpio. Referunt autem et in Aegypti regionibus arefactum asracum quem vocant exhiberi iis, qui a scorpio percussi sunt, et vocatum cybium utiliter vulnere a cane inflicto imponi multaque ejusmodi, de quibus copiosius differemus, ubi tractabitur de iis quae proprietate substantiae quid agunt. Caeterum in oleo lixis totis animalibus ipso oleo utebantur nostratium medicorum quidam, sed et superiorum nonnulli ad depilationem nempe pityocampis et urticis marinis, lepore marino, scolopendro marino; ad aurium vero dolorem silphis in oleo coctis et iis quos vocant multipedas. Ea enim animalia in globum sese contrahunt, vocantque ea apud nos quidam fabas, quandoqui-

Ed. Chart. XIII. [314. 315.]

Ed. Bas. II. (150.)

κνάμους, ἐπειδὴ παραπλήσιοι τοῖς ἐδωδίμοις κνάμοις εἰσιν, ὅταν ἐαυτοὺς σφαιρώσωσι φαιοὶ κατὰ τὴν χροάν ὄντες. ἐπὶ δὲ τῆς ἀγροικίας ἔστιν ἰδεῖν πλείστους τούτους γεννωμένους ὑπὸ ταῖς ὕδρῃαις, αἷς ἀπὸ τῶν κρηνῶν κομίζουσι τὸ ὕδωρ οἱ ἀγροῖκοι, κατατίθενται δ' αὐτὰς πλησίον τῆς ἐστίας, καὶ τινὰς τῶν κατὰ ἀγρὸν ἰατρευόντων εἶδον αἰὲν χρωμένους τῷ ἔξ; αὐτῶν ἐλαίῳ πρὸς τὰ τῶν ὠτων ἀλγήματα πάντα, μὴ διοριζομένους κατὰ τίνα γέγονε διάθεσιν· ὅθεν εἰκότως ἐνίστε μὲν ἐπιτυγχάνουσιν, ἐνίστε δὲ καὶ βλάπτουσι. καὶ τί θαυμάσιόν, ὅπου καὶ τῶν ἐνδόξων ἰατρῶν ἐνιοὶ χωρὶς διορισμοῦ περὶ τῶν τοιούτων ἔγραψαν; τοιαῦτα γοῦν ἔστι καὶ τὰ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων Ἀπολλωνίου βιβλία. οὗτος τοίνυν καὶ τὰ τῆς γῆς ἔντερα γέγραφεν ἐν ἐλαίῳ καθεψηθέντα τῶν ὠτων ἀλγήματα πραῦνεν, ἐνιοὶ δὲ στέατι χηνὸς ἀξιοῦσι μίξαντας οὕτω χρῆσθαι.

[315] [ν'. Περὶ ἀλωπέκων καὶ ὑαινῶν.] Περὶ δὲ τῶν ὄλων ἐν ἐλαίῳ καθεψομένων ἀλωπέκων, οὕτως γάρ τινες ἀρθριτικούς θεραπεύουσιν, οἱ μὲν ζώσας ἐμβάλλοντες μεγίστω λέβητι τὰς ἀλώπεκας, οἱ δὲ καὶ τεθνεώσας, ἀναγκαῖον εἰπεῖν

dem esculentis fabis sunt persimilia, ubi sese videlicet in globum convolverint colore fusco. Porro in agro complures videre est natos sub litulis, quibus a fontibus rustici aquam comportant, deponuntque eas juxta focum. Vidique quosdam ex eis qui medicinam in agro exercebant assidue oleo ex illis composito ad universos aurium dolores uti, non discernentes affectum unde oriretur. Itaque non abs re evenit ut interim effectum consequerentur, interim laederent. Et quid mirum, quando et insignes quidam medici de iis citra distinctionem scripsere? tales sunt Apollonii libri de facile parabilibus. Atque hic sane etiam scripsit vermes terrae in oleo coctos aurium dolores mitigare, sed alii censent admixto adipe anserino sic demum utendum.

[50. De vulpe et hyena.] Caeterum de vulpibus, quae totae oleo coquuntur, nam sic quidam curant arthriticos, partim vivas vulpes in lebetem ingentem injicientes partim etiam mortuas, fusius dicere mihi necesse est.

Ed. Chart. XIII. [315.]

Ed. Bas. II. (150.)

ἐπιπλέον, ἐπεὶ πολλοὺς ἔδοξαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπηλλα-
χέναι τοῦ πάθους, οὐ μετὰ πολὺν δὲ χρόνον ὠφεληκέναι
μόνον. ἐπανῆλθε γὰρ αὐτοῖς τὸ πάθος, οὐ μὴν οὕτω γε
σφοδρὸν ὥς ἔμπροσθεν ἦν. ἔστι δὴ τὸ κατὰ τὰς ἀλώπεκας
οὐδέν τι διαφορητικώτερον τοῦ κατὰ τὴν ὑαῖναν, ἥς ὁμοίως
ἐπομένης ἐν ἐλαίῳ διαφορητικώτατον γίνεται τοῦλαιον. εἴρη-
ται δὲ πολλάκις ὥς τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις ὑπάρχει τὰ
διὰ βάθους ἐν τῷ σώματι περιεχόμενα πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν.
ἔλκειν καὶ κατὰ τοῦτο τὰς ὁδύνας ἐνίοτε παύειν. οὐ γὰρ
δὴ διὰ παντός γε τοῦτ' αὐτοῖς ἔπεται μόνον, ἐκείνων τῶν
ὁδυνῶν παυομένων ὑπὸ τῶν τοιούτων φαρμάκων, ἐφ' ὧν
ἐν τῷ βάθει περιέχεται χυμὸς ὁδύνης ποιητικὸς, ἢ διὰ τὸ
πάχος τῆς οὐσίας ἢ διὰ ψύξιν ἢ δριμύτητα σφοδρὰν ἢ καὶ
πνεῦμα φουσῶδες, οὐκ ἔχον διέξοδον. οἱ τοίνυν ταῖς ἀλώπεξι
χρώμενοι καὶ αὐτοὶ διαφορητικὸν εἰργάζοντο τοῦλαιον, εἴτα
πνέλους αὐτῷ πληροῦντες ἐνεβίβαζον αὐταῖς ὅλους τοὺς
ἀρθρικούς, ἐνδιατρίβειν χρόνῳ συχνῶς κελεύοντες, ἐκ τούτου

quandoquidem plerosque visae sunt principio plane morbo
hoc liberasse, verum post multum temporis non ita pro-
fuisse: siquidem illos malum repetiit, quamquam non ita
vehemens quam antea. Sane oleum in quo cocta vulpes
est non est potentioris in digerendo facultatis quam in
quo hyaena, quae si similiter in oleo lixetur, redditur oleum
longe potentissimae in digerendo facultatis. Porro frequen-
ter dictum est talibus medicamentis inesse potentiam eorum,
quae in alto continentur corpore, in extimam cutem ex-
trahendi, ac eo nomine quandoque sedandi dolores, non
enim perpetuo hoc ad ea sequitur, quum ii duntaxat do-
lores ab ejusmodi medicamentis sedentur, quorum causa est
humor in alto contentus, dolorem ciens aut substantiae
crassitie aut refrigeratione aut vehementi acrimonia, aut
etiam spiritus flatuosus exitum non habens. Itaque qui utun-
tur vulpibus et ipsi oleum digestivum efficiunt, atque inde
impletis eo alveolis totos arthriticos in eos imponunt
multo ibi tempore immorari praecipientes. Verum ex hoc

Ed. Chart. XIII. [315.]

Ed. Lind. II. (150. 151.)

τε συνέβαινεν οὐ μόνον τοὺς περὶ τοῖς ἄρθροις ὄγκους αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ σύμπαν σῶμα κενοῦσθαι. πληθωρικῶς οὖν ὅλου τοῦ σώματος αὐτοῖς προδιακειμένου θαυμαστὸν οὐδὲν ἦν ὠφέλειαν τῇ κενώσει γενέσθαι, μηδενὸς μὴν ἐπιρ-
 ρέοντος τοῖς πεπονθόσι μέρεσι διὰ τὸ κενοῦσθαι τὸ σύμ-
 παν σῶμα, τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων χυμῶν διαφορου-
 μένων. ὥπερ δ' ἔμπροσθεν ἀπαθοῦς ὄντος αὐτοῖς τοῦ σώ-
 ματος ἡ μοχθηρὰ διαίτα τὸ πάθος εἰργάσατο, κατὰ τὸν
 αὐτὸν τρόπον ἢ καὶ μᾶλλον ἐτι διὰ τῆς ὁμοίας διαίτης εἰ-
 κὸς ἦν αὐθις αὐτοὺς ὡσαύτως διατεθήσεσθαι τοῖς πεπονη-
 κόσιν ἄρθροις.

Κεφ. β'. [α'. Περὶ τῶν ἐν θαλάττῃ καὶ ἁλμυροῖς
 ὕδασι γεννωμένων.] Μόνα ταῦτα ἐτι λείποντα τῇ συμπάσῃ
 πραγματείᾳ καιρὸν ἐπιτήδειον ἔχει τόνδε. τὰ μὲν γὰρ ἐν
 θαλάττῃ (151) τε καὶ ὕδατι γεννώμενα ζῶα κατὰ τὸν ἔμπρο-
 σθεν εἰρηται λόγον περὶ τῶν ζώων. ὅσα δὲ γεννᾶται μὲν
 ἐν ὕδασι ἢ ἐξ ὕδατων, οὐκ ἔστι δὲ ταῦτα ζῶα, τῶν εἰ-
 ρήσεται.

fit ut non tantum qui circa articulos sunt tumores evacuen-
 tur, sed etiam universum corpus. Itaque ubi corpus illis
 antea plenitudine affectum fuerit, mirum non est per eva-
 cuationem consecutum commodum, nempe quum nihil etiam
 in affectas partes influat, quia corpus universum jam eva-
 cuatum est et qui continebantur humores exhalaverunt. Cae-
 terum quemadmodum antea, quum corpus noxa vacaret,
 prava victus ratio morbum invexit, eundem in modum aut
 etiam amplius a simili diaeta par est rursus illos similiter
 afficiendos in articulis quibus jam laboraverunt.

Cap. II. [1. De iis quae mari et aquis salis prove-
 niunt.] Sola haec in toto opere reliqua hoc habent nunc
 tempus opportunum. Nam quae in mari et aqua nascuntur
 animalia superiori sermone exposita sunt, ubi videlicet age-
 batur de animalibus, at quae in aquis quidem aut ex aquis
 nascuntur, nec sunt animalia, ea nunc exponentur.

Ed. Chart. XIII. [315. 316.]

Ed. Bas. II. (151.)

[β. Περὶ ἀδαρκίου.] Ἀδάρκιον, ἔνιοι δὲ ἀρθρῆνικῶς ἀδαρκόν, ἄλλοι δὲ θηλυκῶς ἀδάρκην καλοῦσι κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν οἷος ἀφρός τις ἐστὶ πεπηγὼς, ὕδατος ἁλμυροῦ περιπηγνύμενος φορυτῷ τε καὶ καλάμοις. δριμύτατον δ' ἐστὶ καὶ θερμαντικώτατον τοῦτο, διὸ καὶ καθ' αὐτὸ μὲν ἀχρηστόν ἐστι, μίγνυται δὲ τοῖς ἀμβλύνοῦσι τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ οὕτω γίγνεται πολὺχρηστον ἐπὶ τῶν θερμανθῆναι δεομένων διαθέσεων ἔξωθεν προσαγόμενον. εἶσω γὰρ τοῦ σώματος οὐχ οἷόν τε λαβεῖν αὐτὸ διὰ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως.

[γ. Περὶ ἀλκυονίων.] Ἀλκυόνια ῥύπτει μὲν ἅπαντα καὶ διαφορεῖ, δριμεῖαν ἔχοντα ποιότητα καὶ θερμὴν δύναμιν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον τε [316] καὶ ἥττον ἐν αὐτοῖς ἐστὶν οὐκ ὀλίγον, ἐν τε τούτοις αὐτοῖς οἷς εἴρηκα καὶ προσέτι κατὰ τὸ λεπτομερές τῆς ὅλης οὐσίας. ἐστὶ δ' αὐτῶν ἐν μὲν πυκνὸν καὶ βαρὺ καὶ μοχθηρὸν κατὰ τὴν ὁσμήν, ὅξει γὰρ ἰχθύων σαπρῶν, εἰκὸς κατὰ σχῆμα σπόγγω. δεύτερον δ' ἄλλο προμηρέστερον τῷ σχήματι κοῦφον καὶ ἀραιὸν, ὁσμήν φυκίοις ὁμοίαν ἔχον. ἄλλο δὲ τρίτον σκώληκι μὲν ἐστὶ τὸ

[2. *De adarcio.*] Adarcion, quidam vero masculine efferunt adarcon, alii foeminine adarcen appellant, essentia quidem sua velut spuma est aquae salssae concreta, circum arundines et farragines concretescens. Acerrimum hoc est medicamentum simulque calidissimum, proinde et per se inutile est, verum commisceri solet iis quae vim ejus retundunt, sicque fit multo utilissimum in iis affectibus qui calefieri postulant, idque foris impositum, nam intro in corpus ipsum sumere est impossibile, nimirum ob virium vehementiam.

[3. *De alcyoniis.*] Alcyonia omnia detergunt ac digerunt, qualitatem habentia acrem et calidam facultatem, verum magis et minus in ipsis non parum est, in his ipsis quae diximus secundum partium essentiae totius tenuitatem. Est autem eorum unum densum et grave odoris pravi, olet enim pisces putridos, spongiae figura simile. Alterum vero figura longiusculā, leve et rarum, odorem habens similem phyciis. Aliud tertium vermi simile est figura, colore pur-

Ed. Chart. XIII. [316.]

Ed. Bas. II. (151.)

σχῆμα παραπλήσιον, πορφυρίζει δὲ τῇ χροᾷ καὶ τῇ συστάσει μαλακόν ἐστιν. ὀνομάζουσι δ' αὐτὸ Μιλήσιον. ἐφ' οἷς ἄλλο τέταρτον, ὁμοίως μὲν τῷ δευτέρῳ λελεγμένῳ κοῦφόν τε καὶ ἀραιόν, ἔοικος δὲ ἐρίοις οἰσυντηροῖς. τὸ δὲ πέμπτον ἔξωθεν μὲν ἐπιφανείᾳ λεία περιγράφεται, τὴν δ' ἐντὸς οὐσίαν ἔχει τραχεῖαν, οὐδεμίαν μὲν ἔχον ὁσμήν, ἐν τῇ γένσει δὲ δριμὺν φαινόμενον· ἐστὶ γὰρ δῆπου καὶ θερμώτατον ἅπαντων τῶν ἀλκνονίων, ὥς τρίχας ἀποκᾶν δύνασθαι. διὸ τῶν μὲν πρώτων δύο λειχήνας καὶ ἀλφούς καὶ μέντοι καὶ ψώρας καὶ λέπρας ὠφελούντων, ἔτι τε λαμπρυνόντων τὸ δέρμα διὰ τὸ σύμμετρον τῆς δυνάμεως, δύναται ταῦτ' οὕτως ποιεῖν τοῦτ' ἐσχάτον εἰρημένον. οὐ γὰρ ἀποθρύπτει μόνον ἐκεῖνα, ὥσπερ τὴν ἔξωθεν ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἀποδέρει τε καὶ ἐκδέρει προσερχόμενον εἰς τὸ βάθος τοῦ δέρματος ὡς ἔλκη ποιεῖν. τὸ δὲ τρίτον εἰρημένον ἅπαντων ἐστὶ λεπτομερέστατον, διὸ καὶ καθὲν ἀλωπεκίας ἰαταὶ μετ' οἴνου καταχορῶμενον πυρρῷ μὲν τὴν χροᾷ, λεπτοῦ δὲ τῇ συστάσει. τὸ τέταρτον δὲ τούτων ἐστὶν ὁμοειδὲς κατὰ τὴν δύναμιν, ἀσθενέστερον δ' οὐκ ὀλίγον.

pureo, consistentia molli, vocant id Milesium. Post quae quartam secundo quidem jam posito similiter et leve et rarum, verum lanis succidis simile. Denique quintum extrema superficie laevi circumscribitur, caeterum interna substantia asperum, nullius odoris, gustu tamen apparens acre, et sane omnium alcyoniorum est calidissimum, adeo ut et pilos urere possit. Itaque quum duo prima lichenas, alphos, psoras leprasque adjuvent, praeterea cutem splendidiorem competentia virium efficiant, idem praestare non potest hoc ultimo loco positum. Nec enim perinde ut illa cutem duntaxat summam extergit, sed etiam excoriat, usque in profundum cutis penetrans ut etiam ulcera moliatur. Porro quod tertio ordine recensuimus omnium est tenuissimum. Itaque ustum alopecias curat illitum cum vino, colore quidem fulvo, tenui tamen essentia. Quartum autem ejusdem cum hoc speciei vires obtinet, verum hand parum imbecilliores.

Ed. Chart. XIII. [316.]

Ed. Bas. II. (151.)

[δ. Περὶ ἁλῶν.] Ἄλεις τῆς αὐτῆς κατὰ γένος δυνάμεως οἱ τ' ὀρυκτοὶ καὶ οἱ θαλάττιοι. διαφέρουσι δὲ τῷ μᾶλλον πεπιλῆσθαι τὴν οὐσίαν τῶν ἐκ τῆς γῆς ἁλῶν, διὸ καὶ τὸ παχυμερές τε καὶ στυφον ἐν τούτοις μᾶλλον ἐστίν. οἱ μὲν οὖν θαλάττιοι τήκονται παραχρῆμα περιχυθέντος ὕδατος αὐτοῖς, οἱ δ' ἐκ τῆς γῆς οὐ πάσχουσι τοῦτο. τοῖς θαλαττίοις δ' ὁμοειδεῖς εἰσι καὶ οἱ κατὰ λίμνας τινὰς, ἐχούσας ἁλμυρίδα, γεννώμενοι τοῦ θέρους, ἐξοπτωμένου τοῦ ὕδατος ἐξ αὐτῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Τραγάσιοι πλησίον Σμινθίου. συνίσταται γὰρ ἐνταῦθα πρὸς τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων θερμῶν ἱκανῶς ὄντων ὕδωρ δασιλὲς λιμνάζον οὐκ ἐν πολλῷ χωρίῳ, καὶ τοῦτο τοῦ θέρους ὅλον ἐκδαπανᾶται ξηραίνόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τοῦ τόπου δ' ἁλμυρίδα σύμφυτον ἔχοντος, τὸ ὑπολειπόμενον αὐτοῦ πᾶν ἅλεις γίνονται, τὴν ἐπωνυμίαν ἀπὸ τε τοῦ χωρίου καὶ τῶν ὑδάτων λαμβάνοντες. καὶ γὰρ αὐτὰ τὰ αὐτοφυῆ κατ' ἐκείνον τὸν τόπον ὕδατα Τραγάσια καλεῖται, ξηραντικωτάτης ἔντα δυνάμεως, καὶ χρῶνται γε πρὸς τοῦτ' αὐτοῖς οἱ κατ' ἐκείνον τὸν τόπον ἱατροί.

[5. *De sale.*] Sal ejusdem genere facultatis est, five fossilis sit five marinus, verum hoc differunt, quod salis ex terra effossi substantia magis sit compacta, ac proinde in hoc major est partium crassities et astringendi potentia. Itaque marinus affusa aqua protinus liquescit, at fossili hoc non evenit. Porro ejusdem speciei cum marino est qui in stagnis quibusdam falsedinem habentibus nascitur aestate videlicet, aquis aestu ex iis assumptis, cujusmodi est Tragasius, non procul a Sminthio. Confluit enim illuc ante aquas spontaneas, quae admodum sunt calidae, copiosa aqua stagnans non amplo in loco, et ea aestate omnis absumitur a sole videlicet arefacta. Porro quoniam locus ipse falsedinem connatam continet, quod reliquum est omne, sal est cognitionem a loco pariter et aquis sortitus. Nam spontaneae et ipsae illis in locis aquae Tragasiae nuncupantur facultate summe exiccatoria, et sane qui in ea regione sunt medici ad hoc illas accommodant. Porro dictum est et de Sodo-

Ed. Chart. XIII. [316. 317.]

Ed. Bas. II. (151.)

λέλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν Σοδομηνῶν τῶν ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσῃ καλουμένη γεννωμένων ἐν τῷ τετάρτῳ γράμματι, καὶ εἴ τις ἐκεῖνο τὸ βιβλίον ἀνέγνωκεν ἐπιμελῶς, ἀναμνήσεως αὐτῷ μόνον δεῖσαι νῦν, ὥστε ῥηθείσης τῆς γενεστῆς ποιότητος αὐτὸν ἐπίστασθαι τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου. τῆς οὖν ἀλυστικῆς ποιότητος διαφοροῦσης τε ἅμα καὶ συναγούσης τὴν πλησιάζουσιν οὐσίαν, τὸ καλούμενον ἀφρόνιτρον ἐν τούτῳ τὴν διαφορὰν ἔχει, καθόσον ἓνα μόνον ἐν τούτῳ τὸν ἐπικρατοῦντα χυμὸν ἐναργῶς ἔστιν ἰδεῖν, ὃν ὀνομάζουσι πικρὸν, διαφορητικὴν ἔχοντα δύναμιν, συνακτικὴν δ' οὐκ ἔχοντα, καθάπερ οἱ ἄλλοι. οὗτοι γὰρ ὅσον μὲν ὑγρὸν ἔστιν ἐν τοῖς σώμασι, τοῦτο πᾶν ἐκβόσκονται· τὸ δ' ὑπόλοιπον τῆς στερεᾶς οὐσίας συνάγουσι τῇ στυψί, διὸ καὶ ταριχεύουσι [317] καὶ ἄσηπτα φυλάσσουσι τὰ σώματα τῶν σηπομένων, ὑγρότητα περιττωματικὴν ἔχόντων ἀδιάλυτόν τε καὶ ἀσφικτον τὴν οὐσίαν. οἷς τοίνυν σώμασι μὴδ' ὅλως ἔστιν ὑγρότης περιττῇ, καθάπερ τῷ καλλίστῳ μέλιτι, καὶ πεπλήηται τὸ στερεὸν σῶμα, καθάπερ τοῖς λίθοις, ἀδύνατον τούτοις σαπῆ-

menis in mari mortuo provenientibus in quarto libro, quem si quis librum diligenter perlegerit, illi tantum refricare memoriam nunc opus est, ut exposita gustus qualitate ipse medicamenti facultatem cognoscat. Igitur quum qualitas falsa digerat simul et contrahat contactam ab ipsa substantiam, aphrolitron in hoc differt, quod in ipso unum modo saporem exuperantem evidenter sit videre, quem vocant amarum, vim habentem digerendi, haud etiam contrahendi, uti sal. Nam hic quicquid in corporibus humidum inest, id totum absumit, et quod reliquum est substantiae solidae astrictione contrahit, ac proinde etiam conditura sua carnes servat et a putredine tuetur, quippe quae putrescunt, excrementitium continent humorem substantiamque tum dissolubilem tum minime compactam. Quibus ergo corporibus nulla prorsum est humiditas superflua, ceu melli optimo, et corpus solidum et compactum est, ceu lapidibus, ea ut putrescant

Ed. Chart. XIII. [317.]

Ed. Bas. II. (151.)

ναι, διόπερ καὶ ἡ τῶν ἁλῶν χρῆσις οὐκ ἐπὶ τούτων εὐδόνιμος, ἀλλ' ὑφ' ὧν ὑποπτος ἡ σῆψις.

[ε'. Περὶ ἁλῶν κεκαυμένων.] Ἄλες κεκαυμένοι τὸ μὲν διαφορητικὸν μᾶλλον ἔχουσι τῶν ἀκαύστων, εἰς ἄσον αὐτῶν λεπτομερέστερον γίνεται τὸ σῶμα, τὴν ἀπὸ τοῦ πυρὸς λαμβάνον δύναμιν, ὥς καὶ πρὸς τῶν ἄλλων ἐδείχθη τῶν κεκαυμένων συμβαίνειν, οὐ μὴν ὁμοίως γε τοῖς ἀκαύστοις συνάγειν καὶ πιλοῦν τὴν στερεὰν οὐσίαν ἔτι δύνανται.

[στ'. Περὶ νίτρου.] Νίτρον. ἐδείχθη καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐν τῷ μεταξὺ δύναμιν ἔχον ἁλῶν τε καὶ ἀφρολίτρου.

[ζ'. Περὶ ἁλὸς ἄνθους.] Ἄλὸς ἄνθος, ἔνιοι μὲν ὥς ἐν ὄνομα τὸ ἁλόςανθον, ἔνιοι δὲ καὶ διαιροῦντες ἁλὸς ἄνθος ὀνομάζουσιν. ἔστι δ' ὑγρὸν τοῦτο τὸ φάρμακον λεπτομερέστερον καὶ τῶν κεκαυμένων ἁλῶν, δριμύ τε τῇ ποιότητι καὶ διαφορητικὸν ἱκανῶς τῇ δυνάμει.

[η'. Περὶ ἁλὸς ἄχνης.] Ἄλὸς ἄχνη, ἀφρωδές ἐστιν ἐπάνθισμα τῶν ἁλῶν λεπτομερεστέρας πολὺ φύσεως ὑπάρ-

est impossibile. Ac proinde in his salis non probatur usus, verum in iis in quibus suspecta putredo.

[5. *De sale ustio.*] Sal ustus digerit quidem potentius quam ustionis expers, quanto scilicet subtilius ipsius corpus accepta ab igne facultate redditur, velut et in aliis quae combusta sunt evenire diximus, verum non sicut ille qui non est ustionem expertus, solidam ipsam substantiam contrahere confringereque potest.

[6. *De nitro.*] Litrum. Ostensum est et hoc medicamentum in medio salis et aphrolitri vires habere.

[7. *De salis flore.*] Halos anthos. Quidam ut unum nomen halosanthes, quidam dividentes halos anthos nominant. Est autem hoc medicamentum liquidum, tenuiorum etiam partium quam sal ustus, tum acris qualitatis et admodum digerentis facultatis.

[8. *De spuma salis.*] Halos achne spumosa est salis efflorescentia multo tenuioris naturae quam sal ipse; quare

Ed. Chart. XIII. [317. 318.]

Ed. Bas. II. (151. 152.)

χον αὐτῶν τῶν ἁλῶν, ὥστε καὶ λεπτόνειν καὶ διαφορεῖν πολὺ μᾶλλον αὐτῶν δύναται, τὸ δ' ὑπόλοιπον τῆς οὐσίας συνάγειν καθάπερ οἱ ἄλλοι οὐ δύναται.

[θ'. Περὶ ἀσφάλτου.] Ἀσφαλτον. ἐν τι καὶ τοῦτο τῶν ἐν ὕδατι θαλαττίῳ γεννωμένων καὶ ἄλλῳ τινὶ τῶν ὁμοίων θαλάττῃ, καθάπερ ἐν Ἀπολλωνίᾳ τε τῇ κατ' Ἠπειρον καὶ τᾶλλα χωρία τοιαῦτα, πολλοῖς ὕδασιν αὐτοφνέειν οἷον ἀφρὸς, ἐποχούμενον (152) εὐρίσκεται τὸ φάρμακον τοῦτο μαλακὸν μὲν ὄν, ὅπῃ ἐπινύχεται, μετὰ δὲ ταῦτα ξηραίνον, ὥς σκληρὸν γίνεσθαι μᾶλλον τῆς ξηρᾶς πίττης.

[ι'. Περὶ ἀσφάλτου γεννωμένου ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσῃ.] Καλλίστη δ' ἀσφαλτος γεννᾶται κατὰ τὴν νεκρὰν ὀνομαζομένην θάλασσαν. ἔστι δ' αὕτη λίμνη τις ἁλμυρὰ κατὰ τὴν κοίλῃν Συρίαν. ἡ δὲ δύναμις τοῦ φαρμάκου ξηραντικὴ ἔστι καὶ θερμαντικὴ κατὰ τὴν δευτέραν πού τάξιν. εἰκότως οὖν αὐτῷ χρῶνται πρὸς γε [318] τὰς κολλήσεις τῶν ἐναίμων τραυμάτων πρὸς τᾶλλα, ὅσα ξηραίνειν δεόμενα μετὰ τοῦ θερμῆναι μετρίως.

et extenuare et digerere multo plus ipso potest, verum quod substantiae est reliquum contrahere ut sal nequit.

[9. *De bitumine.*] Bitumen unum et ipsum est ex iis quae in aqua marina proveniunt, et in alia quapiam quae non est marinae dissimilis, ut in Apollonio Epiri. Et per alia id genus loca multa, aquis sponte nascentibus ceu spuma quaedam innatans hoc medicamentum reperitur. Et molle quidem est dum innatat, postea vero resiccatum pice sicca durius efficitur.

[10. *De bitumine proveniente in mari mortuo.*] Optimum vero bitumen in mari quod mortuum vocant provenit. Est autem id stagnum salsum in cava Syria. Caeterum medicamento ipsius vis est tum resiccatoria tum calefactoria in secundo ordine. Merito itaque eo utuntur et ad glutinationes vulnerum cruentorum et ad alia omnia quae exicari debent cum modica calefactione.

Ed. Chart. XIII. [318.]

Ed. Bas. II. (152.)

[α'. Περὶ σπόγγου.] Σπόγγος ὁ μὲν κικαυμένος δριμύειας ἐστὶ καὶ διαφορητικῆς δυνάμεως. ἐχρήτο δ' αὐτῷ τις τῶν ἡμετέρων διδασκάλων καὶ πρὸς τὰς ἐν ταῖς χειρουργίαις αἰμορροαγίας, ἑτοιμον ἔχων ξηρὸν μὲν καὶ ἄνικμον, δεδευμένον δὲ μάλιστα μὲν ἀσφάλτω, μὴ παρούσης δὲ ταύτης πίττης, προσετίθει δ' αὐτὸν τοῖς αἰμορροαγοῦσι χωρίοις, ἔτι καιόμενον, ὥς ἐσχαροῦσθαί τε ἅμα τὸ μόριον καὶ οἶον. πῶμά τι λαμβάνειν αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ καυθέντος σπόγγου. καινὸς δ' ὁ σπόγγος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν οὐχ ὡς ἔριον ἢ μοτὸς τιλτὸς, ὕλη μόνον ἐστὶ τῶν ἐπιβρεχομένων ὑγρῶν, ἀλλὰ καὶ ξηραίνει σαφῶς. εἴση δὲ χρησάμενος ἐπὶ τραύματος αὐτῷ μόνῳ μεθ' ὕδατος ἢ ὀξυκράτου ἢ οἴνου κατὰ τὰς τῶν σωμάτων διαφορὰς, ὥς προείρηται, κολλήσει γὰρ αὐτὰ παραπλησίως τοῖς ἐναίμοις ὀνομαζομένοις φαρμάκοις. εἰ δὲ μὴ καινός, ἀλλ' ἀπὸ χρήσεως εἴη, γνώση σαφῶς ὅσον ἀπολείπεται τοῦ καινοῦ κατὰ τραυμάτων ἐπιτιθέμενος εἴτ' οὖν ὕδατι βεβρεγμένος εἴτ' οἴνῳ εἴτ' ὀξυκράτῳ. καὶ οὐδὲν θαυμαστόν ἐπὶ τοῦ καινοῦ σπόγγου, διασωζομένης ἔτι τῆς δυνά-

[11. *De spongia.*] Spongia uista acris est et digeren-
tis facultatis. Utebatur ea praeceptorum meorum quidam
ad sanguinis eruptiones, quae manuali opera indigent, in
quem usum semper eam paratam habebat ficcā et exare-
factā; quum vero res postularet, bitumine in primis im-
buebat, sin eo careret, pice. Porro admovebat eam parti-
bus sanguine profluentibus etiamnum ardentem, ut et crusta
parti induceretur, et ipsum spongiae uistae corpus ceu oper-
culum acciperet. Caeterum spongia nova non sicut lana
aut linamentum materia duntaxat est, quae humores irri-
gando excipiat, sed etiam manifeste deficcet. Id quod scies,
si ea sola utaris in vulnere cum aqua aut oxycrato aut vino
pro diversitate videlicet corporum, uti est ante dictum.
Glutinabit siquidem ea similiter atque medicamenta quae
vocant enaema. At si non nova sit, sed usui accommodata,
palam cognosces quantum a nova superetur, si vulneribus
eam imponas siue cum aqua siue cum oxycrato siue cum
vino. Nec mirum est, cum in spongia nova fervetur etiam-

Ed. Chart. XIII. [318.]

Ed. Baf. II. (152.)

μεως ἦν ἐκ τῆς θαλάττης εἶχε, ξηραίνεσθαι μετρίως τὰ σώματα. ταῦτα δὲ δύναται ποιεῖν, ὅταν ἔτι διασώζῃ τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης ὁσμὴν, ὡς ἐν γε τῷ χρόνῳ, καὶ μὴδέπω πρὸς χρῆσιν ἡγμένος ἦ, τὴν δ' ὁσμὴν ἀπόλλυσι καὶ ξηραίνειν ὁμοίως οὐ δύναται.

[ιβ'. Περὶ γάρου.] Γάρος δυνάμεώς ἐστι θερμῆς ἰκανῶς καὶ ξηρᾶς, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὰ σπηεδονώδη τῶν ἐλκῶν ἐχρήσαντό τινες αὐτῷ τῶν ἱατρῶν, ἐνιᾷσί τε τοῖς δυσεντερικοῖς τε καὶ ἰσχιαδικοῖς.

[ιγ'. Περὶ ἄλμης.] Ἄλμη τῶν ταραχηρῶν ἰχθύων ὁμοίως τῷ γάρῳ πρὸς τε τὰς σπηεδόνας ἀρμόζει καὶ πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσεντερίαν ἐνιεμένη, τῇ δὲ δριμύτητι τοὺς μὲν τὸ ἰσχίον ἐνοχλοῦντας χυμοὺς ἐπίσπᾷται καὶ διὰ τῶν ἐντέρων ἐκκενοῖ, τὰ δὲ σπηεδονώδη τῶν ἐλκῶν ἐν τῇ δυσεντερίᾳ περικλύζει τε καὶ ξηραίνει. μάλιστα δὲ τῇ τῶν ταραχηρῶν σιλούρῳ καὶ τῇ τῶν μαινίδων ἄλμῃ πρὸς τὰ τοιαῦτα κέχρηται τινες ἱατροί, καὶ ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῶν ἐν στόματι σπηεδονωδῶν ἐλκῶν ἐχρησάμεθα.

num ea quam a mari acceperit facultas modice corpora exiccandi. Atque haec quidem praestare potest, quum etiamnum servat maris odorem. Nam temporis spatio, etiam si nunquam usui accommodata sit, tamen et odorem maris amittit nec aequè deficcare potest.

[12. *De garo.*] Garus facultatem habet multum et calidam et siccam, ac proinde ex eo medici quidam ad ulcera usi sunt putrescentia, tum dysentericis ischiadicisque injiciunt.

[13. *De muria.*] Sallugo piscium salforum similiter garo et ad putredines accommodatur, et ad ischiadas dysenteriasque infunditur. Et acrimonia quidem humores coxam infestantes attrahit, ac proinde intestina evacuat. Putrescentia vero ulcera in dysenteria colluit atque deficcat. Maxime vero sallugine salforum filurorum et maenidum ad talia uti medici quidam assolent. Et nos sane ad ulcera in ore putrida accommodavimus.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΕΣΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

Ed. Chart. XIII. [319.]

Ed. Bas. II. (152.)

Κεφ. α'. Ὅτι μὲν οὐ μόνον τὸ θεραπευόμενον πάθος ἐνδείκνυται τὴν θεραπείαν, ἀλλ' ἢ τε τοῦ κάμνοντος κράσις ἢ τε τοῦ πάσχοντος μορίου φύσις οὐ μικρὸν συνενδείκνυται, δέδεικται πρόσθεν ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασιν, ὥσπερ γε καὶ ὅπως ἂν τις ἐκ τῶν ἀπλῶν φαρμάκων σύνθετον αὐτὸς ποιοῖ διὰ συντόμου μὲν ἐν ἐκείνοις, πλατύτερον δ' ἐν τοῖς πρὸ τούτου βιβλίοις ἐπὶ τὴν μεθό-

GALENI DE COMPOSITIONE MEDICAMENTORVM SECUNDVM LOCOS LIBER I.

Cap. I. Quod non solum is qui curatur affectus curationem ipsam indicet, sed quod tum ipsius aegri temperamentum tum affectae partis natura non parum indicent, antea in commentariis de medendi methodo est monstratum, quemadmodum etiam quomodo quis ex simplicibus medicamentis per se compositum aliquod faciat compendio quidem in illis, fusius in vero in septem libris ante hunc

Ed. Chart. XIII. [319, 320.]

Ed. Bas. II. (152.)

δον ἅπασαν ἐδήλωσα. νυνὶ δὲ τὰς καθ' ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος ἀρμοστιούσας δυνάμεις φαρμάκων, ὅπως ἂν τις αὐτός τε κατασκευάζοι μεθόδῳ καὶ ταῖς ὑπὸ τῶν ἐμπροσθεν ἰατρῶν εὐρημέναις ὁρθῶς χρῶτο, πρόκειται διελθεῖν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀρξαμένοις, ὥς καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἅπασιν ἔδοξεν. συμβαίνει δ' αὐτῇ τὰ μὲν πλεῖστα τῶν παθῶν κοινὰ τοῖς ἄλλοις πᾶσι μέρεσιν, τὸ δὲ τῶν τριχῶν πάθος ὀλίγοις κεκοινωνήται, διότι καὶ τὸ τετριχῶσθαι κατὰ πρῶτον λόγον οὐ πολλοῖς ὑπάρχει. γένεσις μὲν γὰρ ταῖς θριξίν, οἷαπερ ἡ τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων, ὥς ἐν τοῖς περὶ κρᾶσεων ὑπομνήμασιν ἐδείχθη. καθάπερ δὲ ἐν τούτοις τὰ μὲν κατὰ τέχνην καὶ προαίρεσιν τοῦ γεωργοῦ, τὰ δὲ κατὰ τὰς φυσικὰς αἰτίας γηγῶνται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς τῶν ζώων σώμασιν [320] ἀρούρα μὲν τινι πυροῦς ἢ κριθᾶς ἢ τι τῶν ἄλλων δημητρίων σπερμάτων ἐν αὐτῇ φυομένων ἐχούσῃ τῆς κεφαλῆς εἰκνίας, ταῖς δ' ἄλλαις πόαις ὅσαι κατὰ τὰνώτερα χωρία φύονται τῶν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι τριχῶν ὁμοίαν

item editis universalem methodum ostendimus. Nunc verò quomodo quis per se methodo medicamentorum facultates dirigat ad singulas corporis partes congruentes atque iis quae a prioribus medicis inventae sunt recte utatur, perecurrere propositum est, a capite initio facto, sicuti omnibus, qui nos praecesserunt est visum. Accidunt autem ipsi capiti plurimae affectiones cum reliquis omnibus partibus communes, verum capillorum affectionem cum paucis communem habet; propterea quod etiam pilosum esse ex primaria ratione haud multis inest. Generatio enim pilorum eadem est quae terrae nascentium, quemadmodum in libris de temperamentis est demonstratum. Quemadmodum autem in iis quaedam arte et arbitrio agricolae, quaedam vero naturalibus causis proveniunt, eodem modo et in animalium corporibus. Arvo enim cuiusdam triticum aut hordeum aut quidpiam caeterorum cerealium seminum in se orientium habenti caput assimilatur, aliis vero herbis pili, qui in superiori parte nascuntur, qui his qui sunt in toto corpore pilis similem

Ed. Chart. XIII. [320.]

Ed. Bas. II. (152.)

ἐχουσῶν τὴν γένεσιν. οὐ γὰρ κατὰ πρῶτον λόγον ἢ φύσιν αὐτὰς εἶωθε γεννᾶν, ἀλλὰ κατὰ τι συμβεβηκός. αἱ γὰρ μὴν κατὰ τε βλέφαρα καὶ τὰς ὀφρὺς ἐδείκνυντο χρεῖαν οὐ μικρὰν παρέχούσαι τοῖς ζώοις. αἱ δ' ἐπὶ τῶν γενείων τε καὶ τῶν αἰδοίων ἕνεκα μικροτέρων χρεῶν γεγονέναι δοκοῦσι, διὸ καὶ τὰ πάθη μάλιστα μὲν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς τε καὶ ταῖς ὀφρὺσιν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν θεραπείαν ἡμᾶς προτρέπει, δεύτερα δ' ἐπ' αὐτοῖς τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν, εἴτα γενείων τε καὶ αἰδοίων. ἔστι δὲ τὰ πάθη τῶν τριχῶν ἢ τε παντελὴς ἀπώλεια καὶ ἢ κατὰ χροάν ὑπαλλαγὴ, καθάπερ ἐν ταῖς καλουμέναις λεύκαις γίνεται, καὶ πρὸς τούτοις ἐν ἀλωπεκίαις τε καὶ ὀφιάσεσιν οὐ μικρὰ καὶ ἀπρεπὴς ἅμα βλάβη γίνεται τῶν τριχῶν. ἔνιοι μὲν οὖν ὑπέσχοντο καθάπερ ταύτας, οὕτω καὶ τὰς ἀρχομένας φαλακρώσεις κωλύειν ἀνέξθῃναι. εἰσὶ δ' οἱ τοῦτο μὲν ἀδύνατον εἶναι φασιν, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν ἀλωπεκιῶν τε καὶ ὀφιάσεων ἀφικόμενοι θεραπείαν ἔγραψαν φάρμακα δι' ὧν ἐπαγγέλλονται τελέως αὐτὰς ἰάσασθαι. καὶ δὴ καὶ χρώμενοι τοῖς γεγραμμένοις ὑπ' αὐτῶν

habent generationem, non enim secundum primam rationem, sed per accidens quoddam natura eos generare solet. At pili cum palpebrarum tum superciliorum non parvum usum animalibus exhibere ostendebantur, menti vero et pudendorum pili minoris utilitatis gratia producti videntur. Quapropter etiam affectiones pilorum in oculis et superciliis in primis nos ad sui curationem adhortantur; secundum vero locum capitis capillorum affectiones habent, deinde menti et pudendorum. Sunt autem pilorum affectiones perfecta perditio et coloris ipsorum alteratio, velut in vitilagine alba leuce appellata fieri consuevit. At haec etiam in alopeciiis et ophiassi non modicum atque indecorum detrimentum simul capillis accedit. Quidam igitur promiserunt veluti has, sic etiam incipientem calvicie se ne auferant prohibituos: sunt autem qui hoc impossibile esse dicant. Ad alopeciarum autem et ophiassis curationem accedentes pharmaca scripserunt, per quae perfectam ipsarum sanationem pollicentur. At vero plerique medici ex ipsorum usu

Ed. Chart. XIII. [320.]

Ed. Bas. II. (152. 153.)

φαρμάκοις οἱ πολλοὶ τῶν ἱατρῶν οὐ μόνον ἀποτυγχάνουσιν ἐνίοτε μέγας, ἀλλὰ καὶ βλάπτουσιν ἰσχυρῶς, ὡς ἀνίατον ἐργάζεσθαι τὴν διάθεσιν, ὅπερ αὐτοῖς συμβαίνει καὶ κατ' ἄλλα φάρμακα πολλὰ, χωρὶς μεθόδου χρωμένοις. ἐγὼ δ' ὅπερ Ἱπποκράτης ἐκέλευσεν, αἰεὶ πεπείραμαι πράττειν ἐπὶ τῶν τῆς τέχνης ἔργων, ὡς τὸ προσφερόμενον βοήθημα, καθάπερ ἐκείνος ἔγρα(153)ψεν, ὠφελεῖν ἢ μὴ βλάπτειν. ὅτι δ' ἡ χωρὶς μεθόδου τῶν φαρμάκων χρῆσις οὐ μόνον οὐδὲν ὀνύνησιν, ἀλλὰ καὶ βλάπτει πολλάκις, ἐνεστί σοι μαθεῖν ἐντεῦθεν· ἥδη γὰρ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου καιρὸς ἄρξασθαι.

Κεφ. β'. [Περὶ ἀλωπεκίας καὶ φαλακρώσεως καὶ ὀφίας-
σεως.] Καθάπερ τῶν φυτῶν ἕνια μὲν ὑγρότης ἐνδεία δια-
φθίρεται ξηραίνόμενα, τινὰ δ' ὑγροῖς ἀλλοτρίοις τῆς ἑαυ-
τῶν φύσεως ὁμιλοῦντα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ταῖς θριξίν
ἦτοι δι' ἐνδειαν ὑγρῶν, ὑφ' ὧν τρέφεσθαι πεφύκασιν, ἢ διὰ
φανλότητα φθίρεσθαι συμβαίνει. δι' ἐνδειαν μὲν ὑγρῶν ἡ
φαλάκρωσις γίγνεται, διὰ μοχθηρίαν δὲ χυμῶν ἀλωπεκία τε
καὶ ὀφίσις, ἐν μὲν γὰρ ἄμφω κατὰ γὰρ τὴν νοσώδη διάθεσιν

aliquando non solum successu longe frustrantur, sed etiam
vehementer nocent, ut affectio ipsa incurabilis reddatur,
quod sane ipsis etiam circa alia pharmaca contingit, quibus
citra methodi rationem utuntur. Ego vero id quod Hippo-
crates praecepit in artis operibus facere semper annitor:
nimirum ut quod auxilii loco adhibetur, velut ille scripsit,
juvet vel certe non noceat. Quod vero pharmacorum citra
methodum usus non solum non profit, sed frequenter etiam
obstet, hinc sane discere licet. Jam vero ordiendi quod pro-
posuimus tempus adest.

Cap. II. [De alopecia, calvitie et ophiasis.] Quem-
admodum plantae aliquae ob humoris inopiam reficcatae
corrumpuntur, aliquae vero ob humoris alieni ab ipsarum
natura commercium, eodem modo et capilli aut propter
humorum ex quibus nutriri consueverunt inopiam aut pro-
pter eorundem vitiationem accidit ut corrumpantur. Et
propter inopiam sane humorum calvities contingit, propter
vitiatos vero humores alopecia et ophiasis, unum quidem

Ed. Chart. XIII. [320. 321.]

Ed. Bas. II. (153.)

οὔσαι πάθος, ὀνόματα δ' ἐσχηκῦναι διαφέροντα παρὰ τὸ σχῆμα. παραπλήσιον γὰρ ὄφει τὸ βεβλαμμένον μέρος τῆς κεφαλῆς φαίνεται κατὰ τὰς ὀφιάσεις· αἱ δ' ἀλωπεκίαι διὰ τοῦτο, ὡς φασιν, οὕτως ὠνομάσθησαν, ὅτι συνεχῶς γίνονται ταῖς ἀλώπεξιν. ἡμεῖς δὲ διὰ τί μὲν ὠνομάσθησαν οὕτως οὐ ζητοῦμεν, ὅπως δὲ γίνονται ζητήσαντες ὑγρῶν μοχθηρῶν περιουσίαν αἰτίαν εὗρομεν. ὅποια δὲ ἐστὶ ταῦτα, διὰ τῆς χροιάς τοῦ τῆς κεφαλῆς δέρματος διαγνώσῃ. φαίνεται γὰρ ἐνίων μὲν ἐπὶ τὸ λευκότερον ἐκτρεπόμενον, ἐνίων δ' ἐπὶ τὸ μελάντερον ἢ ὠχρότερον, ὥστε καὶ κάθαρσιν πρῶτον ἐπ' αὐτῶν ἐργάσῃ τοῦ παντὸς σώματος, ἥτοι φλέγματος ἀγωγὸν δούε φάρμακον ἢ χολῆς ὠχρᾶς ἢ μελαίνης, [321] ἐκ τῆς χροιάς τεκμαιρόμενος τὸν πλεονάζοντα χυμὸν. ἐγὼ δ' αἰεὶ διὰ τῆς ἱερᾶς ἐκάθηρα, προσβαλὼν ἐνίοτε μὲν ἑλλεβόρον μέλανος, εἰ μελαγχολικώτερον ἐβουλόμην ἐκκαθᾶραι χυμὸν, ἐνίοτε δὲ σκαμμωνίας εἰ πικρόχολον. εἰ δὲ φλεγματικώτερον ἐπικρατεῖν ὑπέλαβον, οὐδὲν ἔμειξα. τοὺς γὰρ τοιούτους, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἢ διὰ τῆς κολοκυνθίδος ἱερὰ καθαι-

ambae secundum morbosam affectionem malum, nomina autem juxta figuram habentes diversa; serpenti enim similis laesa capitis pars in ophiâsi apparet, alopecias autem ob id appellatas ferunt, quod vulpibus frequenter accidunt. Nos autem propter quid sic appellari contigit non quaerimus, unde vero oriantur causam quaerentes, eam ipsam humorum vitiatorum redundantiam comperimus. Quales autem tandem sint corrupti humores ex colore cutis capitis cognoscas: aliquibus enim mutata albidior apparet, aliquibus nigrior aut pallidior. Quare in istis primum totius corporis purgationem adhibebis aut pharmaco pituitam ducente exhibito aut quod bilem pallidam aut nigram trahit, conjectura redundantis humoris ex colore cutis facta. Ego vero semper hieram purgavi, aliquando veratro nigro adjecto, ubi atrae bilis expurgare volui humorem, aliquando scammonia, si amara bilis purganda esset: si vero pituitosum exuperare conjecissem humorem, nihil admiscui. Tales enim, praefer- tim ex capite, hiera ex colocynthide purgare consuevit simul-

Ed. Chart. XIII. [321.]

Ed. Bas. II. (153.)

ρειν πέφυκεν ἅμα τῷ καὶ ἄλλους τινὰς χυμοὺς δηλονότι, καὶ μὴ προσλάβῃ σκαμμωνίας ἢ ἑλλεβόρου μέλανος ἢ ἐπιθύμου, καὶ τὰ διὰ τῆς ἀλόης δὲ καταπότια τὰ καὶ τῆς σκαμμωνίας καὶ τῆς κολοκυνθίδος ἔχοντα, χρησιμώτερα καθαίρειν πέφυκε τοὺς οὕτω διακειμένους. μετὰ δὲ τὴν τοῦ ὅλου σώματος κάθαρσιν ἀποφλεγματοῖσιν ἄμεινον, εἰδ' οὕτως χορησθαι τοῖς τοπικοῖς βοηθήμασιν, ὑπὲρ ὧν τῆς συνθέσεως ἔρῳν ἔρχομαι. χρὴ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων ἰᾶσθαι τὴν διάθεσιν, ἧς σύμπτωμά ἐστι κακώσεις τῶν τριχῶν. εἴπερ οὖν ἐστὶ τις κακοχυμία καθ' ἓνα τόπον ἡθροισμένη, σκοπὸς ἐστὶ τῆς ἰάσεως ἡ κένωσις ταύτης ὅτι τάχιστα, πρὶν εἰς τινα καχεξίαν ὑπ' αὐτῆς ἀχθῆναι τὸ δέρμα τηλικαύτην, ὥστε καὶ ἐκκενώσῃ τις αὐτοῦ τὴν κακοχυμίαν, ἐπιρροῆν τε παρασκευάσῃ χρηστὸν αἷμα καὶ διαφθεῖρεσθαι τοῦθ' ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ κατασκευασθείσης καχεξίας. εἴπερ οὖν ἐκκενᾶσαι πρόκειται τὴν ἐν τῷ δέρματι κακοχυμίαν, διαφορητικῶν φαρμάκων ἐστὶ χρεία, καίτοι τάχ' ἂν τις ἀντιρεῖ, τὸν κοινὸν σκοπὸν ἐπὶ πάντων παθῶν ὅσα δι'

que cum his etiam alios quosdam humores etiam si scammonia aut veratrum nigrum aut epithymum non assumpserit. Quin et ex aloë catapotia quae tum scammoniam tum colocynthidem admixtam habent, utiliter ita affectos purgare solent. Caeterum post totius corporis purgationem pituitam per os ducere praestat, deinde usque adeo affecto loco remedia admovenda, de quorum compositione dicere aggredior. Oportet enim velut in aliis, sic et in his affectioni mederi cuius symptoma est vitium capillorum. Si quidem igitur vitiatum humor circa unam locum fuerit collectus, scopus medendi erit ut his quam celerrime evacuetur, priusquam ab ipso cutis in quendam malum habitum deducatur, tantum ut etiam, si quis vitiatum ipsius humorem evacuet et boni sanguinis influxum praeparet, is adeo etiam a malo in ipsa habitu prius indueto corrumpatur. Si itaque vitiatum humorem in cute evacuare volueris, discussoriis pharmacis opus habebis. Atqui contradicet forsan aliquis, communem scopum in omnibus affectionibus quae ex influxu humorum

Ed. Chart. XIII. [321.]

Ed. Bas. II. (153.)

ἐπιφόρην ὑγρῶν γίνεται καταφρονεῖσθαι τε καὶ ἀνατρέπε-
σθαι νομίζων. ἀποκρούεσθαι γὰρ αὐτὰ προσήκειν φαμέν
ἐμψύχοντας τε καὶ στύφοντας τὸ μέρος, οὐχ ἔλκειν θερμαί-
νοντας, εἶναι δὲ τὰ διαφορητικά πάντα θερμὰ ταῖς δυνά-
μεσι. καὶ ἀληθῶς γε φησόμεν εἰρησθαι τὰντα. τὰς γὰρ ἀρ-
χομένας ὀφιάσεις ἢ ἀλωπεκίας κωλύειν αὐξάνεσθαι χρὴ τοῖς
τοιούτοις φαρμάκοις, οὐ μὴν ἤδη γέ πω καλεῖσθαι τὴν ἀρχὴν
αὐτῶν ἀλωπεκίαν ἢ ὀφίαν, ὥσπερ οὐδὲ ψώραν ἢ λέπραν
ἤδη τὴν ἐκ λειχήνος ἀρχομένην. ἐγὼ γοῦν, ὡς ἴστε, καὶ τὰς
ἤδη γεροντίας ἀλωπεκίας ἰασάμην ἐνίοτε καθάρσει μόνῃ μη-
δὲν ἐτι φάρμακον μετ' αὐτὴν προσάγαγών τῷ πεπονθότι
τόπῳ, προὔτραπην δ' ἐπὶ τῷ καὶ τούτου πλείονα πείραν
ἔχειν ἐκ τινος τοιαύτης συντυχίας. νεανίσκος τις εὐέκτης τε
καὶ γυμναστικός ἔσχεν ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ πάθος τοῦτο. συνή-
θης δ' ἦν ἡμῖν ἱκανῶς, ὥστε καὶ τὴν διαίταν αὐτοῦ γινώ-
σκειν, ἢ μηνῶν ἤδη τριῶν ἢ τεττάρων ἐκέχρητο, καθ' ἑκά-
στην σχεδὸν ἡμέραν ἐμπιπλάμενος μυκήτων. τοῦτον ἐκάθηρα
μόνῃ τῇ διὰ τῆς κολοκυνθίδος ἱερᾷ, δις ἐν ἡμέραις πέντε,

sunt, contemni ac subverti ratus repelli ipsos debere asse-
rens, partem refrigerando ac astringendo non attrahi calefa-
ciendo, esse autem discutientia medicamenta omnia facultate
calida. Et certe affirmamus nos quoque vere haec dicta
esse. Incipientes enim ophiales alopecias per hujusmodi
pharmaca prohibere oportet ne augeant, non tamen jam
principium ipforum alopeciam aut ophialem appellari, sicut
neque scabiem, neque lepram jam appellamus quae ex im-
petigine orditur. Ego itaque, quemadmodum nollis, etiam
jam factas alopecias aliquando purgatione sanavi, nullo am-
plius medicamento post ipsam ad locum affectum admoto.
Ut autem ampliorem ejus rei experientiam facerem ex ejus-
modi quopiam successu sum impulsus. Adolescens quispiam
bonae habitudinis et exercitiis assuetus hanc affectionem in
capite habebat, erat autem satis familiaris mihi, ut victus
rationem etiam ipsius qua jam per tres aut quatuor menses
usus erat, probe nossem, explebat enim se quotidie ferme
fungis. Hunc itaque sola hiera ex colocynthide purgavi his

Ed. Chart. XIII. [321. 322.]

Ed. Bas. II. (153.)

τὴν μὲν πρῶτην καθάρσιν ἐπὶ τέσσαρσι δραγμαῖς, τὴν δὲ δευ-
 τέραν ἐπὶ πέντε. πρὶν δὲ ἐπὶ τὰς καθάρσεις ταύτας ἔλθειν,
 ἔδωκα τῶν διὰ τῆς ἀλόης αὐτῷ καταποτίων ἑνδεκα, παραπλή-
 σιά πως ἑρεβίνθοις τὸ μέγεθος. ἔχει δὲ ταῦτα τῆς μὲν κολο-
 κυνθίδος ἓν μέρος, ἀλόης δὲ καὶ σκαμμωνίας ἑκατέρου δύο,
 τούτοις ἓν μέρος ἐγὼ μιγνύω χυλοῦ ἀψινθίου, πρότερον δὲ καὶ
 μαστίχης χίας ἔβαλον καὶ βδελλίον, οὕτω γὰρ ἐχρήτο Κόϊντος.
 ἀλλὰ διὰ τί περιεῖλον ὕστερον αὐτὰ λόγος ἕτερος, ὃν ἐν τοῖς
 περὶ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων συνθέσεως ἔρειν ἀναβάλλο-
 μαι. μέλλοντος οὖν μόνυ μετὰ τρεῖς ταύτας καθάρσεις ἀποφλε-
 γματίζειν τὸν ἄνθρωπον, εἴτα χρῆσασθαι τινὶ φαρμάκῳ κατὰ
 τοῦ πεπονθότος μορίου, συνέβη στείλασθαι αὐτὸν τινὰ ἀποδη-
 μίαν ἑξαφνίδιον, ἐν ἣ διαιτῶμενος εὐχύμοις [322] ἐδέσμευσεν,
 οἷς ἡκηκόει παρ' ἐμοῦ μεθ' ἡμέρας ὡς εἴκοσιν ὑπέστρεψεν ἐντε-
 θεραπευμένος τὸ περὶ τὰς τρίχας πάθος. ἐντεῦθεν οὖν ἄρμη-
 θείς ἐγὼ τὴν αὐτὴν θεραπείαν ἐφ' ἑτέρων ποιησάμενος ἀνέμει-
 να θεάσασθαι χωρὶς τῶν ἐπιτιθεμένων τῇ κεφαλῇ φαρμάκων

in quinque diebus, in prima sane purgatione quatuor ex
 ea drachmis, in secunda quinque exhibitis. Priusquam vero
 ad has purgationes pervenire, catapotia ex aloë undecim ei
 praeberi, ciceribus fere magnitudinem parem habentia. Habent
 autem catapotia haec colocynthidis partem, id est aloës et
 scammoniae utriusque partes ii, his ego unam partem succi
 absinthii misceo. Antea vero etiam mastichen Chiam et
 bdellium adjeci, hoc enim modo Quintus utebatur. Verum
 propter quid ea rejecerim postea alio sermone explicabitur,
 quem in compositionis purgantium pharmacorum libros
 reservo. Quum igitur post has tres purgationes homini pi-
 tuitam e capite deducere per apophlegmatismos vellem,
 atque deinde pharmacum quoddam ad affectam partem adhi-
 bere, contigit ipsum der repente in profectionem quandam
 ablegari, in qua cum boni succi cibis de quibus a me audie-
 rat uteretur, post dies forte viginti rediit, ab affectione circa
 capillos penitus curatus. Ex hoc sane successu incitatus
 ego, quum in aliis eandem curationem fecissem expectavi
 ut viderem quid citra pharmacorum ad caput adhibitionem

Ed. Chart. XIII. [322.]

Ed. Baf. II. (153.)

τὸ γενησόμενον. ἐθεραπεύθησαν οὖν πάντες οὕτως, οὐ μὴν ἐπὶ γε τῶν ἤδη κεχροτισμένων ἐπεχείρησα τῇ τοιαύτῃ πείρᾳ, δυσ-ἐκνηπτοὶ γὰρ ἐπὶ τούτων εἰσὶν οἱ ἐνιζηκότες ἰχώρες τῷ δέρματι. πολὺν δὲ μᾶλλον ἐφ' ὧν ἤδη καὶ αὐτὸ τὸ δέσμα καχεξίαν τινὰ ἔσχειν, οὐ χρὴ θαρσύνειν μόναις ταῖς καθάρσεσιν. ταῦτι μὲν οὖν ἀναγκαίως μοι προεῖρηται· περὶ δὲ τῶν ὠφελούντων τὸ πάθος φαρμάκων ἄρξομαι λέγειν ἤδη. κενωτικά μὲν οὖν εἶναι χρὴ πάντως αὐτὰ τοῦ λυποῦντος χυμοῦ, κενοῦν δ' οὐδὲν δύναται χωρὶς τοῦ διαφορητικῆν ἔχειν δύναμιν, ἔχειν δὲ αὐτὴν οὐ δύναται χωρὶς τοῦ θερμαίνειν, ἀλλ' ἂν μὲν τῶν πάντῃ θερμαίνοντων ἦ, καύσει τὸ δέσμα, καὶ χωρὶς δὲ τοῦ καίειν ἐν ἀρχῇ μὲν ὀνήσει γενναίως, ὑπερξήρανθ' ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τὸ δέσμα τῆς κεφαλῆς ἔσται τοιοῦτον ὅποιον οἱ φαλακροθέντες ἔχουσιν. οὐ μὴν οὐδ' ἀπλῶς χρὴ μετρίως εἶναι τὸ φάρμακον θερμὸν, ἐντὸς τῶν ὄρων ἦκον τοῦ προκειμένου σκοποῦ. καὶ γὰρ καὶ λεπτομερές εἶναι προσήκει αὐτὸ, μέχρι γε τοῦ βάρους καταδύεσθαι μέλλον, ἔξ οὗ ταῖς τῶν τριχῶν ῥίζαις ἢ τῆς γενέσεως ἀρχῇ, καὶ τῇ

effect fecuturum. Curati sunt itaque omnes hoc modo, tamen in jam inveteratis hujusmodi experientiae periculum feci. Difficulter enim eluuntur in his cuti admodum infidentes serofi humores, multo vero magis in iis quibus jam ipsa cutis ad malum habitum pervenit non est fidendum solis purgationibus. Atque haec quidam necessario praefatus sum. Caeterum de pharmacis affectioni huic commodis jam dicere incipiam. Evacuativa igitur omnino esse oportet ipsa affligentis humoris, verum evacuare nihil potest, quod non discutiendi vi sit praeditum, eam vero facultatem citra calefactionem habere non potest, sed si quidem ex vehementer calefacientium numero fuerit, cutem exuret, quod si vero non urat, in principio quidem praeclare juvabit, progressu vero temporis cuticula capitis super reficcata talis evadet, qualem in calvis videmus. Non tamen simpliciter moderate calidum esse pharmacum oportet, sed intra videlicet fines scopi propositi accedens. Nam et tenuium partium ipsum esse convenit, quod sane in altum sit progressurum, unde radices

Ed. Chart. XIII. [322.]

Ed. Basl. II. (153. 154.)

δυνάμει τοιοῦτον οἶον προεῖρηται πρὸς τὸ παχύτερον καὶ σκληρότερον εἶναι τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα καὶ διὰ τοῦτο φαρμάκου δεῖσθαι δραστικώτερον. εἴγε μὴν πρὸς τῷ διαφορεῖν τοὺς μοχθηροὺς χυμοὺς ἐπιτήδειον εἴη τὸ φάρμακον ἔλκειν αἷμα χρηστὸν, ὥσπερ ἡ θαψία, κάλλιστον ἂν εἴη τοῦτο. πολλῶ δ' οὔσης θερμότεράς τῆς θαψίας ἢ κατὰ τὴν τοῦ πάθους χρείαν, εἰκότως (154) ἂν τις αὐτὴν φυλαξάτω μόνην προσφέρειν. ἐλκώσεις τε γὰρ εἶωθεν ποιεῖν ἐν τῷ δέρματι καὶ πάντως γε φλεγμονώδη τινὰ οἰδήματα. διὰ τοῦτο οὖν ἐπὶ τὸ μινύειν αὐτῇ τινα παραγινόμεθα τῶν πραυνόντων τὴν σφοδρότητα. δύναται δὲ τοῦτο ποιῆσαι κηρώτῃ δι' ἐλαίου σκευασθεῖσα. λεπτομέρες δ' ἔστω τὸ ἐλαίον ὅποσον τὸ Σαβίνον ἐστίν, ἁμείνον δ' εἰ καὶ συμμέτρως εἴη παλαιόν. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ κίκινον ἐλαίον εἰς τοῦτο, φύσιν ἔξ ἀρχῆς ἔχον τοιαύτην ὅποιαν ἴσχει τὸ Σαβίνον παλαιούμενον. εἰ δὲ μὴδ' ἑτέρου τούτων εὐποροίης, τῶν γοῦν ἄλλων τῶν Ἑλληνικῶν ἐλαίων ὁτιοῦν, ἀνευ θαλλῶν ἐλαίας ἐσκευασμένον μινύναι καὶ μᾶλλον ἢ παλαιόν. εὐδὴλον οὖν ὅτι τὸ

capillorum generationis suae principium habent, et facultate qualem diximus praeditum, propter id quod crassior sit et durior capitis cutis et ob id medicamento opus habeat efficaciore. Itaque si supra hoc quod vitiatos humores discutiat, etiam idoneum sit ad bonum sanguinem attrahendum, velut est thapsia, optimum sane pharmacum est censendum. At vero quum thapsia longe calidior sit quam affectioni sit ex usu, merito ejus adhibitionem per se vitamus, excruciationes enim in cute excitare consuevit, et omnino phlegmonosa oedemata, quapropter necessario quaedam quae ejus vehementiam mitigent admiscemus. Id ipsum vero ceratum ex oleo apparatus praestare potest: sit autem tenuium partium oleum, quale est Sabinum, praestat item moderate esse vetustum. Ad hanc rem confert item oleum cicinum, quod mox ab initio ejusmodi naturam habet, quale praedictum est Sabinum inveteratum. Quod si neutrum horum ad manum sit, ex reliquis Graecis oleis citra olearum germina apparatus, quodcunque tandem admiscemus, praesertim si sit vetu-

Ed. Chart. XIII. [322, 323.]

Ed. Bas. II. (154.)

γε ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας ἢ Ἰσπανίας, ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάζειν
 ἐθέλοι, φεύκτεον τὸ τε ἐν μηδέπω πεπειρώων ἀκριβῶς τῶν
 ἐλαιῶν, ὃ καλοῦσιν ὠμοτριβές τε καὶ ὀμφάκινον· ἐχρησάμενη
 δὲ καὶ μόνη θαψία μίξει δαψιλοῦς ὕδατος, ἐκλίσας αὐτῆς
 τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως· ἐπίστασθαι δὲ χρὴ περὶ θαψίας
 τὸν χορησόμενον αὐτῇ μεγίστην εἶναι διαφορὰν τῆς προσφά-
 του πρὸς τὴν παλαιότεραν· ἐκλύεται γὰρ ἡ δύναμις ἱκανῶς
 τοῦ φαρμάκου μετ' ἐναντιόν, ἐν δὲ μᾶλλον εἰ δυοῖν ἐτῶν
 γένοιτο· τολμήσεις δ' ἂν τις εἰπεῖν ἄχρηστον αὐτὴν γίγνε-
 σθαι παντάπασιν εἰς τρίτην ἐκταθεῖσαν· ἐπιστάμενος οὖν
 ταῦτα, τὴν μίξιν τοῦ ὕδατος ἄνισον ἐργάζου, τῇ μὲν προσ-
 φάτω μίγνυς πάμπολυ καὶ διὰ τοῦτο πλεονακίς· ἐπιχοίωον
 ἐκάστης ἡμέρας, τῇ δ' ἀσθενεστέρα διὰ τὸν χρόνον ἔλαι-
 τον, ὡς καὶ προσμένειν ἐπιπλεῖον δύνασθαι διὰ τὸ πάχος
 καὶ μὴ ἀπορρεῖν αὐτίκα δι' ὑγρότητα· καὶ μέντοι καὶ σύν-
 θετον φάρμακον ποιῆς, ἔχον καὶ τῆς θαψίας, ὅποῖόν ἐστιν
 ὡς συνεχῶς ἐγὼ [323] χρᾶμαι, μίξεις οὐκ ἴσον ἀεὶ στα-

sum. Perspicuum itaque esse opinor oleum ex Iberia aut
 Hispania, aut quo modo cuiusque quis eam appellare velit, fu-
 giendum esse, itemque quod ex olivis nondum plene maturis
 apparatur, omotribes et omphacinum Graecis appellatum.
 Usus sum autem et sola thapsia vehementi ejus facultate larga
 aquae admixtione exoluta. Verum de thapsia qui ipsa uti-
 tur sciat, opus est maximam differentiam esse recentis ad
 vetustiore: vis enim hujus pharmaci post annum multum
 exolvitur, atque amplius adhuc post duos annos, auderet
 autem quispiam dicere, inutilem penitus ejus usum trien-
 nium progressae. Haec igitur haud ignorans imparem aquae
 modum admiscebis. Ad recentem enim plurimum aquae
 addes eamque saepe singulis diebus illines, ad eam vero quae
 per tempus imbecillior reddita est minus affundes, quo et ob
 crassitiem diutius adhaerere et propter liquiditatem non fla-
 tim defluere contingat. Quin et quum compositum pharma-
 cum paras, quod thapsiae admixtionem requirit, quale est
 quo ego assidue utor, non aequale semper pondus thapsiae

Ed. Chart. XIII. [523.]

Ed. Bas. II. (154.)

θμὸν τῆς θαψίας, ἀλλ' ὅσον τῷ χρόνῳ τῆς ἡλικίας προσ-
 ῆκει τοσοῦτον ἀυξήσεις· διορισθήσεται δ' ἀκριβέστερον ἐν
 περὶ τοῦδε μικρὸν ὕστερον, ὅταν ἐπὶ τὰ σύνθετα παρα-
 γένωμαι, διελθὼν πρότερον ὅσα τῶν ἀπλῶν φαρμάκων
 ἐστὶν οἰκεία τῷ πάθει τούτῳ. τῶν μὲν γὰρ ἰσχυρῶς θερ-
 μαινόντων ἐστὶν εὐφόρβιον, τῶν δ' αὐτάρκως τὸ δάφνι-
 νον εἶτ' οὖν ἔλαιόν· ἐστὶν εἴτε μύρον εἶδ' ὃ τι βούλει κα-
 λεῖν αὐτὸ, καὶ γὰρ καὶ τούτοις ὑπάρχει μετὰ τοῦ θερμαί-
 νειν τε καὶ διαφορεῖν ἐπισπᾶσθαι τι τοῦ αἵματος εἰς τὸν
 ὑπ' αὐτῶν θερμαινόμενον τόπον. ἐνεστι γοῦν αὐτοῖς χρῆ-
 σθαι καὶ καταμόνας, τὸ μὲν εὐφόρβιον ἐν ἔλαιῳ λειοῦντα,
 τῷ δαφνίνῳ δ' ἐπαλείφοντα μόνῳ χωρὶς ἑτέρου μίξεως.
 εἰ δ' εἰσπόρρῳτον φαίνοιτο, βραχὺ κηροῦ μιννύσθω. παμ-
 πόλλῳ δ' ὄντος θερμότερου τοῦ νέου εὐφορβίου, τῷ
 μὲν ἤδη δυοῖν ἢ τριῶν ἐτῶν ὄντι χρώμενος ἐμβαλεῖς ἔλαιον
 λίτρα μιᾷ Ῥωμαϊκῇ οὐγγίαν μίαν εὐφορβίου, ὅπερ ἐστὶ δω-
 δέκατον μέρος τοῦ ἔλαιου, τῷ δὲ νέῳ πεφεισμένῳ χρῆση
 βραχύτατον μιννὺς τὴν πρώτην ἢ καὶ κηροῦ προσεπεμβάλ-

admiscebis, sed quantum pro tempore aetatis ejus convenit,
 tantum ipsum pondus augebis. Caeterum de hac tota re
 paulo post diligentius, quum ad composita pervenero, differe-
 tur, ubi prius omnia simplicia pharmaca affectioni huic fami-
 liarior recensuero. Etenim ex his quae fortiter calefaciunt est
 euphorbium, quae autem sufficienter, laurinum sive oleum
 sive unguentum aut quocunque tandem nomine id appellare
 velis, nam et his una cum calefaciendi ac discutiendi facul-
 tate inest et facultas attrahendi sanguinem in locum ab ipsis
 calefactum. Licet igitur ipsis et per se uti, euphorbium
 quidem in oleo laevigando solvendove, laurino vero solo
 citra alterius admixtionem illinendo, si tamen minus flu-
 idum appareat, parum cerae addatur. Quum vero multo cali-
 dius sit recens euphorbium, si quidem eo quod duorum aut
 trium annorum est, uteris, ad libram unam Romanam olei
 euphorbii unciam unam injicies quae sane duodecima olei
 pars existit. Recenti vero euphorbio parce utaris quam
 minima ejus parte primum admixta, aut etiam cerae uncia

Ed. Chart. XIII. [323.]

Ed. Bas. II. (154.)

λων οὐγγίαν μίαν, ὥς θεάσασθαι πῶς ἐκθερμαίνει τὸν ἄνθρωπον. ἔξεσται γάρ σοι κατὰ τὴν δευτέραν χρῆσιν αὐθις ἐπεμβάλλειν, εἴτ' ἐλαίου βουληθείης εἴτε κηροῦ. παραπλησίως δὲ καὶ τῇ θαψίᾳ χρηστέον ἅπασί τε τοῖς ἰσχυροῖς φαρμάκοις. ἡ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦλαττον ἁμαρτία βλάβην οὐδεμίαν ἔχει, τὸ δὲ πλεον ἐνίοτε τραχύνει καὶ ἑλκοῖ τὸ δέρμα καὶ φλεγμονὴν ἐργάζεται. καὶ μέντοι καὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς, κατὰ τὰ σύνθετα φάρμακα γράφηται ποτε εὐφόρβιον ἢ θαψία, τὸν σταθμὸν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀκμαίων φαρμάκων, οὐ τῶν παλαιῶν ἀκούειν σε χρή. τὰ μὲν οὖν λίαν παλαιὰ φεύγειν προσήκει παντάπασιν οὐ μόνον ἐπὶ τούτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων φαρμάκων ὅσα χυλοὶ καὶ ὀποὶ καὶ ἄνθη καὶ φύλλα καὶ καρποὶ καὶ ῥίζαι καὶ σπέρματά ἐστιν, ὅποτε γε καὶ τὰ μεταλλιστὰ πολυχρόνια γενόμενα καταλύεται καὶ αὐτὰ ταῖς δυνάμεσιν. χρώμεθα δ' ἐνίοις φαρμάκοις ἐτᾶν εἰκοσιν οὖσιν ἢ τριάκοντα, διὰ τὸ μηδέπω παντελῆ τὴν παρακμὴν ἔχειν. ἄλλη γὰρ ἄλλου παρακμὴ τ' ἐστὶ καὶ ἀκμὴ καὶ ὥς ἂν εἴποι τις καὶ γῆρας. ἐνδείκνυται δὲ τὴν ἰδίαν

una insuper addita, quo videas quantum hominem calefaciat, licebit enim tibi, ubi rursus uti voles, denuo addere sive oleum sive ceram malis. Eodem modo etiam thapsia utendum est omnibusque fortibus medicamentis. Peccatum enim infra modum nullum detrimentum affert, supra vero aliquando exasperat, et exulcerat cutem inflammationemque suscitatur. Et sane ubi in sequentibus compositis pharmacis quandoque euphorbium aut thapsia scribatur, pondus ipsorum in vigore existentium, non veterum intelligere oportet. Valde enim vetusta omnino fugere oportet, non solum in his pharmacis, sed omnibus etiam aliis quae videlicet succi et liquores et flores et folia et fructus et radices et semina existunt, quando sane etiam metallica per longioris temporis situm et ipsa viribus infirmantur. Utimur tamen quibusdam pharmacis viginti aut etiam triginta annorum propterea quod nondum vergentem omnino habeant aetatem: alia enim aliam tum vigentem tum inclinatum aetatem habent, atque etiam, si ita dicere libeat, senectam. Unum-

Ed. Chart. XIII. [323.]

Ed. Bas. II. (154.)

ἀκμήν ἕκαστον τοῖς πολλάκις ἐωρακόσιν ἐξ ὁσμῆς καὶ γέν-
σεως, ἐνίοτε δὲ καὶ χροᾶς καὶ συστάσεως τῆς κατὰ πάχος.
ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων φαρμάκων ἡξίωσα μὴ
μόνον ὅτι θερμαίνει γινώσκειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πόσιν ἀπό-
στασιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τὰς ἀλωπεκίας ἀρμοζόντων
ἄξιω σε γινώσκειν ὅτι θερμότατον μὲν ἐστὶ τὸ εὐφόρβιον,
ἥττον δ' αὐτοῦ θερμὸν ἢ θαψία, μετὰ θαψίαν δὲ νᾶπύ τε
καὶ κάρδαμόν ἐστιν, καθ' ἕτερον δὲ τόπον ἢ λιμνῆτις, οὐδε-
νὸς τούτων δεύτερον. ὀνομάζεται δ' οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ
καὶ διτταῖς ἄλλαις προσηγορίαις ἀδάρκιον τε καὶ ἀδάρκη.
τούτων δ' ἐφεξῆς ἐστὶ θεῖόν τε καὶ ὁ τοῦ νίτρου ἀφρόν, αὐτό
τε τὸ μαλακὸν νίτρον καυθέν. ὀνομάζουσι δ' αὐτὸ
καὶ βερενικάριον, ὥσπερ γε καὶ τὸ λευκὸν ἀφρόνιτρον κοῦ-
φόν τε καὶ χαῦνον ὑπάρχον, οὐδεμίαν ἔχον ἐν ἑαυτῷ γέωδη
τραχύτητα, οἳ τ' ἐλλέβοροι ἀμφοτέροι καὶ τὸ τοῦ ἐνζώμου
σπέρμα καὶ τὸ δάφνινον εἴτε μύρον ἐθέλοις ὀνομάζειν εἴτ'
ἐλαιον αὐτὸ, καὶ πρὸς τούτοις ἀλκύνονα τὰ ἀμφοτέρα, κεκαυ-

quodque autem proprium vigorem iis qui ea saepe vide-
runt indicat, tum ex odore tum ex gustu, aliquando etiam
ex colore et secundum crassitiem compage. Quemadmo-
dum in aliis omnibus pharmacis non solum quod calefa-
ciant operae pretium est cognoscere, sed et quanta distan-
tia quantoque ordine id faciant. Sic item in iis quae
alopeciiis conferunt pharmacis nosse oportet, quod calidif-
simum quidem ex eis est euphorbium. Eo autem minus
calidum est thapsia, post thapsiam autem sinapi et nastur-
tium. Juxta alium autem modum limnitis nulli horum
secundum est: habet autem praeter hanc duas alias appel-
lationes, nam et adarcium et adarce vocatur. Post haec
succedunt sulphur et nitri spuma ipsamque nitrum molle
nsum et quod berenicarium appellatur, quemadmodum et
aphronitrum album leve ac laxum, quod nullam in se ter-
ream asperitatem habet. Deinde veratrum nitrumque et ern-
cae semen et laurinum sive oleum sive unguentum velis
appellare, ad haec alcyonium utrumque usum et non

Ed. Chart. XIII. [323. 324.]

Ed. Bas. II. (154.)

μένα τε καὶ ἄκανυστα, βελτίω δὲ τὰ κεκαυμένα. καὶ αἱ ῥίζαι δὲ τοῦ καλάμου καὶ ὁ φλοιὸς, ἄμφω καὶ ταῦτα καυθέντα. ἀλλὰ καὶ ὑγρὰ πίττα καὶ τὸ κέδρινον, ὅπερ ἔνιοι κεδρίαν ὀνομάζουσιν, ἢ τε τῶν μυῶν κόπρος ἄρκτου τε τὸ στέαρ, ἄμεινον δ' [324] εἰ παλαιότερον εἴη. καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ τῆς ὑαίνης, λεοντός τε καὶ παρδάλεως καὶ χηνὸς ἐπιτήδεια, καὶ πάνθ' ὅσα λεπτομερῇ ταῖς οὐσίαις ἐστίν, ὥς ἐτοίμως εἰς τὸ βάθος καταδύεσθαι τοῦ δέρματος, ἄχρι τῶν κατὰ τὰς τρίχας ῥιζῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πικρὰ τῶν ἀμυγδάλων, ὅλα κεκαυμένα, χρήσιμα καὶ λιβανωτὸς ἐν ὅξει δριμνύτῳ κατειργασμένος. ἄκουε δέ μου τὸ κατειργάσθαι ῥῆμα λεγόμενον, ὅταν ἡμέραις πλείουσιν καὶ μάλιστα ἐπὶ πλεον ἐν ἡλίῳ τριβηταί τι σὺν ὅξει δριμεῖ. τούτοις ἅπασιν τοῖς φαρμάκοις ἐνεστί χρῆσθαι, τοῖς μὲν ἰσχυροῖς κηρωτὴν ὑγρὰν मिγνύντα, τὰ δ' ἀσθενῇ δεικνόντα ἐλαίῳ διαφνίγω, καὶ τὰς μὲν κεκρονωσμένας καὶ δυσίατους τοῖς ἰσχυροῖς ἐξιώμενον, τὰς δ' ἀρχομένας καὶ μικρὰς τοῖς ἀσθενέσιν.

[Πρὸς ἀλωπεκίας σύνθετα.] Σύνθετα δὲ φάρμακα τὰ

ustum, praestat tamen ustum, et arundinis radices itemque cortex ambo usta. Quin et pix liquida et cedrinum, quod aliqui cedriam appellant, et murium sterco urisaeque adeps, praestat autem si vetustior extet. Quanquam etiam hyaenae leonisque ac pardalis ac anseris adipēs conveniunt, et quicumque tenuium partium substantiam habent, quo prompte in cutis profundum penetrare queant, atque ad radices usque capillorum pertingant. Sed et amygdalae amarae integrae ustae commode sunt, et thus aceto acerrimo confectum. Confectum autem intellige quum pluribus diebus et maxime ad solem diutius cum acri aceto sit contritum. His itaque omnibus pharmacis licet utaris ad fortia quidem cerato liquido addito, debilibus vero oleo laurino imbutis. Et inveteratas quidem ac difficile curabiles cum fortibus persanare conaberis, incipientes autem et parvas cum debilibus.

[Ad alopecias composita medicamenta.] Caeterum

Ed. Chart. XIII. [324.]

Ed. Bas. II. (154. 155.)

μὲν ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἰατρῶν, ὅσοι γε ἀξιόλογοι, μεγά-
λως ἐπηνημένα, τὰ δ' ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν διὰ μακρᾶς πείρας
βεβασανισμένα τὰ τοιαῦτά ἐστιν. 4. εὐφορβίου καὶ θαψίας
καὶ δαφνίνου, ἐκάστου < β'. θείου ἀπύρου καὶ ἑλλεβόρου
ἀνὰ < μίαν, ἂν τε μέλανος εὐπορῆς ἂν τε λευκοῦ. τού-
τοις δὲ μίγνυε κηροῦ < στ', δαφνίνῳ τήξας ἢ κικίνῳ ἢ
ἐλαίῳ παλαιῷ, καὶ χρῶ τούτῳ ὡς ἰσχυροτάτῳ φαρμάκῳ ἐπὶ
τῶν κεχροτισμένων καὶ δυσθεραπεύτων, τούτοις ἑμιξά ποτε
καὶ καρδάμου δραχμὴν μίαν ἢ ἄλκυονίδου κεκάνυμένου < α'.
ἄμεινον δ' εἰς ταῦτα τὸ σκληρότερον καὶ τραχύτερον. θα-
ψίας δὲ μὴ παρούσης, ἀντ' αὐτῆς τοσοῦτον σταθμὸν ἤτοι
καρδάμου σπέρματος ἢ εὐζώμου μικτέον ἐστὶν ἢ τὸ κάρδα-
μον. εἰ δὲ δάφνινον οὐκ ἔχεις καλόν, ὑγρὰν πίσσαν μίγνυε.
τῷ μὲν οὖν δαφνίνῳ πρὸς τὴν (155) ὑγρὰν πίτταν οὐ με-
γάλη ἢ ὑπεροχὴ, τῇ θαψίᾳ δὲ πρὸς ἄλλα μεγίστη. τὸ γὰρ
ἰσχυρότατον τῶν πρὸς τὸ πάθος ἐνεργῶς ποιούντων τοῦτο
τὸ φάρμακόν ἐστιν, ὅταν γε, ὡς ἔφη, δυσθεράπευτον ᾖ. τὰ

pharmaca composita quae partim a prioribus medicis qui
alicujus aestimationis fuerunt magnopere sunt laudata, par-
tim vero a nobis ipsis per longam experientiam sunt ex-
aminata ac probata, ejusmodi existunt. 4. Euphorbii tha-
psiae, laurini, singulorum 3 ij. sulphuris vivi, veratri
utriusque 3 j. neque refert albo, an nigro veratro quod
ad manum sit utaris. His admisce cerae 3vj. laurino aut ci-
cino aut veteri oleo praeeliquans, utereque hoc ut fortissimo
pharmaco ad inveteratas et aegre curabiles alopecias. His
etiam aliquando nasturtii 3 j. aut alcyonii usli 3 j.
admiscui. Praestat autem in hunc usum alcyonium quod
durius est et magis asperum. Quod si thapsia non adfit,
pro ipsa tantum pondus seminis nasturtii aut erucae ad-
des aut ipsam adeo nasturtium. Si vero laurinum non
habeas bonum, picem liquidam adde: laurinum namque
picem liquidam non multum excellit, thapsia vero reli-
quorum respectu maximum excessum habet. Hoc sane
pharmacum omnium quae ad hanc affectionem efficaciter
faciant fortissimum et valentissimum est, quando videli-

Ed. Chart. XIII. [324.]

Ed. Bas. II. (155.)

γὰρ μικρὰ καὶ ἀρχόμενα καὶ κάθαρσις ἴαται μόνη καὶ τῶν ἀπλῶν ὧν εἶπον ἕκαστον κεκαυμένον, ἀναλαμβάνόμενον ἥτοι θαφνίνῳ ἢ κεδρίνῳ ἢ πίττῃ ὑγρᾷ ἢ κικίνῳ, ἐλαίῳ παλαιῷ. ἔμιξα δέ ποτε καὶ μέλιτος ἀντὶ τῆς κηρωτῆς ἐλάττονος ὄγκῳ τε καὶ σταθμῷ, καὶ οὐδενὶ χεῖρον ἐγένετο τὸ φάρμακον. καὶ τὰ διὰ τῶν στεάτων δὲ συντιθέμενα, προσλαβόντα θαψίας ὀλίγον, ὀνύησιν καὶ μᾶλλον ὅταν αὐτοῖς μίξις ἀδάρκιον τε καὶ εὐφόρβιον. ἔστω δὲ τῶν μὲν στεάτων ἑκάστου μέρος ἓν, ὄντων τριῶν, λεοντίου, παρδαλείου καὶ ὑαίνης. εἰ δὲ μὴ παρείη τὸ τῆς ὑαίνης, ἀρκεῖ τοῖς παροῦσι δύο χορησθαι μίξαντα τὸ χήνειον. εἰ δὲ καὶ πάντ' ἔχοις τὰ τέτταρα, μιγνύναι πάντα, καὶ σὺν αὐτοῖς γε τὸ ἄρκτειον, εἰ ἔχοις καὶ τοῦτο. τῷ δ' ἕξ αἰτῶν ἡθροισμένῳ δωδέκατον ἀρκεῖ μίξαι μέρος θαψίας ἢ εὐφορβίου· εἰ δ' ἰσχυρότερον ἐθέλοις ποιῆσαι, ἀμφοτέρων ἅμα, τῇ πείρᾳ γὰρ καὶ ταῦτα κριθέντα τὰ φάρμακα τῶν ἐνεργῶν εὐρέθη· χάριν γὰρ τοῦ πλειόνων πείραν ἔχειν ἑκάστῳ τῶν αἰτούντων ἰατρῶν φί-

cet affectio, ut dicebam, aegre recipit curationem. Quae enim parva est et incipiens etiamnum, sola purgatione sanatur, et per singula quae recensui simplicia uita laurino aut cedrino aut liquida pice aut cicino vel veteri oleo excepta. Admiscui etiam aliquando mel pro cerato, minori tamen copia et pondere, neque ulla ex parte pejus evasit pharmacum. Quae vero etiam ex adipibus componuntur thapsiae pausillum assumentia profunt, praesertim si euphorbium et adarcium addatur. Sit autem adipis cujusque pars una; sunt enim tres, leonis, pardalii et hyaenae. Si vero hyaenae adeps non adsit, sufficit praesentibus reliquis duobus uti anserino admixto. Si vero omnes quatuor habeas, simul omnes miscebis addito insuper, si adsit, ursino. Ad totam vero eorum molem duodecimam thapsiae aut euphorbii partem addere satis est, aut, si omnino fortius facere velis, amborum simul addes, nam et per experientiam haec ipsa pharmaca efficacia sunt judicata. Plurimum enim experientiae habendae gratia petentibus subinde medicis a me amicis singulis aliud

Ed. Chart. XIII. [324. 325.]

Ed. Bas. II. (155.)

λων ἄλλο τι καὶ ἄλλο σχεδιάζων ἐδίδουν τῶν τῇ πείρᾳ κρι-
θέντων καὶ εὗρεθῇ τὰ πλεῖστα βέλτιστα. πρὸ πάντων δὲ
ἡμᾶς χρὴ μεμνησθαι τῆς κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν μεθόδου,
κοινῆς οὐσης ἐπὶ πάντων καὶ μάλιστα τῶν ἰσχυρῶν φαρμά-
κων, καὶ διὰ τοῦτό γε πολλάκις αὐτῆς ἀναμνησέω, διότι
μεγάλῃν ἔχει [325] δύναμιν. ὁ γὰρ ἐκάστῳ τῶν ἰσχυρῶν φαρ-
μάκων χρῶμενος ἐν ἀρχῇ μὲν αὐτὸ μαλακώτερον προσφε-
ρέτω, μίξει δὲ δηλονότι τῶν ἐκλυόντων τὴν δύναμιν, οἷα πέρ
ἔστιν ἔλαιόν τε καὶ κηρὸς καὶ τῶν ἁπλῶν ὅσα προείπομεν
ἀσθενῇ λιβανωτός τε καὶ καλάμου φλοιὸς καὶ ῥίζαι κεκαυ-
μέναι καὶ ἀμύγδαλα πικρὰ καὶ ὅσα τοιαῦτα. μετὰ δὲ τὴν
πρώτην χρῆσιν ὅταν ἐπὶ τὴν δευτέραν παραγίνηται, σκοπεῖ-
σθαι χρὴ τίνα παραλλαγὴν ἐν τῷ πεπονθότι μορίῳ τὸ προσ-
αχθὲν φάρμακον εἰργάσατο καὶ πρὸς ἐκείνην ἀποβλέποντας
ἦτοι πρᾶννεν αὐτοῦ τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως ἢ αὐξάνειν.
οἷον ἐπ' αὐτοῖ τοῦ νῦν προκειμένου πάθους ἀφελεῖν μὲν
χρὴ ξυρῶ τὰς τρίχας, ἀνατρίβειν δὲ τὸ πεπονθὸς δέρμα δι'

atque aliud eorum quae experientia cognita habui, ex tem-
pore digestum exhibui, et reperta sunt sane plurima ex eis
optime conducentia. Verum ante omnia vos methodi memi-
nisse oportet circa eorum usum quae communis in omnibus
praesertim fortibus pharmacis existit, quare etiam saepe ejus
mentionem facio, utpote in qua magna omnino vis sita est.
Qui enim singulis fortibus pharmacis utitur, in principio
quidem ipsa molliora adhibebit, admixtione videlicet eorum
quae vires ipsorum exolvunt, qualia sunt oleum et cera et
ex simplicibus quae diximus debilia, velut est thus et arun-
dinis cortex, ac radices exustae et amygdalae amarae et
quaecunque illius generis existunt. At vero post primum
usum cum jam secundo adhibere voles, intueri oportet qua-
lem alterationem in affecta particula prius admotum phar-
macum fecit, atque illius respectu aut vehementiam faculta-
tis ejus lenire aut augere. Velut in hac quam jam tracta-
mus affectione primum quidem capillos novacula tollere
oportet, deinde affectam cutem per linteolum neque aspe-

Ed. Chart. XIII. [325.]

Ed. Bas. II. (155.)

ὀθόνης μήτε πάνυ τραχείας μήτε μαλακῆς, ὁρῶντα πόσον
 ξεύθους τούτῳ προσέρχεται μετὰ τοιαύτης κινήσεως καὶ ἀνα-
 τρήσεως. ἔσται γάρ σοι τοῦτο πρὸς τὴν τῆς ἰάσεως ἐλπίδα
 χρήσιμον, εἰ μὲν ἐπ' ὀλίγαις ἀνατρήσεσιν ἐρυθραῖνοιτο, με-
 τρίαν ἡγούμενος τὴν διάθεσιν, εἰ δ' ἐπὶ πολλαῖς, χαλεπωτέ-
 ραν, ὥς ἐνιά γε δέρματα, καὶ ἐπὶ πολὺ τρίβης, οὐκ ἐρυ-
 θραίνεται. πρόδηλον οὖν ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶ χαλεπώτατα,
 καθάπερ τὰ ῥαδίως ἐρυθραίνόμενα πραότατα, τὰ δ' ἐν τῷ
 μεταξὺ τούτων ἅπαντα κατὰ τοσοῦτον ἀλλήλων διαφέροντα
 καθ' ὅσον ἦτοι τοῖς χειρίστοις ἢ τοῖς μετριωτάτοις πλησιάζ-
 ζει. ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τὸ πάρεργον εἰρησθῶ καίτοι γε
 οὐκ ὄντα πάρεργα. πάλιν δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀνελθὼν
 ἀναμνήσω σε τῆς ἐν τῇ χρήσει μεθόδου. μετὰ γὰρ τὴν πρῶ-
 τὴν προσφορὰν τοῦ δοκιμασθέντος φαρμάκου σκέπτεσθαι
 προσήκει πρῶτον μὲν εἰ καὶ πρὸ τῆς ἀνατρήσεως εὐχρού-
 στερον φανείη τὸ δέρμα, δεύτερον δὲ εἰ μετ' ὀλιγωτέρας ἀνα-
 τρήσεως ἢ πρόσθεν ἢ εἰ μετὰ τῆς ἴσης μὲν, ἀλλὰ μᾶλλον
 ἢ πρόσθεν ἐρυθρὸν γένοιτο. σκοπεῖσθαι δὲ πρὸ πάντων,

rum, neque molle nimis confricare, ac videre ad quantum
 ruborem per hujusmodi motionem ac confriktionem perve-
 nit. Hoc enim tibi ex usu ad spem curationis est futurum.
 Namque si per exiguas defrictiones rubefiat, moderatam
 affectionem opinaris; si vero per multas, graviolem, praefer-
 tim cum quaedam cuticulae, etiam si multum confrices, non
 rubefiant. Manifestum igitur est has omnium difficillime
 curari, sicut contra facillime quae facile rubescunt, quae
 vero inter has medio modo habent, tantum inter se diffe-
 runt, quantum vel ad pessimas vel moderatissimas accedunt.
 Atque haec quidem accessionis loco sint dicta, quanquam
 neque neglectui habenda. Rursus itaque ad id quod propo-
 situm erat reversus methodi te commonefaciam quam usus
 pharmacorum requirit. Post primam igitur pharmaci cujus
 usum elegeris adhibitionem intueri convenit primum quidem,
 an etiam ante confriktionem cutis coloratior appareat, deinde
 autem an cum pauciore quam prius frictione, aut cum aequali
 quidem, magis tamen quam prius rubicunda fiat. Prae om-

Ed. Chart. XIII. [325.]

Ed. Bas. II. (155.)

ὅταν ἰσχυρὰ προσενέγκῃς φάρμακα, μὴ τι περαιτέρω τοῦ προσ-
ήκοντος ἐκθερμαίνωιτο τὸ δέσμα, φανεῖται δὲ τοῦτο θεω-
μένῳ τέ σοι τὴν χροῶν αὐτοῦ καὶ τοὺς δακτύλους ἐπιβάλ-
λονται τῇ χροῖᾳ μὲν γὰρ ἔσται ξανθότερον, ἐπιβάλλονται δὲ
τοὺς δακτύλους θερμὸν ἱκανῶς φανεῖται. προσέχειν οὖν ἐπὶ
τοιούτων χροῇ, κίνδυνος γὰρ ἐπικανθῆναι τὸ δέσμα, δεύτε-
ρον ἢ τρίτον αὐτοῖς χρησαμένῳ. μεταβαίνειν οὖν ἐπὶ τι τῶν
μαλακωτέρων, ἢ τῷ μὲν αὐτῷ χρηστέον, ἀλλ' ἐκλύσαντα τὴν
δύναμιν αὐτοῦ μίξει κηρωτῆς ἢ στέατος ἢ ὑγρότητός τιος
ἐλαιώδους. χρῆσθαι δὲ καταβροχῇ δι' ἐλαίου γλυκέος θερ-
μοῦ καὶ ἄρτω ἐν καταπλάσματι, πυρίαις τε καὶ κατασχα-
σμοῖς καὶ σικύαις καὶ κηρωτῆς ἐπαλείψουσιν. χρονίσαντος δὲ
τοῦ πάθους καὶ συνεχέσι ξυρήσεσιν καὶ φοινιγμῷ διὰ νά-
πνος, ὡς προείρηται, καὶ ἀνατρίψουσιν ταῖς γεγραμμέναις
ταῖς ἑξῆς, ἐπιχοριόμενης πίσης ἢ κεδρίνου ἐλαίου καὶ μετὰ
τὴν ἀνάτριψιν κατασχασμοῖς. ἐνιοὶ δὲ βελόνας συνδήσαντες,
ὥστε τὰς ἀκμὰς ἔχειν ἐπὶ τὸ δέσμα, κατεκέντησαν ταύταις

nibus vero animadvertere oportet, ne in fortium pharmaco-
rum admotione cutis ultra quam convenit concalescat, id
quod tum ex colore ipsius tum digitorum tactu deprehendes,
colore namque flavior apparebit, et digitorum contactu
abunde calidam cognosces. Horum itaque animadversionem
habere oportet: periculum enim est iterum atque iterum
repetito eorum usu cutem exuri. Quare ad molliora trans-
eundum est, aut eodem utendum quidem, sed cerati aut
adipis aut liquoris ejusdem oleosi admixtione vi ipsius ex-
oluta. Utendum est et olei calidi dulcis irrigatione et cata-
plasmate ex pane fomentisque et scarificationibus ac cucur-
bitis et cerati illitione, *virium item refectrice dicta*. Caete-
rum perseverante affectione utendum est assidua rasura et
rubificatorio ex sinapi, velut est praedictum itemque frictio-
nibus praescriptis, et sequentibus diebus illita pice aut oleo
cedrino et post confrictionem scarificationibus. Quidam
vero aciculas colligantes hoc modo, ut aciem ad cutem ver-
gentem habeant, per ipsas cutem compungunt. Verum post

Ed. Chart. XIII. [325. 326.]

Ed. Bas. II. (155.)

αὐτὸ, μετὰ δὲ τὸν διὰ τῆς ἀνατρίψεως φοινιγμὸν καὶ τὸν κατασχασμὸν φαρμάκοις χοῆσθαι μετασυνκριτικοῖς· ἐπὶ πάντων δὲ κοινὸς σκοπὸς ἐν τῷ ἁέρι θερμῷ τὴν προσφορὰν ποιεῖσθαι τοῦ φαρμάκου, καὶ εἴ γε ἥλιον[326]μενον ἔχοις τι χωρίον, ἐν ἐκείνῳ μάλιστα χωρὶς αὔρας καταπνεύσης αὐτὸ, χειμῶνος δὲ κάλλιον ἐπὶ λουτρῷ χοῆσθαι τοῖς φαρμάκοις.

[Περὶ τῶν γεγραμμένων φαρμάκων συνθέτων ἐπὶ τοῦ τῆς ἀλωπεκίας πάθους τοῖς ἐμοῦ πρεσβυτέροις ἰατροῖς.]
 Ἡρας μὲν οὖν ἐν τῷ νάρθηκι κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν πρὸς ἀλωπεκίας. ἀλκνόνιον τὸ τραχύτερον, κανύσας καὶ λειοτριβήσας σὺν ἐλαίῳ κατάχρειε τὸν τόπον, μάλιστα ἐν λύχνῳ λαμβάνων τὸ ἐλαιον. αὕτη μὲν ἡ τοῦ Ἡρα γραφή. καὶ χοῆ γινώσκειν ἡμᾶς τὸ φάρμακον τοῦτο μέσον εἶναι τῇ δυνάμει καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς μέσας κατὰ μέγεθος ἀλωπεκίας ἰάσασθαι ἱκανόν. μέτριον μὲν γάρ ἐστι φάρμακον, εἰ καλὰ μὲν ῥίζαν ἢ φλοιὸν ἢ ἀμύγδαλα πικρὰ ἢ τι τῶν τοιούτων κανύσας ἐλαίῳ μίξαις, ἰσχυρὰ δὲ τὰ δι' εὐφορβίου καὶ θαπρίας

rubificationem per defrictionem inductam et post scarificationem pharmacis metaphyncriticis ex alto evocantibus utemur. In omnibus autem communis scopus hic sit, ut in aëre calido pharmacum ipsum adhibeamus et maxime si fieri possit in loco insolato, qui non habeat auram ipsum perflantem: hiemis autem tempore praestiterit in balneo his pharmacis uti.

[De pharmacis compositis ad alopeciae affectionem a senioribus medicis conscriptis.] Heras quidem igitur in ferula juxta dictionis seriem sic scripsit ad alopecias. Alcyonium quod asperius estustum ac cum oleo tritum ac laevigatum loco illinito. Sit autem oleum maxime ex lucernis acceptum. Haec quidem sunt Herae verba: verum nosse oportet medium esse viribus hoc pharmacum, et propterea ad medias magnitudine alopecias curandas sufficiens. Infirimum equidem pharmacum est, si calami radicem aut corticem aut amygdalas amaras aut ejus generis quippiamustum cum oleo commisceas. Fortia vero sunt quae ex euphorbio

Ed. Chart. XIII. [326.]

Ed. Bas. II. (155. 156.)

καὶ ἀδάρκης. ἐν τῷ μεταξὺ δ' αὐτῶν ἐστὶ τὸ κεκαυμένον
 ἄλκυνιον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο μετριώτερον μὲν ἐστὶν
 ἐλαίῳ μιχθὲν, ἰσχυρότερον δ' ὑγρᾷ πίσσῃ καὶ δαφνίνῳ.
 μίγνυται δὲ καὶ τοῖς εἰρημένοις στέασι. καὶ χρωμένῳ γέ τινα
 πρὸς τὸ πάθος ἀρκτεῖω στέατι μηδὲν ἀνύοντος αὐτοῦ συνε-
 βούλευσα μίξαι τὸ κεκαυμένον ἄλκυνιον, ὑφ' οὗ διὰ ταχέων
 ἐθεραπεύθη. τὸ δὲ τοῦ λύχνου ἔλαιον οὐ κατ' ἄλλον τινὰ
 λόγον ἐπιτήδειόν ἐστιν ἢ τῷ λεπτομερέστερον εἶναι τοῦ λοι-
 ποῦ. προσέρχεται δὲ τοῦτο αὐτῷ κατὰ τὴν οἶον ἔψησιν τὴν
 ἐν τῷ λύχνῳ καὶ γίγνεται τῷ τε παλαιῷ καὶ τῷ κικίνῳ πα-
 ραπλήσιον, ὥς εἰ καὶ ἄλλως ἐπὶ πυρὸς ἐθέλοις ἔλαιον θερ-
 μῆναι. καὶ γὰρ οὖν καὶ ὁ ῥύπος ὁ ἐπὶ ταῖς λυχναῖς γιγνό-
 μενος ἐοικὼς ὑγρῷ πηλῷ τοῖς ἐπὶ τῆς ἀγροικίας παρ' ἡμῖν,
 ἔγνωσται θεραπεύων τὰ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐν τοῖς ποσὶ δα-
 κτύλων ἔλκη, συνεχῶς αὐτοῖς γιγνόμενα δι' ἀλουσίαν τε καὶ
 ἀμέλειαν τοῦ διανίξιν αὐτὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν. τούτῳ
 τοῖνυν αὐτῷ τῷ ῥύπῳ πηλώδει συνεβούλευσά τινα τῶν
 ἀγροίκων ξύσαντι τὴν ἄλωπεκιαν, ἣν (156) ἔδειξέ μοι, κατα-

et thapsia et adarce apparentur. In medio vero istorum
 est alcyonium ustum, sed et ipsum moderatius redditur
 oleo admixto, fortius vero liquida pice aut laurino affuso.
 Miscetur item praedictis adipibus. Et sane ego cuidam, qui
 ad hanc affectionem urfino adipe usus erat, nec quicquam
 profecerat, alcyonium admiscere consului, a quo postea
 brevi sanus evasit. Caeterum oleum lucernarum non ob
 aliam rationem aptum est, quam quod magis tenuium par-
 tium existit, id quod ipsi ex lucerna, in qua veluti coqui-
 tur, accedit fitque tum veteri tum cicino adsimile, veluti si
 etiam alias ad ignem oleum velis calefacere. Itaque et sor-
 des, quae in lucernis liquido into similes gignuntur, iis qui
 apud nos ruri degunt cognitae sunt, ad ulcera in medio
 digitorum pedum curanda efficaces: quae ulcera frequenter
 illis oboriuntur propter illuviem et negligentiam perluendi
 eos singulis diebus. His itaque sordibus lutosis consului
 cuidam agresli alopeciam, ubi prius rasisset, quam mihi
 ostenderat, illinire simulque frequenti abrasione uti: qui

Ed. Chart. XIII. [326. 327.]

Ed. Bas. II. (156.)

χοίεσθαι μετὰ τοῦ ξυροῦ τὸν τόπον συνεχῶς, ἐκθεραπευθεὶς δὲ ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἄλλους ἐπεχείρησεν οὕτως ἰᾶσθαι, νομίσας ἅπασαν ἀλωπεκίαν ὑπὸ τοῦ φαρμάκου τούτου δύνασθαι θεραπεύεσθαι. ἐγὼ δὲ μετρίαν αὐτοῦ τὴν διάθεσιν θεασάμενος, ἤλπισα διὰ τοῦ ὑύπου θεραπευθῆσθαι.

[Ἐτερον τοῦ Ἡρα ἐπὶ παίδων ἀριότιον.] Ἐτερον δ' ἐξῆς τῷ προγεγραμμένῳ φαρμάκῳ ὁ Ἡρας ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. 4 εὐζώμου σπέρματος μέρος ἓν, καρδάμου μέρος α'. νίτρου μέρος α'. ἐν ἐνίοις δὲ ἀντιγράφοις ἀπλῶς γέγραπται 4 εὐζώμου μέρος ἓν, καρδάμου μέρος ἓν; νίτρου μέρος ἓν, λεάνας πίσσαν ὑγρὰν παράχει καὶ προανατρίβων τὸν τόπον ἐπίπλασσε. καὶ ὅταν ἄρῃς τὸ φάρμακον ἀπομάσσε τὸν τόπον σπόγγῳ ἐκ θερμοῦ, ἄραι δὲ δις τῆς ἡμέρας. [327] ἐνεργεῖ δὲ μάλιστα ἐπὶ τῶν παιδίων τοῦτο τὸ φάρμακον, ἰσχυρότερον μὲν γάρ ἐστι τοῦ προτέρου, κεχρονισμένην δὲ καὶ δυσθεραπευτον ἀλωπεκίαν οὐκ ἂν ἰάσαιτο. δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἡρας αὐτὸς προσγράψας. ἐνεργεῖν ἐπὶ παίδων αὐτὸ μάλιστα, τουτέστιν ἐπὶ σωμάτων μαλακῶν

sane ab ipsis perfanatus etiam alios tentavit hoc modo curare, utpote qui putaret omnem alopeciam ab hoc pharmaco posse curari. Verum ego quum moderatam ejus affectionem essem intuitus, speravi ipsum quidem per illas sordes sanitatem consecuturum.

[Aliud compositum pharmacum Herae pueris aptum.] Aliud etiam deinceps pharmacum Heras post praescriptum, juxta seriem dictionis hoc modo scripsit. 4 seminis erucæ partem j, nasturtii partem j, nitri partem j. In aliquibus autem exemplaribus simpliciter scriptum est 4 erucæ partem j, nasturtii partem j, nitri partem j. contritis picem liquidam affunde et loco prius confricato impone: atque ubi abstuleris pharmacum, locum spongia calida imbuta extere. Auferes autem bis per diem et in pueris maxime efficax conspicitur hoc pharmacum: fortius enim est priore, verum inveteratam et aegre cedentem alopeciam non curaverit: quod ipsum etiam Heras indicat, qui in pueris ipsum maxime efficax adscripsit; hoc est in corporibus molli cute

Ed. Chart. XIII. [327.]

Ed. Bas. II. (156.)

ἔχοντων τὸ δέσμα. ῥαδίως γὰρ ἐκ τῶν τοιούτων οἱ μοχθηροὶ διαφοροῦνται χυμοί, παραπλήσιον δὲ δηλονότι οἱ εὐνοῦχοι καὶ αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὸ δέσμα τοῖς παιδίοις.

[Περὶ τῶν ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένων πρὸς ἀλωπεκίας.] Κρίτων δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν οὕτως ἔγραψεν. πρὸς δὲ τὰς λεγομένας ἀλωπεκίας, πάθος τριχῶν λυμαντικὸν καὶ κοινῶς δυσμορφίας ποιητικόν, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, ὡς Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν τοῖς λεπύροις κατακαύσας καὶ τρίψας μετ' ὄξους ἀναλάμβανε μικρὸν μέλιτος ἐπιβαλὼν, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως προανατρίβων τὸν πεπονθότα τόπον ὀθονίῳ καθαρῷ ἐπίχοιε συνεχῶς. ὠφελεῖ δὲ μάλιστα καὶ ἡ συνεχὴς ξύρησις, πρὸ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ φαρμάκου. ἄλλο ὃ Μόσχος ἐχοῖτο. ἐχίνων θαλασσίῳν τὰ ὄστρακα κατακαύσας καὶ ὕδατι ἀναλαβὼν ἐπιτίθει προανατρίβων τοὺς τόπους. ἐν τισὶν ἀντιγράφοις εὐρον οὐχ ὕδατι ἀλλὰ στέατι ἀρκτεῖω, ἀναλαμβάνομένης τῆς τῶν ἐχίνων σποδιάς, καὶ μᾶλλον οὕτως ἐμοὶ ἤρεσεν· ἔστι γὰρ ἐνεργέστερον. ἄλλο. καλάμου ῥίζας κατα-

praeditis. Ex hujuscemodi enim vitii humores facile discutiantur. Habent autem confimilem pueris cuticulam eunuchi et mulieres.

[De iis quae Crito ad alopecias conscripsit.] Crito vero in tertio libro eorum quae ad corporis ornatum pertinent sic scripsit. Ad affectionem alopeciam appellatam, quae capillos devastat et cutis deformitatem inducit, subscriptis compositionibus utendum est, ut Heraclides Tarentinus tradit. Amygdalas amaras cum corticibus uistas, ac tritas aceto excipe modico item affuso melle. Ufu vero expetente, loco per mundum linteolum praefricato assidue illine. Prodest autem maxime etiam assidua rasura, antequam pharmacum imponatur. Aliud quo Moschus usus est. Erinaceorum marinorum testas exuistas et aqua subactas locis praefrictis impone. In quibusdam exemplaribus non aqua, sed adipe ursino excipi debere erinaceorum cinerem reperi, quod mihi magis placuit: hoc enim modo efficacius redditur. Aliud. Calami radices uistas adipe ursino excipe

Ed. Chart. XIII. [327.]

Ed. Bas. II. (156.)

καύσας, ἀναλαβὼν στέατι ἀρκεῖω, οὕτως ἐπιτίθει. ἄλλο. θαψίας φλοιὸν τρίψας μετ' ὄξους ἐπιτίθει. ἄλλο. χαμαλέοντος ῥίζαν τρίψας ἐπιμελῶς μετὰ ὄξους ἐπιτίθει. ταῦτα προειπὼν ὁ Κρίτων ἐφεξῆς τάδε γράφει. χρονίζουσης δὲ τῆς διαθέσεως χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις· ἐνδεκνύμενος ἐκ τούτων τὰ προγεγραμμένα φάρμακα μετρίων εἶναι διαθέσεων ἰατικά. γράφει τοίνυν ἐφεξῆς καὶ τὰ πρὸς τὰς ἰσχυροτέρας διαθέσεις ἀρμόττοντα κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν οὕτως ἔχοντα.

[Περὶ τῶν ὑπὸ Ἡρακλείδου γεγραμμένων πρὸς ἀλωπεκίας χρονίας.] Πρὸς ἀλωπεκίας ὥς Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος. Ορεστίνου πρὸς τὰς κεχρονισμένας ἀλωπεκίας 4 μυνοχόδων. < β'. λιβανωτοῦ < β'. ὅξει δριμνύτω διαλύσας ἐπίχρει, προξυρῆσας τοὺς τόπους. ἄλλο. 4 ἐχίνων θαλασσίων σὺν ταῖς ὀστράκοις κεκαυμένων < β'. κηκίδων ὀμφαικίδων τὸ ἴσον, ἀμυγδαλῶν πικρῶν κεκαυμένων τὸ ἴσον. μυνοχόδων < α'. ὅξει διαλύσας καὶ τρίψας ἐπιμελῶς ἐπιτίθει. ἄλλο ὥς Ορεστίνος. 4 ἀρκεῖων τριγῶν κεκαυμένων, ἀδιάντου κεκαυμένου, καλάμου ῥιζῶν κεκαυμένων, συκῆς φύλ-

atque impone. *Aliud*. Thapsiae corticem tritum cum aceto imposito. *Aliud*. Chamaeleontis radicem cum aceto diligenter tritam imposito. Haec praefatus Criton deinceps ita scribit. Quod si vero perseveret affectio, subscriptis compositionibus utendum est. Quibus verbis plane indicat per praescripta medicamenta moderatas affectiones sanari. Itaque deinceps quae ad fortiores affectiones conducunt scribit, quae juxta seriem dictionis ipsius hoc modo habent.

[*De scriptis ab Heraclide ad alopecias inveteratas.*] Ad alopecias velut Heraclides Tarentinus tradit. Orestini ad alopecias inveteratas. 4 Muscerdae 3 ij, thuris 3 ij, aceto acerrimo dissoluta praerasis locis illine. *Aliud*. 4 Erinaceorum marinorum una cum testis exustorum 3 ij, gallarum acerbearum tantundem, amygdalarum amararum ustarum tantundem, muscerdae 3 j. aceto dissoluta et probe trita imposito. *Aliud*. *Orestini*. 4 Pilorum urfi ustorum, adiantiusti, radicum calami ustorum, foliorum fici ustorum, pani-

Ed. Chart. XIII. [327. 328.]

Ed. Bas. II. (156.)

λιων κεκαυμένων, κηλικίου ῥάκους κεκαυμένον ἐκάστου τὸ ἴσον ἀναλάμβανε στέατι ἀρκτεῖω καὶ κεδρία. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως πυρία, ἀνατρίβων τὸν τόπον συκῆς φύλλοις καὶ νίτρῳ ἀποσμήγων, κατὰχρει τῷ φαρμάκῳ καθ' ἡμέραν, ἐλκωθείσης δὲ τῆς ἐπιφανείας ἐπιτίθει κηρωτὴν διὰ λεκίδου καὶ πυρίων καὶ κριθίνων ἀλεύρων, χυλῷ προσφάτω ἐπίχρει. ἄλλο Ὀθωνος Σικελοῦ ἐπιτετευγμένον. 4 βατράχων τῶν ὀμφοτάτων κεκαυμένων ἐν χυτρίδιω, τῆς σποδοῦ μέρος α'. μυσχόδων, ἐλλεβόρου λευκοῦ, καλάμου ῥίζης κεκαυμένης, πεπέρειως λευκοῦ, ἐκάστου τὸ ἴσον, ὅξει προσανάλαβε καὶ χρῶ προανατρίβων καὶ ἀποξυρῶν τὸν τόπον. ἄλλο. 4 ὀνύχων αἰγείων κεκαυμένων τῆς σποδοῦ, θαψίας χυλοῦ, ἀλκνονίου, μυσχόδων, ἀφρονίτρου, σμύρνης, πεπέρειως λευκοῦ, ζιγγιβέρεως, ἐκάστου τὸ ἴσον τρίψας ἐπιμελῶς ἀναλάμβανε αἰγεία χολῇ.

[328] [Περὶ τῶν ὑπὸ Κλεοπάτρας γεγραμμένων ἐν τῷ κοσμητικῷ.] Ἐν τῷ Κλεοπάτρας κοσμητικῷ πρὸς ἀλωπεκίας γέγραπται φάρμακα κατὰ τὴν αὐτῆς ἐκείνης λέξιν, ὧδέ πως ἔχουσιν. πρὸς ἀλωπεκίας. σανδαράχην λειώσας ἀναλάμβανε

culi cilicii uffi, singulorum aequales partes, adipe urfino et cedria excipe. Usus vero tempore loco foto et per fici folia confricto ac per nitrum exterso pharmacum quotidie illine. Cutis vero superficie exulcerata, ceratum ex ovi luteo impone et farinarum tritici, ac hordei succum recentem superline. *Aliud Othonis Siculi accommodatum.* 4. Cineris ranarum minimarum in ollula ustarum partem unam: muscerdae veratri albi, radice calami ustae, piperis albi, singulorum aequales portiones aceto excipe et ad praefrictum ac praerasum locum utere. *Aliud.* 4 Cineris ungularum caprinarum ustarum, succi thapsiae, alcyonii, muscerdae, spumae nitri, myrrhae, piperis albi, zingiberis, singulorum aequas partes probe tritas felle caprino excipe.

[De iis quae Cleopatra in libro eorum, quae ad corporis ornatum pertinent, scripsit.] In libro Cleopatrae de ornatu corporis ad alopecias descripta sunt pharmaca, quae juxta illius dictionis seriem hoc modo habent. *Ad Alopecias.* Sandaracham tritam largoque visco quercino

Ed. Chart. XIII. [328.]

Ed. Bas. II. (136.)

ἔξω δρυῖν, ὥς ὅτι πλείω καὶ προεκνιτρώσας, ἔμπλασσε εἰς ὀθόνιον καὶ ἐπιτίθει. ἐγὼ δὲ καὶ νίτρου ἀφρῶ προσέμιξα τὰ προειρημένα καὶ ἐνήργησεν καλῶς. ἄλλο. 4 σκίλλης < α'. ἑλλεβόρου λευκοῦ < α'. λεία ποιήσας σὺν ὄξει καὶ ξυρήσας καὶ προεκνιτρώσας κατάχριε. ἄλλο. 4 νάπυος < α'. καρδάμου < α'. λεία μετ' ὄξους ἐπιτίθει, προξυρήσας καὶ ἐκνιτρώσας τὸν τόπον, βέλτιον δὲ κατασκάζειν. ἄλλο. 4 φλοιοῦ καλάμου < δ'. ἀφρονίτρου < δ'. πίσση ὑγρᾷ ἀναλαβὼν χρᾶ. συνεχῶς δὲ ἐπιξύρα τὸν τόπον καὶ τάχιστα τριχοφυήσει, ἔτι δὲ καὶ προσανάτριβε ὀθονίῳ. ἄλλο. μῶν κεφαλὰς συναπόθλα ἀνατρίβων. ἄλλο. μνόχοδα λεία κατάχριε, ὀθονίῳ ἐφαιμάσας τὸν τόπον. ἄλλο. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν τοῖς λεπύροις κλύσας, τρέψον μετ' ὄξους καὶ μέλιτος καὶ τὸν τόπον ἐφαιμάσσων τῇ ἀνατρίψει κατάχριε. ποιεῖ δὲ τοῦτο συνεχῶς καὶ ἀναξύρα τὸν τόπον, καὶ ταχέως τρίχες ἀναβήσονται. ἄλλο. αὕτη ἡ δύναμις πασῶν ἐστὶ βελτίων, ποιοῦσα καὶ πρὸς ρεούσας τρίχας, σὺν ἐλαίῳ ἢ μύρῳ ἐνι-

exceptam et in linteolum inditam, loco per nitrum prius praeparato imposito. Ego vero etiam nitri spumam ad praedicta admiscui et egregie efficax pharmacum fuit. *Aliud.* 4 Scillae 3 j, veratri albi 3 j, ex aceto trita praerasis et nitro confictis illinito. *Aliud.* 4 Sinapis 3 j, nasturtii 3 j, trita ex aceto praerasis et nitro exterfis locis imposito. Praestat autem locum scarificare. *Aliud.* 4 Corticis calami 3 iij, spumae nitri 3, iij, pice liquida exceptis utere. Caeterum locum assidue radere oportet et cum linteolo conficere, sic enim quam celerrime pilos producet. *Aliud.* Muscarum capita contrita affrica. *Aliud.* Muscerdas tritas illine, loco prius per linteoli affricum subruento reddito. *Aliud.* Amygdalas amaras una cum corticibus exustas cum aceto et melle contere et loco per defrictionem subruento reddito illine, idque ipsum assidue facere perge: et locum novacula rade, sic enim capilli cito prodibunt. *Aliud.* Caeterum ea quae sequitur compositio omnes vi sua praecellit, faciens item ad profluvium capillorum cum aleo aut unguento dissoluta: facit et ad deci-

Ed. Chart. XIII. [328.]

Ed. Bas. II. (156. 157.)

μένη καὶ τοῖς ἐν ἀρχῇ μαδαριῶσιν ἢ εἰς φαλακρότητα ἐμπύ-
πτουσιν, ἔστι δὲ θαυμασίος. 24 μυῶν τῶν κατοικιδίων κε-
καυμένων, μέρος α'. ἀμπελίνου ῥάκους κεκαυμένου μέρος ἐν,
ἱππείων ὀδόντων κεκαυμένων μέρος ἐν, στέατος ἀρκτείου
μέρος ἐν, μυελοῦ ἐλαφείου μέρος α'. καλάμου φλοιοῦ μέρος
ἐν, ταῦτα ξηρὰ λειούσθω καὶ προσμιγεσθμένου μέλιτος ἱα-
νοῦ, ἕως ἂν σχῇ μέλιτος πάχος, τριβέσθω καὶ μιγνέσθω τὸ
στέαρ καὶ ὁ μυελὸς τακέντα, καὶ ἀποτιθέσθω εἰς πυξίδα
χαλκῆν τὸ φάρμακον καὶ ἀνατριβέσθω ἢ ἀλωπεκία, μέχρις
οὗ ἀνατριχοφυήσῃ. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ῥέουσαι τρίχες καθ'
ἡμέραν ὑποχρίεσθωσαν. καὶ τούτων τῶν φαρμάκων καὶ τῶν
ἐφεξῆς γραφησομένων οὐ χαλεπὸν διακρίναι τὰ τε δριμύτερα
καὶ ἰσχυρότερα καὶ τὰ μαλακώτερα καὶ ἀσθενέστερα, μειν-
μένους ὧν κατ' ἀρχὰς εἶπον. οὕτω γὰρ ὑπάρχει καὶ τὸ κε-
χρησθαι (157) καλῶς αὐτοῖς, ἐπὶ μὲν τῶν μετριωτέρων ἀλω-
πεκιῶν τοῖς μετριωτέροις, ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχυροτέρων τοῖς ἰσχυ-
ροτέροις, ὥσπερ γε καὶ πρὶ τῶν ἰσχυροτάτων τοῖς ἰσχυροτάτοις.

duos in principio palpebrarum pilos et in calviciem pro-
labentes, estque omnino admirabilis. 24 Murium domesti-
corum ustorum partem unam, panniculi ampelini usti par-
tem unam, dentium equinorum ustorum partem unam, adi-
pis ursini partem unam, medullae cervinae partem unam,
corticis calami partem unam. Haec omnia arida laevigentur
et sufficienti melle admixto ad crassitudinem mellis redi-
gantur, indeque adeps et medulla liquēfacta addantur: et
pharmacum ipsum in aeream pyxidem reponatur, ex eoque
alopecia donec capillos producat defricetur. Similiter autem
et proflui capilli quotidie ex eo illinantur. Porro inter haec
ipsa pharmaca itemque ea, quae deinceps describentur, non
difficile est dijudicare quae acriora ac fortiora rursusque
quae molliora et imbecilliora existant, modo quis ea, quae
in principio dixi in memoriam revocet. Ita enim et rectus
eorum usus continget, nimirum ad mediocres alopecias me-
diocribus adhibitis ad fortiores fortioribus: velut etiam ad
eas quae fortissimae sunt fortissima remedia admoventur.

Ed. Chart. XIII. [328. 329.]

Ed. Bas. II. (157.)

[Περὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ταῖς ἀλωπεκίαις χρησίμων.] Ἐγραψε καὶ Ἀρχιγένης ταῦτα τὰ φάρμακα πρὸς ἀλωπεκίας διὰ τῆσδε τῆς λέξεως. τὰς επιπολαίους ἀλωπεκίας ἐκνιτρώσας καὶ ὀθονίῳ ἐκμάζας περιστερεῶνι ἐν ἡλίῳ τριβέντι καὶ ὅξει διέντι, κατάχρει ἐκάνῳς ἢ ὁμοίως σμήζας σεύτλου φύλλα ἐπίθες, ἐπάνω δὲ ὑγρὸν ὀθόνιον, ἀφαίρει δὲ βρέχων τὸν τόπον. τὰς δὲ βαθείας ἀνάτριβε σὺν ὅξει, νίτρου βῶλῳ ἢ σηπίας ὀστράκῳ ἢ ἰχθύα ἢ συκῆς φύλλοις, μέχρις ἀναξασμοῦ, εἴτα ἀπομάζας τὸ αἷμα σεύτλον ἐν οἴνῳ ἐφθόν. ἐπίθες, [329] ἢ ἰσχάδας κεκαυμένας ἐν οἴνῳ ἢ φακοῦ ἄλευρον σὺν οἴνῳ κατάπλασσε ἢ φλυκταινώσας τὴν ἀλωπεκίαν βουπρήστει μετ' ὅξους ἢ βατραχίῳ ἢ ἄρου ῥίζῃ σὺν τινι τούτων κηρωτοειδὲς ποιήσας καὶ ἐπιθεῖς εἰς νύκτα, πρωὶ δ' ἀποσχάσας τὰς φλυκταίνας κατάπλασσε σκορόδῳ ἢ βουσελίῳ ἢ ἀνεμώνης φύλλοις, καλῶς ποιοῦσι μετὰ τὰς φλυκταινώσεις καὶ ἱππόκαμποι θαλάσσιοι καέντες καὶ ἐπιπασσόμενοι μετ' ὀλίγου χαλκάνθου, ὡμοῦ λείου ἢ ὑείων σιαγόνων

[*De iis quae Archigenes ad alopecias commoda medicamenta conscripsit.*] Archigenes item haec pharmaca ad alopecias hac verborum serie descripsit. Alopecias laeves et in superficie haerentes, nitro confricatas ac linteolo extensas, verbenaca in sole trita acetoque diluta largiter illine. Aut eodem modo extensis betae folia impone, insuperque linteolo humecto contege, aufer autem ea per loci humectationem. Caeterum in altum progressas cum aceto, nitri gleba aut sepiae piscis testa aut aspera squatinae cute aut fici foliis, usque ad dilanationem defrica, deinde deterfo sanguine, betam ex vino coctam impone aut caricas uistas cum vino, aut lentis farinam cum vino pro cataplasmate adhibe. Aut biprestii cum aceto aut ranunculo aut ari radice aut tali quopiam, in cerati formam redactis et per noctem impositis, bullas ex alopecia excita: mane vero bullas compunctas, allio aut buselino aut anemones foliis intege. Probe faciunt etiam post excitatas bullas hippocampi marini usti et cum modico atramento sutorio crudo trito insperfi: itemque ossa maxillarum suillarum usta.

Ed. Chart. XIII. [329.]

Ed. Basf. II. (157.)

ὅστ'α κεκαυμένα. ἄλλο. ἢ ξυρήσας καὶ σμήξας ἀφρονίτρω καὶ ἄλκυνόνῳ μετὰ δοιμείος ὄξους ἀνὰ τριβε, μέχρις ἂν αἱμάξη, εἴτα κατὰ χροίε καρύων Ποντικῶν κελύφεισιν κεκαυμένοις λεάνας μετὰ μέλιτος, θεράπευε δις τῆς ἡμέρας. τὸ πολὺ καθίστησιν ἐν ἡμέραις δέκα. ἢ μύας κατοικιδίους ἐν χίτρᾳ καύσας, λείους ἀναλαμβάνανε ἄξουγγίῳ καὶ προανατρίβων σκοροῶν τὰς ἄλωπεκίας ἐν σπληνίῳ ἐπιτίθει, καὶ τοῦτο καθ' ἡμέραν ποίει, μέχρις ἂν ἐκφυῶσιν τρίχεις. ἢ βατράχια τὰ μικτὰ ὁμοίως κατακαύσας τὴν τέφραν μετὰ πίσεως πολλάκις ἀνέξεσμένης, μέχρις ἂν παχεῖα γένηται, ἐπίχροι μῆτε προξυρῶν μῆτε προσμήχων. ἢ μυόχοδα καὶ λίβανον ἴσα σὺν ὄξει μέλιτος πάχος κατὰ χροίε προφοινίσσων, ἢ σὺν καξηρᾷ κεκαυμένα κατὰ χροίε μετ' ἐλαίου ὁμοίως λειώσας. ἢ ἐλλέβορον λευκόν, πέπερι, μυόχοδα προσμήξας καὶ καταξύσας, σὺν ὄξει κατὰ χροίε. ἢ ῥαφάνῳ καὶ κρομμύῳ, ἐπικαρσίως τμηθέντι ἀνατρίψας εὖ μάλα κατὰ χροίε. ἢ ἄλκυνόνῳ πεφοσμένῳ καὶ βάπτων τὸν δάκτυλον ἐν ἐλαίῳ τρίβε ἐπιμελῶς, μέχρις ἂν δηχθῇ, καὶ κατορθώσεις. ἢ ἄλκυνό-

Aliud. ubi deraferis et cum nitri spuma deterferis alcyonio, ex acri aceto confrica, donec sanguis emanet, dehinc ubi nucum avellanarum putamina usta ex melle laevigaveris, inunge, atque id bis in die facito. Sedat ac fistit eas ut plurimum in diebus decem. Aut mures domesticos in olla exustos tritosque axungia excipe et praefrictis cum allio alopeciis in splenio impone, idque donec capilli enascantur quotidie repete. Aut ranunculos parvos similiter exure, eorumque cinerem cum pice saepe ferverefacta usquequo crassa facta sit, illine, loco neque raso neque prius confricto. Aut muscerdas et thus aequali portione cum aceto ad mellis crassitudinem redacta, loco prius rubificato illine. Aut ficus aridas ustas cum oleo similiter illine, ubi prius laevigaveris. Aut veratrum album, aut piper, aut muscerdas praedeterfis, ac praerasis ex aceto illine. Aut raphano et caepis oblique concisis probe confricans illine. Aut alcyonium torrefactum cum digito oleo madefacto diligenter affrica, donec morsum percipiat, et correctam alopeciam emendabis. Aut alcyonium ad lucernam torrefactum, adi-

Ed. Chart. XIII. [329.]

Ed. Bas. II. (157.)

νιον πρὸς λύχνον φώξας καὶ στέαρ ἄρκτειον ὁμοίως τήξας, μίξον καὶ κατάχρει προσμήγων ἐν ἡλίῳ. ἢ προκεντήσας ὡς ἔθος, κατὰπλασσε κρομμύω λείῳ μετὰ μέλιτος. ἢ ῥαφάνου φλοιῷ ὁμοίως. ἢ κατασχάσας καλάμου ἐπιφάνειαν, ἣν Αἰγύπτιοι σιφθείριον καλοῦσι, κεκανυμένην πίσση ὑγρᾷ πρόσμιγε καὶ σπλήνιον ἐπιτίθει· λυέ τετράκις ἢ πεντάκις, εἴτα ἀποσμήξας ἄλλο σπλήνιον ἐπιτίθει. ἐνιοὶ νίτρον πρὸς τὸ δέκατον τῆς τέφρας μίσχουσι καὶ λίαν ὠφελῶσιν. ἢ λεπίδι στομῶματος μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου κατάχρει ὁμοίως. ἢ αἰλούρου ἢ κροκοδείλου κόπρον < στ'. νάπυος < δ. μετ' ὄξους δριμέος κατάχρει. ἢ κανθαρίδας κεκανυμένας πίσση ὑγρᾷ ἀναλαβὼν ὡς κηρωτὴν ὑγρὰν γενέσθαι, προαποσμήξας νίτρον ὀπτῶ καὶ ἐκμάξας ἐν σπληνίῳ, ἐπίθεις καὶ ἕα διανυκτερεῖν, πρωὶ δὲ ἄρας ἕα ξηρανθῆναι τὸν τόπον, μέχρις ἂν περιῶραγῇ. ὅταν δὲ ἀναστείλωσιν αἱ τρίχες, ξύρα συνεχῶς. ἢ κάρδαμον, οἱ δὲ πέπερι, μύροδοα, ἐλλέβορον λευκόν, ἴσα μετ' ὄξους κατάχρει ἢ αἰμάξας ἐπιπολῆς ἰχθῦα ἢ συ-

pemque urfinum similiter liquefactum, misce et praefrictis ad solem illine. Aut praepunctis pro more caepas tritas cum melle cataplasmatibus modo impone. Aut raphani corticem eodem modo. Aut facta scarificatione, arundinis corticem superiorem, quem Aegyptii siphtherium appellant, ustum cum pice liquida committe, spleniumque impone et quater aut quinquies solve: deinde exterge, ac aliud splenium impone. Quidam nitrum ad decimam cineris ipsius partem admiscent, valdeque ei confert. Aut squamam stomomatis cum aceto et oleo illine eodem modo. Aut felis, sive crocodili stercoris ℥ vj, sinapis ℥ iiij, cum aceto illine. Aut cantharidas ustas pice liquida exceptas ad cerati liquidi formam redige, praefrictisque ex nitro asso locis et exterfis, in splenio impone et per noctem sine, mane vero tolle, locumque exiccari permitte usquequo circumcirca rumpatur: ubi vero eruperint capilli, eos assidue rade. Aut nasturtium, vel ut alii piper, muscerdas, veratrum album, aequalibus portionibus ex aceto illine. Aut cum piscis corio, quale est squatinae, aut folio ficulneo, aut pumice

Ed. Chart. XIII. [329. 330.]

Ed. Bas. II. (157.)

κίνω φύλλω ἢ κισσῆρει λεία, ἀμύγδαλα πικρὰ καύσας μετ' ὀξύμελιτος κατάχριε. συνεχῶς δὲ τοῦτο ποιεῖ καὶ ξύρα, αὐξήσουσι γὰρ ταχέως. ἢ χελώνης θαλασσίας αἵματι κατάχριε, ἐπαινείται. ἢ ἵπποποτάμου δέρμα καύσας κατάχριε. ἢ καρύοις Ποντικοῖς κεκαυμένοις καὶ σταφίσιν ἀγρίαις σὺν σαφνίκῳ μύρῳ, τοῦτο γὰρ Ἀρχιγένης ἐπαινεῖ. ἢ μνόχοδα καὶ ἐλλέβορον κατάχριε λευκόν. ἢ καλάμου φλοιοῦ κεκαυμένου καὶ νίτρου ἐκάστου ἴσον, πίσσῃ ὑγρᾷ μαλαγμάτῳδες ποιεῖ. ἢ κάρνα πικρὰ σὺν τοῖς λεπύροις καύσας μετ' ὄξους ἢ μέλιτος, πυκνῶς κατάχριε προεκμάξας ὀθονίῳ καὶ ξύρα τὸν τόπον πυκνῶς. ἢ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος μετ' ὁποῦ τιθυμάλου ἀνάτριβε. [330] ἢ αἰλούρου ἀφοδεύματι ξηρῷ μετ' ὄξους ἢ ῥοός ◀ δ' ἢ β'. σινήπεως ◀ β' σὺν ὄξει δριμύτι κατάχριε. ἢ ἀμυγδαλοῖς πικροῖς καὶ κισσῆρει ἐπίχριε. Διονυσίδωρος δὲ ὁ ἰατρός, κάσσυμα καινὸν καίων μετ' ὄξους δριμύτος κατάχριε. ἄκρως δὲ ποιεῖ ἐπὶ τῶν χρονίων, εἰ θαψίας χυλὸν ἢ ῥίζαν ἀναλαβὼν κηρωτῇ ἐπιθεῖν τῷ τόπῳ μετὰ

laevi, superne alopecias cruentas facito, deinde amygdalas amaras uistas cum aceto mulso illinito, idque assidue facito ac radito, augescunt enim statim capilli. Aut testudinis marinae sanguinem illine, ex laudatissimis enim hic est. Aut hippopotami corium uistum illine. Aut nuces ponticas uistas et staphidas silvestres cum unguento laurino. Hoc enim ab Archigene laudatur. Aut muscerdas et veratrum album illinito. Aut corticis arundinis uistae et nitri aequas partes, cum pice liquida ad malagmatis formam redige. Aut nuces amaras una cum corticibus uistas ex aceto, aut melle frequenter illine, idque loco prius per linteolum exterso: post vero assidue radito. Aut ammoniacum thymiam cum succo tithymali affricato, aut felis sterus aridum ex aceto, aut rhois 3 iij. vel ij. sinapis 3 ij. cum acri aceto illine. Aut amygdalas amaras et pumicem illine. Dionysiodorus autem medicus, corium, inquit, novum uistum cum acri aceto illine. Egregie autem facit ad inveteratas alopecias, si thapsiae succum, aut radicem cerato exceptum loco im-

Ed. Chart. XIII. [330.]

Ed. Bas. II. (157.)

τοῦ μηδὲν ἄλλο προσαπεργάσασθαι. ἀφίσταται γὰρ ἡ ἄνω-
θεν ἐπιφάνεια καὶ ἰχωρροεῖ, ὑποφύονται τε αἱ τρίχες αὐτό-
ματοι. ὁρᾷς ὅπως καὶ ὁ Ἀρχιγένης ἐπαινεῖ τὸ διὰ τῆς θα-
ψίας, οὐ γὰρ ἂν εὐροῖς ἄμεινον αὐτοῦ φάρμακον. ἀνξάνε-
ται δ' ἡ πίστις τῶν ὠφελούντων καὶ τῆς συμφώνου ἰστο-
ρίας, καὶ διὰ τοῦτο καὶ γὰρ τὰ παρὰ τοῖς ἐμπείροις ἰατροῖς
φάρμακα γράφω πάντα.

[Περὶ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ἐν τῷ περὶ
ἀλωπείας βιβλίῳ.] Οὐ τοῦ νεωτέρου δηλονότι μέμνημαι νῦν
Ἀσκληπιάδου, τοῦ συνθέσεις φαρμάκων ἀξιολόγους ἐν πολ-
λοῖς γράψαντος βιβλίοις, ἀλλὰ τοῦ παλαιότερου τοῦ Βιθυ-
νοῦ. οὗτος τοίνυν ὁ Ἀσκληπιάδης σεμνύνεται θεραπείας
ἀγωγὴν εὐρηκέναι δι' ἧς ἰᾶσθαι φησιν πολλοὺς, ἀλωπείας
δυσθεραπεύτους ἔχοντας, πλεον δέ φησιν εἰς τὴν θεραπείαν
δύνασθαι τὴν ὅλην διαίταν ἢ τὰ φάρμακα· περὶ μὲν οὖν
τῆς διαίτης τάδε γράφει. ἀφεκτέον οὖν παντὸς οἴνου εἰς
τέλος, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. εὐδὴλον δ' ὅτι προείρηκεν
αὐτὸς τὰς αἰτίας, ἃς ἔξεστι βουλομένῳ μαθεῖν, ἀναγνόντι

posueris, etiam si nihil praeterea aliud facias: decedit enim
superna cutis et sanie serosa madet, capillique sua sponte
subnascuntur. Vides itaque quomodo Archigenes ex thapsia
pharmacum collaudet, neque enim aliud eo praestantius
reperias. Auget autem fidem commoditatis ejus consona
historia, quapropter et ego omnia, quae apud medicos ex-
pertos sunt medicamenta scribo.

[De iis quae Asclepiades in libro de Alopecia scri-
psit.] Non recentioris nunc mentionem facio Asclepiadae,
qui memorabiles sane pharmacorum compositiones in multis
libris conscripsit, sed vetustioris, Bithyni videlicet. Hic ita-
que Asclepiades curandi viam se reperisse gloriatur, per quam
multos curatu difficiles alopecias habentes sanatos dicit.
Verum plus ad curationem totam vivendi rationem valere
quam pharmaca ipsa tradit. De vivendi ratione itaque haec
scribit. Abstinentum itaque ab omni vino in totum, pro-
pter has ipsas causas. Manifestum vero est inde, ipsum antea
retulisse causas, quas si quis discere velit, ex libri ipsius

Ed. Chart. XIII. [330.]

Ed. Bas. II. (157.)

τὸ βιβλίον. εἴτ' ἐφεξῆς φησιν· ἀφεκτέον δὲ καὶ τοῦ λίαν ὑπερεμπίπλασθαι, κωλύει δὲ καὶ κρεῶν ἐσθίειν καὶ τυροῦ καὶ γάλακτος καὶ ὀσπρίων καὶ πάντων ἀπλῶς ὅσα δυνάμεις ἐν μικροῖς ὄγκοις ἔχει πολυτρόφους τε καὶ πνευματούσας, ἀλλὰ καὶ τὰ πολλὰ τῶν γυμνασίων κελεύει φεύγειν, ὥσπερ γε καὶ τὰ συνεχῇ λουτρὰ καὶ τοὺς πολλοὺς ἰδρῶτας. περὶ δὲ τῶν φαρμάκων τάδε γράφει κατὰ λέξιν. ἔστι δὲ τὸ μὲν πρῶτον σύγγραμμα τοιοῦτον. 4 ἀφρονίτρον μέρη δύο, ἀλὸς ἀμμωνιακοῦ μέρος ἓν, κεκαυμένα λεάναντες, ὅξει διέντες ἄς δριμυτάτῳ μέχρι τοῦ λαβεῖν γλοιοῦ πάχος, προκαταξυσθείσης τῆς ἀλωπεκίας κούφως, ὥστε δασυνθῆναι καὶ ἔναιμον γενέσθαι τὸν τόπον, μετρίως καταχρίοντες τὴν κεφαλὴν καὶ τρίψαντες μέχρι τοῦ συλλαβεῖν καὶ εἰς βάθος παρενεχθῆναι τὸ φάρμακον, καλῶς προκαταχρίσαντες ἡσυχάζειν ἑῶμεν ἕως δειλῆς. ἔπειτα τὸ αὐτὸ ποιήσαντες τῇ ἐσπέρᾳ καὶ τῇ ἑξῆς καὶ τῇ τρίτῃ παραπλησίως, μεγάλην παραλλαγὴν εὐρίσκομεν. ἴσταιται γὰρ ἡ νομὴ καὶ αἱ τρέχες καταψώμεναι καὶ μὴ διελκόμεναι μετὰ βίας ἀντείχοντο καὶ οὐκ ἀνεσπῶντο. ἔπειτα

lectione requirat. Deinde subjungit: Abstinentium etiam nimia repletionem. Prohibet autem et carniū esum et casei et lactis et leguminum omniumque simpliciter quae etiam exigua copia accepta vim habent, qua multum et nutrant et inslent. Quin et exercitia plurima fugere jubet, velut etiam assidue balnea et multas exudationes. Caeterum de pharmacis juxta seriem dictionis sic scribit. Est autem primum unguentum tale. 4 Spumae nitri partes duas, salis ammoniaci partem unam, usta trita acerrimoque aceto diluta, donec strigmentorum crassitudinem accipiant, praescalptae leviter alopeciae, quo densetur et cruentus reddatur locus, moderate illinimus, defricamusque donec caput ea concipiat et pharmacum in altum probe deferatur, atque ita quiescere usque ad crepusculum sinimus, postea ad vesperam idem repetentes similiterque sequenti ac tertia die magnam permutationem reperimus. Sistitur enim depassio et capilli dum raduntur, neque vi trahuntur, resistunt et non evelluntur. Deinde sequenti die ex aceto praefrictis

Ed. Chart. XIII. [330. 331.]

Ed. Bas. II. (157. 158.)

τῇ ἐξῆς ἐπανατρίψαντες ἐν ὄξει (158) καταπλάττομεν, μέχρι τοῦ φλυκταίνας ἐπαναστῆναι καὶ ἔλκωσιν ἐπιπόλαιον λαβεῖν τὸ δέρμα. παρασχάσαντες δὲ τὰς φλυκταίνας καὶ ἄχρῳ θυεῖν ἡμερῶν ὑποδεξάμενοι τὸ ὕδατῶδες, τὸ ἀπὸ τῶν ἐλκῶν ῥέον, ἐχρώμεθα πάλιν τῷ αὐτῷ συγχρίσματι, φειδόμενοι τῶν ἐλκωδῶν τόπων καὶ ὑπερβαίνοντες, αὐτοὺς δὲ τοὺς ὑγιεῖς λαμβάνοντες καὶ τούτους καταψῶντες ἡσυχάζειν ἐῶμεν ἕως δείλης. ἔπειτα τὸ αὐτὸ ποιήσαντες καὶ ἀνατρίβοντες ἐπὶ βραχὺ, μέχρις ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ ποιοῦντες ἡμερῶν, ἥδη που συνθεωροῦμεν ἀπὸ τῶν περάτων τῆς ἀλωπεκίας, οὐκ ἔτι λεπτὰς, καὶ χροῶδεις τρίχας ὡς ἔμπροσθεν, ἀλλ' ἐμβριθεύουσας, ἔπειτα κατὰ μικρὸν αἰὶ ταύτας ἐπιβαίνουσας τοῖς ἐπιλωμένοις, συνεκλεπούσας δὲ πάλιν τὰς λεπτὰς καὶ ἀσθενεῖς ὁμοίου τινὸς συμβαίνοντος τοῖς ἡλκωμένοις. [331] καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἐλκῶν ἀπὸ τοῦ πέρατος ἢ οὐλῇ τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσα τὸ ἔσχατον εἰς τὰ μέσα τοῦ ἔλκους ἀποτελευτᾷ, ἐπὶ τε τῆς ἀλωπεκίας τὰ πρὸς τῷ τετριχωμένῳ πρῶτα ἐξισχύει καὶ δασύνεται, τὰ δ' ἐν τοῖς μέσοις ὕστατα πάντων τριχο-

cataplasma apponimus, quoad bullae affurgant et cutis in superficie exulceretur. Bullas autem ubi diviserimus, atque ad duos dies aquositatem exceperimus, quae ab ipsis ulceribus prodit, inde rursus eodem unguento utimur, ulceratis tantum locis parcentes, eosque transgredientes. Sanos vero apprehendentes, eosque deradentes, usque ad crepusculum quiescere sinimus, quo idem repetentes multumque confricantes, usque ad septimum aut octavum id facere pergitur diem, quo sane tempore videmus jam ab extremis alopeciae non amplius tenues, ut ante, et lanuginosos prodire pilos, sed robustiores, postea paulatim etiam in partibus denudatis excrecente, vicissimque tenues et imbecilles deficientes. Contingitque simile quiddam quale in ulceratis videmus. In ulceribus enim cicatrix ab extremo initium faciens postremum in medio ulcere definit ac coit. Ita in alopecia partes pilosis vicinae primum convalescunt et densae pilis redduntur, quae vero in medio sitae sunt, omnium

Ed. Chart. XIII. [331.]

Ed. Bas. II. (158.)

φνεῖ. προκοπούσης μὲν οὖν τῆς θεραπείας οὕτως, οὐδὲν προσδεόμεθα φαρμάκων ἑτέρων, ἀλλ' ἐνὶ τούτῳ διὰ πλείονος αἰὲ χρόνου χρώμεθα καὶ ὑπῆκουεν ἐπεικῶς τὸ πάθος, εἰ μὴ παντελῶς εὐμεγέθης ἢ ψιλότης εἴη. τὸν δὲ μέσον χρόνον τῷ τε καταξυσμῷ τῷ διὰ τοῦ σμιλίου συνεχῶς ἐνηργοῦμεν, καὶ ἔστιν ὅτε τῇ ἀκμῇ τοῦ ὀξυβελούς ἐπικρούοντες τὸν χρώτα διὰ τῶν νυγμάτων αἱμάτων ἐκομισάμεθα σύμμετρον. ταῦτα προειπὼν ὁ Ἀσκληπιάδης αὐτοῖς ὀνόμασιν ἐφεξῆς ἀπεφήνατο περὶ ξυρήσεως ἐναντίως τοῖς ἄλλοις. οὐ γὰρ συνεχῶς, ἀλλ' ἐκ διαλειμάτων κελεύει ξυρᾶσθαι τὸ πεπονθὸς μόριον, ὅταν ἤδη μετρίως παχεῖται τρίχες ἐν αὐτῷ φύονται. τὰς δ' ἀρχομένας ἔτι καὶ λεπτὰς οὐκ ἄξιοι ξυρᾶν. μετὰ δὲ τὸν περὶ τῆς ξυρήσεως λόγον ἐφεξῆς γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. εἰ δὲ καταβραδύννοιο τῆς τριχώσεως, ἐπὶ τὰς ὑπογεγραμμένας δυνάμεις καταφεύγομεν, εἰσὶ δὲ τοιαῦτα τινες. ἐλίνου χερσαίου τὴν κεφαλὴν ἢ τὸ δέρμα κατακαύσας καὶ τρίψας λεῖον μέλιτι δεύσας ἐπίχρει. ἄλλο. ἵπποκάμπου θαλάσσιον καὶ νίτρου μικρὸν συγκατακαύσας καὶ στέαρ χήνειον

postremo pilos producant. Si itaque curatio hoc modo processerit, reliquis medicamentis nihil opus habebimus, sed uno hoc per multum tempus semper utimur, ceditque benigniter affectio, nisi omnino magna nuditas existat. Medio autem tempore scalpturam per acutum caelum assidue facimus. Aliquando etiam cuspide acuti speculi cute pertusa, per fissuras ipsas sanguinem moderate elicimus. Haec his verbis praefatus Asclepiades deinceps de rasura contra quam alii tradit: neque enim assidue, sed per intervalla affectam partem radere jubet, ubi jam mediocriter densi capilli in ea fuerint exorti, prodeuntes autem jam et adhuc tenues rasura non dignatur. Caeterum post rasurae factam mentionem deinceps haec verba scribit. Quod si vero remoretur capillorum exortus, ad subscriptas compositiones confugimus. Sunt autem tales. Erinacii terrestris caput, aut corium ustum tritum ac melle subactum illinito. *Aliud.* Hippocampum marinum et nitri parum simul exure

Ed. Chart. XIII. [331.]

Ed. Bas. II. (158.)

μίξας, κατάχριε προεκνιτρώσας τὸν τόπον. ἄλλο. θαψίαν ἐν ὕδατι δεύσας κατάχριε. ἄλλο. μυῶν τὰ διαχωρήματα μετ' ὄξους λειώσας κατάχριε. ἄλλο. καλάμου κυπρίου λαβὼν τὰ φύλλα καὶ κατακαύσας ἐπὶ κεραμίδος, ἔπειτα ῥητίνῃ πιτυίνῃ ὥς πλεῖστον τῆς τέφρας ἀναλαβὼν, ἐμπλάσσε καὶ προκατασχάσας τὴν ἀλωπείαν ἐπίθεις καὶ ἐπίδησον. ἢ τὸν φλοιὸν ἢ τὴν κόμην τῶν καλάμων ὡσαύτως σκεύασον, ἔτι δὲ καὶ νίτρου τῆς τέφρας τὸ ἴσον μίξας καὶ πίπτη ἀναλαβὼν χρῶ. ἔστι δὲ οὐκ ἄπρακτον, ἀλλ' ἱκανῶς ἐνεργοῦν. ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀσκληπιάδης μνημονεύει καὶ τῶν μυιῶν, ὥς κελεύει. θήρευσαντας ὥς πλείστας εὐθέως ἐνθλίβειν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν εἰς τὰ ἐψιλωμένα τῆς ἀλωπείας, καὶ μάλιστα, φησὶν, ἐπειδὴν ἐλκώσωμεν αὐτήν. καὶ γὰρ καὶ συμφέρει, φησὶ, τὸ ἀπὸ τῶν μυιῶν αἶμα παροξυνομένην τηλικαῦτα τοῖς διὰ τοῦ νίτρου καὶ τῶν ἄλῶν συντιθεμένοις φαρμάκοις, ὅφ' ὧν οὐ μόνον δάκνυσθαι φησιν αὐτάς, ἀλλὰ καὶ φλυκταινοῦσθαι.

[Περὶ τῶν ὑπὸ Σωρανοῦ γεγραμμένων πρὸς ἀλωπεκίας.]

Προειπὼν τίνα κατὰ τὴν ἰδίαν ἀγωγὴν μνημονεύσας τε καὶ

adipeque anserino admixto, loco nitro praeparato illine. *Aliud.* Thapsiam aqua maceratam illine. *Aliud.* Murium stercora cum aceto trita illine. *Aliud.* Calami Cyprii folia in olla exurito, deinde resina pinus cineris plurimum excipito et praescarificatae alopeciae imponito ac obligato. Aut corticem sive comam arundinum eodem modo praeparato, ampliusque nitri parem cineris modum admisceto et pice exceptis utitor. Est autem non invalidum, sed plurimum efficax. Post haec vero etiam muscarum Asclepiades meminit, jubens quam plurima ipsarum capita, mox ubi captae sunt, nudis alopeciae partibus affricari, atque id maxime, ubi alopecia fuerit exulcerata. Etenim confert, inquit, muscarum sanguinem irritata tunc per medicamenta, quae ex nitro atque sale componuntur, nimirum, inquit, cum non mordeant haec ipsa tantum, sed bullas etiam in eis excitent.

[De iis quae Soranus ad alopecias conscripsit.] Soranus autem cum praedixisset quaedam, quae juxta propriae

Ed. Chart. XIII. [331. 332.]

Ed. Bas. II. (158.)

τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων, ἐφεξῆς γράφει κατὰ
 λέξιν οὕτως. διὸ καὶ προσφάτου τυγχάνοντος αὐτοῦ συ-
 στολὴ τὸ πρῶτον ἀρμόσει, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπλοῦν τροφίον
 εὐχυλον καὶ καταβροχὴ δι' ἐλαίου γλυκέος θερμοῦ, καὶ ἄρτος
 ἐν καταπλάσμασι, πυρίαι τε καὶ καταξυσμοὶ καὶ σικύαι καὶ
 κηρωτὴ καὶ ἀνάληψις. χρονίσαντος δὲ συνεχῆς ξύρησις καὶ
 φοινιγμὸς διὰ νάπυος καὶ ἀνατρίψεως αἱ γεγραμμένοι, ταῖς
 ἐξῆς ἐπιχριομένης πίσεως ἢ κεδρίνου ἐλαίου, καὶ δι' ἀνατρί-
 ψεως τῆς διὰ φύλλων συκῆς ἢ κρομμύων ἢ ὀθονίου περιει-
 λημμένου τῷ λιχανῷ δακτύλῳ ἢ τῷ ἀντίχειρι καὶ μετὰ τὴν
 ἀνατριψιν κατασχασμοί. ἐνιοὶ δὲ βελόνας συνδήσαντες, ὥστε
 τὰς ἀκμὰς ὑφ' ἐν ἔχειν, κατεκέντησαν δι' αὐτῶν τὸ δέρμα,
 μετὰ δὲ τὸν διὰ τῆς ἀνατρίψεως φοινιγμὸν καὶ τὸν κατα-
 σχασμὸν φάρμακα μετασυγκριτικὰ ἐπίχριστα ἢ ἐπίπλαστα.
 [332] τοιαῦτα δὲ πολλὰ κατὰ μέρος ἐστί. καὶ γὰρ καὶ κρόμ-
 μνον λείον ἢ ῥαφάνου φλοιὸς ἐκάτερον μετὰ μέλιτος ἐπι-
 πλασσόμενον ἢ ἀφρονίτρου μέρος ἐν, ῥοῦ μέρη β'. καὶ ἄλλος

sectae ductum digessit meminissetque eorum, quae Asclepia-
 des scripsit, deinde sic hac verborum serie subtextit. Qua-
 propter ubi recens malum est, primum abstinencia proderit,
 deinde simplex exiguus cibus boni succi et irrigatio ex oleo
 dulci calido et panis in cataplasmate, fomentaque et scal-
 pturae et cucurbitae ac cerata. Vires item reparentur. In-
 veterata autem jam affectione assidua rasura et rubificatio ex
 sinapi et frictiones praescriptae, ita ut in sequentibus diebus
 picem superlinas, aut oleum cedrinum. Proderit item rubifi-
 catio ex affricu foliorum fici, aut caeparum aut linteoli Indici,
 aut pollicis obvoluti et post frictionem scarificationes. Qui-
 dam vero acus colligantes ita, ut cuspides ipsarum in eundem
 locum porrigantur, per ipsas et cutem compungunt. Cae-
 terum post rubificationem per defrictionem inductam post-
 que scarificationem pharmaca conveniunt metasyncritica,
 tum illita tum emplastri modo imposita. Ejusmodi autem
 multa particulatim existunt. Nam et caepe tritum et raphani
 cortex, utrumque cum melle emplastri more appositum va-
 let. Aut spumae nitri pars una, rhois partes duae, salis

Ed. Chart. XIII. [332.]

Ed. Bas. II. (158.)

ἀμμωνιακοῦ μέρος ἓν, κεκαυμένα καὶ λελειωμένα μετ' ὄξους
 δοιμούς, ἄχρι τοῦ λαβεῖν γλοισοῦ πάχος. γέγραπται δὲ καὶ
 ἄλλα πολλὰ, φησὶν, παρὰ τε Ἀσκληπιάδῃ καὶ Ἡρακλείδῃ
 τῷ Ταραντίνῳ καὶ Ἐλεφαντίδῃ καὶ Μοσχίωνι διὰ τοῦ κοσμη-
 τικοῦ, ἐξ ὧν ἔγραψε καὶ αὐτὸς τὰ θ' ὑπ' Ἀσκληπιόδου προ-
 γεγραμμένα καὶ ἄλλα τινὰ ὧν ἐφεξῆς μνημονεύσω. 4 ἄρ-
 κτείου στέατος μέρος ἓν, καλὰμον φύλλων κεκαυμένων τέ-
 φρας μέρος ἓν, σιδήρου στομάματος λεπίδα, ὅξει καὶ ἐλαίῳ
 μίξας παλαιῶν κατάχριε. ἄλλο. 4 αἰλούρου ἢ κροκοδείλου
 κόπρου < ἢ. νάπυος < δ'. μετ' ὄξους δοιμούς. ἄλλο. 4
 κριθῶν κεκαυμένων καὶ μυοχόδων ἴσον, μετ' ὄξους δοιμούς.
 ἄλλο. 4 κάρδαμον καὶ μυοχόδα καὶ ἐλλέβορον λευκὸν καὶ
 πέπερι, ἴσα μετ' ὄξους δοιμυτάτου. ἄλλο. νάπυ καὶ κάρδα-
 μον ἢ σφόνδυλιον καύσας καὶ λειώσας, ὅξει κατάχριε. ἄλλο.
 4 βατράχων κεκαυμένων < ἢ. κισσήρεως κεκαυμένης <
 ιβ'. ἐν ἄλλῳ ιε'. νάπυος < ἢ. νίτρον < δ'. καρύων κε-
 καυμένων < κδ'. ἄλλο. καὶ κηρωτὴ διὰ πεπέρεως καὶ πυ-
 ρέθρου καὶ ἀσβέστου καὶ μυρσίνου ἐλαίου. δεῖ δὲ καὶ

ammoniaci pars una, usta et cum acri aceto trita ad strig-
 mentorum crassitudinem redigantur. Scripta sunt et alia
 multa, inquit, apud Asclepiadem et Heraclidem Tarentinum,
 Elephantidemque ac Moschionem in libro de ornatu. Ex
 quibus sane et ipse ea, quae ex Asclepiade praescripta vi-
 disti, exscripsi et alia item quaedam, quorum deinceps men-
 tionem faciam. 4 Adipis urfini partem unam, cineris fo-
 liorum calami ustorum partem unam, squamae stomomatis
 ferri partem unam, aceto et oleo veteri subacta illine.
Aliud. 4 Stercoris felis aut crocodili 3 viij, sinapis 3
 iiij, ex acri aceto. *Aliud.* 4 Hordei usti et muscerdae
 par pondus ex acri aceto. *Aliud.* 4. Nasturtium et mu-
 scerdas, veratrum album, piper, aequali mensura ex acer-
 rimo aceto. *Aliud.* Sinapi et nasturtium aut spondylium,
 usta ac trita ex aceto illine. *Aliud.* 4 Ranarum ustarum
 3 xvij. pumicis usti 3 xij, alii xv. habent, sinapis 3
 viij. nitri 3 iiij, nucum ustarum 3 xxiiij. *Aliud.* Praestat
 et ceratum ex pipere, pyrethro, calce viva et oleo myrteo.

Ed. Chart. XIII. [332.]

Ed. Baf. II. (158.)

προανατρίβειν τὸ πεπονθὸς, ἥτοι δι' ἀλκυονίου κεκαυμένου
 ἄχρις ὅτου δηχθῇ, ἢ ἐκίνου θαλασσίου κεκαυμένου τῆς σπο-
 δοῦ ὀθονίῳ ἐνηλειμμένης, μέχρις ἂν ἐρευθος γένηται. ἄλλα
 φάρμακα ἐν χρήσει γεγονότα τὰ μὲν ἐμοί, τὰ δὲ τοῖς διδα-
 σκάλοις μου, τὰ δὲ φίλοις ἱατροῖς. προσμῖξας φοινῖξουσι
 κίσσηριν, προπυριάσας καὶ χρίσας θαψίας χυλῶ ἄχρις ἂν
 ἐπαρθῇ, εἶτα πυριάσας κηρωτῇ ῥοδίνῃ χρῶ. ἄλλο. 4 καλά-
 μου φύλλων καὶ ῥίζης αὐτῶν κεκαυμένων καὶ ἄρκτου τρι-
 χῶν καὶ ἀδιάντου καὶ στέατος ἄρκτείου καὶ πίσσης ὑγρᾶς
 καὶ τριχῶν αἰγείων κεκαυμένων καὶ κεδρίας, ἀπάντων ἴσων
 ὄντων ὀκτὼ καὶ οὕτως ἔγχεε τὰ τηκτὰ μετὰ τῶν ξηρῶν
 προαποσμῆχων. ἄλλο. συκῆς φύλλοις μετὰ ὄξους ἄχρι χροώ-
 δεις ἀναβῶσιν καὶ τότε βοτάνης τῆς λεγομένης στοιβῆς, χυλῶ
 κατάρχει. ἄλλο. βατράχους λεπτοὺς καύσας ἐπίπασον μετὰ
 πίσσης ὑγρᾶς χλιαρᾶς, εἶτα ἐπάρχει μῆτε προξυρῶν μῆτε προ-
 σμῆχων. ἄλλο. 4. ἀφρονίτρον < δ', μυῶν ἀφοδεύματος
 < β', καλάμου φλοιοῦ κεκαυμένου < β', πίσση ὑγρᾶ ἀνα-
 λαμβάνων, ποίει σπλήνιον καὶ προξυρῶν τὸν τόπον καὶ

Oportet autem et partem affectam praefricare, vel per al-
 cyonium ustum, donec morsum persentiscat, vel per eri-
 nacii marini usti cinerem linteolo involutum, donec locus
 rubefiat. Alia pharmaca, quae partim mihi, partim praecē-
 ptoribus meis, partim amicis medicis in usu fuerunt. Pu-
 mice rubificatorio praefricato, praefomentatoque et thapsiae
 succum donec cutis eleuetur, illinito, deindeque fomento
 adhibito cerato rosaceo utitor. *Aliud.* 4 Foliorum ac radi-
 cis calami ustorum, pilorum urfi, adianti, adipis ursini,
 picis liquidae, pilorum caprarum ustorum, cedriae, omnium
 octo par pondus accipe, liquidaque cum aridis commisce
 et praefrictis adhibe. *Aliud.* Fici folia cum aceto donec
 lanugo prodierit affrica, deinde vero herbae, quae stoebe
 appellatur, succum illine. *Aliud.* Ranas parvas uistas picis
 liquidae tepidae insperge, deinde neque praerasis neque
 praefrictis illine. *Aliud.* 4 Spumae nitri 3 iiij. stercoris
 muris 3 ij. corticis calami usti 3 ij, pice liquida excipito
 et splenium formato, idque praeraso ac cum nitro prae-

Ed. Chart. XIII. [332.]

Ed. Bas. II. (158. 159.)

προεννιτρῶν, ἐπιτίθει καὶ μὴ ἀφαίρει πρὸ δυεῖν ἢ τριῶν ἡμε-
ρῶν. ἄλλο. 4. νάπυος καὶ κόπρου αἰλούρου τὸ ἴσον ἑκα-
τέρου προσμήξας, τὸν τόπον κατὰχρει. ἄλλο. κατασχάσας
κατὰχρει σηπίας τῷ μέλανι ἢ πράσιον χλωρὸν τρίψας κατὰ-
χρει. (159.) ἄλλο. σφαιρίτιδος φύλλα πεφρυγμένα λειοτρίβει
μετ' ὄξους καὶ ἐπιτίθει, καλεῖται δὲ σφαιρίτις ἢ τὰ σφαιρία
φέρονσα κυπάρισσος. ἄλλο. κάρνα πικρὰ σὺν τοῖς λέμμα-
σιν κατακαύσας μετὰ μέλιτος καὶ ὄξους κατὰχρει προξυρή-
σας. ἄλλο. ἐρίνων θαλασσίων τὰ ὄστρακα κατακαύσας μετὰ
μέλιτος καὶ ὄξους προξυρήσας κατὰχρει. ἄλλο. ἀλκνονίου κε-
καυμένου καὶ μυνῶν ἀφοδεύματα μετὰ πράσου χυλοῦ κατὰ-
χρει. ἄλλο. 4. θαψίας ῥίζης < δ'. χαμαιλέοντος ῥίζης <
β'. ἀναλαμβάνει ἕω εἰργασμένῳ καὶ ἀναπλάσας ἐπιτίθει καὶ
ὅταν προερεθισθῇ, ἐξάρπαζε. ἄλλο. 4. καλάμου Ἑλληνικοῦ
φύλλων κεκαυμένων < δ'. μυοχόδων < β'. ἐρίνων κεκαυ-
μένων < α'. μετὰ ὄξους λεάνας κατὰχρει. ἄλλο. 4. ἁλὸς
ἀμμωνιακοῦ < α'. νίτρου < α'. φώξας ἀμφοτέρω καὶ δειύ-
σας ὄξει, κατὰχρει τρεῖς τῆς ἡμέρας προεννιτρῶσας τὸν τόπον.

parato loco imposito et ante biduum vel triduum non au-
fero. *Aliud.* 4. Sinapis et stercore felis æquas utriusque
partes loco prae-frecto illinito. *Aliud.* Scarificato ac sepiæ
atramentum illinito, aut marrubium viride tritum illinito
Aliud. Sphaeritidis folia torrefacta et cum aceto laevigata
imponito. Appellatur autem sphaeritis, cupressus, quæ
sphaeria producit. *Aliud.* Noces amaras una cum putamine
ustas praerasis ex aceto et melle illine. *Aliud.* Erinaceo-
rum marinorum testas ustas ex melle et aceto praerasis
illine. *Aliud.* Alcyonium ustum et murium, stercorea cum
porri succo illine. *Aliud.* 4. Radicis thapsiae 3 iij, ra-
dicis chamaeleontis 3 ij, visco probe subacto excipe, et
cataplasmatibus modo impone, quumque exacerbatus aeger
fuerit, adime. *Aliud.* 4. Foliorum calami graeci ustorum
3 iij, muscerdae 3 ij, erinaceorum ustorum 3j, cum
aceto trita illine. *Aliud.* 4. Salis ammoniaci 3j, nitri
3j, utrumque torrefacito, acetoque rigata ter in die illi-
nito, loco prius cum nitro praeparato. *Aliud.* 4. Amy-

Ed. Chart. XIII. [332. 333.]

Ed. Bas. II. (159.)

ἄλλο. 4 ἀμυγδαλῶν πικρῶν ὀπτῶν τριόβολον, κισσήρεως ὀβολοὺς [333] δύο, ἑλὸς ἀμμωνιακοῦ τριόβολον, ὁμοίως κατάχρει δι' ὅξους. ἄλλο. πέπερι, μυόχοδα, ἐλλέβορος λευκὸς ἴσα μετ' ὅξους καὶ ὀλίγου ἐλαίου κατάχρει. ἄλλο. στομώματος λεπίδα μετ' ὅξους καὶ ὀλίγου ἐλαίου κατάχρει. ἄλλο. προσερεθίσας τὸν τόπον διὰ κισσήρεως κατάχρει, μίξας θείου καὶ νίτρου ἀφροῦ καὶ ἀμμωνιακοῦ τὸ ἴσον ἐκάστου μετ' ὅξους. ἄλλο. 4 ἀλκυνίου δραχμὴν μίαν, θείου ἀπύρου < στ'. μυιῶν πεφωσμένων ὥστε ἀναξηραθῆναι κύανθον ἓνα, τὰς μυίας λέαινε ἰδίᾳ καὶ τὸ θεῖον, τὸ δὲ ἀλκυνιον ἐψησας ἐν ὕδατι συλλέαινε τοῖς ξηροῖς, παραχέον ἀνὰ μέρος χολῆς νέας καὶ ὅξους, ἕως γλοιῶδες γένηται, εἴτα ἀξουγγίαν τὴν ἀπὸ τῶν τροχῶν ξύσας καὶ ἐπὶ τῆς χειρὸς ἀναμαλάξας μίξον, ὡς ἐμπλαστρῶδες γενέσθαι καὶ προξηρῆσας τὴν ἀλωπεκίαν καὶ προφοινίξας, ἐπίχρει τῷ φαρμάκῳ θαρρῶν ὡς ἀρίστῳ. ἄλλο. προαποσμήξας τὸν τόπον, ὅξει διαβεβρεγμένον χόνδρον λειώσας καὶ προβαλὼν ὁποῦ Κυρηναϊκοῦ βραχὺ, κατάχρει. ἄλλο. προαποσμήξας τὸν τόπον καὶ κατασχάσας ἰσχάδας

gdalarum amararum tostarum obolos tres, pumicis obolos ij, salis ammoniaci obolos tres, similiter illine ex aceto.

Aliud. Piper, muscerdas, veratrum album, aequali pondere cum aceto et exiguo oleo illine. *Aliud.* Squamam stomatis cum aceto et modico oleo illine. *Aliud.* Locum per

pumicem proritato, et sulfuris, spumae nitri, ammoniaci, singulorum aequas partes mixtas cum aceto illinito. *Aliud.* 4.

Alcyonii 3j; sulfuris vivi 3vj, muscarum ad ariditatem torrefactarum cyathum unum, muscas per se terito, itemque sulfur, alcyonium vero aqua coctum una cum ficis laevigato, felle snillo ac aceto vicissim affusis usquequo strigmentosum reddatur. Deinde axungiam a rotis derafam et manu emollitam, ut emplastri forma fiat misceto et praerasa alopecia ac rubificata, pharmacum ut optimum confidenter illinito. *Aliud.* Locum ubi deterferis, alicamque

aceto irrigatam laevigaveris, addiderisque exiguum cyrenaicum liquorem, inunge. *Aliud.* Loco praefricato ac scarificato caricas affatas cum passo cataplasmatibus modo im-

Ed. Chart. XIII. [333.]

Ed. Bas. II. (159.)

ὁπτάς, μετὰ γλυκέος κατάπλασσε. ἄλλο. κατάχρει γλυκεῖ, εἴτα
 νάρθηκα κεκαυμένον κατάπλασσε. τὰ ἐφεξῆς γεγραμμένα δύο
 φάρμακα θαυμάσιά ἐστιν, τὴν λέξιν ἔχοντα τοῦ δότος αὐτὰ
 πρὸς ἀλωπεκίας φαλακρώσεις, ἀραιότητος τριχῶν δυσαλθεῖς,
 ἐπὶ κεφαλῆς, ἐπὶ γενείου, ἐπὶ ὀφρύων. 4 προβάτου τῶν τρι-
 χῶν γο α'. καλάμον ῥίζης γο σ'. πτέρωος σὺν τῇ ῥίζῃ γο
 γ'. S". λοιπίμου τῶν πωγῶνων γο γ', ἐρίων οἰσυνηρῶν ὥς
 ὅτι λιπαρωτάτων γο σ'. κεφαλᾶς μυιῶν ἀριθμῷ λσ'. μυίας
 ε' χωρὶς κεφαλῶν. πάντα εἰς καινὴν χύτραν ἐμβάλων ἐνθεῖς
 ἐν ἱπνῷ, εἴτα τὴν τέφραν αὐτῶν λείπει. προτετρίφθω δέ σοι
 ἐν οἴνῳ Ἀμιναιῷ λαδάνου γο α'. σμύρνης γο α'. καὶ προσ-
 ἐμβεβλήσθωσαν ἐλαίου παλαιοῦ γο β'. κεδρίνου γο α'. μα-
 λαβάθρου γο β'. εἴτα περιπάσας τὰ ξηρὰ ἀνελού, προανα-
 τρίψας δὲ ὀθονίῳ τὴν ἀλωπεκίαν, εἴτα κούφως κατακνίσας
 ἢ κρομμύῳ ἢ σκίλλῃ ἢ συκῆς φύλλῳ ἀναξύσας σχολαίως,
 ἐπύχρει ἀνατρίβων τὸ φάρμακον καὶ λουσάμενος ἐντόνῳ

ponito. *Aliud.* Passum illinito ac deinde ferulam ustam
 inspergito. Quae deinceps sequuntur duos pharmaca admi-
 ganda sunt, et verbis ejus qui ea prodidit inscripta ad
 alopecias, calviciem, raritatem capillorum aegre curabilem
 in capite, in mento ac superciliis. 4 Pilorum ovis unciam
 unam, radiceis calami uncias vi, filicis cum radice qua-
 drantem ac unciae dimidium, castanearum hispidi corticis
 quadrantem, lanarum succidarum quam pinguisimarum,
 sexuncem, capita muscarum numero xxxvj, muscas v ca-
 pitibus rejectis. Omnia in novam ollam indita in furnum
 mittito, deinde cinerem ipsorum terito. Sunt autem tibi
 in vino Aminaeo prius trita ladani ℥ j, myrrhae ℥ j, ad-
 jicianturque olei veteris ℥ ij, et cedrini ℥ j, malabathrini
 ℥ ij. deinde insperfis aridis tritis medicamentum sume, at-
 que ubi linteolo alopeciam praefricueris, deindeque aut
 caepa aut seilla vellicaveris, aut fici foliis lente excalpse-
 ris, pharmacum ipsum illitu affrica. Lotoque homini in
 sequentibus diebus locum intento linteolo valide confri-
 cato, contentus illitione usque ad menses duos. Quod si

Ed. Chart. XIII. [333.]

Ed. Bas. II. (159.)

ὀθονίῳ ξέων, ταῖς ἐχομέναις ἀρκυῶν ἐπιχρίων ἕως διμήνου, ἐπιμένων δὲ καὶ φαλακρῶσιν ἰάση.

[Πρὸς τοὺς παρ' ἡλικίαν φαλακρουμένους βοήθεια.] 2. Στέατος ταυρείου ἡλιωμένου λίτραν μίαν, ἀδάρκης γο α'. θαψίας χυλοῦ γο α'. S". οἱ δὲ γο S". σμύρνης καλῆς γο α'. πολυτρίχου λίτρας S". καλλιτρίχου λίτρας S". ὄνου μορίου λίτραν μίαν, σπληνὸς ὄνου λίτραν α'. λαδάνον τὸ ἴσον. τὸ λάδανον ἐγὼ βρέξας ἐν οἴνῳ βραχεῖ ἐλείψω τὸ στέαρ, τήξας ἐφ' ὕδατος ἀτμῶ, εἴτα τοῦ ὄνου τὸ μόριον ὁπτὸν ξύε, ἕως οἷ δαπανηθῇ. τὸν δὲ σπληνᾶ φρούγε σὺν τῷ καλλιτρίχῳ καὶ πολυτρίχῳ ἐν χύτρᾳ καινῇ καὶ κόψας τὰ κόπτα καὶ κοσμηήσας ἀναλάμβανε ἐν γλευκίνῳ ἢ Σαβίνῳ ἐλαίῳ χρῶ πρὸ βαλανείου προκτενίζων τὴν κεφαλὴν. εὐδηλον δ' ὅτι τὰ αὐτὰ φάρμακα καὶ πρὸς τὰς τῶν γενείων τείχας μὴ φερόμενας ἀρμόττει. ἄλλο. 4. τήλειος ξέστας δ'. λινοσπέρμου ξέστας β'. λαδάνου γο η'. ἀκακίας χυλοῦ γο στ'. φύλλον μαλαβάθρου γο στ'. κηκίδας ἀριθμῶ κ'. ὄνυχος ἀρωματικοῦ γο β'. καλάμου Συριακῆς γο β'. S". οἱ δὲ γο α'. βδελλίου

amplius in hac curatione perseveraveris, etiam calviciem ea perfanabis.

[Ad calvescentes praeter aetatem remedium.] 4. Adipis taurini infolati ℥ j, adarces ℥ j, succi thapsiae ℥ j β, alii ℥ β, habent, myrrhae bonae ℥ j, polytrichi ℥ β, callitrichi ℥ β, membri asinini ℥ j, splenis asinini ℥ j, ladani tantundem. Ego ladanum in vino pauxillo maceratum contrivi, adipem vero aquae vapore liquefeci, deinde asini membrum affatum donec infumatur radito, splenem vero cum callitricho et polytricho in nova olla torrefacito, contusisque quae contundi possunt ac cribratis omnia gleucino aut sabino excipito et ante balneum utitor, capite prius pectinato. Manifestum vero est quod eadem pharmaca etiam ad menti pilos non enascentes conducunt. Aliud. 4. Foenigraeci sextarios iij, feminis lini sextarios ij, ladanum bessum, succi acaciae sexuncem, folii malabatri sexuncem, gallas numero xx, onychis aromatici sextantem, calami Syriaci ℥ ij β, alii ℥ j, habent, bdellii sextantem,

Ed. Chart. XIII. [333. 334.]

Ed. Bas. II. (159.)

γο β'. μυρσίνης κικαυμένης ξέστην μίαν, βρύου, οἱ δὲ σπλά-
χνου, οἱ δὲ ἀρωματικοῦ γο γ'. ἰριως ἀστραγαλίτιδος, οἱ δὲ
Ἰλλυρικῆς γο β'. κόψας καθ' ἓν ἕκαστον καὶ σήσας λεπτῶ
κοσκίνῳ, μίξεις κατὰ τὸ ἑξῆς ὡς προχέγραπται. ἐπὶ [334]
δὲ τῆς χρείας, βάλης τοῦ φαρμάκου ὡς τὸ τρίτον ἢ τὸ ἄρ-
κοῦν εἰς χαλκοῦν ἢ ὁατράκινον ἀγγεῖον, ἔπειτα προσμίξας
οἴνου ἰταλικοῦ εὐώδους, ἵνα ἔξυγρον γένηται, εἶτα ἐπ' ἀνθρα-
κας ἐπιθείς κίνει ξυλαρίῳ, ἄχρις οὗ ῥέσῃ ἅπαξ, προσέχων
μήπως καυθῇ, εἶτα καταχρίσεις κελύων ἐνιδροῦν τῷ φαρ-
μάκῳ, ἔπειτα ἡσυχῇ ἀνατρίψεις ἐν τῇ ἐμβάσει καὶ ὡς ἔθος
ἔχει. καταντλῶν τὴν κεφαλὴν ἀπόπλυνε, ἑξῆς δὲ σταφίδα
ἀγρίαν κικομμένην κατ' ἰδίαν καὶ σεσημμένην παρ' ἡμέρας
τέσσαρας τῆς χρήσεως προσμίξεις τῷ φαρμάκῳ καὶ ὁμοίως
ἐψήσεις καὶ ὡσαύτως καταχρίσεις, φειδόμενος μὴ εἰς τοὺς
ὀφθαλμοὺς καταδρεύσῃ. αἰλείματι δὲ χρήσῃ μετὰ βαλανεῖον,
ἐλαίου μυρσίνου λίτραν μίαν τετριμμένου μετὰ λαδάνου γο
δ'. ἀμετάπτωτος ἡ δύναμις. ἄλλο πρὸς τὰ αὐτά. 24 περικα-

myrti uisae sextarium unum, musci, quem alii splanchnon,
alii bryon aromaticum vocant, quadrantem, iridis astraga-
litiidis, alii Illyricae, sextantem. Singula per se contundito
ac per cribrum arctius excutito et deinceps ut praescri-
ptum est misceto. Usu vero expetente pharmaci tertiam
partem aut quantum sufficit in aereum aut testaceum vas
conjecto, deinde vini Italici odorati tantum ut liquidum
reddatur admisceto, atque ita prunis impositum, donec se-
mel ebulliat, cum lignea virga agitato, animadversione ha-
bita ne comburatur. Post vero illines, aegro cum medica-
mento in aquam desidere iusso, sensimque in folio sedenti
affricabis, ac pro more capite ex aqua persuso pharmacum
ablues. Deinde autem staphidem silvestrem per se tufam
ac cribratam, quatuor diebus illitionis pharmaco admisce-
bis similiterque coques, eodemque modo illines, parce tamen
ac caute ne in oculos desillet. Unguento autem a balneo
uteris olei myrtei libra una, cum ladani triente contrita.
Constans et certa est pharmaci hujus facultas, neque citra
effectum dilabitur. *Aliud ad eadem.* 24 Pericalamitidis 3 j.

Ed. Chart. XIII. [334.]

Ed. Bas. II. (159.)

λαμίτιδος γο α'. μυροπίσσοκῆρον, ἀποτραγοπώγωνος γλοιοῦ
 τοῦ ἐκ τῶν τριχῶν ἀνὰ γο ἡμῖς, βρέφους ἀμόρφου στέα-
 τος λίτραν μίαν, διονυσιακοῦ φύλλων ἀπαλῶν τοῦ χυλοῦ
 λαδώνιδος φύλλων ἀπαλῶν χυλοῦ, καλλικέρειος χυλοῦ, περι-
 στερεῶνος βοτάνης χυλοῦ, καλάμου φύλλων χυλοῦ ἐκάστου
 ἀνὰ κύαθους γ'. καὶ ἡμῖς, κυνομόρου, ἐχίνων θαλασσίων
 κεκαυμένων ἐκάστου ἀνὰ γο β'. καὶ πλέον δέ, ἄμεινον ποι-
 ῆσεις, ἀκανθίωνος ἐπιγείου τὸ δέρμα κεκαυμένον, πάντα
 λειοτρίβειν δεῖ ἐν θυίᾳ μολυβδίνῃ ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, ἕως
 πάντα λειωθέντα καλῶς ἐνυθῆ. καὶ ἀπὸ τῆς θυίας τι πο-
 τὸν ἀποσμήχθῃ, χρῶ προανατρίψας τὸν τόπον εὐτόνως ὡμο-
 λίῳ, εἴτα προαποσμήξας τῇ τῆς ἁλθαΐας σὺν ἐφήβου ῥίλῃ
 κατάχριε. τοῦτο τὸ φάρμακον οὕτω γεγραμμένον εὗρε Κλαυ-
 διανὸς ὁ ἐταῖρος ἡμῶν ἐκ πυκτίδι διαφθέρα, τοῦ χρωμένου
 αὐτῷ ἀποθανόντος, περὶ πολλοῦ ποιησάμενος κτήσασθαι
 διὰ τὸ θεάσασθαι δύο τινὰς ἀρχομένους φαλακροῦσθαι θε-
 ραπευθέντας ὑπ' αὐτοῦ, ὥς μήτε προβῆναι τὴν φαλάκρωσιν

myropissoceri, fordis barbae hircinae ejus videlicet quae
 a pilis, utriusque 3 ℞, adipis infantis informis ~~th~~ j; succi
 foliorum dionysiaci tenerorum, succi foliorum ladonidis te-
 nerorum, succi callicereos, succi herbae verbenacae, succi
 foliorum calami, singulorum cyathos ii℞, cynomori, eri-
 naceorum marinorum ustorum, utriusque sextantem aut am-
 plius, si melius reddere pharmacum velis, acanthionis ter-
 restris corium ustum. Haec omnia ad plures dies in pila
 plumbea terere oportet, donec omnia prope laevigata uni-
 antur, atque etiam donec a pila quippiam detritum eis ac-
 cedat. Utere loco acriter ex crudo linteolo ex lino prae-
 fricto, ac deinde cum althaeae radice deterfo illinito. Hoc
 pharmacum eo modo scriptum reperit Claudianus amicus
 noster in libello ex membranis contexto, eo qui pharmaco-
 usus fuerat vita defuncto. Multi autem faciebat ejus pos-
 sessionem, propterea quod duos quosdam calvescere jam
 incipientes ex eo curatos conspexisset ita ut neque ulte-
 rius calvities progredieretur, et quod denudatus locus pilis

Ed. Chart. XIII. [334.]

Ed. Bas. II. (159. 160.)

αὐτό τε τὸ ἐψιλωμένον δασυνθῆναι, καὶ συμβολικῶς δὲ γεγραμμένον. τοῦτο λαβόντες ἡμεῖς ἐσκοπούμεθα καθ' ἕκαστον, ὁποῖόν τι τὸ δηλούμενόν ἐστιν. ἐπινοοῦντες οὖν ἄλλοτ' ἄλλο, διὰ μακρᾶς πείρας εὐρήσειν τὸ ἀληθές ἡλπίζομεν. ἀλλ' ἐν γε τῷ παρόντι γεγράφθω τοῖς ἔπειτα, γραφόντων καὶ ἡμῶν ὕστερον ἐὰν εὐρωμέν τι μεταξὺ τῇ πείρᾳ κρίναντες. ἐν δὲ τῷ παρόντι τὸ μὲν περικαλαμίτιδος φλοιὸν καλάμου νομίζομεν εἰρησθαι· καὶ γὰρ καὶ ἄλλως ἴσμεν αὐτῶν ἀρμόττοντα ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν, ἐπειδὴν καυθῇ, καὶ γεγραφότας ἑτέρους δι' αὐτοῦ φάρμακα τοιαῦτα. πιθανὸν οὖν ἐστίν, ἐπειδὴ περιέκειται τῷ καλάμῳ ὁ φλοιὸς, περικαλαμίτιν αὐτὸν εἰρησθαι. δύναται δὲ καὶ τὸ καλούμενον ὑπὸ τινῶν μὲν λίμνηστρον, ὑπὸ τινῶν δὲ ἀδάρκη τε καὶ ἀδάρκιον (160) οὕτως εἰρησθαι διὰ τὸ περιφύεσθαι τοῖς καλάμοις. τὸ δὲ μυροπισσοκῆρου νομίζομεν εἰρησθαι πίσεως καὶ κηροῦ τετηγότων μύρῳ τινὶ τῶν πρὸς τὰ τοιαῦτα δοκούντων ἀρμόττειν, ὁποῖόν ἐστιν γλεύκιον καὶ δάφνινον καὶ τάρδιον καὶ σχίνινον καὶ σησάμινον καὶ κέδρινον. τὸ δὲ

genfus evaserat, ad haec quod symbolice scriptus erat. Nos hoc nacti singillatim considerabamus quid tandem singulis significaretur, cumque jam hoc, jam aliud mente conciperemus, per magnam experientiam tandem nos veritatem reperturos sperabamus. Verum in praesens quidem sit posteris scriptum, scripturi etiam in posterum si quid experientia cognitum repererimus. In praesens autem pericalamitidem calami corticem dici putamus. Nam et alias ipsum ejusmodi affectionibus convenire scimus, maxime ustum, novimus item alios scriptores ex ejusmodi pharmaca composuisse, quapropter credibile est, quoniam cortex calami circum adhaeret, pericalamitin ipsum appellari. Potest autem etiam id, quod ab aliquibus limnestrum, ab aliis adarce et adarcium dicitur pericalamitis appellari, propterea quod calamis adnascatur. At vero myropissocerum, picem et ceram dici aestimamus unguento quopiam ad hujusmodi affectiones congruenti eliquata, veluti est gleucinum et laurinum, nardinum, lentiscinum, sesaminum et cedrinum.

Ed. Chart. XIII. [334. 335.]

Ed. Bas. II. (160.)

ἀποτραγοπώγωνος, ἀντικρὺς ἡμῖν ἐδόκει περὶ τοῦ λαδάνου
 λελέχθαι. καὶ γὰρ συμπεφώνηται πρὸς τὰς τοιαύτας διαθέ-
 σεις ἀρμόττειν. καὶ ἡ γένεσις αὐτοῦ κατὰ τὰ γένηα τῶν
 τράγων ἐν τισι χωρίοις ἐπιγίγνεται. δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ Ροῦ-
 φος ὁ Ἐφέσιος διὰ τῶνδε τῶν ἐπῶν·

Ἄλλο δὲ που κατὰ γαῖαν Ἐρέμβων λήδανον εὐροις
 Αἰγῶν ἀμφὶ γένηα. τὸ γὰρ καταθύμιον αἶξι,
 Κίστου ἀνθηέντος ἐπέδμεναι ἄκρα πέτηλα.

[335] Τοῦ δ' ἀπὸ λαχνήεντος, ἀνεπλήσθησαν ἀλοιφῆς
 Αἶγες ὑπαὶ λασίησι γενειάσι, πλευρά τε πάντα.

Οὐ μὲν δὴ νοῦσοις τόδε κάλλιον, ἀλλ' ἄρα πνοιή,

Ἐξοχον, οὐνεκα πολλὰ μεμιγμένα φάρμακ' ἔχουσιν
 Ἀμβρόσι', οἷά τε γαῖα φύει πεδίοισιν Ἐρέμβων.

εἰ μὲν οὖν τοῦτο μόνον τὸ λάδανον ὁ συνθεὶς τὸ φάρμα-
 κον ἐμβαλλεσθαι κελεύει, τῶν ἀδήλων ἐστίν. ἐγχωρεῖ δὲ καὶ
 ἀφ' ἐνὸς εἶδους τὸ πᾶν εἰρησθαι γένος αὐτῶ. βρέφους δ'
 ἄμορφου δοκεῖ μοι λέγειν τῆς ἄρκτου. ταύτην γὰρ φασιν
 ἀποκνύσκεσθαι μὲν ἄμορφον, ὥσανεὶ σαρκῶδές τι μέρος.

Caeterum barbae hircinae fordes statim nobis visae sunt de
 ladano dictae esse, nam ad has affectiones convenire in
 confesso est. Et sane generatio ejus circa mentum hircorum
 in quibusdam locis contingit, quod ipsum et Rufus Ephe-
 sius per hos versus indicat:

Ladanum Eremborum reperitur et alterum in arvis,

Caprarum circum barbas. Nam pabula capris

Florentis cisti summae gratissima frondes.

Istius vero lanuginis unguem inhaeret

Caprarum hirsutisque genis, atque undique costis.

Non adeo id morbis prodest, sed spirat odorem

Eximium, quare praestantia pharmaca miscent

Plurima, Eremborum et tellus fert qualia campis.

An quidem igitur hoc solum ladanum is, qui pharmacum
 composuit, injicere jubet non satis manifestum est, possi-
 bile est autem per unam speciem totum genus ab eo de-
 signari. Porro infantem informem videtur mihi urfae di-
 xisse. Urfam enim parere ajunt informem quendam velat

Ed. Chart. XIII. [335.]

Ed. Bas. II. (160.)

ἐκλειχούσης δὲ τοῦτο τῆς μητρὸς διαμορφοῦσθαι τὸ ζῶον. διονυσιακοῦ δὲ δοκεῖ μοι λέγειν τῆς ἀμπέλου, τάχα δ' ἂν τις φαίη καὶ κίττου λέγεσθαι δύνασθαι. λαδώνιδος δὲ, ὅτι τῆς δάφνης λέγει, οὐκ ἂν οἶμαι τινα διαπόρῃσαι, καλλικέρως δὲ τῆς τήλειως δοκεῖ μοι λέγειν. ὀνομάζεται δὲ παρ' ἡμῖν ἐν Ἀσίᾳ τοῦτο τὸ φυτὸν αἰζόκερος. κυνόμορον δὲ τὴν κυνόσβατον εἰκὸς λέγεσθαι. ἀκανθίωνα δὲ ἐπίγειον ἡγοῦμαι τὸν ἐπίγειον ἐχῖνον λελέχθαι.

Κεφ. β. [Περὶ ῥεουσῶν τριχῶν.] Πάθος ἕτερον τριχῶν ἐστίν, ἀραιότητι μὲν τοῦ δέρματος, ἐνδεία δὲ τῆς γεννώσης αὐτὰς οὐσίας ἐπόμενον, διὸ καὶ ἡ θεραπεία τῶν οὕτως βεβλαμμένων οὐ τὸν αὐτὸν ἔχει σκοπὸν ταῖς ἀλωπεκίαις. ἐπ' ἐκείνων μὲν γὰρ ἐκδαπανῆσαι τὴν κακοχυμίαν ὁ σκοπός, ἐπὶ τούτων δὲ ῥῶσαι τε τὴν ἕξιν τῆς κεφαλῆς καὶ χρηστοῦ παρουσίαν ἐργάσασθαι χυμοῦ καὶ τοῦ δέρματος τὴν κατὰ πυκνότητα καὶ ἀραιότητα συμμετρίαν ἀνακαλέσασθαι. διὸ καὶ τοῖς ὑγραίνουσι φαρμάκοις μεμίχθαι χρή τι

carnis molēm, verum post per linctum matris animal formari ac effigiari. Dionysiacum autem vitem mihi dicere videtur, quamquam et de hedera dici posse aliquis opinari queat. At vero quod ladonidem laurum appellet, nemini puto dubium esse. Calliceros autem foenum graecum appellare videtur, nominatur autem haec planta apud nos in Asia aegoceros. Cynomorum deinde rubum canis verisimile est dici. Acanthiona autem postremum terrestrem erinacium terrestrem appellatum ab eo existimo.

Cap. II. [De defluvio capillorum.] Est et alia pilorum affectio, quae ad raritatem cutis inopiamque substantiae pilos generantis consequitur. Quapropter etiam curatio hoc modo laesorum non eundem scopum quem alopeciae habet. In alopeciis enim ut vitiatum humor consumatur intentionem summam ac primum scopum habemus, in his vero, ut capitis habitum roboremus et boni succi allationem procuremus, cutemque ad densitatem ac raritatem moderatam revocemus. Quamobrem sane ad pharimaca hume-

Ed. Chart. XIII. [335.]

Ed. Bas. II. (160.)

μετρίως στυφον, ὁποῖόν ἐστι τὸ λάδανον, ἔχον ἐν ἑαυτῷ
 συμμέτρως ἀμφοτέρω τὰ πρὸς τὸ σύμπτωμα τοῦτο ἐπιτη-
 δεια, θερμότητά τε μετρίαν καὶ στυψιν ἀνάλογον αὐτῇ. διὰ
 τοῦτο τοιγαροῦν ἐλαίῳ μιννύμενον ὥς ἐγγρίεσθαι καθίστησι
 τὸ σύμπτωμα τῶν ῥεουσῶν τριχῶν. εὐδὴλον δ' ὅτι προηγεί-
 σθαι χρὴ τῆς τοῦ φαρμάκου χρήσεως, τρίψιν τῆς κεφαλῆς
 καὶ τῶν πολλῶν τριχῶν ἀφαίρεσιν, εἰ δ' ἡ ὥρα τοῦ ἔτους
 ἐπιτρέπει, καὶ τελείαν ἄρσιν. οὕτω γὰρ ἐπὶ ταῖς τρίψεσι τε
 καὶ χρήσεσι ῥωμαλέον τε καὶ θερμὸν ἔσται τὸ δέγμα καὶ
 τὴν συμμετρίαν τῆς πυκνώσεως ἔξει τὴν κατὰ φύσιν. εἴωθε
 δὲ τὸ πάθημα τοῦτο περὶ τὰς τρίχας γίνεσθαι, πλειστά-
 κισ μὲν τοῖς νοσήσασιν, σπανιάκισ δὲ καὶ χωρὶς νόσου, καὶ
 μᾶλλον αὐτῷ διαίτης ἀναληπτικῆς τε καὶ ὑγιεινῆς ἐστι χρεία.
 καὶ πολλοὶ χωρὶς φαρμάκου τελείως ἐξυγιάσθησαν ἐν τάχει.
 συνέθεσαν δ' οὖν ὁμῶς ἐνεκεν αὐτοῦ φάρμακα, σύμμετρον
 πύκνωσιν ἐργαζόμενα τοῦ δέγματος, ἅμα τῷ μὴ ψύχειν αὐτό.
 τὰ γὰρ τοι σφοδρῶς στυφοντα πάντως μὲν καὶ ψύχει καὶ

ctantia aliquid moderate adstringens admiscere oportet,
 quale est ladanum, quod utraque in se moderate comple-
 ctitur, quae ad hoc symptoma conveniunt, caliditatem vi-
 delicet mediocrem et astringendi vim juxta eandem pro-
 portionem: propter hoc itaque oleo mixtum, quo illiniri
 possit, symptoma defluvii capillorum sistit. At vero mani-
 festum est capitis frictionem necessario hujus pharmaci usui
 praemitti et multorum pilorum ablationem, aut si anni tem-
 pus id fieri permittit, perfectam ablationem. Ita enim in
 affricu et illitu robusta et calida reddetur cutis et modē-
 ratam densitatem aequiret, eam videlicet quae secundum
 naturam est. Consuevit autem hic circa pilos affectus saepe
 iis qui aegrotarunt accidere, raro autem citra morbum.
 Et magis sane victu vires resciente atque salubri opus
 habet, multique citra medicamentum perfecte sanati sunt,
 atque id brevi. Composuerunt tamen medici ejus gratia
 pharmaca moderatam densitatem cuti inducentia, ita tamen
 ut ne simul eam refrigerent; quae enim vehementer astringit

Ed. Chart. XIII. [335. 336.]

Ed. Bas. II. (160.)

τὴν ἐπιρροὴν δὲ τῆς τροφῆς ἀναστέλλει, δι' ἣν ἐνδεῶς γι-
γνομένην αἱ τρίχες ἐκρέουσιν. σκοπὸς οὖν ἐστὶ τοῖς φαρ-
μάκοις τὸ μὲν ἐπιρροέον αἷμα μὴ ὅτι κολύειν, ἀλλὰ καὶ
προτρέπειν, συνάγειν δ' ἀτρέμα καὶ σφίγγειν τὸ κεχαννωμέ-
νον δέρμα. τοιοῦτον δ' αὐτοφυές ἐστὶ τὸ λάδανον, ὃ διὰ
τὸ σύστασιν ἔχειν ὁμοίως κηρῷ δεῖται τινος ὑγρότητος ἐπι-
τηδείου δαψιλοῦς, ὅπως ἐναλείφοιτο τῇ κεφαλῇ. βέλτιον
οὖν ἐστὶ τὴν ὑγρότητα ταύτην ὁμοίαν εἶναι τῷ λαδάνῳ.
τουτέστι μικτὴν ἐξ ἐναντίων δυνάμεων, ἐκκτικῆς τε καὶ συν-
ακτικῆς. [336] οὐκ οὖν οὔτε τὸ Σαβῖνον οὔτε τὸ παλαιὸν
ἐλαιον οὔτε τὸ κρίνον ἐπιτηδείον, ἀλλὰ τὸ κατὰ τὴν Ἰβη-
ρίαν ἢ Ἰσπανίαν ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃς ὀνομάζειν αὐτὴν γεν-
νώμενον, ἔχει γάρ τι καὶ στύψεως, ἔτι δὲ τοῦδε μᾶλλον τὸ
σχινίνον αὐτοφυῶς ὑπάρχον τοιοῦτον, οἷον περ καὶ τὸ λά-
δανον. ὥστε οὔτε ἐπειράθην οὔτε ἐπινοῶ κρεῖττον ἔσεσθαι
φάρμακον ἐπὶ τῶν ρεουσῶν τριχῶν τοῦ μυχθέντος ἐκ τε
τοῦ λαδάνου καὶ τοῦ σχινίνου. πρόδηλον δ' ὅτι ξυρηθέντι

gunt, omnia etiam refrigerant et alimenti influxum repri-
munt, propter cujus inopiam capilli defluunt. Intentio ita-
que medicamentorum est sanguinem affluentem non solum
non praepedire, sed etiam prolectare, cogere autem sensum
et astringere rarefactam cutem. Tale autem sponte naturae
est ipsum ladanum, quod quia cerae similem compagem
habet largo aliquo convenienti liquore indiget, quo capiti
illini possit. Praestat igitur huiusmodi liquorem similem la-
dano esse, hoc est ex contrariis facultatibus mixtum, attra-
ctoria nimirum et coactoria. Nequaquam ergo oleum Sa-
binum aut vetus aut cicinum ad hanc rem aptum fuerit,
sed in Iberia aut Hispania aut quomodocunque tandem
appellare velis natum, habet enim et adstrictorium quip-
pium, atque amplius adhuc eo lentiscinum sponte naturae
tale existens, quale est ipsum ladanum. Quare neque ex-
pertus sum neque mente concipere possum ullum prae-
stantius pharmacum fore ad defluos capillos quam est quod
ex ladano et lentiscino oleo permixtum constat. Manifestum

Ed. Chart. XIII. [336.]

Ed. Bas. II. (160.)

μέν τινι παχύτερον χρή προσφέρεισθαι τὸ φάρμακον, ἐν χειρὶ
δὲ χειρομένοις ὑγρότερον. ὅτι γὰρ οὐ χρή κομᾶν, πρὶν ἂν
οὕτω τις θεραπεύηται, ἐστὶ πρόδηλον. εἰ δὲ πολλὰ ῥύσις
εἴη καὶ τεκμαίροιο τοῦ τῆς κεφαλῆς δέρματος ἀραιότητα γε-
γονέναι πολλήν, οὐκ ἀνεπιτήδειον εἰς τὰ παρόντα καὶ τὸ
μύρσινον ἀντὶ τοῦ σχινίου μίγνυσθαι τῷ λαδάνῳ. μίξαις
δ' ἂν ποτε καὶ τὸ νάρδιον μύρον ἐν ἡλικίᾳ ψυχρᾷ καὶ ὥρα
χειμερινῇ· ἀγαθὸν δὲ φάρμακον εἰς πάντα καὶ τὸ τῶν πλου-
σίων γυναικῶν μύρον, ὃ καλοῦσιν ἐν Ῥώμῃ φουλίαν. οὐχ
ἥττον δὲ τοῦτο χρηστὸν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, ὃ προσάγορεύ-
ουσι σπικάν, ὥστε τούτοις μὲν καταμόνας χρίεσθαι κέ-
λευε τὰς πλουσίας καὶ μετὰ νάρδου τῆς ἀρίστης. τὸ λάδανον
δὲ τῆκε κατὰ διπλοῦν ἀγγεῖον δηλονότι καὶ τηχθέντος μετὰ
νάρδου πρόσμιγε τῶν εἰρημένων πολυτελῶν μύρων, ὅτουπερ
ἂν εὐποροίης. ἐμοὶ μὲν οὖν ἤρκεσε ταῦτα μετὰ τῆς ἀνα-
ληπτικῆς τε καὶ ὑγιεινῆς διαίτης, ἥτις ἐπὶ τῶν πλείεστων
ἐστὶν αὐτάρκης μόνη. συνέθηκαν δὲ, ὥς ἔφην, ἔνιοι τῶν

autem est quod raso quidem cuipiam crassius admovere
medicamentum oportet, ad ipsam vero cutem praelectos
liquidius, quod. enim comam alere non oporteat, priusquam
quis curetur, evidens puto. Quod si vero large defluant
capilli et conjectare possis multam raritatem cutis capitis
factam, non ineptum fuerit in praefens myrteum oleum
pro lentiscino ad ladanum admiscere. Licebit etiam ali-
quando unguentum nardinum adhibere in aetate frigida et
tempore hiemali. Bonum autem pharmacum ad haec est
divitum foeminarum unguentum, quod Romae vocant fo-
liatum. Non minus autem eo commodum est, imo magis,
quod appellant spicatum. Quare cum his vel soli divites
ungi iubeto et cum optimo nardino. Ladanum vero in du-
plo vase liquefacito et liquefacto una cum nardino ex prae-
dictis pretiosis unguentis quodcunque ad manum fuerit ad-
misceto. Atque haec quidem medicamenta mihi suffecerunt
una cum rectoria ac salubri diaeta, quae in plerisque
etiam sola suffecit. Composuerunt autem, ut dixi, quidam

Ed. Chart. XIII. [336.]

Ed. Basf. II. (160.)

ἐμπροσθεν ἰατρῶν φάρμακα πρὸς ρεούσας τρίχας, ὧν ἐγὼ μνημονεύσας, ὅπῃ διενήνοχεν ἀλλήλων διηγήσομαι. πρώτας δὲ ἐρῶ τὰς ὑφ' Ἡρα γεγραμμένας συνθέσεις φαρμάκων, ὧν τὴν μὲν προτέραν ἐπαινῶ, τὴν δὲ δευτέραν περιέρχον ἡγοῦμαι. γράφει δὲ περὶ τῆς προτέρας ὧδι.

[Αἱ ὑφ' Ἡρα γεγραμμέναι συνθέσεις φαρμάκων πρὸς ρεούσας τρίχας.] Ἡρας ἔγραψεν ἐν τῷ γάρθηκι δύο φάρμακα τὰ ὑπογεγραμμένα κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀποθρεῖν τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας. λάδανον ἀποβρέχων ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, λέανιν, ἐπαλλὰς παρεπιχέων μύρσινον ἐλαίον καὶ οἶνον, ὡς μέλιτος σχεῖν πάχος καὶ χοῖε τὴν κεφαλὴν πρὸ βαναΐου καὶ μετὰ βαναΐου. βέλτιον δὲ ἐστὶν καὶ πολυτρίχου ὃ τινες καὶ ἀδιάντον καλοῦσιν καὶ τὸ ἡμῖσι μέρος τοῦ λάδανου προσβάλλειν καὶ χρῆσθαι μετὰ μύρσίνου ἢ μετὰ ναρδίνου. ταῦτα περὶ τῆς προτέρας συνθέσεως εἰπὼν ὁ Ἡρας ἐφεξῆς γράφει ταῦτα.

[Συνθέσις ἐλαίου πρὸς ρεούσας τρίχας, ἣ δ' αὐτὴ καὶ μελαίνει.] Μεταξὺ καλανδῶν Ἰουλίων καὶ ἰδῶν κάρνα χλωρὰ

ex prioribus medicis pharmaca ad defluos capillos, in quorum relatione ubi invicem dissentiant exponam. Primum autem referam compositiones ab Hera scriptas, quarum priorem quidem laudo, posteriorem vero curiosam praeter rem auctam existimo. De priore vero ita scribit.

[Compositiones pharmacorum ad defluos capillos ab Hera scriptae.] Heras in ferula duo subscripta pharmaca habet, juxta hanc ipsam dictionis ipsius seriem; ad hoc ut capilli in capite ne defluant. Ladanum in vino austero rigatum terito et oleo myrteo ac vino vicissim affuso ad mellis crassitudinem redigito, ex eoque ante et post balneum caput illinito. Praestat autem et polytrichon, quod quidam adiantum vocant, dimidia ladani portione adjicere et cum myrteo aut nardino uti. Haec de priore compositione locutus Heras deinceps haec scribit.

[Compositio olei ad defluos capillos, quae et nigros eos facit.] Intra calendas et idus Julias aucēs virides cen-

Ed. Chart. XIII. [336. 337.]

Ed. Baf. II. (160.)

ἐκατὸν θλάσας καὶ μίξας ἐλαίου πρωτείου $\xi\epsilon$ α'. καὶ στυ-
πτηρίας ὑγρᾶς λίτρας γ'. βάλε εἰς σκεῦος καινὸν ὀστράκινον
προβοῤῥας τὸ σκεῦος καὶ ἐπιμελέσιστα περιχρίσας, κατάθου
αὐτὸ ἐν τόπῳ μῆτε λίαν νοτερώ μῆτε θερμῷ καὶ ἕα ὑπὸ
τὴν γῆν μῆνας τρεῖς, εἴτα ἀνελόμενος χοῶ τῷ ἐλαίῳ αὕτη
σοι καὶ ἡ τοῦ δευτέρου φαρμάκου γραφή, πλεον ἢ δεῖ στυ-
πτικὸν ἐργαζομένη τὸ φάρμακον. καὶ διὰ τοῦτο ἐπανορθού-
μενος αὐτοῦ τὸ σφοδρὸν τῆς στύψεως ὁ πρῶτος συνθεῖς ἐκ
τοῦ κατορύξαι τε καὶ οἶον σῆψαι τὰ μυχθέντα λεπτομερε-
στέραν αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἐπειράθη ποιῆσαι. τὸ δὲ τοιοῦ-
τον φάρμακον ἐν ὥρᾳ καὶ χώρᾳ καὶ φύσει σώματος [337]
θερμῇ χρησίμων, ὥς ἐπὶ γε τῶν ἐναντίων οὐκ ἀσφαλὲς χρῆ-
σθαι. καὶ γὰρ οὖν καὶ ψυχθείσας ὑπ' αὐτοῦ γυναῖκας εἶδον,
ὥς κορύζῃ τε καὶ βράγχῳ καὶ κατὰ ῥῶν περιπεσεῖν ἐξ αὐτοῦ.

[Περὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων πρὸς ῥεού-
σας τρίχας.] Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων Ἀρ-
χιγένους ἔγραψεν πρὸς ῥεούσας τρίχας ὥδι πῶς κατὰ λέξιν·

tum tundito, eisque olei primarii sextarium j affundito et
aluminis liquidi lib. iij. Haec simul in vas novum testa-
ceum praemadefactum indito, id ipsumque quam diligen-
tissime oblitum in loco neque humecto nimium neque ca-
lido reponito et per menses tres sub terra situm finito:
deinde auferto oleoque utitor. Haec ipsa secundi pharmaci
est descriptio, quae plus quam convenit ipsum pharmacum
astringens reddit. Quapropter ut vehementem astringendi
vim ipsius corrigeret is qui primus hoc pharmacum com-
posuit defodere ac velut putrefacere ipsum iussit, inde
nimirum magis tenuium partium reddere in eo commixta
conatus. At vero tale pharmacum in tempore regioneque
ac natura corporis calidis commodum fuerit, adeo ut in
contrariis non tutum sit tali uti. Etenim perfrigeratas ejus
usu mulieres vidi, ut inde in gravedinem ac raucedinem
defluxumque a capite ad pulmonem delaberentur.

[De iis quae Archigenes ad defluos capillos con-
scripsit.] Archigenes in primo libro pharmacorum secun-
dum genus ad defluos capillos in haec verba scripsit. 4

Ed. Chart. XIII. [337.]

Ed. Bas. II. (160.)

4 λαδάνον καὶ ἀψινθίου ἴσα καὶ ἄρκευθίδας δέκα λείας, ὀθονίω ἐνδήσας καὶ βρέξας ἐλαίῳ ἐφ' ἡμέρας ε'. ἐκ τούτου ἀλείφου τὴν κεφαλὴν καὶ οὔτε ῥέουσιν αἱ τρίχες οὔτε πίτυρα ἔξει. ἢ κτενίζομενος ἀδιάντῳ μετὰ μυρσίνου ἢ ῥοδίνου ἐλαίου, ἢ ἀδιάντῳ, μυρσίνης μελαίνης ἴσα, κηκίδος διπλοῦν σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ ἢ σχινίνῳ ἢ μυρσίῳ μέλιτος πάχος ποιῶν χρῶ. ἢ λίβανον ἢ μίσυ. ἢ κηκίδα ἢ ἀδιάντον ἴσα σὺν οἴνῳ ἀθαλάσσω μέλιτος πάχος ποιῶν τρέβε ἐν ἡλίῳ. ἢ ἔψε μαλακῶς, ἕως ἂν μελανθῇ, εἶτα σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ ἢ σχινίνῳ ἢ μυρσίῳ μίξας χρῶ. ἢ κράμβην ξηρὰν κόψας μεθ' ὕδατος κατὰπλασσε, ἢ λωτοῦ ῥίζαν ὁμοίως.

[Περὶ τῶν ἐν τῷ Κλεοπάτρας κοσμητικῷ γεγραμμένων.] Καὶ τὰ γεγραμμένα κατὰ τὸ Κλεοπάτρας κοσμητικὸν αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως ἔχει· πρὸς τὸ τρίχας γεννῆσαι ἐν τῇ κεφαλῇ· καλάμων ἀπαλὼν τὰς ῥίζας κόψας χύλισον καὶ μνίας ἐν πολταρίῳ φρύξας μίξον, καὶ στέαρ ἄρκετιον καὶ ἐλαιον

Ladani et absinthii aequales partes et juniperi baccas x, tritas in linteolum illigato et in oleo per dies v macerato, ex eoque caput illinito, et neque capilli defluent neque furfures habebunt. Aut dum capillos pectis, adiantum cum myrteo aut rosaceo oleo adhibeto. Aut adianti, myrti nigrae, aequales partes, gallae duplum, cum oleo veteri aut lentiscino aut myrteo ad mellis crassitudinem redige ac utere. Aut thus et misy et gallam et adiantum, aequis partibus cum vino maris experte ad mellis spissitudinem in sole terendo redige. Aut molliter cocta donec nigrescat, deindeque cum oleo veteri aut lentiscino aut myrteo mixta in usum adhibe. Aut brassicam aridam tusam cum aqua impone. Aut loti radicem eodem modo.

[De iis quae Cleopatra in libro de ornatu scripsit.] Quae a Cleopatra in libro de ornatu scripta sunt illius ipsius verbis sic habent. *Ad capillorum in capite generationem.* 4 Calamorum tenellorum radices ubi contuderis, succum exprimito, muscasque ubi siccaveris, in pulcicula misceto, simulque urfinum adipem atque oleum cedrinum,

Ed. Chart. XIII. [337.]

Ed. Bas. II. (161.)

κείδρινον καθ' ἐν τρίψας καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ μίξας δὸς κατα-
 χρίσθαι. ἵνα δὲ τὴν ὁσμὴν ἀπαμβλύνης, μίξον οἶνον ἢ γλυκὺ
 ἄλλο γεγραμμένον οὐ μετὰ πολλὰ τοῦ πρόσθεν ὥδε πως κατὰ
 λέξιν πρὸς τριχοφυΐαν. λιγύσπερμα ξηρὸν κατάκανθον, σὺν
 τῇ λινοκαλάμῃ καὶ τρίψας σὺν ἐλαίῳ σησαμίνῳ κατάχριε.
 ἄλλο κατωτέρω γεγραμμένον ὥδι πως πρὸς τρίχας ρεύσας.
 γῆν κιμωλίαν ἀδροτάτην βρέξον οἶνῳ αὐστηρῷ καὶ μόρῳ
 χυλῷ τοσοῦτῳ ὅσον συμπιεῖν μόνον, καὶ πρόσβαλε ὥς λειο-
 τάτου ὑοσκυάμου ὀξύβαφον, εἴτα ἀναπλάσας τροχίσκους καὶ
 ξηράνας ἐν σκιᾷ ἀπόθου εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν καινόν. ἐπὶ
 δὲ τῆς χρήσεως διεῖς ὕδατι καταχρίσθαι κέλευε. εἴτα ὅταν
 ξηρανθῇ, ἐκκλυζέσθω δι' ἡμερῶν εἰς τὸ αὐτὸ ποιεῖ. ἔτι δὲ
 ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τραχήλῳ λειχηνώδη.
 ἄλλη αὖξουσα ταχέως καὶ δασύνουσα καὶ μελαίνουσα. λά-
 δανον λέανον μετ' ἐλαίου καὶ γλυκέος οἶνου καὶ ποιήσας
 πάχος τοῦτο κατάχριε προσμηξάμενος. καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν
 ἕτερον γέγραπται φάρμακον κατὰ λέξιν οὕτως. πρὸς ῥύσιν

ubi in unum triveris, atque una miscueris, ad illinendum
 exhibeto. Quo vero odorem obtundas, vinum aut passum
 affundito. *Aliud non longe praecedens, his verbis con-*
scriptum. Quod capilli enascantur, lini semen succum una
 cum lini stipula exurito, tritumque cum oleo sesamino illi-
 nito. *Aliud paulo inferius scriptum hoc modo.* Ad defluos
 capillos, terram cimoliam solidissimam vino austero et mo-
 rorum succo tanto, quantum combibere potest, rigato, eique
 hyoscyami tenuissime triti acetabulum adjicito, indeque pa-
 stillos formato, quos in umbra siccatos in vas figulinum
 novum reponito. Ufu vero postulante, aqua dissolutos illi-
 nere jubeto. Deinde cum locus exaruerit, abluatur, quinto
 die id ipsum facito. Facit item ad faciei et colli impetigi-
 nes. *Aliud capillos augens cito, densansque ac denigrans.*
 Ladanum cum oleo et vino dulci laevigatum, ac ad mellis
 crassitiem redactum praefrictis illinito. Non longe quoque
 postea aliud pharmacum scriptum est his verbis. *Ad deflu-*

Ed. Chart. XIII. [337. 338.]

Ed. Bas. II. (161.)

τριχῶν τὴν χωρὶς νόσου γιγνομένην. κράμβην ξηρὰν λείαν μεθ' ὕδατος κατὰπλάσσει ἢ λωτοῦ ῥίζαν ὁμοίως.

[Τίτι διαφέρει τοῦ κομμωτικοῦ τὸ κοσμητικὸν τῆς ἰατρικῆς μέρος.] Τῷ μὲν κομμωτικῷ σκοπὸς ἐστὶ κάλλος ἐπικτητὸν ἐργάσασθαι, τῷ δὲ τῆς ἰατρικῆς μέρει τῷ κοσμητικῷ τὸ κατὰ φύσιν ἅπαν ἐν τῷ σώματι φυλάττειν, ὃ καὶ τὸ κατὰ φύσιν ἐπεταί κάλλος. ἀπρεπὴς γὰρ ὀφθῆναι κεφαλῇ πάθος ἀλωπεκίας ἔχουσα, καθάπερ γε καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αἱ βλεφαρίδες ἐκπέσωσι καὶ τῶν ὀφρύων αἱ τρίχες. οὐ μόνον δ' εἰς κάλλος, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρότερον εἰς αὐτὴν τὴν ὑγίαν τῶν μορίων αἱ τρίχες αὐταὶ συντελοῦσιν, ὥς ἐν τοῖς περὶ χρείας μορίων ἐδείχθη. τί δεῖ λέγειν περὶ λειχῆνων ἢ ψώρας ἢ [338] λέπρας ὡς παρὰ φύσιν ταῦτα; τὸ μέντοι λευκότερον τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου ποιεῖν ἐκ φαρμάκων ἢ ἐρυθρότερον ἢ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς οὐλας ἢ πυρρὰς ἢ μελαίνας ἢ καθάπερ αἱ γυναῖκες ἐπὶ μήκιστον αὐξανόμενας, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς κομμωτικῆς κακίας ἐστίν, οὐ τῆς

vium capillorum citra morbum accidens. Brassicam aridam tritam ex aqua impone, aut loti radicem eodem modo.

[*Quomodo comptoria ab exornatoria medicinae parte differat.*] Comptoriae quidem scopus est, ut pulchritudinem acq̃uisititiam inducat. Exornatoria vero medicinae partis, ut quicquid secundum naturam est, id omne in corpore custodiat, ad quod consequitur etiam naturalis pulchritudo. Indecoro enim aspectu est caput alopecia vitiatum, velut etiam oculi pilis palpebrarum denudati, similiterque superciliorum pilorum defluvinum. Non solum vero ad pulchritudinem, sed multo prius ad ipsam partium sanitatem huiusmodi pili conducunt, quemadmodum in libris de usu partium est demonstratum. Quid attinet autem dicere de lichenis aut psora aut lepra, quum praeter naturam talia existant? At vero faciei colorem per pharmaca nitidiorē, aut rubicundiorē facere aut pilos capitis, crispos aut fulvos aut nigros aut quemadmodum mulieres solent in longitudinem auctos, haec ipsa et quae huiusmodi sunt

Ed. Chart. XIII. [338.]

Ed. Bas. II. (161.)

ιατρικῆς τέχνης ἔργα. διὰ δὲ τὴν κοινωνίαν τούτων ἐνίοτε καὶ βασιλικαὶ γυναῖκες ἢ οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ προστάττουσιν ἡμῖν καὶ τὰ τῆς κομμωτικῆς, οἷς οὐκ ἔνεστιν ἀρνεῖσθαι διδάσκοντας διαφέρειν τὴν κομμωτικὴν τοῦ κοσμητικοῦ μέρους τῆς ἱατρικῆς. διὰ τοῦτο οὖν ἔδοξε μοι καὶ τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα φάρμακα διαφυλακτικὰ τριχῶν καὶ ἀνξητικὰ κατὰ τὸ πρῶτον τῶν κοσμητικῶν ἐφεξῆς ὑπογράψαι.

[Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα φάρμακα διαφυλακτικὰ τριχῶν καὶ ἀνξητικὰ καὶ προφυλακτικὰ τῆς ῥύσεως αὐτῶν.] Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κοσμητικῶν ὁ Κρίτων εὐθέως ἐν ἀρχῇ μετὰ τὸ προοίμιον οὕτως πῶς ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασιν. πρὸς μὲν οὖν διατήρησιν τῶν τριχῶν χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασταῖς. Ἡρακλείδου Ταραντίνου διαφυλακτικὰ τριχῶν. ἀνεμώνης τὸ ἄνθος τρίψας μετ' ἐλαίου κατὰχρει. τὸ δ' αὐτὸ καὶ μελαίνει. ἄλλο. λάδανον πρόβριχε οἶνω αὐστηρῷ καὶ τρίψας ἀναλάμβανε μυρσίῳ ἐλαίῳ καὶ ὑπόχρει τὰς τρίχας πρὸ βαλανείου. ἄλλο. περιστρεῶνα τὸν ὀρθὸν

comptorii maleficii existunt, non medicae artis opera. Verum propter societatem quandam, quam cum illis habent, quandoque ad regiarum foeminarum, atque adeo ipsorum regum imperium, etiam comptoria adjungimus, utpote cum his negare non liceat, docendo tamen comptoriam ab exornatoria medicinae parte differre. Quapropter visum est mihi ea, quae Crito scripsit pharmaca capillos conservantia, eosdemque augentia, ex primo illius de ornatu libro subscribere.

[Quae Crito ad conservandos ac augendos capillos scripsit: itemque quae a defluvio ipsos praeferent.] In primo libro exornatoriorum statim in principio post praefationem Crito haec verba scripsit. Ad conservandos itaque capillos subscriptis compositionibus utendum est. *Heraclidæ Tarentini conservativa capillorum.* Anemones florem cum oleo tritum illine, idem etiam eos denigrat. *Aliud.* Ladanum vino austero maceratum, ac tritum oleo myrteo excipe, eoque pilos ante balneum subline. *Aliud.* Verbena-

Ed. Chart. XIII. [338.]

Ed. Bas. II. (161.)

λεγόμενον σὺν ταῖς ῥίζαις ξηράνας καὶ κόψας σῆθε λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, εἶτα μίξας ἐλαίῳ, ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος εἰς ἀγγεῖον χαλκοῦν ἀπόθου, καὶ ὅταν σαπῇ, χρῶ ἀντ' ἐλαίου ὁμοίως. ἄλλο. 4 λαδάνου μέρη δύο, πολυτρίχου ὅτινες ἀδιάντων καλοῦσι μέρος α'. οἴνου καὶ μυρσίνου ἐλαίου μέρος ἓν, ἡμεῖς δὲ ἀντὶ τοῦ μυρσίνου ἐλαίου ἐχρησάμεθα ναρδίνῳ. ἄλλο. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑπομελαίνει. 4 μύρτων μελάνων γο γ'. λαδάνου τὸ ἴσον τριῖβε διαλύων ἀκακίας καρποῦ τῷ ἀφεψήματι, τουτέστι τῶν λεγομένων ἀκάνθης κερατίων. ὅταν δὲ σῇ γλοιοῦ τὸ πάχος, ἀναλάμβανε, ναρδίνῳ ἢ μυρσίνῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἡδυσμάτων. ἄλλο ἄλειμμα διαφυλακτικὸν τριχῶν, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑπομελαίνει. 4 μύρτων μελάνων ξξ α'. σελίνου σπέρματος ξξ α'. σεύτλου σπέρματος ξξ α'. μυρσίνης ἀκρεμόνων ξξ α'. ἀδιάντου ξξ τὸ S'. λαδάνου τὸ ἴσον, οἴνου μέλανος ξξ στ'. ἔψε μέχρι πάντεσσι διαλύσεως, καὶ ὅταν τὸ τρίτον ἀπολειφθῇ, ἐπί-

cam rectam appellatam una cum radicibus arefactam contundito et per angustissimum cribrum concernito, deinde oleo admixto, ut strigmenti crassitudinem accipiat, in vas aereum reponito, atque ubi computruerit, pro oleo similiter utitor. *Aliud.* 4 Ladani partes duas, polytrichi quod quidam adiantum appellant partem j, vini et olei myrtini partem unam. Nos autem pro myrteo nardino usi sumus. *Aliud quod ipsum et subnigros reddit.* 4 Baccarum myrti nigrarum quadrantem, ladani tantundem, dissoluta cum acaciae fructus, hoc est siliquarum ipsius spinæ appellatarum, decocto, contere, atque ubi limi crassitiem acceperint, nardino aut myrteo, aut aliquo alio odorato unguento excipe. *Aliud unguentum conservans pilos, quod ipsum etiam subnigros reddit.* 4 Baccarum myrti nigrarum sextarium unum, seminis apii sextarium unum, seminis betae sextarium unum, virgultorum myrti sextarium unum, adianti sextarii dimidium, ladani tantundem, vini nigri sextarios vj, usquequo penitus dissolvantur, coquito, atque ubi tertia pars

Ed. Chart. XIII. [538.]

Ed. Bas. II. (161.)

βαλλον ἐλαίου ἢ τινος ἡδύσματος $\xi \beta$ ἢ τρεῖς, καὶ πάλιν
 ἔψε. ὅταν δὲ δις ἢ τρεῖς ἀναβράσῃ, ἐκθλίψας τὸ ὑγρὸν καὶ
 σακκίσας ἐπιμελῶς ἀπόθου εἰς ὑδρίαν, ἐπὶ τῆς χρήσεως
 κείρων παντελῶς χρῶ, περιαιφών δις τῆς ἡμέρας τὰς τρι-
 γας. ἄλλο. 4 γλυκεὸς Κρητικὸς $\xi \alpha$. λαδάνου γο α . φλοιοῦ
 στροβίλων κεκαυμένων γο β . πολυτρίχου κεκαυμένου γο α .
 στέατος ἄρκτειον λίτραν α . σεύτλου χυλοῦ $K \gamma$. ἔψε τὸ
 λάδανον καὶ τὸ γλυκὺ μέχρι συστάσεως, εἴτα ἐπέμβαλε τὰ
 λοιπὰ καὶ ἀνελόμενος εἰς ἀγγεῖον μολυβδοῦν φύλαττε. ἐπὶ
 δὲ τῆς χρήσεως ἀνιείς ὅσον ἔξαρκεῖ, ἐν ᾧ θέλεις ἡδύσματι
 ἢ χοῆσις καθ' ἡμέραν. ἐνιοι δὲ ξυρήσαντες τὴν κεφαλὴν ἐπέ-
 χρισαν τῷ φαρμάκῳ, μηδὲ τινι διαλύσαντες. ἄλλο. 4 λαδά-
 νου γο α . γλυκεὸς $\xi \alpha$. φλοιοῦ στροβίλων κεκαυμένων $<$
 β . ἐν ἄλλῳ $<$ α . S'' . σφαῖραν θαλασσίαν κεκαυμένην καὶ
 τετριμμένην α . Κιλικίου μέλανος κεκαυμένου καὶ τετριμμέ-
 νου $K \gamma$. πολυτρίχου κεκαυμένου καὶ τετριμμένου $K \beta$.
 στέατος ἄρκτειον λίτραν α . ἔψε καὶ σκεύαζε καθὰ προεί-

superfuerit, olei cuiusdam aut odoriferi unguenti sextarios
 ij, aut iij, addito rursumque coquito. Ubi vero bis aut ter
 ebullierit, liquorem exprimito, ac diligenter per saccum
 excolatum in hydriam recondito. Usu vero expetente in
 praeratis penitus utitor, illitis ex eo bis per diem capillis.
Aliud. 4 Passi Cretici sextarium j, ladani ξ j, corticis nu-
 cum pinearum usti sextantem, polytrichi usti ξ j, adipis
 ursini libram j, succi betae cyathos iiii. Ladanum et pas-
 sum donec cogantur in unam compagem coquito, deinde
 reliqua injicito et sublato in vas plumbeum servato. Usus
 autem tempore, quantum sufficit in quocunque velis sua-
 veolente unguento diluito. Usus ejus debet esse quotidia-
 nus. Quidam vero raso capiti pharvacum illinerunt nulla
 re dilatum. *Aliud.* 4 Ladani ξ j, passi sextarium j, cor-
 ticis nucum pinearum usti ξ ij, alii sesquidrachmam ha-
 bent, spongiam marinam ustam tritam unam, panniculi
 Cilicii usti triti cyathos tres, polytrichi usti triti cyathos
 duos, adipis ursini libram unam, coquito et apparato ut

Ed. Chart. XIII. [339.]

Ed. Bas. H. (161. 162.)

ρηται. [339] ἄλλο διαφύλακτι (162) κόν τριχῶν καὶ ταῖς ῥεού-
σαις θριξίν βοηθοῦν. 4 σελίνου σπέρματος γο β'. καλλι-
τρίχου οὐγγίας β'. λιβάνου γο β'. κάρνα βασιλικὰ ἀριθμῶ
μ'. λαδάνου γο β'. στροβίλου φλοιοῦ λίτραν α'. πάντα βα-
λὼν εἰς χύτραν καινὴν καὶ στόμα ἀρχίλῃ περιπλάσας, ὅπτα
ἐν καμίνῳ βαλανείου, εἴτα ἐξελὼν τρίψον τὰ ἐγκείμενα καὶ
τούτοις ἐπιβαλὼν στέατος ἀρκτείου λίτραν καὶ μίξας ἀνε-
λοῦ εἰς πυξίδα πρινίην. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως αἱρῶν τοῦ
φαρμάκου ὅσον ἔφαρκεῖ, ἀνάκοπτε ὧ θέλεις ἡδύσματι καὶ
χορετὴν κεφαλὴν δις τῆς ἡμέρας. ἔνιοι δὲ καὶ ξυρῶντες τὴν
κεφαλὴν ἐπιχρίουσι τῷ φαρμάκῳ ἀνελημμένῳ στέατι ἀρκτείου.
ἄλλο πρὸς φαλάκρῳσιν, ὧ ἐχρήσατο Ἀνδρόμαχος ὁ νεώτε-
ρος. λαγῶν κοιλίας ἕξ ἐκλαβὼν καὶ ξηράνας ἐπιμελῶς φρυγε
ἐν ἀγγεῖῳ ὀστρακίνῳ. πρὸς τούτοις λάμβανε μύρτων γο γ'.
καὶ τῶν ἀκρεμόνων τὸ ἴσον, ὀδιάντου γο γ'. ταῦτα πάντα
προσεχῶς φρυζας κόπτε καὶ σῆθε λεπτῷ κοσκίνῳ, εἴτα
ἐπιβαλὼν στέατος ἀρκτείου καὶ φώκης τὸ ἴσον ἀνάκοπτε

dictum est. Aliud quod pilos conservat et defluentibus
quoque auxiliatur. 4 Seminis apii sextantem, callitrichi
sextantem, thuris sextantem, nuces juglandes numero xv,
ladani sextantem, corticis nucis pineae libram j. Omnia in
novam ollam conjecta et cum argilla probe obturata, in
balnei fornace assato: deinde extracta terito et adjecta adi-
pis urfini libra una subigito, et in pyxide ilicea reponito.
Ufu vero expetente, quantum satis videbitur ex pharmaco
accipito ac quocunque velis odorato unguento conquassato,
ex eoque caput bis in die illinito. Quidam vero ubi caput
etiam abraferint, medicamento excepto adipe urfino illi-
nunt. Aliud ad calviciem, quo usus est Andromachus ju-
nior. Leporum ventres sex accipito, probeque siccatos in
testaceo vase torrefacito, ad eosque baccarum myrti qua-
drantem et virgultorum ejusdem tantundem conjicito, in-
deque adianti quadrantem addito, omniaque simul attente
torrefacta tundito, ac per angustum cribellum excernito,
deinde adipis urfi ac phocae aequis partibus adjectis subi-

Ed. Chart. XIII. [339.]

Ed. Bas. II. (162.)

καὶ ἀνελόμενος εἰς πυξίδα μολυβδίνην φύλαττε, ἐπὶ δὲ τῆς
χρήσεως ἄντι ὧ βούλει ἡδύσρατι. περὶ μὲν οὖν τοῦτων ἐπὶ
τοσοῦτον.

Κεφ. γ'. [Περὶ βαρμάτων τῶν τριχῶν.] Μετὰ τὰ γε-
γραμμένα φάρμακα γράφοντος ἄλλα τοῦ Κρίτωνος, ἃ καὶ
τὰς τρίχας μὲν ἐπαγγέλλεται διαφυλάττειν, τὸ πρῶτον δ' αὐ-
τῶν ἔργον ἐστὶ βάπτειν αὐτάς, ὥς ἦτοι μελαίνας ἢ ξανθὰς
γίγνεσθαι, παραλιπεῖν ἔδοξέ μοι τό γε καὶ ἀρχὰς ὅπαντα
τὰ τοιαῦτα προφανῶς ὄντα κομμωτικά, ἐπεὶ οὐκ οἶδ' ὅπως
ἤδη δόγμα κοινὸν γέγονε τὰς γυναῖκας γηρώσας μελαίνειν
τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, ὥς αἰσχρὸν ὃν ἔχειν πολιὰς, καὶ
τοῦτο καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀρρέσι δοκεῖ καὶ φασιν ἐπαχθεῖς εἶναι
γραῦν γυναῖκα πολιὰν ἔχειν τὴν κεφαλὴν. ὅσαι μὲν τρυφῶ-
σαι κοσμοῦσιν ἑαυτάς, οὐδεμιᾶ τούτων ἀξιούσῃ τι τοιοῦτον
ὑπ' ἐμοῦ δοθῆναι παρέσχον, ὅσαι δὲ σεμνότεραι τό τε πα-
ράσημον φεύγουσαι καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀρρέων ἐνο-
χλήσεις ἐξιστάμεναι μελαίνειν ἡβουλήθησάν πως τὰς τρίχας

gito, sublatumque pharmacum in pyxidem plumbeam re-
condito. At vero ubi usus tempus infulerit, quocunque ve-
lis hedysmate, ipsam diluito ac utitor. Atque de his qui-
dem hactenus.

III. Cap. III. [De tincturis capillorum.] Quum vero post
præscripta pharmaca Crito alia quaedam scribat, quae qui-
dem conservationem capillorum promittunt, verum primum
ipso opus est ut tingant ipsos, quo siue nigri siue flavi
reddantur, visum sane est mihi in principio ea relinquere,
cum omnia talia manifeste comptorii generis existant. Quan-
doquidem autem haud scio quomodo dogma commune ino-
luerit, ut vetulae foeminae capitis capillos denigrent, tan-
quam turpe sit canos habere, atque hoc ipsam etiam ma-
seulis est visum, qui molestum esse ajunt anieulam uxorem
cano capite habere, quaecunque quidem prae deliciis se
iplas ornant, harum nulli tale quippiam a me petenti ex-
hibui. Quaecunque vero magis venerandae, ut notam effu-
gerent, tum maritorum suorum importunitatem vitarent,

Ed. Chart. XIII. [339.]

Ed. Bas. II. (162.)

ἀνευ τῆς ἐκ τοῦ μελασμοῦ τῶν στυφόντων βλάβης, ἐκείναις
 συνβούλευσα χρῆσθαι τῇ καλουμένῃ κεδρία, χροισμέναις μὲν
 αὐτῇ πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ὥρων τοῦ λουτροῦ, σμωμέναις
 δὲ μετὰ ταῦτα, καὶ τοῦτο ποιεῖν δι' ἡμερῶν τεσσάρων ἢ
 πέντε. πρὸς γὰρ τῷ μηδὲν βλάπτειν ἔτι καὶ προσωφελεῖ τὰς
 ἐτοιμῶς ὑπὸ ψύξεως βλαπτομένας, ἱκανῶς θερμαίνον φάρ-
 μακον οὕσα ἡ κεδρία, χρῆ δ' αὐτὴν ἁμικτον ἐλαίου παρα-
 λαμβάνειν ἐπὶ τῶν ξηρανθῆναι τε καὶ θερμανθῆναι σφοδρῶς
 δεομένων κεφαλῶν, αἷς ὑγρὰ δηλονότι καὶ ψυχρὰ δυσκρασία
 καὶ αὐτὰς ἐστίν. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἐλαίῳ μινύντας τοῦτο
 τὸ φάρμακον καὶ τὰς ῥεούσας τρίχας ἐπανορθοῦνται καὶ τὰς
 μὴ ῥεούσας ἐνανξεστέρας ἐργάζεται. τὴν δ' ὁσμὴν αὐτοῦ
 φεύγουσιν αἱ τρυφῶσαι γυναῖκες, οὕσαν οὐκ ἀηδὴ ταῖς εἰς
 ἔθος ἀφικέσθαι τῆς χρήσεως ὑπομεινάσαις. ἐν Ἀσίᾳ δὲ παρ'
 ἡμῖν αἱ ἐν τοῖς ὅρεσιν ἄγροικοι γυναῖκες οὐ μόνον κεδρία
 χροῖονται μετ' ἐλαίου μινύονσαι τὸ τε σῶμα καὶ
 τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ καὶ πίπτει τῇ ὑγρᾷ μετ' ἐλαίου κατὰ τὸν

pilos suos nigros aliquo modo reddere cupierunt, neque
 ex astrictoria vi nigrorem inducentium oblaedi, illis con-
 sului cedriae usum, ita ut tribus aut quatuor horis ante
 balneum illinirent et postea detergerent, idque per quatuor
 aut quinque dies facere pergerent. Ad hoc enim quod nihil
 laedit, amplius etiam commoda est eis, quae facile a fri-
 gore offenduntur, nimirum pharmacum existens cedria quod
 abunde calefaciat. Oportet autem ipsam citra olei admixtio-
 nem adhibere capitibus vehementi resiccatione et calefa-
 ctione indigentibus, quibus scilicet humida et frigida in-
 temperies per se inest, aliis vero oleo mixtum adhibere
 pharmacum oportet. Quin et defluentes capillos corrigit
 et non defluentes auctiores reddit. Caeterum odorem ejus
 vitent delicatae mulierculae, qui sane injucundus est iis,
 quae sustinent ad consuetudinem usus pervenire. Porro in
 Asia apud nos agrestes mulierculae montana incolentes, non
 cedria solum illinuntur oleo permixta, verum tum corpus
 universum tum caput inungunt. Quin etiam picem liqui-

Ed. Chart. XIII. [339. 340.]

Ed. Baf. II. (162.)

αὐτὸν τρόπον μεμιγμένη καταχρίουσι τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ ῥίζας τῶν τριχῶν καὶ καλοῦσι τὸ σύνθετον τοῦτο φάρμακόν πισσέλαιον, ἔτε[340]ρον δὲ τοῦ πισσάνθου καλουμένου, ὃ ταῖς ὑγραῖς ἐφίσταται πίτταις, λεπτομερέστερον ὑπάρχον αὐτῶν καὶ τῇ συστάσει καὶ τῇ δυνάμει. τὰ μὲν οὖν τρίαῦτα φάρμακα βραδέως ποιεῖ πολιοῦσθαι, μηδὲν βλάπτοντά τοὺς χρωμένους, τὰ δὲ διὰ τῶν αὐστηρῶν τε καὶ στρυφνῶν συγκείμενα βλάπτει μέγας. τὴν δ' ὕλην ἐξ ὧν συγκείται ταῦτα, τῆς στυπτικῆς ὀνομαζομένης ποιότητός τε καὶ δυνάμεως ὄσαν, ἔχειν τι χρὴ καὶ λεπτομερές, ὥς μὴ μόνον ἐπιπολῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ βάθους ἀλλοιοῦν τὸ δέρμα, μέχρι τοῦ κατὰ τὰς ῥίζας τῶν τριχῶν τόπου. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῆς συνθέσεως αὐτῶν ἐστὶ μέθοδος. ἔχεις δὲ ἐν τῇ περὶ τῶν ἀπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ τὰς κατὰ μέρος αὐτῶν ὕλας, ἐν αἷς αὐτῶν αἱ δυνάμεις τε καὶ ποιότητες εἴρηνται. δυνήσῃ τοιγαροῦν ἐξ ἐκείνων τὰ τ' ἤδη συγκείμενα τοῖς ἐμπροσθεν ὁποῖας ἐστὶ δυνάμεις εὐρίσκειν αὐτὸς τε συντιθέμενος. χρὴ

dam cum oleo eodem modo permixtam, ad radices capillorum capitis illinunt, vocantque hoc compositum pharmacum oleum picatum, quod omnino aliud est ab eo quod flos picis appellatur, quod ipsum liquidæ picis incumbit et superstat, tenuium magis partium quam ipsa pix existens tum consistentia tum etiam facultate. Hujusmodi itaque pharmaca tarde canescere faciunt, nulla utentium oblatione; at vero quæ ex austervis et acerbis composita sunt magnopere laedunt. Caeterum materiam ex qua componuntur hæc astringentis qualitatis ac facultatis existentem, etiam quippiam tenuium partium habere oportet, quo non in superficie tantum, sed et in profundo cutem alterent, usque ad locum radicum capillorum progrediendo. Atque hæc quidem est methodus componendi ea. Habes autem in simplicium pharmacorum tractatu particulatim materias ipsorum, in quibus facultates et qualitates earum dictæ sunt. Quapropter ex illis tum ea, quæ jam a prioribus composita sunt judicare, ac qualinam vi prædita sint in-

Ed. Chart. XIII. [340.]

Ed. Basf. II. (162.)

σιμον. δὲ τοῦτο καὶ πρὸς διάγνωσιν ἔστι τῶν γιγνομένων παθῶν ἐνίοτε ταῖς βλαπτομέναις γυναιξίν καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀποβησομένων πρόγνωσιν, ἴασίν τε τῶν παρόντων. οὐ μόνον γὰρ ἐν κινδύνῳ γενομένας οἶδα πολλάκις γυναικας, ἀλλὰ καὶ ἀποθανούσας ἐκ τοῦ καταψυχθῆναι τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῶν τοιούτων φαρμάκων. ἡ βλάβη δ' αὐταῖς μάλιστα γίνεται ποτὲ μὲν εἰς ἀποπληξίαν ἢ ἐπιληψίαν ἢ καταφορὰν ἢ κάρον ἢ τὴν καλουμένην κατάληψιν ἐμπιπτούσας. ἔστι δ' ὅτε κατάρροισι ἀλίσκομέναις δυσλύτοις, ὡς φθᾶσαι τὸν πνεῦμονα παθεῖν καὶ φθόην ἐξ αὐτῶν ἀκολουθῆσαι. βλάπτονται δὲ θᾶττον μὲν αἱ ψυχροτέραν τὴν κράσιν τῆς κεφαλῆς ἔχουσαι, βραδύτερον δὲ αἱ θερμότεραν. τὰ μὲν γὰρ ψυχρὰ μόρια τοῖς ψυχροῖς πάθει, τὰ δὲ θερμὰ τοῖς θερμοῖς ἀλίσκεται ῥᾶν. ὁ γε μὴν κίνδυνος ἦττων, ὡς ἂν ἐπὶ μικροτέροις αἰτίοις βλαπτομένων τῶν ψυχροτέραν ἔχουσῶν τὴν κράσιν. αἱ δὲ θερμαὶ διότι δυσπαθεῖς εἰσιν τοῖς ψύχουσιν αἰτίοις, ὅταν ὑπὸ μεγάλων νικηθῶσι, μείζονα φέρουσι τὴν βλάβην ὑπο-

venire potes, tum etiam per te ipsum de integro nova componere. Utile autem hoc est et ad cognitionem affectionum, quas jam incurrerunt aliquae mulieres et ad futurarum praenotionem praesentiumque sanationem. Non solum enim in periculo versatas saepe scio foeminas, sed et mortuas, ex perfrigeratione capitis per huiusmodi phar-maca inducta. Laesio autem eis maxime accidit, aliquando quidem in stuporem attonitum aut comitiales aut veter-num aut soporem profundiores aut catochen delabentibus, aliquando vero destillationibus solutu difficilibus capiuntur, ut antequam solvantur pulmones male habere incipiant, exindeque tabes consequatur. Offenduntur autem citius quae frigidius temperamentum capitis habent, tardius vero quae calidius, frigidae enim particulae frigidis affectionibus, calidae calidis facilius corripuntur. Atqui periculam minus subeunt, utpote cum a minore causa laedantur quae frigidius temperamentum habent, at vero calidae propterea quod aegre et vix tandem a frigidis causis laedi possunt, cum sane a magnis causis fuerint exuperatae, maiorem lae-

Ed. Chart. XIII. [340.]

Ed. Bas. II. (162.)

πεπτωκυῖαν τῷ κοινῷ καὶ καθόλου λόγῳ, τῷ κατὰ τοὺς ἀφορισμοὺς εἰρημένῳ. ἐν τῇσι νοῦσοισιν ἥσσον κινδυνεύουσιν οἷς ἂν οἰκείη τῆς φύσεως καὶ τῆς ἡλικίης καὶ τῆς ἑξίως καὶ τῆς ὥρης ἢ νοῦσος μᾶλλον ἢ οἷς ἂν μὴ οἰκείη κατὰ τι τουτέων.

[Περὶ τῶν μελαινόντων τὰς τρίχας φαρμάκων Ἀρχιγένους.] Εἶπον ὀλίγον ἐμπροσθεν, ὥς οὐ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἰατρὸς ἂν τὰ τοιαῦτα μεταχειρίζοιτο, προστάττουσι δ' ἐνίοτε βασιλικαὶ γυναῖκες, αἷς οὐκ ἔστιν ἀρνήσασθαι, μελανθῆναι βουλόμεναι τὰς τρίχας ἢ ξανθισθῆναι, διὸ καὶ τὸν Ἀρχιγένη νομίζω καίτοι σεμνότατον ὄντα, γεγραφέναι περὶ αὐτῶν ὡδὲ πῶς αὐτοῖς ὀνόμασιν. μελαίνει τρίχας ταῦτα. καππάρεως ῥίζα λεῖα σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ἐνιοὶ δὲ ὀνείῳ μέχρι τὸ τρίτον λειψθῇ, ἐψήσας, κατάπλασσον εἰς νύκτα. ἢ οὖρῳ κυνείῳ τηρηθέντι ἐπὶ ἡμέρας πέντε ἢ ἑξ σμήχου. ἢ πρίνου ῥίζης φλοῶν ἐψήσας μέχρις ἀπαλὸς γένηται, τούτῳ μὲν κατάπλασσε, τῷ δὲ ὕδατι σμήχου. ἢ ἀνεμώνης τὸ ἐπὶ

tionem incurrunt, quae communi et universali rationi subjacent, in aphorismis ab Hippocrate relatae. In morbis minus periculum subeunt aegrotantes, quibus congruus naturae, aetati, habitui ac tempori adfuerit morbus quam quibus nihil secundum haec ipsa congruerit.

[De pharmacis capillos denigrantibus Archigenis.]

Paulo ante dixi, quod non ex mea sententia medicus ejusmodi pharmaca contrectat, verum cum regiae aliquando foeminae, quibus minime negare licet, nigros aut flavos capillos reddere expetant, eam sane ob rem etiam Archigenem putō, quamquam honestissimum virum, de illis scripsisse in haec fere verba. Denigrant capillos haec. Radix capparis trita cum muliebri lacte aut ut aliis placet asinino ad tertias coquito et ad noctem pro cataplasmate imposito. Aut urina canis in quinque aut sex dies asservata lavato. Aut corticem radicis ilicis donec mollis fiat coquito, eumque cataplasmatibus modo imposito, cum aqua vero decocto lavato. Aut quod in anemone intrinsecus nigrum

Ed. Chart. XIII. [340. 341.]

Ed. Bas. II. (162. 163.)

μέλαν, τριβέν σὺν ἐλαίῳ μυρσίῳ καταψῶ. ἢ λιθάργυρον, κίμωλίαν, στυπτηρίαν ὑγρὰν ἴσα προσμηξάμενος καὶ τὰς τρίχας ξηράνας εἰς νύκτα κατάχρει καὶ φύλλοις τεύτλου ἐπάνω ἐπίδει. ἢ γῆν Σελινουσίαν, λιθάργυρον, ἄσβεστον, ὕδατι μέλιτος πάχος, κονία ὑγρὰ προσμηξας κατάχρει ἀνὰ τρίχα καὶ ὁμοίως φύλλα τεύτλου ἐπιθεῖς κατάδει, πρωΐας δὲ ἀποτινάξας τὰς τρίχας κατάψησον. ἢ ἁψινθίου, ὁσίων φοινικίων Συριακῶν, κυάμιν. Αἰγυπτίων πάντων κεκαυμένων ἰδία τῆς [341] σποδοῦ ἴσα οἶνῳ Μενδησίῳ γλοιῶδες ποιήσας, κηρωτὴν μυρσίνην ὑγρὰν μῖζον καὶ καταψῶ. ἢ ἱτέας (163) φλοιοῦ χυλὸν μετ' ἐλαίου τριβε, ἄκρως μελαίνει. ἢ ἀπὸ καρύας τὰ ὥσανει βοτρυδία ἐλαίῳ ἐψήσας ὑγρὰν ἄσφαλτον μῖζον καὶ χρῶ. ἐφεξῆς τοῖς προειρημένοις καὶ ταῦτα ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης: μελαίνει πώγωνα φελλὸς ἄβροχος καὶ μόλυβδος κεκαυμένος, σὺν τεύτλου ὀμοῦ χυλῷ μέλιτος πάχος χρίσας, ἕασον ἕως ἀρίστου, εἴτα κλύζον. ἢ σκωρίαν σιδήρου καὶ μόλυβδον ἐν ὄξει ἐψήσας μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, ἐπιχρίου

est, cum oleo myrteo tritum affricato. Aut spumam argenti cimoliam, alumen liquidum pari mensura praelotis et siccatis capillis in noctem illinito et betae foliis superne obligato. Aut Selinusiam terram argenti spumam, calcem, cum aqua ad mellis crassitudinem redige, et ubi liquido lixivio praelaveris, capillam vicissim inunge similiterque betae foliis impositis obligato, mane vero excussos capillos appllato. Aut absinthii, officium palmarum Syriacarum, fabarum Aegyptiarum, omnium ustorum cinerem pari mensura cum vino Mendefio ad strigmenti crassitudinem redigito et cerato myrteo liquido admixto affricato. Aut corticis salicis succum cum oleo affricato, summe denigrat. Aut nodos ad racemorum similitudinem ex arbore nuce enatos ex oleo coquito et bitumine liquido admixto utitor. Post praedicta etiam haec Archigenes ascripsit, denigrant barbam. Super aridum et plumbum ustum, cum betae crudae succo mellis spissitudine illita, finito usque ad prandium, deinde abluito. Aut ferri scoriam ac plumbum in aceto cocta ad

Ed. Chart. XIII. [341.]

Ed. Bas. II. (163.)

ἐλαίου ἀπεχόμενος. τούτοις ἐφεξῆς ὁ Ἀρχιγένης ἐκ τῆς κομ-
μοτικῆς κακοτεχνίας ὄντα καὶ ταῦτα ἔγραψε· πυρρῶς δὲ
ποιοῦσιν θέρμοι ὥμοι σὺν ὕδατι καὶ νίτρῳ καταχρίόμενοι.
καὶ ταῦτα δὲ περὶ ξανθισμοῦ. περὶ δὲ τῆς οὐλοποιήσεως
τριχῶν ὥδε. οὐλὰς δὲ ποιήσεις τρίχας, ἐὰν ἀφρῶ ἄλως μετὰ
σμύρνης σμήχης. ἢ ὁπῶ καρπάσου χρῶτε καὶ μένουσιν οὐλαὶ
καὶ μέλαιναι. ἢ μύρτοις καὶ τεύτλων σπέρματι ἴσοις, λείοις
σὺν ἐλαίῳ χρῶ. ἢ ἀσφοδέλου ῥίζῃ μετὰ ἀκράτου συγχρίου
ἢ λεπύχανα θέρμιων καὶ ὀλίγον νίτρον ἐν ὕδατι βρέξον ἐφ'
ἡμέρας τέσσαρας καὶ χρῶ. τούτων τῶν φαρμάκων ἐμνημό-
νευσα, δηλῶσαι βουλόμενος ἀναγκάζεσθαι τινὰς καὶ τῶν σε-
μνοτάτων ἀνδρῶν, ἐμπειρίαν κτᾶσθαι καὶ τῶν κομμοτικῶν
φαρμάκων. ὅπου γὰρ Ἀρχιγένης οὐκ ἠδέσθη γράφων αὐτὰ,
πολὺ μᾶλλον ἢ τις Κρίτωνι συγγνώμῃ κατὰ τὴν αὐτοκρα-
τορικὴν οἰκίαν ἱατρούσαντι. φαίνεται δὲ καὶ ὁ Ταραντῖνος
Ἡρακλείδης πολλὰ καὶ δόκιμα φάρμακα τῆς κομμοτικῆς
θεωρίας γεγραφώς, καίτοι μήπω τοσαύτης τρυφῆς κατεχού-
σης τὰς γυναῖκας ὅση νῦν ἐστίν. ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ Ἡρα-

tertias, illine citra oleum. Post haec Archigenes ex com-
ptoria damnata arte accepta haec scripsit: fulvos autem red-
dunt capillos lupini crudi cum aqua et nitro illiti. Haec
de flavescentia. De crispantibus autem capillos dicit: cri-
spas autem reddes capillos, si spuma salis cum myrrha con-
fricaveris. Aut succo carpasi illine, et manebunt crispi ac
nigri. Aut myrti baccis, ac betae semine aequali pondere
cum oleo tritis utitor. Aut asphodeli radicem mero illine.
Aut lupinorum cortices, ac parum nitri in aqua ad qua-
triduum macerato ac utitor. Horum pharmacorum men-
tionem ob id feci, ut ostenderem necessario quosdam etiam
bonestissimos viros talium sibi compteriorum experientiam
parare. Quando enim Archigenes haec scribere non est ve-
ritus, multo amplior venia Critoni danda est, qui in Im-
peratoriiis aedibus est medicus. Apparet autem et Heracli-
clidem Tarentinum multa et probata pharmaca comptoriae
speculationis scripsisse, quamquam nondum tantae deliciae
foeminas occupant, quantae nunc sunt. Verum Heraclidae

Ed. Chart. XIII. [341.]

Ed. Bas. II. (163.)

κλείδου καὶ Κλεοπάτρας, ὅσοι τ' ἄλλοι μετ' αὐτοὺς ἐν τῷ μεταξὺ γεγόνασιν ἰατροὶ φάρμακα πάντα συνήθροισεν ὁ Κρίτων. πρὸς ἐκείνον οὖν ἀναπέμψω τοὺς βουλομένους μελασμούς τε καὶ ξανθίσεις τριχῶν ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα μανθάνειν. ἔγραψε γὰρ τέτταρα βιβλία κοσμητικῶν, ἃ πάντες ἔχουσιν. τί ἂν οὖν ἔγωγε μεταγράφοιμι νῦν αὐτὰ, δυναμένων τῶν βουλομένων παρ' ἐκείνου μανθάνειν; ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τὰ περὶ τῶν τριχῶν πάντα καταρχὰς εὐθὺς γεγραμμένα, τῶν δ' ἄλλων τῶν ἐφεξῆς κατὰ τὴν οἰκίαν τάξιν. ὅπως οὖν ῥαδίως εὗρίσκοιεν οἱ ζητοῦντες, ἕκαστα τῶν τοιούτων φαρμάκων ἔδοξέ μοι δηλώσαι τὰ κεφάλαια τῶν καθ' ἕκαστον βιβλίων. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ ταῦτα ἔστιν.

Τοῦ πρώτου τῶν Κρίτωνος κοσμητικῶν κεφάλαια. διαφυλακτικὰ τριχῶν. αὐξητικὰ τριχῶν. προφυλακτικὰ τριχῶν. βάμματα πολίων. βάμματα ὥστε ξανθὰς καὶ χρυσιζούσας ποιεῖν. σμήξεις τριχῶν. ἐπίχριστα προφυλακτικά. προσώπου τετανώματα. προσώπου ἐπίχριστα λαμπερυντικά. προσώ-

et Cleopatrae et aliorum quicumque post ipsos interjecto tempore medici fuerunt, pharmaca omnia Crito coacervavit, ad quem sane remitto eos qui quomodo capilli nigrescant aut flavescant et alia hujusmodi discere volunt. Scripsit enim quatuor de ornatu libros, qui in omnium manibus versantur. Quid igitur ego nunc ipsa frustra transcriberem, cum possint ex illo discere, qui adeo ea cognoscere velint? In primo quidem libro omnia, quae ad capillos pertinent, statim in principio scripta sunt, reliqua vero deinceps juxta proprium quodque ordinem. Quo itaque facile invenire queant singula talium pharmacorum absque longa investigatione, visum mihi est capita singulorum librorum indicare. In primo itaque libro capita haec sunt.

PRIMI libri Critonis de ornatu capita. Conservantia capillos. Augentia capillos. Praeservantia capillos. Tincturae canorum. Tincturae flavos et auricolores capillos reddentes. Smegmata capillorum. Illitiones praeservantes. Faciem erugantia. Illitiones faciem nitidam reddentes. Cata-

Ed. Chart. XIII. [341. 342.]

Ed. Bas. II. (163)

που καταπλάσματα λαμπρυντικά. ὀφρύων ἐπίχριστα. ὀφρύων
μελάσματα. ὀφθαλμῶν ἐπίχριστα. στιμμίσματα ἐγχριστα.
πρὸς δυσωδίαν μυκτῆρων. ὀδόντων ἀποτρίμματα. διαμασή-
ματα πρὸς μασχαλῶν δυσωδίαν. περιτρίμματα. διαμασήματα
πρὸς δυσωδίαν στόματος.

Τοῦ δευτέρου κεφάλαια. ῥύματα πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ
τραχήλου μελανίας. ἐπίχριστα πρὸς τὰς τῶν μασχαλῶν συνι-
δρώσεις. ἐπίχριστα μαστῶν διαφυλακτικά. κοιλίας καθαρτικά.
σμήγματα χειρῶν λαμπρυντικά. πρὸς τὰς ἐκ τόκου μελανίας.
πρὸς τὰς ἐκ τόκου ῥυτίδας. πρὸς τὰς ἐκ τόκου ῥαγάδας.
ἐπιχρίσματα πρὸς τὰς τῶν ὀμφαλῶν ἑξοχάς. ἀνήβων παι-
δίων διαφυλακτικά. παρθενίας διαφυλακτικά. πρὸς τὰς κα-
θύγρους καὶ καταψύγρους γυναῖκας. [342] πρὸς οὐλὰς με-
λαίνας. ψίλωθρα τριχῶν. σμήγματα λεπτυντικά παντοῖα.
ἐπίχριστα ἀφανιστικά τριχῶν. σμήγματα ὅλου τοῦ σώματος.
καθαρτικά λαμπρυντικά παντοῖα. καταπλάσματα ἀρωματικά
τοῖς ἱματίοις. ἐνώδεις βαφαὶ ἱματίων. ῥάσματα θαλάμων καὶ
περιπάτων. θυμιαμάτων παντοίων σκενασία. χρυσμάτων καὶ

plasmata faciem nitidam reddentia. Superciliorum illitio-
nes. Supercilia denigrantia. Oculorum illitiones. Illitiones
ex sfibio. Ad graveolentiam narium. Dentifricia. Manduca-
tiones. Ad foetorem sub alis affrictiones. Manducationes ad
foetorem oris.

SECUNDI libri capita. Quae nigredines colli repur-
gent. Illitiones ad exudationes sub alis. Illitiones mammi-
las conservantes. Ventrem purgantia. Smegmata manus ni-
tidas reddentia. Ad nigredines a partu. Ad rugas a partu.
Ad fissuras a partu. Illitiones ad eminentes umbilicos. Quae
pueros impuberes conservant. Quae virginitatem conser-
vant. Ad humectas et frigidas mulierculas. Ad cicatrices
nigras. Depilatoria pilorum. Smegmata attenuantia omnis
generis. Illitiones capillos abolentes. Smegmata totius cor-
poris. Repurgatoria nitorem inducentia omnigena. Conspers-
iones aromaticae vestium. Odoratae tincturae vestium.
Aspersiones thalamorum et ambulacrorum. Suffimentorum
omnigenorum compositiones. Illitionum et unguentorum

Ed. Chart. XIII. [342.]

Ed. Bas. II. (163.)

μύρων παντοίων σκευασίαι. ἀμυγδαλίνου, βαλανίνου, καρυίνου, σησαμίνου, μύρσινου, σχινίνου, δαφνίνου, ῥοδίνου, γλενκίνου, μηλίνου, οἰνανθίνου, σαμψυχίνου, τηλίνου, σουσίνου, ὃ ἔνιοι κρίνονον καλοῦσι, κικίνου, ἱρίνου, ναρκισσίνου, φοινικίνου, κυπρίνου, κροκίνου, ναρδίνου, ἀμαρακίνου, ἡδυχρόου, μενδησίου, μαλαβαθρίνου.

Τοῦ τρίτου κεφάλαια. πρὸς πίτυρα παντοῖα. πρὸς τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ ἐκβράσματα. πρὸς ἀχῶρας. πρὸς φθειράς καὶ κόνιδας. πρὸς ἄλωπεκίας. πρὸς τὰς ἐν τῷ προσώπῳ ψωρώδεις διαθέσεις. πρὸς φακούς. πρὸς ἐφήλεις. νίμματα προσώπου. πρὸς στίγματα. πρὸς πελώματα. πρὸς ὑπώπια. πρὸς ἰόνθους. πρὸς ἐπινυκτίδας. πρὸς τὰ ἐπὶ τῶν γενείων ὀχθώδη. πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν γενείων λειχήνας. λειχόνων ἐπιχρίσματα. ἐπιθέματα ἐκδόρεια. χλωραὶ μετὰ τὰς ἐκδόρας ἐπιτιθέμεναι. λευκαὶ πρὸς ἀπούλωσιν. φάρμακα μαλακτικὰ ἐπιτριβέντα λειχόνων.

Τοῦ τετάρτου κεφάλαια. πρὸς ἀλφούς μελανὰς καὶ λευκούς. πρὸς οὐλὰς μελαίνας. πρὸς λεύκας. πρὸς λέπρας.

omnis generis compositiones, videlicet amygdalini, balanini, nucum, sesamini, myrtei, lentiscini, laurini, rosacei, glencini, melini, oenanthini, sampsuchi, telini, susini quod aliqui liliaceum appellant, cicini, irini, narcissini, phoenici, cyprini, crocini, nardini, amaracini, hedychroi, mendesii, malabathrini.

TERTII libri Critonis capita. Ad furfures omnigenos. Ad capitis eruptiones. Ad ulcera manantia. Ad pediculos et lendes. Ad alopecias. Ad scabiosas faciei affectiones. Ad lentigines. Ad maculas a sole provocatas. Lotiones faciei. Ad stigmata. Ad liventia. Ad sugillata. Ad varos. Ad pustulas nocte erumpentes. Ad menti tubercula. Ad menti impetigines, impetiginum illitiones. Epithemata excoriatoria. Emplastra viridia, quae ab excoriatione imponuntur. Emplastra alba ad cicatricem inducendam. Pharmaca emollientia, quae impetiginibus affricantur.

QUARTI libri capita. Ad alphos nigros et albos. Ad cicatrices nigras. Ad leucas. Ad lepras. Ad ungues scabio-

Ed. Chart. XIII. [342.]

Ed. Bas. II. (163.)

πρὸς ὄνυχας ψωριῶντας. πρὸς κνησμώδεις διαθέσεις. πρὸς ψύδρακας καὶ ἐκδάσματα. πρὸς τὰς ἐρπυστικὰς διαθέσεις. πρὸς ψωριάσεις. πρὸς θύμους. πρὸς ἀκροχορδόνας. πρὸς μυρμηκίας. πρὸς ὀμφαλοῦ ἐμπνευμάτων. πρὸς ἐντέρων κα-
τολίσθησιν. πρὸς ὑδροκήλας. πρὸς λειποδέρμονες. πρὸς τοὺς
προσπίπτοντας ἀρχούς. πρὸς χίμεθλα. πρὸς τὰς ἐν ποσὶ
ῥωγμάς. ἐν τούτοις τοῖς τέσσαρσι βιβλίοις ὁ Κρίτων ἐπι-
μελέστατα σχεδὸν ἅπαντα ἔγραψε τὰ δόκιμα κοσμητικὰ φάρ-
μακα, προσθεὶς αὐτοῖς καὶ τὰ κομωτικά, νόθον κάλλος,
οὐκ ἀληθινὸν ἐμπορίζοντα, διὸ καὶ γὰρ παραλείψω μὲν αὐτὰ,
μόνον δὲ μνημονεύσω τῶν τὸ κατὰ φύσιν κάλλος φυλάτ-
τόντων. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα γινώσκω τὰ λαμπρυντικά
τοῦ σώματος σμήγματα καὶ τὰ τῶν τιτθῶν διαφυλακτικὰ
ταῖς παρθένοις ἐπὶ πλείστον, ἀνήβων τε παιδίων ὄρχεις μι-
κροὺς διαφυλάττοντα μέχρι πλείστον καὶ τὴν τῶν τριχῶν
γένεσιν ἐπέχοντα, γράφειν αἰδοῦμαι τὰ τοιαῦτα καὶ πολὺ
μᾶλλον ἢ Κρίτων ἔγραψε καταπλάσματα τῶν ἀρωμάτων ἐν
ἱματίοις, εὐώδεις τε βαφὰς ἱματίων καὶ ῥάσματα θαλάμων

fos. Ad pruriginosas affectiones. Ad psydracas et ad ex-
coriata. Ad serpiginosas affectiones. Ad scabidos. Ad thy-
mos. Ad acrochordonas et myrmecias. Ad umbilici infla-
tionem. Ad intestinorum delapsionem. Ad hydrocelas. Ad
apellas. Ad procidentes anos. Ad chimethla. Ad rimas
pedum. In his quatuor libris Crito diligentissime omnia
ferme exornatoria pharmaca scripsit, appositis etiam com-
ptoriis, quae spuriam pulchritudinem, non veram inducunt,
quare propter etiam ego ea relinquam, solumque mentionem
eorum faciam, quae pulchritudinem secundum naturam con-
servant. Quamquam enim vel maxime cognita habeam sme-
gmata corpori nitorem inducentia, itemque quae in virgi-
nibus mamillas conservant et quae impuberum puerorum
testiculos ad multum tempus parvos conservant, similiter
et quae pilorum exortum cohibent, pudet me tamen ejus-
modi scribere, atque multo magis eas, quas Crito tradidit
conspersiones vestium aromaticas, odoratasque vestium in-
fectiones et asperiones thalamorum ac ambulacrorum, suf-

Ed. Chart. XIII. [342. 343.]

Ed. Bas. II. (163. 164.)

καὶ περιπάτων, θυμιαμάτων τε παντοίων ποικιλίας καὶ χρισμάτων καὶ μύρων, ἔξω γὰρ ταῦτα τῆς ἰατρικῆς. ὅταν δὲ τοῦ κατὰ φύσιν φυλακτικὰ γέγραφεν, ὅταν πον δέησῃ, μνημονεύσω, καὶ πρῶτόν γε τῶν κατὰ τὰς τρίχας, ὅσα μοι δοκεῖ χρήσιμα τοῖς ἰατροῖς εἶσθαι διδάξω.

Κεφ. δ'. [Περὶ τῶν φθειρόντων τὰς τρίχας φαρμάκων.] Ὡς τῶν αὐξανόντων τὰς τρίχας φαρμάκων ἑτέρα μὲν ἐστὶν ἰατρικὴ χρῆσις, ἑτέρα δὲ κομμωτικὴ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῶν φθειρόντων αὐτάς. γίνεταί γάρ ποτε καὶ τοῖς ἰατροῖς ἀνάγκη χρῆσασθαι τοιούτοις φαρμάκοις κατὰ τὰς τρεῖς αὐτῶν διαφοράς. λέγω δὲ τρεῖς, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἰδίως καλεῖται ψιλοθρα, τὰ δὲ λεπτυντικὰ τριχῶν, τὰ δὲ εἰς τὸ παντελὲς ἀνα[343]ρετικά. ταῦτα μὲν οὖν τὰ ὑστάτα ῥηθέντα σφαλερὰν ἔχει τὴν χρῆσιν. ἐνίστε γὰρ οὐ μόνον (164) τὰ χρισθέντα μόρια τοῦ σώματος ἄτριχα τοῦ λοιποῦ πάντα γίνεταί διὰ παντός, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν γενείων καὶ τῶν ὀφρύων καὶ τῶν βλεφαρί-

fimentorum item omnis generis varietates, illitionumque et unguentorum. Extra enim medicinae documenta talia existunt. At vero ubi decoris secundum naturam conservativa scripsit, si quando locus ita tulerit, ea referam, ac primum quidem quae circa capillos medicis utilia mihi videntur docebo.

Cap. IV. [De pharmacis pilos corrumpentibus.] Quemadmodum ex pharmacis, quae pilos augent, alia medici usus, alia comptorii existunt, eodem modo et quae ipsos corrumpunt. Aliquando enim et his medici necessario utuntur juxta triplicem eorum differentiam, nempe cum quaedam ex eis proprie psilothra appellantur, alia attenuatoria capillorum, alia vero ipsos penitus extirpantia. Haec itaque postremo loco nominata periculosa sunt usus. Ex eis enim illitae corporis partes non solum in posterum depiles omnes penitus redduntur, sed et usque ad caput et mentum superciliaque et palpebrarum pilos, nuditas ipsa procedit. Reliquae vero duae differentiae usum minime periculosum ha-

Ed. Chart. XIII. [343.]

Ed. Bas. II. (164)

δων ἢ ψίλωσις τῶν τριχῶν ἐξικνεῖται. τὰ δὲ ἑτερα δύο τήν
 χρῆσιν ἀκίνδυνον ἔχει, τὰ μὲν ψιλωτικά τῶν τριχῶν, ἅπερ
 ἔφην ἰδίως καλεῖσθαι ψιλωθρα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν
 χρήσει γιγνόμενα ταῖς γυναιξίν ἀπάσαις ρχεδὸν καὶ τισι τῶν
 ἀνδρῶν, ἑτερα δὲ τὰς λεπτοτέρας τὰς τρίχας ἐργαζόμενα καὶ
 μικροτέρας, ἐπιτήδεια τοῖς σκληρὰς καὶ μεγάλας καὶ πολλὰς
 καὶ παχείας ἔχουσιν καὶ διὰ τοῦτο φαννομένοις ὑώδεσιν.
 ἀλλήλων δὲ διαφέρει ταῦτα τῷ μᾶλλον τε καὶ τῷ ἥττον,
 ἐπεὶ τὸ γένος αὐτῶν ἐν, ἐξ ἐκείνων συγκείμενον τῶν φαρ-
 μάκων, ὅσα σηπτικὴν ἔχει ἢ καυστικὴν δύναμιν. ἀμείνω δὲ
 δηλονότι τὰ σηπτικὴν ἔχοντα, τὴν γὰρ χρῆσιν ἀκίνδυνότεραν
 ἴσχει. κινδυνωδεστέρα δὲ πῶς ἐστὶν ἢ τῶν καυστικῶν, ἔάν
 τις ἀμελήσῃ βραχὺ, φλυκταινούντων ἢ ἑλκούντων ἢ ὀπωσοῦν
 ἐπικαιόντων τὸ δέρμα. τὴν δὲ κατὰ μέρος ὕλην αὐτῶν ἐν
 τοῖς περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων δυνάμειος ὑπομνήματι
 ἅπασαν ἔγραψα. παραδείγματος δ' ἕνεκεν οἷς συνεχῶς χρῶ-
 μεθα καὶ δὴ φράσω. τῶν μὲν οὖν ὑγρῶν ἢ στακτὴ καλου-
 μένη κονία τοιαύτην ἔχει δύναμιν· τῶν δὲ ξηρῶν καὶ μεταλ-

bent. Et quae quidem pilorum denudatoria sunt et pro-
 prie, ut dixi, pililothra vocantur, tantum non quotidie in
 omnium muliercularum, ferme etiam quorundam virorum
 usu habentur. Altera vero, quae tenuiores pilos reddunt
 et minores, eis convenient qui duros et magnos multos-
 que et crassos pilos habent et ob id fuillis non abfimiles
 existunt. Caeterum haec ipsa secundum excessum et defe-
 ctum inter se differunt, cum unum genus sit pharmacorum
 quod in hunc usum compositum est, nimirum eorum quae
 corrumpentem et ustoriam habent facultatem. Praestant au-
 tem corrumpentem facultatem habentia, quod minori peri-
 culo admoventur. Periculosiora autem quodammodo sunt
 ustoria, quae si quis paulo negligentius adhibeat, bullas ex-
 citant et exulcerant et aliquantulum cutem exurunt. At
 verò particularem eorum sylvam omnem in commentariis
 de simplicium pharmacorum facultate tradidi, sed tamen
 exempli gratia ea quibus assidue ntor recensebo. Ex liqui-
 dis igitur est lixivium tali vi praeditum: ex aridis autem

Ed. Chart. XIII. [343.]

Ed. Bas. II. (164.)

λικῶν, ἀρσενικόν τε καὶ σανδαράχη καὶ τίτανος ἡ ἀκατά-
σβεστος, ἣν οἱ πολλοὶ καλοῦσιν αὐτὸ δὴ τοῦτο μόνον ἄσβε-
στόν. εὐδὴλον οὖν ὅτι τῶν σφοδρῶν ἐν αὐτοῖς ἡ δύναμις
θραύεται μίξει τῶν ἀσθενεστέρων φαρμάκων ὑγρῶν τε καὶ
ξηρῶν, ὧν τὴν συμμετρίαν στοχαστικῶς μὲν πρῶτον ὁ τῆς
δυναμείας αὐτῶν ἔμπειρος ποιεῖται, διὰ δὲ τῆς ἐμπειρίας
ἐπανορθοῦνται τὸ ἐλλεῖπον ἢ προστίθῃσιν. ὅπως δὲ καὶ
τούτων ὅσαι διὰ τῆς πείρας ἐκρίθησαν ἔχητε, παραγράφω
τάς ὑπὸ Κρίτωνος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κοσμητικῶν εἰρημένους
ἐπιδείξας πρότερον, ὅτι καὶ τοῖς ἰατροῖς ἀναγκαῖα πολλάκις
ἡ χρῆσις αὐτῶν γίνεται. ὥσπερ τὰ βάρματα δυνατόν ἡμῖν
ἀρνεῖσθαι τῆς κομμωτικῆς ὄντα κακίας, οὕτως ἀδύνατον
ἀρνεῖσθαι τὰ ψιλωτικά τῶν τριχῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔχη συμ-
μέτρους τις τρίχας, οὐχ ὑπηρετήσομεν αὐτῷ τρυφῶντι πε-
ριτῷ. εἰ δὲ πάνυ πολλὰς καὶ μακρὰς καὶ σκληρὰς, εὐ-
λογον εἶναι δοκεῖ ταύτας ἐλάττους τε καὶ λεπτιότερας καὶ
μαλακωτέρας καὶ ἀραιωτέρας ἐργάζεσθαι. γίνεται δὲ ποτε

et metallicis arsenicum et sandaracha et calx non extin-
cta quam plerique vivam, Graeci vero etiam solius non ex-
tinctae nomine appellant. Manifestum itaque est, vehemen-
tem ipsorum vim per admixtionem imbecilliorum pharma-
corum tum liquidorum tum aridorum frangi. Quorum con-
gruentem mixturae modum conjecturaliter primum faciet
virium eorum expertus, deinde vero per experientiam de-
fectum corrigit aut etiam addet. Quo vero etiam eorum
quae per experientiam iudicata sunt notitiam habeatis, ascri-
bam ea quae in primo libro de ornatu a Critone sunt re-
lata, ubi prius ostendero etiam medicis saepiuscule ipsorum
usum necessarium esse. Quemadmodum tincturas expeten-
tibus honeste negare possumus, ut quae comptoriae sint
malitiei, sic depilatoria negare minime licet. Si enim mo-
deratos quispiam habeat capillos, non subserviemus ipsi ad
superfluas delicias. Si vero admodum multos et longos du-
rosque habeat, honestum esse videtur et rationabile ipsos
pauciores et tenuiores mollioresque ac rariores facere.
Contingit autem aliquando necessitas ut eis, qui multos et

Ed. Chart. XIII. [343.]

Ed. Bas. II. (164.)

χρεία καὶ τοῖς πολλὰς ἔχουσι καὶ βαθείας, οὐ μὴν σκληρὰς γε παντελοῦς αὐτῶν ἀφαιρέσεως, ὅτε ἦτοι πιττώσεως δέηται τὸ πᾶν σῶμα, χρώμεθα γὰρ ἐνίοτε τῷ βοηθήματι τούτῳ κατὰ τὸν τῆς ἱατρικῆς λόγον, ἢ καὶ τι φάρμακον ἐμπλαστὸν ἐπιτεθέντων ἡμῶν, ἀναγκαῖον ἦν πάσας τοῦ μέρους προαφελεῖν τὰς τρίχας, ὅπερ ἐνέστι μὲν καὶ διὰ ξυροῦ ποιεῖν, ἐνιοὶ δὲ εἴτε κατ' ἀλήθειαν ἢ καὶ πλαττόμενοι διεδίεναι φασὶ τὸ ξυρόν. ἐνδέχεται γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τραυθῆναι τὸ δέρμα. τινες δὲ ἴσως καὶ διεδάσιν εὐλόγως καὶ μάλιστα ὅταν δέησιν ξυραῖσθαι τὰ κατὰ τὸν λάρυγγα χωρία. διὰ ταῦτα ὁμοῦ ἀναγκαῖον ἐστὶ τῷ ἱατρῷ καὶ τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐμπειρίας ἔχειν τῆς τε συνθέσεως καὶ τῆς χρήσεως.

[Ψίλωθρα τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα κατὰ λέξιν οὕτως.] Ψίλωθρα τριχῶν. 4 ἀρσενικοῦ χρυσίζοντος ℥' ζ', ἢ ι', ἀσβέστου τὸ ἴσον, ἀμύλου γο β', γῆς τῆς λεγομένης Ῥωμαϊστὶ Σελινουσίας γο α'. ἅπαντα τρίψας σήσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ ἀπόθου. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως, αἰρῶν τοῦ φαρ-

alte fixos, non tamen duros habent, in totum pilos tollamus, quando aut picatione opus habet totum corpus, quandoque enim hoc praesidio juxta medicinae rationem utimur, aut quando pharmacum quod meatus obducat imponere velimus, tunc enim necessario a parte pilos prius tollimus, quod quidem etiam per novaculam facere licet. Quidam vero sive re vera sive fecte novaculae timorem confitentur, quoniam periculum sit ex ea cutem lauciari. Quidam autem non citra rationem fortasse metunt, maxime quum partes gutturis radi oportet. Quapropter necessarium est, medicum etiam hujusmodi pharmacorum experientiam habere, tum quod ad compositionem tum quod ad usum attinet.

[*Psilothra a Critone hac verborum serie conscripta.*] *Psilothra capillorum.* 4 Auripigmenti auri coloris ℥ vij, aut x, calcis vivae tantundem, amyli sextantem, terrae quae Romanis Selinusia appellatur ℥ j. Omnia trita et per angustissimum cribrum excussa reponito. Usus vero tempore

Ed. Chart. XIII. [343. 344.]

Ed. Bas. II. (164)

μάκον ὅσον ἔξαρκεῖ ἀνάκοπτε ὕδατι, εἶτα ἐπι[344]χρίεσθαι
 παραίνει καὶ προσέχειν ὅπως μὴ ἐπικαῇ. ἄλλο παραχοῖμα
 λεῖον ποιεῖ. 4 ἄσβεστου μέρη δύο, ἄρσενικοῦ μέρος ἁ-
 ταῦτα βαλὼν εἰς θυίαν μολυβδίνην καὶ ὕδωρ ἐπιχέας ἢ
 πτισάνης χυλὸν τριῖβε, καὶ ὅταν μέλαν γένηται, θερμαίνον-
 τας κέλανε καταχρίεσθαι καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐν βαλανείῳ, λεῖον
 γὰρ ποιεῖ τὸ σῶμα. εἰ δὲ φρυομένη λεπτὴ ἀναβαίνει, ἔψε τὴν
 κονίαν καὶ τὸ ἄρσενικὸν τριῖβε μεθ' ὕδατος καὶ εἰς ἀγγεῖον
 κεραμεοῦν ἀκόνιτον βαλὼν ἔψε, καὶ ὅτε συστραφῇ καὶ μέλαν
 γένηται, ἐπιχρίεσθω. Πάριδος τοῦ ὀρχηστοῦ παραχοῖμα τὰς
 τρίχας αἶρει. 4 σανδαράχης γο ἁ. ἄσβεστου ξε ἁ. ἔψε μεθ'
 ὕδατος ἐπιμελῶς καὶ ὅταν ἄρξηται ἀναξεῖν, ἀνελόμενος χροῶ.
 τοῦτο δὲ ἔσται φανερόν· εἰ πτερόν καθιέντι σοι εἰς τὸ ψίλω-
 θρον ἀπομαδίσει συντόμως. ἄλλο. 4 ἀμύλου γο ἁ. ἄσβε-
 στου γο ἁ. ἄρσενικοῦ γο ἁ. κόψας καὶ σήσας ἀπόθου καὶ
 χροῶ καθόπερ εἴρηται. Ἡρακλείδου Ταραντίνου παραχοῖμα
 αἶρει τὰς τρίχας. 4 ἄσβεστου ξε ἁ. κίμωνος ξε ἁ. κισσῆ-

ex pharmaco, quod sufficit acceptum aqua conquassato,
 deinde illinire iubeto, ac animadvertere ne exurat. *Aliud*
e vestigio laevem reddit. 4 Calcis vivae partes duas, au-
 ripigmenti partem j. Haec in mortarium plumbeum con-
 jecta aqua aut ptisanæ succo affuso terito, atque ubi nigra
 reddentur, calefacta illiniri maxime in balneo iubeto, laeve
 enim corpus reddunt. Quod si vero tenuis capillus ena-
 scens subeat, calcem coquito et auripigmentum cum aqua
 terito et ubi in vas fictile non picatum conjeceris, coquito,
 atque ubi coacta fuerint nigraque reddita illinito. *Paridis*
sultatoris psilothrum statim pilos aufert. 4 Sandarachae
 3j, calcis vivae sextarium j. Trita cum aqua diligenter
 coquito, atque ubi ebullire coeperint ablatis utitor. Expe-
 rimentum hujus facies, si pinnulam in ipsam psilothrum
 immergas, brevi enim glabra fiet. *Aliud.* 4 Amyli 3j,
 calcis vivae 3j, auripigmenti 3j, contusa et cribrata
 repone utereque ut dictum est. *Heraclidæ Tarantini psi-*
lothrum e vestigio pilos tollit. 4 Calcis vivae sextarium j,

Ed. Chart. XIII. [344.]

Ed. Bas. II. (164.)

ρεως κικανμένης ξ' α'. ἀρσενικοῦ μέρος δ', λιῖα ποιήσας ἀπόθου, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ἅντι ὕδατι καὶ χρῶ καθάπερ προεῖρηται ταῦτα μὲν οὖν ὁ Κρίτων ἔγραψε, χρῆσθαι δὲ αὐτοῖς ἄμενον, ὥς καὶ νῦν αἱ γυναῖκες χρῶνται καταχρίουσαι τὸ σῶμα, καὶ περὶ εἰς χλιαρὸν οἶκον εἰσιοῦσαι βαλανίον, καὶ περὶ δὲ ἰδρῶν ἄρξονται, σιλεγγίδι τὸ φάρμακον ἀφαιροῦσι κατὰ τι μέρος τοῦ σώματος, εἴτα ἂν αἰσθῶνται τὰς τρίχας συναφαιρουμένας αὐτῶ, τὸ λοιπὸν ἅπαν ἀποπλύνουσι σῶμα.

[Αφανιστικὰ τριχῶν.] Γέγραπται καὶ περὶ τούτων ἐν τοῖς κομμωτικοῖς βιβλίοις, ἐκπεπτωκότων ἤδη τῆς ἱατρικῆς ὕλης, διὸ καὶ γὰρ μόνον τῶν ἀπλῶν ἐν αὐτοῖς ἀναμνήσω, λεγομένων καὶ ἐν τῇ περὶ τῶν ἀπλῶν φαρμάκων πραγματείᾳ. συντιθέασι γὰρ τὰ προκείμενα κατὰ τὸν λόγον φάρμακα, διὰ τε τοῦ λαγωῦ θαλαττίου καὶ ἥπατος θύννου σεσηπότος καὶ κεδρίας καὶ βατράχου τῶν ἐν τοῖς χλωροῖς καλάμοις νεομένων τῶν ἰχώρων καὶ χλωῆς θαλαττίας τοῦ αἵματος, ἀμπέλον τε λευκῆς τοῦ δακρύου κισσοῦ τοῦ δακρύου

cimoliae sextarium j, pumicis ulsi sextarium j, auripigmenti partes quatuor, trita ac laevigata reponito. Usus vero tempore aqua dilutis, ut dictum est, utitor. Haec quidem igitur Crito scripsit. Caeterum eorum usus melior est, quemadmodum nunc mulieres utuntur, post corporis videlicet illitionem, in tepidam balnei domum ingredientes, atque ubi exudare coeperint, strigili pharmacum ex aliqua corporis parte detrahentes, deinde quum simul auferri pilos senserint, reliquum corpus omne abluentes.

[Quae pilos disperdant.] Scriptum quoque de iis est quae pilos disperdant in comptoriis libris quae sane jam ex medica materia exciderunt. Quapropter et ego simplicium tantum ex eis faciam mentionem, in simplicium item pharmacorum tractatu a me relatorum. Juxta rationem enim proposita pharmaca componunt, ex lepore marino hepate thunni putrefacto, cedria, ranarum in viridibus arundinetis degentium cruore sive mucro, marinae testudinis sanguine, lachryma vitis albae, lachryma hederæ similiter-

Ed. Chart. XIII. [344. 345]

Ed. Bas. II. (164.)

καὶ βρυωνίας ὁμοίως, ἐλαίου τε τοῦ ἀνάλου καλουμένου καὶ διὰ τῶν θαλασσίων σκολοπένδρων καὶ κνίδης τῆς θαλασσίας ἀστέρων τε τῶν θαλασσίων, νίτρον τούτοις καὶ ἀμόργην μινύντες. ἄλλα δὲ ἰσχυρότερα δι' ἐχίνων τε καὶ σαλαμάνδρας συντιθέασιν, ἔμποτες ἐν ἐλαίῳ, μινύουσιν δ' αὐτοῖς καὶ τὰ ἀλκυνόνια καὶ τὴν σανδαράχην καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα.

Κεφ. ε'. [Λεπτυντικά τριχῶν.] Τοῖς λεπτυντικοῖς τῶν τριχῶν χρήσαιο ἂν ποτε καὶ ἱατρός, ὡς ἔφη, οὐ τῆς αὐτῆς δυνάμεως οὔσι τοῖς ψλωτικοῖς. ἦν γὰρ ἐκαλέσαμεν ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀπλῶν φαρμάκων ὑπομνήμασι δύναμιν ῥυπτικήν, ταύτης ἐστὶ τὰ λεπτυντικά τῶν τριχῶν. ὥσπερ δὲ ἐν ἅπασιν τοῖς ὁμογενέσι φαρμάκοις ἡ διαφορὰ κατὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐστίν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ῥυπτικοῖς. τὸ μὲν οὖν τῶν κριθῶν καὶ τὸ τῶν κνάμων, ἔτι τε πρὸς τούτοις ὀρόβων, ἀφρονίτρον τε καὶ νίτρον συνήθη πᾶσιν εἰσιν εἰς ἀφαίρεσιν ῥύπου χρωμένοις αὐτοῖς. ἡ δὲ συνεχὴς χρῆσις καὶ λεπτύνει τὰς τρίχας. ὅσα δὲ ἰσχυροτέραν ἔχει τὴν ῥυπτικήν [345] δύναμιν, ἐπὶ τῶν πάνυ σκληρὰς καὶ μεγάλας ἐχόντων

que bryoniae ac oleo, quod infusum appellatur. Ex marinis item scolopendris, urticaeque marina et stellis marinis nitro ac amurca ad haec admixtis. Quin et fortiora his ex erinaceis et salamandra componunt in oleo coctis. Admiserunt autem ipsis et alcyonia et sandarachem et quaecunque alia ejus generis existunt.

Cap. V. [Quae pilos attenuant.] Utetur etiam aliquando medicus, velut dixi, iis quae pilos attenuant, quae non eandem cum depilatoriis facultatem habent. Quam enim in simplicium pharmacorum commentariis exterforiam facultatem appellavimus, ejusdem sunt etiam ea quae pilos attenuant. Quemadmodum autem in omnibus ejusdem generis pharmacis differentia secundum excessum et defectum existit, sic etiam in exterforiis habet. Hordei itaque farina et fabarum ampliusque ervi, spuma nitri ac ipsum nitrum familiaria pharmaca sunt omnibus ad tollendas sordes usurpata. Assiduus autem eorum usus etiam pilos attenuat. Quaecunque vero fortiori exterforia facultate praedita sunt,

Ed. Chart. XIII. [345.]

Ed. Bas. II. (164. 165.)

τὰς τρίχας ἀρμόττει παραλαμβανόμενα. τῶν τοιούτων μὲν οὖν ἤδη φαρμάκων ἐστὶ καὶ τὸ κεκαυμένον νίτρον καὶ ὁ ἀφρός τοῦ νίτρον τό τε ἀφρώδες ἀφρόνιτρον. ἐν δὲ τῇ συν-
 εχῇ χρήσει καὶ τὰ μέλαινα καλούμενα σκεύη τὰ Ἀλεξαν-
 δριωτικὰ κοπτόμενα δηλονότι καὶ διαττάμενα λεπτῷ κροκίνῳ.
 τοῖς πᾶσι (165) νησι δ' ἐγὼ καὶ τὰ τῶν κεραμίδων ὄστρακα
 καὶ τὰ τοῦ κλιβάνου καὶ τὴν κίσσηριν ἄκανυστόν τε καὶ
 κεκαυμένην ἐδήλωσα. προῖκα δ' ἂν ἔχοι τις ἐπὶ θαλάττῃ
 διατρίβων ἢ πόλει μὴ πόρῳ θαλάττης, ὄστρακα κεκαυμένα
 κηρύκων τε καὶ πορφύρεων καὶ τῶν ἄλλων ὀστρέων. τὸ δὲ
 τῆς σπηΐας ὄστρακον καὶ χωρὶς τοῦ καυθῆναι. ταῦτα μὲν
 τοῖς πάνιν πένησιν, τοῖς δ' ἄλλοις ἀλκυονίδιον τε καὶ στρου-
 θιον οἷ τε ἐλλέβοροι καὶ ἡ τῆς βουωνίας ῥίζα καὶ ἡ τοῦ
 δρακοντίου καὶ ἀριστολοχίαι καὶ κάρχρου καὶ πάνακος ῥίζα
 καὶ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα. λελέκται γάρ, ὥς ἔφην, πολλὰ διὰ
 τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων πραγματείας. ταῦτα δ' εὐὸς ποιῆσαι
 βουλόμενος μίξεις κυπέρου καὶ μελιλώτου καὶ ῥόδων.

in iis qui valde duros et magnos pilos habent assumpta
 congruunt. Ejus itaque generis pharmacorum est nitrum
 usum et nitri spuma et aphronitrum spumofum. In ass-
 iduo autem usu faciunt item purpurea appellata vasa ficti-
 lia Alexandriotica, confusa videlicet et tenui cribro excreta.
 Caeterum pauperibus ego etiam fictilium et clibanorum in
 quibus aliquid sub textu coquitur, testas, itemque pumicem
 usum ac non usum indicavi. Vili autem et gratis habuerit
 quis circa mare degens, aut urbe quapiam non longe a
 mari sita, testas usas tum buccinorum tum purpurarum
 aliorumque ostreorum, sepiae vero testam etiam citra usio-
 nem. Atque haec quidem pro valde egenis indico, pro aliis
 vero alcyonium et herbam lanariam utrumque veratrum,
 bryoniae item et dracunculi radicem, aristolochias, canchry
 et panacis radicem et quaecunque ejus generis existunt,
 plura enim ut dixi, relata sunt in simplicium pharmacorum
 tractatu. At vero si haec ipsa odorata facere volueris,
 cyperum et melilotum rosasque siccas et junci odorati flo-

Ed. Chart. XIII. [345.]

Ed. Bas. II. (165.)

ξηρῶν καὶ σχίνου ἄνθους ἰσρώς τε τῆς Ἰλλυρίδος μελισσο-
 φύλλου τε καὶ τῆς κυδωνίας πόας. καὶ εἰ πλουσίοις σκευά-
 ζοις, ἔμβαλεῖς στάχνος νάρδου τῆς τε Ἰνδικῆς καὶ τῆς Κελτι-
 κῆς καὶ τῆς ὀρείας καὶ γῆς Ἐρετριᾶδος, ἔμβαλεῖς δὲ καὶ
 μαλαβάθρου καὶ φύλλου μαλαβάθρου καὶ ἀμώμου καὶ σμύρ-
 νης καὶ κρόκου καὶ κόστου καὶ ἡδυκρόου. τῷ δὲ ἀποροῦντι
 πολυτέλοῦς ὕλης καὶ δι' εὐτελεστέρας οἱ τὰ κοσμητικὰ συν-
 θέντες ἐπενόησαν, ὧν καὶ Κρίτων μέμνηται ἐν τῷ πρώτῳ
 τῶν κοσμητικῶν γραφῶν ὧδε. λαβὼν χύτραν ὀστρακίνην και-
 νήν, πῶμα ἔχουσαν μεγάλην, ἔμβαλλε εἰς αὐτὴν κατὰ θέσιν
 βώλους κίμωνας. συγκείμεσθωσαν δὲ οὗτοι κατὰ τὸ ἐνδεχό-
 μενον θεατροειδῶς, ὥστε τὸ μέσον αὐτῶν εἶναι κενόν. μεταξὺ
 δὲ τῶν βώλων τεθέσθω παραλλήλως μῆλα κυδώνια πρόσ-
 φατα εἴκοσι, ταῦτα ἐκ διαλειμμάτων ἀλλάσσειν παραινεί,
 εἰτα πωμάσας ἕα μαραίνεσθαι τὰ μῆλα. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως
 αἰρῶν ὅσον ἔφαρκει καὶ λεαίνων χρῆσθαι παραινεί. μετὰ δὲ τὴν
 τῶν ψιλοθρόων ἐπίθεσιν, ἔχει ἡδεῖάν τινα ὀσμὴν. ἄλλο. ῥόδα-

rem, iridem Illyricam, melissophyllumque et cydoniam her-
 bam eis admiscebis. Et si pro divitibus paraveris spicam
 nardi Indicam Celticamque et montanam injicies, et ter-
 ram Eretriada. Addes etiam folium malabathri, amomum,
 myrrham, crocum, costum et hedychroum. Qui vero pre-
 ciosiori materiae parandae non sufficit, ei viliores ii qui
 exornatoria composuerunt excogitaverunt. Quorum etiam
 Crito meminit in primo de ornatu sic scribens: Ollam
 novam figulinam magnam, operculum habentem accipito
 in eamque cimoliae glebas pro situs ratione conjicito. Com-
 ponantur autem hae quantum fieri potest ad theatri for-
 mam, ut in medio ipsarum locus vacuus relinquatur. Inter
 glebas autem vicissim mala cotonea recentia viginti locen-
 tur, haec autem per intervalla variare jubeto, deinde oper-
 culo imposito marcescere ipsa mala finito. Usu autem ex-
 petente, quantum satis videbitur accipito, terito ac uti
 jubeto. Post psilothrorum vero impositionem suavem quen-
 dam odorem habet. *Aliud.* Rosas quam odoratissimas per

Ed. Chart. XIII. [345.]

Ed. Bas. II. (165.)

μάλιστα εὐωδέστατα ψύξας ἐν σκιᾷ, ἐπὶ μίαν ἡμέραν ὥστε αὐτὰ μόνα ἱκμάδεσσι μὴ ἔχειν, συντίθει εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον καὶ βώλους κιμωλίας καθὰ πρᾶξιται, ὥστε ὑπεστρώσθαι τὰ ῥόδα καὶ πάλιν μετὰ τῶν βώλων ἐντίθεσθαι, εἴτα πωμάσας ἕα συμπίνειν. ἡ χρῆσις διδῆλωται.

Κε φ. στ'. [Περὶ πιτυρίασεως.] Πιτύροις ὅμοια ἀπὸ τοῦ τῆς κεφαλῆς δέρματος ἀποπίπτει πολλάκις ἐνίοις κνωμένοις καὶ διὰ τοῦτο πιτυρίασιν ὀνομάζουσιν οἱ ἱατροὶ τὸ σύμπτωμα τοῦτο, γιγνόμενον ὑπὸ μοχθηρῶν ἰχώρων οὓς ἐκδαπανῆσαι σκοπὸς ἐστὶ τοῖς ἰωμένοις αὐτό. πρόδηλον οὖν ὅτι διαφορητικά καὶ ῥυπτικά προσαντέον ἐστὶ φάρμακα, προπαρασκευάσαντας τὸ σύμπαν σῶμα εἰ φαίνοιτο κακοχυμίας μεστόν. ἐπὶ πάντων γὰρ ἡξίωσα τούτου μεμνησθαι, καὶ παραλείπηται πον κατὰ τὸν λόγον. ἔμειξαν δέ τινες τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις καὶ τῶν στυφόντων ἔνια, ῥωννύναι βουλόμενοι τὸ πεπονθὸς μόριον, ὥς μὴ ῥαδίως εἰς ἑαυτὸ καταδέχοιτο τοὺς ἐπιρρέοντας ἰχῶρας, ἀλλ' ἀντιβαίνοιτο καὶ

diem unam in umbra refrigeratas, quo humor saltem ab eis desiccetur, in vas figulinum composito, eodemque modo ut dictum est glebas cimoliae indito, ita rosae substernantur rursusque inter glebas eadem imponantur, deinde operculo addito combibere finito. Usus jam demonstratus est.

Cap. VI. [De furfuratione.] Quibusdam se scalpentibus, furfuribus similia ex capitis cute decidunt et propterea furfurationem medici hoc symptoma appellant a vitiatibus ichoribus proveniente, quas consumere scopus est eis, qui malum hoc sanare volunt. Manifestum igitur est discussoria et extersoria pharmaca adhibenda esse, praeparato prius universo corpore, si vitiatibus humoribus repletum videatur, in omnibus enim hujus rei meminisse oportebit, etiam si aliquando in sermone relinquatur. Admiscuerunt autem quidam praedictis pharmacis quaedam astringentia, quo per ea affecta pars corroboretur, ut ne facile in se ipsam suscipiat influentes humores serosos, sed resistat eos-

Ed. Chart. XIII. [345, 346.]

Ed. Bas. II. (165.)

ἀποκρούοιτο, καὶ διὰ τοῦτο καὶ Ἀρχιγένης ἐπὶ τοῦ διὰ χαλ-
κάνθου συντιθεμένου φαρμάκου προσέγραψε [346] κατὰ λέ-
ξιν οὕτως. τοῦτ' ἐνεργεῖ ὥς μηδὲν τὸ λοιπὸν γενέσθαι. Κρι-
των μὲν οὖν ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν τὴν τῶν τοιού-
των φαρμάκων ὕλην ἔγραψεν, εὐθέως κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ
βιβλίου, καὶ διὰ τοῦτο, καθάπερ ἄρτίως εἶπον, οὐκ ἀναγκαῖον
ἐμὲ γράφειν αὐτὰ πάντων ἔχόντων τὰ βιβλία. τῶν δ' ὑπ'
Ἀρχιγένους γεγραμμένων μνημονεύσω μάλιστα, ἐπειδὴ καὶ
προσέγραψεν αὐτῶν ἐνίοις τὸ μὴ αὐτίς ἔαν γενέσθαι τὸ
σύμπτωμα, γράφει δὲ οὕτω πως αὐτοῖς ὀνόμασιν. δίαίτα δὲ
ἔστω τούτοις ἄφυσος μηδὲν τῶν παχύχυμων ἔχουσα, οἷά
ἐστὶν ὕδνα, μύκητες, βολβός, ὄσπριον καὶ κρέα μάλιστα βό-
ειον καὶ τὰ ὅμοια. ἔστω δὲ τὰ προσφερόμενα εὐχyla, εὐ-
πεπτα καὶ προσπλεκέσθω μέλι ταῖς τροφαῖς. ἔμβαμμα, ὅξος
μετὰ ἐψήματος, ἄρτυμα, κύμινον, μάραθρα. τῶν δὲ ἄλλων
πεφεισμένη ἢ χρῆσις ἔστω καὶ μάλιστα τραγήματος παντὸς
φείδεσθαι καὶ οἶνος λευκὸς καὶ λεπτὸς χρήσιμος εἰς ἡδονὴν

que repellat, et ob hoc sane Archigenes in pharmaco ex
atramento lutorio composito haec verba adjecit. Hoc in-
quit adeo efficax est, ut neque sinat in posterum fieri.
Crito quidem in tertio libro de ornatu ejusmodi pharma-
corum silvam scripsit in principio statim ipsius libri. Quare,
velut paulo ante dixi, minime necessarium est me ipsa hic
rursus describere, cum omnes illius habeant libros. Cae-
terum quae Archigenes scripsit, indicabo ob id maxime,
quod quibusdam ex eis ascripserit, quod non permittant
symptoma hoc rursus fieri. Scribit autem hoc modo suis
ipsius verbis. Victus ratio constituatur flatus expers, nihil
ex crassi succi cibis habens, quales sunt tubera, fungi, bulbi,
legumina, carnesque maxime bubulae, ac quae similia exi-
stunt. Sint autem cibi, quibus vescuntur, boni succi, faci-
les concoctu et mel iisdem addatur. Intinctus conferunt
acetum cum sapa. Condimenta cuminum et foeniculum,
aliis parce utantur et a bellariis omnibus maxime absti-
neant. Vinum conducit eis album et tenue, voluptatis vero

Ed. Chart. XIII. [346.]

Ed. Bas. II. (165.)

δὲ ὁ γλυκὺς καὶ τὸ οἰνόμελι. ὁπώρας ἄριστον σταφυλὴ μα-
ρανθεῖσα, εἴτα σῦκα πρὸ τροφῆς σιτιῖσθαι ἄμεινον. εὐπε-
ψίας δὲ παντὸς μᾶλλον φροντιστέον, περίπατοι πραεῖς πλεῖ-
στοι καὶ ἔωθεν καὶ δαίλης ἄριστοι. ψυχρολουσία βαλανείων
κρείττων. θερμολουτοῦντι δὲ ἀνοίκειον ἢ πολλὴ διατριβὴ ἐν
τῷ αἵρι καὶ ἢ κατὰ κεφαλῆς περίχυσις μᾶλλον τῆς ἐμβά-
σεως ἀμείνων καὶ μετὰ ταῦτα δαυιλῶς τῷ ψυχρῷ ἀνάψυχε.
ὑπνοῦν εἰς κόρον χρήσιμον. ὀργῆς καὶ θυμοῦ καὶ ἡλιώσεως
καὶ σφοδρᾶς ψύξεως ἀπέχεσθαι καὶ πάντων τῶν τὴν κεφα-
λὴν πληρούντων. Ἀρχιγένους πρὸς πιτυρίασιν. ἐφ' ὧν δὲ
πίτυρα ἐν τῇ κεφαλῇ ἐστίν, προσμίξας τήλει μετὰ τεύτλου
χυλοῦ καὶ νίτρον, κίμωλίαν χολῇ βοεῖα ἢ ὑεῖα καὶ ὄξει φν-
ρῶν κατάχρει, εἴτα μεθ' ὧραν ἀποκλύσας ἐπὶ χρεὶ χαλκάνθω
καὶ νίτρῳ μετ' ἐλαίου λείοις ἢ μυροβάλανον καὶ κνάμινον
ἄλευρον, ἴσα λεάνας ἐν ὕδατι ἔψε καὶ σμῶ. ἄλλο. ἀμυγδάλοις
πικροῖς λελεπισμένοις μεθ' ὕδατος ἢ ὄξους σμῶ. ὅταν δὲ
ξηρανθῶσιν αἱ τρίχες, ἀπόπλυνε θερμῷ. ἢ μαλάχην ἀγρίαν

gratia dulce et vinum mulsum. Ex fructibus optima est uva
arefacta, deinde ficus, quibus ante cibum reliquum vesci
praeſtat. Verum ante omnia bonae concoctionis cura ha-
benda est. Deambulationes lenes plurimae et mane et ve-
ſperi optimae ſunt. Lavatio ex frigida balneis praeſtat. Si
vero quis calida lavit, incongrua ei eſt longior in aëre
mora, et perſuſio capitis prae folio eſt eligenda, poſtea vero
larga frigidae aſfuſione refrigerato. Dormire ad ſatietatem
uſque utile eſt. Ira, indignatio, verſatio in ſole et vehemens
refrigeratio vitanda omnia item quae caput replent. *Archi-
geniſ ad ſurfurationem capitiſ.* Quibus ſurfures caput
occuparunt, hiſ cum foenugraeco, betae ſucco ac nitro prae-
frictiſ et exteriſ ſimoliam felle bubulo aut ſuillo acetoque
ſubactam illine. Deinde poſt horam ablue atramentumque
ſutorium ac nitrum cum oleo trita illine. Aut myrobala-
num et ſabaceam farinam aequali pondere trita in aqua
coque et affrica. *Aliud.* Amygdalas amaras decorticas
cum aqua aut aceto affrica, cumque exaruerint capilli, ca-
lida ablue. Aut malvam ſilveſtrem aqua marina ad decimae

Ed. Chart. XIII. [346.]

Ed. Bas. II. (165.)

ἐν θαλάσῃ ἐψήσας μέχρι τὸ δέκατον λειψθῇ λέαινε καὶ σμῶ.
ἢ νίτρου ἀφρόν καὶ χάλκανθον, ἴσα μετ' οἴνου χρῶ τρεῖς ἢ
τετράκις τοῦ μηνός. τοῦτο ἐνεργεῖ ὥς μὴ τὸ λοιπὸν γενέ-
σθαι. ἢ τρυγὶ οἴνου Ῥοδίου ἢ κισσήρει καὶ νίτρω, ἴσοις
μετὰ θέρων σμῆχε. ἢ κιωλία μετὰ τήλειος ἀποβρέγματος
ἢ νίτρω ὀπτῶ καὶ βολβῶ, τούτοις ἅμα ὅλοις ἴσοις σμῶ. ἢ
πίσσης ὑγρᾶς ὀρῶν καταχρίσας στυπτηρίαν ἐπίπασσε.

Κεφ. ζ'. [Περὶ φθειριάσεως.] Φθειρῶν γενεσις ἐν τῇ
κεφαλῇ συμβαίνει τισὶν ἀθρώω. παμπόλλων ἔξ ὑγρῶν δηλο-
νότι θερμῶν μὲν, οὐ μὴν εἰς τοσοῦτον ἠκόντων θερμότητος
εἰς ὅσον ἤκουσιν οἱ δορυμεῖς ἰχῶρες, ὥστε δηλόν ἐστιν ἐν τῷ
βάθει τοῦ δέρματος γίνεσθαι τὴν διάθεσιν τῆς φθειριά-
σεως, ἐνθα καὶ γεννᾶσθαι τὰ ζῶα ταῦτα δυνατόν ἐστιν, οὐκ
ἐπιπολῆς τοῦ δέρματος, ἐν ᾧ τὴν πιτυρίαν ἐλέγομεν συνί-
στασθαι. φάρμακα τοίνυν αὐτῶν ἀναγκαῖον εἶναι ξηραντικά
καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ βάθους ἔλκειν τε καὶ κενοῦν δυνάμενα
τῶν πρὸς τὰς πιτυριάσεις ἀρροτιόντων. αὕτη μὲν ἡ μέθο-

partis residuum coctam terito et affricato. Aut nitri spumam
et atramentum lutorium, aequis partibus cum vino ter aut
quater in mense affricato, hoc adeo efficax est, ut neque
in posterum fiant. Aut vini Rhodii faecem et pumicem et
nitrum, pari pondere cum lupinis affrica. Aut cimoliam
cum foenigraeci cremore adhibe. Aut nitrum assatum et
bulbum. Aut haec omnia simul pari pondere laevigata
affrica. Aut ubi picis liquidae ferum illeveris, alumen in-
sperge.

Cap. VII. [De morbo pediculari.] Pediculorum ge-
neratio quibusdam in capite contingit acervatim, ex multis
videlicet humoribus calidis quidem, sed non ad tantam
caliditatem progressis, ad quantam perveniunt acres ichores.
Quare manifestum est in profundo cutis pedicularis morbi
affectionem fieri, ubi etiam animalia haec generari possibile
est non in superficie cutis, in qua furfures consistere dixi-
mus. Pharmaca itaque ipsorum necessario exiccantia sunt
et quae ex alto trahere ac evacuare possunt magis utique
quam ea quae furfuribus conveniunt. Atque haec quidem

Ed. Chart. XIII. [346. 347.]

Ed. Bas. II. (165. 166.)

δος αὐτῶν τῆς συνθέσεως. τὸ δὲ τῆς πεπειραμένης ὕλης, δεῖ γὰρ ἐν ἅπασιν, ὡς ἔφην, μάλιστα προσέχειν καὶ θαρδεῖν τοῖς ὑπὸ τῆς πείρας μαρτυρηθεῖσιν, ἐν μὲν τῷ τρίτῳ τῶν Κρίτωνος κοσμητικῶν γέγραπται. παραθήσομαι δὲ καὶ νῦν ἐγὼ τὰ τοῦ Ἀρχιγένους ὡδί πως ἔχοντα κατὰ λέξιν. [347] βοηθήματα φθειριάσεως. ἐπὶ δὲ φθειριῶντων 4 σταφίδος ἀγρίας μέρη δύο, σανδαράχης καὶ νίτρον ἀνὰ μέρος α'. σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ ἄλειφε τὴν κεφαλὴν. ἢ ῥοῦν τὸν ἐπὶ τὰ ὄψα, σὺν ἐλαίῳ λεάνας ἄλειφε ὁμοίως. ἢ ὄξυλαπάθου ῥίζαν μετ' ἐλαίου ὁμοίως, ἢ ἑλλέβορον λευκὸν καὶ (166) σταφίδα ἀγρίαν καὶ νίτρον, ἴσα μετ' ἐλαίου ἐν βαλανείῳ χρῶ. ἢ ἐν θαλάσῃ ἢ ἐν ἄλμῃ ἀκράτῳ μετ' ὄξους κατάντλει. εἰ δὲ ἐψίλωται, τῇ ἀγρίᾳ σταφίδι μετ' ὄξελαιίου κατὰπλάσσει. ἢ στυπτηρίαν λεῖαν μετ' ἐλαίου κατὰχρει.

Κεφ. η'. [Περὶ ἀχώρων.] Ἐν τι τῶν ἐν τῷ δέσματι τῆς κεφαλῆς γιγνομένων παθῶν ἐστὶν ὁ καλούμενος ἀχώρ, ἐκ μὲν τοῦ γένους τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων ὑπάρχων, ἰδίας

methodus est ea componendi. Verum filva eorum, quae experientia constant, oportet enim, ut dixi, in omnibus maxime attendere, ac confidere his quibus experimentum testimonium praebet, in tertio libro Critonis de ornatu scripta est. Apponam autem etiam nunc ego ab Archigene scripta hac serie verborum. *Remedia morbi pedicularis.* Morbo pediculari affectis haec conferunt. 4 Staphidis silvestris partes ij, sandarachae et nitri utriusque partem j, cum aceto et oleo capiti illine. Aut Rheon qui in obsonia additur, cum oleo tritum similiter illinito. Aut oxylapathi radicem cum oleo eodem modo. Aut veratrum album et staphidem silvestrem et nitrum, pari pondere cum oleo in balneo adhibe. Aut aqua marina aut muria meraca cum aceto perfundito. Quod si nuditas pilorum adsit, silvestrem staphidem emplastri more cum oleo et aceto imponito. Aut alumen tritum cum oleo illinito

Cap. VIII. [De achoribus.] Inter affectiones cutis capitis connumeratur quoque ea quae achor appellatur, ex genere tumorum praeter naturam existens, propriam

Ed. Chart. XIII. [347.]

Ed. Bas. II. (166.)

δὲ ἐξαιρέτου προσηγορίας τυχὼν, ἐπὶ τῇ τῶν συμπτωμάτων ιδιότητι. λεπτοῖς γὰρ πάνυ τρήμασι κατατιτράται, νοτίδα λεπτὴν ἔχουσιν ὑγρότητος ἀτρέμα γλίσχρον. πλησιάζει δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν ἰδέαν ἕτερον πάθος τοῦ δέρματος ὃ καλοῦσι κηρίον, ἐπειδὴ τὰς κατατρήσεις ἔχει μείζονας, ὑγρότητα τε περιεχούσας ὑμηττίῳ μέλιτι παραπλησίαν. ἡ γένεσις δ' αὐτοῖς ἐξ ὑγρότητός ἐστι μικτῆς, τὸ μὲν τι λεπτὸν ἰχῶρα δακνώδη, τὸ δὲ τι παχὺν ἐχούσης χυμόν. ὃ μὲν οὖν λεπτὸς, αἵτε δακνώδης ὢν, τὰ μὲν πρῶτα κνησσοῦν αὐτὰς ἀναγκάζει, τῷ χρόνῳ δ' ἐπὶ ταῖς κνήσεσιν, ὃ τ' ὄγκος ἀυξάνεται τὰ τε τρήματα καὶ αὐτῶν συνίσταται. δῆλον οὖν ὅτι κενῶσαι χρὴ τοὺς ἐργαζομένους τὸ πάθημα χυμούς. εἰ δὲ ἐπιῴροειν ἔτι, κωλύσαι πρότερον τὴν ἐπιῴρόην τῇ τε τῆς κεφαλῆς κενώσει καὶ πρὸς αὐτοῖς ὅλου τοῦ σώματος ὡς ἐπὶ τῶν ἀλωπεκιῶν προείρηται. μικροῦ δὲ τοῦ παθήματος ὄντος ἀρκεῖ πολλάκις μόνὰ τὰ τοπικά τε καὶ μερικά προσαγορευόμενα, χωρὶς τῆς τοῦ παντός σώματος κενώσεως. ἀρμόσει δ'

autem et singularem appellationem nacta ob symptomatum quae ad eam consequuntur proprietatem, valde enim tenuibus foraminibus eroditur, quae tennem in se humorem modicè viscosum complectuntur. Ad similitudinem vero ejus proxime accedit alia cutis affectio, quae favus vocatur, majora tantum foramina habens, in quibus humor melli quod est in favis similis continetur. Generatio ipsis ex humore mixto est, qui partim tennem serosumque ac mordacem, partim vero crassum succum in se habet. Tenuis itaque humor, utpote mordax, primum quidem ad scalpendum ipsos impellit, progressu vero temporis ad sculpturam tum tumor angescit tum foramina in ipso erumpunt. Manifestum igitur est evacuare oportere humores affectionem ipsam efficientes. Qui si etiam influant amplius, prohibendus primum est ipsorum influxus per capitis evacuationem atque totius corporis purgationem, velut in alopecis est proditum. At verò si parva affectio existat, sola topica et localia appellata remedia, quae scilicet locis affectis adhibentur, extra totius corporis evacuationem suffecerint. Con-

Ed. Chart. XIII. [347.]

Ed. Bas. II. (166)

αὐτοῖς διὰ μὲν τὸ πάχος καὶ τὸ γλίσχρον τοῦ γεννῶντος
αὐτοὺς χυμοῦ τὰ τέμνοντα τοῦτο φάρμακα, τῇ δυνάμει δὲ
αὐτῶν ὑπάρχοντα ἐξ ἀνάγκης τοῦ διαφορεῖν καὶ ἀναστέλ-
λειν. καὶ τῷ ὅξει δὲ ἐξαίρετόν τι πρόσσιτον ἐκ τῶν τεμνόν-
των ὄντι, πρὸς τῷ διαφορεῖν ἀναστέλλειν τε καὶ ἀποκρούε-
σθαι τὸ ἐπιρρώτεον, ὡς ἂν ἔχοντι μὲν κατὰ τὴν οὐσίαν ὀλί-
γον θερμόν, ἔχοντι δὲ τὸ πλείστον αὐτῆς ψυχρόν λεπτομέ-
ρες. ἐδείχθη γὰρ ὅν τοιοῦτον ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῆς ἀπλῶν
φαρμάκων δυνάμεως. ἔστω τοιγαροῦν ὅξυν τὸ ὅξος ἀκριβοῦς,
οὐδὲν ὅλως ἐμφαίνον οἶνον ποιότητος, καὶ τοῦτο δένων
ἄλλοτε ἄλλω τῶν μεταλλικῶν ὀνομαζομένων φαρμάκων ἰάση
τοὺς ἀχῶρας, ἀρξαι δὲ ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ μάλιστα
ἂν ὀδύνη τις αὐτοῖς συνῇ. κισσώλια τε οὖν ἐπιτῆδειος εἰς
τοῦτο καὶ ἡ Κορητικὴ καὶ ἡ Αἰμυνία γῆ, πομφόλυξ τε καὶ
σπόδιον καὶ λιθάργυρος, ἡ δ' ἀπαλὴ καδμεία. μὴ πανομέ-
νον δ' ἐπὶ τούτοις, τὸ διὰ τοῦ χαρτου φάρμακον ξηρὸν ὅξει
δεύσας ἐπίχρει. δῆλον δ' ὅτι προαφελὼν τὰς τρίχας ταῦτα

venient autem ipsis ob crassitiem videlicet et viscositatem
humoris eas generantis pharmaca quae ipsum incidant
quaeque facultate sua necessario discutiant et repellant.
Atqui acetum ex incidentium ordine existens ultra hoc,
quod discutit, praecipuum quiddam in se habet quo reprimi
ac quod insluit depellit, utpote quod substantia sua
parum calidum est, plurimum vero frigidum et partium
tenuium: tali namque facultate praeditum esse in primo
de simplicium medicamentorum facultate demonstratum est.
Sit itaque acetum exquisitè acidum, in quo nulla penitus
vini qualitas appareat, hoc ipso sane pharmaca metallica
appellata modo hoc modo aliud imbues achoribusque ex
eis medeberis. Incipere autem ab imbecillioribus praestat,
praesertim si dolor simul ipsis adsit. Cimolia igitur ad hanc
rem apta est et Cretica Lemniaque terra et Samia, pom-
pholyxque et spodium, spuma argenti et cadmia tenella.
Quod si neque ex his quiescat malum, pharmacum ex
charta siceum aceto dilutum illinito. Neque obscurum est

Ed. Chart. XIII. [347. 348.]

Ed. Basf. II. (166.)

πραξεις. εαν δε δριμυτερόν σοι φαίνοιτο το δια χαρτιον,
 μίξεις αὐτῷ λιθαργυρον. εἰ μὲν ἀντάρκως ἐκλύσαι βούλοιο
 τὴν ἀλξιν αὐτοῦ, τὴν ἴσῃ ἐν ὄγκῳ μίξεις· εἰ δ' ἐπιτείνειν
 βούλοιο, βραχέως ἐλαττωνα, καθάπερ· εἰ καὶ πλείστον ἐκλύσαι
 βουληθεῖς, πλεονα. μὴ παρόντος δέ μοι τοῦ δια χαρτίου
 ποτὲ καὶ ἄγεον, ἐπὶ τῆς τοῦ πάσχοντος οἰκήσεως θεασά-
 μενος χαρτίου ἄχρηστον, αἰτήσας ἐκλύχριον, εἰτα καύσας τὸ
 χαρτίον [348] καὶ δεύσας ὅξει κατέχρισα τὸν πεπονθότα
 τόπον, ἀξιώσας τὸν ἄνθρωπον ἥκειν εἰς ἡμᾶς κατὰ τὴν ὑστε-
 ραίαν. ἤδειν γὰρ ὅτι σκληρόσαρκος ὢν οἶσει τὸ φάρμακον.
 ὡς δὲ ἀφικόμενος ὀλέγου δεινὴν τεθεραπεύτο, μεταβῆναι μὲν
 ἐφ' ἑτερόν οὐκ εἰς ἐδικαίωσα, τῷ δ' αὐτῷ χρῆσθαι συμβου-
 λέυσας ὑγιὴ τέλειως ἐθεασάμην γεγονότα κατὰ τὴν ὑστε-
 ραίαν. συντετοῦ οὖν ἄνδρος ἐστὶ χρεία, καθάπερ εἰρηται πόκ-
 λakis, ἐπιστήμονος τε τῆς τε τῶν θεραπευομένων παθῶν
 οὐσίας καὶ τῆς τοῦ καμνοντος φύσεως, ὥσπερ γε καὶ τῆς
 δυνάμεως τῶν φαρμάκων, οὐ κατὰ τὸ γένος μόνον, ἀλλὰ
 καὶ κατὰ τὴν ποσότητα γινώσκειν, ὥς στοχάζεσθαι καθ'

tollendos prius capillos antequam talia admoveas. Si vero
 acrius tibi ex charta pharmacum appareat, miscebis ipsi
 argenti spumam, liquidem abunde mordacitatem ejus exol-
 vere velis pari copia, si vero paucillimum mitigare velis,
 minori, quemadmodum etiam si plurimum ejus vim exol-
 vere placeat, majorem ejus copiam addes. Porro quum
 aliquando ruri degenti mihi pharmacum ex charta ad ma-
 num non esset, conspecta in aegri domo inutili alias charta
 faculam postulavi, exustaque charta ac aceto diluta partem
 affectam illevis hominemque ad me postridie venire jussi;
 sciebam enim, quod quum durae carnis esset, pharmacum
 ferre posset, qui ubi venisset parum aberat quin curatus
 esset, quare ad aliud pharmacum non transivi, sed eodem,
 uti jussum, postera die perfecte sanitati restitutum con-
 spexi. Prudenti igitur viro, quod saepe jam dixi, opus est et qui
 tum curandorum morborum substantiam tum aegri natu-
 rum probe norit. Insuperque pharmacorum facultatem non
 juxta genus tantum, sed et juxta quantitatem cognoscat,

Ed. Chart. XIII. [348.]

[348] Ed. Bas. II. (166.)

ἡμέραν ἐκάσιν, ὁποῖον δεῖται βοηθήματος. ἐν γὰρ τῷ τῷ
 προσενηνεγμένον ἐπὶ τῆς προτεταίας φάρμακον ἐπιτείνειν ἢ
 ἐκλύνειν εἰς ὅσον ὑπαγορεύει τὸ πάθος ἢ προσήκουσα θερα-
 πεία γίνεται. πρὸς ἀχῶρας φλεγμαίνοντας. ἐὰν δέ ποτε περι-
 πέσης ἀχῶρι φλεγμονώδει τε καὶ ὀδυνώδει, παρηγορήσεις δι-
 λονότι τὴν ὀδύνην αὐτοῦ πρότερον ὑγρῷ φαρμάκῳ, πεπτικῷ
 τε καὶ μαλακτικῷ καὶ ἀδήκτῳ, ὁποῖον ἐστὶ τὸ πάρυγρον
 ὑπὸ τε Ἡρᾶ καὶ ἄλλων πολλῶν γεγραμμένον. εὐδὴλον δ'
 ὅτι τοῦτο αὐτὸ μαλάξας ἐπὶ τῆς χειρὸς διὰ σπαθομήλης
 ἅμα ῥοδίνῳ καὶ ποιήσας ἐπίχριστον οὐκ ἐμπλαστον οἶον
 ἐξ ἀρχῆς ἦν ἐπιθήσεις. ἐπιθήδεια δὲ ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ
 καὶ τὰ πρὸς τὰς ὀδυνωμένας ἐφ' ἑλκεων ἢ ῥήξεων ἑδρας
 ἀρμότιοντα. περὶ ὧν εἰρήσεται κατὰ τὸν οἰκίον λόγον ἢ
 καιρὸν, ὥσπερ γε καὶ τὰ τοὺς καρκίνους παρηγοροῦντα.
 ταῦτα οὖν ἅπαντα προσεκειμένῳ σοι καὶ ἡ τῶν κατὰ μέ-
 ρος φαρμάκων ποικιλία γνωσθήσεται χρησίμως. ἥς ἀρξομαι

quo singulis diebus quali praefidio opus sit conjectet. In
 extendenda enim aut exolvenda pharmaci quod prioribus
 diebus admotum fuit facilitate, in quantum sane affectio ipsa
 indicat, congrua curatio consistit. *Ad achoras inflammatos.*
 Quod si quando in ulcus manans inflammatum simul et
 dolorosum incidas, lenies primum per humidum concocto-
 rumque, ac emolliens et acrimoniam arcens pharmacum
 dolorem. Tale autem est parygrum appellatum, ab Hera
 aliisque plurimis descriptum. Satis manifestum autem est,
 quod ipsum in manu per specillum latum cum rosaceo
 emollitum et ad unguenti formam redactum, non emplastri
 forma, qualem a principio habebat, adhibere oportet. Con-
 veniunt etiam hoc tempore ea, quae ad sedem ex ulceri-
 bus aut rupturis dolentem faciunt, de quibus privatim
 destinato sermone ac tempore dicetur. Sicut etiam conve-
 niunt ea, quae caneros mitigant. Haec igitur omnia ubi
 prius consideraveris, etiam particularem pharmacorum va-
 rietatem utiliter cognosces. De qua ego quoque dicere ag-

Ed. Chart. XIII. [348.]

Ed. Bas. II. (166.)

καὶ γὰρ τὰ παρὰ τοῖς ἀρίστοις ἰατροῖς ἐπηνημένα φάρμακα
γράφας ἐφεξῆς.

[Περὶ ἀχώρων Ἀρχιγένους.] Ἄ ἔγραψεν Ἀρχιγένης περὶ
ἀχώρων ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.
ἐφ' ὧν δὲ ἀχώρες ἢ ἐκζέσματα ἢ ἐξανθήσεις τινὲς εἰσι περὶ
τὴν κεφαλὴν μεθ' ἐλκώσεως, ἀπεχέσθωσαν μὲν παντὸς δρι-
μέος τε καὶ ἀλμυροῦ, ἔτι δὲ ὀξέος. εἰτὰ ξυρήσας τὰς τρί-
χας ἢ τὰς ἢ πλεονάκας ἐκάστης ἡμέρας πλύντας θερμῷ, ἐνα-
φεισημένῃς μυρσίνῃς ἢ σχίνῳ ἢ βάτου ἢ βρουονίας ἢ συκα-
μίνῳ ἢ θέρμῳ ἢ φακῶν ἢ ἀσπαράγῳ ῥίζῃς, καὶ μάλιστα
ὅταν ἰχώρες πλεονεῖς ἐκρέωσιν, κατὰπλασσε ἰτέας φύλλοις
μεθ' ὕδατος ἢ φακῶ μετὰ μέλιτος ἢ ἀσπαράγῳ ῥίζῃ ἐφθῇ
ὁμοίως ἢ μίξας τῇλιν ἐν τεύτλῳ χυλῷ βεβρεγμένην, χρῶ-
ταῖς πεπειραμέναις λιπαραῖς. ἄλλο ἄκρως ποιοῦν. πίττας
φλοῖας μετὰ κηρωτῆς ἢ καδμῖα μετ' ἐλαίου παλαιοῦ κατὰ
χρῶσάνην ἢ κινναβάρην ὁμοίως κατὰπλασσε λείῳ μίξας αὐτῷ
μύρτα ἢ κόγχας ὀστρέων κικαυμένας, ἕκαστον αὐτῶν μετὰ

grediar, medicamenta apud praestantissimum quemque medi-
cūm laudata ordine scripturus. Nam andrōb. alimph. onp
andrioi. [De achoribus Archigenis.] Archigenes in primo de
medicamentis secundum genus ad achoras sic scripsit. In
quibus achores aut papulae fervidae aut eruptiones circa
caput ulcerosae sunt ab omni aeri et salso abstineant item-
que aceto. Deinde de rasis capillis aut ter aut saepius quo-
tidie ex calida in qua myrtus aut lentiscus aut rubus aut
bryonia aut sycomonus aut lupini aut lentēs aut asparagi
radix incocta sint lotis, et maxime ubi multa sanies efflu-
xerit, salicis folia ex aqua emplastri more apponito, aut
lentem cum melle aut asparagi radicem coctam eodem modo.
Aut foenum graecum betae succo maceratum pinguibus em-
plastris usu cognitis admisceto ac utitor. Aliud praeclame
faciens. Pinus corticem cum aceto. Aut cadmiam cum oleo
veteri illinito. Aut cinnabari similiter emplastri more utere
laevigato. Licebit et myrti baccas aut hordeum usum aut
argenti spumam aut cerussam aut ostreorum testas ustas
admiscere, singula etiam cum oleo veteri illinire. Aut

Ed. Chart. XIII. [348. 349.]

Ed. Bas. II. (766. 167.)

παλαιῦ ἐλαίου κατάρχει, ἢ σποδίου καὶ μάνναν ἐν οἴνῳ· ἐν-
τόνως ποιεῖ καὶ χαλκίτις μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου παλαιῦ
καταχριομένη. ἢ τεύτλου ἀφειψήματι μετ' ὀλίγης κίμωνίας, ἐν
βαλανείῳ μίξας ἅλας καὶ οἶνον· ἢ ὑοσκύαμον καὶ αἰζώον
μικρὸν, λεῖα σὺν ῥοδίῳ μελιτώδες ποικῶν κατάρχει. ἢ κα-
θάρας τὰ ἔληκτιν τῶν σμηγμάτων, οἶον κίμωνία πεφρυ-
γμένη σὺν οἴνῳ, ἢ τρυγί οἴνου ῥοδίου κεκαυμένη σὺν ὄξει
παλαιῷ καλῶς ἢ σικνίου ἀγρίου ῥίζης ἀφειψήματι κατάντλει.
ἢ τραγάκανθαν ἢ λιθαργυρον ἢ σανδαράχης τὸ διπλοῦν σὺν
οἴνῳ ἢ καὶ μυρσίῳ ὡς λιπαρῷ κατάρχει. ἢ λιθαργύρῳ καὶ
ἀσβέστῳ, ἴσοις μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου κατάρχει. ἢ χαλκίτις
μετὰ μυρσίῳ [349] ἢ χολῇ υἱέα ὑγρᾷ κατάρχει. ταῦτα
μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν, οὐ μόνον ἐμπειρικὴν ποιησάμε-
νος διδασκαλίαν, ἀλλὰ καὶ ἀδιόριστον. εὐρεῖν γοῦν ἐστι παρὰ
τοῖς ἐμπειρικοῖς, ὅσοι γε αὐτῶν οὐκ ἐν λόγοις ἐριστικοῖς
κατέτριψαν τὸν βίον, ἀλλ' ἐν τοῖς τῆς ἱατρικῆς τέχνης ἐρ-
γοῖς φιλοπόνως ἐγυμνάσθησαν, ἐπὶ τισὶ φαινόμενοις γνω-
ρίσμασιν ἐναργεῖς διορισμοὺς εἰρημένους, (167) ὁποίους καὶ γὰρ

cinerulam et mannam ex vino. Egrege constanter facit et
chalcitis cum aceto et oleo veteri illita. Aut betae deco-
ctum cum exigua cimolia sale et vino admixtis in balneo
africa. Aut hyoscyamum et sempervivum minus, trita cum
rosaceo mellis spissitudine illine. Aut ulceribus ex smegmate
quopiam repurgatis, terram cimoliam torrefactam cum vino
aut faecem vini Rhodii astam cum aceto veteri, aut radicis
eucumeris silvestris decoctum adfundito, ac proluo aut
tragacantham aut argenti spumam aut sandarachae duplum,
cum vino aut etiam cum oleo myrteo aut pingui quopiam
illinito. Aut argenti spumam et calcem pari pondere cum
aceto et oleo illine. Aut chalcitidem cum myrteo oleo,
vel suillo felle liquido illine. Haec quidem Archigenes
scripsit, doctrinam tradens non modo empiricam, sed etiam
indefinitam. Invenire itaque est apud empiricos, qui sane
non in contentiosis sermonibus vitam contriverunt, sed in
medicae artis operibus diligenter versati sunt, quod in qui-
busdam apparentibus cognitionibus evidentia discrimina re-

Ed. Chart. XIII. [349.]

Ed. Bas. II. (167.)

μικρὸν ἐμπροσθεν ἐπὶ τῆς ἀλωπεκίας ἐποίησάμην, ἐρῶ δὲ καὶ νῦν ἐπ' αὐτῶν ὧν Ἀρχιγένης ἔγραψεν φαρμάκων. ἔνια μὲν γὰρ αὐτῶν ἀχώρας ἀρχομένους ἀνευ τῆς ἐν ὅλῳ τῷ σώματι κακοχυμίας ἢ πλήθους ἴαται, στυπτικὴν τε καὶ ἀποκρουστικὴν ἔχοντα δύναμιν, ἔνια δὲ ἀπειλὴν μεγάλην ἔχόντων τῶν ἀχώρων, ἐνίσταται ταῖς αὐξήσεσιν, ἅμα μὲν ἀποκρουόμενα τὸ ἐπιρροῦν, ἅμα δὲ καὶ συμπέτοντα καὶ διαφοροῦντα τὸ περιεχόμενον, εὐδὴλον δ' ὅτι μικτῆς εἶναι χρὴ δυνάμεως. ἔνια δὲ τοῖς ἐπιπολῆς καὶ μικροῖς ἀρῇγει μόνοις, ἃ χρὴ μέτρια ταῖς δυνάμεσιν εἶναι καὶ μηδὲν ἔρεστικὸν ἔχοντα ἐκ τῆς διαφορητικῆς ὄντα δυνάμεως. ἄλλα δὲ ἰσχυρότατα ταῖς δυνάμεσιν ἔστιν, ὥς καὶ τοὺς ὑπὸ παχέων πάνυ καὶ γλίσχρων ὑγρῶν γεγονότας ἀχώρας ἐμπεπλασμένους τε δυσεκνίπτως τῷ δέσματι δύνασθαι κενοῦν, ὥστε καὶ ἥδη σκιρῶντες ἔχουσιν τι, καὶ τοῦτο ἐκμοχλεύειν, καὶ αὐτὴν τὴν ἔξιν τοῦ δέσματος εἰς καχέξιν τοιαύτην ἀγῇ, ὥς διασθεῖναι τὸ ἐπιρροῦν, εἰ καὶ χρηστὸν εἴη. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἐκ

tulerunt, qualia et ego paulo ante in alopecia feci. Dico autem et nunc in his quae Archigenes scripsit medicamentis. Quaedam enim ex eis incipientes achoras, citra cacochymiam in universo corpore aut plethoram, sanant, astringentem nimirum et repellentem facultatem habentia. Quaedam vero ubi magnum quoddam malum minantur achores, eos augeri prohibent, simul et quod influit repellentia, simulque quod jam in eis continetur concoquentia et discutientia, quae evidens est mixtae facultatis esse oportere. Quaedam autem eis, quae in superficie haerent parvisque tantum auxiliantur, quae moderatis viribus praedita esse oportet et nihil quod irriter habere ex discutfloria nimirum facultate. Alia autem viribus omnino robustissima sunt, adeo ut etiam achoras ex crassis ac viscosis humoribus obortos ineluctabiliterque cuti infartos evacuare possint, atque id adeo valide, ut etiam si obduratum quid habeant, id ipsum deturbare valeant, quamvis morbus ipsum cutis habitum adeo vitiet, ut quod influit corrumpatur, etiam

Ed. Chart. XIII. [349.]

[985. Ed. Bas. II. 167.]

τῶν δραστικωτάτων συγκείμενα φάρμακων, ὁποίων ἐμνημό-
νευσεν ὁ Ἀρχιγένης, ἐναντίζας τοὺς ἄλλος τοῖς ἄλλοις δια-
φορητικοῖς. ἄλλες γὰρ καὶ χαλκίτις καὶ ἡ κεκαυμένη τρυ-
φίλου καὶ ἡ σάνδαράχη καὶ ἡ ἀκατάσβεστος τέτανος ἰσχυ-
ρότατα ταῖς δυνάμεσι φάρμακα θεωροῦντά τε καὶ δάκνοντα
καὶ διαφοροῦντά. τούτου δὲ τοῦ γένους εἰσὶ καὶ αἱ χολαί
τῶν θειῶν καὶ ἑρῶν ζώων, ὧν οὐκ ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀρ-
χιγένης, ἀλλὰ τῆς νείας μόνης ἀπασῶν οὔσης μετριωτάτης,
ἧς κατὰ τὴν δύναμιν ἐστὶ καὶ τὸ κιννάβαρι. πλησίον δὲ
αὐτοῦ αἱ τε κεκαυμένοι κόγχραι καὶ αἱ κριθαὶ καὶ μετὰ
ταῦτα τὸ παλαιὸν ἑλαιον, ὥσπερ δὲ ταῦτα μοχλεῖται καὶ
τέμνει καὶ διαφορεῖ τὸ βιαίως ἐσφηνωμένον, οὕτως ἀπο-
κρούεται τὰ στυφοντά, τὰ μὲν ἁπλῶς ὄντα ἅμικτα ταῖς
ἐναντίας δυνάμεσι, τὰ δὲ ἐπικρατεῖα τῆς ἀστυφούσης. μυρ-
σίνας μὲν γὰρ καὶ μύρτα καὶ ὁ τῆς πίτυος φλοιὸς τῶν
ἀμικτων ἐστὶν ἐναντίας δυνάμεσιν, ὥσπερ καὶ ἡ βάτος καὶ
ἡ συκείμιος, εἰ καὶ μετριωτέρας στυφείας ἢ κατὰ τὰ μύρτα

si utile id existat. Haec autem sunt ex efficacissimis medi-
camentis composita, quale retulit Archigenes, ubi salem ad
reliqua discussoria admiscet. Sal enim et chalcitis et vini
faex usita et sandaracha et calx viva fortissima viribus me-
dicamenta sunt calefacientia mordentia et discutientia. Ejus
generis est etiam fel calidorum et fsecorum animalium, quo-
rum non meminit Archigenes, sed unius suilli tantum, quod
omnium moderatissimum existit, ad ejus facultatem etiam
proxime cinnabri accedit. Propinquum deinde locum habent
conchae usitae et hordeum et post haec oleum vetustum.
Quemadmodum autem haec emolvent, secant et discutiunt
violenter impactum, sic repellunt astringentia aliqua qui-
dem simpliciter citra contrariae facultatis admixtionem, ali-
qua vero per dominium astringentis in eis facultatis. Myrti
quidem earumque baccae et pinus cortex ex eorum numero
sunt, quae non habent contrariae facultatis admixtionem,
velut etiam rubus et sycomorus, quamvis moderatius astrin-
gant quam myrti earumque baccae, sed tamen astringendi

Ed. Chart. XIII. [349. 350.]

Ed. Bas. II. (167.)

καὶ μυρσίνας, ἀλλὰ μετέχει γε ταύτης αἰσθητῶς. μικτῆς δὲ
δυνάμεως τὸ μύρσινον ἐστὶν ἐξ ἐλαίου τε καὶ τοῦ τῶν μύρ-
των ἢ τῆς μυρσίνης χυλοῦ συγκείμενον, ὧν τὸ μὲν ἐλαίον
μαλακτικῆς ἐστὶ δυνάμεως· ἡ μυρσίνη δὲ καὶ τὰ μύρτα τῆς
στυπτικῆς οὐ μαλαττεῖν, ἀλλὰ συνάγειν καὶ σφίγγειν πεφυ-
κνίας· ἐστὶ δὲ τὸ ῥόδιον ἀσθενεστέρων μὲν ἔχον τὴν στή-
ψιν ἢ κατὰ τὸ μύρσινον, ὁμοῦ γοῦν καὶ αὐτὸ μικτῆς δυνά-
μεως ἐστὶν. ὥσπερ δὲ ταῦτα ταῖς σκευασίαις ἔσχε μικτὰς
δυνάμεις, οὕτως αὐτοφύως ἕτερα, καθάπερ ἡ σκίνος τε καὶ
ἡ κνέρος καὶ οἱ φακοί, δέδεικται γὰρ ἐν τῷ περὶ αὐτῶν
λόγῳ τοῦτο. διαφορητικῆς δὲ καὶ ῥυπτικῆς ἀνευ θερμοσίας
αἰσθητῆς ἐστὶ δυνάμεως ὧν ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀρχιγένης ἄρτι,
τὸ τεύτλον τε καὶ ἡ κεκαυμένη κιμωλία· πρὶν δὲ καυθῆναι
ἀσθενεστέρων τῆς τοῦ τεύτλου δυνάμεως, ἀλλ' ἰσχυροτέρα
ἐστὶν ἢ τοῦ σικύου καὶ ἡ τῆς βρυωνίας καὶ ἡ τοῦ ἀσπα-
ράγου. λιθάργυρος δὲ κιμωλίας μὲν ἀκαύστου γενναϊότερον
φάρμακον, ἀσθενέστερον δὲ πολλῶ τῆς τοῦ προκειμένου πά-
θους ἰάσεως. [350] ἡ καδμεία δὲ σύμμετρος ἐπὶ τῶν μέσων

vim sensibilibiter in se habent. Mixtae autem facultatis est
oleum myrteum, nam et ex oleo et ex baccarum myrti,
aut ipsius etiam myrti succo est compositum. Oleum autem
ipsum, emollientem habet facultatem. Myrtus autem ejus-
que baccae astringentem non mollire, sed cogere et strin-
gere natam. Rosaceum item quamquam minus quam myr-
teum astringat, tamen et ipsum mixtae facultatis existit.
Quemadmodum autem haec per praeparationem mixtas
vires habent, sic alia sponte naturae talia sunt, velut len-
tiscus cyperus et lentes, quod ipsum in fermone de his est
demonstratum. Caeterum discufforia et repurgatoria citra
sensibilem caliditatem facultate praestant ex eis, quae jam
Archigenes retulit, beta ipsa et cimolia usta, priusquam
vero uratur, imbecillior viribus quam beta est. Sed fortior
his est cucumeris et bryoniae ac asparagi facultas. Spuma
vero argenti praestantius quidem quam cimolia usta phar-
macum est, multum vero debilius quam ad propositae affe-
ctionis sufficiat medelam. Cadmia autem moderate habet

Ed. Chart. XIII. [350.]

Ed. Bas. II. (167.)

κατὰ μέγεθος ἀχώρων. ἀδήκτως δὲ ξηραίνει τὸ σπόδιον, ἡ δὲ μάννα καὶ πέττει. τὸ ἔλαιον δὲ, ὡς εἶπον ἄρτι, χαλαστικῆς μὲν ἐστὶ δυνάμεως, ἀλλ' οὐκ ἰσχυρᾶς γε ταύτης, καὶ διὰ τοῦτο εὐνίκητον γίγνεται κατὰ τὴν μίξιν, ὡς μετὰ μὲν τῶν ἐμπλαστικῶν καὶ ψυκτικῶν, οἷον ἐστὶ τὸ ψιμνύδιον, ἐκείνο μᾶλλον ἐγχωρεῖ ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ὡς συνάγειν τε καὶ πιλοῦν καὶ σφίγγειν τὴν οὐσίαν ὧν ψαύει σωμάτων. ἀναμέμικται δὲ ταῦτα πάντα κατὰ τὸν Ἀρχιγένειον λόγον, οὔτε ἐπὶ ποίῳν ἀχώρων οὔτε πότε χρηστέον ἐκάστω διορίσαντος αὐτοῦ. χρῆται δὲ καὶ οἶνω κατὰ τὸν λόγον, οὐ προσθεῖς ὁποῖω, καίτοι παμπόλλη διαφορὰ καὶ κατὰ τοὺς οἶνους ἐστί· ὁ μὲν γάρ τις αὐστηρὸς, ὁ δὲ στρυφνὸς, ὁ δὲ γλυκὺς, ὁ δὲ δοιμὸς ὑπάρχει σαφῶς. ἐνιοὶ δὲ καὶ πλείους ἅμα ποιότητας ἐμφαίνουσιν, ἔχοντές τε τι καὶ γλυκὺ καὶ στῦφον καὶ δοιμύ. ὅταν οὖν ἀπλῶς τις γράφῃ δεύειν οἶνω τόδε τι, στοχάζεσθαι χρὴ τὸν ἀναγιγνώσκοντα τίνα σκοπὸν ἢ σύθεσις ἔχει τοῦ φαρμάκου, καὶ πρὸς τοῦτον ἀποβλέποντα

ad mediae magnitudinis achoras. Citra mordacitatem vero reficeat cinerula. Manna autem etiam concoquit. Oleum vero, ut jam dixi, laxantem quidem habet vim, sed eam non adeo fortem, atque ob id per mixtionem facile exuperatur. Itaque ubi fuerit cum obducentibus meatus et refrigerantibus permixtum velut est cerussa, possibile est hoc magis vim suam demonstrare, quae est cogere, obsitruere et astringere substantiam corporum quae contingit. Porro haec omnia in Archigenis sermone confusa sunt, neque in quibus achoribus, neque quando eis utendum sit ipso demonstrante. Utitur autem et vino in eodem sermone, neque apponit quale probet. Atqui multiplex circa vinum differentia existit. Aliud enim austerum, aliud acerbum, aliud dulce, aliud acre manifeste est, aliqua etiam plures qualitates simul ex se ostendunt, nimirum et dulce quippiam et astringens et acre complectentia. Quando igitur simpliciter quis scribat, dilui debere quippiam vino, lectorem conjectare oportet, quem scopum pharmaci compositio

Ed. Chart. XIII. [350.]

Ed. Bas. II. (167.)

τὸν ἐπιτηδεῖον αἰρεῖσθαι, στύφοντα μὲν ἐφ' ὧν ἀποκρούσασθαι βούλει, δριμύν δὲ ἐφ' ὧν διαφορῆσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ὡς ἐκάστου τὴν δύναμιν ἐδηλώσαμεν ἐνθα περὶ διαφορᾶς τῶν οἴνων ἐδιδάσκωμεν. ὅξος δὲ ἐπιτηδειότατόν ἐστι ἐν παντὶ καιρῷ πρὸς ἀχῶρας, ὡς ἂν καὶ τέμνον τοὺς πάχεις καὶ γλίσχρους χυμοὺς καὶ διαφοροῦν, ἀποκρουόμενόν τε τὸ ἐπιρρέον. οὐκ αὐτῷ δὲ δηλονότι μόνῳ καθ' ἑαυτὸ χρήσαι· ἂν τις, εἴ γε μὴ κατανίψαι τε καὶ καταπλῦναι βουλόμενος ἀχῶρας, ἀλλὰ δεύων αὐτῷ φάρμακα, μέτρια μὲν ἐφ' ὧν ἄρχεται τε καὶ μικρόν ἐστι τὸ πάθος, ἰσχυρὰ δὲ ἐπὶ τῶν μειζόνων τε καὶ χρονιωτέρων, ἰσχυρότερα δὲ ἐπὶ τῶν χρονιωτάτων τε καὶ δυσιατότάτων. ἡ διαφορὰ δὲ ἢ κατὰ τὴν ἰσχὺν τῶν φαρμάκων ἄρτι μοι προεῖρηται. τῶν δὲ εἰρημέων ὑπὸ Ἀρχιγένους φαρμάκων οὐδ' ὅλως ἂν χρησαίμην ἀειζῶω τε καὶ ψιμμυθίῳ· τὸ μὲν γὰρ ἐμψύχει γενναϊότερον ἢ προσήκει ψύχεσθαι τοὺς ἀρχομένους ἀχῶρας, τὸ δὲ ψιμμυθίον ὀλίγην μὲν ἔχει τὴν ψύξιν, ἀλλ' ἐστὶ τῶν ἐμπλα-

habeat, et ad illum respiciendo, id quod aptum fuerit vinum eligere, astringens quidem ubi repellere velit, acre vero in quibus discutere. Reliquis item utetur, quemadmodum uniuscujusque vim demonstravimus in loco, ubi de vinorum differentiis docuimus. Acetum vero in omni occasione ad achoras aptissimum est, utpote crassos et viscosos humores secans, atque id quod influit discutiens et repellens. Verum ipso non utique per se quispiam utetur, si quidem non proluere aut expurgare achoras velit, sed eo medicamenta diluet, moderata quidem in quibus incipit et adhuc parva est affectio, fortia vero in majoribus et diuturnioribus, fortiora autem adhuc in inveteratis jam et aegerrime curabilibus. Verum differentia medicamentorum juxta robar jam ante a me relata est. Caeterum ex relatis ab Archigene medicamentis in totum non uti exoptem, et sempervivo et cerussa; illud enim strenuius refrigerat quam convenit incipientes achoras refrigerari, cerussa vero exiguam quidem habet frigiditatem et ex medicamentis est

Ed. Chart. XIII. [359.]

[1672] Ed. Bas. II. (167.)

αἰκῶν φαρμάκων, ἀντ' αὐτοῦ δὲ χρῆσθαι πάρεστι σποδίῳ τε καὶ πομφόλυγι.

[Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων πρὸς ἀχώρας.] Ἐγραψεν ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων πρὸς ἀχώρας πρῶτον μὲν ὥδι πῶς κατὰ λέξιν ῥοδίῳ ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν ἔγκριε. δεύτερον δ' ἐπ' αὐτῷ τεύτλου χυλῷ παραπλησίως. καὶ τρίτον ἐπ' αὐτοῖς χελώνης αἵματι χρῶ τὸν αὐτὸν τρόπον. τέταρτον δὲ δαφνίνῳ ἐλαίῳ χρῆε τὴν κεφαλὴν. καὶ πέμπτον κροκίνῳ μύρῳ χρῆε παραπλησίως. τούτων δὲ τὸ πρῶτον γεγραμμένον ἀσθενέστατον ἐστὶν ἐπὶ παιδίων καὶ γυναικῶν ἀπαλοσάρχων, ἀρχομένῳ τῷ παθήματι χρήσιμον ὄν· καὶ γὰρ πέττει καὶ διαφορεῖ καὶ ἀποκρούεται, πάντα μέτρίως ποιοῦν. τὸ δὲ δεύτερον, ἐνθα τὸ τοῦ τεύτλου χυλῷ χρῆσθαι συμβουλεύειν δραστηκώτερον μὲν ἐστὶ τοῦ ῥοδίνου, διαφορητικῆς ὑπάρχον δυνάμεως, οὐ μὴν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς κατέσκευασμένους ἀχώρας ἀρμόττειν δυνάμεων. τὸ δὲ τῆς χελώνης αἷμα περιεργόν ἐστὶ καὶ οὐδ' ἐπεχείρησά ποτε πειραθῆναι αὐτοῦ. τὸ δ'

emplasticis, pro ea autem uti possumus cinerula et pompholyge.

[De iis quae Apollonius in primo de facile parabilibus ad achoras scripsit.] Apollonius in primo de facile parabilibus ad achoras primum quidem sic scripsit. Rosaceo oleo caput illine. Deinde post hoc betae succum similiter illine. Tertium deinceps testudinis sanguinem eodem modo adhibe. Quartum laurino oleo caput illine. Et quintum crocinum unguentum inunge eodem modo. Ex his sane primum imbecillimum est, pueris et muliereulis tenerae carnis in principio affectionis utile existens, concoquit enim et discutit ac repellit, eaque omnia moderate facit. Secundum vero, ubi betae succo uti consuluit, efficacius quidem est rosaceo discussoriam vim habens, non tamen ad fortes ac jam obfirmatos achoras sufficit. At vero testudinis sanguis curiosum et supervacaneum est medicamentum, neque unquam tentavi ejus periculum facere. Quod vero deinceps

Ed. Chart. XIII. [350. 351.]

Ed. Bas. II. (167. 168)

ἐφεξῆς γεγραμμένον τὸ δάφνινον ἰσχυρῶς θερμαίνει καὶ δια-
φορεῖ. κεννωμένου δὲ δαίται τοῦ τε σώματος ὅλου καὶ τῆς
κεφαλῆς, ὥς διαφορῆσαι τοὺς ἐργαζομένους τὸν ἀχῶρα χυ-
μούς. τὸ δὲ κρόκινον μύρον ἔχει τι καὶ διαφορητικὸν καὶ στυ-
πτικὸν καὶ πεπτικόν. [351] ἰσχυρότερα δὲ τὰ τρία τῆς ῥο-
δίνου φύσεώς ἐστιν. ἐκ τῶν οὖν ἐπ' ἐκείνῳ λεγομένων καὶ
περὶ τούτων ἔνεστι λογιῆσθαι. ἐπὶ τούτοις ἐξῆς γέγραπται
κατὰ λέξιν οὕτως. ταύρου οὔρον ἀπόσμα, εἴτ' ἐφεξῆς τόδε,
(168) ποιεῖ καὶ καμήλου οὔρον τούτῳ παραπλήσιον. χρη-
στέον δ' ἂν εἴη τούτοις, φησὶν, ἐφ' ἡμέρας πλείους. ἀλλ'
ἔγωγε φαίην ἂν πρὸς αὐτὸν οὐχ ὅπως ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας,
ἀλλ' οὐδεμιᾶ μόνῃ δύναιτο ἂν ἀνασχεῖσθαι καθάριος ἄν-
θρωπος ἐπιχεομένου αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς οὔρου οὐδε-
νὸς ζώου τοιούτου, καὶ ταῦτα ἐπὶ παθήματος οὕτω μι-
κροῦ καὶ ῥαδίως ἰαθῆναι δυναμένου. δις γάρ τοι καὶ διὰ
πασῶν ἐστι, τὸ δὴ λεγόμενον τοῦτο, ῥοδίνῳ τε χρῆσθαι, βρα-
χυτάτην ἔχοντι δύναμιν, ὥς πρὸς τὸ προκείμενον σύμπτωμα,
καὶ ταύρου καὶ καμήλου τῷ οὔρῳ, δριμυτάτοις τε καὶ χαλε-
πωτάτοις καὶ ἀηδιστάτοις οὔσιν. ἐφεξῆς δὲ τούτοις γέγρα-

scriptum est, laurinum, fortiter calefacit et discutit, opus-
que habet corporis totius et capitis evacuatione, quo discuti-
at humores aethoras facientes. Crocinum deinde unguen-
tum discussorium quiddam habet et astringens et concocto-
rium, atque ea tria fortiora in ipso sunt quam in rosacei
natura; ex eis igitur quae de illo dicta sunt etiam de hoc
ratiocinari licet. Post haec autem ipsius verbis ita scriptum
est. Tauri urinam affrica, deinde sequitur, facit et cameli
urina eodem modo, utendum autem eis, inquit, ad plures
dies. Verum ego utique dixerim ad ipsum non esse quod
ad multos dies, sed ne ad unum quidem purus homo tole-
rare queat ut illius alicujus ejusmodi animalis urina capiti
affundatur, praesertim in affectione adeo parva et quae fa-
cile curari potest. Bis enim per omnia, quod dicitur, distans
est rosaceo videlicet uti, quod penitus exiguam habet ad
propositum symptoma facultatem, et tauri ac cameli urina,
quae acerrimae gravissimaeque et penitus injucundae exi-

Ed. Chart. XIII. [351.]

Ed. Bas. II. (168.)

πται τοιοῦτόν τι φάρμακον αὐτοῖς ὀνόμασι, πίτυρων χοί-
 νικος τὸ δ'. βρέξας ἐν ὕδατος κοτύλαις δύο, μετὰ δὲ ταῦτα
 τρίψας καὶ διηθήσας τὸν χυλὸν ἔψησον μετὰ ὄξους ἡμικο-
 τυλίου, μέχρις οὗ γλοιοῦ πάχος λάβῃ, καὶ τούτῳ τὴν κεφα-
 λὴν ἀπόσμα, εἰτα κλύζε ὕδατι ἢ τεύτλου ἐναφεισημένου ἢ
 τήλεως ἢ θέρμων, κρίσματι δὲ χροῖ ἱρίνου μύρον ὑποστάδμη
 τοῦτο τὸ φάρμακον διαφορητικόν ἐστὶν ἀδήκτως, ἐκ τῶν
 καλουμένων ῥυπτικῶν συγκείμενον. τοιαύτης γὰρ ἐστὶ δυνά-
 μειος τὸ τε πίτυρον καὶ τὸ τεύτερον καὶ οἱ θέρμοι διαφο-
 ρητικόν δὲ μετὰ τοῦ θερμαίνειν μὴ σφοδρῶς ἢ τήλῃς. ἐκ
 τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ ἱρίνου μύρον ὑπο-
 στάδμη. περὶ δὲ τῆς τοῦ ὄξους δυνάμειος εἴρηται καὶ πρό-
 σθεν, ὡς ἐπιτηδεῖον ἐστὶν εἰς τὸ τῶν ἀχώρων πάθος, χρη-
 στέον οὖν ὡς ἐπιτηδειοτάτῳ καὶ δραστικοτάτῳ φαρμάκῳ.
 ἄλλο μετὰ τοῦτο φάρμακον γέγραπται ὑπὸ Ἀπολλωνίου
 κατὰ λέξιν οὕτως. σικνίου ἀγρίου ὄζας ἀφειψήσας τῷ χυλῷ
 ἀπόσμα. ἐμάθομεν δὲ ὅτι διαφορητικῆς ἱκανῶς ἐστὶ δυνά-
 μειος ἡ τοῦ σικνίου ὄζα καὶ μετὰ τοῦτο γέγραπται τόδε τὸ

flunt. Deinceps vero tale quoddam medicamentum his ver-
 bis scriptum est. Furfurum choenicem medium in aquae
 heminis duabus madefacito, posteaque terito ac succum ex-
 colato, cumque media aceti hemina ad limi spissitudinem
 coquito, et ex eo caput fricato, deinde aqua in qua beta
 aut foenumgraecum aut lupini cocti sint abluito. Unguento
 autem utilitor faece irini. Hoc medicamentum discussorium
 est citra mordacitatem, ex repurgantibus atque extergentibus
 appellatis compositum. Ejusmodi enim facultatis sunt furfur,
 beta et lupini, discutit autem simulque calescit non vehe-
 menter foenumgraecum, ex eo autem genere est et irini
 unguenti faex. De aceti vero facultate antea quoque dictum
 est quod aptum sit ad achorum affectionem, quare hoc ut
 convenientissimo et efficacissimo medicamento utendum est.
 Aliud deinde post hoc medicamentum scriptum est ab Apol-
 lonio his verbis. Cucumeris silvestris radices decoquito et
 succum affricato. Didicimus autem cucumeris radicem pluri-
 mum discutientis facultatis esse. Et postea hoc medicamen-

Ed. Chart. XIII. [351.]

Ed. Bas. II. (168.)

φάρμακον. γῆς κιμωλίας θείου ἀπύρου ἴσον τρίψας μετὰ ὄξους ἐν βαλανείῳ ἀπόσμα καὶ θερμῷ ὕδατι ἐκπλυνε. τοῦτω καὶ καταχρίειν δεῖ τῷ φαρμάκῳ, οὐ μόνον, ὡς εἶπεν, ἐν βαλανείῳ χρῆσθαι, πάσας γὰρ ἔχει τὰς δυνάμεις ὧν δέεται τὸ πάθος, τοῦ μὲν ὄξους ἔχοντός αὐτὰς ὡς καὶ πρόσθεν εἰρηται, μόνον δὲ τοῦ θεοῦ περαιτέρω τοῦ προσήκοντος ἐκθερμαίνειν τε καὶ διαφορεῖν δυναμένου, διὸ καλῶς αὐτῷ τὴν κιμωλίαν ἐμίξεν, εἰς συμμετρίαν κράσεως ἄγων τὸ ἐξ ἀμφοῖν συγκείμενον. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο φάρμακον, ἐνθα φησί, μάλαχην ξηράνας καὶ κόψας εἰς οὖρον κατέπασον καὶ ἀπόσμα, μέμφομαι καθόσον ἐμεμψάμην καὶ πρόσθεν τὴν τοῦ οὖρου χρῆσιν, εἰ καὶ τὴν γε δύναμιν αὐτοῦ ἀγῶ φάινειν ἂν ἀρμόττειν τῷ πάθει. τὸ δὲ ἐφεξῆς γεγραμμένον, ἐν ᾧ φησιν, συκῆς φύλλα ἐψήσας ἐν ὕδατι καὶ ἐξαιθριάσας τὸ ὕδωρ καὶ τρύγα ὀπτὴν ἐμβάλων εἰς αὐτὸ ἀπόσμα, μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκλύξε ῥύμμασι τὴν τρίχα, δομῶ ποιεῖ τὸ ῥύμμα, μέχοι μὲν τῆς ἐν βαλανείῳ χρίσεως οὐ δυνάμενον ἐρεθίσαι σφοδρῶς τὸν ὀχῶρα, καὶ μάλιστα ἂν κατακλύσῃ τις ἐφεξῆς ὡς ἐκέ-

tum scriptum est. Terrae cimoliae, sulphuris vivi par pondus cum aceto terito et in balneo affricato calidaque abluto. Hoc illinire etiam convenit medicamentum non solum, ut dixit in balneo adhibere, omnes enim habet facultates, quibus affectio indiget, aceto quidem ipsas habente, velut antea est dictum. Solum vero sulfur ulterius quam convenit calefacere et discutere potest, quapropter cimoliam ei admiscuit, quae compositionem ex utroque ad moderatam temperiem reducit. Caeterum quod sequitur medicamentum, ubi inquit malvam exiecatam et tusam in urinam inspergit ac affricato, reprehendo in quantum etiam superius urinae usum detestatus sum, etiam si facultatem ejus affectioni convenire non negaverim. At quod deinceps scriptum est, in quo ait, fici folia in aqua coquito et aquam insolato, injectaque in ipsam faece usta affricato, post haec vero repurgantibus pilos eluto, acre valde hoc exterforium medicamentum est, quod si in balneo tantum adhibeatur, non vehementer valet achoras irritare, praesertim si quis,

Ed. Chart. XIII. [351. 352.]

[352] Ed. Bas. II. (168.)

κενσε, τουτέστιν ὕδατι γλυκεῖ καταντλήσει τὴν κεφαλὴν, ἐπι-
 χρίστω δὲ χρῆσθαι τοιούτῳ φαρμάκῳ σφαλέρων· ἐστὶ γὰρ
 ἱκανῶς ὀσμὴν φάρμακον ἢ κεκαυμένην τρυγῆς, ὡς ἐδείχθη ἐν τῷ
 περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων ὀνύμφως. τὸ δ' ἐφεξῆς
 φαρμακὸν ἀσφαλὴ τε τὴν χρῆσιν ἔχει καὶ χρῆστο ἂν τις αὐτῷ
 θάσσῃ ἐκ λιθαργύρου καὶ δαφνίνου συγκειμένῳ. θαυμάζω
 δὲ πῶς, ὡς ὅμοιον τῷ δαφνίνῳ μίγνῃσι τὸ ἐλαιον ὡδί πῶς
 γράφω. [352] λιθαργύρῳ λείω μετ' ἐλαίου λευκοῦ ἢ δα-
 φνίνου προκρούσας θέρῃ περιχρεῖ. πάμπολυ γὰρ ἀπολείπει-
 ται τῆς τοῦ δαφνίνου ὀνύμφως τὸ κοινὸν τοῦτο ἐλαιον, ὃ
 κέκληκε λευκόν, ἀντιδιορίζων αὐτὸ τοῦ δαφνίνου. καὶ τὸ μετ'
 αὐτὸ δὲ γεγραμμένον ὁμοίαν ἔχει τὴν ἀτοπίαν ἀντὶ μὲν
 γὰρ τῆς λιθαργύρου ψιμυθία χρῆται, δίνει δ' αὐτὸ μυρ-
 σίνῳ ἢ δαφνίνῳ, παμπολλὴν ἔχουσι διαφορὰν φαρμάκῳ.
 τὸ μὲν γὰρ ἀποκρουστικὸν ἐστὶ, τὸ δὲ ἱκανῶς θερμαίνει καὶ
 διαφορεῖ. καὶ χρεῖα δηλοῦσι τοῦ μὲν ἀποκρουστικοῦ κατασ-
 χας ἐστὶ, τοῦ δὲ διαφορητικοῦ στηριχθέντος ἤδη τοῦ τον

ut ipse deinceps jubet proluat, hoc est ex aqua dulci caput
 perfundat. Ad illitum vero ejusmodi medicamento nil pe-
 riculosum est, est enim plurimum acre medicamentum faex
 usta, quemadmodum in libris de simplicium medicamento-
 rum facultate demonstratum est. Quod vero sequitur me-
 dicamentum securum usum habet, eoque confidenter quis
 utetur ex spuma argenti laurinoque composito. Miror au-
 tem quomodo ut laurino simile, oleum simplex admiscet,
 sic quodammodo scribens. Argenti spumam cum oleo albo
 aut laurino tritam, ubi calida praelaveris, circumlinito,
 longe enim deficit a laurini facultate oleum commune,
 quod album appellavit e regione ipsum a laurino distin-
 guens. Quin et quod post hoc scriptum est consimilem ha-
 bet absurditatem. Pro spuma enim argenti cerussa utitur,
 diluit autem ipsam myrteo aut laurino, quum multam
 omnino differentiam haec medicamenta habeant, alterum
 enim repulforium est, alterum vero plurimum calescit et
 discutit. Ususque eorum est, repulforii quidem in principio,
 discussorii vero ubi humor, qui achoras generat, jam est

Ed. Chart. XIII. [352.]

Ed. Bas. II. (168.)

ἄχῳρα γεννῶντος χυμοῦ. καὶ τὰ τοῦ κυνοσβάτου δὲ φύλλα, ὧν ἐφεξῆς μέμνηται κόπτειν καὶ χυλίζειν κελύων, εἴτα ἐλαίω μιννύειν, ἀσθενές ἐστὶ φάρμακον. ἀρχομένῳ δὲ τῷ πάθει μόνον ἐπιτήδειον, ὡς ἂν τοῦ κυνοσβάτου στυφοντος τοιοῦτον δ' ἐστὶ φάρμακον καὶ ἡ μολύβδαινα μετὰ ψιμυυθίου φουραθείσα οἶνω, μέχρι συστάσεως ὡς κατάχριστον γίνεσθαι φάρμακον. ἐναντίας δὲ τοῖς εἰρημέναις δυνάμεώς ἐστιν, ὧν ὁμοτίμως μέμνηται, μηδὲνα προσθεῖς διορισμόν, τὸ τε διὰ τοῦ καρδάμου καὶ τὸ διὰ τῆς σκίλλης γράφει δὲ περὶ μὲν τοῦ προτέρου κατὰ λέξιν οὕτως. καρδάμου καὶ ἄλως ἴσον στεάτι χηνεῖω μίξας καὶ λεάνας χρῶ. περὶ δὲ τοῦ δευτέρου κατὰ τήνδε τὴν λέξιν. σκίλλαν εἰς κάμινον ἐγκρούσας ὥσπερ κολοκύνθην, ὅταν μαλακῇ γένηται, ἐξίπρωσον, εἴτα μίξας τῷ χυλῷ ἐλαίον μὴ πολὺ χρεῖ. εὐδήλον δ' ὅτι πολὺ τούτου σφοδρότερόν ἐστι τὸ διὰ τοῦ καρδάμου σκευαζόμενον. ὃ δὲ ἐφεξῆς γράφει τῶν παρηγορικωτέρων ἐστὶ φαρμάκων, εἰ μὲν ἄδύνη τις εἴη σφοδρὰ περὶ τὸν ἄχῳρα, μέχρι τοῦ παρηγορῆσαι προσηκόντως παραλαμβανόμενον. εἰ δὲ διαφορῆσαι

firmatus. Amplius autem deinceps, quum rubi canini folia contundere et exuccare jubet, deindeque oleo miscere, imbecille est medicamentum et incipienti affectioni solummodo aptum, ntpote quum rubus caninus astringat. Tale medicamentum est etiam plumbago cum cerussa vino subacta, usquequo ad compagem quae illini queat redigantur. Porro contrariae praedictis facultatis sunt, quorum aequaliter nulla distinctione apposita meminit, id videlicet quod ex nasturtio et quod ex scilla constat: de priore quidem haec verba tradens, Nasturtii et salis parem modum adipi anserino admisceto, terito ac utitor: de altero vero sic scribens, Scillam in fornace velut cucurbitam cinere obruito, quumque mollis fiet, exprimito, deinde ad succum oleo non multo admixto illinito. Manifestum vero est, multo vehementius esse quam hoc quod ex nasturtio apparatur. Quod vero deinceps tradit, ex mitigatoriorum medicamentorum genere est, quod ubi dolor quispiam vehemens circa achoras existit, donec eum leniat, convenienter adhibetur, si vero

Ed. Chart. XIII. [352.]

Ed. Bas. II. (168.)

σκληρὸν καὶ κεχροτισμένον ἄχῳρα βουλόμεθα, παντάπασιν ἄσθενές. ἔγραψε δὲ ὁ Ἀπολλώνιος ὡδί πως περὶ αὐτοῦ. κοτύλην ἐλαίου χαριεστάτου ἐγγέας εἰς μολυβδίνην θυίαν καὶ δοίδυκα λαβῶν μολύβδινον τρίβε μέχρις οὗ παχὺ ποιήσεις καὶ ὑπομελαῖνον, εἴτα χωρὶς τρίψας λιθαργύρου λίτραν μίαν καὶ ψιμνυθίου τὸ ἴσον μῖξον εἰς τὸ ἐλαιον, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν κεφαλὴν ἐκκλύσας καὶ ξηράνας ἔγχρισον τὸ φάρμακον οὐ δι' ἐλαίου ψιλῶς, ἀλλὰ ποτὲ μὲν διὰ ῥοδίνου, ποτὲ δὲ διὰ μυρσίνου κατασκευάσας, ἐπὶ τε τῶν ἐν ἔδρᾳ στολίδων καὶ ῥήξεων καὶ τῶν ἐλκῶν τῶν ὀδυνωμένων ἕξεις ἄριστον, ὅσα τ' ἄλλα παροξύνονται, τῶν ἰσχυροτέρων φαρμάκων προσφερομένων. ἄκρως γὰρ ταῦτα παρηγορεῖ, καὶ φαγεδαινικὰ καὶ καρκινώδη καὶ ὅπως οὖν ἔχοντά τι κακότηδες ὑπάρχει. οὐκ οὖν ἐχρῆν αὐτοῦ τὴν σκευασίαν γεγραφέναι νῦν, ἀλλ' ὥς ἐγὼ πρόσθεν εἶπον, αὐταρκες ἦν φάναι παρηγορεῖσθαι τοὺς ὀδυνώδεις ἄχῳρας τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις. κοινὸν γὰρ τοῦτο ἐπὶ πάντων ἐστὶ τῶν ὀδυνωμένων, ἰδίως δὲ ποι-

duros et inveteratos achoras discutere velimus, omnino imbecille est. Scripsit autem in hunc modum de eo Apollonius. Olei quam optimi heminam in pilam plumbeam infundito et plumbeo pistillo terito, donec crassum et subnigrum reddatur, deinde seorsum spumae argenti lib. unam et cerussae tantundem terito, oleoque admisceto. Postea vero eloto et ficcato capite, medicamentum illinito. Neque vero ex simplici tantum oleo, sed quandoque rosaceo, quandoque myrteo apparabis et ad rugas ani intumescentes rimasque ac fissuras sedis, ad ulceraque dolentia omniaque alia, quae ex fortiorum medicamentorum usu exacerbata sunt, optimum medicamentum habebis. Egregie enim ea lenit, etiam si serpendo exedentia, aut etiam cancrosa aut quomodocunque maligna existant. Nequaquam igitur ejus compositionem nunc scribere oportuit, sed quemadmodum ego antea dixi, sufficebat illud dicere, quod dolorifici achores ejusmodi medicamentis mitigantur, commune enim hoc est in omnibus dolore affectis, proprie autem faciens ad achor-

Ed. Chart. XIII. [352. 353.]

Ed. Bas. II. (168. 169.)

οὖν ἐπὶ τῶν ἀχώρων. ἔγραψε δὲ ἐφεξῆς φάρμακον τοιοῦτον.
 4 λιθαργύρου < ἢ. πηγάνου τῶν ἀπαλῶν φύλλων < ε.
 ἐλαίου δραχμὰς ἢ. ὅξους κοτύλης τέταρτον, τρίψας ἐν τῷ
 αὐτῷ τὴν κεφαλὴν κατὰ χρε. τοῦτο τὸ φάρμακον ἱκανὴν
 ἡμῖν δέδωκε πείραν. παραπλήσιον δὲ αὐτῷ τὴν δύναν
 ἐστι καὶ τὸ γεγραμμένον ὑπ' αὐτοῦ ἐφεξῆς κατὰ τήνδε τὴν
 συμμετρίαν. 4 ψιμνυθίου δραχμὰς σί. λιθαργύρου δρα-
 χμὰς δ. κηροῦ τὸ ἴσον, θείου δραχμὰς σί. ἐλαίου ῥοδίνου
 ἢ μυρσίνου τὸ ἱκανόν, ὥστε κηρωτὴν ὑγροτέραν ποιῆσαι.
 τὰ ξηρὰ τῇ κηρωτῇ μίξον καὶ τὴν κεφαλὴν ἔγχρει. τοῦτο
 δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι ἐξανθήματα σφόδρα χρή-
 σιμόν ἐστίν, ὥστε ἀληθῶς καὶ τοῦτο γέγραπται τῷ Ἀπολ-
 λωνίῳ. [353] καὶ τὸ μετ' αὐτὸ δὲ διαφορητικὸν ἱκανῶς ἐστίν,
 ὡς ἂν ἀφρόν ἔχων τοῦ (169) νίτρου πολλόν, ὡς εἴ γε μὴ τῷ
 πλήθει τοῦ ἐλαίου ἐκεκόλαστο, δριμύτερον ἂν ἦν ἢ προσή-
 κει. βούλεται γὰρ ἐνὶ μέρει τῆς λιθαργύρου πενταπλάσιον
 ἀφροῦ νίτρου μίχθῃναι καὶ τούτοις τριβομένοις παραχεῖσθαι
 κατ' ὀλίγον ἐλαίον, ἄχρι συστάσεως εἰς ἔγχρισιν ἐπιτήδειον.

ras. Deinceps autem tale medicamentum scripsit. 4 Spu-
 mae argenti 3 octo, foliorum rutae tenerorum 3 v, olei 3
 octo, aceti heminae quartam partem, simul trita capiti
 illinito. Hoc sane medicamentum multo usu habemus ex-
 ploratum. Propinquum autem ipsi facultate est id, quod
 consequenter ab eo est conscriptum juxta hanc commen-
 surationem. 4 Cerussae 3 vj, spumae argenti 3 iiij, cerae
 tantundem, sulphuris 3 vj, olei rosacei aut myrtei, quod
 satis est, ut ceratum liquidum fiat, arida cum cerato com-
 mittito, caputque inde illinito. Hoc autem et ad omnes in
 toto corpore eruptiones vehementer commodum est, ut rite
 sit ab Apollonio conscriptum. Quin et quod postea sequi-
 tur plurimum discussorium est, ut quod spumam nitri ha-
 beat multam, adeo ut, nisi olei multitudine castigetur, acrius
 sit quam convenit. Jubet autem ad unam spumae argenti
 partem quintuplum spumae nitri admisceri, hisque dum
 teruntur paulatim oleum affundi, donec ad consistentiam
 illitioni aptam redigantur.

Ed. Chart. XIII. [353.]

Ed. Baf. II. (169.)

[Περὶ τῶν ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένων φαρμάκων πρὸς ἀχώρας.] Ἐν μὲν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γράμμασι τὰς καθόλου δυνάμεις τῶν ὠφελούντων ἕκαστον πάθος εἰπὼν ὀλίγων ἐμνημόνευσα παραδειγμάτων ἀφωρισμένης ὕλης, ἀναβαλλόμενος ἐνταῦθα τὸ πλῆθος ἀπάντων αὐτῶν διελθεῖν. ἐν δὲ τῷ νῦν ἐνεστῶτι λόγῳ πάντα μὲν ὅσα πᾶσι γέγραπται φάρμακα μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. ὅσα δὲ τοῖς ἐνδόξοις περὶ τὴν ἐμπειρίαν αὐτῶν ἄμεινον ἐφάνη σοι πάντ' ἐπελθεῖν, ἵνα καὶ τὰ πλησίον ἀλλήλων πάντα μὲν δοκοῦντα εἶναι τὰ αὐτὰ, βραχὺ δέ τι παραλλάττοντα κατὰ τὴν συσταθμίαν ἢ τὴν σκευασίαν ἱστορήσαντες οἱ τοῖσδε τοῖς γράμμασι ὁμιλοῦντες ἐκεῖνα μάλιστα σκευάζωσιν ὥν τῆς ὕλης εὐποροῦσιν. ἐνίοτε γὰρ ἢ οὐδ' ὅλως εὐρίσκομέν τινα τῶν μινυμένων ἢ τοιαῦτα εὐρίσκομεν, ὥς μὴ θαρσύνειν ἐμβαλεῖν αὐτά. τούτου δὲ χρὴ μάλιστα πεφροντικέναι κατὰ πάσας τὰς σκευασίας τῶν φαρμάκων, ὥς ἀκμαῖα καὶ δόκιμα πάντα εἶναι τὰ μινύμενα. διὰ τοῦτο οὖν ἤδη καὶ τῶν Κρίτωνος μνη-

[*De iis quae Crito ad achoras medicamentis scripsit.*] In methodo de curandis morbis universales facultates medicamentorum ad singulos morbos recensui, verum paucorum definitae materiae exemplorum mentionem feci, rejecta illic multitudinis ipsorum commemoratione. At vero in praesenti, quam nunc in manibus habemus tractatione omnia quidem, quae omnes medicamenta scripserunt, longum fuerit recensere. Quae vero a probatis medicis per experientiam tradita sunt, ea omnia visum est mihi conducibilius enumerare, quo etiam inter se propinqua et quae omnino eadem apparent, paululum vero juxta quantitatem aut praeparationem evariant ἢ, qui in his scriptis versantur, cognoscant, eaque maxime praeparent quorum materiae in promptu habentur. Contingit enim aliquando ut aut in totum ea, quae in compositionem miscentur non reperiamus, aut talia reperiamus, ut ipsa injicere non audeamus. Caeterum ejus maxime in componendis pharmacis cura habenda est, ut bona intergraque et in vigore sint omnia quae admiscentur. Ob id igitur etiam jam omnium, quae Crito

Ed. Chart. XIII. [353.]

Ed. Bas. II. (169.)

μονεύσω πάντων, ἐπιμελέστερόν μοι δοκοῦντος πεπραγματεῦσθαι τὴν τῶν ἀχώρων θεραπείαν. εἰς πέντε γοῦν ἔτεμε λόγους τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν, ὧν τοῦ πρώτου καὶ γὰρ μνημονεύσω.

Ὁ ΠΡΩΤΟΣ λόγος τοῦ Κρίτωνος ἐπὶ τῇ τῶν ἀχώρων θεραπείᾳ. γράφει τοίνυν αὐτοῖς ὀνόμασιν ὁ Κρίτων οὕτως. πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς συμβαίνοντας ἀχώρας. γίνονται δὲ οὗτοι τὰ πολλὰ πιτυριάσεως προηγησαμένης καὶ σχεδὸν ψωριάσεως, ἐς τὴν ἀρχὴν χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. πρὸς ἀχώρας προσφάτους. κόλλη τεκτονικῇ σὺν ὕδατι ἐψηθείῃ κατάχρει. ἄλλο. μήκωνος ἀγρίας καὶ ὕσकुάμου φύλλα μετ' ἐλαίου κατάπλασσε. ἄλλο. συκῆς ἀκρέμονας ἢ τῶν φύλλων τὰ ὅπαλὰ τρίψας μεθ' ὕδατος κατάπλαττε, χρονίων δὲ ὄντων τρίβε μετ' ὄξους. ἄλλο. καρίων πικρῶν τὰ ἐντὸς εἰς ὕδωρ χλιαρὸν ἐμβαλὼν καὶ ἐκλεπίσας τρίβε μετ' ὕδατος, καὶ ποιήσας κηρωτῆς τὸ πάχος ἐπιτίθει προξυρήσας. ἐπὶ δὲ τῶν κεχρονισμένων ἄνιε μετ' ὄξους. ἄλλο. σκαρίας σιδήρου καὶ ῥόδων τὸ ἴσον τρίψας μετ' οἴνου ἐπιτίθει. ἐνιοὶ δὲ τρίψαντες ἀναλαμβάνουσι κηρωτῇ σκευασθείῃ διὰ ῥοδίνου.

tradidit mentionem faciam, nam is fane diligentius achorum curam tractasse mihi videtur. In quinque itaque sermones doctrinam de ipsis distinxit, quorum primum et ipse recensebo.

PRIMVS Critonis sermo de achorum curatione. Scribit itaque Crito haec verba: Ad achoras in capite contingentes, qui plerumque furfuribus praecedentibus fiunt et ferme etiam scabie, in principio subscriptis compositionibus utemur. *Ad achoras recentes.* Gluten fabrilis aqua coctum obline. *Aliud.* Papaveris silvestris et hyoscyami folia cum oleo emplastri more appone. *Aliud.* Fici sylvestris virgulta aut folia tenera trita cum aqua imponito. In inveteratis vero cum aceto terito. *Aliud.* Nucum amararum nucleos in aquam tepidam injectos et decorticatos cum aqua terito et cerati crassitudine praerasis imponito. In inveteratis cum aceto diluito. *Aliud.* Recrementi ferri et rosarum par pondus cum vino terito et imponito. Quidam vero trita cerato rosaceo excepta adhibent.

Ed. Chart. XIII. [353. 354.]

Ed. Baf. II. (169)

ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ λόγον ἐπὶ τῷ τῶν ἀχῶρων πά-
θει κατὰ τήνδε τὴν λέξιν ἔγραψε. περιτεινομένης δὲ τῆς ἐπι-
φάνειας καὶ διὰ τοῦτο παρενοχλοῦσης χρηστέον ταῖς ὑπο-
γεγραμμέναις σκενασίαις. λιπαρὰ πρὸς ἀχῶρας, ψύδρακας,
ἐκζέσματα, παρατρίμματα. ἔστι δὲ καὶ ἐδοικὴ ἀγαθὴ. 4 λι-
θαργύρου < ν'. πηγάνου τῶν ἀπαλῶν φύλλων < κέ. ὅξει
διαλύσας καὶ ῥοδίνῳ ἀναλαβὼν ἢ μυρσίῳ ἐπίχρει πτεροῦ.
ἄλλη. 4 λιθαργύρου < σ'. ψιμυθίου < ρν'. πηγάνου
< ρ'. σταφίδος ἀγρίας < κέ. ὅξους ξε γ'. μυρσίῳ λί-
τρας γ'. τρίβε κατὰ μέρος ἐπιβάλλων τὸ ὑγρὸν καὶ συντί-
θει, καθάπερ προεῖρηται. ἄλλη. 4 ψιμυθίου < ρν'. λι-
θαργύρου < ρ'. πηγάνου < ρ'. μυρσίῳ ξε γ'. τρίβε,
κατὰ μέρος ἐπιβάλλων τὸ ὑγρὸν. ἄλλη. 4 ψιμυθίου κε-
καυμένου < ρ'. πηγάνου < ρ'. μάννης λιβάνου ἴσα, πίτυος
φλοιοῦ < ν'. ἐλαίου μυρσίῳ ξε β'. ὅξους τὸ ἴσον, συν-
τίθει ὁμοίως. [354] ἄλλη. 4 σκωρίας μολύβδου < ρ'. ἐλί-
κων ἀμπέλου < ρ'. λιβάνου < ρ'. σμύρνης καὶ ἀφρονίτρου
τὸ ἴσον, ὅξους καὶ μυρσίῳ ὅσον ἔξαρκεί.

SECUNDVM sermonem ad achorum affectionem his
verbis conscripsit. Circumtenſa autem cute et ob id mole-
ſtiam inferente, ſubjectis compoſitionibus utendum eſt. *Pin-
guis compoſitio ad achoras, pſydrucas, papulas fervidas,
intertrigines; eſt commoda quoque vitiiſ ſedis.* 4 Spumae
argenti 3 l. foliorum rutae tenerorum 3 xxv, aceto diluito,
et roſaceo aut myrteo excepta, cum penna illinito. *Alia.*
4 Spumae argenti 3 cc. ceruſſae 3 cl. rutae 3 c. ſtaphi-
dis ſilveſtris 3 xxv, aceti ſextarios iij, myrtei libras tres,
particulatim ſingula terito et affuſo liquore, ut dictum eſt,
componito. *Alia.* 4 Ceruſſae 3 cl. ſpumae argenti 3 c.
rutae 3 c. myrtei ſextarios tres, particulatim tritis aquam
affundito. *Alia.* 4 Ceruſſae uſtae 3, centum, rutae 3 c.
mannae, thuris tantundem, corticis pinus 3 l. olei myrtei
ſextarios ij, aceti tantundem, ſimiliter componito. *Aliud.*
4 Recrementi pluĩbi 3 c. pampinorum vitis 3 c. thuris
3 c. myrrhae et ſpumae nitri tantundem, aceti et myrtei
quantum ſufficit.

Ed. Chart. XIII. [354.]

Ed. Bas. II. (169.)

ΕΝ ΔΕ ΤΩΙ ΤΡΙΤΩΙ τοιαῦτά φησιν. χρονίζουσης δὲ τῆς διαθέσεως χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, εἰδ' ἐξῆς γράφει. Δαμοκράτειος πρὸς ἀχῶρας καθύγρους καὶ χρονίους. 4. λαδάνον < ἡ. ψιμνυθίου τὸ ἴσον, θείου ἀπύρου < δ. οἶνω καὶ μυρσίῳ ἐλαίῳ χρῶ. ἄλλη. 4. λιθοργύρου < ἡ. ἐλίκων ἀμπέλου < ἡ. ὑποκυστίδος χυλοῦ < δ. ἀφρονίτρου < β. κηκίδων < γ. ἢ β. ὅξει καὶ μυρσίῳ χρῶ. ἄλλη. 4. σιδίων καὶ κηκίδων ἀκακίας κηρῶς, οἶνω τὰ σίδια καὶ τὰς κηκίδας ἐμβροῦσας ἔψε, τὴν δ' ἀκακίαν οἶνω διαλύσας ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς λειωθεῖσιν ἐπιμελῶς, καὶ ὅτε εὖ ἔχη, ἀναλάμβανε μυρσίῳ. ἄλλη. 4. λιθοργύρου, ψιμνυθίου, ὑοσκυάμου, μίσυος, κωνείου ἀκρεμόνων ἴσον κεκαυμένου λιβάνου, ἀκρεμόνων ἐλαίας ἴσον ἀναλάμβανε ὅξει καὶ σχινίῳ ἐλαίῳ καὶ χρῶ. ἄλλη σφόδρα καλή. 4. ψιμνυθίου κεκαυμένου < ἡ. λιθοργύρου < ἡ. χαλκάνθου < δ. ῥοῦ ἐρυθροῦ < δ. θείου ἀπύρου < β. ὀπίου < β. σμύρνης < β. ὅξει καὶ σχινίῳ ἐλαίῳ.

IN TERTIO autem haec tradit. At ubi affectio inveterata fuerit, subscriptis compositionibus utendum est. Et deinceps ita scribit. *Damocratica compositio ad achoras humidos et inveteratos.* 4. Ladani 3 octo, cerussae tantundem, sulfuris vivi 3 quatuor, vino et myrteo oleo subactis utitor. *Alia.* 4. Spumae argenti 3 octo, pampinorum vitis 3 octo, succi hypocystidis 3 quatuor, spumae nitri 3 ij, gallarum 3 tres aut ij, ex aceto et myrteo adhibe. *Alia.* 4. Malicorii, gallarum, acaciae fulvae tantundem, malicorium et gallas vino macerata coquito, acaciam vero vino dilutam reliquis probe tritis adjicito, cumque recte omnia comparata fuerint, myrteo excipito. *Alia.* 4. Spumae argenti, cerussae, hyoscyami, misyos usti, ramulorum cicutae aequales portiones, thuris usti, ramulorum oleae tantundem, aceto et oleo lentiscino exceptis utere. *Alia valde commoda.* 4. Cerussae ustae 3 octo, spumae argenti 3 octo, atramenti sutorii 3 quatuor, rhois rubri 3 quatuor, sulfuris vivi 3 ij, opii 3 ij, myrrhae 3 ij, aceto et lentiscino oleo excipe.

Ed. Chart. XIII. [354.]

Ed. Bas. II. (169.)

ΤΟΝ ΔΕ ΤΕΤΑΡΤΟΝ λόγον ἐπὶ τῇ τῶν ἀχῶρων
 θεραπείᾳ κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀναγε-
 γραμμένων πρὸς ἀχῶρας τὰ πολλὰ ξηραίνει τε καὶ μᾶλλον
 ὀδύνην ἐπιφέρει, ἅτε δὴ περιτεινομένης τῆς ἐπιφανείας, χρη-
 στέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις, δι' ὧν ἐνέστι χωρὶς
 ὀδύνης κατορθοῦν. λευκὴ ἀνίκητος ποιοῦσα πρὸς ἀχῶρας
 καθύγρους καὶ δυσαπαλλάκτους, ποιεῖ καὶ πρὸς ἐκξέσματα
 καὶ παρατρίμματα. 4 λιθαργύρου ◁ ρ'. κηροῦ ◁ ρ'. οὐ
 δὲ πεντήκοντα. ψιμνυθίου ◁ ρ'. λιβάνου ◁ κέ. στυπτη-
 ρίας σχιστῆς ◁ ιστ'. τερμινθίνης ◁ κέ. πεπέρεως λευκοῦ
 ◁ γ'. ἐλαίου ξε α'. τὰ ξηρὰ κόπτε. ἔλαιον δὲ καὶ λιθάρ-
 γυρον καὶ ψιμνυθιον εἰς καινὴν χύτραν ἐπ' ἀνθρώκων ἔψε.
 ὅταν δὲ μεταβάλλῃ, ἐπίβαλε κηρὸν καὶ ῥητίνην καὶ κίνει
 ἄχρις ἀμολύντον, εἴτα ἐπάρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ποσῶς
 ἑάσας ψυγῆναι ἐπίβαλε τὰ ξηρὰ καὶ εἰς θυίαν μετεράσας
 καὶ μαλάξας ἐπιμελῶς χρῶ ἐμπλάσσωσιν εἰς ὀθόνιον καὶ λύων
 διὰ τρίτης. μᾶλλον δὲ ὠφελεῖ τὸ φάρμακον μιννύμενον τῇ

QUARTVM vero sermonem de achoribus curandis hac
 verborum serie conscripsit. Quando vero ex his, quae ad
 achoras scripta sunt, pleraque resiccant magisque dolorem
 inferunt, utpote cute in ipsis affectis circumtensa, subscri-
 ptis compositionibus utendum est, per quas citra dolorem
 emendare licet. *Leuce emplastrum album inexuperabile,*
faciens ad humidos achoras et qui aegre tolli possunt,
facit et ad papulas fervidas et intertrigines. 4 Spumae
argenti 3 c. cerae 3 c. alii quinquaginta habent, cerussae
3 c, thuris 3xxv, aluminis scissi 3xvj, terebinthinae 3 xxv,
piperis albi 3 tres, olei sextarium unum, arida tundito.
Oleum vero et argenti spumam ac cerussam in ollam no-
vam conjecta ad prunas coquito, atque ubi mutationem
acceperint, ceram et resinam addito, donec non inquinet
amplius manus agitato, deinde ab igne ablatis et quodam-
modo refrigeratis, arida adjicito et in pilam translata dili-
genter emollito. Utitor autem in linteolum impactis, solvi-
toque tertia die. Magis autem contulerit medicamentum

Ed. Chart. XIII. [354:]

Ed. Bas. II. (169.)

λεγομένη Πασίονος μηλίη, ὥστε δύο μὲν εἶναι μέρη τῆς ἀνικῆτου, ἐν δὲ τῆς εἰρημένης Πασίονος μηλίης. ἄλλο. 4 ψιμνυθίου ◁ ρά. λιθαργύρου ◁ π'. κηροῦ ◁ κδ'. τερμινθίνης ◁ ιβ'. μάννης ◁ ιστ'. στυπτηρίας σχιστῆς ◁ η'. ἐλαίου κοτύλας β'. συντίθει καθὼς προεῖρηται. μηλίη Δευκίου ἀναξηραντικὴ παντὸς ρεύματος, ποιούσα πρὸς ἀχῶρας χρονίους καὶ καθύγρους. 4 κηροῦ δραχμὰς η'. σανδαράχης δραχμὰς δ'. στέατος μοσχείου δραχμὰς δ'. τερμινθίνης δραχμὰς β'. λιβάνου ◁ α'. σμύρνης δραχμὴν μίαν, στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης ◁ α'. πίτνος φλοιοῦ δραχμὴν μίαν, ἐλαίου μυρσίνου τὸ ἄρκουον. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. ἄλλη μηλίη Ὑγιεινοῦ ἀναξηραντικὴ παντὸς ρεύματος. 4 λιθαργύρου λίτραν μίαν, ψιμνυθίου λίτραν μίαν. ἄλως ὀρυκτοῦ Α' α'. στυπτηρίας σχιστῆς λίτρας S'. χαλκάνθους γοστ'. ἐλαίου ξε β'. ὄξους ξε α'. ἔψε ἐλαιον, ἅλας, ψιμνυθιον, λιθάργυρον, μέχρις ἀμολύντου. τὰ δὲ ξηρὰ κόψας, σήσας, ὅξει διαλύσας, ἐπίβαλε ψυχομένῳ τῷ φαρμάκῳ κατὰ μικρὸν ἐπιρραίνων καὶ κινῶν συνεχῶς, εἴτα εἰς θυίαν μετε-

hoc, si cum melino emplastro Pasionis fuerit permixtum, ita ut *emplastri leuces* inexuperabilis partes duae, melini autem Pasionis una pars committantur. *Alia.* 4 Cerussae 3 cxx, spumae argenti 3 lxxx, cerae 3 xxiiij, terebinthinae 3 xij, mannae 3 xvj, aluminis scissilis 3 viij, olei heminas ij, committe ut dictum est. *Melinum Leuci emplastrum*, quod omnem fluxum resiccat faciens ad achoras inveteratos et humectos. 4 Cerae 3 octo, sandarachae 3 iiij, adipis vitulini 3 iiij, terebinthinae 3 ij, thuris 3 j, myrrhae 3 j, aluminis scissi usti 3 j, corticis pinus 3 j, olei myrtei, quod satis est, liquefacta cum aridis committo. *Aliud melinum Hygieni*, resiccans omnem fluxum. Spumae argenti libram j, cerussae lib. j, salis fossilis lib. j, aluminis scissi librae dimidium, atramenti sutorii sexuncem, olei sextarios ij, aceti sextarium j. Oleum, salem, cerussam, spumam argenti, donec non inquinent manus coquito, arida vero tusa, cribrata, acetoque diluta ad refrigeratum medicamentum addito paulatim adstillando ac assidue agitando,

Ed. Chart. XIII. [354. 355.]

Ed. Bas. II. (169. 170.)

ράσας καὶ μαλάξας ἐπιμελῶς, ἀνε(170)λόμενος χρῶ. ἡ τοῦ
Θηβαίου πρὸς ἀχῶρας καθ' ὅρους. 4 λιθαργύρου < μῆ.
ψιμυνθίου < κδ. [355] φλοιοῦ λιβάνου δραχμὰς ιβ'. κη-
κίδος ὀμφακίτιδος < ιβ'. κηροῦ δραχμὰς ἡ'. ῥητίνης τερ-
μινθίνης δραχμὰς ιστ'. ἐλαίου κοτύλην α'. S'. συντίθει καθά-
προυεῖρηται.

Ἀρχεται δὲ τοῦ πέμπτου λόγου περὶ τῶν ἀχώρων ὁ
Κρίτων οὕτως. παρακμαζούσης δὲ τῆς διαθέσεως καὶ παν-
τελῶς οὐλῆς γενομένης εἰς μετάθεσιν τῆς ὅλης διαθέσεως
χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. εἰδ' ἑξῆς γράφει
σμήγματα πλείω κατὰ τήνδε τὴν σύνθεσιν ἕκαστον. σμήγμα
πρὸς ἀχῶρας, πιτυριάσεις, τραχύτητας, ψωριάσεις. 4 γῆς κη-
κωλίας λίτραν μίαν, νίτρου ἐρυθροῦ λίτραν α'. μυροβαλάνου
πιέσματος γο στ'. οἱ δὲ Λ'. S'. σμύρνης δραχμὰς ἡ'. πε-
πέρως λευκοῦ δραχμὰς ἡ'. νάρδου Κελτικῆς δραχμὰς δ'.
κασίας δραχμὰς δ'. κόσπον δραχμὰς δ'. κόψας σήσας ἀπόθου.
ἡ χρῆσις ἐν βαλανείῳ. ἄλλο. 4 νίτρου ἐρυθροῦ λίτρας δ'.
κηκωλίας γῆς τὸ ἴσον, μυροβαλάνου πιέσματος λίτρας β'.

deinde in pilam translata, ac probe emollita tollito
ac utitor. *Thebaei emplastrum ad achoras humidos.* 4
Spumae argenti 3 xlviij, cerussae 3 xxiiij, corticis thu-
ris 3 xij, gallae omphacitidis 3 xij, cerae 3 octo, refinae
terebinthinae 3 xvj, olei sesquiheminam, composito, ut
dictum est.

QUINTVM sermonem de achoribus Crito ita orditur.
Caeterum in declinatione affectus et cicatrice perfecte ob-
ducta, ad totius mali translationem subsequentibus compo-
sitionibus utendum est. Deinde smegmata plura scribit,
unumquodque juxta hanc compositionis formam. *Smegma*
ad achoras, furfures, asperitates et scabies. 4 Terrae
cimoliae lib. j, nitri rubri lib. j, expressionis nucis unguen-
tariae sexuncem, alii lib. 8 habent, myrrhae 3 octo, pi-
peris albi 3 octo, nardi Celticae 3 quatuor, casiae 3 iiij,
costi 3 iiij, contusa et eribrata repone, ac utere in balneo.
Aliud. 4 Nitri rubri lib. iiij, terrae cimoliae tantundem,

Ed. Chart. XIII. [355.]

Ed. Bas. II. (170.)

κυνέρου λίτραν α'. οἱ δὲ δ'. δαφνίδων λίτραν α'. ἰριως
 ξηρᾶς λίτραν α'. βρυονίας ῥίζης, ἀλκυονίου, ἀμυγδάλων κε-
 καθαυμένων, κέρατος ἐλαφίου κεκαυμένον ἐκάστου λίτραν
 μίαν, συντίθει καθὰ προσείρηται ἄλλο. 4 τρυγὸς οἴνου κε-
 καυμένης, ἣν Ῥωμαῖοι φέκλην καλοῦσιν λίτρας κδ'. ὕδατος
 ὀμβρίου ξε κή'. λιβανωτοῦ λίτρας β'. γῆς Σαμίας λίτρας β'.
 ἐλαίου Σαβίνου λίτρας δ'. οἱ δὲ ξε δ'. κηροῦ λίτρας γ'. δ'".
 τὴν τρύγα καὶ τὸ ὕδωρ βαλὼν εἰς πίθον κεραμεοῦν ἀκόνι-
 τον, ἕα βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας ζ'. καὶ ἐπικίνει νάρθηκι τρεῖς
 τῆς ἡμέρας, τῇ δὲ ἐπιούσῃ διαλύσας καὶ σακκίσας τὸ ὕγρὸν
 μετεράσας εἰς ἄγγεῖον χαλκοῦν γερανωμένον καὶ θεῖς ἐπὶ
 τὸ πῦρ, ἔψε λαμπροτέρῳ τῷ πυρὶ χρώμενος, καὶ ὅταν τὸ
 τρίτον ὑπολειφθῇ, ἐπίβαλε ἐλαίον καὶ κηρὸν καὶ πάλιν ἔψε
 πυρὶ χρώμενος μαλθακῶ. ὅταν δὲ τὰ ἐμβληθέντα τακῇ, ἐπί-
 βαλε λειωθέντα λιβανωτὸν καὶ γῆν Σαμίαν καὶ ἀνακόψας
 μεταίρα εἰς ἄγγεῖον ὑέλινον εὐτόνον. τὰ γὰρ λεπτὰ ῥήγνυν-
 ται. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως, περιαλείφων τοὺς πεπονθότας τό-

expressionis nucis unguentariae lib. ij, cyperi lib. j, alii iiij,
 baccarum lauri lib. j, iridis aridae lib. j, radiceis bryoniae,
 alcyonii, amygdalarum repurgatarum, cornu cervini usti,
 singulorum libram unam, composito ut dictum est. *Aliud.*
 4 Faecis vini ustae, quam Romani faeculam appellant lb
 xxiiij, aquae pluvialis sextarios xlviij, thuris lib. ij, terrae
 Samiae lib. ij, olei Sabini lib. iij, alii sextarios iiij, cerae
 lib. iij, et dimidiam. Faecem et aquam in dolium figulinum
 non picatum coniecta ad dies vij, maderescere finito et ter
 in die cum ferula agitato. Sequenti deinde die dissolutum
 et sacco excolatum liquorem in vas aereum splendidum
 transferto et igni impositum coquito, luculentiore autem
 igne utaris: atque ubi tertia pars reliqua sit, oleum et ce-
 ram injice, rursusque ad lentum ignem decoque, postquam
 vero injecta fuerint liquefacta, thus et terram samiam trita
 addito, conquassato et in vitreum vas robustum transferto,
 tenuia enim rumpuntur. Usus autem tempore affectos locos

Ed. Chart. XIII. [355.]

Ed. Bas. II. (170.)

πους καὶ ἀνατρίβων ἐπιμελῶς, ἀπονίπτεσθαι παραίνει. καλὸν μὲν ἐν βαλανείῳ· εἰ δὲ μὴ, κατ' οἶκον. καὶ γὰρ χρήσιμόν ἐστι τὸ φάρμακον πρὸς πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ τραχύτητα καὶ ψωριάσεις καὶ λειχήνας. ἄλλο. 4 φέκλης λίτραν μίαν, ὕδατος ὀμβρίου ξ ε σί. λιβανωτοῦ λευκοῦ λίτρας β'. μαστίχης λίτρας β'. ἀλκυνόνιον λίτραν α'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτρας β'. γῆς Σαμίας λίτρας β'. ἐλαίου ῥοδίνου λίτρας β'. κηροῦ Τυρρηνικοῦ λευκοῦ λίτρας β'. βρέχε τὴν τρύγα εἰς τὸ ὕδωρ, καθὰ προείρηται, κινῶν τοὺς τῆς ἡμέρας νάρθηκι εὐτόνως, ἔπειτα σακκίσας τὸ ὑγρὸν μετεράσας εἰς ἄγγεϊον γεγανωμένον καὶ θεῖς ἐπὶ τὸ πῦρ, ἔψε εἰς ἡμίσειαν, εἴτα ἐπίβαλε τὰ τηκτά, καὶ ὅταν διαλυθῇ, κατάπλασσε λειότατον τὸ ἀλκυνόνιον. ἔστω δέ σοι ἐν ἐτοίμῳ διαλυθέντα τῷ τῆς τρυγὸς ὕδατι καὶ λεανθέντα καλῶς, λιβανωτὸς, ἀμμωνιακόν, μαστίχη, γῆ Σαμία, ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, ταῦτα ἐπίπασσε, ἐπιβαλὼν καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς καὶ ἀνελόμενος χροῶ. ἄλλο διάσμυρνον ἐπικαλούμενον. τρυγὸς κεκανυμένης

circumlinens et diligenter confricans, abluere jube. Praestaret quidem in balneo id facere, quod si fieri nequeat, in domo abluatur. Commodum est medicamentum ad omnes lordes, asperitatemque ac scabiem cutis itemque ad impetigines. *Aliud.* 4 Faecis vini ustae lib. j, aquae pluviae sextarios vj, thuris albi lib. ij, mastiches lib. ij, alcyonii lib. j, ammoniaci thymiamatis lib. ij, terrae Samiae lib. ij, olei rosacei lib. ij, cerae Tyrrhenicae albae lib. ij. Faecem in aqua, ut dictum est, macerato ter singulis diebus cum ferula strenue agitando. Deinde excolatum per saccum liquorem in vas splendidum transferto, positumque ad ignem ad dimidiam partem coquito, deinde liquabilia adjicito, atque ubi dissoluta fuerint, alcyonium tenuissime tritum inspergito. Habeas autem ad manum prompta in faecis aqua dissoluta, probeque trita, thus, ammoniacum, mastichen, terram Samiam, eaque strigmentitia praedicta crassitie, haec ubi adjeceris ac diligenter subegeris, insperge et ablati utitor. *Aliud diasmyrnum appellatum.* 4 Faecis ustae

Ed. Chart. XIII. [355. 356.]

Ed. Bas. II. (170.)

λίτρας κδ. ὕδατος ὀμβρίου ζε μη'. ἐλαίου Σαβίνου λίτρας δ'. κηροῦ λίτρας δ'. γῆς Σαμίας λίτρας β'. λιβάνου λίτρας β'. μαστίχης λίτραν α'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος λίτραν α'. ἄλκωνονίου λίτραν α'. σμύρνης δραχμας ἡ'. συντίθει καθὰ προεῖρηται.

[356] [Περὶ τῶν ὑπὸ Κλεοπάτρας γεγραμμένων πρὸς ἀχῶρας ἐν τῷ κοσμητικῷ.] Καὶ τὰ τῇ Κλεοπάτρᾳ πρὸς ἀχῶρας γεγραμμένα ἐφεξῆς εἰρήσεται κατὰ τὴν ἐκείνης αὐτῆς λέξιν. πρὸς ἀχῶρας. τήλει λεπτῇ ἐφθῇ, μέλανος τεύτλου χυλῷ βεβρεγμένη, ἐκκλυζέσθω ἢ κεφαλὴ ἢ τεύτλου ἀφ' ὧματι ἢ γῇ κιμωλία βεβρεγμένη τούτοις ἐκκλυσάμενη, καταχρίεσθω μυρσίνῃ λεῖα μετ' οἰνελαίου, ἄνωθεν δὲ ἐπιτιθέσθω φύλλα τεύτλου. ἄλλο πρὸς τοὺς λίαν ἐλκώδεις. 4 ψιμυθίου πεφρυγμένου < β'. λιβάνου < β'. θείου < α'. λεῖα ποιήσας μετ' ἐλαίου κατάχριε. ἄλλο καὶ πρὸς πίτυρα ποιοῦν. 4 νίτρον, χαλκάνθου ἀνὰ < α'. λειώσας ἐλαιον κατάχριε καὶ ἔκχριε. ἄλλο πρὸς ἀχῶρας. σμύρναν καὶ μυρσίνης λευκῆς χλωρὰ φύλλα λεῖα, ἐν οἶνῳ λειώσας κατάχριε.

lib. xxliij, aquae pluvialis sextarios xlviij, olei Sabini lib. quatuor, cerae lib. quatuor, terrae Samiae lib. ij, thuris lib. ij, mastiches libram j, ammoniaci thymiamatis lib. j, alcyoniū lib. j, myrrhae 3 octo. Composito ac utitor ut dictum est.

[De iis quae Cleopatra in libro de ornatu ad achoras scripsit.] Porro quae Cleopatra ad achoras scripserit, ea deinceps referentur illius ipsius verbis. Foenugraeco tenni cocto et in betae nigrae succo macerato caput eluatur, aut betae decocto, aut terra cimolia in his macerata atque exoluta inungatur, aut myrto laevigata ex vino et oleo, superneque betae folia imponantur. Aliud ad valde ulceratos. 4 Cérussae frictae 3 ij, thuris 3 ij, sulfuris 3 j, trita ex oleo illinito. Aliud quod et ad furfures facit. 4 Nitri, atramenti futorii, utriusque 3 j, tritis oleum affundito et illinito. Aliud ad achoras. Myrrhami et myrti albae folia viridia vino trita illinito. Aut terram cimoliam tor-

Ed. Chart. XIII. [356.]

Ed. Bas. II. (170.)

ἢ γῆ κιμωλία φωσθείσῃ σὺν οἴνῳ μέλανι κατάχρει. ἢ ψιμ-
 μυθίου καὶ μολυβδαίνης ἴσον ἐκάστου, σὺν μυρσίῳ λειώ-
 σας κατάχρει. ἢ θείου ἀπύρου < σί. λιβάνου ἄρθρεος
 < α'. στυπτηρίας σχιστῆς, σταφίδος ἀγρίας, εὐζώμου, νί-
 τρου ἀφροῦ ἀνὰ < α'. χαλκάνθους < α'. πηγάνου κλω-
 νία τρία, λειώσας, ὅξος βάλε σύμμετρον καὶ δάφνινον ἔλαιον
 ἢ μύρσινον ἢ κρόκινον ἢ παλαιὸν ἔλαιον καὶ ποιήσας λι-
 παρὰν κατάχρει, προαποσμήξας τῷ σμήγματι τούτῳ. σμή-
 γμα. 4 ὑσώπου χοίνικα α'. θέρμων χοίνικας β'. πιτσά-
 νης χοίνικα α'. ἐρεγμοῦ χοίνικα α'. σικνίου ἀγρίου ῥίζης δρα-
 χμᾶς δ'. ταῦτα λειώσας μίξον καὶ δίδου σμήχεσθαι. τὸ δ'
 αὐτὸ ποιῇ καὶ πρὸς λέπραν καὶ πρὸς ἰόνθους.

[Περὶ τῶν ὑπὸ Σωρανοῦ γεγραμμένων φαρμάκων πρὸς
 ἀχῶρας.] Ἐπειδὴ καὶ ὁ Σωρανὸς ἔγραψε περὶ γε τῶν ἀχῶ-
 ρων ἐν τε τῷ τετάρτῳ περὶ φαρμακείας καὶ ἐν τῷ μονο-
 βιβλίῳ φαρμακευτικῷ φάρμακά τινα καὶ ἡμῖν διὰ τῆς πεί-
 ρας ἐγνωσμένα, τὰ μὲν αὐτοῖς χρησαμένοις, τὰ δὲ παρὰ τοῖς

refactam cum vino nigro illinito. Aut cerussae et plumba-
 ginis aequales partes cum myrteo tritas illinito. Aut sul-
 furis vivi 3 vj, thuris masculi 3 j, aluminis scissi, staphidis
 silvestris, erucæ, spumæ nitri, singulorum 3 j, atramenti
 futorii 3 j, rutæ ramulos tres. Terito aceto moderate ef-
 fusio, item laurino aut myrteo aut crocino aut oleo veteri
 adstillato, quo pinguis composito fiat eamque, ubi prius hoc
 smegma affricueris illinito. Smegma 4 Hyssopi choenicem
 j, lupinorum choenices ij, ptissanæ choenicem j, fabæ fre-
 scæ choenicem i, radicis cucumeris silvestris 3 iiij. Haec
 trita misceto et affricanda praebeo. Idem et ad lepram
 et ad varos facit.

[De iis medicamentis quæ Soranus ad achoras scri-
 pfit.] Quandoquidem vero et Soranus de achoribus tum in
 quarto de medicina, tum in unico medendi libro, quem
 monobiblum inscripsit, pharmaca quædam tradidit, quæ
 etiam nobis per experientiam constant, partim quidem pro-

Ed. Chart. XIII. [356.]

Ed. Bas. II. (170.)

διδασκάλους ἑωρακόσιν ἢ φίλοις ἰατροῖς καὶ ταῦτα προσθή-
σομεν, κατὰ λέξιν οὕτω γεγραμμένα. πολλῆς δὲ τῆς τῶν ἰχώ-
ρων ἀποκρίσεως ὑπαρχούσης, τῆς δὲ περιωδυνίας σφοδρῶς
ἐγκειμένης, καταπλάττειν ἐφθῶ φακῶ λείῳ μετ' ὀλίγου μέ-
λιτος, ἢ ἄρτω μετὰ κοριάννου ἢ ἄρνογλώσσου ἢ στρύχνου ἢ
στερέως ἢ πολυγάνου ἢ περδικίου βοτάνης. ὁ μὲν οὖν Σω-
ρανός, ὡς ἐπὶ πεπληγμένῳ τῷ πάθει τούτῳ τὰ τοιαῦτα
βοηθήματα προσφέρει κατὰ τὴν ἰδίαν αἵρεσιν αἰτιολογῶν,
φαίνεται δὲ ὄντως ὠφελοῦντα κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς γε-
νέσεις, τῷ κοινῷ λόγῳ τῆς ἀποκρούσεως. ἐφεξῆς δέ φησι, τῶν
δὲ παροξυσμῶν παρενδιδόντων, ξυρᾶν τοὺς τόπους καὶ σμή-
χειν τῷ τῆς τήλεως ἀφεψήματι καὶ τῷ τοῦ τεύτλου καὶ
τῶν ὁμοίων δι' ὕδατος, οὐ δι' οὔρου, ὡς καὶ ἡμεῖς ἔμπρο-
σθεν ἐμμεψάμεθα τοὺς δι' οὔρου τὰς μίξεις ποιουμένους. εἰδ'
ἐξῆς γράφει φάρμακα καὶ ἡμῖν, ὡς ἔφην, ἐγτώσμενα. 4 μο-
λυβδαίνης, θείου ἀπύρου τὸ ἴσον, λειώσας δὲ παράχει ῥό-
διον ἢ μύρσινον ἢ σχίνινον, ἄχρι τοῦ γλοιῶδες ποιήσαντα

prio, partim vero praeceptorum aut medicorum amicorum
usu cognita. Quare etiam ea ipsa hic apponemus juxta
ipsius dictionem hoc modo tradita. Ubi multus saniei fluor
existit et vexatio doloris vehementer incumbit, lenticulam
coctam tritam cum exiguo melle cataplasmatibus modo im-
ponito. Aut panem cum coriandro aut plantagine aut so-
lano aut seride aut polygono aut perdicio herba. Soranus
quidem igitur velut in implicata affectione ejusmodi reme-
dia adhibet, juxta propriam sectam ratiocinatus. Apparent
autem re vera commoda in principiis et circa generationes
communi repellendi ratione. Deinceps vero inquit: Ubi
autem exacerbationes remiserint, radendi sunt loci et foe-
nigraeci decocto aut betae et similium ex aqua, non urina
confricandi, quemadmodum etiam nos prius reprehendimus
eos, qui per urinam ejusmodi frictiones faciunt. Postea
vero medicamenta scribit etiam nobis, ut dixi, cognita.
Plumbaginis, sulfuris vivi aequales partes terito, et affuso
rosaceo aut myrteo aut lentiscino, donec strigmentosum red-

Ed. Chart. XIII. [356. 357.]

Ed. Bas. II. (170. 171.)

κατάχρη. ἄλλο. θείου ἀπύρου, λιθαργύρου, ψιμμυθίου, ἐκά-
στου τὸ ἴσον, κρόκου τὸ ἥμισυ λευκῶσας μετὰ γλυκέος. Κρη-
τικοῦ κατάχρη. ἄλλο. 4 πηγάνου λείου δραχμὰς δ'. λιθαρ-
γύρου < ἦ. ὄξος καὶ ἐλαίον ῥόδιον μίξας κατάχρη. ἄλλο.
4 λιθαργύρου < κ'. ἀσβέστου < κ'. ὄξους καὶ ἐλαίου
ἀνὰ κοτύλην μίαν λεύκας ὡς τὴν λιπαρὰν κατάχρη. [357]
ἄλλο. 4 χαλκίτεως δραχμὰς β'. σαν(171)δαράχης < δ'. λι-
θαργύρου δραχμὴν α'. οἶνω ἀνστήρω καὶ μυρσίῳ συλλεά-
νας ἐπίχρη. ἐφεξῆς δὲ τούτῳ ὁ Σωρανὸς ἐγραψεν ἄλλο φάρ-
μακον ἰσχυρόν, ὃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ τῆς αἰρέσεως ἀγωγὴν
ὠνόμασε μετασυγκριτικόν. ἔστι δὲ ἐπὶ τῶν χρονίων καὶ δυσ-
λύτων ἀρμόζον, ᾧ καὶ χρώμενός τις τῶν φίλων ἱατρῶν
εὐδοκίμει. 4 ἐλαίου κεδρίνου ξε α'. ὄξους δοιμέος ξε γ'.
ἔψε ἄχρις ἂν ἐξατμισθῇ τὸ ὄξος, εἶτα ἐπίβαλε στέατος χοι-
ρείου τεταριχενμένου παλαιοῦ λίτρας β'. τακέντος δὲ τού-
του βαστάσας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, προσεπίπλασσε
νίτρου λείου γο ἦ. θείου ἀπύρου γο στ'. σανδαράχης γο α'.

datur, illinito. *Aliud.* 4 Sulfuris vivi, spumae argenti, ce-
russae omnium aequales partes, croci dimidiam trita cum
passo Cretico illinito. *Aliud.* 4 Rutae laevigatae 3 iij,
spumae argenti 3 viij, aceto et oleo rosaceo admixto illine.
Aliud. 4 Spumae argenti 3 xx, calcis vivae 3 xx, aceti
ac olei heminam unam terito, ac velut pinguem compo-
sitionem illinito. *Aliud.* 4 Chalcitidis 3 ij, sandaraches 3
quatuor, spumae argenti 3 j, vino austero et myrteo oleo
simul trita illinito. Huic vero deinceps Soranus aliud forte
medicamentum scripsit, quod pro suae sectae instituto me-
tasyncriticum appellavit. Convenit autem in inveteratis et
aegre cedentibus achoribus, ex ejusque usu quidam medi-
cus nobis amicus magnum nomen adeptus est. 4 Olei ce-
drini sextarium j, aceti acris sextarios iij, coquito donec
exhalet acetum, deinde adjice adipis suilli veteris sale ser-
vati lib. ii, eoque liquefacto ollam ab igne auferto et nitri
triti bessem, sulfuris vivi sexuncem, sandaraches 3 i, infar-

Ed. Chart. XIII. [357.]

Ed. Bas. II. (171.)

μετὰ δὲ τὸ ξηρανθῆναι τὸ καταχρισθὲν φάρμακον κέλενε σμήχεσθαι κατὰ τὸ βαλανεῖον, διὰ τε τῶν εἰρημένων καὶ δι' οἴνου καὶ δι' ὠῶν καὶ διὰ νίτρου καὶ δι' ἀφειψήματος τῶν τοῦ ἀγρίου σικύου ῥιζῶν ἢ τρυγὶ ῥοδίᾳ καὶ κισσῆρει μετὰ θερμοῦ ὕδατος.

Κεφ. θ'. [Πρὸς ψυδράκια καὶ ἀχώρας καὶ ἐλκύνδρια καὶ ἐξανθήματα ἐν τῇ κεφαλῇ.] Πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη δεῖ προσφέρεισθαι ἐπιτήδειον δίαιταν καὶ καθάρσει χρῆσθαι τοῦ σώματος καὶ τοῦ κρανίου, τοῖς δι' ἀλόης κοκκίοις καὶ κολοκυνθίδος καὶ σκαμμωνίας, ἀναληφθέντων χυλῷ κράμβης τῶν διδομένων κοκκίων, εἴτ' αὖτις τῇ τοπικῇ θεραπείᾳ χρῆσθαι, οἷόν ἐστι τὸ ἀδιάντον μετὰ ῥοδίνου ἐπιχριόμενον. ἢ τήλεως ἀφειψήμα σμώμενον. ἢ μαλάχη μετὰ κριθίνου ἀλεύρου καταπλασσομένη. ἢ μελίλωτον σὺν τηλίνῳ ἀλέυρῳ, μετ' οἴνου καταπλασσόμενον καὶ ἑρεβίνθων ἀφειψήματος καὶ αὐτοὶ ἐφθοὶ καταπλασσομένοι, κάρυα πικρὰ μασηθέντα καὶ ἐπιχριόμενα. διαφορεῖ δὲ καὶ μάλιστα καὶ κρίνον ῥίζα σμώμενη καὶ λιβανωτὸς σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι καὶ θερμῶν πι-

cito. Postquam vero illitum medicamentum exaruerit, in balneo per praedicta smegmata confricari jube, perque vinum et ova ac nitrum et per radicum cucumeris silvestris decoctum, aut faece rhodia et pumice cum aqua calida.

Cap. IX. [Ad psydracia et achoras, pustulasque ulcerosas et exanthemata in capite.] Ad praescriptas affectiones convenienti victus ratione uti oportet, corporisque ac capitis purgationem adhibere, per pilulas ex aloë colocynthide et scammonia, ita ut brassicae succo coactae ex his pilulae exhibeantur. Deinde ipsa locali curatione utendum est, ejus generis est adiantum cum iofaceo illitum. Aut foenigraeci decoctum affricatum. Aut malva cum farina hordeacea pro cataplasmate imposita. Aut melilotum cum farina foenigraeci ex vino impositum et cicerum decocto, ipsumque cicer coctum impositum, nuces amarae commansae et illitae. Discutit autem maxime et lilii radix affricata et thus cum vino et aqua et lupinorum amarorum

Ed. Chart. XIII. [357.]

Ed. Bas. II. (171.)

κρω̃ν ἀφείψημα σμώμενον, βολβοὶ σὺν νίτρῳ σμώμενοι, λί-
βανον μετ' ὄξους καταχριόμενον, σίδια ῥόας μετὰ δαφνίνου
ἐλαίου καταχριόμενα. καὶ ἀγχούσης ῥίζας καύσας καὶ λεά-
νας μετ' ἐλαίου, ἕως σχῆ γλοιοῦ πάχος, ἐπίχρει τῷ πτερῳ̃
καὶ ὠφελήσεις.

decoctum affricatum, bulbi cum nitro affricati thus ex aceto
illitum, putamen mali punici cum laurino illitum. Aut
anchusae radicem ustam et tritam cum oleo, donec fri-
gmentitiā crassitiem accipiat, cum penna illinito et ae-
grum juvabis.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Β.

Ed. Chart. XIII. [358.]

Ed. Bas. II. (171.)

Κεφ. α'. Ὅσοι μὲν ἔγραψαν ἄνευ διορισμοῦ κεφα-
λαλγίας βοηθήματα, πλείονα βλάβην ἢ ὠφέλειαν εἰργάσαντο
τοῖς πιστεύουσιν. οὐ γὰρ ἐπὶ μιᾷ διαθέσει πάντες ἀλγοῦσι
κεφαλὴν, ἀλλ' αὐταὶ τε πλείους εἰσὶν αἱ διαθέσεις, ἥ τε ἴσας
ἐκάστης αὐτῶν ἰδία. μία μὲν γὰρ διάθεσις ἐστὶ κατὰ δυσ-
κρασίαν ἀπλὴν ἄνευ χυμῶν, ἑτέρα δὲ ἐπὶ τῇ τούτων ποιό-
τητι, καθάπερ γε καὶ τρίτη τις ἄλλη διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν

GALENI DE COMPOSITIONE MEDI- CAMENTORVM SECVNDVM LOCOS LIBER II.

Cap. I. Quicunque citra distinctionem doloris ca-
pitis auxilia scripserunt, majus detrimentum quam emo-
lumentum iis qui eis fidem habuerunt attulere. Neque
enim omnes ob unum affectum caput dolent, sed tum ipsi
affectus plures sunt, tum curatio ipsorum singulorum pro-
pria existit. Unus etenim affectus juxta intemperiem sim-
plicem citra humorum complexum, alius juxta humorum

Ed. Chart. XIII. [358. 359.]

Ed. Bas. II. (1714)

μόνον γιγνομένη καὶ πρὸς αὐταῖς, ὅταν ἐμφράξωσιν οὗτοι τὰς διεξόδους τῶν ὑγρῶν τε καὶ τῶν ἀτμῶν καὶ πρὸς ταύταις ἄλλη. ὅταν δι' ἀσθένειαν ἐν τισὶ τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν μορίων πνεῦμα φρεσῶδες ἐγγεννηθῇ, ἔσθ' ὅτε καὶ διὰ προκαταρκτην τινὰ αἰτίαν, οἷον ἐγκαυσιν ἔξωθεν ἢ ψύξιν ἢ μέθην ἢ πληγὴν. σφοδρόταται μὲν οὖν κεφαλαλγίαι γιγνONTAI κατὰ θερμότητα καὶ ψυχρότητα καὶ μάλιστα ὅταν ἀνώμαλοι τύχωσιν, μέτριοι δὲ αἱ κατὰ ξηρότητα. ταῖς δὲ ὑγρότησιν οὐδεὶς ἔπεται πόθος. ὡσπῶντως δὲ καὶ ἐπὶ χυμοῖς πλεονάσασιν, ἦτοι κατὰ πάντα τὰ μέρη τῆς κεφαλῆς ἢ καθ' ἐν ὅτιοῦν ἢ δύο συμβαίνει τὸ ἄλγημα. σφοδρότερον μὲν ἐγγίνεται διὰ τοὺς θερμοὺς τε καὶ ψυχροὺς, μέτριον δὲ ἐπὶ τοῖς ξηραίνουσιν ἄνευ θερμότητος ἢ ψύξεως ἐπιφανοῦς. οἱ δὲ ὑγραίνοντες ἀνώδυνοι τέλειος εἰσὶν, ὅσον ἐπὶ τῇ πριότητι. διὰ [359] γάρ τοι τὸ πλῆθος ὀργανικὰ νοσήματα ποιοῦσιν, οὗτι τῶν ὁμοιομερῶν, ἐφ' ὧν μόνων αἱ κατὰ δυσκρασίαν

qualitatem, velut etiam tertius quispiam alius juxta multitudinem tantum ipsorum humorum contingit. Quibus accedit is qui fit, quum humorum aut vaporum viae intercipiuntur. Et ad haec alius est, quum in quibusdam capitis partibus, propter imbecillitatem flatuosus spiritus innascitur. Quandoque etiam ob causam aliquam externam, velut est ardor externus, frigiditas, ebrietas, plaga capitis, dolor contingit. Vehementissimi igitur capitis dolores fiunt juxta caliditatem et frigiditatem, maxime quum inaequales existant, moderati vero juxta siccitatem, ad humiditates vero nullus consequitur dolor. Eodem modo quum ob redundantes humores, sive juxta omnes capitis partes, sive juxta unam quamcunque tandem, sive duas, dolor contingit vehementior quidem ob calidos et frigidos, moderatior autem ob resiccantes citra caliditatem, aut frigiditatem manifestam oboritur. Humectantes vero penitus nullum dolorem inducunt, quantum ad qualitatem ipsorum attinet: ob multitudinem sane instrumentalium partium morbos faciunt, non tamen similiarium partium ullum aliquem, in quibus solum affectus juxta intemperiem simplicem fiunt. At vero affe-

Ed. Chart. XIII. [359.]

Ed. Bal. II. (171.)

ἀπλὴν γίνονται διαθέσεις· αἱ δὲ διὰ πλῆθος ἄνευ μὲν ἐμφράξεως βαρύνουσι τὴν κεφαλὴν, σὺν ἐμφράξει δὲ μετρίως μὲν ὀδυνώδεις ἐπὶ ταῖς μετρίαις ἐμφράξεσιν, ἰσχυρῶς δὲ ἐπὶ ταῖς ἰσχυραῖς συμβαλίνουσιν. εἰς δὲ καὶ δακνώδη ποιότητα τὸ πλῆθος ἔχει τοῦ χυμοῦ, καὶ κατὰ τοῦτο τὴν ὀδύνην αὐξήσει. αὗται μὲν αἱ διαφοραὶ τῶν διαθέσεων, ὅσον ἐπὶ τοῖς ποιοῦσιν αἰτίαις, ἕτεροι δὲ παρὰ τὴν τῶν πασχόντων μορίων φύσιν, ἐνίοτε μὲν γὰρ ἔξωθεν τοῦ κρανίου τὸ πάθος ἐστίν, ἐνίοτε δὲ ἐντός, καὶ ποτὲ μὲν ἀπάντων τῶν ἐκτός ἢ τῶν ἐντός ἐστίν, ἐνίοτε δὲ οὐ πάντων, ἀλλ' ἐνὸς γένους σώματων ἀρτηριώδους ἢ φλεβώδους ἢ νευρώδους ἢ ὑμενώδους ἢ τοῦ δέρματος ἢ αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου. δυσκολώτατον οὖν ἐστὶ τὸ διαγνῶναι τὸν πέπονθότα τόπον, εἴτε εἰς ἐστὶν εἴτε πλείους ὑπάρχουσιν ἐνός, ἢ τινες οὗτοι τυγχάνουσιν ὄντες, οὐ μὴν οὐδὲ τὴν διάθεσιν εὐρεῖν ἕτοιμον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο γεγυμνασμένον δέχεται, κατὰ γε τὴν διὰ τοῦ λόγου γυμνασίαν, ἱστορίαν τε πολλὴν καὶ συνεχῇ τῆς τῶν καμνόντων διαθέσεως. ιδιότητες γὰρ ἔναι μὲν ἀρρήτοι παν-

etus ob humorum multitudinem citra quidem obstructionem caput gravant, cum obstructione vero, siquidem ea moderata fuerit, moderatae dolorosi, sin fortis, fortiter contingunt. Quod si etiam mordacem qualitatem humorum multitudo complectatur, etiam juxta hanc dolorem augebit. Atque hae quidem differentiae sunt affectuum, quantum ad causas attinet eos producentes. Aliae vero sunt juxta affectuum partium naturam. Aliquando enim extra calvariam affectio est, aliquando intra. Et quandoque quidem omnium exteriorum aut interiorum est, quandoque non omnium, sed unius tantum corporum generis, arteriarum videlicet aut venarum aut nervorum aut membranarum aut cutis aut ipsius adeo cerebri. Itaque difficillimum est affectum cognoscere locum, sive unus sive plures uno existant, aut qui tandem hi ipsi extent. Nec vero affectum invenire promptum est, sed et hoc exercitato homine indiget, qui tum per rationis exercitium, tum per multam et assiduam affectus aegrorum inspectionem, eum cognoscat. Proprietates

Ed. Chart. XIII. [359.]

Ed. Bas. II. (171.)

τάπασιν, ἔνια δὲ δύσρητοι γίνονται περὶ τὰ κάμνοντα σώματα, μόνοις τοῖς πολλὰκις ἑωρακόσι γνώριμοι. συνενδείκνυνται δὲ τὴν διάθεσιν οὐ μικρῶς ἔνια τῶν προκαταρξάντων αἰτίων, ἃ καλεῖν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰατροῖς ἰδίως προκαταρκτικά, καθάπερ ὅταν ἐναργὴς αἰσθησίς τε καὶ βλάβη τοῖς κάμνουσιν αὐτοῖς ἐγκαύσεως ἢ ψύξεως γένηται. καὶ ῥᾶστόν γε τὰς διαθέσεις ταύτας ἰᾶσθαι προσφάτους, καὶ καλῶς ἀπ' αὐτῶν ἤρξαντο τῶν ἰατρῶν ὅσοι μετὰ διορισμῶν ἔγραψαν τὰ βοηθήματα. πολλὰ μὲν οὖν τοῖς ἀρχαιοτέροις ἀπλᾶ τε καὶ σύνθετα φάρμακα γέγραπται τῶν τοιούτων διαθέσεων, ἔμοι δὲ κἄνταῦθα τὰ τῶν νεωτέρων εἰπεῖν ἀρκέσει, τὰ τε τοῖς πρεσβυτέροις εὐρημένα γεγραφότων, αὐτῶν τε προστεθεικότων ἕτερα. τὸν μὲν γὰρ καθόλου τῆς ἰάσεως σκοπὸν ἐκάστου τῶν παθῶν ὁ λόγος ἡμᾶς διδάσκει, τὰς δὲ τῆς ὕλης δυνάμεις ἢ πείρα. διὰ ταύτην οὖν αὐξάνεται τὸ πλῆθος τῶν βοηθημάτων ἐπὶ προήκοντι τῷ χρόνῳ καὶ ἤδη καιρὸς ἦκει τῷ λόγῳ τὰ κατ' ἐκάστην διάθεσιν οἰκεία βοή-

enim aliquae quidem omnino dici non possunt, quaedam vero aegrè circa aegrotantia corpora ostendi possunt, utpote quae tantum iis qui eas saepe viderunt cognitae existant. Non parum vero ad affectus cognitionem faciunt quaedam ex causis antegressis, quae privatim evidentes medicis vocantur, velut quum manifestus sensus et offensa ardoris aut frigoris aegris contigit, et facile sane ejusmodi affectus recentes sanantur, probeque et rite ab eis initium sumpserunt medicī, qui praesidia ac auxilia morborum cum distinctionibus descripserunt. Multa quidem igitur a vetustioribus pharmaca simplicia et composita ad hujusmodi affectiones descripta sunt. Mihi vero etiam hic satis erit ex recentioribus apponere, qui sane tum ea quae veteres invenere conscripserunt, tum ipsi etiam alia quaedam addiderunt. Equidem universum curationis scopum singulorum affectuum ratio nos docet, at vero materiae facultas experientia ipsa demonstrat. Per hanc igitur auxiliorum copia progressu temporis augetur. Atque adeo nunc tempus adest

Ed. Chart. XIII. [359. 360.]

Ed. Bas. II. (171. 172.)

θήματα γράφειν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν κατὰ μόνος τὰς ποιότη-
της ἐξισταμένων τοῦ κατὰ φύσιν ἐκάστου μορίου ποιη-
σαμένων.

[Τὰ ὑπ' Ἀπολλωνίου γεγραμμένα περὶ κεφαλαλγίας
τῆς δι' ἐγκαυσιν.] Ἀπολλώνιος μὲν οὖν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
εὐπορίστων οὕτως ἔγραψε πρὸς κεφαλαλγίαν τὴν δι' ἐγκαυ-
σιν. ῥοδίνῳ διάβρεχε συνεχῶς τὴν κεφαλὴν ἢ καὶ ἔριον ἢ καὶ
ῥάκος εἰς ῥοδίνον ἀποβάπτων ἐπιτίθει. ἄλλο. ναρκισσίνῳ
μύρῳ ὡσαύτως χρῶ. ἄλλο. μῆλινῳ μύρῳ χρῶ παραπλησίως.
ἄλλο. συκαμίνου χυλῷ δι' ὄθονιον ἐκτεθλιμμένῳ (172) καὶ
ῥοδίνῳ ἴσῳ χρῶ. ἄλλο. ἀνδράχνης φύλλα κόψας καὶ καθ'
αὐτὰ καὶ μετὰ παιπάλης ἀλφίτων κατὰπλασσε. ἄλλο. κυ-
πάριστον ἀπαλὴν λείαν καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ παιπά-
λης ἀλφίτων κατὰπλασσε. ἄλλο. στρέυχρον καὶ καθ' ἑαυτὸ
καὶ μετὰ παιπάλης ἀλφίτων κατὰπλασσε. ἄλλο. σήσαμον
τρίψας καὶ ῥοδίνον παραστάξας ἐπιτίθει. ἄλλο. ἀμπέλου
φύλλα ἐψήσας λεῖα ἐν μελικράτῳ λεάνας ἐπιτίθει. ἄλλο.
φύλλα κίκως [360] συγκόψας καὶ ἐμβαλὼν εἰς ὕδατος ὅσον

sermoni, propria auxilia juxta singulos affectus describendi
initium ab his, quae secundum qualitates solas a naturali
cujusque partis statu discesserunt facturo.

[Quae Apollonius scripsit ad dolorem capitis qui ab
ardore provenit.] Apollonius igitur in primo de facile pa-
rabilibus ad capitis dolorem ab ardore proveniente sic
scripsit: rosaceo assidue caput irrigato, aut lanam, sive lin-
teolam rosaceo tingito et imposito. *Aliud.* Narcissino un-
guento similiter utitor. *Aliud.* Melino unguento eodem
modo utitor. *Aliud.* Aut mori succo per linteolum ex-
presso cum pari rosaceo utitor. *Aliud.* Portulacae folia
tusa per se et cum polentae flore imposito. *Aliud.* Cu-
pressum teneram tritam per se et cum polentae flore im-
posito. *Aliud.* Solanum per se et cum polentae flore im-
posito. *Aliud.* Sesamum terito et rosaceo adfuso, im-
posito. *Aliud.* Vitis folia cocta trita cum mulla aqua im-
posito. *Aliud.* Folia ricini contusa et in octo aquae hemi-

Ed. Chart. XIII. [360.]

Ed. Bas. II. (172.)

ὄντιν κοτύλας καὶ ἐξαίθριάσας, τούτῳ τὴν κεφαλὴν κατάν-
 τλει καὶ μετὰ ταῦτα κατὰπλασθε τοῖς πρὸς ταῦτα ἀνάγε-
 ῖγραμμένοις. ἄλλο. κοινίτης εὐώδους ἐμβαλὼν ὅσον δεσμὸν
 ἐγκαίδεκα δακτύλων εἰς ὕδατος ὅσον κοτύλας ἢ ἐξαίθριά-
 σας κατάντλει πράως. χρηστέον δ' ὑπὸστολῇ τροφῆς καὶ
 κοιλίας κενώσει καὶ ὕπνῳ καὶ ἡσυχίᾳ, φυλακτέον δὲ μάλιστα
 προσφορὰν οἴνου καὶ ἡλίου καὶ λουτρον. ἐτι δὲ πυρίαν καὶ
 κραυγὴν καὶ διάτασιν καὶ πᾶσαν ταραχὴν διανοίας καὶ ἐκ-
 στασιν καὶ ἐν εὐπνοίᾳ διατριπτέον.

[Πρὸς κεφαλαλγίαν τὴν διὰ κατάψυξιν.] Ἰρίνω μύρω
 θερμῷ τὴν κεφαλὴν κατὰβρεχε, χρῶ δὲ καὶ ἐρίοις καὶ ῥάκε-
 σιν εἰς αὐτὸ ἀποβεβρεγμένους. ἄλλο. θαφνίνῳ μύρῳ ὡσανύ-
 τως. ἄλλο. ἀλεύρῳ ἐφθῶ μετὰ μελικράτου χρῶ. ἄλλο. δά-
 φνης φύλλᾳ ἀπαλὰ μετὰ ἱρίνου μύρου τετριμμένα εἰς τὴν
 κεφαλὴν ἔγχει. ἄλλο. σαμψύχῳ λείᾳ μετ' οἴνου ἢ ῥοδίου
 παραπλησίως χρῶ. ἄλλο. κύπερον κόψας καὶ χηνεῖα μίξας
 στέατι τὴν κεφαλὴν κατὰχοιε. ἄλλο. ἐλάφειον κέρας ἀτὰρ
 καύσας καὶ λαβὼν ὅσον ὀξύβαφον, οἶνον εὐώδη μίξας διπλα-

nas coniecta sub die per noctem exponito et cum aqua
 caput perfundito, et post haec, quae ad huiusmodi affe-
 ctum scripta sunt, emplastri more apponito. *Aliud.* Cony-
 zae odoraе fasciculum decem et sex digitorum in aquae
 heminas octo coniectum sub dio per noctem exponito et
 leniter aquam effundito. Utendum et eibi subtractione et
 ventris evacuatione somnoque et quiete. Vitanda autem ma-
 xime vinum, sel et balneum, amplius autem et fomenta,
 clamor, contentio, omnisque mentis perturbatio et per-
 cussio. Atque in loco bene perspirabili degendum.

[*Ad capitis dolorem ex frigore.*] Irino unguento ca-
 lido caput irrigato, utere etiam lanis ac linteolis in eo
 madefactis. *Aliud.* Laurino unguento similiter utere. *Aliud.*
 Farina cocta cum aqua mulla utitur. *Aliud.* Lauri folia
 tenera cum irino unguento trita capiti infunde. *Aliud.*
 Samplucho cum vino trito aut rosaceo similiter utitur. *Aliud.*
 Cyperum tustum adipe anserino admixto capiti illinito.
Aliud. Cornu cervi exurito, ejusque acetabulo vinum edo-

Ed. Chart. XIII. [360.]

Ed. Bas. II. (172.)

σίονα καὶ τρίψας κατὰ χροίε. ἄλλο. ἁρμόσει δὲ καὶ πυρία διὰ σπόγγων εἰς θερμὸν ὕδωρ ἀποβεβρεγμένων καὶ ἐκπιετισμένων, καὶ μάλιστα δάφνης φύλλων ἀπαλῶν ἐναφεισμένων ἢ σαμψύχου ἢ κυτέρου, καὶ πιλλήματα μαλακῶν ἐρίων, μύρω ἰρίνω καὶ οἴνω καταρερασμένα, περὶ τὴν κεφαλὴν τιθέμενα, καὶ σκέπη καὶ ἁλέα καὶ ὑποστολὴ σιτίων καὶ κοιλίας κένωσις, ἔτι δὲ ὕπνος καὶ ἡσυχία, σώματος ἀνάπαυσις, εὐθυμία. φυλακτέον δὲ ὁμοίως καὶ κραυγὴν καὶ διάτασιν καὶ οἶνον προσφορὰν καὶ κατὰ ψυξιν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος ἔγραψε βοηθήματα δι' ἔγκαυσιν κεφαλαλγίας. ὀνομάζουσι δ' ἔγκαυσιν τὴν ἐξ ἡλίου θερinoῦ κατὰ τὴν κεφαλὴν γινομένην θερμότητα μόνιμον. ἅπαντες γὰρ οἱ ἄνθρωποι θερμαίνονται τὴν κεφαλὴν ἐν ἡλίῳ θερinoῦ διατρίψαντες ἐπὶ πλεόν, οὐ μὴν παράμειναι γε πᾶσιν ὁμοίως ἢ θερμότης, ἀλλ' εὐθύς παύεται. τισὶ μὲν γὰρ καὶ πρὸ τοῦ λουτροῦ, τοῖς πλείστοις δὲ λουσαμένοις. ὅσοις δ' ἂν παραμείνῃ, διάθεισιν τῆς κεφαλῆς ἤδη κατὰ ἔξιν, οὐ κατὰ σχέσιν ἡγούμενοι γεγονέναι καλοῦσιν ἔγκαυσιν. ἐνίοτε μὲν οὖν μόνῃ συνίσταται δυσκρασία

ratum dupla mensura admisceto, terito ac illinito. *Aliud.* Convenient et fomenta per spongas calida imbutas et expressas, maxime si lauri folia tenera in aqua fuerint incocta, aut sampsuchi aut cyperi, et lanarum mollium pilei unguento irino et vino rigati, capitique circumpositi. Item tegmina et tepor et ciborum subtractio ac ventris evacuatio. Amplius autem et somnus et quies et corporis tranquillitas ac laetitia. Vitanda vero similiter clamor, contentio, vini potus et frigiditas. Haec quidem auxilia adversus capitis dolorem ex ardore oborto Apollonius scripsit. Appellant autem ardorem ex sole aestivo circa caput factam perseverantem caliditatem. Omnes enim homines in sole aestivo diutius versantes capite incalescunt, non tamen omnibus aequaliter caliditas permanet, sed statim quiescit, quibusdam etiam ante balneum, plerisque vero post lotionem, quibuscunque autem permanferit, affectum capitis jam solutu difficilem, non vero solutu facilem factum fuisse existimantes ardorem appellant. Aliquando igitur sola intem-

Ed. Chart. XIII. [360.]

Ed. Baf. II. (172.)

τῆς ἐπὶ τὸ θερμότερον ἐν τῇ κεφαλῇ γινομένης διαθέσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ πλῆθος χυμῶν ἢ αἱμῶν ἐπ' αὐτὴν ἀνάθει, καὶ μάλιστα ὅταν ἀνατρέφηται τις ἐν ὅλῳ τῷ σώματι πλεονεξία χυμῶν, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ περὶ τὸν Ἑρασίστρατον πληθώραν. γίνεται δὲ αὕτη τῶν τεττάρων χυμῶν ἀνάλογον αὐξηθέντων ἢ τοῦ αἵματος μόνου, ὡς ὅταν γέ τις τῶν ἄλλων αὐξηθεῖη χυμῶν, οἷπερ εἰσὶ φλέγμα καὶ χολή ξανθὴ καὶ μέλαινα, τὴν τοιαύτην αὐξήσιν οὔτε πληθώραν οὔτε ἀπλῶς πλῆθος, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης ὀνομάζουσι πλῆθος φλέγματος ἢ χολῆς ξανθῆς ἢ μελαίνης ὑπάρχειν ἐν τῷ σώματι φάσκοντες. τοῖς δ' ἐξ ἐγκαύσεως ἀλγοῦσι τὴν κεφαλὴν τὸ δέρμα ξηρότερον τῇ ἄφῃ κατὰ τὴν πρώτην ἐπιβολὴν φαίνεται, τοὺς τε ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς ἔχουσι. χαίρουσι δὲ καὶ τοῖς ψυχροῖς προσαντλήμασί τε καὶ αἰμίμασι. καταρχὰς μὲν οὖν ἀποκρουστικῇ θεραπείᾳ χρηστέον, ἐκ τῆς τῶν ψυχόντων καὶ στυφόντων γινομένη. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν παρηγορικῶν καὶ πεπτικῶν φαρμάκων τι μιγνύναι κοῖ τοῖς ἀποκρουστικοῖς, εἴτά τι καὶ τῶν διαφορητικῶν προσθετέον, ἄφαι-[361]

peries confistit, affectu circa caput calidiore facto, aliquando vero etiam humorum aut vaporum multitudo ad ipsam caput effertur, et maxime quum redundantia quaedam humorum, quam Erasistrati sectatores pletheram vocant, in toto corpore subalitur. Fit autem haec quatuor humoribus ex aequo auctis, aut etiam sanguine solo. Nam quum alius quispiam humor redundarit, velut est pituita et flava bilis itemque nigra, ejusmodi redundantiam non plenitudinem neque simpliciter plenitudinem, sed cum appositione pituitae aut bilis flavae aut nigrae, in corpore factam plenitudinem dicunt. Caeterum eis, qui ex ardore caput dolent, cutis tactui aridior ad primum contactum apparet, oculosque rubros habent, frigidisque tum perfusionibus tum illitionibus gaudent. Principio igitur repulsoria curatione utendum est, ex refrigerantibus et astringentibus constante. Postea vero mitigatoria et concoctoria medicamenta repellentibus admiscere oportet, deinde etiam ex discussoriis quip-

Ed. Chart. XIII. [361.]

Ed. Bas. II. (172.)

ροῦντα κατὰ βραχὺ τῶν ἀποκρουστικῶν φαρμάκων. ἄριστα δὲ τῶν προσφερομένων μάλιστα ὅσα λεπτομερῇ ταῖς οὐ-
σαις ἐστί. διὸ καταρχὰς μὲν ἁμεινόν ἐστι τῷ ῥοδίῳ καλῶς
ἐσκευασμένῳ ψυχροτάτῳ καταντλεῖν τὴν κεφαλὴν, στρόφιον
ἐρίου περιθέντας ἐν κύκλῳ, κατὰ μὲν τὸ μέτωπον ἐλθα
πάνεται τὸ τετριχωμένον αὐτῆς μέρος, ἐφ' ἑκάτερα δὲ τοῦδε
καθὸ τοῖς ὡσὶ συνάπτει τὸ τετριχωμένον καὶ τόδε ἀπὸ
τοῦδε μετὰ τὴν κορυφὴν, οὐ μὴν πολλῶ ταύτης κατωτέρω.
οὔτε γὰρ ἐγκαίεται ῥαδίως τὸ καλούμενον ἰνίον μέρος τῆς
κεφαλῆς οὔτε ἀλύπως ἀνέχεται τῶν ψυχόντων διὰ τὸ τὴν
ἀρχὴν ἐνταῦθα εἶναι τοῦ νοτιαίου μυελοῦ, στελέχους δίκην
εἰς κλάδους πολλοὺς σχιζομένου, περὶ ἑξήκοντά πον τὸν
ἀριθμὸν νεῦρα. ἡ δὲ κατὰ τὸ βρέγμα καλούμενον χώρα τῆς
κεφαλῆς διὰ τὸ χαλαρὸν τῆς κατὰ τὴν στεφανιάαν ῥαφὴν
συναρθρώσεως καὶ τὴν τῶν ὀστέων λεπτότητά τε καὶ χαν-
νότητα, ῥαδίως τὴν τε θερμότητα καὶ τὴν ψύξιν ἀπάντων
τῶν ὁμιλούντων φαρμάκων εἴσω διαδίδωσιν, ὥστε καὶ ψύ-
ξαι ποτε δεοί τὴν ἐξ ἐγκαύσεως θερμότητα, καὶ θερμῆναι

piam addendum, paulatim detractis medicamentis quae re-
pellunt. Optima autem censenda sunt, quae tenuium par-
tium substantia praedita adhibentur. Quapropter in princi-
pio quidem melius est rosaceo probe apparato quam fri-
gidissimo caput perfundere, lanae fasciculo in orbem cir-
cumposito, juxta frontem quidem, ubi pilosa ejus pars de-
finit, juxta utrumque vero ejus latus, ubi pili ipsi ad au-
res nectantur, exinde vero post verticem, non tamen longe
inferius. Neque enim facile exuritnr capitis ea pars, quae
occiput appellatur, neque etiam citra molestiam refrigeran-
tia sustinet, propterea quod istae principium medullae spi-
nalis existat, ad stipitis modum in multos ramulos divisae
in sexaginta ferme juxta numerum nervos. At vero regio
capitis juxta sinciput, propter laxitatem coarticulationis
juxta coronalem futuram et ob ossium tenuitatem et rari-
tatem, facile tum caliditatem tum frigiditatem omnium quae
adhibentur medicamentorum intro distribuit. Quare siue
refrigerare oportet ex aestu caliditatem, siue calefacere fri-

Ed. Chart. XIII. [361.]

Ed. Bas. H. (172.)

τὴν ψύξιν, ἐπιτήδειος ἢ κατὰ τὸ βρέγμα χώρα τῆς κεφαλῆς.
 ἀρίστη δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς ψύξις ἢ διὰ ῥοδίνου ψυχροῦ,
 θερυνῆς τῆς ὥρας οὔσης, ἐν ᾗ μάλιστα φιλεῖ τὸ τῆς ἐγκαύ-
 σεως πάθημα γίνεσθαι. λέλεκται δέ μοι περὶ ῥοδίνου πολ-
 λάκις, ὥς ἀριστόν ἐστιν ἐξ ἐλαίου μὲν ὠμοτριβοῦς ἢ ὀμφα-
 κίνου, διττῶς γὰρ ὀνομάζουσιν αὐτὸ, χωρὶς ἄλῶν ἐσκενρασμέ-
 νου, ῥόδων δὲ ἐναποβεβρεγμένων αὐτῷ πλείστων ἐσκενρασμέ-
 νου. ἔστω δὲ μὴ παλαιὸν τὸ ῥόδιον, ἀλλὰ κατ' ἐκείνο τὸ
 ἔτος ἐσκενρασμένον, ἦτοι κατὰ τὸ ἔαρ ἢ ἀρχομένου τοῦ θε-
 ρους. ἐφεξῆς δὲ τῷ ῥοδίῳ τὸ χαμαιμήλινόν ἐστιν, ἐφ' ὧν
 σωμάτων δεδοίκαμεν ἔμψυξιν σφοδρὰν ἐργάσασθαι. ταῦτα
 δὲ ἐστὶ τὰ τε τῶν γυναικῶν καὶ τὰ τῶν εὐνούχων καὶ τὰ
 τῶν παιδίων, ὅσοι τε μαλακὴν ἔχουσι τὴν σάρκα καὶ λευ-
 κὴν τὴν χροάν, ἀήθεις τε εἰσιν ἡλίον. καὶ τὸ μέτρον καὶ
 τῆς τοῦ ῥοδίνου καὶ χαμαιμήλινου ψύξεως, ἕκ τε τῶν εἰρη-
 μένων ἔξων τοῦ σώματος καὶ τοῦ τῆς ἐγκαύσεως μεγέθους
 εὐρίσκειν χρὴ, καὶ προσεπισκοπούμενον τὴν τε ἡλικίαν τοῦ
 κάμνοντος καὶ τὴν τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος κρᾶσιν, οὐχ

giditatem, aptissimus est capitis juxta sinciput locus. Optima
 autem in principio refrigeratio ex rosaceo frigido, aestivo
 tempore existente, in quo maxime ardoris affectio oboriri
 consuevit. Dictum autem est mihi de rosaceo jam saepe,
 quod optimum est ex oleo crudo, quod omotribes et om-
 phacinon bifariam appellant, citra salis admixtionem con-
 secto, rosae quamplurimis ad ipsius irrigationem praeparati-
 tis. Sit autem rosaceum non vetus, sed eo ipso anno con-
 sectum sive in vere sive principio aestatis. Proximum a ro-
 saceo chamaemelinum oleum locum habet in iis corpori-
 bus, quibus vehementem frigiditatem inducere veremur,
 qualia sunt foeminarum et eunuchorum ac puerorum et
 quicumque molli carne praediti albumque habentes colo-
 rem soli sunt insueti. Mensuram autem tum rosacei tum
 chamaemelini, quod ad refrigerationem attinet, ex praedi-
 ctis corporis habitibus et ex ardoris magnitudine invenire
 oportet, considerata simul aegri aetate et ambientis nobis
 aëris temperie, non minus autem et domo, in qua aeger

Ed. Chart. XIII. [361.]

Ed. Bas. II. (172. 173.)

ἥκιστα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ οἴκου καθ' ὃν ὁ κάμνων κατὰ κείται. ψύξεις δὲ ὅσα προσφέρεις ἐνιστὰς ὕδατι πάννυ ψυχρῶ. μὴ παρόντος δὲ τούτου χιόνι περιπλάσσεις τὸ ἀγγεῖον· ἢ τοιαύτη βοήθεια καὶν χυμῶν ἢ αἰμῶν πλήθος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὀρμήσῃ, βοηθεῖ γενναίως. ἀποκρούεται γὰρ ταῦτα καὶ ὠθεῖ κάτω τοῦ σώματος, ὥστε ἐγὼ ἐπὶ μυρίων τούτων τῆς ἰάσεως τῷ τρόπῳ χρησάμενος οὐκ ἔδεήθην ἑτέρου. καὶ γὰρ εὐπορία ψυχρῶν πηγῶν ἐν Ῥώμῃ πολλὴ καὶ χιόνος, ὥσπερ γε καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ καὶ κατὰ τὰς πλείους τῶν ἐν Ἀσίᾳ τε καὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεων. ἐν (173) δὲ ταῖς θερμαῖς χώραις, οἷα καὶ ἡ τῶν Αἰγυπτίων ἐστίν, ἐν ἣ καὶ πηγῶν ψυχρῶν ἀπορία καὶ χιόνος, ἀναγκαῖον ἐστὶ προψύξαντα τὸ ῥόδιον ἐκ τοῦ δι' ὅλης νυκτὸς ὑπαίθριον θεῖναι, πρὸς αὐραν τινὰ μετεστραμμένον οὕτως ἐπεμβάλλειν αὐτῷ χυλὸν αἰζώου ἢ ἀνδράχνης ἢ θριδακίνης ἢ ψυλλίου ἢ πολυγόνου καὶ τι καὶ στρόγγυον ποτὲ βραχὺ καὶ ἐλίκων ἀμπέλων καὶ ὀμφάκων, ἔτι γὰρ ὀμφακᾶς εἰσι θέρους ὥρα. μήκωνος δὲ καὶ μανδραγόρου φυλάττεσθαι χυλόν, οὐκ ἀβλα-

decumbit. Refrigerabis autem quaecunque adhibere voles in aqua vehementer frigida collocata, quae si non adfit, nivem vasculo circumpones; hoc auxilium, sive humorum sive vaporum multitudo in caput impetum faciat, praeclare auxiliatur, repellit enim eos infraque in corpus detrudit adeo, ut ego in sexcentis hoc medendi modo usus nullo alio habuerim opus. Nam et frigidorum fontium multa Romae ubertas est et nivis, quemadmodum apud nos in Pergamo et in plurimis Asiae Graeciaeque civitatibus. At vero in calidis regionibus, qualis est Aegyptus, in qua et fontium frigidorum et nivis penuria est, necessarium est prae refrigerato rosaceo per expositionem sub dio per integram noctem et per obversionem ad aurae alienius afflatum, ita demum addere ei sempervivi succum aut portulacae aut lactucae aut psyllii aut polygoni, quin et solani aliquando paululum et pampinorum vitis et nivarum immaturarum, tales enim sunt adhuc tempore aestatis. At papaveris et mandragorae succo abstinendum, non enim citra damnum

Ed. Chart. XIII. [361. 362.]

Ed. Bas. II. (173.)

βῶς γὰρ ἐμψύχει. φυλάττεσθαι καὶ τὰ μετὰ τοῦ ψύχειν στυ-
φοντα σαφῶς, ὥστε ἀνάγκης ποτὲ καταλαβούσης ὀλίγον
αὐτῶν μίγνυναι χρὴ τοῖς ψύχουσι. διὰ τοῦτο καὶ στρύχνου
χυλὸν ἢ οὐδ' ὅλως μίγνυμεν ἢ βραχὺν παντάπασιν. οὕτω δὲ
καὶ ῥοιᾶς καὶ μήλου καὶ μεσπίλου. [362] καλλίων δὲ ὁ χυ-
λὸς τῶν ὀξειῶν ῥοιῶν εἰς τοῦτο, μᾶλλον γὰρ ἐμψύχει. μη-
δενὸς δὲ τοιούτου παρόντος, ἐν ἄλλῳ ποτὲ κολοκύνθης ξύσμα
χυλίσας. ἑμιξα χυλῷ σταφυλῆς ἁώρον· χρήσαιο δ' ἂν τις
ἐν τοιαύτῳ χωρίῳ καὶ στέρεως χυλῷ καὶ θριδακίνης τῆς
ἀκηπεύτου τε καὶ ἀγρίας, ἣν ἰδίως ὀνομάζουσιν θριδακίνην,
τὴν γὰρ κηπευομένην ὀνομάζουσι θριδάκα. καὶ ὁ τῶν συκα-
μίνων δὲ χυλὸς ἐπιτήδειος εἰς ἐμψυξιν, ἔστω δὲ μὴ λίαν
πέπειρα. φαλακροῦ δὲ τοῦ κάμνοντος ὄντος ἢ βραχείας παν-
τελῶς ἔχοντος τὰς τρίχας, ἢ εὐπορία πλείστη τῶν ἐμψυχόν-
των ἐστίν. ὅσα γὰρ ἐρυσιπελατῶν ἐπιστάμεθα βοηθήματα
διὰ καταπλασμάτων τε καὶ κηρωμάτων ὑγρῶν, ταῦτα πάντα
τοῖς ἐγκεκαυμένοις ἀρμόττει. Ἀπολλώνιος δὲ καὶ τὰ τοῦ

refrigerat. Vitanda etiam quae cum refrigeratione manifeste
astringunt, quare si quando necessitas postulet, parum quid-
dam ex eis ad refrigerantia admiscere oportet. Propterea
sanè et solani succum aut nunquam penitus aut omnino
parce admiscemus, sic etiam mali punici et mali et mespili.
Ad hanc tamen rem malorum punicorum acidorum succus
praestantior est, magis enim refrigerat. Porro quum ali-
quando ruri degerem, nihilque horum ad manum esset, cu-
curbitae ramenta exuccata ad uvae immaturae succum ad-
miscui. Poterit autem quispiam in tali loco etiam seridis
succo uti lactucaequae tum hortensis tum silvestris, quam
proprie thridacinen appellant, hortensem enim thridaca vo-
cant, et mororum succus aptus ad refrigerandum, sint au-
tem non valde matura. Quod si calvus sit aeger aut omnino
breves habeat pilos, maxima ubertas refrigerantium existit.
Quaecunque enim ad erysipelata auxilia scimus ex cata-
plasmatis et ceromatibus humidis, ea omnia ab ardore exussis
conveniunt. Caeterum Apollonius ricini folia tenera trusa in

Ed. Chart. XIII. [362.]

Ed. Bas. II. (173.)

κίκεως ἀπαλὰ φύλλα κοπέντα βαλεῖν εἰς ὕδωρ ἀξιοῖ, κἀπειτα τῆς νυκτός ὅλης ὑπαίθριον θέντας ὅλον τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ ταῦτα περιέχεται, κατὰ τὴν ὑστεραίαν χρῆσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὐ πάνυ τι πέπειραμαι τῆς τοῦ κίκεως δυνάμεως, εἰκὸς δὲ τὸν Ἀπολλώνιον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διατρίψαντα χρόνῳ πολλῷ κερκικῆναι διὰ μακρᾶς ἐμπειρίας τὴν δύναμιν αὐτοῦ· τὸ μέντοι γε γινόμενον ἔλαιον ἐκ τοῦ κίκεως οἶδα σαφῶς θερμότερον ὑπάρχον τῇ δυνάμει τοῦ παρ' ἡμῶν ἔλαιου, διὸ καὶ μὴ παρόντος αὐτοῦ τῷ παλαιῷ χρῶμεθα. νομίζω δὲ καὶ ποταμογείτονα καὶ τὸν Νειλῶον στρατιώτην ἔχειν τι ψυκτικόν, καὶ θαυμάζω πῶς οὐκ ἐμνημόνευσεν αὐτῶν ὁ Ἀπολλώνιος, ἀλλὰ καὶ ὁ παρ' ἡμῶν τριβόλος, ὥσπερ καὶ τὸ πολύγονον, ἔχει τι καὶ αὐτὰ ψυκτικόν, ἀπαλὰ δηλονότι καὶ οὐδέπω σκληρὰ καὶ ξηρὰ γεγονότα. τὴν δὲ κόρυζαν οὐ μόνον ἀδύνατον ψύχειν, ἀλλὰ καὶ θερμαίνειν μετρίως δυνάμενην οἶδα, καὶ θαυμάζω πῶς αὐτὴν ἔγραψεν ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τοῖς ψύχουσιν. εἴπερ δὲ καὶ ἀπὸ δένδρων ἢ θάμνων ἐπικουρίαν δέοι πορίζεσθαι κεφαλῇ θερμότερᾳ τοῦ κατὰ φύσιν,

aquam conjicere jubet, et deinde per totam noctem vasculum, in quo continentur, sub dio exponere et postera die uti. Ego quidem igitur non valde expertus sum ricini facultatem, verisimile est autem Apollonium, qui longo tempore in Alexandria vixit, per magnam experientiam vim ejus cognovisse. Atqui oleum ex ricino factum manifeste cognovi calidius esse facultate oleo, quod apud nos est, quare etiam si non praesens sit, veteri utimur. Puto autem et potamogetonem et niliacum stratioten quiddam refrigerativum habere, mirorque eorum Apollonium nullam mentionem fecisse. Quin et tribulus apud nos, velut etiam polygonum, quiddam refrigerans habent, tenera videlicet et nondum dura ac sicca facta. Conyzam autem non solum refrigerare impossibile est, verum et moderate calefacere potentem novi, et miror sane cur Apollonius eam inter refrigerantia retulerit. Quod si et ab arboribus et fruticibus auxilia ad caput praeter naturam calidius petere oporteat,

Ed. Chart. XIII. [362.]

Ed. Bas. II. (173.)

ἄγνος ἐπιτηδειότερα πρὸς τοῦτο καὶ ἄμπιλος καὶ σχῖνος καὶ
 πλάτανος, εἴ τις λαβὼν αὐτῶν ἀπαλὰς τὰς βλάστας, εἴτα
 τρίψας ἐκθλίψειεν αὐτῶν τὸν χυλόν. Ἐρασίστρατος δὲ φησὶ
 μέγιστον εἶναι προφυλακτικόν ἐπὶ τῶν θερμαινόντων ἔξεων,
 ὅταν ἡλιοῦσθαι μέλλουσιν, εἰ σπόγγον πλατὺν καὶ πυκνὸν
 καὶ κοῖλον βρέξας εἰς ὕδωρ καὶ ἐκπιέσας σφόδρα ἐπιθήσας
 τῇ κεφαλῇ. τοῖς ἐπὶ ἐγκαύσει κεφαλαλγοῦσιν ὑπεναντίως ἔχει
 τὰ σημεῖα τῶν ἐπὶ ψύξει· καὶ γὰρ καὶ ἀσύμπτωτον καὶ
 ἄχρουν ἐστὶν αὐτῶν τὸ πρόσωπον καὶ τοῖς ψυχροῖς οὔτε
 χαίρουσιν οὔτε πρὸς αὐτῶν ὠφελοῦνται. καθάπερ δ' ἡ ἐγκαυ-
 σις οὐκ ἐστὶ δύσλυτος διάθεσις, οὕτως οὐδὲ ὅτε ψύξις ἐκ
 τοῦ περιέχοντος γένηται, δυσκόλως θεραπεύεται πρόσφατος,
 ἀλλ' ἀρκεῖ πηγάνειον ἐλαῖον θερμὸν καταντλήσαντα κατὰ
 τοῦ βρέγματος, ὥς εἴρηται, τελέως ἀπαλλάξαι τὸν ἄνθρω-
 πον· εἰ δὲ καὶ σφοδροτέρας δεήσοι θερμοσίας, ἐπεμβάλλειν
 εὐφόρβιον τῷ ἐλαίῳ καὶ ὅσα δι' πεπέραως σκευάζεται. ἀλεί-
 φειν δὲ μύροις τοῖσδε χρὴ τὸ μέτωπον καὶ ῥινῶν τοὺς πό-
 ρους, μάλιστα μὲν ἱρίνω καὶ ἀμαρακίνω καὶ ναρδίνω. καὶ

vitex convenientior ad hoc existit et vitis et lentiscus et
 platanus, si quis eorum teneris germinibus acceptis deinde
 tritis ab ipsis succum exprimat. Erasistratus vero magnum
 quoddam praeservativum in calidioribus habitibus tradit,
 quum videlicet eos solem perferre oportet, si spongiam la-
 tam et densam ac cavam in aqua madefactam et probe ex-
 pressam capiti imponas. Porro signa dolentium caput ob
 frigiditatem contraria sunt eis, quae ex ardore oboriuntur.
 Nam et subtumida et decolor ipsorum facies existit, et fri-
 gidis neque gaudent, neque ab eis juvantur. Quemadmodum
 autem ardor non aegre solubilis affectio est, ita neque fri-
 giditas ex ambiente nos aëre contracta difficulter curatur,
 si recens est, sed sufficit oleum rutaceum calidum sincipiti
 ut dictum est, affusum perfecte hominem liberare. Si vero
 vehementiori calefactione opus sit, euphorbium in oleum
 conjiciatur et quaecunque ex pipere medicamenta constant.
 Inungenda autem est frons aurium et narium meatus hisce
 unguentis, maxime quidem irino et amaracino et nardino

Ed. Chart. XIII. [362. 363.]

Ed. Basf. II. (173.)

κομμοτικά δὲ τῶν θερμαίνοντων ἐστὶ καὶ ταῦτα δὴ τὰ πολυτελῆ τῶν πλουσίων γυναικῶν ἀλείμματα. καλοῦσι δὲ αὐτὰ κατὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων φωνὴν φουλιάτα τε καὶ σπικάτα. τοῦ δὲ ὀποβαλσάμου πολλάκις ἐπειράθημεν οὐδὲν σαφῶς ὀνήσαντος οὐδεμίαν διάθεσιν θερμαίνεσθαι δεομένην. ὥσπερ δὲ τὸ πηγάνειον ἀρμόττειν ἔφη, οὕτω καὶ τὸ σαμψύχινον καὶ τὸ δάφνινον ἐπαινώ καὶ τὸ ἐρπύλλινον, πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλῶν αὐτοῖς χρησάμενος· δίδοναι δὲ καὶ οἶνον λεπτομερῆ καὶ κινήσει κεχρῆσθαι κελεύειν καὶ λουτροῖς θερμοῖς καὶ ποτε ἀπὸ ραφανίδων ἐμέτω.

[363] [Περὶ τῶν χρονίζουσῶν ἐν τῇ κεφαλῇ διαθέσεων θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν.] Ἐπὶ τῶν χρονίζουσῶν κεφαλαλγικῶν διαθέσεων ἀναγκαῖον γίνεσθαι ξυρὰν τὴν κεφαλὴν, ἥ ἐν χρῶ πάνυ κείραντα φάρμακα προσφέρειν ἐμπλαστρώδῃ τε καὶ κηρωτοειδῇ καὶ ὑγρᾷ. τὰ μὲν οὖν ἐμπλαστρώδῃ τε καὶ κηρωτοειδῇ τῇ ξυρηθείσῃ κεφαλῇ, τὰ δὲ ὑγρᾷ τῇ βραχυτάτας ἐχούσῃ τρίχας. ἐστὶ δὲ καὶ ἡ τούτων ὕλη πολυειδής, τῶν μὲν

Quin et comptoria unguenta ex calefacientium numero existunt, atque adeo ipsa opulentarum foeminarum pretiosa unguenta, quae foliata et spicata Romae appellant. Opopoballamum vero saepe experti sumus, nullum manifestum commodum ad ullam aliquam affectionem calefactione indigentem conferre. Quemadmodum autem rutaceum oleum convenire dixi, sic etiam sampluchinum et laurinum laudo itemque serpyllinum, saepe et in plerisque ipsis usus. Dandum etiam vinum tenuium partium et motus corporis praecipendus lavacraque calida et quandoque a raphano vomitus.

[De inveteratis capitis affectibus calidis et frigidis.] In inveteratis capitis doloribus ac affectibus necessario pilos radimus, aut valde ad ipsam usque cutem praeseccamus, et medicamenta tum emplastrorum ac ceratorum forma tum etiam liquida adhibemus. Atque ea quidem quae emplastrorum ac ceratorum formam habent rasis penitus adhibemus, liquida vero his, qui brevissime praeseectos pilos habent. Est

Ed. Chart. XIII. [363.]

Ed. Bas. II. (173.)

μᾶλλον, τῶν δὲ ἦτιον ψυχόντων τε καὶ θερμαίνοντων. τὰ μὲν οὖν ψύχοντα μεταφέρειν ἀπὸ τῶν θερμαίνοντων τὰ ἐρυσιπέλατα, τὰ δὲ θερμαίνοντα διὰ τῶν θερμαίνοντων φαρμάκων συνθετέον, ὧν ἀπλούστατον μὲν ἔστι τὸ δι' εὐφορβίου σκευαζόμενον, ἀρκεῖ δὲ μίαν γο ἐμβάλλειν εὐφορβίου τρισὶ κηροῦ τετηκνύαις ἐν ἐλαίῳ λίτρα μιᾷ. χρῆσθαι δὲ ἐλαίῳ πρὸς πάντα τὰ θερμαίνεσθαι πάθη δεόμενα μήτε ὀμφακίνῳ μήτε τῷ συνήθῳς ὑπὸ πάντων ὀνημαζόμενῳ Ἰσπανῷ μήθ' ὅλως ἐσκευασμένῳ μετὰ θαλλῶν, ἀλλ' οἷόν ἐστι τὸ ἐκ πιπεύρων ἐλαιῶν γινόμενον, ἐν πολλοῖς ἔθνεσιν ἀνευ θαλλῶν ἐμβλήσεως. ἄριστον δὲ ὧν οἶδα τὸ Σαβῖνόν ἐστιν, οὐ πόρρω Ρώμης ἐν τῇ Σαβίνων χώρα γεννώμενον. ὅσα δὲ οἱ νεώτεροι τῶν ἱατρῶν, οἱ καλοῦντες ἑαυτοὺς μεθοδικούς, ὀνομάζουσι μετασυγκριτικὰ φάρμακα, ταῦτα πάντα χρήσιμα ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν ἐστιν, ὧν τὰ κάλλιστα ἐν τῷ τῆς πραγματείας τῆς πρὸ ταύτης ἐβδόμῳ εἴρηται μοι μεταβαί-

autem et horum materia multiformis, quod partim quidem magis, partim vero minus refrigerent et calefaciant. Ea igitur quae frigefaciunt, ex iis quae erysipelata curant, transferenda sunt, calefacientia vero ex medicamentis calefactoriis componenda, quorum simplicissimum est ex euphorbio praeparatum. Sufficit autem unciam euphorbii unam ad tres cerae liquefactae in olei lib. una conficere. Utendum autem oleo ad omnes affectus calefactione opus habentes, neque omphacino neque eo quod vulgo ab omnibus Hispanum appellatur neque omnino eo, quod cum olearum germinibus praeparatur, sed eo quod ex maturis olivis conficitur apud plerasque gentes citra germinum injectionem. Optimum autem ex eis quae ego novi est Sabinum non procul ab urbe Roma in Sabinorum regione prognatum. Caeterum medicamenta, quae recentiores medici se ipsos methodicos appellantes, metasyncretica appellant, ea omnia ad huiusmodi affectus commoda existunt, ex quibus optima etiam in septimo libro huiuscemodi tractationis, quae ante hanc a me edita est, relata sunt. Tempus igitur

Ed. Chart. XIII. [363.]

Ed. Bas. II. (173. 174.)

νειν οὖν ἤδη καιρὸς ἐπ' ἄλλην διάθεσιν κεφαλῆς, παραγράφαντα πρῶτα τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένα κατὰ λέξιν οὕτως ἔχοντα.

[Τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γραφέντα πρὸς κεφαλαλγίαν τὴν διὰ μέθην καὶ ἀκρατοποσίαν.] Χρηστέον δὲ πᾶσι τοῖς ἀναγεγραμμένοις βοηθήμασι πρὸς τὰς γινόμενας δι' ἔγκανσιν κεφαλαλγίας, ἐπιπλεῖστον δὲ τῶν ἀλγημάτων ἰσχυρόντων πηγάνου φύλλοις τετριμμένοις μετὰ ὄξους καὶ ῥοδίνου, ὥς γλοιοῦ πάχος τὴν κεφαλὴν ἔγχριστέον. ἄλλο. καρύοις πικροῖς μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου τετριμμένοις, ὥς γλοιοῦ πάχος τὴν κεφαλὴν ἔγχριστέον. ἄλλο. ἰριδι ξηρᾷ καὶ ἄγνῳ ξηρᾷ μετ' ὄξους τετριμμένοις καὶ ῥοδίνου παραπλησίως χρῶ. ἄλλο. δάφνιδι καὶ πηγάνου φύλλοις μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου τετριμμένοις χρῶ. συνοίσει δὲ ὕπνος, ἐνδεια, ἡσυχία, σώματος ἀκίνησία, πόμα ὕδαρ θερμόν, μελίκρατον, κένωσις. ταῦτα μὲν Ἀπολλώνιος ἔγραψε, καὶ τούτου γε αὐτοῦ χάρις ἐπαινέειν χρή (174) τὸν ἄνδρα, τοῦ μετὰ διορισμῶν ὑπὲρ ἐκάστου τῶν βοηθημάτων γράψαι, μηδὲ Ἀρχιγένους αὐτὸ πεποιηκό-

jam est me ad alium capitis transire affectum, ascriptarum primo quae ab Apollonio conscripta sunt, quae juxta illius dictionem hoc modo habent.

[Quae Apollonius ad capitis dolorem ex ebrietate et meri potu scripserit.] Utendum est omnibus descriptis auxiliis ad dolorem capitis ab ardore obortum. Quod si dolores amplius invalescant, rutae folia cum aceto et rosaceo trita frigmenti crassitie capiti illinenda. *Aliud.* Nuces amaras cum aceto et rosaceo ad frigmentitiam spissitudinem tritas capiti illinito. *Aliud.* Iridem siccam ac viticem aridum cum aceto et rosaceo eodem adhibe modo. *Aliud.* Lauri baccam et rutae folia cum aceto et rosaceo trita adhibeto. Conveniet autem somnus, inedia, quies, corporis tranquillitas. In potu aqua calida, aqua mulsa et evacuatio. Haec quidem Apollonius scripsit. Atque hujus rei gratia laudare virum decet, quod cum discrimine de unoquoque auxilio scripsit, quum neque Archigenes id ipsum fecerit,

Ed. Chart. XIII. [363. 364.]

Ed. Bas. II. (174.)

τος, ὃν ἐχρῆν ὑστερον Ἀπολλωνίου γεγονότα προστιθε-
 κέναι τι τῇ τῶν ὁρισμῶν ἀκριβείᾳ. ἀλλὰ τὰ μὲν ὑπ' ἐκείνου
 κατὰ τὸ πρότερον τῶν φαρμάκων γεγραμμένα μικρὸν ὕστε-
 ρον εἰρήσεται· τὰ δέ μοι διὰ μακρᾶς πείρας κριθέντα περὶ
 τῆς ἐξ οἴνου πόσεως κεφαλαλγίας ἤδη διηγήσομαι, τὴν μὲν
 ἐλπίδα τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφελείας ἐκ τῆς διαθέσεως εὐρόντι,
 τὴν δὲ ἀκριβῇ βάσανον αὐτῶν διὰ πολλῆς πείρας ποιησα-
 μένω. τὴν γὰρ τοι κεφαλαλγίαν οἱ θερμότεροι τῶν οἴνων
 ταῖς κράσεσι γεννώντες ἐνδείκνυνται πληροῦσθαι πάντως
 μὲν αἱμάτων τὴν κεφαλὴν, ἔστι δ' ὅτε καὶ χυμῶν, ὅσοι θερ-
 μοὶ ταῖς κράσεσιν. καὶ γὰρ καὶ χωρὶς οἴνου πόσεως οἱ τοι-
 οῦτοι πρὸς τὴν κεφαλὴν ἐτοιμῶς ἀναφέρονται. χρεῖα τοίνυν
 ἐστὶν ἰάσεως ἐχούσης σκοπὸν τὸν μὲν καθόλου πρῶτον
 ἀπάντων κοινὸν τὸν κενώσεως δεόμενον. ἐπεὶ δὲ θερμοὶ τυγ-
 χάνουσιν ὄντες οἱ πεπληρωκότες τὴν κεφαλὴν αἱμοὶ, [364]
 καὶ τῆς ἐμφυχούσης αὐτοὺς βοηθείας ἐστὶ χρεῖα. κελεύειν
 οὖν πρότερον, εἰ ἀπεπτος ὁ οἶνος μένει, ἐμῆν τοὺς κεφαλαλ-
 γούντας, ὕδωρ πεπωκότας χλιαρόν. εἰ δὲ καὶ μετὰ πέψιν

quem, quum posterior Apollonio natu sit, apponere quid-
 piam ad discriminum certitudinem oportebat, verum quae
 ipse in priore de medicamentis libro conscripfit, paulo post
 referentur. At vero quae ego per longam experientiam de
 capitis dolore ex vini potu cognovi jam exponam, utpote
 qui spem quidem utilitatis ipsorum ex affectu inveni, dili-
 gentem autem comprobationem per multam experientiam
 feci. Capitis itaque dolorem ex vinorum temperie calido-
 rum productum indicat, quod ipsum caput omnino vapo-
 ribus repletur, quandoque etiam humoribus calida tem-
 perie praeditis, nam et citra vini potum ejusmodi ad caput
 prompte deferuntur. Curatione itaque opus est, quae loco-
 rum primum universalem et communem omnibus habeat,
 nimirum evacuatione indigentem. Quum vero calidi sint
 qui caput repleverunt humores, etiam refrigerante eos me-
 dela opus erit; jubendi igitur sunt, si crudum adhuc in eis
 vinum permaneat, ut tepida aqua hausta vomant, sin autem

Ed. Chart. XIII. [364.]

Ed. Bas. II. (174.)

κεφαλαλγοῖεν, τοῖς ἐμφύχουσι κεκοῖσθαι καὶ ἀποκορυδτικοῖς, οἷον ἐστὶ τὸ ῥόδιον, καθ' ἑαυτὸ τε καὶ σὺν ὅξει ἢ μετὰ χυλοῦ κισσοῦ ἢ κράμβης· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ φύλλα τῆς κράμβης ἀποβρεχθέντα θερμῶ καὶ περιτεθέντα τῇ κεφαλῇ καὶ δεθέντα φυσικῶς ἀντιπαθεῖ τῇ μέθῃ· φροντιστέον δὲ ὑπνίου τε καὶ ἡσυχίας, καῖπειδὰν ταῦταπραχθῇ, δι' ὅλης ἡμέρας εἰς ἐσπέραν χρὴ λούσαντα θρέψαι τροφαῖς εὐχύμοις μὲν, οὐ μέντοι θερμαινούσαις· εἰσὶ δὲ τοιαῦται πτισάνης χυλὸς καὶ ῥόφημα ἐκ χόνδρου καὶ ἄρτος μεθ' ὕδατος καὶ τὰ ῥοφούμενα τῶν ὠν ἄνω γάρου· μινύσθω δὲ αὐτοῖς μέλιτος ὅσον αὐταρκεῖς ἡδύναι· εἰ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνεπιτηδείως ἔχουσιν εἰ λαμβάνοντες, ἁλῶν τῶν ἡδυσμένων· τῶν δὲ λαχάνων θριδακίνη μὲν, ὡς εὐχυλὸς τε καὶ ψυκτική, κράμβη δὲ ὡς ἀτμῶν ξηραντική· οὕτω δὲ καὶ ὀσπρίων ἢ φακῇ· ποτῶ δὲ πάντως μὲν ὕδατι χρηστέον· ἀλλ' ἐπεὶ τινων ὁ στόμαχος ἐπὶ ταῖς ὕδροποσίαις ἀνατρέπεται, ῥοιὰν αὐτοῖς ἐπιδοτέον ἢ μόνην καθ' ἑαυτὴν ἢ μετὰ χόνδρου τακεροῦ, καλῶς ἐψημένον θερμοῦ, καὶ τὰ κεστιανὰ δὲ καλούμενα μῆλα κατὰ

et post concoctionem caput doleant, refrigerantibus utendum est ac repellentibus, quale est rosaceum per se et cum aceto aut hederæ aut brassicæ succo. Quin et ipsa brassicæ folia calida irrigata capitique circumposita ac obligata naturaliter ebrietati resistunt. Caeterum somni ac quietis cura in primis habenda est, quod ubi factum fuerit per totum diem ad vesperam lotum, boni succi cibis, non tamen calefacientibus nutrire oportet. Sunt autem tales ptisanæ succus et sorbitio ex alicia et panis ex aqua et ova forbilia absque garo, admisceatur autem eis ex melle quantum ad condimentum fatis fuerit, si vero ad mel accipiendum non fuerint appositi, sales conditorii miscentor. Ex oleribus est lactuca, ntpote boni succi et refrigeratoria, et brassica, ut quæ vapores reficet. Sic et ex leguminibus lens est. Potu vero omnino aqua utendum est. At vero cum stomachus in quibusdam propter aquæ potum subvertatur, malum punicum eis insuper exhibendum est, aut solum per se, aut cum alicia flaccida calida probe cocta. Quin et mala

Ed. Chart. XIII. [364.]

Ed. Bas. II. (174.)

τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἀνεὺ μὲν ἐψηθεὺς ἐστὶν αὐστηρά, μετὰ δὲ τὴν ἐψησιν εὐστόμαχα γίνεται. χρὴ δὲ ἐψεῖν αὐτὰ κατὰ χύτραν καὶνήν, ὕδωρ ἐπιχέοντα θερμὸν, εἴτα κρεμάσαντας ἐν τῷ ἀγγεῖῳ τὸ μῆλον ὑποκαίοντάς τε τὴν χύτραν, ὅπως ἐκ τοῦ ὕδατος ἀναφερόμενος ἀτμός θερμὸς τὴν ἐψησιν αὐτοῦ παρασχῇ. καὶ σταφίδες δὲ καὶ ὅπιοι τινὲς μὲν ὦμαι, τινὲς δὲ ὥς τὸ μῆλον ἐψημέναι θωννύουσι τὸν στόμαχον. ἀπέχεσθαι δὲ βαλάνων φοινίκων, ἔχουσι γὰρ ἰδιότητά τινα κεφαλᾶλγίας ποιητικὴν. εἰ δὲ ἐπὶ τούτοις ὑπνώσαι καλῶς οὐ δύνηθεῖν, ἐπὶ λουτρὸν ἄγειν αὐτοὺς κατὰ τὴν ὑστεραίαν ὅτι τάχιστα, καταχέοντάς ἐν τῷ βαλανείῳ θερμὸν ὕδωρ πολλόν, εἴθ' ὑπνώσαντας ἢ πάντως ἡσυχάσαντας ἐν τῷ μετὰξὺ, πάλιν ἐπὶ τὸ λουτρὸν ἄγειν τὸ δεύτερον, εἴθ' οὕτως τρέφειν, ὥς κατὰ τὴν προτεραίαν· εἰ δὲ μετρίως ἔχοιεν, ὑδροποιεῖν τε μὴ δύνηνται, συγχωρεῖν ὕδαρες πόμα προσφέρεισθαι τῶν ὕδατωδῶν οἴνων, ὁποῖός ἐστι κατὰ μὲν τὴν Ἰταλίαν ὁ Σαβῖνος, ἐν Ἀσίᾳ δὲ Τιτακαζηνὸς καὶ Ἀρσύνιος καὶ Ἀριούσιος. αἱ δὲ τροφαὶ μετρίως ἔχουσιν αὐτοῖς

celestiana appellata in urbe Romana citra coctionem quidem sunt austera, post coctionem vero stomacho satis commoda fiunt. Coquenda autem sunt ipsa in ollam novam aqua modica infusa, deinde malo in olla suspensio, igneque sub ollam coniecto, quo vapor ex aqua calidus sublatu coctionem ipsi malo praebeat. Uvae passae etiam et pyra, aliqua quidem cruda, aliqua vero ut malum ipsum cocta stomachum corroborant. Abstinentium vero a glandibus palmarum, proprietatem enim quandam habent capitis dolorem inducendi. Quod si vero post haec probe dormire non possint, ad balneum postridie quam celerime deducantur, calidaque aqua eis in balneo saepe affundatur, deinde ubi dormierint aut omnino interposito tempore quieverint, rursus ad balneum ducendi sunt, deinde velut pridie connutriendi. Si vero moderate habeant et aquam bibere non possint, permittendus est eis potus aquosus ex aquosis vinis, quale est in Italia Sabinum, in Asia Titacazenum et Arsyenium et Arinsum. Quin et moderate ha-

Ed. Chart. XIII. [364.]

Ed. Basf. II. (174.)

καὶ ὄρχεις ἀλεκτρονίων καὶ τὰ πτερὰ καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πετραῖοι καὶ ἀπαλόσαρκοι δοθήσονται καὶ περιστερεῖς που νεογνός, ἐψήσθω δὲ πάντα ταῦτα χωρὶς γάρου καὶ οἴνου κατὰ τοὺς λευκοὺς καὶ ἀπλοὺς ζωμούς, ἐν οἷς ὕδωρ ἐστὶ μόνον μετ' ἐλαίου καὶ ἀνῆθου καὶ βραχέος πράσου, τὴν ἔψησιν παρειαχμένον, ἐπεμβαλλομένων ἄλλων ὀλίγων, οὐκ εὐθύς τοῦ ἐψήματος ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ὅταν ἤδη πως γένωνται τακεροί. εὐδὴλον δ' ὅτι καὶ αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς τὴν κεφαλὴν ἀλγοῦντας ἀνῆθον μὲν ἔτι καὶ ἀκμαζούσης τῆς ὀδύνης ἡσυχάζειν ἄμεινον, ἐνδιδούσης δὲ καὶ παρακμαζούσης, ἐν ἐπιτηδείοις χωρίοις περιπατεῖν. ἐπιτηδεῖα δὲ τοῖς μὲν θερμαίνεσθαι δεομένοις τὰ θερμότερα τοῖς δὲ ψύχεσθαι τὰ ψυχρότερα, καὶ πρὸ μὲν τῆς τροφῆς πλείοσι περιπάτοις χρηστέον, ἐπὶ δὲ τῇ τροφῇ βραχεῖσι τε καὶ νωθοῖς. χρὴ δὲ μήτε ἐδηδοκέναι πολλὰ μήτε εὐθέως περιπατεῖν, ἀλλὰ μετὰ δύο παρ καὶ τρεῖς ὥρας ἢ καὶ πλείονας. εἰ δὲ ποτε τῶν ἀνελθόντων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αἱμῶν τε καὶ χυμῶν ὑπολειφθῇ τι λείψανον ἐσφηνωμένον πόροις λεπτοῖς καὶ διὰ τοῦτο

bentibus gallorum testiculi et alae et ex piscibus petrosi et teneris carnibus praediti exhibebuntur et columbarum pulli. Haec vero omnia citra garum et vinum in albis ac simplicibus jusculis coquantur, in quibus aqua sola cum oleo et anetho ac exiguo porro coctionem perficiat, exiguo adjecto sale, non statim in principio coctionis, sed quum jam aliquo modo flaccida facta fuerint ac victa. Manifestum vero, quod tum hos tum omnes qui caput dolent augescēte adhuc et vigente dolore quiescere melius est, remittente vero ac decrescēte in locis aptis deambulare. Apti sunt autem iis, qui calefieri opus habent, loci calidiores, qui frigefieri, frigidiiores. Et ante cibum quidem pluribus deambulationibus utendum, post acceptum vero cibum brevibus et lentis. Oportet autem neque multa comedere neque statim deambulare, sed post duas aut tres aut etiam plures horas. Quod si quando ex vaporibus et humoribus in caput sublatis reliquiae quaedam relinquuntur tenuibus poris ac meatibus impactae et ob id etiam capi-

Ed. Chart. XIII. [364. 365.]

Ed. Bas. II. (174.)

παραμένη τι τῆς κεφαλαλγίας, ἀφίστασθαι μὲν προσήκει τοῦ ῥοδίνου, χρῆσθαι δὲ πρῶτον μὲν τῷ χαμαιμηλίνῳ συμμέτρως θερμῷ, μετὰ τοῦτο δὲ τῷ ἱρίνῳ, μέγας γὰρ ὄνησι τὰς τοιαύτας διαθέσεις, [365] ἐν δὲ τῷ βαλανείῳ τὴν κεφαλὴν ὑδατι θερμῷ καταντλητέον, οὐ μόνον ἕνεκα τοῦ διαφορῆσαι τι τῶν κατ' αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπνῶν ἕνεκα. διόπερ καὶ τὸ δεύτερον ἢ τρίτον λουτρὸν ἐσπέρας ποιητέον, ἐσθίωντας ἐπ' αὐτῷ θριδακίνας δι' ὄξους, ἐλάχιστον μὲν ἰσχυρτος ἢ μὴδ' ὅλως γάρου, πλεον δ' ὑδατος, ὡς ἴσον εἶναι τῷ ὄξει, πλήν εἰ μὴ παντάπασι ὑδαρὲς ὑπάρχοι. καὶ γὰρ καὶ θέονται τοιοῦτον μᾶλλον ἢ τοῦ θριμυτάτου, θερμότητος γὰρ ἔχει τι τὸ τοιοῦτον ὄξος. ἐπὶ δὲ τούτοις κατὰ τὴν ὑστεραίαν τὰ μᾶλλον θερμαίνοντα τὴν κεφαλὴν παρὰληπτέον, μὴνύντα τῷ ἱρίνῳ ποτὲ μὲν ἀμαραινίου μύρον, κατὲ δὲ ναρδίνου, ποτὲ δὲ τῶν πολυτελῶν, οἷς αἱ πλούσιαι γυναῖκες, καὶ μὴδὲν ἔχουσι κακόν, εἰώθασιν κεκοῆσθαι. διὰ ταύτης ἐγὼ τῆς ἀγωγῆς τὰς ἐξ οἴνου κεφαλαλγίας ἰασάμην

tis dolor perseveret, a rosaceo quidem abstinere expedit, utendum est autem primum quidem chamaemelino moderate calido, postea vero irino, maximopere enim hujusmodi affectiones juvant. In balneo vero caput calida perfundatur, non solum ob id, ut quippiam circa ipsum discutiat, sed et somni conciliandi gratia, quapropter etiam secundum aut tertium etiam ad vesperam balneum apparandum est, acceptis ab eo lactucis ex aceto, exiguo aut omnino nullo addito garo, verum aqua affusa multa, ut acetum plane exaequet, nisi omnino aquosum sit acetum; nam et hujusmodi magis quam acerrimo opus habent, caliditatem enim in se aliquam tale acetum complectitur. Post haec vero postera die quae magis caput calefaciant adhibenda, ita ut ad irinum aliquando amaracinum unguentum addamus, aliquando vero nardinum, quandoque etiam pretiosa, quibus opulentae foeminae, etiam si nihil habeant mali, uti consueverunt. Per hujusmodi sane medicationis ductum capitis dolores ex vini potu obortos in totum persanavi,

Ed. Chart. XIII. [365.]

Ed. Bas. II. (174)

διὰ παντός, οὐδενὶ τῶν γεγραμμένων Ἀπολλωνίῳ χρησάμε-
νος. ὅπου γὰρ δι' ὧν εἶπον ἐτύγχανον τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν
Ἀπολλωνίῳ γεγραμμένων οὐδὲν ἐπέβαλλεν ἐλπίδα μοι καλῶς
εἰρησθαι, περιττὸν ἦν εἰς πείραν ἄγειν ταῦτα. μετὰ δὲ τὰς
προγεγραμμένας τρεῖς διαθέσεις κεφαλαγικάς ὁ Ἀπολλώ-
νιος ἔγραψε ταύτην τήνδε τετάρτην.

[Πρὸς κεφαλαγίαν διὰ πληγὴν ἢ πτώμα Ἀπολλω-
νίου.] Ροδίῳ καὶ ὄξει κεχλιασμένοις τὴν κεφαλὴν κατάβρεχε.
ἄλλο. ῥόδοις ξηροῖς μάλιστα μὲν ἐφθοῖς, εἰ δὲ καὶ βεβρε-
γμένοις ἐν γλυκεῖ ἢ μελικράτῳ, λείοις κατάπλασσε. ἄλλο. με-
λιλώτῳ παραπλησίως ἐσχευασμένῳ χρῶ. ἄλλο. μυρσίνης λευ-
κῆς φύλλοις ἀπαλοῖς μετ' οἴνου καὶ σμύρνης τετριμμένοις
κατάπλασσε. ἄλλο. ἱρίῳ μύρῳ καὶ ὄξει κατάχριε. ἄλλο. ἀψιν-
θίῳ λείῳ μετ' οἴνου καὶ σμύρνης τετριμμένης κατάπλασσε.
ἄλλο. γλήχωνι λείῳ μετ' οἴνου παραπλησίως χρῶ. ἄλλο. γλή-
χωνι καὶ σμύρνη τετριμμένοις ὁμοίως χρῶ. ἄλλο. σελίνου
κόμαις ἐφθαῖς μετ' οἴνου λείαις κατάπλασσε. ἄλλο. μήλοις
κυδωνίοις ἐφθοῖς δι' οἴνου κατάπλασσε. ἀρμόσει δὲ καὶ πν-

nullo ab Apollonio praescripto pharmace usus. Quum enim
et per ea quae jam dixi scopum contingerem eorum quae
scripsit Apollonius nullum recte dictum fuisse mihi persuasi
et supervacaneum amplius erat eorum experimentum facere.
Caeterum post praedictos tres affectus capitis dolorem in-
ducentes, Apollonius quartam hanc insuper addidit.

[Ad dolorem capitis ex plaga aut casu Apollonii.]
Rosaceo et aceto tepefactis caput rigato. *Aliud.* Rosae sic-
cis maxime coctis aut certe in passo maceratis aut aqua
mulla tritis pro cataplasmate utitor. *Aliud.* Meliloto simi-
liter apparato utitor. *Aliud.* Myrti albae folia tenera cum
vino et myrrha trita emplastri more imponito. *Aliud.*
Iriño unguento et aceto illinito. *Aliud.* Absinthium tritum
cum vino et myrrha itidem trita imponito. *Aliud.* Pulegio
trito ex vino similiter utitor. *Aliud.* Pulegium et myrrham
trita similiter adhibeto. *Aliud.* Apii comas cum vino co-
ctas ac tritas imponito. *Aliud.* Mala cotonea cocta ex vino

Ed. Chart. XIII. [365.]

Ed. Basl. II. (174. 175.)

ρία διὰ σπόγγων εἰς ὕδωρ θερμὸν ἀποβεβρεγμένων καὶ πι-
λῆματα μαλακῶν ἐρίων, ὅξει καὶ ῥοδίνῳ καταρεασμένα, πρὸς
δὲ τούτοις ἡσυχία, σώματος ἀνάπανσις, ὑποστολὴ τροφῆς,
κένωσις, ἀποχὴ τῶν λυπούντων. (175) ταῦτα δὲ ἐστὶν ἥμιος,
λουτρὸν, εἰνοποσία, κραυγὴ, διάτασις καὶ τῶν ἐν τροφῇ προσ-
φερομένων τὰ τε ὀξέα καὶ δριμύα καὶ ἀλυσκά. ταῦτα μὲν ὁ
Ἀπολλώνιος ἐγράψε περὶ τῶν ἐπὶ πληγαῖς προφανέσι κε-
φαλαίων. εἰδέναι δὲ καὶ ἡμᾶς χρὴ τὴν τοιαύτην διάθεσιν
οὐκ ἄλλην οὔσαν ἢ φλεγμονήν, ἥτις οὐ μόνον ἐκ πληγῆς
ἢ καταπτώσεως, ἀλλὰ καὶ χωρὶς φανεράς αἰτίας εἴωθε γί-
νεσθαι κατὰ πάντα τοῦ σώματος τὰ μέρη δι' ἐπιρροήν
χυμῶν. εἰ μὲν οὖν ἡ πληγὴ τραύματος ἢ θλάσματος αἰτία
γένηται, σκοποὶ πλείονες ἔσονται τῆς τῶν ἰαμάτων εὐρέ-
σεως, εἰς μὲν ὁ ἐπὶ τραύματι, ἐφ' ᾧ δεῖ χρῆσθαι τοῖς κολ-
λητικοῖς καὶ ἀφλεγμάντοις φαρμάκοις, προαγκληριάσαντας τὰ
χεῖλη τοῦ ἔλκου, δεύτερος δὲ ὁ ἐπὶ τῷ θλάσματι, καὶ τρίτος
ὁ ἐπὶ τοῖς ἀλγήμασιν, ἐνίοτε μὲν ἐν αὐτοῖς μόνοις τοῖς πλη-

imponito. Convenient et fomenta per spongiarum aqua calida
imbutas et mollium lanarum fasciculi aceto et rosaceo con-
sperfi. Ad haec et quies et corporis tranquillitas, subtra-
ctio cibi, evacuatio, fuga eorum quae offendere possunt,
qualia sunt sol, balneum, vini potus, clamor, contentio, et
ex iis quae alimenti loco exhibentur acida et acria ac falsa.
Haec quidem Apollonius scripsit de capitis doloribus ex
conspicua plaga abortis. Verum operae pretium est nosse nos
ejusmodi affectum nullum alium praeter inflammationem
esse, quae non ex plaga solum aut casu, sed citra etiam
manifestam causam, in omnibus corporis partibus propter
humorum confluxum fieri consuevit. Siquidem igitur plaga
vulneris aut contusionis causam existat, plures scopi erunt
ad remediorum inventionem. Unus quidem in vulnere ad
quod conglutinantibus et inflammationem arcentibus medi-
camentis uti oportet, postquam ulceris labia fibulis im-
positis constrinxerimus. Alter vero in contusione, et tertius
in doloribus, qui quandoque in ipsis solis percussis parti-

Ed. Chart. XIII. [365. 366.]

Ed. Bas. II. (175.)

γείσει μορίοις γνωμένοις, ὥς τὸ πολὺν δὲ καὶ τοῖς συνεχέσιν ἐπεκτεινόμενοις. ὃ τε γὰρ περικράνιος ὑμῖν καὶ τὸ τοῦτο περιτεταμένον ἔξωθεν δέρμα συνεχῇ τὴν οἰκείαν οὐσίαν ἐκ-
τερον ἔχον, ἐπὶ πᾶσαν ἐκτέταται τὴν κεφαλὴν καὶ κατὰ τοῦτο συμβαίνει πολλάκις αὐτὴν ὀδυῖσθαι, μάλιστα εἰ μέχρι τοῦ
περιοστίου συγκαταβαίνει ἢ πληγῇ, ἣν χοῆ ἐπιδιελόντας τὸν
περικράνιον ὑμένα καὶ ἔχσαντας θεραπεύειν κατὰ συσσάρ-
κωσιν. [366] εἰ δὲ καὶ διὰ τῆς κατὰ τὰς ῥαφὰς κοινωνίας
τοῦ περικρανίου πρὸς τὴν σκληρὰν μῆνιγγα διαδοθῇ τι καὶ
εἴσω τοῦ κρανίου τῆς φλεγμονῆς, οὐκ ἀκίνδυνος ἢ τοιαύτη
κεφαλαλγία ἐστί. συμβαίνει δὲ οὐκ ὀλίγάκις ἐν ταῖς ἐξ ὑψη-
λοῦ καταπτώσεσιν ἀπορρήγνυσθαι τι τῶν κατὰ τὸν ἐγκέ-
φαλον ἢ τὰς μήνιγγας μορίων, αὐτὸ συμβάντος ἔτι μᾶλλον ἢ
κεφαλαλγία σφοδρότερα γίνεται καὶ ἡ διάθεσις ὅλη δυσια-
τοτέρα καὶ ὁ κίνδυνος ὀξύτερός τε καὶ σφοδρότερος. ἀρι-
στον οὖν ἐπὶ τούτων, εἰ μὴ τι τὰ τῆς ἡλικίας κωλύει, μήτε
ἢ ζωτικὴ δύναμις ἀρρώστος φαίνοιτο, τὴν ἀρχὴν τῆς ἰάσεως

bus fiunt, plerumque vero etiam ad vicinas partes exten-
duntur. Etenim membrana, quae calvariam ambit et cutis
quae forinsecus circumtenditur, utraque propriam substan-
tiam continuam habet per omne caput extensam, et ob id
sane saepe ipsum universum dolore contingit, praesertim si
usque ad membranam os calvae ambientem plaga penetret,
quam deducta membrana calvariam ambiente osseque con-
scalpto obrafove carne generanda curare oportet. Quod si
per communionem membranae calvae ambientis, quam ad
duram cerebri membranam circa suturas habet, etiam intra
calvariam inflammatio ipsa distribuatur, non absque peri-
culo ejusmodi capitis dolor existit. Contingit autem non
parum saepe in casu, praesertim ex sublimi facto, ut quae-
dam circa cerebrum aut membranas ejus partes abrumpan-
tur, quod ubi contingit, etiam amplius capitis dolor invale-
scit ipsaque affectio tota aegre curabilis redditur et peri-
culum ingens ac praeeeps imminet. Optimum itaque fuerit
in his, nisi aetas prohibeat, et nisi vitalis facultas debilis

Ed. Chart. XIII. [366.]

Ed. Bas. II. (175.)

ἀπὸ φλεβοτομίας ποιῆσθαι καὶ ταῖς καταλλήλαις ἐμβροχαῖς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χρῆσθαι, ἐλαίῳ γλυκεῖ διαβρέχοντας ἔρια καὶ περισκέποντας αὐτήν. καλυόμενοι δὲ διὰ τι τούτων, ἢ ἡλικίαν ἢ ἀδυναμίαν ἢ καὶ δι' ἄμφω τὴν τοῦ αἵματος ἀφαιρέσιν ποιήσασθαι, διὰ κλυσιτῆρος ἐκκενώσομεν τὴν γαστέρα, καὶ αὐτοῦ μὲν ἐνεκα τοῦ κενωθῆναι τὰ κατὰ ταύτην, ἐτι δὲ μᾶλλον ἀντισπάσεως χάριν τῶν εἰσθότων ἐπὶ τὰ πεπονθότα μέρη φέρεσθαι χυμῶν. ἔπειτα τοῖς πρὸς τὰς φλεγμονὰς χρησόμεθα βοηθήμασιν. εἰ δὲ μῆνιξ εἴη τετρωμένη, καλῶς ταύτην καλλᾶ, ὥς φησιν Ἀρχιγένης, καλαμίνθης χύλισμα ἐγχέομεν καὶ ἄλευρον κέγχρνον ξηρὸν ἐπιπασσόμενον, εἴτα βούτυρον καὶ ῥόδιον καὶ στέαρ ὕειον ἀναλον παλαιὸν μιγνύμενα καὶ κεχλιασμένα ἐπιχέομενα. ἀπέχεσθαι δὲ χρὴ τοὺς τοιοῦτους οἶνον καὶ σιτίων ἀδρύτερων, καὶ μάλιστα εἰ πυρετταῖεν. τὴν μέντοι εἰρημένην κένωσιν συμβουλεύει μὲν καὶ Ἀπολλώνιος, ὁποῖαν δὲ τινα χρὴ γίνεσθαι ταύτην, οὐκ ἐδήλωσεν. ὅξος γε μὴν μιγνύναι τῷ ῥοδίῳ κελεύει, καθάπερ ἐπὶ τῶν φρενιτικῶν καὶ ληθαργικῶν, ἐν ταῖς ὁρχαῖς τῶν

appareat, a venae sectione curationis initium facere, et convenientibus capitis irrigationibus uti, ex lara nimirum oleo dulci imbuta capiteque ex ea contacto. Quod si quippiam horum sive aetas sive virium imbecillitas aut etiam ambo simul sanguinis detractionem fieri praepediant, alvum per clysterem evacuabimus, tum ut superflua in ipso recrementa extrahamus tum ut humores, qui ad affectas partes inde ferri consueverunt, revellamus, atque inde auxiliis ad inflammationes commodis utemur. Si vero membrana cerebri fuerit vulnerata, egregie ipsam conglutinat, inquit Archigēnes, calaminthae succus infusus et farina milii arida inspersa. Deinde butyrum et rosaceum ac adeps suillas insulfus vetus tepefacta ac mixtim infusa. Caeterum hoc modo affectos a vino et cibis crassioribus abstinere oportet, maxime si febris sint correpti. Atqui praedictam evacuationem consulit etiam Apollonius, qualem autem fieri oporteat non ostendit. At vero acetum rosaceo admisceri jubet, quemadmodum in phreneticis et lethargicis in principio

Ed. Chart. XIII. [366.]

Ed. Bas. II. (175.)

παθῶν αἰσθάνειν οἱ πλείστοι τῶν ἰατρῶν χρῆσθαι. παρέλιπε δὲ οὐκ ὀρθῶς καὶ τὸ μέτρον ἐκατέρου δηλῶσαι, τῇ τῶν ἐμπειρικῶν ὁμοίᾳ μεταβάσει χρῆσάμενος, οὐ τῇ τῶν δογματικῶν ἐνδείξει. ἥ μὲν γὰρ διάθεσις ἡμῖν ὑπαγορεύει τὰ βοηθήματα, τὸ δὲ ποσὸν ἐκάστου καὶ τὴν κατὰ μέρος ἐν ταῖς ὕλαις διαφορὰν συνενδείκνυται τὸ πεπονθὸς μόριον ἢ τε κρᾶσις τοῦ κάμνοντος ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τούτοις ἡ ζωτικὴ δύναμις, εἴθ' ἡ ἡλικία καὶ ἡ τοῦ περιέχοντος ἀέρος κρᾶσις, ἄλλοτε ἄλλη γινομένη παρὰ τε τὰς χώρας καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, τὴν τε κρατοῦσαν τοῦ ἔτους κατάστασιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν φρενιτικῶν, ἀπαθῶν ὑπαρχόντων ἀπάντων τῶν ἐκτὸς τοῦ κρανίου, κατὰ τε τὸ δέρμα καὶ τὸν περικράνιον ὑμένα, προσηκόντως ἔμειξαν ὅσος οἱ πρῶτως μίξαντες, ἐκείνῳ τῷ λογισμῷ πεισθέντες, ὃν ἐν τοῖς περὶ συνθέσεως φαρμάκων ὑπομνήμασιν ἐπιπλέον διηλθον, ἥνῃκα ταῖς ἐν τῷ βῆθαι τοῦ σώματος γινομέναις διαθέσεσιν ἐφασκον χρῆναι προσφέρεσθαι φάρμακα τῶν ἐπιπολῆς γινομένων διαθέσεων διαφέροντα. ἐκλύεται γὰρ ἀπάντων αὐτῶν ἡ δύναμις ἐν τῇ

plurimi medici facere confueverunt, verum non recte mensuram utriusque dicere reliquit, empiricorum simul transi-
tione usus, non indicatione dogmaticorum. Affectus enim ipse nobis indicat auxilia, quantitatem autem singulorum et particularem materiarum differentiam simul tum affecta particula tum aegri temperamentum indicat, et ad haec vitalis facultas, deinde aetas et ambientes nos aëris tempe-
ries, juxta regiones annique tempora et praedominantem anni constitutionem alia atque alia. In phreniticis quidem igitur quum omnia, quae extra calvariam circaque cutem et pelliculam calvariam ambientem ab affectu immunia sint, veteres convenienter acetum admiscuerunt, ea ratione persuasi, quam in commentariis de medicamentorum com-
positione per longum recensui, quando videlicet ad affe-
ctus in profundo corporis obortos medicamenta diversa ab iis, quae ad affectus in superficie haerentes destinata sunt, adhiberi oportere dixi. Exolvitur enim omnium ipsorum

Ed. Chart. XIII. [366. 367.]

Ed. Bas. II. (175.)

πρὸς τὸ βάθος ὁδῶ καὶ διὰ τοῦτο ἐνίοτε τοῖς οἰκείοις τοῦ πάθους βοηθήμασιν μίγνυμεν ἐναντίας τε καὶ βλαβεράς δυνάμεις φάρμακα. φλεγμονῆς γὰρ ὀδυνώσης ἐναντιωτάτον ἔστι τοῖς ὠφελούσιν ὅξος μίγνυναι, ὡς ἂν μήτε παρηγορικὸν ἔχοντι μήτε χαλαστικόν. ἀλλ' ὅταν διὰ τοῦ βρέγματος ἢ δι' ἄλλου τινὸς μέρους τῆς κεφαλῆς εἴσω διϊκνεῖσθαι τὴν τοῦ φαρμάκου δύναμιν ἐδελήσωμεν, ἐπιμίγνυναι τι τῶν διὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν βοηθούντων τε καὶ ποδηγησόντων ἐς τὸ βάθος τοῦτο παραγινόμεθα, λεπτομερῇ τινα οὐσίαν εὐρίσκοντες, ἐνίοτε μὲν ψυχρὰν ὡς ὅξος, ἔστι δ' ὅτε μὲν θερμὴν ὡς εὐφόρβιον, ἐπισκοπούμενοι τὴν θεραπευομένην διάθεσιν, [367] εἴτε τῶν θερμαινόντων δεῖται εἴτε τῶν ψυχόντων. κατὰ τοῦτον οὖν τὸν λογισμὸν, ἔαν μὲν αὐτῇ παχείᾳ μήνιγγι γυμνῇ προσφέρηται τὸ ῥόδινον, ὡς ἐπὶ τῶν ἐκκοπτομένων τι τοῦ τῆς κεφαλῆς ὁστοῦ γίνεται, μόνον αὐτὸ προσφέρομεν ἀτρεμέα χλιαίνοντες. ὅταν δὲ χωρὶς τοῦ γεγυμνωσθαι διὰ τοῦ κατὰ

vis in transitione per profundum et ob id ad propria affectus auxilia aliquando contrariae et nocentis facultatis medicamenta admiscemus. Quum namque inflammatio dolorem inducat, maxime contrarium est acetum reliquis auxiliis admiscere, utpote quod neque mitigandi neque laxandi vim aliquam in se complectatur. Sed quum per sinciput, neque enim per aliam quampiam capitis partem transitus patet, medicamenti facultatem intra penetrare velimus, tunc sane ad admixtionem alicujus eorum, quae propria natura auxiliantur ac in profundum ducunt, devenimus, tenuium partium substantiam quandam invenientes, quandoque quidem frigidam velut acetum, quandoque vero calidam velut euphorbium affectu, qui curatione subjacet perspecto num calefacientibus opus habeat an refrigerantibus. Juxta hanc igitur ratiocinationem, si quidem crassae cerebri membranae nudae rosaceum offeratur, quemadmodum in illis, quibus capitis ossiculum aliquod excisum est, fieri consuevit, solum ipsum leniter tepesfactum adhibemus. Quum vero citra denudationem per capitis juxta sinciput

Ed. Chart. XIII. [367.]

Ed. Bas. II. (175.)

τὸ βρέγμα τῆς κεφαλῆς μέρους, ὑγιоῦς ὑπάρχοντος τοῦ κρα-
νίου, βουλόμεθα τὸ ῥόδιον ὁδοιπορῆσαι πρὸς τὴν μὲνινγα,
μιννυμένη ὅξος αὐτῷ τὸ ποδηγῆσον, οὐ πάλιν αὐτοῦ τὸ σφο-
δρὸν τῆς δυνάμεως ἐκλύεται, κατὰ τε τὴν ὁδοιπορίαν καὶ
τὴν τοῦ ῥοδίου μίξιν. ἀδιορίστως οὖν ὁ Ἀπολλώνιος ὅξος
μιννύναι τῷ ῥοδίῳ κελεύσας ἡμαρτε· αἱ γὰρ τοῦ δέρματος
τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ μετ' αὐτὸ περικρανίου φλεγμοναὶ χωρὶς
μὲν ὁδύνης ἰσχυρᾶς γινόμεναι δύναιντο ἂν ὠφελεῖσθαι μι-
χθέντος ὅξους ὀλίγον τῷ ῥοδίῳ, βλαβήσονται δέ, ὅταν αὐ-
ται μεγάλαι τύχωσιν οὔσαι, τό τε ἄλγημα σφοδρὸν ἐπιφέ-
ρωσιν. ἡμαρτε δὲ Ἀπολλώνιος καὶ τῷ μὴ προσθεῖναι τὸν
καιρὸν τῆς χρήσεως, ἐκάστη τῶν ὑφ' ἑαυτοῦ γεγραμμένων
βοηθημάτων. ἔνια μὲν γὰρ ἀρχομένων τε καὶ γεννωμένων
ἔτι τῶν φλεγμονῶν ἐστὶ βοηθήματα, τινὰ δὲ καὶ ἀκμαζου-
σῶν ἢ παρακμαζουσῶν ἢ σκιζρόμενων. ῥόδιον μὲν οὖν
σὺν ὅξει τῶν ἀρχομένων, ἀκμαζουσῶν δὲ μόνον τὸ ῥόδιον,
ὥσπερ γε τῶν σκιζρόμενων, ἐν οἷς ἀψίνθιον τε καὶ γλή-

partem, sana et integra existente calvaria, rosaceum ad ce-
rebri membranam pervenire velimus, acetum ei, ut eo per-
ducat, admiscemus, cujus item rursus vehemens facultas tum
per viarum transitionem tum per rosacei mixturam exol-
vitur. Quapropter Apollonius in eo quod acetum rosaceo
indefinite admiscere iussit peccavit. Cutis enim capitis aut
quae post eam est membranae calvariam ambientis inflam-
mationes, citra quidem vehementem dolorem obortae per
exigui sane aceti ad rosaceam admixtionem juvari possunt,
laedentur autem ubi magnae fuerint, doloremque vehemen-
tem induxerint. Deliquit amplius Apollonius, quod neque
tempus usus singulorum ab eo descriptorum auxiliorum
apposuit. Quaedam enim incipientibus et nascentibus adhuc
inflammationibus auxiliantur, quaedam etiam in vigore con-
sistentibus aut decreascentibus aut etiam induratis opem fe-
runt. Rosaceum itaque cum aceto incipientibus, in vigore
vero consistentibus rosaceum solum adhibemus, quemadmo-
dum etiam in induratis absinthium ac pulegium ei admi-

Ed. Chart. XIII. [367.]

Ed. Bas. II. (175. 176.)

χωνα μίγνυμεν, ὥς αἱ γέ χωρὶς τοῦ σκιζοῦσθαι παρακμά-
 ζουσαι τῶν καλουμένων χαλαστικῶν δέονται φαρμάκων. ἔ-
 ρηται δὲ αὐτῶν ἥ τε ὕλη καὶ ἡ σύνθεσις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
 ὑπομνήμασιν, πρὶν ἐπὶ ταύτην ἀφικέσθαι, δι' ἣν οἱ πεπον-
 θότες τόποι πολὺ τοῖς πάθεσιν συνενδείκνυνται τῆς τῶν
 βοηθημάτων εὐρέσεως. τέτταρας οὖν διαθέσεις γράψαντος
 τοῦ Ἀπολλωνίου ποιητικὰς ἀλγημάτων κεφαλῆς, ἐπὶ προ-
 δήλοις αἰτίοις γινομένας, εἰδ' ἑξῆς μεταβάντος ἐπὶ τὰς ὑπὸ
 τῶν ἀδήλων ἀποτελουμένας, μέμψαιτ' ἂν τις εὐλόγως αὐτῶ
 μὴ ὅτι δογματικῆς ἀποστάντι διδασκαλίᾳ, ἀλλ' οὐδὲ ἐμπει-
 ρικῇ χρησαμένῳ. διορίζονται γὰρ καὶ κεῖνοι τὰ πάθη ταῖς κα-
 λουμέναις ὑπ' αὐτῶν συνδρομαῖς, αἰτίνες ἀθροίσματα συμ-
 πτωμάτων εἶδιν φαινο(176)μένων. ἐναργῶς ἅπασιν, ἐν αἷς
 συνδρομαῖς καὶ τὰ προκαταρκτικὰ τῶν αἰτίων αὐτοῖ περι-
 λαμβάνουσιν, ὥς μόρια τῆς ὅλης συνδρομῆς. ἀλλ' οὐδὲν
 τοιοῦτον ἀθροισμα συμπτωμάτων τε καὶ σημείων ὁ Ἀπολ-

scemus, ac vero quae citra indurationem decrescunt inflam-
 mationes, medicamentis laxantibus appellatis solum opus
 habent. Relata est autem tum materia tum compositio
 ipsorum in prioribus hujus tractationis commentariis, quos
 edidi antequam opus aggrederer, in quo affecti loci mul-
 tam indicationem faciunt simul cum ipsis affectibus ad in-
 ventionem remediorum. Quum igitur affectus ab Apollonio
 descripti quatuor sint, qui capitis dolorem faciunt, ob ma-
 nifestas causas oborti, deinde vero ex ordine transferit ad
 eos, qui ex obscuris causis producuntur, merito sane quis
 ipsum reprehenderit, non solum quod a dogmatica descii-
 verit doctrina, sed quod neque empirica sit usus. Distin-
 guunt enim etiam hi affectus per symptomatum concur-
 sus ab ipsis appellatos, qui sane symptomatum quidam
 congestus sunt, quae omnibus evidenter apparent, in qui-
 bus concursibus etiam externas causas ipsi comprehen-
 dunt, tanquam partes totius concursus existant. Verum
 nullum talem congestum symptomatum vel signorum Apol-

Ed. Chart. XIII. [367.]

Ed. Bas. II. (176.)

λίονιος ἔγραψεν, ὡς μαθησόμεθα προσέχοντες οὐχ ἥκιστα καὶ τῇδε τῇ ῥήσει τοῦ ἀνδρός.

[Ἡ συνεχὴς ῥήσις Ἀπολλωνίου τῇ προγεγραμμένῃ, πρὸς τὰς τῶν προτάφων ἀληθύναις καὶ τὰς ὅλης τῆς κεφαλῆς τὰς χωρὶς φανεράς αἰτίας γεγενημένας.] Μενδησίῳ μύρω τὴν κεφαλὴν κατὰ χριε. ἄλλο. στέαρ χήνειον διεῖς Μενδησίῳ μύρω κατὰ χριε. ἄλλο. σμύρναν τρίψας οἶνω ὡς βελτίστῳ, πάχος ποιῶν χυλοῦ πτισάνης κατὰ χριε. ἄλλο. σμύρναν τρίψας μύρω πολυτελεστάτῳ παραπλησίως χρῶ. ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων τῶν τὰ βρέγματα πονούντων σμύρνη μετ' ἐλαίου τετριμμένη χρῶ. ἄλλο. ἄγνου σπέρμα τρίψας, καὶ ἐν ὕδατι διεῖς κατὰ πλάσσει ἢ εἰς ὀθόνιον ἀναλείψας ἐπιτίθει. ἄλλο. αἰρῶν ἄλευρον, μετὰ στέατος χηνείου συνεικνύσας κατὰ πλάσσει, προτήξας τὸ στέαρ. ἄλλο. ἀνδράχνην καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ λινοσπέρματος τρίψας ἐπιτίθει. ἄλλο. ἐλαίας φύλλα τὰ ἀπαλώτατα τρίψας παρὰ χριε ἐλαίου καὶ οἶνου μέλανος καὶ κατὰ πλάσσει. ἄλλο. τέφραν ἣν ἔχεις ὅξει διεῖς ἢ ὕδατι,

Ionius scripsit, quemadmodum discemus ubi et ad sequentem viri doctrinam non minus quam ad priorem animum adhibebimus.

[*Continua ex praecedenti Apollonii doctrina ad temporum ac totius capitis dolore, citra manifestas causas ebortos.*] Unguento Mendefio caput illine. *Aliud.* Adipem anserinum Mendefio unguento dilutum illine. *Aliud.* Myrrham vino quam optimo tritam et ad succi ptisanæ crassitudinem redactam illine. *Aliud.* Myrrham unguento pretiosissimo tritam similiter adhibe. In pueris autem sinciput dolentibus, myrrha cum oleo trita utitor. *Aliud.* Viticis semen tritum et aqua dilutum imponito, aut linteolo illitum similiter imponito. *Aliud.* Lolii farinam cum adipe anserino contritam pro cataplasmate imponito, adipe prius liquefacto. *Aliud.* Portulacam per se et cum lini semine tritam imponito. *Aliud.* Oleae folia tenerima oleo ac vino nigro affuso terito ac imponito. *Aliud.* Cinerem quemcunque haves aceto aut aqua diluito, eoque caput rigato.

Ed. Chart. XIII. [368.]

Ed. Bas. II. (176.)

κατάβρεχε τὴν κεφαλὴν. ἄλλο. στρύχνον καὶ γῆν κεραμικὴν τρίψας λείαν κατάπλασσε. ἄλλο. ἄλικακάβου καρπὸν τρίψας μετὰ στέατος χηνείου ἢ μύρου βαλανίνου χρῶ. ἄλλο. φύλλα σχίνου τρίψας ἐν ὕδατι κατάπλασσε. ἄλλο. βλίτον τρίψας σὺν ἐλαίῳ διεῖς χρῶ. ἄλλο. κίκεας καρπὸν τρίψας ἐν ὕδατι κατάπλασσε. ἄλλο. κορίου σπέρμα καὶ ἀνήθου λεάνας καὶ μέλιτι μίξας κατάπλασσε. ἄλλο. μελάνθιον τρίψας καὶ ἐλαίῳ διεῖς κατάπλασσε. ἄλλο. κύμινον καὶ στέαρ χηνεῖον λεάνας ἐπιτίθει. ἄλλο. μηχανεῖου ὅσον κύαμον Αἰγύπτιον καὶ ἁλὸς μέρη δύο καὶ γλήχωνος μέρος α'. τρίψας μετ' ὄξους καὶ μύρου ὡς βελτίστου κατάχρει. ἐπιτήδειον δ' ἂν καὶ τροφῆς ἀφαιρεῖν καὶ τὴν κοιλίαν κενοῦν καὶ τὴν κεφαλὴν σκεπάζειν, ἔτι δ' ἡσυχίαν ἄγειν καὶ πᾶσαν κίνησιν φυλάττεσθαι. ὅτι μὲν οὖν ἀδιορίστως, ὡς ἔφην, γράψας ὁ Ἀπολλώνιος ἐπὶ τῶν χωρὶς αἰτίας φανερᾶς γενομένων κεφαλαλγιῶν ἔγραψε τὰ βοηθήματα διττῶς ἡμαρτε, μήτε ὡς δογματικὸς ἀνὴρ τὰς διαθέσεις εἰπὼν μήτε ὡς ἐμπειρικὸς τὰς συνδρομὰς, ἐξ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς ῥήσεως ἐμάθομεν. ὅτι δὲ καὶ τῶν φαρ-

Aliud. Solanum et terram figulinam trita ac laevigata imponito. *Aliud.* Halicacabi fructum cum adipe anserino aut unguento balanino tritum adhibeto. *Aliud.* Lentisici folia trita ex aqua imponito. *Aliud.* Blitum tritum ac oleo dilutum adhibeto. *Aliud.* Ricini semen aqua tritum imponito. *Aliud.* Coriandri semen et anethi trita ac melle mixta imponito. *Aliud.* Melanthium tritum ac oleo dilutum imponito. *Aliud.* Cuminum et adipem anserinum trita imponito. *Aliud.* Succum papaveris fabae Aegyptiacae quantitate et salis partes duas et pulegii partem unam cum aceto et unguento optimo trita illinito. Convenit item cibum subtrahere et alvum evacuare, caputque contegere, amplius vero et quietem agere, omnemque motum vitare. Quod igitur Apollonius, quemadmodum dixi, indefinite tradendo haec remedia ad capitis dolores absque manifesta causa factos dupliciter peccarit, neque ut dogmaticus vir affectus explicans, neque ut empiricus eorum concursus, id ipsum ex illius ipsius dictione didicimus. Quod vero et

Ed. Chart. XIII. [368.]

Ed. Bas. II. (176.)

μάκων αἱ δυνάμεις ἀλλήλων διαφέρουσιν οὐκ ὀλίγον ἔστι μαθεῖν ἀναγνόντας τὰς ὅλας δυνάμεις αὐτῶν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων ἀπλῆς ἔστι δυνάμειος χαλαστικῆς. τοιαύτη γὰρ ἡ τοῦ Μενδησίου μύρου δύναμις. ἔχεται δὲ τῆς δυνάμειος ἐπιτεταμένης τὸ δεύτερον, ἐν ᾧ μίγνυται τῷ Μενδησίῳ μύρῳ τὸ τοῦ χηνὸς στέαρ. τὸ δὲ τρίτον διὰ μὲν τὴν σμύρνην ξηραντικόν ἔστι μετὰ τοῦ θερμαίνειν, διὰ δὲ τὸν οἶνον στυπτικόν ἔστιν, ἐξ ᾧ ὧν ὑγρότητα πλεονάζουσάν ἀποκρούεσθαι τε ἅμα καὶ διαφορεῖν ἡμῖν πρόκειται χρήσιμον ὑπάρχον. ἴσμεν δὲ δὴ πού τὴν ὁσμὴν τῆς σμύρνης τοὺς πλείστους τῶν ὑγιαίνοντων κεφαλαλγεῖ· ἐργαζομένην, ὥστε τοὺς αὐτοὺς τούτους ὀδυνωμένους τὴν κεφαλὴν οὐ μικρὰ βλάπτει. τῆς δ' αὐτῆς δυνάμειος τούτῳ τῷ βοηθήματι καὶ τὸ τρίτον ἔστι καὶ τὸ τέταρτον. τὸ δὲ πέμπτον οὐκ ἔγγυς ἦκει τῇ τούτων δυνάμει κατάπλασμα, συντιθέντος αὐτοῦ δι' ὕδατος τε καὶ ἄγνου σπέρματος, οὐ μόνον ἀπολειπόμενον πολὺν τῶν διὰ τῆς σμύρνης συντιθεμένων καὶ ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις, τὴν τε τοῦ θερμαίνειν καὶ τὴν τοῦ

medicamentorum facultates inter se non parum differant, ex tota virium ipsorum perpenfione discere licet. Etenim primum ab eo descriptum simplicis est facultatis laxantis, talis enim est Mendefii unguenti facultas. Secundum vero eandem vim intense possidet, in quo ad Mendesium unguentum anferinus adeps admiscetur. Tertium autem propter myrrham quidem reficcatorium est, unaque calefacit, propter vinum vero astringit, utile iis existens, in quibus redundantem humiditatem simul repellere ac discutere proposuimus. Scimus porro myrrhae odorem plurimis etiam sanis dolorem capitis inducere, quare sane eos ipsos qui jam caput dolent non parum offendet. Ejusdem autem facultatis est et quod sequitur quartum. Quintum vero non prope ad horum vim accedit, ubi scilicet cataplasma ex aqua et viticis semine componit, quod non solum ab utraque facultate, tum calefaciendi tum reficcandi, quibus ea praestant quae ex myrrha composita sunt, multum deficit, sed et con-

Ed. Chart. XIII. [368.]

Ed. Bas. II. (176.)

ξηραίνειν, ἀλλὰ καὶ τὸνναντίον ἐργάζεσθαι δυνάμενον ἐπὶ τῶν διὰ ψύξιν ἀλγούντων τὴν κεφαλὴν. τὸ δ' ἐπὶ τῷδε γεγραμμένον, ὃ διὰ τοῦ τῶν αἰρῶν ἀλένρου καὶ ἐπὶ τοῦ χηνείου στέατος συντίθεται, ἐφ' ὧν ξηρᾶναι βουλόμεθα χρησιμὸν ἐστίν, οὐκ ἐπὶ μόνῃς κεφαλῇς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μορίων εὐλόγως παραληφθησόμενον. εἴη δ' ἂν τοῦτο διὰ τὸ τοῦ χηνὸς στέαρ ἀλύπως ξηραίνειν. ἐστὶ γὰρ περιττῶς ἀνώδυνόν τε καὶ παρηγορικὸν τὸ φάρμακον τοῦτο. ἀλλὰ τὸ γ' ἐφεξῆς αὐτῷ, περὶ οὗ κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν· ἀνδράχην καδ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ λινοσπέρματος τρίψας ἐπιτίθει. ψυκτικόν ἐστὶ φάρμακον, οὐκ ἀγεννῶς ἀρμόζον διαθέσει θερμαῖς. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο γεγραμμένον ὡδί πως· ἑλαίας φύλλα τὰ ἀπαλώτατα τρίψας παράχει ἑλαίου καὶ οἶνον μέλανος καὶ κατάπλασσε, παρηγορικὸν μὲν ὀδύνης οὐκ ἐστὶ, κενωτικὸν δὲ ὑγρότητος χυμῶν ὑπάρχει. ἰσχυρὸν δὲ τῇ δυνάμει τὸ ἐφεξῆς αὐτῷ γεγραμμένον ἐστίν, ἐν ᾧ κελεύει τέφραν ὄξει διέντας ἢ ὕδατι καταβρέχειν τὴν κεφαλὴν. ἐὰν μὲν δι' ὄξους σκευασθῇ, χρονίας διαθέσεις σκιρδουμένας ἰᾶσθαι δυνά-

trarium facere potest in iis qui caput ob frigiditatem dolent. Quod vero deinde sequitur ex lolii farina et anserino adipe compositum, in quibus reficcare intendimus, utile est neque in capite solum, sed et in aliis partibus rationabiliter adhibetur, id ipsum vero ob anserinum adipem citra molestiam reficcantem contingit, abunde enim medicamentum hoc et mitigat et sedat dolorem. Verum quod deinceps sequitur, de quo haec verba scripsit: Portulacam per se et cum lini semine tritam imponito, refrigeratorium est medicamentum, praeclare faciens ad affectiones calidas. Quod vero post hoc scriptum est hoc modo, oleae folia tenerrima oleo ac vino nigro affuso terito et imponito, dolorem quidem non mitigat, verum humiditates succorum evacuat. At vero quod deinceps scriptum est, forti facultate praestat, in quo videlicet jubet cinerem aceto aut aqua dilui eoque caput rigari. Siquidem enim ex aceto praeparetur, inveteratos affectus et in scirrhum induratos sanare potest,

Ed. Chart. XIII. [368. 369.]

Ed. Bas. II. (176.)

μενον, οὐ μὴν ὀδύνης γε παρηγορικόν ὑπάρχον. εἰ δὲ δι' ὕδατος ἢ τέφρα διηθῇ, τῇ μὲν ἰσχυρὴ πάμπαν τοῦ δι' ὅξους ἀπολειφθήσεται, πραῦντικόν δ' ὀδύνης οὐδ' οὕτως ἔσται, καθάπερ οὐδὲ τὸ μετ' αὐτὸ γεγραμμένον, ὃ διὰ τῆς κεραμικῆς γῆς καὶ στρώχνου συντίθῃσι. [369] περιέργον δὲ ἐπιδείκνυται τὴν σκευασίαν ὃ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ διὰ ἁλικάβου καρποῦ συντιθεμένῳ μηδὲν ἔχοντι μήτε τῶν προειρημένων μήτε τῶν ἐφεξῆς μελλόντων λεχθήσεσθαι πλέον, ὥσπερ γε καὶ τῶν ἐφεξῆς ἕκαστον, ἄλλης δ' ἄλλο δυνάμεως ὑπάρχον, οὐκ ὁρθῶς δὲ ἐποίησεν ἀδιορίστως γράψας. τί γὰρ ὅμοιον ἔχει τὸ διὰ βλίτου σὺν ἐλαίῳ λελειωμένου κατὰ πλάσμα τῷ διὰ κίκεως σπέρματος ἢ κορίου ἢ μελανθίου συγκειμένῳ; θερμαίνει μὲν γὰρ ταῦτα καὶ ξηραίνει, τὸ δὲ βλίτον ἀσθενῶς ὑγραίνει τε καὶ ψύχει. τὸ δ' ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ λόγου γεγραμμένον τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἐφ' ἐνὸς χρήσασθαι ποτε πείρας ἔνεκα συμβουλεύσω, μήτοι γε πολλάκις ὀλίγάκις μὲν ἀναγκαζόμεθα χρήσασθαι τοῖς δι' ὀπίου φαρμακοῖς,

non tamen doloris mitigativum existit. Si vero cum aqua cinis diluatur ac percoletur, fortitudine quidem plurimum ab eo deficiet, quod ex aceto constat, neque tamen sic doloris mitigativum erit. Quemadmodum neque id quod postea descriptum est, ex terra figulina et folano compositum. Superfluum autem compositionem Apollonius in eo, quod ex halicacabi fructu constat, ostendat, utpote quod neque praedictis neque postea dicendis quicquam amplius habeat. Quemadmodum sane ea quae deinceps sequuntur singula alia facultate praedita sunt. Non rite autem facit haec omnia indefinite trahendo. Quid enim simile habeat cataplasma ex blito cum oleo trito, ad illud quod ex ricini semine aut coriandri aut cumini aut melanthii componitur? Calefaciunt enim haec et resicant, blitum vero debilititer humectat et frigefacit. Porro quod in fine sermonis ipsius scriptum est, primum neque ab ullo in usum assumi experiundi gratia consuluerim, nedum saepe. Raro enim cogimur medicamentis ex opio uti, quum videlicet prae do-

Ed. Chart. XIII. [369.]

Ed. Bas. II. (176. 177.)

ὅταν ὑπὸ σφοδρότητος ὀδύνης ὁ ἄνθρωπος ἀποθανεῖν κινδυνεύῃ. βλάβη δέ τις καὶ τότε τοῖς στερεοῖς μορίοις γίνεται, δεομένη τῆς μετὰ ταῦτα γενησομένης ἐπ' ἀνορθώσεως. οὕτω καὶ τὰ δι' ὀπίον κολλύρια πολλοὺς ἐβλαψεν, ὥς ἀσθενῇ τε τὸν ὀφθαλμὸν ἀποδείξαι καὶ τὴν καλουμένην ἀμβλυωπίαν ἐργάσασθαι, καθάπερ γε καὶ βαρυηκοῖαν, ὅσα πρὸς ὠταλγίαν σφοδρὰν συντίθεται δι' ὀποῦ μήκωνος. ἀλλὰ διὰ κεφαλαλγίαν σφοδρὰν οὔτε τις συγκοπεῖς ἀπέθανεν οὔθ' ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν, ὥς ἔνιοι τῶν κολικῶν. ὅπως ἂν γὰρ ἀλγῶσιν, ἀπολείπονται τῶν τὸ κῶλον ἀλγούντων ἢ οὕς ἢ ὀφθαλμὸν ἢ ὀδόντα. παρηγοροῦνται δὲ διὰ καταντλημάτων καὶ καταπλασμάτων.

[Περὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων βοηθημάτων πρὸς κεφαλαλγίαν.] Καταλιπόντες οὖν ἤδη τὸν Ἀπολλώνιον ἐπὶ τὸν Ἀρχιγένη μεταβῶμεν, ἐν τῷ προτέρῳ τῶν ἐπιγραφομένων αὐτῷ περὶ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων, ὧδέ πως γράψαντα. Ἀρχιγένους πρὸς τὰς γινομένας κεφαλαλγίας χωρὶς (177) πυρετοῦ. κοινῶς ἐν ἀρχῇ ποιεῖ ὕδροποσία, ὀλι-

loris vehementia homo de vita periclitatur, quamquam et tunc solidae partes ex ejus usu offendantur, adeo ut post haec correctione opus habeant. Sic et ex opio collyria detrimento fuerunt, adeo ut debilem oculum reddiderint et visus hebetudinem induxerint, velut etiam auditus gravitatem inducunt, quaecunque ad vehementem aurium dolorem ex papaveris succo composita sunt. At vero ob capitis dolorem vehementem nemo unquam animi deliquio comprehensus mortuus est, neque se ipsum occidit, quemadmodum quidam coli dolore vexati fecerunt. Utcunque enim doleant, longe minor ipsorum dolor est quam eorum qui coli aut auris aut oculi aut dentis dolore vexantur. Mitigantur illi ipsi perfusionibus et cataplasmatum impositione.

[Quae Archigenes ad capitis dolorem remedia conscripserit.] Relicto igitur jam Apollonio ad Archigenem transeamus, qui in priore libro de medicamentis secundum genus ei inscripto, hoc modo scripsit: *Archigenis ad capitis dolores citra febrem obortos.* Communiter in principio

Ed. Chart. XIII. [369.]

Ed. Bas. II. (177.)

γοσιτία, κοιλίας ἐκλυσis. ταῦτα προειπὼν ἐφεξῆς γράφει φάρμακα πολυειδῆ. βέλτιον οὖν μοι δοκεῖ κατὰ μόνας ἐκαστην τῶν ῥήσεων αὐτοῦ προχειριζομένῳ σκοπῆσαι, καὶ πρῶτον γε τὴν ἀρχὴν ἐπαινεῖσαι, σαφῶς εἰπόντος αὐτοῦ τὸν ἀπὸ τοῦ πυρέττειν διορισμόν. ἐγένετο μὲν οὖν καὶ ὁ Ἀρχιγένης οὐ τῶν τυχόντων ἰατρῶν, ὥσπερ γε καὶ Μαντίας καὶ Ἡρακλείδης ὁ ἐμπειρικός, ἀλλὰ τῇ περὶ τὴν τέχνην Ἀρχιγένους ἐπιμελείᾳ πρόσκειται καὶ τὸ μετ' ἐκείνου γεγονέναι. μέγιστον δὲ τοῦτό ἐστι τοῖς ἐκμαθεῖν ἀληθῶς βουλομένοις ἡντιναοῦν τέχνην λογικὴν, ὅταν γε καὶ πεφυκότες ὦσιν ἀγγίνοοι τε καὶ γεγυμνασμένοι κατὰ τὴν τῶν παιδῶν ἡλικίαν ἐν τοῖς πρώτοις μαθήμασιν. οἱ πολλοὶ δὲ τῶν τὰς τοιαύτας τέχνας μεταχειριζομένων οὐ γενέσθαι σοφοὶ κατ' αὐτάς, ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς φαίνεσθαι τοιοῦτοι σπουδάζουσιν. ἀλλ' ὁ γε Ἀρχιγένης εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθεῖν οὕτω τὰ κατὰ τὴν ἰατρικὴν θεωρίαν σπουδάσας εἰκότως ἀξιόλογα συγγράμματα πάμπολλα κατέλιπεν, οὐ μὴν ἐν ᾧπασί γε οἷς εἶπεν ἄμε-

auxiliatur eis aquae potus, parcitas cibi, solutio alvi. Haec praefatus deinceps medicamenta multiformia conscribit. Praestabilius igitur mihi videtur singillatim unamquamque ipsius dictionem in manus sumptam considerare, et primum sane principium ejus collaudare, in quo manifeste discrimen ab eo, quod quis non febriat, inductum distinxit. Fuit itaque Archigenes non quidem vulgaris medicus, velut et Mantias et Heraclides empiricus, verum ad diligentiam, quam circa artem fecit, etiam hoc Archigeni accessit, quod posterior natus illis ipsis fuit. Caeterum maximum hoc censeretur iis, qui artem quaecunque tandem rationalem ediscere rite volunt, quum natura apti ad eam fuerint ingenioque et a pueris in primis disciplinis eruditi. Plerique autem ex iis qui ejusmodi artes tractant, non ut ipsi sapientes in iis evadant, sed ut vulgo tales videantur studio habent. At vero Archigenes, ut si quis alius, quae ad medicam speculationem attinent, diligenter re vera ediscere studuit, atque ob id merito scripta quam plurima memorabilia reliquit. Non tamen in omnibus sane quae tradidit

Ed. Chart. XIII. [369. 370.]

Ed. Bas. II. (177.)

πτος εἶναι μοι φαίνεται, ἀλλ' ὥσπερ αὐτὸς ὑφ' ὧν ἀνδρῶν
ὠφελήθεις ἄριστος ἐγένετο, τούτων ἐλέγχει πολλὰ, οὕτω καὶ
αὐτὸν εἰκὸς ἐστὶν ἁμαρτάνοντα πρὸς ἡμῶν τῶν μετ' αὐτὸν
γεγονότων ἐξελέγχεσθαι. χαλεπὸν γὰρ ἄνθρωπον ὄντα μὴ
διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ
κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα, καθάπερ καὶ
νῦν μοι δοκεῖ σφαλῆναι τῷ τῶν ἀπυρέτων ἀπὸ τῶν πυρε-
τόντων διορισμῷ μὴ προσθεῖς τοὺς τῶν ἀπυρέτων ἅπαντας
διορισμοὺς.

[370] [Περὶ τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλούντων.] Εὐ-
θέως οὖν ὁ πρῶτος ἐν αὐτοῖς ἐστὶν τῆς ἀπὸ στομάχου κε-
φαλαλγίας. ἔνιοι γὰρ εἰ καὶ βραχύς τις ἐστὶν ἐν τῇ κοιλίᾳ
καὶ μάλιστα κατὰ τὸ στόμα χυμὸς αὐτοῖς ἀθροισθεὶς δρι-
μύς, αὐτίκα κεφαλαγοῦσιν καὶ διὰ τοῦτο βλάπτονται μέχρι
πλείονος ἀσιτοῦντες. αὐξάνεται γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς αἰτίαις
ἢ τῶν τοιούτων χυμῶν μοχθηρία. χρὴ τοίνυν τοὺς οὕτως
ἐνοχλουμένους ἰᾶσθαι μηδὲν μὲν τῇ κεφαλῇ προσφέροντας,

irreprehensibilis mihi videtur, verum veluti ipse pleraque
eorum virorum, a quibus adiutus optimus evasit, reprehendit,
sic par est ipsum delinquentem a nobis posteris examinari.
Difficile enim est ut qui homo sit non in multis peccet,
quaedam videlicet penitus ignorando, quaedam vero male
judicando et quaedam tandem negligentius scriptis tradendo.
Quemadmodum sane et nunc mihi in distinguendo non fe-
brientes a febricitantibus peccasse videtur, quum non omnes
eorum qui non feбриunt distinctiones et discrimina appo-
suerit.

[De iis qui ex stomacho caput dolent.] Statim igitur
primum in his discrimen est doloris capitis ex stoma-
cho producti. Quidam enim etiam si paucillus quispiam
humor acris in ventre et praesertim circa os ejus congre-
getur, statim caput dolent, atque ob id, si diutius famem
tolerent, offenduntur, augetur enim ipsis inedia ferentibus
ejusmodi humorum malitia. Eos igitur qui hoc modo affli-
guntur sanare oportet, ita ut nihil remediorum capiti adhi-

Ed. Chart. XIII. [370.]

Ed. Basl. II. (177.)

εἰ γε οὐδὲ πέπονθεν οὐδὲν ἴδιον πάθος, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνό-
δου τῶν ἐν τῇ γαστρὶ χυμῶν ἀτμούς, χειρόντων μοχθηροῦς
λυπεῖται, καθάπερ ἄλλοι τοῖς τῶν ὑποχρεομένων συμπτώμα-
σι περιπίπτουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις χυμοῖς. τίς οὖν ἡ θε-
ραπεία; κενῶσαι τῆς γαστρὸς ὅτι τάχιστα τοὺς λυποῦντας
χυμούς. ἐκκενοῦνται δὲ εὐμέσιν ῥαδίως ὕδωρ πίνουσι, τοῖς
δυσεμέσιν δυσχερέστερον. ὥς ἐπιτοί γε, καὶ διὰ τῆς τῶν δακτύ-
λων ἢ πτερῶν καθέσεως εἰς ἔμετον παροξύνωσι τὴν γαστέρα,
πλέον αὐτοῖς οὐδὲν γίνεται. τοὺς τοιούτους οὖν ὅτι τάχιστα
πειρᾶσθαι τροφήν εὐχυμὸν τε καὶ εὐστόμαχον προσφέρεσθαι,
εἰ μὲν ἐγκωροίη, λουσάμενους, εἰ δὲ μὴ, πρὸ τοῦ λουτροῦ
τοσοῦτον προσαραμένους τροφῆς ὥς μὴ βλαβῆναι λουμέ-
νους. δειπνήσαντες δὲ ὀλίγου πεῖν ἀψινθίου κατὰ τὴν ὕστε-
ραίαν, οὕτω τε πειρᾶσθαι διατᾶσθαι τὸ λοιπὸν, ὥς ἄγαν
αὐτοὺς εὐπεπτήσαντας ἄρτον προσφέρεσθαι βραχὺ κατὰ
τρίτην ὥραν ἢ τετάρτην ἢ βραχὺ πρωϊαίτερον ἢ ὀψιαίτερον,
ὥς διάστημα σχεῖν ἱκανὸν ἐπὶ τὴν εἰθισμένην ὥραν τοῦ λου-

beamus, quandoquidem neque proprius est hic capiti affe-
ctus, sed ab humorum in ventre malignos vapores exci-
tantium in ipso ascensu affligitur, quemadmodum alii in
suffuferum symptomata ob huiusmodi humores incidunt.
Quae igitur horum erit cura? ut videlicet affligentes in
ventre humores quam celerrime evacuemus. Evacuantur
autem ad vomitum proclives facile ab aquae potu, aegre
vomentibus vero difficilius, adeo ut etiam digitorum sive
pinnularum immissione venter ad vomitum irritatus qui-
busdam nihil amplius effuderit. His igitur conabimur quam-
primum cibum boni succi ac stomacho commodum exhi-
bere, si res ita ferat, a balneo, si non, ante balneum tantum
cibi offeremus, ut ne laedantur inde postea lavantes. A coena
autem modicum absinthium in potu dabimus, atque ita et
postridie faciemus, eoque modo in posterum dietam ipsis
constituemus, donec valde bene concoquentes ipsos videar-
mus, atque tum sane panis pauxillum eis praebebimus circa
tertiam aut quartam horam aut paulo prius, vel etiam se-
rius, ut satis amplum spatium ad consuetam balnei horam

Ed. Chart. XIII. [370.]

Ed. Basf. II. (177.)

τροῦ. ὅσοι δὲ οὐ δύνανται τὸν ἄρτον ἐσθίειν χωρὶς ὄψου, τούτοις ἢ ἐλαιῶν ἢ φοινίκων ἢ σταφυλῆς ἢ τινος τοιούτου δίδοναι, τῇ πείρᾳ τὸ βέλτιστον αὐτῶν εὐρίσκοντας. ἄλλο γὰρ ἄλλῳ βέλτιόν ἐστιν, κατὰ τὴν ἰδιότητα τῆς φύσεως. εἰς δὲ τὴν τῶν μοχθηρῶν χυμῶν ἐν τῇ γαστρὶ πλεονεξίαν ἢ τε τῆς πεπτικῆς δυνάμεως ἀσθένεια καὶ ἢ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας ἀτονία τὰ μέγιστα συντελεῖ, καθάπερ γε καὶ ἡ εὐαισθησία καὶ πρὸς τούτοις ἡ κεφαλὴ δέχεσθαι τοὺς ἀτμοὺς τῶν τοιούτων χυμῶν ἐπιτηδείως ἔχουσα, καθάπερ ἐνίοις οἱ ὀφθαλμοί. ἐγὼ μὲν οὖν πολλάκις ἐπὶ πολλῶν ἐπειράθην ἥς διήλθον ἀγωγῆς, ὠνησάσης τὴν ἀπὸ τῆς κοιλίας γενομένην κεφαλαλγίαν. ὁ δὲ Ἀρχιγένης, ἀπλῶς γράψας ἀπάσης κεφαλαλγίας τῆς ἀνευ πυρετοῦ βοήθημα τὴν ὀλιγοσιτίαν, εὐδηλὸς ἐστίν· οὐδὲν εἰδὼς περὶ τῆς ἐπὶ χολώδει χυμῶ γενομένης. ἔτι δὲ μᾶλλον ἂν τις τούτῳ πεισθῇ, τὴν τελευταίαν αὐτοῦ λέξιν ἀναγνοὺς, ἔχουσαν οὕτω· Ἀρχιγένης. ἐπὶ δὲ τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλγούντων πνευματικῶς τε καὶ διατεινο-

interfit. Quicunque vero panem citra obsonium edere non possunt, iis olivas aut palmulas aut uvas aut tale quiddam addemus, per experientiam cognoscendo quid ex eis praestet, quum aliud alio melius sit juxta naturae proprietatem. Caeterum ad vitiosorum in ventre humorum redundantiam tum facultatis concoctricis debilitas tum oris ventris infirmitas plurimum conferunt. Quemadmodum etiam sensus exquisitus et ad haec caput ad ejusmodi humorum vapores suscipiendos aptum, quemadmodum et in quibusdam oculi. Ego quidem igitur saepe et in multis expertus sum hanc quam narravi curandi viam, ad capitis ex stomacho dolorem commodam. Archigenes vero quum simpliciter ad omnem capitis dolorem citra febrem cibi parcitatem auxiliarem scribat, palam facit se nihil de eo, qui ex bilioso humore oboritur scire. Quod sane etiam amplius quis crediderit, qui postremam ejus dictionem legerit, quae hoc modo habet. *Archigenes*. In his vero, qui ex stomacho caput dolent flatuoseque distenduntur, acetum in quo papave-

Ed. Chart. XIII. [370. 371.]

Ed. Bas. II. (177.)

μένων, ὅξει κωδείας ἀναφεψημένας ἔχοντι κατάντλει ἢ τοὺς σπόγγους βρέχων ἐπιτίθει, εἴτα κατάπλασσε τὸ μέτωπον ἀλφίτῳ μετὰ ἡδυόσμου καὶ ὄξους ἢ γλήχωνα μετὰ τῶν αὐτῶν ἢ στρύχνου χυλῷ μετὰ ῥοδίνου χοῖτε. στόμαχον μὲν γὰρ ὀνομάζει, δηλονότι τῆς κοιλίας τὸ στόμα εἰδικότων οὕτω τῶν ἱατρῶν καλεῖν τὸ μόνιον τοῦτο, οἳ γε καὶ στομαχικὰς συγκοπὰς ὀνομάζουσι καὶ στομαχικοὺς τινὰς εἶναι φασιν ἀπὸ τινος τῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ γιγνομένων πάθους οὕτως ὀνομάζοντες, ὡς ἥπατικούς τοὺς ἀπ' ἥπατος καὶ κωλικούς τοὺς ἀπὸ κώλου καὶ νεφριτικούς τοὺς ἀπὸ νεφρῶν καὶ σπληνικούς τοὺς ἀπὸ σπληνὸς πάσχοντας. ἐν δὲ ἀπὸ τοῦ στομάχου τούτου πάθος ὀδυνηρὸν ἔγραψε, καταλαμβάνον τὴν κεφαλὴν τῶν, ὡς αὐτὸς ὠνόμασεν, πνευματικῶς διατεινόμενων, ὅπερ ἔξ οἴνου πόσεως πολλῆς οἶδα μᾶλλον γινόμενον. [371] οἳ δὲ διὰ χυμοὺς ἀλγοῦντες τὴν κεφαλὴν δακνῶδους ἀλγῆματος οὐ διατείνοντες αἰσθάνονται. ἐνδεῖα μὲν οὖν τροφῆς χρήσιμος ἐπὶ τῶν διατάσειων, οὐ μὴν τοῖς γε δακνῶδεις χυμοὺς ἔχουσιν ἐν τῷ στόματι τῆς κοιλίας. ὅταν μὲν οὖν ὁ δακνῶδης χυμὸς οὕτως ἢ πικρὸς, ὥχρᾶ τε καὶ ξανθὴ κα-

ris capita incocta sint affundito, aut spongas eo imbutas imponito, deinde polentam cum mentha et aceto fronti pro cataplasmate imponito. Aut pulegium cum iisdem. Aut solani succum cum rosaceo illinito. Stomachum quidem os ventris appellat, quum et medici hanc partem ita appellare sint assueti, qui etiam stomachica animi deliquia appellant, et quosdam stomachicos esse dicunt, a quopiam videlicet in eo loco oborto affectu ita appellantes, velut etiam hepaticos ab hepate et colicos a colo et nephriticos a renibus et splenicis a splene affectos. Unam autem ex stomacho affectionem dolorosam scripsit, quae caput occupet, eorum quos ipse flatuose distentos vocavit, quam ex vini largi potu magis oboriri scio. Qui enim propter humores acres caput dolent, mordacem dolorem non distendentem percipiunt. Fames igitur in distensionibus commoda est, at non iis qui mordaces humores in ore ventris habent. Quum itaque hic mordax humor fuerit amarus, pallida et flava

Ed. Chart. XIII. [371.]

Ed. Basl. II. (177.)

λείται χολή, φύσιν ἔχουσα διὰ κορυφότητα πρὸς τὸ στόμα
τῆς γαστρὸς ἀναφέρεσθαι. ὅταν δὲ φλεγματώδης ἢ ὀξύς ἢ
ἀλμυρὸς ἢ, ἐν τῷ κύτει μᾶλλον ὅλης τῆς γαστρὸς ἥπερ ἐν
τῷ στόματι στηρίζεται. κάλλιστον δὲ ὥς ἐν τοιούτοις ἐστὶν
ἐν τῷ πνυμένῃ τῆς κοιλίας αὐτὸν περιέχεσθαι. ῥαδίως γὰρ
εἰς τὸ ἔντερον ἀφικνεῖται καταλιπὼν τὴν γαστέρα. χειρίστη
δὲ γίνεται διάθεσις ἐπὶ μοχθηροῖς χυμοῖς ἀναποθεῖσι δυσεκ-
νίπτως εἰς τοὺς χιτῶνας τῆς γαστρὸς, ὧν ἄριστον βοήθημα
τὸ δι' ἀλόης ἐστὶ φάρμακον, ὃ καλοῦσιν ἔνιοι μὲν πικράν,
ἔνιοι δὲ αὐτὸ τὴν διὰ τῆς ἀλόης ἱεράν. καὶ βάλλουσιν ἑκα-
τὸν μὲν τῆς ἀλόης δραχμὰς, ἕξ δὲ τῶν ἄλλων ἑκάστου, ὄν-
των καὶ αὐτῶν τῷ ἀριθμῷ ἕξ, κινναμώμου, ναρδοστάχυος,
ξύλοβαλσάμου, μαστίχης Χίας, ἀσάρου, κρόκου. κάλλιον δὲ
γίνεται τὸ φάρμακον, ἀλόης ἑλαττον λαβὼν. ἔδοξε γάρ μοι
πολὺν τὸ πλῆθος αὐτῆς ἑκατὸν εἶναι δραχμὰς πρὸς τὴν τῶν
ἄλλων ἀναλογίαν παραβαλλόμενον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ δι'
ἐνεργήοντα δραχμῶν αὐτὸ συνέθηκα, καὶ δι' ὀγδοήκοντα, καὶ

bilis appellatur, quae ob naturalem levitatem ad ventris
os sursum fertur, quum vero pituitosus aut acidus aut sal-
sus fuerit, magis in totius ventris spatio continetur, quam
quod in ore ipsius firmetur. Optimum autem fuerit, quan-
tum sane nunc in his dicere licet, in fundo ventris ipsum
contineri, facile enim relicto ventre in intestinum delabi-
tur, pessima autem fit affectio, ubi vitiosi humores in ven-
tris tunicas ineluctabiliter fuerint imbibiti, quorum optimum
remedium est ex aloë medicamentum, quod aliqui picram,
id est amarum, aliqui hieram, id est sacrum, ex aloë appel-
lant, inque ejus compositionem aloës drachmas centum con-
ficiunt et sex uniuscujusque reliquorum, quae etiam sex
numero existunt, cinnamomum, spica nardi, xylobalsamum,
mastiche Chia, asarum, crocus. Praestantius autem fit medi-
camentum, ubi minus de aloë additur. Vifa namque mihi
est, nimia ejus copia centum drachmae esse, ad proportio-
nem reliquorum, quibus hae adduntur, quapropter etiam
per xc drachmas ipsum composui et per lxxx. Quin et

Ed. Chart. XIII. [371.]

Ed. Bas. II. (177. 178.)

μέντοι καὶ δι' ἐλάττονος ἐνίοτε τοῦ κρόκου, διὰ τὸ τινὰς τῶν προσφερομένων αὐτὸ πλήττεσθαι τὴν κεφαλὴν, ὅπερ καὶ διὰ τῆς ὁσμῆς μόνῃς τοῦ κρόκου πάσχομεν πολλάκις, ὥστε ἀρίστην αὐτοῦ σύνθεισιν κρίνας τὴν διὰ τῶν ἐνεργούντων δραχμῶν τῆς ἀλόης καὶ τοῦ κρόκου πέντε ταύτῃ χρῶμαι. τοῖς δὲ μηδὲν τὴν ὁσμὴν ἀλύπως τοῦ κρόκου φέρουσιν, ἀλλ' εὐθέως πληρουμένοις τὴν κεφαλὴν, συντίθηναι τὸ φάρμακον, τέτταρας ἑμ(178)βαλὼν τοῦ κρόκου δραχμάς. συνεχῶς δὲ ἀναγκάζομεν σκευάζειν αὐτὸ, διὰ τὸ μὴ μόνοις οἷς διηλθόν, ἀλλὰ καὶ τοῖς πάσχουσι τὰ τῶν ὑποχρεομένων φαντάσματα ἢ συμπτώματα διὰ πάθος στομάχου διδόναι. καὶ πρὸς τούτοις γε τοῖς ἐπεχομένοις τὴν γαστέρα καὶ γυναιξὶ μὴ καθαιρομέναις καλῶς ἐφ' ὧν ἐνεργεῖ κάλλιον, ὅταν ὀγδοήκοντα μὲν ἀλόης δραχμάς, ἑξὲς δὲ τοῦ κρόκου λάβῃ. καὶ κάλλιον δὲ ἐστὶ τοῦ καρπησίου λαβεῖν ἀντὶ τοῦ ἀσάρου, συνέθηκα δὲ αὐτὸ ποτε καὶ ἀμφοῖν ἐμβαλὼν. ἐστὶ δὲ ἡ μὲν τελεία δόσις τοῦ φαρμάκου δραχμὴν μίαν, μεθ' ὕδατος κνύθων οὐ πλέονος τριῶν, ἣ δὲ ἐλλειπεστάτη κατὰ τὸ ἥμισυ.

per pauciores aliquando crocum, propterea quod quidam ex ejus usu capite laedantur, quod ipsum saepe ex solo croci odore perpetimur. Quare optimam ejus esse compositionem judicans, quae ex aloës drachmis xc et croci drachmis v constat, hac ego utor. His vero qui neque croci odorem citra molestiam ferunt, sed statim capite replentur, ex quatuor croci drachmis medicamentum compono. Cogor autem assidue hoc medicamentum praeparare, propterea quod non solum his de quibus jam dixi, sed et suffusorum speciem patientibus, aut etiam alia symptomata ex stomachi affectione habentibus, id ipsum exhibeam et praeterea iis, qui alvo astricta laborant, et mulieribus, quae non probe purgantur. In quibus majorem efficaciam habent, ubi aloës drachmae lxxx et croci vj fuerint commixtae. Praestit autem et carpesium pro asaro conjicere, quamquam etiam utrisque coniectis aliquando composuerim. Datur ad summum, ex medicamento hoc drachma una cum aquae calidae cyathis non pluribus quam tribus, minimum vero di-

Ed. Chart. XIII. [371. 372.]

Ed. Bas. II. (178.)

μεταξὺ δὲ ἀμφοῖν αἱ ἄλλαι, καθ' ἡλικίαν καὶ μέγεθος σώματος καὶ ἔθος ὑπαλλαττομένης τῆς ποσότητος.

[*Ἀρχιγένους τὰ ἐφεξῆς τῇ πρώτῃ ῥήσει γραφέντα, ἐν οἷς καὶ Γαληνοῦ διορισμός.*] Περί μὲν οὖν τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλγούντων ἱκανὰ ταῦτα. καιρὸς δὲ μεταβαίνειν ἤδη πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγένους γεγραμμένας ῥήσεις ἐφεξῆς τῇ πρώτῃ. ποιήσομαι δὲ καθ' ἐκάστην αὐτῶν ὁμοίαν ἐξέτασιν ἢ κατὰ τὴν πρώτην ἐπραξα, συνάψας αὐτῇ διὰ τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν καὶ τὴν ὑστάτην. ἀλλὰ νῦν γε ἀπὸ τῆς δευτέρας ἄρξομαι. ἐμβρέγματα δὲ εἶναι μὲν ἀπὸ χεიმῶνος ἢ ἀπὸ περιψύξεως πάσχωσιν, ἔλαιον χλιαρὸν καὶ διάχρισμα ῥινῶν, δαφνιδίων ἐκπίεσμα ἢ δάφνινον ἔλαιον ἢ συριακὸν μύρον ἢ κίκινον ἢ στυράκινον ἢ γλεύκινον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον θερμαντικόν. ἵνα δ' ἀπὸ τοῦ τελευταίου τὴν ἀρχὴν ποιήσωμαι, λέγειν αὐτὸν ἡγοῦμαι τὴν τε καλουμένην αὐτοῦ ῥυτον ῥητίνην, [372] ἐν Λακεδαίμονι πλείστην γιγνομένην καὶ τὸ καπνέλαιον ἐν Κιλικίᾳ, τό τε ἀμαράκινον καὶ τὸ

midium ejus praebeatur. Datur et intra hos modos quantitate juxta aetatem, corporis magnitudinem consuetudinemque permutata.

[*Quae Archigenes consequenter ad primam dictionem scripsit, in quibus est etiam Galeni censura.*] De iis quidem igitur qui caput ex stomacho dolent haec suffecerint. Transeundem itaque jam ad ea quae Archigenes post primam dictionem deinceps scripsit. Faciam autem juxta singula ipsorum consimilem expensionem, qualem circa primam feci, connectendo ad ipsa propter rerum consequentiam etiam ultimam ipsius dictionem. Sed nunc a secunda initium faciam. Irrigationes autem si quidem a frigore aut hieme patientur, conveniunt oleum tepidum et illitio narium, succus e baccis lauri expressus, aut oleum laurinum aut unguentum Syriacum aut cicinum aut styracinum aut gleucinum aut tale aliquod aliud calefactorium. Ut igitur a postremo exordiar, opinor ipsum resinam, quae sua sponte emanat, dicere, quae plurima in Lacedaemone provenit, et capnelaeon Ciliciae, et amaracinum ac styracinum in

Ed. Chart. XIII. [372.]

Ed. Bas. II. (178.)

στυράκινον ἐν Κυζίκῳ, τό τε ἐν Πέργῃ σκευαζόμενον ἱρινον, ἀξιοῖ διαχρίειν τοῖς τοιούτοις μύροις τὰς ῥίνας, ὥς διὰ τῆς ὁσμῆς αὐτῶν θερμαινομένης τῆς κεφαλῆς. καὶ γὰρ καὶ φαίνεται σαφῶς τοῦτο γινόμενον, ὥς καὶ τοὺς ἰδιώτας αὐτοῖς χρῆσθαι, καὶ μάλιστα τοῖς εὐπορίστοις. εὐπόριστα δὲ ἐστὶν ἄλλοις ἄλλα τὰ παρ' ἐκάστοις πλεονάζοντα, καὶ παρ' ἡμῖν γε κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἀγροίοις τῷ καλούμενῳ κεδρίνῳ χρῆσθαι, καὶ ἀπορῶσι δὲ ποτε αὐτοῦ, πισσελαίῳ. καλοῦσι δὲ οὕτω τὸ συγκείμενον ἕξ ἐλαίου τε καὶ πίττης ὑγρᾶς. μὴ γινώσκουσιν δὲ καὶ τούτῳ καὶ τῷ κεδρίνῳ τὸ ἐλαιον οἱ μὲν πλεον, οἱ δὲ ἔλαττον, εἰς ὅσον ἂν ἐκλύσαι τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως αὐτῶν βουληθῶσιν. ἅπασιν δ' οἷς εἶπον εἰσῆθαι καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς χρῆσθαι καὶ μάλιστα, ὥς εἴρηται, κατὰ τὸ βρέγμα. διαχρίουσι δὲ καὶ τὸ μέτωπον αὐτοῖς καὶ τῶν ὠτῶν τοὺς πόρους, ἐνιοὶ δὲ καὶ τὰ τῶν ποδῶν ἵκνη καὶ τὴν ἑδρὰν. ὅταν δὲ ὁ Ἀρχιγένης εἶπῃ δαφνίδιον ἐκπίεσμα τὸ καλούμενον ἀπλῶς δάφνινον, ἡγητέον οὕτως ὀνομάζειν αὐτὸν, ὥς τό τε προσλαβὼν ἐλαίου δάφνινον ἐλαιον

Cyzico et quod in Perga apparatus irinum. His vero unguentis nares oblinere operae pretium ducit, quo per odorem ipsorum caput calefiat, quod ipsum inde evenire manifeste apparet adeo, ut et idiotae vulgo his utantur et maxime eis, quae facile parari possunt. Parabilia autem sunt aliis alia, quae videlicet apud singulos redundant. Et apud nos sane in Asia agrestibus et ruri degentibus hominibus cedrino appellato uti mos est, et si quando ejus inopia sit, pisselaeo, quo nomine id appellant quod ex oleo et liquida pice constat. Admisceant autem tum huic tum cedrino oleum aliqui plus, aliqui minus, in quantum virium ipsorum vehementiam exolvere velint. Utuntur autem omnibus quae dixi et circa caput et praesertim circa sinciput, veluti dixi. Illinunt et frontem ex eis et anrium meatus, quidam etiam vestigia pedum ac sedem. Caeterum quum Archigenes succum e baccis lauri expressum dicit, quod simpliciter laurinum dicitur, ipsum nominare putandum est, velut id quod oleum admixtum habet, laurinum oleum appellatur.

Ed. Chart. XIII. [372.]

Ed. Bas. II. (178.)

ὀνομάζεται. Συριακὸν δὲ μύρον ἡγοῦμαι λέγειν αὐτὸν τὸν Κομμαγεννὸν, ἐπειδὴ κομίζουσιν ἐκ Συρίας ἡμῖν αὐτό. Ἀρχιγένους. θέρους δὲ ἢ κανσωδῶς διατεινομένων δι' ὄξους καὶ ἐλαίου ἢ ὕδατος καὶ ῥοδίνου, ἐτι δὲ χυλοῦ πολυγόνου ἢ ἀνδράχνης ἢ στρέχνου, ἢ τινος τῶν ψυχόντων, σπόγγους τε ἐξ ὄξυκράτου τίθει τῇ κεφαλῇ. ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δόξει μὲν ἴσως τισὶν ἀμελέστερον ἀναγινώσκουσιν μίαν ἀπλὴν θεραπεύειν θιάθεσιν ὃ Ἀρχιγένης. ἔχει δὲ οὐχ οὕτως. ἐκ μὲν τοῦ φάναι κανσωδῶς τὴν θερμὴν ἐνδείκνυνται διάθεσιν, ἐκ δὲ τοῦ διατεινομένων τὴν ὑπὸ πνεύματος φυσώδους τοῦτο πάσχουσαν, ὥς μὴ μόνον ἡλλοιωθῆαι κατὰ τὴν δυσκρασίαν, ἀλλὰ πλεονεξίαν ὑπάρχειν αἰμώδους πνεύματος. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων διαθέσεων ἀμφοτέρων ἢ τῶν ψυχόντων βοηθημάτων δύναμις ἐστὶν ἐπιτήδειος, ἐμψύχουσα μὲν τὴν κατὰ θερμότητα δυσκρασίαν, ἀνακρουομένη δὲ καὶ ἀναστέλλουσα τὴν ἀναφορὰν τοῦ φυσώδους πνεύματος. ἄμεινον δ' ἂν εἴη κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀκριβέστερον ἐκζητῆσαι πότε

Syriacum vero unguentum enim dicere Comagenum existimo, quandoquidem id ipsum nobis ex Syria asportatur. *Archigenes*. Aestate vero aut ubi alias aestuose distenduntur per acetum et oleum aut aquam et rosaceum. Amplius vero et per polygoni succum aut portulacae aut solani aut aliquo alio ex refrigerantibus irrigato, spongiisque posca imbutas capiti imposito. In hoc sane sermone videbitur forte quibusdam negligentius legentibus, unum simplicem affectum Archigenes curare, verum non ita habet. Ex eo enim quod *aestuose* dicit, calidum affectum indicat, ex eo vero quod addit *distenduntur*, affectionem quae hoc modo a flatu ventoso affligitur ostendit, ut non solum secundum intemperiem mutata sit, sed etiam vaporosi flatus redundantia adsit. In principio itaque in ejusmodi utrisque affectibus, refrigerantium auxiliorum facultas apta est, quae intemperiem calidam refrigeret et flatulenti spiritus proventum repellat et retundat. Atque mea quidem opinione praestiterit diligentiores rei inquisitionem facere. Aliquando

Ed. Chart. XIII. [372.]

Ed. Basf. II. (178.)

μὲν ἐκ τοῦ σώματος ἀναφέρεται τὸ φυσῶδες πνεῦμα, καθά-
περ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ στομάχου κεφαλᾶλγικῶν ἐλέχθη, πότε
δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ γεννᾶται· καὶ γὰρ ἡ γαστήρ ἐκφυσᾷται ἐνίοτε
δυσλῦτως· ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν μετ' αὐτὴν ἐντέρων ποτὲ μὲν
ἢ νῆστις ἢ τὸ λεπτόν ἐντερον, ἔστι δ' ὅτε τὸ κῶλον. οὐδὲν
οὖν θαυμαστὸν οὐδὲ ἀδύνατόν ἐστι τὴν αὐτὴν διάθεσιν ἐν
τισι τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν μορίων γινομένην τὸ φυσῶδες
πνεῦμα γεννᾶν, οὗ τῆς γενέσεως ἐν τοῖς κατὰ τὴν γαστέρα
τόποις τὴν αἰτίαν εὖρομεν, ἐνδεῖαν θερμοσίας τοσαύτης ὡς
γεννᾶν ἐκ τῶν σιτίων τε καὶ ποτῶν ἀτμῶδές τε καὶ φυσῶ-
δες πνεῦμα. δι' ἀρρώστειαν δὲ τῆς περισταλτικῆς δυνάμεως
ἐκφυσᾷσθαι τε καὶ πληροῦσθαι τὴν ἐντὸς εὐρυχωρίαν τῶν
οὕτω παθόντων μορίων, ὥστε διατείνεσθαι μὲν διὰ τὴν
πλήρωσιν, ὀδυνᾷσθαι δὲ διὰ τὴν τάσιν. εὐρέθη γὰρ οὖν καὶ
τοῦθ' ἡμῖν, ἐν οἷς περὶ τῶν ἀλγημάτων τὰς κοινὰς καὶ γε-
νικὰς ἐσκοποῦμεν, ὡς ἐν τῷ διαλύεσθαι τὸ συνεχές τῶν
ὁμοιομερῶν σωμάτων ἢ ὀδύνη γίνετο. διαλύει δ' αὐτὴν τὰ
διαβιβρώσκοντα καὶ τὰ τέμνοντα καὶ τὰ διατείνοντα καὶ τὰ

etenim ex corpore flatulentus spiritus affertur, quemadmo-
dum in doloribus capitis ex stomacho relatum est, aliquando
vero in ipso capite generatur. Venter namque interdum
aegre solubili modo inflatur, interdum vero etiam post ipsum
fita intestina, quandoque quidem jejunum aut tenue inte-
stinum, quandoque etiam colum. Nihil igitur mirum est
neque impossibile eundem affectum in quibusdam juxta ca-
put partibus obortum flatulentum spiritum generare, cujus
generationis in locis circa ventrem causam invenimus, tanti
caloris inopiam, ut ex cibis ac potibus vaporosum et fla-
tulentum spiritum generet, propter infirmitatem vero com-
prehensivae facultatis interna ita affectarum partium capa-
citas infletur et expleatur, ut propter expletionem quidem
distendatur, propter tensionem vero dolore afficiatur. In-
ventum equidem et hoc nobis in commentariis est, in qui-
bus communes et generales dolorum causas considerabamus,
quod ob dissolutionem continuitatis similiarum partium do-
lor oboriatur. Dissolvunt autem ipsam erodentia, incidentia,

Ed. Chart. XIII. [372. 373.]

Ed. Bas. II. (178.)

σφοδρῶς θερμαίνοντα καὶ ψύχοντα. διὸ καὶ τῶν κατὰ
τὴν κεφαλὴν ἀλγημάτων εἴωθα πυρθάνεσθαι τῶν πασχόντων,
ὅποια τις ἐστὶν ἡ ποιότης αὐτῶν. [373] ἔνιοι μὲν γὰρ ὡς
διαβιβρωσκομένων τῶν σωμάτων αἰσθάνεσθαι φασι τῆς ὀδύ-
νης, ἔνιοι δὲ ὡς διατεινομένων ἢ βαρυνομένων ἢ θλωμένων
ἢ μόνης ἐπικρατούσης σφοδρᾶς θερμότητος ἢ ψύξεως. εἰ μὲν
γὰρ ὡς διαβιβρωσκομένων καὶ κεντουμένων, ἦτοι διὰ δριμύ-
τητα χυμῶν ἢ τοιούτου πνεύματος αἰτιατέον· εἰ δὲ διατεί-
νουντο χωρὶς τοῦ δάκνεσθαι, πλήρωσιν τῶν διατεινομένων
μορίων, ἦτοι διὰ πνεῦμα φυσῶδες ἢ χυμὸν ἐπιρρύνετα πο-
λὺν, ἐν ᾧ γένηι καὶ φλεγμονὴ καὶ τὸ ἐρυσίπελας ἐστίν· ἢ
μὲν φλεγμονὴ θερμὸν αἷμα πολὺ τοῦ φλεγμαίνοντος σώμα-
τος ἐν αὐτῷ περιέχοντος, τὸ δὲ ἐρυσίπελας χολώδη χυμὸν
εἰ δὲ ἐξ ἀμφοῖν πλεονεκτούντων πληρωθεῖ τι μόριον, ἦτοι
τὴν ἐρυσιπελατώδη φλεγμονὴν ἢ τὸ φλεγμονῶδες ἐρυσίπελας
γίνεσθαι. καὶ μὴ τις δοκίτω μακρὸν ἡμᾶς λόγον ἐφ' ἐν-
μορίῳ καθ' ἐν σύμπτωμα πάσχοντι ποιῆσθαι. κοινὸς γὰρ

distendunt et vehementer calefacientia ac refrigerantia.
Quapropter in doloribus circa caput aegros interrogare
consuevi, qualisnam eorum qualitas sit. Quidam enim velut
erodantur corpora doloris sensum perceptant, quidam vero
velut distendantur aut graventur aut tundantur aut solius
vehementer invalescentis caliditatis aut frigiditatis. Siqui-
dem enim velut erodantur aut pungantur senserint, vel
humorum vel ejusmodi flatus acrimonia causa putanda est,
si vero citra morbum distendantur, repletionem distensarum
partium vel per flatulentum spiritum vel per multi hu-
moris influxum causam putabimus, in quo genere et inflam-
matio et erysipelas existit, inflammatio quidem, ubi inflam-
mata corporis pars multum sanguinem in se continuerit,
erysipelas vero, ubi biliosum continuerit humorem, quod
si ex utrisque redundantibus pars aliqua expleatur, aut in-
flammati erysipelacea aut erysipelas inflammatum oborie-
tur. Et ne existimet quis longum nos sermonem de una
parte juxta unum symptoma affecta facere; communis enim

Ed. Chart. XIII. [373.]

Ed. Bas. II. (178. 179.)

ἀπάντων τῶν ὀδυνωμένων ὁ λόγος ἐστὶν καὶ διαρθρώσας τις αὐτὸν ἀκριβῶς, εὐπορώτερος εἰς τὴν τῶν ἰαμάτων εὕρεσιν ἐπὶ παντὸς μορίου πάσχοντος ἔσται. τὸ γὰρ τοι τῆς τέχνης στοχαστικὸν ἐν τῷ τῶν διαθέσεων διαγνωστικῷ μέλιστα ἔστιν. εὕρισκόμεναι γὰρ αὗται τὴν θεραπείαν οὐ στοχαστικῶς, ἀλλ' ἐπιστημονικῶς ἐνδείκνυνται μετὰ τοῦ καὶ γινώσκεισθαι τὸ δύσλυτον ἐνίσων διαθέσεων, ἐφ' ὧν εὐλογον χρῆσθαι τοῖς κατὰ τὴν ἐνδειξιν, εἰ καὶ μηδὲν ἀνύειν φαίνοιτο κατὰ τὰς ἀρχάς. καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ κατὰ τὸν ἀφορισμὸν εἰρημένον, ἐν ᾧ φησι, πάντα κατὰ λόγον ποιοῦντι, μὴ γινομένων δὲ τῶν κατὰ λόγον μὴ μεταβαίνειν ἐφ' ἕτερα, μένοντος τοῦ δόξαντος ἐξ ἀρχῆς. ἔσθ' ὅτε γὰρ οὕτω σφοδρῶς ἐν τοῖς στενοῖς πόροις σφηνού(179)ται τὸ ἀτμῶδες πνεῦμα, καὶ πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ ὁ γλίσχρος χυμὸς ἢ παχὺς, ὥς χρόνου δεῖσθαι πλείονος εἰς τὴν ἴασιν. λεπτῦναί τε γὰρ τὰ οὕτως ἐσφηνωμένα καὶ τοὺς πόρους εὐρύναι χρή, δι' ὧν ἐκκριθῇσεται μετὰ τοῦ προνοεῖσθαι μηκέτι ἐπιρῥεῖν ἕτερον, ἥτοι χυμὸν ἢ πνεῦμα

omnium dolore affectarum ratio est, et si quis diligenter in articulos digesserit, promptior ac expeditior ad auxiliorum inventionem in omni affecta parte fuerit. Quod enim artis conjecturale est, id maxime in affectuum cognitione consistit. Quae ubi inventae fuerint, curationem non conjecturaliter, sed scientificè indicant, cum hoc, quod et agnoscere datur, quam aegre aliqui affectus medelis cedant, in quibus rationabiliter juxta indicationem remediis utimur, etiam si nihil efficere in principio appareant. Atque hoc est, quod in aphorismo dictum est, in quo ait, *omnia secundum rationem facienti, si juxta rationem non succedat, ad alia transeundum non est manente eo, quod visum est a principio*. Aliquando enim adeo vehementer in angustis meatibus flatus vapidus infarcitur, atque eo adhuc magis lentus aut crassus humor, ut multo tempore opus sit ad curationem. Etenim quae sic infarcta sunt, attenuare oportet, meatusque dilatare per quos excernantur, habita simul providentia ne quid aliud, puta humor aut ejusmodi flatus

Ed. Chart. XIII. [373.]

Ed. Bas. II. (179.)

τοιούτων· καὶ πρὸς τούτοις τονῶσαι τὸ πεπονθὸς, ὥς μὴδὲ αὐτὸ τὴν τοῦ φνισάδου πνεύματος ἐργάσασθαι γένεσιν. οἱ μὲν οὖν πρῶτοι συνθέντες οἰκεῖα ταῖς τοιαύταις διαθέσει φάρμακα ποικίλης ἐδεήθησαν ὕλης εἰκότως· εἴ γε ἀποκρύνεσθαι τὴν ἐπιρρέουσαν οὐσίαν, εἴτε ἐν χυμοῖς εἴτε ἐν αἵμοις εἴη, τῶν ἀναγκαίων ἐστὶ πέττειν τε καὶ λεπτύνειν τὴν ἐσφηνωμένην, διαφορεῖν τε ταύτην αὐτὴν καὶ τούτων ἀπάντων οὐδενὸς ἦττον, ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον εὐτονίαν ἐργάσασθαι περὶ τὸ πεπονθὸς μόριον, ὥς μὴ παραδέχοιτο μὲν τὸ ἐπιρρεόν, ἀποκρίνοι δὲ τὸ λεπτυνθέν, πέττοι δὲ καὶ λεπτύνει τὸ ἐσφηνωμένον. ἀλλ' ἐν τῇ μίξει τῶν τοῦτο δυναμένων ἐργάσασθαι φαρμάκων ἄλλος ἄλλου στοχαστικώτερος γενόμενος ὁ μὲν ἦττον ὠφελοῦσαν, ὁ δὲ μᾶλλον εἰργάσατο τὴν σύνθεσιν. ὅθεν, ὥς ἴστε, πρὸς γὰρ ὑμᾶς ἐρῶ τοὺς ἐταίρους, οἷς μάλιστα γράφεται ταῦτα, δύο πάντως ὁρᾷτέ μοι παρεσκευασμένα φάρμακα τῶν τὴν αὐτὴν ἐπαγγελίαν ἐχόντων, ἔσθ' ὅτε καὶ τρία καὶ τέτταρα, καὶ τῆς τούτων μίξεως πολλάκις ἐργαζομένων τὸ δέον ἐπὶ τῶν θυσιῶν διαθέσεων.

amplius influat, et ad haec corroborandum est affectum membrum, ut neque ipsum flatulentum spiritum gignat. Qui igitur primi ad ejusmodi affectiones medicamenta composuerunt, merito varia materia opus habuerunt. Siquidem influentem substantiam, sive humor sive vapor fuerit, repellere necessarium existit, impactam vero concoquere et attenuare eandemque ipsam discutere, atque nihilominus, imo magis, circa affectam partem firmitatem inducere, ne videlicet quod influit suscipiat, attenuatum vero excernat, impactumque concoquat et attenuet. Verum in mixtione medicamentorum hac facultate praedictorum alius alio feliciore conjectura usus, alius minus, alius magis commodam fecit compositionem. Quapropter velut nostris, ad vos enim sodales loquar, quibus maxime haec scribuntur, duo omnino vidistis mihi praeparata medicamenta eundem effectum promittentia, quandoque etiam tria et quatuor et ex horum mixtura in aegre curabilibus affectibus a me saepe quod

Ed. Chart. XIII. [373. 374.]

Ed. Basf. H. (179.)

ἐπισκοποῦμαι γὰρ αὐτῶν ἐν τίνι μὲν πλεόν ἐστὶ τὸ θερ-
μαῖνον ἀπλοῦν φάρμακον, ἐν τίνι δὲ τὸ ψυχόν, ὥσπερ καὶ
τὸ ξηραῖνον ἢ ὑγραῖνον ἢ λεπτομερές ἢ παχυμερές, εἰθ' ὁρῶν
ὅπως ἐνήργησε τὸ προσενεχθὲν τῷ πάσχοντι τὴν δευτέραν
χρῆσιν ἥτοι δι' ἄλλου τινὸς ἢ δι' αὐτοῦ τούτου ποιοῦμαι,
πολλάκις μὲν ἐφ' ἑτερόν τι τῶν τὴν αὐτὴν ἐπαγγελίαν ἐχόν-
των ἀφικνούμενος, ἐνίοτε δὲ μὴνυς ἀμφοτέρω, καὶ αὐτῶν ἐρ-
γαζόμενός τι μέσον. εἴρηται δὲ ἐπὶ πλεόν οὐ καθόλου μόνον,
[374] ἀλλὰ καὶ κατὰ μέρος, ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς με-
θόδου γράμμασιν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. καὶ χρὴ γινώσκειν,
ὅπερ ἤδη καὶ πρόσθεν εἶπον, ἐκείνη ταύτην ἐπομένην. ὁμῶς
δὲ ἀναγκάζομαι καὶ νῦν ἀναμνηστικὴν αὐτῆς, ἐνεκα τοῦ
μᾶλλον ἡμᾶς ἀκολουθῆσαι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις. ἐπὶ
γούν τῆς προκειμένης διαθέσεως, ὁδυνώδους ἐπικρατούσης
θερμότητος, ἅμα φυσῶδει πνεύματι κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπο-
κρουστικῇ θεραπείᾳ χρηστέον, ἐκ τῆς τῶν ψυχόντων δυνά-
μειως γινομένη. συμμέτρως δὲ τούτου πραχθέντος ἐκ τῶν
παρηγορικῶν τε καὶ πεπτικῶν μὴνύναι χρὴ τοῖς ἀποκρου-

oportuit factum esse. Considero namque in quonam eorum
copia simplex medicamentum calefaciens superet aut fri-
gefaciens, velut etiam resiccans aut humectans aut tenuium
partium aut crassarum, deinde contemplans quid effecerit,
quod aegro jam fuit admotum, secundum usum aut per
aliud quoddam aut per hoc ipsum facio, saepe quidem ad
aliud quod idem promissit transeo, aliquando vero utraque
committo, ac medium quiddam ex eis conficio. Talia au-
tem omnia abunde a me non universim tantum, sed et
particulatim in medendi methodo relata sunt, nosseque
oportet, quod et jam ante dixi, hanc tractationem illam se-
qui, et cogor tamen etiam nunc rursus meminisse, quo ma-
gis ea quae istuc tradidi assequamini. In praedicto itaque
affectu, calore doloroso praedominante una cum flatu ven-
toso, in principio quidem repulsoria curatione utendum est,
quae ex refrigerantium facultate constat, quod ubi moderate
factum est, ex mitigatoriis ac concoctoriis medicamentis

Ed. Chart. XIII. [374.]

Ed. Bas. II. (179.)

στικοῖς, εἴτα καὶ τῶν διαφορητικῶν τι προσθετέον ἀφαι-
 ροῦντα κατὰ βραχὺ τῶν ἀποκρουστικῶν φαρμάκων, ἅχρῃς
 ἂν εἰς τὴν ἐναντίαν μίξιν ἀφίκηται τὸ φάρμακον ἦν ἐξ ἀρ-
 χῆς ἔσχε, τούτέστιν ἵνα πλεῖστον μὲν ἢ τὸ λεπτυντικόν τε
 καὶ διαφορητικόν, ἐλαττον δὲ τὸ πεττικόν τε καὶ παρηγόρι-
 κόν, ἐλάχιστον δὲ τὸ ἀποκρουστικόν. ἀνδράχνην μὲν οὖν
 ἐμάθετε ψυκτικῆς καὶ ὑδατώδους οὐσαν οὐσίας, ἥττον δὲ
 αὐτῆς τὸ πολύγονον. ἐπὶ δὲ τοῦ στέρχνου τοσοῦτον μεμί-
 χθαι παχυμεροῦς τε καὶ γειώδους, ὅσον καὶ τῆς στίψεως. τὸ
 δὲ ὅξος ἀποκρουστικὴν τε ἅμα καὶ λεπτυντικὴν, ἀλλὰ καὶ
 διαφορητικὴν ἔχει δύναμιν, ὡς ἂν ἐπικρατούμενον ἐν τῇ κρά-
 σει λεπτομερεῖ ψυχρότητι, καθάπερ ὁ ἀκριβῶς αἰθριος ἀῆρ
 βόρειος. ἐμάθετε δὲ καὶ τὴν τοῦ ῥοδίνου δύναμιν, ὡς ἔχει
 μὲν τι καὶ ἀποκρουστικόν, ἔχει δὲ καὶ πεττικόν καὶ παρη-
 γορικόν, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ διαφορητικόν. εἰκότως οὖν
 ὁ Ἀρχιγένης ἐν ἀρχῇ τῆς εἰρημένης διαθέσεως τοῖς τοιού-
 τοις χρῆται φαρμάκοις, αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ μόνον ὅξος
 οὐτ' ἄλλοθι προσφέρων οὔτε ἐνταῦθα διὰ τὸ σφοδρὸν τῆς

quippiam admiscere ad repulsoria oportet. Deinde etiam
 discussoria addenda, ita ut paulatim repulsoria medicamenta
 detrahamus, donec ad contrariam mixtionem perveniat me-
 dicamentum ei, quam a principio habuit, hoc est ut plu-
 rimum quidem discussorium sit et attenuatorium, minus vero
 concoctorium et mitigatorium, minimum autem, repulso-
 rium. Portulacam quidem igitur refrigerantis et aquosae
 substantiae esse didicistis, minus ea polygonum, in solano
 autem tantum admixtum esse crassae et terreae, quantum
 astrictionis. Acetum vero repulsoriam simul et attenuato-
 riam et discussoriam habet facultatem, tanquam quod tem-
 peramento tenui frigiditate praepolleat, quemadmodum ex-
 acte serenae aquilonaris aër. Didicistis etiam rosacei facul-
 tatem, quod videlicet et repulsorium quiddam habeat, ha-
 bet autem et concoctorium et mitigatorium et ad haec etiam
 discussorium. Merito igitur Archigenes in praedicto affectu
 ejusmodi medicamentis utitur, ipsum quidem per se solum
 acetum neque alibi exhibens neque hic ob facultatis ipsius

Ed. Chart. XIII. [374.]

Ed. Basf. II. (179.)

δυνάμει, μιννὺς δὲ ἦτοι ῥόδιον ἢ ὕδωρ αὐτῷ. μεταβῶμεν οὖν ἤδη πρὸς τὰς ἐφεξῆς τοῦ Ἀρχιγένους ῥήσεις. εἰάν δὲ ἐπιτείνοντο, τελεία τροφῆς ἀποχὴ ἀρμόδιος, εἴτα φλεβοτομία ὅπ' ἀγκῶνος κένωσις τε τῆς κοιλίας διὰ κλυστήρος εὐτόνου. περὶ τούτων τῶν βοηθημάτων εἴρηται μοι πρότερον, ἥνικα τὰς Ἀπολλωνίου ῥήσεις ἐσκοπούμην, ἀσιτίαν μὲν ἐπὶ τοῖς χολώδεσιν αἰτίοις ἀπαγορεύοντός μου, φλεβοτομίαν δὲ ἐπὶ παίδων καὶ γερόντων καὶ δυνάμει ἀσθενούς, ἐπαινοῦντος δὲ τὴν διὰ κλυστήρος κένωσιν, οὐ μόνον τῆς κενώσεως ἕνεκα τῶν περιεχομένων ἐν τοῖς ἐντέροις, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀντισπάσεως τῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναφερομένων. καὶ διὰ τοῦτο καλῶς ἐν οἷς ἔγραψε περὶ αὐτῆς ὁ Ἀρχιγένης, οὐχ ἀπλῶς εἶπεν κένωσις τε κοιλίας διὰ κλυστήρος, ἀλλὰ προσέθηκεν εὐτόνου. πολὺ γὰρ ἐν τῷ τοιούτῳ κλυστήρι τὸ τῆς ἀντισπάσεως ἐστὶ, πρὸς τῷ μὴ μόνον τὰ κατὰ τὴν γαστέρα καὶ τὸ μεσάραιον ἐκκενοῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ σιμὰ τοῦ ἥπατος. Ἀρχιγένους. ἐμβρέγματα δὲ πήγανον μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου λει-

vehementiam; admiscet autem ei vel rosaceum vel aquam. Transeamus autem jam ad sequentem Archigenis dictionem. Si vero augeſcat affectus, perfecta cibi abſtinentia congrua eſt. Deinde venae ſectio e cubito et alvi evacuatione per validum clyſterem. De hiſ auxiliis dictum a me prius eſt, quando Apollonii dicta conſiderabam. - Ubi ſane in bilioſis cauſis fami renunciavi, velut etiam venae ſectionem in pueris et ſenibus ac viribus debilitatis fieri prohibui, laudavi autem evacuationem per clyſterem, non ſolum propter evacuationem eorum, quae in inteſtinis continentur, ſed etiam ob revulſionem eorum quae ad caput feruntur. Atque ob id probe in hiſ quae ſcripſit Archigenes non ſimpliciter dixit Evacuatio alvi per clyſterem, ſed addidit validum; multum enim in huiusmodi clyſtere ſitum eſt, quantum ad revulſionem attinet ultra hoc, quod non ſolum ea, quae circa ventrem et meſaraeum ſunt, evacuat, ſed etiam quae circa hepatis ſima haerent. Archigenis. Irrigationes autem ruta cum aceto et oleo trita. Me-

Ed. Chart. XIII. [374. 375.]

Ed. Bas. II. (179.)

νόμενον. ἀναμνησθέντες ἥς ὑπέθετο διαθέσεως βοηθήματα γράφειν, οὕτω κρίνομεν ἕκαστον ὧν καταλέγειν ἤρξατο. τὴν μὲν οὖν διάθεσιν αὐτὸς οὕτως ἔγραψεν, θέρους δὲ ἢ καυσωδῶς διατεινομένων. ἐφεξῆς δὲ ψυκτικῆς δυνάμεως ὑπέταξε βοηθήματα καὶ μετὰ ταῦτα ἔφη. ἐὰν δὲ ἐπιτείνηται, τελεία τροφῆς ἀποχὴ καὶ φλεβοτομία καὶ κλυστήρ εὐτονος προσφερέσθω. καὶ τούτων ἐφεξῆς τὰ κατὰ τὴν προκειμένην ἐγράφη ῥῆσιν, ἐν ἣ μετ' ὅξους καὶ ἐλαίου λεανθέν. τὸ πῆγανον προσφέρειν ἐκέλευσεν, οὐ προσθεὶς πότερον χλωρὸν ἢ ξηρόν. ἔστι γὰρ οὐ μικρὰ διαφορὰ, παμπόλλω δριμνύτερον τε καὶ θερμότερον τοῦ ξηροῦ παρὰ τὸ χλωρὸν ὑπάρχοντος. ἐμοὶ μὲν δὴ δοκεῖ τὸ χλωρὸν συμβουλεύειν· οὐ γὰρ ἂν ἀθρόως ἀπὸ τῶν ψυχόντων ἐπὶ τὰναντία μετέβη. τὸ δ' ὅξος ὅτι πρὸς τῷ [375] ψύχειν καὶ ἀποκρούεσθαι διαφορητικὸν ἔχει τι πρόσθεν εἴρηται, παρηγορικῆς δὲ καὶ χαλαστικῆς δυνάμεως ὑπάρχον τὸ ἐλαιον εἰκότως ἔμιξεν αὐτοῖς. ἄλλο. δαφνίδων ἐκπίεσμα μετ' ὅξους καὶ πηγάνον. πολὺ τοῦτο τοῦ πρόσθεν ὑπάρχει δραστικώτερον. ἰσχυρῶς γὰρ θερμαίνονται τῷ τῶν

mores affectus ad quem auxilia scribere proposuit, sic judicamus unumquodque eorum, quae recensere coepit. Affectum itaque sic scripsit: aestate vero aut ubi alias aestuose distenduntur. Deinceps vero refrigerantis facultatis auxilia subjecit. Et postea inquit. *Si vero augefeat affectus, perfecta cibi abstinencia et venae sectio et clyster validus adhibeatur.* Et post haec propositam conscripsit dictionem, in qua cum aceto et oleo tritam rutam adhibere iussit, non apponens an viridem an aridam velit, est enim non parva differentia, quum arida multo acrior et calidior quam viridis existat. Mihi sane viridem consulere videtur; neque enim acervatim subitove a refrigerantibus ad contraria transgressus est. Acetum vero ad hoc quod refrigerat et repellit discussorium quid habere antea dictum est. Mitigatoriae autem et laxatoriae facultatis existens oleum merito ipsis admiscuit. *Alia.* Succus e lauri baccis expressus cum aceto et ruta. Haec priore longe efficacior existit, ad succum namque e lauri baccis expressum fortiter calefacien-

Ed. Chart. XIII. [375.]

Ed. Bas. II. (179.)

δαφνίδων ἐκπίεσται τὸ πήγανον ἔμιξε μετ' ὄξους, ἐλαίου χω-
ρίς. ἄλλο. χύλισμα τῶν τῆς ἱρεως ῥιζῶν μετ' ὄξους. τοῦτο
βοήθημα θερμαντικὸν οὐδὲν ἔχει. βέλτιον οὖν ἦν ἐν τῇ
πρὸς τὰ γενναίό-ερα βοηθήματα μεταβάσει πρῶτον αὐτὸ
τετάχθαι, εἴτ' ἱτέας φύλλα λεῖα μεθ' ὕδατος. τοῦτο τοῦ
προγεγραμμένου τοῦ διὰ τῆς ἱρεως ἀσθενέστερόν ἐστι καὶ
τοῖς ἀπάντων πρῶτοις γεγραμένοις ὁμοιον, ὥστε οὐκ ἐν
καιρῷ νῦν εἴρηται. ἔρπυλλος τετριμμένος μετ' ὄξους καὶ
ἐλαίου. περὶ μὲν ἐλαίου καὶ ὄξους ἔμπροσθεν εἴρηται· προσ-
έθηκε δ' αὐτοῖς νῦν ἔρπυλλον, δριμύειας ποιότητος φάρμα-
κον, διὰ τοῦτο καὶ θερμαινούσης δυνάμεως. ἀμελῶς δὲ κἀν-
ταῦθα παρέλιπε μὴ δηλώσας πότερον χλωρὸν ἢ ξηρὸν αὐ-
τὸν εἶναι βούλεται. βέλτιον δ' ἴσως τὸν χλωρὸν ἀκούειν.
ἄλλο. πολύγονον μετὰ πηγάνου διειμένον ἐλαίῳ καὶ ὄξει.
τῷ τοῦ πολυγόνου χυλῷ κατὰ τὸν πρῶτον λόγον ὥς ψύ-
χοντι κέχρηται. καὶ γὰρ καὶ ἔστιν ὄντως τοιοῦτος, ὥστε καὶ
ἐπὶ τῶν χρονιζόντων ἀλγημάτων, κατὰ τὴν πρώτην μετά-
βασιν, εὐλόγως ἂν τις αὐτῷ χρήσεται μίξας τὸ πήγανον.
ἐπινοεῖν δ' ἡμᾶς χρὴ καθ' ἐκάστην τῶν ἐναντίων ταῖς δυ-

tem rutam admiscuit cum aceto, relicto oleo. *Alia.* Succus
radicum iridis cum aceto. Hoc remedium nihil calefactorium
habet, melius itaque fuerat ipsum primum in transitu ad
praeclariora auxilia positum esse. *Alia.* Salicis folia trita
cum aqua. Hoc praescripto ex iride imbecillius est, atque
iis quae omnium primum scripta sunt simile, ut intempe-
stive nunc ab eo sit relatum. *Alia.* Serpyllum cum aceto
et oleo tritum. De aceto et oleo prius dictum est, adjecit
autem nunc eis serpyllum acris qualitatis medicamentum et
ob id etiam calefactoriae facultatis. Negligenter vero etiam
hic reliquit, an viride aut aridam velit; praestiterit autem
fortassis viride intelligere. *Alia.* Polygonum cum ruta, oleo
et aceto dilutum. Polygoni succo primo sermone ut refri-
gerante usus est, nam et re vera talis existit. Quare etiam
ad inveteratos dolores juxta primum transitum rationabi-
liter quis eo utetur ruta admixta. Animadversione autem
dignum est in singulis contrariae facultatis medicamentorum

Ed. Chart. XIII. [375.]

Ed. Bas. II. (180.)

(180)νάμεσι φαρμάκων μίξιν, ἐν ἀρχῇ μὲν ὀλίγον μιγνύναι τοῦ γενναίου, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην χρῆσιν αὐξάνειν αὐτοῦ τὸν ὄγκον. ἄλλο. ἀμύγδαλα πικρὰ λεπιζόμενα, λεῖτα μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου. ἐμβρεχόμενα εἰς κηρωτῆς πάχος δι' ὀθονίου μετώπῳ ἐπιτιθέμενα. καὶ τοῦτο τῆς πρώτης μεταβάσεως ἐστὶν οἰκτιόν. ἐμάθομεν γὰρ διαφορητικὴν ἀδήκτως δύναμιν ἔχειν τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα. ἄλλο. πῆγανον ἄγριον μετ' ἐλαίας καὶ ὄξους ὁμοίως· ἀτάκτως καὶ πάλιν τοῦτο παρενέθηνεν, ἰσχυρὸν πάνυ φάρμακον, ἐπὶ τῶν ἱκανῶς χρονίζόντων ἀλγημάτων εἰκότως παραληφθησόμενον. ἄλλο. λεύκης καρπὸς μετ' ὄξους τριβόμενος. διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως καὶ ὁ τῆς λεύκης καρπός. ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων οὐ μετ' ὄξους, ἀλλὰ μετ' ὀξυκράτου γέγραπται. ἄλλο. ὠκίμου σπέρμα σὺν ὕδατι. τὸ μὲν τοῦ ὠκίμου σπέρμα θερμομαντικῆς τε καὶ λεπτυντικῆς ἐστὶ δυνάμεως, οὐ μὴν ἰσχυρῶς γε, δι' ὕδατος δὲ μόνου, χρονίζούσης τῆς διαθέσεως, οὐκ ἂν τις εὐλόγως αὐτῷ χρῶτο, βέλτιον γὰρ ἦν ἐλαιόν τε καὶ ὄξος ὥς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἶπε, μιγνύναι καὶ τούτῳ. ἄλλο. ποιεῖ καὶ βάλ-

mixtionibus, ut in principio parum ex praestantiore admisceamus, juxta secundum vero et tertium usum copiam augeamus. *Alia.* Amygdalae amarae delibratae tritae cum aceto et oleo irrigationis modo adhibitae, aut cerati crassitudine in linteolo fronti impositae. Et hoc ad primum transitum pertinet, didicimus enim discussoriam citra mordacitatem facultatem amygdalas amaras habere. *Alia.* Ruta silvestris cum oleo et aceto eodem modo. Inordinate rursus hoc valde forte medicamentum interposuit, in doloribus multum inveteratis merito adhibendum. *Alia.* Populi albae fructus cum aceto tritus. Discussoriae facultatis est albae populi fructus. In quibusdam autem exemplaribus non cum aceto, sed cum posca scriptum reperitur. *Alia.* Ocimi semen cum aqua. Ocimi semen calefactoriae et attenuatoriae est facultatis, non tamen vehementer, cum aqua autem sola in inveterato affectu minime rationabiliter quis eo utatur, melius enim erat oleum et acetum, velut in aliis dixit, etiam huic admiscere. *Alia.* Facit et balsamum, pencedanum,

Ed. Chart. XIII. [375. 376.]

Ed. Bas. II. (180.)

σαμον, πευκέδανον, καστίριον καὶ ὁμοῦ καὶ ἰδία ἕκαστον
 σὺν ἐλαίῳ καὶ ὄξει. τοῦτο πάλιν τὸ φάρμακον ἰσχυρόν ἐστι,
 καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὸ μόνον τὸ πευκέδανον προσφέρηται,
 χωρὶς τοῦ μυχθῆναι τῷ καστορίῳ. βάλσαμον δὲ τί καλεῖ
 νῦν οὐκ ἔχω φάναι, πότερον τοῦ φυτοῦ τὸν καρπὸν ἢ τὸν
 ὀπὸν, ὃν ὀποβάλαμον ὀνομάζουσιν, ἢ τοῖς κλώνας αὐτοῦ,
 τοὺς καλουμένους ξυλοβάλαμον. ἄμεινον δέ μοι δοκεῖ τὸ
 ὀποβάλαμον ἀκούειν, λεπτομεροῦς τε καὶ διαφορητικῆς οὐ-
 σίας ὑπάρχον, οὐ μὴν ἐπιφανῶς γε θερμῆς. ἄλλο. φύλλα
 δάφνης καὶ λεύκης καὶ ἄγνου μετ' ἐλαίου καὶ ὄξους. μικτόν
 καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἐκ διαφερόντων ταῖς δυνάμεσι τῶν
 ἀπλῶν συνέθηκε, τὰ μὲν φύλλα τῆς δάφνης θερμότατα, τὰ
 δὲ τῆς ἄγνου μετρίως ψυχόντα. μέσα δὲ ἀμφοῖν ἐστὶ τὰ τῆς
 λεύκης. ἄλλο. πάνακα μετὰ ἐλαίου ἄλειψε. οὐδὲν ἐνταῦθα
 τῶν ψυχόντων μέμικται καὶ διὰ τοῦτο ταῖς πάνν κεχρῶνι-
 σμέναις διαθέσει καὶ μηδὲν ἐτι θερμότητος ἐχούσαις χρησι-
 μὸν ὑπάρχει. διὸ καὶ μέμφαίτο ἂν τις αὐτῷ χωρὶς διορι-
 σμῶν τὰ βοηθήματα γράψαντι. [376]. πάνακα δὲ ἡγοῦμαι

castorium, simul et sigillatim unumquodque cum oleo et aceto.
 Hoc medicamentum rursus vehemens est, maxime quum
 ipsum pencedanum solum adhibeatur citra castorii admix-
 tionem. Quid vero balsamum nunc vocet, non habeo dicere,
 num videlicet plantae fructum aut succum, quem opobalsa-
 mum vocant, aut ramulos ipsius xylobalsamum appellatos.
 Melius tamen mihi videtur opobalsamum accipere, quod
 tenuinum partium et discussoriae substantiae existit, non ta-
 men manifeste calentis. *Alia.* Lauri folia et populi albae
 et viticis cum oleo et aceto. Et hoc medicamentum ex sim-
 plicibus facultatibus differentibus composuit, lauri enim folia
 calidissima, viticis vero moderate refrigerantia sunt, in me-
 dio utrorumque populi folia existunt. *Alia.* Panacem cum
 oleo illinito. Nihil hic refrigerantium admixtum est, et ob
 id valde inveteratis affectibus et nihil amplius caliditatis
 habentibus utile existit. Quapropter merito quis ipsum re-
 prehenderit, citra distinctionem medicamenta conferentem.

Ed. Chart. XIII. [376.]

Ed. Bas. II. (180.)

νῦν λέγειν αὐτὸν ἀμελῶς ἀντὶ τοῦ φάναι πάνακος ῥίζαν. οὐ γὰρ δὴ τὸν ὀποπάνακα νομιστέον ὑπὲρ αὐτοῦ λελέχθαι πάνακα. διαφέρει δὲ τῆς ῥίζης οὗτος οὐ μικράν τινα θερμότητος ὑπεροχὴν. ἄλλο. ἄγνον ἢ ἡδύοσμον, ἀμύγδαλα πικρά, ἴριν, ἴσα μίξας σὺν ὄξει καὶ ῥοδίῳ ἔμβρεχε. τῶν μὲν ἄλλων ἢ δυνάμεις εἴρηται πρόσθεν. ἡδύοσμον δὲ νῦν πρῶτον ἐμνημόνευσε θερμαντικῆς δυνάμεως φαρμάκον. ἄλλο. συκαμίνου χυλῷ προσμίξας ὄξος κατάβρεχε. προφανῶς τοῦτο τοῦ γένους ἐστὶ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ γεγραμμένων ἀρχομένης τῆς διαθέσεως ἐμψυκτικῶν ἱαμάτων, οὐκ ὀρθῶς νῦν ἀναμειγμένον τοῖς πρὸς τὰς ἀνδρομένας διαθέσεις ἀρμόττουσι φαρμάκοις. χρονίζόντων δὲ ψιλώσας καταχρίσασθαι μὲν τοῖς εἰρημένοις ἔμβρέγμασι τε παχύτερα ποιῶν αὐτὰ χρῶ. ἄλλο. ῥητίνην μετὰ μέλιτος κατάχρει κροτιάφους καὶ μέτωπον. ἢ μινόχοδα μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου. τρίτος οὗτος αὐτῷ καιρὸς καὶ χρόνος ἐστὶν ἐπὶ τῶν τῆς κεφαλῆς βοηθημάτων. ὁ μὲν γὰρ πρῶτος ἦν ἀρχομένου τοῦ πάθους, ὁ δὲ δεύτερος, ὡς αὐτὸς ἔγραψεν,

Panacem vero negligenter nunc ipsum dicere puto panacis radicem; neque enim opopanaca putandum est ab ipso panacem dictum esse, differt autem a radice hic non parvo caliditatis excessu. *Alia.* Viticem aut mentham, amygdalas amaras, iridem, aequali mensura cum aceto et rosaceo mixta adhibeto. Aliorum vires supra relatae sunt, menthae autem nunc primum mentionem fecit, medicamenti calefactoriae facultatis. *Alia.* Aut mororum succo cum aceto admixto rigato. Hoc medicamentum evidenter apparet refrigerantium medicamentorum generis ab ipso conscriptorum esse, quae incipiente affectu conveniunt, minimeque recte nunc ad medicamenta auctis affectibus commoda admiscetur. *Alia.* Inveterato autem affectu pilis denudato illitionibusque et rigationibus praedictis, crassius tamen apparatis utitor. *Alia.* Resinam cum melle temporibus et fronti illine. Aut muscerdas cum aceto et rosaceo. Tertium hoc tempus est et opportunitas in capitis remediis adhibendis. Primum namque erat incipiente affectu, secundum vero, ut ipse scri-

Ed. Chart. XIII. [376.]

Ed. Bas. II. (180.)

ἐπιτεινομένων. τρίτος δὲ οὗτος, ἐν ᾧ φησιν χρονιζόντων ὅστις δαίται σφοδρότερων βοηθημάτων, ὧν ἓνια τοῖς πρόσθεν ἀνέμιξεν οὐκ ὀρθῶς.

[Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γραφέντα ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς πρὸς τὰς προσφάτους κεφαλαλγίας.] Ἐμβροχὴ ἢ ἐκρήσατο Νικομήδης. Πηγάνου φύλλα < β'. ἡδυόσμου < β'. πευκεδάνου < β'. ἱριῶς < β'. ὠκίμου σπέρματος < ἡ'. μήκωνος μελαίνης σπέρματος < δ'. ὀξυκράτου ξ' α'. ἔψε εἰς τὸ ἡμισυ, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἀνάκοπτε ῥοδίνῳ καὶ συνεχῶς ἔμβροχε τὴν κεφαλὴν.

[Ἄλλο ᾧ ἐκρήσατο Χαρίκλῆς.] Ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων < β'. λόγου ἄνθου < β'. πευκεδάνου ῥίζης < β'. ἡδυόσμου χλωροῦ ἢ ξηροῦ < β'. πηγάνου ἀκρεμόνων < β'. δαφνίδων κεκαθαρμένων < β'. σπονδύλου < β'. ἐρπύλλου < β'. καστορίου < β'. ῥόδων χλωρῶν ἢ ξηρῶν < δ'. ὅξει διαλύσας ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθεῖσθαι διὰ ῥοδίνου, ἔπειτα εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσας, καὶ ξυρῆσας τὰς τρίχας, ἐπιτίθει καθ' ὅλης τῆς κεφαλῆς, καὶ ταινιδίῳ καταδή-

psit, augescente. Tertium autem hic, quum ait inveterato quod ipsum vehementioribus auxiliis opus habet, quorum aliqua non recte prioribus admiserit.

[Quae Aselepiades ad capitis dolorem in primo externorum scripsit.] Ad recentes capitis dolores irrigatio, qua usus est Nicomedes. Foliorum rutae drachmas duas, menthae drachmas duas, peucedani drachmas quatuor, iridis drachmas duas, seminis ocimi drachmas octo, seminis papaveris nigri drachmas quatuor, poscae heminas duas. Ad dimidium coquito, et expressum succum cum rosaceo conquassato, et caput assidue ex eo irrigato.

[Aliud, quo usus est Charicles.] Amygdalarum amararum depuratarum drachmas duas, seminis viticis drachmas duas, peucedani radices drachmas duas, menthae viridis sive aridae drachmas duas, ramulorum rutae drachmas duas, baccarum lauri depuratarum drachmas duas, serpylli drachmas duas, sphondylii drachmas duas, castorii drachmas duas, rosarum viridium aut siccarum drachmas quatuor,

Ed. Chart. XIII. [376.] Ed. Bas. II. (180.)
 σας φύλαττε μέχρι τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, καὶ πάλιν λύσας,
 καὶ ἀνανεώσας ἐπιτίθει.

[Τροχίσκος πρὸς κεφαλαλγίαν Ἀντωνίου ριζοτόμου.]
 Ὅπου πενκεδάνου < ις'. ὅπου μήκωνος < α'. ἀνίσου
 < δ'. ὑοσκνάμου σπέρματος < δ'. κρόκου, σμύρνης ἀνὰ
 δραχμὰς δ'. σκαμμωνίας < δ'. πάντα λεάνας μετ' ὄξους,
 ἀνάπλασσε τροχίσκους καὶ ξήρανον ἐν σκιᾷ, ἐν δὲ τῇ χρή-
 σει ἀνιείς μετ' ὄξους, ἐπίχριε τὸ μέτωπον, ἀπὸ κροτάφου
 ἀρξάμενος, καὶ ἐπὶ τὸν ἕτερον κροτάφον καταλήγων. ἐπὶ δὲ
 τῶν πυρεσσόντων ὕδατι χρώμενος κατάχριε.

[Ὡς δὲ Ἀλέξανδρος ἔχει οὕτως.] Πενκεδάνου ρίζης
 < δ'. ἢ τοῦ ὅπου < β'. κρόκου < α'. σμύρνης < α'.
 ὀπίου < α'. ὅξει ἀναλαμβάνει καὶ ποιεῖ τροχίσκους. ἐν δὲ
 τῇ χρήσει ὅξει διαλύων κατάχριε τοὺς ἐν αἰσθήσει τόπους,
 τοῦτο παραχρῆμα λύει τοὺς πόνους.

[Ἄλλο Ἀντιγόνου ἐν στρατοπέδῳ ἐπισήμως ἰατροῦσαν-
 τος.] Δαφνίδων ξηρῶν, λείων, κεκαθαυμένων < δ'. σκαμμο-

aceti heminas duas, rosacei quod fatis est apparato ac
 utere, ut dictum est.

[*Pastillus ad capitis dolorem, quo usus est Antonius
 herbarius.*] Succi peucedani drachmas sex, succi papaveris
 drachmas quatuor, croci drachmas quatuor, myrrhae drach-
 mas quatuor, scammoniae drachmas quatuor, omnia trita
 cum aceto in pastillos redigito, eosque in umbra reficcato.
 Usus autem tempore aceto dilutos fronti illinito, a tem-
 pore altero initio sumto et usque ad alterum tempus pro-
 grediendo. In febricitantibus ex aqua illinito.

[*Quo Alexander usus est, sic habet.*] Peucedani ra-
 dicis aut succi drachmam unam, croci drachmam unam,
 myrrhae drachmam unam, opii drachmam unam, aceto ex-
 cipe ac redige in pastillos: usu vero exigente aceto disso-
 lutos locis sensum doloris perceptantibus illinito.

[*Aliud Antigoni, qui in castris exercitus insignis
 medicus fuit.*] Baccarum lauri ficcarum, purgatarum, tri-
 tarum, drachmas quatuor, scammoniae drachmas quatuor,

Ed. Chart. XIII. [376.]

Ed. Bas. II. (180. 181.)

νίας < δ'. σελίνου σπέρματος < ή'. όπου μήκωνος < δ'.
 πρόκου < ή'. σμύρνης < δ'. ὀμφάκου < δ'. ἐρπύλλου
 < ή'. ὅξους τὸ αὐταρκές σκεύαζε καθὰ προεῖρηται.

[Χρονίως κεφαλαλούντων ἐπιθήματα ὡς ἐχρήσατο
 Χαρίκλῆς.] Ἰρίνου μύρον πνέσματα, πευκεδάνου, καστορίου,
 ἀνὰ μέρος α'. δαφνιδίων μέρη δύο, ἄγνου σπέρματος μέρη
 δύο, ῥόδων ξηρῶν μέρη δύο, ὅξει διαλύσας, ἀναλάμβανε κη-
 ρωτῇ σκευασθείη διὰ ῥοδίνου, ἔπειτα εἰς ὀθόνιον ἐμπλά-
 σας ἐπιτίθει καθ' ὅλης τῆς κεφαλῆς, προξυρῆσας τὰς τρί-
 χας καὶ ταινιδίῳ καταδήσας φύλαττε μέχρι τῆς ἐπιούσης,
 καὶ πάλιν ἐπιτίθει.

(181) [Περὶ τῶν ἐπὶ χολώδει χυμῷ κεφαλαλούντων.]
 Τὰ μὲν σημεῖα παραπλήσια τοῖς ἐπ' ἐγκαύσει, προσέρχεται
 δὲ αὐτοῖς δῆξις τε πλείων καὶ ὠχρότης προσώπου, καὶ ποτε
 καὶ τοῦ στόματος ἐκπίκρωσις. ἡλικίαις δὲ μᾶλλον ἀκμαστι-
 καῖς καὶ κράσσει θερμότεραις καὶ βίῳ φροντιστικῷ καὶ τοῖς
 χολὴν συνάγουσι ξανθῇν, τοῦτο τὸ πάθος εἶωθε συμβαί-

succi papaveris drachmas quatuor, feminis apii drachmas
 octo, croci drachmas octo, myrrhae drachmas quatuor,
 omphacii drachmas quatuor, serpylli drachmas octo, aceti
 quod satis est, praepara et utere, ut dictum est.

[*Ad inveteratum capitis dolorem epithema, quo Cha-
 ricles usus est.*] Retrimentorum, quae ab expresso irino
 unguento supersunt, peucedani, castorii, singulorum partem
 unam, baccarum lauri partes II. feminis viticis partes II.
 rosarum siccarum partes II. ramulorum rutae partes IV.
 aceto dissoluta cerato ex rosaceo apparato excipito, deinde
 linteolo impacta praerasis capillis per omne caput impo-
 nito, et fasciola obligato atque usque in sequentem diem
 obligata custodito, rursusque imponito.

[*De iis qui ob biliosum humorem caput dolent.*] Signa
 in his similia sunt eis, quae ex ardore oboriuntur, accedit
 his major morsus et faciei pallor et aliquando oris amaror.
 Aetati autem vigoris et temperamentis calidioribus et vitae
 sollicitae et iis qui flavam bilem congregant haec affectio

Ed. Chart. XIII. [376.]

Ed. Bas. II. (181.)

νειν. λουτροῖς τε οὖν εὐκράτοις ἐπὶ τούτων καὶ ἀλείμμασι καὶ ὕδαρϊ πόματι χρηστέον καὶ ἡ σύμπασα δίαιτα ὑγροτέρα τε καὶ εὐχυμος παραλαμβάνεσθω. κενωτέον δὲ τὸν χολώδη χυμὸν ἄψινθίου ἀποβρέγματι ἢ διὰ τῆς ἀλόης καὶ αὐτῆς τῆς πικρᾶς ἀντιδότου καθ' ἑαυτὴν ἢ καὶ σὺν ὀλίγῃ σκαμμωνίᾳ, ἢ διὰ τῶν τῆς ἀλόης καταποτίων. ἐπιχριστέον δὲ τὸ μέτωπον ἢ τῷ κροκώδει τροχίσκῳ ἢ τῷ τριγώνῳ ἢ τινι τῶν παραπλησίων.

[Περὶ τῆς κατὰ τὴν συμπάθειαν κεφαλαλγίας.] Εἰ μὲν ὅλῳ τῷ σώματι συμπάσχει ἡ κεφαλὴ, τούτου προνοητέον πρὸς τε τὴν δυσκρασίαν καὶ πρὸς τὴν κρατοῦσαν ὕλην ἐπισταμένως. καὶ εἰ μὲν εἴη πλήθος καὶ μάλιστα κατὰ τὰς φλέβας, φλεβοτομήσομεν· εἰ δὲ μᾶλλον ποιότης, καθαρκτικῶ χρησόμεθα φαρμάκῳ. εἰ δὲ μορίῳ συμπάσχει, οἷον ἥπατι ἢ γαστρὶ ἢ στομάχῳ, τούτοις βοηθητέον, θερμῆς μὲν ἐν αὐτοῖς ὑποκειμένης δυσκρασίας, ἄρτον ἐξ ὕδαρὸς οἶνον παρασχόντας καὶ τὰ διὰ χόνδρου ροφήματα καὶ τὰς ἐξωθεν μετρίως ἐμψυχούσας τε καὶ τονούσας ἐπιβροχὰς, ὥς ἔμπροσθεν

praecipue contingere solet. Itaque balnea temperata et unctiones et potus dilutus eis exhibenda sunt, omnisque victus ratio liquidior et boni succi constituenda. Evacuandus item biliosus humor per absinthii cremorem aut per aloën et per ipsam picram antidotum per se datam aut modica addita scammonia, vel per catapotia ex aloë confecta. Illinenda frons pastillo croceo aut trigono appellato aut aliquo alio his consimili.

[De dolore capitis per consensum.] Siquidem universo corpori caput per consensum coaescitur, illi cum adversus intemperiem tum adversus exuperantem materiam instandum. Et si quidem humorum multitudo et maxime in venis fuerit, venam secabimus. Si vero qualitas magis invaluerit, purgante medicamento utemur. Si vero uni alicui parti condoleat, velut hepati aut ventri aut stomacho, his ipsis auxiliabimur: calida quidem in ipsis existente intemperie, panem ex vino diluto exhibendo et sorbitiones ex alica, et foris irrigationes moderate refrigerantes et robur adden-

Ed. Chart. XIII. [376. 377.]

Ed. Basf. II. (181.)

εἴρηται. εἰ δὲ διὰ γλίσχρους τε καὶ παχεῖς χυμοὺς ἐν τῷ στομάχῳ περιεχομένους κεφαλαλγοῖεν, καὶ τούτους ἐκμοχλεύσομεν, ὀξύμελι πίνειν παρέχοντες τό τε ἅπλουν καὶ τὸ Ἰουλιανείου καὶ τοῖς δι' ὕσώπου τε καὶ ὀριγάνου. καὶ τοῖς τούτων ἔτι θερμότεροις τε καὶ τμητικωτέροις καὶ τῷ ἀπὸ ῥαφανίδων ἐμέτῳ χρηστέον, ἐπιβροχαῖς τε θερμότεραις καὶ καταπλάσμασι.

[Περὶ τῆς ἐν πυρετοῖς κεφαλαλγίας.] Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν πυρετοῖς συννεισβαλλουσῶν ἐξ ἀρχῆς κεφαλαλγιῶν, φλεβοτομεῖν τῇ πρώτῃ ἢ τῇ δευτέρᾳ ἀνέσει, εἰ μὴ τι κωλύει, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν εὐεκτῶν καὶ πολυαίμων. [377] προσέχειν δὲ μὴ διὰ τὰς ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἀναθυμιάσεις γινομένας ἢ δι' ἐποχὴν κοιλίας συμβαίνει τὰ τῆς κεφαλαλγίας. εἰ δὲ ὕστερον μετὰ τὴν ἐβδόμην εἰσβάλλοι, προκινώσαντες τὴν κοιλίαν διὰ κλυστῆρος ἀξιολόγως, σικνωστέον ἀπὸ ἰνίου ἢ αὐχένος καὶ παρηγορητέον τὴν κεφαλὴν ταῖς δι' ἐλαίου ἐμβροχαῖς, ῥοδίνῳ μὲν ἐπὶ τῶν θερμότερων καὶ ὥρα θειρινῇ καὶ μετὰ βραχέος

tes, velut antea dictum est. Si vero propter viscosos et crassos in stomacho contentos humores caput doleant, etiam hos exturbabimus, acetum mulsum in potu praebendo, oxymeli dicunt tum simplex tum Julianium appellatum. Ex hyssopo etiam ac origano potionibus et quae his adhuc fortiores sunt, magisque incidendi vi praeditae, utemur et vomitu a raphanis irrigationibusque ac cataplasmatibus calidioribus.

[De capitis in febribus dolore.] In doloribus capitis, qui in principio cum febribus irruunt, vena secanda est post primam aut secundam remissionem, nisi quid impediatur, et praesertim in corporibus boni habitus et multo sanguine redundantibus. Animadvertendum autem num ob vapores a ventre sublato aut ob alvi suppressionem capitis dolor contingat. Quod si serius post septimum tandem irrumpat diem, alvo per clysterem, qui aliquid operae pretii faciat, prae-evacuata cucurbitae ad occiput, sive cervicem affigantur caputque irrigationibus ex oleo mitigetur, rosaceo quidem in calidioribus ac hora aestiva et cum exiguo aceto, chamaeme-

Ed. Chart. XIII. [377.]

Ed. Bas. II. (181.)

ὄξους, χαμαιμηλίνῳ δὲ ἐπὶ τῶν ψυχροτέρων ἔξιων καὶ ἐν χειμῶνι πέμπτον μέρος ὄξους προσεὶληφότι. ἐπιχρίειν δὲ τὸ μέτωπον κύφει μὲν ἐπὶ τῶν ψυχροτέρων, κροκομάγματι δὲ ἐπὶ τῶν θερμοτέρων. ἐπὶ μεγέθει δὲ πυρετοῦ γενομένης κεφαλαλγίας ἰάματα προέγραπται ἐν τῷ περὶ πυρετῶν λόγῳ. δεῖ δὲ παραφυλάττεσθαι ταῦτα, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν κατὰ συμπάθειαν τοῦ στομάχου κεφαλαλγούντων, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντων τῶν περὶ κεφαλὴν γενομένων παθῶν. ἔστι δὲ ταῦτα ἄγνου σπέρμα, ἀψινθίου χυλὸς, γάλα πινόμενον, βάλανοι δρυῖνοι ἐσθιόμενα, ἐλαῖαι μέλαιναι μεμαίκυλα, ὄροβοι. οὔτοι δὲ καὶ τὰ ἄρθρα παραλύνουσιν, ἐπιπλέον δὲ ἄπτεται σμύρνα, λίβανος, κισσοῦ κόρυμβοι, καὶ τάραιττουσι τὴν διάνοιαν σχοίνου καρπὸς, κρόκος, πευκέδανον, κυκλάμινος ξηρὰ σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. στύραξ ὀλίγος μὲν ποθεῖς λύνει σκυνθρωπότητα, πολὺς δὲ κατασκευάζει ταραχώδεις ὕπνους.

Κεφ. β'. [Περὶ κεφαλαίας.] Ἡ λεγομένη κεφαλαία χρόνιός τε καὶ δύσλυτός ἐστι κεφαλαγία; ἐπὶ μικραῖς προφάσεσι μεγίστους ἔχουσα παροξυσμούς, ὥστε μήτε ψόφων ἀνέ-

lino vero in frigidioribus habitudinibus ac hieme, quinta aceti parte adjecta. Illinenda frons ex cyphi in frigidioribus, ex crocomagmate in calidioribus. Caeterum ad capitis dolores ob febris magnitudinem obortos medelae praescriptae sunt in febrium tractatu. Porro vitare oportet haec, non solum in dolore capitis per consensum stomachi oborto, sed omnibus etiam aliis circa caput obortis affectibus, sunt autem ea quae sequuntur, viticis semen, absinthii succus, lac in potu, glandes quercinae in cibo, olivae nigrae, arbuti fructus, ervum, quod ipsum etiam articulos dissolvit. Amplius autem offendunt myrrha, thus, hederæ cacumina. Mentem etiam perturbant lentiseci fructus, crocus, peucedanum, cyclaminus sicca cum vino potata. Styrae paucus quidem potatus tristitiam vultus discahit, multus vero somnos multum turbulentos inducit.

Cap. II. [De cephalaea.] Cephalaea inveteratus et aegre cedens capitis dolor appellatur, qui ex facili occasione maximas exacerbationes habet adeo, ut neque fre-

Ed. Chart. XIII. [377.]

Ed. Bas. II. (181.)

χρεσθαι μήτε φωνῆς σφοδρύτερας μήτε λαμπροῦ φωτός μήτε οἰνοποσίας μήτε τῶν τὴν κεφαλὴν πληροῦντων ὀφθαλμῶν μήτε κινήσεως, ἀλλ' ἐν ἡσυχίᾳ καὶ σκοτῷ κατακλῆσθαι βούλεσθαι διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀλγημάτων· ὥς ὑπὸ σφυγῶς γὰρ πλήττεσθαι δοκοῦσιν. ἔνιοι γὰρ ὡς θλωμένων ἢ διατεινόμενων αἰσθάνονται τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν, οὐκ ὀλίγοις δὲ εἰς τὰς ῥίζας τῶν ὀφθαλμῶν διήκει τὸ ἄλγημα. φέρεται δὲ τὸ πάθος ποτὲ μὲν διηνεκῇ ἀλγημάτα, ποτὲ δὲ παροξυσμούς καὶ διαλείμματα ἦτοι τεταγμένα ἢ ἄτακτα. διαλείπουσι γὰρ ἐνίοτε οἱ τοιοῦτοι παροξυσμοὶ, καθάπερ τοῖς ἐπιληπτικοῖς, καὶ τις χρόνος ἐπιγίνεται μεταξὺ τελέως ἀμειπτος· εὐδηλον οὖν ὅτι τὸ πάθος τοῦτο τὴν εὐπάθειαν μὲν ἔχει τῆς κεφαλῆς ὁμογενῇ τοῖς κεφαλαλγικοῖς, ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐκείνων ἀσθενείας ἦκει τὰ κατὰ τὴν κεφαλὴν πάσχοντα μέρη, καὶ τινες αὐτῶν τὰς περὶ τὸν ἐγκέφαλον ὀδυνῶνται μὲνιγγας, ἔνιοι δὲ καὶ τὸν περικράνιον ὑμένα μόνον. τὰ μὲν οὖν μετὰ βάρους ἀλγημάτα πλῆθος δηκοῖ, τὰ δὲ μετὰ δόξης ἢ χυμῶν ἢ

pitus neque vocem vehementiorem neque lumen splendidum neque vini potum, neque odoramenta caput replentia tolerare possint, neque item motum, sed in quiete et tenebris ob dolorum magnitudinem decumbere velint, tanquam a malleo enim pertundi sibi videntur. Quidam enim velut contendantur aut distendantur ea, quae circa caput sunt, sentiunt, non paucis vero usque ad oculorum radices dolor progreditur. Habet autem haec affectio aliquando quidem continuos dolores, aliquando vero exacerbationes et intervalla sive ordinata sive inordinata. Intermittunt enim quandoque ejusmodi exacerbationes, velut in comitiali morbo apprehensis, interceditque tempus aliquod, quod omnino accusari non potest. Manifestum igitur est, hunc affectum consimilem aptitudinem capitis, ut facile laedatur, velut in cephalalgicis habere, verum ad majorem debilitatem deveniunt in hoc affectae capitis partes. Et quidam ex eis cerebri involucria dolitant, quidam vero membranam tantum calvariam ambientem. Dolores igitur cum gravitate humorum multitudinem significant, cum mordacitate vero aut

Ed. Chart. XIII. [377. 378.]

Ed. Bas. II. (181.)

αἱμάτων δριμύτητα, τὰ δὲ μετὰ σφυγμοῦ φλεγμονήν, τὰ δὲ μετὰ τάσεων, εἰ μὲν ἄνευ βάρους καὶ σφυγμοῦ γένοιτο, πνεύματος λεπτοῦ καὶ φνυσώδους πλῆθος δηλοῖ, εἰ δὲ μετὰ σφυγμοῦ, φλεγμονήν ὑμενώδους σώματος. εἰ δὲ μετὰ βάρους γένοιτο ἢ διάτασις, πλῆθος ἐντὸς τῶν ὑμένων ἰσχύμενον καὶ τὰ μὲν ἐπιπολῆς ἀλγήματα τοῦ περισσίου ὑμένος τὸ πάθος δηλοῖ, τὰ δὲ ἐν βάθει τῶν μηνίγγων, οἷς γὰρ ἡ διάθεσις ἔνδον τοῦ κρανίου ἐστίν, τούτοις εἰς τὰς ῥίζας τῶν ὀφθαλμῶν ἀφικνουῦνται οἱ πόνοι, διὰ τὸ τοὺς χιτῶνας τῶν ὀφθαλμῶν ἀπὸ τῶν μηνίγγων ἔχειν τὴν γένεσιν. εἰ δὲ καὶ σαπεῖς ὁ χυμὸς θερμότερος γένηται, σὺν πυρετῷ κεφαλαλγοῦσι. πυρετίτουσι δὲ τοῦπίπαν καὶ οἱ διὰ φλεγμονὴν ὀδυνώμενοι. [378] εἰ μὲν οὖν πλῆθος χυμῶν ἢ αἱμάτων εὐροῖς αἴτιον, εἰ μὲν διὰ τὴν τοῦ παντὸς σώματος πλησμονὴν ἐγένετο, τὸ πᾶν σῶμα κενώσας ἰάσῃ τὴν κεφαλαλγίαν. εἰ δ' ὡς ἀσθενὴς ὑπάρχουσα ἡ κεφαλὴ δέχεται τὰ ἀναφερόμενα, ἀντισπᾶν δεῖ τὴν ὑλὴν εἰς ἕλον τὸ σῶμα καὶ οὕτως ἰᾶσθαι τὸ μό-

humorum aut vaporum acredinem, cum pulsu autem inflammationem, cum tensione vero, si quidem citra gravitatem et pulsum fiat, spiritus tenuis et flatulenti multitudinem demonstrant, cum pulsu vero membranosi corporis inflammationem. Si vero cum gravitate distentio fiat humorum multitudinem intra membranulas contentam et dolores quidem in superficie haerentes, membranae os calvae ambientis affectionem significant, qui vero in profundo sunt cerebri involucrium; quibuscunque enim affectus intra calvariam est, his usque ad oculorum radices dolores procedunt, propterea quod oculorum tunicae ex cerebri involucri habent ortum. Si vero humor putrefactus calidior fiat, cum febre caput dolitant. Febricitant autem omnino et qui ex phlegmone dolent. Si quidem igitur humorum aut vaporum multitudinem repereris causam, si quidem propter totius corporis repletionem facta est, universo corpore evacuato, capitis dolorem sanabis. Si vero velut debile existens caput ad se sublato humores ac vapores susceptet, materiam revellere oportet in totum corpus atque

Ed. Chart. XIII. [378.]

Ed. Bas. II. (181. 182.)

ριον. κλυστήρσι μὲν οὖν ἡ ἀντίσπασις γίνεται καὶ διαδέσει
 τῶν ἄκρων καὶ τρίψει πλείοσι τῶν κάτω μερῶν, ἐνίοτε δὲ
 καὶ αἵματος κενώσει ἀπ' ἀγκῶνος. εἰ δὲ πλεονάζον. ἔτι τὸ
 αἷμα φαίνοιτο, καὶ διὰ ῥινῶν ἀναστομώσαντας φλέβα καὶ
 κenoῦντας ὅσον αὐταρκεῖς εἶναι δόξει, εἴτα τὴν ἱερὰν ὀξύ-
 ναντας, δοτέον, καὶ πεῖτα τοῖς ἀποφλεγματισμοῖς χρηστέον
 καὶ τοῖς ἐρῳίνοις, οἷά ἐστι τὰ διὰ τοῦ ἐλατηρίου καὶ τῆς
 κυκλαμίνου μετὰ γάλακτος καὶ πράσου σκευαζόμενα. τὴν δὲ
 κεφαλὴν θεραπεύσεις, ἥνιστα μὲν δεῖ κεχρῆσθαι ἀντισπαστι-
 κοῖς, διὰ τῶν ἀποκρουστικῶν ἐμβροχῶν, μετὰ δὲ τὴν τοῦ
 παντός σώματος κένωσιν ἤδη τοῖς κenoῦσι τὴν κεφαλὴν κε-
 χρῆσθαι, εἴτα τοῖς ῥωννύναι δυναμένοις. ἀποκρούεται μὲν
 οὖν τὸ ὁμφάκινον ἔλαιον καὶ τὸ ῥόδιον καθ' ἑαυτὸ καὶ
 σὺν ὄξει (182) καὶ τὸ διὰ τῶν κωδειῶν καὶ θαλλῶν ἀπα-
 λῶν ἐλαίας καὶ κισσοῦ κορύμβων, καὶ ἡδυόσμου γλωροῦ
 σκευαζόμενοι. προσάγει δὲ καὶ τὰ βοηθήματα, χλιαρὰ μὲν
 ψυχροτέρου καὶ ὠμοτέρου τοῦ πλήθους ὄντος, ψυχρὰ δὲ
 θερμότερου καὶ χολωδεστέρου. διαφορεῖ δὲ τὸ γλυκύτατον

ita parti mederi. Per clysteres itaque revulsio fit et liga-
 turis extremitatum et pluribus infernarum partium confri-
 ctionibus, interdum etiam sanguinis ex cubito detractio-
 ne, quod si amplius sanguis redundare videatur, etiam ex nari-
 bus aperta vena et quantum sufficere videtur, sanguine eva-
 cuato. Deinde hieram dabimus exacutam. Et postea apo-
 phlegmatismis pituitam detrahentibus et medicamentis, quae
 naribus induntur, utendum est, qualia sunt quae ex elate-
 rio et cyclamino cum lacte et porro apparantur. Caput
 autem curabis, quandoquidem revulsoriis uti oportet per
 repulsorias irrigationes. Caeterum post totius corporis eva-
 cuationem jam caput evacuantibus uteris, deinde iis quae
 firmitatem addere possunt admotis. Repellit igitur oleum
 omphacinum et rosaceum per se et cum aceto, et quod ex
 papaveris capitibus et oleae teneris germinibus et hederæ
 cacuminibus ac menta viridi apparatus. Afferantur autem
 remedia tepida quidem, ubi frigidior et crudior fuerit hu-
 morum multitudo, frigida vero ubi calidior et biliosior ex-

Ed. Chart. XIII. [378.]

Ed. Bas. II. (182.)

ἐλαιον θερμόν καὶ μᾶλλον παλαιούμενον τοῦτο καὶ τὸ σικυώνιον. εἰ δὲ παχύτερον εἴη τὸ πλῆθος τῶν χυμῶν, σπονδύλιον ἢ ἔρπυλλον ἐνεψῶν τῷ ἐλαίῳ ἢ γλήκωνος κόμην ἢ καλαμίνθην ἢ ἡδύοσμον κενώσεις τὸ πλῆθος. αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ τόνον ἐντίθῃσι τῷ μορίῳ, διὸ καὶ μέχρι παντελοῦς ἰασιῶς χρῆσθαι αὐτοῖς προσήκει. πλέον δὲ πάντων διαφορεῖ καὶ ῥωγνύουσι παντελῶς περιστρεῶν ὁ ὀρθός, μάλιστα μὲν χλωρός, ἤδη δὲ καὶ ξηρός, σὺν ταῖς ῥίζαις ἅμα ἐρπύλλων ἐπόμενα τῷ ἐλαίῳ. συνεμβλητέον δὲ αὐτοῖς καὶ ῥίζαν τῆς παρὰ τὰ ὕδατα φανομένης κροκοδειλιάδος τῆς μεγίστης, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν περιστρεῶνα καθ' ἑαυτὸν, εἰ ἀφεψήσας τῷ ἐλαίῳ ἐμβρέχοις τὴν κεφαλὴν, ἰάσῃ πᾶσαν κεφαλαλγίαν χροσίαν ἐπὶ ψύξει γινομένην ἢ ὑπὸ παχέων χυμῶν. τὰ μέγιστα δὲ ὠφελοῦσι καὶ οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας ὄνοι σὺν τῷ ἐλαίῳ ἐπόμενοι.

[Ἀρχιγένους περὶ ἀποφλεγματισμῶν.] Μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφλεγματισμοὶ διὰ νάπυος ἢ ὑσσώπου μετὰ γλυκέος καθεψημένου ἢ σταφίδος ἀγρίας μετὰ πεπέρεως τετριμμένης

titerit. Discutit autem oleum dulcissimum calidum et magis inveteratum itemque sicyonium. Si vero crassior sit humorum multitudo, spondylium aut serpillum aut pulegii comam aut calaminthen aut mentam oleo incoquendo, multitudinem evacuabis. Eadem haec etiam firmitatem parti addunt, quapropter usque ad perfectam curationem eis uti convenit. Omnium porro longe maxime discutit et perfecte corroborat verbenaca recta, maxime viridis, imo et arida cum radicibus et simul cum serpillo oleo incocta. Conji-cienda etiam ad ea crocodiliadis maximae, juxta aquas nascentis radix. Quin et ipsam per se verbenacam si oleo incoxeris, caputque inde rigaveris, omni capitis dolori antiquo ex frigidityte, aut ex crassis humoribus oborto medeberis. Maxime etiam profant sub aquario vase nascentes aselli, millepedae appellati, si oleo incoquantur.

[Archigenis de apophlegmatismis.] Post haec vero apophlegmatismi, quibus pituita a capite detrahatur ex sinapi aut hyssopo cum passo cocto, aut ex staphide silvestri cum

Ed. Chart. XIII. [378. 379.]

Ed. Bas. II. (182.)

καὶ μετὰ μέλιτος ἢ ἐλαίου μειγμένου μέλιτι ἢ σταφίδος ἀγρίας καὶ κατ' ἰδίαν καὶ μετὰ μέλιτος τριβομένης. τὴν μὲν τῶν ὀνομαζομένων συνήθως τοῖς ἰατροῖς ἀποφλεγματοῖς των φαρμάκων ὕλην ὕστερον ἐρῶ, νυνὶ δὲ τοσοῦτον ἐπισημῆνασθαι χρήσιμον, ὥς τὸ βοήθημα τοῦτο φλέγματος ἐνοχλοῦντός ἐστιν ἴαμα, καθάπερ δὴ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ δηλοῖ. ὁ δὲ Ἀρχιγένης θερμὴν καὶ πνευματώδη διάθεσιν ὑπέσχετο θεραπεύειν, οὐ ψυχρὰν καὶ φλεγματώδη. ὠφελοῦνται δὲ ἱκανῶς καταπλούμενοι δάφνης ἀφεψήματι ἢ πηγάνου ἢ πάνακος ἢ κωδεῶν ἢ δαφνίδων. ἰσχυρῶς θερμαίνουσι φαρμάκοις οὐκ οἶδα πᾶς κατέλεξε κωδείας ψυχούσας οὐκ ἀγεννῶς, ἐνδείξάμενος ἐν τῇ τοῦ λόγου λέξει τῶν εἰρημένων ἐκάστῳ δύνασθαι τινα χρῆσθαι κατ' ἑαυτὸ, τάχα δ' ἂν ποτὲ καὶ μὴθῆισιν, οὐ μὴν δηλώσας, εἴπερ ἐμβαλεῖν αὐτοῖς τι κελεύει κωδεῶν, ἔνεκα τοῦ [379] μειῶσθαι τε καὶ πρᾶναι τὴν σφοδρότητα τῶν φαρμάκων ἢ καὶ μόναις ποτὲ χρῆσθαι, ὅπερ ἀρχομένης τε καὶ ἀνξανομένης διαθέσεως εὐ-

pipere et melle trita, aut ex oleo admixto melle, aut ex staphide silvestri per se, vel cum melle trita. Medicamentorum quippe, quae pituitam a capite evacuant et medicis pro more apoplegmatisimi appellantur, materiam postea referam, nunc autem tantum ostendere commodum fuerit, quod hocce auxilium pituitae infestantis est medela, quemadmodum sane et ipsum nomen ejus ostendit. Archigenes autem calidum et flatuosum affectum se curaturum pollicitus est, non frigidum et pituitosum. Juvantur autem plurimum lauri aut rutae aut panacis aut papaveris capitum aut baccarum lauri decocto perfusi. Valide calefacientibus medicamentis, nescio quomodo papaveris capita non instrenue refrigerantia annumeraverit, quum in sermonis contextu singulis dictis aliquem per se uti posse ostenderit et fortasse etiam aliquando simul mixtis, non tamen manifestum fecerit, num quippiam ex papaveris capitibus ipsis adjiciendum sit, quo videlicet aliorum medicamentorum vehementia minuatur et mitigetur, an et solis aliquando utendum sit, quod sane incipiente et augescente affectu tempe-

Ed. Chart. XIII. [379.]

[Ed. Bal. II. (182)]

καιρότερον ἂν ἐγένετο. χρονίζουσα δὲ οὐ μόνον οὐδὲν ὄφε-
 λος, ἀλλὰ καὶ βλαβερώτεραι αἱ κώδια τυγχάνουσιν οὖσαι.
 ἡ καὶ δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν ἁλῶν πυρία συνέχεν ἐνταῦθα πάντα
 τὸν λόγον ὃ Ἀρχιγένης πυρίας ριημονεύσας διὰ φαρμάκου
 ξηραίνοντος μὲν οὐ γενναίως, ἔχοντος δέ τι καὶ θερμαντι-
 κόν. ἔχρην γὰρ αὐτὸν ἐπιστάμενον ὅτι διάθεσιν θερμὴν ὑπε-
 τίθετο θεραπεύειν, ἥτοι φυλάττειν αἰετὴν ἀπ' αὐτῆς ἐγχεῖν
 ξὺν ἡ περὶ τῆς μεταπτώσεως εἰρηκεῖναι τι κατ' ἡν ἐν τῷ
 χρόνῳ τῆς θερμότητος παυσανμένης ἐμφραξίς ἢ ἐντάσις ἢ
 τι τοιοῦτον ἐγένετο, τῆς ἐναντίας θεραπείας δεόμενον τῆς
 καταρχᾶς ὁρισθείσης. μετὰ δὲ τὰς καταντλήσεις ἢ πυρίας
 ὠφελοῦνται, ἐὰν λίνου σπέρμα ῥοδίῳ ἐπιπάσας ἔρια ὀν-
 παρὰ δὲ ὀξύροδιον θερμὰ περιθεῖς ἐπιδήσης. τοῦτο παρη-
 γορικόν ἐστὶ τὸ βοήθημα, σφοδρῶς ἐνοχλοῦσης τῆς ὀδύνης
 μετὰ τοῦ καὶ τὴν ὑποκειμένην διάθεσιν ὠφελεῖν, ὥσθ' ὅπου
 βοηθήματα τῆς ἐπιτεταμένης κεφαλαλγίας ἔγραψεν, ἐκεί βέλ-
 τρον ἦν αὐτῷ καὶ περὶ τῆς πυρίας εἰρησθαι. κατὰ δὲ τὸν

livius fieret, inveterato enim affectu non solum non pro-
 sunt, sed etiam noxia capita papaveris existunt. Commo-
 dum est et ex salibus fomentum. Omnem rationem Archi-
 genes hic confudit, quum fomenti mentionem faciat per me-
 dicamentum resiccans quidem non strenue, verum et cale-
 factorium quiddam in se habens. Meminisse enim eum oport-
 gebat, quod quum calidum affectum curare assumpsisset aut
 semper ab illo ipso indicationem servaret, aut de trans-
 mutatione in diversam speciem quippiam diceret, juxta
 quam temporis progressu calore sedato obduratio aut in-
 tensio aut tale quiddam accessisset, quod contraria curatione
 indigeat et non ea quae in principio fuit determinata. Post
 persusiones vero aut fomenta juvantur, si lini semen rosa-
 ceo infartum adhibeas, et lanas sordidas ex aceto rosaceo
 calidas circumponas ac obleges. Hoc mitigativum est auxi-
 lium, quum vehementer infestat dolor, una cum hoc quod
 et subjecto conferat affectui. Quare ubi ad intensum capitis
 dolorem remedia scripsit, istuc praestiterat etiam de hoc fo-
 mento mentionem facere. Verum pro praesenti temporis

Ed. Chart. XIII. [379.]

Ed. Bas. II. (182.)

καιρόν τούτον, ὑπὲρ οὗ νῦν ὁ λόγος ἐνέστηκεν, εἰ πυρίαις ἢ καταπλάσμασι χρῆσθαι δοξείεν ἄν, αἱ μὲν πυρίαι διὰ τῶν κέγχρων ἰμίνους ὥς γὰρ Ἱπποκράτης ἔφη, καὶ κοῦφος καὶ προσηγῆς ὁ κέγχρος ἐστίν· οἱ δ' ἅλεις ἐνιαροὶ διὰ τὸ βάρος εἰσὶ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

[Περὶ καταπλάσμάτων ἐν κεφαλαλγίᾳ.] Καταπλάσμασι δὲ χρῶν κριθίνῃ ὠμηλύσει, ἐχούσῃ ἴριν κεκομμένην, ἢ πήλινου σπέρματι ὁμοίως, ἢ μαράθρου ὀξὺν ὁμοίως, ἢ τῇ ὠμηλύσει δι' ὀξύμελιτος γενομένη, ἢ μιγέντος ἀλφίτου καὶ γλήχωνος. καὶ ταῦτα τὰ καταπλάσματα τοῦ δευτέρου καιροῦ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διωρισμένων ἐστίν, ὃν ἐπιτετινομένης τῆς κεφαλαίας ἔθετο. παρηγορήσει τε γὰρ ἐκείνην καὶ τὴν διάθεσιν ὠφελήσει ἢ τῷ Νειλέως προσμίξας, καστορίου καὶ ἰριδος δέκατον, σὺν ὅξει καὶ ῥοδίῳ ἐπιτίθει. τὸ μὲν οὖν τοῦ Νειλέως φάρμακον ἐμπλαστῶδες ἐνδοξον ἱκανῶς ἐστὶν ἐκ παλαιοῦ, καὶ διὰ τοῦτο πᾶσι γνώριμον. ἐπαγγέλλεται δὲ τὰ χρονίζοντα λείψανα τῶν ἐν ὑποχονδρίοις φλεγμονῶν ἐκ-

opportunitate, de qua nunc sermo instat, si quis fomentis aut cataplasmatibus uti velit, fomenta ex milio meliora fuerint. Quemadmodum enim Hippocrates ait, *leve et lenes milium existit*. Sales vero ob gravitatem molesti sunt praesertim capiti admoti.

[De cataplasmatibus in capitis dolore.] Cataplasmatibus vero utere hordeacea cruda farina, quae iridem contusam habeat admixtam. Aut rutae semine eodem modo. Aut foeniculi radice similiter. Aut cruda hordeacea farina cum aceto mulso apparatus. Aut polenta et pulegio mixtis. Et haec cataplasmata ad secundam temporis opportunitatem pertinent, quam supra augefcente capitis dolore constituit, nam et hunc mitigant et affectum juvant. Aut Nilei medicamentum, castorii et iridis decima parte admixta, cum aceto et rosaceo imponito. Nilei quidem igitur medicamentum quod ad emplastri formam paratum est, jam olim nobile et laudatum medicamentum est et ob id omnibus notum, promittit autem reliquiarum inflammationum in praecordiis inveteratarum curationem, verum eorum quae ei ad-

Ed. Chart. XIII. [379.]

Ed. Bas. II. (182.)

θεραπεύειν. ἄσαφώς δὲ τὴν πρὸς αὐτῷ μίξιν ὁ Ἀρχιγένης
 ἔγραψε, τοῦ τε καστορίου καὶ τῆς ἰριδος. ἄδηλον γὰρ εἶτε
 καθ' ἕτερον αὐτῶν δέκατον μέρος εἶναι βούλεται τοῦ Νει-
 λιακοῦ μαλάγματος εἶτε συναναμφοτέρων. ἀμεινον δέ μοι δο-
 κεῖ μὴ γινῆναι ἐκατέρου τὸ δέκατον. εἶναι δὲ χρή δηλονότι
 τὸ μὲν καστόριον καὶ τὴν ἰριν ἀκριβῶς λεία, μαλαχθέντι
 δὲ ἐπιμελῶς τοῦ Νειλέως φαρμάκῳ κατὰ βραχὺ μίγνυσθαι
 διὰ τῶν χειρῶν ταῦτα, μετὰ καὶ τοῦ βρέχειν ἐν μέρει τῷ
 ῥοδίῳ καὶ τῷ ὄξει τὰς χεῖρας. ἢ κάρνα πικρά λελεπισμένα
 καὶ πήγανον, ἰριδὸς τε ὀλίγον μίξας σὺν ὄξει καὶ ῥοδίῳ
 μαλαγματῶδες ἐπιτίθει. τὰ τοιαῦτα φάρμακα πολλὰ κατὰ
 τὸν δεύτερον καιρὸν τῆς προκειμένης διαθέσεως γεγραφότος
 αὐτοῦ τὴν τῆς δυνάμεως ἐξήγησιν ἐπ' ἐκείνων ἐποίησάμην.
 ἢ ἄγνου σπέρμα, Περσαίας χλωρὰ φύλλα καὶ σμύρνης ἴσα
 σὺν μύρῳ Αἰγυπτίῳ κατάπλασσε τὸ μέτωπον. ἐν Ἀλεξαν-
 δρείᾳ μόνῃ τὸ τῆς Περσαίας δένδρον εἶδον, οὐ μὴν ἐν ἄλλῳ
 γέ τινι τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐθνῶν. ἐνιοὶ δὲ Πέρσιον ὀνο-
 μάζουσιν αὐτὸ καὶ φασὶν ἐν Πέρσῃς ὀλέθριον εἶναι τὸν

miscentur, castorii videlicet et iridis, Archigenes obscure
 mixtionem conscripsit, incertum enim num alterius ipforum
 decimam Niliacei malagmatis partem esse velit an utrius-
 que. Verum mihi praestabilius videtur utriusque decimam
 partem admiscere. Opotet autem castorium atque iridem
 probe trita esse et Nilei medicamento diligenter emollito
 paulatim haec admisceri, manibus partim rosaceo partim
 aceto madefactis. Aut nuces amaras decorticatas et rutam
 ac parum ex iride cum aceto et rosaceo committito, et
 malagmatis forma imponito. Quum ejusmodi multa medi-
 camenta circa secundum propositi affectus tempus Archi-
 genes conscripserit, facultatis ipforum expositionem illis
 feci. Aut viticis seminis Persaeae viridis foliorum et myr-
 rhae aequales partes cum unguento Aegyptio fronti cata-
 plasmatis modo imponito. In sola Alexandria Persaeae ar-
 borem vidi, et in nulla alia Romanis subdita gente. Qui-
 dam Persion ipsam appellant, ajuntque in Persis lethalem

Ed. Chart. XIII. [379. 380.]

Ed. Bas. II. (182. 183.)

καρπὸν τοῦ δένδρου τούτου, κατὰ δὲ τὴν τῶν Αἰγυπτίων
 χώραν ἀβλαβὲς ὑπάρχον. τὸ δὲ Αἰγύπτειον [380.] μύρον οὐχ
 οὕτω μόνον, ἀλλὰ καὶ Μενδήσιον ὀνομάζεται. τινὲς δὲ αὐτὸ
 καὶ μεγαλείον καλεῖσθαι φασιν, ἀπὸ τοῦ συντεθέντος αὐτὸ
 Μεγάλου τὴν ἐπωνυμίαν ἐκατέραν λαβόν, ἀπὸ μὲν αὐτοῦ
 τοῦ κατ' ἐκείνον ὀνόματος ἐν τῇ τῶν καλουμένων παρωνύ-
 μων ἰδέα, ἀπὸ δὲ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Μενδήσιον. ἔστι δὲ
 χαλαστικὸν τε καὶ ἀνώδυνον. ἢ θείον, καστόριον, δάφνιδος
 ἴσα, μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης ἐμπλάσας ἐπιτίθει κροτάφαις
 καὶ μετώπῳ. θεριμαντικὸν ἱκανῶς ἔστι τὸ φάρμακον τοῦτο
 ψυχρὰς διαθέσεις ἀνῆναι δυνάμενον. ἢ καστόριον καὶ πεν-
 κέδανον ἴσα. παραπλήσιός ἐστι καὶ ἡ τοῦδε τοῦ φαρμάκου
 δύναμις τῇ προγεγραμμένῃ. ἐπιμένοντων δὲ φλεβοτομίᾳ ἀπὸ
 ῥινὸς ἢ μετώπου ἢ σικνύαις κατὰ τοῦ ἰνίου χροῶ. αἱ μὲν ἐπὶ
 τῶν πεπονθότων μορίων ἀφαιρέσεις τοῦ αἵματος ἐπὶ τῶν
 χρονίζοντων παθῶν ἀρμόττειν ὁμολογῆνται σχεδὸν ἀπασί
 τοῖς ἰατροῖς. αἱ δὲ (183) κατ' ἰνίου σικνύαι τῶν ἀντισπᾶ-
 στικῶν εἰσι βοηθημάτων, ἐφ' ὧν ἀποτρέψαι τοὺς ἐπ' ὀφθαλ-

ejus arboris fructum esse, quum qui in Aegyptiorum re-
 gione innocuus existat. At vero Aegyptium unguentum non
 solum sic, sed et Mendesium nominatur. Quidam etiam Me-
 galeum vocari ajunt, utroque cognomine a Megalo, qui
 ipsum composuit, accepto, et ab illius quidem proprio no-
 mine in denominativorum forma Megaleum, a patria vero
 ipsius Mendesium appellari. Est autem laxatorium et sedat
 dolores. Aut sulfur, castorium, baccas lauri, aequis portio-
 nibus cum cerato rosaceo infarta, temporibus et fronti im-
 ponito. Hoc medicamentum multum calefacit et frigidos af-
 fectus relaxare potest. Aut castorium et peucedanum pari
 mensura. Consimilis est et hujus medicamenti facultas cum
 praescripta. Quod si affectus perseveret, venae sectione a
 naso aut fronte aut cucurbitis ad occiput affixis utitor.
 Sanguinis a locis affectis detractiones in affectionibus inve-
 teratis convenire omnes fere medici consentunt. Verum
 cucurbitae ad occiput affixae ex revulsoriis auxiliis sunt,

Ed. Chart. XIII. [380.]

Ed. Bas. II. (183.)

μοὺς ἢ ἐπὶ τὰ πρόσω τῆς κεφαλῆς εἰθισμένους χυμοὺς
 φέρεσθαι ἐγχειροῦμεν. ἢ πταρμικῶ τινι διάσεισον, στραγγά-
 λην περιθεῖς καὶ τὸ πνεῦμα κελύσας κατασχεῖν. τὴν ἐκ τοῦδε
 τοῦ βοηθήματος ὠφέλειαν ἐδήλωσε προσθεῖς τῷ λόγῳ τὸ
 διάσεισον. ἐκ δὲ τοῦ βρόχον περιθεῖναι τῷ τραχήλῳ νομί-
 ζει σφοδροτέραν ἐσεσθαι τὴν διάθεσιν. ἢ διὰ ῥινὸς κάθηρον.
 τοῦτο προειπὼν ἐφεξῆς καταλέγει τὰ διὰ ῥινῶν καθαίροντα,
 περὶ ὧν ἐγὼ ποιήσομαι τὸν λόγον, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν
 ἀποφλεγματοῦντων, ὅταν ὁ τῶν τῇ κεφαλῇ προσφερομένων
 φαρμάκων λόγος συμπληρωθῇ. σφόδρα δὲ χρονισάντων σι-
 νάπιζε τὴν κεφαλὴν, ὡς ἔθος, καὶ διάκαιε πάντων τῶν ἐπι-
 πλεῖστον χρονίζοντων παθῶν, ὅταν μὴδὲν ἀνύῃ τὰ βοηθή-
 ματα, τὴν μετασυγκριτικὴν ὑπὸ τῶν μεθοδικῶν ὀνομαζομέ-
 νην θεραπείαν ἅπαντες σχεδὸν εἰσῶθαι ποιεῖσθαι, τῶν μὲν
 πρώτων ἐπ' αὐτὴν ἀφικομένων ἰατρῶν οὐκ οἶδα τίνι λογι-
 σμῷ χρησαμένων. ἐγὼ δὲ ἐφ' ὧν ἦτοι δυσκρασία τις ὑγρὰ
 καὶ ψυχρὰ τοῖς πάσχουσι μορίοις ἐστὶν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν

quum humores ad oculos aut ad anteriorem capitis par-
 tem ferri consuetos avertere conamur. Aut sternutatorio
 quopiam concutito, fasciolaque collo circumposita spiritum
 cohibere jubeto. Utilitatem ex hoc auxilio indicavit per
 verbi concutito adjectionem. Quod vero fasciolam collo
 circumdare jubet, ad vehementiorem affectum pertinet. Aut
 per nares purgato. Hoc praefatus deinceps ea, quae per
 nares purgant, recenset, de quibus ego sermonem deinceps
 faciam, velut etiam de apophlegmatismis, ubi medicamen-
 torum, quae capiti adhibentur tractationem absolvero. At
 vero in vehementer inveteratis sinapi, ut moris est, capiti
 adhibe et perure. In omnibus plurimum inveteratis affe-
 ctionibus, quum nihil profecerint reliqua auxilia, curatio-
 nem metasyncriticam a methodicis appellatam omnes fere
 adhibere consueverunt, prioribus medicis haud scio qua
 ratiocinatione primum ad ejus usum progressis. Ego vero
 quum intemperies quaeprimam humida et frigida aut per se
 ipsam in partibus affectis adest, aut propter ejusmodi hu-

Ed. Chart. XIII. [380.]

Ed. Bal. II. (183.)

ἢ διὰ ψυχρότητα χυμῶν τοιούτων γεγενημένη, τὰ διὰ νάπυος καὶ θαψίας καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς προσφέρω φάρμακα. ταῖς δὲ θερμαῖς καὶ ξηραῖς οὐ προσφέρω. τοῖς μέντοι μὴ δυναμένοις γνωρίζειν τὰς διαθέσεις ἢ καταφυγῇ, καθάπερ ἐπὶ τὴν καλουμένην ἱερὰν ἄγκυραν, εἰς τὰ τοιαῦτα γίνεται φάρμακα καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἀνύουσι τὸ δέον, ὅτι τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων αἱ τοιαῦται διαθέσεις ἐνοχλοῦσι μοχθηρῶς διαιτωμένοις.

[*Ἀρχιγένους περὶ τῶν διὰ μέθην κεφαλαλούντων.*]
Ἐπὶ δὲ τῶν διὰ μέθην κεφαλαλούντων ἱριδι ξηρᾷ καὶ ἄγνου φύλλοις, ἐν ὅξει καὶ ῥοδίνῳ χρω. ἢ σελίνου κόμαις ἐφθαῖς ἐν οἴνῳ κατάπλασσε· ἢ γλήχωνι μετ' οἴνου ὁμοίως· ἢ Μενδησίῳ μύρῳ κατάβρεχε ἰδίᾳ ἢ μετὰ χηνείου στέατος· ἢ σμύρνῃ μετὰ οἴνου Μενδησίου ἐμπλάσσε· ἢ πηγάνου φύλλα, δαφνίδας, ἄγνον, λεύκης καρπὸν, ἴσα λεῖα μετ' ὀξυλαίου χλιάνας ἐμβρεχε. τὰ δὲ ἀμέθυστα τοιαῦτα ἂν εἴη, ἀψίνθιον πρῶτ' νῆστιν πότιζε. ἢ μυρσίνης ἄνθος καὶ σμύρναν καὶ πηγάνον λεῖα μετ' ὕδατος. ἐπὶ δὲ τῶν διὰ μέθην κεφαλαλ-

morum frigiditatem fuerit oborta, ex sinapi et thapsia ac similibus adhibeo medicamenta, calidis vero et siccis non adhibeo. Caeterum hi qui affectus cognoscere non possunt, ad ejusmodi medicamenta velut ad sacram appellatam anchoram confugiunt et ob id saepe quod convenit perficitur, quod plerosque hominum ejusmodi affectus propter pravam diaetam infestent.

[*Archigenis de iis qui ex ebrietate caput dolent.*]
In iis qui ex ebrietate caput dolent iridem siccam et viticis folia ex aceto et rosaceo adhibe, aut apii comas coctas in vino impone, aut pulegium ex vino eodem modo, aut Mendesium unguentum per se vel cum anserino adipe irora, aut myrrham cum vino Mendefio impone, aut rutae folia, baccas lauri, viticem, populi albae fructum aequali mensura trita, cum aceto et oleo tepefacta irora. Caeterum ab ebrietate praeservantia hujusmodi utique essent. Absinthium mane jejunis bibendum praebe, aut myrti florem et myrrham ac rutam trita ex aqua. De iis qui ex

Ed. Chart. XIII. [380. 381.]

Ed. Bas. II. (183.)

γούντων αὐτάρκως εἴρηται μοι τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γε-
γραμμένα σκοποῦμένῳ. μετὰ δὲ τὴν προγεγραμμένην ῥῆσιν
ἄλλη ῥῆσις ἐστὶ τῶν ἀπὸ στομάχου κεφαλαλούντων, ὑπὲρ
ἧς ἡδη λέλεκται.

[381] [Τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιγένους περίπτα πρὸς κεφα-
λαλγίαν.] Ἐπειδὴ δὲ καὶ περίπτα τοῖς κεφαλαλοῦσιν ἔγρα-
ψεν ὁ Ἀρχιγένης, ὅσα μὲν οὐδένα λόγον ἱατρικὸν ἔχει τοῖς
πεῖρα κεκρικόσι, ταῦτα παραλείπω, κατὰ τινα θαυμαστὴν
ἀντιπάθειαν ἄγνωστον ἀνθρώπων φάσκουσιν ἐνεργεῖν, ὅσα δὲ
λόγον ἱατρικὸν ἔχει τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ἐκλέ-
ξας ἐρῶ μόνον, κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν αὐτοῦ, καθάπερ ἄκρι
δεῦρο περὶ τῶν φαρμάκων ἐπραξα. πολυγόνου πλέξας δύο
κλωνία στεφάνωσον. ὅτι τὸ πολύγονον ἀρμόττει ταῖς θερ-
μαῖς καὶ πνευματώδεσι κεφαλαλγίαις αὐτὸς ἔμπροσθεν εἴ-
πεν. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν ἐπὶ τοιούτων αὐτὸ πολλάκις
ὠφελημέναι. καὶ γὰρ συνεχῶς αὗται συμβαίνουσι δι' ἐγκαυ-
σίν τε καὶ μέθην. τὸ δὲ δύο δεῖν εἶναι πάντως τὰ κλωνία

ebrietate caput dolent satis dictum a me est, quum ea quae
Apollonius ad hanc rem tradidit expenderem. At vero post
hanc praescriptam Archigenis dictionem alia sequitur de
iis, qui caput ex stomacho dolent, de qua jam dictum est.

[*Ejusdem Archigenis amuleta ad dolorem capitis.*]

Quandoquidem vero et amuleta ad dolorem capitis Archi-
genes scripsit, quae quidem nullam medicam rationem ha-
bent, ea his qui talia per experientiam cognoverunt et
secundum mirabilem quandam antipatheiam homini inco-
gnitam efficacia esse dicunt relinquam, quae vero ab eo
juxta medicam rationem tradita sunt, selecta referam tan-
tum, juxta illius ipsius dictionem, quemadmodum hactenus
de medicamentis facere consuevi. Polygoni duos ramulos
coronae modo imponito. Quod polygonum calidis et fla-
tuosis capitis doloribus conveniat ipse prius dixi. Nihil
itaque miri est in talibus saepe ipsum juvisse, nam pro-
pter ardorem et ebrietatem dolores capitis assidue contin-
gunt. At vero quod duos omnino ramulos esse oporteat,

Ed. Chart. XIII. [381.]

Ed. Bas. II. (183.)

προσέριπται τοῖς βουλομένοις τὴν ὠφέλειαν ἀπὸ τοῦ πολυ-
γόνου κατὰ ἀντιπάθειαν ἄγνωστον, οὐ κατὰ τὴν κρᾶσιν
αὐτοῦ γίνεσθαι. ἢ κικώριον, τὸ Ῥωμαῖσι καλούμενον ἰντυ-
βον λάχανον, ἐπιτίθει τῇ τοῦ πάσχοντος κεφαλῇ, καὶ μάλιστα
ἐὰν ἀπὸ ἐγκαύσεως ἀλγῇ. ἐγὼ δὲ καὶ προσθήσω, καὶ ἀπὸ
μέθης. οὕτω γὰρ ὠφελοῦσι καὶ οἱ ῥόδινοι στέφανοι καὶ τού-
τους οὖν ἔξεστι γράφειν τῷ βουληθέντι καὶ προστιθέντι
τὸν ἀριθμὸν οὗ ἂν βουληθῇ καὶ φάσκοντι τὸν ἐκ τοσῶνδε
ῥόδων πεπλεγμένον στέφανον ἰᾶσθαι τὴν κεφαλὴν. ἐφεξῆς
καλλιτρίχῳ στέφειν ἄξιοι τὴν κεφαλὴν, ὃ τινες ὀνομάζουσι,
φησι, τριχομανές. ἐγὼ δὲ οἶδα τοὺς περὶ βοτανῶν γράψαν-
τας ἀδιάντον μᾶλλον ὀνομάζοντας τὸ καλλιτρίχον τοῦ τρι-
χομανοῦς. εἴτα μετ' ὀλίγον τῇ φιλανθρωπείῳ βοτάνῃ στέφε-
σθαι κελεύει καὶ φοῖνικος ἄρῃνος σεβενίῳ. καὶ μετὰ ταῦτα
κατὰ λέξιν οὕτω γράφει· ἢ ἀντικρὺς τοῦ ἡλίου στήσας τὸν
κεφαλαλοῦντα ἕα μέχρι παύσεται τοῦ πόνου. ἐν τῷ τῶν
περιόπτων καταλόγῳ καὶ τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ γέγραπται, τὴν
μὲν ἐκ καταψύξεως ἀλοῦσαν κεφαλὴν ὠφελῆσαι δυνάμενον,

ab illis adjectum est, qui polygoni utilitatem ex incognita
antipathia et non ex ipsius temperamento procedere vo-
lunt. Aut cichorium, quod Romani intybum olus appellant,
aegri capiti imponito, et maxime si ex ardore doleat. Re-
ctissime apposuit, si ex ardore, ego vero etiam apponam, si
ex ebrietate, sic enim et rosaceae coronae juvant. Eas
igitur volenti itidem licebit ascribere, numerumque quem-
cunque tandem velit addere et ex totidem rosis nexam
coronam capiti mederi asseverare. Deinceps callitricho co-
ronare caput operae pretium ducit, quod trichomanes, in-
quit, quidam appellant. Ego vero eos, qui de herbis scri-
pserunt, adiantum magis appellare callitrichum scio quam
trichomanes, Deinde paulo post philanthropio herba coro-
nari jubet, et palmulae masculae cortice summo. Et post
haec in haec verba scribit; aut adversus solem aegrum ex-
positum, donec dolor quiescat, finito. In amuletorum ser-
mone et hoc ab eo relatum est, quod quidem ex frigidi-
tate dolens caput juvare potest, si neque humoribus omni-

Ed. Chart. XIII. [381.]

[1833] Ed. Bas. II. (183.)

ἔαν μήτε πληθωρικός εἴη ὁ ἄνθρωπος μήτε ἡπεπτηκώς ἢ
 τινα χυμὸν μοχθηρὸν ἐν τῇ γαστρὶ καὶ μάλιστα κατὰ τὸ
 κύτος αὐτῆς ἔχοι. τὰς δὲ θερμὰς κεφαλαλγίας, ὧν εἰσι καὶ
 αἱ δι' ἔγκανσιν καὶ μέθην, οὐ μικρὰ βλάπτει. παραπλήσια
 τούτοις ἐφεξῆς γράψας ἐπὶ χαμαίμηλον ἤκει, οὗ πείραν ἔχο-
 μεν ὠφελούντος κεφαλαλγίαν, ἔαν αὐτῷ τις, ὥς ἔμπροσθεν
 ἐρρέθη, δύναιτο χρῆσθαι. καλεῖ δὲ ὁ Ἀρχιγένης ἀνθεμίδα τὴν
 πόαν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καὶ φησι τὸ μὲν ἄνθος αὐ-
 τῆς τριβόμενον καὶ ὀσφραινόμενον ὠφελεῖν, τὰ δὲ φύλλα
 βλάπτειν ἄκρως. ἐπαλλάσσει κεφαλαλγίαν περιστεριῶν βο-
 τάνῃ, ἣν τινες ἱερὰν καλοῦσι, καὶ στεφομένη καὶ καταχριο-
 μένη μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου. τοῦτο, ἔχρῃν αὐτὸν βοήθημα
 μὴ νῦν ἐν τοῖς περιάπτοις, ἀλλ' ἔμπροσθεν ἐν τοῖς φαρμα-
 κευτικοῖς, εἴπερ οὕτως αὐτὸ θαρρῆε διὰ μακρὰς πείρας ἐξη-
 τικῶς γεγραφέναι. ἡ χελώνης λιμναίας, ἣν τινες ἀμύδα κα-
 λοῦσιν, αἷμα ἐπίσταζε ἐπὶ τὸ βρόγμα. καὶ τοῦτο εἴπερ ἀλη-
 θές ἐστιν, ἔχρῃν ἐν τοῖς φαρμάκοις αὐτὸ μετὰ διορισμοῦ

bus aequaliter redundet homo, neque ex cruditate laboret
 aut aliquem vitiatum humorem in ventre, maxime circa
 cavitatem ejus, habeat, verum calidos capitis dolores, ex
 quorum numero sunt et ex ardore ac ebrietate oborti,
 non parum laedet. Confimilia his deinceps scribens ad
 chamaemelum pervenit, cujus experientiam habemus, quod
 capitis dolorem juvet siquis eo velut ante dictum queat
 uti. Appellat autem Archigenes anthemidem hanc herbam,
 quemadmodum alii multi, et ait florem quidem ipsius tri-
 tum olfactum prodesse, folia vero olfactu summe nocere.
 Liberat a capitis dolore verbenaca herba, quam aliqui sa-
 cram vocant tum coronae modo circumposita tum illita ex
 rosaceo et aceto. Hoc auxilium oportebat eum non nunc
 inter amuleta, sed prius inter medicamenta referre, si qui-
 dem re vera ei confidit, per longam experientiam cognito
 et probato. Aut testudinis palustris, quam quidem lutariam
 vocant, sanguinem sincipiti instilla. Et hoc si quidem verum
 est, inter medicamenta et cum discrimine referri convenie-

Ed. Chart. XIII. [381. 382.]

Ed. Bas. II. (183.)

γεγράφθαι, πλὴν εἰ μὴ τοῦτό φησιν, ὥς ἅπασαν ὀνίνησι κεφαλαλίαν κατὰ πάντα καιρόν. οὕτω γὰρ αὐτῷ καὶ ἡμεῖς ἀντιπάθειαν αὐτῷ μαρτυρήσομεν, οὐκ ἐνέργειαν ἧς ἔχει κράσεως. ὁπότε οὖν ἐπλήρωσε τὸν περὶ τῶν περιάπτων λόγον, ἐφεξῆς ἔγραψε ταῦτα.

[382] [Ἀρχιγένους περὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ γινομένων διαιρέσεων καὶ θλάσεων.] Περὶ δὲ τῶν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ γινομένων τραυμάτων ἐφεξῆς ῥηθήσεται. μικρῶς δὲ διαιρέσεως γινομένης, ἔνιοι σμύρναν ὅξει τρίψαντες ἢ ἀλόην μετὰ μωτῶν ἐπιτιθέασι, καὶ κολλᾶ καὶ ἀφλέγμαντα τηρεῖ θαυμαστῶς. ἐπὶ δὲ τῶν δίχα διαιρέσεως γινομένων περὶ τὴν κεφαλὴν θλασμάτων, ποιεῖ καὶ ἄλφита ἐπιτιθέμενα. ἔτι δὲ οἰσυπος καὶ τὰ οἰσυπηρὰ ἔρια ὁμοίως. ἄλλο. ἰδιαίτερον δὲ σεμίδαλιν μεθ' ὕδατος κατὰπλασσε. ἄλλο. ἢ ὀρίγανον μετὰ ἀλφίτου. ταῦτα δὲ ὅτι μὲν ἐστι χρήσιμα ἐγνώσθαι τί δεῖ καὶ λέγειν. ἑτέρας δὲ πραγματείας ἐστὶν οἰκεία, πλὴν ἢ τοῖς διὰ τοιαύτην αἰτίαν κεφαλαλοῦσιν ἐπιτήδεια νομίζων ὑπάρ-

bat. Nisi sane hoc vult, quod omnem capitis dolorem juvet, idque omni temporis occasione. Ita enim et nos antipathiae testimonium ei praebebimus, non efficaciae, quam ex temperamento habet. Absoluto igitur de amuletis sermone deinceps haec scribit.

[*Archigenis de fissuris et contusionibus in capite factis.*] De vulneribus autem in capite factis deinceps dicitur. Parva autem fissura facta, aliqui myrrham aceto tritam, aut aloën cum linamentis indunt, glutinaturque ita et absque inflammatione mirabiliter asservatur. Caeterum in contusionibus citra disparationem ac fissuram circa caput factis, polenta imposita commoda est. Amplius vero et oesypum, atque ipsae adeo lanae sordibus sudoris succidae eodem modo. Magis autem proprie similaginem ex aqua pro cataplasmate impones. Aut origanum cum polenta. Haec utilia iudicata esse quid attinet referre? verum alterius negotii atque operis sunt, quam ut ob huiusmodi causam caput dolentibus apta esse iudicans, ea ascripisse putandus

Ed. Chart. XIII. [382.]

Ed. Baſ. II. (183. 184.)

χειν αὐτὰ γέγραπεν, ἥ ὥς θεραπεῦσαι τὰς ἐπιγινομένας φλεγμονὰς ἥ ὥς κολῦσαι δυνάμενα. καὶ μέντοι καὶ κατὰ ἔνια τῶν ἀντιγράφων (184) οὐδ' ὁλως φέρεται ταῦτα, καθάπερ ἐν ἄλλοις, ἔτι καὶ πλείω τούτων ὡδί πως ἔχοντα. ἐπὶ δὲ τῶν γενομένων περὶ τὴν κεφαλὴν τραυμάτων ἐπὶ τε τῶν συμμέτρων ἢ μὴ πάντως ἱατροῦ νομίμου δεομένων, ἐφ' ὧν μὲν οὐκ ἔστι ψίλωσις αὐτόθεν, ξυρῆσαντες καὶ ἀγκητριάσαντες, κολλητικαῖς ταῖς διὰ πείρας χρησόμεθα. καλῶς κολλᾷ μὴνιγγα τετρωμένην καλαμίνθης χύλισμα ἐγγεόμενον καὶ ἄλευρον κέγχρινον ξηρὸν ἐπιπασσόμενον. ἔπειτα βούτυρον καὶ ῥόδιον καὶ στέαρ ὕειον παλαιὸν μίξαντα καὶ χλιάναντα ἐπιχεῖν αὐτό. ἐφ' ὧν δὲ γύμνωσις ἔστιν ὀστέου, ἐπιδιελόντες τὸ περικράνιον ξύσομεν τὸ ὀστέον καὶ κατὰ θῆξιν, ὥς εἰ μὴδὲ ἐψίλωτο θεραπεύσομεν. εἰ δὲ μὴ κρατῆσαιεν αἱ ῥαφαὶ τό τε κατὰ συσάρκωσιν, ὥσπερ καὶ τῶν λοιπῶν τραυμάτων ἐπιμελησόμεθα. τεθῆσεται δὲ ἡ ἀγωγή ἐν ἰδίῳ τόπῳ. ἐφ' ὧν δὲ τραυμάτων ἢ διὰ μικρότητα ἢ ἄλλως οὐκ ἔνεστι ῥαφαῖς

fit, sed ut quae obortas inflammationes curare aut easdem prohibere possint. Atqui in aliquibus exemplaribus haec in totum non habentur, velut in aliis etiam plura his in hunc modum. In mediocribus capitis vulneribus, aut quae omnino legitimo medico non habent opus, in quibus quidem nuditas per se non adest pilos rademus, fibulisque impositis constringemus ac glutinantibus experimento cognitis utemur. Egregie glutinat vulneratam cerebri membranam calaminthae succus infusus et farina milii arida inspersa, deinde butyro et rosaceo ac adipe suillo veteri mixtis ac tepelactis infusis. In quibus vero os denudatum est, divisa membrana calvariam ambiente, os ipsum scalpemus et per suturae adductionem, tanquam non sit denudatum, curabimus. Si vero non permaneant suturae, juxta syllareosim velut etiam aliorum vulnerum curam faciemus. Referetur autem hujusmodi curationis ductus in proprio loco. Caeterum in quibus vulneribus aut propter parvitatem aut alias futuris uti non licet, linamentum convulsam cum aceto et oleo

Ed. Chart. XIII. [582.]

Ed. Bas. II. (184.)

χρησθαι, τίλματιον μετ' ὀξυλαίου ἐπιτίθει ἢ μετὰ χυλοῦ μυρ-
 σίνης ἢ σχίνου ἢ βάτου ἢ κοινύζης τῆς λεπτοφύλλου, μίσγων
 τινὲ αὐτῶν μέλιτος ὀλίγον, βρέχων τὸ τίλμα ἐπιτίθει. κατὰ-
 πλασσε δὲ τῶν εἰρημένων τινὰ φύλλοις, ἢ σπόγγον καινὸν
 ἐν ὀξυλαίῳ δένσας ἐπίθεις, ἢ ὕπαρὸν ἔριον ὁμοίως. προστί-
 θει δὲ ἐπ' αὐτὸ τὸ τραῦμα κράμβης φύλλα. ἢ ἄλφίτα ὅξει
 πεφυρημένα ἰδίᾳ κατὰπλασσε ἢ μετὰ κράμβης φύλλων τετριμ-
 μένων. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψε περὶ κεφαλαλγίας
 ἅμα διορισμοῖς τισιν, ὥς καὶ ὁ Ἀπολλώνιος. Ἀσκληπιάδης
 δὲ ποικίλα μὲν ἔγραψε φάρμακα, διορισμοὺς δὲ αὐτοῖς οὐ
 πάντι προσέθηκεν ἀπὸ τῶν διαθέσεων ἀλλ' ἢ μόνον ἐπὶ
 τῶν ἀρχομένων τε καὶ χρονίων καὶ τοῦτ' ἐποίησεν, οὐκ ἐπὶ
 πολλῶν, ἀλλ' ἐπὶ τε τοῦ πρώτου καὶ τῶν τελευταίων δυοῖν.
 τὰ μὲν οὖν τελευταῖα πιστεύσειεν ἂν τις ἐπὶ τῶν χρονίων
 ἐνεργεῖν, ἔξ ἰσχυρῶν τῶν ἀπλῶν φαρμάκων συγκείμενα. τὸ
 δὲ πρῶτον ἴσως διὰ τοῦτο μόνον ἂν τις εἰς χρεῖαν ἀγάγοι
 τοιαύτην, ὅτι τὸν τῆς μήκωνος ὁπὸν οὐκ ὀλίγον ἔχει. τὰ δὲ

imponito, aut cum myrti succo aut lentisuci aut rubi aut
 conyzae tenuia folia habentis, ad aliquem eorum exiguo
 admixto melle, ita ut linamentum ex his imbutum impo-
 nas. Et foliis alicujus ex praedictis pro cataplasmate utitor.
 Aut spongiam novam aceto et oleo imbutam imponito. Aut
 lanam sordidam eodem modo. At vero ad ipsum vulnus
 brassicae folia apponito, aut polentam aceto subactam per
 se imponito, aut cum brassicae foliis tritis. Haec quidem
 Archigenes scripsit ad capitis dolorem, discriminibus simul
 quibusdam additis, quemadmodum etiam Apollonius fecit.
 Asclepiades vero varia quidem medicamenta scripsit, sed
 eorum discrimina juxta affectus non ita multum apposuit,
 sed saltem in incipientibus et inveteratis, quamquam neque
 hoc in multis fecerit, sed in primo solum et postremis
 duobus. Postrema igitur credere quis possit inveteratis effi-
 cacia esse, utpote ex fortibus simplicibus medicamentis com-
 posita. Primum vero ob id fortassis solum quis in usum
 talem assumpserit, quod papaveris succum non paucum ad-

Ed. Chart. XIII. [382. 383.]

Ed. Bas. II. (184.)

τοιαῦτα μεμαθήκαμεν οὐ τῷ τὰς διαθέσεις ὠφελεῖν, ἀλλὰ τῷ τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν ναρκοῦν, τὰς ὀδύνας εἰωθότα πραῦναι. ἐφεξῆς οὖν καὶ ταῦτα πάντα γραφήσεται.

[383] [Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γραφέντα πρὸς κεφαλαλγίαν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτός.] Πρὸς τὰς προσφάτους κεφαλαλγίας ἐμβροχὴ, ἥ ἐχρήσατο Νικομήδης. 4 πηγάνου τῶν φύλλων < β'. ἡδυόσμου < β'. πευκεδάνου < δ'. ἰριως < β'. ὠκίμου σπέρματος < η'. μήκωνος μελαίνης σπέρματος < α', οἱ δὲ < η'. ὀξυκράτου Κ^ο β'. ἔψε εἰς τὸ ἡμίον καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας ἀνάκοπτε ῥοδίῳ καὶ συν-εχῶς ἐμβρεχε τὴν κεφαλὴν. ἄλλο ᾧ ἐχρήσατο Χαριεὺς. 4 ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων < β'. λύγου ἄνθους < β'. πευκεδάνου ῥίζης < β'. ἡδυόσμου χλωρᾶς ἢ ξηρᾶς < β'. πηγάνου ἀκρεμόνων < β'. δαφνίδων κεκαθαρμένων < β'. ἐρπύλλου < β'. σφονδυλίου < β'. καστορίου δρα-χμᾶς β'. ῥόδων χλωρῶν ἢ ξηρῶν δραχμᾶς δ'. ὄξους Κ^ο β'. ῥοδίου τὸ ἀρκοῦν, σκεύαζε καὶ χρῶν καθὰ προεῖρηται.

mixtum habet: hujusmodi autem didicimus non propterea quod affectibus profint, sed quod sensilem facultatem stupefaciant, dolores mitigare solere. Quare etiam ea omnia deinceps a me conscribentur.

[Quae Asclepiades ad capitis dolorem in primo externorum scripsit.] Ad recentes capitis dolores irrigatio qua usus est Nicomedes. 4 Foliorum rutae 3 ij, menthae 3 ij, peucedani 3 iiij, iridis 3 ij, seminis ocimi 3 viij, seminis papaveris nigri 3 iiij, alii 3 viij, poscae heminas ij. Ad dimidium coquito et expressum succum cum rosaceo con-quaſſato, et caput assidue ex eo irrigato. Aliud quo usus est Charicles. 4 Amygdalarum amararum depuratarum drach. ij, floris viticis 3 duas, radicis peucedani 3 ij, menthae viridis sive aridae 3 ij, ramulorum rutae 3 ij, bac-carum lauri depuratarum 3 ij, serpilli 3 ij, spondylii 3 ij, castorii 3 ij, rosarum viridum aut siccarum 3 iiij, aceti he-minas duas, rosacei quod satis est. Apparato ac utere ut dictum est.

Ed. Chart. XIII. [383.]

Ed. Bas. II. (184.)

[Τροχίσκος πρὸς κεφαλαλγίαν, ᾧ ἐχρήσατο Ἀντώνιος ὁ ῥιζοτόμος, πολλὴν ἔχων ἐμπειρίαν φαρμακείας.] 4 Ὀποῦ πευκεδάνου < σί. ὀποῦ μήκωνος < δ. κρόκου < δ. σμύρνης < δ. σκαμμωνίας < δ. ἅπαντα λεάνας μετ' ὄξους ἀνάπλαττε τροχίσκους καὶ ξήρανον ἐν σκιά. ἐν δὲ τῇ χρήσει ἀνιῶν μετ' ὄξους ἐπίχρει τὸ μέτωπον, ἀπὸ κροτάφου ἀρξάμενος καὶ ἐπὶ τὸν ἕτερον καταλήγων. ἐπὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων ὕδατι χρώμενος κατάχρει. ὥς δὲ Ἀλέξανδρος ἐχρήσατο, ἔχει οὕτως. 4 πευκεδάνου ῥίζης ἢ τοῦ ὀποῦ < α'. κρόκου < α'. σμύρνης < α'. ὀπίου < α'. ὅξει ἀναλάμβανε καὶ ποίει τροχίσκους, ἐν δὲ τῇ χρήσει ὅξει διαλύων κατάχρει τοὺς ἐν αἰσθήσει τόπους. ἄλλο. Ἀντιγόνου ἐν στρατοπέδῳ ἐπισήμως ἰατρούσαντος. 4 δαφνίδων ξηρῶν, λείων, κικαδαρμένων < δ. σκαμμωνίας < δ. ὀποῦ μήκωνος < δ. σελίνου σπέρματος < ἡ. κρόκου < ἡ. σμύρνης < δ. ὀμφακίνου < δ. ἐρπύλλου < ἡ. ὄξους τὸ αὐταρκές. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προείρηται.

[*Pastillus ad capitis dolorem, quo usus est Antonius herbarius, qui multa artis experientia clarus fuit.*] 4 Succi pencedani 3 sex, succi papaveris 3 quatuor, croci 3 quatuor, myrrhae 3 quatuor, scammoniae 3 iiij. Omnia trita cum aceto in pastillos redigite, eosque in umbra reficcato. Usus autem tempore aceto dilutos fronti illinito, a tempore altero initio sumpto et usque ad alterum tempus progrediendo, in febricitantibus ex aqua illinito. Quo Alexander usus est, sic habet. 4 Pencedani radicis aut succi 3 j, croci 3 j, myrrhae 3 j, opii 3 j. Aceto excipe ac redige in pastillos, usu vero exigente aceto dissolutos locis dolorem sentientibus illinito. Aliud Antigoni, qui in castris exercitus insignis medicus fuit. 4 Baccarum lauri siccarum purgatarum tritarum 3 quatuor, scammoniae 3 quatuor, succi papaveris 3 quatuor, seminis apii 3 octo, croci 3 octo, myrrhae drach. quatuor, omphacii 3 quatuor, serpylli drach. octo, aceti quod satis est. Praepara ac utere ut dictum est.

Ed. Chart. XIII. [383.]

Ed. Bas. II. (184.)

[Χρονίως κεφαλαλούντων επίθεμα ὃ ἐχρήσατο Χαρι-
κλῆς.] 4 Ἰρίνου μύρου πιέσματος, πευκεδάνου, καστορίου
ἀνὰ μέρος α'. δαφνίδων μέρη β'. ἄγνου σπέρματος μέρη β'.
ρόδων ξηρῶν μέρη β'. πηγάνου ἀκρεμόνων μέρη δ'. ὅξει
ἀναλύσας, ἀναλάμβανε κηρωτῇ σκευασθεῖσθαι διὰ ῥοδίνου.
ἔπειτα εἰς ὀθόνιον ἐμπλάσας καὶ ξυρήσας τὰς τρίχας ἐπι-
τίθει καθ' ὅλης τῆς κεφαλῆς, καὶ ταινιδίῳ καταδήσας φύ-
λαττε μέχρι τῆς ἐπιούσης ἡμέρας καὶ πάλιν ἐπιτίθει. ἄλλο
σφόδρα καλόν. 4 ἁμυγδάλων πικρῶν, λύγου ἄνθους, πευ-
κεδάνου ῥίζης, ἡδυσμοῦ χλωροῦ, πηγάνου ἀκρεμόνων, δα-
φνίδων, ἐρπύλλου, σφονδυλίου, καστορίου, ἀνὰ μέρος α'.
ρόδων μέρη δύο, σκεύαζε καὶ χρῶ, καθάπερ εἴρηται. ἔφεξις
τῶν προγεγραμμένων ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης καὶ ὁ Ἀπολ-
λώνιος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης φάρμακα τὰ μὲν διὰ στόματος,
τὰ δὲ διὰ ῥινὸς καθαίροντα τὴν κεφαλὴν. ἔστι δὲ τὰ μὲν
ὑπὲρ Ἀρχιγένης γεγραμμένα κατ' αὐτὴν τὴν ἐκείνου λέ-
ξιν τάδε.

[*Ad inveteratum capitis dolorem epithema, quo Cha-
ricles usus est.*] 4 Retrimentorum, quae ab expresso irino
unguento supersunt, peucedani, castorii, singulorum partem
unam, baccarum lauri partes duas, seminis viticis partes
duas, rosarum ficcarum partes duas, ramulorum rutae par-
tes quatuor. Aceto dissoluta cerato ex rosaceo apparato
excipito, deinde linteolo impacta praerasis capillis per omne
caput imponito et fasciola obligato, atque usque in sequen-
tem diem obligata custodito rursusque imponito. *Aliud
valde bonum.* 4 Amygdalarum amararum, floris viticis,
peucedani radicis, menthae viridis, ramulorum rutae, bac-
carum lauri, serpylli, spondylii, castorii, singulorum partem
unam, rosarum partes duas. Appara et utere ut dictum
est. Post haec praescripta medicamenta Archigenes et Apol-
lonius, itemque Asclepiades, medicamenta conscripserunt
quorum aliqua per os, aliqua per nares caput purgant.
Caeterum quae Archigenes tradidit haec sunt juxta illius
ipsius dictionem.

Ed. Chart. XIII. [384.]

Ed. Bas. II. (184.)

[384.] [Ἀρχιγένους περὶ ἀποφλεγματισμῶν καὶ ῥινεγ-
χύτων.] Μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφλεγματισμοὶ διὰ νάπνου ἢ
ύσσώπου, μετὰ γλυκέος καθειρημένου, ἢ σταφίδος μετὰ πε-
πέρως τετριμμένης, ἢ μέλιτος ἐλαίῳ μεμιγμένου, ἢ σταφί-
δος ἀγρίας κατ' ἰδίαν ἢ μετὰ μέλιτος τετριμμένης. ταῦτα μὲν
ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν ἐν τοῖς τῶν κεφαλαλγικῶν ἰάμασιν· ὁ
δὲ Ἀπολλώνιος ἐν τοῖς πρὸς τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγήματα
κατὰ τὸ πρῶτον τῶν εὐπορίστων ὡδί πως ἔγραψεν αὐτῇ
λέξει. πρὸς ὀδονταλγίαν ἔγχυτα εἰς τὴν ῥίνα. τεύτλου ῥίζης
τὸν χυλὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν ἐγχυμάτιζε εἰς τὴν ῥίνα καὶ
λύει τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων. ἄλλο. ʒ κυμίνου ὅσον τοῖς
τρισὶ δακτύλοις καὶ σμύρνης ὅσον κύαμον καὶ σίκνου ἀγρίου
τὸ ἐντὸς ὅσον διπλάσιον τρίψας καὶ γάλακτι γυναικείῳ μί-
ξας ἀνάπласσον κολλύρια καὶ ἐνθες εἰς ἐκάτερον τῶν μυ-
κτήρων, εἰθ' οὕτω κέλευσον ἀνασπᾶν, ἐφ' ὅσον ἂν τις διέλ-
θοι στάδια ε'. εἴτα ἐκμύξασθαι. τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ
πρὸς ὠταλγίαν ποιεῖ. ὁ δ' Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
ἐκτὸς οὕτως ἔγραψε κατὰ λέξιν· Ἀσκληπιάδης περὶ ἐρῥίνων

[*Archigenis de apophlegmatismis et quae naribus
infunduntur.*] Post haec vero apophlegmatismi ex sinapi,
aut hyssopo cum passo cocto, aut ex staphide silvestri cum
pipere trita, aut ex melle oleo admixto aut ex staphide
silvestri per se et cum melle trita. Haec quidem Archige-
nes inter remedia doloris capitis scripsit. Apollonius vero
de iis, quae ad dentium dolores, in primo parabilium tra-
didit, haec verba scripsit: *Quae naribus infundantur in
dentium dolore.* Radicis betae succum per se in nasum in-
fundito et dolores dentium solvet. *Aliud.* ʒ Cumini quan-
tum tribus digitis apprehendi potest et myrrhae ad magni-
tudinem fabae, medullae cucumeris silvestris duplum, trita
et lacte muliebri subacta in collyria redigito, eaque in
utramque narem indito, deinde quamdiu quis quinque sta-
dia percurrere possit, attrahere et postea emungere iubeto.
Hoc medicamentum et ad aurium dolores facit. Aesclepiades
autem in primo exteriorum ita scripsit: *Aesclepiades de iis,*

Ed. Chart. XIII. [384.]

Ed. Bas. II. (184. 185.)

καὶ πταρμικῶν καὶ ἀποφλεγματισμῶν. κεφαλῆς καθαρτικὰ ἔρρινα. ποιεῖ δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ χρονίου ὀφθαλμίας ἐνοχλου-
μένοις, ποιεῖ καὶ τοῖς ἐπιληπτικοῖς καὶ ἄγει πολλὴν ὑγρα-
σίαν. 4 μελανθίου < ἡ. (185) ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ < α'.
ἐλατηρίου < α'. τρίψας καὶ λειώτατα ποιήσας ἀναλάμβανε
σικκωνίῳ ἐλαίῳ ἢ μύρῳ ἰρίνῳ ἢ κυπρίνῳ, ὥστε κηρωτῆς
ὑγρᾶς ἔχειν τὸ πάχος καὶ ἀτελόμενος εἰς πυξίδα κερατίνην
χεῶ, ὑποκρίων τοὺς μυκτῆρας καὶ κέλευε ἀνασπᾶν. ἄλλο
ὥστε ἁλύτως καθαίρειν ἄπονον ποιεῖ παραχοῆμα. 4 κυκλα-
μίνου ξηρᾶς δραχμᾶς ἡ'. ἱριῶς ξηρᾶς < β'. νίτρου ἐρυθροῦ
δραχμὴν μίαν, αὐτὸς ἐλατηρίῳ ἐχρησάμεν, τρίψας ἐπιμελῶς,
ἐμφύσας διὰ κάλαμίδος παραινῶν ἄνω ἀνασπᾶν, ἔπειτα δὲ
κάτω νεύειν, ὥστε τὸ συναγόμενον ὑγρὸν ἀπορῥεῖν. τούτων
ἐφεξῆς ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασι τάδε. περὶ
πταρμικῶν. πταρμικὰ κεφαλὴν καθαίροντα Ἡρακλείδου Τα-
ραντίνου. 4 κυμίνου Αἰθιοπικοῦ, πεπέρεως λευκοῦ, στρου-
θίου, καστορίου, ἐκάστου τὸ ἴσον κέψας καὶ σήσας ἀπό-

quae naribus induntur et de sternutatoriis et apophlegma-
tismis. Errhina quae naribus indita caput purgant. Con-
ferunt etiam veteri lippitudine oculorum infestatis, faciunt
et ad comitiali morbo apprehensos, ducuntque multam
humiditatem. 4 Melanthii 3 viij, salis ammoniaci drach. j,
elaterii drach. j. trita et, quam tenuissime laevigata siccyonio
oleo, aut irino unguento aut cyprino excipe, quo ad cerati
liquidi crassitudinem perducantur, et reconditis in cornea
pyxide utitor, subtilis inde naribus atque aegris attrahere
jussis. Aliud citra molestiam purgans, doloremque e vestigio
sedans. 4 Cyclamini siccae 3 viij, iridis siccae drach. ij, nitri
rubri drach. j. Ego elaterio usus sum diligenter trito et
per arundinem insufflato, aegro ipsum attrahere jussu, at-
que deinde deorsum inclinari, quo videlicet coactus liquor
desillet. Post haec vero Asclepiades in haec verba scripsit.
De sternutatoriis. Sternutatoria caput purgantia Hera-
clidae Tarantini. 4 Cumini Aethiopici, piperis albi, struthii,
castorii, singulorum aequales partes contusas et cribratas in

Ed. Chart. XIII. [384.]

Ed. Bas. II. (185.)

θου εἰς πυξίδα χαλκῆν, ἐν δὲ τῇ χρήσει σαλεύων τὴν πυξίδα, ἀναπωμάσας πρόσφερε τῇ ῥινὶ καὶ ἢ τῷ δακτύλῳ παράπτου ἢ διὰ καλαμίδος ἐμφύσα. ἄλλο. 4 ζιγγιβέρεως δραχμᾶς β'. στρουθίου ◀ β'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὴν μίαν, κασσίας δραχμὴν μίαν, χρῶ καθὰ προεῖρηται. χρονικῆς κεφαλalgίας πταρμικὰ Πτολεμαίου ποιεῖ σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς. 4 ἑλλεβόρου λευκοῦ δραχμᾶς δ'. ἐν ἄλλῳ α'. σικύου ἀγρίου ῥίζης δραχμὴν μίαν, στρουθίου ◀ α'. νίτρου ἐρυθροῦ δραχμὴν μίαν, καστορίου ◀ α'. πεπέρεως λευκοῦ ◀ α'. χρῶ καθὰ προεῖρηται. ἄλλο. 4 ἑλλεβόρου λευκοῦ, σικύου ἀγρίου ῥίζης, στρουθίου ἀνὰ μέρη β'. καστορίου, ἀκόρου, νίτρου ἐρυθροῦ, κυμίνου Αἰθιοπικοῦ, ἀνὰ μέρος α'. εὐφορβίου μέρος α'. λείοις χρῶ καθὰ προεῖρηται. μετὰ τὴν τῶν πταρμικῶν γραφὴν προγεγραμμένων ὁ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν ὡδί πως. διαμασῆματα κεφαλῆς καθαρτικὰ ἄγει πολλὴν ὑγρασίαν. 4 πεπέρεως λευκοῦ δραχμᾶς β'. σταφίδος ἀγρίας δραχμᾶς β'. κασσίας ◀ β'. ἀναλάμβανε σταφίδι χωρὶς τῶν γιγάρτων ἢ σύκων λιπαρῶν τῇ σαρκὶ καὶ δίδου δια-

aerea pyxide reponito. Ubi vero exigente, pyxidem con-
cutito et apertam naribus admoveto, aut cum digito adhi-
beto, aut etiam per arundinem insufflato. Aliud. 4 Zin-
giberis drach. ij, struthii drach. ij, piperis albi drach. j,
casiae drach. j, utere ut dictum est. Ad veterem capitis
dolorem sternutatoria Ptolemaei. Facit ad vertiginem et
comitiali affectos. 4 Veratri albi drach. iiij, alii unam ha-
bent, radicis cucumeris silvestris drach. j, struthii drach. j,
nitri rubri drach. j, castorii drach. j, piperis albi drach. j.
Utere ut dictum est. Aliud. 4 Veratri albi, radicis cucu-
meris silvestris, struthii, singulorum partes duas, castorii,
acori, nitri rubri, cumini Aethiopici, singulorum partem
unam, euphorbii partem unam. Tritis ut dictum est utere.
At vero post dictorum sternutatoriorum descriptionem Ascle-
piades in hunc modum scripsit. Quae mansa caput purgent
et multam humiditatem ducant. 4 Piperis albi 3 ij, sta-
phidis silvestris drach. ij, origani 3 ii, casiae 3 ii. Excipe
uvarum passarum exacinatarum aut ficum pinguium carne

Ed. Chart. XIII. [384. 385.]

Ed. Bas. II. (185.)

μασᾶσθαι. δεῖ δὲ διαμασώμενον κάτω νέειν καὶ κεκρῆ-
ναι ἐκ διαλειμμάτων, ὥστε τὸ συλλεγόμενον ὑγρὸν ἀπορρεῖν.
[385] δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι ὕδωρ θερμὸν δια-
κρατεῖν. δήξεως δὲ πολλῆς γενομένης δοτέον διακατέχειν.
ἄλλο. 24 σταφίδος ἀγρίας, πυρέθρου, πεπέρεως λευκοῦ, ὕ-
σώπου, καρδαμώμου, ἐκάστου τὸ ἴσον, ἀλφίτων τὸ διπλοῦν,
ὑδατι φυράσας, χρῶ καθὰ προεῖρηται. τῶν ἐφεξῆς γεγραμμέ-
νων φαρμάκων ἐνίοις μὲν εἶδον τοὺς διδασκάλους χρωμέ-
νους, ἐνίοις δὲ φίλους, ἑνια δὲ καὶ αὐτὸς εἰς χρῆσιν ἤγαγον,
ὥς διὰ πείρας πολλῆς βασανίσαι τὴν ἐπαγγελίαν αὐτῶν. ἔστι
δὲ τὰ ὑπογεγραμμένα. σικύων ἀγρίων φύλλων χυλὸς ἔγχεϊται
ταῖς ῥισίν, αὐτὸς τε καθ' ἑαυτὸν καὶ μετὰ τεύτλων ἀφεψή-
ματος ἢ χυλοῦ. ἄλλο. σμύρναν μέλιτι ἐψήσας ἔγχει ταῖς
ῥισίν. ἄλλο. 24 ἀλόης, νίτρου, μελανθίου ἴσα μετ' ἐλαίου
παλαιοῦ, ὥστε γενέσθαι γλοιῶδες. ἄλλο διαμασώμενον. 24
νίτρου γο σί. ἀνίσου γο δ'. σταφίδος ἀγρίας γο γ'. δάφνης
φύλλα χλωρὰ καὶ σταφίδος ἡμέρου ἐκκιναρτισμένης ἴσα ἀνα-

et mandenda praebe. Mandentes vero deorsum inclinari
oportet et per intervalla hiare, quo collectus humor destil-
let. Post vero etiam aqua calida in ore continenda, quae
etiam, ubi multam perceperint mordacitatem, eis etiam fri-
gida exhibenda est. *Aliud.* 24 Staphidis silvestris, pyrethri,
piperis albi, hyssopi, cardamomi, singulorum aequales par-
tes, polentae duplum. Aqua subigito ac utitor ut dictum
est. Porro ex subscriptis medicamentis quibusdam praecep-
tores meos usos scio, quibusdam amicos, aliqua etiam ipse
in usum assumpsi, ut ex multo usu fidem suam mihi pro-
baverint. Sunt autem haec. Foliorum cucumeris silvestris
succus naribus infunditur tum per se solus, tum betae ad-
dito decocto aut succo. *Aliud.* Myrrham melle coctam
naribus infundito. *Aliud.* 24 Aloës, nitri, melanthii, *nigel-
lae*, parem mensuram, cum oleo veteri ad frigumentorum
crassitudinem redacta. *Aliud quod manditur.* 24 Nitri se-
xuncem, anisi trientem, staphidis silvestris quadrantem, fo-
liorum lauri viridium et uvae passae exacinatae parem men-

Ed. Chart. XIII. [385.]

Ed. Baf. II. (185.)

λαμβάνει, ἐκ τούτου τοῦ μίγματος ποίει τροχίσκους ἐκ τριῶν δραχμῶν, ὡς ἕκαστον αὐτῶν μασᾶσθαι τῆς χρείας καλούσης. ἄλλο ἔρρινον. 4 εὐφορβίου 4 S". θαψίας 4 α'. ἱριδος 4 α'. μέλιτος ἐφθοῦ 4 α' S". τεύτλου ῥίζης χυλοῦ τὸ ἀρκοῦν. ἐκ τούτου λαμβάνων κέγχρον μέγεθος ἀνείς ὕδατι, μήλη ἀναλαμβάνων ἔχει τοῖς μυκτῆρσιν. ἄλλο ἔρρινον. κυκλαμίνου χυλοῦ κύαθοι β'. κισσοῦ φύλλων χυλοῦ κύαθος εἷς, πευκεδάνου ὀβολὸς α'. ἐλατηρίου ὀβολὸς α'. ἐν ὑελίνῳ ἀγγεῖῳ ἀποτίθενται, ἀναλυομένων ἐπὶ τῆς χρείας γάλακτι γυναικείῳ, ἔχει ταῖς ῥίσιν. ἄλλο. 4 σμύρνης γο δ'. εὐφορβίου γο δ'. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους κέ'. προδιαλύσας ὕδατι τὴν σμύρναν καὶ τὸ εὐφόρβιον μῖζον λείον τὸ πέπερι καὶ πρόσβαλλε ἐλαίῳ γλενκίνῳ γο στ'. καὶ οὕτω χρῶ. ἄλλο ἔρρινον ἀποφλεγματοῖζον διὰ στόματος ἱκανῶς. 4 ἐλαίου κρωοῦ ξε β'. σάπωνος λίτραν α'. φρυκτῆς λίτραν α' S". ὀποπάνακος γο α'. ἀγχούση χρῶσον, καὶ χρῶ προπληρώσας ὕδατι τὸ στόμα. ἄλλο διάχριστον στόματος. σάπωνα διείς τεύτλου

suram, excipe et ex hac mixtura pastillos trium drachmarum coge et singulos usu expetente mandendos praebe. *Aliud quod naribus inditur.* 4 Euphorbii 3 ℞, thapsiae 3 j, iridis 3 j, mellis cocti sesquidrachmam, succi radicis betae quantum sufficit. Ex hoc ad milii magnitudinem accipe et aqua dilutum, specilloque exceptum naribus infunde. *Aliud quod naribus infunditur.* 4 Succī cyclamini cyathos ij, succi foliorum hederæ cyathum unum, pencedani obolum unum, elaterii obolum unum. In vitreo vase recondito, usu vero expostulante lacte muliebri dissoluta naribus infundito. *Aliud.* 4 Myrrhæ trientem, euphorbii trientem, piperis albi grana xxv. Myrrham aqua prius dissolvito, unaque ipsam euphorbium, deinde piper tritum addito et adjecto olei gleucini sexunce utitor. *Aliud, quod naribus infusum multam pituitam per os detrahit.* 4 Olei communis sextarios duos, saponis libram unam, resinae frictae sesquili-
bram, opopanacis 3 j. Per anchusam colorato ac utitor ore prius aqua expleto. *Aliud quo os illinitur.* Saponem

Ed. Chart. XIII. [385.]

Ed. Bas. II. (185.)

χυλῶ, χρίσον τὰ κατὰ τὸν οὐρανίσκον καὶ τὸν κίονα τοῦ στόματος. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἔρῳνόν ἐστι.

[Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γραφέντα ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ περὶ φαρμάκων αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως.] ἀποφλεγματισμοί. Σταφίς ἀγρία διαμασσωμένη καὶ ἰδίᾳ καὶ μετὰ γλήχωνος. ἄλλο. 4 σταφίδος ἀγρίας καὶ ὀριγάνου ἀνὰ ὀξύβαφον, νίτρον < β'. λεῖα δίδου κοχλιαρίου πλῆθος διαμασᾶσθαι ἕως ἂν πληρωθῇ τὸ στόμα, εἶτα χανῶν ἑάτω ρεῖν. ἄλλο. 4 ὀριγάνου γο δ'. ὑσσώπου < δ'. σταφίδος ἀγρίας < δ'. ἀφρονίτρον < β'. σινήπεως < β'. πυρέθρου < γ'. λεάνας χρῶ. ἄλλο. 4 σινήπεως μέρος α'. σταφίδος ἀγρίας μέρος α'. κόψας χρῶ. τούτῳ οἱ φαρμακοπῶλαι χρῶνται. ἄλλο. 4 ὑσσώπου, θύμου, ὀριγάνου καὶ ἰδίᾳ καὶ ὁμοῦ χρῶ. ἄλλο. κολοκυνθίδος τὸ ἐντὸς ἐν ὅξει ἐψημένον πλείονα χρόνον ἐν τῷ στόματι κρατουμένον τοῦ ὑγροῦ ἢ ἐν οἴνῳ ἀποβραχείσης κολοκυνθίδος πλείονα χρόνον. ἄλλο. σκόροδα μετ' εὐζώμον σπέρματος καὶ νίτρον. ἄλλο. 4 σταφίδος ἀγρίας < ζ'. πυρέ-

betæ succo dilutum juxta palatum illinito, atque, itidem juxta oris columellam. Idem etiam naribus infundi potest.

[Quae Crito in primo de medicamentis scripsit his verbis.] *Apophlegmatismi.* Staphis silvestris per se et cum pulegio manfa. *Aliud.* 4 Staphidis silvestris et origani, utriusque acetabulum, nitri 3 ij, trita cochlearii mensura manducanda praebeto, donec os pituita repleatur, deinde aperto ore effluere finito. *Aliud.* 4 Origani 3 iiij, hyssopi 3 iiij, staphidis silvestris 3 iiij, spumae nitri 3 ij, sinapis 3 ij, pyrethri drach. iij. tritis utere. *Aliud.* 4 Sinapis partem unam, staphidis silvestris partem unam, contusis utere. Hoc pharmacopolae utuntur. *Aliud.* Hyssopo, thymo, origano tum per se tum simul mixtis utere. *Aliud.* Medullae colocynthidis in aceto ad multum tempus coctae, aut etiam per longum tempus in vino maceratae, liquorem in ore contineto. *Aliud.* Allia cum erucæ semine et nitro. *Aliud.* 4 Staphidis silvestris drach. vij, pyrethri drach. iiij,

Ed. Chart. XIII. [385. 386.]

Ed. Bas. II. (185.)

θρόν < δ. ὑσώπου < α'. κόψας, ἀνάπλασσε κυλίσκους
ἀνὰ < α'. καὶ δίδον διαμασᾶσθαι.

[386] [Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος ἐπὶ τῶν ἰκτεριῶντων ἔρ-
θῖνα φάρμακα γεγραμμένα.] Ἐρθῖνον ἐκκρίνει διὰ ῥινῶν καὶ
στόματος. μὴ ξενισθῆς δὲ εἰς ἀναθερμάνη ἢ τραχύνῃ τὴν
ὑπερώαν· μετασυνκρίνει γάρ. 4 σταφίδος ἀγρίας < α'. με-
λανθίου < γ'. λείανας μετ' ὄξους, ὥς γλοιοῦ ὑγρότερον εἶναι,
ἐγχυμάτιζε τὰς ῥίνας ἐπὶ ἡμέρας ε', ἕως ἐκκαθαρθῇ. ποίει
δὲ παρ' ἡμέραν. ἄλλο. 4 κισσοῦ φύλλα δέκα, δάφνης φύλλα
δέκα, τρίβε μετ' ἐλαίου ἕως γλοιῶδες γένηται καὶ παράσταζε
ταῖς ῥίσιν ὁμοίως. ἄλλο. ἄκρως δὲ ποιεῖ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸ
ἐλατήριον ἐμφυσώμενον εἰς τὰς ῥίνας. δεῖ μέντοι ἀβλαβῶς
αὐτὸ βουλόμενον ποιεῖν ἐμβιβάζειν εἰς ἐμβασιν θερμοῦ καὶ
οὕτως ὅλου βαπτιζομένου τοῦ σώματος, πλὴν τοῦ προσώ-
που, ἐμφυσᾶν τὸ ἐλατήριον. ἄγει γὰρ χολὴν δαυσιλῇ διὰ μυ-
ξωτήρων. ἄλλο. ἐλατηρίου ἡλίκον ὄροβον διεῖς γυναικίῳ
γάλακτι, ἔγχεον εἰς τοὺς μυκτῆρας, καὶ ἐπὶ γένηται ἢ κά-

hyssopi 3 j, contusa in orbiculares pastillos cogito, eosque
drachmae pondere formatos manducandos exhibeto.

[Quae medicamenta naribus indenda Crito ictericis
conscripsit.] Medicamentum quod naribus infunditur et
tum per nares tum per os excernit. Ob id ipsum vero ne
consternaris, si palatum calefaciat aut exasperet, ex alto
enim avocat ac transfert humores. 4 Staphidis silvestris
3 j, melanthii 3 iij, cum aceto trita, ad formam strigmento
liquidiorem redigito et per dies quinque in nares infun-
dito, donec expurgetur aeger, id autem alternis diebus fa-
cito. Aliud. 4 Hederae folia decem, lauri folia decem
cum oleo terendo ad strigmenti crassitudinem redigito et
naribus similiter insuffillato. Aliud. Egregie facit et elate-
rium insuffillatum in ipsorum nares. Caeterum si quis hoc
citra detrimentum facere velit, in calidae solium aegrum
immittet, atque ita toto corpore praeter faciem in eo im-
merso elaterium insuffillabit, large enim bilem per nares
educit. Aliud. Elaterium ad magnitudinem ervi in lacte
muliebri dilutum naribus infundito, atque ubi purgatio

Ed. Chart. XIII. [386.]

Ed. Bas. II. (185. 186.)

θαρσις, κάθιζε εἰς μακρὰν καὶ ἀπόνυπτε καὶ διαίτη ἀναλάμβανε.

[Τὰ ὑπὲρ Αἰνείου παραδοθέντα ἐκ πείρας πρὸς ἀποφλεγματισμόν.] Ὡν πείραν ἔχον Αἰνείου χρωμένου, παρ' οὗ καὶ τὰς γραφὰς ἔλαβον. ἔρρινον ἀποφλεγματίζον. 4 σάπωνος λίτρας σί. στέατος αἰγείου λίτραν α'. κηροῦ λίτρας γ'. πίσης ξηρᾶς γο δ'. οἱ δὲ γο γ'. νίτρον τὸ ἴσον. κονίας στακτῆς δριμείας κύαθοι δύο, (186) ἄνιε ὕδατι καὶ χρῶ μήλη ἐγγέων καὶ κέλευε ἀνασπᾶν. προσέμβρεχε τὴν κεφαλὴν ἱρίνω καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν μελιγράτῳ πολλάκις ἀνακογχυλίζεσθω. ἄλλο. 4 εὐφορβίου < σί. λυκίου Ἰνδικοῦ < δ'. ἀναλάμβανε τεύτλου χυλῷ καὶ μέλιτι καὶ ἄνιε ὕδατι ἢ γάλακτι. ἄλλο. κυλαμίνου χυλοῦ κύαθοι δύο, κισσοῦ κορύμβων χυλοῦ κύαθος εἷς, πευκεδάνου ὁποῦ ὀβολὸς εἷς, ἐλατηρίου ὀβολὸς εἷς, χρῶ ἐν βαλανείῳ μετὰ γάλακτος γυναικείου. ἄλλο. 4 πυρέθρου, πεπέρεως, ὑσσώπου, σταφίδος ἀγρίας ἴσον ποιεῖ τροχίσκους δραχμιαίους, ὧν ἕνεκα διαμασάσθω καὶ

prodierit, in calidae labrum demittito ac lavato et per diaetam reficito.

[Quae Aeneas per experientiam pituitam detrahentia tradidit.] Quorum experientiam per Aeneae usum habeo, a quo etiam descriptiones accepi. *Medicamentum quod naribus inditur atque pituitam detrahitis.* 4 Saponis ℥ vi, adipis caprini ℥ j, cerae ℥ iij, picis aridae trientem, quidam vero quadrantem habent, nitri tantundem, lixivii acris cyathos ij, aqua diluito et dum uteris per specillum infundito attrahereque iubeto. Caput vero irino praerigato et post usum aquam mulfam saepe gargarizandam praebeto. *Aliud.* 4 Euphorbii ℥ vi, lycii Indici ℥ iiij, succo betae excipe, ac melle addito coge. Usus tempore aqua aut lacte dilue. *Aliud.* 4 Succu cyclamini cyath. ij, succi cacuminum hederæ cyath. j, succi peucedani obolum unum, elaterii obolum unum. Utere in balneo cum lacte muliebri. *Aliud.* 4 Pyrethri, piperis, hyssopi, staphidis silvestris parrem mensuram in pastillos drachmae pondere cogito, quorum unum manducandum praebeto et post factam ab ipso

Ed. Chart. XIII. [386.]

Ed. Baf. II. (186.)

μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ κάθαρσιν ἅλοι καὶ μελιτι ἀποθεραπεύ-
 ῃσθω. πταρμικά. 4. πεπέρειος λευκοῦ, ἔλλεβόρου λευκοῦ, κα-
 στορίου, εὐφορβίου, στρουθίου, κυκλαμίνου χυλοῦ ξηροῦ ἴσα
 προερεθίσας πτερῶ ἔμφυσα.

[Περὶ τῆς χρήσεως ἀπάντων τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων.]

Ὅν ἂν περὶ τῶν προειρημένων φαρμάκων εἴπω λόγον τῆς
 χρήσεως, τοῦτον ἐπὶ πάντα τὰ ἄλλα ὅσα δύναμιν ἰσχυρὰν
 ἔχει μεταλαβεῖν χρή. προσήκει γὰρ οὐκ εὐθέως ἐξ ἀρχῆς τὰ
 δραστηκώτατα προσφέρειν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀσθενεστέρων ἄρ-
 χεσθαι, καὶ μέντοι καὶ αὐτὰ τὰ ἰσχυρὰ φάρμακα πρᾶννό-
 μενα τῇ μίξει τῶν παρηγορικῶν γίνεται μέτρια. καὶ διὰ τοῦτο
 ἐγὼ γάλακτι γυναικίῳ προσφάτω λειῶν αὐτῶν ἔνια καὶ
 ὕδατι καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαιῳ γλυκεῖ, καίπειτα χυλοῦ τεύτλου
 καὶ ἀναγαλλίδος τῆς τὸ κυανοῦν ἄνθος ἐχούσης, οὕτως ἐκ
 προσαγωγῆς χρῶμαι, καὶ τὸ τελευταῖόν γε καὶ δι' ὀποβαλ-
 σάμον λειῶν ταῦτα προσφέρω τὴν μὲν πρώτην γάλα μι-
 γνύς, ἐπειδὴν δὲ ῥαδίως φέρῃ τοῦτο καὶ χωρὶς τοῦ γάλα-
 κτος. εὐπορίστω δὲ πολλάκις ἐχρησάμην φαρμάκῳ ἐγχεομένῳ

purgationem, sale et melle curato. *Sternutatorium*. 4. Pi-
 peris albi, veratri albi, castorii, euphorbii, struthii, succi
 cyclamini aridi, aequali mensura penna praeirritatis in-
 sufflato.

[*De usu omnium vehementium medicamentorum.*]

Quam utendi rationem de praedictis medicamentis dixero,
 eam ad omnia alia, quaecunque validam vim habent, trans-
 ferre oportet. Non enim statim a principio efficacissima ad-
 hibere convenit, sed a debilioribus auspicari. Quin et ipsa
 valida medicamenta mitigatoriorum admixtione lenita mo-
 derata fiunt. Et ob id ego quaedam ex eis muliebri lacte
 recenti et aqua diluo et post hoc oleo dulci, deinde betae
 succo et anagallidis, quae coeruleum florem habet, itidem
 succo, atque ita sensim in usu eorum progredior, donec
 postremum etiam per opobalsamum talia dissolvo. Ac pri-
 mum quidem lacte admixto adhibeo: quod ubi leviter fe-
 runt aegri, etiam citra lactis adjectionem admoveo. Porro
 parabili saepe medicamento usus sum, quod naribus infun-

Ed. Chart. XIII. [387.]

Ed. Bas. II. (186)

[387] τῇ ῥινὶ μελανθίῳ, ποτὲ μὲν ὅξει δριμύϊ διαβρέχων
 πρὸ μίᾳς ἡμέρας, εἶτα τῇ ὑστεραίᾳ σὺν ὅξει πάλιν λειῶν
 καὶ ἐγχεῶν εἰς τὴν ῥίνα διὰ τῶν μυκτῆρων ἢ τὸν κάμνοντα
 κελεύων ἀναρροφεῖν αὐτό. ἐνίστε δὲ ἐλαίῳ παλαιῷ τὸ αὐτὸ
 μελάνθιον λειῶν καὶ ὁμοίως χρῶμενος. οὕτω μὲν οὖν αὐτῷ
 χρῆται καὶ ὁ Ἀρχιγένης ἐπὶ ἐμφράξεως μυκτῆρων. τῷ δὲ
 πρώτῳ μετὰ ὅξους ὁ Κρίτων ἐπὶ τῶν ἰκτεριῶντων.

Κε φ. γ'. [Περὶ ἡμικρανίας.] Πάθος ὀδυνηρὸν γίνεται
 κατὰ τὸ ἡμισυ μέρος τῆς κεφαλῆς ἐνίστε μὲν τὸ δεξιὸν, ἔστι
 δ' ὅτε καὶ κατὰ θάτερον, ὀριζόμενον τῇ κατὰ τὸ μῆκος αὐ-
 τῆς ἐκτεταμένῃ ῥαφῇ. καὶ τὰ πολλὰ γε κατὰ περίοδον πα-
 ροξύνεται τῆς ὀδύνης αἰτίαν ἔχουσης, ἐπιρροὴν αἱμῶν ἢ χυ-
 μῶν ἥτοι πολλῶν ἢ θερμῶν ἢ ψυχρῶν. ἐνιοὶ μὲν οὖν αὐ-
 τῶν κατὰ τοὺς κροταφίτας μῦς ἀλοῦσι σφοδρῶς καὶ πλείους
 γέ εἰσιν οἱ οὕτως ἀλοῦντες. ἐνιοὶ δὲ καὶ μέχρι πλείστου τὴν
 ὀδύνην ἐπαναβαίνουσιν ἔχουσι, καὶ τινὲς γε οὕτω σφοδρῶς
 ἀλοῦσιν, ὥς μηδὲ τὰς ἐπιβολὰς τῶν χειρῶν εὐκόλως φέρειν.

ditur, melanthio aliquando quidem aceto acri rigato ac
 pridie macerato, deinde sequenti rursus cum aceto trito et
 naribus infuso, aut aegro ipsam absorbere in nares jussu.
 Aliquando vero oleo veteri idem melanthium contrivi, at-
 que ita intro instillans usus sum, quo modo etiam Archi-
 genes eo utitur in narium obturatione. Priore vero, quod
 cum aceto infunditur, Crito utitur in ictericis.

Cap. III. [De Hemicrania.] Hemicrania affectio do-
 lorifica circa dimidiam capitis partem aliquando dexteram,
 aliquando alteram contingit, quae juxta futuram secundum
 longitudinem ejus extensam terminatur et ut plurimum per
 circuitum exacerbat, influxu vaporum aut humorum sive
 multorum sive calidorum sive frigidorum causam dolori sug-
 gerente. Quidam igitur ipsorum circa temporum musculos
 vehementer dolitant et pleraque sane ipsorum pars hoc
 modo affligitur. Quidam vero dolorem ad sublimiora ascen-
 dentem habent. Et quidam adeo vehementer dolent, ut
 neque manuum contactum facile ferant, in quibus palam

Ed. Chart. XIII. [387.]

Ed. Bas. II. (186.)

ἐφ' ὧν εὐδηλὸς ἐστὶν ὁ περικράνιος ὑμὴν πάσχων, οὐκ ἀπα-
 θοῦς τὸ πᾶμπαν οὐδὲ τοῦ δέρματος ὑπάρχοντος. εὐδηλον
 οὖν ἐστὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν λυπούντων αἱμῶν ἢ χυμῶν ἢ
 ἀμφοτέρων ἥτοι διὰ τῶν φλεβῶν ἢ ἀρτηριῶν ἢ δι' ἀμφοῖν
 γίνεσθαι, ποτὲ μὲν αὐτῶν μόνων τῶν ἐνδον τοῦ κρανίου,
 τουτέστιν ἐγκεφάλου τε καὶ μηνίγγων τὸ περιτεῦον ἐν αὐ-
 τοῖς ἀπωθουμένων ἐκτός, ποτὲ δὲ τοῦ κάτω τῆς κεφαλῆς
 σώματος ἀναπέμποντος αἱμοῦς ἢ χυμοῦς μοχθηρούς. διὸ
 καὶ θεραπεύειν τις ἐγχειρῶν ἡμικρανίαν ἐπισκεψάσθω πρό-
 τερον ὁποίας δεῖται καθάρσεως ἢ φλεβοτομίας ὁ κάμων,
 εἰδ' οὕτως ἐπὶ τὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἀφικνούμενος βοηθή-
 ματα διὰ τε τῶν δακτύλων τῆς ἑαυτοῦ χειρὸς καὶ διὰ σιν-
 δόνος ἀνατρίβων τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ μετώπου, καὶ μάλιστα
 τὸ κατὰ τὸν κροταφίτην μῦν, ἐκθερμαίνεται, πρὸ τῶν παρο-
 ξυντικῶν ὥρων πράττειν τοῦτο. μετὰ δὲ τὸν παροξυσμὸν
 τοῖς καλουμένοις ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ἡμικρανικοῖς φαρμάκοις
 χρῆσθαι. θερμοσίας μὲν πολλῆς ἐν ταῖς ὁδύναις αἰσθανομέ-
 νης τοῖς ἔχουσί τι ψυχτικόν, ἀνεῦ δὲ ταύτης τοῖς ἱκανῶς

est, pelliculam calvam ambientem esse affectam et neque
 cutem ipsam omnino ab affectione immunem existere. Ra-
 tionabile igitur est vaporum aut humorum aut utrorumque
 influxum sive per venas sive per arterias sive per utras-
 que contingere, quum interdum ea sola, quae intra calvam
 continentur, hoc est cerebrum ejusque membranae, quod
 in ipsis redundat foras protrudant, interdum vero corpus
 infra caput positum vitiatos vapores aut humores sursum
 mittat. Quapropter ubi quis hemicraniam curare aggreditur,
 prius quali purgatione aut venae sectione aeger opus ha-
 beat consideret, atque ita deinde ad capitis auxilia pro-
 grediendo tum per digitos suae manus tum per linteam
 dimidiam frontis partem, et eam maxime quae circa tem-
 porum musculum est, confricando excalefaciat, atque id ante
 irritationis tempus faciendum est. Post exacerbationem vero
 medicamentis hemicranicis a medicis appellatis utendum, si
 quidem multa caliditas in doloribus percipiat̃ur, iis quae
 refrigerans quippiam habent, citra vero hanc iis quae

Ed. Chart. XIII. [387. 388.]

Ed. Bas. II. (186)

θερμαίνουσι. μεμίχθω δὲ ἑκατέροις τῶν τονούντων τι στυπτικὴν ἔχον τὴν δύναμιν δηλονότι. θαυμάζω δὲ ὅπως οὐδ' ὁ Ἀπολλώνιος οὐδ' ὁ Ἀρχιγένης οὐτ' Ἀσκληπιάδης ἐξεξῆς τοῖς πρὸς τὰς κεφαλαλγίας φαρμάκοις ἔγραψάν τι καὶ περὶ τῶν ἡμικρανικῶν ὀνομαζομένων. ἔχοῦν γὰρ αὐτοὺς, εἰ καὶ μηδὲν ἴδιον ἐπ' αὐτῶν ἐστι, διὰ τὸ περιέχεσθαι κατὰ τὸ τῆς κεφαλαλγίας, αὐτὸ τε τοῦτο ἐπισημαίνεσθαι. παρὰ πλησίως δὲ καὶ τῷ Ἡρᾷ καὶ τῷ Κρίτῳ τὸ περὶ τοῦ πάθους τούτου διελθεῖν ἐπὶ πλεον ἡμέλουν. δι' ὧν δὲ τοῖς κεχρονισμένοις ἀλγοῦσι τὴν κεφαλὴν βοηθοῦσι φαρμάκων, ἐνδείκνυται καὶ τοῖς ἡμικρανικοῖς τὴν αὐτὴν εἶναι βοήθειαν. ὁ μὲν οὖν Ἡρᾶς ἐν τῇ φαρμακίτιδι βίβλῳ καὶ ἀρχὴν εὐθέως ὥδι πως ἔγραψε πρὸς κεφαλαλγίαν.

[388] [Ἐκ τῶν τοῦ Ἡρᾶ πρὸς κεφαλαλγίαν.] 24 Κροκομαγματος μέρος α'. κηκίδος μέρος α'. λίκνας μετ' οἶνον κατάχρει τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους. τροχίσκος πρὸς κεφαλαλγίαν ἄκρως ποικῶν, δις ἢ τρις ἐπιχρίόμενος ἀπὸ κρο-

multum excalefaciant. Utriusque vero aliquid ex iis, quae robur addunt misceatur, quod astringentem videlicet habeat facultatem. Demiror autem quod neque Apollonius neque Archigenes neque Aesclepiades quicquam de hemicranicis medicamentis, quae merito post doloris capitis totius medicamenta subjicienda erant, conscripserunt. Decebat enim ipsos, tametsi nihil privatim in se habeant, propterea quod inter ea quae totius capitis dolori destinata sunt contineantur, id ipsum saltem annotare. Similiter autem et ab Hera et a Critone uberius de hac affectione tractatio neglecta est. Caeterum per quae medicamenta inveterato capitis dolori medentur, per eadem constat eos etiam hemicranicis affectibus auxiliari. Heras itaque in medicamentario libro statim a principio in haec verba ad capitis dolorem medicamenta conscripsit.

[Medicamenta ex libris Herae ad capitis dolorem.]

24 Crocomagmatis partem j, gallae partem j, trita ex vino fronti ac temporibus illinito. Pastillus ad capitis dolorem egregie faciens, a tempore ad tempus bis aut ter illitus.

Ed. Chart. XIII. [388.]

Ed. Bał. II. (186.)

τάφου ἕως κροτάφου. 4 κρόκου < ιε'. χαλκάνθου < ι'.
 στυπτηρίας σχιστῆς < ιγ'. σμύρνης < γ'. ὀπίου < γ'. ὀμ-
 φακίου < γ'. χαλκίτεως < γ'. κόμμειως δραχμᾶς ιε'. λεάνας
 ταῦτα πρόσβαλλε οἴνου αὐστηροῦ φαλερίνου τὸ αὐταρκές
 καὶ τρίβε ὡς κολλύριον, εἴτα ποιήσας τροχίσκους, ἐπὶ τῆς
 χρείας ἀνιείς ὀξυκράτῳ ἢ ὀξει χρῶ. μάλαγμα πρὸς κεφαλαλ-
 γίαν. 4 ἰοῦ ξυστοῦ < δ'. χαλκοῦ κεκανυμένου < β'. λε-
 πίδος στομώματος δραχμᾶς β'. κινωλίας δραχμᾶς δ'. χαλκί-
 τεως δραχμᾶς δ'. κισσῆρεως ὠμῆς δραχμᾶς δ'. τερμινθίνης
 γο α'. κηροῦ < λζ' S'. ἐλαίου παλαιοῦ κνύθους β'. τοῖς
 ξηροῖς λειοτάτοις τὰ τηκτὰ ἐπικαταχέων μάλασσε καὶ χρῶ.
 ἐὰν δὲ σκληρότερον δοκῇ εἶναι τὸ φάρμακον, ἐλαίῳ ἀμυγδα-
 λίνῳ ἀναμάλασσε. ταῦτα μὲν ὁ Ἡράκλεις πρὸς κεφαλαλγίαν
 ἔγραψε. χρῶνται δὲ αὐτοῖς ἐνιοὶ καὶ κατὰ τῶν ἡμικρανικῶν
 ἀλγημάτων, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις φαρμάκοις, ὅσα γέγρα-
 πται τοῖς προγεγραμμένοις ἀνδράσι πρὸς τὰς χρονιζούσας
 κεφαλαλγίας. οὐ μὲντοι κατὰ παντὸς ἐκτείνουσι τοῦ μετώ-
 που τὸ φάρμακον, ἀλλὰ κατὰ τοῦ πεπονθότος μορίου μόνον.

4 Croci 3 xv, atramenti sutorii 3 x, aluminis scissi 3 xiiij,
 myrrhae 3 iij, opii 3 iij, omphacii 3 iij, chalcitidis 3 iij,
 gummi 3 xv. Tritis omnibus vini Falerni austeri quod satis
 est affunde et ut collyrium tere, indeque in pastillos omnia
 redige. Usu vero expetente postea aut aceto dilutis utere.
Malagma ad capitis dolorem. 4 Aeruginis rasilis 3 iij,
 aeris usti 3 ij, squamae stomomatis 3 ij, cimoliae 3 iij,
 chalcitidis 3 iij, pumicis crudi 3 iij, terebinthinae 3 j,
 cerae 3 xxxvij, et dimidiam, olei veteris cyathos ij. Aridis
 tenuissime tritis, liquabilia liquefacta affunde, emolli ac
 ntere. Quod si durius videatur medicamentum, oleo amy-
 gdalino emollito. Haec quidem medicamenta Heras ad ca-
 pitis dolorem scripsit. Utuntur autem eis quidam etiam ad
 hemieranicos dolores, quemadmodum etiam aliis medica-
 mentis, quae praedicti viri ad inveteratos capitis dolores
 destinaverunt. Non tamen per omnem frontem medica-
 mentum extendunt, sed per affectam solum partem. Caeterum

Ed. Chart. XIII. [388.]

Ed. Bas. II. (186, 187.)

ἐνὶ δὲ τῶν ἡμετέρων διδασκάλων ἔθος ἦν χρῆσασθαι πρὸς τὰς κεχρονισμένας ἡμικρανίας τῷδε τῷ φαρμάκῳ. 4 πεπε-
 ρεως λευκοῦ δραχμᾶς β'. κροκομάγματος δραχμᾶς β'. εὐφορ-
 βίου < S'. χρῶ. λέλεκται δὲ περὶ τῆς εὐφορβίου δυναμει-
 ῆς μοι, διότι ταχέως ἐκλύεται. χρὴ τοίνυν ἐμβάλλειν εἰς τὰ
 τοιαῦτα φάρμακα τοῦ μὴ παλαιοῦ. λέλεκται δὲ καὶ ὡς τὸ
 μὲν πρόσφατον λευκότερόν ἐστιν, ἐπὶ δὲ τὸ ξανθότερον ἢ
 ὠχρότερον χρῶμα τρέπεται παλαιούμενον. εἰ δὲ μὴ πάν-
 παλαιὸν ἢ τὸ εὐφόρβιον, ἀλλὰ δυοῖν ἢ τριῶν ἐτῶν, διπλά-
 σιον αὐτοῦ βάλλοις, τουτέστιν δραχμὴν μίαν. ὥσπερ δὲ τὸ
 εὐφόρβιον πρόσφατον χρὴ βάλλειν, οὕτως καὶ κόπρου περι-
 στερᾶς < S' τῶν ὀρεινῶν περιστερῶν, ἃς ἐν πύργοις τρέ-
 φουσιν ἑαυταῖς τὴν τροφήν (187) ποριζούσας, οὐχ ὡς ἐν
 ταῖς πόλεσιν αἱ κατὰ τὴν οἰκίαν τρεφόμεναι. καὶ μέντοι καὶ
 τοῦ μέλανος τοῦ γραφικοῦ τὸ ἴσον ἐμβάλλεται τῇ τῶν πε-
 ριστερῶν κόπρῳ, τουτέστιν < S' τοῦ μέλανος, κἀνταῦθα
 τοῦ ἡμετέρου τοῦ Περγαμηνοῦ βαλλομένου, τούτῳ γὰρ ἐχρή-
 σατο διὰ παντὸς ὁ διδάσκαλος. ἢ οὖν αὐτὸ ἐκεῖνο χρὴ βάλλειν

ex praeceptoribus nostris quispiam hoc medicamentum ad
 inveteratas hemicranias in usu habebat. 4 Piperis albi 3 ij,
 crocomagmatis 3 ij, euphorbii 3 β utere. Porro de euphor-
 bii facultate jam mihi relatum est, quod cito exolvatur,
 quare in ejusmodi medicamenta non vetus conjicere oportet.
 Dictum etiam recens albidius esse, quod vero inve-
 teratum est, flavioris aut pallidioris coloris reddi. Verum
 si non valde vetus sit euphorbium, sed duorum aut trium
 annorum, duplum ejus adjicies, hoc est 3 i. Quemadmodum
 autem euphorbium recens conjiciendum est, sic itidem ster-
 coris columbini drachmae dimidium, ex columbis montanis
 quas in turribus nutriunt sibi ipsis victum quaerentes, non
 velut quae in urbibus intra domos nutriuntur. At vero et
 atramenti scriptorii aequa portio, hoc est drachmae dimi-
 dium ad columbinum stercus injicitur, atque ad hanc rem
 nostrum Pergamenum praestat, eo enim semper praeceptor
 noster utebatur. Aut igitur illud ipsum ex Pergamo atra-

Ed. Chart. XIII. [388. 389.]

Ed. Bas. II. (187.)

τὸ ἐκ Περιγῶμου μέλαν, ἢ τι τῶν ἄριστα κατεσκευασμένων,
καὶ μίξαντας ταῦτα πάντα φυράν καὶ ἀναδεύειν ὅξει δρι-
μυτάτῳ καὶ λειώσαντας ἐπαλείφειν τὸν κροταφίτην μὺν καὶ
ὅλον τὸ ἥμισυ τοῦ μετώπου καὶ τὸ πεπονθὸς μέρος τῆς
κεφαλῆς. ἕτερον φάρμακον οὐ μόνον ἡμικρανίας, ἀλλὰ καὶ
πάσης κεφαλαλγίας κεχροτισμένης ἐπιχρίόμενον, ἐν μὲν ταῖς
κεφαλαλγίαις κατὰ τοῦ μετώπου παντός, ἐν δὲ ταῖς ἡμικρα-
νίαις κατὰ τοῦ ἡμίσεως μέρους τῆς κεφαλῆς τοῦ πεπονθό-
τος. 4 κρόκον δραχμὰς ε'. χαλκάνθους < ι'. στυπτηρίας σχι-
στῆς δραχμὰς γ'. σμύρνης δραχμὰς γ'. ὀπίου δραχμὰς γ'.
ὀμφακίου δραχμὰς γ'. κόμμεως δραχμὰς ιε'. λειώσας πάντα
πρόσβαλλε οἶνον φαλερίνου καὶ λείου πάλιν ὡς κοκλῦριον,
εἴτα ἀναπλάσας τροχίσκους ἐπὶ τῆς χρείας ἀνικίς ὀξυκράτῳ
ἢ ὅξει κατάχρῃ. ἕτερον πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. 4 σκαμ-
μωνίας < στ'. κρόκον δραχμὰς β'. κισσοῦ κόμης δραχμὰς στ'.
θείου ἀπύρου δραχμὰς δ'. ἀνίσου σπέρματος δραχμὰς η'. σε-
λίνου σπέρματος δραχμὰς η'. λειώσας ἐπιμελῶς ὠκίμου χυλῶ
ἀνάπласσον. τοῦτο πλείονι [389] ῥοδίνῳ λυθὲν ἐπιβροχή

mentum injicere oportet, aut aliquod aliud optime prae-
paratum. Atque ita omnibus his mixtis et probe subactis
acetoque acerrimo imbutis ac dilutis temporis musculus et
dimidium frontis et affecta capitis pars illinenda est. *Aliud*
medicamentum, quod non solum in hemicrania, sed et in
omni inveterato capitis affectu illinitur, in cephalalgis
per omnem frontem, in hemicrania vero per mediam ca-
pitis partem affecta. 4 Croci 3v, atramenti lutorii drach.
decem, aluminis scissi drach. iij, myrrhae drachmas tres,
opii drachmas tres, chalciteos drachmas tres, omphacii
drachmas tres, gummi drach. xv. Omnibus tritis vinum
Falernum adjice et rursus ut collyrium tere, deindeque in
pastillos redige. Usus vero tempore posca dilutos aut aceto
illine. *Aliud ad eosdem affectus.* 4 Scammoniae drachmas
sex, croci drachmas duas, comae hederæ drachmas sex,
sulfuris vivi drachmas quatuor, seminis anisi drachmas
octo, seminis apii drachmas octo, diligenter trita cum ocimi
succo in pastillos cogito. Hoc medicamentum multo rosaceo

Ed. Chart. XIII. [389.]

Ed. Bas. II. (187.)

τῆς κεφαλῆς γίνεται τοὺς ληθαργικοὺς ὠφελοῦσα. ἕτερον
 φάρμακον οὐ μόνον ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρμόττον, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς σκοτωματικοὺς ὠφελοῦν. 4 πενκεδάνου ῥίζης < δ'.
 ἰριῶς Ἰλλυρικῆς < β'. ἰοῦ < α'. ἀκόρου < α'. σφονδυλίου
 δραχμὰς δ'. πεπέρειως μέλανος < β' S'. καστορίου < β' S'.
 ἐρπύλλου < δ' S'. σμύρνης δραχμὰς β'. σαφνίδων ἀριθμὸν
 λε', πηγάνου χλωροῦ < η'. ἡδνόςμου χλωροῦ δραχμὰς δ'.
 ὀπίου < α'. ὅξει ἀναλαβὼν ποίει τροχίσκους. ἐπὶ δὲ τῆς
 χρείας ὅξει καὶ ῥοδίνῳ διεῖς κατάχρει, ἀναληφθὲν δὲ κηρωτῇ
 διὰ ῥοδίνου ὡς μάλαγμα ἐπιτίθεται. τροχίσκος οὐ μόνον
 τοὺς ἡμικρανία κάμνοντας ὠφελῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰσχυαδι-
 κούς. 4 θαψίας < γ'. εὐφορβίου < δ'. ὀποῦ Μηδικοῦ
 < γ'. σμύρνης < α'. ὀποπάνακος < α'. ὁμοῦ κόψας ἐπί-
 πλασον, εἴτα ἐπὶ τῆς χρείας ὅξει ἀποτρίβων κατάχρει. ταῦτα
 μὲν σύνθετα φάρμακα. πολλάκις δὲ ἐχρησάμην αὐτοῖς, σχε-
 διάσας ἀπλῶς δι' εὐφορβίου χρίσμα τι προσλαβὼν ὀλέγον
 κηροῦ, συστάσεως ἕνεκα. ἀρκεῖ δὲ εἰς λίτραν ἐλαίου ἤτοι
 Σαβίνου ἢ τινος αὐτῶ παραπλησίου γο γ'. ἐμβάλλειν κηροῦ

diffolutum capitibus lethargicorum rigandis fit commodum.
 Aliud medicamentum non iisdem conveniens, sed et ver-
 tiginosi auxiliare. 4 Radicis pencedani ℥ iiij, iridis Illy-
 ricæ ℥ ij, aeruginis ℥ j, acori ℥ j, spondylii ℥ iiij, piperis
 nigri ℥ ij ℞, castorii ℥ ij ℞, serpilli ℥ iiij ℞, myrrhae ℥ ij,
 baccarum lauri numero xxxv, rutæ viridis ℥ viij, menthæ
 viridis ℥ iiij, opii ℥ j, aceto excipe et in pastillos redige.
 Ufu exigente aceto et rosaceo dilutos illine. Verum cerato
 rosaceo exceptum hoc pharmacum ut malagma imponitur.
 Pastillus non solum hemierania laborantibus commodus,
 sed et ischiadicis auxiliaris. 4 Thapsiæ ℥ iiij, euphorbii
 ℥ iiij, laseris sive succi medici ℥ iiij, myrrhae ℥ j, opopa-
 nacis ℥ j. Simul contusa in pastillos cogito, quos deinde
 usus tempore aceto tritos illinito. Haec quidem composita
 sunt medicamenta. Saepe vero et ipsis ac simpliciter eu-
 phorbii illitione usus sum, exigua cera ad consistentiam ad-
 jecta. Sufficit autem in libram olei, sive Sabini sive alterius
 ei propinqui, cerae quadrantem injicere et euphorbii ℥ j,

Ed. Chart. XIII. [389.]

Ed. Bas. II. (187.)

καὶ μίαν τοῦ εὐφορβίου καὶ τούτῳ καταχρίειν τὸ ἥμισυ μέ-
 ρος τοῦ μετώπου, μετὰ τοῦ κροταφίτου δηλονότι μνός. ἐφ'
 ὧν δ' ἂν ὑπονοήσης ὑπὸ θερμῶν ἀτμῶν ἢ χυμῶν γίνε-
 σθαι τὸ κατὰ τὴν ἡμικρανίαν ἄλγημα, μὴ πρόσφερε τὸ φάρ-
 μακον τοῦτο. τοῖς δὲ ὑπὸ ψυχρῶν αἰτίων ἐνοχλουμένοις
 ὠφελιμώτατόν ἐστιν, ὥσπερ πολλάκις ἅπαξ καταχρισθὲν πρὸ
 τοῦ βαλανείου ταχέως ἐξιᾶσθαι τὸ πάθος, -ὥς μετὰ λουτρὸν
 ὑγιεῖς γίνεσθαι παντελῶς τοὺς κάμνοντας, οὐκ ἴσῃσι δὲ τούτους
 καὶ εἰς τὸ οὖς ἐγχέμενον ἔλαιον χλιαρὸν, ἐμβεβλημένου βρα-
 χέως εὐφορβίου εἰς λίτραν μίαν. τὸ βραχὺ τοῦτο ἥμισυ ἐστι
 γο, ὅταν εὐτονον τὸ εὐφόρβιον ἦ. εἰ δὲ μὴ καὶ πλέον
 ἐμβάλλειν προσήκει. ἐπὶ δὲ τῶν εὐαισθητῶν σωμάτων, καὶ
 ἔλασσον ἡμίσεως γο. βάλης ἄμεινον ποιήσεις.

atque ex hoc dimidiam frontis partem illinere una cum
 temporis videlicet musculo. Caeterum in quibus suspicio-
 nem habueris a calidis vaporibus aut humoribus hemicra-
 niam fieri, in his ne admoveris hoc medicamentum, iis
 vero qui ob frigidas causas infestantur commodissimum adeo
 est, ut saepe semel ante balneum illitum quam citissime affe-
 ctionem persanet, ut a balneo omnino sani aegri evadant.
 Juvat etiam hos, si oleum tepidum in aurem instilletur,
 modico euphorbiae ad oleum injecto, nimirum ad libram
 olei unam, euphorbiae uncia dimidia, si validum euphorbium
 existat, si vero non, etiam amplius injicere convenit. Verum
 in corporibus molli ac tenero sensu praeditis, etiam si mi-
 nus quam dimidiam unciam injeceris melius res procedet.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Γ.

Ed. Chart. XIII. [390.]

Ed. Bas. II. (187.)

Κεφ. α'. Ὡτων πόνοι γίνονται τινὲς μὲν διὰ ψύξιν, οὓς ἐν ὁδοιπορίαις καταπνευσθέντες ὑπὸ ἀνέμων ψυχρῶν ἴσχουσιν, ἔνιοι δὲ καὶ διὰ λουτρὰ ψυχρὰ καὶ διὰ τινὰ τῶν φαρμακωδῶν ὑδάτων, ἐν οἷς λούονται πολλάκις ἔνιοι τρυφῶντες, εἰσὶ δ' οἱ καὶ δι' ὠφέλειαν. γίνονται δὲ ὡτὸς ὀδύνη καὶ διὰ φλεγμονήν, ποτὲ μὲν αὐτοῦ μόνου τοῦ κατὰ τὸν πόρον δέρματος, ποτὲ δὲ καὶ διὰ βάρους, ἥνικα τὸ

GALENI DE COMPOSITIONE MEDICAMENTORVM SECVNDVM LOCOS LIBER III.

Cap. I. Aurium dolores aliqui ex frigiditate fiunt, quos sane in peregrinationibus a frigidis ventis perflati patiuntur, aliqui vero ex balneis frigidis et quibusdam medicatis aquis oboriuntur, in quibus quidam ob delicias lavant, quamquam sint qui et ob corporis commoditatem id faciant. Fiunt et auris dolores ex inflammatione, interdum quidem solius circa meatum cutis, interdum vero in

Ed. Chart. XIII. [390. 391.]

Ed. Bas. II. (187.)

νεῦρον τὸ ἀκουστικὸν εἰς φλεγμονώδη διάθεσιν ἀφίηται. καθ' ὃν δὲ λόγον ἡ φλεγμονὴ τείνουσα τὰ φλεγμαίνοντα μόρια τὴν ὀδύνην ἐργάζεται, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ πνεῦμα φνσῶδες οὐκ ἔχον διέξοδον ὀδυνηρὸν γίνεται. τῇ δὲ ἐκ τῶν ἔξωθεν ὑγρῶν δακνωδῶν ἐκπτώσει παραπλησίως ὀδυνῶσιν οἱ ἐν αὐτῷ τῷ σώματι γεννηθέντες ἰχῶρες.

[Περὶ τῶν ἀπὸ ψύξεως ὠταλγιῶν.] Τὰς μὲν οὖν ὑπὸ ψύξεως μόνῃς γινομένας ὀδύνας τὰ θερμαίνοντα θεραπεύει τάχιστα. καὶ τινὰς τῶν ἀγροίκων οἶδα διαγλύφοντάς τι τῶν μεγάλων κρομμύων, εἴτα πληροῦντας ἐλαίου καὶ θερμαίνοντας ἐν σποδιᾷ συμμέτρως, ἐγχέοντας τοῖς ὠσὶ. τινὰς δὲ ἐν ἐλαίῳ ζέοντας οὐ κρόμμυον μόνον, ἀλλὰ σκόροδον, εἶθ' οὕτως ἐγχέοντας. ἐγὼ δὲ εὐφορβίου παντελῶς [391] ὀλίγον ἐλαίῳ παλαιῷ πολλῷ μιγνύς χρῶμαι, καθάπερ γε καὶ πεπέρεως ἀκριβέστατα λελειωμένου. τὰς γὰρ κατὰ ψύξιν ὠταλγίας τὰ οὕτω θερμαίνοντα μεγάλως ὀνύνησιν. ὠφελεῖ δὲ

profundum progressa, quando videlicet nervus auditorius ad inflammatam affectionem pervenit. Qua vero ratione inflammatio partes inflammatas distendens dolorem producit, juxta eundem modum etiam flatulentus spiritus transiitum non habens dolorem excitat. At vero consimilis dolor est ex serosis et saniosis humoribus in corpore aurium generatis ei, qui ex mordacium humorum illapsu forinsecus facto contingit.

[De dolore auris ex frigidity.] Dolores quidem igitur a sola frigidity obortos calefacientia quam celerrime curant. Atque in hunc usum quosdam rurales homines magnas caepas exculpere vidi, deinde oleo eas explere et in fervente cinere moderate calefacere, atque ita auribus infundere. Quosdam vero non caepas tantum, sed et allium in oleo contundere vel fervefacere, atque ita infundere vidi. Ego vero euphorbio omnino exiguo ad multum vetus oleum admixto utor, velut etiam pipere exquisitissime trito, aurium enim dolores a frigidity inductos ejusmodi calefacientia magnopere juvant. Prodest etiam amaracinum oleum

Ed. Chart. XIII. [391.]

Ed. Bas. II. (188.)

αὐτοὺς καὶ τὸ ἀμαράκινον ἔλαιον ἐγγέμενον καὶ ἡ ἀρίστη
νάρδος καὶ τὸ καλούμενον Ῥωμαῖστὶ φουλίαν τε καὶ σπι-
κάτον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὸ Κομμαγηνόν. εἰ δὲ καὶ πήγανον
ἐψησεῖς ἐλαίῳ μὴ στύφοντι καὶ προσέτι λεπτομερεῖ, καθάπερ
ἐστὶ τὸ Σαβῖνον, ὀνήσεις μέγας.

[Περὶ τῶν ἐξ ὕδατος φαρμακώδους ὠταλγιῶν.] Ὅταν
δὲ ἐξ ὕδατος φαρμακώδους περιέχηται τι κατὰ τὸν ἀκου-
στικὸν πόρον, συνεχῶς ἐγγεῖν ἔλαιον προσήκει, ἐκκλύζοντας
αὐτὸ καὶ δι' ἐρίου μαλακοῦ σπογγίζοντας καὶ αὐτὸς ἐγγέον-
τας. παρηγορεῖ δὲ αὐτοὺς μέγας καὶ ὡοῦ τὸ λευκόν, ὃ
καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας χρώμεθα, καὶ γάλα γυναικῆον. εὐ-
δηλον δὲ ὅτι πᾶν ὃ τι ἂν προσφέρεται θερμὸν εἶναι χρὴ
μετρίως. ὠφελεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ τὸ χήνειον στέαρ ἱκανῶς.
ὠφελεῖ δὲ καὶ τὸ τῶν ἄλωπέκων.

[Περὶ τῆς διὰ φλεγμονὴν γινομένης ὠταλγίας.] Εἰ δὲ
φλεγμονή τις εἴη, κάλλιστον πρὸς αὐτὴν φάρμακον ἐγγέ-
μενον νάρδιον μύρον μετὰ βραχυτάτου βασιλικοῦ καλου-
μένου φαρμάκου. προσαγορεύεται δὲ τοῦτο καὶ τετραφάρ-

eis infundi et optimam nardum et quod apud Romanos
foliatum, itemque quod spicatum appellatur, prodest eis et
Commagenum. Atque si rutam quoque oleo non astringenti
ampliusque tenuium partium incoxeris, velut est Sabinum,
magnopere juveris.

[De dolore auris ex aqua medicata.] Quum vero ex
aqua medicata quippiam circa auditorium meatum conti-
neatur, oleum assidue infundere convenit, quo ipsum elua-
mus, deinde lana molli extergere rursusque infundere. Ma-
gnifice autem eos mitigat ovi candidum, quo etiam ad lip-
pitudines utimur, itemque lac muliebre. Manifestum vero
est, quicquid adhibetur mediocriter calidum esse oportere.
Plurimum juvantur quoque ex adipe anferino, atque item
vulpino.

[De dolore auris ex inflammatione oborto.] Quod si
inflammatio adsit, optimum ad eam medicamentum unguen-
tum nardinum cum exiguo basilico appellato medicamento
infunditur, idem etiam tetrapharmacum appellatur, et Com-

Ed. Chart. XIII. [391.]

Ed. Bas. II. (187. 188.)

μακρον· καὶ τὸ Κομμαγηνὸν δὲ ἐπιτήδειόν ἐστι. καὶ τὸ διὰ τῶν στεάτων φάρμακον, οὗ τὴν σύνθεσιν ὀλίγον ὕστερον γράψω. βιαζομένης δὲ τῆς ὀδύνης ἀναγκαῖόν ἐστι χρῆσθαι καὶ τοῖς ναρκῶσι μὲν αἰσθήσιν, ὥσπερ καὶ τοῖς ἐπὶ κώλῳ καὶ νεφροῖς καὶ ὅλως ἅπαντα πάσχοντι μορίῳ σφοδρῶς ἀλγοῦσι. μίγνυται δὲ τοῦτο τῷ γυναικίῳ γάλακτι καὶ τῷ λευκῷ τοῦ ὠοῦ, ἃ καὶ καθ' ἑαυτὰ πολ(188)λάκις ἤρμωσεν ὥτων φλεγμοναῖς. μίγνυται δὲ καὶ καστορίῳ τὸ ὅπιον καὶ χρὴ παρεσκευάσθαι τοῦτο πρὸ πολλοῦ μεμιγμένον, ἥτοι γε ἴσῳ κατὰ τὸν σταθμὸν ἢ διπλασίῳ τῷ καστορίῳ, πρὸς μὲν τὰς σφοδροτάτας ὀδύνας ἴσῳ, πρὸς δὲ τὰς ἐλάττονας διπλασίῳ. τὸ δὲ ὑγρὸν ἔστω τὸ ἐκ τοῦ γλεύκους ἔψημα, πολὺ γὰρ ἀνωδυνώτερον τοῦτο τῶν γλυκέων ἐστὶν οἴνων. εὐθέως οὖν ἀπ' ἀρχῆς ἀκριβῶς λεία τὰ εἰρημένα φάρμακα τούτῳ μιγνύσθω, τὸ μὲν καστορίον προελεειωμένον ἀκριβῶς, ὃ δὲ τῆς μήκωνος ὁπὸς ἐν αὐτῷ τῷ ἔψηματι λελυμένος καὶ οὕτω μιχθέντα τὰ τρία λειούσθω καλῶς. εἶτα ἐπὶ τῆς χρήσεως ἀνιέσθω πάλιν ἔψηματι μέχρι τοσαύτης συστάσεως, ὥς ἐγ-

magenum quoque aptum est, et ex adipibus medicamentum, ejus compositionem paulo post describam. Cogente vero dolore necessarium est etiam iis quae sensum stupefaciunt uti, quemadmodum etiam in iis, qui eolum aut renes aut quamcunque tandem partem affecti vehementi dolore affliguntur, facere consuevimus. Miscetur autem opium muliebri lacti et ovi candido, quae ipsa et per se saepe aurium inflammationibus profuere, miscetur et castorio opium. Verum multo ante usum tempore, siue pari pondere siue duplo, castorio admisceatur, praeparatum id esse convenit et miscetur quidem in vehementissimis doloribus pari, in minoribus vero duplo. Liquor vero, quo haec diluuntur, ex musto sapa sit: multo enim magis quam dulcia vina dolorem haec sedat. Statim itaque in principio praedicta medicamenta diligenter trita cum sapa misceantur, castorium quidem diligenter prius tritum et laevigatum, papaveris vero succus ipsa sapa dissolutus, atque ita haec tria mixta probe laevigantur. Deinde vero usu postulante rursus sapa

Ed. Chart. XIII. [391. 392.]

Ed. Bas. II. (188)

χεῖσθαι δύνασθαι διὰ τῶν καλουμένων ὠτεγχύτων, ἐπὶ λύ-
χρῳ χλιανθέντων. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγγέω τοῖς περιωδυνούσιν
οὐδὲν φάρμακον, οὐδ' ἐκμάττω δι' ἐρίου, τῇ πείρᾳ τοῦτο
διδασκόμενοι, ὥς ἄμεινόν ἐστι μὴδ' ὅλως ψαύειν τοῦ πόρου
τοῦ ἀκουστικοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ὀδύνης. ἀλλὰ διὰ μη-
λωτίδος ἀμφιεσθείσης ἐρίῳ μαλακωτάτῳ πυριῷ τε τοὺς πε-
ριωδυνῶντας, ἐμβάλλω τε τὸ φάρμακον ὡδί πως ἐτοιμασθὲν,
κεχλιασμένον ἐν ὠτεγχύτῃ μετρίως οὕτως, ὥς πυνθανομένων
ἡμῶν τοῦ κάμνοντος, εἰ χλιαρὸν αὐτῷ φαίνοιτο καὶ εἰ ἔτι
δύναται φέρειν αὐτὸ, θερμότερον γενόμενον μέχρι τοσούτου
προσάγειν τὴν θερμασίαν, ὥς μὴδέπω λυπεῖν. βάπτων οὖν
εἰς τὸ οὕτω παρεσκευασμένον φάρμακον τὴν μηλωτίδα κατὰ
τὴν ἀρχὴν τοῦ πόρου μετρίως ἐπιτιθεῖς, ἀπορῥεῖν εἰς τὸ βά-
θος ἐπίτρεπε καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν αὐτίς καὶ αὐτίς καὶ
πολλάκις βάπτων τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, μὴδένα διαλείπων
χρόνον. εὐδηλον δ' ὅτι τοῦτου γινομένου πάντως τι καὶ
ἀπορῥήσεται πρὸς τοῦκτὸς πληρωθέντος ὅλου [392] τοῦ
ἀκουστικοῦ πόρου. τοῦτο τσίγγιν δέχου μετρίως, καθ' ὅσον

diluantur in ejusmodi consistantiam, ut per aurifusoria spe-
cilla ad lucernam tepefacta infundi possint. Verum ego
nullum medicamentum dolore vexatis infundo, neque etiam
per lanam instillo, utpote qui experientia edoctus sum quod
praestiat neque omnino contingere doloris tempore audito-
rium meatum, sed per auriculare specillum lana mollissima
obvolutum dolore vexatos foveo, et medicamentum ita mo-
derato tempore in aurifusorio specillo praeparatum injicio,
ut interrogato per nos aegro, num tepidum ei videatur et
num calidius ipsum ferre possit, ad tantam caliditatem pro-
cedam, ut nihil amplius offendat. Tinctum itaque in hoc
modo praeparato medicamento specillum ad principium
meatus moderate imponito et in altum defluere ex eo me-
dicamentum permittito, et postea iterum iterumque et sae-
pius tingito, idemque facito nullo tempore intermisso. Pa-
lam est autem quum hoc fit, etiam foris omnino aliquid
effluxurum esse, expleto nimirum toto auditorio meatu; hoc
igitur quantum possibile est moderate excipe, nec aurem

Ed. Chart. XIII. [392.]

Ed. Bas. II. (188.)

οἷον τε μὴ ψάνων τοῦ ὠτός. ἐπειδὴν δὲ καλῶς πυριάσῃς, ἑάσας τὸν πόρον, ὃς ἐπληρώθη τοῦ φαρμάκου, μαλακὸν ἐπι-
θεις ἔξωθεν ἔριον αὐτῷ τε τῷ στόματι τοῦ πόρου καὶ μετὰ
τοῦτο παντὶ τῷ ὠτί. καὶ ἐὰν δεῖσῃ πυριάσαι πάλιν, ἀτρεμέα
βαστάξας τὸ ἀντεπικείμενον ἔξωθεν ἔριον. αὐτῇς ὁμοίως πυ-
ρία φυλαττόμενος, ὡς οἷον τε μὴδ' ἄλλου τινὸς μέρους τοῦ
ὠτός ἀψασθαι. καὶ τούτῳ γέ πρόσεχε τὸν νοῦν, ὡς μεγίστῳ
παραγγέλματι τῆς τῶν ὠτίων ἐπιμελείας. ἡ πυρία δέ σοι γι-
νέσθω, καθὰ προείρηται, διὰ τῶν ἀνωδύνων, ἅπερ ἔστι τό-
τε κάλλιστον νάρδιον μύρον, ἔχον ὀλίγιστον ἐν αὐτῷ τοῦ
τετραφαρμάκου, καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Κομμαγηνόν τε καὶ Σού-
σινον καὶ τὰ πολυτελῆ μύρα τῶν πλουσίων γυναικῶν, ἃ
καλοῦσιν αὐταὶ σπικάτα καὶ φογλιάτα. ἔστι δὲ παχύτερα ἢ
ὥστε ἐγχεῖσθαι. λύειν οὖν αὐτὰ διὰ τοῦ ναρδίνου μύρου
καὶ, εἰ θέρος εἴη καὶ θερμοσίας αἰσθησις τῷ κάμνοντι, κατὰ
τὸ φλεγμαῖνον οὗς διὰ ῥοδίνου καλοῦ, μὴ παρόντος δὲ
τούτου, δι' ἀμυγδαλίνου. μέμνησο δ' ὅτι καλὸν ἀεὶ λέγω

contingas. Postquam vero probe foveris, meatum medica-
mento expletum finito et mollem lanam forinsecus tum mea-
tus osculo tum universae auri imponito, atque ubi rursus
fomenta adhibere oportebit, incumbentem foris lanam leni-
ter tollito, rursusque similiter foveto quantum possibile fue-
rit, diligenter cavens ne vel auditorium meatum vel aliam
quampiam auris partem attingas. Ad hoc vero praeceptum
maxime animum advertas, utpote quod omnium potissimum
sit in aurium curatione. Fomenta vero fiant per ea quae,
velut dictum est, dolorem sedant, quale est optimum nardi-
num unguentum paucissimo in eo tetrapharmaco dissoluto.
Deinde etiam Commagenum et Susinum et pretiosa divitum
muliercularum unguenta, quae ipsae spicata et foliata ap-
pellant. Sunt autem spissiora quam ut infundi queant, qua-
propter per nardinum unguentum ea dissolvere oportet, et
aestatis tempore et si coloris sensus aegrum circa inflam-
matam aurem infestet, per rosaceum bonum: aut si hoc non
adfit, amygdalinum. Memineris autem quod bonum semper

Ed. Chart. XIII. [392.]

Ed. Bas. II. (188)

ρόδιον, ἐν ᾧ πλεῖστα μὲν ἀποβέβρεκται ῥόδα, τὸ δὲ ἔλαιον, ἐν ᾧ ταῦτα ἀποβέβρεκται τῶν ὠμοτριβῶν καλουμένων ἔστω, εἰ οἷον τε, χωρὶς ἁλῶν ἐσκευασμένον, οὐδενὸς ἄλλου προσεμβεβλημένου τοῖς ῥόδοις, καθάπερ οἱ τὰ στύμματα προσεμβάλλοντες ποιοῦσιν, ἕνεκα τοῦ πολλῷ χρόνῳ διαμεῖναι τὸ ῥόδιον εὐῶδες.

[Περὶ τῶν ἐπὶ πνεύματι φυσῶδει ἢ παχέσι καὶ γλίσχροις χυμοῖς ὠταλιῶν.] Εἰ δὲ καὶ πνεῦμα φυσῶδες ἢ τινα παχὺν ἢ γλίσχρον χυμὸν, οὐκ ἔχοντα διέξοδον, ἐγκατακεκλείσθαι στοχάσαιο καὶ τῶν ἐκφραττόντων τι φαρμάκων μίγνυε. τεχνικὸς γὰρ στοχασμὸς σοι γένοιτο τῶν τοιούτων αἰτίων τοῦ πόνου τὰ τε προηγησάμενα καὶ τὰ παρόντα πυνθομένων. ψύξεως μὲν γὰρ προηγησαμένης τὸ φυσῶδες ἀθροίζεται πνεῦμα, βάρους δὲ κεφαλῆς ἐδεσμάτων τε φλεγματοδῶν καὶ κακοχύμων οἱ ψυχροὶ καὶ παχεῖς χυμοί. τούτοις γὰρ ἐπιγενομένης ψύξεως αἱ ὁδὲναι συμβαίνουσι τῶν πρότερον διαπνεομένων ἐπισχεθέντων διὰ τὴν πύκνωσιν. ἐπὶ τούτων οὖν

rosaceum dico, in quo plurimae rosae maceratae sunt, verum oleum, in quo hae macerantur, omphacinum fit ex crudis olivis et nec dum penitus maturis expressum, citra salis additionem praeparatum. Imo neque etiam aliud quicquam ad rosas conjiciatur, quemadmodum illi faciunt, qui spissamenta addunt, quo videlicet per multum tempus ipsum rosaceum odoratum permaneat.

[De dolore auris ex flatulento spiritu aut crassis et viscosis humoribus.] Si vero flatum ventosum ac crassum aliquem et viscosum humorem, qui transitum non habeat, inclusum esse conjeceris, etiam medicamentis ab obstructione liberantibus quippiam admisce. Artificiosa enim conjectura causarum dolorem efficientium tibi continget, si tum praegressa tum praesentia percunctatus fueris. Frigiditate enim antegressa flatus ventosus congeritur, gravitate vero capitis cibusque pituitosis et mali succi frigidi et crassi humores. His enim si frigiditas accedat, dolores contingunt, eis nimirum, quae prius difflabantur, propter densitatem in-

Ed. Chart. XIII. [392.]

Ed. Bas. II. (188.)

ὁ ἀφρός τοῦ νίτρου καὶ τὸ νίτρον αὐτὸ τὸ μαλακόν, ἀφρό-
νιτρον τε τὸ τοιοῦτον καὶ τὸ καλούμενον ἀμυγδαλίον ἐλαιον
εὐλόγως μίγνυται τοῖς ὠτικοῖς φαρμάκοις. ἐκ τούτου τοῦ
γένους ἐστὶν ὁ τε λευκὸς καὶ ὁ μέλας ἐλλέβορος καὶ τὸ
στρουθίον, ἀμύγδαλά τε τὰ πικρά καὶ τῶν τριῶν ἀριστολο-
χιῶν ἣν ἂν ἔχῃς, ἥ τε Ἰλλυρικὴ ἴρις. εἰ δὲ καὶ τὸ κιννά-
μων ἔχῃς, ἐμβαλεῖς καὶ τούτου, μὴ παρόντος δὲ αὐτοῦ,
κασσίαν τὴν τε ζίγιν καλουμένην καὶ τὴν μοτώδη καὶ τὸ
καρπήσιον, ὃ πλεῖστον μὲν ἐστὶν ἐν Σίδῃ τῆς Παμφυλίας
καὶ διὰ τοῦτο εὐωνότατον πιπράσκειται. Κόιντος δὲ ὅποτε
ἀποροίῃ κινναμῶμον, τοῦτο ἐπέβαλλεν ἀντ' αὐτοῦ διπλά-
σιον, ὥσπερ ἐνιοὶ τὴν κασσίαν. ἐκφρακτικὰ δὲ τῶν ἐν τοῖς
ὠσὶ πόρων εἰσὶ καὶ τὰ τοὺς ἐν τοῖς νεφροῖς λίθους θρύ-
πτοντα καὶ πᾶν εἴ τι λεπτομερὲς ἀνευ δήξεως, ὅπως μὴ
παροξύνῃ τὴν ὀδύνην. ἐν οἷς ἐστὶ καὶ σικίνου τοῦ ἀγρίου ἢ
ρίζα καὶ βρυωνίας καὶ ἄρου καὶ δρακοντίου καὶ κενταυρίου
καὶ πολίου καὶ ὅλως τῶν πικρῶν ἀπάντων. ἀδήκτως γὰρ
καὶ ἀλύπως ἐκκαθαίρει ταῦτα τοὺς πόρους, διαρρύνει τε

clusis et retentis. In his igitur spiritus nitri et nitrum ipsum
molle ejusmodique aphronitrum et oleum amygdalinum
appellatum rationabiliter in auricularia medicamenta mi-
scentur. Ex hoc genere album item ac nigrum veratrum est
et struthium ac amygdalae amarae et ex tribus aristolochiis
quaecunque fuerit ad manum et iris Illyrica. Injicies autem
et cinnamomum, si habueris, aut cassiam, illo non praesente,
tum eam quae zigir, tum quae motodes appellatur, item
carpesium, quod plurimum in Sida Pamphylicae nascitur et
ob id vilissimo pretio venditur. Quintus sane, quum cinna-
momi inopia esset, carpesium pro ipso injecit duplo pon-
dere, velut aliqui ejus loco cassiam. Caeterum aurium mea-
tus ab obstructione liberant etiam quae lapides in renibus
atterunt, omniaque insuper tenuium partium citra morda-
citatem, ut ne dolorem exacerbent. Ex quorum numero
est etiam cucumeris silvestris radix, itemque bryoniae et
ari et dracunculi ac centaureae et polii et omnino omnium
amarorum citra mordacitatem, namque et absque molestia

Ed. Chart. XIII. [392. 393.]

Ed. Bas. II. (188.)

καὶ διατέμνει τὰ ἐμπεφραγμένα. διὰ τοῦτο δὲ γράφω πολλὰ
 παραδείγματα τῶν τοιούτων, καίτοι γε ἐν τοῖς περὶ τῶν
 ἀπλῶν φαρμάκων τῆς δυνάμεως εἰρηκῶς πάντα, διότι βοῦ-
 λουμαι κατὰ πάντα τόπον τῆς γῆς εὐπορεῖν ἡμᾶς βοηθη-
 [393]μάτων, ἔχοντας πρόχειρον αὐτῶν τὴν μνήμην. ἄλλα γὰρ
 ἐν ἄλλοις χωρίοις πλεονάζει τε καὶ βελτίω τῶν ἐν ἑτέροις
 γινομένων ἐστίν. ἐπεὶ τοι τό γε διὰ τῶν στεατῶν ἀρκέσει
 σοὶ σύνθετον φάρμακον ἐκ τε τῶν ἀπλῶν, ὅσα μικρῶ πρό-
 σθεν διήλθον ὀδύνης πρᾶντικά. θαυμάσαι δὲ ἐστὶ τῶν ἰα-
 τρῶν, ὅσοι χωρὶς διορισμοῦ πρὸς ὀδύνας ὥτων ἔγραψάν τινα
 φάρμακα. τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ ψύξεως ὀδυνώμενα τάχιστα θε-
 ραπεύεται διὰ τῶν θερμαινόντων. ἐὰν δὲ ὑπὸ θερμότητος
 δακνώδους ἢ φλεγμονῆς σφυγματώδους ἢ ὀδύνη γίνηται, με-
 γίστη βλάβη συμπίπτει τοιούτων προσαχθέντων φαρμάκων.
 αἱ μέντοι μέτρια φλεγμοναὶ καὶ μὴ σφυγματώδεις καὶ διὰ
 τῶν τοιούτων θεραπεύονται φαρμάκων, ὅποῖόν ἐστιν ὄξος
 μετὰ ῥοδίνου χλιανθὲν, ἀναμιχθέντων ἀμφοῖν ἔκριβως. οὕτω
 δὲ καὶ γλαύκιον, ἐπ' ἀκόνης ἰατρικῆς ἀποτριβόμενον μετ'

expurgant hæc meatus, disjiciuntque et incidunt obturata.
 Verum ob id multa hujusmodi exempla scribo, quàmvis
 sane omnia in libris de simplicium medicamentorum facul-
 tatibus retulerim, quod videlicet omnibus terrae locis re-
 mediis vos abundare volo, ut ipsorum memoriam in prom-
 ptu habeatis. Alia enim in aliis regionibus abundant et
 meliora iis quae alibi nascuntur existunt. Alioqui sane ex
 adipibus compositum medicamentum tibi sufficiet et ex sim-
 plicibus quaecunque paulo ante recensui doloris mitigativa.
 Mirari porro subit medicos, qui citra distinctionem ad au-
 rium dolores medicamenta quaedam conscripserunt. Quae
 etenim a frigiditate dolent per calefacientia celerrime cu-
 rantur, si vero a mordaci acredine aut a pullatili inflam-
 matione dolor fiat, maximum detrimentum continget, si
 ejusmodi medicamenta adhibeantur. Atqui moderatae inflam-
 mationes et non pullatiles etiam per ejusmodi medicamenta
 curantur, quale est acētum cum rosaceo tepesfactum, utris-
 que diligenter simul commixtis. Sic etiam glaucium in cote

Ed. Chart. XIII. [393.]

Ed. Bas. II. (188. 189.)

ὄξους ὀνίνησι τὰς ἐπὶ φλεγμονῆς βραχείας ὀδύνας. ἄμεινον δὲ τὸν ἐκ τοῦ γλαυκίου προκατεσκευασμένον τροχίσκον ἔχειν, πολυχρηστότατον φάρμακον, ὅστις γίνεται λειωθέντος ἀκριβῶς τοῦ γλαυκίου δι' ὕδατος ὀμβρίου, καὶ περὶ ξηρανθέντος τε καὶ ἀναπλάσθέντος. ἐὰν δὲ ψαθυρώτερον ᾖ, ὥς ἀναπλάττεσθαι φαίνεται, μίξεις αὐτῇ κόμμεως ὀλίγον. ἀρκεῖ δὲ δωδέκατον ἢ πεντεκαίδεκατόν εἶναι μέρος αὐτοῦ τοῦ γλαυκίου. καὶ τὰ διὰ γλαυκίου δὲ κολλύρια κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀποτριβόμενα δι' ὄξους ὀνίνησιν ἐνσταζόμενα τοῖς ὤσι, καὶ τούτων οὐδὲν ἥττον τὰ διὰ κρόκου. ταῦτα μὲν οὖν εἰσιν ὀδύνης τε καὶ φλεγμονῆς ἰάματα· περὶ δὲ τῶν ἄλλων διαθέσεων τῶν ἐν τοῖς ὤσιν γινομένων ἃ διὰ τῆς ἐμῆς ἐμπειρίας ἔκρινα διελθὼν, οὕτως ἐπὶ τὰ τοῖς πρὸ ἐμοῦ γεγραμμένα καταβήσομαι.

(189) [Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὤσιν ἐλκῶν.] Ὅσα μὲν πρόσφατα τό τε γλαύκιον ἀποθεραπεύει, μόνον ἀποτριβόμενον μετ' ὄξους, ὥς ἀρτίως εἴρηται, καὶ τὰ δι' αὐτοῦ κολλύρια πάντα καὶ τὰ διάκροκά τε καὶ τὰ διάρρόδα καλούμενα

medica cum aceto tritum moderatis inflammationis doloribus prodest. Praestet autem pastillum ex glaucio multae sane utilitatis medicamentum prius praeparatum habere, qui sit ex glaucio probe cum aqua pluviali trito, deinde in pastillum redacto et exiccato. Si vero fragilius videatur glaucium quam ut in pastillos formari possit, parum gummi ei addes, sufficit autem id duodecimam aut quintam et decimam glaucii partem esse. Quin et collyria ex glaucio eodem modo cum aceto trita eis profunt auribus instillata, atque his nihilominus collyria ex croco. Haec quidem igitur sunt doloris et inflammationis remedia. Caeterum de aliis affectibus, qui in auribus oboriuntur, ubi medicamenta quae per experientiam cognovi recensuero, ita deinde ad ea quae a prioribus medicis scripta sunt transibo.

[De ulceribus aurium.] Ulcera aurium recentia tum glaucium solum cum aceto tritum, ut jam dictum est, curatum collyria ex eo omnia et collyria ex croco et ex rosis

Ed. Chart. XIII. [393.]

Ed. Baf. II. (189.)

παρὰ τῶν ἱατρῶν, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ Νείλου, θεραπεύει δὲ καὶ τὸ τοῦ Δαμοκράτους διάσμυρνον. τὰ δὲ πυρρῶσθαι χωρὶς ὀδύνης, ὅσα μὲν μετρίως τοῦτο πάσχει, διὰ τῶν αὐτῶν θεραπεύεται, τὰ δὲ ἰσχυρῶς διὰ τῶν τοιούτων, ὁποῖός ἐστιν ὁ Ἀνδρώνειος τροχίσκος καὶ ὁ τοῦ Μούσα, μεθ' ἐψήματος καὶ ὀλίγου ὄξους ἀνιέμενος, ὃν ἡ ποικιλία τῆς συνθέσεως αὐτῆς εἰρήσεται. νικωμένων δὲ καὶ τούτων σκωρίαν σιδήρου μετ' ὄξους δριμνύτου λειώσας ἐπιπλεῖστον πολλαῖς ἡμέραις ἐν ἡλίῳ θαρρῶν χρῶ, εἰ καὶ παράλογον εἶναι δοκεῖ τῶν δριμνύτων φαρμάκων ἀνέχεσθαι τὸ οὗς, ὃ μικρὸν ἔμπροσθεν εἶπον, οὐδὲν δὲ τῶν μαλακωτάτων ἐγχεομένων ἀλύπως ὑπομένειν τὴν πρόπτωσιν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα φαίνεσθαι πλήττοντα.

[Περὶ δυσηκοῖων καὶ ἥχων.] Λέπειτ' ἂν οὖν ἔτι περὶ δυσηκοίας τε καὶ ἥχων διελθεῖν, οὐδὲν κοινωγούντων ἀλγῆμασί τε καὶ ἐλκώσεσι, περὶ ὧν ἑξῆς ἔρῳ τὰς ἐπαινουμένας μεγάλας ὑπὸ τῶν ἐνδόξων ἱατρῶν πρότερον διελθὼν ὥτι-

medicis appellata, velut etiam quod Nilo inferibitur. Curat item ea Damocreatis collyrium ex myrrha. Quae vero pure manant citra dolorem atque id moderate patiuntur, per eadem curantur. Verum quae fortiter affliguntur per ejusmodi qualis est pastillus Andronius et pastillus Musae, cum sapa et exiguo aceto dilutus. In quibus componendis varietas rursus dicetur. Ubi vero et haec a malo vincantur, recrementa ferri ad plurimos dies in sole cum acerrimo aceto trita et laevigata confidenter utere, etiam si praeter rationem videatur aurem acerrima medicamenta sustinere posse, quam paulo ante dixi neque mollissimorum infusorum admotionem et allapsum citra molestiam sustinere, sed et haec ipsa offendere ipsam videri.

[De audiendi difficultate et de sonitu aurium.] Restat itaque adhuc de audiendi difficultate et de sono aurium differere, quae nihil cum doloribus et ulceribus commune habent. De quibus deinceps dicam, ubi prius compositiones auriculares a celeberrimis medicis magnifice laudatas re-

Ed. Chart. XIII. [393. 394.]

Ed. Bas. II. (189.)

κας δυνάμεις, καθ' ὅντινα λόγον συνετέθησαν. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῆς ὑφ' Ἡρας γεγραμμένης.

[394] [ᾠτική, ὡς Ἡρας.] Ἡρας μὲν οὖν οὕτως ἔγραψεν. ᾠτική πρὸς πᾶν ἄλγος καὶ πᾶν ἔλκος. ταύτη ἐχρησάμεν ἐπὶ τινος πυρέσσοντος καὶ παρακόπτοντος διὰ τὰ ἄλγηματα καὶ ἐποίησε δαιμονίως. 4 σμύρνης < α'. λιβάνου < γ'. οἱ δὲ < ζ'. ἀφρονίτρου < γ'. κρόκον δραχμὰς δ'. οἱ δὲ < α'. μηκωνίου < γ'. χαλβάνης < β'. ἀμύγδαλα πικρὰ λελεπισμένα κ'. ἀναλάμβανε ὅξει, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας περιωδυνίας μὴ οὔσης, ῥοδίνῳ διεῖς ἐνσταζε, δυσηκοΐας δὲ οὔσης ὅξει διεῖς. Ἡρας μὲν οὖν ἐν τούτῳ ἠρεσέθη γράψαι φάρμακον ἀλγῆματός τε παντός ἱάμα καὶ ἔλκους ὧτων· ἐγὼ δὲ τὰς μὲν ὀδύνας τῇ τε διὰ τῶν στεάτων, ὡς εἶρηκα, γινομένη θάλλει καὶ τῷ ναρδίνῳ μύρῳ μετὰ τοῦ τετραφαρμάκου προαῖνεσθαι φημι, σὺν τῷ καὶ τὰς διαθέσεις αὐτὰς ὠφελείσθαι, καθάπερ γε καὶ ὡοῦ τῷ λευκῷ καὶ γάλακτι γυναικείῳ, προαῖνεσθαι δὲ μόνον ἄνευ τοῦ τὰς διαθέσεις ὠφελείσθαι διὰ τοῦ μηκωνίου, κατὰ δέ τι συμβεβηκὸς οὐ πρώτως

cenfuiro, juxta quam rationem eas compofuerint tandem illi, initio ab ea quam Heras fcripfit fumpto.

[Compositio auricularis Herae.] Heras quidem igitur ita fcripfit. *Compositio auricularis ad omnem dolorem omneque ulcus, hac in febriente quodam ufus fum et ob dolores delirante, et feliciter fuffecit.* 4 Myrrhae 3 j, thuris 3 iiij, alii viij, fpumae nitri 3 iii, croci 3 iv, alii i, fucci papaveris 3 iii. Galbani 3 ii, amygdalas amaras delibratas xx, aceto excipito. Ufus vero tempore, fi quidem dolor adfit, rofaceo diluta inftillato, fi vero audiendi difficultas adfit, aceto. Heras itaque unum hoc medicamentum fcribere contentus fuit, ad omnem dolorem ac aurium exulcerationem remedium. Ego vero dolores per medicamentum ex adipibus confans et per nardinum unguentum tetrapharmaco admixto leniri dico, unaque et affectus ipfos juvari, velut etiam ōvi candido et lacte muliebri, per papaveris vero fuccum mitigari folum dolores, nihilque juvari affectus. Verum per accidens non primario etiam affectus

Ed. Chart. XIII. [394.]

Ed. Bas. II. (189.)

εἶποι τις ἂν καὶ τὰς διαθέσεις ὀνύασθαι. πανσαμένης γὰρ
 τῆς ὀδύνης καὶ ὑπνῶν γενομένων ἢ φύσις πέττει τὰς τὴν
 ὀδύνην ἐργαζομένας διαθέσεις. τὰ δὲ ἔλλη τὰ ἐν τοῖς ὠσίν
 ἐθεράπευστα διὰ παντός τῷ γλαυκίῳ δι' ὄξους, ὥπερ γε
 μετὰ ρεύματος ἢ πύου τοῖς τροχίσκοις, ἀπὸ τῶν προτέρων
 ἀρχόμενος, ὁποῖός ἐστιν ὁ Πολυείδου καὶ μετὰ τοῦτον ὁ
 Ἀνδρώνειος καὶ μετ' ἐκείνον ὁ καλούμενος Βιθυνός, ὃ πα-
 ραπλήσιός ἐστιν ὁ ἐμὸς, τουτέστιν ὁ διὰ χάρτου κεκαυμένης,
 ὡς δὲ ἐγὼ νομίζω, καὶ βελτίων. γίνεται δὲ οὐκ αἰεὶ χρεία
 πάντων, ἀλλ' ἀρκεῖ τοῦπίπαν εἷς, ἐὰν ἐπίστηταί τις αὐτῷ
 χρῆσθαι, ποτὲ μὲν διὰ σιραίου λύων, ὅποταν βούληται προό-
 τερον ἐργάσασθαι τὸ φάρμακον, αὐτίς δὲ δι' οἴνου γλυ-
 κέος, εἴτα δι' ὄξους μὴ δριμέος, εἴτα διὰ τοῦ δριμέος, ἐπὶ
 τέλει δὲ διὰ τοῦ δριμντάτου. διὸ καὶ διὰ τῆς τοιαύτης μί-
 ξως ἄλλοτε ἄλλης γινομένης ἐκλύειν δυνάμενος τὸ σφοδρὸν
 τοῦ φαρμάκου τὸ ἰσχυρότατον σκευάσας μόνον, ἔχει δυ-
 νήση. θαυμάσαι δὲ ἐστίν, ὡς ἔφην, τῶν πλείστων ἱατρῶν

inde opem sentire quis dicere possit, sedato enim dolore
 et somno consequente natura affectus dolorem efficientes
 concoquit. Caeterum ulcera in auribus omnino cum glau-
 cino ex aceto curavi, quemadmodum etiam quae cum flu-
 xione aut purulentia consistunt, per pastillos a mitioribus
 auspicatus, qualis est Polyidae et post eum Andronius et
 ab illo Bithynus appellatus, cui similis est meus, hoc est
 ex charta usta constans et, velut ego judico, eo etiam prae-
 stantior. Minime vero semper omnium usu opus habemus,
 sed sufficit omnino unus, si quis uti norit, aliquando quidem
 per sapam diluto, siquidem mitius reddere medicamentum
 velit, et rursus per vinum dulce, deinde per acetum non
 acre, deinde etiam per acre, ac postremo per longe acer-
 rimum. Quapropter quum per ejusmodi mixturam alias
 aliter parabilem hujuscemodi medicamenti vehementiam
 exolvere possis, fortissimum tantum praeparatum habere
 poteris. Verum mirari rite, velut dixi, licet plerosque me-
 dicos, qui citra discrimen omnigena aurium doloris medi-

Ed. Chart. XIII. [394.]

Ed. Baf. II. (189.)

ὠταλγίας φάρμακα γραψάντων πάμπολλα χωρὶς διορισμῶν, ἐφεξῆς ἀλλήλων ἐναντιωτάτας ἔχοντα δυνάμεις· ὅσον εὐθέως, ἀπὸ γὰρ τοι τῶν παλαιότερων ἄρξασθαι κάλλιον, Ἀπολλώνιος ὁ Ἡεροφίλειος ἐν τῇ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων γραφῇ κατὰ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου κεφαλαλγίας ἰάματα γράφων, πρῶτα μὲν πάντων ἔταξε τὰ δι' ἔγκανσιν, εἰτ' ἐφεξῆς δεύτερα τὰ διὰ ψύξιν, εἰτ' ἐπ' αὐτῶν τὰ διὰ μέθης τε καὶ ἀκρατοποσίης· αὐτὸς γὰρ οὕτως ὠνόμασε· τέταρτα δὲ τὰ διὰ πληγὴν ἢ πτώμα, τελευταῖα δ', ὥς αὐτὸς προῦγραψε, πρὸς τὰς τῶν κροτάφων ἀλγηδόνας καὶ τοὺς πόνους ὅλους τῆς κεφαλῆς τοὺς χωρὶς φανεράς αἰτίας γινομένους. ἐπὶ δὲ τῆς τῶν ὠτων ὀδύνης οὐδένα προσέθηκε διορισμὸν, ἀλλ' ἀπλῶς προγράψας πρὸς ὠταλγίαν ἐξῆς καταλέγει φάρμακα τὰ μὲν θερμαίνοντα, τὰ δὲ ψύχοντα, καὶ τὰ μὲν ὑγραίνοντα, τὰ δὲ ξηραίνοντα, καὶ κατὰ τὰς δευτέρας δυνάμεις τε καὶ ποιότητας τὰ μὲν ἀνξηρὰ, τὰ δὲ στρυφνὰ, τὰ δὲ πικρὰ, τὰ δὲ δριμέα, τὰ δ' ὀξεᾶ, τὰ δ' ἄλυνκά, καὶ πρὸς

camenta conscripserunt eaque commiscuerunt, in unum ordinem redacta quae vel maxime contrarias habent vires. Quemadmodum statim, a veteribus enim auspicari praestat, Apollonius Herophili sectator in parabilium medicamentorum descriptione in principio quidem libri capitis doloris remedia scribens primum omnium ea, quae ex ardore oborto conveniunt locavit, deinde consequenter ea quae dolori congruunt ex frigidityte, deinde ea quae ex ebrietas et meri potu oborto medentur, sic enim ipse appellavit. Quarto loco ea quae plagae aut casui dolores capitis inducentibus adhibenda sunt subjecit. Et postremum juxta illius praescriptum ea, quae ad temporum et totius capitis dolores citra manifestam causam obortos conducunt. Verum in aurium dolore nullam omnino apposuit distinctionem, sed simpliciter ad aurium dolores titulo praescripto, deinceps medicamenta recenset, aliqua calefacientia, aliqua refrigerantia, quaedam humectantia, quaedam resiccantia, et juxta secundas facultates ac qualitates, austera, amara, acria, acida, salia, et ad haec insuper alia discentientia, alia astrin-

Ed. Chert. XIII. [394. 395.]

Ed. Bas. II. (189.)

τούτοις ἔτι τὰ μὲν διαφοροῦνται, τὰ δὲ σφίγγοντά τε καὶ
 συνάγοντα καὶ ἀποκρουόμενα τὰς ἐπιρροάς, τὰ δ' ἑλκτικά
 τῶν ἐν βάθει, καὶ τὰ μὲν ἐκφρακτικά, τὰ δὲ ῥυπτικά, τὰ δὲ
 τῆς αἰσθήσεως ναρκωτικά. εἰ μὲν οὖν μία διάθεσις ἔστιν
 ἀλγημάτων αἰτία, μίαν εὐλογον εἶναι καὶ τὴν τῶν ἰωμένων
 αὐτὴν δύναμιν [395] εἰ δὲ πολλαί, τοσοῦτον εἶναι ἡρῆ καὶ
 τὸν τῶν ἰωμένων ἀριθμὸν, ὅσος ὁ τῶν ἐργαζομένων αἰτίων
 ἔστιν. Ἡροφίλου τοίνυν οὕτως ἐπαινουντος τοὺς διορισμοὺς
 ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος, αὐτοῦ τε τοῦ Ἀπολλωνίου τὰ
 τῆς κεφαλαλγίας φάρμακα μετὰ διορισμῶν γράψαντος, ἔτι
 μᾶλλον θαυμάζω τὸ κατὰ τὰς ὠταλγίας ἀδιόριστον αὐτοῦ.
 κατέλιπε μὲν οὖν καὶ τὸ πέμπτον γένος τῶν φαρμάκων
 ἀδιόριστον, ὃ κατὰ τὴν τελευταίην ἔγραψα πρὸς τὰς χωρὶς
 φανεράς αἰτίας κεφαλαλγίας, καίτοι καὶ τὰς τοιαύτας κεφα-
 λαλγίας ἀναγκαῖον ἔστι πρῶτον μὲν τοῖς κοινοῖς γένεσι
 τῶν τὰς ὀδύνas ἐργαζομένων αἰτίων ὑποπεπτωκέναι συνε-
 χείας λύσει ἢ δυσκρασίᾳ, ὡς ἐδείξαμεν· εἴτα δηλονότι καὶ
 τοῖς τὰς αὐτὰς ἐργαζομένοις, ἃ διώριστα μὲν ὑπ' ἐμοῦ

gentia et cogentia ac repellentia influxiones, alia extra-
 hentia e profundo corporis, alia ab obstructionibus libe-
 rantia, alia repurgantia et extergentia, alia sensum stupe-
 facientia. Siquidem igitur una affectio dolorum est causa,
 rationabile est etiam unam esse remediorum ipsius faculta-
 tem, si vero multae, tantum remediorum numerum esse
 oportet, quantus est efficientium causarum. Quum itaque
 Herophilus distinctiones in tantum, ut haud sciam si quis
 alius, laudet, ipseque Apollonius capitis doloris medicamenta
 distincte scripserit, magis utique miror quod circa aurium
 dolores ita indiscriminatim omnia tractavit. Et quintum in-
 super medicamentorum genus penitus indistinctum reliquit,
 illud scilicet quod postremum ad capitis dolores citra ma-
 nifestam causam obortos descripsit. Quamquam et hujus-
 modi capitis dolores necesse sit primum communibus gene-
 ribus causarum dolores efficientium subjectos esse, solutioni
 videlicet continuitatis aut intemperiei, quemadmodum a
 nobis est demonstratum, deinde etiam iis quae has ipsas

Ed. Chart. XIII. [395.]

Ed. Bas. II. (189.)

πάντα κατὰ τὰς οἰκείας πραγματείας. νυνὶ δὲ τῶν ἐν ταῖς ὠταλγίαις μνημονεύσω μόνον, ὑστάτης ἀπασῶν τῆς πραγματείας οὔσης ταύτης, ὥς πολλάκις εἴρηται, κατὰ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου βιβλία. τὰς γὰρ μεθόδους τῆς θεραπείας ἐν ἐκείνῃ γράφων, ἐν ᾗ δύο πον παραδείγματα τῶν κατὰ μέρος προσέθηκα, τὸ πλῆθος τῶν φαρμάκων ὅσα συντίθεμαι ἐκ πολλῶν, εἰς τὴν ἐνεσιτώσαν ἀναβαλλόμενος πραγματείαν· ὥς ἡγεῖσθαι μὲν τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τὰ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, ἔνδεκα τὸν ἀριθμὸν ὄντα. μετὰ ταῦτα δὲ τὰ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τεσσαρασκαίδεκα, μεθ' ἃ τὰ τῆς νῦν προκειμένης γράφεσθαι τὰ περὶ τῆς συνθέσεως τῶν φαρμάκων.

[Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένων πρὸς ὠταλγίαν.] 'Ὅτι δὲ λέγων τὸν Ἀπολλώνιον ἡμαρτηκέναι μὴ διορισάμενον ἐπὶ ποίας ὠταλγίας ἕκαστον ὧν γράφει φαρμάκων ὑπάρχει χρήσιμον, οὐ καταψεύδομαι τάνδρως, ἐξ ὀλίγων ἀποδείξω παραδειγμάτων. προσγράψας γὰρ, ὥς ἔφην, πρὸς

operantur. Quae omnia a me proprio huic rei et tractationi loco sunt determinata. Nunc autem eorum, quae ad aurium dolores pertinent solum mentionem faciam, quum omnium postrema, velut saepe in methodi medendi libris dictum est, haec tractatio existat. Etenim curandi methodos illic tradens unum atque alterum particulare exemplum apposui multitudine medicamentorum, quae ex multis compono, in praesentem tractationem rejecta. Quare medendi methodum de simplicium medicamentorum facultate libri xi, merito praecedant, post hos vero xiv de medendi methodo rite consequuntur, his demum de compositione medicamentorum libri, quos nunc in manibus habemus, succedunt.

[Quae Apollonius ad aurium dolores scripserit.] Quod vero Apollonium deliquisse dixi in eo, quod non distinxerit, in quali aurium dolore unumquodque eorum quae describit medicamentorum utile existat, ne falso virum reprehendisse coarguar, ex paucis exemplis demonstrabo. Quum enim praescripisset, ut dixi, ad aurium dolorem in-

Ed. Chart. XIII. [395.]

Ed. Bas. II. (189. 190.)

ὠταλίαν ἔγχυτα καὶ γράφας ἐν αὐτοῖς, χήνειον ἢ ὀρνίθειον
 στέαρ ἡσυγῇ τήξας ἐνσταξε· πῆλιν ἐφεξῆς (190) γράφει,
 χολὴν ταυρείαν ἢ αἰγείαν μετὰ χυλοῦ πρᾶσου ἐνσταξε. τὸ
 μὲν οὖν στέαρ ὧν εἶπε ζῶων παρηγορικώτατον ἐστὶν ἀπα-
 σῶν τῶν τὰς ὀδύνας ἐργαζομένων διαθέσεων, μετὰ τοῦ καὶ
 μεγάλως αὐτῶν ὠφελεῖν ἐνίας· αἱ χολαὶ δὲ αἱ μετὰ πρᾶσου
 τὰς τε διὰ φλεγμονὴν ὀδύνας αὐξήσουσι καὶ τὰς ἐπὶ δρι-
 μέσι καὶ δάκνουσιν ὑγροῖς, μόνας δὲ ὠφελήσουσι τὰς δι-
 ἔμφραξιν ἢ ψύξιν γεννωμένας ἥτοι κατὰ ψιλὴν δυσκρασίαν
 τῆς ψύξεως τῶν στερεῶν μορίων ὀδυνηρᾶς γενομένης ἢ διὰ
 τὸ γεννᾶσθαι μὲν ἐν ταῖς τοιαύταις διαθέσει φνισώδη πνεύ-
 ματα καὶ χυμοὺς ψυχροὺς, κωλύεσθαι δὲ ἐκκρίνεσθαι διὰ
 τὴν τοῦ περιέχοντος πύκνωσιν ἄνευ φλεγμονῆς γενομένην.
 ἐκκριθέντων γὰρ ὑπὸ τῶν οὕτω δριμέων καὶ θερμῶν φαρ-
 μάκων τῶν ἀλγημάτων αἰτίων, θεραπεία τε ἅμα καὶ ἀνω-
 δυνία γίνεται. τὸ μὲν οὖν ὀρνίθειόν τε καὶ τὸ χήνειον στέαρ,
 εἰ μὲν εὖρη κεκλιμένον τὸ σῶμα καὶ μηκέτι ἐπιδύοντα
 τὸν τὴν φλεγμονώδη διάθεσιν ἐργαζόμενον χυμὸν, κατὰ τοὺς

fundenda inter eaque scripssisset, anserinum aut gallinaceum
 adipem liquefactum sensim instilla, rursus deinceps scribit,
 fel taurinum aut caprinum cum porri succo instilla. Adeps
 quidem igitur horum quae dixi animalium maxime miti-
 gat omnes affectus dolores inducentes, simulque ipsarum
 aliquibus magnifice auxiliatur. Fel vero ipsum cum porro
 tum ex inflammatione tum ex acribus et mordacibus hu-
 moribus obortos dolores augent, solos autem juvant ob
 obstructionem aut frigiditatem inductos, sive ob nudam in-
 temperiem frigiditatis solidae partes dolore vexentur, sive
 propterea quod in ejusmodi affectibus ventosi flatus et fri-
 gidi humores generentur, excerni autem prohibeantur pro-
 pter continentis corporis condensationem, citra inflamma-
 tionem factam. Ubi enim ab hujusmodi acribus et calidis
 medicamentis dolorum causae fuerint exclusae, curatio simul
 et doloris sedatio contingit. Gallinaceus itaque et anserinus
 adeps, siquidem evacuatum corpus invenerint et humorem,
 qui inflammatum affectum excitat, non amplius influentem,

Ed. Chart. XIII. [395. 396.]

Ed. Bas. II. (190.)

δύο λόγους ὀνήσει, τὸν τε παρηγορικὸν καὶ τὸν θεραπευτικόν. ἔαν δὲ ἐπιρρώοντος ἔτι τοῦ αἰτίου προσενηχθῇ, τὴν διάθεσιν μὲν οὐδὲν ὀνήησι, παρηγορεῖ δὲ τὸ τῆς ὀδύνης σύμπτωμα, καθάπερ γε καὶ ἐπὶ χυμῶν δριμύτητι ἢ δῆξις γίνηται, χολή δὲ οὐδέποτε μετὰ πρᾶσου χυλοῦ δύναται τι χρηστὸν ἐπὶ τῶν εἰρημένων διαθέσεων ἐργάζεσθαι, καθάπερ οὐδὲ πέπερι, καίτοι τοῦτό γε οἶδα τῶν ἱατρῶν τινα πρᾶξαντα γυναικὸς ἀλγησάσης οὗς, ἐν χρήσει θερμῶν ὑδάτων αὐτοφυνῶν. [396] εἰωθὼς γὰρ πάντα πιστεύειν τοῖς τῶν εὐπορίστων φαρμάκων Ἀπολλωνίου βιβλίοις, κεχρημένος τε κατὰ τύχην πολλάκις ἤδη τῷ διὰ τοῦ πεπέρεως βοηθήματι, καὶ τότε ἤλπισεν ὠφελήσειν τι τὴν ὠταλγίαν· ἀλλ' οὕτω γε ὑπ' αὐτοῦ παρωξύνθη τὸ γύναιον, ὥς ὀλίγον δεῖν ἀπάγξασθαι. γράφει οὖν ὁ Ἀπολλώνιος ὡδί. πεπέρεως ἐν οἴνῳ ἀπεξεσμένον λεάνας καὶ σύμμετρον τῷ πάχει ποιήσας ἐνσταξε. γράφει δὲ ἐν αὐτοῖς τούτοις ἐφεξῆς τὰ διὰ πεπέρεως καὶ ταῦτα. λύκειόν τε καὶ μηκάνειον ἴσα, γάλακτι γυναικίῳ διεῖς χρῶ, καὶ τούτω γε ἐφεξῆς ἕτερον τουτί· καστορίου καὶ

duabus rationibus tum mitigandi tum curandi profuerint. Si vero influente adhuc causa adhibeantur, affectui quidem nihil auxiliantur, leniunt tamen doloris accessionem sive symptoma, quemadmodum etiam si ob humorum acridinem mordacitas contingat. Verum fel cum porri succo nunquam in ejusmodi affectibus quiequam commodum efficere potest, quemadmodum neque piper, et tamen eo etiam medicum quendam usum scio in muliercula, ex calidarum naturae sponte aquarum usu aurem dolente. Quum enim per omnia parabilium medicamentorum Apollonii libris fidem haberet et jam ante feliciter saepe ex pipere remedio usus esset, etiam tunc speravit se in auris dolore opitulaturum, verum adeo ab ipso exacerbata est muliercula, ut parum abesset quin se ipsam strangularet. Scribit itaque Apollonius in hunc modum: Piper in vino fervefactum terito et mediocri crassitudine instillato. Scribit autem consequenter post hoc etiam haec: Lycio et papaveris succo pari pondere lacte muliebri dilutis utere. Et post hoc rursus aliud, hoc sci-

Ed. Chart. XIII. [396.]

Ed. Basf. II. (190.)

μηκωνείου ἴσον, φῶξας ἐπ' ὀστράκου μάλιστα μὲν Ἀττι-
κοῦ, εἰ δὲ μὴ, Ῥωμαϊκοῦ, καὶ λεάνας διεῖς γλυκεῖ ἐνσταξε.
τὰ μὲν οὖν διὰ τοῦ μηκωνείου πάντα φάρμακα, ναρκοτικά
τῆς αἰσθήσεως ὄντα, κατὰ τοῦθ' ἡμᾶς ἀναγκάζει ποτὲ αὐ-
τοῖς ἐπὶ τῶν ὑπὸ μηδενὸς τῶν παρηγορικῶν ὠφελουμένων
χρησθαι, τὸ δὲ διὰ τοῦ πεπέρειως φάρμακον ἐξ ἑτέρου γένους
ἐστίν, ὥσπερ γε καὶ τὸ διὰ τῶν σιεάτων ἐξ ἄλλου, καθά-
περ γε καὶ τὸ μετὰ ταῦτα γεγραμμένον ἐφεξῆς φάρμακον
ὠδί πως. χαλβάνην Σουσίνῳ μύρῳ διεῖς πρόσμιζον μέλι καὶ
ρόδιον καὶ οἰσυπηρὸν ἔριον περὶ μηλωτίδα συστρέψας, κί-
νει καὶ χλιαίνων ἐνσταξε. διαφορητικὸν γὰρ ἀλύπτως ἐστὶ
τοῦτο, δυνάμενον ἀρμόττειν φλεγμοναῖς ἐν αἷς οὐκέτι οὐδὲν
ἐπιρρεῖ. καλῶς δὲ ποιήσῃε κατὰ τῶν διὰ ψύξιν ἀλγούντων.
ἴσως δὲ τις ἐπιζητήσει διὰ τίνα τὴν αἰτίαν οὐ μόνον τοῦ
Ἀπολλωνίου, ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν
φῶξαι κελευόντων τὸ μηκωνεῖόν τε καὶ τὸ καστόριον, ὅπως
αὐτῶν τὸ σφοδρὸν τῆς δυνάμεως μειωθείη, παρέλιπον ἐγὼ

licet, castorii et papaveris succi par pondus in testa, prae-
cipue quidem Attica, sin minus, Romana, torrefacito, et
trita passo diluta instillato. Medicamenta igitur ex papa-
veris succo omnia sensum stupefaciunt, et ob id sane ne-
cessario cogimur ipsis uti, ubi nullum aliud mitigativum
opem tulit. At vero ex pipere medicamentum alterius ge-
neris est, quemadmodum etiam quod ex adipibus constat,
et velut id quod deinceps scriptum est hoc modo. Galba-
num Susino unguento diluito et mel ac rosaceum admisceto,
atque lanam sordidam auriculario spicillo obvolutam in eis
agitando imbuito et tepefacta instillato. Discussorium est
citra molestiam hoc medicamentum, inflammationibus con-
ducens, in quas nihil amplius influit. Probe etiam fecerit
in iis, qui ex frigidityte dolore vexantur. Caeterum quae-
ret fortassis aliquis, quam ob causam, quum non solum Apol-
lonius, sed alii etiam quidam celebres viri papaveris suc-
cum et castorium, torrefacere iusserint, quo videlicet vehe-
mentia virium ipsorum minueretur, ege ad priorem meum

Ed. Chart. XIII. [396.]

Ed. Bas. II. (190.)

τοῦτο προσθεῖναι κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον, ἥνικα τὴν ἐμὴν ἀγωγὴν τῆς θεραπείας τῶν ὠταλγιῶν ἔγραφον. ἀπολογιέον οὖν αὐτῷ κατὰ τὰδε. τὸ μὲν οὖν καστορίον οὐδ' ὅλως ἀξίῳ φώσσειν· οὐ γὰρ ὡς ναρκωτικὸν αὐτὸ τῆς αἰσθήσεως τῷ μηκυνεῖω μίγνυμεν, ἀλλὰ τοῦναντίον ἅπαν ὡς ἀμβλῦνον τὸ σφοδρὸν τῆς ψυκτικῆς δυνάμεως, ὅπερ οἱ φῶξαι κελεύοντες ἐπὶ μὲν τοῦ μηκυνείου οὐκ ἀτόπως ποιοῦσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ καστορίου παντάπασιν ἀτόπως. αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ πεπτικὴν τῶν δυσλύτων τε καὶ σκιρῶδῶν διαθέσεων ἔχει δύναμιν. αὐτάρκης οὖν ἐστὶ καὶ ἡ ἐκ τοῦ μηκυνείου κεχρονίσθαι τὸ συντεθὲν ἕξ αὐτῶν πραϋνης, φωγνύμενον γὰρ ἀπόλλυσι τὸ δραστήριον, εἰ δὲ μυχθὲν τῷ καστορίῳ χρονίσαι, μένει μὲν ἔτι καὶ νῦν ἱκανῶς δραστικόν, ἀμαυροῦνται δὲ αὐτοῦ τὸ κακότης, διὸ καὶ βλάπτονται τιμεις, ὡς ἀγλυῶδες ὄραν ἄχρι πολλῶν ἡμερῶν καὶ καρηβαρεῖν καὶ μὴ καλῶς πέττειν τὰς τροφὰς ποιεῖ, εἰ ποθείη· καὶ διὰ ταύτην αὐτοῦ τὴν κακοήθειαν ἐπὶ τὴν φῶξιν ἀφίκοντο πολλοὶ

sermonem id apponere reliquerim, nimirum supra quum auris doloris curandi rationem scriberem. Huic ego responderé in hunc modum, castorium quidem igitur neque omnino torrerí operaepretium existimo, neque enim tanquam sensus stupefactivum ad papaveris succum admisceamus, sed ob contrariam omnino rationem, ut videlicet vehementiam refrigerandae facultatis in eo obtundat. Quare qui papaveris succum torrerí jubent probe id faciunt, in castorio vero omnino absurde id praecipiant, ipsum enim per se concoetoriam aegre solubiliū et in feirrhū induratorum affectum vim habet. Abunde igitur satis esset papaveris succi lenitas, quae ex eorum compositionis perennitate comparatur, torrefactus enim efficaciam amittit. At si castorio misceatur, perennaret, quippe manet et nunc abunde efficacia, ejus vero malignitas obscuratur, ex qua etiam aliqui laeduntur, ut obseurius videant per multos omnino dies et capitis gravitatem sentiant et neque probé concoquant eibos, si bibatur, et ob hanc sane ejus malignitatem plerique me-

Ed. Chart. XIII. [396. 397.]

Ed. Bas. II. (190.)

τῶν ἱατρῶν. ἀλλ' ἐπεὶ πάλιν ἐν τῷ φωχθῆναι τὸ δραστήριον αὐτοῦ ἀμαυροῦσθαι φαίνεται, τούτου γὰρ ἐπειράθη πολλὰκις, ἀμεινον ἡγησάμην ἄφωκτον μὲν μινγύναι, μετὰ χρόνον δὲ χρῆσθαι. ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τὸ πάρεργον εἴρηται γινώσκεισθαι χρήσιμα· τὸ δὲ προκείμενον ἦν οὐ μικρῶς βλάβην γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἀδιορίστοις γραφαῖς φαρμάκων. γέγραπται δὲ καὶ ἄλλοις πολλοῖς τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ πολλῶν μορίων τε καὶ παθῶν ἀδιορίστα φάρμακα, μὴ γινώσκουσιν ὅσῃν ὁ διορισμὸς ἔχει δύναμιν εἰς τέχνης οὐστασιν. ἐφ' ὧν οὖν θαυμάζω τὸ συγκεχυμένον τε καὶ ἀδιοριστον, ὡς ἐπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ἡροφιλείου, γινώσκοντος τάνδρὸς ὅτι κελεύει διὰ παντός ὁ Ἡρόφιλος [397] τί τε καὶ ποῖον καὶ πηλίκον ἔστι τὸ τοῦ νοσήματος αἷτιον καὶ κατὰ τί μάλιστα δυναστεῦον ἐπίστασθαι τὸν ἱατρὸν, ὅπως καὶ τὴν θεραπείαν ἀρμόττουσαν ἐκάστω ποιεῖται. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπ' Ἀρχιγένους ἂν τις θαυμάσειεν, ἀδιορίστως οὐκ

dici ad torrefactionem confugerunt. Verum quum rursus in torrefaciendo efficacia ipsius pessumdari videatur, id quod saepe sum expertus, melius esse existimavi intostum quidem misceri, sed post tempus aliquod inveterata jam compositione in usum assumi. Haec itaque extra rem dicta sunt, sed quae tamen utilia existant. Caeterum ut ad id quod propositum erat revertamur, non parum noxae inferunt illi, qui indefinitis medicamentorum descriptionibus fidem per omnia habent. Porro multi alii juxta eundem modum in plerisque tum locis tum affectibus indefinita medicamenta scripserunt, neque cognoverunt quantam vim habeat certa distinctio ad artis constitutionem. In quibus sane nihil miror, quod omnia indiscriminatim confuderunt, quemadmodum in Apollonio Herophili sectatore mihi accidit, utpote qui norit quod jubeat Herophilus, medicum omnino anniti debere ut sciat quae et qualis et quanta sit morbi causa et ubi maxime ea dominetur, quo videlicet et curationem unicuique convenientem faciat. Magis vero adhuc Archigenem quis miretur, qui et ipse non pauca indefinite et indistincte scri-

Ed. Chart. XIII. [397.]

Ed. Bas. II. (190.)

ὀλίγα καὶ αὐτοῦ γράφοντος ἐν τε ταῖς ἄλλαις θεραπαίαις καὶ ταῖς τῶν ὠταλγιῶν. ἓνα γὰρ ἔγραψεν αὐτὸς ἐπ' αὐτῶν μόνον διορισμὸν, τὸν ἀπὸ τοῦ μετρίου τε καὶ σφοδροῦ τῆς ὀδύνης, καὶ σοι παραγράψω τὴν λέξιν ὅλην αὐτοῦ.

[Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα φάρμακα πρὸς ὧτων ἀλγήματα.] Ἐν τῷ προτέρῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων ὁ Ἀρχιγένης ὥδε πῶς ἔγραψε κατὰ λέξιν. ἐπὶ δὲ ὠταλγίας τῆς ἄλλης προηγουμένης διαίτης, ἥνπερ καὶ ἐπὶ κεφαλαλγίας ἐτάττομεν. ἐπὶ μὲν τῶν μετρίων τῶν ἀπλῶν μύρων χλιαρῶν ἐνέσταξεν, ὅσον κρόκινον ἢ ἱρινον ἢ ῥόδιον ἢ καρῶν πικρῶν ἀπόθλιμμα, ἢ τῆς κασσίας τὸ μύρον, ἢ νάρδον ἀπλῆν ἢ Σούσινον ἢ ἀμυγδάλινον, ἢ ῥόδων ἢ ῥοιᾶς ἢ μήκωνος χύλισμα μετ' ἐλαίου θερμοῦ ἢ πράσου σπέρμα λεῖον ἢ ἐλ-λέβορον λευκὸν λεῖον μετὰ ῥοδίνου χλιαρὸν ἔγχει ἐν ξύστρα. ἢ μηκωνείου ὀλίγον σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ἢ μηκωνίου χύ-λισμα σὺν γάλακτι ὁμοίως. σφοδρυνομένης δὲ ἢ τε κοιλία διὰ κλυσθήρος εὐτόνως ὑπαγέσθω καὶ ἀπ' ἀγκῶνος αἶμα

psit cum in aliis curationibus tum in eis praesertim, quae ad aurium dolores destinavit. Una enim tantum in ipsis distinctione usus est, a vehementia nimirum et mediocritate doloris. Atqui et ipse totam tibi ascribam dictionem.

[Quae medicamenta Archigenes ad aurium dolores conscripsit.] In priore de medicamento secundum genus libro Archigenes in hunc modum haec verba scripsit. In aurium dolore, praecedente alia victus ratione, quam ad capitis dolorem ordinavimus, si quidem moderatus fuerit, simplicia unguenta tepida instilla, velut crocinum aut irinum aut rosaceum aut nucum amararum succum aut casiae unguentum aut simplicem nardum aut susinum aut amygdalinum aut rosarum aut mali punici aut papaveris succum cum oleo calido aut porri semen tritum. Aut veratrum album cum rosaceo tritum, tepidum per strigilem infunde. Aut opii parum cum lacte muliebri. Aut opii succum eliquatum cum lacte eodem modo. At vero ubi vehemens sit dolor, alvus per clysterem valide subducatur et sanguis a

Ed. Chart. XIII. [397.]

Ed. Bas. II. (190. 191.)

ἀφαιρείσθω καὶ ὅσα τοιαῦτα. τούντεῦθεν πυριάσθωσαν ὀφε-
ψήματι δάφνης ἢ τοιούτου τινὸς ἢ θείου ἀπύρου ἐμπασσο-
μένῳ τῷ ὕδατι. σφόδρα δὲ ἀποθλιβέσθωσαν οἱ σπόγγοι καὶ
τῷ ὣτι προστιθέσθωσαν, καὶ γὰρ τὸ ὑγρὸν ῥᾶστα αὐτοὺς
περιψύχει, παρ' ὃ καὶ μακρῶς αἱ πυρίαι αὐτοῖς αἱ ξηραὶ ὀφε-
λιμώτεραί εἰσιν, αἷ τε δι' ἁλῶν ἢ κέγχρου ἢ δι' ἀπαλῶν πι-
λημάτων ἢ διὰ λιπαρῶν ἐκμαγείων. ἢ ἀποζέσας πήγανον
βάλει εἰς στενόστομον ἄγγειον τὸ ὕδωρ, ἐρίῳ τε ἔμφραξον
τὸ στόμα καὶ τῷ ὣτιω πρόσφερε, ὥστε δικνῆσθαι εἰς τὸ
οὖς διὰ τοῦ ἐρίου τὴν ἀτμίδα. ἐνιοὶ δὲ ἐν ὀξυκράτῳ καὶ
ὀλίγῳ ἐλαίῳ τὸ πήγανον ἐψήσαντες οὕτως ἐγγέουσι τὸ
ὑγρὸν εἰς τὸ ἄγγειον (191) καὶ πυριῶσι. μετὰ δὲ τὰς πυ-
ρίας διαψήσας τὸ οὖς καὶ ἐγχυματίσας ἢ βαλσάμῳ σὺν ῥο-
δίνῳ λεανθέντι, ἢ τινι τῶν προειρημένων μύρων χλιαρῷ ἢ
ἄλλῳ τινὶ συμφώνῳ πρὸς ὠταλίαν τῶν αὐτίκα ἀναγραφη-
σομένων κατάπλασσε. ἢ κωδῖαν λεπτήν, ἀλεύρῳ μεμιγμένην
καὶ ἐν μελικράτῳ ἐψημένην ἢ αὐτῇ τῇ κωδίᾳ λεπτῇ μετὰ

cubito detrahatur et quaecunque similia adhibeantur. Inde-
que fomentum ex decocto lauri aut simili quopiam fiat aut
ex sulfure vivo in aquam insperfo. Exprimantur autem ve-
hementer spongiae auribusque apponantur, facillime enim
ab humore solvuntur ac laxantur. Quapropter fomenta sicca
longe commodiora eis existunt, ex sale videlicet aut milio
aut delicatis pileis molliterve effigiatis. Aut rutam ferve-
facito, ejusque decoctum in angusti oris vasculum trans-
fundito, lanaque os ejus obturato et auriculae admoveto,
quo vapor inde per lanam ad aurem penetrare possit. Qui-
dam in oxycrato et exiguo oleo rutam coquunt, atque ita
liquorem in vasculum infundunt, ex eoque fomentum pa-
rant. Post fomenta vero aurem concutito et balsamum cum
rosaceo dilutum infundito, aut aliquod ex praedictis un-
guentis tepidum. Aut aliquod aliud conveniens ad auris
dolorem ex iis quae mox describentur imponito. Aut pa-
paveris calicem tenuem farina admixta et in aqua mulsa
coctum. Aut papaveris calicem cum hordeacea farina in

Ed. Chart. XIII. [397. 398.]

Ed. Bas. II. (191.)

κριθίνου ἀλεύρου ἐν οἴνῳ ἐψημένῃ. ἢ βουκέρати ἐν μελικράτῳ ἐφθῶ ἢ λινοσπέρμῳ ὁμοίως. ἄκρως ποιεῖ σπόγγος ὀφθαλμικὸς μέλιτι ἐφθῶ καὶ ἐτι θερμῷ βρεχόμενος καὶ ἐπιτιθέμενος, ἢ κηρώτῃ ἱρίνου, μίγντος αὐτῇ στύρακος. ἄκρως ποιεῖ πρὸς ὠταλγίαν ἀλόῃ μεμιγμένη μετὰ ῥοδίνου καὶ μέλιτος τὸ πάχος ἐγχεομένη, ἢ χαλκίτις ἐν οἴνῳ διαιμένη, ἢ περδικίου χυλὸς χλιαρὸς ἐνσταζόμενος ἰδίᾳ ἢ μετὰ μέλιτος, ἢ νίτρον διεῖς ὀλίγῳ ὕδατι, μίσγε ἔλαιον καὶ χλιαίνων ἐνσταζε. ἢ ἀριστολόχου ῥίζαν μετ' ἐλαίου. ἢ ἑλλέβορον λευκὸν λεάνας σὺν ῥοδίνῳ, χλιαρὸν διὰ ξύστρας ἐνσταζε. καλῶς ποιεῖ ὄπιον ἐπ' ὀστράκου ὀπτηθέν. καὶ καστόριον ὁμοίως, ἴσα λεανθέντα μετὰ ῥοδίνου καὶ γλυκέος, μέχρι μέλιτος σχῆ πάχος, εἶτα μετὰ τὴν πυρίαν περὶ τὴν ὀξείαν ἔριον περιελιχθέν ἐμβάπτεται καὶ ἐπιτίθεται. ἢ μαράθρου χυλὸν μετὰ τινος τῶν εἰρημένων μύρων ἐν ἀρχῇ ἐνσταζε. ἢ μετὰ κωδυῶν μήκωνος ἀφέψει καὶ ἔρχει τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ γῆρας, ἢ μετὰ τινος τῶν εἰρημένων μύρων, [398.] ἢ τὸ Σπανὸν γάρου θερμοαίνων διὰ ξύστρας. ποιεῖ καὶ τὸ δυσώδες ἄκοπον ἐγγε-

vino coctum. Aut foenumgraecum aqua mulla coctum. Aut semen lini eodem modo. Summe auxiliatur spongia ocularis melle cocto atque adhuc calido imbuta et imposita. Aut ceratum ex irino, styrace ad ipsum admixto. Egregie facit ad aurium dolorem aloë rosaceo permixta et mellis crassitudine infusa. Aut chalcitis vino diluta. Aut perdicii succus tepidus instillatus per se et cum melle. Aut nitrum exigua aqua diluito admixtoque oleo tepidum instillato. Aut aristolochiae radicem cum oleo. Aut veratrum album cum rosaceo tritum tepidum per strigilem instillato. Probe facit opium in testa torrefactum, similiterque castorium pari pondere cum rosaceo et passo ad mellis spissitudinem redacta, in quibus deinde post fomentum specillum lana obvolutum intingitur et imponitur. Aut succum faeniculi cum aliquo ex praedictis unguentis in principio instilla. Aut anguis senectam cum calicibus papaveris coquito et infundito, aut cum quopiam ex praedictis unguentis. Aut garum Hispanum calefactum per strigilem instillato. Facit et acopon foetidum

Ed. Chart. XIII. [398.]

Ed. Bas. II. (191.)

μενον χλιαρόν. ἢ μηκώνειον διεθὲν ῥοδίνῳ καὶ ὀλίγον κρό-
κιον. καὶ παντὸς μᾶλλον ἢ ἱερὰ ἀρωματικὴ μετὰ τινος τῶν
μύρων. ποιεῖ δὲ ἄκρως λευκὸς ἐλλέβορος λεανθεὶς μετὰ μέ-
λιτος καὶ ῥοδίνου ἐγχεόμενος, ἐμφρασσομένου τοῦ πόρου πορ-
φύρας μαλλῶ. καλῶς ποιεῖ καὶ ὁ ἐλλέβορος μετὰ ἱρίνου μύ-
ρου. ποιεῖ δὲ καὶ κεδρία σὺν ναρδίνῳ μύρῳ ἐγχεομένη. Σε-
βῆρος δὲ τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑδρίαις ὄνους λείους μετὰ μύρων
εἰς τὰ ἡλκωμένα ἐνέχει, ἐνιοὶ δὲ ψυχρὸν ὕδωρ εἰς τὸ ἀλ-
γοῦν ἐγχεοῦσιν οὓς, καὶ παραχρῆμα μὲν ὑπεραλγοῦσι, μετὰ
βραχὺ δὲ τελέως παύονται. ἄλλοι δὲ κάλλιον ποιοῦντες εἰς
τὸ ἕτερον τοῦ ἀλγοῦντος ψυχρὸν ἐγχεοῦσιν, ὥσπερ Δεύκιος.
ποιεῖ καλῶς ἀλόη καὶ κρόκινον μετὰ ἀμυγδαλίνου μύρου
ἐγχεόμενα. ἢ χαλκὸς λεῖος μετ' ὄξους καὶ τινος μύρου. ἄκρως
ποιεῖ σίλφιον μετὰ ῥοδίνου ἐὰν ἔλκωσις ᾖ. θαυμαστῶς ὠφε-
λεῖ τὰς ὑπερβαλλούσας ὠταλγίας, πράσου χυλὸς καὶ οὔρον
αἷγιον καὶ ῥοδίνον μετ' ὀλίγης σμύρνης ἐγχεόμενα. ἢ σκιού-
ρου στέαρ, ἐν ξύστρα χλιαίνων ἐνσταξε. ἢ σχιστὴν καὶ

tepidum infusum. Aut papaveris succus rosaceo et exiguo
crocino dilutus. Omnino tamen praestat Hiera aromatica
cum quopiam ex unguentis. Egregie facit et veratrum al-
bum tritum, cum melle et rosaceo infusum meatu per pur-
purae lanam obturato. Praeclare facit et veratrum cum
irino oleo vel unguento. Facit et cedria cum nardino un-
guento infusa. Severus autem asellos in aquariis vasis na-
scentes, millepedas Latini vocant, cum unguentis tritos ul-
ceratis infundebat. Quidam vero frigidam aquam dolenti
auriculae infundunt, et confestim quidem longe magis doli-
tant, paulo post vero perfecte a dolore liberantur. Alii
melius faciunt et in alteram non dolentem aurem frigidam
infundunt, quemadmodum Lucius. Praeclare faciunt et aloë
et crocinum cum unguento amygdalino instillata. Aut aes
tritum cum aceto et aliquo unguento. Summe prodest et
silphium cum rosaceo, si exulceratio adsit. Mirabiliter con-
fert in excellenti aurium dolore porri succus et caprina
urina et rosaceum, cum exigua myrrha infusa. Aut sciuri
adeps in strigili tepefactus instillatus. Aut alumen scissam

Ed. Chart. XIII. [398.]

Ed. Bas. II. (191.)

ἡδυόσμον χυλὸν μετὰ γλυκέος. ἢ πέπερι λευκὸν καὶ ἄλλας
 ἴσα μεθ' ἐψήματος, ἔχει ἀριστερεῶ χειρὶ πεντάκις ἢ ἐπτάκις.
 ἢ κοχλίαν σεσηπότα Ἀφρικανὸν παρακεντήσας, ῥοδίνου πλη-
 ρώσας καὶ ζέσας, διὰ ξύστρας ἐγχυμάτιζε θερμότερω. εἰ δὲ
 ἐκ πληγῆς ἀλγῇ τὸ ἐκτὸς τοῦ ὠτός, λιβάνου, χόνδρω γάλα
 ἐπιχέας δις καὶ ἀποχέας τὸ τρίτον, ἕασον βραχύναι καὶ κι-
 νήσας ἔχει, εὐθύς γὰρ παύει. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγρα-
 ψεν ἀδιορίστως πάντῃ. δύναται δ' ἂν τις νοῦν ἔχων ἀνα-
 μνησκόμενος ὧν ἔμπροσθεν εἶπον ἐννοεῖν ὁποῖόν τι τῶν
 εἰρημένων φαρμάκων ἐκάστη τῶν εἰρημένων ὠταλγιῶν ἀρ-
 μόττει, μεμνημένος τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐξ ὧν ἔμαθεν ἐν
 τοῖς περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων δυνάμεως ὑπομνήμασιν.
 ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὰς ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένας ὠτικὰς δυνά-
 μεις ἤδη μεταβήσομαι.

[Ὡτικαὶ Ἀνδρομάχου τὸν ἀριθμὸν κδ'.] Τέσσαρας
 ἐπὶ τὰς εἴκοσι δυνάμεις ὠτικὰς, ἐφεξῆς ἀλλήλων ἔγραψεν ὁ
 Ἀνδρόμαχος, ἐνίαις μὲν προσθείς τινα διορισμὸν, ἐνίαις δὲ

et mentae succum cum passo infilla. Aut piper album et
 salem pari pondere cum sapa sinistra manu ter aut quin-
 quies aut septies infunde. Aut cochleam sive limacem Afri-
 canam putridam compungito et rosaceo impleto et ferve-
 factum calidius per strigilem infundito. Quod si ex plaga
 externa pars auriculae doleat, ad micam thuris lac affun-
 dito, semelque atque iterum diffundito ac tertio macerari
 in eo finito et agitatum infundito, statim enim dolorem
 sedat. Haec quidem Archigenes valde indistincte scripsit,
 possit autem quispiam mente praeditus, revocatis in memo-
 riam iis quae prius dixi, facile animo concipere quale tan-
 dem ex praedictis medicamentis singulis relatis aurium do-
 loribus conveniat, nimirum si memor sit facultatis eorum,
 de qua simplicium medicamentorum libris mentionem feci.
 Verum ego jam ad auriculares compositiones ab Andro-
 macho scriptas transibo.

[Auriculares compositiones Andromachi nu. xxiii.]
 Quatuor et viginti compositiones auriculares ex ordine
 Andromachus conscripsit, quarum aliquibus distinctionem

Ed. Chart. XIII. [398.]

Ed. Bas. II. (191.)

οὐδένα. καὶ πρώτη γε αὐτῶν ἐστὶν οὕτω γεγραμμένη. ὠτική
 ἐκ τῶν Γάλλου ἢ χρωμαί. 4 σμύρνης < α'. ἄλος < δ'.
 λιβάνου < γ'. ἀφρονίτρου < γ'. κρόκου < δ'. μηκωνείου
 < γ'. ἀμύδαλα πικρὰ κ'. χαλβάνης < β'. ὄξους καλοῦ
 τὸ ἱκανόν. ἀναφέρεται ἡ γραφή εἰς Μενέμαχον. πολύχρηστόν
 τινὰ ταύτην ὠτικήν ὃ Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν, ἐστοχασμένην
 πολλῶν ἅμα διαθέσεων ἐν ὧσι γινομένων. εἴρηται δέ μοι
 καὶ πρόσθεν ὥς αἱ τοιαῦται δυνάμεις οὔτε κατορθώματα
 μεγάλα ποιοῦσιν οὔτε σφάλματα, διὰ παντὸς αὐταῖς χρωμέ-
 νων ἡμῶν. ὅσαι δὲ πρὸς μίαν διάθεσιν ἀρμόττουσιν, ἐκείνην
 μὲν ἄριστα θεραπεύουσιν, τὰς δὲ ἄλλας ἐνίοτε πρὸς τῷ μη-
 δὲν ὠφελεῖν ἔτι καὶ παροξύνουσι. δευτέραν ὃ Ἀνδρόμαχος
 δύναμιν ἔγραψεν ἐφεξῆς τῇ προειρημένη τήνδε. ὠτικὴ Αἰλίου
 Γάλλου πρὸς φλεγμονὴν καὶ ἐπιτεταμέναν ἀλγηδόνας. 4
 χαλβάνης < η'. κινναμώμου < β'. σμύρνης < η'. κρόκου
 < η'. λιβάνου < γ'. ἀφρονίτρου < γ'. ὀποῦ μήκωνος
 < γ'. ὄξους ὡς μέλιτος ἔχειν πάχος. δεῖ δὲ προεπιτροῦν,

quandam, aliquibus nullam apposuit. Et prima quidem ex
 eis hoc modo scripta est. *Compositio Auricularis ex libris
 Galli, qua utor.* 4 Myrrhae 3 j, salis 3 iij, thuris 3 iij,
 spumae nitri 3 iij, croci 3 iij, succi papaveris 3 iij, amy-
 gdalas amaras xx, galbani 3 ij, aceti boni quantum satis
 est. Descriptio haec ad Menemachum refertur. Multi usus
 hanc compositionem auricularem Andromachus scripsit mul-
 tis simul affectibus aurium destinatam. Verum antea a me
 dictum, quod hujusmodi compositiones nihil magnopere
 corrigunt, neque etiam error ex earum usu nobis contingit.
 Quae vero uni affectioni congruunt, illam ipsam optime
 curant, alias vero aliquando ultra hoc quod nihil juvant,
 amplius etiam exacerbant. Secundam deinceps compositio-
 nem post praedictam scripsit hanc. *Compositio auricularis
 Aelii Galli ad inflammationem et intensos dolores.* 4
 Galbani 3 viij, cinnamomi 3 ij, myrrhae 3 viij, croci 3 viij,
 thuris 3 iij, spumae nitri 3 iij, succi papaveris 3 iij, aceti,
 ut mellis accipiat spissitudinem. Oportet autem nitro prius

Ed. Chart. XIII. [398. 399]

Ed. Bas. II. (191.)

ἵνα μὴ λίπος ἔχῃ, εἰδ' οὕτως ἐγγεῖν τὸ φάρμακον. [399]
 κἀνταῦθα πάλιν ἐκφρακτικὰ τε καὶ πεπτικὰ καὶ χαλαστικὰ
 καὶ διαφορητικὰ μέμικται φάρμακα, μὴ δυνάμενα σφοδρὰς
 ὀδύνας ἰᾶσθαι. διὰ τοῦτο οὖν αὐτοῖς ὁ τοῦ μήκωνος ὁπὸς
 ἐμίχθη. τρίτην ὥτικὴν ἔγραψε τοιάνδε κατὰ λέξιν. ὥτικῃ
 Λαοδίκου βασιλέως, ἧ κέχηρηται συνεχῶς. ʒ καστορίου < β'.
 ὁποῦ μήκωνος < δ'. ὁποπάνακος < β'. λυκίου ἀφροῦ < α'.
 γλυκεῖ ἀναλαμβάνει καὶ χρῶ χλιαίνων. αὕτη μὲν προφανῶς
 ἀρμόττει ταῖς ἐπιτεταμέναις ὀδύναις, οὐ μὴν ταῖς γε ἄλλαις
 διαθέσεσιν. ἐγὼ δὲ, ὥς ἔφην, ἐφ' ἐκάστη τῶν διαθέσεων
 οἰκείῳ χρῶμαι φαρμάκῳ, φεύγων αἰετὸν τὸν ὁπὸν τοῦ μήκω-
 νος, ἐνθα μὴ τις ἀνάγκη μεγάλη πρὸς αὐτὸν ἡμᾶς ἔρχεσθαι
 βιάζεται. τετάρτην ἔγραψε δύναμιν ὥτικὴν ὡδί πως. ἄλλη
 πρὸς φλεγμονὴν καὶ πυορροὴν καὶ παλαιὰς διαθέσεις. ʒ
 κνάμων Αἰγυπτίων τοῦ ἐντὸς πικροῦ, στυπτηρίας σχιστῆς,
 πεπέρεως λευκοῦ, ἀφρονίτρου, κρόκου, ὀπίου, σιδίων, σμύρ-
 νης, λιβάνου, νάρδου ἀνὰ < β'. καστορίου < α'. μέλιτος
 καὶ ὄξους τὸ ἱκανόν. οἱ δὲ μέλιτος < στ'. ἐν ταύτῃ τὰ

praeparare, ne pingue quicquam adfit, deinde medicamentum
 ipsam infundere. Et hic rursus ab obstructione liberantia
 et concoctoria et laxatoria et discussoria medicamenta
 mixta sunt, quae vehementes dolores sanare non possunt
 et ob hoc ipsis papaveris succus admixtus est. Tertiam au-
 ricularem hujusmodi conscripsit. *Auricularis compositio*
Laodici regis, qua assidue utor. ʒ castorii 3 ij, succi pa-
 paveris 3 iiij, opopanacis 3 ij, spumae lycii 3 j, passo excipe
 et tepefactis utere. Haec evidenter intensis doloribus con-
 venit, non tamen aliis affectibus. Ego vero quemadmodum
 dixi, in unoquoque affectu proprio medicamento utor, sem-
 perque papaveris succum fugio, neque nisi urgente necessi-
 tate ad ejus usum pervenio. Quartam deinceps auricu-
 larem sic scripsit. *Alia ad inflammationem et purulentos*
ac veteres affectus. ʒ Fabae Aegyptiae internae amarae,
 aluminis scissi, piperis albi, spumae nitri, croci, opii, ma-
 licorii, myrrhae, thuris, nardi, singulorum 3 ij, castorii 3 j,
 aceti et mellis quantum sufficit, alii mellis 3 vj, conjiciunt.

Ed. Chart. XIII. [599.]

Ed. Bas. II. (191.)

ἄλλα φάρμακα διαφορητικά καὶ ξηραντικά καὶ τῶν ἐμφρά-
 ξων ἐκφρακτικά καὶ τινὰ καὶ τῶν πεπτικῶν, οἷον ἢ τὰ
 σμύρνα καὶ ὁ λιβανωτὸς ἔγκειται. στυπτηρία δὲ σχιστὴ στυ-
 πτικὸν ἰσχυρῶς φάρμακον ὑπὲρ τοῦ ξηραίνεσθαι τὰ πνοῶ-
 ῃ οὖντα μέμικται. πρόσκειται δὲ καὶ τὸ ὄπιον, ἀνωδυνίας
 ἐνεκὲν. ἀντιτέταχται δὲ αὐτῷ τὸ καστόριον, ὡς ἔμπροσθεν
 ἔφη. ἀλλ' ἐπὶ τῶν τοιούτων διαθέσεων οὐ μόνον ὡς ἀν-
 τιτεταγμένον, ἀλλὰ καὶ ὡς πέττον αὐτὰς καὶ ὡς ξηραῖνον
 εἰκότως ἐμβάλλεται. πέμπτην ἔγραψεν ὁ Ἀνδρόμαχος ὡτι-
 κὴν τήνδε κατὰ λέξιν. ἄλλη ἀπὸ Ξενοκράτους, ἣ κέχηται
 πολλάκις. 4. ἀφροῦ λυκίου < β'. σμύρνης < α'. λιβάνου
 < α'. σχιστῆς τριώβολον, κρόκον τριώβολον, ἀφρονίτρον
 ὀβολοὺς δύο, λεῖα σὺν ὄξει ἀπόθου, χρῶ σὺν ὄξει. καὶ αὕτη
 πολύχρηστος μὲν ἐστίν, οὐ μὴν ἐνθα πόνος ἰσχυρὸς ἀρμότ-
 τει, μήτε ὄπιον ἔχουσα μήτε καστόριον μήτε τῶν ἀνωδύνων
 τι στεάτων μήτε χαλβάνης. ἕκτη δύναμις ὡτική κατὰ τήνδε
 τὴν λέξιν γέγραπται. ἄλλη ἀπὸ Πρυτανίδος συμπεφώνηκε τῇ

In hac compositione medicamenta alia discussoria et resic-
 cantia et obstructione liberantia sunt, et quaedam etiam con-
 coctoria, velut myrrha et thus, existunt. Alumen autem
 scissile fortiter astringens medicamentum quum sit, ad resic-
 eandum purulenta admixtum est. Adjectum est et opium
 doloris sedandi gratia, oppositumque est ei castorium, velut
 antea dixi, sed in ejusmodi affectibus non solum ut oppo-
 situm, sed et ut concoctorium earum et tanquam resicca-
 tivum merito injicitur. Quintam deinde auricularem Andro-
 machus scripsit his verbis. *Alia Xenocratis, qua saepe usus*
sum. 4. Spumae lycii 3 ij, myrrhae 3 j, croci obolos tres,
 thuris 3 j, aluminis scissi obolos ii, spumae nitri obolos ij.
 Trita cum aceto reponito. Utere cum aceto. Et haec multi
 usus est, non tamen in dolore forti convenit, ut quae ne-
 que opium neque castorium habeat neque quippiam ex adi-
 pibus sedantibus dolorem neque galbanum. Sexta compo-
 sitio auricularis consequenter hac verborum serie scripta
 est. *Alia Prytanidis concordat cum Harpali compositione.*

Ed. Chart. XIII. [399.]

Ed. Bas. II. (191. 192.)

Ἀρπάλου. 4 σμύρνης τριώβολον, νάρδου τριώβολον, κρόκου τριώβολον, χαλκῆς κεκαυ(192)μέτης ὀβολοὺς εἰ. ὀπίου ὀβολοὺς δύο, καστορίου τετρώβολον, σχιστῆς < α'. καὶ στρογύλου < α'. σὺν γλυκεῖ, ὅταν ῥεῦμα, ὅταν δὲ ὀδύνη, σὺν ῥοδίνῳ. ὅταν δὲ σκώληκες γεννῶνται, ἑλληβόρου μέλανος μίσγε < β'. καλῶς ἐποίησεν ἐπὶ τῇ τελευτῇ τὴν χοῆσιν αὐτῆς, εἰπὼν, ἣν ἡμεῖς ἂν εἰρήκειμεν, εἶπερ αὐτὸς αὐτὴν ὥκησε προσγράψαι. ἐβδόμη παραπλησία τῇ προγεγραμμένῃ γέγραπται κατὰ τόνδε τὸν τρόπον· ἄλλη διου Γαίου σύμφωνος. 4 ἑλληβόρου μέλανος ὀβολοὺς β'. σμύρνης ὀβολὸν α' S'. ὀπίου τριώβολον, χαλκοῦ κεκαυμένου τετρώβολον, στυπτηρίας σχιστῆς ὀβολοὺς β'. καστορίου ὀβολὸν α'. κρόκου τετρώβολον, νάρδου τετρώβολον γλυκεῖ χρῶ. ἔστι δὲ ἡ ὀγδόη παραπλησία ταῖς προγεγραμμέναις. περὶ δὲ τῆς ἐνάτης ὡδί πως αὐτὸς ἔγραψεν. ἄλλη ἣ χρῶμαι πρὸς περιωδυνίας καὶ ἥχους. 4 νίτρου < α'. σμύρνης < α'. ῥοδίνου κύαθος α'. ὄξους κύαθος εἷς, ὁμοῦ λεάνας χρῶ. οὐ πρὸς τὰς ἐν φλεγμαυνῇ περιωδυνίας ἀρμόττει τοῦτο τὸ φάρμακον, ἀλλὰ τὰς ἐπ' ἐμφράξει καὶ πνεύματι ψυχρῷ καὶ ἀτμώδει καὶ χυμῷ

4 Myrrhae obolos iij, nardi obolos iij, croci obolos iij, aeris usti obolos v, opii oboles ij, castorii obelos iiij, aluminis scissi 3 j, et rotundi 3 j. Excipe passo, ubi fluxus fuerit, quum dolor, rosaceo, ubi vero vermiculi generentur, veratri nigri 3, duas admisceto. Probe fecit, quod in fine usum ejus adjecit, quem nos sane dixissemus, si ipse ascribere neglexisset. Septima similis praescriptae in hunc modum descripta est. *Alia divi Gaji compositioni consona.* 4 Veratri nigri obolos ij, myrrhae obolum j. et dimidium, opii obolos iij, aeris usti obolos iiij, aluminis scissi obolos ij, castorii obolum j, croci obolos iiij, nardi obolos iiij, cum passo utere. Octava praescriptis omnino similis est. De nona vero hoc modo ipse scripsit. *Alia qua uter in doloris vexatione et sonitu.* 4 Nitri 3 j, myrrhae 3 j, rosacei cyathum j, aceti cyathum j, simul tritis utere. Hoc medicamentum non ad dolorem in inflammationibus convenit, sed ad eos dolores, qui ex obstructione et flatu frigido ac va-

Ed. Chart. XIII. [399. 400.]

Ed. Bas. II. (192.)

παραπλησίως. δικάτην ἄλλην ἔγραψεν ὡδί πως. πρὸς ὧτα
 πνοῶροσύντα παρὰ Ἀρποκρατίωνος. 4 κυτίων, σιδίων, ἀρι-
 στολοχίας, χαλκίτεως, μίσυος κυπρίου, κηκίδος, λεπίδος χαλ-
 κού, ἀνὰ < α'. σμύρνης, λιβάνου ἀνὰ τριώβολον, [400] χαλ-
 κάνθης ὀπτῆς, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ τριώβολον, σὺν γλυ-
 κεῖ τροχίσκους ποιωῶν χρῶ. εἰ δὲ καὶ μὴ προσέγραψεν αὐ-
 τὸς ἐν ἀρχῇ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ φαρμάκου, προχειρότατον
 ἦν ἡμῖν νοῆσαι, μεμνημένοις ὧν ἐν ἀρχῇ προεῖπον, ὅτι ξη-
 ραντικόν ἐστι τὸ φάρμακον ὧτων πνοῶροσύντων. ὅπερ γί-
 νεται καταφερομένου τινὸς ἐκ τῆς κεφαλῆς ρεύματος, ἐφ' ᾧ
 καὶ τὰς ἐλκώσεις χρονίζοντι συμβαινούσας ὁρῶμεν. ἑνδεκά-
 την ὥτικὴν ἔγραψεν οὕτως. ὥτικῇ ἐν πολλοῖς σύμφωνος. 4
 κρόκου < α'. σμύρνης < α'. καστορίου < β'. σχιστῆς
 < δ'. λιβάνου < α'. σὺν γλυκεῖ μέλιτος πάχος ποιωῶν, εἰδ'
 οὕτως ἀνιεῖς χρῶ. καὶ αὕτη τῶν μετρίων διαθέσεων ἐστιν
 ἰατικὴ, καθάπερ καὶ ἡ ἐφεξῆς αὐτῇ γεγραμμένη, τὰς δὲ ἐφε-
 ξῆς ταύτῃ προγεγραμμένας δυνάμεις ὥτικας ὑπὸ τοῦ Ἀν-

poroso, similiterque ex humore oboriantur. Decimam deinde
 hoc modo scripsit. *Ad aures purulentas Harpocratidis.*
 4 Florum mali punici, malicorii, aristolochiae, chalcitidis,
 misyos cyprii, gallae, squamae aeris, singulorum drach-
 mam j, myrrhae, thuris, utriusque obolos iij, atramenti
 futorii assati, aluminis scissilis, utriusque obolos iij, cum
 passo pastillos formato ac utitor. Quod si etiam ipse me-
 dicamenti promissionem non praescripisset, facillimum ta-
 men erat nobis eam animo assequi, memoria repetentibus
 ea quae in principio praefatus sum. Est enim aurium pu-
 rulentarum resiccativum hoc medicamentum, quod ipsum
 malum ex fluxione quapiam ex capite delabente contingit,
 ob quam si diu perseveret, etiam exulcerationes accidere
 videmus. Undecimam auricularem sic scripsit. *Auricularis
 compositio in multis consona.* 4 Croci 3 j, myrrhae 3 j,
 castorii 3 ij, aluminis scissi 3 iiij, thuris 3 j, cum passo ad
 mellis crassitudinem redigito, deinde etiam sic dilutis utitor.
 Et haec moderatos affectus sanat, quemadmodum etiam ea
 quae hanc sequitur. Caeterum quae deinceps post hanc ab

Ed. Chart. XIII. [400.]

Ed. Bas. II. (192.)

δρομάχον χωρὶς τῆς ἐμῆς ἐξηγήσεως παραγράψω, γνωρίζειν αὐτὰς ἤδη δυναμένων ὅσοι μέμνηται τῶν προειρημένων. ἐφ' ὧν δὲ καὶ αὐτὸς πεποιήται μετὰ διορισμοῦ τὴν γραφὴν, οὐδὲν ἐτι τούτων οὐδεμία τῆς ἡμετέρας ἐξηγήσεως χοῖζει. ἐφεξῆς οὖν ἅπασαι γεγράφονται, χάριν τοῦ μηκέτι μνημονεύειν ἡμᾶς ἄλλης ὥτικῆς δυνάμεως ὑφ' ἑτέρου τῶν ἱατρῶν γεγραμμένης, ἐνταῦθα γὰρ ἡ ποικιλία πασῶν αὐτῶν περιέχεται. ὥτικῃ ὡς Σόλων διαιτητής. 4 σμύρνης < δ'. σχιστῆς < δ'. καστορίου < β'. λιβάνου < α'. κρόκου < α'. ὀπίου < α'. Κρητικῷ ἢ οἰνομέλιτι πάχος μέλιτος. ὥτικῃ Ἀντιπάτρου πρὸς περιωδυνίαν. 4 κρόκου γο β'. οἱ δὲ γο α'. σμύρνης γο α'. ἄλως ἀμμωνιακοῦ γο α'. σχιστῆς, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος ἀνὰ γο S'. μύρου ἱρίνου ἢ Συριακοῦ ὑποστάθμης γο β'. σὺν οἰνορέλιτι ἢ Κρητικῷ ποιῶν μέλιτος πάχος λεπτοῦ χροῶ. ὥτικῃ ἄλλη λίαν καλή. 4 ὀποπάνακος < β'. ὀποῦ μήκωνος < δ'. ἀφροῦ λυκίου < δ'. καστορίου

Andromacho ascriptae sunt auriculares compositiones, eas citra meam expositionem ascribam, quum ipsas per se dijudicare possint, qui praedicta memoria tenent. Verum quarum ipse cum distinctione fecit descriptionem, earum nulla amplius nostra interpretatione opus habet. Deinceps igitur omnes describentur, ne videlicet amplius alicujus alterius auricularis compositionis, ab aliquo alio medico conscriptae mentionem facere opus habeam. In his enim varietas omnium ipsarum comprehensa est. *Auricularis ut Solon diaetarius.* 4 Myrrhae 3 iiij, aluminis scissi 3 iiij, castorii 3 ij, thuris 3 j, croci 3 j, opii 3 j. cum Cretico aut vino mulso ad mellis crassitudinem redige. *Auricularis compositio Antipatri ad doloris vexationes.* 4 Croci sextantem, alii unc. j, myrrhae unc. j, salis ammoniaci unc. j. aluminis scissi, ammoniaci thymiamatis utriusque unc. dimidium faecis unguenti irini aut Syriaci sextantem. Cum vino mulso aut Cretico ad mellis tenuis spissitudinem redige ac utere. *Auricularis alia valde commoda.* 4 Opopanacis 3 ij, succi papaveris 3 iiij, spumae lycii 3 iiij, castorii 3 ij, aluminis

Ed. Chart. XIII. [400.]

Ed. Bas. II. (192.)

◁ β'. σχιστῆς τριώβολον, κρόκον τριώβολον, σμύρνης ◁ α'.
 ἢ χρῆσις σὺν γάλακτι γυναικείῳ. πρὸς ὧτα πνοῶροῦντα
 παρὰ Σπενδούσης. 4 χοίρου ἑκτομίου χολῆς μέρη β'. μέλι-
 τος Ἀττικοῦ μέρος α'. ὁμοῦ ἐν ὑέλινῳ ἀγγεῖῳ ἐπὶ θερμο-
 σποδιαῖς θέρμαινε ἄχρι τοῦ ἡμίσεως καὶ οὕτω χρῶ. ὠτική
 παρὰ Ἀρποκράτους πρὸς διαθέσεις καὶ ὀδύνας. 4 ναρδο-
 σιάχνος ◁ στ'. σμύρνης ◁ στ'. πεπέρεως ◁ στ'. ἀφρονί-
 τρου ◁ στ'. ἄλως ἀνθους ◁ στ'. κρόκον ◁ ζ'. κάρνα πι-
 κρὰ ι'. ὁποῦ μήκωνος ◁ ιβ'. οἴνου παλαιοῦ τὸ ἱκανόν,
 ἔχει κασσιτερίνῳ ἀγγεῖῳ τὸ φάρμακον. πρὸς δυσηκοίαν καὶ
 ἤχους. 4 ἑλλεβόρου λευκοῦ ◁ α'. καστορίου ὀβολόν α'.
 ἀφρονίτρου ὀβολόν α' S''. χρῶ μετ' ὅξους ὡς καλλίστῳ.
 στρουθίου ◁ α'. κρόκον Κιλικίου ◁ α'. καστορίου ◁ α'.
 ἑλλεβόρου λευκοῦ ◁ δ'. νίτρου ◁ α'. τροχίσκους ποιεῖν
 ἐπὶ τῆς χρήσεως ἀνιείς οἶνω χρῶ. πρὸς ὧτα πνοῶροῦντα.
 στυπτηρίαν ἐκκεκάνυμένην καὶ σμύρναν μετὰ μέλιτος λεάνας,
 προεκκλύσας τὸ ὠτίον ἐρίῳ τὸ φάρμακον ἐπιτίθει. ὠτική
 παρὰ Χρυσάνθου Γρατιανοῦ πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐλκώσεις.

scissi obolos iij, croci obolos iij, myrrhae 3 j. Usus ejus est
 cum lacte muliebri. *Ad aures purulentas compositio Spen-
 dusae.* 4 Fellis porci castrati partes ij, mellis Attici par-
 tem j. Vase vitreo simul indita in fervido cinere, usque
 ad dimidium calefacito atque ita utitor. *Auricularis Har-
 pocratis ad affectus et dolores.* 4 Spicae nardi 3vj, myr-
 rhae 3vj, piperis 3vj, spumae nitri 3vj, floris salis 3vj,
 croci 3vij, nuces amaras x, succi paparis 3xij, vini ve-
 teris quantum sufficit. Stanneo vasi medicamentum infun-
 dito. *Ad gravitatem auditus et sonitus.* 4 Veratri albi 3j,
 castorii obolum j, spumae nitri sesquibolum, cum aceto
 optimo utere. *Alia ad sonitus pulchra.* 4 Struthii 3j,
 croci Cilicii 3j, castorii 3j, veratri albi 3iiij, nitri 3j.
 Redigito in pastillos et usu expetente, vino dilutis utere.
Ad aures purulentas. Alumen scissum ustum et myrrham
 cum melle terito et praeelota auricula pharmacum lana ex-
 ceptum imposito. *Auricularis Chrysanti Gratiani ad in-*

Ed. Chart. XIII. [400, 401.]

Ed. Basf. II. (192.

24 σίλφας χωρὶς πτερῶν δεκαδύο, οἶνον παλαιοῦ καὶ μέλι-
τος γο σί. ῥοιᾶς κέλυσον α'. πράσον χυλοῦ κύαθον α' S'.
ἐν χύτρᾳ καινῇ ἔψι, ἕως τακερωθῇ ἡ ῥοιὰ, εἶτα λέαινε καὶ
πρόσβαλε μύρον Συριακοῦ γο α'. πίσης ὑγρᾶς γο α' S'.
κρομμύων δ'. τὸν χυλὸν ἐκθλίψας καὶ συλλεάντας ἀπόθου,
ἐπὶ δὲ τῆς χρείας χλιάντας σὺν ἐρίῳ ἐπιτίθει. ὥτικῃ πρὸς
φλεγμονὰς καὶ πυρρῶσύντας. [401] 24 νάρδου Ἰνδικῆς < α'.
στυπτηρίας σχιστῆς < β'. ὀπίου < δ'. σιδίων < δ'. κρό-
κου < γ'. σμύρνης < δ'. λιβάνου < δ'. μέλιτος Ἀττικοῦ
< δ'. ἀφρονίτρου < δ'. καστορίου < β'. ἀμυγδάλων πι-
κρῶν < η'. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους λ'. ὄξους κύαθον α'.
οὔρου σάαγρου τὸ ἴσον, κύαμων Αἰγυπτίων χλωρῶν τοῦ
ἐντὸς < δ'. λεάντας ὁμοῦ ἀπόθου εἰς κασσιτέρινον ἀγγεῖον,
ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως μετὰ ῥοδίνου ἐνσταξε καὶ κροκίδα ἐντί-
θει πορφυρᾶν. ὥτικῃ πρὸς τὰ ἀπεγνωσμένα, ὡς Ζωΐλος ὁ
ὀφθαλμικός. 24 ὑοσκνάμου σπέρματος τριώβολον, στυπτηρίας
σχιστῆς ὀβολοῦ τὸ S'. σμύρνης < α'. καστορίου τριώβολον,

flammationes et exulcerationes. 24 Blattas detractis pen-
nis xij, vini veteris et mellis utriusque sexuncem, mali
punici putamen unum, succi porri sesquicyathum. In olla
nova, donec mali punici putamen flaccidum fiat, coquito,
deinde terito et unguenti Syriaci unciam unam adjicito,
picis liquidae sesquiunciam caeparum quatuor succum ex-
pressum et contrita simul reponito. Usu vero expetente
tepefacta lana excepta indito. *Auricularis compositio ad*
phlegmonas et purulenta. 24 Nardi Indicae 3 j, aluminis
seissi 3 ij, opii 3 iiij, malicorii 3 iiij, croci 3 iij, myrrhae
3 iiij, thuris 3 iiij, mellis Attici 3 iiij, spumae nitri 3 iiij,
castorii 3 ij, amygdalarum amararum 3 viij, piperis albi
grana xxx, aceti cyathum j, urinae suis silvestris tantun-
dem, fabae Aegyptiae viridis internae amarae 3 iiij. Trita
simul in stanneo vase reponito. Usus tempore cum rosaceo
infillato et lanae purpura infectae tomentum indito. *Au-*
ricularis ad desperata, velut Zoilus ophthalmicus tradidit.
24 Seminis hyoscyami obolos ij, aluminis seissi oboli di-
midium, myrrhae 3 j, castorii obolos ij, succi papaveris

Ed. Chart. XIII. [401.]

Ed. Bas. II. (192. 193.)

μηκωνείου τριώβολον, κηκίδος τριώβολον, κρόκου τετρώβολον, κινναμώνου τετρώβολον, λιβάνου ὀβολοὺς β'. ἀφρονίτρον ὀβολοὺς δύο, σανδαράχης ὀβολοὺς β'. ὀπίου προσφάτου κοχλιάρια τρία, οὐρου συάγρου ἄρδενος κοχλιάρια τρία, κογχυλίου αἵματος τριώβολον, μανδραγόρου χυλοῦ ὀβολὸν α'. μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ ἱκανὸν, κογχυλίῳ ἔμφρασσε τὸ οὖς. ὠτική ἄλλη πρὸς φλεγμονὰς καὶ πυορροοῦντα θαυμαστή. 4 πηγάνου τριώβολον, σμύρνης τριώβολον, δαφνίδων ἀληλεσμένων τριώβολον, ὑσχυάμου χυλοῦ < α'. ὀπίου < α'. κρόκου < α'. σὺν γάλακτι γυναικίῳ χρῶ, ἐγχυματίζων χλιαρόν. ὠτική λίαν καλὴ καὶ δεδοκιμασμένη ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου. 4 σμύρνης < β'. λιβανωτοῦ < β'. καρύων πικρῶν < α'. ἀφρονίτρον < β'. σχιστῆς < α'. σιδίων < α'. ναρδοστάχυος < β'. ἀλόης < γ'. οἰνομέλιτος παλαιοῦ κνάθους γ'. τὰ ξηρὰ λίτᾳ μίσγε τῷ οἰνομέλιτι καὶ ἐπήσας, ἀπόθου εἰς ἀγγεῖον κασσιτέριον, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας χλιαρῷ χρῶ.

(193) [Αἱ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμέναι δυνάμεις αἱτικαὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτός.] ὠτική πρὸς τὰς προσφάτους περὶ-

obolos iij, gallae obolos iij, croci obolos iiij, cinnamomi obolos iiij, thuris obolos ij, spumae nitri obolos ij, sandarachae obolos ij, opii recentis cochlearia iij, urinae suis ferae masculae cochlearia tria, sanguinis conchylii obolos iij, succi mandragorae obolum j, mellis Attici quantum sufficit, conchylio aurem obturato. *Auricularis alia ad phlegmonas et purulenta mirabilis.* 4 Rutae obolos iij, myrrhae obolos iij, baccarum lauri amotis corticibus obolos iij, succi hyoscyami 3 j, opii 3 j, croci 3 j, cum lacte muliebri utere et tepidum infunde. *Auricularis compositio valde bona et probata, ex Apollonii libris.* 4 Myrrhae 3 ij, thuris 3 j, nucum amararum 3 j, spumae nitri 3 j, aluminis scissilis 3 j, malicorii 3 j, spicae nardi 3 j, aloës 3 iij, vini mulsi veteris cyathos iij. Arida trita vino mulso admisce et cocta in stanneo vase repone, usu vero exigente tepido utere.

[Compositiones auriculares ab Asclepiade in primo externorum scriptae.] *Auriculares compositiones ad dolores*

Ed. Chart. XIII. [401.]

Ed. Bas. II. (193.)

δυνίας, αἷς ἐχρήσατο Νικήρατος, κάλλιστον τοῦτό ἐστιν.
 ὀνίσκον τῶν κατοικιδίων. ζῶον δέ ἐστιν πολύπουν ἐν τοῖς
 ὑδροῦσι ἀγγείοις καὶ ἐν ταῖς κοπρίαις γεννώμενον, κατὰ δὲ
 τὰς τῶν δακτύλων ἐπαιρήσεις σφαιρούμενον. τοῦτων λαβὼν
 τρεῖς ἢ τέτταρας καὶ σὺν ἐλαίῳ ἀποξέσας καὶ τὰ ἔλαιον
 ἀποθλάψας ἐγχυμάτιζε. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ κολοκύνθης χυλὸς,
 μετὰ ῥοδίνου ἢ ναρδίνου μιννύμενος καὶ χλιαινόμενος. καὶ
 περδικίου βοτάνης χυλὸς μετὰ ἐλαίου ἐψόμενος. καὶ κενταν-
 ρίου χυλὸς μελικράτῳ διαλυθεὶς, καὶ ὑοσκυάμου χυλὸς ῥο-
 δίνῳ μιννύμενος. ποιεῖ καὶ ὁποῦ μήκωνος ὀλίγον, γάλακτι
 γυναικίῳ διαλυθέν. καὶ βοείων κρεῶν οἱ ἀπορρέοντες ἰχώ-
 ρες ὅτε ὀπτᾶται, ταῦτα δεῖ ὡμὰ πρόσφατα ἐπιτιθέναι ἀν-
 θρακίαις καὶ ἔνωμα ὄντα ἐκθλίβειν καὶ τῷ ἐκθλιβομένῳ θερ-
 μῷ ὑγρῷ ἐγχυμάτιζειν. ποιεῖ δὲ καὶ καρῶν σεσηπότεων τοῦ
 ἐντὸς τὸ ὑγρὸν, ὅξει διαλυθέν καὶ ῥοδίνῳ. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ
 Λιβυκὸς κοχλίας, ἀποσβεννύμενος ἐν τῷ οἰκίῳ ὀστράκῳ
 μετὰ ἐλαίου ναρδίνου ἢ ῥοδίνου. ποιεῖ δὲ καὶ ὕος ἀτόκου
 χολή, ἰσοστάθμῳ μέλιτι Ἀττικῷ μιννυμένη. ἄλλο. 24 ὁποῦ

*aurium recentes, quibus Niceratus usus est. Inter eas
 optima haec est. Asellorum domesticorum, est autem animal
 multipes in aquariis vasis et sterquiliniis enascens, quod ad
 digitorum contactum in orbem se contrahit, horum tres aut
 quatuor in oleo fervefacito et expressum oleum auribus in-
 fundito. Facit et cucurbitae succus cum rosaceo aut nardino
 mixtus et tepefactus. Et perdicii herbae succus cum oleo
 coctus. Et centaureae succus aqua mulsa dilutus. Et hyos-
 cyami succus rosaceo mixtus. Facit et papaveris succi pa-
 rum lacte muliebri dissolutum. Et serofus cruor qui a car-
 nibus bubulis dum torrentur destillat. Has itaque crudas
 recentes prunis imponere oportet et crudas adhuc expri-
 mere et expressum liquorem calidum infundere. Facit etiam
 nucum putrefactarum internarum liquor aceto dilutus ad-
 dito rosaceo. Facit et Africana limaca in propria testa, cum
 oleo nardino aut rosaceo fervefacta. Facit et suis quae non
 peperit fel pari melle Attico admixtum. Aliud. 24 Succu*

Ed. Chart. XIII. [401. 402.]

Ed. Bas. II. (193.)

μήκωνος, καστορίου, ἀγὰ ὀβολούς β'. γλυκεῖ διαλύσας καὶ ὀλίγον ῥοδίνου ἐπιβαλὼν χλιαίνων ἐγχυμάτιζε. ἄλλο. 4 ὁποῦ μήκωνος καὶ ὁποῦ πενκεδάνου τὸ ἴσον, διαλύνων ἐγχυμάτιζε.

[Πρὸς τὰς μεθ' ἐλκώσεως φλεγμονὰς Χαριξένου.] 4 σμύρνης, ὀπίου, καστορίου τὸ ἴσον γλυκεῖ διαλύσας, χλιαίνων ἐγχυμάτιζε. ἄλλο. 4 ὑοσκυάμου χυλοῦ, ὁποῦ μήκωνος, σμύρνης, καστορίου, ἀνὰ < δ'. πεπέρως < α'. προτρόπου τὸ ἱκανόν. πρὸς ξηρὰς καὶ ἀνίκιμους ἐλκώσεις. ἔστι δὲ καὶ πεισσοῦ ἀγαθός. 4 οἰσύνου < δ'. μυελοῦ ἐλαφείου < δ'. βουτύρου < δ'. στέατος χηνείου < δ'. κηροῦ Τυρρηνικοῦ [402] < δ'. τερμινθίνης < α'. ἐλαίου κικίνου κνάθους β'. ἐλαίου ἀμυγδαλίνου κνάθους β'. ἐλαίου κυπρίνου κνάθους δύο, πισσελαίου κνάθου α'. συντίθει καὶ χρῶ ἐξαιεῖς ὅσον ἐξαοκῆ ἐλαῖα ναρδίνα μίσγε, ὥστε μέλιτος ἔχειν πάχος. σφόδρα καλὸν καὶ πρὸς τὰς τῶν νεύρων διαθέσεις. 4 ἐλαίου κυπρίνου κνάθους β'. ἱρίνου, ῥοδίνου, ἀμυγδαλίνου, ἐλαίου παλαιοῦ ἀνὰ κνάθους β'. πισσελαίου κνάθου α'. κηροῦ γο β'. τερ-

papaveris, castorii utriusque obolos ij, passo diluito, et paucō rosaceo adjecto tepida infundito. *Aliud.* 4 Succī papaveris et succī peucedani aequales partes dissolutas infundito.

[*Ad inflammationes cum exulceratione Charixeni.*] 4 Myrrhae, opii, castorii, singulorum aequales partes passo dilutas tepidas infunde. *Aliud.* 4 Hyoscyami succi, succi papaveris, myrrhae, castorii, singulorum 3 iiij, piperis 3 j, passi pretropi quantum satis est. *Ad siccas et non humentes ulcerationes.* Optime convenit et in pēssō oppositum. 4 Oesyti 3 iiij, medullae cervinae 3 iiij, butyri 3 iiij, adipis anserini 3 iiij, cerae Tyrrenicae 3 iiij, terebinthinae 3 iiij, olei cicini cyath. ij, olei amygdalini cyath. ij, olei cyprini cyath. ij, olei picini cyath. j. Componito et ulitor quantum sufficit oleo nardino diluto et ad mellis crassitudinem redacto. *Aliud valde commodum.* Facit et ad nervorum affectus. 4 Olei cyprini cyath. ij, rosacei, amygdalini, olei veteris, sing. cyath. ij, pisselaei cyath. ij, cerae sextantem,

Ed. Chart. XIII. [402.]

Ed. Bas. II. (193.)

μινθίνης γο α'. στέατος χηνείου γο α'. συντίθει καὶ χρῶ.
 ἄλλο πρὸς τὰς ἐν βάθει ἀποστάσεις, Ἀντωνίου Μούσα. 4
 κρόκου < β'. σμύρνης < β'. βδελλίου < δ'. καρύων πι-
 κρῶν < η'. πρασίου χυλοῦ κοτύλης τὸ ἥμιον, προτρόπου
 κοτύλης τὸ ἥμιον, ἔψε τὰ ὑγρά καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπιβαλὼν
 ἀνελόμενος χρῶ γλυκεῖ διαλύων ὅσον ἔξαρκεῖ. ἄλλο. 4 κρό-
 κου, σμύρνης, καστορίου, κενταυρίου ἀνὰ < β'. ἀφρονίτρου
 < α'. ἀμνγδάλων πικρῶν καθααρμένων < η'. ἐλξίνης χυλοῦ
 ξε α' δ'. προτρόπου ξε α' δ'. συντίθει καὶ χρῶ καθὰ προ-
 εῖρηται. πρὸς τὰς σὺν ρεύματι φλεγμονὰς, ᾧ ἐχρήσατο Κλέων.
 4 σμύρνης, ἀλόςης, λιβάνου, ὁποῦ μήκωνος ἀνὰ < β'. μί-
 σνος ὠμοῦ < α'. ὅξει ἀναλάμβανε, ἐν δὲ τῇ χρήσει γλυκεῖ
 διαλύων ἐγχυμάτιζε. ἄλλο. Ἀρείου Ταρσέως. 4 σμύρνης
 < δ' λιβάνου < δ'. μίσνος ὠμοῦ < β'. λυκίου Ἰνδικοῦ
 < δ'. ἀναλάμβανε ὅξει. ἡ χρῆσις ὡς δεδήλωται. πολλοῦ δὲ ρεύ-
 ματος ἐπιγινόμενον. χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευά-
 σταις. 4 κρόκου, λιβάνου, σμύρνης, ὀπίου, λύγου σπέρματος
 ἀνὰ < α'. λυκίου Ἰνδικοῦ, κυτίνων ροιᾶς, ῥόδων ἀνθους

terebinthinae 3 j, adipis anserini 3 j, composito et utitor.
Aliud ad abscessus in profundo Ant. Musae. 4 Croci
 3 ij, myrrhae 3 ij, bdelli 3 iiij, nucum amararum 3 viij,
 succi marrubii heminae dimidium, passi protropi heminae
 dimidium. Liquores coquito et admixtis reliquis excipito.
 Utere in passo dissolvens quantum sufficit. *Aliud.* 4 Croci,
 myrrhae, castorii, centaureae, singul. 3 ij, spumae nitri 3 j,
 amygdalarum amararum depuratorum 3 viij, succi helxines
 sesquifext. passi protropi sesquifext. composito ac utitor ut
 dictum est. *Ad inflammationes cum fluxu, quo usus est*
Cleon. 4 Myrrhae, aloës, thuris, succi papaveris, singul.
 3 ij, misyos crudi 3 j, aceto excipe et usu expetente passo
 diluta infunde. *Aliud Arrii Tarsensis.* 4 Myrrhae 3 iiij,
 thuris 3 iiij, misyos crudi 3 ij, lycii Indici 3 iiij, aceto ex-
 cipe. Usus jam indicatus est. Quod si multus fluxus obo-
 riatur, subscriptis compositionibus utendum est. 4 Croci,
 thuris, myrrhae, opii, seminis viticis, singul. 3 j, lycii In-
 dici, florum mali punici, florum rosarum, singul. 3 iiij, aceti

Ed. Chart. XIII. [402.]

Ed. Bas. II. (193.)

ἀνὰ ◀ β'. ὅξους κοτύτην α'. ἔψε λύγου σπέρμα, κυτίνους, ῥόδων ἄνθος εἰς τὸ ὅξος ἐμβαλὼν καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπί-
 βαλλε τοῖς λοιποῖς καὶ ἀνελόμενος ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει
 γλυκεῖ διαλύσας ἐγχυμάτιζε. πρὸς τὰ πνοῦροῦντα ὡτα μετ'
 ὀδύνης ὧ ἔχρησато Κίμων. 4 καστορίου ◀ β'. σχιστῆς,
 κρόκου, σμύρνης, λιβανωτοῦ ἀνὰ ◀ α'. γλυκεῖ ἀναλαμβάνει
 ἢ μυρτίνη καὶ χρῶ, ἐπὶ μὲν τῶν προσφάτων μετ' οἰνομέλι-
 τος, ἐπὶ δὲ κεχροτισμένων μετ' ὅξους. Κλαυδίου Δαμονίκου
 πρὸς πνοῦροῦντα καὶ χρονίας διαθέσεις. 4 κρόκου ◀ γ'.
 σμύρνης ◀ α'. κάρνα πικρὰ κεκαθαρμένα ἀριθμῶ λ'. νίτρου
 ἀφροῦ, νάρδου Συριακῆς, στυπτηρίας σχιστῆς ἀνὰ ◀ α'. λι-
 βάνου τριώβολον, ὅξει δριμυτάτῳ ἀναλαμβάνεται καὶ δι'
 ὅξους ἀνίεται. πρὸς δυσωδίαν καὶ νομὴν ἢ τῶν Ἰσπανῶν
 λεγομένη. 4 γάρου μέλανος ῥωμαῖστὶ λεγομένου ὀξυπόρου
 ξε α'. ὅξους σικλητικῷ ξε α'. μέλιτος Ἀττικῷ ξε α' S".
 ἔψε μέχρι συστάσεως καὶ ἀνελόμενος εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον χρῶ.
 ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει οὕτω. κολοκύνθης χυλοῦ ξε α'. συν-

heminam unam. Viticis semen, mali punici flores, rosarum
 flores in aceto coquito, et ubi dissoluta fuerint, reliquis ad-
 jicito et excepta reponito. Usus tempore passo diluta in-
 fundito. Aliud ad purulentas aures cum dolore quo usus
 est Cimon. 4 Castorii 3 ij, aluminis scissi, croci, myrrhae,
 thuris, singul. 3 j. Passo aut vino myrtitae excipe ac utere,
 ad recens malum cum vino mulso, ad inveteratum cum
 aceto. Aliud Claudii Damonici ad purulenta et invetera-
 tos affectus. 4 Croci 3 iij, myrrhae 3 j, nuces amaras de-
 puratas numero xxx, spumae nitri, nardi Syriacae, alumi-
 nis scissi, singul. 3 unam, thuris obolos iij. Aceto acerrimo
 excipiuntur et per acetum diluuntur. Ad foetorem et no-
 men compositio Hispanorum appellata. 4 Gari nigri, quod
 Romani lociorum appellant, sextarium unum, acetī scillitici
 sextarium unum, mellis Attici sesquiseptarium, ad consisten-
 tiam coquito et in vitreo vase repositis utitor. In aliis de-
 scriptionibus sic legere est, succi cucurbitae sextarium unum

Ed. Chart. XIII. [402. 403.]

Ed. Bas. II. (193.)

τίθει, ποιᾷ πρὸς τὰς μετὰ φλεγμονῆς δυσωδίας. Χαριξίου
 πρὸς φθορὰς καὶ δυσωδίας. 4 στυπτηρίας Μιλησίας λί-
 τραν ἁ. χαλκάνθου λίτρας ἡ. ἁλός \triangleleft ἡ. κροκομάγματος
 \triangleleft ἡ. σμύρνης \triangleleft ἡ. οἶνου μυρτίνου ξξ γ. ἔψε στυπτη-
 ρίαν καὶ τὸν γλυκύν, καὶ ὅταν συστῇ ἐπίβαλε τὰ λοιπὰ
 ὅξει διαλύσας καὶ ἀνελόμενος χρῶ. πρὸς τὰς τῶν σαρκῶν
 ἐπαναστάσεις, ᾧ ἐχρήσατο Ἡρακλείδης ὁ Ταραντίνος. 4 ἰοῦ
 ξυστροῦ \triangleleft ἡ. λεπίδος χαλκοῦ \triangleleft ἡ. ἐν ἄλλῳ \triangleleft δ. μέλι-
 τος κοτύλης S'. τὰ ξηρὰ τρίψας καὶ μέλιτι ἀναλαβὼν ἕως
 ἐρυθρὸν γενέσθαι καὶ ἀνελόμενος χρῶ. ἄλλο. 4 ἰοῦ \triangleleft δ.
 χαλκάνθου \triangleleft δ. σμύρνης \triangleleft δ. πρασίον χυλοῦ κνάθους γ.
 μέλιτος τὸ ἱκανόν, σκεύαζε καθὰ προεῖρηται. Χαλκηδονία
 πρὸς τὰς κηχρονισμένας διαθέσεις. 4 ἐλλεβοροῦ λευκοῦ \triangleleft δ.
 κρόκου \triangleleft δ. σμύρνης \triangleleft δ. καστορίου \triangleleft δ. λιβανωτοῦ
 \triangleleft δ. ὀπίου \triangleleft δ. χαλκάνθου \triangleleft ιστ. πεπέρως \triangleleft β.
 σμύρναν, ὅπιον λιβανωτὸν, καστόριον, ἔμβρεχε ὅξει ἐναφε-
 ψημένων σιδήων μέχρι διαλύσεως, [403] εἴτα ἔμβαλε κηκο-
 μένα, ἐλλέβορον, κρόκον, πέπερι, χάλκανθον, εἴτα τρίβε ὁμοῦ

componito, facit ad foetorem cum inflammatione. *Charixeni ad corruptiones et foetores.* 4 Aluminis Milefii libram
 unam, atramenti sutorii ℥ viij, aloës 3 viij, crocomagnatis
 3 viij, myrrhae 3 viij, vini myrtitae sextarium dimidium.
 Alumen et vinum ipsum coquito, atque ubi in consistentiam
 coierint, reliqua aceto dissoluta injicito, et repositis utitor.
*Ad carniū incrementum, quo usus est Heraclides Taren-
 tinus.* 4 Aeruginis rasae 3 viij, squamae aeris 3 viij, in
 alio exemplari 3 iiij, mellis heminae dimidium. Arida trita
 ac melle excepta, donec rubescant, coquito et ablatis utitor.
Aliud. 4 Aeruginis 3 iiij, atramenti sutorii 3 iiij, myrrhae
 3 iiij, succi marrubii cyath. tres, mellis quantum sufficit,
 praepara ut dictum est. *Chalcedonia ad inveteratos affe-
 ctus.* 4 Veratri albi 3 iiij, croci 3 iiij, myrrhae 3 iiij, ca-
 storii 3 iiij, thuris 3 iiij, opii 3 iiij, atramenti sutorii 3 xvj,
 piperis 3 i. Myrrham, opium, thus, castorium, in aceto, cui
 malicorium incoctum est, usque ad dissolutionem macerato,
 deinde veratrum, crocum, piper, atramentum sutorium

Ed. Chart. XIII. [403.]

Ed. Bas. II. (193. 194.)

πάντα ἐπιμελῶς, καὶ ὅταν εὖ ἔχη, ἐπίβαλε οἰνομέλιτος τὸ αὐταρκές, ὥστε τὸ πάχος ἔχειν μέλιτος ἀνιεμένου. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως γλιαίνων ἐγχυμάτιζε. τούτω τῷ φαρμάκῳ χρώμενος πολλάκις κατώρθωσα καὶ προκόπτοντος τοῦ χρόνου προσέθηκα τῇ γραφῇ ὀμφακίνου < α'. (194) Αἰγυπτία πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις, καὶ ὥς συγγεγενημέναι. 4 ἀμυγδαλῶν πεκρῶν κεκαθαρμένων < β'. κνάμων Αἰγυπτίων τοῦ ἐντός, πεπέρεως λευκοῦ, κρόκου, σμύρνης, ὀπίου ἀνὰ < β'. λιβανωτοῦ < β'. ὀμφακίου < δ'. σχιστῆς < δ'. καστορίου < β'. χαλκάνθου < δ'. ἀφρονίτρου < β'. ἀναλάμβανε ὅξει ἐναφεισημένων σιδίων, ὡς γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως, αὐταρκές λαβὼν τοῦ φαρμάκου καὶ μύρῳ ναρδίνῳ διαλύσας ἐγχυμάτιζε. πρὸς τὰς ἐκ τῶν ὠτῶν αἰμορραγίας Ἡρακλείδου Ταραντίνου, ὥστε μὴ θρομβοῦσθαι. πρασίου τὸν χυλὸν ἐψήσας καὶ ὅξος μίξας ἐγχυμάτιζε. ἢ ῥοιᾶς ἐν ὅξει ἐψημένης τὸν χυλὸν ἐκθλίψας ἐγχυμάτιζε. ἢ πολυγόνου χυλὸν ἐν ὅξει βραχεῖ ἢ ἀκακίαν ἢ ἀμόργην ἢ

contusa injicito, atque omnia simul diligenter terito, quod ubi probe factum fuerit, vini mulsi quantum satis est affundito, ut ad diluti mellis crassitudinem redigantur. Ufu vero expetente tepefacta infundito. Ex hujus medicamenti usu saepe egregie mihi successit, verum temporis progressu omphacii 3 j ad hanc descriptionem adjeci. *Aegyptia ad eosdem affectus, etiam si sint connati.* 4 Amygdalarum amararum depuratorum 3 ij, fabarum Aegyptiarum interioris partis amarae, piperis albi, croci, myrrhae, opii, singulorum 3 ij, thuris 3 ij, omphacii 3 iiij, aluminis scissi 3 iiij, castorii 3 ij, atramenti futorii 3 iiij, spumae nitri 3 ij, aceto, in quo malicorium incoctum est excepta, ad limi crassitudinem redigito. Usus vero tempore quantum suffecerit ex medicamento acceptum ac nardino unguento dissolutum infundito. *Ad sanguinis ex auribus eruptiones Heraclidae Tarantini.* Facit ut ne in grumos coeat. Marrubii succum coquito et admixto aceto infundito. Aut mali punici in aceto cocto succum exprimito et infundito. Aut polygonii succum cum exiguo aceto. Aut acaciam aut amurcam aut

Ed. Chart. XIII. [403.]

Ed. Bas. II. (194.)

λύκιον μετ' ὄξους. ἄλλο Βότρυος, ἐφεκτικὸν αἰμορραγίας, βάτου χυλὸν καὶ κυκίδων ἐν ὄξει ἐψημένων τὸν χυλὸν ὁμοῦ μίξας ἐγχυμάτιζε.

[Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα φάρμακα τῶν προγεγραμμένων ἐφεξῆς.] Ὅσα μὲν πρὸς τὰς ὠταλγίας ἐγραψεν ὁ Ἀρχιγένης φάρμακα, πρόσθεν εἴρηται. νυνὶ δὲ προσθήσω καὶ τὰ πρὸς τὰς ἄλλας διαθέσεις ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα. ἐπὶ δὲ τῶν ὑγραιομένων πολυγόνου χυλὸν μετὰ ἴσου ῥόδων χυλοῦ ἐγχυμάτιζε. ἢ κρόκον καὶ σμύρναν μετὰ γλυκέος καὶ ῥοδίνου χλιάνας ἔχει. ἐπὶ δὲ τῶν πυρορροούντων ποιεῖ μὲν καὶ πολύγονον σὺν ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον, συμφωνεῖ δὲ ἄκρως οἶνος ἐνσταζόμενος, ἐναφειψημένων αὐτῷ κονύζης τῆς λεπτοφύλλου φύλλων. ἔνιοι δὲ καὶ λίβανον προσμίσγουσι τῷ οἴνῳ. ἢ λύκιον ῥοδίνῳ διεῖς ἐνσταζε. ἢ πρασίου ἀγρίου σπέρμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ὁμοίως. ἢ κυκίνου καὶ κρόκου ἴσον σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ. ἢ κρόκου καὶ σμύρνης ἀνὰ < β. κάρυα λεπτὰ λελεπισμένα χλιάνας μῖξον μετὰ μέλιτος K^o S^o.

lycium cum aceto. Aliud Botryos, sistit sanguinis eruptiones. Succum rubi et succum gallarum in aceto coctarum simul mixtos infundito.

[Quae medicamenta Archigenes post prius scripta subjecerit.] Medicamenta ad aurium dolores ab Archigene scripta supra relata sunt. Nunc vero etiam ea quae ad alios affectus conscripsit apponam. Humentibus vero polygoni succum cum pari rosarum succo infundito. Aut crocum et myrrham cum passo et rosaceo tepefacta infundito. Purulentis autem prodest quidem polygonum cum rosaceo infusum. Verum egregie convenit eis vinum, in quo conyzae tenuia folia habentis folia sint incocta, instillatum. Quidam etiam thus ad vinum admiscent. Aut lycium rosaceo dilutum instillato. Aut marrubii silvestris semen cum aceto et rosaceo eodem modo. Aut cumini et croci, aequale pondus cum vino austero. Aut croci et myrrhae utriusque 3 ij, nuces amaras excorticatas numero xxxv. Noces tritas cum mellis hemina dimidia et porri succi hemina

Ed. Chart. XIII. [403.]

Ed. Basf. II. (194)

καὶ πράσον χυλοῦ Κ^ο S'. λείνας τὰ ξηρὰ εὖ μάλα καὶ διὰ τοῖς ὑγροῖς συλλεαίνων ἐνσταζε.

[Περὶ ἡλκωμένων ὠτων.] Ἐπὶ δὲ τῶν ἡλκωμένων ὠτων καὶ αἵμασσομένων καὶ ἀλγούντων χαλβάνην καὶ ὅπιον μετὰ γλυκέος καὶ ῥοδίνου μέλιτος πάχος ἐνσταζε. ἢ ἀντὶ τῆς χαλβάνης ὅπῳ πευκεδάνον μίσγε, καὶ μᾶλλον ποιῇ. ἢ σπόδιον ὀπτηθὲν λείον μετὰ ῥοδίνου ἔγχει. ἢ λύκιον μετὰ γυναικείου γάλακτος μεγάλως ἐνεργεῖ. καὶ τὸ μέλι καθ' ἑαυτὸ χλιαρὸν ἐγχεόμενον, μάλιστα δὲ ἐφ' ὧν καὶ δυσωδία εἰσὶν. ἐνίοι δὲ τοὺς ἐπὶ ταῖς ὕδριας ὄνους μετὰ τιγος μύρου ἐνσταζουσι, καὶ ἄκρως ὠφελεῖ. ἢ τὰς κατοικιδίους σίλφας, μετὰ ῥοδίνου ἐνσταζε. καλῶς ποιῇ πρὸς πᾶσαν ὥτὸς διάθεσιν ἀλώπεκος στέαρ τεταριχευμένον, τηρόμενον καὶ ἐνσταζόμενον. ἢ σπονδυλίου τὸ ἐντὸς σὺν μέλιτι καὶ ῥοδίῳ ἔγχει, ἢ κλύσας καὶ διαψήσας τὸ οὖς, πράσου ἢ πρασίου χυλὸν μετὰ μέλιτος ἔγχει. ἢ κονίαν τὴν τῶν πηλοποιῶν μετὰ μέλιτος ἀνέξεσμένην, ἢ λίβανον μετὰ ὄξους ἐν ῥοιᾷς κελύ-

dimidia commisceto et reliqua item probe trita iisdem liquoribus diluito, ac simul deinde tepefacta instillato.

[De auribus exulceratis.] Caeterum exulceratis auribus et cruentis ac dolentibus galbanum et opium cum passo et rosaceo mellis crassitudine instilla. Aut pro galbano peucedani succum admisce, et magis succedet. Aut cinerulam assatam cum rosaceo tritam infundito. Aut lycium cum lacte muliebri. Magnifice opitulatur etiam ipsum mel per se tepidum infusum, praesertim si foetores simul adsint. Quidam asellos, qui in aquariis vasibus reperiuntur, cum unguento quopiam instillant et eximie opem sentiunt. Aut blattas domesticas cum rosaceo instillato. Probe facit ad omnem auris affectum adeps vulpinus inveteratus, liquatus et instillatus. Aut spondylii interiorem velut medullam cum melle et rosaceo infunde. Aut elota et confcalpta auricula porri aut marrubii succum cum melle infunde. Aut lixivium figularium cum melle fervefactum. Aut thus cum aceto in mali punici putamine fervefactum infunde. Aut crocum

Ed. Chart. XIII. [403. 404.]

Ed. Basf. II. (194.)

φει ζέσας ἔρχει. ἢ κρόκον καὶ σχιστὴν μετ' οἰνομέλιτος
ὁμοίως ἐν τῷ κελύφει. ζέσας ἔρχει. ἢ κηκίδα. λείαν ὀδονία
ἐνδύσας ἔψε ἐν οἴνῳ καὶ ἐκ τούτου ἐνσταξε, εὐθὺς ἀπό-
ρους ποιῇ.

[404] [Περὶ σκολήκων ἐν ὧσιν.] Ἐφ' ὧν δὲ σκολή-
κες εἰσιν, ἑλλέβορον λευκὸν μετὰ μέλιτος κάθει ἢ ξηρὸν
ἐμφύσα ἢ χυλὸν βάτον ἔρχει. εἰ δὲ λελεπισμένον τὸ τοῦ
ὠτὸς ὀστέον τύχη, δαλὼν ὀπισθεν τοῦ ὠτὸς ξύσον, ἔπειτα
καύσας ἀπὸύλου αἰλύπως.

[Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὠσίν ἤχων.] Ἐντοὶ μὲν αὐτῶν
φυσώδους πνεύματος εἰσιν ἔκγονοι, τινὲς δὲ διὰ τὴν ἀκρι-
βειαν τῆς ἀκουστικῆς αἰσθήσεως γίνονται, καθάπερ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς τὰ τῶν ὑποκειμένων φαντάσματα διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ
τῆς γαστρός στόματος ἀναθυμιάσεις, ἀκριβὲς δὲ οὐδετέρας
τῶν διαθέσεων γνῶρισμα δυνατόν ἐν ἀρχῇ σχεῖν, οὐ μὴν
οὐδὲ ἀτέχνως προσήκει ἄρχεσθαι τῆς τε διαγνώσεως αὐτῶν
καὶ τῆς ἰάσεως. εἴρηται γὰρ καὶ δέδεικται πολλάκις οὐχ ἓν
τι γένος ὃν ἐλπίδος στοχαστικῆς. εἶναι γὰρ τεχνικὸν στο-

et alumen scissile cum vino mulso in mali punici putamine
eodem modo fervefactum infunde. Aut gallam tritam lin-
teolo alligatam in vino coquito et ex hoc instillato, statim
a dolore liberat.

[De vermibus aurium.] Porro in quibus vermes sunt,
veratrum album cum melle immitte aut aridum insuffla. Aut
ruhi succum infunde. Quod si vero auriculae os corrosum,
fissura retro aurem impacta ipsum scalpito, deinde urito ac
citra molestiam cicatricem inducito.

[De sonitu in auribus.] Sonitus quidam ex flatuoso
spirita generantur. Quidam ob exquisitam sensus audiendi
subtilitatem fiunt, quemadmodum in oculis imaginariae in-
fusiones propter vapores ex ore ventris exhalantes. Cae-
terum neutrius affectus certa cognitio in principio haberi
potest. Non convenit tamen citra artem aut cognitionem
aut curationem auspicari. Dictum enim jam saepe est, atque
etiam demonstratum, non unum conjecturalis spei genus

Ed. Chart. XIII. [404.]

Ed. Bas. II. (194.)

χασμόν τινα ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ὀνομαζομένων αἰτίων, ὅταν ἐπίστηται τις αὐτῶν τὰς δυνάμεις, ἄλλης μὲν ἐπὶ ψύξει διαθέσεως γινομένης, ἄλλης δὲ ἐπ' ἐγκαύσει, καθάπερ γε καὶ πληγῆς προηγησαμένης ἢ νόσου τοιαύτης ἢ τοιαύτης, ὥσπερ γε καὶ ἀπεψίας ἢ οἰνοποσίας δαφυλοῦς ἢ ἐμέτων βιᾶων τε καὶ πολλῶν. ἔσθ' ὅτε καὶ ἐπὶ φαρμάκων ὠτικῶν χρήσει γίνονται τινες ἤχοι· καὶ τὸ κατὰ βραχὺ δὲ συστήναι τὸν ἤχον ἢ ἀθρόως γινέσθαι συντεκεῖται πρὸς τὴν τῆς διαθέσεως εὐρείαν. ἔτι τε τὸ διαλείμματα ποιεῖν ἢ παραμένειν τὸ σύμπτωμα διηνεκῶς. ἀκριβῆς δὲ διάγνωσις ἐν τῷ χρόνῳ γίνε-
ται μετὰ τὴν τῶν τεχνικῶς στοχασθέντων χρήσιν φαρμάκων. εἰ μὲν οὖν ἐπὶ πυρετοῖς ἤχοι γίνονται, μὴ παρενοχλεῖν, παύ-
ονται γὰρ παραυτίκα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. ἐὰν δὲ ὑπονοήσας τις ἐπὶ πνεύματι φυσῶδει διέξοδον οὐκ ἔχοντι γινέσθαι τοὺς ἤχους τὰ τέμνοντα καὶ λεπτύνοντα καὶ διαφοροῦντα φάρμακα προσφέρων ἀνύη μῆθεν, αἶμα τῷ δηλονότι καὶ ἀποφλεγματισμοῖς χρῆσθαι καὶ τῇ τῆς ὅλης κεφαλῆς προ-

esse, atque artificialem quandam conjecturam ex causis pro-
catarticis appellatis facere licet, si quis ipsarum vires norit,
quum alius affectus ex frigiditate, alius ex ardore fiat.
Quemadmodum etiam ex praegressa plaga aut tali vel tali
morbo, velut et ex cruditate aut largo vini potu aut vio-
lento et multo vomitu, aliquando et ob medicamentorum
auricularium usum sonitus quidam fiunt. Quia et si vel
paulatim congregetur vel coacervatim irruat sonitus, id
ipsum quoque ad inventionem affectus conducit. Insuperque
si per intervalla repetat, vel continenter hoc symptoma
perseveret. Verum certa cognitio tempore contingit, post
usum medicamentorum artificiali conjectura exhibitorum.
Siquidem igitur in febribus sonitus fiant, minime intetur-
bandi sunt, ut plurimum enim statim sedantur. Si vero ob
flatum ventosum, cui transitus interclusus sit, sonitus fieri
suspiciatus quispiam fuerit, et ob hanc rem dissecantibus et
attenuatoriis ac discussoriis medicamentis admotis nihil pro-
fecerit, simulque apophlegmatismis usus sit et toto capiti

Ed. Chart. XIII. [404.]

Ed. Bas. II. (194.)

νοία, πολλήν ἔξει ῥοπήν εἰς ὑπόνοιαν εὐαισθησίας ἀκριβοῦς, καὶ μάλιστα ἐὰν ὀξύκονος ὁ πάσχων φαίνεται. τοσούτω γοῦν τιμῇ περιπεσὼν ἐγὼ, κεχηρημένῳ φαρμάκοις οἷς εἶπον, οὐδὲν δὲ ὠφελουμένῳ, προσέμιξά τι τῶν ναρκούντων τὴν αἰσθησιν, ὁποῖόν ἐστιν ὃ τε τοῦ μανδραγόρου χυλὸς καὶ ὁ τοῦ μήκωνος ὁπός· ὅπερ ἀπῆλλαξε τοῦ συμπτώματος αὐτόν. αἱ δὲ οὖν ὑπὸ τῶν ἐμπροσθεν ἰατρῶν ὥσπερ δυνάμεις, πρὸς τὰ τοιαῦτα συμπτώματα γεγραμμένα, διαφορητικῶν καὶ τητικῶν φαρμάκων εἰσίν. ἐμπροσθεν μὲν οὖν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὥσπερ δυνάμεων, ὥς ἔγραψεν Ἀνδρόμαχος, ἦσαν ὑπὸ αὐτοῦ τινες λεγόμεναι πρὸς ἤχους ἀρμόττειν ἐκ τῆς τοιαύτης ὕλης συγκείμεναι. νυνὶ δὲ προσθήσω τὰς ὑπὸ Ἀρχιγέ-
νους γεγραμμένας.

[Αἱ ὑπὸ Ἀρχιγέ-
νους γεγραμμένας δυνάμεις πρὸς ἤχους.]
Ἐπὶ δὲ τῶν ἐξαίφνης ἤχων ὄξος μετὰ ῥοδίνου ἔρχε, ἢ κύμινον καὶ ἔλαιον, μέλιτος πάχος ποιῶν, ἢ σικκίου ἀγρίου ῥί-

prospexerit, huic merito in hanc suspicionem inclinatus animus erit, sensus audiendi videlicet subtilitatem sonitus causam esse, praesertim si acuto audiendi sensu aeger praeditus appareat. In ejusmodi itaque quendam, qui praedictis medicamentis usus erat, neque quicquam opis senserat, quum ego forte incidissem, ex stupefacientibus sensum quippiam admiscui, velut est mandragorae succus et papaveris succus, ex eisque a sonitus symptomate liber evasit. Quae igitur a prioribus medicis ad hujusmodi symptomata et accessoria mala conscriptae sunt auriculares compositiones, ex discussoriis et incidentibus medicamentis constant. Supra itaque in catalogo et enumeratione compositionum auricularium ab Andromacho descriptarum, ex ejusmodi materia composita, quaedam recensiebantur, quas ipse ad sonitus convenire scripsit. Nunc vero eas, quas Archigenes ad hanc rem conscripsit recensebo.

[Compositiones ab Archigene ad sonitus conscriptae.]
In sonitibus repentinis acetum cum rosaceo instilla. Aut cuminum et oleum crassitudine mellis. Aut radicis cucu-

Ed. Chart. XIII. [404. 405.]

Ed. Bas. II. (194. 195)

ζης χυλόν, ἥ αὐτὴν ἔψε τὴν ῥίζαν τῷ ἐλαίῳ. εἰ δὲ ἐπιμένοι
 πλείονα χρόνον, πᾶσι τοῖς πικροῖς καὶ δριμέσι καὶ λεπτυ-
 νικοῖς καὶ διαφορητικοῖς, τοῖς ἀναγραφείοις ἐπὶ τῶν διὰ πά-
 χος χυμῶν ὀδυνωμένων, ἕκαστον ἔψων σὺν ὄξει καὶ μέλιτι,
 προσπλέκων ἢ κατακλίνας τὸν πάσχοντα καὶ νίτρον ὠκὸν
 λεῖον ἐμπάσας εἰς τὸ οὖς, ὅξος δριμὺ χλιαρὸν ἔγχει. εἴτα
 ἐπειδὴν παύσῃται ζέον, ἐρίῳ ἐψήσας καρύων [405] πικρῶν
 χυλόν ἔγχει καὶ ἀπόφραττε ἐρίῳ. ἢ νίτρον καὶ σμύρναν εὖ
 ἐνώσας μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους καὶ μέλανος γραφικοῦ πα-
 χέος ἐνσταξε. ἢ πτερῶ βάπτων δις τῆς ἡμέ(195)ρας ἐπιτίθει,
 ἢ καστορίῳ καὶ ναρδίνῳ ἴσοις μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου χρῶ,
 ἢ ὄξει καὶ νίτρῳ καὶ μέλιτι κλύζε. ἐφ' ὧν δὲ διὰ πολλὴν
 αἰσθησιν ἐγγίνεται ἥχος, καστορίον καὶ κωνεῖον σπέρμα λειώ-
 σας σὺν ὄξει ἐπίσταξε. ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ νόσου ἥχων ἀψινθίου
 ἀφεψήματος πυριάσας, τὸ ὄξος καὶ τὸ ῥοδίνον ἔγχει, ἢ ῥα-
 φάνου χυλόν μετὰ ῥοδίνου, ἢ ἀλόην καλλίστην μετ' οἶνομέ-
 λιτος ἀνεθείσαν. εἰ δ' ἐπιμένοι, ἐλλέβορον μέλανα ἐψήσας

meris filvestris succum. Aut ipsam radicem oleo incoctam.
 Si vero ad multum tempus perseverent, omnibus amaris et
 acribus attenuatoriisque et discussoriis, quae ad dolorem ex
 crassis humoribus obortum descripta sunt, utaris singulis in
 aceto coctis et admixto melle. Aut reclinato aegro et nitro
 crudo trito in aurem insperfo, acre acetum tepidum infunde,
 ac postquam fervere desierit, lana scalpendo exterge et nu-
 cum amararum succum infunde et lana obtura. Aut nitrum
 et myrrham probe unita, cum rosaceo et aceto ac atra-
 mento scriptorio crasso instilla, aut penna in eis immersa
 bis in die inde. Aut castorio ac nardino pari mensura
 cum aceto et rosaceo utere. Aut aceto ac nitro melleque
 mixtis collue. Caeterum quibus ob multam sensus subtili-
 tatem sonitus oboriuntur, castorium et cicutae semen cum
 aceto trito instilla. Ex morbo vero obortis sonitibus, ubi
 fomentum ex decoctione absinthii adhibueris, acetum et ro-
 faceum instilla. Aut raphani succum cum rosaceo, aut aloën
 optimam cum vino mulso dilutam. Si vero perdurent, ve-

Ed. Chart. XHL. [405.]

Ed. Basf. II. (195.)

μετ' ὅξους χρῶ. τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ὤσιν ἥχους, ὁ δ' Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων τὰ ὑπογεγραμμένα.

[Τὰ ὑπ' Ἀπολλωνίου πρὸς ἥχους καὶ βόμβους καὶ συριγμούς καὶ ἐμπνευματώσεις.] Ὁξος δοσιμὴν γλαίνων ἐνσταζε. ἔλαιον καὶ ὅξος γλαίνων ἐνσταζε. μέλι Ἀττικὸν θερμὸν ἐνσταζε. δάφνινον ἔλαιον ὡσαύτως. πράσον χυλὸν μετὰ γάλακτος γυναικείου ἢ ῥοδίνου ἐγχυμάτιζε. σικύου ἀγρίου τὸν καρπὸν χυλίσας ἢ φύλλα δι' ὀθονίου ἐνσταζε. κολοκύνθης ἀγρίας ἐντεριάνην ἐλαίῳ διεῖς ἔχει, κύμινον λεῖον καὶ μυελὸν μόσχειον ἐνσταζε. σικύου ἀγρίου ἐντεριώνην ἐλαίῳ διεῖς ἔχει, βάλανον μυρεψικὴν τρίψας καὶ στέαρ χήνειον καὶ ῥήτινην, ἴσα μίξας ἐνσταζε. λιγύσπερμα τρίψας καὶ διεῖς μύρῳ Ἀραβικῷ ἐνσταζε. μίσυ λεάνας καὶ διεῖς μύρῳ ῥοδίνῳ χρῶ. πήγανον καὶ κύμινον ἴσα τρίψας καὶ διεῖς καὶ εἰς μέλι μίξας ἔχει. ὕσσωπον τρίψας καὶ κεδρίνῳ διεῖς ἐλαίῳ ἐνσταζε, ἀμνυδάλων πικρῶν ἔλαιον μέλιτι μίξας. ἐὰν δὲ ἐνεργεστέρῳ

ratrum nigrum aceto decoctum adhibe. Huiusmodi quidem Archigenes ad sonitus aurium conscripsit, verum Apollonius in primo parabilium subseripta habet.

[Quae Apollonius ad sonitus et susurros, sibilosque ac inflationes aurium conscripsit.] Acetum acre tepidum instilla. Oleum et acetum tepidum instilla. Mel Atticum calidum instilla. Laurinum oleum eodem modo. Porri succum cum lacte muliebri aut rosaceo infunde. Cucumeris filvestris foliorum aut fructus succum per linteolum instilla. Cucurbitae filvestris medullam oleo dilutam infunde. Cuminum tritum cum medulla vitulina instilla. Cucumeris filvestris medullam oleo dilutam infunde. Glandem unguentariam terito et adipe anserino ac resina pari mensura admixtis instillato. Semen lini tritum et unguento Arabico dilutum instilla. Misy terito et unguento rosaceo dilutum instillato. Rutam et cuminum pari mensura trita et aceto diluta, admixto melle infunde. Hyssopum tritum et cedrino oleo dilutam instilla. Amygdalarum amararum oleum melle

E.J. Chart. XIII. [405.]

Ed. Bas. II. (195)

βούλῃ χρῆσθαι, σύμπλεξον τοῦτο τῷ προτέρῳ, ἄγνου καὶ ἄσκαλαβώτου κεφαλὴν τρίψας ἐξ ἴσου καὶ μίξας ἐλαιον ἐν-
σταζε. νίτρον καὶ ῥητίνην καὶ στέαρ χήνειον, ἴσα μετ' ἐλαίου
μίξας καὶ διαλύσας χρῶ, κρόμμυον καὶ σκόροdon καὶ στέαρ
χήνειον ἴσα τρίψας καὶ διηθήσας ἔγχει καὶ προεκκλύσας
ὑδατι θερμῷ νίτρον λεῖον ἐμφύσα.

[Πρὸς ὧτα ἡλκωμένα καὶ ἰχωρῶσοῦντα τοῦ αὐτοῦ.]
Πρώτους μὲν ἔγραψε κλυσμοὺς Ἀπολλώνιος, δεύτερα δὲ τὰ
ἐγχυστα φάρμακα καὶ τρίτα τὰ ξηραντικὰ καὶ τέταρτα τὰ
ἐμφυσώμενα κατὰ τὴν ὑπογεγραμμένην λέξιν ἐρμηνεύων
ταῦτα. κλυσμοί. ὑδατι θερμῷ συνεχέστερον ἐκκλύζε. φακοῦ
ἀφεψήματι ὡσαύτως. ὑδρομέλιτι θερμῷ παραπλησίως ἐκκλύζε.
κισσοῦ ἀποβρέγματι ἢ ἀφεψήματι μετ' οἶνον χρῶ. σιδίον
ἀποβρέγματι ἢ ἀφεψήματι μετ' οἶνον παραπλησίως. κηκίδος
ἀδοῶς ἀφεψήματι μετ' οἶνον μυρσίνην ἀφεψημένην ἐν οἶνῳ
κλύζε. οἶνῳ μετ' ὀλίγης στενπτηρίας τετριμμένης χρῶ. σιου-
βῆς καρπὸν ἐν οἶνῳ ἐψήσας κλύζε. οὔρον καὶ οἶνον μίξας
καὶ θερμάνσας ἐκκλύζε, πίσαρης ὀρῶν ἐγχυμάτιζε. ἐλαίας φύλλα

mixtum eodem modo. Quod si efficacius reddere velis, hoc
cum priore committito. Viticem et stellionis caput pari pon-
dere trita admixto oleo instilla. Nitrum et refinam et adi-
pem anserinum aequis partibus cum oleo admixto disso-
luta instilla. Caepas et allium et adipem anserinum pari
mensura trita et excolata infunde, et aqua collntis prius
calida, nitrum tritum insuffla.

[*Ad aures exulceratas et purulentas ejusdem.*] Pri-
mum quidem collutiones Apollonius scripsit. Secundum
deinde locum infusilia habent. Tertium resiccatoria et quar-
tum quae insufflantur, juxta subscriptam ipsius dictionem.
Collutiones. Aqua calida assidue collue. Lenticulae decocto
eodem modo. Aqua mulsa calida similiter. Hederae cremore
aut decocto cum vino utitor. Malicorii cremore aut deco-
cto similiter cum vino. Gallae plenae decocto cum vino.
Myrto in vino decocto elue. Vino cum exiguo alumine trito
utere. Stoebes semine in vino cocto elue. Urina et vino
mixtis ac calefactis elue. Picis serum infunde. Oleae folia

Ed. Chart. XIII. [405, 406.]

Ed. Bas. II. (195.)

χυλίσας καὶ μέλιτι μίξας, συνέψῃσον καὶ τούτῳ χρῶ. μη-
κόνιον διεῖς γλυκεῖ ἔνσταζε. κρομμύνου χυλίσματι μετὰ μέλι-
τος χρῶ. πηγάνου ἀγρίου χυλὸν μετ' οἶνον καὶ ῥοδίνου
ἐλαίου, ἐν ῥοιᾷς σιδίῳ τεθερμασμένον ἔνσταζε. χολὴν βοῦς
ἢ οὐδὲς ἐν σιδίῳ ῥοιᾷς χλιαρὰν ἔνσταζε. χολὴν αἰγὸς ἢ προ-
βάτου. ἢ χελώνης θαλασσίας μετὰ γάλακτος γυναικείου χλια-
ρὰν ἔνσταζε. καρδάμωνον τρίψας μετὰ μέλιτος ἔνσταζε. πεν-
κεδάνου ὁπὸν ῥοδίνῳ διεῖς χρῶ. ἀλόην καὶ κροκόμαγμα διεῖς
ἔνσταζε. [406] ἀψιθίῳ λείῳ μετὰ μέλιτος χρῶ. σμύρνην
καὶ ῥητίνην καὶ στέαρ χήνιον μετ' ἐλαίου τρίψας ἐγχυμά-
τιζε. τὸ λίπος τὸ ἐπιγινόμενον ἐπὶ τοῦ τυροῦ ἐν τοῖς κε-
ραμείοις συγκειμένου χλιάνας ἔνσταζε. διαφοργὲς λεάνας μετὰ
μέλιτος ἔνσταζε. στυπτηρίαν σχιστὴν λεάνας μετὰ γλυκεῖος
καὶ ὄξους ἔψῃσον, ἕως ἂν μέλιτος σχῇ πάχος καὶ χρῶ. ξη-
ραντικά. κεδρίαν μέλιτι μίξας ἔνσταζε. πεπέρεως λευκοῦ κόκ-
κους τρεῖς διεῖς μύρῳ Αἰγυπτίῳ, κόγχῃ μικρᾷ λεάνας ἔνσταζε.
κρόκον καὶ ψιμνυθίου ἴσα τρίψας καὶ διεῖς ῥοδίνῳ ἔγχει.
μελάνθιον καὶ θεῖον ἴσα τρίψας καὶ διεῖς ῥοδίνῳ καὶ μίξας

exuccato et admixto melle coquito ac utitor. Papaveris
succum passo dilutum instilla. Caeparum succo cum melle
utere. Rutae silvestris succum cum vino et oleo rosaceo
in mali punici putamine calefactis instilla. Fel bovis vel
suis in putamine mali punici tepéfactum infunde. Fel caprae
vel ovis vel marinae testudinis cum muliebri lacte tepe-
factum infunde. Cardamomum tritum cum melle instilla.
Pencedani succum rosaceo dilutum instilla. Aloën et cro-
comagma diluta instilla. Absinthio cum melle trito utere.
Myrrham et resinam ac anserinum adipem cum oleo trita
infunde. Pinguedinem caseo in figulinum vas recens coacto
superstantem tepéfactam instillato. Diphryges tritum cum
melle instillato. Alumen scissum tritum cum [passo et aceto
ad mellis crassitiem coquito ac utitor. *Resiccatoria.* Cedriam
melle mixtam instilla. Piperis albi grana tria unguento Ae-
gyptio diluta, et in parva concha trita instilla. Crocum et
cerussam pari mensura trita et rosaceo diluta infunde. Me-
lanthium et sulfur pari pondere terito et rosaceo diluito et

Ed. Chart. XIII. [406.]

Ed. Basf. II. (195.)

μύρον ἴρινον καὶ στέαρ αἰγείου, ἴσα καὶ αὐθις τρίψας χρῶ.
 σμύρναν καὶ θείον ἴσα τρίψας καὶ ἐλαίῳ μίξας ἐνσταξε.
 σμύρναν καὶ σίδιον ῥοιᾶς γλυκείας ἴσα τρίψας καὶ μέλιτι
 διεῖς ἔγχει. θηρία τὰ ἀπὸ τῶν δένδρων, ὥσπερ σκολήκας
 ἐρυθρούς, τρίψας καὶ διεῖς ἐλαίῳ χρῶ. θηρίον δὲ γῆς ἐντερον
 καλεῖται, ἐψῆσας καὶ διασῆσας ἐνσταξε. ῥητίνην καὶ μέλι καὶ
 ἐλαιον ἴσα μίξας καὶ διαλύσας ἐνσταξε. ῥοιὰν λαβὰν γλυκίαν
 καὶ περιτεμὼν τὸν ὀμφαλὸν ἐκκόκκισον, εἴτα ἐγχεῖας γλυκέας
 κύαθον καὶ προσεπιπάσας χαλκάνθου λείου ὀβολοὺς δύο,
 συνέψησον μέχρις ἂν σύμμετρον πάχος σχῇ καὶ χλιαρῷ χρῶ.

[Ἐμφυσητικά.] Κηκίδα λείαν ἐμφύσα. πέπερι στογγύ-
 λον μετ' οἶνου συντρίψας ἔμπασον. τῷ δ' αὐτῷ χρηστέον
 καὶ ἐγχύματι μᾶλλον διειμένῳ. ὀμφάκινον καὶ κηκίδα πεφω-
 γμένην, ἴσην λεάνας ἐμφύσα. χρηστέον δὲ καὶ περιπότοις
 καὶ κοιλίας κενώσσει καὶ σιτίων ὑποστολῇ καὶ διακαθάρσει
 τῶν ὠτῶν ἐπιμελέστερον. πρὸς τὰ κάθυγρα ὦτα. πρὸς δὲ
 τὰ κάθυγρα τῶν ὠτῶν, οὕτω γὰρ αὐτὸς ὀνομάζει, φάρμακα

unguento irino adipeque anserino pari mensura additis
 rursus terito ac utitor. Myrrham et sulfur aequis parti-
 bus trita et oleo mixta instillato. Myrrham et putamen mali
 punici dulcis aequis partibus trita ac melle diluta infun-
 dito. Animalcula ex arboribus, velut rubri vermes, trita et
 oleo diluta instilla. Animalculum, quod intestinum terrae
 appellatur, coctum et excolatum instilla. Refinam et mel
 ac oleum pari mensura mixta ac dissoluta instilla. Malum
 punicum dulce accipito et execto ejus umbilico acinos eji-
 cito, deinde passii cyathum unum infundito et atramenti su-
 torii triti obolos duos infarcito et ad mediocrem crassitu-
 dinem coquendo redigito ac tepido utitor.

[Quae insufflantur.] Gallam tritam insuffla. Piper
 rotundum cum vino contritum insperge. Eodem etiam ma-
 gis diluto pro infusili utendum est. Omphacium et gallam
 torrefactam aequis partibus trita insuffla. Cinerulam Cy-
 priam laevigatam insuffla. Utendum etiam deambulationibus
 et ventris evacuationibus et ciborum subtractione et pur-
 gatione aurium diligentiore. *Ad aures humidas.* Caeterum

Ed. Chart. XIII. [406.]

Ed. Bas. II. (195.)

χρήσιμά φησιν ὁ Ἀπολλώνιος τὰ ὑπογεγραμμένα. μίον καύ-
σας ἐν ὀθονίῳ καὶ σὺν αὐτῷ λεάνας ἐμφύσα. κηκίδα καύ-
σας καὶ τρίψας παραπληρώσας χρῶ. σποδὸν λεῖαν ὡσαύτως,
στυπτηρίαν ὀπτήσας ἐπ' ὀστράκῳ καὶ λεάνας, ἔλαιον προσ-
εγγέας ἐμφύσα. τῷ δ' αὐτῷ τῆς ἐπιμελείας τρόπον χρῶ.

[Πρὸς δυσηκοΐας.] Πρὸς δὲ τοὺς ὑποκώφους, εἴτε δυσ-
κώφους εἴτε δυσηκούς ἐθέλοι τις ὀνομάζειν, τῶν μὲν μι-
κρῶν φωνῶν μὴδ' ὅλως ἀκούοντας, τῶν δὲ μεγάλων μόγισ,
ὑποπτυντέον τὸ σύμπτωμα, κατὰ βραχὺ γὰρ ἀνξάνόμενον
ἐν τῷ χρόνῳ κωφότητά τελείαν ἀπεργάζεται. καθαρτέον
τοίνυν ἐστὶ τῇ ἱερᾷ καὶ τοῖς διὰ τῆς κολοκυνθίδος καταπο-
τίοις, ἀποφλεγματοστέον τε καὶ κεφαλὴν ξηραντέον, ἅπαντί
τε τρόπῳ ῥωστέον, ὥς ἐπιδέδεικται πολλάκις. ἐστὶ δὲ καὶ
διαίτη λεπτυνούση χρηστέον, εἰς αὐτὸ δὲ τὸ οὖς ἐμβλητέον
φάρμακα διαιρητικά τε καὶ τμητικά καὶ λεπτυντικά γλίσχρων
τε καὶ παχέων χυμῶν, ὧν ἡ ὕλη τοιᾶδε τίς ἐστίν.

ad aures humore madidas, ita enim Apollonius appellat,
subscripta medicamenta commoda esse ait. Misy in linteolo
ustum et cum ipso laevigatum insufflato. Galla usta ac trita
similiter utitor. Spodio trito eodem modo, attamen in testa
torrefactum et affuso oleo tritum insufflato. Caeterum ea-
dem diligentia circa dietam utitor.

[*Ad auditus gravitatem.*] Porro in subfurdis, sive
graviter et difficulter audientibus, aut etiam surdastris ap-
pellatis, utpote qui exiguas voces penitus non audiunt, ma-
gnas autem vix percipiunt, hoc ipsum symptoma valde su-
spectum habere oportet, paulatim enim augescens temporis
progressu perfectam surditatem inducit. Quapropter per hie-
ram purgandi sunt et per catapotia ex colocynthide, pitui-
taque eis per apophlegmatismos detrahenda, ac caput re-
siccandum est, omnique modo curandum ut robur ei ad-
datur, quemadmodum jam saepe est demonstratum. Uten-
dum etiam attenuatoria victus ratione. Atque in ipsam au-
riculam medicamenta conjicienda sunt, quae crassos et vi-
scosos humores findant ac incidant attenuentque, quorum
filva ejusmodi est.

Ed. Chart. XIII. [406. 407.]

Ed. Baf. II. (195.)

[Τὰ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμένα κατὰ τὸ πρῶτον τῶν ἐνπορίστων, πρὸς δυσηκοίαν φάρμακα κατὰ λέξιν οὕτως.] Πρὸς τὰς δυσηκοίας τὰς ἑξαπίνης καὶ τὰς ἐκ τῶν κεφαλαγίων ἀψίνθιον μεθ' ὕδατος ἐψήσας, πυρία διὰ καλάμης κατὰ τὸν ὑποδεδειγμένον διὰ καλάμου τρόπον. δάφνιδας ἢ φύλλα δάφνης ἐψήσας ἐν ὕδατι παραπλησίως χρῶ. ὀρίγανον ὁμοίως, ὕσσωπον ὁμοίως, θάλασσαν καὶ ὄξος ὁμοίως. τοῖς δ' αὐτοῖς τούτοις χρηστέον καὶ ἐν χυτρίδι ἐψημένοις, [407] καὶ τῇ διὰ τῆς χυτρίδος δεδηλωμένῃ πυρίᾳ. κλυσμοί. ὄξει λευκῷ καὶ ὕδατι ἴσοις καὶ νίτρῳ λεῖῳ ὁμοῦ ἔξεσμένοις κλύζε ἐφ' ἡμέρας πλείους, καὶ μετὰ ταῦτα κλύζε ὕδατι θερμῷ δαφυλεῖ. ἐνσταΐεις. καὶ οὕτως ἐγχυμάτιζε τοῖς πρὸς ταῦτα ἀναγεγραμμένοις. πράσσου χυλὸν καὶ ἴρινον μύρον μίξας ἐνσταΐζε. χολὴν βοείαν καὶ αἰγείαν καὶ μύρον ῥόδινον μίξας ἐνσταΐζε. κρομμύων χύλισμα καὶ ῥητίνην ἐλαίῳ διεῖς ἕξ ἴσου χρῶ. καρύων ἐλαιον καὶ ῥητίνην μίξας, ἕξ ἴσου χρῶ. στυπτηρίαν ὄξει διεῖς ἐνσταΐζε. σμύρναν καὶ στυπτηρίαν ἴσην.

[*Quae Apollonius in primo parabiliū ad auditus gravitatem medicamenta conscripfit in haec verba.*] *Ad auditus gravitatem repentinam et ex dolore capitis obortam. Fomenta.* Absinthium cum aqua decoquito et per stipulam fomentum inde facito, quomodo alias per arundinem id fieri demonstravimus. Baccis lauri aut foliis ejusdem in aqua decoctis similiter utitor. Similiter etiam origano atque item hyssopo. Aqua quoque marina et aceto eodem modo. Eisdem autem et in olla coctis utendum est. Fomentum vero per ollam quomodo fiat jam demonstratum est. *Collutiones.* Aceto albo et aqua pari mensura cum nitro trito servefactis ad plures dies eluito, atque inde aqua simplici calida eluito. Infusiones. Et sic ea, quae ad hanc rem descripta sunt infundito. Marrubii succum et irinum unguentum mixta infundito. Fel tauri et caprae ac unguentum rosaceum mixta instillato. Caeparum succo et resina oleo dilutis aequaliter utitor. Oleo nucum et resina mixtis pariter utitor. Alumen aceto dilutum instillato. Myrrham et

Ed. Chart. XIII. [407.]

Ed. Bas. II. (195. 196.)

λεάντας καὶ διείς ὅξει ἐγγυμάτιζε. στέαρ χήνιον καὶ χο- (196)
λῆν βοῶς καὶ δάφνινον ἴσα μίξας ἐνσταζε. κισσοῦ ἀγρίου
τὸν καρπὸν χυλίσας δι' ὀθονίου ἐνσταζε. ἐλλέβορον μέλανα
σὺν ὅξει λεάντας καὶ μελιτι ἐπὶ πολὺ ἐψημένῳ ἀναλαβὼν
ποίει κολλύρια βαλανοειδῇ μικρὰ καὶ ἐντίθει τῷ πόρῳ καὶ
ἕα ἐπὶ ἡμέρας εἰ. γῆρας ὅφρως τρίψας μετ' ὅξους ἐνσταζε.
τῷ δ' αὐτῷ καὶ μετὰ χολῆς βοείας ἢ αἰγείας ἢ χελώνης θα-
λασσίας ἢ τοῦ καλλιωνύμου διεμμένου χρω. καρδάμον τὸ ἱκα-
νὸν καὶ νίτρον βραχὺ, σῦκον σαρκὶ χωρὶς τῶν κεγχραμίδων
ἀναλαβὼν ποιήσῃ κολλύριον ἀρμόττον τῷ πόρῳ τῆς ἀκοῆς
καὶ ἐνθεις, κομίζου δὲ αὐτὸ τριταῖον. τοῦτο ἄγει ῥύπον ἱκα-
νὸν καὶ παραχερῆμα κουφίζει. ἐπιμελητέον δὲ καὶ τοῦ λοι-
ποῦ σώματος, περιπάτοις τε πρὸς δύναμιν ἱκανῶς καὶ τρι-
ψῇ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, ἐτι δὲ ἀποφλεγμα-
τισμοῖς καὶ διακλύσμασιν ἀποκρίνειν δυναμένοις, τροφαῖς τε
χρηστέον πλήθει συμμέτροις καὶ κατὰ τὸ γένος εὐλύτοις τε
καὶ εὐεκκριτοῖς. βοηθεῖ δὲ ἱκανῶς τοῖς ἐν ταύτῃ τῇ διαθέ-

alumen pari pondere trita et aceto diluto infundito. Adi-
pem anserinum et fel bovis ac laurinum pari mensura mixta
instillato. Hederae silvestris baccarum succum per linteolum
expressum instillato. Veratrum nigrum aceto tritum, melle-
que multum cocto exeeptum in parva collyria ad formam
glandis redigito, eaque meatui indito, ac per dies quinque
finito. Senectam anguium aceto tritam instillato. Eadem et
cum felle bubulo aut caprino aut testudinis marinae aut
callionymi piscis diluta utitor. Nasturtii quantum sufficit et
nitri parum, carne ficus rejectis granis excipito, indeque
collyrium auditorio meatui congruum formato ac indito,
per triduum autem ipsam eximito. Hoc multas sordes edu-
cit et confestim levius malum reddit. Caeterum reliqui cor-
poris quoque cura habenda est. Deambulationibus itaque
pro viribus multis utendum est et capitis reliquorumque
membrorum frictione. Insuper et apophlegmatismis et col-
lutionibus, quae pituitam extrahere possunt. Cibis utendum
est copia moderatis et ex genere eorum, quae facile exol-

Ed. Chart. XIII. [407.]

Ed. Bas. II. (196.)

σει καθεστῶσι καὶ σπογγίον εἰς λεπτὰ κατατετριμμένον καὶ συνεστραμμένον καὶ μέλιτι καταβεβρεγμένον καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν ἐπιτιθέμενον. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο χρήσιμόν ἐστι καὶ πρὸς τὴν σάρκα, τὴν φνομένην ἐν τῷ πόρῳ τῆς ἀκοῆς. ἐπὶ δὲ τούτοις ἔφησε χρηστέον εἶναι τῇ διὰ τῆς χυτρίδος δεδηλωμένη πυρία, ἣν αὐτὸς δηλονότι πρόσθεν ἐγεγράφει κατὰ τὰ τῆς ἀκοῆς βοηθήματα. παραλέλοιπα δὲ αὐτὴν ἐγὼ, κατεγνωκὼς διὰ τὸ κλυσμὸν μὲν τινα ποιεῖν τοῖς ὀδυνωμένοις, ὠφέλειαν δὲ οὐδεμίαν. διὰ τοῦτο νῦν αὐτὴν προσθήσω. τοὺς γὰρ δυσκωφοῦντας εἰκὸς ἐστὶν ὑπ' αὐτῆς ὠφεληθήσεσθαι τῶν ἐναντίων βοηθημάτων δεομένους τοῖς ὀδυνωμένοις. ἡσυχίας μὲν γὰρ ἀκριβοῦς ἐν ταῖς ὀδύναϊς χρήζει τὰ πεπονθότα μόρια, κινήσεως δὲ σφοδρᾶς καὶ ὥς ἂν εἴποι τις μεταποιήσεως εἰς ἐναντίαν διάθεσιν τῆς οὔσης τὰ δυσκωφοῦντα.

[Πυρίαὶ πρὸς ὠταλγίαν αἱ ὑπὸ Ἀπολλωνίου γεγραμμέναι κατὰ λέξιν οὕτως.] Πυρίαὶς δὲ χρηστέον ταῖς διὰ τῶν

vuntur facileque excernuntur. Plurimum autem auxiliatur in hujusmodi affectu constitutis spongia tenuissime contrita in orbemque convoluta melleque imbuta et auriculae indita. Idem remedium commodum est et ad carnem in auditorio meatu enascentem. Post haec vero inquit utendum esse ollae fomento jam antè a se indicato. Indicavit autem hoc ipse inter reliqua auditus praesidia, verum ego ipsum velut a me condemnatum reliqui, propterea quod ad elotionem qui dem praestet in aurium dolore, utilitatem autem de se omnino nullam praebeat. Quapropter nunc ipsum apponam, verisimile est enim surdastros inde juvari, utpote qui contrariis praesidiis opus habeant his, qui aurium doloribus vexantur. In doloribus enim affectae partes exquisita quiete opus habent. Surdastri vero vehementi motu, et fere dixerim transmutatione in contrarium ei, qui jam adest, affectui indigent.

[Fomenta ad aurium dolorem ab Apollonio his verbis conscripta.] Fomentis porro utendum est per spongas

Ed. Chart. XIII. [407, 408.]

Ed. Bas. II. (196.)

σπόγγων, εἰς θερμὸν ὕδωρ ἀποβεβρεγμένων τούτων, ἱκανῶς
 τε ἐκτεθλιμμένων καὶ ταῖς διὰ τῆς σικύας, ἔτι τε ταῖς διὰ
 τοῦ ἀτμοῦ τῶν τετρημένων καλάμων. χρὴ δὲ τὸ μὲν ἕτερον
 τοῦ καλάμου πέρας ἡρμόσθαι τῇ κοιλότητι τοῦ ὠτίου, τὸ
 δὲ ἕτερον ἐν χύτρᾳ πῶμα τετρημένον ἐχούσῃ καὶ πάντοθεν
 ἐστεγνυμένη ἐγκλείσθαι. ἔστω δὲ ἀψίνθιον ἐν ὕδατι ἀπιξε-
 σμένον ἐχούσῃ ἐν αὐτῇ, ὥστε τὸν ἀναφερόμενον χυμὸν προσ-
 πίπτειν τῷ τῆς ἀκοῆς πόρῳ, ὡσαύτως δὲ πυριατέον καὶ
 στέατι περὶ ὀβελίσκον ὠπτημένῳ. σφόδρα δὲ ἀρμόζει καὶ ὁ
 ὑπογεγραμμένος τῆς πυρίας τρόπος. οὖρον μάλιστα μὲν ταύ-
 ρου, εἰ δὲ μὴ, βοῦς, ὡς παλαιότατον εἰς χύτραν ἐγγέοντα καί-
 νῃν στενόστομον καὶ ὅσος τὸ τρίτον μέρος, τοῦ οὖρου μί-
 ξαντα καὶ μυρσίνην κεκομμένην, [408] ὄστρακα πίθου τοῖς
 μεγέθεσιν ἱκανὰ διάπυρα ποιήσαντα, ἐμβάλλειν εἰς τὴν χύ-
 τραν, εἰτα κλίναντα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ οὗς προσθεῖναι
 τὴν χυτρίδα καὶ οὕτω πυρία. περὶ δὲ τὸ οὗς σπεῖραν χρὴ
 ποιεῖν ἐξ ἐρίου, πρὸς τὸ μὴ κατακαίεσθαι τοὺς ἐν κνήκῳ
 τόπους. χρηστέον δὲ καὶ ἀλεύρω κριθίνῳ τε καὶ πυρίνῳ μετ'

aqua calida imbutas ac sufficienter expressas, itemque per-
 cucurbitas affixas. Amplius vero et per vaporem ex arun-
 dinibus perforatis allatum. Oportet autem alterum arundi-
 nis extremum cavitati auriculæ congruens esse, alterum
 vero in ollam perforatum operculum habentem et undique
 obturatum incumbere. Sit autem in olla absinthium in aqua
 fervefactum, quo vapor inde sublatus ad auditorium me-
 tum perferatur. Similiter et per adipem in veru allatum
 fomentum adhibendum est. Vehementer etiam subscriptus
 fomenti modus convenit. Urinam tauri maxime, aut certe
 bovis vetustissimam, in ollam novam angusti oris infundito,
 et aceti tertiam urinae partem ac myrtum contusam ad-
 misceto, deinde testas pro ollae magnitudine satis multas,
 igni candefactas in ollam conjicito, posteaque hominem in-
 clinatum apposita ad aurem olla fomentum admittere iubeto.
 Circum aurem vero fasciculum ex lana in orbem circum-
 ponito, ne videlicet circumscitae partes exurantur. Utendum
 et farina hordeacea ac triticea in vino cocta, itemque un-

Ed. Chart. XIII. [408.]

[808] Ed. Bas. II. (196.)

οἴνου ἐψημένω καὶ ἱρίνω μύρω θερμῷ πυρίας χάριν· ἐπὶ δὲ τὸ οὗς ἄνωθεν ἐπαθεῖον ἔρια μαλακὰ καὶ καθαρὰ οἶνω καὶ ἐλαίῳ κατειργασμένα καὶ ἄλευρον κριθίνον ἢ πύρινον, ποτὲ μὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐψημένον μετ' οἴνου καὶ ἱρίνου μύρου, ποτὲ δὲ καὶ μίγμα ἔχον περιστερᾶς ἀφόδου καὶ ἀριστολογίας λεπτῆς ἴσον· συνοίσει δὲ καὶ τροφῆς ἐνδεια καὶ λεπτῇ διαίτᾳ καὶ κοιλίας κένωσις ἀξιόλοχος, ἔτι δὲ ἀνάπανσις, ἥσυχία, σκέπη τῆς κεφαλῆς, πόμα θερμὸν ὕδωρ, μελίκρατον, πτίσανθης χυλὸς μετὰ μέλιτος ἄχρις ἂν ἐνδῶσιν οἱ πόνοι.

[*Archigenous τὰ πρὸς δυσηκοΐας καὶ κωφώσεις αὐτοῖς ὀνόμασι γεγραμμένα.*] Ἐπὶ δὲ δυσηκοΐας τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥαφάνου τὸν χυλὸν σὺν ῥοδίῳ ἢ κυπρίνῳ χλιάνας ἐνσταξε· ἢ χαλβάνην σὺν ὄξει καὶ μέλιτι, ζέσας· ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιγενομένων κωφώσεων ἐλλεβόρου μέλανος ὅσον ὄροβον, ἐν μέλιτι ἐφθῶ τίθει καὶ ἕα ἕως ἂν τὸ ἐμπυδίζον διαφραγῇ· ἢ ἀψνθίου ἐκκλῦσας ἀφεψήματι μέλι καὶ ἐλαιον ἐνσταξε· ἢ κολύριον καθέντες διὰ νίτρου καὶ σήκου καὶ νάπυος, οὐκ ἔξαιροῦμεν ἡμέρας τρεῖς· μετὰ τοῦτο δὲ ὀξειαῖς φωναῖς ἐμβοῶ-

guentō irino calido gratia fomenti. Superne vero aurientiae imponendae sunt lanae molles ac purae, vino et oleo imbutae. Hordeacea, itidem et triticea farina, aliquando quidem per se cocta, cum vino et unguentō irino, aliquando vero columbino stercore et aristolochia tenui aequis partibus admixtis. Confert autem cibi abstinentia et diaeta tenuis et alvi evacuatio larga et memorabilis. Insuper et quies, ocium, capitis velamen. In potu aqua calida, aqua mulsa. ptisanæ succus cum melle donec remiserint dolores.

[*Quae Archigenes ad auditus gravitatem ac surditatem his verbis conscripsit.*] In auditus gravitate. Succum corticis raphani cum rosaceo aut cyprino tepefactum instilla. Aut galbanum cum aceto et melle fervefactum. Quod si surditas succedat, veratrum nigrum ervi magnitudine in cocto melle indito, ac donec quod impedit erodat finito. Aut ubi absinthii decocto elueris, mel et oleum instillato. Aut collyrio ex nitro, ficu et sinapi immisso per triduum id non extrahimus. Postea vero acutis vocibus assiduis et

Ed. Chart. XIII. [408.]

Ed. Bas. II. (196.)

μεν συνεχέσι καὶ αὐθις βαρείαις, ἐνσαλπίσαντες δὲ αὐτοῖς ὕστερον ἀποκαθιστῶμεν, μεθ' ἃ ἐγγέομεν ὠφελίμως ἀσφοδέλου ῥίζας ἐλαίῳ παλαιῷ ἀφειψήσαντες, αἰγίῳ τε οὐρῳ ἐκκλύζομεν συνεχῶς. πρὸς δὲ τὰς ἐκ κεφαλαλγιῶν κωφώσεως ῥαφάνου χυλὸν μετὰ ῥοδίνου ἔγχεον. ἢ σικύου ἀγρίου χυλὸν τῶν φύλλων. ἢ καστορίου μετὰ θαρνιδῶν καὶ ὄξους ἢ ἀλβόρου μελανοῦ λευκοῦ ὅξει πεφυραμένου ὅσον ὄροβον, μέλιτι μίξας ἐφθῶ βαλάνια ποιῶν ἐντίθει. τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐμπιπτομένων τοῖς ὥσι σώμάτων. εἰ δὲ ὕδωρ εἰς τὸ οὐς ἐμπέσοι, βοηθεῖ μὲν τὸ ὄξος καὶ ἐφ' ἐνὶ ποδὶ τῷ κατὰ τὸ πάσχον οὐς ἄλλεσθαι, παρεκκλιναντά πως ἑαυτὸν, ἐκκρίνεται γὰρ αὐτόθι εὐχερῶς. καὶ ὁ ἐκμυξησμός δὲ ἄκρως ἐπισπᾶται διὰ ψилоῦ τοῦ στόματος ἢ καὶ διὰ καλαμίδος, εἴτα δι' ἐρίου διαψήσας τῶν προειρημένων. τι μύρων ἐνσταξε. ψηφίδος δὲ ἐμπεσούσης τῷ πόρῳ τοῦ ὠτός ἢ κυάμου ἢ τινος παραπλησίον ἐκκλύζε. ἢ μηλωτρίδι περιελίξας ἐριον καὶ ἐμβάψας ῥητίνῃ ἀνάσπα ἢ διὰ τινος τῶν ἐχκόλλων φαρ-

viciſſim, gravibus inſclamamus et per tubam ſonitu immiſſo malum depellere cōnamur. Poſt haec et aſphodeli radices oleo veteri incoctas uſiliter infundimus, caprinaque urinz affidue eluimus. Caeterum ſurditate ex capitis dolore oborta, raphani ſuccum cum roſaceo infunde, aut foliorum cucumeris ſilveſtris ſuccum. Aut caſtorium cum baccis lauri et aceto, aut nigrum veratrum albo aceto irrigatum, ſub orobi quantitate cocto melli miſcens, glandulasque componens impone. *Ejuſdem de corpuseulis, quae auribus illabuntur.* Quod ſi aqua in aurem illabatur, auxiliatur acetum et altero pede affectae auriculae propinquo exilire, aliququaliter ſe ipſum reclinando, hoc enim modo facile excernitur. Quin et exuctio ſimplex per os, aut etiam per ſtipulam egregie aquam extrahit, quod ubi factum fuerit, conſcalpta per lannam auricula, ex praedictis unguentis aliquod inſtilla. Si vero calculus aut faba aut conſimile quippiam in auditorium meatum illapſum fuerit, eluito aut lana circa auricularium ſpecillum obvoluta et refina tincta extrahito. Item et per

Ed. Chart. XIII. [408. 409.]

Ed. Basf. II. (196.)

μάκων. εἰ δὲ μὴ ὑπακούοι, πταρμικὸν εἰς τὰς ῥίνας ἐνίεις
 ἔμφραττε τὸ στόμα καὶ τοὺς ῥῶθωνας. κατὰ γὰρ τὴν γε-
 γενημένην ἔντασιν τοῦ πνεύματος ἐκφυσάται τὸ ἔμπεσόν.
 ποίει δὲ συνεχῶς ἄχρις ἂν ἐκπέσῃ. εἰ γὰρ ἐμμείνῃ ἐπιφλε-
 γμαῖνον τὸ οὖς, σπασμοὺς ἐπιφέρει. κάλλιστα δὲ συνεργεῖ εἰς
 τὴν τῶν ἔμπεσόντων ἀποβολὴν καὶ ὁ κατασεισμός, εἰ μὲν
 παιδίον ἢ, τῷ ποδὶ κατεχόμενον καὶ ἐπὶ κεφαλῇ αἰωρούμε-
 νον μετὰ κατασεισμοῦ, εἰ δὲ τέλειος εἴῃ ὁ πάσχων, κατακλί-
 νας αὐτὸν ἐπὶ σανίδα κατὰ τὸ πάσχον οὖς, καὶ κελύων
 τὴν κεφαλὴν ἐρείδειν τῇ σανίδι, ἔπειτα κονφίζων τὸ πρὸς
 τὴν κεφαλὴν μέρος τῆς σανίδος, ἕα καταφέρεσθαι καὶ τοῦτο
 ποίει πλειστάκις. κινηθήσεται γὰρ τὸ ἔμπεσόν καὶ προβιβα-
 σθήσεται περὶ τὰ προχειρότερα μέρη τοῦ πόρου, μετὰ δὲ ταῦτα
 κυαθίσκῳ στενῷ μικρῷ μηλωτρίδος ἀνάσπα εὐφυῶς. [409]
 εἰ δὲ κύαμος ἔμπεσὼν ἢ τι ἕτερον παραπλήσιον καὶ ἐμμεί-
 ναν, διάβροχόν τε γενόμενον καὶ ἐξοιδῆσαν, ὀδύνας ἐπιφέρει,
 ὀλόκληρον μὲν αὐτὸ ἐξελεῖν ἀδύνατον, χρὴ δὲ τῷ κυαθίσκῳ

glutinofum aliquod medicamentum fieri potest. Quod si ne-
 que sic sequatur, sternutatorio in nares injecto, os ac na-
 res obturato, facta enim spiritus conclusi extensione, id
 quod incidit efflatur, idque assidue donec excidat facito; si
 enim intus manserit, aure inflammata convulsiones inducet.
 Optime etiam confert ad eorum quae illapsa sunt ejectio-
 nem concussio. Si itaque puer fuerit, pede comprehensum
 et in caput elevatum cum concussione vibrabis. Si vero
 perfectae aetatis quispiam ita fuerit affectus, ipsum in ta-
 bulam secundum affectam aurem reclinatum caput ad tabu-
 lam firmare iubeto, deinde levata tabulae circa caput parte,
 deferri finito idque saepe repetito. Movebitur enim quod
 incidit et ad expeditiores meatus partes progredietur, at-
 que ita angusta et concava specilli parte immissa scite ex-
 trahito. Si vero faba aut confimile quippiam in aurem il-
 lapsum in ea maneat madefactumque et tumefactum dolo-
 res inducat, impossibile quidem est ipsum integrum eximere.
 Quare per specilli concavum industrie partiri ac dividere

Ed. Chart. XIII. [409.]

Ed. Bas. II. (196: 197.)

τῆς μηλωτρίδος εὐφυῶς αὐτὸ διαμερίζειν καὶ οὕτω κατὰ βραχὺ ἐκφέρειν, ἔπειτα ἔψημα ἢ γλυκὸν οἶνον θερμὸν ἐγγεῖν καὶ παρηγορεῖν τὸν πόρον διὰ τὸν γινόμενον σπαραγμόν. ζῶον δέ τινος ἐμπροσθέντος, σκαμμωνίαν διεῖς ὅξει ἢ ἀψινθίου χυλὸν ἢ πευκεδάνου χυλὸν, καὶ ὕδατος καὶ θείου μετὰ χυλοῦ ῥαφάνου ἐνσταξε.

[*Ἀπολλωνίου περὶ τῶν αὐτῶν.*] Ἀπολλώνιος δὲ περὶ τῶν αὐτῶν οὕτως ἔγραψε. πρὸς ψύλλας καὶ σκόληκας ἐν ὥστὶ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ εἰς τὸν πόρον τῆς ἀκοῆς εἰσδιδόμενα. ὅξος καὶ ἔλαιον ἐνσταξε. ἢ καππάρειως χυλὸν ἐνσταξε. ἢ ἀμύγδαλα πικρὰ τρίψας καὶ τὸ ἐλαιῶδες αὐτῶν ἐκθλίψας ἐνσταξε. ἄλλο. ἐλλέβορον λευκὸν λείον ἔμπασσε. ἢ ἀριστολοχίαν λείαν ἔμπασον. ἢ καλαμίνθης χυλὸν ἔγχει. ἢ κινναβάρειως χλωρᾶς ἐνσταξε. ἢ ἐλλέβορον λευκὸν μετ' οἶνου ἐγχυμάτιζε. ἢ στυπτηρίας καὶ (197) κολοκύνθης τῆς ἀγρίας τοῦ σπέρματος ἢ τῆς ἐντερικῶν ἴσον τρίψας μετὰ κεδρίνου ἐλαίου ἐνσταξε. ἢ κρόμμυον τρίψας καὶ ὑσσώπον τὸ ἴσον οὖρον παλαιῶ διεῖς ἐγχυμάτιζε. ἢ σμύρναν τρίψας ὅξει τε καὶ

ipsum oportet atque ita particulatim extrahere, deinde sapam aut vinum dulcē calidum infundere ac lenire meatum ex lincinatione offensum. At vero si animal aliquod illapsum sit, scammoniam aceto dilutam aut absinthii succum aut peucedani succum nitrumque ac sulfur cum raphani succo instillato.

[*Apollonii de iisdem.*] Apollonius autem de iisdem sic scripsit. *Ad palices et vermiculos in aures reliquaue earum poros illapsa.* Acetum et oleum instilla. Aut caparis succum instilla. Aut amygdalas amaras terito et oleum ab ipsis expressum instillato. Veratrum album tritum inspergito. Aut aristolochiam tritam inspergito. Aut calaminthae succum infundito. Aut cinnabarim viridem instillato. Aut veratrum album cum vino infundito. Aut aluminis et seminis cucurbitae filvestris, sive medullae ejus aequas partes tritas cum oleo cedrino instilla. Aut caepam tritam et hyssopum aequis partibus in vino diluito ac infundito. Aut myrrham tritam, acetoque ac melle pariter

Ed. Chart. XIII. [409.]

Ed. Bas. II. (197.)

μέλιτι διείς ἴσοις χρῶ. ἢ χαλκίτιν ὠμὴν τρίψας καὶ μέλιτι διείς ἐγχυμάτιζε. καθόλου δὲ ἐξαιρετέον τὰ εἰς τὸν πόρον ἐμπύπτοντα τοῦτον τὸν τρόπον. ὠτογλυφίδι ἢ λαβίδι ἢ ἐρίῳ μαλακῶ περὶ μηλωτρίδα περιελημένῳ καὶ περιζῶρητινωμένῳ ἢ ἄγριστρον ἔχοντι λεπτόν. πρὸς ῥύπον τὸν ἐν ὥσιν. νίτρον ὀπτὸν λεάνας ἐμπλασον εἰς τὸ οὖν καὶ ἐπίσταξον ὅξος καὶ ἔριον προσθείς, ἕασον διὰ νυκτός, τῇ δ' ὑστεραίᾳ κλύσον ὕδατι καὶ ἐλαίῳ θερμῷ. πρὸς δὲ τὸ ἐναπολαμβάνόμετον ὕδωρ κρομμύνου χυλὸν καὶ στέαρ χήνειον χλιάνας ἐνσταζε. ἢ ῥοιᾶς ἀπυρήνου γλυκείας καὶ ὀξείας χυλὸν ἐψήσας ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ, ἕως λειφθῇ τὰ δύο μέρη, χρῶ, ὅσον δύο σταλαγμοὶ ἐνσταῶν. ἢ σμύρναν τρίψας ὅξει καὶ μέλιτι ἐγχυμάτιζε.

[Ἐκ τῶν Κρίτωνος ὠτικῶν φαρμάκων γεγραμμένων αὐτοῖς ὀνόμασι.] Ὤτικαὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ νόσων ἤχους. ἀψίνθιον ἐψήσας ἐν ὕδατι πυρία καὶ ῥόδινον μετ' ὅξους ἐνσταζε. ἢ ῥαφάνου χυλὸν τοῦ φλοιοῦ μετὰ ῥοδίνου ἐνσταζε. ἢ ἄλὸν μετ' οἶνον καὶ μέλιτος. ἢ λίβανον μετ' ὅξους καὶ ῥοδίνου,

dilutam adhibe. Aut chalcitidem crudam tritam ae melle dilutam infunde. In universum vero eximendum est quicquid in meatum incidit hoc modo. Per auriscalpium nimirum aut vossellam aut lanam mollem specillo obvolutam et resinam, aut etiam, quae uncinum habeat tenuem appensem. *Ad aurium sordem.* Nitrum assatum tritum auriculae inspergito et acetum instillato, ac lana apposita per noctem finito, sequenti vero die aqua et oleo calido eluito. Caeterum ad aquam in aurem acceptam caepae succum et adipem anserinum tepefactum instilla. Aut mali punici nucleocarentis dulcis et acidi succum in aereo vase, donec duae partes supersint, coquito, indeque duas guttas instillato. Aut myrrham ex aceto et melle tritam infundito.

[*Auricularia medicamenta a Critone conscripta his verbis.*] *Ad sonitus aurium a morbis.* Absinthium in aqua decoctum pro fomento adhibe et rosacetum cum melle instilla. Aut raphani corticis succum cum rosaceo instilla. Aut aloën cum vino et melle. Aut thus cum aceto et ro-

Ed. Chart. XIII. [409.]

Ed. Bas. II. (197.)

ἐν κελύφῳ ῥοιᾶς ἐψηθέντα, ὥς γενέσθαι μελιτώδεις. ἢ ὑοσ-
κνάμου χυλὸν σὺν ῥοδίῳ χλιαρόν. ἢ καλάμου χλωροῦ χυ-
λὸν τῶν ῥιζῶν σὺν γάλακτι. ἢ ῥάμνου χυλὸν σὺν νάρδα
Κελτικῇ. ἢ κηκίδα μέλαιναν μετὰ σμύρνης ἴσης σὺν μέλιτι.
ἢ λυκίον μετ' οἶνομέλιτος ἐνσταξε. ἢ ἀλώπεκος στέαρ. πρὸς
τὰς χωρὶς ὑγρότητος περιωδυνίας τὰς ἐν ὧσιν καὶ πυορροίας.
4 οἶνου παλαιοῦ γο α' S'. μέλιτος Κορσικοῦ γο α'. νίτρον
ἐρυθροῦ γο τὸ S'. λυκίου Ἰνδικοῦ γο α'. λειοτρίβει τὸ λυ-
κίον μετὰ τοῦ οἶνου καὶ τοῦ νίτρον καὶ ἐπίμιξον τὸ μέλι
καὶ εἰς ὑέλινον ἀγγεῖον ἀπόθου καὶ ἐγγυμάτιζε χειμῶνος μὲν
δὲ τῆς ἡμέρας, θέρους δὲ πλεονάκις, καὶ ἐντίθει προκῦδα
κογχυλίου. πρὸς ὧτα πυορροοῦντα. στυπτηρίαν σχιστὴν λειώ-
σας παρέχει ὅξος καὶ τρίψας ὡς γλοιοῦ ὑγροτέραν σχεῖν
σύστασιν, ἀναλαμβάνει πλακὶ ἔριον καὶ ξηρόνα, τὸ ἔριον. ἐκ
τούτου ἐντίθει εἰς τὸ οὖς. ἢ αὐτὸ τὸ φάρμακον ὑγρὸν δι'
ἔριον περὶ μελωτίδα καθιεῖς εἰς τὴν ἀκοήν, διάχριε αὐτὴν
καθ' ἡμέραν. πρόσβαλλε δὲ καὶ γλυκέος ὀλίγον, ἵνα μὴ ξη-
ραίνηται.

saceo in malicorio ad mellis spissitudinem coquendo reda-
ctum, Aut hyoscyami succum cum rosaceo tepidum. Aut
radicum calami viridis succum cum laete. Aut rhamni suc-
cum cum Celtica nardo. Aut gallam nigram cum pari
myrrha ex melle. Aut lycium cum vino mulso instilla.
Aut vulpis adipem. *Ad dolores aurium absque humiditate
et purulentia.* 4 Vini veteris ℥ j β, mellis Corfici ℥ j,
nitri rubri ℥ β, lycii ℥ j, Lycium cum vino et nitro tri-
tum laevigato ac mel admisceto, et in vitreo vase reposita
infundito, hieme quidem bis in die, aestate vero saepius, et
tomentum lanae conchylio infectae indito. *Ad aures pu-
rulentas.* Alumen scissile terito et affuso aceto ad liqui-
diorem frigmento consistentiam redactum lana convoluta
excipito et resiccata lana ex ipsa in aurem indito, aut hoc
ipsum medicamentum liquidum per lanam specillo obvolu-
tam in aurem demittito, eamque ex eo quotidie illinito.
Expedit et paululum passī affundere, ne medicamentum
exarescat.

Ed. Chart. XIII. [410.]

Ed. Bas. II. (197.)

[410] [Ἀρχιγένους πρὸς τὰ ἔξωθεν τοῦ πόρου τῶν ὠτῶν πάθη.] Πρὸς δὲ τὰ τῶν ὠτῶν ἔξωθεν τοῦ πόρου πάθη Ἀρχιγένης μὲν οὕτως ἔγραψεν. ἐπὶ δὲ τῶν τεθλασμέ-
νων ὠτῶν, σμύρναν, λίβανον, γῆν μέλαιναν ἣ τινες σμῶν-
ται σὺν ὄξει δριμεῖ, εὖ ἐνώσας κηρωτῆς πάχος κατάπλασσε
καὶ μὴ ἐρέθιζε μηδαμῶς. ἢ ψιμνυθίου καὶ σελίνου σπέρμα
ἴσα μετὰ μέλιτος κατάχριε, τινὲς ἀψίνθιον ἀντὶ ψιμνυθίου
γράφουσιν. ἢ θείον ἄπυρον, σμύρναν καὶ λίβανον μετὰ πί-
σης ὑγρᾶς σπλήνιον ἐπιτίθει. ἢ κόλλαν τεκτονικὴν καὶ ἀσφαλ-
τον ὁμοίως, ἔνιοι καὶ μάνναν μίσγουσιν. ἢ τῇ Ἀσκληπια-
δαίῳ χρῶ κεφαλικῇ. ἢ τοῖς πρὸς τὰ αἰδοῦα τροχίσκοις κατὰ-
χριε. ἐφ' ὧν δὲ τέθλασται τὰ ὦτα, πληρώσας ἔσωθεν τὴν
κοιλότητα τὴν προχειροτέραν τοῦ χόνδρου, γῆς κεραμικῆς τῇ
ἐξῆς, ὅταν ξηρανθῇ, στρέχνον μετὰ ψιμνυθίου ἐπάλειφε μέ-
χρι καταστῇ. ἐπὶ δὲ τῶν περὶ τὰ ὦτα τραυμάτων καὶ διαι-
ρέσεων ἐγχονδρίσας ἐπιμελῶς ἀγκητριάσον, εἴτα τοῖς ἀφλε-
γμάντοις καὶ τῇ λοιπῇ κολλητικῇ ἀγωγῇ χρῶ. τὰ δὲ φλε-

[*Archigenes ad aurium affectus extra meatum.*] Cae-
terum ad affectus aurium extra meatum auditorium Ar-
chigenes haec conscripsit. *Ad aures contusas.* Myrrham,
libanum, terram nigram, qua aliqui se tanquam sinegmate
confricant, cum acri aceto probe unita, ceratī crassitudine
imponito et nequaquam amplius irritato. Aut cerussam et
apii semen pariter accepta cum melle obline, quidam ab-
sinthium pro cerussa scribunt, aut sulfur vivum, myrrham
et thus, cum pice liquida in splenio imponito, aut glutinum
fabrile et asphaltum sive bitumen, eodem modo, quidam
etiam mannam admiscent. Aut cephalico Asclepiadeo em-
plastro utere, aut pastillis pudendis destinatis illine. Porro
in quibus contusae sunt aures, intrinsecam expeditiorem
cavitatem cartilaginum figulina terra expleto, et sequenti
die ubi exaruerit, solanum cum cerussa illinito usquequo
in integrum restituantur. Verum in aurium vulneribus et
fissuris cartilagine probe coaptata fibulas imponito: deinde
inflammationem arcentibus et reliquo glutinatorio ductu
ntitor. At vero inflammata in aurium puerorum pulsipis

Ed. Chart. XIII. [410.]

Ed. Bas. II. (197.)

γμαίνοντα τρήματα τῶν λοβῶν ἐπὶ παίδων, ἐλαίῳ ἐν χαλκῷ
 λύχρῳ ἰωθέντι καταχρίων ὑγιάσεις. Ἀσκληπιάδης δὲ τούτῳ
 πρὸς ὧτα τεθλασμένα ἐχρήσατο. κοχλίας τοὺς μικροὺς σὺν
 τοῖς ὀστράκοις τρίψας καὶ μίλτῳ χρώσας ἐπιτίθει. ἄλλο. 4
 ἄλῳς μέρος α'. κόλλης τεκτονικῆς ἐψημένης μετ' ὄξους μέ-
 ρος α'. μίξας ἐπιτίθει, ἔνιοι καὶ μάνναν μίσγουσιν.

[Ἐπιθέματα πρὸς τεθλασμένα ὧτα.] 4 Κοτυληδόνης

βοτάνης < ἡ. ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων < β. τρα-
 γακάνθου < β. ὄξει διαλύσας ἀναλάμβανε ἱξῶ δρυῖνῳ,
 ἔπειτα ἐμπλάσας ἐπιτίθει. ἡ κηρεῦ < ἡ. χαλβάνης < ἡ.
 κάρνος < ἡ. ἱξοῦ δρυῖνῳ < ισ'. λιβανωτοῦ < ἡ. μί-
 στος ὀπτιοῦ < ἡ. συντίθει καὶ χροῶ. Ἀπολλώνιος δὲ οὕτως
 πρὸς τὰς τῶν ὧτων φλεγμονὰς τὰς ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ γινο-
 μένας ἐξ ἐπιφορᾶς ἢ πληγῆς, καὶ τὰ οἰδήματα καὶ τὰ ἐρυ-
 θήματα ἐθεράπευε. βούτυρον πρόσφατον διηθήσας ἐνσταξε.
 ἢ στέαρ χήνειον διηθήσας ἐγχυμάτιζε. ἢ στέαρ χήνειον καὶ
 γάλα γυναικεῖον μίξας ἐνσταξε. ἢ βαλάνου πίεσμα καὶ ῥητί-

foramina oleum, quod in aerea lucerna aeruginem contra-
 xerit, illinendo persanabis. Caeterum Asclepiades hujusce-
 modi ad contusas et fractas aures compositione usus est.
 Parvas cochleas ubi cum testis contriveris et rubrica tin-
 xeris appone. *Aliud.* 4 Aloës partem unam, glutinis fa-
 brilis cum aceto cocti partem unam mixta imponito, aliqui
 mannam admiscunt.

[*Epithemata ad contusas aures.*] 4 Cotyledonis her-
 bae 3 viij, amygdalarum amararum depuratarum 3 ij, tra-
 gacanthi 3 ij, aceto dilue et visco quercino excepta et lin-
 teolo infarta impone. Aut cerae 3 viij, galbani 3 viij, nū-
 cum amararum 3 viij, visci quercini 3 xvj, thuris 3 viij,
 misyos assati 3 viij, composito ac utitor. Apollonius autem
 hoc modo tum aurium inflammationes in superficie cutis
 ex humorum impressione aut plaga obortas, tum tumores
 ac rubores curavit. Butyrum recens excolatum instilla, aut
 adipem anserinum percolatum instilla, aut adipem anseri-
 num et lac muliebre mixta instilla aut glandis unguenta-

Ed. Chart. XIII. [410.]

Ed. Bas. II. (197.)

νην ὑγρὰν χλιαρὰν ἔγχει. ἢ στέαρ βόειον καὶ χήνειον ἴσα λεάνας ἐνσταξε. ἢ ὠκίμου χυλὸν καὶ στέαρ χήνειον ἴσα μίξας ἐνσταξε. ἄλλο ἐπίχριστον. μηκώνειον ὕδατι διεῖς πτερῶ ἔγχει. ἢ κρόκον τρίψας καὶ γάλακτι γυναικείῳ διεῖς κατάχρει. ἢ λιθάργυρον τρίψας μεθ' ὕδατος καὶ νάρδου λεπτῆς ἐπίχρει. ἢ ψιμνύθιον, κορίων χυλῶ ἢ πολυχόνου ἢ στρόχου διεῖς κατάχρει. καταπλάσματα. ἀψίνθιον τρίψας μεθ' ὕδατος κατὰπλάσσει. ἢ σήσαμον τρίψας ἐν ὕδατι κατὰπλάσσει. φακὸν ἐψήσας ἐν ὕδατι καὶ τρίψας μετὰ μέλιτος κατὰπλάσσει. ἢ ῥοιᾶς γλυκείας σίδια ἐψήσας ἐν οἴνῳ καὶ τρίψας κατὰπλάσσει, ἀγαθὸν πάνυ τὸ φάρμακον. σμύρναν καὶ στέαρ χήνειον ἢ βούτυρον ἢ ῥητίνην καὶ κογχυλίου τὸ ἐντὸς ἴσα τρίψας ἐπιτίθει ἐπὶ τὸ οὖς καὶ τὸν κατ' αὐτῷ κρόταφον. ἔνδεια δὲ σιτίων ἀρμόζει καὶ κοιλίας κένωσις. ἔτι δὲ ἡσυχία καὶ σκέπη κεφαλῆς καὶ σώματος ἀνάπαισις. ἀλλότρια δὲ ἐστὶν ἔγκλισις, κατὰψυξις, λουτρὸν, ἔμετος, κραυγὴ καὶ πᾶσα διάστασις.

riae succum et refinam liquidam tepidam affunde aut adipem bubulum ac anserinum aequis partibus liquefactos instilla, aut oicmi succum ac adipem anserinum aequis portionibus misce et instilla. *Aliud quod illini potest.* Papaveris succum aqua dilutum penna illinito, aut crocum tritum et muliebri lacte dilutum illinito aut argenti spumam cum aqua et nardo tenui tritam illinito aut cerussam coriandri aut polygoni aut solani succo dilutam illine. *Cataplasmata.* Absinthium tritum ex aqua pro cataplasmate impone, aut sesamum aqua tritum impone. Lentem in aqua coctam ac tritam cum melle impone, aut mali punici dulcis putamina cocta et trita in vino; hoc valde commodum medicamentum existit, aut myrrham, adipem anserinum vel butyrum vel refinam et conchylī partem internam, aequis partibus trita, super aurem et propinqua tempora impone. Convenit autem ad haec ciborum abstinentia, alvi evacuatio, insuper quies et velamen capitis et corporis requies. Longe vero remota esse debent ardor, frigiditas, balneum, vomitus, clamor et omnis distentio.

Ed. Chart. XIII. [410. 411.]

Ed. Bas. II. (197.)

[Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὰ ἐκ πληγῆς εἰλκωμένα καὶ τὰ κα-
ταγνύμενα τῶν ὠτων.] Ἀρτου θερμοῦ τὸ ἐντὸς τρίψας
μετὰ μέλιτος ἐπιτίθει. [411] σμύρναν μετ' οἶνον τρίψας πα-
λαιοῦ ἐπίχρει. κοχλιῶν τοὺς τραχήλους τρίψας σὺν τοῖς
ὄστράκοις καὶ σμύρνης μίξας τὸ ἥμισυ μέρος ἐπιτίθει. ἄψιν-
θίου καὶ σελίνου σπέρματος τὸ ἴσον λεάνας μετὰ μέλιτος
ἐπιτίθει. πίσση περιχρίσας θεῖον λεῖον ἢ μάνναν ἐπίπασσε,
μὴ ἐπιδεῖ δὲ ταῦτα, μηδὲ πυκνάς ποιεῖ τὰς τῶν ἐπιθεμάτων
ἀφαιρέσεις.

Κεφ. β'. [Περὶ παρωτίδων.] Αἱ παρωτίδες ἐν τῷ
γένει μὲν εἰσι τῶν φλεγμονῶν. γίνονται δὲ τῶν παρὰ τοῖς
ὠσίν ἀδένων πασχόντων, οὐ μὴν χρώμεθ' αὖ γε ἐπ' αὐτῶν τῷ
πρώτῳ μέρει τῆς τῶν φλεγμαινόντων μορίων θεραπείας. ἐπ'
ἐκείνων μὲν γὰρ ὥς τὸ πολὺ τῇ καλουμένῃ πρὸς τῶν ἰα-
τρῶν ἀποκρουστικῇ καὶ ἀνασταλτικῇ θεραπείᾳ προσήκει χρῆ-
σθαι, καὶ μάλιστα ὅταν μῆτε κακώθῃς ἢ τὸ ἐπιρρεῖον μῆτε
πολὺ μῆτε πληθωρικοῦ τοῦ σώματος ὑπάρχοντος. οὕτω γοῦν
καὶ σπόγγος μόνος ἐπιτιθεῖς ἐξ ὀξυκράτου κατέστειλεν ἀρχο-
μένας φλεγμονάς, οὐδὲν ἐκ τούτου παθόντος τοῦ παντός

[*Ejusdem ad exulceratas ex plaga et fractas aures.*]

Panem calidum internum cum melle tritum impone. Myr-
rham cum vino veteri tritam illine. Cochlearum colla una
cum testis terito, et dimidiam myrrhae partem addito ac
imponito. Absinthii et apii feminis aequales partes tritas
cum melle imponito. Picem circumline et sulfur tritum aut
thuris micas insperge. Verum ne obliges ista, neque fre-
quenter repetito epithematum detractationes.

Cap. II. [*De parotidibus.*] Parotides e genere qui-
dem sunt inflammationum, fiunt autem glandulis circa au-
res affectis, non tamen in ipsis utimur prima parte cura-
tionis partium inflammatarum. In illis enim, ut plurimum
curatione reprimente ac repulsoria a medicis appellata uti
convenit, atque id maxime, quum neque malignum sit ne-
que multum quod influit neque corpus humoribus ex ae-
quo redundet. Sic namque spongia sola ex posca imposita
incipientes inflammationes repressit, neque quicquam ex eo

Ed. Chart. XIII. [411.]

Ed. Bas. II. (197. 198.)

σώματος· ἐπὶ δὲ τῶν παρωτίδων αὐτὸ τοῦναντίον ἐργαζό-
μεθα φαρμάκοις ἑλκτικοῖς χρώμενοι, καὶ μηδὲν ἀξιόλογον
ἀνύη ταῦτα, καὶ σικύαν προσφέροντες ἢ πυρίαις χρώμενοι
συχναῖς. βουλόμεθα γὰρ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὸ δέρμα τὸν
λυποῦντα χυμὸν ἐπισπάσασθαι, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν τῇ κε-
φαλῇ τὸ πάθος ἐστηριγμένον ὑπάρχῃ ἐστηριγμένων ἐν αὐτῇ
χυμῶν, καὶ μέντοι καῖπειδαν ἄνευ τοῦ (198) πεπονθέναι τὴν
κεφαλὴν ἐν πυρετοῖς ὀξέσει ἢ φύσει ἀποτίθεται τοὺς περισ-
σοὺς χυμοὺς ἐκ τῶν ἀγγείων ἐκχέουσα πρὸς τὴν μεταξὺ χώ-
ραν τοῦ δερματός τε καὶ τῶν ὑποκειμένων σωματίων, ἥνικα
καὶ οἱ ἀδένες ἀπολαύσουσι τῶν ἐκπιπτόντων χυμῶν, ἅμει-
νον εἶναι καὶ τότε δοκεῖ συνεργῆσαι τῇ φύσει, δι' ἀπο-
σκήματος ἰωμένη τοὺς πυρετούς. ὅταν μέντοι σφοδρὰν ὁρ-
μὴν ἔχῃ τὸ ἐπιρροέον, οὐδὲν ἡμεῖς προσπεριεργαζόμεθα τῇ
φύσει τὸ πᾶν ἐπιτρέποντες. εἰ γὰρ ἦτοι σικύαν ἦτοι φάρ-
μακον ἔλκον ἐκ τοῦ βάθους ἐπὶ τὸ δέρμα τοὺς χυμοὺς
ἐπενέγκωμεν, ὁδύνη σφοδρὰ καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, ὥς
δι' αὐτὴν ἀγρυπνίας τε γίνεσθαι καὶ τοὺς πυρετοὺς ἐπιγί-

totum corpus fuit offensum. Verum in parotidibus ipsam
contrarium facimus, medicamenta attractoria adhibentes, at-
que si haec nihil memorabile efficiant, etiam cucurbitam
affigentes aut fomenta assidua adhibentes. Annitimur enim
ut affligens humor ex profundo ad cutem attrahatur, prae-
sertim si in capite affectio sit firmata, humoribus videlicet
in ipso obfirmatis. Quin et quum citra capitis affectionem
in febribus acutis natura superfluos humores ex vasis ef-
fundens, ad regionem inter cutem et subjecta corpora de-
ponit, quando sane et glandulae ex effusis humoribus par-
ticipant, melius utique etiam tunc videtur naturam adju-
vare per humorem ex loco in locum impetuosum illapsum
febres curantem. At vero quum vehementi impetu fluxus
illabitur, nihil nos curiosius agentes omnia naturae per-
mittimus. Si enim sive cucurbitam, sive aliud medicamen-
tum humores ex alto ad cutem attrahens admoverimus,
vehemens dolor hominem apprehendit, unde et vigiliae

Ed. Chart. XIII. [411.]

Ed. Bas. II. (198.)

γνεσθαι καὶ τὴν δύναμιν καταλύεσθαι. παρηγορεῖν οὖν τῇ-
καὺτα μᾶλλον, οὐ συμπτᾶται τῇ ῥοπῇ τῶν χυμῶν προσ-
ήκει, καταπλάσμασι χρωμένους παρηγορικωτάτοις· οἷον ἐστι
τὸ διὰ σίτινου ἢ κριθίνου ἢ λινοσπέρματος ἁλεύρου οὖν
μελικράτῳ ἢ τήλειω ἢ ἁλθαΐας ἢ χαμαιμήλων ἀποξέματι
ἐψόμενον καὶ ὅσα πρὸς τῷ συμμέτρῳ τῆς ὑγρᾶς θερμότητος,
ἐξ ἧς τὸ παρηγορεῖν ἔχει τὰς ὁδύνας, ἔτι καὶ πέττειν δύνα-
ται τοὺς ἐπιρρέοντας χυμοὺς καὶ διαπνύσκειν, ὥς ἐν τῇ περὶ
τῶν καταπλασμάτων διδασκαλίᾳ τὸν λόγον ἐποιούμεθα. εἰ
δὲ καὶ πλεονάζον αἷμα φανείη σοι, προσκενωτέον αὐτὸ διὰ
φλεβοτομίας ἐπιτρεπούσης μάλιστα τῆς δυνάμεως. νυνὶ δ'
ἐπὶ τὴν τῶν φαρμάκων σύνθεσιν, ἣτις ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν πρό-
κειται μεταβάντες εἰπώμεν ὅτινι λόγῳ τὴν τε σύνθεσιν
αὐτῶν καὶ τὴν χρῆσιν ἐστὶ ποιητέον. μὴ διαφορομένου μὲν
τοῦ ὄγκου τοῖς διαπνύσκουσι χρηστέον φαρμάκοις, οἷον ἐστι
τὸ σίτινον ἅλευρον μετὰ ἰσχάδος ἀφειψήματος καὶ ἐλαίου τό-
τε διὰ γύρεως καὶ τὸ διὰ ζύμης φάρμακον. ἐὰν δὲ ἐκπνύ-

fiunt et febres succedunt, ac vires exolvuntur. Mitigare ita-
que tunc et non humorum influxui opitulari convenit per
cataplasmatum maxime lenientium usum. Velut est quod
ex frumenti aut hordei aut seminis lini farina, cum aqua
mulsa aut foenigraeci aut altheae aut chamaemelorum de-
cocto coquitur et quaecunque ad hoc quod moderate hu-
mectam habent caliditatem, per quam mitigare dolores va-
lent, etiam influentes humores concoquere possunt ac sup-
purare, quemadmodum de his in cataplasmatum tractatu ser-
monem fecimus. Quod si etiam sanguis redundare videat-
ur, per venae sectionem ipsum evacuabimus, praesertim si
id vires permittant. Nunc vero ad medicamentorum com-
positionem progredientes, quam etiam a principio nos tra-
ctaturos recepimus, qua ratione tum compositio ipsorum
tum usus constet docebimus. Si itaque tumor non discuti-
atur, suppurantibus medicamentis utendum est, velut est
frumenti farina cum caricarum decocto et oleo. Item quod
ex polline et quod ex fermento constat medicamentum. Si

Ed. Chart. XIII. [411. 412.]

Ed. Bas. II. (198.)

σκοσιν αἱ παρωτίδες, ἥτοι διὰ τομῆς ἐκκοῖναι δεῖ τὸ πῦον, ἔξιᾶσθαι τε χορὴ τὸ ἔλκος, ὥς ἐπὶ τῶν τοιούτων ὠμολόγηται πᾶσιν, ἥ δριμεῖ διαρρήξειν φαρμάκῳ, οἷόν ἐστι τὸ σμίλιον [412] καὶ τὸ διὰ σκοροδῶν, ἥ πειρᾶσθαι διαφορεῖν αὐτὸ φαρμάκοις, ἐλκτικὴν τε ἅμα καὶ λεπτομερῇ δύνανιν ἔχουσιν, ἀφαιροῦντας δις τῆς ἡμέρας αὐτὰ καὶ πυριῶντας μέχρις ἂν ἐνδῶσί τι καὶ χαλῶσωσιν αἱ ὀδύναι, διαφορηθέντος τοῦ πλείονος πύου. τηνικαῦτα γὰρ ἤδη πρῶτον μὲν ἅπαξ λύνειν καὶ πυριᾶν, εἶτα δὲ οὐδὲ τοῦτο συμφέρει πρᾶττειν, ἀλλ' ἐπιτρέπειν τοῖς φαρμάκοις, εἴ τι λείψανον ἐν βάθει περιέχεται, δυσφορεῖν τοῦτο, καὶ σκληρότης εἶη, μαλάττειν καὶ αὐτὴν, ὥστε κατὰ μὲν τὸν καιρὸν τοῦτον ἐκ μικτῆς δυνάμειος φαρμάκων ἡ σύνθεσις ἐστὶ τοῦ κατασκευαζομένου φαρμάκου τοῖς ἐλκτικοῖς τῶν μαλακτικῶν μιγνυμένων. ἐπειδὴν δὲ πᾶν μὲν ἡ κεκνωμένον τὸ πῦον, ὑπολείπεται δὲ τις σκληρότης, τοῖς καλουμένοις μαλακτικοῖς φαρμάκοις χρησιτέον, ὧν τὴν ποικιλίαν τῆς ὕλης τε καὶ τῆς συν-

verò suppurratae fuerint parotides, tunc aut per sectionem pus elicere oportet, ulcusque velut in ejusmodi fieri moris est ac omnibus notum, curare, aut sane per medicamentum acre abscessum rumpere, quale est milium appellatum, et quod ex alliis constat. Aut tentare ut ipsum per medicamenta attractoria et tenuium partium vim habentia discutiamus, bis per diem iisdem ablatis et fomentis admotis, donec remiserint et laxati fuerint dolores. Quando vero jam plurimum puris fuerit discussum, tunc jam primum semel solvere ea medicamenta et fomenta adhibere oportet, deinde vero neque ex re est id facere, sed ipsis medicamentis permittere, ut si quid reliquum in profundo haereat, id ipsum discutiat. Quod si durities adsit, ea ipsa quoque molienda est, quare hoc tempore ex mixta medicamentorum facultate compositio parabitur, emollientibus videlicet ad attractoria admixtis. Postquam vero omnis purulentia fuerit evacuata et adhuc durities aliqua relinquatur, emollientibus medicamentis utendum est, quorum materiae

Ed. Chart. XIII. [412.]

Ed. Bas. II. (198.)

θέσεως ἐν τῷ περὶ μαλαγμάτων ἐδήλωσα λόγῳ. πρόδηλον δ' ὅτι τὰς μετρίας παρωτίδας, ἐφ' ὧν οὔτε πληθὺς ἐστὶ τὸ κατασκευῆσαν εἰς τὰ μόρια τοσοῦτον ὥς ὀδύνας σφοδράς ἐργάζεσθαι οὔτε θερμότης σύνεστι τῷ χυμῷ, ῥαδίως ἰᾶσθαι ταῦτα δυνατόν. οὔτε γὰρ σπεύδουσι πρὸς τὴν ἐκπύησιν, οὔτε ὀδύνην ἐπάγουσι σφοδράν, ἀλλ' ἔξεστι τῆνικαῦτα καὶ ταῖς πυρίαις χρῆσθαι δι' ἄλλης καὶ καταπλάσματα θερμαντικώτερα τε καὶ διαφορητικώτερα προσφέρειν καὶ φάρμακα τῆς αὐτῆς ἐχόμενα δυνάμειος· ἀδιορίστως δὲ καὶ τὰ τῶν παρωτίδων φάρμακα γεγραφότων τῶν πλείστων ἰατρῶν, ἔάν τις τῶν νῦν εἰρημένων μεμνημένος ἐπὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἀφίκηται, συνήσει τίσιν ἐπὶ τίνων παρωτίδων χρηστέον. προ-
 γυμνάσω δὲ ὑμᾶς καὶ γὰρ διὰ παραδειγμάτων ὧν Ἀρχιγένης ἔγραψεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων αὐτοῖς ὀνόμασιν ὧδί.

[*Ἀρχιγένους πρὸς παρωτίδας.*] Παρωτίδας διαλύεσθαι θέλοντες καταπλάσσομεν συνεχῶς ἀρογλώσσω λείῳ μετὰ

itemque compositionis varietatem, in malagmatum sermone demonstravi. Manifestum autem est, quod moderatas parotidas, in quibus neque humorum multitudo redundans in particulas irruit, in tantum ut vehementes dolores excitet, neque caliditas cum humore adest, facile per haec sanare possimus, neque enim ad suppurationem fessinant neque vehementem dolorem inducunt. Verum licet etiam fomentis ex muria uti et cataplasmata magis calefacientia et discutientia adhibere et medicamenta eandem facultatem prope attingentia. Quum vero plerique medici et parotidum medicamenta indistincte conscripserint, si quis praedictis in memoriam revocatis ad eorum usum accesserit, facile intelliget quibus tandem ad singulas parotidas utendum sit. Verum praeexercitabo etiam ego vos ad hanc rem per exempla, quae Archigenes in primo medicamentorum secundum genus his verbis scripsit.

[*Archigenis ad parotidas.*] Parotidas dissolvere volentes plantaginem cum sale tritam assidue pro cataplasmate

Ed. Chart. XIII. [412.]

Ed. Bas. II. (198.)

ἀλῶν. ἢ αἰγίῳ κόπρῳ μετ' ὄξους. ἢ λαπαῖθου ἀγρίου ῥίζαις ἐψημέναις ἐν οἴνῳ. ἢ σῦκῳ λείῳ μετὰ χαλκάνθης. ἢ σῦκῳ ἐφθῶ μετὰ ἀψινθίου καὶ οἴνου λελειωμένοις. ἢ κήρυκας καύσας θαλασσίους. ἢ πορφύρας ἀναλαβὼν μέλιτι ἢ ἄξουγγίῳ ἐπιτίθει καὶ εὐθέως διαφοροῦνται. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ ὄστρεον ὄστρακον καὶ μετὰ μέλιτος ἐπιτιθέμενον. ἢ κηρωτὴ ῥοδίνη ἢ κυπρίνη, πηγάνῳ ἀναληφθεῖσα. ἢ θείῳ ἀπύρῳ συμμαλαχθεῖσα. ἢ κίμωλίαν μετ' ὄξους. διαφορεῖ δὲ μάλιστα τὸ σῦκον ἐν θαλάσῃ ἐψημένον. ἢ ἄλμῃ ἐπιτιθέμενον λείῳ. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ πρᾶσιον λείῳ μεθ' ἀλῶν καὶ ἔριον βουτύρῳ βαπτισθὲν καὶ ἐπιτεθὲν τὰς ἀρχομένας παρωτίδας ὠφελεῖ. ὥπερ τούτῳ τῷ τελευταίῳ ῥηθέντι καλῶς προσέθηκεν ὁ Ἀρχιγένης τὸν διορισμὸν, εἰπὼν τὰς ἀρχομένας παρωτίδας ὠφελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ βουτύρου, οὕτως ἐχρῆν αὐτὸν καὶ περὶ τῶν ἄλλων εἰρηκέναι τὸν καιρὸν, ὥπερ ἐγὼ μικρὸν ἔμπροσθεν ἐπραῖα καὶ κατ' αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ βούτυρον οὐκ αὐτάρκης ὁ ἀπὸ μόνης διορισμὸς τῆς ἀρχῆς, εἰ μὴ προστεθείη πότερον σφοδρῶς ἢ μαλακῶς

imponimus. Aut caprinum sterens ex aceto. Aut rumicis silvestris radices coctas in vino. Aut ficum tritam cum atramento sutorio. Aut ficum coctam cum absinthio et vino tritis. Aut buccina marina aut purpuras uistas, melle aut axungia exeeptas imponito et confestim discutientur. Idem etiam osfreorum testa usta et cum melle imposita facit. Aut ceratum rosaceum live cyprinum ruta admixta, aut sulfure vivo addito emollitum aut cimolia cum aceto, discutit maxime ficus aqua marina aut muria cocta ac trita imposita. Idem facit et marrubium tritum cum sale. Et lana butyro imbuta ac imposita inchoantibus parotidibus opitulatur. Quemadmodum huic postremo loco ab eo relato recte Archigenes discrimen apposuit, incipientes parotidas e butyro opem sentire testatus, sic conveniebat ipsum etiam circa alia medicamenta utendi tempus adjicere, velut ego paulo ante feci. Quin et circa hoc ipsum butyrum, non satis est ex solo parotidum principio facere discrimen, nisi appona-

Ed. Chart. XIII. [412. 413.]

Ed. Basf. II. (198.)

ἔξορμᾶται. καὶ πότερον ὀδυνηρῶς, ὥς μετὰ σφυγμῶν καὶ ἀγρυπνιῶν ἐνοχλεῖν ἢ μετὰ μετρίας ὀδύνης, ἥτις τε τοῦ νοσήματός ἐστιν ἢ κατάστασις, ἄρα γε μεγάλης ἀποστάσεως δεομένη πάντως ἢ διὰ μικροτέρας κριθῆναι δυναμένη. τῇ τοιαύτῃ γὰρ ἄρκει τὸ βούτυρον καὶ μάλιστα ἐπὶ μαλακῶν σωμάτων, εὐνούχων τε καὶ παιδῶν καὶ γυναικῶν καὶ τῶν ἀπαλοσάρκων. εἰ δὲ σὺν ὀδύνῃ σφοδρᾷ γένοιτο, καταπλάσματος ἀνωδύνου δεῖται μετὰ συνεχοῦς πυρίας ἥτοι δι' ὕδατος μόνου γινομένης ἢ καὶ βραχυτάτων ἄλων ἐμβεβλημένων. [413] ἐπεὶ δὲ πρῶτον πάντων ἔγραψε φάρμακον ἀρνογλωσσον μετ' ἄλων, ἀπ' ἐκείνου, καὶ ἡμεῖς αὖθις ἀρξόμεθα τῆς ἀρνογλώσσου φύσεως ἀναμνησθέντες ἐκ μικτῶν δυνάμεων συγκειμένου, διαφορητικῆς τε καὶ ἀποκρουστικῆς. ἐγὼ δὲ οὐδέποτε ἄξιῶ τὰ ἀποκρουστικά μεμίχθαι τοῖς ὠφελούσι τοῖς παρωτίδας φαρμάκοις, πλὴν εἴποτε ἂν σπανίως μικρὸν παμπόλλω τῷ διαφορητικῷ καὶ τούτῳ δηλονότι, χωρὶς ὀδύνης σφοδρᾶς ἔξορμώσης τῆς παρωτίδος. ὁ δ' ἐφεξῆς τούτῳ γέγραπται.

tur num vehementer aut molliter concitetur et num dolenter, vélut cum pulsationibus et vigiliis infestet, an cum moderato dolore. Deinde qui sit morbi status. Num magna omnino laxitate opus habeat, an per minorem judicari ac finiri possit, tali namque suffecerit butyrum, in corporibus praesertim mollibus eunuchorum, puerorum et mulierum et eorum qui teneram habent carnem. Si vero cum vehemēti dolore fiat, cataplasmate dolorem sedante opus habet simulque assiduo fomento vel per solam aquam vel etiam cum exiguo injecto ad eam sale. Quandoquidem vero primum omnium medicamentum conscripsit plantaginem cum sale, ab illo sane etiam nos rursus initium faciemus plantaginis naturam recordantes ex mixtis facultatibus, discussoriaque et repulsoria compositam esse. Ego vero nunquam medicamentis ad parotidas destinatis repulsoria admisceri operae pretium existimo, praeterquam si aliquando, raro tamen, ad multam discussoriorum copiam parum quiddam ex eis addatur, atque id tum demum ubi citra vehementem dolorem parotides irruant. Quod vero deinceps scriptum est, sterqus

Ed. Chart. XIII. [413.]

Ed. Bas. II. (198. 199.)

κόπρος αἰγία μετ' ὄξους κεχροτισμένης καὶ σκιρδουμένης καὶ
 μηκέτι μηδὲ ἀξιόλογον ὀδύνην ἐχούσης παρωτίδος εἴη ἂν
 φάρμακον, ὥσπερ γε καὶ σπληνὸς σκιρδουμένου. ὁ δὲ τρί-
 τον ἐπ' αὐτοῖς ἔγραψε ῥίζας ἀργίας λαπάθου μετ' οἶνον
 ἐψημένας. εἰ καὶ τὴν ποιότητα καὶ τὸν χρόνον προσέθηκε
 τοῦ οἶνον τάχ' ἂν ἐπεχείρησα καὶ αὐτὸ κρίνειν. ἐπεὶ δὲ οὐ
 προσέθηκε, παμπόλλω δὲ διαφέρει στρουφνὸν ἢ ἀνστηρὸν ἢ
 δριμύν ἢ γλυκύν ἢ νέον ἢ παλαιὸν ἢ παχύν ἢ λεπτὸν ἢ
 κιρρὸν ἢ λευκὸν ἢ μέλανα τὸν οἶνον εἶναι, διὰ τοῦτο καὶ γὰρ
 λέγειν οὐδὲν ἔχω περὶ τοῦ γεγραμμένου φαρμάκου. γινώ-
 σκοντες δὲ ὑμεῖς ὅτι διαφορητικώτερος μὲν ἐστὶν ὁ παλαιός,
 καὶ μάλιστα ἐὰν ἢ τῶν φύσει θερμότερων, οἷοίπερ εἰσὶν οἱ
 κιρροὶ τοῦπίπαν. ἐναντίοι δὲ τούτῳ κατὰ δύναμιν ὁ τε ἀν-
 στηρὸς καὶ ὁ στρουφνός. δεῖ μὲν φυλάσσασθαι τὸν τοιοῦτον
 οἶνον. ἐν δὲ κιρρῷ καὶ συμμέτρως παλαιῷ καὶ λεπτομερεῖ
 τὰς τοῦ λαπάθου ῥίζας ἐψήσαντες, ἐπὶ παρωτίδων χωρὶς
 ὀδύνης (199) σφοδρᾶς γινομένων χρῆσθαι δυνήσεσθε. γράφει
 δ' ἐφεξῆς τῷδε· σῦκον λεῖον μετὰ χαλκάνθου. διαφορητικῆς

caprinum ex aceto inveteratae ac induratae, nullumque
 amplius memorabilem dolorem habentis parotidis medica-
 mentum esse possit, velut etiam lienis in feirrhum indurati.
 Tertio deinde loco consequenter radices rumicis silvestris
 in vino coetas tradidit. Si sane et qualitatem et aetatem
 vini apposuisse, fortassis et ego tentassem de eo iudicium
 ferre, quum vero non adjecerit multumque differat acer-
 bum aut austum aut acre aut dulce aut recens aut vetus
 aut crassum aut tenue aut fulvum aut album aut nigrum
 vinum esse, ob id etiam ego nihil habeo, quod de hoc
 medicamento dicam. At quum vobis hoc cognitum sit, quod
 majori discutiendi vi praeditum sit vetus, praesertim si ex
 genere natura calidiorum sit, velut sunt in totum fulva,
 contraria vero huic secundum vires tum austum tum acer-
 bum, huiusmodi quidem vinum vitare oportet. In fulvo
 vero et mediocriter vetusto et tenuium partium rumicis
 radices coquentes, in parotidibus citra vehementem dolorem
 obortis iis uti poteritis. Scribit deinceps: Ficum tritam cum

Ed. Chart. XIII. [413.]

Ed. Bas. II. (199.)

μὲν οὖν καὶ πέπτικῃς δυνάμειός ἐστι τὸ σῦκον, εἰ μὲν ξη-
ρὸν εἴη μάλιστα, πρόσφατον δὲ ὃν ἔχει μὲν τὸ διαφορη-
τικόν, οὐ μὴν πέπτειν γε δύναται. χάλκανθον δὲ ὅτι σφο-
δρότατόν ἐστι φάρμακον, ἰσχυρὰς ἀμφοτέρως ἔχον τὰς δυ-
νάμεις, τὴν τε ἀποκρουστικὴν καὶ διαφορητικὴν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ,
διὸ καὶ φυλακτέον αὐτοῦ τὴν σφοδρότητα. ἐφθῶ δὲ σῦκω
δηλονότι τῷ ξηρῷ, μετ' ἀψινθίου καὶ οἴνου λελεασμένοις
ἀξιοῖ χοῆσθαι καὶ ἐχρησάμεθά γε αὐτῷ καὶ ἡμεῖς ἐν καιρῷ
κατὰ τὰς μέσας μεγέθει τε καὶ χρόνῳ φλεγμονὰς, ὥσπερ γε
καὶ τοῖς κεκαυμένοις κήρυξι καὶ πορφύραις καὶ ὀστρέοις, ἐπὶ
τῶν ἤδη σκιρδουμένων καὶ χρονίζουσῶν, ἐστι γὰρ ἄλνπὸν
τε καὶ ἄδηκτον φάρμακον, οὐ μόνον εἰ μέλιτι δεύσειέ τις
αὐτῶν τὴν σπιοδιάν, ἀλλὰ καὶ πολὺ μᾶλλον εἰ παλαιὸν στέαρ
υῶς ἀναλὸν ἐξινίσας μίξειεν. ἄλνπότατα γὰρ τοῦτο διαφορεῖ
τὰς κεχρονισμένας ἀπάσας φλεγμονὰς, καὶ ἐκ ρευματικῆς
διαθέσεως ὥσιν. ἐφεξῆς δὲ κηρωτῇ ῥοδίνῃ καὶ κυπρίνῃ μετὰ
πηγάνου κελεύει χοῆσθαι, διαφορητικῷ μὲν φαρμάκῳ, σφο-

atramento sutorio. Discutientis quidem igitur et concoquen-
tis facultatis est ficus, praesertim arida, recens vero discuti-
endi quidem facultatem habet, verum concoquere non
potest. Verum atramentum sutorium, quod vehementissi-
mum sit medicamentum, nemo ignorat utrasque facultates
fortes repellentem et discutientem complecti, quapropter
etiam vehementia ejus vitanda est. Cocta deinde fico nimi-
um arida cum absinthio et vino tritis uti jubet. His sane
etiam vos utemini in tempore, ad medias magnitudine ac
tempore inflammationes, quemadmodum etiam buccinis et
purpuris et ostreis ustis indurescentibus ac vetustis, est enim
medicamentum, quod omnem afflictionem et acrimoniam
mitigat et discutit, non solum si melle quis eorum cinerem
imbuat, sed et multo magis si adipem suillum insalsum ve-
tustum et a fibris depuratum admisceat, citra omnem enim
molestiam omnes inveteratas inflammationes discutit, etiam
si ex rheumatica affectione sint abortae. Deinceps cerato
rosaceo et cyprino cum ruta uti jubet, quod discussorium

Ed. Chart. XIII. [413. 414.]

Ed. Bas. II. (199.)

δρὸν δ' οὐδὲν οὐδὲ βίαιον ἔχοντι. βραχὺ δ' αὐτοῦ σφοδρό-
 τερον γίνεται τὸ σύνθετον φάρμακον, εἰ θεῖον ἄπυρον ἀντὶ
 τοῦ πηγάνου μίξαιμεν. ἡ δὲ ἐφεξῆς γεγραμμένη κιμωλία μετ'
 ὄξους οὔτε ἰσχυρὰς οὔτε ὀδυνώδους οὔτε μεγάλης παρωτίδος
 ἐστὶν ἴαμα. τὸ δ' ἐν τῇ θαλάσῃ σῦκον ἐψημένον ἐπὶ τῶν
 ἤδη σκιζομένων χορήσιμον ἂν εἴη διαφορητικὸν ὑπάρχον.
 ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ τῆς θαλάσσης μὴ παρούσης ἄλμη τις
 χρήσαιο. παραπλήσιον δὲ τούτῳ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀρχιγένης
 ἔφη, καὶ τὸ πράσιόν ἐστι μεθ' ἁλῶν. ἐφεξῆς δὲ τούτων ἔγρα-
 ψεν οὐ μικρὸν ἔμπροσθεν, ὑστάτου κατὰ τὴν ῥῆσιν οὕτως
 ἐμνημόνευσα, τοῦ βοντύρου καὶ μετ' αὐτὸ πάλιν ἐπὶ γενναῖον
 φάρμακον κατέβη. πύρεθρον λεῖον ἀναλαμβάνεσθαι σῦκῳ κε-
 λεύων, εἰθ' ἐξῆς ἀσβέστιῳ λείᾳ μετὰ μέλιτος χρῆσθαι προ-
 τάττει. καὶ μετὰ τοῦτο γαλῆς αἵματος καταχριομένου μέ-
 μνηται. περίεργα δ' ἡγούμενος εἶναι τὰ τοιαῦτα [414] καὶ
 πενιχρὰν ἀποφαίνοντα τὴν ἰατρικὴν, εἰ διὰ τῶν ἄλλων βοη-
 θημάτων ἄνευ γαλῆς αἵματος ἀδυνατεῖ θεραπεῦσαι παρωτί-
 δας, οὐτ' ἐχρησάμην αὐτοῖς οὔτε πείραν ἔσχον, ἀλλ' οὐδὲ

quidem medicamentum est, verum nihil vehemens neque
 violentum in se habet. Paulo vero efficacior sit compositio,
 si sulfur vivum pro ruta admisceamus. Quae sequitur deinde
 cimolia cum aceto, neque fortem neque dolorosam neque
 magnam parotidem curare potest. Ficus vero aqua marina
 cocta in inveteratis jam commoda fuerit, utpote discussoria
 vi praedita, velut etiam si aquae marinae penuria muria
 quis utatur. Simile huic est, quemadmodum etiam ipse Ar-
 chigenes dixit, marrubium cum sale. Post haec vero de bu-
 tyro scripsit, cujus ut ultimi circa illius dictionis ordinem
 paulo ante mentionem feci. Post quod rursus ad genero-
 sum medicamentum transit, pyrethrum tritum fico excipi
 jubens. Deinde calce viva cum melle trita uti praecipit. Et
 post hoc mustelae sanguinis illinendi meminit. At vero talia
 tanquam curiosa et supervacanea et quae magnam rei me-
 dicamentariae egestatem indicent, si per alia auxilia citra
 sanguinis mustelae adhibitionem parotidas curare nequeat,
 neque in usum assumpsi, neque eorum experimentum habeo.

Ed. Chart. XIII. [414]

Ed. Bas. II. (199.)

ἄλλος τις τῶν φίλων ἐπεχείρησε χοῆσθαι. τῷ δ' ἐγκεφάλῳ καταχοίειν οἷα δῆποτε μετρίων παρωτίδων ἐστὶν ἴαμα. τούτῳ δ' ἐφεξῆς γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. ὅξει ζεστῷ καταντλήσας ἢ σπόγγον ὀξάλμῃ βρέχων ἐπιτίθει. σκαπανέων δ' ἂν εἴη τοῦτο καὶ θειριστῶν, οὐ πολιτικῶν σωμάτων βοήθημα. μετὰ τοῦτο δὲ δριμέος μέμνηται φαρμάκου τοῦ διὰ τῆς κικαυμένης γαλῆς, ἧς τὴν σποδὸν ἐκέλευσεν ἀναλαμβάνεσθαι κηρωτῇ ἰρίνῃ. κατ' ἐκείνον δὲ δηλονότι τὸν καιρὸν, ἥνικα χρονίζει τε καὶ σκιρροῦται, τοῖς τοιοῦτοις δηλονότι φαρμάκοις χρηστέον. τὰ γάρ τοι πλείοτα τῶν γεγραμμένων ὑπ' αὐτοῦ τῶν χρονίζουσῶν δυσλύντως παρωτίδων ἐστὶν ἰάματα. διὰ τοῦτο καὶ προσέθηκε τῷ φαρμάκῳ τούτῳ τὸ δύνασθαι καὶ χοιράδα καλῶς ἴασθαι. παρέγκειται δ' ἀτάκτως μετὰ τοῦτο τοιάδε τις λέξις, ἣ τε συνεχῆς καταιόνησις τοῦ θειροῦ καὶ ἡ συνεχὴς τῆς ὀμηλύσεως ἐπίθεσις, ὅπερ εἴτε καθ' αὐτό τις ἀναγνώσκoi εἴτε καὶ τὴν τελευταίην τῆς προτέρας ῥήσεως ἀρχὴν ταύτης τῆς λέξεως ποιοῖτο, κατ' ἀμφοτέρα καλῶς εἰρηται. δῆλον δὲ ἔσται προταξάντων ἡμῶν τὴν

Sed neque ex amicis nostris quispiam alius uti tentavit. Verum cerebrum illinire quodeunque tandem, mediocrium parotidum medela existit. Post hoc vero haec verba scribit. Aceto ferventi perfundito, aut spongiam in acida muria imbutam imposito. Fossorum ac messorum fortassis ea fuerit medela, non hominum urbanorum. Deinceps acris mentionem facit medicamento ex mustela usta, cujus cinerem cerato irino exeiipi iussit. Verum ejusmodi medicamentis, quando diu durant et in scirrhum indurantur, utendum est, pleraque enim ab eo scripta veterascentium et aegre solubilium parotidum remedia existunt. Quapropter etiam ipse ad medicamentum hoc adjecit, quod etiam strumas probe sanare possit. Post hoc vero ejusmodi dictio inordinate inserta est, tum assidua calidae asperasio tum assidua crudae hordeaceae farinae impositio. Quod ipsum sive quis per se legat sive prioris dictionis finem hujus dictionis principium faciat, utrumque male dictum est. Manifestum

Ed. Chärt. XIII. [414.]

Ed. Bas. II. (199.)

τελευτήν τῆς πρὸ ταύτης ῥήσεως, ὥστε γενέσθαι τὸν ὅλον λόγον τοιοῦτον. θαυμαστῶς διαφορεῖ καὶ χοιράδας, πολλάκις καὶ παρωτίδας, ἣ τε συνεχῆς καταϊόνησις τοῦ θερμοῦ καὶ ἡ συνεχῆς τῆς ὠμηλύσεως ἐπίθεσις. ψευδὲς γάρ ἐστι φανερώς τὸ φάναι τὸ διαφορεῖσθαι θαυμαστῶς τὰς χοιράδας καὶ τὰς παρωτίδας ἐκ τῆς συνεχοῦς καταϊονήσεως τοῦ θερμοῦ καὶ τῆς συνεχοῦς ἐπιθέσεως τῆς ὠμηλύσεως. εἰ δέ γε περὶ τῶν παρωτίδων μόνον λέγοιτο ὁ διορισμὸς, λείπει τῇ λέξει, διδάσκων ἡμᾶς ἐπὶ τίνων καὶ ὁποίων παρωτίδων καταϊόνησις ὕδατος θερμοῦ καὶ συνεχῆς ὠμηλύσεως ἐπίθεσις ἀρμόττει. οὐ γὰρ ἐπὶ πάσης γε, ἀλλ' ἣν ἐθέλωμεν ἐκπνῆσαι τάχιστα, καθάπερ ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ διηλθον. τοῦτο μὲν οὖν ὡς ἔφην παράκειται μοχθηρῶς· ἐπὶ δὲ τὰ συνεχῇ μεταβὰς ὁ Ἀρχιγένης αὐτίς γράφει φάρμακα, μὴ προσθεῖς μὲν ὅτι τῶν σκληρυνομένων καὶ χρονιζουσῶν παρωτίδων ἐστὶν ἀλεξητήρια, γινωσκόντων δὲ ἡμῶν ἐκ τῆς ὕλης ἐκείνων ὑπάρχειν αὐτά. παραγράψω δ' ὑμῖν ἤδη καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιγένους λέξιν ἔχουσιν οὕτω. ἰδίως δὲ θέρους πικροῦς

vero hoc erit, ubi praecedentis dictionis finem praeposuerimus, ut totus sermo ejusmodi fiat: mirabiliter discutit et strumas, saepe etiam parotidas, tum assidua calidae asperfio tum assidua crudae hordeaceae farinae impositio. Etenim apertum mendacium est dicere strumas atque parotidas mirabiliter ex assidua aquae calidae asperfione, assiduaque crudae hordeaceae farinae impositione discuti. Si vero de parotidibus solum dicatur, certa distinctio aberit quae doceat nos in quibus et qualibus parotidibus aquae calidae asperfio et assidua crudae hordeaceae farinae adhibitio conveniat. Non enim in omni, sed quam citissime velimus suppurari, haec facienda sunt, quemadmodum in superiori sermone est indicatum. Hoc itaque vitiose, ut dixi, interfertum est. Caeterum Archigenes ad consequentia transgressus rursus medicamenta scribit, non apponens quod induratis et inveteratis parotidibus salutaria existant, quum nos ex materia ipsorum ipsa talia esse cognoscamus. Ascribam autem jam vobis ipsius Archigenis dictionem quae sic habet. Proprie vero

Ed. Chart. XIII. [414.]

Ed. Bas. II. (199.)

ἀλληλεσμένους ἐψήσας μετὰ μέλιτος, ὀλίγην ἄσβεστον πρόσμι-
 ξον καὶ κατάπλασσε. διαφορεῖ δὲ καὶ τοῦτο ἄκρως. πίσης
 βρυτίας, μάννης, λιβάνου ἴσον, τερμινθίνης, φοινίκων συρια-
 κῶν μὴ παλαιῶν, λιπαρῶν τῆς σαρκὸς καθαράς, ἐκάστου τὸ
 διπλοῦν, χαλβάνης ὡς ἡμῖσι τῆς μάννης ἐνώσας εὖ χρῶ. ἐὰν
 δὲ ἢ σκληρὰ, ῥητίνην πρόσμιξε. ἢ νίτρου καὶ σινωπίδος τὸ
 τρίτον μετὰ κυπρίνου γλοιῶδες ποιῶν ἐμπλάσσε καὶ ἐπιτί-
 θει. ἢ ἄσβεστον μετὰ γλοιοῦ ὁμοίως. ἢ ἰσχάδα, χαλβάνην,
 νίτρον ἴσα, θείου τὸ τρίτον, τερμινθίνης, ὀποπάνακος ἀνὰ
 ἐλάχιστον ἐνώσας χρῶ. ἢ ἄσβεστον μετ' ὄξους λείου καὶ
 ἐπιτίθει. εἰ δὲ μὴδ' ἐπὶ τοῖτοις διαφοροῖντο, συνεργητέον τῇ
 μεταβολῇ εἰς πῦρον, καταπλάσσοντάς πυκνῶς θερμῇ τῇ ὠμη-
 λύσει. εἴτα πάλιν διαφορητέον διὰ τε καταντλήσεως πολλῆς
 ἢ δάφνης ἢ θαφνίδος ἀφεψήματι καταντλοῦντας, ἢ θείου ἢ τι
 τοιοῦτον ἐμπάσσοντας εἰς τὸ ὕδωρ ἢ καὶ νίτρον ἢ περιστε-
 ρᾶς κόπρον αὐτῇ μίγνύντας. ἢ καὶ σικύαν προσκολλητέον

lupinorum amarorum farinam cum melle coctam, exigua
 calce viva addita pro cataplasmate imposito. Egregie discu-
 tit et hoc. ʒ Picis brutiae, mannae thuris aequales partes,
 terebinthinae, palmarum Syriacarum non vetustarum pin-
 guium carnis purae, utriusque duplum, galbani dimidium
 mannae, probe unitis utitor, si vero dura sit, refinam mi-
 sceto, aut nitrum et rubricae sinopidis tertiam partem cum
 unguento cyprino ad strigmentitiam crassitudinem redacta,
 ac linteolo inserta imposito: aut calcem vivam cum strig-
 mentis eodem modo, aut caricis, galbanum, nitrum, pari
 mensura, sulfuris tertiam partem, terebinthinae, opopanax,
 utriusque parum quiddam, unitis utere, aut calcem vivam
 cum aceto tritam impone. Quod si neque per haec discu-
 tiantur, adjuvabimus per mutationem in suppurationem per
 frequentia ex calida crudaque hordeacea farina cataplasmata.
 Dehinc rursus discutiendum per largam et frequentem de-
 cocti lauri aut baccarum ejus perfusionem, aut sulfure, vel
 consimili quopiam in aquam insperso, sive nitro sive colum-
 bino stercore in ea admixto, aut etiam cucurbita cum sca-

Ed. Chart. XIII. [414. 415.]

Ed. Bas. II. (199.)

μετὰ ἀμύξιος. εἶτα ἐπὶ τὴν χειρουργίαν ἱέον καὶ ὠμοτομη-
τέον. κράτιστον γὰρ ἐπὶ τούτων τὸ τάχιστα εἰς τὰ ἐκτὸς
τὸν ρευματισμὸν ἐπισπᾶσθαι. [415] ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης
ἔγραψεν. εἰσὶ δὲ καὶ ἐμπλαστροὶ πολλαὶ, διαφοροῦσαι πα-
ρωτίδας, αἱ μὲν τινες τὰς ἤδη σκιρδούμενας καὶ κεχρονισμέ-
νας, αἱ δὲ τὰς πεπαυμένας μὲν τῆς ὀδύνης, οὐδεμίαν δὲ
ὑπόφασιν ἔχουσας πύου, καθάπερ γε καὶ τὰς ἤδη διάπνυ-
σκομένας ἐκθεραπεύουσαι. γεγραμμένοι δὲ εἰσὶ μετὰ τῆς
ιδίας ἐπαγγελίας ἐν ταῖς ἐμπλάστοις ταῖς διαφορητικαῖς αἱ
τοιαῦται· καθάπερ γε καὶ αἶδε τὰς ἀπλᾶς παρωτίδας ἐκθε-
ραπεύουσαι χαλαστικαὶ καλούμεναι πᾶσιν εἰσὶ γινώριμοι.
παραδείγματα αὐτῶν ἡ τε Μνασέου καὶ ἡ διὰ χυλῶν καὶ
ἡ διὰ πτισάνης, καὶ τούτων ἔτι μαλακώτεραι αἱ κηρωτοι-
δεῖς, αἱ τε διὰ τοῦ βουτύρου καὶ αἱ διὰ τοῦ οἰσύνου προσ-
λαμβάνουσαι ὀστρέων κεκαυμένων ἢ κηρύκων ἢ πορφυρῶν,
οἷαπερ ἐστὶν αὕτη. 24 στέατος χοιρείου παλαιοῦ ἀνάλου
πάντων ἀνὰ γο γ'. βουτύρου γο α'. κηροῦ γο β' S".
ὀστρέων κεκαυμένων λειοτάτων γο β'. τὰ τηκτὰ τῆξας,

rificatione affixa. Deinde ad chirurgiam perveniendum est
et crudi abscessus sectionem, optimum enim in his ut quam
celerrime fluxio foras evellatur. Haec quidem Archigenes
scripsit. Sunt autem et multa emplastra, quae parotidas
discutiunt, aliqua quidem jam inveteratas et induratas, ali-
qua vero eas, in quibus sedato dolore nulla amplius puris
suspicio est, quemadmodum etiam aliqua quae jam suppu-
ratas curare possunt. Talia vero inter discussoria emplastra
singula cum virium suarum professione conscripta sunt, vel-
ut etiam ea quae simplices parotidas curant, laxatoria ap-
pellata, omnibus nota sunt. Exempla ipsorum sunt empla-
strum Mnaseae et quod ex succis constat et quod ex pti-
sana. His etiam praestant quae molliora sunt et cerati for-
ma constant, cum ex butyro tum ex oesypo confecta,
ostreis aut buccinis aut purpuris uctis additis cujusmodi est
haec. 24 Adipis porcini veteris insulsi ℥ iij, butyri ℥ j, ce-
rae ℥ ij β, ostreorum ustorum quam tennissime tritorum ℥ ij.

Ed. Chart. XIII. [415.]

Ed. Bas. II. (199. 200.)

ἐπίπασσε τὰ ὄστρεα. καὶ ἐνώσας χρῶ θανάτων ὡς ἐνεργέ-
στατα πρὸς παρωτίδας.

Κε φ. γ'. [Περὶ τῶν ἐν τῇ ῥινὶ παθῶν.] Ἐκ μὲν τοῦ
γένους τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων οἱ πολύποδες ἐν ταῖς ῥισὶ
γεννῶνται· κατὰ δὲ τὸ τῶν ἐλκώσεων αἱ ὄζαι· κατὰ δὲ
τὸ τῶν παρὰ φύσιν ἐκκρίσεων αἱ αἰμορροαγίαι γινόμεναι ταῖς
ὀξέως νοσοῦσι, κατὰ τὰς καλουμένας ἰδίως παρὰ τοῖς νεο-
τέροις ἰατροῖς ὑπερεκκρίσεις, ἐν αἷς ἡ φύσις ἐπὶ κριτικὸν
ὁρμήσασα βοήθημα τῆς συμμετρίας οὐκ ἐκράτησε. πρῶτον
οὖν τῶν ὀζαινῶν ποιήσομαι τὸν λόγον, ἔξ ἐπιρροῆς ὑγρῶν
δριμέων καὶ σηπιδονωδῶν γινομένων, ὡς εἴαν γε μόνον ἡ
δρι(200)μέα, δυσίατα μὲν ἔλκη ποιεῖν πέφυκεν, οὐ μὴν
ὀζοντά μοχθηρῶς. ἡ δὲ θεραπεία κοινὴ μὲν ἀμφοῖν τε τού-
τοι· καὶ τοῦ πολύπου ξηρᾶναι τὸ πρῶτον, καὶ ῥῶσαι τὴν
κεφαλὴν. εὐδὴλον γὰρ ὅτι διὰ περιουσίαν ὑγρῶν μοχθηρῶν
ἐπιρρεῖ τι ταῖς ῥισὶν ἔξ αὐτῆς. ὅπως δὲ χρὴ ῥωννύναι τὴν
κεφαλὴν ὅλην, ὡς μηδὲν ἔξ αὐτῆς περίττωμα τοῖς κάτω μέ-

Liquabilia liquefacito ostreaque infarcito, ac unitis utitor
confidenter, efficacissimum hoc ad parotidas existit.

Cap. III. [*De affectionibus narium.*] Ex genere tu-
morum praeter naturam polypodes in naribus generantur,
ex genere vero ulcerum ozaenae. Secundum genus autem
excretionum praeter naturam sanguinis eruptiones fiunt in
morbis acutis juxta rationem earum, quas recentiores me-
dici privatim superexeretiones appellant, nimirum in qui-
bus natura ad judicatorium auxilium concitata modum ex-
cessit. Primum itaque de ozaenis sermonem faciam, quae
ex humorum acrium et putridorum influxu generantur, ita
ut si acres solum sint, aegre curabilia ulcera producere
consueverint, non tamen graveolentia. Caeterum cura com-
munis ambobus his est itemque polypi, ut videlicet pri-
mum caput ficcetur et firmetur, quum palam sit, ob vitia-
torum humorum redundantiam defluxum ex eo in nares
provenire. Quomodo vero caput in totum corroborare oport-
teat, quo nullum recrementum ex eo ad inferas partes de-

Ed. Chart. XIII. [415.]

Ed. Bas. II. (200.)

ρεσιν επιθρεῖν, εἴρηται πολλάκις. ὅταν οὖν δι' ἐκείνων παρα-
σκευάσῃς τὴν κεφαλὴν ἐρρῶμένην, ἐπὶ τὴν τῆς ῥινὸς ἀφίξη
θεραπείαν, ἐν ταῖς ὀζαίναις σκοπὸν ἔχων ξηρᾶναι τὸ πεπον-
θος μόριον διὰ φαρμάκων μικτῆς δυνάμεως, ἀποκρουομένων
τε καὶ διαφοροούντων. ἀποκρούεται μὲν οὖν δηλονότι τὰ τε
αὐστηρὰ καὶ στρυφνὰ κοινῇ προσηγορίᾳ κεκορημένα τῇ τῶν
στρυφόντων. διαφορεῖ δὲ τὰ θερμὰ καὶ ξηρὰ ταῖς δυνάμεσιν,
ὧν ἡ ὕλη τοιάδε ἐστίν.

[*Archigenous pharimaca pros ozaenas.*] Ὀζαίνης δ' οὐ-
σης ἐν ταῖς ῥισὶ, καλαμίνθης χυλὸν ἐγχυμάτιζε. ἢ αὐτὴν
ξηρὰν τὴν καλαμίνθην ἐμφύσα διὰ σίφωνος. ἢ ἐλλέβορον
λευκὸν μετὰ σπέρματος καρδάμου χήμης ἐμφύσα καθ' ἡμέ-
ραν. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν κεφαλὴν κατάντλει. διάχρει δ' αὐ-
τοὺς ἢ χαλκίτιδι ἢ χαλκάνθῳ ἢ ψορικῷ μετὰ μέλιτος ἢ μέλι
ἐνστάξας τὴν εἰς ῥίνα καὶ διασῆσας πταρμικῶ τὰς ἐφελκίδας
ἐκτίναξον, εἴτα τὸ προγεγραμμένον διὰ τοῦ καρδάμου καὶ
τοῦ ἐλλεβόρου φάρμακον ἀνασπᾶν ποιεῖ τῇ ῥινὶ ὡς πλεῖ-
στον καὶ μετὰ τοῦτο διάχρει ἀμόργῃ μετὰ μέλιτος. ἢ σμύρ-

legetur, saepe jam dictum est. Quum igitur per illa caput
validum reddideris, ad naris progredieris curationem, scopo
in ozaenis proposito, ut affecta pars per mixtae facultatis
medicamenta tum repellentia tum discutientia rescietur.
Repellunt itaque tum austera tum acerba, quae communem
astringentium appellationem habent, discutiunt autem calida
et sicca facultate praedita, quorum silva talis est.

[*Archigenis medicamenta ad ozaenas.*] Quum ozaena
in naribus fuerit, calaminthae succum infunde. Aut ipsam
calamintham aridam per fistulam insuffla, aut veratrum al-
bum cum seminis nasturtii cheme quotidie insuffla, post hoc
vero caput perfunde. Obline autem eos chalcitide aut atra-
mento sutorio aut pforico cum melle, aut instillato in na-
rem melle et per sternutatorium facta concussione tectoria
ulceri obducta excutito, deinde praescriptum ex nasturtio
et veratro medicamentum per narem attrahere quampluri-
mum jubeto, et postea amurcam cum melle illinito, aut

Ed. Chart. XIII. [415. 416.]

Ed. Basl. II. (200.)

νην καὶ κάρδαμον μετὰ μέλιτος. ἢ βατραχίου χυλὸν μετὰ
 στυπτηρίας ὑγρᾶς ἐγγυμάτιζε εἰς τὴν ῥίνα, ὑπτιὸν κατακλί-
 νας, καὶ κέλευε ἀνασπᾶν, μέχρις οὗ εἰς τὸ στόμα διέλθῃ, καὶ
 τοῦτο ποίει μέχρις ἂν ἀποθεραπεύσῃς· ἐὰν δὲ ἡ παλαιὰ καὶ
 ὄξος παλαιὸν πρόσμισγε ἢ θείον λεῖτον, [416] καὶ δριμύν ὄξος
 εἰς στενόστομον ἀγγεῖον βαλὼν, προστίθει τῇ ἀραπτοῇ αὐ-
 τῶν ἐφ' ἱκανόν, εἰτα μίσους κυπρίου καὶ νάρδου Ἰνδικῆς τὸ
 ἡμῖσι μετὰ χίου οἴνου λεάνας, μέχρι μελιτωδὲς γένηται, πτερω-
 διάχρει τοὺς πόρους καὶ ἐρίω ἐμφρασσε.

[Πρὸς τὰ ἐν τοῖς μυκτῆρσιν ἔλκη.] Τὰ δὲ ἐν τοῖς
 μυκτῆρσιν ἔλκη, ῥοιῶν χυλὸν ἐν χαλκῷ ἀγγεῖῳ ἐψήσας μέ-
 χρι ἡμίους διάχρει. ἢ ῥόαν γλυκεῖαν ὅλην ἐν οἴνῳ ἐψήσας
 λεάνον καὶ ἔξωθεν κατάπλασον. ἢ λευκοῖῳ μεθ' ὕδατος διά-
 ψα. ἢ βάτου χυλὸν καὶ στυπτηρίαν, λεῖα διεῖς μεθ' ὕδατος.
 ἐὰν δὲ ἡ παλαιὸν, μετ' ὄξους. ἢ ἱριδι καὶ σανδαράχῃ μετὰ
 μέλιτος. ἢ στέατι μοσχέῳ καὶ ῥητίνῃ διάχρει.

myrrham et nasturtium cum melle aut ranunculi succum
 cum alumine liquido in narem infundē aegrumque resupi-
 natum, donec ad eos penetret, attrahere jube, atque id us-
 quequo percuraveris identidem repete. Si vero vetera sint
 ulcera, etiam acetum vetus admisce aut sulfur tritum. Acre
 item acetum in vasculum angustī oris fusum ad multum
 tempus ad respirationem ipsorum appone, deinde misy cy-
 prium et dimidium ejus nardi Indicae cum vino Chio ad
 mellis crassitudinem redige, ex eoque meatus penna obline
 et per lanam obtura.

[*Ad ulcera in naso.*] Ulcera in naso ex malorum pu-
 nicorum succo in aereo vase ad medietatem cocto perline.
 Aut malum punicum dulce integrum in vino coctum terito
 et forinsecus imponito, aut aeris squamam et aeruginem
 cum alba viola ex aqua affricato, aut rubi succum et alu-
 men Melium, cum aqua diluta eodem modo. Si vero vetus
 sit ulcus, cum aceto diluīto, aut iridem et sandaracham
 cum melle oblinito, aut adipem vitulinum et resinam illinito.

Ed. Chart. XIII. [416.]

Ed. Bas. II. (200.)

[Περὶ τοῦ κατὰ τὰς ῥίνας πολύποδος.] Ὁγκος ἐστὶ παρὰ φύσιν ἐν ταῖς ῥίσι γεννώμενος, εἰκῶς κατὰ τὴν τῆς οὐσίας ιδιότητα τῇ τοῦ πολύποδος σαρκί. πρόδηλον οὖν ὅτι παχέων καὶ γλίσχρων χυμῶν ἔργον ἐστὶ τὸ πάθημα καὶ διὰ τοῦτο μικτῆς ὕλης δεόμενον, ὥς τὸ μὲν τι στύφειν αὐτῆς δύνασθαι, τὸ δὲ τέμνειν καὶ λεπτύνειν, τὸ δὲ διαφορεῖν καὶ παχύνειν. Ἀρχιγένους πρὸς πολύποδας. ἐπὶ δὲ πολύποδος. 4 καρδάμου λεπτοῦ χήμην ἦτοι < S''. σὺν ἑλλεβόρου λευκοῦ ὀβολοῖς δύο, λιῖα κέλευε τῇ ῥινὶ ἀνασπᾶν. ὅταν δὲ ἐκπέσῃ, μοιτοῖς σὺν τῇ ἀνθηρᾷ διὰ μέλιτος χρῶ ἢ λυκίῳ ὁμοίως. Ἀσκληπιάδου πρὸς ὄζαινας καὶ πολύποδας. ἐν μὲν τῷ πέμπτῳ τῶν ἐκτὸς οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης. ξηρὸν πρὸς ὄζαινας. 4 στυπτηρίας σχιστῆς < δ'. σμύρνης < δ'. σανδαράχης < δ'. κηκίδος < α'. χαλκάνθοι κεκαυμένης < α'. λείοις χρῶ, πρότερον ἐκκλύζων τοὺς μυκτῆρας οὖν εὐώδει, καὶ τότε παραπτόμενος πυρεῖν μήλης ἄλλο. 4 ἐρείκης καρποῦ < ἡ. σμύρνης < ἡ. νίτρου ξροῦ < ἡ. σιδίω < ἡ. μυρίκης καρποῦ < α'. κροκομά-

[*De polypo narium.*] Polypus tumor est, qui praeter naturam in naribus generatur polypodis carni assimilis juxta substantiae proprietatem. Manifestum itaque est affectionem hanc ex crassis et viscosis humoribus generari, atque ob id mixta materia medicamentaria opus habet, ut videlicet partim astringat, partim secet et attenuet, partim etiam discutiat et condenset. *Archigenis ad polypodas.* In polypode nasturtii tennisi chemen, sive 3 β, cum veratri albi obolis duobus nare attrahere jube. Ubi vero exciderit, linamentis cum florido emplastro ex melle utere, aut lycio eodem modo. *Asclepiadae ad ozaenas et polypos.* Asclepiades in quinto externorum sic scripsit: *Aridum ad ozaenas.* 4 Aluminis scissi 3 iiij, myrrhae 3 iiij, sandarachae 3 iiij, gal-lae 3 j, atramenti sutorii usti 3 j. Tritis utere, naribus prius vino odorato elotis et medicamento per specilli extremum sive nucleum admoto. *Aliud.* 4 Fructus ericae 3 viij, myrrhae 3 viij, nitri rubri 3 iiij, malicorii 3 viij, seminis tama-

Ed. Chart. XIII. [416.]

Ed. Bas. II. (200.)

γματος < β'. λείοις χρῶ. ἄλλο. 4 σώρεως Αἰγυπτίου εν-
 θρύπτου < β'. χαλκίτεως ὀπτῆς < β'. μυρρίκης καρποῦ < α'.
 κρόκου < α'. σμύρνης < α'. λείοις χρῶ. ἄλλο. 4 χαλκί-
 τεως ὀπτῆς < β'. χαλκάνθου ὀπτῆς < β'. μίσου < β'.
 ἀμώμου < α'. σμύρνης < δ'. κρόκου < α'. λείοις χρῶ.
 ἄλλη σύνθεσις ξανθίζουσα λεγομένη. 4 στυπτηρίας σχιστῆς
 < η'. χαλκίτεως ὠμῆς < στ'. σανδαρέχης < γ'. σιδῶν
 ῥοιᾶς < β'. χαλκάνθου κεκαυμένου < β'. μίσου < β'.
 λείοις χρῶ. ἄλλο. 4 χαλκάνθου κεκαυμένου < δ'. διφρυ-
 χού < β'. ἀσβέστου < β'. σανδαράχης < β'. ξηροῖς πα-
 ράπτου. ἢ στρεπτῶ προβρέχων ὕδατι καὶ μολύνων τὸ φάρ-
 μακον. ἄλλο. 4 μίσου ὀπτῆς < β'. μάννης λιβάνου < β'.
 χαλκίτεως ὀπτῆς < β'. λεπίδος χαλκοῦ < α' S'. ἰοῦ < α'.
 ξηροῖς παράπτου.

[Λάμπανος πρὸς ὀζαίνας καὶ αἰγίλωπας καὶ πολύπο-
 δας καὶ ἄλλα πολλά.] Πρὸς ὀζαίνας καὶ αἰγίλωπας καὶ
 πολύποδας καὶ ὅσα βούλει χωρὶς τομῆς καὶ καύσεως ἀπαλ-
 λᾷται. ἀφίστησι δὲ καὶ ὅσα διεφθορότα, ποιεῖ δὲ καὶ

ricis 3 i, crocomagmatis 3 ij, tritis utere. *Aliud.* 4 Soreos
 Aegyptii friabilis 3 ij, chalcitidis ustae 3 ij, seminis tama-
 ricis 3 j, croci 3 j, myrrhae 3 j, tritis utere. *Aliud.* 4
 Chalcitidis ustae 3 ij, atramenti futorii assati 3 ij, misyos
 3 ij, amomi 3 j, myrrhae 3 iiij, croci 3 i, tritis utere. *Alia*
compositio quae flavescens appellatur. 4 Aluminis scissi
 3 viij, chalcitidis crudae 3 vj, sandarachae 3 iii, putaminis
 mali punici 3 ij, atramenti futorii usti 3 ij, misyos assati
 3 ij, tritis utere. *Alia.* 4 Atramenti futorii usti 3 iiij,
 diphrygis 3 ij, calcis vivae 3 ij, sandarachae 3 ij, arida
 admove, aut linamentum tortum aqua madefactum ac me-
 dicamento imbutum inde. *Aliud.* 4 Misyos-assati 3 ij, man-
 nae thuris 3 ij, chalcitidis assatae 3 ij, squamae aeris 3 j β,
 aeruginis 3 j, arida adhibe.

[Lamponis ad ozaenas, aegilopas, polypodas et mul-
 ta alia.] Ad ozaenas et aegilopas et polypodas et quaecun-
 que velis citra sectionem ac ustionem submovere. Diri-
 mit etiam ossa corrupta. Facit et ad ulcera serpentia ac

Ed. Chart. XIII. [416. 417.]

Ed. Bas. II. (200.)

πρὸς νομάς καὶ σηπεδόνας ἐπιπασσομένη καὶ πρὸς τὰ ὀν-
 παρὰ ἔλκη, ἐν μοτῷ μετὰ μέλιτος. 4 χαλκοῦ ἐρυθροῦ θινή-
 ματα γο α'. ἁλῶν ἀμμωνιακῶν γο β'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάμα-
 τος γο β'. στυπτηρίας στρογγύλης γο γ'. ὅξους δριμντάτου
 Κ^ο στ'. τὰ ξηρὰ λειώσας καὶ ἐπιβαλὼν ὅξος, ἀναλάμβανε
 εἰς ἄγγος ἐρυθροῦ χαλκοῦ καὶ κίνει ἐν ἡλίῳ κερκίδι ἐρυθροῦ
 χαλκοῦ, [417] ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἕως ἂν ξηρανθῇ
 τὸ φάρμακον, εἶτα κατεράσας εἰς θυίαν καὶ τρίψας ἐπιμε-
 λῶς ἀνελοῦ εἰς ἄγγος κεραμεῶν. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως δίδου
 ὕδωρ ἀναρρόφῃσαι, εἶτα ἐν τῷ στόματι κατέχειν, τὸ δὲ φάρ-
 μακον ἐμφύσα διὰ συριγγίου. Σκριβωνίου Λάργου, πρὶν πρὸς
 πᾶσαν ἔξοχὴν. 4 μίσυος κεκαυμένης, χαλκίτιδος κεκαυμένης,
 χαλκάνθης κεκαυμένης, σῶρεως, λεπίδος χαλκοῦ ἀνά < ἡ.
 ξηρῷ παράπτου. δεῖ δὲ προαναπαύειν πρὸ μιᾶς ἡμέρας καὶ
 τῇ ἐπιούσῃ τὸ φάρμακον ἐπιτιθέναι μετὰ τὴν τροφήν. πρό-
 τερον δὲ δεῖ ὑποχρῖσαι τοὺς μυκτῆρας ἀσφάλτῳ ἢ πίσσῃ
 ὕγρῃ ἢ σμύρνης στακτῇ.

[Φιλοξένου χειρουργοῦ πρὸς πολύποδας, ὀζαίνας, πᾶν

*putrida inspersa, et ad sordida ulcera linamento excepta
 ac indita cum melle. 4 Scobis aeris rubri unc. i, salis
 ammoniaci sextantem, ammoniaci thymiamatis sextantem,
 aluminis rotundi quadrantem, aceti acerrimi heminas vi.
 Arida terito et affuso aceto omnia in vas aeris rubri trans-
 fert, in eoque ad solem sub caniculae ardore cum aeris
 rubri radio agitato, donec medicamentum exarescat, deinde
 in mortarium translatum diligenter terito et in fictili re-
 condito. Usa vero exigente aquam absorbendam dato, de-
 inde etiam in ore continendam, medicamentum vero per
 fistulam insufflato. Scribonii Largi, facit ad omnem extube-
 rationem. 4 Misyes usti, chalcitidis ustae, atramenti sutorii
 usti, foreos, squamae aeris, singulorum 3 viij, arida admo-
 veto. Oportet autem praecedenti die quiescere, deinde se-
 quenti medicamentum post cibum indere. Illinendae etiam
 nares antea cum bitumine aut liquida pice aut myrrha flacte.*

[Philoxeni Chirurgi ad polypodas, ozaenas, omnem

Ed. Chart. XIII. [417.]

Ed. Bas. II. (200. 201.)

ὑπερσάρκωμα, αἰμορροΐδας καὶ ἐὰν βούλῃ ἐσχαρῶσαι.] 4 Χαλκοῦ κεκαυμένου ἄρσενικοῦ πεφυρμένου, μίσκος ὀπτοῦ ἀνὰ < β'. διφρυγῶς < γ'. χαλκίτιος κεκαυμένης, χαλκάνθης κεκαυμένης, λεπίδος χαλκοῦ ἀνὰ < δ'. λείοις χρῶ. μετὰ δὲ τὴν τῶν φαρμάκων ἐπίθεσιν χρώμεθα πταρμικοῖς τὰς ἐφελκίδας βουλόμενοι σαλεύειν, αἱ ἐκπίπτουσι διὰ τριῶν ἢ τεσσάρων. καὶ μετὰ τὸ ἐκπεσεῖν ἀποθεραπεύονται στέατι χηνεῖω καὶ βούτύρῳ μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς φαρμάκων οὕτως ἔγραψεν ὁ Ἀσκληπιάδης. (201) Ἀσκληπιάδου πρὸς ὀζαῖνας, ὧς ἐχρήσατο Μέγης. 4 ἐρείκης καρποῦ < δ'. σμύρνης < δ'. νίτρου ἐρυθροῦ < δ'. σιδίωv ῥοιᾶς < δ'. κρόκου < β'. κόστου < β'. λείοις ἐμφύσα. ἄλλο. στυπτηρίας σχιστῆς < δ'. σμύρνης < δ'. σανδαράχης < β'. ῥοῦ ἐρυθροῦ < β'. ἁλῶν ὀρνυκτῶν < β'. κρόκου < β'. κόστου < β'. λείοις ἐμφύσα. πρὸ δὲ τῆς θεραπείας, ἐκκλύζειν τοὺς μυκτῆρας πειρώμεθα οἶνω ἐνώδει καὶ μέλιτι καλῶ. πρὸς τὰ ἐν μυκτῆρσι πολὺποδα, ὧς ἐχρήσατο Ἀντίπατρος. 4 χαλκοῦ κεκαυμένου < δ'. μίλιον σινωπίδος < α'.

excreſcentem carnem, hæmorrhoidas et quibuscunque cruſtam inducere velis.] 4 Aeris uſti, auripigmenti torrefacti, miſyos aſſati, ſingulorum 3 ij, diphrygis 3 iij, chalcitidis uſtæ, atramenti ſutorii uſti, ſquamæ aeris, ſingulorum 3 iiij, tritis utere. Caeterum poſt medicamentorum adhibitionem etiam ſternutatoriis utimur, quo videlicet tectoria ulcери obducta excutiamus, quæ tribus aut quatuor diebus fere excidere conſueverunt. Ubi vero exciderint, adipe anſerino ac butyro cum roſaceo cerato curantur. Verum Aſclepiades in primo medicamentorum exteriorum ſic ſcripſit. Aſclepiadæ ad ozaenas, quo uſus eſt Megeſ. 4 Fructus ericæ 3 iiij, myrrhæ 3 iiij, nitri rubri 3 iiij, putaminis mali punici 3 iiij, eroçi 3 ij, coſti 3 ij, trita inſufflato. Aliud. 4 Aluminis ſciſſi 3 iiij, myrrhæ 3 iiij, ſandarachæ 3 ij, rhois rubri 3 duas, ſalis foſſilis 3 ij, coſti 3 ij, croçi 3 ij, trita inſufflato. Ante curam vero nares vino odorato et optimo melle eluere conamur. Ad narium polypos, quo uſus eſt Antipater. 4 Aeris uſti 3 iiij, minii ſinopici 3 j, trita per

Ed. Chart. XIII. [417.]

Ed. Bas. II. (201.)

λείοις ἐμφύσα διὰ καλαμίδος, ἀλλὰ καὶ παράπτου πυρῆνε
μήλης. ἄλλο Ἀντωνίου Μούσα. 4 χαλκάνθου μέρος α'.
σανδαράχης μέρος α'. λείοις ἐμφύσα. ἄλλο Χαριξίνους μετὰ
χειρουργίαν. 4 κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου < δ'. λεπίδος
ἐρυθρᾶς < δ'. ἄρσενικοῦ < α'. λείοις ἐμφύσα. ἄλλο. 4
βρυωνίᾳς ῥίζης κεκαυμένης < δ'. χαλκάνθης < δ'. ἀφρονί-
τρον < δ'. ἐλατηρίου < δ'. λείοις ἐμφύσα.

[Πρὸς τὰ ἐν μυκτῆρσιν ἔλκη.] 4 Μολύβδου σκωρίας,
οἴνου παλαιοῦ, ἐλαίου μυρσίνου, ἐκάστου τὸ ἴσον. τὴν σκω-
ρίαν τοῦ μολύβδου λειοτρίβει, ὥστε λειοτάτην γενέσθαι, καὶ
ταύτῃ ἐπιβάλλων τὸν οἶνον λειοτρίβει. ἔπειτα τὸ μύρσινον
καὶ πάντα ὁμοῦ μίξας καὶ ἀνακόψας βαλὼν εἰς ἄγγος κερα-
μεοῦν τίθει ἐπ' ἀνθρώκων κινῶν συνεχῶς καὶ ὅταν γλοιῶδες
γένηται τὸ φάρμακον, ἀνελόμενος εἰς πυξίδα μολυβδίνην φύ-
λαττε. ἄλλο. 4 μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < η'.
οἴνου ῥοδίνου τὸ αὐτάρκες, ἐλαίου μυρσίνου ὅσον ἔξαρκῆ
σκεύαζε καὶ χρῶ καθὼς ἄνω προεῖρηται. ἄλλο. 4 λιθαργύ-
ρου < στ'. ψιμνυθίου < η'. σιδίων < δ'. στυπτηρίας σχι-

arundinem insufflato: quin et per specilli nucleos admoveto.
Aliud Antonii Musae. 4 Atramenti sutorii partem j, fan-
darachae partem j, trita insuffla. *Aliud Charixenis post*
chirurgiam. 4 Cornu cervi usti 3 iiij, squamae aeris rubri
3 iiij, auripigmenti 3 j, trita insuffla. *Aliud.* 4 Bryoniae
radicis ustae 3 iiij, atramenti sutorii 3 iiij, spumae nitri 3 iiij,
elaterii 3 iiij, trita insuffla.

[*Ad ulcera in naribus.*] 4 Recrementi plumbi, vini
veteris, olei myrtei singulorum aequales partes. Plumbi re-
crementum, ut quam laevissimum fiat, terito et affuso vino
rursus laevigato, deinde myrteum addito oreniaque simul
misceto ac conquassato, et in figulinum vas coniecta prunis
imponito assidueque agitato, atque ubi strigmentosum red-
ditum fuerit medicamentum, sublatum in pyxide plumbea
servato. *Aliud.* 4 Plumbi usti et loti 3 viij, vini rosati
quantum sufficit, olei myrtei quod satis est, apparato et
utitor ut dictum est. *Aliud.* 4 Spumae argenti 3 vj, ce-
russae 3 octo, malicorii 3 iv, aluminis scissilis 3 iv, vini

Ed. Chart. XIII. [417. 418.]

Ed. Bas. II. (201.)

στῆς < δ'. οἶνου Ἀμιναίου ὅσον ἔξαρκεί, ἐλαίου μυρσίνου τὸ αὐταρκές. τὰ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας καὶ εἰς θυίαν βαλὼν λέαινε μετ' οἶνου, ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπίβαλλε τὸ μύρσινον καὶ ἀνακόψας καὶ ἀνελόμενος εἰς πυξίδα μολυβδίνην χρῶ καθὼς προείρηται. ἔστω δὲ τοῦ μὲν μυρσίνου κοτύλαι τέσσαρες, τοῦ δὲ οἶνου κύαθοι δ'. Διογένους φάρμακον ἐπιτετευγμένον. 4 στέατος χηρείου < δ'. οἰσύπου < α' δ'. μυελοῦ ἐλαφείου < β'. κηροῦ Τυρρηνικοῦ < η'. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου < δ'. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμμένου [418] < η'. λαδά-νου < β'. στέατος μοσχείου < β'. τερμινθίνης < δ'. ψιμ-μυθίου < β'. λιθαργύρου < α'. ῥοδίνον τὸ αὐταρκές. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν καὶ ἀνελόμενος χρῶ, ἐν δὲ τῇ χρή-σει αἶρων ὅσον ἔξαρκεί καὶ ῥοδίνῳ διαλύων ὑπόχρει τοὺς μυκτῆρας.

[Ἀπολλωνίου πρὸς τὰς ἐν μυκτῆρσι διαθέσεις ἐκ τοῦ πρώτου τῶν εὐπορίστων.] Πρὸς τὰς ἐν μυκτῆρσιν ἐλκώσεις καὶ σπηεδόνας καὶ ὁσμάς· ῥοιᾶς ἀπυρῆνον γλυκείας καὶ ὀξείας χυλὸν ἐψήσας ἐν χαλκῷ ἀγγεῖῳ μέχρι λειψθῆ τὰ δύο

Aminaei quantum sufficit, olei myrtei quod satis est. Arida tusa et cribrata, in mortarium coniecta cum vino ad frigmentitiam crassitiem redigito, postea vero myrteo oleo affuso conquassato et ablatis in pyxide plumbea reconditis ut dictum est utitor. Sint autem myrtei heminae quatuor, vini cyathi iiij. *Diogenis medicamentum accommodatum.* 4 Adipis anserini 3 iiij, oesypi sesquidrachmam, medullae cervinae 3 ij, cerae Tyrrhenicae 3 viij, plumbi usfi et loti 3 quatuor, stibii usfi et loti 3 viij, ladani 3 ij, adipis vitulini 3 ij, terebinthinae 3 iiij, cerussae 3 ij, spumae argenti 3 j, rosacei quantum sufficit. Liquida cum aridis committito et repositis utitor. Usu autem expetente quantum satis fuerit tollito et rosaceo dilutum naribus sublinito.

[*Ex primo de parabilibus Apollonii ad affectus in naribus.*] *Ad narium exulcerationes et putredines ac foetores.* Mali punici nucleo carentis dulcis, itemque acidi succum in aereo vase, donec duae partes supersint coquito, ac

Ed. Chart. XIII. [418.]

Ed. Bas. II. (201.)

μέρη χρώ, διαχρίων ἑσωτάτω. ποιεῖ δὲ καὶ ῥοιὰ γλυκεῖα μετ' οἶνου ἐψηθεῖσα καὶ λειανθεῖσα καὶ ἔξωθεν καταπρασσομένη καὶ ἑσωθεν διαχριομένη.

[Πρὸς σαρκώματα ἐν μυκτῆρσι καὶ πολύποδας.] Διφυργεῖ λείω προσάπτου καὶ μοτῶ διαστελλε τοὺς μυκτῆρας. ἄλλο. ἐλλέβορον τρίψας μῖζον ὀρίανον ἴσην λείαν, καὶ ἐμφύσα εἰς τοὺς μυκτῆρας δις τῆς ἡμέρας. ἄλλο. ἐλλέβορον μέλανα καὶ σανδαράχην ἴσην τρίψας καὶ μῖζας ἔλαιον, ἀναλαβὼν ἐρίω, πλήρωσον τὸν μυκτῆρα. ἄλλο. χαλκοῦ ἄνθος καὶ ἰὸν καὶ ὀπὸν σιλφίου ἕξ ἴσου τρίψας ἔλαιω μῖζον καὶ πάχος ὑπαλείπτου ποιήσας, ὑπάλειψε μέχρι πέντε ἡμερῶν, ἔπειτα λαβιδίω ἐξαίρει. ἄλλο. ἄρσενικὸν καὶ τιτάνην τρίψας, μήλῃ προσάπτου δαψιλεῖ χρώμενος τῷ φαρμάκῳ, ἐπειδὴν δὲ ἔξοδησῃ καὶ ἐπαρθῇ, ἐλλεβόρῳ μέλανι ξηρῷ λείω συμμέτρως χρώ. ἐν ἡμέραις γὰρ ἑπτὰ ταῖς πλείσταις κενὸς ὁ μυκτῆρ γίνεται, εἴτα προκάθαιρε διφυργεῖ λείω μετὰ μέλιτος χρώμενος. ἄλλο. ἄρσενικὸν καὶ τίτανον καὶ ἐλλέβορον λευκὸν λεάνας μήλῃ προσάπτου.

utitor quam penitissime illinendo. Facit et malum punicum dulce cum vino coctum et contritum et forinsecus impostum atque intro illitum.

[*Ad excrescentem carnem in naribus et polypos.*] Diphryges tritum admoveto et linamento nares disparato. *Aliud.* Veratrum terito eique origani par pondus tritum addito, ac naribus bis in die insufflato. *Aliud.* Veratrum nigrum cum pari sandaracha terito et admixto oleo lana excipito, eoque narem expleto. *Aliud.* Florem aeris et aeruginem ac silphii succum pari mensura oleo admixto terito, et ad unguenti crassitudinem redacta ad dies quinque naribus sablinito, deinde per volsellam eximito. *Aliud.* Auripigmentum et calcem trita cum specillo large adhibeto. Ubi vero intumuerit et elevatus fuerit polypus, veratro nigro arido trito moderate utitor, ut plurimum enim in diebus septem natus vacuus redditur. Deinde diphrygis cum melle usu expurgato. *Aliud.* Auripigmentum et calcem ac veratrum album trita cum specillo admoveto.

Ed. Chart. XIII. [418.]

Ed. Bas. II. (201.)

[Πρὸς τὰ ἐμπίπτοντα εἰς τοὺς μυκτῆρας.] Τὰ δὲ ἐμπίπτοντα εἰς τοὺς μυκτῆρας ἔξαιρε ὠτογλυφίδι ἢ λαβίδι ἢ πταρμικὸν πρόσφερε φάρμακον καὶ τὸ στόμα καταλάμβανε καὶ τὸν ἕτερον τῶν μυκτῆρων προσπίεζε, ἕαν περ μὴ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μυκτῆρσι τὸ πάθος ὑπάρχῃ. ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου οἷς αὐτὸς ἐχρήσατο. ὡς δ' ἐγὼ κέχρημαι καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς ῥοσὶ πολυπύδων τε καὶ ὀζαινῶν εὖρον εὐδοκιμώτατα τὰ ὑπογεγραμμένα, πρῶτον μὲν τὸ διὰ τῶν ῥοιῶν. ἔστωσαν δὲ ἴσαι τὸν τε ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος, ἐκ τῶν τριῶν διαφορῶν λαμβανόμεναι. αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν αὐστηραὶ, τινὲς δὲ γλυκεῖαι, τινὲς δὲ ὀξεῖαι. κόπτειν οὖν αὐτὰς προσφάτους καὶ πεπείρους καὶ συνθλάξιν ὅλας ἀκριβῶς, ὡς ἐκθλιβῆναι δύνασθαι τὸν ἐξ αὐτῶν χυλόν, ὃν χρή καταθέμενον ἐν ἀγγεῖῳ κασσιτερίνῳ φυλάττειν, ἐπ' ὀλίγον ἀφεψήσαντα εἴ ποτε φαίνοιτο τοῦ δέοντος ὑγρότερον, τὸ δὲ ὑπολειπόμενον αὐτῶν στερεόν καὶ παχὺ κόπτειν αὐτὴς ἀκριβῶς, ὡς δύνασθαι μετὰ τὸ κοπῆναι λειωθῆναι πάλιν εἰς θυίαν καὶ ἀναπλασθῆναι κολλυρίοις ὅμοια, συμμέτρως

[*Ad ea quae in nares illabuntur.*] Quae naribus illabuntur, auriscalpio aut vossella extrahito, aut sternutatorio admoto, os apprehendito atque alteram narem comprimito, si quidem non in utraque nare affectio existat. Haec quidem Apollonius quibus ipse usus est tradidit. Verum ut ego usus sum et in polypis ac ozaenis narium probatissima reperi subscripta, ac primum quidem quod ex malis punicis constat medicamentum. Sint autem pari numero ac magnitudine ex tribus eorum differentiis accepta, aliqua enim ex his sunt austera, aliqua dulcia et quaedam acida. Contundenda itaque sunt recentia et matura atque integra diligenter confringenda, quo succus ex eis exprimi possit, quem in vase stanneo depositum asservare oportet modice coctum, si quidem liquidior quam oporteat videatur. Quod vero ab eo reliquum est solidum et crassum, rursus diligenter contundendum est, ut a contusione rursus in pila atteri ac laevigari possit, indeque collyriorum formae effingi, quae

Ed. Chart. XIII. [418. 419.]

Ed. Bas. II. (201. 202.)

ἔχοντα πρὸς τὴν ῥίνα τοῦ θεραπευομένου. καθίεται γὰρ εἰς τὸν πόρον τῆς ῥινὸς, ἐν ᾧ ὁ πολύπους, ὥστε ἄνευ δῆξεως καὶ συμπαθείας, ὁποῖον ἐργάζεται τὰ δριμέα τῶν φαρμάκων, ἐν χρόνῳ πλείονι καθαίρειν αὐτόν. ἔαν δὲ ὑγρότερος καὶ μαλακώτερός ὁ πολύπους σοι φαίνεται, πλείον ἐμβάλλῃς τῶν αὐστηρῶν ῥοιῶν, εἰ δὲ σκληρότερός, τῶν ὀξειῶν. ἐπεὶ δὲ δύσφορόν ἐστιν ἀνέχεσθαι διὰ παντὸς τοῦ κολλυρίου, διαπαύειν προσήκει, χρώμενον ἐν αἷς οὐκ ἐντίθεται αὐτὸ τῷ τεθλιμμένῳ χυλῷ, καὶ μέντοι καὶ χαίνοντα μέγα τὸν πεπονθότα διαχρίειν κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, καθ' ἃ συντέτρηται ἡ ῥίς πρὸς τὸν οὐρανίσκον, τῷ ὑγρῷ φαρμάκῳ ἐκθλιβέντι χρώμενον, [419] ἢ πτεροῖς ἢ ἐρίῳ περιβεβλημένῳ μήλῃ ἢ πυρρῇ. τῶν δὲ ξηρῶν φαρμάκων ἀδῆκτως οἶδά ποτε τῷ διφρυγεῖ δαπανηθέντα χρόνῳ πλείονι πολύπουν. εὐδοκιμεῖ δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸ προειρημένον κολλύριον, τὸ ἐκ τῶν ῥοιῶν ἀναπλαττόμενον, ὅταν ξηρὸν γένηται καλῶς κοπτόμενόν τε καὶ διαττώμενον καὶ λειούμενον, εἴτ' ἐμφυ(202)σώμενον ἢ

congruam ad aegri nares proportionem habeant. Induuntur enim haec in naris, quam polypus obsedit meatum, quo citra mordacitatem et consensum, qualem acria medicamenta excitare solent, per longiorem moram ipsum expurgent. Quod si humectior et mollior tibi appareat polypus, plus ex austeris malis punicis conjicies, si durior, ex acidis. Quandoquidem vero perpetuo tolerare collyrium molestum est, ab ejus usu interquiescere convenit, atque eo tempore quo ipsum non indis per expressum succum aegrum curare, et sane oris diducto rictu hianti, etiam circa illas partes, juxta quas natus ad palatum perforatus est, liquidum ipsum expressum medicamentum illinere vel cum penna vel cum lana specillos duos nucleos sive cuspides habenti obvoluta. Caeterum ex aridis medicamentis diphryge citra mordacitatem aliquando per multum tempus consumptum polypum novi, probatur etiam in ipsis praedictum collyrium ex malis punicis effictum, si ubi exaruerit probe contundatur cribreturque ac laevigetur, indeque insuffletur aut etiam per

Ed. Chart. XIII. [419.]

Ed. Bas. II. (202.)

καὶ διὰ πυρῆνος μήλης ἐντιθέμενον. ἅπαντα δὲ ταῦτα συνε-
χῶς δεῖ ποιεῖν, ὥς μηδέποτε λείπειν τὸ φάρμακον τῷ πεπον-
θότι μορίῳ, ῥαδίως γὰρ ὑπὸ τῆς ὑγρότητος ἐκκλύζεται. κα-
θάπερ οὖν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιῶντων, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων, εἰ
οἶόν τε, διὰ παντὸς ἐπιτιθέναι χρὴ τὸ φάρμακον, ἀποπλύνε-
ται γὰρ ῥαδίως, ὥς ἔφην, ὑπὸ τῆς ἐπιρροεύσεως ὑγρότητος.
μὴ φέροντος δὲ τινος εὐνούχου μηδενὸς τῶν φαρμάκων τὴν
προσφορὰν, ἀλλ' ὑπὸ πάντων ἑρεθιζομένου, ῥόδα ξηρὰ κό-
ψας καὶ λειώσας ἀκριβῶς καὶ ἐπιθεῖς ἀδήκτως τε ἅμα καὶ
θαυμαστῶς, ὅπως ἔγνωσεν ὑπ' αὐτῶν ὠφελήθεντα τὸν ἄν-
θρωπον, ὥστε καὶ αὐτίς ἐπὶ τῶν μαλακῶν καὶ ὑγρῶν ἢ
δυσελκῶν σωματίων ἐχρησάμην αὐτῷ. δυοῖν γὰρ θάτερον, ἢ
οὐδὲν ἔβλαψεν ἢ πάντως γε ἐνήργησεν ἀλύπως. τὰ γὰρ πλεῖ-
στα τῶν δραστικῶς καθαιρόντων τοὺς πολypοδας παροξυν-
τικά πως αὐτῶν ἐστίν, ὅταν μὴ τύχῃ τοῦ σκοποῦ. τὰ δὲ
ἔλκη τὰ ἐν τοῖς πόροις τῆς ῥινὸς, αἰεὶ διὰ τῶν τροχίσκων
ἐθεράπευσα τοῦ τε Ἀνδρωνείου καὶ τοῦ Πασίωνος καὶ τοῦ
Πολυείδου καὶ τοῦ Βιθυνοῦ καὶ τοῦ συντεθέντος ὑπ' ἐμοῦ,

specilli nucleum indatur. Omnia autem haec assidue facere
oportet, ut nunquam ab affecta parte medicamentum absit,
quum facile ab humiditate eluatur. Quemadmodum igitur
in lippientibus, sic et in his semper, si possibile est, medica-
mentum adhibere oportet, abluitur enim facile, ut dixi, ab
influyente humiditate. Porro quum eunuchus quidam nullius
medicamenti ferre posset adhibitionem, sed ab omnibus ir-
ritaretur, rosis aridis contusis ac probe tritis atque inditis
mirum quam viderim hominem magnopere citra omnem
mordacitatem adjutum. Quare in corporibus mollibus et
humidis aut quibus aegre ulcera ipsa sanescunt, rursus eo-
dem medicamento usus sum, contigitque ex duobus alterum,
aut ut nihil noceret, aut omnino citra molestiam opus suum
perficeret, pleraque enim eorum quae polypodas exterunt
eos exacerbant, ubi a scopo aberrant. Caeterum ulcera in
narium meatibus semper per pastillos curavi, Andronii vi-
delicet et Pasionis et Polyidae et Bithyni et per eum, quem

Ed. Chart. XIII. [419.]

Ed. Baf. II. (202.)

ποτὲ μὲν οἶνω γλυκῇ λειῶν αὐτοὺς, ποτὲ δὲ αὐστηρῶ, καὶ ποτὲ μὲν συμμέτρῳ κατὰ τὴν ἡλικίαν, ποτὲ δὲ παλαιῶ, ποτὲ δὲ καὶ δι' ὄξους ἢ οἰνώδους ἢ ἀπλῶς ὀξέος ἢ καὶ δριμέος πάνυ καὶ παλαιῶ, κατὰ τὰς εἰρημέναις ἐνδείξιν ἀπὸ τῶν κατὰ τὰ πάθη συμπτωμάτων τῆς χρήσεως τῶν φαρμάκων εὐρισκομένης. ἐπὶ δὲ πλουσίου τινός, ἀξιούντος εὐῶδες εἶναι τὸ προσφερόμενον φάρμακον, ἐπὶ τὴν τῆς ὀζαίνης θεραπείαν ἐπενόησα χρήσασθαι τῷ καλουμένῳ ἡδυχρόῳ, δένων αὐτὸ φαλερίνῳ παλαιῶ, καὶ θαυμαστῶς ὅπως ἐν τάχει τὸ πάθος ἐθεραπεύθη. λέλεκται δὲ ἡ τοῦ ἡδυχρόου σκευασία κατὰ τὴν τῆς θηριακῆς ἀντιδότου γραφήν.

[*Heraclidou prós tas ek tōn thirōn aimorhagías prós Antiochida.*] Εἴρηται μὲν ἱκανῶς καὶ περὶ τούτων ἐν τοῖς τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου γραμμασιν, ἀλλὰ νῦν ὅσα διὰ τῆς πεπειραμένης ὕλης ἐγνώσθη τοῖς πρὸ ἡμῶν εἰρήσεται. τοὺς θρόμβους κομισαμένη, καῖπειτα περὶ μὴλωτίδα περιθεῖσα ἔριον κάθες εἰς λύκιον, διεῖς δ' αὐτὸ ὕδατι διάχρει τὸν αἰμορροοῦντα

ego composui, his ipsis aliquando vino dulci dissolutis aliquando austero et quandoque moderatae aetatis, quandoque veteri. Interdum etiam aceto dilui vel vinoso vel simpliciter acido vel etiam acri valde et vetusto, juxta praedictas indicationes, usu medicamentorum secundum symptomata affectionum reperto. In divite vero quopiam, qui odoratum medicamentum sibi adhiberi expetebat in ozaenae curatione, hedychroi usum excogitavi, ipsumque vino salerno veteri dissolvi, et mirum quam brevi affectio ipsa sit curata. Relata est hedychroi compositio circa theriacis antidoti descriptionem.

[*Heraclidae ad eruptiones sanguinis e naribus ad Antiochidem.*] Sufficenter quidem de sanguinis eruptionibus in curandi methodi libris dictum est, verum nunc quae ex silva usu cognita constant et majoribus nostris probata sunt referentur. Ubi grumos sanguinis eduxeris, lanam specillo obvolvito, eamque in lycio aqua diluto imbuito et san-

Ed. Chart. XIII. [419. 420.]

Ed. Bas. II. (202.)

τόπον. ἢ μοτὸν μακρὸν δεύσασα πρὸ λυκίῳ ἐνθεῖς, εἴτα ἔξωθεν περιλαβοῦσα τοῖς δακτύλοις τὸν ῥωθῶνα προσπίσσει, ἕως ἂν σιγῇ τὸ αἷμα. ἢ χαλκίτιν λαύσασα συμμέτρως καὶ συστρέψασα ἐλλύχνιον καθῆς εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, εἴτα κυλίσασα ἐν τῇ χαλκίτιδι ἢ πριαπίδι ἐντίθει τοῖς μυζωτήρσιν. ἢ τῷ σχιστῷ μοτῷ χρῶ, ὥς ἔσωτάτω προσερείδουσα. βέλτιον δὲ καὶ εἰς τὴν ὑπερώαν τὸν δάκτυλον καθεῖναι, ὅπως μὴ ποτε ὁ σχιστὴς ἐκχῆται. ἢ λιβανωτὸν θραύσασα καὶ διαχέασα πολυγόνου χυλῷ. ἢ πράσου καρπὸν κυλίσασα τὸν σχιστόν. ἢ τὸ ἐλλύχνιον καθῆς. ἢ ἡδύοσμον λαύσας καθῆς. ἢ σπόγγον ξηρὸν ἐνθεῖς. ἢ εἰς ἔξεσμένον ὄξος δριμύν καταθεῖσα τὸ σπογγίον, ἐπιτίθει ἔξωθεν τοῦ αἰμορροοῦντος μυκτῆρος, πιέζουσα μελωτρίδι μέχρι τοῦ προωσθῆναι. βέλτιον δὲ τὴν ἀρχὴν ἀποδιδέσθαι λίνῳ διὰ βελόνης, ἵνα εὐτελέκυστος ᾖ. ἔξαιρε δὲ, ὅταν [420] καταπιστεύσῃς. εἰ δὲ ξηρὸν γένηται τὸ σπογγίον καὶ κεκολλημένον ἐντός, ὥτικῳ κλυστήρι δάει ψυχρὸν ὕδωρ ἔχοντι καὶ ἐκκλύζουσα ἐνύγρανε καὶ οὕτω κο-

guine manantem locum illinito. Aut linamentum longum lyeio imbutum indito, deinde forinsecus cum digitis apprehensum nasum comprimito, donec confiterit sanguis. Aut chalcitidem medioeriter laevigato et linamentum ex ellychnio contortum in frigidam aquam demittito, deinde in chalcitide obvolvito. Aut linamentum priapi forma naribus indito. Aut linamento fissili usitor quam penitissime intruso. Praestat autem digitum ad palatam immittere, ne eo linamentum fissile deferatur. Aut thus confringito et polygoni aut seminis porri succo diluito, in eoque linamentum fissile aut ex ellychnio obvolutum indito. Aut mentam tritam indito. Aut spongiam siccam immittito. Aut spongiam in acre et fervidum acetum coniectam imponito, et sanguine manantem narem specillo forinsecus, donec impellatur, apprimito. Praestat autem spongiae principium filo per acum transmitti, quo facile extrahi possit, extrahito autem quum opus suum perfecisse existimaveris. Si vero inarescat spongia intusque agglutinetur, per auricularem clysterem frigidam aquam immittito ac, infundendo humectato atque ita

Ed. Chart. XIII. [420.]

Ed. Bas. II. (202)

μίζου. ᾧ δὲ καὶ ταῖς ἀναγραφησομέναις τραυματικαῖς καὶ ἰσχαίμοις. εὐθετεῖ δὲ καὶ τὸ μέτωπον ἀνῆλιν σπογγίους καὶ μετέωρα ποιεῖν τὰ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ βραχίονας καὶ καρπούς καὶ μηρούς καὶ βουβῶνας καὶ γόνατα ἐν τοῖς συνεσταλμένοις ἀποδεδεμένοι, καθάπερ ἐπὶ φλιβοτομιῶν, καὶ κένειν κινεῖν αὐτά, χεῖρας μὲν ἀνατρίβοντας, πόδας δὲ βαδίζοντας. πληρουμένων γὰρ αἵματος τῶν ἐνταῦθα φλέβων, τὰ περὶ τὰς ῥίνας λιφαιμησοῦσι, καὶ ποτίζειν τοῖς πρὸς τὰς ἀγωγὰς τοῦ αἵματος γραφησομένοις καὶ τὰ ὅσα ἐμφραττεῖν εὐτόκως ὀδονίοις καὶ κηρῷ, καὶ τῷ στόματι διακατεῖν ὕδωρ ὁμβρίον ψυχρὸν. ἐὰν δὲ φαίνεται καταπεπυσθαι τὸ τοῦ αἵματος, καὶ τοῦθ' ἱκανὸν ὅν τῷ πληθῇ κενώματι κομίζου. θρουβουμένην γὰρ ἐν κοιλίᾳ καὶ ἐντέροις ἐμπροσθὶν κατασκευάζει.

[Τὰ ὑπὸ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμορραγίας, ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ Μαρκέλλης ἐπιγραφεῖ.] Τὰ τῆς πλατάνου σφαιρίδια συλλέγων ξηραίνει ἐν

extrahito. Utere etiam compositionibus vulnerariis et sanguinem sistentibus quae describentur. Accommodatum est et frontem spongiis refrigerare, itemque partes quae ad caput sunt sublimes facere, brachia autem et manuum juncturas foemoraque et inguina atque genua, qua parte contracta sunt, deligare, quemadmodum in venarum sectionibus facere moris est, jubendique sunt ut ea membra moveant, manus quidem confricando, pedes vero ambulando, expletis enim sanguine quae in eis sunt venis nares sanguine manare cessant. In potu amplius exhibenda sunt ea, quae ad sanguinis rejectionem conscribentur. Aures quoque intente per linteola ac ceram obturentur et in ore aqua pluvialis frigida contineatur. Quod si quid ex sanguine deglutitum esse videatur, etiam id ipsum, ubi multa ejus sit copia, per evacuationum educito, in ventre enim et intestinis in grumos coactum inflammationem facit.

[Medicamenta Asclepiadae in quinto externorum ad sanguinis narium eruptiones scripta, quae Marcellae inscribit.] Platani pilulas collectas in umbra exiccate et de-

Ed. Chart. XIII. [420.]

Ed. Bas. II. (202.)

σκιά και ξηράνας, ἐν δίσκῳ τινὰ χιτῶνα τραχύν ἐπίτριβε τὰ σφαιρία τῷ ὕφει τοῦ χιτῶνος· εἰ δὲ μὴ γε, ἐπὶ τίνος τριχίνου παράτριβε, καὶ τὸ μὲν σπέρμα τῶν σφαιρίων ἀπόρριπτε, τὰ δὲ γνάφαλα συλλέγων, ἀποτίθειο εἰς ἄγγειον ὁστράκινον καὶνόν. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως τὰ ἐριώδη τῆς πλατάνου ἐνθεῖς εἰς κάλαμον ἀφηρημένα τὰ γόνατα ἔχοντα, ἀπογλυφὴν δ' ἔχοντα καθ' ὃ μέρος ἐπιτίθεται, τῷ μυκτῆρι ἐμφύσα, συντόμως περιγίνεται τῆς αἰμορραγίας. ἄλλο. χάλκανθον τρίψας ἐπιμελῶς ἀπόθου, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ζύσματι ὀθονίων καταβάπτων εἰς τὸ φάρμακον ἐντίθει. σπόγγον ὡμῇ πίσση δειύσας κατάκαυσον καὶ ἐκ τούτου στρεπτόν ἀναλαβὼν ἐντίθει. ἄλλο. ὃ ὡὺ κελύφου μέρος ἐν, κηκίδος ὁμφακίτιδος μέρος ἐν, λεῖα στρεπτῷ ὕδατι δεδευμένῳ ἢ ὅξει ἀναλαμβάνων ἐντίθει, τὸ δὲ μέτωπον καὶ τὴν ῥίνα κατάπλασσε γύψῳ ἢ πηλῷ κεραμικῷ, κρατεῖν δὲ τὰ ὦτα εὐτόνως παραίρει. ἔτιοι δὲ σπόγγον Ἀφρικανὸν καθεψήσαντες ἐν ὅξει δριμυταῖ, εἰτα ἐκπιέσαντες καὶ τούτῳ περιεκήσαντες διά-

lccatas super pannum asperum in discum diffundito, easque aspera ipsius panni parte confricato, aut in panno ex pilis sive setis composito obvolvito, ac semen quidem pillularum adjecto, tomenta vero collecta in testaceum vas novum reponito. Usu autem expetente ea ipsa lanuginosa platani tomenta in arundinem, cujus geniculi recisi sunt, indito, et qua parte excavata est arundo, naribus imponito ac insufflato, compendio hoc vincit sanguinis eruptionem.

Aliud. Atramentum sutorium diligenter tritum reponito, usu vero postulante rasuram quampiam linteolorum in medicamentum immersam indito. *Aliud.* Spongiam cruda pice imbutam exurito, ubi vero aliquid hujus linamento torto exceperis indito. *Aliud.* ὃ Putaminis ovi partem j, gallae acerbae partem unam, trita linamento torto aqua aut aceto madefacto excipito et indito, frontem vero et nasum gypso aut luto figulino integito, aures autem fortiter continere jubeto. Quidam spongiam Africanam aceto acerrimo incoquant, deinde exprimunt eamque in ignito lapide frequen-

Ed. Chart. XIII. [420.]

Ed. Bas. II. (202.)

πυρον λίθον πυκνὸν ὑπεθυμίασαν, κελύοντες τὸν ἀτμὸν ἀνασπᾶν.

[Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα.] Πρὸς μὲν τὰς ἐκ ῥινῶν αἰμορροαγίας ἰδίως οὐδὲν ἔγραψεν ὁ Ἀνδρομάχος, ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχαίμων τὰ πλεῖστα καὶ ταύτας ἴστησι, διὰ τοῦτο καὶ γὰρ γράψω τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα τοιαῦτα φάρμακα. ἰσχαίμος ἢ χρῶμαι. 4 χαλκίτεως, μίσνος, μάννης, ἀνά < δ'. λείοις χρῶ. ξαρθὴ ἢ χρῶμαι. 4 χαλκίτεως < ε'. χαλκάνθου < ν'. μίσνους ὀπτοῦ < κ'. χαλκοῦ κεκανυμένου < ιβ' δ'. λείοις χρῶ. ἰσχαίμος ἢ μεγάλη. 4 μίσνος κυπρίου < ζ'. χαλκάνθου < ζ'. φλοιοῦ πίπτος < δ'. λεπίδος χαλκοῦ < δ'. μάννης λιβάνου < δ'. οἱ δὲ < ιε'. χαλκοῦ κεκανυμένου < ιε'. χαλκίτεως < ιε'. ἀσβέστον < η'. οἱ δὲ < μ'. γύψου πεφωγμένης < δ'. οἱ δὲ < η'. λείοις χρῶ. ἰσχαίμος Ἀφρόδα. 4 χαλκίτεως < στ'. μάννης λιβάνου < β'. ῥητίνης τερμινθίνης φουκιῆς < δ'. οἱ δὲ γ'. λείοις χρῶ.

ter obvolvunt, atque ita suffitum et vaporem excitant quem naribus attrahere jubent.

[Quae Andromachus scripsit.] Ad sanguinis quidem ex naribus eruptiones nihil privatum Andromachus scripsit. Verum intrr ea, quae sanguinem cohibent, pleraque etiam haemorrhagias narium sistunt. Quapropter etiam ego ascribam ejusmodi medicamenta, quo modo ab ipso descripta sunt. *Compositio sanguinem sistens qua utor.* 4 Chalcitidis, misyos, mannae thuris, singulorum 3 iiij, tritis utitor. *Flava qua utor.* 4 Chalcitidis 3 c. atramenti sutorii 3 l. misyos affati 3 xxv, aeris usti 3 xij β, tritis utere. *Compositio sanguinem sistens magna.* 4 Misyos cyprii 3 vij, atramenti sutorii 3 vij, corticis pini 3 iiij, squamae aeris 3 iiij, mannae thuris 3 iiij, alii 3 xv habent, aeris usti 3 xv, chalcitidis 3 xv, calcis vivae 3 xvij, alii xl. gypsi torrefacti 3 iiij, alii viij, tritis utere. *Compositio sanguinem sistens Aphrodæ.* 4 Chalcitidis 3 vj, mannae thuris 3 ij, resinae terebinthinae frictae 3 iiij, alii tres accipiunt, tritis utitor.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ
ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.

Ed. Chart. XIII. [421.]

Ed. Bal. II. (203.)

Κεφ. α'. Οὐκ ἄλλη μὲν τις ἐστὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν ἢ μέθοδος, ἄλλη δὲ τῆς χρήσεως. αὕτη γὰρ ἡ σύνθεσις, ὥς πρὸς τὴν χρῆσιν ἀναφερομένη γίνεται, σκοπὸν ἔχοντων τῶν συντιθέντων τὰ φάρμακα τὴν ἐκ τῆς χρήσεως αὐτῶν ὠφέλειαν. ὥσπερ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ τούτοις ἔνιοι μὲν ἄνευ διορισμοῦ γεγράφασι τὰς χρήσεις τῶν φαρμάκων, οἷον ὅτι πρὸς ὀδύνην ἐπιτήδειόν ἐστιν, οὐκ ἔτι

GALENI DE COMPOSITIONE MEDI-
CAMENTORVM SECVNDVM LOCOS
LIBER IV.

Cap. I. Non quidem alia est componendi, alia utendi methodus in his medicamentis. Ipsa enim compositio velut ad usum relata conficitur, ita ut ii qui medicamenta componunt, scopum habeant utilitatem ex usu ipsorum emergentem. Verum quemadmodum in aliis sic etiam in his affectionibus quidam indefinite medicamentorum usus scripserunt, verbi gratia, quod ad dolorem accommodatum

Ed. Chart. XIII. [421.]

Ed. Bas. II. (203.)

προσθέντες ἐπὶ τίνι διαθέσει τῆς ὀδύνης γινομένης. ἐνίοι δὲ καὶ τὰς διαθέσεις ἔγραψαν, οἱ μὲν ἐμπειρικώτερον, οἱ δὲ λογικώτερον· ἐμπειρικώτερον μὲν ὅσοι τοῖς φαινομένοις ἐναργῶς κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς σημείοις τὸν διορισμὸν ἐποιήσαντο, λογικώτερον δὲ ὅσοι τοῖς ἀμυδροῦς φαινομένοις ἢ μὴδ' ὁλως φαινομένοις. ἐναργῶς μὲν γὰρ φαίνεται θεῦμα πολὺ καὶ ὀλίγον, ἀδηκτόν τε καὶ δακρυῶδες ἔρευθός τε πλεόν ἢ ἔλαττον, ὥσπερ γε καὶ φλέβες ὀλίγον τε καὶ πολλοῦ πλήρεις αἵματος, ὃ τε τῆς φλεγμονῆς ὄγκος ἐλάττων ἢ μεῖζων, ὥσπερ καὶ αἱ ποικιλίαι τῶν παρὰ φύσιν χρωμάτων, αἱ τε διεξιούσαι λῆμαι πλείους ἢ ἐλάττους, ἢ μικρότεραι ἢ μεῖζους. φαίνονται δ' ἐναργῶς ἡμῖν καὶ αἱ γινόμεναι τραχύτητες ἐν τοῖς βλεφάροις τῶν ὀφθαλμῶν. τί δὲ δεῖ λέγειν, ὅτι καὶ τὰ ἔλκη καὶ αἱ φλύκταιναι κατὰ τε τοὺς τόπους καὶ τὰ μεγέθη διαφορὰν οὐκ ὀλίγην ἔχουσι καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα, καὶ καθ' ἕτερόν γε τρόπον ἐκ τῶν φαινομένων ἐναργῶς εἰσι καὶ αἱ ὀδύναι. διαφέρουσι γὰρ οὐδὲν, ἂν θ' ἡμῖν

est hoc medicamentum, non apponentes affectum, in quo dolor fit obortus, quidam vero etiam affectus ascripserunt, alii quidem magis juxta experientiam, alii autem magis secundum rationem, juxta experientiam quidem magis, quicunque ex conspicuis circa oculos signis discrimen fecerunt, secundum rationem vero magis, qui ex obscure apparentibus aut neque in totum apparentibus idem fecerunt. Conspicue itaque apparet fluxus multus et modicus, mordacitas et lenitas, ruberque plus aut minus, velut itidem venae paucæ et multo sanguine plenae et inflammationis tumor minor aut major, quemadmodum etiam coloris praeter naturam variegati et oculorum sordes, plures aut pauciores, aut minores aut majores progredientes. Apparent item nobis manifeste asperitates in palpebris oculorum. Quid vero attinet dicere, quod et ulcera et pustulae tum secundum locos, tum magnitudine non parvam differentiam habent, itemque quaecunque ejus generis alia existunt? Quin juxta alium sane modum ex eorum, quae conspicue apparent numero sunt etiam ipsi adeo dolores; nihil enim interest siue

Ed. Chart. XIII. [421. 422.]

Ed. Basf. II. (203.)

ἂν τε τοῖς κάμνουσι φαίνονται. καὶ γὰρ ὅτι ἀλγοῦσι καὶ ὅπως ἀλγοῦσι δηλόν, ὅτι μετὰ θλίψεως ἢ τάσεως ἢ σφηνώσεως ἢ διαβρώσεως ἢ τινων σφυγμῶν [422] ἀλγοῦσιν, ἡμῖν σαφῶς ἐνδείκνυται. οὐ φαίνονται δὲ οἱ τοιοῦτοι διορισμοί, καθάπερ ἐνιοι γράφουσι, πρὸς ῥεῦμα. τὸ δ' ἀπὸ τῶν ἐνδον τοῦ κρανίου πρὸς ῥεῦμα τὸ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἢ νῆ Δία τὸ ἀπὸ τῶν ἀρτηριῶν ἢ τῶν φλεβῶν χορηγούμενον. ὅταν τε λέγωσί τινες ἐντασιν ἢ σφηνώσιν ἐν τῷ βάθει τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι χυμῶν παχέων ἢ γλίσχωρον ἢ πολλῶν, οὐδὲν τούτων σίμπτωμα βαρύνει τοὺς κάμνοντας, ὥς ὀδύνη σφοδρὰ καθ' ὅτιον μόριον, οὐ γὰρ δὴ κατ' ὀφθαλμούς γε μόνους γινόμενη, ὥστε καὶ ἀποθανεῖν εἰλοντό τινες, ἄμεινον εἶναι τοῦτο παθεῖν ἡγησάμενοι τοῦ δι' ὅλης ἡμέρας ἀνέχεσθαι τῆς ὀδύνης. ἐμοὶ δὲ ἐν ἄλλοις τέ τισι καὶ τῷ δωδεκάτῳ τῆς θεωρητικῆς μεθόδου γέγραπται σαφῶς καθόλου περὶ τε τῆς διαφορᾶς τῶν διαθέσεων ἐφ' αἷς ὀδυνῶνται σφοδρῶς ἢ τε αἰτία ἐκάστης αὐτῶν. γέγραπται δὲ καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ

nobis sive aegris appareant, etenim quod dolent et quomodo dolent, quippe quod cum compressione aut tensione aut obturatione aut corrosione aut quibusdam pulsationibus dolent, nobis aperte denunciat. Caeterum ejusmodi discrimina non apparent, velut aliqui scribunt, ad fluxum qui ab iis quae intra cranium sunt, aut ad fluxum qui ab iis quae extra cranium sunt, aut etiam per Jovem ad eum qui ex arteriis aut ex venis affertur. Et quum quidam dicant distensionem aut obturationem in profundo oculorum esse, humoribus videlicet crassis aut viscosis aut multis impactis, nullum symptoma adeo aegros gravat, velut vehemens dolor circa quodcunque tandem membrum, non sane circa oculos solos, adeo ut mortem aliqui ultro elegerint, melius fore rati hanc semel obire quam unum integrum diem dolorem ferre. Ego vero cum in aliis quibusdam, cum 12. de curandis morbis methodi in universum manifeste scripsi tum de differentia affectuum, in quibus vehementer dolent, tum quae causa uniuscujusque ipsorum existat. Scripsi item

Ed. Chart. XIII. [422.]

Ed. Baf. II. (203.)

τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου πάντα ὅσα γε χρὴ περὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς διαθεσέων ἐπίστασθαι τὸν λατρὸν, εἰς τὰς ἰάσεις αὐτῶν ἀναγκαῖα. λεχθήσεται δὲ καὶ νῦν ἐν κεφαλαίοις βραχέσιν ὅσον αὐτῶν εἰς τὰ παρόντα χρήσιμον ὑπάρχει, τουτέστιν ὅσα συνηπται τῇ τῶν ὑλῶν διδασκαλίᾳ. καὶ γὰρ ὅποι καὶ χυμοὶ καὶ σπέρματα καὶ καρποὶ καὶ μόρια φυτῶν ἐμβάλλεται ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσιν, ὥσπερ γε καὶ τῶν μεταλλικῶν ὀνομαζομένων οὐκ ὀλίγα, τὰ μὲν ἐσχάτως αὐστηρὰ καὶ στρυφνὰ καὶ δριμέα, τὰ δὲ μετρίωτερα μὲν τούτων, ὅμως δ' οὖν ἰσχυρὰ, καθάπερ γε καὶ ἀδηκτότατά τινα ταῖς πλύσεισι γεγονότα.

[Περὶ ἀδηκτων φαρμάκων.] Πομφόλυξ οὖν πεπλυμένος οὐδενὸς ἀπολείπεται τῶν ἀδηκτοτάτων φαρμάκων, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῷ χρώμεθα πρὸς τε τὰ λεπτὰ καὶ δριμέα ῥεύματα προκεκνωμένης δηλονότι τῆς κεφαλῆς ἅμα τῷ παντὶ σώματι· τὸ μὲν οὖν ὅλον σῶμα πρόδηλον ὅτι διὰ φλεβοτομίας τε καὶ καθάρσεως ἐκκενοῦμεν, ἀποφλεγματοισμοῖς δὲ

in 13. ejusdem operis omnia, quae necesse est medicum de oculorum affectibus nosse et quae ad ipsorum curationes requiruntur. Referam nihilominus tamen et nunc brevibus capitibus tantum repetitis eorum, quae ad praesentem tractationem utilia sunt, hoc est eorum quae cum materiae medicae doctrina cohaerent. Nam et liquores et succi et semina et fructus et plantarum particulae ocularibus compositionibus induntur, veluti etiam non pauca ex iis, quae metallica appellantur, aliqua quidem extreme austera et acerba atque acria, aliqua vero his moderatiora et tamen fortia, quemadmodum item aliqua omnia mordacitatis expertia ac lenissima per lotionem reddita.

[De medicamentis mordacitatis expertibus.] Pompholyx igitur lota nulli medicamentorum mordacitatis expertium inferior est, atque ob id ea utimur ad tenues et acres fluxiones, capite videlicet prius simulque universo corpore evacuato. At vero manifestum est, quod per venae sectionem ac purgationem totum corpus evacuamus, per apophlegmatismos vero caput a pituita vindicamus. Potest

Ed. Chart. XIII. [422.]

Ed. Bas. II. (203.)

τὴν κεφαλὴν. δύναται γὰρ ὁ πεπλυμένος πομφόλυξ, ὥσπερ καὶ τὸ σπόδιον καὶ τὸ ἀμύλον ἅμα μὲν καὶ ξηραίνειν μετρίως ὑγρότητας, ἅμα δὲ καὶ κωλύσαι κενοῦσθαι διὰ τῶν χιτῶνων τὴν ἐκ τοῖς τελείοις ἀγγείοις αὐτῶν περιεχομένην ὑγρότητα περιττὴν, ὥς ὅταν γε πρὶν κεκενοῦσθαι τὴν κεφαλὴν, ἐπιδρόαντων ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑγρῶν, ἐμφρακτικοῖς χηρσαίῳ τις φαρμάκοις, ὁδύνην τε σφοδρὰν ἐργάζεται διατεινομένων τῶν χιτῶνων καὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν περιδρόοντων ὑγρῶν καὶ ποτε ὀῆξιν ἢ διάβρωσιν αὐτῶν ἐμποιεῖ. ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ γένους ἐστὶ τοῖς εἰρημένοις φαρμάκοις ὑπόλεπτον ὑγρὸν τὸ ἐν τοῖς ὡοῖς, ἔχον ἐκ περιττοῦ τὸ ἀποπλύνειν τὰς ὑγρότητας, ἐπαλείφειν τε τὰ τραχυθέντα. τὸ δὲ ἐμφραττεσθαι τοῖς κατὰ λεπτὸν πόροις ὁμοίως ἐκείνοις οὐκ ἔχει, καθάπερ οὐδὲ τὸ ξηραίνειν. ὁ μὲντοι τῆς τήλεως χυλὸς ὅσον μὲν ἐπὶ τῇ γλισχροῦτι παραπλήσιός ἐστι τῇ λευκῇ τῶν ὡῶν ὑγρότητι, διαφορητικῆς δὲ ἐστὶ δυνάμεως, ὥσπερ δὴ καὶ μετρίως θερμοαντικῆς, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς τῶν ὁδυνῶν εἴωθε πρᾶνναι.

[Περὶ τῶν δριμύων.] Ἐναντιωτάτη δὲ τῇ τούτων ὕλη

enim pompholyx lota, quemadmodum etiam spodium atque amyllum, simul et moderate humores resiccare, simulque ne per tuniculas evacuetur ea, quae in magnis ipsorum venis superflua humiditas continetur, prohibere. Quare si quis prius quam caput ab humoribus ad oculos defluentibus expurget, obstruentibus medicamentis utatur, vehementem dolorem ex distentis tunicis efficiet et ex multitudine influentium humorum aliquando rupturam aut erosionem ipsorum inducet. Eiusdem generis cum praedictis medicamentis subtenuis ovorum liquor existit, ex redundanti potens humiditates abluere et exasperata oblinere. Verum obturandi meatus vim cum illis aequaliter non habet, sicut neque vim resiccandi. Atqui foenigraeci succus, quod ad viscositatem attinet, similis est albo ovorum liquori, discussoriam autem habet facultatem et moderate calefactoriam, atque ob id multos dolores mitigare consuevit.

[De medicamentis aeribus.] Praedictorum medica-

Ed. Chart. XIII. [422. 423.]

Ed. Bas. II. (203.)

κατὰ γένος ἐστὶν ἡ τῶν δοσιμέων ὀπῶν, οἷον τοῦ τε Κυρηναίου καὶ Μηδικοῦ καὶ σαγαπηνοῦ καὶ εὐφορβίου καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἡ τῶν θερμαινόντων σφοδρῶς ἀνευ τοῦ τραχύνην οὐ μόνον ἐν ὁποῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν χυλοῖς καὶ ἐν σπέρμασι καὶ ἀνθεσι καὶ καρποῖς φυτῶν περιεχομένη.

[423] [Περὶ τῶν ῥυπτικῶν.] Τρίτη δὲ ἐπὶ ταῖς εἰρημέναις ἐστὶν ἰσχυρὰ δύναμις ἡ τῶν ῥυπτικῶν φαρμάκων, ὅποια χαλκοῦ τε λεπίς ἐστι καὶ ἡ κεκαυμένη χαλκίτις, ὃ τε κεκαυμένος χαλκός, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ καὶ τὸ μῖσυν καὶ τὸ σῶρον καὶ τὸ στίγμα.

[Περὶ τῶν σηπτικῶν.] Καὶ παρακείμενον ἄλλο γένος τούτοις ἐστὶ τὸ τῶν σηπτικῶν, ὁποῖόν ἐστιν ἄρσενικόν τε καὶ σανδαράχη τό τε τῆς Ἀσίας πέτρας ἄνθος ἐπ' ὀλίγον δὲ τῆς τοιαύτης δυνάμεως καὶ τῷ μίσει μέτεστιν.

[Περὶ τῶν στυφόντων.] Ἄλλο δὲ γένος ἐστὶ φαρμάκων εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις ἐμβαλλομένων ὅσα στυφύν πέφυκε. τὰ μὲν οὖν μετρίως τοιαῦτα τὰς ἐπιρροὰς ἐποκρούεται, τὰ δὲ σφοδρὰ πλέον ὀδυνᾷ, τραχύνοντα τοὺς χι-

mentorum filvae secundum genus maxime contraria acrium liquorum materia est, veluti liquoris Cyrenaici et Medici et Tagapeni et euphorbii, atque simpliciter loquendo omnium vehementer calefacientium citra exasperationem. Atque haec ipsa filva non solum in liquoribus, sed et in succis et feminibus et floribus et plantarum fructibus continetur.

[De extergentibus.] Tertio consequenter post praedictas fortis facultas est extergentium medicamentorum, qualis squamae aeris est et chalcitidis ustae et aeris usti, itemque floris ejus et misyos ac foreos itemque stibii.

[De putrefacientibus.] His adhuc aliud quid genus adjacet, putrefacientium videlicet, quale est auripigmentum et sandaracha et Asiae petrae flos; participat et misy paululum ejusmodi facultate.

[De astringentibus.] Est et aliud genus medicamentorum, quod in oculares compositiones injicitur, eorum videlicet quae natura astringunt. Quae igitur mediocriter hanc vim habent, influxiones repellunt, quae vero vehementer

Ed. Chart. XIII. [423.]

Ed. Bas. II. (203. 204.)

τῶνας ἢ τὴν τῶν ἐπιρρόντων ὁρμὴν ἀναστέλλει. μίγνυνται δέ ποτε χρησίμως αὐτῶν ὀλίγον ταῖς καλουμέναις ὀξυδερεσί δυνάμεσι συνάγοντα καὶ σφίγγοντα τὴν οὐσίαν (204) τῶν ὀφθαλμῶν. τὰ δὲ μετρίως στύφοντα χρησιμώτατα μὲν ἐστὶ ταῖς καλουμέναις ὀφθαλμίαις, χρήσιμα δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις σχεδὸν ἀπάσαις διαθέσεσιν ἐλκῶν τε καὶ φλυκταινῶν καὶ ρευμάτων. ἐστὶ δὲ τοιαῦτα ῥόδων φύλλα καὶ ἄνθη καὶ χυλὸς ἐρείκης τε καρπὸς, ὃ τε τῆς νάρδου στάχυς, ἔτι τε τὸ τοῦ μαλαβάθρου φύλλον, ὃ τε κρόκος καὶ τὸ λύκιον, ἢ δ' ὑποκυστὶς ὀνομαζομένη. σφοδρότερας δὲ τούτων στύψεως ἢ τε ἀκανία μετέχει καὶ τὸ ὀμφάκινον τοῦ γένους τῶν χυλῶν ὄντα καὶ αὐτὰ καὶ τὸ βαλαύστιον τε καὶ οἱ κύτινοι καὶ αἱ κηκίδες αἱ ὀμφακίτιδες τοῦ γένους εἰς τῶν ἱκανῶς στυφόντων.

[Περὶ πεπτικῶν.] Πεπτικά δὲ φλεγμονῶν τε καὶ τῶν ἄλλων διαθέσεών ἐστι φάρμακα, σμύρνα καὶ κρόκος καὶ καστόριον καὶ λιβανωτὸς, ὃ τε τῆς τήλεως ἐψηθείσης χυλός,

ampliores dolores infligunt tunicas exasperando, quam juvant influxionum impetu repellendo. Miscetur autem aliquando utiliter ex eis parum quid in compositiones oculorum aciem exacuentes, utpote quae oculorum substantiam cogant et astringant. Verum quae mediocriter astringunt, lippitudinibus commodissima existunt, conferunt autem et reliquis fere omnibus affectionibus cum ulcerum tum pustularum tum fluxionum. Sunt vero ejusmodi folia rosarum et flores et succus, ericaeque fructus et nardi spica ampliusque et malabathri folium et crocus et lycium et quae hypocystis appellatur. Porro vehementiorem his astringendi vim acacia habet et omphacium, quae et ipsa in succorum genere numerantur, item balaustium et cytini et gallae omphacitides, ex genere eorum sunt quae multum astringunt.

[De coneoquentibus.] Inflammationes itemque alios affectus coneoquunt haec, myrrha, crocus, castorium et thus et foenigraeci cocti succus, quae etiam discussoria vi prae-

Ed. Chart. XIII. [423.]

Ed. BaL II. (204.)

ἄπειρ καὶ διαφορεῖν πέφυκε, καὶ μάλιστα ἡ σμύρνα. τοιαύτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν ὀφθαλμικῶν ὕλη, καὶ ὅσοι γε φύσει συνετοὶ τυγχάνουσιν ὄντες, ἐγυμνάσαντό τε τὸν λογισμὸν, οὐδὲν ἔτι δέονται τῆς παρ' ἐμοῦ διδασκαλίας, αὐτοὶ δυνάμενοι πρὸς ἕκαστον πάθημα τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς γινομένων ἐπιτίδειον συντιθέναι φάρμακον. ἐπειδὴ δὲ ὀλίγοι μὲν εἰσι τοιοῦτοι, στοχάζεσθαι δὲ χρὴ καὶ τῆς τῶν πολλῶν ὠφελείας, ἄμεινον ἐνδοξέ μοι τὸν περὶ συνθέσεως αὐτῶν λόγον ὀλοκλήρως διελθεῖν, ἐπαναλαμβάνοντι πρότερον ἔνεκα συνόψεως ὧν ἐμνημόνευσα φαρμάκων ἕκαστον, τὴν κοινὴν κατὰ γένος δύναμιν, εἰρημένην μὲν καθόλου κατὰ τὸ πέμπτον ὑπόμνημα τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων πραγματείας καὶ διὰ τῶν ἐφεξῆς δὲ κατὰ μέρος ἐν ἑξ βιβλίοις ἄχρι τοῦ τελευταίου. χρήσομαι δὲ ταῖς προσηγορίαις τῶν ἐν τοῖς φαρμάκοις δυνάμεων, ὥς ἔθεμην ἐν τῇ προειρημένῃ πραγματεῖᾳ ἔνεκα σαφηνείας, τινὰ μὲν εἶναι λέγων γεώδη ταῖς οὐσίαις, ἄνευ ψύξεως ἐπιφανοῦς ἢ θερμασίας ἐν τῷ μέσῳ πως τούτων καθεστηκότα, καὶ τού-

dita sunt et praeferuntur ex eis myrrha. Atque haec quidem est ocularium medicamentorum silva. Et quicumque sane naturali intelligentia praestant ratiocinationeque exercitati sunt, nihil amplius opus habent mea instructione, potentes nimirum ad singulas oculorum affectiones aptum componere medicamentum. Quandoquidem vero pauci tales existunt et multorum utilitatis potiore rationem habere convenit, praestabilius mihi visum est compositionis ipsorum rationem integre recensere, ubi repetivero prius perspicuitatis gratia communem in genere vim singulorum, quorum mentionem feci medicamentorum, quae universim quidem in quinto de simplicium medicamentorum tractatione commentario a me relata est et per consequentes sex libros particulatim usque ad extremum. Utar autem appellationibus facultatum in medicamentis iisdem, quas in praedicta tractatione posui, velut exempli clarioris gratia quaedam substantia terrestri dico, citra refrigerationem manifestam aut caliditatem, in medio quodammodo utriusque consistentia,

Ed. Chart. XIII. [423. 424.]

Ed. Bas. II. (204.)

των αὐτῶν ἓν μὲν βραχὺ τι ψύξεως ἢ θερμασίας μετέχοντα, τινὰ δὲ ὅλως οὐδεμίαν ἐμφαίνοντα τοιαύτην δύναμιν. ὅλον δ' οὐ τὸ γένος αὐτῶν ἐμπλαστικῶν φαρμάκων ὠνόμασα, δύναμιν ἐναντίαν ἔχοντων τοῖς ἐκφρακτικοῖς, ὅποῖος ὁ τε Σάμιος ἀστὴρ ἐστὶ, [424] λεπτομερέστερος ὢν τῆς ἀπλῆς οὕτως ὀνομαζομένης Σαμίας γῆς, ὁ τε πεπλυμένος πομφόλυξ, ὥσπερ γε καὶ ἡ σποδὸς αὐτοῦ πλυνθεῖσα καὶ ἡ καδμεία κεκαυμένη καὶ πεπλυμένη. δοκεῖ δέ μοι αὐτῇ μὲν ἔτι βραχὺ τι στυπτικὸν ἐνυπάρχειν, εἰάν τε μετὰ τὴν καύσιν, εἰάν τε χωρὶς ταύτης πλυνθῇ. τῇ πομφόλυγι δὲ καὶ τῷ σποδίῳ βραχὺ τι στυπτικόν, ὥσπερ γε καὶ τῷ μολύβδῳ μετὰ τὸ καυθῆναι καὶ πλυνθῆναι. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἀδηκτότατον μὲν ἐστίν, ἔχει δὲ βραχὺ τι στύψεως. εἴτε δὲ ἀρσενικῶς καλεῖν ἐθέλοι τις εἴτε θηλυκῶς τὴν πομφόλυγα, διήνεγκεν οὐδέν· ὥσπερ γε καὶ τὸ ἄμυλον, ὃ καὶ αὐτὸ πλυνθὲν ἀκριβῶς ἐστὶν ἀδηκτότατόν τε καὶ μέσον, ὥς μήτε στύψιν ἔχειν μήτε δριμύτητα, τουτέστι μήτε ψύξεως μήτε θερμότητος μετέχειν. καὶ τὸ ψιμύθιον δὲ πλυνθὲν ἔγγιστα τῇ δυνάμει

atque ex his aliqua quidem parum quid ex frigidity aut caliditate complectuntur, aliqua vero in totum nullam ejusmodi facultatem ex se ostendunt. Totum autem hoc genus medicamentorum emplasticum appellari, contrariam habens facultatem ecphracticis *deobstruentibus*, qualis est Samins aster, magis tenuium partium existens quam quae simpliciter Samia terra appellatur, et pompholyx lota, velut etiam cinis ejus lotus et cadmia usta ac lota. Videtur autem mihi parum quid exterforium in ipsa cadmia inesse, sive pollutionem sive citra eam lavetur. Pompholygi vero et spodio parum quid astringens inest, quemadmodum etiam plumbo post unctionem et lotionem, nam et hoc medicamentum omnis acrimoniae expers est, parum quid astringens habens, neque refert sive masculino sive muliebri genere pompholygem dicere velis. Eodem modo etiam amyllum habet, quod et ipsum lotum exquisitè mordacitatis expers est et medium, ut neque astrictionem neque acredinem habeat, hoc est neque frigidity neque caliditate participet. Quin

Ed. Chart. XIII. [424.]

Ed. Basf. II. (204.)

τοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου μολύβδου γίνεται, σαφές
 τε διὰ τῆς στήψεως ἐνδεικνύμενον γνώρισμα τελέως ἄποιον,
 ὡς πρὸς τὴν γεῦσιν τε καὶ ὄσφρησιν φαινόμενον τῆς τε ἀμύ-
 λου καὶ Σαμίου ἀστέρος. ἅπαν δ' οὖν τὸ τῶν τοιούτων γέ-
 νος φαρμάκων, εἴαν τε βραχεῖαν ἐμφαίνῃ ποιότητα κατὰ γεῦ-
 σιν ἢ ὀσμὴν, εἴαν τε μὴδ' ὅλως ἐμφαίνῃ, παραπλησίως τοῖς
 καθαρωτάτοις ὕδασιν ἄποιον καλεῖται, καὶ μόνον τῷ γεώ-
 δει τῆς οὐσίας ξηραίνειν πέφυκε μετρίως. διὸ καὶ χρόνον
 πλεονεκτήσιν τὴν ἀφ' ἑαυτῶν ὠφέλειαν αἰσθητὴν ἐργάζεται, κατὰ
 τὰς πρώτας ἡμέρας οὐδὲν ὀνιάναι δοκοῦντα. προσφερόμενα
 δ' ὁμοῦς ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ὡς ἀδηκτότατα, κατὰ τὰς δυσιά-
 τους διαθέσεις, ἐν αἷς ἔλκος ἐστὶν ἥτοι μόνον ἢ καὶ μετὰ δια-
 βρώσεως τοῦ τε κερατοειδοῦς χιτῶνος καὶ προπτιώσεως τοῦ
 ῥαγοειδοῦς, ἐκρεόντων ἰχώρων δακνωδεστάτων. ἐπὶ τούτων
 γὰρ οὐδὲν τῶν ἄλλων φαρμάκων ἀρμόττει δύναται, τῶν
 μὲν στυφόντων κατεχόντων τοὺς ἐκρεόντας ἰχώρας καὶ κατὰ
 τοῦτο τὴν ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν ὀδύνην ἐπιτείνοντων, τῶν

et cerussa lota proxime ad facultatem usui ac loti plumbi
 accedit, manifestumque signum stringenti exhibetur, quod pe-
 nitus qualitatis omnis expers sit, id quod amyllum et Sa-
 minus alter gustu et odore ostendunt. Universum igitur hu-
 jusmodi medicamentorum genus, sive exiguam in gustu aut
 odore qualitatem exhibeat, sive penitus nullam ostendat,
 consimiliter ut purissima aqua qualitatis expers nominatur
 et per solam terrestrem substantiam moderate a natura re-
 ficcat. Quapropter etiam longiori tempore commoditatem ex
 se proficiscentem sensui perceptibilem faciunt, utpote quae
 per primos dies nihil juvisse putentur. Adhibentur tamen
 a medicis tanquam acrimoniae expertia circa aegre cura-
 biles affectus, in quibus ulcus est sive solum sive cum ero-
 sione corneae tunicae et prolapsu rhagoeidis, serosis humo-
 ribus longe mordacissimis affluentibus. In his enim nullum
 aliud medicamentum convenire potest, utpote quum astrin-
 gentia cohibeant effluentes humores, atque per hoc dolo-
 rem ex mordacitate ipsorum obortum intendunt, acria vero

Ed. Chart. XIII. [424.]

Ed. Bas. II. (204.)

δὲ δριμέων συνανξάνοντων τὴν διάθεσιν, ἔάν τε ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἢ μόνοις εἰς καχεξίαν τοιαύτην ἀφιγμένων τῶν μορίων ὡς διαφθείρειν τὸ ἐπιρρόον, ἔάν τε καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιρρόον μοχθηρὸν ἢ, ἢ διὰ τὴν κεφαλὴν μόνην ἢ καὶ ὅλον τὸ σῶμα τοιοῦτον ὑπάρχον, ὅθεν καὶ προπαρασκευάζομεν εἰς τὴν ἱασιν ἐπιτήδειον τὸ πεπονθὸς μόριον, ὅλου τε τοῦ σώματος ταῖς καθάρσεσι καὶ ταῖς ἀντισπάσει, πρώταις μὲν ταῖς κάτω τοῦ σώματος, ἔπειτα δὲ καὶ ταῖς ἐπὶ τὸ ἰνίον τε καὶ τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς. χρώμεθα δὲ καὶ ἀρτηριοτομίαις ἐνίοτε τέμνοντες τὰς ὀπίσω τῆς κεφαλῆς περὶ τὰ ὦτα τεταμέναις ἀρτηρίας, ἐκκόπτοντές τε μόριον τῶν ἐν τοῖς κροτάφοις, ὡς μόνον ἡμᾶς ἐτι θεραπεύειν τὴν ἐν τοῖς χιτῶσι τῶν ὀφθαλμῶν γεγενημένην διάθεσιν, ἐφ' ἧς καὶ τὸ διὰ τῶν φλεβῶν ἐκ' αὐτοῦ παραγινόμενον αἷμα χρηστὸν διαφθείρεται. πρὸς ταύτας οὖν τὰς διαθέσεις ἀρμόττειν μόρας φαίνεται τὸ τῶν προειρημένων φαρμάκων γένος, ἀδῆκτως ξηραῖνον τὴν ἐν τῷ πεπονθότι μορίῳ κακοχυρίαν, ἥτις, ὡς ἐλέχθη, διαφθείρει τὸ ἐπιρρόον. ἡ μὲν γὰρ τῶν στυπτι-

affectionem simul adaugeant, siue in solis oculis affectio sit, in ejusmodi malum habitum partibus perductis, ut quod influit corrumpant, siue etiam ipsum quod influit vitiatum sit, aut propter solum caput, aut etiam ob totum corpus tale existens. Unde etiam affectam partem, quo ad curationem apta fiat, praeparamus tum totius corporis purgationibus tum revulsionibus, primum quidem ad infernam corporis partem, deinde etiam ad occiput et capitis cutem. Utimur etiam sectionibus arteriarum quandoque retro caput porrectas juxta aures arterias incidentes. Excidimus quoque partem arteriarum in temporibus, tantum ut curemus in tunica oculorum factum affectum, ob quem etiam bonus sanguis per venas ad ipsas tunicas delatus corrumpitur. Ad hos igitur affectus solos convenire videtur praedictorum medicamentorum genus, citra mordacitatem resiccans in affecta parte vitiatos humores, qui, ut dictum est, id quod influit corrumpunt. Astringentium enim facultas ne-

Ed. Chart. XIII. [424. 425.]

Ed. Bas. II. (204.)

κῶν δύναμις οὔτε ξηραίνει τὴν τοιαύτην διάθεσιν, ἐπέχει τε τῶν δακνωδῶν ἰχώρων τὰς ἐκροάς. ἡ δὲ τῶν θερμῶν καὶ δριμέων οὐ μόνον οὐδὲν ἐνύνησιν, ἀλλὰ καὶ συναυξάνει τὴν ποιότητα τῶν δακνωδῶν χυμῶν, ἡ δὲ τῶν χαλαστικῶν τε καὶ διαφορητικῶν φαρμάκων δύναμις ἐκκενοῦν μὲν δύναται τὸ γεννώμενον, οὔτε δὲ τὸ ἡλκωμένον ἀναστρέφειν ἢ ἐπουλοῦν οὔτε τὸ προπεπτωκὸς προστέλλειν τε καὶ κατακλείειν. ὥσπερ οὐδ' ἡ τῶν πεπτικῶν, [425] εἰ καὶ τὸ πέττειν τὰς διαθέσεις ἀγαθὸν οὐ σμικρὸν ἔχει κρῶκος δέ ἐστιν, ὡς ἔφην, καὶ σμύρνα καὶ λιβανωτὸς ἐκ τῶν τοιούτων φαρμάκων. τί δὲ λέγειν ἔτι περὶ τῶν ὀξείας ἢ πικρὰς ἐχόντων δυνάμεις φαρμάκων, ὡς δακνωδὴ τε καὶ παροξυντικὰ τῶν τοιούτων ἐστὶ διαθέσεων, ἐπὶ πλεόν δ' αὐτῶν ἦκει κακίας τὰ νιτρώδη δύναμιν ἢ ἀλμυρὰν ἢ αὐστηρὰν ἔχοντα. ὑπόλοιπον οὖν ἐστὶ γένος ἐκθεραπεύειν δυνάμενον ἑλκεῖ μετὰ θέρματος δριμέος, ὅσα διήλθον ἀρτίως ἀδήκτων φαρμάκων, ἐν πλεόνι χρόνῳ τὴν κακὴν χυμὴν τοῦ πεπονθότος μορίου ἐκδαπανῶντα. κα-

que reficcat talem affectum, cohibetque mordacium humorum serosorum effluxus. Calidorum vero et acrium facultas non solum nihil juvat, sed etiam simul auget mordacium humorum qualitatem. At vero relaxantium ac discussoriorum medicamentorum vis evacuare quidem potest quod generatur, verum ulceratum neque renutrire aut ad cicatricem perducere potest, neque quod procidit retrudere et concludere. Quemadmodum etiam neque concoquentium facultas id praestare potest, etiam si concoquere affectus non parvum commodum complectatur. Ex eorum vero genere sunt crocus, myrrha et thus, quemadmodum dixi. Quid porro dicere refert de his medicamentis, quae acidas aut amaras habent vires, quod mordacia et exacerbativa ejusmodi affectuum exsistant? Verum his adhuc ampliore malitia praedita sunt quae nitrosam aut salsam aut austeram vim habent. Reliquum igitur est genus id, quod ulcera cum acri fluxione curare potest, eorum videlicet quae paulo ante mordacitatis expertia medicamenta dixi, quae longiori tempore affectae partis vitiatum humorem consumunt. Appel-

Ed. Chart. XIII. [425.]

Ed. Bat. II. (204. 205.)

λείται δὲ παρὰ τῶν ἰατρῶν τὰ τοιαῦτα κολλύρια λιβιανὰ καὶ κύκνοι, διὰ μὲν τὴν χροᾶν λευκὴν οὔσαν, ὥς οἱ κύκνοι, κρατοῦντος ἐν αὐτοῖς ἀμύλου τε καὶ γῆς Σαμίας καὶ ψιμυθίου τοῦ Ροδιακοῦ. καὶ γὰρ καὶ ἄλλως ἄριστον τοῦτο καὶ τῇ χροᾷ λευκότερόν τε καὶ κουφότερον καὶ λεπτομερέστερον τῶν ἐν τῷ ἐτέρῳ τινὶ χωρίῳ γινομένων. ἐν οἷς δὲ ἐπικρατεῖ τὰ ἄλλα φάρμακα, τὴν χροᾶν ἐργάζεται κατὰ τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν, ὥσπερ εἴ τις τῷ λευκῷ χρώματι μίξειεν ὀλίγον κυανοῦν. ταῦτα δὲ τὰ κολλύρια διὰ τοῦτο ἀποτρίβουσιν οἱ τινες (205) ταῖς ἀκόναις ἐπιστάζοντες ἐκ τῶν τιθῶν εὐχυμον γάλα, διότι βούλονται φυλάττεσθαι τὸ τῶν ὤων ἐμπλαστὴν. ἐν δὲ τῷ γάλακτι περιεχομένου τινὸς ὀρθώδους ῥυπτικοῦ, σύμμετρος ἡ χρῆσις αὐτοῦ γίνεται τῇ προκειμένη θεραπείᾳ. δέδεικται γὰρ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου ῥυπτικῶν ἀδήκτων δεόμενα τὰ πληρωθησόμενα τῶν ἐλκῶν. εἰ δὲ μὴ παρείη γάλα τοιοῦτον, διὰ τοῦ τῆς τήλεως ἀφειψήματος ἄμεινον ἀποτρίβειν τὰ κολλύρια, ῥυπτικὸν ἐχούσης τι καὶ ταύτης, ὃ μὴδ' ὅλως μέτεστι τοῖς ὤοις.

lantur talia a medicis collyria libiana et cygni, ob colorem quidem album, qualem etiam cygni habent, praevalente in ipsis amylo et terra Samia ac cerussa Rhodiaca. Nam et alias optima haec est et colore albidior ac levior magisque tenuium partium quam quae in alio quopiam loco conficiantur. Caeterum in quibus alia medicamenta praedominantur, colorem juxta suam ipsorum substantiam efficiunt, velut si quis albo colori paucum coeruleum admisceret. Haec ipsa vero collyria quidam in cotibus terunt boni succi lacte ex nutricum uberibus instillato, ut obductoriam meatuum vim, quae in ipsis ovīs est evitent, quum in lacte serosa quaedam exterforia vis contineatur, cujus usus congruens est ad propositam curationem. Relatum enim in tertio curandi methodi est, quod ulcera explenda citra acrimoniam extergentibus medicamentis opus habent. Quod si huiusmodi lac haberi nequeat, per foenigraeci decoctum collyria terere praestiterit, utpote quod exterforiam quandam vim habet, qua ova ipsa in totum carent.

Ed. Chart. XIII. [425.]

Ed. Bas. II. (205.)

Κεφ. β. [Περὶ τραχωμάτων.] Οὕτων δὲ δυσίστων τῶν εἰρημένων διαθέσεων, ὑπερβάλλουσι χαλεπότητι προσγε- νόμεναι τῶν βλεφάρων αἱ τραχύτητες, ὑφ' ὧν καὶ κατὰ τὰς ὀφθαλμίας οἱ χιτῶνες τῶν ὀφθαλμῶν ὀδυνῶνται κοπτομένοι. ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων μὲν τολμῶμεν τοῖς ἰδίοις τῆς φλεγμονῆς φαρμάκοις μιγνύναι τι βραχὺ τῶν ῥυπτικῶν, ὁποῖον ἐστὶ τὸ δι' οἶνον τραχωματικὸν κολλύριον, ὥς καταστεῖλαι μὲν πρω- τον ὅσα τοῖς βλεφάροις ἐπιτραφη, ἀφλεγμαντότερον δὲ γε- νομένων τῶν κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπορρύναι τὰς τραχύ- τητας. ἐπὶ δὲ τῶν ἔλκους ἔχοντων μετὰ ῥεύματος δακνω- δους οὐχ οἷον τε τοιούτω χρησασθαι φαρμάκῳ, διαβρωθη- σεται γὰρ ἐπὶ πλέον ὁ κερατοειδὴς ἢ τε τοῦ ῥαγοειδούς προ- πτωσις ἐστὶ μεῖζων, ὀδύνη τε σφοδρὰ καταληφεται τὸν ἄν- θρωπον, ἐπιταθήσεται δὲ καὶ τὸ κακότης ῥεῦμα. καταστάν- τες οὖν εἰς ἀπορίαν τῆς τοιαύτης ἐπιπλοκῆς τῶν παθῶν οἱ ἱατροὶ μόνην ἐξευρήκασιν βοήθειαν, ὥς ἐν ἀπόροις ἐκστρέφον- τες τὰ βλέφαρα διαρρύνειν αὐτὰ καὶ ἀποσμᾶν ἄνευ φαρ- μάκων, ἔνιοι μὲν αὐτῷ τῷ κυαθίσκῳ τῆς σμῖλης ἐπιπολῆς

Cap. II. [*De palpebrarum scabritiis.*] Quum aegro- curabiles praedicti affectus existant, adhuc molestius se ex- tendunt, ubi accesserint scabritiae palpebrarum, a quibus etiam in lippitudinibus oculorum tunicae concisae dolore affliguntur. Verum in illis audemus ad inflammationis pro- pria medicamenta miscere paulum quid de extergentibus, velut est collyrium ex vino scabritiis accommodatum, quo primum ea quae palpebris lucereverint deprimantur, ubi vero inflammatio oculorum mitior evaserit, aspritudines re- purgantur. In his vero qui ulcus habent cum mordaci flu- xione impossibile est ejusmodi uti medicamento, cornea enim tunica amplius erodetur et ragoeides magis procidet et vehemens dolor hominem apprehendet, augebiturque ma- lignitas fluxionis. In hujusmodi itaque affectuum complexu medici ad consilii inopiam redacti solum remedium velut in desperatis reppererunt, ut palpebras ipsas inversas citra medicamentorum usum repurgent et abstergant, aliqui qui-

Ed. Chart. XIII. [425, 426.]

Ed. Bas. II. (205.)

ἀποξύνοντες, εἴτα σπόγγῳ μαλακῷ τὸ ἀπορρέον ἐκλαμβάνον-
τες, προστέλλοντες τε τὰ βλέφαρα τὸ λοιπὸν τῆς τραχύτη-
τος. ἔνιοι δὲ καὶ δέρματα θαλαττίων ζώων τινῶν ἐπιπολῆς
τραχέα συμμέτρως εἰς τὴν τοιαύτην χρεῖαν παραλαμβάνου-
σιν. εἰς δὲ τις τῶν ἐμῶν διδασκάλων καὶ κολλύριον ἐποίησε
διὰ κίσσηρεως καὶ τὰς τραχύτητας ἀπέρρυνεν, ἐκστρέφων
τὰ βλέφαρα. πρόδηλον δ' ὅτι λελειῶσθαι τὴν κίσσηριν ἀκρι-
βῶς χρή, καπεῖδαν τοῦτο γένηται διὰ τραγακάνθης ἢ κόμ-
μewς ἀναπλάττεσθαι. [426] πανομένου δ' ἐν τῷ χρόνῳ διὰ
τῶν εἰρημένων κολλυρίων τοῦ ρεύματος, ἐπιτολμῶμεν ἤδη τὰ
ῥυπτικά τῶν φαρμάκων προσφέρειν τοῖς βλεφάροις ὀλίγον
τι μινύντες αὐτῶν τὸ κατ' ἀρχάς, εἴτ' ἐὰν τοῦτο φέρειν
ὁ ἄνθρωπος φαίνεται κατὰ βραχὺ παροξύνοντες. ἐπειδὴν δὲ
καὶ τὸ ρεῦμα ξηρανθῇ καὶ τὰ βλέφαρα μετρίως ἔχη τὴν
πλήρωσιν τῶν κοίλων ἑλκῶν, τῷ διὰ λίβανον κολλυρίῳ ποι-
ούμεθα, μινύντες αὐτῷ κατ' ἀρχάς μὲν ὀλίγιστον τοῦ δι'
οἴνου, κατὰ βραχὺ δὲ τὴν μίξιν αὐξάνοντες, ὥστε τὰ βλέ-

dem specilli concavo superficiem deradentes, deinde molli
spongia id quod defluit excipientes, palpebrasque, quod ad
reliquum aspritudinis, ad aequalitatem redigentes. Aliqui
vero etiam marinorum quorundam animalium coria in su-
perficie aspera in ejusmodi usum congrue assumunt. Qui-
dam ex praeceptoribus meis etiam ex pumice collyrium fe-
cit, atque eo versis palpebris aspritudines deradebat. Mani-
festum est autem pumicem exquisitè laevigatum esse opor-
tere, atque ubi id factum fuerit, cum tragacantha aut gummi
in collyrium formari. Caeterum ubi temporis progressu per
praedicta collyria fluxio fuerit sedata, audemus jam medi-
camenta quae extergant palpebris admoveere, parum tamen
quippiam ex eis principio admiscendo, quod ubi homo per-
peti posse videbitur, paulatim copiam augebimus. Postquam
vero palpebrae moderate habuerint et fluxus fuerit refic-
catus, cava ulcera collyrio ex thure explere oportet, ita
ut in principio pauxillum collyrii ex vino ei admisceamus
et paulatim ejus copiam extendamus, ut ne palpebrae am-

Ed. Chart. XIII. [426.]

Ed. Bas. II. (205.)

φαρα μηκέτι ἐνοχλεῖν τοῖς χιτῶσι τῶν ὀφθαλμῶν, ἀκριβῶς τε τὰ ἑλκή καθαρὰ γινόμενα πληροῦσθαι τε καὶ συνουλοῦσθαι. περὶ μὲν οὖν τούτων ἀντάρκως εἴρηται, μεταβαίνειν δ' ἤδη καιρὸς ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς παθῶν τε καὶ φαρμάκων.

Κεφ. γ'. [Περὶ ὀφθαλμίας.] Ἀρξομαι δὲ ἀπὸ τοῦ συνεχεστάτου γινομένου πάθους ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὃ καλοῦσιν ἰδίως ὀφθαλμίαν. ἔστι δ', ὡς ἐμάθετε, φλεγμονὴ τοῦ περιεστίου τε καὶ περικρανίου καλουμένου χιτῶνος ἢ ὑμένος ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάζειν ἐθέλοι. καλοῦσι δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐπιπεφυκότα, διότι τοῖς ἄλλοις ὅσοι τὸν ὀφθαλμόν αὐτὸν συνιστῶσι χιτῶσιν ἐπιπέφυκεν ἔξωθεν, σύνδεσμος ὢν καὶ αὐτὸς ὅλῳ τῷ ὀφθαλμῷ, πρὸς τὰ περιεκείμενα τῶν ὀστέων, καὶ διὰ τοῦτο συνεπαίρεται τὰ περίξ τῶν ὀφθαλμῶν ἄχραι τῶν μῆλων ἐνίοτε κατὰ τὰς σφοδρότερας ὀφθαλμίας. εὐδηλον οὖν ὅτι τὰ θεραπεύοντα φάρμακα τὸ τοιοῦτο πάθος ὑποπεπτωκέναι μὲν χρή πάντως τῇ κοινῇ τῶν πάντων. θε-

plius tunicas oculorum infestent et ulcera munda reddita exacte impleantur, et ad cicatricem perducantur. De his itaque sufficienter dictum est. Transeundi enim jam tempus ad reliquas oculorum tum affectiones tum pharmacorum compositiones.

Cap. III. [De ophthalmia.] Exordium autem a frequentissima oculorum affectione sumam, quam proprie ophthalmiam appellant. Est autem, velut didicistis, inflammatio tunicae os capitis et calvariam ambientis. Neque refert si pelliculam quis aut quocunque tandem nomine appellare velit. Vocant autem et membranam agnatam, propterea quod aliis quae oculum ipsum constituunt tunicis forinsecus agnata sit, ligamentum existens toti oculo ad circumfusa ossa, et ob id omnia quae circumcirca oculos sita sunt usque ad malas quandoque in vehementi ophthalmia simul attolluntur. In propatulo itaque est omnia medicamenta hujusmodi affectionem curantia sub communem omnium inflammatorum curationem cadere, assumereque necessario

Ed. Chart. XIII. [426.]

Ed. Bas. II. (205)

ραπεία φλεγμαινόντων, προσειληφέναι δέ τι καὶ τῆς τοῦ μορίου φύσεως, εὐπάθειαν ἐξαίρετον ὑπὲρ πᾶν τὸ καθόλου τοῦ σώματος δέρμα διὰ τε τὴν εὐαισθησίαν καὶ τὴν ἀραιότητα τῆς οὐσίας προσειληφότος. ἀποκρουστικὰ δὲ παραληπτέον φάρμακα τὰ μὴ τραχύνοντα, τουτέστι μὴ σφοδρὰν ἔχοντα τὴν στυψιν, ἀλλὰ μετριώτερα μὲν αὐτὰ κατὰ τὴν οἰκείαν οὐσίαν, ἐπιμιξία δὲ παρηγορικῆς ὑγρότητος ἔτι καὶ μᾶλλον τοιαῦτα γινόμενα. παρηγορικὰς δὲ ὑγρότητας ἔφην ὡς τε τὸ λευκὸν καὶ τὸ τῆς τήλεως ἀφέψημα καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὸ γάλα, προνοεῖσθαι δὲ ὅταν αὐτὸ χρὴ τοῦ νέας ἅμα καὶ εὐχύμου γυναικὸς εἶναι τοῦτο, τῶν τιθῶν ἐκθλιβομένων ἐπὶ τὴν ἀκόνην, ἐφ' ἧς ἀποτρίβεται τὸ κολλύριον, ὅπως ἔτι χλιαρὸν ἐγχέται τοῖς ὀφθαλμοῖς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐπὶ τῶν σφοδρῶς ὀδυνωμένων ἢ διὰ μέγεθος φλεγμονῆς ἢ διὰ δριμύτητα τῶν ἐπιρρέοντων ὑγρῶν ἀναγκαζόμεθα πράττειν, ὥς τὸ πολὺ δ' ἀρκεῖ τὸ λευκὸν τοῦ ὡσὺ μετὰ τῶν ἐπιτηδείων φαρμάκων, ἐκθεραπεύειν τὰς ὀφθαλμίας διὰ τῶν καλουμένων μονοημέρων κολλυρίων. οὕτω γὰρ

quippiam pro partis ipsius natura, quae excellentem molli-
tiem et ad hoc, ut laedatur, aptitudinem super omnem to-
tius corporis cutem nacta est, propter sensus subtilitatem
et substantiae raritatem. Adhibenda sunt autem medicamenta
repulsoria non exasperantia, hoc est non vehementem for-
tita astrictionem, sed quae tum propria sua substantia sunt
moderatiore tum lenitivi liquoris admixtione adhuc magis
talia fiant. Lenitivos autem liquores dixi ovi candidum et
foenigraeci decoctum et ad haec amplius ipsum lac, in quo
providum esse convenit, ut juvenulae simulque boni succi
foeminae existat, uberibus ipsius in cotem in qua colly-
rium teritur expressis, quo calidum adhuc oculis infunda-
tur. Caeterum hoc in vehementi dolore afflictis aut pro-
pter inflammationis magnitudinem aut ob influentium hu-
morum acritudinem facere cogimur. Ut plurimum vero
albus ovi liquor cum accommodatis medicamentis ophthal-
mias curare sufficit, per collyria videlicet monohemera, hoc

Ed. Chart. XIII. [426. 427.]

Ed. Bas. II. (205.)

οὐκ ὀλίγαις ταῦτα μεγάλας φλεγμονὰς ἐπράυνεν οὕτως, ὥς
εἰς ἐσπέραν μὲν λουτρῷ χρῆσασθαι τὸν ἄνθρωπον, ἐπὶ δὲ
τῆς ὑστεραίας τῷ καλουμένῳ ναρδίνῳ κολλυρίῳ, πρὸς ἀπο-
κατάστασιν τε καὶ τόνωσιν ὑπαλείψασθαι. παραμιγνύναι
δ' αὐτῷ κατὰ μὲν τὴν πρώτην ὑπάλειψιν ἐλάχιστόν τι τῶν
δριμέων καὶ σταλτικῶν ὀνομαζομένων, κατὰ δὲ τὴν δευτέ-
ραν βραχὺ τι τοῦδε πλεῖον. ἀρκούσι γὰρ αἱ δύο προσφοραὶ
τοῦ φαρμάκου καὶ τις περίπατος οὐ πολὺς πρὸ τοῦ βαλα-
νείου. τὰ δ' οὖν μονοήμερα καλούμενα κολλύρια. ἓν μὲν
ιδίως ὀνομαζόμενα τρυγῶδη πολλὴν ἔχει τὴν ἀκακίαν, ἓν
δὲ ἦτοι παντάπασιν ὀλίγην [427]. ἥ οὐδ' ἄλλως ἔχοντα προσ-
εἴληφε τὰ μὲν τὴν λεπίδα τοῦ χαλκοῦ, τὰ δὲ τὸν κεκαυμέ-
νον χαλκὸν ὀλίγον, ἅμα πολλοῖς ταῖς ἄλλοις ὅσα στύφει με-
τρίως καὶ πέττει καὶ διαφορεῖ. τοιαῦτα δὲ ἔστι κρόκος καὶ
σμύρνα καὶ λύκιον Ἰνδικόν, καὶ καστόριον δὲ καὶ λιβανωτὸς
ἄνευ τοῦ στύφειν πέττει τε ἅμα καὶ διαφορεῖ. ἐφ' ὧν μὲν
οὖν ἐπικρατεῖ τὰ στύφοντα πλεῖστον μὲν εἶναι χρὴ τὸ ὑγρὸν

est unius diei, appellata. Adeo enim haec non parum saepe
magnas inflammationes mitigaverunt, ut in vesperam qui-
dem homo balneo uteretur, in sequenti vero die nardino
collyrio ad instaurationem et corroborationem inungeretur.
Admiscere autem ei circa primam inunctionem minimum
quiddam acrium et sistentium medicamentorum oportet et
circa secundam paulo amplius quiddam priore. Sufficiunt
enim hae duae medicamenti adhibitiones et deambulation-
cula aliqua non multa ante balneum. Porro collyria mono-
hemera appellata quaedam privatim faeculenta dicta mul-
tam in se habent aeaciam, quaedam sive omnino exiguam
sive neque in totum habent. Complectuntur autem alia qui-
dem aeris squamam, alia vero aesustum exiguum additis
multis aliis, quae medioeriter astringunt et concoquunt et
discutiunt. Taliā autem sunt crocus, myrrha, lycium Indi-
cum, et castorium quidem et thus citra astrictionem conco-
quunt, simulque discutiunt. In quibus igitur astringentia
praedominantur, plurimum ovi liquorem et paucissimum

Ed. Chart. XIII. [427.]

Ed. Bas. II. (205. 206.)

τοῦ αὐτοῦ, βραχύντατον δὲ τοῦ φαρμάκου, καὶ μάλιστα ἔαν
 ἔχη τι τῶν μεταλλικῶν τὸ φάρμακον. ἐφ' ὧν δ' ἂν ὁ τε
 κρόκος καὶ ἡ σμύρνα καὶ τὸ καστόριον, ὃ τε λιβανωτὸς καὶ
 τὸ λύκιον επικρατῇ βραχὺ παχύτερῳ χρηστέον ἐστὶ τῷ φαρ-
 μάκῳ. πυρία τε χρηστέον πάντως ἐπ' αὐτοῖς διὰ σπόγγον,
 μετρίως μὲν ὀδυνωμένοις ἅπαξ ἢ δις τῆς ἡμέρας· εἰ δὲ σφο-
 δρότερον ὀδυνώμενοι τυγχάνοιεν, ἁμείνον ἐστὶ καὶ τρεῖς καὶ
 τετράκις καὶ πλεονάκις χρῆσθαι, μάλιστα ἐν ταῖς μεγάλαις
 ἡμέραις ταῖς θερinnaῖς. ἡ πυρία δὲ δι' ἀφειψήματος γινέσθω
 μελιλώτου καὶ τήλειος. περὶ μὲν οὖν ὀφθαλμίας αὐτάρκως
 εἴρηται, περὶ δὲ τῶν ἐλκῶν ἐφεξῆς ἐρῶ.

Κεφ. δ'. (206) [Περὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἐλκῶν.] Δεῖ-
 ται μὲν καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς κατὰ γένος θεραπείας τοῖς
 ἄλλοις ἐλκεσιν, ἣν ἐπιπλεῖστον διήλθον ἐν τῷ τρίτῳ καὶ τε-
 τάρτῳ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου, διὰ δὲ τὴν τοῦ μορίου
 φύσιν ἀδηκτότατα πρόσσωστεον, ἐν οἷς ἔφην εἶναι τὸ διὰ
 πομφόλυγος πεπλυμένης. μίγνυνται δ' αὐτοῖς καὶ χυλοὶ τινες
 οὐ μόνον ἀδηκτοὶ παντάπασιν, ἀλλὰ καὶ τὰς σφοδροτάτας

medicamentum esse oportet, praesertim si quid ex metalli-
 cis medicamentum in se complectatur; in quibus vero cro-
 cus et myrrha castoriumque ac thus et lycium praeva-
 leant, paulo crassiore medicamento utendum est. Fomentum
 praeterea omnino adhibendum est ipsis per spongiam, liqui-
 dem mediocris sit dolor, semel aut bis in die, si vero ve-
 hementior dolor urgeat, praestet ter aut quater et saepius
 uti in longis praesertim aestivis diebus. Fiat autem fomen-
 tum per meliloti et foenigraeci decoctum. De ophthalmia
 itaque satis dictum est, deinceps de ulceribus dicam.

Cap. IV. [De ulceribus oculorum.] Ulcera oculorum
 eandem secundum genus curationem requirunt quam alia
 ulcera, eam videlicet quam per longum in tertio et quarto
 curativae methodi recensui, verum ob partis naturam quam
 lenissima adhibenda sunt, ex quorum numero id quod ex
 pompholyge lota constat esse dixi. Admiscuntur eis etiam
 succi quidam non solum omnino mordacitatis expertes, sed

Ed. Chart. XIII. [427.]

Ed. Basf. II. (206.)

ὀδύναις πρᾶννεν δυνάμενοι, καθάπερ ὁ τοῦ μανδραγόρου
 χυλός. ἐνιοι δὲ καὶ πολυγόνου χυλὸν ἔμιξαν, ὥσπερ ἕτεροι,
 καὶ αὐτῶν τῶν ὡσὼν τὸ λευκόν. εὐδήλον δ' ὅτι πλησίον ἀνα-
 πλάσιως ὄντι τῷ φαρμάκῳ τὰ τοιαῦτα μίγνυνται διὰ τὸ τα-
 χέως ὀξύνεσθαι. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ὁ τῶν ῥό-
 δων μίγνυνται χυλός. ἡ δὲ ἰδίως ὕλη τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἐλ-
 κῶν εὐδήλον ὅτι καὶ αὕτη σκοπὸν ἔχει καθαρὸν φυλάττειν
 τὸ ἔλκος, ὥς τῆς φύσεως τῶν μορίων πληροῦσης τε καὶ πρὸς
 οὐλὴν ἀγούσης αὐτὸ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐλκῶν προ-
 εῖρηται. φλεγμονῆς μὲν οὖν ἔτι κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν οὐσης
 ἢ καὶ τινος ὀδύνης, τὰ διὰ λιβανωτοῦ τε κολλύρια καὶ τῶν
 πεπλυμένων μεταλλικῶν καὶ τῶν ἀδήκτων χυλῶν προσφέ-
 ρεται. ῥυπαρῶν δὲ ἐν τῇ χρήσει ταύτῃ τῶν ἐλκῶν γενομέ-
 νων, μίγνυσθαι τι χρὴ τῶν ῥυπτόντων, ὁποῖόν ἐστι τὸ Πακ-
 κιανὸν δι' οἶνον κροκῶδες, ᾧ χρώμεθα παραμιγνύντες ἐλά-
 χιστον αὐτοῦ τοῖς προειρημένοις φαρμάκοις. ἔχει δὲ τοῦτο
 πλεῖστον μὲν τὸν κρόκον, ἂψ οὐ καὶ κροκῶδες ὀνομάζεται,

qui etiam vehementissimos dolores mitigare possunt, velut
 est mandragorae succus. Quidam etiam polygoni succum
 admiscuerunt, quemadmodum alii ipsorum etiam odorum
 candidum. Manifestum vero est, quod ubi jam propemodum
 instat tempus praeparandi medicamentum, tum demum hu-
 jusmodi admiscantur propterea quod facile acescant. Eodem
 tempore etiam rosarum additur succus. Caeterum clarum
 est sylvam medicamentorum, quae proprie ad oculorum ul-
 cera pertinet, scopum habere ut ulcus mundum serveatur,
 ntpote partium natura ipsum explente et ad cicatricem per-
 ducente, quemadmodum in aliis ulceribus est praedictum.
 Si itaque inflammatio adhuc circa oculum existat aut quis-
 piam etiam dolor, collyria ex thure et metallicis lotis et
 succis mordacitatis expertibus adhibentur, ubi vero sordida
 reddita ex eorum usu ulcera fuerint, de repurgantibus
 quippiam admiscere oportet, quale est Paccianum ex vino
 croceum, quo utimur, minimum quid ex eo praedictis me-
 dicamentis addentes. Habet autem hoc plurimum in se cro-
 cum, unde etiam croceum appellatur, habet etiam ex repur-

Ed. Chart. XIII. [427. 428.]

Ed. Bas. II. (206)

μέμικται δ' αὐτῶ καὶ τῶν ὑπτιόντων μεταλλικῶν ἔνια· διό
καὶ τραχωμάτων ἐστὶ καθαιρετικὸν οὐ μόνον τῶν μικρῶν,
ἀλλὰ καὶ τῶν μεγάλων, ἃ προσαγορεύουσι συκώσεις· λεπτύ-
ρει δὲ καὶ τὰ πτερύγια. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φαρ-
μάκων μικρὸν ὕστερον εἰρησεται· τῶν δ' ἐλκῶν ὅσα δι' ἀνά-
βρωσιν γίνεται τοῦ κερατοειδοῦς, ὡς προκύπτειν τι καὶ τοῦ
ἐραγοειδοῦς, ὅτι δὴ καὶ ταῦτα δι' ἑαυτό τε καὶ τὸ προπι-
σὸν ἀποκρουστικῶν τε καὶ στενπτικῶν δεῖται φαρμάκων εὐ-
δηλὸν ἐστὶ. πειρᾶσθαι δὲ ἐπ' αὐτῶν δεῖ ἐκλέγεσθαι τὰ μη-
δεμίαν ἐργαζόμενα τραχύτητα. τῶν δ' ἐναντίων τούτοις φαρ-
μάκων, ὅπερ ἐστὶ τῶν διαφορητικῶν, αἱ φλύκταιναι χορῆζου-
σι καὶ τὸ γεννώμενόν ποτε πῦον ἔνδον τοῦ κερατοειδοῦς.
τὰ μὲν οὖν πρόσφατα [428.] καὶ ἔτι φλεγμαίνοντα τοῖς διὰ
σμύρνης καὶ λιβανωτοῦ καὶ κρόκου καθίσταται φαρμάκοις.
τὰ χρονιώτερα δὲ καὶ τῶν διαφορητικῶν τι προσλαμβάνουσι,
καθάπερ γε καὶ αἱ σκιρδούμεναι φλεγμοναὶ τῶν χιτῶνων.
ἐπὶ τούτων γὰρ καὶ διὰ τῶν δριμέων ὁπῶν εὐδοκιμεῖ φάρ-
μακα τάδε· εἰς κολλυρίων εἶδη ἀναπλαττόμενα αἱ καλούμεναι
πρὸς τῶν ἱατρῶν ἰδίως ἔγχρισται δυνάμεις ὕγραί, ὅποιας καὶ

gantibus metallicis aliqua, quapropter etiam aspritudines
exstirpat non parvas modo, sed magnas, quas lycofeis ap-
pellant, attenuat item pterygia, *oculorum ungues*. De his
itaque medicamentis paulo post dicetur. At vero ulcera
quae per erosionem tunicae corneae fiunt, ut etiam ex uni-
formi quid pronuat manifestum est, quod tum propter se
ipsa tum ob prolapsionem repellentibus et astringentibus
medicamentis opus habent. Conandum est autem ut ex ipsis
eligamus quae nullam aspritudinem faciunt. Verum his
contraria medicamenta, hoc est discussoria, pustulae expe-
tunt et pus quod intra corneam est generatum. Recentia
igitur et adhuc inflammata medicamentis ex myrrha, thure
et croco sedantur, vetustiora autem ex discussoriis etiam
quid deposcunt, quemadmodum item induratae inflamma-
tiones tunicarum. In his enim et per acres liquores haec
ipsa medicamenta in collyriorum formam redacta profi-
ciunt et quae privatim a medicis inunciales liquidae com-

Ed. Chart. XIII. [428.]

Ed. Bas. II. (206.)

τοῖς ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι σκευάζουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν πτερυγίων τε καὶ τῶν συκώσεων, ὥς ἔφην, τὰ ῥηπτικὰ φάρμακα προσφέρεται, τὰ μὲν εἰς κολλυρίων ἰδέαν ἀναπλαττόμενα, τὰ δὲ καὶ ξηρὰ χωρὶς ἀναπλάσεως, ἐφ' ὧν ἑμιξάν τινες ὀλίγον τι τῶν σηπτικῶν φαρμάκων. ἐγγὺς δὲ τούτων ἐστὶ τὰ τὰς ψωρώδεις διαθέσεις ἐν τοῖς βλεφάροις ἰώμενα, καὶ διὰ τοῦτο προσαγορευόμενα ψωρικά. πάντων δ' αὐτῶν ἐστὶν ἰσχυρότατα τὰ τε τοὺς παλαιοὺς τύλους ἐκτρήκοντα καὶ τὰ καλούμενα πτερύγια θεραπεύοντα, διὰ τῶν ῥηπτικῶν τε καὶ σηπτικῶν φαρμάκων συγκείμενα.

Κεφ. ε'. [Περὶ τῆς τῶν ὀφθαλμικῶν φαρμάκων δυνάμεως.] Καί μοι σχεδὸν ἤδη τῆς ἀπάντων τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς παθῶν τε καὶ κατὰ γένος φαρμάκων ἐξηγήσεως γενομένης, εἰρημένων δὲ καὶ τῶν κατὰ γένος ἀδήκτων φαρμάκων, ὅποια τὰ διὰ τῶν πεπλυμένων μεταλλικῶν ἔφην συντίθεσθαι, βέλτιον εἶναι δοκεῖ καὶ τῶν ἄλλων ὀφθαλμικῶν φαρμάκων ἐξηγήσασθαι τὰς δυνάμεις. ἐκ τούτου γὰρ ἡγοῦμαι συνθετικωτέρους γενέσθαι καὶ τῶν ἤδη συγκειμένων κριτι-

positiones appellantur, quales etiam in iis, qui suffusionis principium sentiunt apparant. In pterygiis vero et sycosi repurgantia, ut dixi, medicamenta adhibentur, partim in collyriorum formam redacta, partim arida citra alicujus figuræ inductionem, in quibus aliqui etiam ex erodentibus medicamentis aliquid addiderunt. His vicina sunt quae scabros in palpebris affectus persanant, atque ob id pforica appellantur. Fortissima vero omnium sunt, quae antiquos callos liquefaciunt et quae pterygia dicta curant, ex repurgantibus et erodentibus medicamentis conflata.

Cap. V. [*De ocularium medicamentorum viribus.*]

Porro quum jam omnium fere in oculis affectiqum medicamentorumque eorundem secundum genus expositionem fecerim, relataque sint a me medicamenta secundum genus mordacitatis expertia, qualia ex lotis metallicis componi dixi, melius fore mihi videtur si etiam aliorum ocularium medicamentorum vires exponam. Ex hoc enim existimo ad componendum promptiores futuros et de jam compositis

Ed. Chart. XIII. [428.]

Ed. Basf. II. (206.)

κωτέρους, τοὺς ἐν αὐτοῖς γεγυμνασμένους. ἀδηκτοτάτων οὖν ὄντων ὧν εἶπον ἔμπροσθεν φαρμάκων, ἀδήκτων δὲ καὶ τῶν τριῶν ὑγρῶν, ὧν τὸ μὲν ἀφέψημα τῆς τήλεως ἦν, τὸ δὲ γάλα, τὸ δὲ τὸ ἐν τοῖς ὡοῖς ὑγρὸν τὸ λεπτόν, ἐν τῷ γένει τούτων ἡγητέον εἶναι τὸ τε κόμμι καὶ τὴν τραγὰκανθάν, καὶ εἰ μὴ τὰ προειρημένα τρία πρόχειρον εἶχε τὴν κτῆσιν τε καὶ χοῆσιν, ἀποβρέχοντες ὅν ἐν ὕδατι πολλῷ βραχὺ κόμμεως ἢ τραγὰκάνθης εἰς τὴν αὐτὴν χορίαν ἄγομεν τοῖς τρισὶν, ὡς ἀποτρίβειν τε δι' αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἀκόνης τὰ κολλύρια καὶ μόνοις ἐγχεομένοις, ἐκκλύζειν τοὺς ἐν τοῖς πάσχουσιν ὀφθαλμοῖς γενομένους ἰχώρας. ἀλλὰ καὶ νῦν αὐτοῖς χρώμεθα κατὰ πάντα σχεδὸν τὰ κολλύρια. πλὴν γὰρ ὀλιγίστων ἀναλαμβάνεται πάντα μετὰ τὸ λειωθῆναι διαβεβρεγμένα συμμέτρως τοῖς φαρμάκοις τούτοις. ἐν μὲν δὴ τοῦτο γένος ἡμῖν ἀριθμείσθω φαρμάκων ὀφθαλμικῶν, ἐν τε τοῖς τρισὶν ὑγροῖς καὶ τῇ τραγὰκάνθῃ καὶ τῷ κόμμει καὶ τοῖς πεπλυμένοις μεταλλικοῖς. ἑτέρα δ' ἐπ' αὐτοῖς τὰ βραχεῖαν ἔχοντα δῆξιν ἐκ τοῦ μεμίχθαι τινὰ αὐτοῖς τῶν ἐπ' ὀλίγον στυφόντων ἢ

felicius judicatueros eos, qui in ip̄s fuerint exercitati. Quum igitur mordacitatis maxime expertia sint medicamenta quae dixi, sintque acrimoniae omnis expertes tres liquores, quorum primus foenigraeci decoctum erat, alter lac, tertius tenuis ovorum liquor, in hoc genere esse existimandum est tum gummi tum tragacantham. Et nisi praedicta tria copiaque et usu prompta et expedita essent, possumus parum gummi aut tragacanthae in multa aqua maceratum in eundem usum velut illa assumere, ita ut per ipsa in medica cote collyria tereremus et per sola etiam infusa serofos in affectis oculis generatos humores elueremus. Sed tamen etiam nunc ipsis circa omnia fere collyria utimur; paucissimis enim demptis, omnia postquam trita sunt, moderate his ipsis medicamentis madefacta excipiuntur. Unum sane hoc genus ooularium medicamentorum numeretur, in tribus liquoribus, tragacanthaque ac gummi et lotis metallicis contentum. Alterum vero genus eorum est quae exiguam habent mordacitatem propterea quod quaedam eis admixta

Ed. Chart. XIII. [428. 429.]

Ed. Bas. II. (206.)

ῥυπτόντων, ὅποια φάρμακά ἐστι ῥόδα τε καὶ λιβανωτὸς, ὀλίγην μὲν ἔχοντων τῶν ῥόδων τὴν στύψιν, ὀλίγον δὲ καὶ τὸ ῥυπτικὸν τοῦ λιβανωτοῦ. θερμὸς δὲ συμμέτρως κατὰ τὴν δύναμιν ὁ λιβανωτὸς ὑπάρχων ἔχει τι διὰ τοῦτο πεπτικόν τε καὶ ἀνώδυνον. ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ γένους αὐτῷ κατὰ γὰρ τὸ πέττειν τε καὶ διαφορεῖν μετρίως ἡγητέον εἶναι τὸν τε κρόκον καὶ τὴν σμύρναν, ἀλλήλων διαφέροντα τῷ τὸν μὲν στυφειν μετρίως, τὴν δὲ ἄνευ στυψίως, οὐκ ἀγεννῶς διαφορεῖν τε καὶ ξηραίνειν ὑγρότητας. γενναιότερα δὲ ταῦτα ταῖς δυνάμεσιν ἐστι τοῦ λιβανωτοῦ καὶ διὰ τοῦτο καὶ διαφορητικώτερα. τὸ ῥυπτικὸν δ' οὐκ ἔχοντα πρὸς τὴν τῶν ἐλκῶν θεραπείαν ἀπολείπονται τοῦ λιβανωτοῦ. τοῦ γένους τούτου τῶν φαρμάκων, [429] λέγω δὲ τοῦ πεπτικοῦ τε καὶ διαφορητικοῦ, καὶ τὸ λύκιον ἐστι καὶ τὸ καστόριον. εὐδηλον δ' ὅτι λύκιον λέγω τὸ Ἰνδικόν, οὐ τοῦτ' ἐστὶ τὸ καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν ἔθνεσι γινόμενον. ἐγγὺς δὲ τούτων ἦκει τῇ δυνάμει καὶ ἡ καλουμένη σαρκοκόλλα, πεπτικόν τε καὶ διαφορητικὸν οὕσα φάρμακον· ἔτι δὲ μᾶλλον αὐτῆς ἢ χαλβάνη τὰς εἰρημένας

sunt, quae parum astringunt et extergent, qualia medicamenta sunt rosae et thus, rosae quidem paucam habentes astringentem, thus vero modicam vim extergendi. Et quum thus mediocriter calida vi praeditum existat, eam ob rem habet quid concoctorium et quod dolorem sedat. Ex eodem genere cum ipso, quantum ad concoctionem et discutionem attinet, censendus est crocus et myrrha, quae inter se in eo differunt, quod crocus moderate astringat, myrrha vero citra astringentem non ingenerose discutiat et resiccat humiditates. Suntque sane haec viribus praestantiora thure et ob id etiam maiorem discutiendi vim habent, verum exterforia vi carentia, ad ulcerum curationem thure inferiora existunt. Huius generis medicamentorum, concoctorii inquam et discussorii, lycium quoque est et castorium, neque obscurum esse puto Indicium lycium a me dici non hoc quod apud nostros populos provenit. Proxime vero ad horum facultatem accedit sarcocolla dicta, quae concoctorium et discussorium est medicamentum; atque ipsa magis adhu-

Ed. Chart. XIII. [429.]

Ed. Bas. II. (206. 207.)

ἔχει δυνάμεις. ἀφέψημα δὲ μελιλώτου τῷ πέπτικῳ προσείληφεν τι καὶ στυπτικόν, ὁμογενές πῶς ὑπάρχον τῷ κρόκῳ. ἐμβάλλεται δ' εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις καὶ ὁ καλούμενος αἱματίτης λίθος ξηραντικὴν ὑγρῶν ἔχων δύναμιν, ὥσπερ καὶ ἡ καδμεία. πρῶτον δὲ αὐτῆς ἐστὶ φάρμακον ὁ λίθος, ὡς ἂν ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας οὐ γεώδους ὥσπερ ἡ καδμεία τὴν γένεσιν ἐσχηκώς. δηλοῖ γὰρ αὐτοῦ τὴν φύσιν οὕσαν τοιαύτην ἢ ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς ἀκόνης λύσει εἰς χυλὸν ἀναλυομένον κατὰ τὴν μεθ' ὑδροῦ τινος τρίψιν. καὶ κατὰ μόνας δὲ χωρὶς ὑγρότητος ἀποτριβόμενος οὐκ εἰς γεώδη θραύματα διαλύεται τῇ καδμείᾳ παραπλησίως, ἀλλ' εἰς ὁμοιομερές τε καὶ συνεχές αὐτῷ σῶμα. παραπλησίως αὐτῷ καὶ ὁ σχιστὸς καλούμενος λίθος ὑπάρχων ἰσχυρότερός ἐστι τῇ δυνάμει. τὸ δὲ στίμμι καλούμενον ἄπλυτον μὲν ἰσχυρὰν ἐπιδείκνυται τὴν στυπτικὴν δύναμιν, ἐκλύεται δὲ πλυνθὲν, ὡς ἐγγὺς ἦκειν ἀδήκτου. ἰσχυροτέρας δὲ δυνάμειος ἔν(207)πτικῆς ὁ τε κεκαυμένος χαλκός ἐστι καὶ ἡ λεπίς αὐτοῦ καὶ τὸ ἄνθος.

galbanum praedictas vires habet. Meliloti vero decoctum ad concoctoriam facultatem assumpsit etiam quid astringentium, ejusdem fere generis cum croco existens. Injicitur etiam in oculares compositiones lapis haematites appellatus, humores resiccandi vim habens, velut et cadmia. Mitius autem medicamentum lapis ipse quam cadmia existit, utpote ex humida substantia, non terrestri velut cadmia, generationem adeptus. Hanc enim ejus naturam indicat solutio, quae fit in medica cote, quum per attritionem cum liquore quopiam in succum resolvitur. Quin et quum solus per se citra liquoris alienius affusionem teritur, non in terrea fragmenta dissolvitur velut cadmia, sed in aequalium partium et cohaerens corpus. Consimilis substantiae ei est et lapis schistus appellatus, sed fortio rem facultatem habet. Quod vero stibium appellatur, illotum quidem fortem ex se ostendat astringendi facultatem, lotum vero exolvitur, ut prope ad mordacitatis expertium vim accedat. Vehementem autem exterforiam facultatem aes ustum habet, itemque

Ed. Chart. XIII. [429.]

Ed. Bas. II. (207.)

οὐχ ἦτιον δὲ δραστήριον, ἀλλ' ἦτιον ἄδηκτον ἢ κεκαυμένη χαλκίτις ἐστίν. εἰ δὲ καὶ πλυνθείη τὰ τοιαῦτα, ῥυπτικά μὲν ἔτι διαμένει, τοσούτω δὲ ἀσθενέστερα ταῖς ἐνεργείαις, ὅσον καὶ ἀδηκτότερα γίνεται. τούτου δὲ τοῦ γένους ἐστὶ καὶ τὸ μίσυ καὶ ὁ ἰός, ἰσχυρότατα φάρμακα τοῖς πρὸς συνώσεις καὶ τύλους ἀρμόττουσι μὲνόμενα. τινὲς δὲ αὐτοῖς ἐπέβαλον καὶ κηκίδας, σφοδρῶς στύφον φάρμακον, ὥσπερ ἔνιοι τὸ πάντων τούτων σφοδρότατον. εἰς στύψιν ἅμα δριμύτητι, καλούμενον δὲ χάλκανθον οὐδετέρως ἢ, ὥς ἔνιοι, χάλκανθος ἀρσενικῶς ἢ θηλυκῶς. εὐδήλον δ' ὅτι μετριώτερον πολὺ γίνεται κανθέν τε καὶ πλυνθέν. ἐκ τῆς τοιαύτης ὕλης καὶ ἡ τοῦ στομώματός ἐστι λεπίς. ὁ δὲ τοῦ λιβανωτοῦ φλοιὸς στύφει μὲν καὶ αὐτὸς οὐκ ἀγεννῶς, ἀπολείπεται δὲ τῶν εἰρημένων ἀπάντων πάμπολυ. καὶ μέντοι καὶ τὸ μίσυ καλούμενον εἰς τε τὰς αὐτὰς διαθέσεις καὶ προσέτι τὰ ψωρῶδη βλέφαρα τοῖς κολυρίοις ἔμιζάν τινες. ἐπεὶ δὲ καὶ μάννης ἐμνημόνευσάν τινες καὶ δοκεῖ τισιν οὐδὲν διαφέρειν λιβανωτοῦ λεκνωμένου, γνω-

squama ejus et flos. Neque minus efficax, sed minus mordacitatis expers chalcitis uita est. Quod si laventur talia medicamenta, exterforia quidem adhuc manent, tanto autem efficacia imbecilliora, quantum mordacitatis magis expertia fiunt. Hujus generis sunt etiam misy et aerugo, validissima medicamenta iis, quae sycosi et callis conveniunt admixta. Quidam vero ipsis etiam gallas injecerunt, vehementer astringens medicamentum, quemadmodum aliqui chalcanthum neutro genere appellatum, atque etiam ut aliqui usurpant, chalcanthum tum masculino tum muliebri genere, quod ad astringendum una cum acredine vehementissimum inter haec omnia medicamentum existit. Manifestum est autem, quod multo moderatius redditur ustum et lotum. Ad hanc silvam pertinet etiam stomomatis squama. At thuris cortex astringit quidem et ipse non ingenerose, verum praedictis omnibus longe inferior est. Atqui et misy ipsam tum ad eosdem affectus tum amplius ad scabras palpebras quidam in collyria miscuerunt. Quandoquidem vero et mannae quidam mentionem fecerunt et videtur aliquibus nihil a

Ed. Chart. XIII. [429. 430.]

Ed. Bas. II. (207.)

στέον ὅτι καλοῦσιν ἰδίως μάνναν τὸ ὑπόσειμα τοῦ ὑποτε-
θρουμένου κατὰ τὰ μεγάλα φορτία λιβάνου. συμφέρεται
γὰρ αὐτῷ θραύσματά τινα μικρὰ λιβανωτοῦ φλοιοῦ, ὥστε
διαφέρειν τοῦ λιβανωτοῦ τὸ τοιοῦτον φάρμακον τῷ προσει-
ληφέναι βραχύ τι τῆς στυψεως. ὅσα μὲν οὖν τῶν στυφόν-
των ἱκανῶς γεώδη ταῖς συστάσεσιν ἐστι, τραχώματά τε καὶ
συκώσεις καὶ τύλους ἐκτῆκει. τὰ δὲ ἐν τῷ γένει τῶν χυλῶν
ὄντα, καθάπερ ὀμφάκιόν τε καὶ ὑποκυστὶς, ἐκπλύνεται ῥα-
δίως ἐν ταῖς ὑπαλείψεσιν ἐκρέοντα μετὰ τοῦ δακρύου. τού-
τον δὲ τοῦ γένους ἐστὶ καὶ γλαυκίον καὶ ἀκακία. ῥυπτικά
δὲ ἀδήκτως ἐστὶν ἐλάφου κέρας κανθὲν, ὥσπερ γε καὶ ὁ τῶν
αἰγῶν. εἴρηται δὲ ὅτι καὶ ὁ λιβανωτὸς ἐκ τῶν τοιούτων
ἐστίν, ἀλλ' οὗτος, ὥσπερ ἐξῆσθη, βραχυτάτης μετέλγη τῆς
ῥυπτικῆς δυνάμεως, ἀνώδυνός τε καὶ πεπτικός ὑπάρχων. τὰ
δὲ τῶν εἰρημένων ζώων κέρατα ῥυπτικά μὲν ἐστίν, οὔτε δὲ
ἀνώδυνον οὔτε πε[430]πτικὸν ἔχει τι, ψυχρὰ καὶ ξηρὰ ταῖς
κράσεσιν ὄντα. ῥυπτικὸν δέ τι καὶ τὸ καλούμενον Ἀρμένιον

thure trito ac laevigato differre, cognosse operae pretium
est, quod mannam proprie appellant, id quod excessum
est a thure circa magna onera confracto, auferuntur enim
simul ab ipso fragmenta quaedam parva corticis thuris.
Quare a thure differt tale medicamentum in hoc, quod pa-
rum quid astringitorium assumpsit. Quaecunque igitur ex
astringentibus multam terream consistentiam habent, aspri-
tudines et fycoseis ac callos consumunt. Caeterum quae ex
succorum genere sunt, velut omphacium et hypocystis,
eluantur facile in sublitionibus effluentia simul cum lacri-
mis. Ex hoc genere est et glaucium et acacia. Citra mor-
dacitatem vero exterget cervi cornu ustum, velut etiam ea-
prarum. Dictum est autem et thus ex talium genere esse,
verum hoc velut dictum est, omnino exiguam obtinet exter-
gendi facultatem, doloris sedativum et concoctorium existens.
Cornua vero praedictorum animalium extergendi quidem
vim habent, sed neque dolorem sedant neque concoctoria
facultate praedita sunt, frigidi nimirum et sicci tempera-
menti existentia. Habet autem et quod Armenium vocatur

Ed. Chart. XIII. [430.]

Ed. Basl. II. (207.)

ἔχει, καθάπερ καὶ τὸ καλούμενον Ἰνδικὸν μέλαν, καὶ δὲ αὐτοῦ τοῖς ἀφλεγμάντοις ἑλκυσιν ἀλύπως ὀμιλεῖ. μικτῆς δὲ πῶς ἐστὶ δυνάμειος ἢ ἀλόη, καθάπερ τὸ ῥόδον. ἔχει μὲν γάρ τι καὶ πικρὸν τὸ ῥύπτειν πεφυκὸς, ἔχει δὲ τι καὶ στυπτικόν, ὥς συνάγειν τε καὶ συνουλοῦν τὰ ἑλκη.

[Τίνα πρὸς τὰς ψωρώδεις διαθέσεις ἀρμόττει.] Τῶν δὲ πρὸς τὰς ψωρώδεις ἐν βλεφάροις διαθέσεις ἀρμοττόντων φαρμάκων ἅλεις εἰσὶν ἁμμωνιακοὶ καὶ λίθος Ἀσῖος, αὐτὸς τε καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ, καὶ τὸ καλούμενον ψωρικόν, οὐχ ἀπλοῦν οὐδ' αὐτοφυὲς ὄν, ἀλλ' ἔχον τινα σκευασίαν, ἣν καὶ Διοσκουρίδης ἔγραψε καὶ οἱ ἄλλοι σχεδὸν ἅπαντες, ὅσοι περὶ ὕλης ἐποίησαντο πραγματείας. ἐπιμίγνυται δὲ τούτοις καὶ τὸ κεκαυμένον μίσον καὶ ἡ σανδαράχη καὶ τὸ καλούμενον ἄρρηνικόν μὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, ἄρσενικόν δὲ ὑπὸ τῶν νῦν. ἐκ δὲ τῶν ἀρωματικῶν φαρμάκων κασσία τε καὶ τὸ τοῦ μαλαβάρου φύλλον, ἁμωμόν τε καὶ κιννάμωμον ἑμιζάν τινες ὀφθαλμικαῖς δυνάμεισι, διαφορητικῆς

extergendi vim, quemadmodum et atramentum Indicum appellatum et ob id sane ulceribus inflammatione carentibus citra molestiam adhibetur. Mixtae vero quodammodo facultatis est aloë, velut etiam rosa, habet enim quid in se amarum, quod extergendi a natura aptitudinem habet, inest autem ei etiam quid astringitorium, ut committat et ad cicatricem ulcera perducatur.

[Quae ad scabros affectus convenient.] Ex medicamentorum ad scabros in palpebris affectus convenientium numero sunt sales ammoniaci et lapis Asius tum ipse tum flos ipsius, et quod psoricum appellatur, non simplex neque sponte naturae productum, sed praeparationis modum quendam habens, quem etiam Dioscorides conscripsit et alii fere omnes, qui de medica materia commentati sunt. Admiscetur his et misy usum et sandaracha, et quod a veteribus Graecis arrhenicum, nostro vero aevo arsenicum appellatur. Ex medicamentis vero aromaticis cassia et malabathri folium. Quin et amomum et cinnamomum quidam ocularibus compositionibus admiscuerunt, quum discuttoriam quidem vim

Ed. Chart. XIII. [430.]

Ed. Bas. II. (207.)

μὲν ὑπάρχον δυνάμει τὸ κιννάμωμον, τὰ δὲ ἄλλα καὶ στυψίως μετέχοντα. κοινῇ δὲ περὶ πάντων ἐγνωσέην χρῆ τῶν ῥυπτικῶν φαρμάκων, ὅσα τε μέτρια καὶ ὅσα συνκώσεις καὶ τύλους ἐκτῆκει, ταῦτα πάντα καὶ πρὸς οὐλὰς παχείας ἀρμόττειν. λεπτύνει γὰρ αὐτῶν τὸ πάχος καὶ ἀπορρύνει τῆς ἐπιπολῆς οὐσίας.

[Τίνα τοῖς ἐσκιζόμενοις βοηθεῖ.] Αἱ δὲ πρὸς ἐσκιζόμενους χιτῶνας ἀρμόττουσαι δυνάμεις, ὡς καὶ πρόσθεν ἐρρέθη, διὰ τε τῶν ὁπῶν συντίθενται καὶ τοῦ ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος. μίγνυμένων δ' αὐτοῖς καὶ μετρωτέρων μὲν, οὐκ ἀντιπρατιτόντων δὲ τῇ δυνάμει, σμύρνης δηλονότι καὶ λιβανωτοῦ καὶ χαλβάνης, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα.

[Τίνα πρὸς τοὺς ὑποχρεομένους ἀρμόττει.] Πρὸς δὲ τοὺς ὑποχρεομένους συνετέθησάν τινες ὑπὸ τῶν ἱατρῶν δυνάμεις ἐν ὑγροῖς φαρμάκοις, πρῶτη μὲν σχεδὸν τι πασῶν ἢ διὰ μαράθρου χυλοῦ καὶ ὑαίνης χολῆς καὶ μέλιτος Ἀττικοῦ, οἱ δὲ καὶ αἰγείας. μετὰ ταῦτα δὲ ἄλλος ἄλλην ἔμιξε χολήν, ὃ μὲν ἀλεκτρούονος, ὃ δὲ ἐχίδνης, ὃ δὲ θα-

habeat cinnamomum, reliqua vero etiam astringendi facultatem obtineant. In communi porro de omnibus extergentibus medicamentis id nosse oportet, tum eis quae moderata sunt tum eis quae sycoseis et callos consumunt, quod haec omnia etiam ad cicatrices crassas conveniant. Attenuant enim ipsarum crassitudinem et substantiam superficiei deradunt ac remouent.

[Quae induratis auxiliuntur.] Compositiones quae ad induratas oculorum tunicas conveniunt, ex succis constant et ammoniaco thymiamate, quemadmodum etiam antea dixi. Miscentur autem eis moderatiora quaedam, quae viribus eorum tamen non obluctentur, myrrha videlicet et thus et galbanum aliaque confimilia.

[Quae suffusis conveniant.] Ad suffusos vero quidam medici liquida medicamenta composuerunt. Ac prima fere omnium compositionum est, quae ex foeniculi succo et hyaenae felle ac melle Attico constat; quidam vero etiam caprinum fel addiderunt. Verum postea alius aliud fel admi-

Ed. Chart. XIII. [430. 431.]

Ed. Bas. II. (207.)

λαττίας χελώνης, ὃ δὲ καλλιωνύμου. νυνὶ δὲ ἐνδοξόν ἐστι τὸ διὰ τῶν σκάρων τῆς χολῆς φάρμακον, ὥσπερ καὶ τὸ διὰ τῆς στακτῆς σμύρνης. ἐπαγγελίαι μὲν οὖν ἀπάντων αὐτῶν εἰσι μεγάλαι. τὸ δὲ ἔργον αὐτῶν ἐνίοτε μὲν οὐδὲν, ἐστι δ' ὅτε πᾶνν σπικρόν.

Κεφ. στ'. [Περὶ τῶν χρησίμων τοῖς ὀφθαλμοῖς φαρμάκων ξηρῶν.] Ἐκ τῆς προγεγραμμένης ὕλης συνετέθη τοῖς ἱατροῖς φάρμακα ξηρὰ τὰ καλούμενα πρὸς αὐτῶν ἰδίως ξηροκολλύρια, τινὰ μὲν ἐκτῆκοντα τύλους καὶ συκώσεις, ἀκανθίδας τε καὶ πτερόγρια, τινὰ δὲ τοῖς ψωρώδεσι βλεφάροις ἀρμόττοντα καὶ τοὺς ὀνομαζομένους μίλφους ὠφέλουντα. [431] τῶν δριμέων δὲ κολλυρίων ἑτέραν δύναμιν ἔχοντα, διὸ καὶ καλοῦνται πρὸς τινων ἱατρῶν ἀποδακρυτικά καὶ ἀποκρουστικά, καθάπερ καὶ αὐτὰ τὰ κολλύρια. τούτων δὲ αὐτῶν τὰ πλείστα καὶ τοῖς ἀμβλυνποῦσι διὰ γῆρας ἢ πάχος ἢ ψύξιν ὑγρῶν τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἢ καὶ πνεύματος

scuit, alius galli, alius viperae, alius testudinis marinae, alius callionymi pifeis. Nunc vero in pretio est medicamentum ex felle scarorum, quemadmodum et quod ex myrrha stacte constat. Promissiones itaque omnium horum medicamentorum magnae sunt, verum effectus aliquando nullus, aliquando valde exiguus.

Cap. VI. [De aridis medicamentis oculis conducentibus.] Ex praescripta materiae medicae silva composita sunt a medicis medicamenta arida, quae privatim ab ipsis arida collyria appellantur. Quorum aliqua quidem callos et sycofeis consumunt, excresecentem item juxta nasi angulum carnem et ungues. Aliqua vero scabris palpebris conveniunt et ad palpebrarum defluvia, quae milphae appellantur conducunt, verum aliam ab acribus collyriis facultatem habent, unde etiam a quibusdam medicis delacrimativa et repulforia appellantur, velut etiam ipsa collyria visa sunt appellari. Ex his autem pleraque etiam obtuse cernentibus, sive per aetatem sive crassitudinem aut frigiditatem humorum in oculis, aut etiam flatus caliginosi red-

Ed. Chart. XIII. [431.]

Ed. Basf. II. (207.)

ἀχλυώδους περιουσίαν οὐ μικρῶς βοηθεῖ. ἕνια δὲ τῶν ξηρῶν
 φαρμάκων κωλύει συστήναι τὸ πάθος ἐν αὐτοῖς, τὰς ἐπιρ-
 ροὰς εἰργόντα δηλονότι τῶν ὑγρῶν, ἐξ ὧν εἰώθασιν οἱ
 ὀφθαλμοὶ κακοῦσθαι. καλλίστον δ' αὐτῶν ἐφάνη τῇ πείρᾳ
 κριθὲν τὸ ὑπ' ἐμοῦ συντεθὲν, καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πολλοῖς
 ὄν ἐν χρήσει σχεδὸν ἐν ἅπασιν τοῖς ἔθνεσιν, ὧν ἄρχουσι
 Ῥωμαῖοι. καὶ πρῶτον γε αὐτοῦ τὴν κατασκευὴν γράψω, βέλ-
 τιον ἡγούμενος εἶναι τὸ μηδ' ὅλως ἀλίσκεσθαι πάθει τοῦ
 θεραπεύεσθαι καλῶς τὰ γενέσθαι φθάσαντα. ἐπεὶ δὲ καὶ
 Ἀσκληπιάδης πλείστην τε καὶ καλλίστην ἔγραψεν ὕλην τῶν
 τε ξηρῶν καὶ τῶν ὑγρῶν καὶ τῶν κολλυρίων, ἀρξάμενος ἀπὸ
 τῶν ξηρῶν, καὶ γὰρ μοι δοκῶ πράξειν οὕτω τῇ τάξει τῆς γρα-
 φῆς ὁμοίᾳ χρῶσάμενος, ὥστε μετὰ τὸ προσγράψαι τὸ ἐμὸν
 ξηρὸν ἐφεξῆς ἅπαντα γράψαι τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου κατα-
 τεταγμένα κατὰ τὸ πρῶτον βιβλίον τῶν ἐκτὸς, ὃ Μαρ-
 κέλλᾳ ἐπιγράφει. καὶ μετὰ ταῦτά γε καταπλάσμάτων τῶν τοῖς
 ὀφθαλμοῖς ἀρμοτιόντων, ἀνακολλημάτων τε καὶ τινων ἐπι-
 χρίστων φαρμάκων ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων,

undantiam id contingat, non parum profunt. Aliqua de-
 inde ex aridis medicamentis affectionem aliquam in oculis
 colligi prohibent, impediendo videlicet influxiones humo-
 rum, ex quibus oculi laedi consueverunt. Praestantissimum
 vero horum apparuit et experientia iudicatum est, quod
 ego composui, et ob id apud multos in usu est, ac fere per
 omnes gentes, quibus imperant Romani. Ac primum sane
 ipsius compositionem scribam, quum praestantius putem esse
 nullis omnino affectionibus corripi quam eas quae jam
 praeoccuparunt optime sanare. Quando vero etiam Ascle-
 piades plurimam et optimam tum aridorum, tum liquido-
 rum collyriorum conscripsit silvam, ab aridis primum ini-
 tio facto, et ego sane mihi recte facturus videor, si confi-
 mili scribendi ordine utar. Quare ubi meum aridum ascri-
 pfero, deinceps omnia quae Asclepiades habet in primo ex-
 ternorum, quem Marcellae inscribit, juxta ipsius ordinem
 subjungam. Et post haec cataplasmata oculis accommodata,
 agglutinatoriaque et inunctilia medicamenta ab Asclepiade

Ed. Chart. XIII. [431.]

Ed. Bas. II. (207. 208.)

ἀμεινον εἶναι μοι δοκεῖ καὶ κείνων φυλάξαντα τὴν τάξιν τῆς γραφῆς, οὕτως ἐπὶ τὴν τάξιν τῶν κολλυρίων τε καὶ τῶν ὑγρῶν φαρμάκων ἀφικέσθαι πάντα παραθέμενον, ὡς ὁ Ἀσκληπιάδης ἡρμήνευσεν αὐτοῖς τοῖς ἐκείνου ῥήμασιν.

(208) [Τὸ ὑπ' ἐμοῦ συντεθὲν εἰς ὑγίαν ὀφθαλμῶν φάρμακον ξηρόν.] Χρησιμώτατον ὑγιαίνουσιν ὀφθαλμοῖς προφυλακτικόν ἐγὼ συνέθηκα φάρμακον, ὃ πάντες ἔχουσιν ἤδη. καίεται γὰρ λίθος Φρύγιος εἰς λεπτά καταθραύσθεις, ὡς εἶναι μείζων τοῦ καλουμένου μὲν ὑπὸ τινῶν καρύνου ποντικού, πρὸς ἄλλων δὲ λεπτοκαρύνου. ὁ δὲ τρόπος τῆς καύσεως, ὡς καπὶ τῶν ἄλλων ποιούμεθα, εἰς χυτρίδιον καιρὸν ἐμβαλόντες, εἴτα περιπηλοῦντες ἔξωθεν, ἐπιτιθέντες δὲ πῶμα τετραγώνιον ἥτοι κατὰ μόνην τὴν κορυφὴν ἣ, ὅπερ βέλτιόν ἐστι, καὶ κατὰ ἄλλα μέρη πλείονα, πρὸς τὸ ῥαδίως ἀναφέρεσθαι δι' αὐτῶν τὰς λιγνῶδεις τε καὶ καπνώδεις τῶν καιομένων ἀπορροάς. ἐπειδὴν δὲ ὁ λίθος ὅλος διάπυρος γένηται, τὴν καῦτα χορὴ τὸ χυτρίδιον ἐκκενώσαντας εἰς ἀγγεῖον τι καθαρόν ἐπιχεῖν βούτυρον οὐ παλαιόν, ἀνακινοῦντα τὰ μόρια

descripta adjiciam. Praestabilis enim mihi videtur et istorum ordinem in scribendo servare, atque ita ad collyria ac liquida medicamenta transire omnibus apposis, velut Asclepiades ipse reddenfuit illius ipsius verbis.

[*Medicamentum aridum ad tuendam oculorum valetudinem a me compositum.*] Utilissimum fanis oculis praeservalivum ego composui medicamentum, quod omnes jam in usu habent. Unitur lapis Phrygius in minutas partes confractus, ut major tamen sit nuce quae pontica a quibusdam vocatur, ab aliis nux parva. Modus urendi idem qui in aliis est, lapide in ollulam novam coniecto, deindeque ollula forinsecus luto circumlita operculum perforatum, vel in solo vertice, vel quod melius est etiam circa alias plures partes imponimus, quo per ipsa foramina fuliginosae et fumosae eorum, quae uruntur, exhalationes facilius efferantur. Postquam vero totus lapis ignitus factus fuerit, tum sane ollulam in purum quoddam vaseculum evacuare oportet, butyrumque infundere non vetustum et circummagitare

Ed. Chart. XIII. [431. 432.]

Ed. Bas. II. (208.)

τοῦ κεκαυμένου λίθου, καὶ τοῦτο ποιεῖν ἄχρις ἂν ἅπαντα
σβεσθῇ, τηνικαῦτα δὲ παύεσθαι, καὶ οὕτω πάλιν εἰς τὸ χυ-
τρίδιον ἐμβάλλοντας αὐτὰ καίειν αὐθις, ἐνιστάντας τὸ χυτρί-
διον ἀνθραξι διακεκαυμένοις, ὥς μηδὲν ἔχειν καπνῶδες, ῥιπί-
ζειν δὲ τούτους ἐνεκα τοῦ θᾶπτον γενέσθαι τὴν καῦσιν. εἴθ'
ὅταν διάπυροι γενηθῶσιν οἱ λίθοι καὶ μηκέτ' ἀναφέρεται
μηδεμία λιγνύς, ἐκχέοντας πάλιν αὐτοὺς σβεννύειν οἶνω Φα-
λερίνω ἢ τινι τῶν κιβρώων καὶ εὐωδῶν, οἷος ὁ Τρωλίτης,
Ἀριουσίως τε καὶ Δέσβιος, εἴτα πάλιν εἰς τὸ χυτρίδιον
ἐμβάλλοντας ἐκ τρίτον καίειν, καπειδὰν διάπυρος ὁ λίθος
γένηται, σβεννύειν αὐθις μέλιτι Ἀττικῷ μὴ πολλῷ, γενήσε-
ται γὰρ οὐ ξηρὸν τὸ φάρμακον, ἀλλ' ἔχον τι γλισχροῦτος.
ἔστω δέ σοι προλελειωμένα πλείοσιν ἡμέραις ἀκριβῶς, ὥς
χνοῶδη γεγονέναι τὰ ὑπογεγραμμένα. 4 χαλκοῦ [432] κεκαυ-
μένου γο α'. ὅπερ ἐστὶ < ἡ. πεπέρεως λευκοῦ τὸ ἴσον,
φύλλον μαλαβάθρου τὸ ἴσον, στίμμεως τὸ ἡμιόλιον, ὅπερ
ἐστὶ < ιβ'. τούτοις μίγνυε τοῦ κεκαυμένου λίθου λίτραν α'.
καπειδὰν ἅπαντα καλῶς λειωθῇ καὶ μέλλῃς ἀνελέσθαι τὸ

ustis lapidis partes, donec omnes extinguantur, atque tunc
cessare. Et sic rursus easdem in ollulam coniectas urere,
rursus prunis candefactis ab igne ollulam imponendo, ut
nihil fumosum in se habeant, ventilatione etiam easdem ex-
citare convenit, quo citius ustio perficiatur. Deinde quum
jam igniti facti fuerint lapides et nulla amplius fuligo ef-
feratur, rursus eosdem eximere oportet et vino Falerno
extinguere, aut aliquo fulvo et odorato, velut est Tmolites
Ariusiumque et Lesbium. Deinde rursus in ollulam conje-
ctos tertio urere, et postquam ignitus fuerit lapis, rursus
extinguere melle Attico non multo, reddetur enim medi-
camentum non aridum, sed viscositate aliqua praeditum.
Caeterum pluribus diebus trita et praelaevigata in promptu
habere oportet, ita ut in tenuissimum pulverem redacta sint
subscripta. 4. Aeris usti ℥ j, quod est ℥ viij, piperis albi
tantundem, folii malabathri tantundem, stibii hemiolium quod
est ℥ xij, his admisce lapidis usti lb j, et postquam omnia
probe fuerint laevigata et reponere medicamentum velis,

Ed. Chart. XIII. [432.]

Ed. Bas. II. (208.)

φάρμακον, ἐπέμβαλλε τοῦ Συριακοῦ ὀποβαλσάμου γο' α' S'.
 ὅπερ ἐστὶν αὐτῶν τὸ πᾶν < β'. λεπτόν δὲ καὶ διαφανές
 ἔστω κατὰ τὴν σύστασιν τὸ ὀποβάλσαμον, μὴ παχὺ, καθά-
 περ εἶωθεν ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτὸ κατὰ τὸν πυθμένα συνί-
 στασθαι. κωλύσει γὰρ τὸ οὕτω παχὺ ξηρὸν εἶναι τὸ φάρ-
 μακον, χρῆσθαι δ' αὐτῷ δεῖ κατὰ τῶν βλεφάρων μόνον ἐπι-
 φέροντα τὴν μήλην χωρὶς τοῦ τῶν χιτώνων αὐτῶν ἄψασθαι
 τοῦ ὀφθαλμοῦ. τὰ πολλὰ μὲν οὖν ἀρκεῖ κατὰ μόνον τοῦ
 κάτω βλεφάρου τὴν μήλην ἐπιφέρειν. οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ
 τὸ ἄνω βλέφαρον ὁμοίως ὑπαλείφειν, ὅταν ἡ χρεῖα μείζων
 ἢ τοῦ φαρμάκου, τουτέστιν ὅταν ἤδη σαφῶς ἔχη τινὰ ταρα-
 χὴν ὁ ὀφθαλμός, οὗ μὴν περιμένειν γε χρὴ γενέσθαι τοῦτο.
 φθάνοντα δὲ χρῆσθαι κατὰ τὴν πρώτην αἴσθησιν τοῦ πά-
 θους ἐν παντὶ καιρῷ τῆς ἡμέρας, εἰ καὶ πεπονώκως τις εἴη
 καὶ δεδιπνηκώς, καὶ πολλάκις γε χρῆσθαι φυλαττόμενον, ὡς
 ἔφη, ἅπτεσθαι τῶν χιτώνων. χρὴ δὲ καὶ τὸν ὑπαλειφόμε-
 νον αὐτὸν ἀνεωγμένα παρέχειν τὰ βλέφαρα, καὶ περὶ δὲ ὑπα-
 λείψεται, μὴ ἐπιμύειν αὐτοῖς. τοῦτο μὲν ὑπ' ἐμοῦ συνετέθη

adjicé opobalsami Syriaci ζ j β, quod totum ζ xij facit.
 Sit vero opobalsamum tenue et pellucenti consistentia, non
 crassum, quemadmodum solet in vasis circa fundum confi-
 dere ac spissari, quod enim ita crassum est, ariditatem me-
 dicamenti impedit. Porro usus ipsius ad solas palpebras
 competit, cum specillo inducti citra tunicarum ipsius oculi
 contactum. Ut plurimum itaque sufficit circa solam infer-
 nam palpebram specillum inducere. Nihil vero vetat etiam
 supernam palpebram similiter illinere, ubi praesertim medi-
 camento opus fuerit, hoc est ubi jam manifeste perturba-
 tionem quandam perceperit oculus, non tamen expectare
 convenit donec id fiat. Verum praeoccupare oportet circa
 primum affectionis sensum, in omni tempore diei, etiam
 si quis biberit et coenaverit. Et plane frequens ejus compe-
 tit usus cum cautione, ut dixi, ne tunicae oculorum eo con-
 tingantur. Oportet autem et eum cui inducitur medicamen-
 tum palpebras exertas et extentas exhibere et quum inun-
 gitur nequaquam cum ipsis nictare. Hoc sane medicamen-

Ed. Chart. XIII. [432.]

Ed. Bas. II. (208)

τὸ φάρμακον, οὐκ ἐπιτρέπον ὀφθαλμιάσαι τὸν καλῶς τούτω
 χρώμενον. ἐφεξῆς δὲ γράψω τὰ πρὸς διαθέσεις ἀριότιοντα,
 τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων ποιη-
 σάμενος.

Κεφ. ζ. [Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα ξηρὰ
 πρὸς ὀφθαλμούς.] Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτὸς ἁ Μαρκέλλας
 ἐπιγράφει, γράφεται κατὰ λέξιν οὕτως. ξηρὸν ἐκ τῶν τοῦ
 Ἡρακλείδου ψωρικῶν πρὸς περιβεβρωμένους κανθούς. 4 σπο-
 δίου Κυπρίας < δ. ὀμφάκον ξηροῦ < β'. νάρδον τριώβο-
 λον, πεπέρεως πεφρυγμένον κόκκους ι'. λείοις χρῶ. ψωρικὸν
 Αἰλίου. 4 καδμείας < δ. χαλκοῦ κεκαυμένου < β'. τριῖβε
 μετ' ὄξους ἐν ἡλίῳ καὶ ξηράνας καὶ διαλύσας, ἀνελόμενος
 χρῶ. ἄλλο. 4 καδμείας < α'. χαλκοῦ κεκαυμένου < α'.
 νάρδον Ἰνδικῆς < α'. πεπέρεως πεφρυγμένον ὀβολούς β'.
 λείοις χρῶ, ὡς σπουδαίῳ φαρμάκῳ. ἄλλο. 4 χαλκίτιδος μέρη
 δύο, καδμείας μέρος α'. κόψας καὶ σήσας τριῖβε ἐν ἡλίῳ,
 οἴνου ἐπιβάλλων ὅσον ἔξαρκεῖ, ἔπειτα ξηράνας καὶ διυλίσας

tum a me compositum est, non permittens eum, qui ipso
 recte utatur, oculorum ophthalmia apprehendi. Deinceps
 vero quae ad affectus commoda sunt medicamenta conscri-
 bam, initio ab iis quae Asclepiades scripsit facto.

Cap. VII. [*Arida medicamenta ad oculos ab Ascle-
 piade conscripta.*] In primo libro medicamentorum exter-
 norum, quae Marcellae inscribit, in hunc modum haec
 verba scribuntur. *Aridum ex psoricis Heraclidae ad cir-
 cumrosos oculorum angulos.* 4 Spodii Cyprii drach. iv,
 omphacii aridi drach. duas, nardi obolos iij, piperis fricti
 grana quindecim, tritis utere. *Psoricum Aelii.* 4 Cadmiae
 drach. iij, aeris usti drach. ij, cum aceto in sole terito et
 reficcato, rursusque laevigatis et repositis utitor. *Aliud.*
 4 Cadmiae drach. j, aeris usti drach. j, nardi Indicae
 drachmam j, piperis fricti obolos ij, tritis utere, ut medi-
 camento vehementer commodo. *Aliud.* 4 Chalcitidis par-
 tes duas, cadmiae partem unam, tusa et cribrata terito in
 sole, adjecto vino sufficienti, deinde reficcato et laevigatis

Ed. Chart. XIII. [432, 433.]

Ed. Bas. II. (208.)

ἀνελόμενος χρῶ. ἐκ τῶν Φιλοξένου ξηρὸν ἀχάριστον. 4 κα-
 δμείας < β'. χαλκίτεως < η'. ἀλόης ὀβολούς β'. τοῦ ὀβο-
 λούς β'. πεπέρειως κόκκους δέκα, ῥόδων ἄνθους < α'. λείαις
 χρῶ. τοῦ αὐτοῦ πρὸς ξηροφθαλμίαν καὶ δύνωσιν καὶ σηπε-
 δόνας καὶ ὑπερσαρκώματα. 4 καδμείας < ι'. χαλκίτεως
 < η'. πεπέρειως κόκκους ιε'. νάρδον Κελτικῆς < α'. τριῖβε
 καδμείαν καὶ τὴν χαλκίτην μετ' οἶνον, καὶ ὅταν ξηρανθῇ, ἐπι-
 βάλλε νάρδον καὶ τὸ πέπερι καὶ χνοῶδες ποιήσας χρῶ. ἄλλο.
 4 καδμείας < κ'. χαλκίτεως < μ'. νάρδον Ἰνδικῆς δρα-
 χμίας β'. σμύρνης πεφωγμένης < β'. πεπέρειως κόκκους λε'.
 σκευάζει δι' ὄξους δριμνιᾶτον.

[433] [Καπίτωνος πρὸς ξηροφθαλμίας καὶ καθύγρους
 ὀφθαλμούς καὶ περιβεβρωμένους κανθούς καὶ βλέφαρα καὶ
 συνκόδη.] Καδμείαν Κυπρίαν λαβόντες θραύομεν, ὥστε ἀλ-
 φίτων ἔχειν τὸ μέγεθος, ἔπειτα Ἀττικῷ μέλιτι φυράσαντες
 βάλλομεν εἰς κώθωνα κεράμεον, τούτου δὲ τὸ στόμιον φι-
 μώσαντες καὶ πηλῷ περιπλάσαντες τρῆμα ποιοῦμεν κατὰ
 τὴν τοῦ στόματος μεσότητα, ὥστε ἀναπνοὴν ἔχειν τὸ ὀπτά-

repositis utitor. *Ex libris Philoxeni aridum achariston.*

4 Cadmiae drach. ij, chalcitidis drach. viij, aloës obolos ij,
 aeruginis obolos duos, piperis grana x, florum rosarum
 drachmam unam, tritis utitor. *Ejusdem ad lippitudinem
 siccam et sycosin, putrescentia et excrefcentem carnem.*

4 Cadmiae drachmas decem, chalcitidis 3 viij, piperis grana
 xv, nardi Celticae drachmam unam. Cadmiam et chalciti-
 dem cum vino terito, atque ubi exaruerint, nardum et
 piper injicito, ac in pulvillum redactis utitor. *Aliud.* 4
 Cadmiae drach. xx, chalcitidis drach. quadraginta, nardi In-
 dicae drach. duas, myrrhae torrefactae drach. duas, pipe-
 ris grana triginta quinque cum aceto acerrimo apparato.

[*Capitonis ad lippitudines siccas et oculos hume-
 ctos ac angulos circumerosos et palpebras ficasas.*] Ca-
 dmiam Cypriam ad polentae magnitudinem confringimus,
 deinde Attico melle subactum in vasculum fetile conjici-
 mus. Hujus autem ore obturato ac luto circumlito fora-
 men juxta medium oris facimus, quod id quod assatur inde

Ed. Chart. XIII. [433.]

Ed. Bas. II. (208. 209.)

μενον, αὐτὸ δὲ τὸ ἀγγεῖον ὀρθὸν στήσαντες μεταξὺ ἀνθρώπων ὑποκαίωμεν. ἐκπύρου δὲ γενομένου προσέχομεν τοῖς διὰ τοῦ τρήματος ἀναφερομένοις αἰμοῖς, καὶ εἰ μὲν μελάντεροι ἀναφέροντο, ἔτι καίωμεν· ὅποταν δὲ λευκότεροι ἀναφαίνοντο, αὐτάρκως ὥπτησθαι νομίσαντες, ἄραντες τὸ ἀγγεῖον καὶ ἀναπωμάσαντες κατασβεννύομεν τὴν καδμείαν οἶνῳ Ἰταλικῷ καὶ εἰς θυίαν ἐξεράσαντες τρίβομεν καὶ ξηραίνοντες ἀποτιθέμεθα πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν, ἔχει δὲ οὕτω.

4 καδμείας < ἡ. χαλκοῦ κεκαυμένου < ἡ. στίμμεως < ἡ. τρίψας καὶ ἀνελόμενος χρῶ πυρρῇνι μῆλης ὑποστιμμίζων τὰ βλέφαρα καὶ πρωτὶ καὶ πρὸς ἐσπέραν. ἄλλο. 4 καδμείας καυθείσης καθὰ προεῖρηται, < ἡ. χαλκοῦ κεκαυμένου < ἡ. στίμμεως < δ. Ἀρμενίου < β. τρίψας καὶ ἀνελόμενος χρῶ. ἡμεῖς τὴν καδμείαν καὶ τὰ λοιπὰ στέατι ἐχίδνης φυράσαντες ὥπτησαμεν, ἔπειτα οἶνῳ κατασβέσαντες καὶ λεάναντες ἐχρησάμεθα.

(209) [Τὰ δι' αἵματίτου Καπίτωνος ὀφθαλμικοῦ φάρμακα ἐπιτετευγμένα πρὸς τὰ ψωριῶντα βλέφαρα.] 4 Κα-

transpiret. Ipsum vero vasculum intra prunas erectum statuens succensis prunis urimus. Atque ubi exignitum fuerit, exhalationum per foramen elatarum animadversionem habemus, quae si nigriores efferantur, amplius urimus, quum vero albidiores apparuerint, affationem sufficientem factam putamus; ablatoque vasculo et dempto opereculo cadmiam vino Italico extinguimus et in pilam translatam terimus, reficcataque ad medicamenti confectionem reponimus, quae hoc modo habet. 4 Cadmiae drach. octo, aeris usqi 3 viij, sibi 3 viij, tritis et ablatis utere, cum specilli extremo palpebris mane et vespere ex eo sublitis. Aliud. 4 Cadmiae usuae, velut praedictum est, drach. octo, aeris usqi drach. octo, sibi 3 quatuor, Armenii drach. duas, tritis et repositis utitor. Nos cadmiam et reliqua adipe viperae excepta affavimus, deinde vino extinctis ac tritis usi sumus.

[Medicamenta ex lapide haematite ad scabras palpebras accommodata, Capitonis ocularii.] 4 Cadmiae Cy-

Ed. Chart. XIII. [433.]

Ed. Bas. II. (209.)

δμείας Κυπρίας δραχμὰς κδ'. λίθου αἱματίτου δραχμὰς στ'.
 ἐν ἄλλῳ ιστ'. χαλκοῦ κεκαυμένου < κδ'. τὰ ξηρὰ κόπτεται,
 ὥστε ἔχειν ἀλφίτων τὸ μέγεθος, καὶ μέλιτι φυράται καὶ ὀπτᾶ-
 ται, καθὰ προεῖρηται, καὶ οἶνω κατασβέννυται καὶ ξηραν-
 θέντα λεαίνεται. ἡ χρῆσις δεδήλωται. ἄλλο. 4 καδμείας < κ'.
 χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμὰς ι'. λίθου αἱματίτου δραχμὰς ι'.
 κροκῦδων πορφύρας Λακωνικῆς δραχμὰς ἡ'. μέλιτι φυράσας
 καὶ καύσας συντίθει καθὰ προεῖρηται.

[Σωσάνδρου πρὸς μιλφῶσεις καὶ κεχροτισμένας διαθέ-
 σεις, ποιεῖ δὲ πρὸς ἐγκανθίδας.] 4 Καδμείας, στίμμεως,
 χαλκίτιως ὤμῃς, μίσυος ξενικοῦ ἀνὰ < ἡ'. κόψας καὶ μέλιτι
 φυράσας, ὅπτα καθὰ προεῖρηται, ἔπειτα οἶνω καταβρέξας
 καὶ λεάνας καὶ ξηράνας ἀνελόμενος χρῶ. ἄλλο. 4 χαλκίτιως
 ὤμῃς, καδμείας, στίμμεως, μίσυος ξενικοῦ ἀνὰ δραχμὰς ἡ'.
 νάρδου Ἰνδικῆς < β'. κρόκου πεφωγμένου δραχμὰς β'. πε-
 πέρεως < α'. τὰ μεταλλικὰ μέλιτι φυράται καὶ καίεται καθὰ
 προεῖρηται, ἔπειτα οἶνω κατασβέννυται καὶ λεαίνεται, τού-

priae drachmas viginti quatuor, lapidis haematitae drachmas
 sex, in alio exemplari drachmas sedecim, aeris usti drach-
 mas viginti quatuor, arida ad polentae magnitudinem con-
 tunduntur, melleque excepta velut praedictum est assantur
 ac vino extinguuntur, deinde reficcata laevigantur. Usus de-
 monstratus est. *Aliud.* 4 Cadmiae drachmas viginti, aeris
 usti drachmas decem, lapidis haematitae drachmas decem,
 tomentorum purpurae Laconicae drachmas octo, melle ex-
 cepta et usta composito, ut dictum est.

[*Sofandri ad palpebrarum defluvia et inveteratos
 affectus. Facit et ad encanthidas.*] 4 Cadmiae, sibiī,
 chalcitidis crudae, misyos peregrini, singulorum drachmas
 octo, confusa et melle excepta velut dictum est assato, de-
 inde vino extincta tritaque et reficcata reponito at utitor.
Aliud. 4 Chalcitidis crudae, cadmiae, sibiī, misyos pere-
 grini, singulorum drachmas octo, nardi Indicae drachmas
 duas, croci torrefacti drachmas duas, piperis j. Metallica
 melle subjungantur ac uruntur, ut dictum est, deinde vino

Ed. Chart. XIII. [433. 434.]

Ed. Bas. II. (209.)

τοῖς ἐπιβάλλεται τό τε νάρδιον καὶ τὸ κρόκινον πεφωγμένον καὶ τὸ πέπερι, ἔπειτα συλλιάναντες ἀνελόμενοι χρώμεθα.

[Καλλιβλέφαρον φάρμακον ἐπιτετευγμένον ποιεῖ καὶ πρὸς κηχρονισμένας ὀφθαλμίας.] 4 Στίμμεως κεκαυμένου καὶ οἴνου κατεσβεσμένου < ιστ'. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ἡ. λιβάνου αἰθάλης, ναρδοστάχυος, σμύρνης πεφωγμένης, κρόκου, λεπίδος χαλκοῦ, ἀνὰ < α'. ἅπαντα λεάνας ἀνελόμενος χρω. ἄλλο διὰ κρόκου. 4 κρόκου γο α'. γλανκίου γο α'. σαρκοκόλλης γο α'. ἐγὼ καὶ ὀπίου γο α'. ἔβαλλον. ἄλλο τὸ Σεβερειανόν. 4 καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης γο β'. ἁλῶν ἀμμωνιακῶν, πεπέρεως λευκοῦ γο β'. φύλλον < β'. λειώσας ἐπιμελῶς χρω. ἄλλο μάλιστα νηπίους χρῆ[434]σιμον. 4 στίμμεως δραχμὰς ιστ'. μολύβδου < ἡ. λεπίδος < α'. κρόκου < α'. ῥόδων ἄνθους δραχμὴν μίαν, σμύρνης < α'. νάρδου Ἰνδικῆς, λιβάνου ἄρδηνος, πεπέρεως λευκοῦ ἀνὰ δραχμὴν μίαν, φοινικοβαλάνων ὅστέα δέκα, πάντα βάλων εἰς ἄγγος κεραιεῶν ὅπτα φιλοπόνως, ἔπειτα εἰς θυίαν κατεράσας καὶ τρίψας ἐπίβαλε ὀποβαλσάμου κοχλιά-

extinguntur et teruntur, adjiciturque his nardus et crocus torrefactus itemque piper, postea vero simul laevigatis ac repositis utimur.

[Medicamentum exornandis palpebris accommodum. Facit et ad inveteratas ophthalmias.] 4 Stibii usti ac vino extincti 3 xvj, plumbi usti et loti 3 viij, fuliginis thuris, spicae nardi, myrrhae torrefactae, croci, squamae aeris, singulorum 3 j. Omnibus tritis ac repositis utitor. Aliud ex croco. 4 Croci 3 j, glaucii 3 j, sarcocollae 3 j. Ego etiam opii 3 j adjeci. Aliud Sererianum. 4 Cadmiae ustae et lotae sextantem, salis ammoniaci, piperis albi, utriusque sextantem, folii drach. ij, probe tritis utitor. Aliud pueris maxime commodum. 4 Stibii drachmas sedecim, plumbi drachmas octo, squamae aeris drach. unam, croci drach. j, florum rosarum 3 j, myrrhae 3 j, nardi Indicae, thuris masculi, piperis albi, singulorum drachmam unam, palmularum ossicula decem. Omnia in figulinum vas conjecta diligenter afflato, deinde in pilam transtatis ac tritis opobal-

Ed. Chart. XIII. [434.]

Ed. Bas. II. (209.)

ρια δύο, ἔπειτα ἀνακόψας καὶ ξηράνας χρῶ. ξηρὸν Φιλο-
ξένου πρὸς κνησμώδεις κανθούς καὶ περιβεβρωμένους, ποιεῖ
καὶ πρὸς ἀμβλυωπίαν. 4 καδμείας δραχμὰς δ'. ἄλὸς ἀμμο-
νιακοῦ < β'. πεπέρειως λευκοῦ < α'. λείους χρῶ. ταῦτα
οὕτω σκευάζων. 4 καδμείας δραχμὰς ἧ'. κρόκον δραχμὰς β'.
πεπέρειως λευκοῦ < α'. ἄλὸς ἀμμονιακοῦ < β'. νάρδου Ἰν-
δικῆς < α'. λείους χρῶ.

Κεφ. ἧ'. [Υγραὶ ὀφθαλμικαὶ πρὸς τὰς συνκώδεις
ἐπαναστάσεις καὶ πάσης σαρκὸς ἔξοχήν. ποιεῖ καὶ πρὸς ἐγκαν-
θίδας καὶ πρὸς ἀρχομένας ὀφθαλμίας, ἧ' ἐχρήσατο Φίλιππος
ἐν Καισαρείᾳ.] 4 Μίσυος ὀπτοῦ δραχμὰς ἧ'. σμύρνης < δ'.
καδμείας δραχμὰς ἧ'. κρόκου < β'. ἄλὸς ἀμμονιακοῦ < β'.
νάρδου Ἰνδικῆς, πεπέρειως λευκοῦ ἀνὰ δραχμὴν μίαν, μέλιτος
Ἀττικοῦ κνᾶθον α'. ἄλλο. 4 μίσυος ὀπτοῦ δραχμὰς στ'.
χαλκάνθου δραχμὰς δ'. σμύρνης δραχμὰς δ'. χαλκοῦ κεκαντε-
νου < α'. μέλιτος Ἀττικοῦ κνᾶθους ι'.

[Πάγχρηστος Ἐρασιστράτου πρὸς τὰ τραχώματα καὶ
πάσας ὀφθαλμίας καὶ ὧτα πνοῶροοῦντα καὶ πρὸς τὰ δυσ-

sami cochlearia duo adjicito, deinde conquassato, reficcato
et utitor. Aridum Philoxeni ad pruriginosos ac circum-
rosos angulos. Facit et ad obtusum visum. 4 Cadmiae
3 iv, salis ammoniaci drachmas duas, piperis albi 3 unam,
trititis utere. Ego haec ita apparo. 4 Cadmiae drachmas
octo, croci drach. duas, piperis albi drachmam unam, salis
ammoniaci drach. duas, nardi Indicae drach. j, tritis utitor.

Cap. VIII. [Liquidae oculares compositiones ad fico-
sas eminentias ac omnem extuberantiam carnis, facit et
ad encanthidas et ad incipientes ophthalmias, qua usus est
Philippus in Caesaria.] 4 Misys assati 3 viij, myrrhae 3 iv,
cadmiae drach. viij, croci 3 ij, salis ammoniaci 3 ij, nardi
Indicae, piperis albi, utriusque drachmam unam, mellis At-
tici cyathnm unum. Aliud. 4 Misys assati 3 vj, atramenti
futorii drach. quatuor, myrrhae drach. iv, aeris uffi 3 j,
mellis Attici cyathos decem.

[Prorsus utilis compositio Erasistrati ad aspritudi-
nes ac omnes ophthalmias auresque purulentas et ad ul-

Ed. Chart. XIII. [434.]

Ed. Bas. II. (209.)

επούλωτα ἔλκη καὶ τὰς ἐν στόματι νομάς.] 4 Χαλκοῦ κε-
καυμένου δραχμὰς β'. σμύρνης < α'. πεπέρειως ὀβολοὺς β'.
μίσκος ὀπτοῦ < α'. κρόκου τριώβολόν, οἶνον Χίου κοτύ-
λην α', γλυκέος Κρητικοῦ κοτύλης τὸ ἥμισυ, τριῖβε τὰ ξηρὰ
τὸν οἶνον ἐπιβάλλον, καὶ ὅταν συμπῇ, ἐπίβαλλε τὸν γλυ-
κὺν καὶ ἀνακόψας κατέρα εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον καὶ ἔψε πυρὶ
μαλακῷ χρώμενος, εἴτα ἀπόθου εἰς χαλκὴν πυξίδα. πρὸς
τύλους καὶ πᾶσαν ἔσοχην. 4 χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμὰς β'.
μίσκος κεκαυμένου < α'. σμύρνης < α'. κρόκου δραχμὴν
μίαν, ὀμφακίου < α'. οἶνον Χίου κυάθους β'. μέλιτος Ἀτ-
τικοῦ λίτρας S'. χρῶ. Φιλοξένου ὑγρὰ ὀξυδερκικὴ, οὐλὰς
καὶ τύλους ἀποσμήχει. 4 ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς δ'.
ιοῦ < β'. οἶνω διαλύσας καὶ συντρίψας ἀναλαμβάνει μέλιτι
Ἀττικῷ. ἄλλο. 4 ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς ιβ'. ιοῦ
< στ'. σμύρνης δραχμὰς β'. συντίθει καθὰ προεῖρηται. ἄλλο.
Φαίδρον τὸ ρινίον. 4 ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς δ'.
ιοῦ < α'. ἀλκυονίδου πεφωγμένου δραχμὴν μίαν, λίθου
Ἀσίου ἄνθους τριώβολον, συντίθει καὶ χρῶ καθὰ προεί-

*cera aegre recipientia cicatricem et ad serpentia oris ul-
cera.] 4 Aeris usti drach. duas, myrrhae 3 j, piperis obo-
los duos, misyos assati drach. j, croci obolos iij, vini Chii
hemina unam, passi Cretici heminae dimidium. Arida te-
rito affuso vino, atque ubi imbibitum fuerit vinum, affunde
etiam passum, et conquassata in aereum vasculum trans-
ferto, ac ad lentum ignem coquito, deinde in pyxidem
aeream reponito. Ad callos et omnem eminentiam. 4
Aeris usti drach. ij, misyos usti 3 j, myrrhae drach. unam,
croci drach. unam, omphacii 3 j, vini Chii cyathos duos,
mellis Attici ℥ β, utitor. Philoxeni liquida visum exacuens,
cicatrices et callos exterit. 4 Ammoniaci thymiamatis
drach. iv, aeruginis drach. duas, vino diluta et contrita
melle Attico excoquito. Aliud. 4 Ammoniaci thymiamatis
3 xij, aeruginis drach. sex, myrrhae drach. ij, composito,
ut dictum est. Aliud. Phaedri limula. 4 Ammoniaci thy-
miamatis drach. quatuor, aeruginis drach. unam, aleyonii
torrefacti 3 j, floris lapidis Asii obolos tres, composito ac*

Ed. Chart. XIII. [434. 435.]

Ed. Bas. II. (209.)

ρηται. ἄλλο. 4 ἁμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμᾶς η̄. ἰοῦ
 ◁ η̄. λίθου Ἀσίου ἄνθους δραχμᾶς β̄. ὀβολοῦς β̄. ἄλ-
 κυονίου δραχμὴν μίαν, ὀβολοῦς β̄, ὀπίον ◁ ᾱ S'. σμύρνης
 ◁ ᾱ S'. συντίθει καὶ χρῶ καθὰ προεῖρηται.

[Αἰγυπτία πρὸς τύλους καὶ λευκώματα, ἀφαιρεῖ καὶ
 δέρματα παραντῖκα.] 4 Ἰοῦ Κορινθίου ◁ στ'. ἁμμωνιακοῦ
 θυμιάματος ◁ στ'. ὀβολοῦς δ̄. ἁλὸς ὀρυκτοῦ ◁ δ̄. κολο-
 κυνθίδος ἐντεριώνης ◁ δ̄. ταυρείας χολῆς δραχμᾶς β̄. νίτρου
 μέλανος ◁ ᾱ S'. πεπέρειως λευκοῦ, κόκκους μ̄. μέλιτος
 Ἀττικοῦ κνᾶθους στ'. συντίθει καθὰ προεῖρηται καὶ ἀνε-
 λόμενος εἰς πυξίδα πρινίην χρῶ. [435] ἄλλη Αἰγυπτία πρὸς
 τύλους καὶ λευκώματα καὶ κεχροτισμένας διαθέσεις. 4 ἰοῦ
 δραχμᾶς στ'. ἁμμωνιακοῦ θυμιάματος ◁ στ'. κολοκυνθίδος
 ἐντεριώνης δραχμᾶς γ̄. χολῆς ταυρείας ◁ β̄. νίτρου μέλα-
 νος ◁ β̄. κνᾶθοις στ'. ἀναλαμβάνε μέλιτι Ἀττικῷ καὶ χρῶ.
 πρὸς ὀξυδερχίαν Ἀντωνίου Μούσα, ποιεῖ καὶ πρὸς γλαυ-
 κώσεις. 4 πέρδικος ἀγρίου χολῆς μέρος ᾱ. ἐν ἄλλῳ. περ-
 δικίου βοτάνης χυλοῦ, ἐνιοὶ κενταυρείου χυλοῦ μέρη τρία,

ut dictum est. *Aliud.* 4 Ammoniaci thymiamatis
 drach. viij, aeruginis 3 viij, floris lapidis Asii 3 duas, obol.
 duos, alcyonii drach. unam, obol. ij, opii drach. j, myr-
 rhæ sesquidrachmam composito ac utitur ut dictum est.

[*Aegyptia ad callos et albugines aufert etiam pelli-
 culas confestim.*] 4 Aeruginis Corinthiae drach. vj, am-
 moniaci thymiamatis drach. vj, obol. iv, salis fossilis 3 v,
 medullae colocynthidis 3 iv, fellis taurini 3 duas, nitri
 nigri sesquidrachmam, piperis albi grana quadraginta, mel-
 lis Attici cyathos vj, composito, ut dictum est et in pyxide
 ilicea reposito utitur. *Alia Aegyptia ad callos et albugi-
 nes ac inveteratos affectus.* Aeruginis drach. sex, ammo-
 niaci thymiamatis drach. sex, medullae colocynthidis drach.
 tres, fellis taurini 3 ij, nitri nigri drach. ij, excipe mellis
 Attici cyathis sex et utere. *Compositio exacuens visum,
 faciens et ad glaucedinem, Antonii Musae.* 4 Fellis per-
 dicis silvestris partem unam, in alio exemplari succi herbae
 perdicii, aliqui succi centaureae partes tres, mellis Attici

Ed. Chart. XIII. [435.]

Ed. Bal. II. (209. 210.)

μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ ἴσον. ἄλλο. 4 ὄρνιθος γηραίου χολῆς μέρος α'. κενταυρείου χυλοῦ μέρος α'. μέλιτος Ἀττικοῦ μέρος τρία, ποικί πρὸς γλαυκώσεις. ὀξυδεσμική Δαργού. 4 μαράθρου χυλοῦ τῆς οἴτης μέρος α'. μέλιτος τὸ ἴσον, ἀνελου εἰς πυξίδα χαλκῆν, χρῶ. ἄλλο. 24 μαράθρου χυλοῦ τῆς οἴτης μέρος α'. χελιδονίας χυλοῦ τὸ ἴσον, μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ ἴσον. (210) Αἰλίου Γάλλου πρὸς ὑποχύσεις. 4 ἀλετριονόου χολῆς δραχμᾶς η'. χελώνης θαλασσίας χολῆς < η'. μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ ἴσον, ταυρείας χολῆς δραχμᾶς β'. κρόκον < β'. ὀποβαλσάμου δραχμᾶς β'. κόψας χρῶ. Κασσίου πρὸς ὑποχύσεις. χολῆν ταυρείαν κενύσας εἰς πυξίδα χαλκῆν ἕα ἐπὶ ἡμέρας ι'. εἶτα ἀναλαβὼν δραχμᾶς β'. σμύρνης, κρόκον < β'. ὀποπάνακος δραχμᾶς β'. ὀποβαλσάμου < β'. πεπύρεως κόκκους ιβ'. μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ διπλοῦν, τῇ χολῇ ἅπαντα μίξας, ἔψε ἐν ἀγγεῖῳ χαλκῷ καὶ ἀπόθου εἰς πυξίδα χαλκῆν καὶ χρῶ. ὕγρα ἢ βασιλῆς, ταύτην καλοῦμεν ἀναληπτικὴν. 4 ὀμφάκου δραχμᾶς β'. σμύρνης < β'. αἰτοῦ χολῆς δραχμᾶς β'. ὀποβαλσάμου δραχμᾶς β'. ἑκατὸς δαιμόνου < β'. ἀμμωνια-

tantundem. Aliud. 4 Fellis gallinae veteris partem unam, succi centaureae partem unam, mellis Attici partes tres. Facit ad glaucedines. *Compositio Largi exaeuens visum.* 4 Succii foeniculi radicis partem unam, mellis tantundem. Reponite in pyxidem aeream ac utitor. Aliud. 4 Succii radicis foeniculi partem unam, succi chelidoniae tantundem, mellis Attici tantundem. *Aelii Galli ad suffusiones.* 4 Fellis testudinis marinae drach. octo, mellis Attici tantundem, fellis taurini drach. duas, eroci drach. duas, opobalsami drach. duas, contulis utere. *Cassii ad suffusiones.* Fel taurinum in aeream pyxidem evacuatum per dies decem finito, deinde myrrhae, eroci, utriusque drach. duas, opoponacis drach. ij, opobalsami drach. ij, piperis grana xij, mellis Attici duplam omnium accipito, omniaque cum felle misceto et in aereo vase coquito, deinde in aerea pyxide repositis utitor. *Liquidia Basilis, hanc reparatricem appellamus.* 4 Omphacii drach. duas, myrrhae drach. ij, fellis aquilae drach. ij, opobalsami drach. ij, lachrymae oleae

Ed. Chart. XIII. [435.]

Ed. Bas. II. (210.)

κοῦ θυμιάματος δραχμὴν μίαν, χολῆς υἰαίνης < β'. μέλιτι ἀναλαμβάνει. ἄλλο. 4 ὀμφάκου δραχμὰς β'. σμύρνης < α'. ἑλὸς ἀμμωνιακοῦ < α'. κρόκου < α'. ὀποβαλσάμου < α'. ἐλαίας δακρύου < α'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος < α'. χολῆς υἰαίνης < η'. ἀναλαμβάνει μέλιτι Ἀττικῷ. ἐν ἄλλῳ, ἐλαίου παλαιοῦ κνάθους β'. Ἀντωνίου Μούσα. 4 χολῆς υἰαίνης < α'. ἀρκείου χολῆς < ιβ'. ὀποβαλσάμου δραχμὰς β'. ἑλὸς ὀρυκτοῦ δραχμὴν μίαν, κρόκου < α'. σμύρνης < α'. μέλιτος Ἀττικοῦ κνάθους β'. μαράθρου χολοῦ κνάθους β'. Φιλοξένου. 4 χολῆς υἰαίνης < α' S'. στέατος ἐκίδνης < α' S'. κρόκου δραχμὴν μίαν, ὀμφάκου < α'. σμύρνης < τὸ ἡμισυ, ὀποβαλσάμου < α'. μέλιτος Ἀττικοῦ δραχμὰς η'.

[Βάμματα λευκωμάτων.] Κηκίδα λείαν ἔχει ἐν ἀποθέτῳ, ἐν δὲ τῇ χρήσει παράπτου πυρῆνι μήλης θιουμαίνων τὸν πυρῆνα, ἔπειτα χαλκάνθῳ ὕδατι ἀναλυθέντι παράπτου ἄλλο. σιδίοις λείοις παράπτου, ἔπειτα χαλκάνθῳ ὕδατι διαλυθείσῃ παράπτου. ἄλλο. 4 μίσυος, χαλκάνθου, κηκίδων

drach. ij, ammoniaci thymiamatis drach. j, fellis hyaenae drach. ij, excipe melle Attico. *Aliud.* 4 Omphacii drach. duas, myrrhae drach. unam, salis ammoniaci 3 j, croci drach. unam, opobalsami 3 j, lacrimae oleae drach. unam, ammoniaci thymiamatis 3 j, fellis hyaenae drach. viij, excipe Attico melle, in alio, olei veteris cyathos duos. *Antonii Musae.* 4 Fellis hyaenae 3 j, fellis arfi drach. duas, opobalsami drach. duas, salis fossilis drach. j, croci drach. unam, myrrhae drach. unam, mellis Attici cyathos duos, succi foeniculi cyathos ij. *Philoxeni.* 4 Fellis hyaenae 3 j β, adipis viperae drach. j β, croci 3 j, omphacii drach. j, myrrhae 3 β, opobalsami 3 j, mellis Attici 3 viij.

[*Tincturae albuginum.*] Gallam tritam ac laevigatam in prompto repositam servato, usu vero expetente cum specilli nucleo calefacto adhibeto, deinde atramentum sutorium aqua dilutum admoveto. *Aliud.* Malicorium tritum adhibeto, indeque atramentum sutorium aqua dilutum admoveto. *Aliud.* 4 Mifyos, atramenti sutorii, gallaram

Ed. Chart. XIII. [435. 436.]

Ed. Bas. II. (219.)

ὁμφακίνων, ἐκάστου τὸ ἴσον κόψας καὶ σήσας ἀπόθου, ἐν δὲ τῇ χρήσει παράπτου ξηρῷ. ἄλλο. 4 στυπτηρίας σχιστῆς, σιδίω, ροιᾶς, μέλιτος, ἀκακίας καρποῦ, ἐκάστου τὸ ἴσον κόψας παράπτου.

[Πρὸς γλανκοφθάλμους, ὥστε μελαίνας ἔχειν κόρας.] Σιδίω γλυκέων τὸν χυλὸν παριγγυμάτιζε, ἔπειτα διαστήσας ἐνσταξε ὑοσκυάμου τὸ ἄνθος τρίψας μετ' οἴνου ἢ ὑοσκυάμου χυλοῦ, δεῖ δὲ τῷ θέοντι καιρῷ ταῦτα συνάγειν καὶ ἀποτίθεται. ἄλλο. ἀκακίας τὸν καρπὸν καὶ κηκίδων ὀλίγον τρίψας ἐπιμελῶς, ἀναλαμβάνει ἀνεμώνης τῷ χυλῷ, ὥστε μέλιτος ἔχειν τὸ πάχος, ἔπειτα ἐκθλίψας διὰ ῥάκους ἐπιμελῶς, ὡς ὑγρὸν ἀπόθου καὶ χρῶ καθά προεῖρηται.

[436] [Πρὸς τριχῶντας, Ἀντωνίου Μούσα.] Ὁρνέου τοῦ καλουμένου κιναίδου τὴν χολὴν καὶ ἀκονίτου ἡμισὺ μίξας ἀπόθου, ἐν δὲ τῇ χρήσει τὴν τρίχα ἀποτίλας ἐπίχρει τὸν τόπον τῷ φαρμάκῳ. ἄλλο. 4 ἰχθύος φάγγρον τὴν χολὴν καὶ ἀκονίτου ἡμισὺ, ἐπὶ λεπίδος σιδηρᾶς πεπλυμένης στέατι δεῦσον καὶ τούτοις ἐπίβαλε ἀμυγδαλίνου ἐλαίου ὀλίγον

emphacinarum, singulorum aequales partes, contusas et cribratas reponito. Usus vero tempore aridum adhibeto.

[*Ad glaucos oculos, quo pupillae nigrae reddantur.*] Malicorii dulcis succum infundito, deinde post temporis interstitium hyoscyami florem cum vino, aut hyoscyami succo tritum instillato. Verum haec opportuno tempore colligere et reponere convenit. Aliud. Acaciae fructum et gallarum parum quid diligenter trita anemones succo excipito et ad mellis crassitudinem redigito. Deinde expressum per linteolum liquorem reservato ac utitor ut dictum est.

[*Ad pilos pungentes in palpebris nascentes, Antonii Musae.*] Fel aviculae quae cinaedus appellatur et aconiti dimidium ejus mixta reponito. Usu vero exigente, evulso pilo locum medicamento illinito. Aliud. Fel piscis phagri et aconiti dimidium cum squama ferri lota adipe subjcito, atque his amygdalini olei parum adjcito et sanguinis ve-

Ed. Chart. XIII. [436.]

Ed. Bas. II. (210.)

καὶ νυκτερίδος αἵματος ὅσον ἔξαρκεῖ, ἔπειτα μίξας καὶ ἀνελόμενος χρω̃ καθάπερ προεῖρηται.

[Ἀνακολλήματα τριχῶν, Ἡρακλείδου Ταραντίνου.] 4 Κηροῦ < α'. πίσης < α'. λιθοκόλλης < α'. ταυροκόλλης < α'. μαστίχης δραχμὴν μίαν, ὁμοῦ τήξας ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει μηλωτίδος τὸ ἄκρον πυρώσας παράπτου τῷ φαρμάκῳ καὶ τὸ διαλυόμενον αἶρων ἀνακόλλα τὰς τρίχας. ἄλλο. 4 ῥητίνης ξηρᾶς, πίσης ξηρᾶς ἀνὰ < α'. θείου ἀπύρου δραχμὴν μίαν, ἀσφάλτου < μίαν, κηροῦ < β'. τήξας χρω̃.

[Πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων κριθὰς, ὥς ποσθίας καλοῦσιν, Ἀντωνίου Μούσα.] 4 Χαλβάνης μέρος α'. νίτρου ὀλίγον μίξας ἐπιτίθει· καὶ μίσους ὁμοῦ ὅσον ὀλίγον μίξας ἐπιτίθει. ποιεῖ δὲ καὶ σῦκα ξηρὰ, ἐν οἰνομέλιτι ἐψηθέντα καὶ λεανθέντα, ὀλίγης χαλβάνης συλλεανθείσης. ποιεῖ δὲ καὶ ἄλευρον κριθινόν, ἐν οἰνομέλιτι ἐψηθὲν καὶ λεανθὲν μετ' ὀλίγου χαλβάνης συλλεανθείσης.

[Διονυσίου Μιλησίου πρὸς τριχῶντας.] Λαγῶν θαλάσ-

spertilionis quantum suffecerit. Deinde mixtis et repositis utitur ut dictum est.

[Agglutinatoria pilorum, Heraclidæ Tarentinæ.] 4 Cerae 3 j, picis 3 j, lithocollae 3 j, taurocollae 3 j, mastiches 3 j, simul liquefacta reponito. Usu vero postulante, specilli summum candefacito et quod ex medicamento dissoluto adhaeserit adhibeto, eoque pilos agglutinato. Aliud. 4 Resinae siccae, picis siccae utriusque 3 j, sulfuris vivi 3 j, bitaminis drachmam unam, cerae 3 ij, liquefactis utitor.

[Ad parvos instar hordei oblongos circa pilos palpebrarum abscessus, erithas et posthias appellant, Antonii Musae.] Galbani partem unam cum exiguo nitro mixtam imponito. Aliud. Ceram et misyos crudi paulum admisceto. Faciunt et ficus aridae in vino mulso coctae et tritae, exiguo simul galbano contrito. Facit et farina hordeacea in vino mulso cocta ac trita, itidem exiguo galbano simul contrito.

[Dionysii Milesii ad pilos palpebrarum pungentes.]

Ed. Chart. XHL. [436.]

Ed. Bas. II. (210.)

σιον, καύσας ἐπὶ ὀστράκου καυνοῦ καὶ τὴν σποδὸν τρίψας, ἀναλαμβάνει κροτῶνων τῷ αἵματι καὶ ἀνελόμενος εἰς πυξίδα κερατίνην χρῶ προετίλῃας τὴν τρίχα. ἄλλο. σαλαμάνδρας κεκαυμένης τὴν σποδὸν, ἀναλαμβάνει ἐχίνων χερσαίων τῇ χολῇ καὶ χρῶ κατὰ προείρηται. ἐνίοι δὲ ἐχρήσαντο καστορίῳ μιχθέντι μέλιτι ἢ καστορίῳ καὶ βδέλλῃς κεκαυμένης τῇ τέφρᾳ ἢ κωρείου τὸν καρπὸν τρίψαντες καὶ αἵματι θύνης ἀναλαμβάνοντες ἐπέχρισαν προαποτίλαντες τὴν τρίχα.

[Πρὸς κριθὰς καὶ χαλάζια.] Σαγαπηνὸν μετ' ὄξους τρίψας χρῶ. ἄλλο. πρὸς αἰγίλωπας. 4 ἰλλεκέβρας χυλοῦ, στρύχνου χυλοῦ ἀνὰ λίτρας S'. λιβάνου < ἡ. μαστίχης γο γ'. χαλβάνης λίτρας S'. ἔπει τοὺς χυλοὺς μετὰ τοῦ λιβάνου, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπίβαλε τὴν χαλβάνην, τὴν γὰρ μαστίχην παραιτούμεθα. ἄλλο. 4 λιβάνου δραχμὰς ἡ. λαδάριον < δ. σχιστῆς δραχμὰς δ. σμύρνης < ἡ. κηροῦ < δ. ἀφρονίτρον < δ. πιτυᾶς λαγωῦ < δ. κόπτεται τὸ φάρμακον καὶ μαλάσσεται ἱνὸν μύρον ὑποστάθμῃ.

[Τὰ πρὸς ὀφθαλμοὺς, ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τῷ πρώτῳ]

Leporem marinum in figulino novo urito et cinerem tritum caninarum muscarum sanguine excipito et reposito in carnea pyxide utitor evulsis antea pilis. *Aliud.* Salamandrae ustae cinerem, terrestriam erinaceorum felle excipito ac utitor ut dictum est. Quidam castorio usi sunt cum melle mixto, aut castorio et hiradinis ustae cinere. Aut cicutae semen tritum ac thunnæ sanguine exceptum praevulsis pilis illiverunt.

[*Ad erithas et chalazia.*] Sagapeno cum aceto trito utitor. *Aliud ad aegilopas.* 4 Succi illecebrae, succi folani, utriusque ℥ β, thuris 3 viij, mastiches quadrantem, galbani ℥ β. Succos cum thure coquito, atque ubi dissolutum fuerit galbanum injicito, mastichen enim improbamus. *Aliud.* 4 Thuris drach. octo, ladani drach. quatuor, aluminis scissilis drach. iv, myrrhae drach. viij, cerae drach. iv, spumae nitri drach. iv, coaguli leporis 3 iv, contunditur hoc medicamentum et cum unguenti irini faece mollitur.

[*Cataplasmata in eodem libro primo externorum, ab*

Ed. Chart. XIII. [436. 437.]

Ed. Bas. II. (210. 211.)

τῶν ἐκτὸς Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα καταπλάσματα καὶ ἀνακολλήματα καὶ περιχρίσματα.] Καταπλάσματα ὀφθαλμιῶντων πρὸς περιωδυνίας καὶ μεχίστας ἐπιφοράς, οἷς ἐχρήσατο Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος. 4 ῥόδων χλωρῶν ἢ ξηρῶν
 ◀ δ. κρόκου ◀ α'. ὀπίου ◀ α'. ἀναλάβανε μελιλώτου ἀφειψήματι ἐν γλυκεῖ. ἄλλο. 4 ῥόδων, λευκοῦν, μελιλώτων, κωδυῶν μήκωνος ἀνὰ ◀ β'. κρόκου ◀ α'. ὀπίου ◀ α'. σμύρνης ◀ α'. ὡῦ ὀπτοῦ τὴν λέκνυθον τρίψας καὶ γλυκεῖ ἀναλαβὼν χρῶσθαι καθὰ προεῖρηται.

[437.] (211) [Ἐπιχρίσματα πρὸς περιωδυνίας, οἷς ἐχρήσατο Γλαῦκος.] 4 Ἀλόης, λυκίου Ἰνδικοῦ, ῥόδων χλωρῶν, κρόκου, ὀπίου, σμύρνης, ἐκάστου τὸ ἴσον, οἷνφ φυράσας ἀνάπλασσε τροχίσκους καὶ ξήραινε ἐν σιῶ. ἐν δὲ τῇ χρήσει γλυκεῖ διαλύσας ἐπίχρει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους. Φιλοξένου πρὸς ῥεῦμα πολὺ καὶ περιωδυνίας. 4 ῥόδων ἀπαλῶν φύλλων ◀ β'. ὑοσκυάμου σπέρματος δραχμᾶς ἡ. λβανωτοῦ δραχμᾶς γ'. σμύρνης ◀ δ'. ἀλεύρου ἀλφίτων ὀξύβαφον, ὡῦ ὀπτοῦ ἐνὸς τὸ ἐντὸς,

Asclepiade ad oculos descripta, itemque agglutinatoria et inunetilia.] Cataplasmata lippientium ad doloris vexationes ac maxime epiphoras, quibus usus est Heraclides Tarentinus. 4 Rosarum viridium aut siccarum drach. iv, croci drach. unam, opii drach. unam, excipe meliloti decocto aut passo. Aliud. 4 Rosarum, violarum albarum, meliloti, capitum papaveris, singulorum 3 ij, croci drachmam unam, opii drach. unam, myrrhae drach. unam, ovi affati vitellum, tritis et passo subactis utere ut dictum est.

[*Illitiones ad dolores, quibus usus est Glaucous.] 4 Aloës, lycii Indici, rosarum viridium, croci, opii, myrrhae, singulorum aequales partes, vino subactas in pastillos formato, eosque in umbra siccate. Ufu vero exigente, passo dilatos oculis illinito, itemque fronti ac temporibus. Philoxeni ad fluxionem multam, et dolores. 4 Foliorum rosarum recentium drach. ij, seminis hyoscyami drach. viij, thuris drach. tres, myrrhae drach. iv, farinae polentarium acetabulum, ovi affati unius quod intus est, succi mandu-*

Ed. Chart. XIII. [437.]

Ed. Bas. II. (211.)

μανδραγόρου χυλοῦ δραχμᾶς δ'. κρόκου < β'. ὀπίου δρα-
 χμᾶς δ'. οἴνου ἀνστήρου ὅσον ἔξαρκεῖ ἀνάπλετε καὶ χρῶ
 κατὰ προείρηται. ἐπίχριστος ἀνθήρα. 4 κρόκου < δ'. λι-
 βάνου δραχμᾶς β'. κινναβάρειος δραχμᾶς δ'. κόμμεως < β'.
 οἴνω ἀναλαμβάνει. ἐν δὲ τῇ χρήσει τρίψας καὶ στερεὸν ποιή-
 σας ἐπίβαλλε μέλιτος ὀλίγον. ἄλλο τὸ λύχνιον ἐπιγραφόμε-
 νον. 4 κρόκου δραχμὴν μίαν, λιβάνου δραχμᾶς β'. ὀπίου
 < β'. κόμμεως δραχμᾶς β'. κινναβάρειος < β'. ὕδατι ὀμβρίῳ
 ἀναλαμβάνει. ἐν ἄλλοις κρόκου ῥοδοειδοῦς < δ'. κινναβάρειος
 < β'. σμύρνης, ὀπίου, ἀνὰ δραχμᾶς β'. ὕδατι ὀμβρίῳ ἀνα-
 λάνβανει.

[Ἐπίχριστα δακνηρὰ παραχοῆμα ἐπέχει τὸ ρεῦμα,
 ποιεῖ καὶ πρὸς ψωροφθαλμίαν.] 4 Χαλκοῦ κεκαυμένου δρα-
 χμᾶς δ'. κρόκου < δ'. πεπέρειος λευκοῦ δραχμᾶς β'. ὀπίου
 < β'. κόμμεως δραχμᾶς δ'. ὕδατι ὀμβρίῳ ἔξωθεν ἐπιχρίομε-
 νον, ἀνακόπτει μεγίστας ἐπιφορὰς, φυλάττεσθαι δὲ δεῖ τὰς
 παρεμπιπώσεις τοῦ φαρμάκου. ἄλλο τὸ φλόγινον ἐπιγραφό-
 μενον. 4 χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ιβ'.

gorae drach. iv, croci drach. ij, opii drach. iv, vini austeri
 quantum sufficit. In pastillos redigito ac utitor veluti di-
 ctum est. *Illitio anthera.* 4 Croci drach. iv, thuris drach.
 ij, cinnabaris drach. iv, gummi drach. ij, vino excipito.
 Usus tempore ubi triveris et ad solidum redegeris, pauxil-
 lam mellis adjicito. *Aliud lychnium inscriptum.* 4 Croci
 drach. unam, thuris drach. duas, opii drach. duas, gummi
 drach. ij, cinnabaris drach. duas, aqua pluvia excipito. Alii
 habent, croci rosei drach. quatuor, cinnabaris drach. ij,
 myrrhae, opii, utriusque drach. ij, aqua pluviali excipito.

[*Illitiones mordaces quae e vestigio fluxionem cohi-
 bent. Faciunt et ad lippitudinem scabram ac aridam.*] 4
 Aeris usti drach. iv, croci drach. iv, piperis albi drach. ij,
 opii drach. ij, gummi drach. iv, cum aqua pluviali forin-
 secus illitum. Relidit hoc medicamentum maximas epipho-
 ras, caeterum cavere oportet ne quid ex medicamento in
 oculum praeterlabatur. *Aliud flammæum inscriptum.* 4
 Aeris usti et loti drach. duodecim, croci drach. vj, piperis

Ed. Chart. XIII. [437.]

Ed. BaI. II. (211.)

κρόκου < στ'. πεπέρειως λευκοῦ δραχμᾶς δ'. σμύρνης < γ'.
ὀπίου δραχμᾶς γ'. κόμμεως δραχμᾶς β'. οἶνω Ἀμινάϊω.

[Ἀνακολληματα ρευμάτων ἐφεκτικά.] 4 Γύρεως μέ-
ρος α'. σμύρνης μέρος α'. μάννης λιβάνου μέρος α'. ἀνα-
λάμβανε ὡσὺ τῷ λευκῷ, ἔπειτα ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπι-
τίθει κατὰ τῶν κροτάφων καὶ τοῦ μετώπου. ἄλλο. 4 ὕσ-
κνάμου σπέρματος δραχμᾶς β'. ὀπίου < α'. κρόκου < α'.
γύρεως δραχμᾶς δ'. ὡσὺν ὀπτῶν λεκίθους β'. καστορίου < α'.
ἅπαντα φυράσας ἀναλάμβανε καὶ χρῶ. κολλύριον πρὸς ἐπι-
φορὰν καὶ περιωδυνίαν καὶ ῥεῦμα πολὺν, ᾧ ἐχρήσατο Μο-
σχίων γνώριμος. 4 γλαυκίου δραχμᾶς ιστ'. σαρκοκόλλης < η'.
κρόκου δραχμᾶς δ'. κόμμεως δραχμᾶς β'. τραγακάνθης δρα-
χμᾶς β'. μανδραγόρου χυλοῦ < β'. ὀπίου δραχμὴν μίαν,
ὔδατι ὀμβρίῳ ἀναλάμβανε καὶ χρῶ δι' ὡσὺ.

[Ἡρώνος ὀφθαλμικοῦ ὁ ψιττακὸς πρὸς περιωδυνίας
καὶ ῥεῦμα πολὺ ὑπνοποιεῖ παραχρῆμα.] 4 Γλαυκίου < ιστ'.
κρόκου δραχμᾶς η'. σαρκοκόλλης < η'. ὀπίου δραχμᾶς δ'.
μανδραγόρου χυλοῦ < β'. τραγακάνθης < η'. ὔδατι ὀμβρίῳ.

albi drach. iv, myrrhae drach. iij, opii drach. iij, gummi
drach. duodecim, vino Aminaeo excipito.

[Agglutinatoria quae fluxiones cohibent.] 4 Pollinis
partem unam, myrrhae partem unam, mannae thuris par-
tem unam, candido ovi exeipe, deinde in linteolum impacta
imponere temporibus ac fronti. Aliud. 4 Seminis hyoscyami
drach. ij, opii drach. unam, croci drach. unam, pollinis
drach. iv, ovorum assatorum vitellos duos, castorii drach. j,
omnibus simul coactis utitor. Collyrium ad epiphoram et
dolores ac fluxionem multam, quo Moschion familiaris usus
est. 4 Glaucii 3 xvj, sarcocollae drach. viij, croci 3 iv,
gummi drach. ij, tragacanthae drach. ij, succi mandragorae
drach. ij, opii drach. unam, aqua pluviali excipito, ac uti-
tor cum ovo.

[Heronis ophthalmici psitaces, ad dolores et fluxum
largum, e vestigio somnum inducit.] 4 Glaucii drach. xvj,
croci 3 viij, sarcocollae drach. viij, opii 3 iv, succi man-
dragorae drach. ij, tragacanthae drach. viij, aqua pluviali

Ed. Chart. XIII. [437. 438.]

Ed. Bas. II. (211.)

πρὸς τὰς εἰρημένας διαθέσεις τοῦ Νεαπολίτου. 4 γλαυκίου
 δραχμὰς μῆ'. σαρκοκόλλης < κδ'. κρόκον < κδ'. λίθου αἵ-
 ματίτου < ιβ'. ὀπίου δραχμὰς ιβ'. μανδραγόρου χυλοῦ < η'.
 κόμμιως < ιστ'. τραγακάνθης < ιβ'. ὕδωρ ὄμβριον. Σερ-
 γίου ὀφθαλμικοῦ Βαβυλωνίου. 4 γλαυκίου < κδ'. σαρκο-
 κόλλης < ιστ'. κρόκον δραχμὰς ιβ'. ὀπίου < δ'. λίθου αἵ-
 ματίτου < στ'. κόμμιως δραχμὰς ιβ'. ὕδωρ ὄμβριον ἔγχρεια
 μέχρι μιᾶς καὶ δευτέρας ἡμέρας, μὴ λυομένης δὲ τῆς διαθέ-
 σεως καταβαίνομεν ἐπὶ [438] τὰς τῶν ἀκολουθῶν ἐγχρίσεις.
 ἄλλο. διάσμυρνον γλαυκιδανὸν ἐπιγραφόμενον. 4 γλαυκίου
 < μῆ'. σαρκοκόλλης δραχμὰς μῆ'. κρόκον < κδ'. ὀπίου δρα-
 χμὰς στ'. σμύρνης δραχμὰς στ'. αἵματίτου. < στ'. τραγακάν-
 θης δραχμὰς μῆ'. ὕδωρ ὄμβριον, ἢ χρῆσις δι' ὠοῦ. διάσμυρ-
 νον δι' αἵματίτου. 4 γλαυκίου < ξδ'. σαρκοκόλλης < λβ'.
 κρόκον < ιβ'. ὀπίου δραχμὰς η'. σμύρνης < στ'. αἵματίτου
 < ιστ'. τραγακάνθης δραχμὰς μῆ'. κόμμιως < ιστ'. ἐν ἄλλω
 < μῆ'. ὕδατι ὄμβρίῳ, ἢ χρῆσις δι' ὠοῦ. ἄλλο. 4 γλαυκίου

excipe. *Ad praedictos affectus Neapolitae.* 4 Glaucii
 3 xlviij, sarcocollae drach. xxiv, croci 3 xxiv, lapidis hae-
 matitae 3 xij, opii drach. xij, succi mandragorae 3 viij,
 gummi drach. xvj, tragacanthae 3 xij, excipe aqua pluviali.
Sergii ophthalmici Babylonii. 4 Glaucii drach. viginti-
 quatuor, sarcocollae drach. sedecim, croci drach. duodecim,
 opii drach. iv, lapidis haematitae drach. vj, gummi drach.
 xij, excipito aqua pluviali. Illinito per unum atque alterum
 diem, atque ubi affectus non solvatur, ad insequentes illi-
 tiones transimus. *Aliud. Diasmyrnum Glaucidanum inscri-
 ptum.* 4 Glaucii 3 xlviij, sarcocollae drach. xlviij, croci
 3 xxiv, opii drach. vj, myrrhae drach. vj, haematitae
 drach. vj, tragacanthae 3 xlviij, aqua pluvia excipe ac
 utere cum ovo. *Diasmyrnum ex haematite.* 4 Glaucii
 drach. lxiv, sarcocollae 3 xxxij, croci drach. xij, opii 3 viij,
 myrrhae 3 vj, haematitae 3 xvj, tragacanthae drach. xlviij,
 gummi drach. xvj, in alio exemplari drach. xlviij, exci-
 piuntur aqua pluviali. Usus ejus est cum ovo. *Aliud.* 4

Ed. Chart. XIII. [438.]

Ed. Bas. II. (211.)

◄ ξδ'. σαρκοκόλλης δραχμᾶς λβ'. κρόκον ◄ κδ'. ὀπίου
 ◄ στ'. σμύρνης δραχμᾶς στ'. αἱματίτου ◄ στ'. τραγαν-
 θης ◄ ιστ'. κόμμεως δραχμᾶς ιβ'. ὕδατι ἄμβρϊω, ἢ χρῆσις
 δι' ὡοῦ.

[Ὁ φωσφόρος πρὸς περιωδυνίαν καὶ πᾶσαν φλεγμο-
 νήν καὶ τὰς ἐπιτεταμένας ἐπιφοράς.] 4 Γλαυκίου ◄ κδ'.
 σαρκοκόλλης δραχμᾶς ἡ'. κρόκον, ὀπίου ἀνὰ δραχμᾶς ἡ'.
 σμύρνης ◄ ἡ'. μίσθος κεκαυμένου δραχμᾶς ἡ'. κόμμεως ◄ ιθ'.
 ὕδατι ἄμβρϊω, ἢ χρῆσις δι' ὡοῦ. εὐχρουν καθ' ὑπερβολήν
 καὶ θαυμαζόμενον ἐπὶ τῶν ἐργῶν. 4 γλαυκίου ◄ κ'. σαρ-
 κοκόλλης δραχμᾶς ζ'. κρόκον ◄ ζ'. σμύρνης δραχμᾶς ζ'. ὀπίου
 ◄ ζ'. μίσθος κεκαυμένου ◄ ζ'. κόμμεως δραχμᾶς ιβ'. ὕδατι
 ἄμβρϊω, ἢ χρῆσις δι' ὡοῦ. ἀνώδυνον διὰ χυλῶν πρὸς πᾶσαν
 περιωδυνίαν, ὕπνον ποιεῖ παραχρῆμα. 4 γλαυκίου δραχμᾶς
 μῆ'. σαρκοκόλλης, τραγανθης ἀνὰ ◄ ιστ'. κρόκον δρα-
 χμᾶς ἡ'. ὀπίου ◄ δ'. ῥόδων χυλοῦ δραχμᾶς δ'. λυκίου Ἰνδι-
 κοῦ ◄ δ'. ὑοσκινάμου ◄ δ'. μανδραγόρου χυλοῦ ◄ δ'. κω-

Glaucii 3 lxiv, sarcocollae drach. xxxij, croci 3 xxiv, opii
 drach. vj, myrrhae drach. vj, haematitae drach. vj, traga-
 canthae 3 xvj, gummi drach. xij, aqua pluvia excipito, usus
 est cum ovo.

[Phosphorus ad doloris vexationem, omnemque in-
 flammationem et intensas epiphoras.] 4 Glaucii 3 xxiv,
 sarcocollae drach. viij, croci, opii, utriusque 3 viij, myrrhae
 drach. viij, misyos usti drach. viij, gummi drach. novem-
 decim, excipe aqua pluvia, utere cum ovo. *Euchroum ex-
 cellentis et mirabilis effeaciae.* 4 Glaucii drach. xx, sar-
 cocollae drach. vij, croci 3 vij, myrrhae 3 septem, opii
 3 vij, misyos usti 3 vj, gummi 3 xij, excipe aqua pluviali,
 utere cum ovo. *Medicamentum ex succis dolorem sedans.*
Facit ad omnem doloris vexationem, somnum e vestigio
inducit. 4 Glancii 3 xlviij, sarcocollae, tragacanthae, utrius-
 que 3 xvj, croci drach. octo, opii drach. quatuor, succi ro-
 sarum 3 iv, lycii Indici drach. iv, hyoscyami 3 iv, succi
 mandragorae drach. iv, succi cicutae 3 iv, gummi drach.

Ed. Chart. XIII. [438.]

Ed. Bas. II. (211.)

νείδου χυλοῦ δραχμῆς δ'. κόμμεως < ἡ. ἀναλαμβάνεται μελι-
λώτου ἀφειφήματι, συντίθεται δὲ τὸν τρόπον τοῦτον λα-
βὼν μελιλώτου λίτραν μίαν καὶ ὕδατος ὀμβρίου κοτύλας ιβ'.
ἔψε εἰς τὸ τρίτον, καὶ διαλύσας τὸ ὑγρὸν χρῶ πρὸς τὴν
τοῦ φαρμάκου σκευασίαν. ἄλλο. 4 γλαυκίου δραχμῆς μῆ.
σαρκοκόλλης < κδ'. κρόκου < κδ'. ὀπίου δραχμῆς ιβ'. λυ-
κίου Ἰνδικοῦ < ιβ'. ὑοσκνάμου χυλοῦ δραχμῆς ιβ'. κωνείου
χυλοῦ < ιβ'. ῥόδων χλωρῶν χωρὶς τῶν λοβῶν δραχμῆς μῆ.
κόμμεως < μῆ. ἀναλάμβανε ὕδατι ὀμβρίῳ ἢ χρῆσις δι' ὠοῦ.
φαιὸν ἐπιγραφόμενον, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς
περιωδυνίας. 4 καδμείας < ιβ'. ἢ δραχμῆς ιστ'. χαλκοῦ κε-
καυμένον < στ'. σμύρνης < γ'. ὀπίου δραχμῆς γ'. ἀκακίας
< ζ'. ὕδωρ ὀμβριον ὡς δεδήλωται. ἄλλο τὸ φαιὸν πρὸς
πᾶν ῥεῦμα καὶ πᾶσαν ὀφθαλμίαν, ἐν ἄλλῳ παιδικόν. 4 χαλ-
κοῦ κεκαυμένον < ιβ'. καδμείας δραχμῆς λβ'. κόμμεως < λβ'.
ἀκακίας < λβ'. σμύρνης δραχμῆς δ'. ὀπίου < δ'. ὕδωρ
ὀμβριον. ἄλλο ἐκ τῶν Φιλοξένου. 4 σποδοῦ Κυπρίου < ιβ'.
χαλκοῦ κεκαυμένον καὶ πεπλυμένον δραχμῆς γ'. ὀπίου,

octo, excipiuntur meliloti decocto, componuntur autem hoc
modo. 4 Meliloti libram unam et aquae pluvialis hemi-
nas xij, ad tertias coquito, et excolato liquore ad medica-
menti compositionem utitor. *Aliud.* Glauicii 3 xlviij, sar-
eocollae 3 viginti quatuor, croci 3 xxiv, opii drach. xij,
lycii Indici 3 xij, succi hyoscyami drach. duodecim, succi
cicutae 3 xij, rosarum viridium resectis extremitatibus
3 xlviij, gummi drach. xlviij, aqua pluviali excipe, utere
cum ovo. *Medicamentum fuscum inscriptum accommodatum
ad doloris molestias.* 4 Cadmiae 3 xij, aut xvj, aeris usti
drach. vj, myrrhae 3 iij, opii drach. iij, acaciae 3 vij, exci-
pito aqua pluvia, velut demonstratum est. *Aliud fuscum
ad omnem fluxum et omnem ophthalmiam. In alio puerile
legitur.* 4 Aeris usti drach. duodecim, cadmiae drach. xxxij,
gummi drach. triginta duas, acaciae drach. triginta duas,
myrrhae drach. iv, opii drach. iv, aqua pluvia excipe. *Aliud
ex libris Philoxeni.* 4 Spodii Cyprii drach. xij, aeris usti
et loti drach. iij, opii, myrrhae, utriusque drach. iij, aca-

Ed. Chart. XIII. [438. 439.]

Ed. Bas. II. (211. 212.)

σύνουης ἀνὰ < γ'. ἀκανίας, κόμμεως ἀνὰ δραχμὰς ζ. ὕδωρ ὀμβριον. ἢ χρῆσις δι' ὧν ὡς δεδήλωται.

(212). [Τὸ Βηρύτιον ἐπιγραφόμενον, ὃ ἐχρήσατο Στράτων Βηρύτιος πρὸς τὰς μεγίστας ἐπιφοράς, ὠφελεῖ πα-
ραχρῆμα.] 4 Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ιστ'.
ἀκανίας δραχμὰς ιστ'. σποδοῦ πομφόλυγος < ιστ'. ὀπίου
< ιστ'. κόμμεως δραχμὰς ιστ'. κρόκον < ιβ'. σύνουης δρα-
χμὰς β'. ὕδωρ ὀμβριον. ἢ χρῆσις δι' ὧν, δεῖ δὲ ἐγχυματί-
ζειν συνεχῶς. ἄλλο πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. 4 σποδοῦ
πομφόλυγος δραχμὰς ιστ'. ὀπίου < ιβ'. σύνουης δραχμὰς ιβ'.
κόμμεως [439] δραχμὰς ιστ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυ-
μένου < ιστ'. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ χρῆσις ὡς δεδήλωται.

[Τὸ ἀχάριστον ἐπιγραφόμενον, πρὸς τὰς μεγίστας ἐπι-
φοράς. μόνῳ τούτῳ ἐν Αἰγύπτῳ οἱ ἱατροὶ χρῶμεν οἱ εὐμε-
ροῦσι καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀγροικοτέρων.] 4 Καδμείας δρα-
χμὰς ιστ'. ἀκανίας < η'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμέ-
νου < η'. ὀπίου δραχμὰς δ'. ἐρείκης καρποῦ δραχμὰς δ'.
σύνουης < δ'. κόμμεως δραχμὰς ιστ'. ὕδατι ἀναλάμβανε. ἢ

ciae, gummi, utriusque ℥ vij, aqua pluviali excepta cum ovo
in usum veniant, ut dictum est.

[*Medicamentum Berytium inscriptum, quo usus est
Straton Berytius ad maximas epiphoras, e vestigio auxi-
liatur.*] 4 Aeris usti et loti drach. xvj, acaciae drach. xvj,
spodii pompholygis drach. xvj, opii drach. sedecim, gummi
drach. xvj, croci drach. xij, myrrhae drach. ij, aqua plu-
viali excipe, utere cum ovo. Oportet hoc assidue infun-
dere. *Aliud ad eosdem affectus.* 4 Spodii pompholygis
drach. xvj, opii drach. xij, myrrhae drach. xij, gummi
℥ xvj, aeris usti et loti ℥ xvj, aqua excipito pluviali ac
utitor cum ovo.

[*Medicamentum acharistum inscriptum ad maximas
epiphoras. Hujus solius usu medici Aegyptii feliciter
medicantur, in agrestioribus praesertim corporibus.*] 4
Cadmiae drach. xvj, acaciae drach. viij, aeris usti et loti
drach. viij, opii drach. iv, fructus ericae drach. iv, myrrhae
drach. iv, gummi drach. xvj, aqua excipito ac utitor cum

Ed. Chart. XIII. [439.]

Ed. Bas. II. (212.)

χρήσις διὰ γάλακτος γυναικείου, ἢ κρᾶσις μέση, ὅπου δὲ
 ἐστὶ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διάθεσις, ἀπέχεσθαι δεῖ τοῦ κολ-
 λυρίου· ὃ δ' αὐτὸς ἐρησάμην ἔχει οὕτως. Ὑ καδμείας δρα-
 χμᾶς ισ'. ἐρείκης καρποῦ < β'. χαλκοῦ κεκαυμένου δρα-
 χμᾶς δ'. ὀπίου < β'. σμύρνης δραχμὴν μίαν, ἀκανίας < στ'.
 κόμμεως δραχμᾶς ἡ'. ὕδατι ἀναλαμβάνει, ἢ χρήσις δεδήλωται.
 ἄλλο. Ὑ καδμείας < στ'. ἐρείκης καρποῦ δραχμᾶς δ'. ὀπίου
 < στ'. λιβανώτου δραχμᾶς β'. σμύρνης < ἡ'. λίθου σχι-
 στοῦ δραχμᾶς β'. ἀκανίας δραχμᾶς ἡ'. χαλκοῦ κεκαυμένου
 καὶ πεπλυμένου < δ'. κόμμεως < κ'. σκεύαζε καὶ χρῶ
 καθὰ προεῖρηται.

[Τὸ Νεκτάριον Μάρκου ποιεῖ πρὸς ἀρχομένας ὀφθαλ-
 μίας, ποιεῖ καὶ πρὸς ἐπιφορὰς ρεύματος λεπτοῦ, χημώσεις,
 οἰδήματα, ὑμένων ἐπαναστάσεις, σχεδὸν πρὸς πᾶσαν ὀφθαλ-
 μίαν ποιεῖ καὶ πρὸς βλέφαρα τραχέα.] Δεῖ δὲ πρὸ παντὸς
 προπυριᾶν, εἰτα ἐγχυματίζειν, ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ ρεύματος δι'
 ὧν ὕδατος, προκοπτούσης δὲ τῆς ἐπιμελείας κατὰ μικρὸν
 ἐπιτείνειν τὴν κρᾶσιν. πρὸς δὲ τὰ τραχέα βλέφαρα χρῶμεθα

laete muliebri. Temperies media est, ubi vero circa oculos
 affectus est, ab hoc collyrio abstinere oportet. Quo ipse
 usus sum sic habet. Ὑ Cadmiae drach. xvj, fructus ericae
 drach. ij, aeris usti et loti drach. iv, opii drach. ij, myrrhae
 drach. unam, acaciae drach. vj, gummi drach. viij, aqua
 excipito, usus indicatus est. Aliud. Ὑ Cadmiae drach. vj,
 fructus ericae drach. iv, opii drach. vj, thuris drach. ij,
 myrrhae drach. viij, lapidis scissilis drach. ij, acaciae drach.
 viij, aeris usti et loti drach. iv, gummi drach. xx, compo-
 nito ac utitor ut dictum est.

[Nectarium Marci, facit ad incipientem ophthalmi-
 miam, facit et ad illationem fluxus tenuis, ad chemoséis,
 tumores, pellicularum eminentias et fere ad omnem oph-
 thalmiam facit et ad palpebras crassas.] Oportet autem
 prae omnibus fomentum adhibere, deinde ipsum infundere
 in principio quidem fluxionis cum aquoso ovi liquore, ubi
 vero processerit haec curatio, paulatim hanc temperiem
 extendere et augere oportet. Caeterum ad palpebras aspe-

Ed. Chart. XIII. [439]

Ed. Bas. II. (212.)

τῷ δι' ὕδατος κολλυρίῳ, παρ' ἄλλοις καλεῖται σφραγίς. 4 χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμὰς δ'. καδμείας < δ'. κρόκον δραχμὰς β'. ὀπίου δραχμὰς β'. κόμμεως < στ'. ὕδατι ἀναλαμβάνει καὶ χρῶ, ὡς δεδήλωται. Σεργίου ὀφθαλμικοῦ μονοήμερον ἐπιγραφόμενον. 4 καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης δραχμὰς δ'. σποδοῦ πομφόλυγος πεπλυμένου < δ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < δ'. κρόκου δραχμὰς β'. ὀπίου δραχμὰς β'. ἀκακίας < στ'. κόμμεως δραχμὰς στ'. ὕδατι ὀμβρίῳ ἢ χρῆσις δι' ὠοῦ, ἢ κρᾶσις ὕδατος, μετὰ τὸ ἀποδακρῦσαι ἐγχυματίζειν χρῆ ὠοῦ τῷ λευκῷ καὶ πάλιν ὑπαλείφειν. δῆξεως δὲ γενομένης ἀποσπυρίαν δεῖ καὶ πάλιν ἐγχυματίζειν ὠοῦ τῷ λευκῷ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιχρεῖ τῷ ἐπιγραφόμενῳ μέλανι κολλυρίῳ. ἢ τοῦ Νεαπολίτου σφραγίς. 4 καδμείας < ἢ χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ἢ ἀκακίας δραχμὰς ἢ σποδοῦ Κυπρίας < δ'. κρόκου < δ'. ὀπίου δραχμὰς δ'. κόμμεως < β'. ὕδατι ἀναλαμβάνει, ἢ χρῆσις δεδήλωται. Πακκίου σφραγίς. 4 καδμείας κεκαυμένης καὶ εὐβεσμένης γάλακτι αἰγίῳ ἢ γυναικείῳ καὶ ras collyrio cum aqua utimur. Apud alios sphragis appellatur. 4 Aeris ussi et loti drach. iv, cadmiae drach. iv, acaciae drach. iv, croci drach. ij, opii drach. ij, gummi drach. vj, aqua excipe ac utere ut indicatum est. *Sergii ophthalmici monohemerum inscriptum.* 4 Cadmiae ussae et lotae drach. iv, spodii pompholygis ussi et loti drach. ix, aeris ussi et loti drach. iv, croci drach. ij, opii drach. ij, acaciae drach. vj, gummi drach. vj, aqua pluviali excipe ac utere cum ovo. Temperies est aquosior. Postquam lacrimae projectae fuerint, candidum ovi infundere oportet et rursum sublinere, ubi vero morsus consequeretur, fomentum adhibendum est, rursumque ovi candidum infundendum, postea vero collyrio nigro inscripto illinito. *Sphragis Neapolitae.* 4 Cadmiae drach. viij, aeris ussi et loti drach. viij, acaciae drach. viij, spodii Cyprii drach. iv, croci drach. iv, opii drach. iv, gummi drach. xij, aqua excipe, usus indicatus est. *Sphragis Paccii.* 4 Cadmiae ussae et lacte caprino sive muliebri extinctae ac lotae et in umbra

Ed. Chart. XIII. [439, 440.]

Ed. Bas. II. (212.)

πεπλυμένης καὶ ἐξηραμμένης ἐν σκιᾷ < ι'. χαλκοῦ κεκαυ-
 μένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ι'. ἀκακίας < ι'. ὀπίου
 < στ'. κρόκου δραχμᾶς στ'. κόμμεως < ιε'. ὕδωρ ὄμβριον.
 ἢ Ζώϊλου συμφωνεῖ τῷ ἐκ τῶν Πακκίου. Φιλώτου ἀφρο-
 διτάριον ἐπιγραφόμενον. 2. καδμείας πεπλυμένης < κδ'.
 ἀκακίας δραχμᾶς λστ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου
 < ιβ'. κρόκου δραχμᾶς ιβ'. ὀπίου < ιβ'. σποδοῦ Κυπρίας
 πεπλυμένης δραχμᾶς ιβ'. κόμμεως < μῃ'. ἀναλαμβάνει ὕδατι
 ὄμβριον καὶ χρῶ δι' ὧν ἐγγυματίζων συνεχῶς. μετὰ δὲ τὴν
 ἐπιμέλειαν λούεσθαι πασαίνει. τούτῳ συνεχῶς ἐχρησάμην ἐπὶ
 τῶν μεγίστων ἐπιφορῶν.

[440] [Ἄλλο τὸ τοῦ Νεαπολίτου ποιεῖ καὶ πρὸς
 τὰς μεγίστας ἐπιφοράς, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν δυσίκμων
 ὀφθαλμῶν καὶ ὑπολευκανθιζόντων κατὰ τὰς φλεγμονάς,
 ὥστε ὅμοιον τῇ χημῶσει ὑποφαίνειν. τοῦτῳ ἡμεῖς ἐχρη-
 σάμεθα μετὰ τὰς ἐγκρίσεις. λούεσθαι παραινοῦντες.] 2.
 Αἰθίου σκιστοῦ δραχμᾶς η'. λιβάνου < ζ'. χαλκοῦ κεκαυ-
 μένου καὶ πεπλυμένου < η'. ὀπίου δραχμᾶς η'. σμύρ-
 νης δραχμᾶς δ'. κόμμεως < η'. οἶνω. ἢ χρῆσις δι' ὧν,

ficcatae drach. x, aeris ulsi et loti drach. x, acaciae drach. x,
 opii drach. vj, croci drach. vj, gummi drach. xv, aqua plu-
 viali excipito. Zoili Sphragis Paccii consentit. *Philotae
 aphroditarium inscriptum.* 2. Cadmiae lotae drach. xxiv,
 acaciae drach. xxxvj, aeris ulsi et loti drach. xij, croci
 drach. xij, opii drach. xij, spodii Cyprii loti drach. xij,
 gummi xlvij, excipe aqua pluviali, ac utere cum ovo assi-
 due infundendo. Post curationem vero lavari iubeto. Hoc
 assidue usus sum in maximis epiphoris.

[Aliud Neapolitae, facit ad maximas epiphoras,
 maxime in oculis, qui aegre rigantur et subalbicant
 circa inflammationes, ut simile quiddam chemosi appareat.
 Hoc nos usi sumus post illitiones aegris lavare iussis.] 2.
 Lapidis schisti drach. viij, thuris drach. vi, aeris ulsi et
 loti drach. viij, opii drach. viij, myrrhae drach. iv, gum-
 mi drach. viij, excipe vino ac utere cum ovo. Tem-

Ed. Chart. XIII. [440.]

[Ed. Bas. H. (212.)

ἢ κρᾶσις ὕδατος· πολλάκις δὲ ἐγχυματίσαντας καὶ διαστήσαντας ἀπὸ τῆς ἐγχρίσεως λούσθαι παραινεῖν.

[Φαίδον τὸ τοῦ Ὀλυμπιονίκου ἐπιγραφόμενον ποιεῖ πρὸς τὰς μερίστας περιωδονίας, ποιεῖ καὶ πρὸς χημώσεις καὶ καθόλου τῶν ἐπιτετευχμένων ἐστὶ κολλυρίων· καὶ γὰρ ἐν θεῷ ἀπαλλάττει.] 4. Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης δραχμᾶς ἢ ἀκανίας δραχμᾶς ἢ στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ἢ ἀλός Ἰνδικῆς < ἢ κρόκου δραχμᾶς δ. σμύρνης δραχμᾶς δ. ὀπίου < δ. κόμμεως δραχμᾶς ἢ ὕδατι ἀναλαμβάνει καὶ χεῖρσι δι' ὧν, ἢ κρᾶσις παχυντέρα. ἐγὼ δὲ προσέθηκα πομφόλυγος δραχμᾶς δ. καὶ λιβανωτοῦ δραχμᾶς δ. ἄλλο Ζωσίμου ἐπιγραφόμενον εὐῶδες ποιεῖ καὶ πρὸς περιωδονίας καὶ προσφάτους διαθέσεις. 4. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης οἶνω Ἰταλικῷ, τουτέστι κατεσβεσμένης < ἢ ἀλός δραχμᾶς ἢ στίμμεως < ἢ χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ἢ ἡ β. κρόκου δραχμᾶς β. σμύρνης δραχμὴν μίαν, ὕδατος Ἰνδικῆς < α. ὀπίου δραχμὴν μίαν, ἀκανίας δραχμᾶς ιθ'. κόμμεως δραχμᾶς ιβ'. ὕδατος ὄμβριον.

peramentum est aquosum. Saepe vero hoc infundere oportet et post intervallum ab illitione lavari jubere.

[Fuscum Olympionice inscriptum facit ad navimiles dolores, facit et ad chempseis, et omnino ex accommodatissimis collyriis est, nam statim liberat.] 4. Cadmiae ustae et lotae drach. octo, acaciae drach. octo, sibi usti et loti drach. octo, aloës Indicae drach. octo, croci drach. iv, myrrhae drach. iv, opii drach. iv, gummi drach. viij, aqua excipe ac utere cum ovo. Temperamentum est crassum. Ego etiam pompholygis ac thuris, utriusque drach. iv, adjeci. Aliud Zosimi inscriptum odorum, facit ad dolores et recentes affectus. 4. Cadmiae ustae et lotae vino Italico hoc est extinctae drach. octo, aloës drach. octo, sibi drach. octo, aeris usti et loti drach. octo. aut duas, croci drach. duas, myrrhae drach. unam, nardi Indicae drach. unam, opii 3 j, acaciae 3 xix, gummi 3 duodecim, aqua pluvialis excipe.

Ed. Chart. XIII. [440.]

[Ed. Bas. II. (213.)

(213). [Ερμείου ὀφθαλμικοῦ τὸ λουτρόν, πρὸς τὰς
 μέγιστας ὀδύνας αὐθιμέρον τὸ μέγιστον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς
 κεκρονισμένας ὀφθαλμίας.] 4 Ἀλόης δραχμᾶς ἡ. χαλκοῦ
 κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ἰσ'. ὀπίου < ἰσ'.
 σμύρνης δραχμᾶς β'. κρόκου δραχμᾶς ἡ. καδμείας < δ'.
 λιβανωτοῦ δραχμᾶς γ'. κόμμεως δραχμᾶς ἰσ'. οἶνον Μενδη-
 σίῳ ἀναλαμβάνει, ἢ χρῆσις δι' ὡδὺν, ἢ κρᾶσις ὕδαρῆς. δεῖ δὲ
 ἐκ διαστημάτων τριῶν ἢ τεσσάρων ὥρων ἐγχυματίσαντας εἶν
 μέχρι ἀποκαταστάσεως, καὶ ποτε λούεσθαι παραινεῖν.

[Θεοδότιον φλακτιανόν, Ἀρποκράτιον ἐπιγραφόμενον,
 πρὸς τὰς μέγιστας ἐπιφορὰς καὶ περιωδυνίας, ἀπαλλάττει
 χωρὶς φλεβοτομίας.] 4 Ἀκακίας χυλοῦ δραχμᾶς κδ'. καδμείας
 < ἡ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ἡ. στίμ-
 μεως < ἰσ'. Ἀλόης δραχμᾶς δ'. κρόκου < γ'. σμύρνης δρα-
 χμᾶς γ'. λυκίου Ἰνδικοῦ δραχμᾶς β'. κάστοριον < α'. ὀπίου
 δραχμᾶς β'. κόμμεως δραχμᾶς κδ'. ὕδατι ὀμβρῶ. ἢ χρῆσις
 δι' ὡδὺν, ἢ κρᾶσις παχυτέρα, τὸ κολλύριον οἰδημάτων τοῖς
 βλεφάροις ἐπιφέρει.

[*Hermiae ophthalmici balneum appellatum, ad ma-
 ximos dolores, eadem die ad summum auxilians. Facit
 et ad inveteratas ophthalmias.*] 4 Aloës drach. octo, aeris
 usfi et loti drach. vj, opii drach. sexdecim, myrrhae drach.
 duodecim, croci drach. octo, eadmiæ drach. quatuor, thu-
 ris drach. tres, gummi drach. sedecim, vino Mendefio ex-
 cipe ac utere cum ovo. Temperies est aquosa. Oportet hoc
 per intervalla trium aut quatuor horarum infundere et us-
 que ad mali depulsionem finire, atque tunc lavari iubeto.

[*Theodotion phlacianum, Harpocratium inscriptum,
 ad maximas epiphoras et dolores, liberat citra venae se-
 ctionem.*] 4 Succii acaciae drach. viginquatuor, eadmiæ
 drach. octo, aeris usfi et loti drach. octo, sibi drach. xvj,
 aloës drach. quatuor, croci drach. tres, myrrhae drach.
 tres, lycii Indici drach. duas, castorii drach. unam, opii
 3 ij, gummi drach. viginquatuor, aqua pluviali excipe ac
 utere cum ovo. Temperies est crassior. Hoc collyrium tu-
 morem palpebris inducit.

Ed. Chart. XIII. [441.]

Ed. Bas. II. (213.)

[Σκυλάκιον, ἀνθιμερόν φάρμακόν ἐπιτετεύγμενον πα-
ραρῆμα λύει τὰς φλεγμονάς.] 4 Στίμμεως δραχμὰς μ'. ἀκα-
κίας < μ'. καδμείας δραχμὰς ισ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ
πεπλυμένου < ιδ'. ψιμνυθίου δραχμὰς ἡ'. σμύρνης < δ'.
νάρδου Ἰνδικῆς δραχμὰς δ'. κρόκου < β'. λυκίου Ἰνδικοῦ
δραχμὰς δ'. [441] καστορίου δραχμὰς β'. ἀλόης δραχμὰς β'.
ὀπίου δραχμὰς β'. χαλκίτεως ὀπτῆς δραχμὰς β'. κόμμεως
δραχμὰς β'. ἀναλαμβάνει ῥόδων ἀφεψήματι, ἢ χρῆσις δι' ὧν,
ἢ κρᾶσις παχύτερα.

[Τὸ τοῦ Νεαπολίτου φανίον πρὸς τὰς μεγίστας ἐπι-
φορὰς καὶ πρὸς περιωδυνίας, ποιεῖ καὶ πρὸς διαθέσεις.] 4
Καδμείας πεπλυμένης δραχμὰς ἡ'. ἀκακίας δραχμὰς ἡ'. χαλ-
κοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < στ'. στίμμεως πεπλυ-
μένου δραχμὰς κ'. ψιμνυθίου δραχμὰς στ'. σμύρνης δρα-
χμὰς β'. ἀλόης δραχμὰς β'. νάρδου Κελτικῆς < α' S". ὀπίου
< α' S". κρόκου δραχμὴν μίαν, καστορίου < τὸ ἡμῖν,
κόμμεως δραχμὰς κ', ὕδωρ ὄμβριον χρῶ ἐπαλείφων. ἄλλο
φανίον σαραπιακὸν ἐπιγραφόμενον. 4 ἀκακίας δραχμὰς μ'.
στίμμεως δραχμὰς μ'. καδμείας δραχμὰς ισ'. χαλκοῦ κεκαυ-

[*Scylacium medicamentum accommodatum eadem die
curans. E vestigio solvit inflammationes.*] 4 Stibii drach.
xl. acaciae drach. xl. cadmiae drach. xvj, aeris usti et loti
drach. xiv, cerussae drach. viij, myrrhae drach. quatuor,
nardi Indicae drach. quatuor, croci drach. duas, lycii In-
dici drach. quatuor, castorii drach. duas, aloës 3 ij, opii
3 ij, chalcitidis assae drach. duas, gummi drach. duas, excipe
rosarum decocto ac utere cum ovo. Temperies est crassior.

[*Neapolitae phanion ad maximas epiphoras et do-
loris molestias. Facit et ad affectus.*] 4 Cadmiae lotae
drach. octo, acaciae 3 octo, aeris usti et loti drach. sex, sti-
bii loti drach. viginti, cerussae drach. sex, myrrhae drach.
duas, aloës drach. duas, nardi celticae 3 j β, opii sesqui-
drachmam, croci drach. unam, castorii 3 β, gummi drach.
viginti, aqua pluvia excipe, utere illinendo. *Aliud pha-
nion serapiacum inscriptum.* 4 Acaciae drach. xl, stibii
drach. xl, cadmiae drach. sedecim, aeris usti et loti drach.

Ed. Chart. XIII. [441.]

Ed. Bas. II. (213.)

μένου καὶ πεπλυμένου < ιβ'. ἄλoης δραχμὰς γ'. σμύρνης
δραχμὰς δ'. ψιμυθίου δραχμὰς ιβ'. ὀπίου δραχμὰς β'. κρό-
κου δραχμὰς β'. νάρδου Ἰνδικῆς < α' δ'. κόμμεως δραχμὰς
κε'. ὕδωρ ὀμβρίου, χρῶ ἐπαλείφω.

[Μαλαβάθρινον ἡμέτερον, ποιεῖ πρὸς περιωδυνίας καὶ
διαθέσεις ἐν ταῖς παρακμαῖς.] 4 Καδμείας δραχμὰς ιστ'
ἀκακίας < μ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ιδ'
ὀπίου δραχμὰς β'. λυκίου Ἰνδικοῦ δραχμὰς β'. σμύρνης δρα-
χμὰς δ'. μαλαβάθρου δραχμὰς β'. νάρδου Ἰνδικῆς < β'. κα-
στορίου δραχμὰς β'. ἄλoης δραχμὰς β'. ψιμυθίου < η'
στίμμεως πεπλυμένου δραχμὰς η'. κόμμεως < μ'. ὕδατι ἢ
χορήσις δι' ὧν, ἐν ἀρχῇ τῶν διαθέσεων καὶ ἐν παρακμῇ γε-
γνομένου ἀπὸ μέρους τοῦ λεγομένου παυχρήστου. ἀναγέγρα-
πται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς δακνηροῖς κολληυρίοις. ἄλλο φιλαδέλ-
φιον ἐπιγραφόμενον, ποιεῖ πρὸς τὰς τῶν φλεγμονῶν παρα-
κμὰς καὶ ἔλκη ὀυπαρὰ καὶ φλυκταινῶν ἐπαναστάσεις, παρα-
χρημὰ ὠφελεῖ. 4 στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δρα-
χμὰς κ'. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμὰς ι'.

duodecim, aloës drach. tres, myrrhae drach. quatuor, ce-
russae drach. duodecim, opii drach. duas, croci drach. duas,
nardi Indicae sesquidrachmam, gummi drach. vigintiquin-
que, aqua pluviali excepta illinito.

[*Malabathrinum nostrum, facit ad doloris vexatio-
nes et affectus in declinatione.*] 4 Cadmiae drach. xvj,
acaciae drach. xl, aeris usti et loti drach. xiv, opii drach.
duas, lycii Indici drach. ij, myrrhae drach. quatuor, mala-
bathri drach. ij, nardi Indicae drach. duas, castorii drach. ij,
croci drach. ij, aloës drach. duas, cerussae drach. octo, sti-
bii loti drach. octo, gummi drach. xl, aqua pluviali excipe,
et utere cum ovo in principio affectuum et in declinatione
facta illitione medicamenti panchrestii appellati. Descriptum
hoc inter mordacia collyria habetur. Aliud philadelphium
inscriptum, facit ad declinationes inflammationum et ul-
cera sordida et pustularum eruptiones, e vestigio auxiliatur.
4 Stibii usti et loti drach. xx, plumbi usti et loti drach. x,

Ed. Chart. XIII. [441.]

Ed. Bas. II. (213.)

καδμείας δραχμὰς ἡ'. ἀκακίας < β'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ
 πεπλυμένου δραχμὰς γ'. ἀλός < γ'. ψιμυθίου δραχμὰς γ'.
 λυκίου Ἰνδικοῦ < β' S". σμύρνης < β' S". νάρδου Ἰνδι-
 κῆς δραχμὰς β'. κρόκου < β'. καστορίου δραχμὴν μίαν,
 ὀπίου < α'. κόμμεως δραχμὰς ἡ'. ὕδωρ καὶ πρὸς τὴν ἀνά-
 ληψιν ὧν ι'. κολλύριον τὸ λευκόν, πρὸς ἐπιφορὰς καὶ δια-
 θέσεις ἐπιγράφεται τρυφερόν. 4 καδμείας πεπλυμένης <
 ιστ'. ψιμυθίου δραχμὰς ἡ'. ἀμύλον < δ'. κόμμεως < δ'.
 τραγακάνθης δραχμὰς δ'. ὀπίου < β'. ὕδατι ὀμβρίῳ ἀνα-
 λάμβανε. ἡ χρῆσις δι' ὧν. τὸ διὰ γῆς Σαμίας τέρενον ἐπι-
 γραφόμενον, πρὸς ἐπιφορὰς καὶ διαθέσεις. 4 καδμείας πε-
 πλυμένης δραχμὰς ιβ'. ψιμυθίου < ιβ'. γῆς Σαμίας δρα-
 χμὰς ιβ'. ὀπίου < α'. κόμμεως δραχμὰς δ'. ὕδατι ἀναλάμ-
 βανε, ἡ χρῆσις δι' ὧν. ἄλλο ἀνώδυνον πρὸς ῥεῦμα παν-
 τοῖον, ἔλκη, περιωδυνίας, ψύδρακας, προπτώσεις, χημώσεις,
 παντοίας διαθέσεις. 4 ψιμυθίου δραχμὰς ἡ'. γῆς Σαμίας
 δραχμὰς ἡ'. σποδοῦ πομφόλυγος < ιβ'. τραγακάνθης δρα-

cadmiae drach. viij, acaciae drach. ij, aeris ulsi et loti drach.
 tres, aloës drach. tres, cerussae drach. tres, lycii Indici
 drach. ij et β, myrrhae drach. ij β, nardi Indicae drach.
 duas, croci drach. duas, castorii drach. unam, opii drach.
 unam, gummi drach. viij, aquam et ad exceptionem candi-
 dorum ovorum x. *Collyrium album ad epiphoras et af-*
fectiones. Inscríbítur trypherum. 4 Cadmiae lotae drach.
 xvj, cerussae drach. octo, amyli drach. quatuor, gummi
 drach. quatuor, tragacanthae drach. quatuor, opii drach.
 duas, excipe aqua pluvia, usus est cum ovo. *Collyrium ex*
terra Samia terrenum inscriptum, ad epiphoras et affe-
ctus. 4 Cadmiae lotae drach. duodecim, cerussae drach.
 duodecim, terrae Samiae drach. duodecim, opii drach. unam,
 gummi drach. iv, aqua excipe ac utere cum ovo. *Aliud*
dolorem sedans, fluxum omnis generis, ulcera, dolores,
papulas et tubercula, prolapsus, chemoseis et omnigenos
affectus. 4 Cerussae drach. octo, terrae Samiae drach. octo,
 spodii pompholygis drach. xij, tragacanthae drach. duas, opii

Ed. Chart. XIII. [441. 442.]

Ed. Bas. II. (213.)

χμᾶς β'. ὀπίου < β'. κόμμεως < δ'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χρῆσις δι' ὠοῦ.

[442] [Ἄλλο, Διοκλείον ἐπιγραφόμενον πρὸς περιωνδυνίας καὶ ἐπιφορὰς, ὑποπύους ὀφθαλμούς, φλυκτίδας, ἔλκη, τοῦτο τὸ φάρμακόν ἐστι τρυφερώτερον.] ʒ Τραγανάνθης δραχμᾶς ἡ'. κόμμεως < δ'. ἀμύλου δραχμᾶς δ'. σποδοῦ πομφόλυγος < ισ'. ψιμυθίου < ἡ'. ὀπίου πεφωγμένου δραχμᾶς β'. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ χρῆσις δι' ὠοῦ. τὸ διὰ λιβάνου φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς ρεύματα καὶ χημώσεις. ʒ καδμείας δραχμᾶς κ'. λιβάνου < κ'. ψιμυθίου δραχμᾶς μ'. ὀπίου < σι'. κόμμεως δραχμᾶς σι'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡμεῖς δὲ οὕτως ἐσκενάσαμεν. ʒ καδμείας < δέκα, πομφόλυγος δραχμᾶς ι'. λιβάνου < ι'. ψιμυθίου δραχμᾶς μ'. ὀπίου < σι'. κόμμεως δραχμᾶς σι'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χρῆσις δι' ὠοῦ.

[Ἄλλο, τρυφερόν ἐπιγραφόμενον, πρὸς ἐπικαύματα, φλυκταίνας, χημώσεις καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν μηδ' ἡντιναοῦν δῆξιν ὑπομένειν δυναμένων.] ʒ Καδμείας πεπλυμένης < ἡ'.

drach. duas, gummi drach. iv, aqua pluvia excipe ac utere cum ovo.

[Aliud Diocleum inscriptum, ad doloris molestias et epiphoras, ad suppuratos oculos, pustulas, ulcera. Hoc medicamentum delicatius existit. ʒ Tragacanthae drach. octo, gummi drach. quatuor, amyli drach. iv, spodii pompholygis drach. sedecim, cerussae drach. octo, opii torrefacti drach. duas, aqua pluvia excepta admove cum ovo. Medicamentum ex thure accommodatum ad fluxiones et chemoseis. ʒ Cadmiae drach. viginti, thuris drach. xx, cerussae drach. xl, opii drach. vj, gummi drach. vj, aqua pluviali excipito. Caeterum nos sic apparavimus. ʒ Cadmiae ʒ x, pompholygis drach. x, thuris drach. x, cerussae drach. xl, opii drach. vj, gummi drach. sex, aqua pluvia excepta admove cum ovo.]

[Aliud trypheron id est delicatum inscriptum, ad epicaumata, pustulas, chemoseis, maxime in iis, qui nullam mordacitatem perferre possunt.] ʒ Cadmiae lotae drach.

Ed. Chart. XIII. [442.]

Ed. Bas. II. (213. 214.)

ἀμύλον δραχμᾶς η̄. λιβάνου δραχμᾶς η̄. ψιμυθίου < μῆ.
 ὀπίου δραχμᾶς στ̄. κόμμεως δραχμᾶς ιστ̄. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ
 χοῆσις δεδήλωται.

(214) [Ὁ κύκνος ἐπιγραφόμενος, ὁ τῆς βασιλείσης
 πρὸς τὰς μεγίστας περιωδυνίας καὶ διαθέσεις.] 24 Καδμείας
 δραχμᾶς ιστ̄. ψιμυθίου πεπλυμένου δραχμᾶς η̄. ἀμύλον
 < β̄. τραγακάνθης δραχμᾶς β̄. ἀκακίας δραχμᾶς β̄. ὀπίου
 < β̄. κόμμεως < ιβ̄. ἀναλάμβανε ὕδατι ὀμβρίῳ καὶ πρὸς
 τὴν ἀνάληψιν ἐπίβαλε ὡῶν ὡμῶν προσφάτων τεσσάρων
 λευκά. Αἰρίανον, Διομήδους ἐπιγραφόμενον, κολλύριον ἐπι-
 τετευγμένον πρὸς ἐπιφορὰς καὶ παλαιὰς διαθέσεις καὶ προσ-
 φάτους. 24 σποδοῦ πομφόλυγος < η̄. ψιμυθίου δραχμᾶς η̄.
 ἰοῦ < δ̄. σμύρνης δραχμᾶς ιδ̄. λιβάνου δραχμᾶς γ̄. ὀπίου
 < γ̄. κόμμεως δραχμᾶς η̄. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χοῆσις δι' ὡοῦ.
 κύκνος διὰ γῆς Σαμίας, πρὸς ἔλκη παντοῖα, πρὸς ἐπιφορὰς,
 περιωδυνίας, ὑπόπνα ὀφθαλμοῦ. 24 σποδοῦ πεπλυμένης
 < ιστ̄. ψιμυθίου πεπλυμένου δραχμᾶς η̄. γῆς Σαμίας
 < δ̄. ἀμύλον < δ̄. ἀκακίας < δ̄. ὀπίου δραχμᾶς δ̄. κόμ-

viginti, amyli drach. viginti, thuris drach. octo, cerussae
 drach. xlviii, opii drach. sex, gummi drach. xvi, aqua plu-
 via excipe, usus indicatus est.

[*Cygnus inscriptus reginae, ad maximos dolores et
 affectus.*] 24 Cadmiaē drach. sedecim, cerussae lotae drach.
 octo, amyli drach. duas, tragacanthae drach. duas, acaciae
 drach. duas, opii drach. duas, gummi drach. duodecim, ex-
 cipe aqua pluviali, et ad excipiendum adjice ovorum cru-
 dorum recentium candida quatuor. *Aerianum Diomedii in-
 scriptum, collyrium accommodatum ad epiphoras et veteres
 affectus itemque recentes.* 24 Spodii pompholygis drach.
 octo, cerussae drach. viginti, aeruginis drach. iv, myrrhae
 drach. xiv, thuris drach. tres, opii drach. tres, gummi
 drach. octo, excipe aqua pluviali ac utere cum ovo. *Cygnus
 ex terra Samia, ad ulcera omnis generis, ad epiphoras
 dolores circumcirca molestantes suppuratosque oculos.* 24
 Spodii loti drach. xvj, cerussae lotae drach. octo, terrae
 Samiae drach. quatuor, amyli drach. quatuor, acaciae

Ed. Chart. XIII. [442.]

Ed. Bas. II. (214.)

μειως < δ. τραγακάνθης < β. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ χρῆσις δι' ὧν. ἄλλο, Διονυσίου ἐπιγραφόμενον. 4 ψιμνθίου δραχμὰς λη'. ἰοῦ σκώληκος < ιστ'. μηχανείου < η'. κόμμιως δραχμὰς δ. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χρῆσις διὰ γάλακτος. Αἰριάνον ἡμέτερον φάρμακον ἐπιτετευγμένον, πρὸς παλαιὰς διαθέσεις καὶ προσφάτους. 4 ψιμνθίου < κδ. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης δραχμὰς ι'. στίμμιως κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ι'. λιβάνου δραχμὰς ι'. λεπίδος χαλκοῦ δραχμὰς ε'. ὀπίου < γ. σμύρνης δραχμὰς γ. κόμμιως δραχμὰς ιβ'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χρῆσις δι' ὧν. κολλύριον Γενναδίου. 4 ψιμνθίου < ιη'. στίμμιως δραχμὰς ιβ'. σμύρνης δραχμὰς ιβ'. λεπίδος χαλκοῦ < ιβ'. ὀπίου < στ'. κόμμιως δραχμὰς κδ'. ὕδωρ ὀμβρίον. τὸ διὰ γῆς Σαμίας Πακίου ὀφθαλμικόν, πρὸς τὰς ἐπιτεταμένας διαθέσεις. 4 καδμείας δραχμὰς ιστ'. ψιμνθίου < ιστ'. Σαμίας γῆς δραχμὰς δ. ὀπίου < β'. λιβάνου δραχμὰς β'. στίμμιως < ε'. κόμμιως δραχμὰς ε'. ὕδατι ἀναλαμβάνει. ἢ χρῆσις δι' ὧν. θειρινὸν ἐπιγραφόμε-

drach. quatuor, opii drach. iv, gummi drach. iv, tragacanthidae drach. duas, aqua pluviali excipe ac utere cum ovo. Aliud Dionysio inscriptum. 4 Cerussae drach. triginta octo, aeruginis vermiculatae drach. sedecim, succi papaveris drach. octo, gummi drach. quatuor, excipe aqua pluvia ac utere cum lacte. Arianum medicamentum nostrum, ad veteres ac recentes affectus accommodatum. 4 Cerussae drach. viginti quatuor, cadmiae ustae et lotae drach. x, stibii usti et loti drach. x, thuris drach. x, squamae aeris drach. v, opii drach. tres, myrrhae drach. tres, gummi drach. duodecim, excipe aqua pluviali, ac utere cum ovo. Collyrium Gennadii. 4 Cerussae drach. xvij, stibii drach. duodecim, myrrhae drach. duodecim, squamae aeris drach. duodecim, opii drach. vj, gummi drach. xxiv, excipe aqua pluviali. Collyrium ex terra Samia, Pacci ophthalmici ad affectus intensos. 4 Cadmiae drach. xvj, cerussae drach. sedecim, terrae Samiae drach. quatuor, opii drach. duas, thuris drach. duas, stibii drach. v, gummi drach. v, excipe aqua ac utere cum ovo. Aestivum in-

Ed. Chart. XIII. [442. 443.]

Ed. Bas. II. (214.)

νον. 4 καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης δραχμᾶς κ'. ἀκακίας 4 β'. γῆς Σαμίας 4 κ'. ψιμνυθίου δραχμᾶς κ'. λεπίδος χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ιβ'. φλοιοῦ λιβάνου 4 β'. τραγακάνθης [443] δραχμᾶς ε'. κόμμεως δραχμᾶς ιστ'. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ χρῆσις δι' ὧν.

[Κολλύριον ὑγείδιον λεγόμενον.] 4 Καδμείας δραχμᾶς η'. σμύρνης 4 η'. ἀκακίας 4 στ'. ὀπίου 4 β'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς β'. κόμμεως δραχμᾶς στ'. ἐρείκης καρποῦ 4 α'. ὕδωρ ὀμβριον.

[Ἀνίκητος ἀστὴρ πρὸς περιωδυνίας, φλυκτίδας, σταφυλώματα, ἔλκη ὄνυπαρὰ καὶ νεμόμενα. ποιεῖ καὶ πρὸς κεχρωσμένας διαθέσεις καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει.] 4 Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης δραχμᾶς ιστ'. ψιμνυθίου πεπλυμένου δραχμᾶς ιστ'. ἀμύλου 4 ιβ'. στίμμεως κεκαυμένου δραχμᾶς ιβ'. σποδοῦ 4 η'. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς η'. γῆς Σαμίας 4 η'. σμύρνης δραχμᾶς β'. ὀπίου 4 β'. τραγακάνθης 4 η'. ὕδωρ ὀμβριον.

scriptum. 4 Cadmiae ustae et lotae drach. viginti, acaciae drach. ij, terrae Samiae 3 xx, cerussae drach. xx, squamae aeris ustae et lotae 3 xij, corticis thuris drach. ij, tragacanthi 3 v, gummi drach. sedecim, aqua pluviali excipe, utere cum ovo.

[*Collyrium Hygidion appellatum.*] 4 Cadmiae drach. octo, myrrhae drach. viij, acaciae drach. sex, opii drach. ij, aerisusti et loti drach. duas, gummi drach. sex, fructus ericae drach. j, aqua pluviali excipito.

[*Aster inexuperabilis, ad doloris vexationes pustulas, staphylomata, ulcera sordida et serpentia. Facit et ad inveteratos affectus et cicatrices extera.*] 4 Cadmiae ustae et lotae drach. sedecim, cerussae lotae drach. sedecim, amyli drach. duodecim, sibiusti drach. duodecim, spodii drach. octo, plumbiusti, ac loti drach. octo, terrae Samiae drach. octo, myrrhae drach. duas, opii drach. duas, tragacanthae drach. octo, excipe aqua pluviali.

Ed. Chart. XIII. [443.]

Ed. Bas. II. (214.)

[Λιβιανόν ἐπιγραφόμενον πρὸς φλυκτίδας, ἐπικαύματα, ῥήξεις, κοιλώματα, ὑποπύους ὀφθαλμούς, χημώσεις, σταφυλώματα. ποιεῖ καὶ πρὸς περιωδυνίας καὶ διαθέσεις καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει.] 4 Καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης <ιστ'. ψιμυθίου πεπλυμένου δραχμᾶς ιστ'. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου <ιστ'. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ἡ. ἀμύλου <ιβ'. σποδοῦ πομφόλυγος δραχμᾶς ἡ. σμύρνης <ἡ. γῆς ἀστέρος δραχμᾶς ἡ. τραγανθῆς <ἡ. ὀπίου δραχμᾶς β'. ὕδωρ ὄμβριον καὶ πρὸς τῇ ἀναλήψει ὡσὺν κ'. τὰ λευκά. ἄλλο τὸ Λιβιανόν. 4 πομφόλυγος δραχμᾶς ἡ. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης <ιστ'. στίμμεως κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ιβ'. ψιμυθίου πεπλυμένου δραχμᾶς ιστ'. ἀμύλου <ιβ'. γῆς Σαμίας <ἡ. μολύβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου <ἡ. σμύρνης <β'. ὀπίου δραχμᾶς β'. τραγανθῆς <β'. ὕδωρ ὄμβριον.

[Τὸ διὰ τοῦ ἐλαφείου κέρατος πρὸς ἑλκῃ, φλυκτίδας, οὐλὰς ἀποσμήχει.] 4 Κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου καὶ

[*Libianum, ad pustulas, inuisiones, rupturas, canitantes, oculos purulentos, chemoseis, staphylomata. Facit et ad circummolestantem dolorem et affectus et cicatrices exterit.*] 4 Cadmaie usuae et lotae drach. sedecim, cerussae lotae drach. sedecim, sibiis usui et loti drach. sedecim, plumbi usui et loti drach. octo, amyli drach. duodecim, spodii pompholygis drach. octo, myrrhae drach. octo, terrae asteris drach. octo, tragacanthae drach. octo, opii drach. duas, aqua esto pluvialis et ad exceptionem ovorum albumina decem. *Aliud Libianum.* 4 Pompholygis drach. octo, cadmiae usuae et lotae drach. sedecim, sibiis usui et loti drach. duodecim, cerussae lotae drach. sedecim, amyli drach. duodecim, terrae Samiae drach. octo, plumbi usui et loti drach. octo, myrrhae drach. duas, opii drach. duas, tragacanthae drach. duas, excipe aqua pluviali.

[*Collyrium ex cornu cervino ad ulcera, pustulas, cicatrices exterit.*] 4 Cornu cervini usui et loti drach. qua-

Ed. Chart. XIII. [443.]

[443.] Ed. Bas. H. (214.)

πεπλυμένον < δ. λιβάνου δραχμὰς δ. μολύβδου κεκαυμέ-
 νου καὶ πεπλυμένου < δ. λεπίδος χαλκοῦ πεπλυμένης δρα-
 χμὰς β'. ὀπίου δραχμὴν μίαν, κόμμιως < δ. ὕδωρ ὀμβρίου.
 ἄλλο δι' ἐλάφου κέρατος τοῦ Νεαπολίτου. 2 μολύβδου
 κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ιστ'. κέρατος ἐλαφείου κεκαυ-
 μένου δραχμὰς ιστ'. λιβάνου < η'. ἀκανίαν δραχμὰς η'. σπο-
 δοῦ Κυπρίου δραχμὰς η'. ἀμύλου < δ. ὀπίου δραχμὰς β'.
 λεπίδος χαλκῆς < β'. κρόκου δραχμὰς η'. σμύρνης < δ.
 τραχανάδης δραχμὴν μίαν, κόμμιως < η'. ὑσκανάμιον ἀπο-
 βρέγματι ἀναλαμβάνει. χλωρόν πρὸς διαθέσεις. 2 σποδοῦ
 Κυπρίου < ιστ'. ἀμύλου < ιστ'. κρόκου δραχμὰς η'. στίμ-
 μως < η'. ὀπίου < δ. κόμμιως < δ. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ
 χοῆσις δι' ὧν. ἄλλο χλωρόν Ζωΐλου ὀφθαλμικοῦ. 2 σπο-
 δοῦ Κυπρίας δραχμὰς η'. κρόκου < η'. ἀμύλου δραχμὰς η'.
 ὀπίου δραχμὰς β'. στίμμιως < η'. κόμμιως δραχμὰς δ. ἀνα-
 λάμβανε ἀναγαλλίδος χυλῶ. ἄλλα ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει
 οὕτω, Ζωΐλου τὸ χλωρόν. 2 καδμίας κεκαυμένης καὶ πε-
 πλυμένης καὶ οἶνω Ἰταλικῷ κατεβεβυσμένης < η'. κρόκου < δ.

tnor, thuris drach. quatuor, plumbi usfi et loti drach. qua-
 tuor, squamae aeris lotae drach. duas, opii drach. unam,
 gummi drach. quatuor, excipe aqua pluviali. *Aliud ex*
eornu cervino Neapolitae. 2 Plumbi usfi et loti drach.
 sedecim, cerna cervi usfi drach. sedecim, thuris drach. octo,
 acaciae drach. octo, spodii Cyprii drach. octo, amyli drach.
 quatuor, opii drach. duas, squamae aeris drach. duas, croci
 drach. viij, myrrhae drach. iv, tragacanthae drach. j, gummi
 drach. octo, hyoscyami cremore excipito. *Viride ad affe-*
ctus. 2 Spodii Cyprii drach. xvj, amyli drach. sedecim,
 croci drach. octo, stibii drach. octo, opii drach. quatuor,
 gummi drach. quatuor, excipe aqua pluviali ac utere cum
 ovo. *Aliud viride Zoili oclariū.* 2 Spodii Cyprii drach.
 octo, croci drach. viij, amyli drach. viij, opii 3 ij, stibii
 drach. viij, gummi 3 iv, anagallidis succo excipito. *Aliud*
alia exemplaria ita habent, Zoili viride. 2 Cadmiae usfae
 ac lotae et vino Italico extinctae 3 viij, croci drach. qua-

Ed. Chart. XIII. [443. 444.]

Ed. Bal. II. (214. 215.)

στύμμεως κεκαυμένου καὶ γάλακτι κατεσβεσμένου δραχμᾶς δ'. ἀμύλου δραχμὴν μίαν, κόμμεως δραχμᾶς β'. ἀναλαμβάνει χυλῶ ἀναγαλλίδος τῆς τὸ κναῖον ἄνθος ἔχουσας.

[444] (215) [Ἐκ τῶν Σκριβωνίου Δόργου τὸ ψιττάκιον ἐπιγραφόμενον, πρὸς περιποδονίας, φλυκτίδας, ἐπικαύματα, οὐλὰς ἀναλυομένας, πρὸπτώσεις, συγχύσεις, ὅπου πολλὴ αἱμάτος παρέγχυσις θεωρεῖται. χρήσιμον δὲ ἔστι καὶ πρὸς τὰς ἄλλας διαθέσεις, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν εὐαισθήτων ὀφθαλμῶν, ἐφ' ὧν δακρυὸν λεπτὸν ἀποκρίνεται. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.] 4 Καδμείας δραχμᾶς ἡ'. κρόκου < ἡ'. στύμμεως < ἡ'. ἀμύλου πρὸσφατου δραχμᾶς ἡ'. ὀπίου < δ'. κόμμεως < δ'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ' χρήσις δι' αὐτοῦ. τὸ τοῦ Ναυκρατίτου πρὸς διαθέσεις φαρμάκον ἐπιτετευγμένον. 4 καδμείας < ιβ'. κρόκου δραχμᾶς ιβ'. ὀπίου < στ'. λεπίδος στομώματος κεκαυμένης δραχμᾶς ε'. λεπίδος χαλκοῦ < στ'. ῥόδων χυλοῦ δραχμᾶς ιστ'. μόλυβδου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ε'. σμέντης < γ'. ῥόδου δραχμᾶς β'. ἀνακίας δραχμᾶς β'. κόμμεως < ιβ'. ὕδατος ὀμβρίου. Ἀνθαίου

tuor, sibi ulsi et lacle extinoti 3 iv, amyli 3 j, gummi drach. ij, excipito succo anagallidis quae coeruleum habet. florem.

[Ex libris Scribonii Largi, psittacium inscriptum ad doloris molestias, pustulas, inuersiones, cicatrices resolutas, prolapsus, consusiones et ubi multus sanguis aestate suffunditur. Confer etiam ad alios affectus et praesertim in oculis molli sensu praeditis, in quibus tenitis lachryma profluit. Compositio hoc modo habet.] 4 Cadmiae drach. viij, croci drach. viij, sibi 3 viij, amyli recentis drach. viij, opii 3 iv, gummi drach. iv, aqua pluviali excipito, utitur cum ovo. Naucratis medicamentum affectibus accommodatum. 4 Cadmiae drach. duodecim, croci 3 xij, opii drach. vj, squamae stomomatis purgatae 3 v, squamae aeris drach. vj, succi rosarum drach. xvj, plumbi ulsi et loti 3 v, myrrhae drach. iij, nardi 3 ij, acaciae drach. duas, gummi drach. xij, excipito aqua pluviali. Anthaei viride.

Ed. Chart. XIII. [444.]

Ed. Baf. II. (215.)

τὸ χλωρόν 4 καδμείας < μή. σμύρνης δραχμᾶς κδ. κρό-
 κου < μή. ὀπίου δραχμᾶς κδ. μολύβδου κεκαυμένου καὶ
 πεπλυμένου δραχμᾶς ἡ. λεπίδος χαλκοῦ δραχμᾶς στ. νάρδου
 Ἰνδικῆς < στ. ἀκακίας < στ. κόμμεως < κδ. ὕδωρ ὄμβριων.
 τὸ διὰ χαλβάνης πρὸς περιωδυνίας καὶ ὀφθαλμίας, ὃ ἐχρή-
 σατο Νικήτη. 4 καδμείας δραχμᾶς ἡ. σποδοῦ Κυπρίας
 < ἡ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ἡ. ὀπίου δρα-
 χμᾶς ἡ. σμύρνης < ἡ. χαλβάνης δραχμᾶς ἡ. ὕδατι ἀνα-
 λάμβανε τὸ φάρμακον. τῶν ἄγαν ἐστὶ πεπιστευμένων, ἔχει
 δὲ καὶ κόμμεως < ἡ. ἐν ἄλλαις γραφαῖς σπόδιον οὐκ ἔχει
 ἄλλο. 4 καδμείας < ιστ. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυ-
 μένου < ἡ. σμύρνης, χαλβάνης ἀνα < ἡ. ὀπίου < ἡ.
 χαλκάνθης < στ. κόμμεως < στ. ὕδατι ὄμβροια.

[Διάρρροδον Νείλου, ὡς Ἀνδρέας πρὸς περιωδυνίας,
 ρεῦμα πολὺ καὶ λεπτὸν, φλυκτίδας, προπτώσεις.] 4 Ῥόδων
 φύλλων χωρὶς τῶν λοβῶν δραχμᾶς δ. κρόκον δραχμᾶς β.
 ὀπίου ὀβολὸν α'. νάρδον Ἰνδικῆς ὀβολὸν α'. κόμμεως δρα-

4 Cadmiae drach. xlvij, myrrhae drach. xxiv, croci
 drach. xlvij, opii drach. vigintiquatuor, plumbi usti et loti
 drach. viij, squamae aeris 3 vj, nardi Indicae drach. vj,
 acaciae drach. vj, gummi drach. vigintiquatuor, aqua plu-
 viali excipito. *Medicamentum ex galbano, quo usus est*
Nicetes ad dolores et ophthalmias. 4 Cadmiae drach. viij,
 spodii Cyprii drach. viij, aeris usti et loti drach. octo,
 opii drach. octo, myrrhae 3 viij, galbani drach. octo, aqua
 medicamentum excipito. Ex valde approbatus est, recipit-
 que amplius gummi item drach. octo. Alia exemplaria spe-
 pium non habent. *Aliud.* 4 Cadmiae drach. xvj, aeris usti
 et loti drach. viij, myrrhae, galbani, singulorum drach. viij,
 opii drach. octo, chaleanthi drach. vj, gummi drach. vj,
 aqua pluviali excipito.

[*Collyrium diarrhodon Nili, velut Andreas tradit,*
ad doloris molestias fluxum uberem ac tenuem, pustulas
prolapsus.] 4 Foliorum rosarum resectis extremitatibus
 drach. quatuor, croci drach. duas, opii obolos j, nardi In-
 dicae obolum j, gummi drach. iiij, alii drach. unam habent,

Ed. Chart. XIII. [444.]

Ed. Bas. II. (215.)

χμᾶς γ'. ἐν ἄλλῳ κόμμεως < α'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι' ὧν, ἡ κρᾶσις ἀναιμένη. ἄλλο διάρροδον Νείλου, ὃ ἐχρη-
 σατο Γαλλίων ὁ ὀφθαλμικός. 2 ῥόδων δραχμᾶς δ'. κρόκου
 < β'. ἀκακίας < α'. ὀπίου ὀβολόν α'. νάρδου Ἰνδικῆς
 ὀβολόν ἓνα, κόμμεως δραχμᾶς γ'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι'
 ὧν, ἡ κρᾶσις ἀναιμένη. ἄλλο διάρροδον, ὡραῖον λεγόμενον
 πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. 2 ῥόδων ὠνυχισμένων δραχμᾶς
 κδ'. κρόκου δραχμᾶς ιβ'. ἀμύλου < σί. βαλανστίου δρα-
 χμᾶς δ'. ὀπίου δραχμᾶς δ'. τραγακάνθης < ἡ. ὑοσκυάμου
 τῶν φύλλων τῷ χυλῷ ἀναλαμβάνει. ἐν τῷ διδασκάλῳ τε καὶ
 Ἰωάννου βιβλίῳ γέγραπται τῷ κυπαρίσσου χυλῷ. ἄλλο. 2
 ῥόδων < ἡ. κρόκου δραχμᾶς δ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πε-
 πλυμένου < α'. κόμμεως < α'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι'
 ὧν. διάρροδον Τερεντίου διὰ τῆς πομφόλυγος. 2 ῥόδων
 ἀπαλῶν < ιβ'. σποδοῦ Κυπρίας δραχμᾶς δ'. κρόκου < δ'.
 ὀπίου δραχμᾶς δ'. νάρδου δραχμᾶς δ'. κόμμεως δραχμᾶς δ'.
 ὕδατι ὀμβρίῳ. ἄλλο διάρροδον. 2 ῥόδων ἀπαλῶν δραχμᾶς β'.

aqua pluvia excipe ac utere cum ovo. Temperies dissoluta
 est. Aliud ex rosis Nili, quo usus est Gallio ophthalmicus.
 2 Rosarum drach. quatuor, croci drach. ij, acaciae drach. j,
 opii obolum j, nardi Indicae obolum j, gummi drach. iij,
 aqua pluvia excipe, utere cum ovo. Temperies est diluta.
 Aliud ex rosis tempestivum appellatum, ad eosdem affe-
 ctus. 2 Rosarum resectis unguibus drach. xxiv, croci
 drach. xij, amyli drach. decem, balauftii drach. quatuor,
 opii drach. quatuor, tragacanthae drach. octo, hyoscyami
 foliorum succo excipe. In praeceptoris et Ioannis libro
 scriptum erat eupressi succo. Aliud. 2 Rosarum drach.
 octo, croci drach. quatuor, aeris uisti et loti drach. unam,
 gummi drach. unam, aqua pluviali excipe ac utere cum
 ovo. Aliud diarrhodon Terentii, constans ex pompholyge. 2
 Rosarum recentium drach. duodecim, spodii Cyprii drach.
 quatuor, croci drach. quatuor, opii drach. quatuor, nardi
 drach. quatuor, gummi drach. quatuor, excipito aqua plu-
 viali. Aliud diarrhodon. 2 Rosarum recentium drach.

Ed. Chart. XIII. [444. 445.]

Ed. Bas. II. (215.)

κρόκου δραχμὰς στ'. σποδοῦ Κυπρίου ◀ β'. ἀμύλου δρα-
χμὰς β'. ἀκακίας δραχμὴν μίαν, νάρδου Ἰνδικῆς ◀ α'. κόμ-
μειως δραχμὰς ιβ'. τραγακάνθης ◀ α'. ὕδατι ὁμβρίῳ. διαρ-
ρόδον εὐελπιδίου, διάσμυρνον ἐπικαλούμενον. 4 ῥόδων ◀ ρ'.
κρόκου δραχμὰς ν'. ὀπίου δραχμὰς η'. σμύρνης δραχμὴν
μίαν δ'. κόμμειως δραχμὰς ν'. οἶνω εὐώδει. ἡ χρῆσις δι' ὧσ'.
[445] ἄλλο διάρρόδον. 4 ῥόδων ◀ ρ'. κρόκου δραχμὰς ν'.
ὀπίου δραχμὰς η'. σμύρνης ◀ ν'. κόμμειως ◀ η'. οἶνω εὐ-
ώδει, ἡ χρῆσις δι' ὧσ'. ἐγὼ τοῦτο ἐπεσκεύασα, ἀντὶ τῶν
φύλλων τῶν ῥόδων, ἐμβάλλων ῥόδων ἄνθους ◀ β'. καὶ
ᾤφθη δαιμονίως ποιοῦν.

[Διάρρόδον τὸ διὰ τῶν οβ'. τὸ μέγα λεγόμενον, ἐχρή-
σατο τοῦτω Λεύκιος ὁ καθήγητῆς πρὸς περικυδνίας, φλυ-
κτίδας, ἐπικαύματα, σταφυλώματα, προπτώσεις, πρὸς ὑπο-
πύους ὀφθαλμούς, πρὸς ῥεύματα παλαιὰ, κεχροτισμένας
ὀφθαλμίας καὶ δυσπαλλάκτους διαθέσεις.] 4 ῥόδων χλω-
ρῶν χωρὶς τῶν λοβῶν δραχμὰς οβ'. καδμείας κεκαυμένης καὶ
πεπλυμένης δραχμὰς κδ'. κρόκου δραχμὰς ξ'. ὀπίου ◀ γ'.

duas, croci drach. sex, spodii Cyprii 3 ij, amyli drach. ij,
acaciae drach. unam, nardi Indicae drach. unam, gummi
drach. ij, tragacanthae 3 ij, excipito aqua pluviali. *Diarrhodon eueipidium*, *diasmyrnum appellatum*. 4 Rosarum
3 c, croci drach. l, opii 3 octo, myrrhae 3 i β, gummi
drach. l, vino odoro excipe ac utere cum ovo. *Aliud diarrhodon*. 4 Rosarum 3 c, croci drach. l, opii drach. octo,
myrrhae drach. octo, gummi drach. l, vino odorato excipe
ac utere cum ovo. Ego hoc apparavi pro foliis rosarum
florum earundem 3 c, injiciens, atque feliciter successit.

[*Diarrhodon ex rosarum lxxij drachmis magnum appellatum*. Hoc usus est Leucius praeceptor ad doloris
molestias, pustulas, inustiones, staphylomata, prolapsus,
ad oculos purulentos, ad fluxiones antiquas, inveteratas
ophthalmias et affectus aegre cedentes.] 4 Rosarum viri-
dium resectis unguibus drach. septuaginta duas, cadmiae
ustae ac lotae drach. xxiv, croci drach. sexaginta, opii

Ed. Chart. XIII. [445.]

Ed. Bas. II. (215.)

στίμμεως δραχμὰς γ'. οἱ δὲ < στ'. ἰοῦ < β'. οἱ δὲ δρα-
 χμὰς γ'. λεπίδος χαλκοῦ < β'. νάρδου Ἰνδικῆς δραχμὰς β'.
 σμύρνης < στ'. οἱ δὲ δραχμὰς δ'. κόμμεως δραχμὰς κδ'.
 ὕδατι ὀμβρίῳ ἀναλαμβάναν. ἄλλο διὰ τῶν οβ'. 24. ῥόδων
 < οβ'. καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης δραχμὰς κδ'.
 κρόκου < στ'. οἱ δὲ ἤ. ὀπίου δραχμὰς γ'. στίμμεως < γ'.
 σμύρνης < γ'. λεπίδος χαλκοῦ < β'. ἰοῦ < β'. νάρδου < α'.
 οἱ δὲ β'. κόμμεως < κδ'. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ χρῆσις διὰ τοῦ
 γάλακτος, τὸ διὰ τῶν λευκοῦων φάρμακον ἐπιτετευγμένον
 πρὸς ἐπιφορὰς καὶ διαθέσεις. 24. ἀκακίας δραχμὰς μῆ. λευ-
 κοῦων χυλοῦ < μῆ. σποδοῦ Κυπρίας < κδ'. κρόκου δρα-
 χμὰς κδ'. σμύρνης < δ'. ὀπίου < δ'. οἱ δὲ στ'. ὑοσκινάμου
 χυλοῦ < δ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμὰς δ'.
 κόμμεως < δ'. οἶνω Φαλερίῳ.

[Κολλύριον ᾧ ἐχρήσατο Φλώρος ἐπὶ Ἀντωνίας τῆς
 Δρούσου μητρὸς, παρ' ὀλίγον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἱατρῶν πη-
 ρωθείσης.] 24. Ἀκακίας δραχμὰς μῆ. ῥόδων ξηρῶν < μῆ.

drach. tres, sibi 3 iij, alii drach. sex, aeruginis drach.
 duas, alii tres, squamae aeris drach. duas, nardi Indicae
 drach. duas, myrrhae drach. sex, alii quatuor, gummi drach.
 vigintiquatuor, excipito aqua pluviali. Aliud ex drachmis
 lxxij, 24. Rosarum drach. lxxij, cadmiae usiae et lotae drach.
 vigintiquatuor, croci drach. sex, alii 3 viij, opii drach. tres,
 sibi drach. tres, myrrhae drach. tres, squamae aeris drach.
 duas, aeruginis drach. duas, nardi drach. j, alii duas,
 gummi 3 xxiv, excipe aqua pluviali ac utere cum lacte.
 Medicamentum ex violis albis, accommodatum ad epipho-
 ras et affectus. 24. Acaciae drach. xlvij, succi violarum
 albarum drach. xlvij, spodii Cyprii drach. vigintiquatuor,
 croci drach. vigintiquatuor, myrrhae drach. quatuor, opii
 drach. iv, alii sex, succi hyoscyami drach. iv, aeris usi et
 loti drach. iv, gummi drach. iv, excipe vino Falerno.

[Collyrium quo usus est Phlorus, in Antonia Drusi ma-
 tre, quae parum absuit ut ab aliis medicis excaecaretur.]

24. Acaciae drach. xlvij, rosarum siccarum drach. xlvij,

Ed. Chart. XIII. [445.]

Ed. Bas. II. (215, 216.)

μελιλωτών δραχμὰς μῆ. σποδοῦ Κυπρίας < κδ'. μανδραγόρου μήλων δραχμὰς β'. κρόκου < κδ'. ὀπίου δραχμὰς στ'. ὑοσκυάμου σπέρματος ὀξύβαφα β'. ἐν ἄλλῳ < κδ'. σμύρνης δραχμὰς δ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < δ'. κόμμως < μ'. οἶνον Φαλερίνου, ὕδατος ὀμβρίου ἀνὰ κοτύλας γ'. τὸν οἶνον καὶ τὸ ὕδωρ μίξας καὶ τούτοις ἐπιβαλὼν ῥόδα, μελιλωτον, ὑοσκυάμου σπέρμα, μανδραγόρου τὰ μήλα. εἰ δὲ μὴ γε, τὸν φλοιὸν ἕα βρέχεσθαι ἐπὶ ἡμέρας γ', ἢ πέντε. ἔπειτα τὸ ὑγρὸν ἐκθλίψας χρῶ πρὸς τὴν τοῦ φαρμάκου σκευασίαν, καὶ ἀναπλάσας χρῶ ὡς δοκιμωτάτῳ.

(216) [Μήλινον τρυφερὸν ποιοῦν πρὸς τοὺς μηδ' ἦντιναοῦν δῆξιν φαρμάκων ὑπομένοντας, ποιοῦν πρὸς φλυκτίδας, προπτώσεις, ῥεῦμα δριμύ καὶ πολὺ καὶ ἐπικαύματα καὶ πρὸς τὰς προσφάτους διαθέσεις.] 24 Καδμείας κεκαυμένης καὶ γάλακτι ἐσβεσμένης < ιστ'. ψιμυθίου πεπλυμένου δραχμὰς ἦ. κρόκου < δ'. ὀπίου < α'. τραγανάνθης δραχμὰς β'. ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ χρῆσις δι' ὧν. ἄλλο πρὸς ἐπικαύματα,

melilotorum drach. xlvij, spodii Cyprii drach. vigintiquatuor, malorum mandragorae drach. duas, croci drach. vigintiquatuor, opii drach. vj, seminis hyoscyami acetabula duo, alii drach. vigintiquatuor, myrrhae drach. quatuor, aeris usti et loti 3 quatuor, gummi drach. xl, vini Falerni, aquae pluvialis, utriusque heminas tres. Vinum et aquam misceto, eisque rosas, melilotum, semen hyoscyami, mandragorae mala, aut, si haec non adsint, corticem injicito et ad dies tres aut v macerari finito, deinde expresso liquore ad medicamenti compositionem utitor, probatissimum hoc existit.

[*Melinum delicatum, commodum iis qui nullam penitus medicamentorum mordacitatem perferre possunt. Facit ad pustulas, prolapsus, fluxum aerem et uberem inuisionesque et ad recentes affectus.*] 24 Cadmiae ustae ac lacte extinctae drach. xvj, cerussae lotae 3 octo, croci drach. quatuor, opii drach. unam, tragacanthae drach. duas, aqua pluviali excipito ac utitor cum ovo. Aliud ad inuisiones,

Ed. Chart. XIII. [445. 446.]

Ed. Bas. II. (216.)

φλυκτίδας, προπτώσεις, περιωδυνίας. 4 ψιμυθίου δραχμὰς κδ'. ἀμύλου < ιβ'. καδμείας πεπλυμένης < ι'. λιβάνου δραχμὰς ι'. κρόκου < η'. ὀπίου δραχμὰς η'. κόμμεως < ι'. τραγακάνθης < β'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χρῆσις δι' ὧν. διάρρο-
δον ἀνέγκλητον. 4 καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης < κδ'. ψιμυθίου δραχμὰς ιβ'. ὀπίου < στ'. ῥόδων ἄν-
θους < ιτ'. κρόκου δραχμὰς στ'. λίθου σχιστοῦ < ιβ'. κόμμεως < ι'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χρῆσις πρὸς μὲν τὰ ῥυπαρὰ
τῶν ἐλκῶν διὰ γάλακτος, πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ δι' ὧν. [446]
ἄλλο. 4 καδμείας κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης < κδ'. ψι-
μυθίου δραχμὰς ιβ'. λίθου σχιστοῦ < δ'. ῥόδων ἄνθους δρα-
χμὰς στ'. κρόκου < στ'. ὀπίου δραχμὰς στ'. κόμμεως < ιτ'.
ὕδατι ὀμβρίῳ. ἢ χρῆσις πρὸς μὲν τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἐλκῶν
διὰ γάλακτος, πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ δι' ὧν.

[Κροκῶδες παιδικὸν ἐπιγραφόμενον τὸ διὰ τῆς πομφό-
λυγος, πρὸς ἐπιφορὰς καὶ περιωδυνίας καὶ τὰς ἐκ πληγῶν
διαθέσεις.] 4 Σποδοῦ πομφόλυγος δραχμὰς ιστ'. κρόκου
< ιστ'. ὀπίου δραχμὰς ιστ'. τραγακάνθης < η'. ὕδατι

pustulas, prolapsus, dolores. 4 *Cerussae* 3 vigintiquatuor,
amyli drach. xij, *cadmiae lotae* drach. x, *thuris* drach.
decem, *croci* drach. octo, *opii* drach. octo, *gummi* drach. x,
tragacanthae drach. ij, excipe aqua pluviali et utere cum
ovo. *Diarrhodon innoxium.* 4 *cadmiae ustae et lotae* drach.
vigintiquatuor, *cerussae* drach. duodecim, *opii* drach. sex,
florum rosarum drach. sex, *croci* drach. vj, *lapidis schisti*
drach. duodecim, *gummi* drach. x, excipe aqua pluviali ac
utere ad ulcera sordida cum lacte, ad munda cum ovo.
Aliud. 4 *Cadmiae ustae et lotae* drach. vigintiquatuor,
cerussae drach. xij, *lapidis schisti* drach. quatuor, *florum*
rosarum drach. vj, *croci* drach. sex, *opii* drach. vj, *gummi*
drach. sex, excipe aqua pluviali, ac utere ad sordida ulcera
cum lacte, ad repurgata cum ovo.

[*Croceum, puerile inscriptum ex pompholyge, ad epi-
phoras et molestias doloris et ad affectus ex plagis.*] 4
Spodii pompholygis drach. sedecim, *croci* drach. sedecim,
opii drach. sedecim, *tragacanthae* drach. octo, excipe aqua

Ed. Chart. XIII. [446.]

Ed. Bas. II. (216.)

ὀμβρίῳ, καὶ πρὸς τῇ ἀναλήψει ὧν τεσσάρων τὸ λευκόν.
 κολλύριον Γαίου ὀφθαλμικοῦ. 4 σποδοῦ Κυπρίας δραχμὰς δ'.
 ἀμύλου προσφάτου δραχμὰς ιβ'. κρόκου < β'. σμύρνης < α'.
 μανδραγόρου χυλοῦ < α'. κόμμειος δραχμὰς δ'. ὕδατι ὀμβρίῳ,
 ἢ χρῆσις δι' ὧν. Ἀτιμητροῦ λυσιπόνιον. 4 χαλκάνθη
 ὠμῆς δραχμὰς μ'. πομφόλυγος ὠμῆς δραχμὰς μ'. ψιμυθίου
 δραχμὰς κδ'. ὀπίου < β'. κρόκου δραχμὰς δ'. τὸ κρόκον
 εἰς ὕδωρ βάλλεται καὶ ἀποβρέχεται καὶ τῷ ἀποβρέγματι
 σκευάζεται τὸ κολλύριον. τὸ δ' ὑπολειφθὲν τοῦ κρόκου λε-
 γίνεται καὶ μίγνυται τοῖς λοιποῖς, κόμμειος δραχμαῖς λβ'.
 Διομήδους λυσιπόνιον πρὸς περιωδυνίας παραχρῆμα λύει
 τοὺς πόνους. 4 χαλκάνθη ὠμῆς δραχμὰς λβ'. ψιμυθίου
 δραχμὰς λα'. σποδοῦ πομφόλυγος δραχμὰς ιστ'. κρόκου δρα-
 χμὰς ιστ'. λιβάνου < η'. σμύρνης δραχμὰς β'. κόμμειος δρα-
 χμὰς ιστ'. ὕδωρ ὀμβρίον. ἢ χρῆσις δι' ὧν. γενναῖον ἐστὶ τὸ
 κολλύριον. τοῦ Ζωΐλου, ποιοῦν πρὸς τὰς παλαιὰς ὀφθαλ-
 μίας, μυοκεφάλους, σταφυλώματα καὶ παλαιὰ ρεύματα. 4

pluviali, adhibitis simul albuminibus ovorum quatuor. Col-
 lyrium Gaii ophthalmici. 4 Spodii Cyprii drach. quatuor,
 amyli recentis drach. xij, croci drach. duas, myrrhae drach.
 unam, succi mandragorae drach. unam, gummi drach. iv,
 excipe aqua pluviali ac utere cum ovo. *Atimètri solvens*
dolorem. 4 Atramenti sutorii crudi drach. xl. pompholy-
 gis crudae drach. xl. cerussae drach. vigintiquatuor, opii
 drach. duas, croci 3 quatuor, crocus in aquam conjicitur
 ac maceratur et ex cremore hoc collyrium apparatus, quod
 vero reliquum est ex croco teritur, reliquisque admiscetur
 additis item gummi drach. trigintaduabus. *Diomedis lysi-*
ponium ad dolores statim solvit dolores. 4 Atramenti su-
 torii crudi drach. trigintaduas, cerussae drach. triginta unam,
 spodii pompholygis drach. sedecim, croci drach. sedecim,
 thuris drach. octo, myrrhae drach. duas, gummi drach.
 sedecim, aqua pluviali excipito ac utitor cum ovo, prae-
 clarum est hoc collyrium. *Zoili medicamentum faciens ad*
ophthalmias antiquas, myocephalos, staphylomata et flu-

Ed. Chart. XIII. [446.]

Ed. Bas. II. (216)

καδμείας δραχμὰς ἡ'. χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμὰς ἡ'. ψιμνυθίου δραχμὰς δ'. ἀλόης δραχμὴν μίαν δ'. φύλλου κρόκου, χαλκίτεως ὀπτῆς, χαλκάνθου, ὀπίου λυκίου, ἀνὰ δραχμὴν μίαν, σμύρνης δραχμὰς β'. ἀκακίας δραχμὰς κ'. ναρδοστάχυος δραχμὴν μίαν δ'. κόμμιος δραχμὰς κ'. καστορίου < δ'. στίμμιος κεκαυμένου δραχμὰς ἡ'. ὕδωρ ὄμβριον.

[Ἀσκληπιάδου Πακκίου πρὸς περιωδυνίας, ρεῦμα λεπτὸν καὶ πολὺ ἐπίκανμα, φλυκτίδας, ὑμένων ἐπαναστάσεις, τραχώματα, κεχροτισμένας διαθέσεις καὶ τοὺς ὑπὸ πολλῶν ἐγκρίσεων βλαβέντας, παραρῶμα ὠφελεῖ. τὰ δὲ τῆς σκευασίας ἔχει οὕτως.] 4. Καδμείας δραχμὰς ιβ'. χαλκοῦ κεκαυμένου < ιβ'. κρόκου δραχμὰς ιβ'. λεπίδος χαλκοῦ κεκαυμένου < ιβ'. σμύρνης δραχμὰς δ'. νάρδου Ἰνδικῆς < δ'. ῥόδων ξηρῶν δραχμὰς δ'. ὀπίου < δ'. λίθου αἱματίτου δραχμὰς δ'. πεπέρειος λευκοῦ κόκκου κδ'. κόμμιος δραχμὰς ιβ'. οἴνου Χίου τὸ αὐταρκές. ἢ χρῆσις δι' ὧν. ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει ῥόδων δραχμὰς γ'. πεπέρειος κόκκου κέ. τὸ νε-

xiones antiquas. 4. Cadmiae drach. octo, aeris uffi drach. octo, cerussae drach. quatuor, aloës sesquidrachmam, foliorum croci, chalcitidis assae, atramenti futorii, opii, lycii singulorum drach. unam, myrrhae drach. duas, acaciae drach. viginti, spicae nardi sesquidrachmam, gummi drach. viginti, castorii drach. iv, stibii uffi drach. octo, excipe aqua pluviali.

[*Asclepiadeum Paccii, ad dolorum vexationes, fluxum tenuem et multum, inuulsionem, pustulas, pellicularum eminentias, scabritias, inveteratos affectus et eos qui a multis illitionibus laesi sunt, confestim opitulatur.* Compositio sic habet. 4. Cadmiae drach. duodecim, aeris uffi drach. duodecim, croci drach. duodecim, squamae aeris drach. duodecim, myrrhae drach. iv, nardi Indicæ 3 iv, rosarum siccarum 3 iv, opii 3 iv, lapidis haematitae drach. quatuor, piperis albi grana xxiv, gummi drach. duodecim, vini Chii quantum sufficit, utere cum ovo. Aliud exemplar habet rosarum drach. tres, piperis grana vigintiquinque. *Medica-*

Ed. Chart. XIII. [446. 447.]

Ed. Bas. II. (216.)

κτάριον ἐπιγραφόμενον φάρμακον ἐπιτετυγμένον. 4 καδμείας
δραχμὰς ιβ'. λεπίδος Κυπρίας πεπλυμένης < ιβ'. κρόκον
δραχμὰς ιβ'. ὀπίου < δ'. χαλκοῦ κεκαυμένον καὶ πεπλυμέ-
νου δραχμὰς ιβ'. σμύρνης < δ'. λίθου αἱματίτου < δ'. ῥόδων
ξηρῶν δραχμὰς δ'. καρδοστάχνος < δ'. μίσνος ὀπίου δρα-
χμὰς δ'. κασσίας σύριγγος < δ'. πεπέρειως λευκοῦ κόκκους
κί. κόμμεως < ιβ'. οἶνω χρῶ.

[447] [Ἀντιγόνου κροκῶδες λεοντάριον ἐπιγραφόμε-
νον, ἐπεὶ περ γλύμματι τούτῳ ἐσφραγίζετο, ποιῇ πρὸς
ἐπιφορὰς, περιωδυνίας, κεχρονισμένας διαθέσεις. ἔστι δὲ καὶ
τοῖς τραχωματικοῖς ἀγαθόν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει,
μάλιστα δὲ νηπίοις ἔστι χρήσιμον.] 4 Σποδοῦ Κυπρίας
< μῆ. κρόκον < κδ'. σμύρνης δραχμὰς ιβ'. λίθου αἱμα-
τίτου < ῥ. ὀπίου δραχμὰς ιβ'. πεπέρειως λευκοῦ κόκκους
λστ'. κόμμεως δραχμὰς π'. οἶνω Φαλερίνω. ἄλλο. 4 σποδοῦ
Κυπρίας δραχμὰς π'. κρόκον δραχμὰς μ'. σμύρνης < ῥ.

mentum accommodatum nectarium inscriptum. 4 Cadmiae
3 duodecim, squamae aeris Cypriae lotae drach. duodecim,
croci drach. duodecim, opii drach. quatuor, aeris ussi et
loti drach. duodecim, myrrhae drach. quatuor, lapidis hae-
matitae drach. quatuor, rosarum siccarum drach. quatuor,
spicae nardi drach. quatuor, misyos assi drach. quatuor,
casiae fistulae drach. quatuor, piperis albi grana xxv, gummi
drach. duodecim, vino exceptis utere.

[*Antigoni craceum leuncubus appellatum, propterea
quod leonis imago ei imprimeretur. Facit ad epiphoras,
molestiam doloris, inveteratas affectiones. Est et aspritu-
dinibus commodum, cicatrices et collos exterit, maxime
vero pueris commodum est.*] 4 Spodii Cyprii drach. xlvij,
croci drach. vigintiquatuor, myrrhae drach. xij, lapidis
haematitae drach. octo, opii drach. xij, piperis albi grana
xxxvj, gummi drach. lxxx, vino Falerno excipito. *Aliud.*
4 Spodii Cyprii drach. lxxx, croci drach. xl, myrrhae
drach. viginti, opii drach. xx, lapidis haematitae drach.

Ed. Chart. XIII. [447.]

Ed. Bas. II. (216. 217.)

ὀπίου < ζ'. αἱματίτου λίθου < ιβ'. πεπέρεως κόκκους ξ'. κόμμεως δραχμὰς π'. οἶνω Φαλερίνω.

[Ἐκ τῶν Σκριβωνίου Δάργου, Μαχάωνος Ἀσκληπιός, πρὸς παλαιὰς διαθέσεις καὶ ὑποπνύους ὀφθαλμούς.] 4 Σποδοῦ πομφόλυγος δραχμὰς λβ'. χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμὰς λβ'. κρόκου Σικελοῦ < ισ'. σμύρνης < στ'. λίθου αἱματίτου δραχμὰς ι'. νάρδου Ἰνδικῆς < στ'. ὀπίου δραχμὰς στ'. πεπέρεως κόκκους μ'. οἶνω Χίω. ἐν τῷ Ἀθηνίππων Ἀσκληπιῶν ἔχει οὕτως, ὀπίου δραχμὰς η'.

[Εὐημέρου πρὸς περιωδυνίας καὶ διαθέσεις.] 4 Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < λβ'. σποδοῦ πομφόλυγος < ισ'. κρόκου < ισ'. σμύρνης δραχμὰς η'. λίθου αἱματίτου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < η'. ναρδοστάχυνος δραχμὰς δ'. μίσυος κεκαυμένου < δ'. ὀπίου πεφωγμένου δραχμὰς δ'. κόμμεως < ισ'. οἶνου Ἰταλικοῦ τὸ αὐταρκές.

(217) [Διάσμυρνον εὐῶδες Συνέρωτος, φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς τὰς κηρονησμένας διαθέσεις. ποιῇ πρὸς ῥυάδας καὶ αἰγίλωπας.] 4 Καδμείας πεπλυμένης < κη'. λίθου

duodecim, piperis grana lx, gummi 3 lxxx, vini Falerni quantum sufficit.

[Ex libris Scribonii Largi Aesclepios Machaonis, ad veteres affectus et oculos suppuratos.] 4 Spodii pompholygis drach. xxxij, aeris usti drach. xxxij, croci Siculi drach. xvj, myrrhae 3 sex, lapidis haematitae drach x, nardi Indicae drach. vj, opii drach. vj, piperis grana xl, gummi drach. xl, vino Chio excipito. In libro de Athenippis Aesclepiis opii drach. octo habentur.

[Eveperi ad dolores et affectus.] 4 Aeris usti et loti drach. trigintaduas, spodii pompholygis drach. sedecim, croci drach. xvj, myrrhae 3 viij, lapidis haematitae usti et loti drach. viij, spicae nardi drach. iv, mifyos usti drach. iv, opii torrefacti 3 iv, gummi drach. xvj, vini Italici quod satis est.

[Diasmyrnum odorum Synerotis, medicamentum accommodatum ad inveteratos affectus. Facit et ad rhyadas et aegilopas.] 4 Cadmiae lotae drach. vigintiocto, lapidis

Ed. Chart. XIII. [447.]

Ed. Bas. II. (217)

αἱματίτου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου ◁ κέ. σποδοῦ Κυ-
πρίας ◁ κδ. σμύρνης δραχμὰς μῆ. κρόκον δραχμὰς δ. ὀπίου
Ἰσπανοῦ δραχμὰς ἡ. πεπέρως λευκοῦ κόκκους λ. κόμμεως
◁ στ. οἶνω Ἰταλικῷ ἢ χοῆσις δι' ὧοῦ ἐπὶ τῶν προσφά-
των καὶ ἡ κρᾶσις ὑδαρῆς. ἔνιοι κρόκον δραχμὰς ιβ.

[Αἱμάτινον Συνέρωτος τραχωματικὸν ἀγαθόν. ποιεῖ
πρὸς τὰς παλαιὰς διαθέσεις καὶ πρὸς συγκώματα καὶ πᾶσαν
ἐξοχὴν, μιννύμενον τῷ Συνέρωτος εὐώδει.] ʒ Χαλκοῦ κεκαυ-
μένου καὶ πεπλυμένου ◁ κδ. λίθου αἱματίτου ◁ α'. κρό-
κου ◁ δ. ὀπίου ◁ δ. κόμμεως ◁ ιβ. ὅξει δριμνυτάτῳ.
ἄλλο. ʒ χαλκοῦ κεκαυμένου ◁ μῆ. κρόκον δραχμὰς κδ.
ὀπίου ◁ δ. κόμμεως Θηβαϊκῆς ◁ κδ. πομφόλυγος δρα-
χμὰς ιη. σμύρνης ◁ ιη. ἄλδος ἀμμωνιακοῦ δραχμὰς ιβ. λί-
θου αἱματίτου ◁ α'. ἰοῦ δραχμὰς δ. οἶνω ἀναλαμβάνει. τοῦ
Ἰέρακος τραχωματικόν. ʒ μίσυος κεκαυμένου δραχμὰς ἡ.
κρόκου ◁ ἡ. ὀπίου δραχμὰς ἡ. λίθου αἱματίτου πεπλυμέ-

haematitae uffi et loti drach. xxv, spodii Cyprii drach.
xxiv, myrrhae drach. xlvij, croci drach. quatuor, opii
Hispani drach. octo, piperis albi grana xxx, gummi drach.
sex, vino Italico excipito, utitur cum ovo in recentibus
affectionibus. Temperies aquosa est. Aliqui croci drach.
duodecim injiciunt.

[Haematinum Synerotis aspritudinibus commodum,
facit ad veteres affectus, ad fiefosa et ad omnem extube-
rantiam, si cum odore Synerotis commisceatur.] ʒ Aeris
uffi et loti drach. vigintiquatuor, lapidis haematitae drach.
unam, croci drach. iv, opii drach. iv, gummi drachmas
xij, excipe aceto acerrimo. Aliud. ʒ Aeris uffi drach.
xlvij, croci drach. xxiv, opii drach. iv, gummi Thebaici
ʒ xxiv, pompholygis drach. xvij, myrrhae ʒ xvij, salis
ammoniaci drach. duodecim, lapidis haematitae drach. unam,
aeruginis drach. iv, vino excipito. Hieracis ad aspritudi-
nes. ʒ Misys uffi ʒ viij, croci drach. viij, opii drach. viij,
lapidis haematitae loti drach. viij, aeris uffi et loti drach.

Ed. Chart. XIII. [447. 448.]

Ed. Bas. II. (217.)

νου < η'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ιβ'. σμύρνης < ιβ'. κόμμεως < ιβ'. ὅξει δριμντάτω.

[Ἀπολλωνίου σκυλάκιον ἐπισήμως ἰατρῆυσαντος, τουτέστι τὸ ἱεράκιον κολλύριον τραχωματικόν· ἐπιγράφεται φοῖνιξ. ποιεῖ καὶ πρὸς μίλφους καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις.] 24 Λίθου αἱματίτου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ιβ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς ισ'. ἰοῦ ξυστοῦ δραχμᾶς ισ'. ὀπίου < η'. οἱ δὲ στ'. καδμείας βοτρυντίδος < δ'. χαλκίτεως ὀπτῆς < δ'. κόμμεως < ισ'. ὕδωρ ὄμβριον.

[448] [Ἄλλως ὁ Φοῖνιξ Ἀπολλωνίου, ὡς Ἀρίσιος Ἀσκληπιάδειος ἐνέγραψεν ἐν ταῖς ἰδίαις συναγωγαῖς τῶν φαρμάκων.] 24 Λίθου αἱματίτου δραχμᾶς κδ'. λίθου σχιστῆς κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης < κδ'. καδμείας < ιβ'. χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμᾶς ιβ'. ὀπίου < η'. χαλκίτεως ὀπτῆς δραχμᾶς δ'. οἱ δὲ < η'. ἐν ἄλλῳ καὶ ἰοῦ δραχμᾶς ιβ'. κόμμεως δραχμᾶς ισ'. ὕδωρ ὄμβριον.

[Ἄλλο κολλύριον τραχωματικόν.] 24 Χαλκίτεως κεκαυμένης δραχμᾶς ιβ'. μίσυος κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης < η'.

duodecim, myrrhae drach. duodecim, gummi drach. xij, aceto acerrimo excipito.

[Apollonii phoenix collyrium hieracium ad aspritudines, per hoc catulo egregie medicatus est, facit et ad palpebrarum destluvia et inveteratos affectus.] 24 Lapidis haematitae usti et loti 3 xxxij, aeris usti et loti 3 xvj, aeruginis rasilis 3 xvj, opii 3 viij, alii vj, cadmiae botrytidis 3 iv, chalcitidis assatae 3 iv, gummi 3 xvj, excipe aqua pluviali.

[Phoenix Apollonii. aliter, velut Arius Asclepiades inscripsit, in libro quo propria medicamenta coacervavit.] 24 Lapidis haematitae 3 xxiv, lapidis schisti usti et loti 3 xxiv, cadmiae drach. xij, aeris usti drach. duodecim, opii drach. octo, chalcitidis assatae 3 iv, alii 3 octo, in alio exemplari etiam aeruginis 3 duodecim, gummi 3 sedecim, excipe aqua pluviali.

[Aliud collyrium ad aspritudines.] 24 Chalcitidis ustae 3 xij, misyos usti et loti drach. octo, eroci, opii

Ed. Chart. XIII. [448.]

Ed. Bas. II. (217.)

κρόκου, ὀπίου ἀνὰ δραχμὰς στ'. λίθου αἱματίτου < ἥ. κόμμεως < ιβ'. ὅξει δριμνύται.

[Κολλύριον τραχωματικόν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις.] 24 Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < κδ'. σποδοῦ πομφόλυγος < ιστ'. σμύρνης < ιστ'. ἄλως ἀμμωνιακοῦ < ιβ'. λίθου αἱματίτου < κδ'. ὀπίου < δ'. πεπέρεως κόκκους ιβ'. ἐν ἄλλῳ κόκκους ιστ'. κόμμεως < ἥ. οἶνω ἀναλαμβάνει καὶ χρῶ.

[Εὐημέρον, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει, ποιοῦν καὶ πρὸς κεχρονισμένας διαθέσεις.] 24 Καδμείας < ξ'. κρόκου δραχμὰς ν'. ναρδοστάχυνος < κ'. λεπίδος χαλκοῦ πεφωγμένου καὶ πεπλυνμένου < ν'. σμύρνης < ν'. ὀπίου < λ'. χαλκοῦ κεκαυμένου < ξ'. μίσνος ὠμοῦ δραχμὰς ν'. κόμμεως < ο'. οἶνω Χίῳ ἀναλαμβάνει.

[Ἄλλο Πυράμου, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχον καταστέλλει πᾶσαν ἐξοχήν.] 24 Καδμείας Κυπρίας < μ'. λίθου αἱματίτου δραχμὰς μ'. χαλκοῦ κεκαυμένου < μ'. μίσνος κεκαυμένου δραχμὰς κ'. κρόκου < κ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος

ntriusque drach. vj, lapidis haematitae drach. octo, gummi 3 xij, acerrimo aceto excipito.

[Collyrium ad scabrieies orbiculares. Cicatrices et callos detergit. Facit et ad veteres affectus.] 24 Aeris usti et loti 3 xxiv, spodii pompholygis 3 xvj, myrrhae 3 xvj, salis ammoniaci drach. duodecim, lapidis haematitae 3 xxiv, opii 3 iv, piperis grana xij, alii xvj, gummi drach. octo, vino excipito ae utitor.

[Evemeris, cicatrices et callos exterit. Facit et ad inveteratos affectus.] 24 Cadmiae drach. lx, croci 3 l, spicae nardi drach. viginti, squamae aeris torrefactae et lotae 3 l, myrrhae 3 l, opii drach. xxx, aeris usti drach. lx, misyos crudi drach. l, gummi drach. septuaginta, excipe vino Chio.

Aliud Pyrami, cicatrices et callos exterens, depri-mit omnem extuberantiam. 24 Cadmiae Cypriae 3 xl, lapidis haematitae drach. xl, aeris usti 3 xl, misyos usti drach. viginti, croci 3 xx, ammoniaci thymiamatis drach. viginti,

Ed. Chart. XIII. [448.]

Ed. Bas. II. (217.)

δραχμὰς κ'. λεπίδος χαλκοῦ κεκαυμένης καὶ πεπλυμένης < κ'.
ὀπίου δραχμὰς κ'. σμύρνης < κ'. κόμμεως λίτραν μίαν, ὅξει
δριμντάτῳ χρῶ.

[Ἄλλο Εὐημέρου πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις.] 2 Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμὰς κδ'. σποδοῦ πομφόλυγος δραχμὰς ιβ'. σμύρνης < η'. ἄλως ἀμμωνιακοῦ δραχμὰς ιβ'. λίθου αἱματίτου < δ'. πεπέρειως δραχμὰς ιβ'. κόμμεως δραχμὰς η'. οἶνον Χίου τὸ ἀρκοῦν.

[Ανγκὺς ἐπιγραφόμενον πρὸς τετυλωμένας διαθέσεις, ὅξυδερκές ἀγαθόν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.] 2 Καδμείας < ιβ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ιβ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος < ιβ'. σμύρνης < ιστ'. λίθου αἱματίτου < στ'. ὀπίου < στ'. ἄλως < δ'. χολῆς ταυρείας < δ'. χαλβάνης < δ'. ἰοῦ < α'. ὀποπάνακος < δ'. ἄλως ἀμμωνιακοῦ < β'. κόμμεως < στ'. οἱ δὲ < β'. ὕδωρ ὀμβριον.

[Ρίνημα ἐπιγραφόμενον. ποιῇ πρὸς τετυλωμένας διαθέσεις καὶ οὐλὰς ἀποσμήχει, ποιῇ καὶ πρὸς ὑποχύματα.] 2 Καδμείας δραχμὰς μῆ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς μῆ'.

Squamae aeris uiscae et lotae 3 xx, opii 3 xx, myrrhae drach. viginti, gummi libram unam, cum acerrimo aceto utere.

[Aliud Evemerii ad eosdem affectus.] 2 Aeris visci et loti drach. vigintiquatuor, spodii pompholygis 3 xij, myrrhae drach. octo, salis ammoniaci 3 xij, lapidis haematitae 3 iv, piperis drach. duodecim, gummi 3 viij, vini Chii quod satis est.

[Lynceus, ad affectus callosos exacuit visum, cicatrices et callos exterit.] 2 Cadmia 3 xij, aeris visci et loti drach. duodecim, ammoniaci thymiamatis drach. duodecim, myrrhae 3 xvj, lapidis haematitae 3 vj, opii drach. vj, aloës 3 iv, fellis taurini 3 iv, galbani 3 iv, aeruginis 3 j, opopanax 3 iv, salis ammoniaci 3 ij, gummi 3 vj, alii duas, aqua pluviali excipito.

[Collyrium rhinema inscriptum, facit ad callosos affectus, cicatrices exterit. Facit et ad suffusiones.] 2 Cadmia drach. xlvij, ammoniaci thymiamatis drach. xlvij,

Ed. Chart. XIII. [448. 449.]

Ed. Baf. II. (217.)

χαλκοῦ κεκαυμένου < μῆ. ὀπίου δραχμᾶς ισ'. ἰοῦ Κυπρίου
 δραχμᾶς ισ'. ἀλόης < ισ'. σμύρνης δραχμᾶς ισ'. λίθου
 αἱματίτου δραχμᾶς κδ'. χαλβάνης δραχμᾶς ιδ'. ὀποπάνακος
 δραχμᾶς ιη'. χολῆς ταυρείας < ἡ. ἄλος ἀμμωνιακοῦ δρα-
 χμᾶς δ'. κόμμεως δραχμᾶς ξ'. ὕδωρ ὄμβριον. ἡ χρῆσις ὕδαρῆς.

[449] [Κολλύριον ἀρμάτιον ἐπιγραφόμενον, ὃ ἐχρή-
 σατο Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς, σμηκτικόν, οὐλὰς ἀποσμήχει.
 ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκικόν καὶ τραχώματικόν ἀγαθόν.] 4 Χαλ-
 κοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου < ἡ. ἀμμωνιακοῦ θυμιά-
 ματος δραχμᾶς ἡ. λίθου αἱματίτου < ἡ. φλοιοῦ λιβάνου
 δραχμᾶς ἡ. κόμμεως < ἡ. ὕδατι ὄμβριον. ἡ χρῆσις δι' ὕδα-
 τορ, ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἔχει καὶ ἰοῦ δραχμᾶς β'.

[Τὸ διὰ τοῦ αἱματίτου ὀξυδερκικόν οὐλὰς καὶ τύλους
 ἀποσμήχει.] 4 Ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμᾶς κδ'. χαλ-
 κοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμᾶς κδ'. λίθου αἱματί-
 του δραχμᾶς κδ'. κόμμεως δραχμᾶς κδ'. ἰοῦ δραχμᾶς ἡ. ὕδωρ
 ὄμβριον.

aeris uffi drach. xlviii, opii drach. sedecim, aeruginis Cy-
 priae drach. sedecim, aloës drach. sedecim, myrrhae 3 xvj,
 lapidis haematitae drach. xxiv, galbani drach. xiv, opopa-
 nacis 3 xviii, fellis taurini drach. octo, salis ammoniaci
 drach. iv, gummi 3 lx, aqua pluviali excipe. Temperies
 aquosa est.

[Collyrium harmatium inscriptum, quo usus est Pto-
 lemaeus rex exterisiva facultate praeditum. Exerit cicat-
 rices, acuit visum, est et aspritudinibus commodum.] 4
 Aeris uffi et loti drach. octo, ammoniaci thymiamatis drach.
 octo, lapidis haematitae drach. octo, corticis thuris drach.
 octo, gummi 3 viii, excipe aqua pluviali ac utere cum aqua.
 Alia exemplaria etiam aeruginis drach. duas habent.

[Collyrium oxydencicum ex haematite, cicatrices et
 callos exterit.] 4 Ammoniaci thymiamatis drach. viginti-
 quatuor, aeris uffi et loti drach. vigintiquatuor, lapidis hae-
 matitae drach. xxiv, gummi drach. vigintiquatuor, aerugi-
 nis drach. octo, excipe aqua pluviali.

Ed. Chart. XIII. [449.]

Ed. Bas. II. (217. 218.)

[Ἀρτεμωνιον ἐπιγραφόμενον, ᾧ ἐχρήσατο Βάσσης ὁ ἑταῖρος. ποιεῖ πρὸς τὰ χρόνια ρεύματα καὶ πρὸς τὰς τῶν βλεφάρων τραχύτητας καὶ πρὸς τοὺς μυδῶντας καὶ βεβραμένους κανθοὺς, καθύγρους ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς τῶν ὑμένων ἔξοχάς· οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει. τὸ δὲ μέγιστον τοῦ φαρμάκου τοῦτό ἐστι τὸ μετὰ τὰς ἐγχοίσεις ἀταράχους τοὺς ὀφθαλμοὺς διαφυλάττειν.] 4 Στίμμεως δραχμὰς δ'. χαλκοῦ κεκαυμένου < β'. ψιμυθίου δραχμὰς β'. κρόκου < α'. σμύρνης < α'. φλοιοῦ λιβάνου < α'. ἰοῦ σκώληκος < α'. κηκίδων ὀμφακίνων < α'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὴν μίαν, κόμμεως < α'. οἶνω ἀναλάμβανε, ἥ χρῆσις δι' ὕδατος. (218) ἄλλο φάρμακον ἐπιτετευγμένον. 4 καδμείας δραχμὰς ἡ'. στίμμεως < ἡ'. ψιμυθίου δραχμὰς ἡ'. χαλκοῦ κεκαυμένου δραχμὰς δ'. φλοιοῦ λιβάνου δραχμὰς β'. κρόκου < β'. σμύρνης δραχμὰς β'. ἰοῦ σκώληκος δραχμὰς β'. κηκίδων ὀμφακίνων < β'. πεπέρεως λευκοῦ < α'. κόμμεως δραχμὰς δ'. οἶνω ἀναλάμβανε.

[Κολλύριον Ἰνδικὸν ἀέρινον ἐπιγραφόμενον προκατα-

[Collyrium artemonium inscriptum, quo Bassus sodalis meus usus est. Facit ad fluxiones antiquas et aspritudines palpebrarum, ad putrescentes et erosos angulos, ad oculos humectos et membranarum extuberantias. Cicatrices et callos exterit et quod maximum in eo est, post illotiones oculos imperturbatos conservat.] 2 Slibii drach. iv, aeris usti drach. duas, cerussae drach. duas, croci drach. unam, myrrhae drach. unam, corticis thuris drach. unam, aeruginis vermiculatae drach. unam, gallarum omphacinarum drach. unam, piperis albi drach. unam, gummi drach. unam, vino excipe, utere cum aqua. Aliud medicamentum accommodatum. 4 Cadmiae drach. octo, slibii drach. viij, cerussae drach. octo, aeris usti 3 iv, corticis thuris drach. duas, croci drach. ij, myrrhae drach. ij, aeruginis vermiculatae 3 ij, gallarum omphacinarum drach. ij, piperis albi drach. unam, gummi 3 iv, excipe vino.

[Collyrium Indicum aerianum inscriptum, praecoc-

Ed. Chart. XIII. [449.]

Ed. Bas. II. (218.)

ληπτικὸν ἀπάσης ὀφθαλμίας, ποιεῖ πρὸς ἀμβλυωπίας καὶ
ψωρώδεις διαθέσεις καὶ πρὸς βεβρωμένους κανθούς καὶ οὐ-
λὰς ἀποσμήχει. τὸ δὲ μέγιστον τοῦ φαρμάκου τοῦτό ἐστι τὸ
μετὰ τὰς ἐγχρίσεις ἀταράχους τὸν ὀφθαλμὸν διαφυλάττειν.]

24 Ψιμυθίου Ῥοδιακοῦ δραχμὰς μῆ. καδμείας Κυπρίας
◁ κδ. μέλανος Ἰνδικοῦ δραχμὰς ῆ. ὀπίου ◁ ῆ. πεπέρεως
λευκοῦ δραχμὰς ῆ. ἥ στ. ὀποβαλσάμου ◁ ῆ. ἥ στ. κόμ-
μειως ◁ ιστ. κινναμώμου ◁ β. ἐν ἄλλῳ ◁ ιβ. ὕδατι
ὀμβρίῳ.

[Ἑρμοφίλου θαλασσερὸς κολλύριον ἐπιτετευγμένον πρὸς
ὑποχύσεις καὶ πάσαν ἀμβλυωπίαν, ποιεῖ καὶ πρὸς ἀρχὰς
ὑποχύσεως. ἐστὶ δὲ εὐωδέστατον φάρμακον.] 24 Καδμείας
δραχμὰς ιστ. μέλανος Ἰνδικοῦ ◁ ιστ. πεπέρεως λευκοῦ δρα-
χμὰς ῆ. ἰοῦ ◁ δ. ὀπίου Μηδικοῦ ◁ δ. ὀποβαλσάμου ◁ δ.
κόμμειως ◁ ιβ. ὕδατι ἀναλάμβανει. ἡ χρῆσις μεθ' ὕδατος, ἡ
κρᾶσις διαφέρουσα πρὸς τὰς διαθέσεις.

[Πομπωνίου Βάσσου, ποιεῖ καὶ πρὸς ἀρχὰς ὑποχύ-
σεως.] 24 Καδμείας δραχμὰς κζ. μέλανος Ἰνδικοῦ ◁ ιστ.

cupat, ac praeripit omnes ophthalmias. Facit ad obtusum
visum et scabros affectus ac erosos angulos. Cicatrices
exterit et, quod maximum est, post illitionem oculos im-
perturbatos conservat.] 24 Cerussae Rhodiaceae drach. xlvij,
cadmiae Cypriae drach. xxiv, atramenti Indici drach. octo,
opii drach. octo, piperis albi drach. viij, aut vj, opobalsami
drach. viij, aut vj, gummi drach. xvj, cinnamomi drach.
ij, alii xij, aqua pluviali excipito.

[Hermophili collyrium thalassarium, accommodatum
ad suffusiones et ad omnem, hebetudinem visus. Facit et
ad incipientem suffusionem, estque odoratissimum medica-
mentum.] 24 Cadmiae drach. xvj, atramenti Indici drach.
xvj, piperis albi drach. viij, aeruginis drach. iv, succi Me-
dici drach. iv, opobalsami drach. iv, gummi drach. xij,
aqua excipe, utere cum aqua. Temperies diversa est juxta
affectus.

[Pomponii Bassi, facit ad incipientem suffusionem.]
24 Cadmiae drach. xxvij, atramenti Indici drach. xvj, pi-

Ed. Chart. XIII. [449. 450.]

Ed. Bas. II. (218.)

πεπέρεως μακροῦ δραχμᾶς ις'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμᾶς ιβ'. ὁποῦ Κυρηναϊκοῦ δραχμᾶς ε'. ὁποβαλσάμου < σί. ναρδο-
στάχου δραχμᾶς σί. σαγαπηνοῦ < ε'. ὁποπάνακος < ε'.
ὀπίου δραχμᾶς δ'. εὐφορβίου < κινναμώμου δραχμὴν μίαν,
κόμμεως δραχμᾶς λ'. τὸ ὕγρον χυλῶ μαράθρου.

[450] [Ἰνδικὸν βασιλικὸν ἐπιγραφόμενον, ποιεῖ πρὸς
ἀρχὰς ὑποχύσεως καὶ πᾶσαν ἀμβλυωπίαν καὶ οὐλὰς ἀπο-
σμήχει.] 4 Καδμείας κεκανυμένης καὶ πεπλυμένης λίτραν μίαν,
γο δ'. μέλανος Ἰνδικοῦ δραχμᾶς σί. ψιμνθίου γο δ'. πεπέ-
ρεως λευκοῦ γο σί. χολῆς ναίνης τὸ ὅλον ὅσον ἔχει. σκάρων
χολᾶς ι'. περδίκων χολᾶς δ'. ὁποῦ μήκωνος γο α'. ὁποβαλ-
σάμου γο β'. ὁποπάνακος γο β'. σαγαπηνοῦ γο β'. κόμμεως
λίτραν α'. ἀναλαμβάνει μαράθρου χυλῶ ἢ τῆς λεγομένης
ἥρακλείας βοτάνης.

[Ἐνστακτον Παικτίου, ἄς Θεμίσων.] 4 Καδμείας δρα-
χμᾶς ξδ'. μίσνος δραχμᾶς λβ'. χαλκάνθου δραχμᾶς λβ'. στίμ-
μεως δραχμᾶς λβ'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμᾶς λβ'. ὀπίου δρα-

peris longi drach. xvj, piperis albi drach. xij, succi Cyre-
naici 3 v, opobalsami 3 vj, spicae nardi drach. sex, saga-
peni 3 v, opopanacis drach. quinque, opii drach. quatuor,
euphorbii 3 j, cinnamomi drach. j, gummi drach. triginta,
foeniculi succo excipito.

[Indicum basilicon inscriptum. Facit ad incipientem
suffusionem et omnem visus hebetudinem. Cicatrices ex-
terit.] 4 Cadmiae ustae et lotae libram unam et trientem,
atramenti Indici 3 sex, cerussae trientem, piperis albi sex-
uncem, fel hyaenae integrum quancumque ponderis, fel-
les scarpurum decem, felles perdicum quatuor, succi papa-
veris 3 j, opobalsami sextantem, opopanacis sextantem, sa-
gapeni sextantem, gummi libram unam, excipe succo foe-
niculi aut herbae heracleae appellatae.

[Instillatitium Pacii, ut Themison.] 4 Cadmiae
drach. sexagintaquatuor, misyos drach. trigintaduas, atra-
menti sutorii drach. trigintaduas, sibi 3 xxxij, piperis albi
3 xxxij, opii drach. sedecim, aeruginis drach. sedecim,

Ed: Chart. XIII. [450.]

Ed. Bas. II. (218.)

χμῆς ιστ'. ἰοῦ δραχμῆς ιστ'. ὀποβαλσάμον δραχμῆς ιστ'. κόμμεως δραχμῆς ξδ'. ὕδατι ὀμβρίῳ.

[Τὸ χελιδόνιον ἐπιγραφόμενον.] 4 Καδμείας δραχμῆς μῆ. στίμμεως δραχμῆς ιβ'. μίσνος δραχμῆς η'. πεπέρεως < λστ'. χαλκάνθου δραχμῆς στ'. ὀπίου δραχμῆς στ'. ὀποβαλσάμον < τέσσαρας, κόμμεως δραχμῆς κδ'. ὕδατι ὀμβρίῳ.

[Τὸ ἱεράκιον πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ ψωρώδεις διαθέσεις.] 4 Ψιμυθίου δραχμῆς ιστ'. καδμείας δραχμῆς η'. ἰοῦ δραχμῆς β'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμῆς β'. ὀμφακίου δραχμῆς β'. ὀπίου < β'. κόμμεως δραχμῆς στ'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἡ χρῆσις δι' ὕδατος.

[Ἄλλο. οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.] 4 Καδμείας δραχμῆς ιστ'. ψιμυθίου δραχμῆς η'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμῆς δ'. ἰοῦ δραχμῆς β'. ὀποβαλσάμον δραχμῆς β'. ὀμφακίου < β'. κόμμεως δραχμῆς δ'. ὕδατι ὀμβρίῳ.

[Κολλύριον κηρὸν πάγχρηστον ἐπιγραφόμενον φάρμακον ἐπιτετυγμένον πρὸς ψωρώδεις καὶ περιβεβρωμένους καν-

opobalsami drach. sedecim, gummi drach. lxiv, excipe aqua pluviali.

[*Collyrium chelidonium inscriptum.*] 4 Cadmiae drach. xlvij, sibi drach. duodecim, misyos drach. octo, piperis albi 3 vj, atramenti sutorii drach. sex, opii drach. sex, aeruginis drach. vj, opobalsami 3 iv, gummi drach. xxiv, excipe aqua pluviali.

[*Hieracium ad obtusum visum et scabros affectus.*] 4 Cerussae drach. sedecim, cadmiae drach. octo, aeruginis drach. duas, piperis albi drach. duas, omphacii drach. duas, opii drach. duas, gummi drach. sex, excipe aqua pluviali ac utere cum aqua.

[*Aliud. Cicatrices et callos exterit.*] 4 Cadmiae drach. sedecim, cerussae drach. octo, piperis albi drach. quatuor, aeruginis drach. duas, opobalsami drach. duas, omphacii drach. duas, gummi drach. quatuor, excipe aqua pluviali.

[*Collyrium fulvum panchrestum inscriptum, accommodatum ad scabros et circumrosos angulos, ac interstos*

Ed. Chart. XIII. [450. 451.]

Ed. Bas. II. (218.)

θοῦς καὶ ἐπιτεταμένους κνησμούς καὶ βλέφαρα συκώδη.] 4 Καδμείας < π'. χαλκίτεως κεκαυμένης < μ'. πεπéρεως λευκοῦ δραχμὰς μ'. κόμμεως < μ'. ὕδατι ὀμβρίῳ ἐν ἄλλαις γραφαῖς ἐπίσης ἔχει τὰς συσταθμίας. ἄλλο. 4 καδμείας δραχμὰς π'. χαλκίτεως κεκαυμένης δραχμὰς μ'. πεπéρεως λευκοῦ δραχμὰς μ'. κόκκου δραχμὰς ιβ'. σμύρνης δραχμὰς ιβ'. κόμμεως < μ'. ὕδωρ ὀμβριον.

[Τρύφωνος τὸ σφαιρικόν.] 4 Καδμείας < μ'. λεπίδος χαλκοῦ < ιβ'. χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένον < ιβ'. πεπéρεως λευκοῦ < ιβ'. ὀπίου < η'. σμύρνης < η'. ὀποβαλσάμου < δ'. κόμμεως < ιβ'. ὕδωρ ὀμβριον.

[Κολλύριον Γάλλου ὀξυδερχικόν.] 4 Καδμείας < μη'. χαλκίτεως κεκαυμένης < κδ'. πεπéρεως λευκοῦ < στ'. λεπίδος χαλκοῦ < η'. ὀπίου < στ'. ὀμφακίου < δ'. σμύρνης < β'. ὀποβαλσάμου < δ'. κόμμεως < ιβ'. πεπéρεως λευκοῦ κόκκους ι'. ὕδατος ὀμβρίου τὸ αὐταρκες.

[451] [Κολλύριον ἀρωματικόν ἐπιγραφόμενον.] 4

pruritus et palpebras ficosas.] 4 Cadmiae drach. octoginta, chalcitidis ustae drach. quadraginta, piperis albi drach. quadraginta, gummi drach. xl, aqua pluviali excipito. In alio exemplari aequalis omnium apponderatio habetur. *Aliud.* 4 Cadmiae drach. octoginta, chalcitidis ustae drach. xl, piperis albi drach. xl, croci drach. xij, myrrhae drach. xij, gummi 3 xl, aquae pluvialis quod satis est.

[*Tryphonis orbiculare.*] 4 Cadmiae drach. xlviii, squamae aeris drach. trigintaduas, aerisusti et loli 3 trigintaduas, piperis albi drach. trigintaduas, opii drach. octo, myrrhae drach. octo, opobalsami drach. iv, gummi 3 xxxij, excipe aqua pluviali.

[*Collyrium Galli oxydercicum.*] 4 Cadmiae drach. xlviii, chalcitidis ustae drach. xxiv, piperis albi drach. sex, squamae aeris drach. octo, opii drach. vj, omphacii drach. iv, myrrhae drach. ij, opobalsami drach. iv, gummi 3 xij, piperis albi grana x, aquae pluvialis quantum sufficit.

[*Collyrium aromaticum appellatum.*] 4 Aerisusti

Ed. Chart. XIII. [451.]

Ed. Bas. II. (218.)

Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμὰς ιστ'. ἰοῦ δραχμὰς δ'. σμύρνης δραχμὰς δ'. ὀπίου δραχμὰς δ'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὰς δ'. νάρδου δραχμὰς β'. κρόκον δραχμὰς δ'. ὀποβαλσάμου δραχμὰς β'. κόμμειος < δ'. ὕδατι ὀμβρίῳ.

[Ἡρακλείδου ἀρωματικὸν κροκῶδες δι' αἵματίτου.] 4 Χαλκοῦ κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου δραχμὰς μή. καδμείας δραχμὰς κδ'. κρόκον δραχμὰς κδ'. λίθου αἵματίτου δραχμὰς κδ'. ὀπίου δραχμὰς ιβ'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὰς ιβ'. κόμμειος < κδ'. οἴῳ Φαλερίῳ.

[Κροκῶδες Ἀσκληπιὸς ὀξυδερχικόν.] 4 Χαλκοῦ κεκαυμένου < μή. κρόκον δραχμὰς ιβ'. ὀμφακίου δραχμὰς < δ'. ὀπίου < ιβ'. σμύρνης δραχμὰς β'. ὀποβαλσάμου < δ'. κόμμειος < ιβ'. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους ι'. ὕδατος ὀμβρίου τὸ ἀνταρξες.

[Ἰσοχρύσον πρὸς βεβρωμένους κανθόνες, ψωρώδεις διαθέσεις, χρονίζούσας ὀφθαλμίας, τραχώματα, συκώδεις ἐπαναστάσεις, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.] 4 Καδμείας δρα-

et loti drach. sedecim, aeruginis drach. quatuor, myrrhæ drach. quatuor, opii drach. quatuor, piperis albi drach. quatuor, nardi drach. duas, croci drach. quatuor, opobalsami drach. quatuor, gummi drach. quatuor, aqua pluviali excipito.

[*Heraclidæ aromaticum croceum ex hæmatite.*] 4 Aeris usti et loti drach. xlvij, cadmiæ drach. vigintiquatuor, croci drach. vigintiquatuor, lapidis hæmatitæ drach. vigintiquatuor, opii drach. duodecim, myrrhæ drach. xij, piperis albi drach. xij, gummi drach. xxiv, vino Falerno excipito.

[*Croceum Asclepium oxydercicum.*] 4 Aeris usti drach. xlvij, croci drach. xij, omphacii drach. quatuor, opii drach. duodecim, myrrhæ drach. duas, opobalsami drach. quatuor, gummi drach. xij, piperis albi drach. decem, aquæ pluvialis quantum satis est.

[*Collyrium isochryson, ad corrosos angulos, scabros affectus inveteratas ophthalmias, aspritudines, ficosas eminentias, cicatrices et callos exterit.*] 4 Cadmiæ drach.

Ed. Chart. XIII. [451.]

Ed. Bas. II. (218. 219.)

χμᾶς στ'. λίθου αἱματίτου δραχμᾶς ιστ'. σμύρνης δραχμᾶς ιστ'. ὀπίου δραχμᾶς ιστ'. κρόκου δραχμᾶς κδ'. πεπέρεως μακροῦ δραχμᾶς ιβ'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμᾶς κδ'. κόμμεως < ξδ'. οἶνον Ἰταλικοῦ τὸ αὐτάρκει.

[Κινναβάριον ἀξίου ὀφθαλμικοῦ Στόλου Βρεττανικοῦ πρὸς περιβεβρωμένους κανθόνες, καχεκτικὰς ὀφθαλμίας, ἐπιτεταμένους κνησμούς, χρονίᾳς διαθέσεις.] (219). 4 Ψωρικοῦ δραχμᾶς κδ'. καδμείας δραχμᾶς κδ'. κρόκου δραχμᾶς ιστ'. πεπέρεως δραχμᾶς ιστ'. κινναβάρεως δραχμᾶς ιστ'. ὀπίου δραχμᾶς ιβ'. κόμμεως δραχμᾶς κδ'. ὕδωρ ὀμβριον. ἄλλο. 4 ψωρικοῦ < κδ'. πεπέρεως δραχμᾶς κδ'. καδμείας δραχμᾶς κδ'. κρόκου δραχμᾶς κδ'. σανδαράχης δραχμᾶς ἡ'. ὀπίου δραχμᾶς ἡ'. κινναβάρεως δραχμᾶς ἡ'. κόμμεως δραχμᾶς ἡ'. ὕδατι ὀμβροῖα.

[Μήλινον ἀτάραχον ἐπιγραφόμενον. ποιεῖ πρὸς πᾶσαν ἀμβλυωπίαν καὶ πρὸς παλαιὰς διαθέσεις, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.] 4 Καδμείας δραχμᾶς κδ'. ὀμφακίου δραχμᾶς ιβ'. ἄλῃς ἀμμωνιακοῦ δραχμᾶς δ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δρα-

sex, lapidis haematitae drach. sedecim, myrrhae drach. sedecim, opii drach. sedecim, croci drach. vigintiquatuor, piperis longi drach. xij, piperis albi drach. vigintiquatuor, gummi drach. lxiv, vini Italici quantum satis est.

[Collyrium Cinnabarium, celebris ophthalmici Stoli Britannici, ad corrosos angulos, ophthalmias ad malum habitum perductas, intensos pruritus et inveteratos affectus.]

4 Pforici drach. vigintiquatuor, cadmiae drach. vigintiquatuor, croci drach. xvj, piperis albi drach. sedecim, cinnabaris drach. sedecim, opii drach. duodecim, gummi drach. vigintiquatuor, aquae pluviae quod satis est. Aliud. 4 Pforici drach. vigintiquatuor, piperis drach. vigintiquatuor, cadmiae drach. xxiv, croci 3 xxiv, sandarachae drach. octo, opii drach. octo, cinnabaris drach. octo, gummi drach. octo, aqua pluviali excipito.

[Melinum atarachium appellatum. Facit ad omnem oculorum hebetudinem et ad affectus antiquos. Cicatrices et callos exterrit.] 4 Cadmiae drach. vigintiquatuor, omphacii drach. duodecim, salis ammoniaci drach. quatuor, am-

Ed. Chart. XIII. [451. 452.]

Ed. Bas. II. (219.)

χμᾶς ιβ'. ὀπίου δραχμᾶς ἡ'. κόμμεως < κδ'. ψιμνθίου < κδ'. κρόκου < ιστ'. πεπέρεως λευκοῦ < κδ'. ὕδωρ ὄμβριον.

[Λουκίου καθηγητοῦ μήλινον, πρὸς ψωρώδεις καὶ περιβεβρωμένους κανθούς, ἐπιτεταμένους κνησμούς, καθύγρους ὀφθαλμούς. πρὸς πᾶσαν ἀμβλυωπίαν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.] 24 Ψιμνθίου δραχμᾶς κδ'. κρόκου < κδ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος < στ'. ἄλὸς ἀμμωνιακοῦ < στ'. νάρδου Ἰνδικῆς < στ'. ὀπίου < στ'. σμύρνης < στ'. ὀμφακίου < στ'. κόμμεως < κδ'. ὕδατι ὄμβριῳ.

[452] [Ἄλλο κολλύριον ὁ Πρωτεύς. ᾧ οὐδὲν ἴσον· ποιεῖ πρὸς ἀρχὰς ὑποχύσεως καὶ πρὸς πᾶσαν ἀμβλυωπίαν, οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει.] 24 Καδμείας δραχμᾶς β'. χαλκίτεως ὠμῆς < μ'. ψιμνθίου δραχμᾶς μ'. πεπέρεως λευκοῦ < λ'. ὀποῦ Κυρηναϊκοῦ δραχμᾶς κ'. κρόκου < ιστ'. ὀπίου δραχμᾶς ιβ'. σαγαπηνοῦ δραχμᾶς ιβ'. ἐλαίας δακρύου < ιβ'. ἀρσενικοῦ δραχμᾶς ἡ'. σμύρνης < ιβ'. κόμμεως < κ'. ὀπο-

moniaci thymiamatis drach. duodecim, opii drach. octo, gummi drach. vigintiquatuor, cerussae drach. vigintiquatuor, croci drach. sedecim, piperis albi drach. xxiv, aquae pluvialis quantum sufficit.

[Lucii praeceptoris melinum, ad scabros et corrosos angulos, intensos pruritus, oculos humectos, ad omnem visus hebetudinem, cicatrices et callos exterit.] 24 Cerussae drach. xxiv, croci drach. xxiv, ammoniaci thymiamatis drach. vj, salis ammoniaci drach. sex, nardi Indicae drach. sex, opii drach. sex, myrrhae drach. vj, omphacii drach. vj, gummi drach. xxiv, exerce aqua pluvia.

[Aliud collyrium Proteus, cui nullum conferri potest. Facit ad incipientem suffusionem et ad omnem visus hebetudinem, cicatrices et callos exterit.] 24 Cadmiae drach. xl, chalcitidis crudae 3 xl, cerussae drach. xl, piperis albi 3 xxx, succi Cyrenaici 3 xx, croci drach. xvj, opii 3 xij, sagapeni 3 xij, lacrimae oleae drach. xij, auripigmenti drach. viij, myrrhae drach. xij, gummi drach. xx,

Ed. Chart. XIII. [452.]

Ed. Bas. II. (219.)

πάνακος < κ'. ὀποβαλσάμου δραχμὰς ιβ'. σκεύαζε ὕδατι ὀμβρίῳ, ἢ χρῆσις μεθ' ὕδατος.

[Ῥυγμίνου τὸ χρυσοῦν, πρὸς βεβρωμένους κανθόνους καὶ ψωρώδεις διαθέσεις.] 4 Σανδαράχης δραχμὰς κδ'. πεπέρεως λευκοῦ κόκκους ιβ'. σμύρνης δραχμὰς στ'. κρόκον < στ'. κόμμεως < ιβ'. ὕδατι ὀμβρίῳ. ἄλλως τὸ χρυσοῦν. 4 σανδαράχης < ιστ'. κρόκον δραχμὰς ιστ'. πεπέρεως < ιστ'. σμύρνης δραχμὰς δ'. κόμμεως δραχμὰς ιβ'. ἢ χρῆσις δεδήλωται. ἄλλως. 4 σανδαράχης < κδ'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμὰς ιβ'. σμύρνης < στ'. κρόκον δραχμὰς στ'. κόμμεως < ιβ'. ὕδατι ὀμβρίῳ.

[Εὐήμερον ψωρικόν. ποιεῖ πρὸς βεβρωμένους κανθόνους καὶ ψωρώδεις οὐλὰς καὶ τύλους ἀποσμήχει, ποιεῖ καὶ πρὸς κηροισμένας διαθέσεις καὶ καχεκτικὰς ὀφθαλμίας καὶ τραχώματα.] 4 Ψωρικοῦ δραχμὰς κδ'. κρόκον < ιβ'. ὀπίου, ψιμνθίου ἀνὰ δραχμὰς δ'. πεπέρεως λευκοῦ < δ'. ὀμφακίου < δ'. οἶνω Φαλερίνῳ ἀναλάμβανε. βασιλίδιον ψωρικόν. 4 ψωρικοῦ δραχμὰς μῆ'. κρόκον < κδ'. ὀπίου δραχμὰς ἦ'. λί-

opopanacis drach. xx, opobalsami drach. xij, apparato cum aqua pluviali ac utitur cum aqua.

[Hygieni collyrium aureum, ad corrosos angulos et scabros affectus.] 4 Sandarachae drach. xxiv, piperis albi grana xij, myrrhae drach. sex, croci drach. vj, gummi drach. duodecim, cum aqua pluviali apparato. *Aliter aureum collyrium.* 4 Sandarachae drach. xvj, croci drach. xvj, piperis drach. xvj, myrrhae 3 iv, gummi drach. xij, usus ostensus est. *Aliter.* 4 Sandarachae drach. xxiv, piperis albi drach. xij, myrrhae drach. vj, croci 3 vj, gummi drach. xij, aqua pluviali excipito.

[Evemeri psoricum, facit ad corrosos angulos et scabras cicatrices ac callos exterit. Facit ad inveteratos affectus et ophthalmias ad malum habitum perductas, itemque ad aspritudines.] 4 Psorici drach. vigintiquatuor, croci drach. duodecim, opii, cerussae, ntriusque drach. quatuor, piperis albi drach. quatuor, omphacii drach. quatuor, gummi drach. quatuor, vino Falerno excipito. *Basilidion psoricum.* 4 Psorici drach. xlvij, croci drach. vigintiqua-

Ed. Chart. XIII. [452.]

Ed. Bas. II. (219.)

Θου Ἀσίου τοῦ ἄνθους δραχμὰς ἡ'. ψιμυθίου < ἡ'. πεπέρειως δραχμὰς στ'. ὀποβαλσάμου < δ'. ὀμφακίου δραχμὰς δ'. κόμμεως δραχμὰς ιστ'. οἶνω Φαλερινῶ. πάγχρηστον Ἀθηνίπιον. 4 ψωρικοῦ δραχμὰς ξδ'. κρόκου < ιστ'. χαλκίτειως κεκαυμένης δραχμὰς ιστ'. σανδαράχης < κ'. σμύρνης δραχμὰς ἡ'. πεπέρειως λευκοῦ δραχμὰς ιστ'. κασσίας σύριγγος δραχμὰς ἡ'. μαλαβάθρου φύλλων < δ'. ὀπίου δραχμὰς στ'. ὀμφακίου δραχμὰς δ'. μίσυος κεκαυμένου δραχμὰς β'. κόμμεως δραχμὰς κδ'. ὕδατι ὀμβρίῳ.

[Πτολεμαίου γνωρίμου φάρμακον ἐπιτετευγμένον πρὸς ψωρώδεις καὶ βεβρωμένους κανθούς, ἐπιτεταμένους κνησημούς, μιλφώσεις, ὀμβλωπίας.] 4 Ψωρικοῦ < ξ'. σανδαράχης δραχμὰς λ'. χαλκίτειως κεκαυμένης < κδ'. κρόκου < κδ'. σμύρνης < ιβ'. ὀπίου < β'. κασσίας σύριγγος δραχμὰς ιβ'. πεπέρειως < δ'. πεπέρειως λευκοῦ < ξ'. ὀμφακίου δραχμὰς στ'. μίσυος κεκαυμένου < γ'. μαλαβάθρου φύλλων < α'. κόμμεως < λστ'. ὕδωρ ὀμβρίον.

tuor, opii drach. viij, floris lapidis Asii drach. viij, cerullae drach. viij, piperis drach. vj, opobalsami drach. quatuor, omphacii drach. iv, gummi drach. xvj, vino Falerno excipe. *Panchrestum Athenipion.* 4 Plorici drach. lxiv, croci drach. xvj, chalcitidis ustae drach. xvj, sandarachae drach. viginti, myrrhae drach. viij, piperis albi drach. xvj, caisiae fistulae drach. viij, foliorum malabathri drach. quatuor, opii drach. xvj, omphacii drach. iv, misyos usti drach. duas, gummi drach. xxiv, excipe aqua pluviali.

[*Ptolemaei familiaris medicamentum, accommodatum ad scabros et corrosos angulos, intensos pruritus, deflupia palpebrarum hebetem visum.*] 4 Plorici drach. lx, sandarachae drach. triginta, chalcitidis ustae drach. vigintiquatuor, croci drach. vigintiquatuor, myrrhae drach. duodecim, opii 3 ij, caisiae fistulae drach. xij, piperis drach. iv, piperis albi drach. vij, omphacii drach. vj, misyos usti drach. iiij, foliorum malabathri drach. j; gummi drach. xxxvj, aquae pluviae quantum sufficit.

Ed. Chart. XIII. [452. 453.]

Ed. Bas. II. (219).

[Κολλύριον μαλαβάθρου ὀξύδερχικόν, πρὸς περιβεβρωμένους κανθούς.] 4. Στίμμεως δραχμᾶς κδ'. ἀκακίας < κδ'. πεπέρεως λευκοῦ δραχμᾶς κδ'. νάρδου Ἰνδικῆς < ιβ'. ὀπίου < στ'. κρόκον δραχμᾶς στ'. σμύρνης < στ'. ὀμφακίου δραχμᾶς στ'. κόμμεως δραχμᾶς λστ'. ὕδατι ὀμβριῶ. ἄλλο. 4. στίμμεως κεκαυμένον καὶ πεπλυμένον δραχμᾶς μ'. ἀκακίας < μστ'. νάρδου Κελτικῆς δραχμᾶς στ'. σμύρνης < η'. κρόκον < η'. ὀμφακίου δραχμᾶς στ'. ὀπίου < στ'. καδμείας δραχμᾶς λστ'. κόμμεως δραχμᾶς λβ'. ὕδωρ ὀμβριον.

[453] Κεφ. η'. [Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων γεγραμμένα πρὸς ὀφθαλμούς πάσχοντας βοηθήματα.] Ἐπὶ δὲ τῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμούς ῥευματισμῶν ἐν ἀρχῇ μὲν ἀρμόζει ὀλιγοσιτία, ὀλιγοποσία, ὕδροποσία καὶ πάντων μᾶλλον συνοουσίας ἀποχή, ἣ τε κοιλία ὑποσυρέσθω καὶ πολλῶ ψυχρῶ τὸ πρῶτον, εἴτα καὶ ὀλίγου μιγέντος ὄξους, συνεχῶς τὸ πρόσωπον προσκλιζέσθωσαν. ἔνιοι δὲ χάλκανθον ὕδατι διῆντες διδοῦσι προσκλιζέσθαι περικαμπτείωσαν ὀσμὰς δριμείας καὶ κονιορτοὺς καπνόν, τε

[*Collyrium malabathri oxydercicum, facit ad corrosos angulos,*] 4 Stibii drach. vigintiquatuor, acaciae drach. vigintiquatuor, piperis albi drach. xxiv, nardi Indicae drach. xij, opii drach. sex, croci drach. sex, myrrhae 3 vj, omphacii drach. vj, gummi 3 xxxvj, aqua pluviali excipito. *Aliud.* 4 Stibii ussi et loti drach. xl, acaciae drach. xlvj, nardi celticae drach. sex, myrrhae 3 viij, croci drach. octo, omphacii drach. vj, opii drach. vj, cadmia 3 xxxvj, gummi 3 xxxij, aquae pluvialis quod satis est.

Cap. VIII. [*Remedia ad affectos oculos, ab Archigene in primo medicamentorum secundum genus conscripta.*] In fluxionibus circa oculos in principio convenit cibi ac potus parcitas, aquae potus et maxime omnium rei venereae abstinentia. Alvus ipsa subducatur et facies assidue primum multa frigida, deinde etiam aceto admixto proluatur. Quidam atramentum sutorium aqua dilutum proluendum exhibent. Fugiant odores acres et pulveres su-

Ed. Chart. XIII. [453.]

Ed. Bas. II. (219.)

καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ λύχνων αὐγὴν, εἰς νύκτα δὲ ἔρια καθαρὰ ἐξ οἴνου ἢ ῥυπαρὰ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ ἐπιτιθέτωσαν, ἕωθεν τε, ὡς εἴρηται, προσκλυζέσθωσαν. εἰ δ' ἐπιτείνοιτο ὁ ρευματισμὸς καὶ ἀληθῶν ἐπιγένοιτο, φλεβοτομία τε ἀρμόδιος καὶ τελέως ἀσιτία καὶ δίψα, εἰ μὴ ἐκκαίτοιτο καὶ ἐπιτείνοιτο, κοιλίας εὐτόνος λύσις ἥτοι διὰ συμφώνου καθαρτικοῦ ἢ διὰ κλυστήρων εὐτόνων. μετὰ ταῦτα δὲ κατὰ τοῦ μετώπου ἀμπέλου φύλλα χλωρὰ συνεχῶς ἐπιτιθέμενα βοηθεῖ. ἢ μυρσίνης ἢ σχίνου ἢ βάτου χύλισμα ἢ κράμβης ἢ ἀμπέλου φύλλα, μετὰ πάλης ἀλφίτου. ἢ κυπάριστος, σάμψυχον, ὠκίμον, σισύμβριον, οἰνάνθη, κρόκος ἡμέρος, ἄγριος, ἀνδράχνη καὶ ῥοῶς κύτινοι, ἄγνος, μήλου κυδωνίου τὰ ἀπαλὰ τῶν φύλλων, ἕκαστον μετὰ οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων. κατ' αὐτῶν δὲ τῶν ὀφθαλμῶν ἔριον καθαρὸν, ὡοῦ τῷ λευκῷ διάβροχον ἢ ὡοῦ λέκυθον ὀπτοῦ ἢ μελίλωτον ἐν γλυκεί καθεψημένον, ἢ ἀσφοδέλου ῥίζαν μετ' οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων, ἢ ἴριν κεκομμένην μετ' οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων ἢ ῥοῶς

mumque et tum solis tum lucernarum splendorem. Ad noctem lanas puras ex vino aut sordidas ex aqua frigida imponant, manequae, velut dictum est, se proluant. Quod si angescat fluxio, accedatque dolor, venae sectio congrua est et perfecta cibi abstinentia ac sitis, nisi exurantur et malum inde angescat. Convenit et solutio ventris valida, sive per purgatorium conveniens medicamentum, sive per clysteres validos. Post haec vero circa frontem imposita affidue vitis folia viridia auxiliantur. Aut myrti, lentisci aut rubi succus, aut brassicae aut vitis folia cum flore farinae polentae. Aut cupressus, sampsuchus, ocimum, sisymbrium, oenanthe, crocus hortensis, itemque agrestis, portulaca, mali punici sativi flores cytini appellati, vitex, folia recentia mali cotoneae, singula cum vino et flore farinae polentae. Super ipsos vero oculos lana pura ovi candido madefacta imponatur. Aut ovi assi luteum. Aut melilotum in passo coctum. Aut asphodeli radix cum vino et flore farinae polentae, Aut iris contusa cum vino et flore farinae polentae.

Ed. Chart. XIII. [453.]

Ed. Bal. II. (219. 220.)

χυλὸν μετὰ πάλης ἀλφίτων καὶ αὐτὴν καθεψημένην ἐν οἴνῳ ἀθαλάσσω. ἢ ἀρκευθίδες λείαν μετ' οἴνου καὶ πάλης ἀλφίτων ἐπὶ τὸ μέτωπον ἐπιπλαττόμεναι καὶ ἐπ' αὐτοὺς ἐπιτιθέμεναι τοὺς ὀφθαλμοὺς. πρὸς δὲ τούτοις ἡρυγγίου καὶ ἱππομαράθρου ῥίζαν λείαν μεθ' ὕδατος καὶ κωνείου σπέρμα τὸν αὐτὸν σκευαζόμενον τρόπον ὠφελεῖ. τυρὸς ἀπαλὸς νεαλῆς μετὰ σέλινου φύλλων καταπλασσόμενος. ἢ μήκων ἀγρία ἐν γλυκεῖ ἐψηθεῖσα καὶ λεία καταπλασθεῖσα. ὁμοίως καὶ μελίλωτον ἐψηθὲν ἐν γλυκεῖ, ὀλίγον μίγντος κρόκον καὶ ὀποῦ μήκωνος. ἢ ἄρτος ἐξ οἴνου, ῥοδίνῳ φυραθεῖς, ὠφελεῖ θαυμαστῶς. (220) ἢ τριβόλῳ ἀπαλῷ κατάπλασσε, καθ' ἑαυτὸν ἢ καὶ μίξεις ἀλφίτῳ θαυμαστῶς ποιεῖ. καὶ καθόλου πᾶν τὸ τῶν στυφόντων γένος καὶ ἀποκρουόμενον ἐν ἀρχαῖς, οἷά ἐστι κώνειόν τε καὶ ψύλλιον, σέλινον, σιτνύχνον, οἱ ἐπὶ τῶν τελμῶτων φακοὶ, φύλλα ἀμπέλου, κόριον, ἀνδράχνη, φακὸς ὁ ἐπὶ τοῦ ὕδατος, αἰΐζωον, μήκωνος φύλλα, ἀκαλήφη. τούτων ἕκαστον λεαίνων μετ' οἴνου κατάπλασσε, τὸ δὲ ψύλλιον μεθ' ὕδατος καὶ τὸν ἀπὸ τῶν τελμῶτων φακόν.

Aut mali punici succus cum flore farinae polentae. Aut ipsum malum in vino maris experte coctum. Aut juniperi baccae tritae cum vino et flore farinae polentae fronti imponantur, aut etiam super ipsos oculos adhibeantur. Ad haec vero eryngii et faeniculi silvestris radix trita ex aqua et cicutae semen eodem modo apparatus opitulatur. Caseus item mollis et nuper salfus cum apii foliis cataplasmatibus modo impositus. Aut papaver silvestre passo coctum ac tritum impositum. Similiter et melilotum passo coctum exiguo croco et papaveris succo admixtis. Panis item ex vino, rosaceo admixto mirabiliter auxiliatur. Aut tribulum recentem per se imponito, imo et polenta admixta egregie opitulatur. Et ut summam dicam, omnia ex astringentium genere et repulsoria in principiis prosunt, velut est cicuta et psyllium, apium, solanum, lentes palustres, serpyllum, samoluchus, folia vitis, coriandrum, portulaca, sempervivum, folia papaveris, urtica. Quae singula ex vino trita imponantur, psyllium vero ex aqua eodemque modo palustris lenticula.

Ed. Chart. XIII. [453. 454.]

Ed. Bas. II. (220.)

[Πρὸς θερμὸν ῥεύμα.] Κράμβην λείαν μετὰ πάλης ἁλφίτου σὺν ὕδατι κατὰπλάσσει· ἢ ὠκίμον· φύλλοις ὁμοίως· ἢ πηγάνου φύλλοις μετὰ στέατος χηνείου, ἢ σαμψύχου πέ-
ταλα, ἢ καὶ ἀλικάκαβον λείαν κατὰπλάσσει· ἵσθησι δὲ πολὺν
ῥεύμα κωδύνα καὶ ὑοσκύαμος μετὰ ἁλφίτου πάλης σὺν οἴνῳ.
προπυρία δὲ καὶ οὕτω κατὰπλάσσει, μετὰ δὲ τοῦτο τὴν ἀκμὴν
παραλλάξαι, καὶ ὃ τε καιρὸς οὐκέτι ἐστὶ τῶν στυφόντων
χρησάιτο ἂν τις τῶν τε ὀφθαλμῶν καὶ τῆς κεφαλῆς πυρία·
μεγάλως δὲ ὠφελεῖ, λέει [454] τε τὰς φλεγμονὰς καὶ εἴ τις
διάστασις εἴη, ὀθόνιον ἀπαλὸν βουτύρῳ βρεχόμενον καὶ ἐπι-
βαλλόμενον τοῖς ὀφθαλμοῖς.

[Περὶ χυμώσεως.] Ἐφ' ὧν δὲ χύμωσις ἰσχυρὰ γένοιτο,
λαβὼν ὡοῦ λέκιθον σάρκα μυῖας προσεκλέανον, εἶτα ὅταν
κηροτοειδὲς γένηται, εἰς ῥάκος ἐπιτίθει, παραχρῆμα παύει.

[Περίχριστον ὀφθαλμῶν.] Ἄρτος καθαρὸς κεκαυμένος
μυεῖς ἀκακία καὶ κιττῶ σὺν ὕδατι· πρὸς δὲ τὰς περιωδυ-
νίας ῥόδα γλωρὰ ἢ ξηρὰ βρέξας ἐν γλυνεῖ λέανει καὶ μίξας

[*Ad fluxionem calidam.*] Brassicam tritam cum po-
lentae flore ex aqua imposito. Aut ocimi folia eodem modo.
Aut rutae folia cum adipe anserino, aut sampsuchi folia,
aut haliacabum tritam. Caeterum largum fluxum sistunt
papaveris capita et hyoscyamus cum polentae flore ex vino;
oportet autem fomentum prius adhibere atque ita imponere.
Postquam vero status et vigor praeterierit et quum non
amplius opportunum est astringentibus uti, non incommo-
dum fuerit tum oculorum tum capitis fomenta adhibere.
Magnifice vero auxiliatur inflammationesque solvit et si qua
distentio adfit, eam laxat, linteolum molle butyro madefa-
ctum ac oculis superpositum.

[*De chymosi.*] In quibus vero chymosis fortis con-
tingit, ovi luteum cum maseae carne terito, atque ubi ad
cerati formam deducta fuerint, linteolo excepta impone;
confestim sedant.

[*Oblitiones oculorum.*] Panis purus ustus, acaciae et
hederae permixtus cum aqua. Verum ad dolores rosas vi-
rides aut aridas passo maceratas terito et admixto ovi alli

Ed. Chart. XIII. [1454.]

Ed. Bas. II. (220.)

ὡοῦ ὀπτιοῦ τὴν λέκιθον καὶ κρόκον τὸ αὐταρκές ἐν γλυκεῖ.
 ἢ ὡμῇ λύσει κριθίνῃ ἢ πυρίνῃ ἐν γλυκεῖ ἐψημένῃ. ἔαν δὲ
 πλείων ἢ ὀδύνη εἴη, πρόσμιγε μήκωνος ἀπαλῆς φύλλα, ἢ τὰ
 κελύφη τῶν κωδυνῶν, ἢ ὑοσκυάμου φύλλα, ὅσον ὁλκὰς τέσ-
 σαράς σὺν λέκιθῳ ὡοῦ. ἢ σισυμβριον ἐψῆσας ἐν ὕδατι λεά-
 νον, παραχέων οἴνου τὸ αὐταρκές καὶ κατάπλασσε. ἢ μήκω-
 νος λευκῆς κωδύας ἐψῆσας ἐν γλυκεῖ καὶ λεάνας κατάπλασσε.
 ἢ σελίνου ἀπαλῇ κόμῃ ἢ γλήχωνι ἀπαλῇ ὁμοίως. ἢ πέπονος
 ἢ σικνίου τῇ σαρκί. ἢ λέκιθον ὡοῦ ὀπτιοῦ καὶ ὀλίγον κρό-
 κον λεάνας σὺν οἴνῳ ὀλίγῳ κατάπλασσε. ἐν δὲ ταῖς φλεγμο-
 ναῖς τοὺς ἀλγοῦντας ὀφθαλμοὺς πάνανκι μετὰ γλήχωνος σὺν
 οἴνῳ φυρῶν κατάπλασσε. καλῶς ποιεῖ πύτυος φλοιὸς καὶ
 ἄλφιτα σὺν οἴνῳ. ἢ ὑοσκυάμου φύλλα καὶ ὀπιον τρίψας κα-
 τάπλασσε. ἢ τῆς μήκωνος τὰ κελύφη λεάνας καὶ ῥόδα καὶ
 μελίλωτα καὶ σμύρνης μικρὸν μίξας καὶ διεῖς ὡοῦ τῷ λευκῷ,
 οὕτω κατάπλασσε ἢ ἀλόην καὶ ὀπιον, σὺν ὕδατι εἰς ῥάκος
 ἀναλαβὼν κατάπλασσε, φυλάσσουν δὲ μὴ παρενστάλης εἰς τὸν
 ὀφθαλμόν. ἐπὶ δὲ τῶν περιωδυνῶντων κρόκον καλὸν μετὰ

vitello ac croco sufficienti cum passo utitor. Aut crudam
 hordeaceam, vel triticeam farinam passo coctam adhibeto. Si
 vero major dolor fuerit, papaveris folia recentia admisceto
 aut corticem papaveris caput. Aut hyoscyami folia drach-
 marum iv pondere cum ovi vitello. Aut sisymbrium aqua
 coctum terito sufficienti affuso vino et imponito. Aut pa-
 paveris albi capita passo cocta ac trita imponito. Aut apii
 recentis coma, itemque pulegio recenti similiter utitor. Aut
 peponis aut cucumeris carne, aut ovi assi luteum cum exi-
 guo croco ac paucio vino tritum imponito. Caeterum do-
 lentes ex inflammatione oculos cum panace et pulegio vino
 subactis integito. Praeclare facit et pini cortex et polenta
 cum vino, aut hyoscyami folia et opium trita imponito, aut
 papaveris cortices terito rosisque ac meliloto myrrhaque
 admixtis albumine ovi diluito atque ita imponito. Aut
 aloën ac opium cum aqua diluta linteoloque excepta, in
 emplastri morem appone, vitando ne quid in oculum prae-
 terlabatur. Caeterum in his, qui dolore vexantur, crocum

Ed. Chart. XIII. [454.]

Ed. Bas. II. (220.)

γάλακτος λαβὼν ἐνσταῖ. πρὸς δὲ τὰς σφοδρὰς περιωδυνίας, κορίου χυλὸς μετὰ γυναικείου γάλακτος, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνσταζόμενος, ὁμοίως δὲ μήκωνος ὁπὸς ὀπτός. φύλλα πλατάνου λεία μετὰ πάλης ἀλφίτων ἄνωθεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιπλαττόμενα. ἐπὶ δὲ τῶν ῥευμάτων καταπλάσματα. κυπάρισσος χλωρὰ μετ' οἴνου ἢ παλιούρου φύλλα ἢ ἀνδραγνὴ λεία μετὰ στέατος κηνείου καὶ κρόκου. ἢ ἴρις ξηρὰ μετὰ μέλιτος. ἢ μάνναν καὶ σμύρναν μετὰ ὠοῦ τοῦ λευκοῦ, ἐν ἑρίῳ ἐπιτίθει τῷ μετώπῳ. κατάπλασσε δὲ σελίνῳ μετὰ ἀλφίτων. ἢ σεσέλεως ἄνθη οἴνῳ βεβρεγμένα. ἢ μήκωνος ἀπαλοῖς φύλλοις. εἰ δὲ ἀγρυπνοῖεν, μανδραγόρου ῥίζαν καὶ ὀπὸν, μήκωνος φύλλα καὶ ἀλφίτων ἴσα ὥς μᾶζαν ποιήσας ὀσφραίνε καὶ ὑπνώσονται. ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων ῥευμάτων γλήχωνος προσφάτου καρπὸν, μάλιστα τὸν χυλὸν εὖ μάλα σὺν ὄξει μαλαγματῶδες ποιήσας, ἐπιτίθει κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπάνω ἑρία καὶ ἐπιδέσμει ἐλαφρῶς, ἐνιοὶ δὲ καὶ μήκωνος ἀπαλῆς προσμίσγουσιν αὐτῷ. ἢ ὀπίον ἐλάχιστον ἢ ῥόδα καὶ μελί-

bonum cum lacte instillato. Verum ad vehementes dolorum molestias coriandri succus cum muliebri lacte oculorum angulis instillatus, similiterque papaveris succus torrefactus auxiliatur. Folia item platani trita cum farinae polentae flore oculis superpone, emplastri more apposita. Cataplasmata vero in fluxionibus conveniunt, cupressus viridis cum vino. Aut paliuri folia. Aut portulaca trita cum adipe anserino et croco, aut iris sicca cum melle, aut micas thuris et myrrham cum ovi candido lana excepta fronti imponito, aut apium cum polenta aut seselis flores vino maceratos imponito, aut papaveris folia recentia agglutinato. Quod si vigiliae instent, mandragorae radicem et succum, papaveris folia et polentam aequis partibus in massam cogito, eamque odorandam exhibeto et obdormiscent. Porro in magnis fluxionibus pulegii recentis semen, et maxime fulvum, cum aceto ad malagmatis formam redigito acincipiti imponito, lanis superne additis ac leni vinculo constrictis. Aliqui etiam papaver recens ei admiscent, aut opii

Ed. Chart. XIII. [454. 455.]

Ed. Bas. II. (220.)

λωτα ἐφθά. ἢ ἄμυλον σὺν οἴνῳ, ὡς λευκῷ αὐτοὺς τοὺς
ὀφθαλμοὺς κατὰπλασσε. ἄκρως ποιεῖ πρὸς πολὺν καὶ λεπτὸν
καὶ παλαιὸν ρεῦμα καὶ ἔλκη. πομφόλυγος < δ. ὀπίου πε-
φωγμένου γ'. τριώβολα, κόμμιως < δ. ὕδωρ ὀμβριον ἢ πη-
γαῖον. παράκολλον πρὸς ρεῦμα. σμιδάλιν καὶ μάννης ἡμισὺ
μετ' ὡς τοῦ λευκοῦ ἐμπλαστρῶδες ποιῶν, ἐν ἀρχῇ ῥάκει
ἐπιτίθει τῷ μετώπῳ. ἢ ὡς τοῦ λεπτοῦ λέκιθον μετὰ λιβανω-
τοῦ. ἢ κοχλίαν σὺν τῷ ὀστράκῳ, μετὰ ὡς τοῦ λευκοῦ
γλοιῶδες ποιήσας ἐν σπληνίῳ ἀπὸ κροτάφου, ἐπὶ κρόταφον
ἐπιτίθει, αὐτόματον πίπτει ὅταν [455] ρεῦμα σιγῇ, ἢ τοῦ
μόσχου μαλάγματος ἢ γῆς βαρβάρου ἢ χλωρᾶς ἢ ἄλλης τραυ-
ματικῆς τῶν δι' ὅξους, σπληνίον ἐπιτίθει τῷ μετώπῳ.

[Πρὸς αἱμάλωπας καὶ ὑποσφάγματα.] Πρὸς δὲ τὰς εἰς
τοὺς ὀφθαλμοὺς γινομένας πληγὰς καὶ διὰ τοῦτο συμβαι-
νούσας αἱματώδεις ὑποχύσεις, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ πρὸς τὰς φλε-
γμονὰς καὶ τὸ ἄλγημα ποιεῖ περισσότερᾶς ἐνσταζόμενον αἷμα
καὶ μάλιστα τὸ ἐκ τῶν ἀπαλῶν πτερῶν ἐκπιεζόμενον καὶ τὸ

minimum quid aut rosas aut melilotum coctum. Aut amylo
ex vino aut ovi candido oculos ipsos integito. Praeclare
faciunt ad fluxionem uberem, tenuem ac vetustam itemque
ulcera pompholygis ℥ iv, opii torrefacti obolos iij, gummi
℥ iv, aqua pluviali aut fontana excipe. *Agglutinatorium
ad fluxionem.* Similaginem et mannae thuris dimidium ejus
cum ovi albumine ad emplastri formam redigito et in prin-
cipio fronti in linteolo imponito, aut ovi assati vitellum
cum thure, aut cochleam cum testa sua et ovi candido ad
strigmentitiam formam redactam in splenio a tempore al-
tero ad alterum extendendo imponito. Sua sponte decedit,
ubi restiterit fluxus, aut moschi malagma aut barbarum
emplastrum aut viride aut aliquod aliud eorum, quae aceto
constant, splenio inditum fronti imponito.

[*Ad haemalopas et hyposphagmata.*] Ad plagas ocu-
lis illatas et ad oborientes ex eis cruentas suffusiones, sta-
tim in principio tum ad inflammationem, tum ad dolorem
compescendum facit columbinus sanguis instillatus, et prae-
sertim is, qui ex teneris pennis exprimitur. Candidum

Ed. Chart. XIII. [455.]

Ed. Bas. II. (220.)

λευκὸν τοῦ ὤου τὸν αὐτὸν τρόπον ποιεῖ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν
 ἐγχέμενον. ἔτι δὲ ἐρίῳ καθαρῷ προσαναλαμβανόμενον καὶ
 ἄνωθεν ἐπιτιθέμενον. εὐθετεῖ δὲ καὶ λέκιθος ὤου κατωπτη-
 μένου, μετ' οἶνον καταπλασσομένη ἢ μελίλωτον ἐφόμενον
 οἶνῳ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιτιθέμενον. ἔτι δὲ ῥόδων τὰ φύλλα
 καὶ τὸ ἄνθος ἰδίᾳ καὶ ὁμοῦ μετ' οἶνον τριβόμενα καὶ μετὰ
 πάλης ἀλφίτων ἢ κράμβης φύλλα καταπλασσόμενα. χρο-
 σάντων δὲ, ἂν ἐπιμένῃ ὁ αἰμάλωψ, λιβανωτὸν ἄσφαλτον ἴσα
 μίξας ὑποθυμία τὸν ὀφθαλμὸν, ἢ ὑσσώπον κόμην λείαν βα-
 λῶν εἰς λινοῦν ῥάκος, καθεῖς εἰς ζέον ὕδωρ πρόσαγε τῷ
 ὀφθαλμῷ. ἀκόλουθεῖ γὰρ τὸ αἷμα, ὥστε ἐκ τοῦ ὀθονίου ἐκ-
 πιέζεσθαι ἐκθλιβόμενον. ἢ νίτρον καὶ γῆν Αἰθιοπικὴν, σμύρ-
 ναν ἴσα σὺν ὕδατι ἐγχριε, ἢ ἐλαίας φύλλων χυλὸν χλωρῶν
 ὑπόχριε, ἢ ἄμμι καὶ ὑσσώπον μετὰ γάλακτος βοείου λείου εἰ-
 λισσον καὶ ὑπάλειψε, ἢ λινόσπερμα λεῖον μετὰ βουτύρου ἐκθλί-
 ψας δι' ὀθονίου ὑπάλειψε, τὴν δὲ κεφαλὴν ψυχρῷ κατάντλει.

[Θεραπεία οἰδημάτων.] Πρὸς δὲ τὰ γινόμενα περὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς οἰδήματα διὰ τὰς πληγὰς λίαν ἀρμόττει πυρρία

etiam ovi eodem modo in oculum instillatum, atque amplius
 pura lana exceptum et superne impositum. Prodest etiam
 ovi assi luteum cum vino impositum aut melilotum coctum
 cum vino eodem modo. Insuper et folia rosarum ac flos
 per se et cum vino trita, itemque cum flore farinae po-
 lentae, aut brassicae folia in cataplasmate. Ubi vero diutius
 cruentatio persisterit, thure et bitumine aequis portionibus
 acceptis ac mixtis oculum suffito, aut hyssopi comam tri-
 tam lineo panniculo illigatam in ferventem aquam demit-
 tito, oculoque admoveo. Sequitur enim cruor adeo, ut ex
 linteolo compresso exprimi queat. Aut nitrum et terram
 Aethiopicam ac myrrham pari pondere cum aqua illinito,
 aut foliorum oleae viridium succum sublinito, aut ammium
 et hyssopum cum lacte bubulo terito, agitato ac sublinito,
 aut semen lini tritum cum butyro per linteolum exprinito
 ac sublinito, caput vero frigida perfundito.

[Curatio tumorum.] Ad tumores ex plaga circa ocu-
 los obortos valde convenit fomentum per mollem spongiam

Ed. Chart. XIII. [455.]

Ed. Baf. II. (220. 221.)

μαλακῶ σπόγγῳ συνεχῶς γινομένη, εἶτα ὅξει βοεχόμενος κε-
κραμένῳ καλῶς ὁ σπόγγος καὶ ἐπιτιθέμενος. ἔτι δὲ παλαιὸν
ῥάπην τριβόμενον μεθ' ὕδατος καὶ περιτιθέμενον συνεχῶς καὶ
ἀφαιρούμενον. ὁμοίως δὲ κάρδαμον κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν, πυ-
ριωμένων ὕδατι θερμῷ συνεχῶς τῶν τόπων.

[Πρὸς ψωροφθάλμους.] Πρὸς δὲ τὰς περὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς διὰ τὸν ἥλιον καὶ κομπορτὸν, ὡς ἐπίπαν ψωροφθαλ-
μίας καὶ ξηροφθαλμίας, ὕδωρ (221) πλεῖον προσκλυζόμενον,
θέρους μὲν ψυχρὸν, χειμῶνος δὲ θερμὸν, ἀρμόζει καὶ πυρία
σπόγγου ἐκ θερμοῦ ὕδατος ἢ φακοῦ ἀφεψήματος, αὐτοῖς δὲ
πρόσθετε τοῖς κανθοῖς, βάτου, σχίνου, μυρσίνης, ῥόδων χυλὸν
κατ' ἰδίαν ἕκαστον σὺν ὕδατι. ἢ ῥόδα ξηρὰ τριβόμενα σὺν
οἴνῳ, ἢ τὸ ἄνθος αὐτῶν, ἢ οἶνον ἀθάλασσον καὶ παλαιὸν
ἐλαίον, καὶ μάλιστα ὅταν κοιμᾶσθαι θέλωσι. συμφέρει δὲ καὶ
ἐπὶ τούτων τῶν ἀλμυρῶν δριμέων, ἔτι δὲ καὶ ὀξέων ἀπέ-
χισθαι πάντων. καὶ πρὸς δὲ τὰς χρονίους περὶ τὰ βλέφαρα
διαθέσεις καὶ τετυλωμένας ἀμόργην ἐφθην μετ' ἐλαίου
ἐγχρετρίβωμένην.

assidue factum, ita ut nova sponsia postea aceto diluto ma-
defacta imponatur. Convenit insuper sinapi vetustum ex
aqua tritum, assidue circumpositum et ablatum. Similiter et
nasturtium, si post eorum ablationem loci assidue calida
aqua foveantur.

[Ad oculos scabros ac aridos.] Ad oculos propter
solem aut omnino pulverem scabros atque aridos factos
aqua multa aestate quidem frigida, hieme vero calida affusa
commodat. Convenit et spongiae calida aut lentis decocto
imbutae fomentum. Ipsi vero oculorum angulis, rubi, len-
tifici, myrti, rosarum succum unumquemque per se cum
aqua adhibeto. Aut rosas aridas tritas cum vino, aut earum
floreem. Aut vinum maris expers ac oleum vetus, maxime
ubi dormire voluerint, admoveto. Conducit praeterea his
ut a falsis, acris, ampliusque acidis omnibus abstineant.
Perro ad inveteratas et callosas circa palpebras affectiones
amurcam coctam cum oleo tritam illinito.

Ed. Chart. XIII. [455, 456.]

Ed. Bas. II. (221.)

[Πρὸς πτίλους.] Ἐπὶ δὲ τῶν πτίλων καὶ τρίχας μὴ ἔχοντων ἄκρως ποιεῖ καὶ τρίχας ἀνάγει. 4. ἀκακίας < β. μέλανος γραφικοῦ ξηροῦ, ἢ εἰ οἷον τε Μεμφιτικοῦ < ε. χυλοῦ πράσου κοτύλας δ. οἶνον ἀθαλάσσου κοτύλας δ. ἔψε μέχρις ἂν γλοιῶδες γένηται καὶ εἰς πυξίδα ἀνελόμενος χρῶ, ἢ μωόχοδα καὶ κόπρον αἰγείαν κεκανυμένην ἴσον, καλάμον Ἑλληνικοῦ τῆς τέφρας τὸ διπλοῦν σὺν μέλιτι Ἀττικῷ ἔγχρει. τοῦτο δὲ μίλφου, ὠφελεῖ, ἰοῦ λείου μέρος α'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος τὸ ἴσον, λείοις προσάπτου, τοῦτο ποιεῖ ἄκρως καὶ ψωροφθαλμῶσιν. ἢ καδμείαν λείαν μέλιτι φυράσας, ὀπτῆσον ἐν χυτροδίῳ, εἰτα χαλκοῦ κεκανυμένου τὸ ἴσον μίξας λείοις χρῶ.

[456] [Περὶ τριχιάσεως.] Τὰς δὲ ἐπιφυομένας ἐπὶ τῶν βλεφάρων τρίχας τίλλων, αἵματι κόρεως κατάχρει καὶ οὐ φησονται. Παπίας Λαοδικεὺς Αὐτολύκον ἱατρὸς πολλὰ ἤρετο ἐπὶ τῶν τριχιώντων, τίλλων τὰς τρίχας, εἰτα θρωπακίζων τὸν τόπον ἐπιμελῶς, χαμαιλέοντί τε λευκῷ λείῳ πεφυραμένῳ

[Ad eos qui glabras habent palpebras.] In iis qui glabras palpebras, quique pilos non habent, egregie facit ac pilos producit. 4. Acaciae 3 ij, atramenti librarii aridi aut si fieri potest Memphitici 3 v, succi porri heminas iv, vini maris expertis heminas iv coquito, donec strigmentitiam formam induant, et repositis in pyxide utitor. Aut muscerdas et caprarum stercora usta pari mensura, cineris calami Graeci duplum cum melle Attico illinito. Hoc vero etiam palpebrarum defluvia emendat. 4. Aeruginis tritae partem unam, ammoniaci thymiamatis tantundem trita adhibeto. Facit idem et egregie ad scabros oculos. Aut cadmiam tritam melle subactam in ollula urito ac affato, deinde aeris usti tantundem admisceto ac tritis utitor.

[Ad pilos inutiliter et pungentes in palpebris enascentes.] Pilos inutiliter in palpebris sapernascentes evelito et sanguinem cimicum illinito et non enascentur. Papias Laodicensis Autolycei medicus multa in his tentabat; evellebat primum ipsos pilos, deinde locum diligenter cum dropace irritabat et cum chamaeleone albo trito viridium

Ed. Chart. XIII. [456.]

Ed. Bas. II. (221.)

αἵματι βρατράχων χλωρῶν, οἱ ἐπὶ τῶν καλάρων γίνονται, καταχρίων, οὐ γὰρ ἐπιφύονται. ἢ τίλας τὰς τρίχας κατάχρει κεδρίαν μετὰ τελλινῶν ὀστράκων λεπτῶν λεάνας, ἢ ὀρνέου τοῦ λεγομένου κυναίδου χολῇ χρῶ, ἢ φάγγρον θαλασσίον χολῇ. ἢ κρότωνος ἀπὸ κυνὸς θηλείας αἵματι. ἄκρως ποιεῖ τοῦτο. ἔχινον χειρσαίου χολῇ καὶ τοῦ αἵματος τὰ ἴσα. χαμαιλέοντος χολῆς ἴσον, καστορίον τὸ σύμμετρον ἀνάπλασσε, ὡς λεπίδας ὀψαρίου, χρῶ δὲ ἐκ ῥιζῶν τίλλων τὰς τρίχας, εἴτα λεπίδα μίαν τῷ ἐκ τοῦ στόματος σιῶλι νήστης διαλύων κατάχρει καὶ κράτει τὸν τόπον, ὡς ἡμιώριον ἀλγοῦσι μὲν, ἀλλ' οὐκ ἔτι φυῆσονται. ἢ χολῇν υἰάνης θηλείας τίλλων εὐθέως κατάχρει. ἢ τελλίναϊς λειοτάταις κατάχρει. ἢ τίλας φύλλον κωνείου, κεδρίαν ἴσα μετὰ νυντερίδος αἵματος κατάχρει καὶ κράτει ἕως ξηρανθῇ. ἐὰν γὰρ θίγῃ τοῦτο τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ ὑγρὸν, ἀδικεῖ. ἢ τίλας αἰγεία χολῇ μετὰ κράμβης χυλοῦ κατάχρει. ἢ καπνοῦ τῆς βοτάνης χρῆε τὸν τερσόν, εἴτα τίλας τὰς τρίχας

ranarum sanguine permixto, sunt autem ranae quae in arundinibus degunt, illinebat; neque enim postea enascuntur. Potes et evulsis prius pilis cedriam cum tellinarum cinere mixtam ac tritam illinere. Ad eandem quoque rem aviculae cinaedi appellatae felle utitor, aut phagri marini piscis itidem felle, aut ricini a cane femina adempti sanguine. Egregie facit hoc. 24. Fellis et sanguinis erinacei terrestris pares partes, fellis chamaeleonis tantundem, castorii parum, ad formam squamularum piscium reducito, et pilis radicitus evulsis utitor, squamulam unam oris saliva matutina dilutam illinendo, locumque ad dimidium horae obligando. Dolitant quidem ex medicamenti huius usu, sed pili amplius non enascuntur; aut felle hyaenae feminae mox ab evulsione illinito, aut tellinarum tenuissimum pulverem oblinito, aut evulsis pilis cicutae folium et cedriam aequalibus partibus cum vespertilionis sanguine illine, illitumque donec exarescat tene, si enim hoc oculum contingat, ejus humorem corrumpit, aut ab evulsione caprae fel cum brassicae succo illinito, aut fumariae herbae succo palpebrae alam sive summitatem illinito, deinde pilos evellito

Ed. Chart. XIII. [456.]

Ed. Bas. II. (221.)

πάλιν ἐπίχρει. ἔλεγε δὲ Ἑρμείας, ἀφρὸν ὕδατος καταχρῶμενον μετὰ τοῦ δρωπακισθῆναι ἄκρως ποιεῖν.

[Περὶ σταφυλωμάτων καὶ λευκωμάτων.] Σταφυλώματα αἵρεις, κανθαρίδιον χυλὸν ἐναλείφων, λευκώματα δὲ τῶς ἰᾶται νίτρον μετ' ἐλαίου παλαιοῦ λεανθέν ἐπιμελῶς καὶ χρῶμενον, ἢ σαύρας ἀφόδευμα ἔγχρει καὶ αἵρεις, ἢ νυκτικόρακος ὡς ἔγχρει καὶ βάρβεις αὐτὰ, ἢ κρόκον, πέπερι, ἴσα μετ' αἰλούρου χολῆς κολλύρια ποιών ἔγχρει, ἢ σηπία, ὅστρακον λεῖον, φυράσας μετὰ μέλιτος κατάκανσον καὶ λείψ ὑπάλειψε.

[Θεραπεία ἀμαυρώσεως καὶ ὑποχύσεως.] Ἀμαύρωσιν πᾶσαν ἢ ἀρχομένην ὑπόχυσιν θεραπεύει γυπὸς χολῇ μετὰ πρασίον χυλοῦ καὶ μέλιτος Ἀττικοῦ, ἢ σμύρνῃς καὶ πεπέρεως ἴσα σὺν μέλιτι, ἢ στρόγγυλῳ μέλανι ἔγχρει. ποιεῖ καὶ κύπρος ἀποτεθεῖσα ἐν χαλκῷ πυξιδίῳ, ἢ μαράθρου χυλὸν καὶ χολῇν ταυρείαν ὑγρὰν ἴσα, μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ διπλοῦν ἔγχρει, ἢ κρόκον καὶ πεπέρεως ἴσα μετὰ χολῆς ταυρείας ἀνα-

rursusque illinito. Testatus est et Hermeas spumam aquae post dropacum adhibitionem illitam summe conducere.

[De uvis et albuginibus.] Staphylomata tolles cantharidum succo illito. Albugines vero cito sanat nitrum cum oleo veteri diligenter tritum et illitum, aut lacertae sterces illine et tolles, aut nycticoracis ovum illine et tinges ipsas, aut croci, piperis aequales partes cum felis felle in collyria formato ac illinito, aut sepiae testam tritam melle subigito ac urito et laevigato, postea medicamento hoc sublinito.

[Curatio obscuritatis visus et suffusionis.] Obscuritatem omnem aut etiam incipientem suffusionem perfanat vulturis fel cum marrubii succo ac melle Attico, aut 24 myrrhae et piperis partes aequales cum melle, aut solanum nigrum illine. Facit et Cyprus in aerea pyxide reposita, aut foeniculi succum et fel taurinum liquidum paribus partibus, mellis Attici duplum illinito. Aut croci et piperis aequas portiones felle taurino excipito, atque in

Ed. Chart. XIII. [456. 457.]

Ed. Bas. II. (221.)

λαβών, ὡς κολλύρια ποιῶν ἔγχρει, ἢ αἰγείρου ὁπῶ μετὰ διπλοῦ μέλιτος Ἀττικοῦ ἔγχρει.

[Περὶ ὑποχυμάτων.] 4 Χελώνης θαλασσίας τῆς χολῆς μέρος α'. μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ τετράπλουν ἔγχρει. ἢ χολὴ ἀραιεῖ μεθ' ὕδατος.

[Πρὸς πτερυγία.] Ἐπὶ δὲ τῶν πτερυγίων 4 χαλκάνθου, ἀλός ἀμμωνιακοῦ ἴσα, κόμμεως τὸ ἥμισυ, ὅξει ἀναπλάσας κολλύρια ἔγχρει, ἢ αἰγείρου ὁπῶ μετὰ διπλοῦ μέλιτος ἔγχρει λείω.

[Πρὸς γλαυκούς καὶ νυκτάλωτας.] Πρὸς γλαυκούς στρόγχνον χυλὸς ἐγχυματίζομενος μέλανας ὀφθαλμούς ποιεῖ. καὶ ἀνάκαλιν ἐπὶ τῶν νυκταλωπιδόντων, ἥπαρ [457] τράγειον ὀπτήσας, αὐτὸν τὸν ἐν τῇ ὀπτήσει ἀποθρέοντα ἰχῶρα διάκρινε, καὶ οὕτω μὲν ἔγχρει αὐτούς, αὐτὸ δὲ τὸ ἥπαρ ἐσθίειν δίδου. ὠφελεῖ καὶ αἷμα περιστερεῖς ἔγχριόμενον ἢ χολὴ αἰγεία. ἢ ἥπαρ αἰγείον ἔψων, κέλευε αὐτούς περιβαλνυμένους ἀτενίζειν εἰς τὴν χύτραν καὶ δέχεσθαι τὴν ἀτμίδα τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἥπατος ἐσθίειν δίδου

collyria redigito ac illinito, aut populi nigrae liquorem cum duplo mellis Attici illinito.

[De humorum suffusionibus.] 4 Fellis testudinis marinae partem unam, mellis Attici quadruplum illinito. Fel ipsum etiam per se sufficit cum aqua illitum.

[Ad pterygia.] In pterygiis oculorum 4 atramenti satorii, salis ammoniaci aequales partes, gummi dimidium, cum aceto in collyria formato ac illinito, aut populi nigrae liquorem cum duplo mellis Attici mixtum ac tritum illinito.

[Ad glaucos oculos et lusciosos.] Solani succus instillatus glaucos oculos demigrat. In lusciosis vero hepar hircinum affato, ipsumque inter affandum distillantem cruorem coadunato, atque hoc quidem ipsos illinito, ipsum vero hepar edendum praebeo. Auxiliatur et columbinus sanguis illitus et fel caprae, aut hepar caprinum coquito, eosque obvelatos in ollam intendere iubeto, quo elatum inde vaporem oculis susceptent. Ipsum vero hepar assidue eden-

Ed. Chart. XIII. [457.]

Ed. Bas. II. (221.)

συνεχῶς, τοῦτο ποίει καὶ ὠφελήθησονται ταχέως. ἢ ἐλατηρίου ὀβολὸν καὶ ἀνδράχνης σπέρματος < α'. σὺν μέλιτι ἔγχρει, ἢ ὀνίδα πρόσφατον χυλίσας ὑπάλειφε, τρωγέτω δὲ σεῦτλον· ἢ γυπὸς ἥπαρ ὀπιὸν ἢ τῇ χολῇ ἐγχριέσθω.

[Πρὸς κριθάς, ὥς καὶ ποσθίας καλοῦσιν.] Τὰς γινομένας κριθάς ἐπὶ τῶν βλεφάρων, κηρῶ πυριάσας λευκῷ διαφρήσεις, ἢ μυτίαι τὴν κεφαλὴν ἀποβαλὼν, τῷ λοιπῷ σώματι παράτριβε τὴν κριθήν.

dum dato, ex hoc enim cito auxilium sentient, aut 4 elaterii obolum, seminis portulacae drach. j, cum melle inunge, aut stercus asini recens exuccato ac illinito. Vescatur aeger beta, vulturis jecore affato, ejusque felle illinatur.

[Ad hordeola quae et posthiae appellantur.] Hordeola circa palpebrarum cilia orta cerae albae fomento discuties, aut muscae caput avellito ac reliquo corpore abscessum ipsum confricato.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΕΣΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Ε.

Ed. Chart. XIII. [457.]

Ed. Bas. II. (222.)

Κεφ. α'. Τὸ ὑπώπιον ὅτι μὲν ὑπὸ τοὺς ὤπας γίνεται, καὶ τοῦνομα αὐτὸ δηλοῖ, καθάπερ εἴ τις ὑποφθάλμιον ὠνόμασεν αὐτό. τοῦ γένους δέ ἐστιν τῶν ἐκχυμωμάτων, ὀνομάζουσι δ' οὕτως Ἱπποκράτης τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἱατρῶν τὸ κατὰ τὸ δέριμα πάθος, ὅταν τῶν ἐν αὐτῷ λεπτῶν φλεβῶν θλασθειςῶν αἷμα διὰ τῶν θλασμάτων ἐκχυθῇ, μὴ καθ' ἓνα τόπον ἀθρόως θρομβούμενον αὐτίκα τὸ

GALENI DE COMPOSITIONE MEDICAMENTORVM SECVNDVM LOCOS LIBER V.

Cap. I. . Quod hypopion sub oculis fiat, nomen ipsum indicat; idem enim est velut si quis hypophthalmium dicat, quod ipsum sub oculis sonat. Est autem ex genere effusionum appellatarum, appellant ita Hippocrates et alii multi medici circa cutem affectionem, quum tenuibus in ipsa venis contusis sanguis per fissuras effunditur, non uno loco acervatim, ac statim ita excretus in grumos co-

Ed. Chart. XIII. [457. 458.]

Ed. Bas. II. (222.)

οὕτως ἐκκριθὲν, ἀλλ' ἐπειδὴν, ὡς αὐτοὶ καλοῦσιν, κατὰ δια-
 πήδησιν ἢ ἐκχυσις γίνεται. συμβαίνει γε μὴν ἐνίοτε, καὶ
 οὕτω συστῇ, πελιδνοῦσθαι τε καὶ μελαίνεσθαι τῷ χρόνῳ,
 μικρῶν δηλονότι θρομβίων γενομένων ἐκ τοῦ διασπαρέντος
 αἵματος εἰς πολλὰ μόρια τοῦ δέρματος, ὅθεν εἰκότως οἱ
 ἱατροὶ σπεύδουσιν αὐτὸ θεραπεύειν αὐτίκα πρὶν μελανθῇ-
 ναι, σκοπὸν μὲν ἔχοντες τῆς ἰάσεως διαφορῆσαι τὸ αἷμα,
 δυσδιαφόρητον εἰδότες γινόμενον τὸ θρομβωθέν. ἐπεὶ δὲ ὁ χι-
 τῶν [458] θλάται τῶν φλεβίων ἐξ ὧν διαπηδᾷ τὸ αἷμα,
 μίγνυται τι βραχὺ τοῖς διαφορητικοῖς φαρμάκοις τῶν στυπτι-
 κῶν. ἂν γὰρ ἀπλῆς εἴη δυνάμειος μόνης τῆς διαφορητικῆς
 τὸ φάρμακον, ἐξ ἀρχῆς παραλαμβανόμενον, οὐ μόνον διαφο-
 ρήσει τὸ ἐκχυθὲν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν θλασμάτων ἔλξει τι
 τοῦ περιεχομένου κατὰ τὰς τεθλασμένας φλέβας αἵματος.
 ὅταν δ' εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανέλθῃ τὰ φλεβία καὶ χωρὶς
 τοῦ παραστύφειν, ἐπὶ τὰ διαφορητικὰ τῶν φαρμάκων μετα-
 βαίνειν καιρὸς. ὥσπερ δ' ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν ἀδιορίστως
 οἱ πλείστοι τῶν ἱατρῶν τὰ βοηθήματα γεγράψασιν, οὕτω

iens, sed postquam per diapedesin, ut ipsi appellant, effusio
 ipsa facta est. Contingit sane aliquando ubi ita coierit, tem-
 poris progressu livescere et denigrari, parvis nimirum grun-
 mulis ex disperse in multas cutis partes sanguine ortis.
 Quare merito ad ejus curationem statim festinant medici
 priusquam denigrescat, scopum medendi habentes ut sanguis
 discutiat, quum sciant id, quod in grumos coierit, ex san-
 guine, aegerrime discuti posse. Quum vero tunacula vena-
 rum ex quibus sanguis exilit rumpatur, parum quiddam ex
 astringentibus ad discutientia admiscetur; si enim ex sola
 simplici facultate discutioria medicamentum a principio ad-
 hibeatur, non solum quod effusum est discutiet, sed et per
 fissuras aliquid attrahet ex sanguine in contusis venis con-
 tento. Postquam vero in suam naturam redierint venulae,
 ad discutioria pharmaca citra astringentium admixtionem
 opportune transimus. Quemadmodum autem in aliis affecti-
 bus plerique medicorum indistincte auxilia conscripserunt,

Ed. Chart. XIII. [458.]

Ed. Baf. II. (222.)

καὶ πὶ τούτων ἄνευ τῶν ἄρτι μοι λελεγμένων διορισμῶν, ἔγραψαν ἁπλῶς ὑπωπίων βοηθήματα. μεμνημένοι δὲ ὑμεῖς ὧν ἐν τοῖς περὶ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμειος ἐμάθετε διακρίνειν δυνήσεσθε, τίνα μὲν αὐτῶν διαφορεῖν χρὴ μόνον ἄνευ τοῦ παραστέφειν, ἐπὶ τίνων δὲ μιν γίνουσι τῶν ἐπ' ὀλίγον τι στενφόντων. καὶ μέντοι καὶ διαφοροῦντων αὐτῶν εὐδηλον ὅτι τὰ μὲν ἀσθενέστερα πρῶτα παραληπτέον ἐστὶ, τὰ δ' ἰσχυρότερα τοῖς χρονίζουσί τε καὶ μελαινομένοις προσ-
ακτέα. παραδείγματος γοῦν ἕνεκα οἷς ἐγὼ χρῶμαι δηλώσω πρῶτον, εἰδ' οὕτως ἐπὶ τῶν ἀξιοπίστων ἱατρῶν τὴν ἱστορίαν μεταβήσομαι. καλεῖται δὲ Νεΐλου διὰ ῥόδον ἐνδοξον ἐκ παλαιοῦ κολλύριον, οὗ καὶ τὴν σύνθεσιν ἐν τῷ πρὸ τούτου γράμματι διήλθον. τοῦτο δι' ὕδατος ἐπιτριβὼν ἐπ' ἀκόνης ὀφθαλμικῆς ἐπαλείφω τὸ ὑπώπιον, ἀφεψήματι πυριῶν μελι-
λώτου τε καὶ τήλεως, εἰδ' ἑξῆς τὸ κολλύριον αὐτὸ διὰ τούτου λύω, καίπειτα δι' αὐτῆς μόνης τῆς τήλεως. εἰ δέ τι καταλείποι τὸ λείψανον τοῦ παθήματος, ἐν τῷ τῆς τήλεως

ita et in his citra eas, quas jam recensui dictiones, simpliciter sugillatorum remedia prodiderunt. Porro si vos eorum, quae in libris de simplicium medicamentorum facultate didicistis, memores fueritis, facile discernere poteritis, quasnam sugillationes sola discussione digerere oporteat absque astringentibus. Quin et ex ipsis discussoriis imbecilliora primum adhibenda esse manifestum est, fortiora vero inveteratis et denigratis admovenda. Exempli itaque loco primum ea, quibus ipse utor indicabo, inde ad ea, quae probati medici tradiderunt progressurus. Appellatur autem collyrium Nili ex rosae diarrhodon, multis jam annis praeclarum et celebratum, cujus compositionem proximo libro tradidi, hoc ipsum in oculariorum coticula ex aqua contero, atque sugillationi illino fertulae campanae, ac foenigraeci decocto prius loco fomento admoto, deinde etiam collyrio ex eo decocto dissoluto, postea etiam ipsius solius foenigraeci decocto. Quod si reliquiae quaequam affectionis

Ed. Chart. XIII. [458.]

Ed. Bas. II. (222.)

ἀφεψήματι τὰ καλούμενα διάσμυρνα κολλύρια λύων ἐπιχρίας. συμφέρι δὲ δις τῆς ἡμέρας ἐπαλείφειν τὸ φάρμακον ἅμα τῷ προπυριᾶσαι διὰ σπόγγου μαλακοῦ θερμοῖς τοῖς ἀφεψήμασιν, ἐν ἀρχῇ μὲν δι' αἰμοῖν γεγεννημένου τῆς τε τήλειος καὶ τοῦ μελιλώτου, χρονίζοντος δὲ διὰ μόνης τῆς τήλειος. οὗτος ὁ τρόπος τῆς θεραπείας ὡς τὸ πολὺ τελέως ἐκθεραπεύει τὰ ὑπώπια, παντάπασιν ὀλίγων διαφενγόντων αὐτῶν, ἐφ' ὧν τὸ τε διὰ σάνδακος κολλύριόν ἐστι χρησιμὸν καὶ τῶν γεγραμμένων τοῖς ἰατροῖς πρὸς ὑπώπια φαρμάκων ὅσα διαφορεῖ γενναίως. ἀρξομαι δ' ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων, προγράφων μὲν τὴν λέξιν αὐτοῦ, μετὰ τοῦτο δὲ καὶ εἰ τις αὐτῷ λείποιο διορισμὸς προστιθείς.

[*Αρχιγένους φάρμακα πρὸς ὑπώπια κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν.*] Τὰ ὑπώπια ἴαται παραχοῆμα καταπλασσομένη ῥάφανος, ἀφαιρεῖν δὲ χοῆν αὐτὴν, ὅταν ἀρχηται δάκνειν. ὁμοῦς ἐποίησεν προσγράψας αὐτὴν αἰεῖν, ὅταν ἀρξῇται δάκνειν.

reflent, in foenigraeci decocto collyria, diasmyrna appellata, solvo ac illino. Conducit autem bis in die medicamentum hoc illinere, simulque fomentum decoctorum calidorum per mollem spongiam prius admovere, ita ut primum ex ambobus; foenugraeco et meliloto, decoctum fiat, inveterato autem malo, ex solo foenugraeco. Hic curandi modus ut plurimum perfecte sugillata per sanat paucis omnino subterfugientibus, eumque respuentibus, in quibus collyrium ex sandice commodum est et ex medicamentis ad sugillata a medicis descriptis, ea quae generose disentiendi vim habent. Initium autem faciam ab eis quae Archigenes in primo medicamentorum secundum genus conscripsit, propositurus quidem ipsius verba, postea vero si quid ab eo ad distinctionem pertinens relictum est appositurus.

[*Archigenis medicamenta ad sugillata, juxta ipsius dictionem.*] Sugillata e vestigio sanat raphanus impositus, auferes autem ipsum postquam mordere incepit. Recte fecit in eo, quod ascripsit, tollendum esse ubi mordere coe-

Ed. Chart. XIII. [458. 459.]

Ed. Bas. II. (222.)

ἀναστομώσει γὰρ, εἴαν ἐπιμείνῃ δάκνουσα τὰ τῶν φλεβίων
θλάσματα, διὸ καὶ κατ' ἀρχὰς οὐ χρηστέον αὐτῇ, κεχρονισμέ-
νων μέντοι τῶν ὑπώπιον, ἥνικα καὶ μελαίνεται, καὶ πλείονα
χρόνον ἐπικειμένην τις αὐτὴν φυλάξῃ, μᾶλλον ὠφελήσει. ποιεῖ
δὲ καὶ τυρὸς νεαλῆς καταπλασσομένους. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ τυ-
ρὸς ἐμπλαστικός ἐστιν, ὁ δὲ νεαλῆς τουτέστιν ὁ νεωστὶ τοὺς
ἄλλας προσεληφώς καὶ μήπω κεχρονισμένος μικτῆς ἐστὶ δυ-
νάμεως, ἐμπλαστικῆς δι' ἑαυτὸν, διαφορητικῆς δὲ καὶ τι στυ-
πτικὸν ἐχούσης διὰ τοὺς ἄλλας, ὥστε χρῆσθαι τούτῳ καὶ κατ'
ἀρχὰς, οὐδὲν ἄτοπον. ἢ κηρωτὴ μετὰ ἀψινθίου, ἢ χυλῷ ῥα-
φάνου ἀναληφθεῖσα, ἢ ὑσσώπου κόμη λεῖα ὁμοίως. ἂν τε
μετὰ κόμης ἀψινθίου λελειωμένης, ἂν τε μετὰ τοῦ χυλοῦ
τὴν κηρωτὴν ἀναμίξας προσενέγ[459]κῃς, ὁμοίαν ἐπιδείξεται
δύναμιν. εὐαφέστερον δ' ἂν εἴῃ τὸ φάρμακον, εἰ τοῦ χυλοῦ
τῇ κηρωτῇ μιχθείῃ. ἢ μέντοι τῆς ῥαφανίδος τὸ χύλισμα ἢ
τὸ ὑσσώπον λαβοῦσα κηρωτὴ δραστικώτερόν ἐστι φάρμακον
ἢ ὡς κατὰ τὴν ἀρχὴν εὐθέως προσφέρεσθαι, πλὴν εἰ φθά-
σειεν ἢ πελιδνὸν ἢ μέλαν γενέσθαι τὸ ὑπώπιον, ὅπερ καὶ

perit; si enim diutius maneat, venulas contusas commor-
dando oscula ipsarum aperiet. Quapropter et a principio
eo utendum non est, ubi vero inveteratae fuerint sugilla-
tiones et jam denigratae, etiam si quis longiori tempore in-
cumbere ipsum sinat, magis juvabit. Facit et caseus recens
salsus impositus. Ipse quidem caseus vim obstruendi meatus
habet, verum recens salsus et nondum inveteratus mixtam
facultatem habet, obductricem ex se ipso, discussoriam vero
et aliquantulum astringentem ex sale, quare nihil absurdum est
eo et in principio uti. Aut ceratum cum absinthio vel ra-
phani succo subactum. Aut hyssopi coma laevigata eodem
modo. Sive cum absinthii coma trita, sive cum succo ce-
ratum subactum adhibeas, eandem vim demonstrabit, verum
ad tactum mollius reddetur medicamentum, si succus cum
cerato committatur. At vero raphani succus aut hyssopum
cerato addita efficacius reddunt medicamentum quam ut a
principio statim adhiberi conveniat, nisi jam plane livida
aut nigra facta sit sugillatio, quod etiam ipse deinceps dicet.

Ed. Chart. XIII. [459.]

Ed. Bas. II. (222.)

αὐτὸς ἐφεξῆς ἐρεῖ. ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ πρόσφατα καὶ πε-
 λιδνὰ τῶν ὑπωπίων σπόγγος εἰς ἄλμην ἀποβαπτόμενος καὶ
 συνεχῶς προστιθέμενος καὶ ἀφαιρούμενος, μετὰ τοῦτο δὲ
 πυρία συνεχῆς δι' ὕδατος θερμοῦ ὠφελεῖ. ὥσπερ δὲ τῇ ῥα-
 φανίδι κατ' ἀρχὰς χρῆσθαι οὐκ ἀσφαλές, δι' ἣν εἶπον αἰ-
 τίαν, οὕτως οὐδὲ τῇ ἄλμῃ. διὸ καὶ μετὰ ταῦτα δι' ὕδατος
 θερμοῦ κτελεύει πυρία, ἐνέκα τοῦ παρηγοῇσαι τὴν ἐκ τῆς
 ἄλμης δῆξιν. οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ πάντων ὑπωπίων ἐν ἀρχῇ
 συμβούλευε χρῆσθαι τῇ διὰ τῆς ἄλμης πυρίᾳ, ἀλλ' ἐπὶ τῶν
 εὐθέως πελιδνῶν γινομένων. ἐπ' ὀλίγον οὖν χρόνον ἐπὶ τοῦ-
 των ἄλμῃ χρηστέον, ἔφ' ὧν δὲ αἱματώδης ἐστίν ἢ ὑπόξαν-
 θος ἢ ὑπώχρος ἢ χροῖα φεύγειν δεῖ τὴν ἄλμην. κατὰπλάσσει
 δὲ ἐρεγμαῷ λείῳ, ἀψινθίῳ, ὑσσώπῳ, ὀριγάνῳ, ῥαφάνου φλοιῷ,
 σταφίδι χωρὶς τῶν γιγάρτων κατ' ἰδίαν ἐκάστω μετὰ μέλι-
 τος ἢ ὄξους ἢ ὕδατος. ἑλλιπῶς ἔγραψε τὰ πρῶτα τῶν βοη-
 θημάτων μὴ προσθεῖς τῷ λόγῳ πότερον ἐφθοῖς ἢ ὠμοῖς
 χρῆσθαι κτελεύει τῷ τε ἐρεγμαῷ καὶ τῷ ἀψινθίῳ καὶ τῷ ὑσ-
 σώπῳ. ἔοικε δ' ὠμοῖς χρῆσθαι κτελεύειν, εἰπὼν ἐπὶ τῷ τέλει

Summe facit ad recentia et livida sugillata spongia muria
 tineta et assidue imposita ac ablata, postea vero fomentum
 assiduum ex calida aqua prodest. Quemadmodum raphano
 in principio uti minime tutum est, ob eam quam dixi cau-
 sam, sic etiam muria; quapropter etiam post ejus usum ea-
 lidæ fomentum probat, quo videlicet acrimonia ex muria
 induela compescatur. Neque vero in omnibus sugillatis in
 principio fomento ex muria uti consulit, sed in iis quæ
 statim livescunt. Brevis itaque tempore in iis muria uten-
 dum est, in quibus vero cruentus aut subflavus aut sub-
 pallidus est color, fugere muriam oportet. Cataplasmate au-
 tem utere faba fresa contrita, absinthio, hyssopo, origano,
 raphani cortice, uva passa exacinata, unoquoque per se cum
 melle aut aceto aut aqua. Imperfecte primum hæc reme-
 dia conscripsit, quum non apponat ad sermonem coctisne
 an crudis uti jubeat faba fresa et absinthio et hyssopo.
 Videtur autem crudorum usum præcipere; nam ad finem

Ed. Chart. XII. [459.]

Ed. Bas. II. (222, 223.)

τῆς ῥήσεως μετὰ μέλιτος ἢ ὄξους ἢ ὕδατος ἐκάστω τῶν εἰρημένων χρῆσθαι, προσέθηκε γὰρ ἂν νῦν τὸ ἐψηθεῖσιν. ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν λόγον, ἀνόμοια ταῖς δυνάμεσιν εἰπὼν τρία φάρμακα, μοχθηρῶς μοι δοκεῖ κελεῦσαι μετὰ τοῦδε ἢ τοῦδε χρῆσθαι. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ἀδηκτότατόν ἐστιν, οὐ τῷ δέρματι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἑλκεσιν. τὸ μέλι δὲ τοῖς μὲν ἑλκεσι δακνῶδες, ἀδηκτον δὲ τῷ δέρματι. τὸ δὲ ὄξος ἀμφοτέροις δακνῶδες. οὐ μὴν οὐδὲ ῥαφάνον φλοιὸς ἔοικε τῇ σταφίδι κατὰ δύναμιν, ὥσπερ οὐδ' ἀψίνθιον ὕσσωπόν τε καὶ ὀρίγανον. ἰσχυρὰ μὲν γὰρ ταῦτά ἐστι καὶ διαφορητικά, μετρίας δὲ καὶ ἀδηκτον δυνάμεως ἢ σταφίς καὶ λευκὸς βολβός (223) μετ' ὡοῦ καὶ μέλιτος. ὥς δριμύτερον τὸν ξανθὸν βολβὸν παραιτεῖται κατ' ἀρχὰς εὐθὺς προσφέρειν. ἴσμεν δ' ὅτι καὶ τὸ μέλι διαφορητικῆς ἐστὶ δυνάμεως. διό μοι δοκεῖ μὴ γίνεσθαι τὸ ὡὸν αὐτοῖς, ἱκανῶς παρηγορικὸν ὑπάρχον. κυκλάμιнос κατ' ἰδίαν καὶ μετὰ σταφίδος. οὐδὲ ἐνταῦθα μικρόν ἐστι τὸ ἐν μέσῳ κυκλαμίνου καὶ σταφίδος, ὥστε οὐκ οἶδα τίνι λόγῳ καταμόνας κέχρηται τῇ κυκλαμίνῳ καὶ μὴν

ubi dicit, cum melle aut aceto aut aqua singulis praedictis utendum esse, tum quidem coctis apposuisset. Quin et eo ipso sermone tria viribus inaequalia medicamenta tradens, minime recte mihi videtur praecipere cum hoc vel cum illo esse utendum. Aqua enim acrimoniae omnis expertissima est, non in cute tantum, sed ipsis etiam ulceribus. Mel vero ulceribus mordax est, cutem autem non offendit. Acetum vero utrisque mordax existit. Neque vero raphani cortex uvae passae viribus par est, sicut neque absinthium ac hyssopum et origanum, fortia enim haec sunt et discussoria vi praedita, moderata autem est uva passa et omnis acrimoniae expertis. Et bulbus albus cum ovo et melle. Bulbus flavus ut acriorem in principio statim adhibere recusat. Scimus autem mel discussoriae facultatis esse, quapropter ovum ipsis admiscere videtur, quod mitigandi facultate multum praestat. Cyclaminos per se et cum uva passa. Neque hic parvum est quod interest inter cyclaminum et uvam passam. Quare haud scio qua ratione per se

Ed. Chart. XIII. [459. 460.]

Ed. Bas. II. (225.)

σταφίδι. καταμόνας μὲν γὰρ ἰσχυρότατόν ἐστι φάρμακον, ἅμα δὲ τῇ σταφίδι τοσοῦτον ἀφαιρήσει τῆς δυνάμεως, ὅσω περ ἂν ὄγκῳ συμμιχθῇ τῆς σταφίδος. ἢ νίτρον μετὰ ὑσσώπου καὶ σταφίδος μέλιτι μιχθέν. βελτίων οὗτος ὁ λόγος τοῦ πρόσθεν, ἐν ᾧ καὶ μόνῃ ποτὲ χρῆσθαι τῇ κυκλαμίνῳ συνεχώρει. ὥς εἴ γε καὶ νῦν τὸ ὑσσώπον αὐτὸ τε καθ' ἑαυτὸ προσφέρειν συνεβούλευε μὴ προσθεῖς ἐπὶ τῶν πάνυ κεχρονισμένων ὑπωπίων, ὁμοίως ἂν ἤμαρτε. μυρσίνην μετὰ ἁλῶν καὶ ὕδατος. εἰρηταί μοι καὶ πρόσθεν ὥς ἐν ἀρχῇ βελτίονα τῶν διαφοροῦντων μόνον ἐστὶ τὰ προσειληφότα βραχείας στυψεως, ὅποια τὰ τε ῥόδα καὶ τὸ μελίλωτόν ἐστι καὶ ὁ κρόκος. οὐ μὴν ἔκ γε τῶν τοιούτων φαρμάκων ἐστὶν ἡ μυρσίνη σφοδρῶς στυφουσα, διόπερ οὐκ ἂν ἔγωγέ ποτε χρῆσαιμην αὐτῇ, καὶ μάλιστα, ἐὰν ἤδη πελιδνὸν εἴη τὸ χροῖμα τῶν ὑπωπίων. νῆπυ μετὰ στέατος προβατίου. τοῖς κεχρονισμένοις καὶ μεμελασμένοις ὑπωπίοις μόνοις ἀρμόσειεν ἂν τοῦτο, [460] καὶ μάλιστα ἐὰν μὴ παντάπασιν ἄλιγον ἢ τὸ

cyclamino utatur et admixta uva passa; etenim per se vehementissimum est medicamentum, at cum uva passa commiscens tantum auferet facultatis, quanta fuerit admixtae uvae passae moles. Aut nitrum cum hyssopo et uva passa melle exceptum. Hic sermo priore rectior est, in quo etiam solius cyclamini usum permittebat. Nam si etiam nunc hyssopum ipsum per se adhibere consulisset, non apponendo inveteratis sugillationibus id convenire, similiter utique deliquisset. Myrtum cum sale et aqua. Dictum etiam antea a me est, quod ex discussoriis medicamentis in principio praestantiora sunt, quae exiguam astringendi vim complectuntur, qualia sunt rosae et melilotum et crocus. Non tamen ex ejusmodi medicamentorum numero est myrtus, utpote vehementer astringens, quapropter ego nunquam ipsa uti audeam, praesertim si jam lividus sit color sugillationum. Sinapi cum adipe ovillo. Inveteratis et nigrefactis sugillationibus solum hoc medicamentum convenerit, et maxime si non omnino paucum sit sinapi adipi admixtum

Ed. Chart. XIII. [460.]

Ed. Basf. II. (223.)

μιγνύμενον νᾶπν τῷ στέατι. μυρικής φύλλα καὶ ὁ καρπὸς
 λεῖα μεθ' ὕδατος κατ' ἰδίαν καὶ ὁμοῦ μιγνύμενα. καὶ τοῦτο
 τὸ φάρμακον οὐ μόνον διαφορητικόν, ἀλλὰ καὶ συνακτικόν
 ἔχει τι, διόπερ οὐχ ἀρμόττει τοῖς χρονίοις καὶ μελανθείουσιν
 ὑπωπίοις. ποιεῖ δὲ καὶ σπόγγος καὶ ὀθόνιον ὅξει καὶ μέ-
 λιτι. διάβροχα προστιθέμενα. τοῦτο τὸ βοήθημα κατ' ἀρ-
 χὰς μὲν προσφερόμενον οὐ πᾶν δριμύτος ὅξους δεῖται, προ-
 ἤκοντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ πελιδνωθέντος ἢ μελανθέντος
 οὐδὲν ὀνίνησι χωρὶς ὅξους δριμυτάτου σκευασθέν. ἢ ἐρεγμὸν
 μασησάμενος ἐπιτίθεις σὺν μέλιτι. καὶ χωρὶς τοῦ μασησα-
 σθαι κνάμινον ἄλευρον εἰ μετὰ μέλιτος φυραθείη διαφορεῖ
 πελώματα. διαφορητικώτατον δὲ γίνεται μασησάμενον αὐτὸ,
 προσλαμβάνον τὴν ἀπὸ τοῦ σιέλου δύναμιν. ὧσὺν λέκινθον
 ὁμοίως. ἐὰν μίξωμεν ὧσὺν λεκύνθῳ μέλι, καθάπερ ἔμπροσθεν
 εἶπον τὸν ἐρεγμὸν, ὁμοιον ἐργασόμεθα τῷ προειρημένῳ φαρ-
 μάκῳ ἔν τε τῇ σκευασίᾳ καὶ τῇ δυνάμει. ἢ χοίρου πνεύ-
 μονα θερμὸν ἐπιτίθει. οὐκ ἂν τις ἀνάσχοιτο καθάριος ἀνὴρ
 τοιοῦτον βοήθηματος. ἢ μυρικής ἀφεψήματι πρόσκλυζε. οὐ

Myricae folia et fructus trita cum aqua per se et simul
 mixta. Et hoc medicamentum non solum discussorium, sed
 et contractoriam quandam vim habet, quare inveteratis et
 nigrefactis sugillationibus non conducit. Facit et spongia et
 linteolum, aceto ac melle imbuta et apposita. Hoc reme-
 dium in principio adhibitum non valde acri aceto opus
 habet, in progressu autem temporis liquefacta aut denigrata
 sugillatione nihil profuerit, absque acerrimo aceto praepa-
 ratum. Aut fabam fresam commanducatam imposito cum
 melle. Quin et fabae lomentum etiam citra manducationem
 cum melle subactum livida discutit, ex manducatione au-
 tem summe discussorium redditur, nimirum viribus a saliva
 assumptis. Ovi vitellum eodem modo. Si mel ad ovi vitel-
 lum miscuerimus, velut ante dixi de faba fresca, simile fa-
 ciemus praedicto medicamento tum in apparatu tum in fa-
 cultate. Aut porci pulmonem calidum imposito. Hoc reme-
 dium non tolerarit vir mundiciem amans. Aut myricae de-

Ed. Chart. XIII. [460.]

Ed. Bas. II. (223.)

πρὸ πολλοῦ περὶ μυρίκης δυνάμεως εἴρηται. ἡ καρδάμωμον μετὰ σμύρνης ἐπιτίθει. διαφορητικὸν μὲν ἡ σμύρνα φάρμακόν ἐστι, τὸ δὲ καρδάμωμον δριμύ. ταῦτα ἀρκεῖν μοι δοκεῖ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ἐν παραδείγματος μοίρᾳ λελέχθαι, δεικνύντι τὸν τρόπον τῆς ἐξετάσεως τῶν φαρμάκων, ὅποια μὲν ἐστὶ κατ' ἀρχὰς ἀρμότιοντα χωρὶς τοῦ πελιδνὸν ἢ μέλαν ἤδη τὸ ὑπώπιον ὑπάρχειν. ὅποια δὲ πελιδνῶν ἢ μελάνων ἤδη γεγονότων ἢ κηρονισμένων, ὥστε τὰ τούτων ἐφεξῆς αὐτὰ γράψω μόνα κατὰ τὴν τοῦ Ἀρχιγένους λέξιν. ἡ ψιμυθίου καὶ λιθαργύρου ἴσα μετὰ μέλιτος λεάνας ἐρεγμὸν μίσγε, ὥστε κηρωτῶδες γενέσθαι, καὶ χρῶ. ἡ ὄφews γῆρας μετὰ θαλάσσης τρίβων ἐπίχρει, ἡ κύμνον ῥάκει ἐνδῆσας ζεστὸν ἀποβάπτων πυρία, ἡ σίνηπι μετὰ κηρωτῆς ἐπιτίθει, ἡ μάραθρον λεῖον ἐπιτίθει, ἡ λίβανον καὶ θαψίαν ἴσα μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς, ἡ ἡδύσμον καὶ λιθάργυρον ἴσα ἐπιτίθει, ἡ κρίθινον ἄλευρον μετ' ὄξυμέλιτος ἐψημένον, ἡ κύαμον ἐν οἴνῳ βεβρεγμένον μέχρις ἂν λυθῇ λεάνας, ὡς

cocto prolue. Non ita longe ante de myricae facultate dictum est; aut cardamomum cum myrrha impone. Discussorium quidem medicamentum est myrrha, verum acre cardamomum. Haec sane sufficere videntur mihi ex Archigenis scriptis exempli gratia prolata, ostenso simul modo examinandi medicamenta, qualia scilicet in principio conveniant, antequam livida aut nigra sugillatio fiat, et qualia lividis aut jam nigrefactis et inveteratis sint adhibenda. Quare quae consequuntur apud eum deinceps, ea sola per se ascribam ipsius Archigenis verbis, aut cerussae et spumae argenti aequales partes cum melle terito, et admixta faba fresa ad cerati formam reducite ac utitor, aut anguium senectam cum aqua marina tritam illine, aut cuminum linteo illigatum et in ferventi aqua tinctum pro fomento adhibe, aut sinapi cum cerato impone, aut foeniculum tritum impone, aut thus et thapsiam aequis portionibus cum cerato rosaceo, aut mentam et argenti spumam pari pondere impone, aut hordeaceam farinam cum aceto mulso coctam, aut fabam vino maceratam, donec tenera fiat,

Ed. Chart. XIII. [460.]

Ed. Bas. II. (223.)

σπληνίον ἐπιτίθει, ἢ ἐρέβινθον ὀροβιαῖον ὁμοίως, ἢ τὴν ἐπὶ τῶν ἱπνῶν αἰθάλην μετὰ ἴσου ψιμυθίου σὺν οἴνῳ εὐώδει κατάχρει, ἢ θαψίαν καὶ ἀλεύρου ὀροβίνου τὸ τριπλοῦν ὁμοίως, ἢ ὠμόν τάριχον βρέξας ἀπόθλιπον, εἴτα ἐν οἴνῳ εὐώδει λεάνας ἐπίθεις. πρὸς δὲ τὰ παλαιότερα ὑπόπια σμίλακος καρπὸς μετὰ μελαίνης σταφυλῆς λείος, ἢ θαψίας ῥίζα κοπεῖσα καὶ ὁ χυλὸς ἀναληφθεὶς στέατι καὶ συνεχῶς προστιθέμενος. γέγραπται μὲν ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων οὐ παλαιότερα παραβλητικῶς, ἀλλ' ὑπερθετικῶς παλαιότατα. λέλεκται δέ μοι κατ' ἀρχὰς εὐθέως ὥς ἐπὶ τῶν τοιούτων ὑπωπίων ἰσχυρῶς διαφορητικοῖς χρῆσθαι δεῖ φαρμάκοις, ὅποια τὰ τε κατὰ τὴν προκειμένην ῥῆσιν ἐστὶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα καὶ τινὰ τῶν ἔμπροσθεν ὥς ἐδείχθη. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν, ὁ δὲ Ἀπολλώνιος ἅμα διορισμοῖς πλείοσιν ἐπιμελέστερον ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων ᾧδὶ πῶς ἔγραψεν.

[Τὰ ὑπ' Ἀπολλωνίου γεγραμμένα φάρμακα, πρὸς ὑπόπια πρόσφατα καὶ πελώματα.] Σπόγγον εἰς θάλατταν ἀπο-

tritam splenii modo impone, aut cicer ervinum vocatum eodem modo, aut furnorum fuliginem cum pari cerussa ex vino odorato illine, aut thapsiam et ervinae farinae triplum eodem modo, aut crudum falsamentum exprimito, deinde in vino odorato tritam imposito. Caeterum ad vetustiores fugillationes smilacis fructus cum uva nigra tritus facit, aut thapsiae radix tusa et succus ejus adipe exceptus ac assidue appositus. In vetustis exemplaribus non vetustiores comparative scriptum est, sed vetustissimas superlative. Dictum est porro a me statim in principio, quod in ejusmodi fugillationibus, medicamentis valida vi discussoria praeditis uti oporteat, qualia sunt sane ab eo his verbis descripta et quaedam item ex superioribus, velut est indicatum. Atque haec quidem Archigenes prodidit. Verum Apollonius diligentius et cum pluribus distinctionibus in primo parabilem in hunc modum scripsit.

[Medicamenta ab Apollonio conscripta ad fugillata recentia ac livida.] Spongiam in aqua marina fervente

Ed. Chart. XIII. [460. 461.]

Ed. Bas. II. (223.)

βάπτων ἀπέξεσμένην πυρία συνέχῳς τοὺς τόπους, ἢ σπόγγον εἰς ἄλμην δοιμεῖαν ἀποβάπτων πυρία παραπλησίως. ἢ εἰς ὄξος ἀπέξεσμένον καὶ οἶνον ὁμοίως. ἐπιτίθει τε καὶ σπλήνιον μέλιτι καὶ ὄξει κατα[461]βρέχων ἢ ἔριον ἢ σπόγγον. ἀψινθίῳ λείῳ μετὰ μέλιτος ἀνάπλασσε, ἢ ὑσσώπῳ λείῳ μετὰ μέλιτος ἐρεγμῷ παραπλησίως, ὀριγάνῳ ὁμοίως, ῥαφανίδος φλοιῷ μετὰ μέλιτος, βολβοῖς λείοις κατ' αὐτοὺς, ἢ μετὰ μέλιτος καὶ μετὰ λεκίθου ὡοῦ. λίνου σπέρματι καὶ ἁλοῖς λείοις μετ' ἐλαίου καὶ λεκίθου ὡοῦ. σιλφίῳ λείῳ μετ' ἐλαίου καὶ οἶνου, σαμψύχῳ λείῳ μετὰ μέλιτος, μυρσίνῃ καὶ ἁλοῖς λείοις μετ' ὄξους, μαράθρῳ λείῳ μετὰ κηρωτῆς, ὑσσώπῳ καὶ νίτρῳ μετὰ μέλιτος καὶ ὄξους, ἀσβέστῳ μετὰ κηρωτῆς, νάπυϊ λείῳ μετὰ μοςχείου στέατος ἢ μετὰ κηρωτῆς.

[Πρὸς ὑπώπια χρόνια.] Ἄρον ῥίζαν ξύσας καὶ μέλιτι μίξας εἰς ὀθόνιον ἐγχρίσας ἐπιτίθει, χρῶ δὲ καὶ ταῖς διαφορητικαῖς τῶν δυνάμεων, αἵτινες ἀναγραφῆς τεύχονται.

[Πρὸς ὑπώπια μετ' οἰδήματος.] Σπογγίον ὄξει καταβρέξας ἐπιτίθει καὶ ταῖς ὑποδεικνύμεναις πυρίαις χρῶ συνε-

tinctam assidue locis pro fomento adhibeto. Aut spongia in acri muria tincta similiter foveto. Aut in aceto ferventi et pariter in vino. Imponendum est et splenium melle et aceto madefactum aut lana aut spongia. Cataplasmate autem utere absinthio trito cum melle, aut hyssopo laevigato cum melle, et faba fresa eodem modo, origano similiter, raphani cortice cum melle, bulbis tritis per se aut cum melle et ovi vitello, lini semine et salibus tritis cum oleo et ovi vitello, silphio trito cum oleo et vino, sampsucho trito cum melle, myrto et sale tritis cum aceto, foeniculo trito cum cerato, hyssopo et nitro cum melle et aceto, calce viva cum cerato, sinapi trito cum adipe vitulino aut cum cerato.

[Ad sugillata inveterata.] Ari radicem rasam ac melle subactam in linteolum illitam imponito, utere etiam disensoriis facultatibus et compositionibus, quae ex descriptionibus commentariorum apparantur.

[Ad sugillata cum tumore.] Spongiam aceto imbutam imponito et praemonstratis fomentis frequentius utitor,

Ed. Chart. XIII. [461.]

Ed. Bas. II. (223.)

χέστερον, κατάπλασσε δὲ ἀλεύρω κριθίνῳ μετ' ὄξυμέλιτος ἔψημένῳ μέχρι ταπεινώσεως καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη χρῶ τοῖς ὑπογεγραμμένοις καταπλάσμασιν.

[Πρὸς ὑπώπια μετὰ φλεγμονῆς.] Ὅδατι θερμῷ πυρεῖα καὶ καταπλάσσων φακῷ ἐφθῶ λείῳ μετὰ μέλιτος ἐπιτίθει. κοχλίαν Αἰγύπτιον κεκομμένον ἐπιτίθει, ὅταν δὲ τὰ τῆς φλεγμονῆς ἔνδοσιν λάβῃ, τότε ἤδη καὶ τοῖς λοιποῖς χρῶ φαρμάκοις.

[Πρὸς ὑπώπια μετὰ διακόμματος.] Ἐπὶ μὲν τὴν διακοπὴν ἐπιτίθει τι τῶν ἐναίμων τραυματικῶν, τὰ δὲ κύκλω κατάπλασσε τοῖς πρὸς τὰ χωρὶς διακοπῆς ὑπώπια γεγραμμένοις φαρμάκοις. ἤρκει μὲν οὖν ἴσως καταπαύειν ἐνταῦθα τὸν περὶ τῶν ὑπωπίων λόγον, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ παρὰ τῆς συμφωνουμένης πείρας κεκριμένα τῶν γε ἄλλων βεβαιότερά ἐστιν, ἔδοξέ μοι καὶ τὰ ὑπὸ Κρίτωνος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν γεγραμμένα προσθεῖναι κατὰ τὴν ἐκείνου λέξιν οὕτως ἔχουσαν.

cataplasmatibus loco farinam hordeaceam ex aceto mulso coctam imponito, donec locus sugillatus humilior reddatur, de caetero vero subscriptis cataplasmatibus utitor.

[*Ad sugillata cum inflammatione.*] Aqua calida fove et pro cataplasmate lenticulam coctam tritam cum melle impone. Aut cochleam Aegyptiam contusam impone. Ubi vero inflammatio remiserit, tunc jam etiam aliis medicamentis utere.

[*Ad sugillata cum pertusione.*] In ipsam quidem pertusionis fissuram ex medicamentis, quae cruentis vulneribus conveniunt, inde, circumscriptis vero partibus cataplasmata ex medicamentis ad sugillata citra pertusionem conscriptis impone. Praestabat fortassis hic jam sermonem de sugillatis desinere, verum quum ea, quae ex consentiente experimento indicata sunt, aliis stabiliora existant, visum est mihi etiam ea, quae Crito in tertio de ornatu scripsit apponere, quae sane juxta illius dictionem ita habent.

Ed. Chart. XIII. [461.]

Ed. Bas. II. (224.)

(224.) [Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα πρὸς ὑπώπια πρόσφατα.] Κώνειον λείον μεθ' ὕδατος κατάπλασσε. ἀψίνθιον τρίψας μεθ' ὕδατος καὶ εἰς ῥάκος ἐμπλάσας ἐπιτίθει. ἐὰν δὲ ἢ ἀπαλὸς ὁ χρῶς, μέλιτος βραχὺ ἐπιβαλὼν ἐπιτίθει. ὕσσωπον Κιλίκιον τρίψας μεθ' ὕδατος ἢ εἰς ῥάκος ἐνδῆσας ποίει σφαιρώματα, καὶ ταῦτα εἰς ζέον ὕδωρ ἀποβάπτων ἡσυχῇ ἀποπυρία. βρυονίας ῥίζαν τρίψας μετὰ μέλιτος ἐπιτίθει. ἢ τετριμμένην κηρωτῇ ἀναλαβὼν ἐπιτίθει. ἄλμην ὀριμεῖαν ποιήσας καὶ σπόγγους ἐπιβρέχων ἀποπυρία καὶ μετὰ ταῦτα τῆς ῥαφανίδος τὸν φλοιὸν τρίψας μετὰ μέλιτος καὶ εἰς ῥάκος ἐμπλάσας ἐπιτίθει. ἢ σίνηπι λείον κηρωτῇ ἀναλαβὼν καὶ μικρὸν στέατος μοσχείου ἐπιβαλὼν καὶ εἰς ῥάκος ἐμπλάσας ἐπιτίθει. καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον. χρονίων δὲ ὄντων τῶν ὑπωπίων ἢ καὶ τῶν λεγομένων πελωμάτων, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

[Πρὸς πελωμάτα καὶ βαθύτατα ὑπώπια.] Τορδύλου μέρη δύο, γῆς Σαμίας μέρος ἓν, ὅξει ἀναλαβὼν ἐπι-

[*Quae Crito ad sugillata recentia medicamenta scrip-
sit.*] Cicutam tritam ex aqua impone. Abſinthium tritum ex aqua et in linteolum infartum imposito, quod si tenera sit cutis, parum mellis adjicito. Hyssopum Cilicium ex aqua tritum et in linteolum ligatum in globulos cogito, atque his in ferventem aquam tinctis sensim foveto. Bryoniae radicem tritam cum melle imposito, aut rosaceo cerato exceptam adhibeto. Muriam aerem facito spongiisque in ea madefactis foveto, et post haec raphani corticem tritum cum melle et linteolo infartum imposito. Aut sinapi tritum cerato exceptum et exiguo adipe vitulino addito in linteolo infartum imposito. Et de his quidem in tantum. Quod si inveteratae sint sugillationes aut etiam appellati livores, subscriptis compositionibus utendum est.

[*Ad livores et sugillationes profundas.*] 24. Tordylii partes duas, terrae Samiae partem unam, aceto excipito,

Ed. Chart. XIII. [461. 462.]

Ed. Basf. II. (224.)

τίθαι, μέλιτος ὀλίγον ἀνακόψας, προσέχειν δὲ δεῖ ἐπιμελῶς μὴ ποτὲ ἐλκωθῇ ὁ χρώς.

[462] [Ἀπόψηκτρον ὑπωπίων Ἀριστάρχου.] 4 Ὑσώπου Κιλικίου < α'. θαψίας ῥίζης τὸ ἴσον, λιβανωτοῦ αἰόμου τὸ ἴσον, κηροῦ Τυρρηνικοῦ < β'. ῥητίνης τετριμμένης < α'. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν, εἰς ἐμπλάσας εἰς ὁρόμιον ἐπιτίθει προσέχων μὴ ἐλκωθῇ, καὶ διὰ τοῦτο αἶρειν δειήσει συνεχῶς. ἄλλο. 4 θαψίας ῥίζης < ιβ'. ἢ τοῦ χυλίσματος < στ'. λιβανωτοῦ αἰόμου < η'. ἐλλεβόρου λευκοῦ < β'. ἄσπινθίου < α'. καὶ κηρωτῆς ῥοδίνης < ιστ'. μαλάξας ἀπόθου καὶ χρῶ, ἐμπλάσσων εἰς ὁρόμιον, αἶρειν δὲ δεῖ συνεχῶς. ἄλλο. 4 ἄγνου λευκοῦ ὀβολοὺς γ'. στρουθίου τὸ ἴσον, βαλάνου Αἰγυπτίας τὸ ἴσον, πνεύμονος αἰγίου καυμένου τὸ ἴσον, ἀσπαράγου ῥίζης τὸ ἴσον, βδελλίου τὸ ἴσον, θαψίας χυλοῦ τὸ ἴσον, ὀξυμέλιτι ἀναλαβὼν χρῶ. 4 ἄγνου λευκοῦ τοῦ καρποῦ < γ'. στρουθίου ῥίζης τὸ ἴσον, νίτρου ξουθοῦ τὸ ἴσον, ῥαφάνου χυλοῦ τὸ ἴσον, ὑσώπου Κιλικίου τὸ ἴσον, ἀλεύρου κυαμίνου τὸ ἴσον, βαλάνου μυρεψι-

paulumque mellis simul conquassato. Animadvertere autem oportet diligenter ne cutis exulceretur.

[Medicamentum detergens sugillata Aristarchi.] 4 Hyssopi Cilicii 3 j, radicis thapsiae tantundem, thuris integri non secti tantundem, cerae Tyrrenicae 3 ij, resinae terbinthinae 3 j. Arida cum liquabilibus committito, deinde linteolo infarta imposito, animadversione habita ne locus exulceretur, et ob hoc sane frequenter tollere oportet. Aliud. 4 Radicis thapsiae 3 xij, aut succi 3 vj, thuris infecti 3 viij, veratri albi 3 duas, absinthii 3 j, cerati rosacei 3 xviij, mollita reponē ac linteolo infartis utere. Oportet etiam hoc assidue amovere. Aliud. 4 Viticis albae obolos tres, struthii tantundem, glandis Aegyptiae tantundem, pulmonis caprini usti tantundem, radicis asparagi tantundem, bdellii tantundem, succi thapsiae tantundem, aceto multo exceptis utitor. Aliud. 4 Seminis viticis albae 3 tres, radicis struthii tantundem, nitri rubri tantundem, succi raphani tantundem, hyssopi Cilicii tantundem, farinae fabarum

Ed. Chart. XIII. [462.]

Ed. Bas. II. (224.)

κης δραχμᾶς μ'. μυρικής δραχμᾶς μ'. πνεύμονος αἰγείου κε-
καυμένου τῆς σποδοῦ < μ'. βολβῶν ἐρυθρῶν δραχμᾶς μ'.
θαιφίας ῥίξης < μ'. λιβανωτοῦ δραχμᾶς ββ'. ἀναλαμβάνετε κη-
ρωτῇ σκευασθείση διὰ ῥοδίνου καὶ χρῶ καθὰ προεῖρηται.

[Τὸ ὑφ' Ἡρα γεγραμμένον πρὸς ὑπώπια, αἵροντος, ὡς
ψησιν, ὥραις τρισίν.] Προσκατάπλάττειν δὲ ἀξιοῖ φλεγμονῆς
γενομένης τυρῶ κλωρῶ καὶ ἄρτῳ πυριᾶν. ἡ 4 κωκυτίου χυ-
λοῦ ὀβολοὺς ββ'. κρόκου < ββ'. σμύρνης < α'. ἀκακίας < α'.
ῥπίου < ββ'. θαιφίας χυλοῦ < α'. κόμμεως < α'. ὕδαρ.
τοῦτο μὲν ὁ Ἡρᾶς ἔγραψεν. ἐγὼ δὲ ἐπειράθην καρύνου, διὰ
χρόνον ἤδη γεγονότος ἐλαιηροῦ, θεραπεύσαντος ἐνίοτε τοὺς
αἰμάλωπας. δεῖ δὲ δηλονότι τρίβειν ἐπιμελῶς αὐτὸ καὶ οὐ-
τως ἐπιτιθέναι κατακλιναντα τὸν ἄνθρωπον ὑπτιον, ὅπως
προσμήνη τὸ φάρμακον ὥραις δύο καὶ γ'. οὕτω γὰρ ποιή-
σαντος, εἰ καὶ μετὰ ταῦτα ἀνασταίη, προσμένει μέχρι πολ-
λοῦ, καὶ χρὴ δηλονότι τοῦ προτέρου ἀποπεσόντος, ἕτερον
εὐθέως τιθέναι. τοῦ αὐτοῦ Ἡρᾶ πρὸς αἰγίλωπας. 4 μα-
λᾶρης φύλλα μετὰ ἑλῶν καὶ μέλιτος λεῖψας ἐπίθετε, ἀνα-

tantandem; glandis unguentariae 3 xl, myricae 3 xl, pul-
monis caprini ulsi 3 xl, bulborum rubrorum 3 xl, radices
thapsiae 3 xl, thuris 3 xij, excipe cerato rosaceo ac utere
ut dictum est.

[Medicamentum ab Hera conscriptum ad sugillata;
aufert, ut inquit Heras, tribus horis.] Quod si inflammatio
fiat, cataplasma ex viridi caseo probat et fomentum ex pane.
4 Succi cicutae oboles duos, eroci 3 ij, myrrhae drach. j,
aeaciae drach. unam, opii 3 ij, succi thapsiae drach. ij, gum-
mi 3 j, eum aqua cogito. Hoc quidem Heras scripsit. Ego
vero nucem per aetatem jam oleosam factam expertus sum
aliquando ad cruentatos facientem, oportet autem ipsam
nucem diligenter terere, atque ita imponere homini supine
reclinato, quo ad horas duas et tres medicamentum adhae-
reat, ubi enim sic fecerit, etiam si postea surgat, ad mul-
tum tempus adhaeret, oportetque priore delapso aliud sta-
tim imponere. Ejusdem Herae ad Aegilopas. Malvae folia
eum sale et melle trita imponito, destruit hoc ac exstirpat

Ed. Chart. XIII. [462.]

Ed. Bal. II. (224.)

σκιανάξει αἰγίλωπας· καὶ χόνδρον ἐψησας ὄξει, ἐπίθεις ἀρχο-
μένῳ αἰγίλωπι· ἢ μυρσίνης νεαρωτάτῳ καρπῷ κατὰπласσε,
ὅταν ξηματίῃται· ὡσαύτως δὲ ποιεῖ καὶ ἡ Λημνία ἐπι-
χρισμένη·

Κε φ. β'. [Περὶ αἰγίλωπος.] Ὅμοιον ἀποστήματι μικρῷ
γίνεται τι, μετὰ τὸν τε τῆς ῥινὸς ὀστοῦ καὶ τοῦ μεγάλου
κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν κανθοῦ, καὶ σφοδρῶννυται δὲ πολλάκις
εἰς τὸν κανθόν, ὥς δυσθεράπευτον γενέσθαι φθάνειν· καὶ
οὖν θεραπεύειν αὐτὸ διαφορητικοῖς φαρμάκοις, ὅσα χωρὶς
δύσεως ἐνεργεῖ· συμπάσχει τε γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς ἐπὶ τοῖς θρι-
μέσιν, οὕτω τε τὸ πεπονθὸς μόριον αὐξάνεται φλεγμαίνον·
οὐ μόνον δὲ διὰ τοῦτο δυσθεράπευτον ἐστὶ τὸ πάθος, ἀλλὰ
καὶ διότι πολλῶν φαρμάκων ὑγρῶν κατὰ τὴν σύνστασιν εἰς
πεῖραν ἄρισθαι δυναμένων οὐκ ἀνέχεται τὸ μέρος· εἰσαῖν
γὰρ ἔξ' αὐτῶν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀναγκαῖον, οὐ μὴν οὐδὲ
προσμεῖναι δύνανται τὰ τοιαῦτα χωρὶς ἐπιδέσεως ἐπιλαμβα-
νοῦσης ὅλον τὸν ὀφθαλμὸν, ἣν οὐχ ὀλόν τε φέρειν ἡμέραις
τοσαύταις ὅσον εἰς θεραπείαν χρήζει τὸ πάθος· διὰ τοῦτο

aegilopas. Alicam etiam in aceto coctam incipienti aegilopi
imponito. Aut myrti recentissimas baccas cataplasmatibus modo
adhibe, ubi videlicet fluxio infestaverit. Similiter facit et
Lemnia terra si illinatur.

Cap. II. [De aegilopa.] Inter nasos et magnum
juxta oculum angulum parvum quoddam abscessui simile
tuberculum oriri solet, et rumpitur sane saepe in angulum
ut aegre curabile reddatur, nisi mature occurratur. Mederi
igitur oportet ipsi cum discussorijs medicamentis, quae citra
mordacitatem efficacia sunt, coassitur enim oculus ab aciri-
bus, atque ita etiam affectae partis inflammatio augetur. Ve-
rum affectio ipsa non ob id solum aegre curabilis est, sed
et propterea quod, quum multa liquida medicamenta in ex-
perimentum assumi possint, ea non tolerat locus ipse, ne-
cessario enim ex eis in oculum quid influit. Neque vero
adhaerere ejusmodi queant citra obligationem, quae totum
oculum complectatur, quam impossibile est tot diebus ali-
quem perferre posse, quot ad mali curationem requiruntur.

Ed. Chart. XIII. [462. 463.]

Ed. Bas. II. (224.)

οὐν ὁ μὲν Ἀπολλώνιος οὐδὲν ἔγραψε τῶν πρὸς αἰγίλωπας
φαρμάκων. [463.] ὁ δ' Ἀρχιγένης ὀλίγων μνημονεύσας ἐφε-
ξῆς αὐτῶν ἔγραψε τὴν διὰ χειρουργίας αὐτῶν θεραπείαν,
καίτοι τῆς πραγματείας οὐ χειρουργικῆς, ἀλλὰ τῶν περὶ τῶν
κατὰ γένος φαρμάκων οὗσης. ὅλην οὖν αὐτοῦ παραγράψω
τὴν ῥῆσιν ὥδε πως ἔχουσαν.

[Τὰ ὑπὲρ Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς αἰγίλωπας, ἐν
τῷ πρώτῳ τῶν κατὰ γένος φαρμάκων.] Τοὺς δὲ γινόμενους
περὶ τοὺς κανθούς αἰγίλωπας καταπλάττομεν ὀρόβοις μετὰ
μέλιτος, ἢ σπρόδον ἀμπελίνην ὅξει φυράσαντες. καλῶς ποιεῖ
καὶ λιβανώτος μετὰ περιστεῶς κόπρον νεαρῶς καταπλά-
σθεισα. ἢ χυλὸν αἰγίλωπας βοιάνης μετὰ μέλιτος ἔγχρει ἐπὶ
δὲ τῶν μήπω συντετρημένων σταφίδα ἀγρίαν καὶ ἀμμωνια-
κὸν θυμίαμα σὺν μέλιτι ὥς σπλήνιον ἐπίθεις. ἢ σχιστὴν μετὰ
τεριμνθίνης ὥς σπλήνιον ἐπίθεις. ἢ λαγωῦ θαλασσίον αἵ-
ματι κροκύδα βάψας ἐντίθεις. ἢ μελαντηρίαν λεάνας προσά-
πτου, εἰ δὲ μὴδ' οὕτως ἀφυγιάζονται, διελὼν τὸν κανθὸν
καὶ διαστήσας κατατίτρα λεπτῷ τρυπανίῳ συνεχεῖς κατα-

Ob hanc igitur causam Apollonius nulla medicamenta ad
aegilopas scripsit. Archigenes vero paucis enumeratis, dein-
ceps ad curationem ipsorum per chirurgiam progreditur,
quamquam res ipsa non manuariæ operæ, sed medicamen-
tis secundum genus sit subjecta. Itaque totam ipsius dictio-
nem ascribam hoc modo habentem.

[Quæ Archigenes ad aegilopas scripsit in primo me-
dicamentorum secundum genus.] Aegilopas qui circa ocu-
lorum angulos oriuntur ervo cum melle integimus, aut ci-
nere vitis cum aceto subacto. Probe facit et thus cum co-
lumbino stercore recenti impositum. Aut succum herbarum æ-
gilopis, avenam nostri dicunt, cum melle illine. Cæterum
in nondum perforatis staphidem silvestrem et ammoniacum
thymiamā cum melle veluti splenium impone, aut alumen
scissile cum terebinthina splenii forma impone. Aut lanae
tomentum sanguine marini leporis linctum inde, aut melan-
teriam tritam adhibe. Quod si neque sic sanentur, diviso
angulo et eum tenui perforato terebello, continuis forami-

Ed. Chart. XIII. [463.]

[Ed. Bas. II. (224. 225.)]

τρήσεις, εἶτα τῇ κεφαλικῇ χρῶ, ἀποσιήσονται γὰρ λεπίδες καὶ ὑγιασθήσονται. ἢ καντήριον ἐπέριδε, ψιλῶσας τὸ ὀστέον, καὶ οὕτω λεπίδες ἀφίστανται καὶ ὑγιαίνουν. ἐγὼ δὲ διελόν-
τες τὸν κανθὸν ἐπεριείδουσι τῷ ὀστέῳ, καθὰ τέρεται χω-
ρεῖον λεπτὸν καὶ μόλυβδον τετηκότα ἐγχεόντες καίουσιν καὶ
ἄριστα οὕτως ὑγιαίνουν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν.

[Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς αἰγίλωπας.]

Ὁ δὲ Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐκτός. 4 ἰλκεέβρας
χυλοῦ λίτρας S'. στρύχνον χυλοῦ λίτρας S'. λιβάνου < ἡ.
μαστίχης < γ'. χαλβάνης λίτρας S'. ἔψε τοὺς χυλοὺς μετὰ
τοῦ λιβάνου καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπίβαλλε τὴν χαλβάνην, τὴν
δὲ μαστίχην παραιτούμεθα. ἄλλο. 4 λιβάνου < ἡ. σμύρνης
< ἡ. λαδάνου < δ'. κηροῦ < δ'. σχιστῆς, πιτύας λαγωῦ
ἀνὰ < δ'. ἀφρονίτρον < δ'. κόπτε τὸ φάρμακον καὶ μά-
λασσε ἱρίνου μύρου ὑποστάθμη.

(225) Κε φ. γ'. [Περὶ ἰόνθων, σνικωδῶν ὄγκων, λει-
χηρωδῶν καὶ ἐξανθημάτων καὶ δοθινηῶν.] Ὁγκος μικρὸς καὶ

nibus incussis disparato, capitale emplastrum adhibeto, disce-
dent enim squamae et sanabuntur. Aut osse denudato cau-
terium amove, et sic squamulae discedunt ac sanantur. Qui-
dam dividentes angulum ossi, qua parte perforatum est, an-
gustum infundibulum admovent, ac plumbum liquefactum
insundentes urunt, atque hoc modo optime sanant. Haec
quidem Archigenes scripsit.

[Quae Asclepiades ad aegilopas conscripsit.] Porro
Asclepiades in primo externorum haec prodidit. 4 Succus
illecebrae ℥ β, succi solani ℥ β, thuris drach. viij, masti-
ches ℥ iij, galbani lib. dimidium. Succos cum thure coquito
et ubi dissolutum fuerit galbanum injcito, mastichen vero
improbamus. Aliud. 4 Thuris ℥ viij, myrrhae ℥ viij, la-
dani ℥ iv, cerae ℥ iv, aluminis scissi, coaguli leporis, utrius-
que ℥ iij, spumae nitri ℥ iv, medicamentum contundito et
emollito irini unguenti faece.

Cap. III. [De varis, ficosis, tumoribus, impetiginosis
et exanthematis et furunculis.] Tumor parvus et durus in

Ed. Chart. XIII. [463.]

Ed. Bas. II. (225.)

σκληρὸς ἐν τῷ κατὰ τὸ πρόσωπον δέρματι γίνεται καλού-
μενος ἰόνθος, ὑπὸ παχέος δηλονότι χυμοῦ συνιστάμενος, ἐν-
δεικνύμενός τε τὴν ἑαυτοῦ θεραπείαν εὐλόγως ἐσομένην δια-
φαρμάκων μαλατιόντων τε καὶ διαφορούντων. ἡ μὲν γὰρ
σκληρότης αὐτοῦ τῶν μαλατιόντων, ὁ δὲ παρὰ φύσιν ὄγκος
τῶν διαφορούντων δέχεται. προειρηκότος οὖν ἤδη μόνυ πολ-
λάκις ἐν τε τοῖς ἔμπροσθεν ὑπομνήμασι καὶ τοῖς περὶ
τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, τὰς ὕλας τῶν διαφο-
ρούντων τε καὶ μαλατιόντων φαρμάκων, ἢ τῶν κατὰ μέρος
σύνθεσις ὑπὸ τῆς πείρας κεκριμένη χρήσιμος ἔσται πρὸς τὸ
καλῶς χρῆσθαι τοῖς εἰρημέτοις, ἃ μετ' ὀλίγον εἰρήσεται, διο-
ρίσαντός μου πρότερον, ὅσα παραπλήσια τοῖς ἰόνθοις ἐστὶ
πάθη, διαφορὰν ἔχοντα κατὰ τι πρὸς αὐτούς.

[Περὶ συκωδῶν ὄγκων.] Ἐν τι τοῦτο πάθημα τῶν
ἐπὶ τοῦ γενείου γεννωμένων ἐστὶ, διαφέρον τοῦ κατὰ τοὺς
ἰόνθους τῷ μὴ μόνον παχὺν εἶναι τὸν ἐργαζόμενον αὐτὰ
χυμὸν, ἀλλὰ καὶ λεπτότητος ἰχωροειδοῦς μετέχειν, δι' ἣν
καὶ ταχέως ἐλκοῦται μὴ θεραπευόμενον ὥς προσήκει, καὶ

faciei cute oritur, varus Latinis appellatus a crasso videli-
cet fuceo collectus, demonstransque sui ipsius curationem
rationabiliter per medicamenta emollientia et discussoria fu-
turam. Etenim durities ipsius emollientibus, tumor vero
praeter naturam discutientibus opus habet. Quum igitur
jam saepe tum in superioribus libris, tum in commentariis
de simplicium medicamentorum facultate praedictae sint mihi
materiae, tum discussoriorum tum emollientium medica-
mentorum, compositio sane ipsorum particularis per expe-
rientiam judicata utilis erit ad rectum relatorum usum,
quae videlicet paulo post referentur, ubi saltem prius de-
terminavero, quae similes sint varis affectiones et aliqua
parte ab ipsis differentes.

[De sicosis tumoribus.] Una quaedam haec affectio est
ex his, quae in mento nascuntur, differens a varis in eo,
quod non solum crassus sit, qui hos tumores efficiat humor,
sed et serosae tenuitatis particeps, ob quam etiam cito exul-

Ed. Chart. XIII. [463. 464.]

Ed. Bas. II. (225.)

διὰ τοῦτο δαίται ξηραντικωτέρων ἢ κατὰ τοὺς ἰόνθους φαρμάκων.

[464] [Περὶ τῶν ἐν τῷ γενεῖω λειχνησδῶν ὄγκων.] Καὶ τοῦτο τὸ πάθος ἐκ μικτοῦ τινος γίνεται χυμοῦ μεμιγμένων τῶν ἰχωροειδῶν τε καὶ λεπτῶν καὶ δριμέων τοῖς παχέσι, καὶ διὰ τοῦτο ῥαδίως εἰς ψώραν τε καὶ λέπραν μεταπίπτει, δεόμενον καὶ αὐτὸ τῶν ἰσχυρῶς ξηραίνοντων φαρμάκων. ὅταν δ' εἰς ψώραν ἢ λέπραν μεταπέσῃ, πρὸς τῷ τῶν ξηραίνοντων δαΐσθαι φαρμάκων, ἔτι καὶ τῶν ὑπτιόντων χρήσει.

[Περὶ τῶν ἐν τοῖς γενείοις ἔξανθημάτων.] Κοινὸν γε τοῦτο τοῦνομα, κατὰ τῶν αὐτομάτως γιγνομένων ἑλκωδῶν τε καὶ τραχέων ἐν τοῖς γενείοις παθημάτων ἐπιφέρουσιν ἔνιοι, καθάπερ γε καὶ ὁ Ἀρχιγένης ξηραντικῶν καὶ αὐτὸ δεόμενον φαρμάκων.

[Περὶ τῶν δοδιήνων.] Ἐκ παραπλησίων τοῖς ἰόνθοις χυμῶν οἱ δοδιήνες γίνονται καθ' ὅλον τὸ σῶμα διττοὶ πῶς ὄντες· ἔνιοι μὲν, ὥς ἂν εἴποι τις, ἰονθώδεις, σκληροὶ καὶ δυσ-

cerantur, si non ut debent curentur, et ob id magis resiccantibus medicamentis quam vari opus habent.

[De impetiginosis tumoribus in mento.] Et haec affectio ex mixto quopiam generatur humore, serosis nimirum ac tenuibus et acribus succis cum crassis permixtis, quapropter etiam facile in scabiem et lepram transit, indigetque etiam ipsa medicamentis valide resiccantibus. Postquam vero in pforam aut lepram transierit, ultra hoc, quod resiccantibus indiget medicamentis, etiam repurgantia et extensoria expostulat.

[De exanthematis sive pustulis, quae in mento.] Hoc exanthematum nomen quidam in communi usurpant, de affectionibus videlicet ulcerosis et asperis in mento sua sponte provenientibus, quemadmodum etiam Archigenes facit. Indiget autem et haec ipsa affectio resiccantibus medicamentis.

[De furunculis.] Furunculi ex similibus humoribus veluti vari generantur per universum corpus, duplices existentes, aliqui quidem, ut ita dixerim, variosi, duri et qui

Ed. Chart. XIII. [464.]

Ed. Basl. II. (225.)

πεπτοι, τινες δὲ φλεγματοῦδεις, ἐφ' ὧν καὶ πυρετοὶ συνέ-
 στανται ἐνίοτε καὶ μέγεθος ὃ ὄγκος ἔχει καὶ μεταβολὴν εἰς
 πῦρον, ὅθεν καὶ ἡ θεραπεία τὸ πλεῖστον ἔχει αὐτῶν τῆς
 φλεγμονῆς.

[Ἐκ τῶν Κρίτωνος πρὸς ἰόνθους.] Κρίτων μὲν ἐν τῷ
 τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν οὕτως ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνόμασι
 πρὸς ἰόνθους τοὺς ἐν τοῖς προσώποις. 24 μέλιτος Ἀττικοῦ
 Κ_υ α'. ἦτοι < ιβ'. ὅξους δριμυτάτου τὸ ἴσον, μίξας ἐπι-
 μελῶς ἐπὶ χρίε τοὺς ἰόνθους τῷ δακτύλῳ ἐπιχρίων καὶ παρὰ
 τρίβων. ἄλλο. 24 λιθαργύρου χήμην, ἦτοι < γ'. τερμινθί-
 νης καθαρᾶς κυάμου Αἰγυπτίου μέγεθος, εἴτα βαλὼν ἔλαιον
 λευκοῦ ὀλίγον, ἔπειτα προαποσμήξας τὸ πρόσωπον λάμβανε
 τοῦ φαρμάκου βραχὺ τῷ δακτύλῳ, ἔπειτα ἀμφοτέραις ταῖς
 χερσὶ διατρίψας περιάλειψε τοὺς ἰόνθους τοῦτο καὶ τετα-
 νὸν καὶ καθαρὸν διαφυλάττει τὸ πρόσωπον. ἄλλο. ἀμύγδαλα
 πικρὰ ὅξει διαλύσας καὶ τρίψας ἐπιμελῶς κατὰ χρίε τὸ πρόσ-
 ωπον. σχιστὴν λεάνας ἐπιμελῶς ἀναλαμβάνει τερμινθίνην καὶ
 μαλάξας ἐπιτίθει. ἄλλο. κόστον Ἰνδικὸν κόψας καὶ σήσας

difficile coquantur, aliqui vero inflammati, in quibus ali-
 quando etiam febres consistunt et tumor in magnitudinem
 excrescit et in pus transmutatur, unde curatio ipsorum ut
 plurimum eadem quae inflammationis existit.

[*Ex Critone ad varos.*] Crito in tertio de ornatu haec
 verba scripsit. *Ad varos in facie.* 24 Mellis Attici cyathum
 unum, sive 3 xij, aceti acerrimi tantundem, misceto dili-
 genter et medicamento varos illinito, digito affricando.
Aliud. Spumae argenti chemam sive 3 iiij, terebinthinae
 purae ad fabae Aegyptiae magnitudinem, addito olei albi
 parum, atque ubi prius faciem deterferis ex medicamento,
 hoc paulum digito excipe, deinde ambabus manibus terendo
 varos obline. Hoc medicamentum etiam a rugis liberam et
 mundam faciem conservat. *Aliud.* Amygdalas amaras aceto
 dilutas ac probe tritas faciei obline. *Aliud.* Alumen scis-
 sum probe laevigatum terebinthina excipe et emollitum im-
 pone. *Aliud.* Costum Indicum tusum et tenuissimo cribro

Ed. Chart. XIII. [464.]

Ed. Bas. II. (225.)

λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἀναλαμβάνει αἰγία χολῇ καὶ ποιήσας κηρωτῆς τὸ πάχος, ἐπύχει τοὺς ἰόνθους περὶ ἐσπέραν, καὶ πρωὶ ἀναστὰς κέλευε γάλακτι τῷ παθόντι προσκλύζεσθαι τὸ πρόσωπον. ἐγχερονίζοντων δὲ τῶν ἰόνθων χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

[Πρὸς τετυλωμένους ἰόνθους.] 2 Σάπωνος Γαλλικοῦ δραχμὰς δ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος < α'. λιβανωτοῦ < α'. ὕδατι διαλύσας ποιεῖ κηρωτῆς τὸ πάχος, τούτῳ ἐπιχρίσας καὶ διαστῆσας ὥραν μίαν, ἀπονύπτεισθαι παραίνει χλιαρῷ. ἄλλο. 2 νίτρου ἐρυθροῦ, ὕσσώπου, γλήχωνος, ἁλῶν ὀρνικῶν τὸ ἴσον, κόψας, σῆσας λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἀναλαβὼν κηρωτῆ ῥοδίνῃ χρῶ. ἄλλο. 2 ὠκίμου σπέρματος, νίτρου ἐρυθροῦ, γλήχωνος χλωροῦ, σχιστῆς, κόστου Ἰνδικοῦ, κόψας, σῆσας, ὁμοῦ ἀναλαβὼν στέατι χηνείῳ ἢ ὀρνιθείῳ, ὥστε κηρωτῶδες ἔχειν τὸ πάχος, ἐκ τούτου ἐμπλάσσει εἰς ὀθόνιον καὶ ἐπιτίθει μέχρι παντελοῦς ἀπαλλαγῆς. ἄλλο. 2 ἁλῶν ὀπιῶν, γλήχωνος, ὕσσώπου, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ῥοῦ βυρσοδεψικοῦ, ἐκάστων τὸ ἴσον, κηρωτῇ ῥοδίνῃ ἀναλαβὼν, ἐπιτίθει μέχρι ἀπαλλαγῆς.

cretum felle caprino excipe, ac ad cerati crassitudinem redactum, varis circa vesperam illine; mane vero ubi surrexerit, lacte aegrum faciem proluere jube. Inveteratis porro varis subscriptis compositionibus utendum est.

[Ad varos callosos.] 2 Saponis Galliei drach. iv, ammoniaci thymiamatis 3 j, thuris drach. j, aqua dissoluta et cerati spissitudinem facito, eoque illinito et post horae interstitium tepida ablueri jubeto. *Aliud.* Nitri rubri, hyssopi, pulegii, salis fossilis aequales partes tundito et per tenuissimum cribrum criato, exceptisque cerato rosaceo utitur. *Aliud.* 2 Seminis ocimi, nitri rubri, pulegii viridis, aluminis fissi, costi Indici, singulorum aequales partes, tussas et cribratas adipe anserino seu gallinaceo excipe, ut cerati fiat crassitudo, ex eo vero in linteolum insarcito et imponito donec penitus persanescant. *Aliud.* 2 Salis assati, pulegii, hyssopi, ammoniaci thymiamatis, rhois coriarii, singulorum par pondus, rosaceo cerato exceptum, donec persanentur imponito.

Ed. Chart. XIII. [465.]

Ed. Bas. II. (225.)

[465] [Πρὸς τὰς ὀχθώδεις διαθέσεις καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ προσώπου κνησμοὺς καὶ ἀρχὴν ἐλεφαντιάσεως.] 4. Κόμμιως λευκοῦ, νίτρον ἀφροῦ, λιβανωτοῦ, θείου ἀπύρου, ἐκάστου τὸ ἴσον ὅξει διαλύσας καὶ τρίψας ἐπιμελῶς, ἀνάπλασσε τροχίσκους καὶ ξήραινε ἐν σκιᾷ, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὅξει διαλύων ἐπίχρει. ὅταν δὲ ξηρανθῇ, ἀπόσμηχε τῇ ὑπογεγραμμένῃ σκευασίᾳ. 4. σάπωνος Γαλλικοῦ λίτραν μίαν, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος τὸ ἴσον, λιβανωτοῦ γο γ'. μαστίχης γο γ'. ἀφρονίτρον γο γ'. ἔψε σάπωνα καὶ ἀμμωνιακόν, εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν ἐμβαλὼν καὶ ὕδατος ξε β'. καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπιβαλε τὰ ξηρά, κεκομμένα καὶ σιτησμένα λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ, ἔπειτα μεταίρων εἰς θυρίαν καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς ἀνελοῦ εἰς ἀγγεῖον ὑέλινον, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως μολύνων τὸ πρόσωπον καὶ μικρὸν διαστήσας ἀπονέπτου ὕδατι δαυριλεῖ προανατρίβων μαλακῶς. χρηστέον δὲ τῷ σμήγματι παρ' ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἰονθων.

[Πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου συκώδεις ἐπαναστάσεις.] Ὁ μὲν Κρίτων ἐν τῷ τρίτῳ τῶν κοσμητικῶν οὕτως ἔγραψε

[*Ad affectiones eminentiores et in facie pruritum, ac principium elephantiasis.*] 4 Gummi albi, spumae nitri, thuris, sulfaris vivi, singulorum aequales partes, aceto dilutas ac probe tritas in pastillos redige, eosque in umbra exicca. Usu vero expetente aceto dilutos illine, atque ubi reficcati fuerint, subscripta compositione deterge. 4 Saponis Gallici lib. j, ammoniaci thymiamatis tantundem, thuris quadrantem, mastiches quadrantem, spumae nitri quadrantem. Saponem et ammoniacum in vas fictile conjice et aquae sextariis duobus affusis coquito, atque ubi dissoluta fuerint, arida contusa et cribrata adjicito, deinde in mortarium translata ac probe conquassata vase vitreo reponito. Usu vero postulante faciem ex eo smegmate inquinato et post modicum temporis spatium larga aqua molliter perfricando abluito. Utendum est hoc smegmate per omnem varorum curationem.

[*Ad ficosas menti papularum eruptiones.*] Crito in terlio de ornatu in hunc modum de eis scripsit. *Ad ficosas*

Ed. Chart. XIII. [465.]

Ed. Bal. II. (225, 226.)

περὶ αὐτῶν πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου συκώδεις ἐπαναστάσεις, ὡς Δεύκιος ὁ καθηγητής. 4 λιθαργύρου, μίσυος ὠμοῦ τὸ ἴσον τρίψας κατάπλασσε. ἄλλο. 4 λιβανωτοῦ < β'. λιθαργύρου δραχμᾶς δ'. ἁλῶν ὀρυκτῶν < γ'. σανδαράχου δραχμᾶς β'. λείοις κατάπλασσε. ἄλλο. 4 ψιμυθίου < δ'. μίσυος ὠμοῦ < δ'. ἁλῶν ὀρυκτῶν δραχμᾶς β'. σανδαράχης < β'. λείοις κατάπλασσε. ἄλλο. 4 χαλκάνθης δραχμᾶς β'. θείου ἀπύρου < β'. ἰοῦ < α'. νίτρου ἐρυθροῦ δραχμᾶς β'. λείοις κατάπλασσε. ἄλλο. 4 ἐλατηρίου δραχμᾶς δ'. ἁλῶν ὀρυκτῶν < δ'. χαλκάνθου < β'. μίξας κατάπλασσε, παραπτόμενος πυρῆνι μῆλης καθύγρου, ὥστε τὸ φάρμακον προσκαθίσαι. μετὰ δὲ τὴν τοῦ φαρμάκου ἐπίθεσιν χρηστέον λίνον σπέρματι λεανθέντι μεθ' ὕδατος. καθύγρων δὲ ὄντων τῶν ἐλκῶν, καὶ γὰρ ἀπ' αὐτῶν ὕδωρ καθαρὸν ἀπορρεῖ, ὥσπερ ἀπὸ πηγῆς, χρηστέον ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. τροχίσκος πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν γενείων συκώδεις ἐπαναστάσεις. ἐχρήσατο Ἀρτεμίδωρος, ἔστι δὲ καὶ παντὸς ὄγκου κατασταλ(226)τικός, ὃς συμβαίνει ἐπὶ τῶν κακῶ; συνουλώκοιτων,

fas in mento eruptiones, velut Leucius praeceptor tradit.

4 Spumae argenti, misyos crudi, aequas partes tritas insperge. *Aliud.* 4 Thuris drach. duas, spumae argenti drach. quatuor, salis fossilis drach. octo, sandarachae drach. duas, trita insperge. *Aliud.* 4 Cerussae drach. quatuor, misyos crudi drach. quatuor, salis fossilis drach. duas, sandarachae drach. duas, trita insperge. *Aliud.* 4 Atramenti sutorii drach. duas, sulfuris vivi drach. duas, aeruginis drach. unam, nitri rubri drach. duas, trita insperge. *Aliud.* 4 Elaterii drach. quatuor, salis fossilis drach. quatuor, atramenti sutorii drach. duas, mixta insperge et cum specilli humecti extremo admove, quo videlicet medicamentum ipsum adhaereat. Caeterum post medicamenti impositionem semine lini ex aqua trito utendum est. Porro ubi humidiora fuerint ulcera, ut ab ipsis aqua pura velut a fonte defluat, subscriptis compositionibus utendum erit. *Pastillus ad sicofas menti papulas.* *Usus est eo Artemidorus, reprimit omnes tumores, qui accidunt iis quibus cicatrix male in-*

Ed. Chant. XIII. [465. 466.]

Ed. Bas. II. (226.)

ὥσπερ ἐπὶ τῶν συνερῶσθαιμένων, ἡ δὲ σύνθεσις ἦδε. 4 λεπίδος χαλκοῦ δραχμᾶς δ'. χαλκάνθου δραχμᾶς β'. σχιστῆς δραχμᾶς β'. κόλλης τεκτονικῆς διανγοῦς δραχμᾶς β'. τὰ ξηρὰ κόπτεται καὶ σήθεται, ἡ δὲ κόλλα ὅξει βρέχεται καὶ τοῖς λελειωμένοις ἐπιβάλλεται ὑγροῖς καὶ πάλιν λεαίνεται καὶ τροχίσκους ἀναπλάσσομεν, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὅξει διαλύοντες ἐπιχόομεν, καὶ σύριγγας ἐκτύλοῖ.

[Μάγνου κλινικοῦ.] 4 Στυπτηρίας σχιστῆς, ἰοῦ Κορινθίου, μίλτου σινώπιδος, χαλκίτεως, κόλλης τεκτονικῆς τοῖσον, συντίθει καὶ χρῶ καθὰ προεῖρηται.

[Ἀρείου Ἀσκληπιαδείου.] Μίλτου σινώπιδος, ἰοῦ Κορινθίου, σχιστῆς, κηκίδος ὀμφακίτιδος, σιθίων ῥοίας τοῖσον, κόμμεως τοῦ διπλοῦν, ὅξει ἀναλαβὼν χρῶ ὡς προεῖρηται.

[466] [Ἀπολλωνίου, ὡς Χαρίξενος.] 4 Λεπίδος χαλκοῦ, μίσθος ὀπτοῦ, ἀρσενικοῦ, ἐκάστον δραχμᾶς β'. διαφορῶς < γ'. χαλκοῦ κεκαυμένου < δ'. χαλκίτεως κεκαυμένης

dicta est, veluti in iis, qui futura nisi sunt, contingit. Compositio haec est. 4 Squamae aeris drach. iv, vitrioli drach. ij, aluminis scissi 3 ij, glutini fabrilis perlucidi drach. ij; arida tunduntur et cribrantur, glutinum vero aceto maceratur et tritis affunditur, rursusque laevigatur et formantur pastilli, quos usus tempore aceto dilutos illinimus. Hoc medicamentum etiam fistularum callos extirpat.

[Magni clinici.] 4 Aluminis scissi, aeruginis Corinthiae, rubricae sinopidis, chalcitidis, glutinis fabrilis, singulorum aequas portiones, composito ac utitur, ut dictum est.

[Arei Aesclepiadei.] 4 Rubricae sinopidis, aeruginis Corinthiae, aluminis scissi, gallae omphacitidis, malicorii, aequas singulorum partes, gummi duplum, aceto excipito ac utere ut dictum est.

[Apollonii, ut Charixenus tradit.] 4 Squamae aeris, misyos assati, auripigmenti, singulorum 3 ij, diphrygis 3 ij, aeris usti drach. iv, chalcitidis ustae 3 iv, glutinis fabrilis

Ed. Chart. XIII. [466.]

[301 400] Ed. Bas. II. (226.)

◁ δ. κόλλης τεκτονικῆς ◁ δ. ὅξει διαλύσας, ἀνάπлатτε τροχίσκους καὶ χρῶ καθὰ προεῖρηται.

[Ἀνδρωνος φάρμακον ἐπιτετευγμένον.] 4 Χαλκάνθου δραχμᾶς β'. σμύρνης ◁ β'. λιβαντοῦ δραχμᾶς δ'. σχιστῆς ◁ δ'. σιδίων ◁ ἡ'. κηκίδων δραχμᾶς ἡ'. ἀριστολοχίας δραχμᾶς ἡ'. οἶνω ἀνστήρω ἀναλαβὼν χρῶ καθὰ προεῖρηται.

[Κρίτωνος πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν γενείων λειχήνας.] Ἐφεξῆς τούτων, ὁ Κρίτων ἔγραψε πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν γενείων λειχήνας ὡδὲ πως. πρὸς δὲ τοὺς ἐπὶ τῶν γενείων λειχήνας πάθος ἀηδέστατον, καὶ γὰρ κνησμὸν ἐπιφέρει καὶ περίσσειαν τῶν πεπονηθῶτων καὶ κίνδυνον οὐκ ὀλίγον, ἔρπει γὰρ ἐστὶν ὅτε καθ' ὅλου τοῦ προσώπου, καὶ ὀφθαλμῶν ἄπτεται καὶ σχεδὸν τῆς ἀνωτάτω δυσμορφίας ἐστὶν αἴτιον, καὶ διὰ τοῦτο χρηστέον ἂν εἴη ἐπιμελέστερον τῇ θεραπείᾳ, ἐφορῶντα τοὺς παροξυσμοὺς καὶ τὰ διαλείμματα καὶ συγκρίνοντα ἀπὸ τῶν κηρονισμένων τὰ νεοσύστατα, ἐφ' ὧν ἀρμόσει χρῆσθαι τοῖς ξηραίνουσι φαρμάκοις. ὅταν δ' εἰς ψώραν

drach. iv, aceto diluito et pastillos formato, quibus velut superioribus utitor.

[Andronis medicamentum accommodatum.] 4 Vitrioli drach. duas, myrrhæ drach. duas, thuris drach. iv, aluminis scissi drach. quatuor, malicorii drach. octo, gallarum drach. octo, aristolochiæ drach. octo, vino austero exceptis, ut prædictis utere.

[Critonis ad lichenas in mento.] Consequenter vero Crito ad lichenas menti scripsit hoc modo. Ad menti lichenas, quæ injucundissima est affectio. Nam et pruriginem inducit et affectarum partium circumtentionem et periculum non modicum, serpit enim aliquando per totam faciem oculosque confingit et ferme extremæ foeditatis causa existit. Quapropter diligentiore cura utendum est, inspiciendo tum paroxysmos, id est irrationes, tum intervalla et remissiones, ita ut etiam ab inveteratis recentes disparemus, in quibus conveniet uti exiccantibus medicamentis. Quum vero in psoram aut lepram transierint, supra resiccantia etiam

Ed. Chart. XIII. [466.]

Ed. Bas. II. (226.)

ἢ λέπραν μεταπέση, πρὸς τοῖς ξηραίνουσι χρῆσθαι καὶ τοῖς
 ῥύπτουσιν, ἔπειτα δὲ καὶ ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις.

[Κρίσπου τοῦ φίλου πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν γενέων προσ-
 φάτους λειχήνας ἢ ἄλλο τι μέρος τοῦ προσώπου.] Πυροὺς
 πολλοὺς λαμβάνων, ἐπιτίθει ἐπὶ τινος ἄκμονας, εἴτα πλάτυσμα
 χαλκοῦν πυρώσας ἐπιτίθει τοῖς πυροῖς καὶ τὸ ἀνιέμενον ἐξ
 αὐτῶν ὑγρὸν . ἐτι θερμὸν ἀνελὼν ἐπίχρει τοὺς λειχήνας.
 τούτῳ μόνῳ πολλοὺς θεραπευθέντας ἱστορήσαμεν. ἄλλο.
 μαλάχης ἀγρίας τὸν καρπὸν ἀπαλὸν ὄντα καθάρισας συλλέ-
 γων, κόψας τὸν χυλὸν ἀπόθου καὶ τούτῳ συνεχῶς ἐπίχρει.
 ἄλλο. ἀνδράκνης χυλὸν κατὰ χρεὶ συνεχῶς. ἄλλο. ἐλαίας Αἰ-
 θιοπικῆς δάκρυον τρίψας μεθ' ὕδατος καὶ στύρακος ὀλίγον
 ἐπιβαλὼν καὶ μίξας ἐπιτίθει. ἄλλο. πτελέας δάκρυον. ὕδατι
 διαλύων ἐπιτίθει. ἐγχρονίζοντων δὲ τῶν λειχῆνων χρηστέον
 ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις πρὸς τοὺς ἐγχρονίζοντας.
 ἀσφοδέλου ῥίζαν ἐν ὅξει ἐψήσας καὶ τρίψας ἐπίχρει. ἄγνου
 τὰ φύλλα τρίψας ὅξος ἐπιβαλὼν ὀλίγον κατὰπλασσε. καπ-
 πάρεως τὰ φύλλα τρίψας μετ' ὅξους ἐπιτίθει. λαπάθου ἡμέ-
 ρου τὸν φλοιὸν τῆς ῥίζης μετ' ὅξους λεάνας κατὰπλασσε προ-

extergentium et repurgantium erit onfus, et postea sane sub-
 scriptarum item compositionum.

[Crispi amici ad recentes in mento, sive alia faciei
 parte lichenas.] Tritici grana multa in incudem imponito,
 deinde laminam aeris igni candefactam tritico superponito
 et resolutum ab eo liquorem calidum adhuc auferto ac su-
 per lichenas limo. Hoc solo multos curatos scimus. *Aliud.*
 Malvæ agrestis semen tenerum adhuc colligito, mundato ac
 tundito succumque reponito, atque eo assidue illinito. *Aliud.*
 Portulacæ succum assidue illinito. *Aliud.* Oleæ Aethiopi-
 cæ lacrimam cum aqua terito et paucio adjecto styrace
 misceto et imponito. *Aliud.* Ulmi lacrimam aqua disso-
 lutam imponito. Quod si inveterati sint lichenes, sequentes
 compositiones adhibendæ sunt, asphodeli radicem aceto co-
 ctam et tritam illinito. Vitis folia trita cum aceto impo-
 nito. Capparis folia trita cum aceto imponito. Rumicis hor-
 tensis radicis corticem ex aceto tritum loco prius cum ni-

Ed. Chart. XIII. [466. 467.]

Ed. Bas. II. (226.)

εννιτρώσας. χαμαιλέοντος ῥίζαν ἐν ὅξει ἐψήσας καὶ τρίψας κατὰπλασσε. πρὸς δὲ τὴν τῶν λειχήνων ἐπιμέλειαν, ἐπεὶ τὰ κατὰ μέρος πολλὰ ἔστι καὶ ποικίλα, ἐν μέρει περὶ ἐκάστου ἔρω, ἄρξομαι δὲ ἀπὸ σῶν λεγομένων τροχίσκων.

[Τροχίσκος λειχηνικός.] ʒ Κόλλης τεκτονικῆς < δ'. ἐν ἄλλῳ δραχμᾶς β'. θείου ἀπύρου < β'. χαμαιλέοντος δραχμᾶς δ'. λιβανωτοῦ < β'. ὅξους κοτύλης δ'. ἡ κόλλα ὅξει διαλύεται, εἴτα ἐπιβάλλεται τοῖς ξηροῖς. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως ὅξει διαλύων, ὅσον ἔξαρκεῖ θερμαίνων ἐπιτίθει. ἐν ἄλλοις ἴσα ἔχει ἄλλος. ʒ χαμαιλέοντος, θείου ἀπύρου ἀνά < δ'. ἐλαίας Αἰθιοπικῆς. δακρυῶν δραχμᾶς β'. λιβανωτοῦ δραχμῇν μίαν, ὅξους ὅσον ἔξαρκεῖ. [467] παρ' ἄλλοις. ʒ ἄλκνονίου < β'. χαμαιλέοντος μέλακος δραχμᾶς δ'. πυρέθρου < β'. θείου ἀπύρου δραχμᾶς δ'. λιβανωτοῦ < δ'. ταυροκόλλης δραχμᾶς δ'. ὅξους δραμνιέτου κοτύλας δ'. ἄλλος. ʒ ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δραχμᾶς δ'. θείου ἀπύρου < δ'. ἄλκνονίου < ἡ. ἀφρονίτρον δραχμᾶς ἡ. ἄλκος ἐν ὅξει ἐψημένον < ἡ. τὸ αὐταρκές. ὅξους. ἄλλος. ʒ ἄλκνονίου κικανμένου < β'.

tro praeparato imposito. Chamaeleonis radicem aceto co-clam et tritam imposito. Caeterum quum ad lichenum curationem multa et varia medicamenta existant, particulatim de singulis transigam, initio e pastillis sumpto.

[Pastilli lichenici.] ʒ Glutinis fabrilis drach. iv, alii duas habent, sulfuris vivi drach. ij, chamaeleonis drach. iv, thuris ʒ ij, aceti heminae dimidium, glutinum aceto dissolvitur, deinde aridis adjicitur. Usus tempore, quantum satis est, aceto dissolvito calidumque imposito. In aliis exemplaribus singulorum par pondus continetur. Aliud. ʒ Chamaeleonis, sulfuris vivi, utriusque ʒ iv, lachrymae oleae Aethiopicae ʒ ij, thuris ʒ j, aceti quantum satis est, juxta alios. ʒ Alcyonii drach. ij, chamaeleonis nigri drach. iv, pyrethri ʒ ij, sulfuris vivi drach. iv, thuris drach. iv, glutini drach. iv, aceti acerrimi heminas iv. Alius. ʒ Lacrimae oleae Aethiopicae drach. iv, sulfuris vivi drach. iv, alcyonii ʒ octo, spumae nitri drach. viij, alicae aceto coctae drach. viij, aceti quod satis est. Alius. ʒ Alcyonii usli ʒ ij,

Ed. Chart. XIII. [467.]

Ed. Bas. II. (226.)

χαμαιλέοντος μέλανος < δ. ασφοδέλου ρίζης < δ. θείου
 ἀπύρου < β. λιβανωτοῦ < β. πυρέθρου < β. νίτρον
 ἀφροῦ < β. ταυροκόλλης < δ. ὄξους τὸ αὐταρκές. ἐπιτε-
 νομένης δὲ τῆς διαθέσεως καὶ τυλῶδους γενομένης, χρηστέον
 ταῖς ὑπογεγραμμέναις σκευασίαις. ὕγρα πρὸς λειχῆνας διαθέ-
 σεις. 4 μίσυος ξενικοῦ, λιβάνου, σμύρνης σχιστῆς, ἐκάστου
 < η'. ἀλός, θείου ἀπύρου ἀνὰ < δ. ἀναλαμβάνει γλυκεῖ,
 ὥστε γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, καὶ δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας προα-
 ποσμήχων ἐπὶ χριε καὶ ἔξωθεν ἐπιτίθει φυλακῆς χάριν τοῦ
 φαρμάκου, κύστιως ὑμένα ἢ ὡοῦ τῶν λεπύρων ἢ χλωρῶν
 φύλλων ὅσον ἔξαρκεῖ. ἄλλο. 4 μίσυος < δ. ἀκακίας < β.
 λεπίδος χαλκῆς < δ. θείου ἀπύρου < στ. χαλκίτιως < η'.
 κόμμεως < η'. ὄξους ὅσον ἔξαρκεῖ. ὅταν δὲ διαλυθῇ, ἀμόρ-
 γην ἐπιβαλὼν καὶ ἀνακόψας ἐπιμελῶς ἀνελόμενος χρῶ, ὡς
 προείρηται. ἄλλο. 4 θείου ἀπύρου, λιβάνου, σμύρνης, χαλ-
 κάνθου, μίσυος ὡμοῦ ἐκάστου < β. κόμμεως < δ. ὅξει
 διαλύσας καὶ κεδρίνω ἐλαίῳ ὅσον ἔξαρκεῖ χρῶ ὁμοίως.

chamaeleonis nigri drach. iv, radicis asphodeli 3 iv, sul-
 furis vivi drach. ij, thuris 3 ij, pyrethri drach. ij, spumae
 nitri 3 ij, glutinis drach. iv, aceti quod satis est. Porro ex-
 tenta jam affectione et callosa reddita, sequentibus utendum
 est medicamentis. *Humida ad impetigines affectus.* 4 Mi-
 syos peregrini, thuris, myrrhae, aluminis scissi, singulorum
 drach. viij, aloës, sulfuris vivi, utriusque 3 iv, excipe passo,
 ut strigmentitiam spissitudinem accipiant et bis aut ter in
 die praefrietis illine, forinsecus autem conservandi medica-
 menti gratia vesicae pelliculam aut ovi testam aut viridia
 folia quantum satis est impone. *Aliud.* 4 Misynos 3 iv, aca-
 ciae drach. ij, squamae aeris 3 iv, sulfuris vivi 3 vj, chal-
 citidis drach. viij, gummi drach. octo, aceti quod satis est,
 in quo, ubi gummi dissolveris reliquaque admiscueris, amur-
 eam injice et probe conquassata reconde ac utere, ut di-
 ctum est. *Aliud.* 4 Sulfuris vivi, thuris, myrrhae, atra-
 menti satorii, misynos erudi, singulorum drach. ij, gummi
 drach. iv, aceto et cedrino oleo quod satis est dissolvite
 eodemque utere modo.

Ed. Chart. XIII. [467.]

Ed. Bas. II. (226.)

[Ἐκ τῶν Ζεύξιδος.] 4 Χαλκίτεως ὤμης, μίσκος ὤμοῦ, σμύρνης Ἀμιναίας, θείου ἀπύρου τὸ ἴσον, κόμμεως τὸ διπλοῦν, ὅξει διαλύσας, ἀναλαμβάνει κεδρίνῳ ἐλαίῳ· δεῖ δὲ τὸ κεδρίνον πρότερον ἔπειν, ὥς μέλιτος ἔχειν πάχος. ἄλλο Διοδώρον. 4 δάκρυον Αἰθιοπικῆς ἐλαίας < ἢ· κόμμεως < μ· χαλκάνθου δραχμὰς ιστ'. θείου ἀπύρου < ι'. κιβάνου < ι'. ἰοῦ < ι'. ἀκανίας < ι'. σμύρνης Ἀμιναίας < ι'. ὅξους τὸ αὐτάρκες, καὶ ὅταν διαλυθῇ καὶ λειότατον γένηται, ἕκαστον αὐτῶν ἀναλαμβάνει συνεστραμμένη ἀμόργη καὶ ἀνελόμενος χρω, συναπτεόν δὲ τούτοις καὶ ἄλλας σκευασίας.

[Περίχριστος ἐφθῇ πρὸς λειχῆνας χρονίους, ὥστε χωρὶς ἐλκώσεως ἀπαλλάττειν.] 4 Χαλκάνθου, τήλεως ἀληψισμένης, καρδαμώμου ἀνὰ δραχμὰς β'. μέλανθίου δραχμὴν μίαν δ'. συκῆς ἡμέρου φύλλων δραχμὴν μίαν δ'. ὅξους δοσιμέος τὸ ἱκανόν, λεῖα ποιήσας μίξον ὥστε μέλιτος ἔχειν τὸ πάχος, εἴτα ἔπει, καὶ ὅταν μέλαν γένηται καὶ συνεστραμμένον, αἶρων ἐπίχρει προαπονίπτων αὐτούς.

[*Ex scriptis Zeuxidis. Aliud.*] 4 Chalcitidis crudae, misyos crudi, myrrhae Aminaeae, sulfuris vivi, singulorum aequales partes, gummi duplum aceto dissolutum, excipe oleo cedrino. Verum cedrinum prius coquere oportet, usque ad mellis crassitudinem. *Aliud Diodori.* 4 Lacrimae oleae Aethiopicae drach. xx, gummi drach. xl, vitrioli drach. sedecim, sulfuris vivi drach. x, thuris drach. x, aeruginis drach. x, acaciae drach. x, myrrhae Aminaeae drach. x, aceti quod fatis est. Et ubi dissoluta fuerint singula ac laevissima reddita, excipe amurca condensata et repositis utere. Adnectantur porro et aliae compositiones.

[*Illitus coctus ad lichenas inveteratos, qui citra ulcerationem sanat.*] 4 Chalcanthi, foenigraeci moliti, cardamomi, singulorum drach. ij, melanthii 3 j β, foliorum caprifici 3 j β, aceti acerrimi quod fatis est. Laevigata ad mellis spissitudinem reducito, deinde coquito et postquam nigrum factum fuerit et condensatum medicamentum, tollo, illinito, insuperque lichenas abluito.

Ed. Chart. XIII. [467. 468.]

Ed. Bas. II. (226. 227.)

[Ἡρακλείδου Ταραντίνου λειχηνική, ὥστε χωρὶς ἐλκώσεως ἀπαλλάττειν.] 4 Ἀλφίτων δραχμὰς ἡ. ταυροκόλλης δραχμὰς σί. χαλκάνθου δραχμὰς δ. χαλκίτεως δραχμὰς δ. θείου ἀπύρου δραχμὰς δ. ἀφρονίτρου δραχμὰς σί. (227) ἄλκυονίου δραχμὰς δ. σμύρνης Ἀμικαίας < β. ὄξους κοτύλας γ. Διονυσίου συμμαθητοῦ, ὥστε δίχα ἐλκώσεως ἀπαλλάττειν. 4 ἁλῆου κριθίνου ξε α. χαλκάνθου γο α. λαπάθου ἀγρίου τῶν ῥιζῶν τῶν φλοιῶν δραχμὴν μίαν. θείου ἀπύρου < α. σμύρνης γο α S". κόμμεως γο α. ὄξους κοτύλας σί. ἔψε λαπάθου ῥίζαν. ὅταν δὲ διαλυθῇ, ἐξελὼν τριβε, τὸ δὲ κριθίνον [468] λαβὼν εἰς τὸ λεπτόμενον ὑγρὸν ἔψε, καὶ ὅταν εὖ ἔχη, ἐπίβαλε τὰ λοιπὰ καὶ ἀνελόμενος χρῶ.

[Σωκρατίωνος ἐφθή.] 4 Ἀλικὸς ἀληγεσμένου ξε σί. θείου ἀπύρου < ισί. μίσου ξενικοῦ δραχμὰς ισί. χαλκίτεως < ισί. κιωλίας δραχμὰς ισί. ἀφρονίτρου < ἡ. ἄλκυονίου δραχμὰς ἡ. σχιστῆς δραχμὰς ἡ. ἀσφοδέλου ῥιζῆς < ἡ. σμύρνης δραχμὰς ἡ. λιβάνου δραχμὰς ἡ. ἐλαίας

[*Heraclidæ Tarentini litus lichenicus, sanat citra ulcerationem.*] 4 Polentarum drach. viij, glutini drach. sex, atramenti futorii drach. quatuor, chalcitidis drach. quatuor, sulfuris vivi drach. iv, squamæ nitri drach. vj, alcyonii drach. quatuor, myrrhæ Aminææ drach. duas, aceti heminas tres. *Dionysii condiscipuli, sanat citra ulcerationem.* 4 Farinae hordeaceæ sextarium unum, atramenti futorii unciam unam, corticum radicum rumicis silvestris sextarium unum, sulfuris vivi unciam unam, myrrhæ sesquium. gummi unciam unam, aceti heminas sex. Rumicis radicem coquito et ubi dissoluta fuerit extractam terito, hordeacem vero farinam in residuum liquorem conjectam coquito, atque ubi recte habuerit, reliqua injicito et ablatis utitor.

[*Illitus Socratonis coctus.*] 4 Farinae alicæ sextarios sex, sulfuris vivi 3 xvj, misyos peregrini drach. xvj, cimolias 3 xvj, chalcitidis drach. xvj, spumæ nitri 3 viij, alcyonii drach. viij, aluminis scissi 3 viij, radicis asphodeli 3 viij, myrrhæ drach. octo, thuris drach. octo, lacrimæ

Ed. Chart. XIII. [468.]

Ed. Bas. II. (227.)

δακρύου < ἡ. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος δραχμὰς ἡ. ὄξους κοτύλας γ'. ἔψε ἀλκυνόνιον ἀσφοδελόν ὄξος, ὅταν δὲ εἰς ἡμισὺ καταντήσῃ, διυλίζε. ἐκ δὲ τοῦ διυλίσματος ἀνάλνε ἀμμωνιακὸν καὶ σμύρναν, λίβανον, ελαίας δάκρυον, εἴτα τρίβεται, εἴτα ἐπιβάλλεται τούτοις τὰ ξηρά. τὸν δὲ ἄλικα ἔψε ἐν τῷ ὑπολειφθέντι ὕγρῳ, καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἐπίβαλλε τοῖς λοιποῖς καὶ τρίβε ὁμοῦ καὶ χρῶ. ἐν ἄλλαις συναγωγαῖς ἔχει οὕτω.

4 θείου ἀπύρου, μίσθος ξενικοῦ, χαλκίτιδος, ἐκάστου < ιστ'. νίτρον σχιστοῦ, ἀλκυνονίου, ἀσφοδέλου ῥίζης, λίβανωτοῦ, ελαίας δακρύου, κιμωλίας γῆς, ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, ἐκάστου ἀνὰ < ἡ. ὄξους Κ^α α'. ἄλλη σφόδρα ἐνεργής. 4 ὄξους δριμυτάτου ξε στ'. ἀλεύρου κριθίνου ξε β'. μάννης ξε α'. λαπάθου ἀγρίου ῥίζης δραχμὰς ἡ. ἐλλεβόρου λευκοῦ < ι'. ἀλκυνονίου δραχμὰς ιε'. καρδαμώμου < α'. κιμωλίας γῆς < ἡ. ταυροκόλλης δραχμὰς ιστ'. ἀφρονίτρον < ιστ'. ἄλικακάδου δέσμιον χειροπληθές τῶν ἀκριμόνων χλωρῶν συντίθει. ἐπεὶ δὲ οἱ πολλοὶ τὰς μὲν τῶν ἐπιχρισμένων φαρμάκων δυνάμεις

oleae drach. octo, ammoniaci thymiamatis drach. octo, aceti heminas tres. Alcyonium et asphodelum in aceto coquito, ubi vero ad dimidias redactum fuerit percolato et in colamento ammoniacum, myrrham, thus, oleae lacrimam dissolvito, deinde terito aridaque inficito, alicam vero in residuo liquore coquito et dissolutam reliquis adjicito, simulque terito ac utitor. *In aliis collectaneis sic habet.* 4 Sulfuris vivi, misyos peregrini, chalcitidis, singulorum drach. xvj, nitri, aluminis scissi, alcyonii, radicis asphodeli, thuris, lacrimae oleae, terrae cimoliae, ammoniaci thymiamatis, singulorum drach. octo, aceti heminam unam. *Alius valde efficax.* 4 Aceti acerrimi sextarios sex, farinae hordei sextarios duos, mannae sextarium unum, radicis runcicis agrestis drach. octo, veratri albi drach. x, alcyonii drach. xv, cardamomi drach. quatuor, terrae cimoliae drach. viij, glutinis drach. xvj, spumae nitri drach. xvj, halicacabi virgultorum viridium manipulum. Composito. Quandoquidem vero multi medicamentorum quae illinuntur compo-

Ed. Chart. XII. [468.]

Ed. Bas. II. (227.)

παραιτοῦνται, αἱροῦνται δὲ μᾶλλον τὰς τῶν ἐμπλάστρον ἐπιθέσεις, αἵτινες οὐθ' ἰδρώτων ἐπιγενομένων περιρρέουσιν οὔτε ξηραίνόμεναί περιτείνουσι τὸν χρώτα, συναπτεόν ἂν εἴη καὶ τὰς τοιαύτας σκευασίας.

[Ἐμπλάστρα λειχηνικά, ὥστε χωρὶς ἐλκώσεως ἀπαλλάττειν.] 4 Κηροῦ, πίσσης ἐφθῆς, λιβανωτοῦ, τερμινθίνης, θείου ἀπύρου, ἐκάστου ἀνὰ λίτραν S'. τὰ τηκτὰ κατὰ τῶν ξηρῶν. ἄλλο. 4 λιβάνου < ἡ. στυπτηρίας < ἡ. χαλκάνθου < ἡ. θείου ἀπύρου δραχμὰς δ'. ταυροκόλλης < δ'. χαμαιλέοντος ῥίζης δραχμὰς δ'. κηροῦ < ἡ. πίσσης ὠμῆς κοτύλας β'. ἔψε πίσσαν, ταυροκόλλαν, καὶ ὅταν συστραφῇ, ἐπίβαλλε κηρὸν, καὶ κατέρα κατὰ τῶν ξηρῶν καὶ ἀνελόμενος χρω̃.

[Ἄλλο ποιεῖ πρὸς τοὺς ἐπαιρομένους λειχῆνας, ὥστε καταστέλλειν τὰ δοκοῦντα ὑπολείπεσθαι.] 4 Μάννης λιβάνου, πίσσης ἀνὰ < ἡ. ἀσφάλτου < ἡ. κηροῦ δραχμὰς ἡ. πιτυύνης < ἡ. θείου ἀπύρου δραχμὰς ἡ. ἐλαίου Κυπρίνου

litiones recusant, amantque magis emplastrorum impositiones, utpote quae neque sudoribus obortis diffluunt, neque resiccata cutem circumtendunt, etiam ipsorum praeparationes subjungendae sunt.

[*Emplastra lichenica, quae citra exulcerationem liberant.*] 4 Cerae, picis coctae, thuris, terebinthinae, sulfuris vivi, singulorum librae dimidium, liquabilia cum aridis committito. *Aliud.* 4 Thuris 3 viij, aluminis 3 viij, chalcanthi drach. viij, sulfuris vivi drach. iv, glutinis drach. iv, radicis chamaeleonis drach. iv, cerae drach. octo, picis crudae heminas duas. Picem et glutinum coquito, atque ubi condensata fuerint, ceram injicito, aridisque affundito ac repositis utitor.

[*Aliud facit ad lichenas elevatos, adeo ut reprimat ea, quae residua putantur.*] 4 Mannae thuris, picis, utriusque 3 octo, bituminis 3 viij, cerae 3 viij, resinae pinus 3 octo, sulfuris vivi drach. viij, olei Cyprini parum. Co-

Ed. Chart. XIII. [468, 469.]

Ed. Bas. II. (227.)

ὀλίγον, ἔψε, ὡς προείρηται, καὶ ἀνελόμενος χρῶ καὶ ἔμπλασσε εἰς ὀθόνην ἢ δέσμα λεπτόν.

[Ἄλλο χωρὶς ἐλκώσεως ἀπαλλάττει.] 24 Πίσσης βρυτίας ὕγρᾶς ξε α'. μάννης λίτραν α'. θείου ἀπύρου λίτραν α'. θερμίνου ἀλεύρου. λίτραν α'. συντίθει κατὰ τρόπον, εἴτα ἐπιβάλλε χαλβάνης γο β'. ἔστι δὲ τῶν ἄγαν σπουνδαίων. ἐν ἄλλαις γραφαῖς οὐκ ἔχει τὸ ἄλευρον, οὐδὲ τὴν χαλβάνην.

[469] [Φιλώτου λειχηνικὸν ἐπιτετευγμένον χωρὶς ἐλκώσεως ἀπαλλάττει. ἐδόθη ὑπὸ Φιλώτου τοῦ ἐταίρου, διὰ στίχων ἀναγέγραπται.] 24 Χαλκίτεως ὀπτῆς, χουσοκόλλης, μίσυος ὀπτοῦ, λεπίδος χαλκοῦ, διφρυγῶς, ἁλὸς ἀμμωνιακοῦ, γῆς Ἐρετριάδος, ἐκάστου ἀνὰ <δ. θείου ἀπύρου <ιβ. χαλκάνθου, λίθου Ἀσίου τὸ ἄνθος, χαλκοῦ κεκαυμένου ἀνὰ <στ'. σῶρεος <έ. στυπτηρίας ὕγρᾶς <δ. ἅπαντα ταῦτα λεάνας, εἴτα ἐπιβάλλων κοτύλας ιβ'. ὄξους, τριῖβε ἐπιμελῶς ἐν ἡλίῳ, ἐν ταῖς ὑπὸ κύνα ἡμέραις έ. ἕως ἂν ξηρανθῇ τὸ φάρμακον. σκευαζέσθω δὲ ἐν ἄλλῃ θυεῖα λιβανωτοῦ γο α'. σμύρνης γο β'. ἁλὸς γο α', λαδάνου γο γ'. ὀποπάνακος γο γ'.

quito, ut dictum est, et sublatis utitor in linteolum aut pelliculam tenuem infartis.

[Aliud citra ulcerationem removet.] 24 Picis brutiae liquidae sextarium unum, mannae lib. j, sulfuris vivi lib. j, farinae lupinorum lib. j, pro consuetudine composito, deinde galbani sextantem adjicito. Est hoc ex valde probatis. Alia exemplaria farinam non habent, neque galbanum.

[Emplastrum lichenicum Philotae, citra ulcerationem sanans. Exhibitum est a Philota sodali per versus scriptum.] 24 Chalcitidis assatae, chryfocollae, misyos assati, squamae aeris, diphrygis, salis ammoniaci, terrae Eretriae, singulorum 3 iv, sulfuris vivi 3 xij, chalcanthi, floris lapidis Asii, aeris usti, singulorum 3 vj, foreos 3 v, aluminis liquidi 3 iv. Haec omnia terito, deinde aceti heminis xij affusis, per dies v sub canicula soli exposita itidem probe terito, donec medicamentum redditum fuerit aeruginosum, siccumve. Porro in alio mortario thuris 3 j, myrrhae sextans, aloës 3 j, ladani quadrans, opopanax quadrans, aceto

Ed. Chart. XIII. [469.]

Ed. Basl II. (227.)

ὄξει διαλυθέντα, ὡς γλοιοῦ ἔχειν πάχος, καὶ ὅταν εὖ ἔχη, ἐπίβαλε τοῖς ἐν ἡλίῳ λεανθεῖσι καὶ πάλιν τρῖβε, καὶ τοῖς ἐπίβαλε κεκομμένης καὶ σεσημαμένης λεπτοτάτῳ κοσκίνῳ ἀριστολογίας στρογγύλης καὶ μακρᾶς ἀνὰ < α'. ὅταν δὲ ἤδη ἐμπλαστρώδῃ τὰ τριβόμενα γένηται, ἐπίβαλε τὰ τηκτὰ, τήξας πρότερον καὶ ψύξας. ἔστι δὲ ταῦτα. 4 κηροῦ < ρι'. τερμινθίνης < κ'. χαλβάνης < θ'. ἐλαίου κοτύλην α'. καὶ μάλ' ας ἐπιμελῶς ἀνελόμενος χρῶ. κείμενον δὲ τὸ φάρμακον διπρόσωπον γίνεται. τῆς δὲ διαθέσεως ἐμμόνου γενομένης καὶ πρὸς τὴν τῶν φαρμάκων ἐπίθεσιν ἀντιβαινούσης χρηστέον τοῖς λεγομένοις ἐκδορίοις, καὶ γὰρ ἀφιστᾷσι τὴν ἐπιφάνειαν ἐκ προχείρου.

[Περὶ ἐκδορίων.] Ἐκδόριον λειχήνων. ταύτῃ Πάμφιλος χρησάμενος ἐπὶ Ῥώμης πλεῖστον ἐπορίσατο ἐπικρατούσης ἐν τῇ πόλει τῆς μεντάγρας λεγομένης. 4 λεπίδος χαλκῆς < σι'. ἀρσενικοῦ < δ'. σανδαράχης < δ'. χαλκοῦ κεκαυμένου < α' S". ἑλλεβόρου λευκοῦ < α' S". κανθαρίδων κοιλιδίων < α' S". ἕκαστον τρῖβε κατ' ἰδίαν, εἰδ' ὁμοῦ μίξας

dissoluta ad frigmentitiam crassitudinem praeparentur, atque ubi recte habuerint, ad ea quae in sole laevigata sunt adjiciantur, rursusque terantur, addaturque aristolochiae rotundae et longae, utriusque tusae et tenuissimo cribro excussae 3 j. Postquam vero jam trita emplastri formam acceperint, liquabilia prius liquefacta et frige facta injicito. Sunt autem haec. 4 Cerae 3 ex, terebinthinae 3 xx, galbani 3 ix, olei hemin. j, et probe emollitis ac repositis utitor. Hoc medicamentum duplicem aspectum videntibus exhibet. Caeterum si affectio pertinacius perseveret et medicamentorum impositionem respuat, excoriatoriis appellatis remediis utendum erit, prompte enim superficiem avellunt.

[De excoriatoriis lichenum.] Excoriatorium lichenum, quo Pamphilus Romae usus plurima lucratus est, quum in urbe mentagra appellatus morbus invalesceret.] 4 Squamae aeris 3 vj, auripigmenti 3 iv, sandarachae 3 iv, aeris ulsi 3 i β, veratri albi 3 i β, ventrium cantharidum 3 i β. Singula per se terito, deinde simul mixta cedria ex-

Ed. Chart. XIII. [469.]

Ed. Bas. II. (227.)

ἀναλάβραγε κεδρία, καὶ γλοιῷ ποιήσας τὸ πάχος κατὰ θου-
 εις πυξίδα Κυπρίου χαλκοῦ. ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως νίτρω καὶ
 ὄξει βραχεῖ ἀποσμήχων τὰς λειχήνας ἐπίχρει, σπασθομήλη χρώ-
 μενος καὶ παρατρίβων, ἔπειτα ἀποσμήξας ἀπόξυε καὶ πάλιν
 ἐπιτίθει τὸ φάρμακον. ἔπειτα δις καὶ τρίς τοῦτο ποιήσας,
 ὥστε κούφως ἀποξύνειν, πάλιν ἐπιτιθέναι πειρῶ σκεπάζων
 τοὺς ἐπιχρισθέντας τόπους ὑμῖν κύστεως βοείας ἢ ἑτέρου
 τινὸς ζώου, καὶ γὰρ τὸ φάρμακον ἀδιάρρηκτον φυλάττει καὶ
 κοῦφόν ἐστι. μετὰ δὲ τὴν τοῦ ὑμένος ἀφαίρεσιν ἐπιθέσει
 ταινιδίου κούφως ἐπιδήσας ἕα. καλὸν μὲν διανυκτερεύειν. εἰ
 δὲ μή γε, μέχρις ὥρων τινων, ἕως φλυκταίνας γενέσθαι ἰχώ-
 ρας περιεχούσας παχεῖς καὶ κολλώδεις, εἴτα λούεσθαι παραι-
 νοῦμεν καὶ παρατείνειν ἐν τῇ βαλανείῳ. καὶ γὰρ τοῦτο συν-
 εργεῖ τῇ τοιαύτῃ θεραπείᾳ, ἔστω δὲ θερμὸν τὸ βαλανεῖον.
 εἰ δέ τι κωλύει βαλανεῖω χρῆσθαι, ἀπαπνριατέον. θερμῷ
 ὕδατι πολλῷ, εἴτα περιμάττειν χρὴ καὶ καταπλάττειν ἄρτω
 φρυγανέντι ὑδρομελίτι. ὅνπαρῶν δὲ γενομένων τῆς χλωρᾶς
 ἐπιτίθει σπλήνιον, προσλαβὼν ὀλίγον τοῦ ἐκδορίου. ἰχώρων

cipito, et ad strigmenti crassitudinem reducta pyxide aeris
 Cyprii reponito. Usū autem expetente, nitro et aceto exi-
 guo perfrictis lichenibus, medicamentum hoc cum spatula
 illine ac affrica, deinde interjecto spatio derade, rursusque
 medicamentum impone, deinde ubi bis vel ter hoc feceris,
 quo facile deradi possit, rursus imponere tenta, illitis locis
 vesicae bubulae aut alterius cujusdam animalis pellicula in-
 tectis, haec enim medicamentum ne defluat, conservat et
 alias levis est, post pelliculae autem impositionem fasciola
 leviter obligatum finito. Praestiterit quidem per noctem ad-
 haerere aut saltem ad aliquot horas, usquequo bullas ex-
 citet saniem complectentes crassam et glutinosam. Deinde
 vero lavare praecipimus et in balneo morari, nam et hoc
 ad hanc curationem auxiliatur, sit autem calidius balneum.
 Quo si quid uti prohibeat, fomentum aquae multae calidae
 adhibendum est, quo deterso panis ex aqua multa subactus
 cataplasmatibus modo imponatur. Porro ubi sordida jam facta
 fuerint ulcera, splenium ex emplastro viridi imposito, exi-

Ed. Chart. XIII. [469. 470.]

Ed. Bas. II. (227. 228.)

δὲ ἐκκρινόμενων καὶ μηδεμιᾶς ἐπικειμένης ἐφελκίδος, ἐπιτίθει
λευκὸν σπλήνιον, καὶ ταύτῃ χρῶ τῇ θεραπείᾳ μέχρι παντε-
λοῦς ἀπουλώσεως, ἀποπυριῶν τε καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ
νεαρῶ χρώμενος σπληνίῳ. μετὰ δὲ τὴν παντελῆ ἀπούλωσιν
ὑπόλειπομένης τινὸς ὑποψίας, χρηστέον ταῖς ἀνταῖς ἀγωγαῖς.
πρὸ δὲ τῆς τῶν ἐκδαριῶν (228) ἐπιθέσεως περιλαμβάνειν
δεῖ τὰ ἔξωθεν τοῦ λειχήνος φαρμάκου ἀφλεγμάντου σπλη-
νίῳ, προσχαριζόμενον τῇ ἑξατάτῳ γραμμῇ τοῦ λειχήνος μι-
κρόν τι τῶν ἀπαθῶν σωμάτων. αὕτη κοινὴ ἐπιμέλεια τῆς
μεντάγρας.

[470] [Ἀξιορίου.] ʒ. Λεπίδος χαλκοῦ < σί. χαλ-
κάνθου < δ. κανθαρίδων < α' S". ἔλλεβόρου λευκοῦ <
α' S". σανδαράχης < α'. κεδρία ἀναλάμβανε.

[Ἄλλο Ἀπίου Φάσκου πρὸς τὰς μεντάγρας, ὥστε
χωρὶς οὐλῆς ἀποθεραπεύειν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλωπεκίας
χρονίας.] Ἐπίχριε δὲ τὰς μὲν ἀλωπεκίας ἐν ἡλίῳ ἢ παρὰ
πυρὶ. φλυκταίνης δὲ γενομένης βελόνῃ χρὴ διακεντεῖν, ὕγρου

gua parte de excoriatorio adjecta. Caeterum sanie exclusa
et nulla crustula ulceri incumbente, splenium album impo-
nito, atque hac curandi ratione donec cicatrix penitus in-
ducatur utitor, singulis diebus fomentum adhibens et novum
splenium imponens. Post cicatricem plene inductam, si qua
suspicio reliqua sit, eodem curationis ductu utendum est. An-
tequam vero excoriatoria imponantur, circumstitas et vicinas
licheni partes medicamentum aliquo inflammationem arcente
in splenio excepto integere ac tueri oportet, nimirum li-
chene sua extrema linea semper parum quiddam ex sanis
corporibus affricante et invadente. Haec communis menta-
grae curatio est.

[Aliud excoriatorium Axiarii.] ʒ. Squamae aeris ʒ
sex, atramenti sutorii ʒ iv, cantharidum ʒ. j β, veratri albi
ʒ i β, sandarachae drach. j, excipe cedria.

[Aliud Apii Phasei, ad mentagras, quod citra cica-
tricis vestigium sanat. Facit et ad alopecias inveteratas.]
Caeterum alopecias in sole aut ad ignem illinito et bulla
excitata, eam acu perpingito ac humore excluso cum ce-

Ed. Chart. XIII. [470.]

Ed. Bas. II. (228.)

δὲ ἐκκριθέντος κηρωταῖς ἀποθεραπεύειν. μετὰ δὲ τὴν ἀπού-
λωσιν ἐκφύουσιν αἱ τρίχες. καὶ ταῦτά μὲν ἐπὶ τῶν ἐλωπε-
κίων ἐπὶ δὲ τῶν λειχήνων χρηστέον καθὰ προεῖρηται, τὸ δὲ
φάρμακον ἔχει οὕτως. 4 σανδαράχης < β'. ἀρσενικοῦ < β'.
λεπίδος χαλκοῦ < β'. ἑλλεβόρου μέλανος < α'. ἐλατηρίου
< α'. κανθαρίδος τῆς κοιλίας < α'. ἀναλάμβανε κεδρία.
ἄλλο. 4 κανθαρίδων < α' S'. ἑλλεβόρου λευκοῦ < α' S'.
ἀρσενικοῦ < β'. λεπίδος χαλκοῦ τὸ ἶσον, χαλκάνθου < α'.
σκαμμωνίας < β'. ἀναλάμβανε κεδρία. ἄλλο. 4 ἀρσενικοῦ
κεκαυμένου < β'. λεπίδος Κυπρίας < στ'. χρυσοκόλλης < α'.
χαλκάνθου < α'. ἑλλεβόρου μέλανος < α'. σχιστῆς < α'.
θαψίας χυλοῦ < α'. σκαμμωνίας < α'. κανθαρίδων < α'.
κεδρίας τὸ αὐτάρκες.

[Ἐμπλαστρα χλωρὰ λειχηνικά.] Μετὰ δὲ τὴν ἐκδορίων
χρῆσιν ἔμπλαστρα χλωρὰ καὶ λευκὰ ἐπιτιθέναι δεῖ. εὐλογον
δ' ἂν εἴη καὶ τὰς τούτων σκευασίας ἀναγράφειν.

[Χλωρὸν ᾧ ἐχρήσατο Πάμφιλος ἐπὶ τῆς μεντάγρας
λεγομένης μετὰ τὴν ῥῆξιν τῆς φλυκταίνης.] 4 Κηροῦ λί-

ratis curationem perficito, post inductam enim cicatricem
enascuntur pili. Atque haec quidem in alopeciiis, in licheni-
bus vero velut praedictum est utitur. Medicamentum ipsum
hoc modo habet. 4 Sandarachae 3 ij, auripigmenti 3 ij,
squamae aeris 3 ij, veratri nigri 3 j, elaterii 3 j, ventrium
cantharidum 3 j, excipe cedria. *Aliud.* 4 Cantharidum 3 j β,
veratri albi tantundem, auripigmenti 3 ij, squamae aeris tan-
tundem, atramenti sutorii 3 j, scammoniae drach. ij, excipe
cedria. *Aliud.* 4 Auripigmenti usti 3 duas, squamae aeris
Cyprii 3 vj, chryfocollae 3 j, atramenti sutorii 3 j, veratri
nigri 3 j, aluminis scissi 3 j, succi thapsiae drach. j, scam-
moniae drach. j, cantharidum drach. j, cedriae quod satis est.

[*Emplastra viridia lichenica.*] Post excoriatoriorum
usum emplastra viridia et alba imponere oportet, quare
rationabile est et illorum praeparationes ascribere.

[*Emplastrum viride, quo usus est Pamphilus in men-
tagra post rupturam bullarum.*] 4 Cerae lib. j, aeruginis

Ed. Chart. XIII. [470.]

Ed. Bas. II. (228.)

τραν α'. ιου̃ ξυστοῦ γο στ'. φρυκτοῦ λίτρας β'. ελαιου̃ κυά-
θους δ'. ὅξους δριμυτάτου ὅσον ἔξαρκεί, τὸν ἰὸν χρὴ μετ'
ὅξους τρίβειν ἐν ἡλίῳ. τὰ δὲ τηκτὰ τήκεται καὶ ψύχεται,
ἔπειτα ἀναξύνεται καὶ τοῖς ὑγροῖς ἐπιβάλλεται.

[*Δημοσθένους χλωρόν.*] 4 Κηροῦ λίτρας β'. φρυκτοῦ
λίτραν α'. ιου̃ ξυστοῦ γο δ'. ελαιου̃, θέρους κυάθους δ'. χει-
μῶνος κυάθους στ'. ὅξους ὅσον ἔξαρκεί.

[*Ἡροφίλου χλωρόν.*] 4 Ἰοῦ < β'. μάννης < δ'. στεά-
τος μοσχείου < ιβ'. χαλβάνης < γ'. κηροῦ < π'. ῥητίνης
< κ'. ὅξους τὸ ἀρκοῦν.

[*Τρύφωνος ἀρχαίου ἢ εὐχρους λεγομένη.*] 4 Χαλκοῦ
κεκανυμένου γο δ'. στυπτηρίας στρογγύλης γο β'. ιου̃ ξυστοῦ
γο β'. ἀλὸς ἀμμωνιακοῦ γο β'. μάννης γο β'. κηροῦ λίτρας β'.
φρυκτῆς λίτρας β'. ελαιου̃ γο ι'. ὅξους τὸ ἀρκοῦν.

[*Ἀντωνίνου, ταύτην Τιμοκράτης μετὰ τὴν ἐκδορὰν
τῶν λειχῆνων ἐπιτίθησιν.*] 4 Κηροῦ < ε'. κολοφωνίας < δ'.
λεπίδος Κυπρίας < ιβ'. στυπτηρίας στρογγύλης < ιβ'. ιου̃

rasae sexuncem, resinae frictae lib. duas, olei cyathos iv,
aceti acerrimi quantum sufficit. Aeruginem cum aceto in
sole terere oportet, liquabilia autem liquantur et refrige-
rantur, ac deraduntur liquidisque adjiciuntur.

[*Viride Demosthenis.*] 4 Cerae lib. ij, resinae fri-
ctae lib. j, aeruginis rasae trientem, mannae trientem, olei
aestate cyathos iv, hieme cyathos vj, aceti quantum sufficit.

[*Viride Herophili.*] 4 Aeruginis 3 ij, mannae 3 iv,
adipis vitulini 3 xij, galbani 3 iij, cerae 3 lxxx, resinae 3 xx,
aceti quod satis est.

[*Tryphonis antiqui emplastrum euchrum dictum.*] 4
Aeris usti trientem, aluminis rotundi sextantem, aeruginis
rasae sextantem, salis ammoniaci 3 ij, mannae sextantem,
cerae lib. ij, resinae frictae lib. ij, olei dextantem, aceti
quod satis est.

[*Antonini emplastrum. Hoc Timocrates post lichenas
excoriatos imponit.*] 4 Cerae 3 c, colophoniae 3 cc, squa-
mae Cypriae 3 xij, aluminis rotundi 3 xij, aeruginis 3 xij,

Ed. Chart. XIII. [470. 471.]

Ed. Bas. II. (228.)

◁ ιβ'. μάννης ◁ ιβ'. χαλβάνης ◁ ιβ'. ἐλαίου κοτύλην μίαν, ὄξους τὸ ἀρκοῦν. συναπτεόν δὲ τούτοις καὶ τὰς τῶν λευκῶν σκευασίας, καὶ γὰρ ταύταις χρηστέον ἐστὶ μετὰ τὰς χλωρὰς, καθαρῶν γενομένων τῶν περὶ τὴν ἐκδοράν. καὶ γὰρ φροντιστέον, ὥστε χωρὶς τύλου ἀπουλοῦσθαι, καὶ διὰ τοῦτο χρηστέον τοῖς τοιοῦτοις φαρμάκοις, ἅτινα πολλὴν εὐάφειαν ἐπιφέρει.

[471] [Λευκὴ ὑδατίνη λεγομένη. ταύτῃ Μάγνος ὁ περιουθεντὴς ἐχρήσατο μετὰ τὴν τῶν λεικήνων ἐκδοράν.] 4 Λιθαργύρον λίτραν α'. κηροῦ Τυρρηνικοῦ λίτραν α'. ἐλαίου ἕξ α'. ψιμύθιον λίτραν μίαν, ὕδατος ἕξ α'. τριβε λιθάργυρον, ψιμύθιον καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ὅταν λειότερα γένηται, ἐπίβαλλε κατὰ μικρὸν τὸ ἐλαιον καὶ τριβε συνεχῶς, καὶ ὅταν ἐνωθῇ, μετέρα εἰς ἀγγεῖον κεραμοῦν καὶ ἐπιτίθει ἐπὶ τὸ πῦρ συνεχῶς κινῶν. ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ ἀναποθῇ, ἐπίβαλλε τὸν κηρὸν καταπλάσας, καὶ ὅταν διαλυθῇ, εἰς θυνεῖαν μετεράσας καὶ μαλόξας ἀνελόμενος χρωῖ.

[Ἡ τῶν παγκρατιαστῶν λεγομένη τρυφερά, ποιεῖ καὶ

mannae 3 xi], galbani 3 xi], olei heminam unam, aceti, quod satis est. Annectendae his etiam emplastrorum alborum praeparationes, nam his post viridia utendum est mundis jam factis ab excoriatione ulceribus. Etenim cura habenda est, ut citra callum cicatrix inducatur, atque ea gratia ejusmodi medicamenta in usum veniunt, quae multam ad tactum lenitatem inducunt.

[*Emplastrum album aquosum appellatum. Hoc Magnus circulator usus est post lichenas excoriatos.*] 4 Spumae argenti lib. j, cerae Tyrrhenicae libram j, olei sextarium unum, cerussae libram unam, aquae sextarium unum. Spumam argenti, cerussam et aquam terito, atque ubi laevigata reddita fuerint, paulatim oleum adstillato, assidueque terito, et postquam unita fuerint, in vas fictile translata igni imponito, assidueque agitato et absorpta jam aqua ceram injicito, qua dissoluta in mortarium transferto, et emolitis repositis utitor.

[*Emplastrum athletarum trypherum appellatum. Fa-*

Ed. Chart. XIII. [471.]

Ed. Bas. II. (228.)

πρὸς πυρίκανστα, ὥστε χωρὶς οὐλῆς ἀπαλλάττειν.] 4 Λιθαργύρου < κέ. ψιμυθίου < κέ. μολυβδαίνης < κέ. κηροῦ < ιστ. τερμινθίνης < ιστ. ἐλαίου K₂ α'. ὕδατος τὸ ἴσον, συντίθει κατὰ προείρηται.

[Μέγηςτος χειρουραῦ.] 4 Ψιμυθίου λίτρας β'. κηροῦ λίτραν α'. τερμινθίνης γθ' α'. λιθαργύρου λίτραν α'. ἐλαίου λίτρας γ'. ὕδατος ξ^s β'. συντίθει.

[Διοφάντου πρὸς πυρίκανστα καὶ παρατρίμματα. ἔστι δὲ καὶ τοῦ προσώπου φυλακτικὴ ἀνιεμένη ῥοδίνῳ.] 4 Λιθαργύρου πεφωγμένου < β'. μυελοῦ ἐλαφείου < ιστ. ψιμυθίου πεφωγμένου < ιβ'. κηροῦ < η'. τερμινθίνης < η'. λιβανωτοῦ < η'. ἐλαίου K₂ δ'. συντίθει κατὰ τρόπον.

[Μάννη, φάρμακον ἐπιτετευγμένον.] 4 Λιθαργύρου < ρ'. ψιμυθίου < ρ'. κηροῦ < ν'. τερμινθίνης < κέ. μάννης < ιστ. σχιστῆς < μ'. ἐλαίου K₂ β'. S''. συντίθει καὶ ἀνελόμενος χρῶ. ἐπιτριβομένων δὲ τῶν λειχῆρων ὑφ' ἧς δηποτοῦν φαρμακείας, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἐκδορῶν χρηστέον τοῖς ὑπογεγραμμένοις.

cit item ambustis, ut citra cicatricis vestigium sanentur.]

4 Spumae argenti 3 xxv, cerussae 3 xxv, plumbaginis lotae 3 xxv, cerae 3 xvj, terebinthinae 3 xvj, olei heminam unam, aquae tantundem, composito ut dictum est.

[*Megetis chirurgi.*] 4 Cerussae lib. ij, cerae lib. j, terebinthinae 3 j, spumae argenti lib. j, olei lib. iiij, aquae sextarios ij, composito.

[*Diophanti ad ambusta et intertrigines. Conservat et faciem rosaceo dissolutum.*] 4 Spumae argenti torrefactae 3 xij, medullae cervinae 3 xvj, cerussae torrefactae 3 xij, cerae 3 viij, terebinthinae 3 viij, thuris 3 viij, olei heminas iv, pro more composito.

[*Manna emplastrum medicamentum accommodatum.*]

4 Spumae argenti 3 c, cerussae 3 c, cerae 3 l, terebinthinae 3 xxv, mannae 3 xvj, aluminis scissi 3 xl, olei heminas ij, et dimidiam, composito et repósito utitor. Affrictis porro et extritis lichenibus a quocunque tandem medicamento, praesertim vero ab excoriatoriis subscriptis utendum est.

Ed. Chart. XIII. [471.]

Ed. Bas. II. (228 229.)

[Σκευασία Μενεκράτους ἡ διὰ τῆς ἐκδορίου λεγομένη.]

24 Πίσσης βρυτίας διαυγοῦς ξηρᾶς, ἔξαιρέτου < β' S'. πι-
τυνῆς διαυγοῦς λίτραν α'. καὶ γο γ'. κηροῦ Ποντικοῦ τό-
ισον, χαλβάνης γο γ'. ὄξους Κ^ο α'. τὰ τηκτὰ ἔψε λαμπρο-
τέρῳ πυρὶ, μέχρις ἀμολύντον, εἴτα ἐπίβαλλε τὴν χαλβάνην,
καὶ ὅταν διαλυθῇ, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐπὶ ῥίπτει κατὰ μι-
κρὸν τὸ ὄξος καὶ κίνει συνεχῶς προσέχων μὴ ἀναξέσῃ, καὶ
ὅταν δαπανήσῃ τὸ ὄξος, μετέρα τὸ φάρμακον εἰς θύειαν
μεγάλην καὶ τριῖβε φιλοπόνως, ὥστε ἔχειν μήλινον τὸ χρῶμα,
εἴτα ἀποθέμενος εἰς δέρμα λευκὸν ἐστυμμένον φύλαττε. ἐπὶ δὲ
τῆς χρήσεως, ἐμπλάσας εἰς δέρματα ὅσον ἔξαρκεὶ σκεπάσαι
τοὺς πεπονθότας τόπους, ἐπιτίθει καὶ λύων διὰ τρίτης νεα-
ρὸν ἐπιτίθει μέχρις ἡμερῶν ιβ'. ὥς τέσσαρας εἶναι τὰς ἐπιλύ-
σεις. ἀφίστησι λεπίδας τὸ φάρμακον καὶ λεπτύνει τὰ σώματα
καὶ στερεὰ ποιεῖ πρὸς τὰς ἐπιτηδεΐας ἐκδοράς.

(229) [Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα ἐν τῷ δευτέρῳ
τῶν κατὰ γένος φαρμάκων, πρὸς τὰ ἐν τοῖς γενείοις ἔξαν-

[Compositio Menecratis quae excoriatorium appella-
tur.] 24 Picis brutiae pellucidae siccae et electae 3 ij β,
resinae pinus pellucidae lb j et quadrantem, cerae ponticae
tantundem, galbani quadrantem, aceti heminam unam. Li-
quabilia ad splendidum ignem, donec non inquinant coquito,
deinde galbanum adjicito, atque ubi dissolutum fuerit ab
igne ablatis, acetum paulatim instillato assidueque moveto
animadversione habita ne ebulliat, et insumpto jam aceto
medicamentum in magnum mortarium transferto, ac dili-
genter terito, donec ad melinum colorem reducatur, deinde
in pelliculam albam inspissatam repositum servato. Usu vero
exigente, in pelliculas quantum ad integendos affectos locos
satis est, infartum imponito et tertio quoque die solvito,
nonnunquam usque in diem duodecimum imponito, ita ut
quatuor fiant solutiones. Hoc medicamentum squamas dis-
cedere facit et corpora attenuat, ac solida facit ad con-
venientes excoriationes.

[Quae Archigenes in secundo medicamentorum se-
cundum genus medicamenta scripsit ad papularum in

Ed. Chart. XIII. [471. 472.]

Ed. Bas. II. (229.)

θήματα καὶ τᾶλλα καὶ τὰ συνώδη] Τὰ δὲ ἐπὶ τοῦ γενείου
 ἔξανθήματα, μύρτα, σίδια, λιθάργυρον, χαλκοῦ ἄνθος, ἴσα
 σὺν οἴνω περικρίει. ἐπὶ δὲ τῶν συνκωδῶν τῶν ἐπὶ τοῦ γενείου,
 λεγομένων δὲ μανταργῶν, ὑπὸ δὲ τινων λειχῆνων ἀγρίων,
 ποιεῖ μὲν καὶ τὰ εὐτονώτερα τῶν [472] πρὸς λειχῆνας, ἔτι
 δὲ καὶ ψώρας καὶ λέπρας ἀναγραφησομένων, θαυμαστῶς δὲ
 συμπεφώνηκεν αὕτη. 4 χαλκάνθου < α'. ἔλλεβόρου μέλανος
 < α'. ἀρσενικοῦ < α'. κανθαρίδων κοιλίας < β'. ἔνιοι δὲ
 καὶ τριώβολον, λείοις χρῶ μετ' ἐλαίου ἢ κεδρίας. ἢ ῥοδίνου
 προσμήχων τὸν τόπον. γίνονται φλύκταιναι, ταύτας ῥήσων
 πυρῇνι μῆλης ἐπιλέαινε, ὥστε παρεισέρχεσθαι τοῦ φαρμάκου
 καὶ δάκνειν, εἴτα μετὰ ὥραν πυριάσας κηρωτὴν ῥοδίνην ἐπί-
 ριπτε. τοῦτο μέχρι κατουλώσεως ποιεῖ. ἐὰν δὲ τὸ πρῶτον
 μὴ κρατῇ, καὶ δις καὶ τρίς κατάκριε. ποιεῖ καὶ λέπραις καὶ
 λεύκαις καὶ ἀλωπεκίαις καὶ ψώραις ἄκρω.

[Ἡρακλείδου Ταραντίνου ἐκ τῶν πρὸς Ἀντιοχίδα,
 πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ γενείου συνώδη οἰδήματα,

mento eruptiones tum alias tum ficosas eminentias.] Papu-
 larum in mento eruptiones ex myrti baccis, malicorio ar-
 genti spuma, aeris flore, paribus partibus exceptis cum vino
 obline, in ficosis vero menti papulis mentagris appellatis
 et ab aliquibus lichenibus agrestibus faciunt quidem robu-
 stiora ex iis, quae ad lichenas relata sunt, amplius autem
 et quae ad pforas et lepras describentur. Mirabiliter vero
 haec compositio convenit. 4 Chalcanthi 3 j, veratri nigri
 3 j, auripigmenti 3 j, ventrium cantharidum 3 ij, quidam
 etiam obolos tres insuper addunt, tritis utitor cum oleo
 aut cedria aut rosaceo praefrieto prius loco. Fiunt enim
 bullae, quibus per specilli cuspidem ruptis rursus affricato,
 quo penetrare medicamentum possit et mordere, deinde post
 horam fomento adhibito, ceratum rosaceum imponito, hoc
 usquequo ad cicatricem perveniat facito. Quod si primum
 non exuperet, iterum iterumque illinito. Facit et ad lepras
 et leucas alopeciasque et pforas excellenter.

[Heraclidæ Tarentini ex libris ad Antiochidem, ad
 capitis et menti ficosos tumores, atque etiam aliis partibus

Ed. Chart. XIII. [472.]

Ed. Bas. II. (229.)

καὶν που ἀλλαγῇ ἐξέχοντα ἔλκη.] Ἐλατηρίου καὶ ἁλῶν ἴσον μίξας χρῶ, ἀνωθεν δὲ ἐπιτίθει λείου σπέρμα ὠμόν μεθ' ὕδατος ἢ σῦκα λεπτά λεῖα. τῷ δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ φύματα χρηστέον.

Κεφ. δ'. [Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὁδοῦσι παθῶν.] Τῶν ἐν τοῖς ὁδοῦσι παθῶν ἓνία μὲν ἅπασιν ἐναργῶς φαίνεται, καθάπερ ὅταν οὕτω τρηθῶσιν ἢ μελανθῶσιν ἢ ἐκτριβῶσιν, ἢ μήτε τῶν ψυχρῶν ἀνέχωνται μήτε τῶν θερμῶν, ἀλλ' ἐπ' ἀμφοτέροις ἢ θατέρῳ μόνῳ συμβαίνει τις ὁδύνη. τινὰ δ' οὐ φαίνεται σαφῶς ἐν αὐτοῖς παθῶν, ὥσπερ ὅταν ὁ πάσχων αὐτὸς αἰσθάνεσθαι φῇ τῆς κατὰ τὸ σῶμα τοῦ ὁδόντος ὁδύνης, ἐν τῷ βάθει γινομένης. ἀντιλέγουσι γὰρ ἔνιοι φάσκοντες ὁστοῦν ὄντα τὸν ὁδόντα, χωρὶς ὁδύνης πάσχειν, ὥσπερ ὅταν τῇ καλουμένῃ ῥίνῃ τὰς ὑπεροχὰς αὐτῶν ἀναγκασθῶμεν πρίζειν ἢ καὶ δι' ἄλλην τινὰ πρόφασιν, ἣν ὀλίγον ὕστερον ἔρω. νυνὶ γὰρ βούλομαι χωρὶς λογικῆς τε καὶ φυσικῆς ἀποδείξεως μαρτυρῆσαι τοῖς φάσκουσιν αὐτὸν ἀλγεῖν τὸν ὁδόντα. καὶ γὰρ καὶ γὰρ ἀλγήσας ἀκριβῶς ἑαυτῷ προσεῖχον, ὡς ἂν ἦδη

eminentia ulcuscula.] Elaterii et salis pares partes misceto ac utitor, superne vero lini semen crudum ex aqua imposito aut ficus parvas tritas. Eodem etiam ad tubercula utendum est.

Cap. IV. [*De dentium affectibus.*] Ex dentium affectibus quaedam sane omnibus evidenter apparent, quemadmodum quum perforati sunt aut denigrati aut detriti, aut neque frigida ferunt neque calida, sed ex utrisque aut altero solo dolor eis contingit. Quaedam vero non manifeste apparent in ipsis affectiones, veluti quum ipse aeger se sentire dicit circa corpus dentis dolorem in profundo obortum. Quidam enim contradicunt asserentes, quum os sit dens, eum citra dolorem affici, veluti quum aliquando prominentiores per limulam deterere cogimur aut etiam ob aliam quampiam causam, de quibus paulo post mentionem faciam. Nunc enim citra rationalem et naturalem demonstrationem testimonium his perhibere volo, qui ipsum dentem dolere ajunt. Etenim quum ego aliquando dolerem, dili-

Ed. Chart. XIII. [472.]

Ed. Bas. II. (229.)

προακηκῶς τῆς ἀμφισβητήσεως, ἡσθανόμην τε σαφῶς, οὐ μόνον ἀλγοῦντος, ἀλλὰ καὶ σφύζοντος τοῦ ὀδόντος, ὁμοίως ταῖς φλεγμονούσαις σαρκὶν, ὥστε με θαυμάζειν εἰ καὶ τοῦτο τὸ πάθος, ὃ καλοῦμεν φλεγμονήν, ἐν ὀδόντι γενέσθαι δύναται, λιθῶδη καὶ σκληρὰν οὐσίαν ἔχοντι. καὶ μέντοι καὶ καθ' ἕτερον καιρὸν ἀλγήσας ὀδόντα, σαφῶς ἡσθανόμην οὐκ αὐτοῦ τοῦ ὀδόντος, ἀλλὰ τῶν οὐλῶν εἶναι τὸ ἄλγημα, φλεγμαινόντων δὲ αὐτῶν, ὥς καὶ χωρὶς τῆς θλίψεως ἀλγεῖν. ἀλλὰ καὶ γειτνιάσει τῶν ὀδόντων σκληρῶν ὄντων, ἀνξανομένης τῆς ὀδύνης διὰ τὴν θλίψιν, ὥς ἑκατέρας τῆς αἰσθήσεως πεπειραμένος, ἄλλης μὲν ἐπὶ τοῖς οὐλοῖς, ἄλλης δὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς τοῦ ὀδόντος οὐσίας, σαφῶς οἶδα καὶ μαρτυρῶ τοῖς λέγουσιν ἀλγεῖν αὐτοὺς τοὺς ὀδόντας ποτὲ καὶ μέντοι καὶ τοῦ καταφρυμένου νεύρου τῇ ῥίζῃ τοῦ ὀδόντος ὀδύνην γενέσθαι ποτὲ τοῦ νεύρου, φαντασίαν συγκεχυμένην καὶ ἀδιάρθρωτον τοῖς πολλοῖς φέροντος, ὥς αὐτοῦ ὀδόντος ἀλγοῦντος, εὐλογόν ἐστι. καὶ γὰρ καὶ τούτου σαφῶς ἡσθάνομην

gentem super me ipso animadversionem habui, utpote qui jam audieram de hac dubitatione, percepique manifeste non dolentem modo, sed etiam pullantem dentem, quemadmodum carnosae partes inflammatione vexatae consueverunt. Quare mirum mihi videbatur, quod et haec affectio, quam phlegmonem sive inflammationem appellamus, in dente oriri posset, qui lapideam et duram substantiam habet. Atqui quum etiam alio tempore dente dolerem, manifeste sensi non ipsius dentis, sed gingivarum dolorem eum esse, inflammationis videlicet ipsis, ut etiam citra coarctationem dolerent, quin et ob vicinam dentium natura durorum, ancto dolore ob coarctationem. Quapropter utriusque doloris sensum expertus, alium quidem in gingivae, alium in ipsius dentis substantia esse clare scio, et id afferentibus testimonium praebeo, quod ipsi aliquando dentes dolent. At vero nervi, qui ad radicem dentis enatus et substratus est, dolorem aliquando fieri, nervo imaginationem confusam et indiscriminatam incertamve apud plerosque exhibente, tanquam ipse dens doleat, consentaneum rationi est; nam et hujus

Ed. Chart. XIII. [472. 473.]

Ed. Bas. II. (229.)

συμβάντος μοι. καὶ τό γε διαμένειν ἔτι μέρος μικρόν τῆς ὀδύνης ἔξαιρεθέντος τοῦ ὀδόντος ἐπὶ τῇ τοῦ νεύρου ἐγγίνε-
ται φλεγμονῇ, κουφίζομένου μόνον ἐκ τοῦ μηκέτι μήτε τεί-
νεσθαι τῆς πρὸς τὸ τεῖνον ὁστοῦν συμφύσεως ἐλευθερωθέν
ἀναπνοὴν τέ τινα σκεῖν καὶ τῶν προσφερομένων ἰαμάτων
ψαύειν. οὔτε γὰρ κατὰ ψαῦσιν οὔτε κατὰ διάδοσιν οἷον τε
τὸ φλεγμαῖνον ἰᾶσθαι νεῦρον ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῶν φατνίων
στεγόμενον, ἔμπροσθεν τε ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὀδόντος. [473]
εἰ δὲ πελιδνοὶ δι' ὅλης ἑαυτῶν τῆς οὐσίας οἱ ὀδόντες φαί-
νονταί ποτε γινόμενοι, θαυμαστὸν οὐδέν ἐστι πάσχειν αὐ-
τοὺς τι καὶ τῇ φλεγμονῇ παραπλήσιον. ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον
ἂν τις τούτῳ πιστεύσειεν ἐν τῷ τρέφεσθαι τε καὶ σχεδὸν
ἐν ᾧ παντὶ τῷ τῆς ζωῆς χρόνῳ τὴν αὔξησιν ἔχειν. ἐναργῶς
γὰρ τοῦτο φαίνεται πολλάκις ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἔξαιρε-
θεῖσιν ὀδοῦσιν, ὥστε αὐξανομένων μὲν αὐτῶν διὰ παντός,
ὅσον δ' αὖξονται τοσοῦτον ἐν τῇ τῶν σιτίων λειώσει τρι-
βομένων. εἰ δὲ ἀδύνατόν ἐστιν αὐξάνεσθαι χωρὶς τοῦ τρέ-

rei manifestum periculum aliquando in me ipso feci. Et
sane quod remaneat adhuc parva doloris portio exempto
dente, innascitur ob nervi inflammationem, quum dolor
nervi levior tantum reddatur quum ob id, quod non am-
plius tendatur ob cohaerentiam ossis extendentis, tum quod
liber factus respirationem quandam habeat eumque remedia
quae adhibentur contingere possint. Neque enim per con-
tactum neque per distributionem possibile fuerit inflamma-
tum nervum curare, utrimque a dentium locellis coarctatum
et ab anteriori parte ab ipso dente. Si vero lividi per
omnem suam substantiam facti appareant dentes, nihil mi-
rum est ipsos quid inflammationi simile pati. Cui rei ex eo
quis amplius fidem habeat, quod ex nutrimento fere per
omnem animantis aetatem incrementum accipiant. Id quod
evidenter saepenumero apparet in iis dentibus, qui exemptis
oppositi sunt, utpote qui semper augescunt: quantum vero
angescunt, tantum in ciborum manu deteruntur. Quum
vero impossibile sit incrementum accipere citra nutrimen-

Ed. Chart. XIII. [473.]

Ed. Bal. II. (229.)

φρεσθαι πάντως που καὶ δυσὶν ὑποκείμεναι παθήμασιν ἐναν-
 τίοις, ἐνδεία τε καὶ πλεονεξία τῆς χορηγουμένης αὐτοῖς τρο-
 φῆς. ἡ μὲν οὖν ἐνδεία ξηροτέρους τε καὶ ἀτροφωτέρους καὶ
 διὰ τοῦτο λεπτοτέρους ἐργάζεται. ἡ πλεονεξία δὲ ποιήσειέ
 ποτε διάθαισιν αὐτοῖς ἀνάλογον τῇ κατὰ σαρκώδη μόρια
 φλεγμονῇ. ταύτης μὲν οὖν ἰάματα γενήσεται τὸν αὐτὸν
 ἔχοντα σκοπὸν τοῖς τὰς φλεγμονὰς ἰσμένοις, ὅπερ ἐστὶ κε-
 νῶσαι τὴν πλεονεξίαν, τὸ μὲν τι διαφοροῦντα, τὸ δὲ ἀποκρου-
 ῶμενον αὐτῆς. τῆς δὲ δι' ἐνδειαν τροφῆς λεπτότητος τῶν
 ὀδόντων ἰάμα μὲν οὐδὲν ἐστὶ, τὸ χαλάσαι δὲ ἀναγκαῖον τη-
 νικαῦτα καὶ σείεσθαι χαλαρωτέρας τῆς ἐγγομφώσεως γενο-
 μένης, οὐ μόνον αὐτῶν τῶν ὀδόντων λεπτυνθέντων, ἀλλὰ
 καὶ τῶν περιέχόντων αὐτοὺς φατνίων. αὕτη μὲν οὖν ἡ διά-
 θεις ἐπιγίνεται τοῖς γηρῶσιν ἢ πρωϊαίτερον ἢ ὀψιαίτερον,
 ὥσπερ γε καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον· ἡ δ' ἀνάλογον τῇ φλε-
 γμονῇ ἔχει, μᾶλλον τοῖς νέοις. βοηθητέον οὖν ἐστὶ καὶ τοῖς
 γέρονσι τῇ διὰ τῶν οὐλῶν βοηθείᾳ. καλοῦνται δ' οὕτως
 αἱ ἀντιπεριλαμβάνουσαι τοὺς ὀδόντας σάρκες, ἐνθα πρῶτον

tum, omnino duabus affectionibus et his contrariis obnoxii
 erunt, inopiae videlicet et redundantiae alimenti, quod eis
 suppeditatur. Inopia igitur aridiores et macriores alimen-
 tumque non sentientes et ob id tenuiores eos reddit, re-
 dundantia vero consimilem in eis affectionem excitare pot-
 est, qualis est circa carnosas partes inflammatio. Ejus igitur
 curatio fiet juxta eundem scopum quem habent propo-
 situm qui inflammationes curant, qui sane est ut redundan-
 tia evacuetur, partim discutiendo partim etiam repellendo.
 Caeterum tennitatis dentium ob alimentii inopiam remedium
 nullum est, laxari enim tunc et moveri ipsos necessarium
 est, compage ipsorum laxiore facta, quum non solum ipsi
 dentes, sed et locelli eos complectentes sint attenuati. Haec
 itaque affectio senibus accedit citius aut serius, velut etiam
 magis aut minus, quae vero proportionem ad inflamma-
 tionem habet, magis juvenes corripit. Auxiliari tamen etiam
 senibus oportet, auxilio gingivis exhibito, ita autem appel-
 lantur carnes, quae dentes comprehendunt, ubi primum e

Ed. Chart. XIII. [473.]

Ed. Bas. II. (229.)

ἀνίσχουσι τῶν φατνίων. αὐτὰς οὖν χρὴ στύφουσι φαρμάκοις
 εὐτονωτέρας τε καὶ μᾶλλον ἐσφιγμένας περὶ τὸν ὀδόντα
 ποιεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτὰς ὠφελούσας τι τῷ μονίμῳ τε καὶ
 δυσκινήτῳ διὰ τὴν τῆς ἐγγομφώσεως ἀκριβειαν γηγόνῳτι. καὶ
 μὴν καὶ τὰ τρήματα τῶν ὀδόντων ἐξ ἐπιπόρης ὑγρῶν δρι-
 μέων τε καὶ διαβρωτικῶν ἀποτελεῖται, καθάπερ τὰ ἐπὶ τοῦ
 δέρματος ἔλκη χωρὶς τῆς ἔξωθεν αἰτίας. ἀλλ' ἐπ' ἐκείνου
 μὲν συνεχῶς καὶ πολλοῖς, ἐπὶ δὲ τῶν ὀστέων σπανιάκις ὅσῳ
 δυσπαθέστερα δέρματός ἐστι διὰ τὴν σκληρότητα. δῆλον οὖν
 ὅτι καὶ ἴασις ἔσται τῶν ἀναβιβρωσκομένων σωματίων, ἀνα-
 ξηραινομένης τῆς ἐπιπόρεως κακοχυμίας. εἰ μὲν ὀλίγη τις εἴη,
 τοῖς τοπικοῖς βοηθήμασι διὰ τῶν ξηραίνοντων φαρμάκων,
 ὧν τὴν ὕλην ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν· εἰ δὲ πλείων, ὅλης
 τῆς κεφαλῆς τῇ προνοίᾳ, καὶν αὕτη πατεῖ πάσχη, διὰ τὸ σύμ-
 παν σῶμα καὶ τῇ κατ' ἐκεῖνο θεραπείᾳ. τοὺς δὲ βεβρωμέ-
 νους ὀδόντας, ὡς ἂν ὑπὸ μαλακότητος τοῦτο πάσχοντας,
 ἐργάζεσθαι χρὴ σκληροτέρους καὶ δυσπαθεστέρους διὰ τῶν

locellis emergunt. Ipsas itaque astringentibus medicamentis
 robustiores et magis circa dentem adstrictis facere oportet,
 tanquam quae et ipsae aliquid faciant ad stabilitatem ac
 firmitatem dentium, quae ob exactam compagis ipsorum
 conglutinationem contingit. At vero foramina dentium ex
 humorum acrium et erodentium influxu perficiuntur, velut
 ulcera in cute citra externam causam. Verum in cute id
 assidue et multis, in ossibus raro contingit, quanto videlicet
 minus quam cutis noxae exposita sunt ob duritiem natu-
 ralem. Manifestum igitur quod erosorum corporum medela
 erit per resiccationem vitiatī influentis humoris, qui si pau-
 cus fuerit, localibus auxiliis ex resiccantibus medicamentis
 contingere medela potest, eorum vero materiam paulo post
 dicemus. Si vero multis influens humor fuerit, universi ca-
 pitis ratio ac providentia habenda est, atque si ipsum quan-
 doque propter totum corpus affectum sit, etiam reliqui cor-
 poris cura habenda erit. Porro erosos dentes, qui id mali
 prae mollicie perpessi sunt, reddere oportet duriores et af-

Ed. Chart. XIII. [473. 474.]

Ed. Bas. II. (229. 230)

ἀνστηρῶν τε καὶ στρυφνῶν φαρμάκων. καὶ τοὺς πελιδνο-
μένους δὲ διὰ τῶν ξηραίνοντων, ὡς ἂν ἐξ ἐπιρροῆς ὑγρῶν
μοχθηρῶν τοῦτο πάσχοντας. ὁμοίως οὖν δέονται θεραπείας
τοῖς τετραημένοις.

(230) Κε φ. ε'. [Περὶ οὖλων θεραπείας.] Οὖλων διὰ
φλεγμονὴν ὀδυνωμένων ἄριστόν ἐστι φάρμακον ἔλαιον σχί-
νινον, εὐκράτον κατὰ θερμότητα διακρατούμενον. ἔστω δὲ
νέον, ὡς τὸ γε παλαιότερον εἰς τοσοῦτον τοῦ νέου φανλο-
τερον, εἰς ὅσον παλαιότερον. ἐνιστάσθω δὲ τὸ ἄγγειον, ἐν
ᾧ θερμαίνεται τὸ σχίνινον, ἑτέρω μείζονι θερμὸν ἱκανῶς
ὔδωρ ἔχοντι. μάλιστα μὲν οὖν ἀρμόττει τοῦτο τῇ φλεγμονῇ.
τῶν οὖλων, οὐ μὴν καὶ κατὰ ἄλλο τι μέρος τοῦ τε τὴν
γλῶττιαν ἀμφιεννύντος [474] ὑμέρος ὑπεζωκότος τε σύμπαν
τὸ στόμα γένηται τις ὀδύνη διὰ φλεγμονὴν, ἀνωδυνίας ἐστὶ
ποιητικὸν τὸ σχίνινον. ἀποκρούεται γὰρ ἀλύπως ἄνευ τρα-
χύτητος, ἣν ἔχει τὰ πλεῖστα τῶν ἀνστηρῶν, διαφορεῖ τε
ἀδήκτως, οὐ χρεῖα μᾶλλον τοῖς φλεγμαίνουσιν. ἐνιοὶ δὲ τῶν
ἱατρῶν κοινῶ τινι χρώμενοι παραλογισμῷ βλάπτουσι τὰ

fectioni minus obnoxios, atque id per austera et acerba me-
dicamenta. Caeterum lividos redditos per resiccantia curare
oportet, ut qui ex humorum vitiatorum influxu id patian-
tur. Simili igitur curatione indigent cum perforatis.

Cap. V. [De gingivarum curatione.] Gingivis ex in-
flammatione dolentibus optimum medicamentum est oleum
lentiscinum caliditate temperatum ore retentum. Sit autem
recens, nam vetustius tanto recentiore pejus est, quanto ae-
tate antecellit. Imponatur autem vasculum, in quo calefit
lentiscinum, in aliud majus vas, quod satis aquae calidae
complectatur. Maximopere itaque inflammationi gingivarum
hoc conducit. Nec vero minus etiam si juxta aliam quan-
dam partem, quum pelliculae linguam ambientis tum suc-
cingentis totum os, aliquis dolor ob inflammationem oria-
tur, dolorem sedat lentiscinum, repellit enim citra molestiam
et absque asperitate, quam pleraque austeriorum habent, dis-
cutitque citra mordacitatem, cujus rei inflammatis praeci-
puus usus existit. Quidam vero medici communi quadam

Ed. Chart. XIII. [474.]

Ed. Bas. II. (230.)

φλεγμαίνοντα. καὶ χρὴ διασκεψαμένους ἔπαξ ὑπὲρ αὐτοῦ φυλάττεσθαι τοῦ λοιποῦ. νομίζουσι γάρ εἰ τὰ στυφόντα μόνον ὀνίνησι τὰς φλεγμονὰς ἀποκρούοντα τὸ ἐπιρρώεον, ἔστι δ' ὅτε καὶ τοῦ περιεχομένου τι κατὰ τὸ φλεγμαῖνον ἐκθλίβοντα πρὸς τὰς τρεφούσας φλέβας τὸ μόριον, εἰκὸς εἶναι τὸ μᾶλλον στυφὸν ὀνήσειν μᾶλλον. οὕτω δὲ καὶ τὸ διαφοροῦν μᾶλλον ὀνήσειν μᾶλλον οἴονται τοῦ μετρίως τοῦτο δρῶντος, οὐκ ἐννοοῦντες ὥς τὸ ἑκάτερον αὐτῶν ἐπιτεταμένον ὀδυνηρὸν γίνεται τοῖς φλεγμαίνουσιν. ὑπὸ μὲν γὰρ τῶν σφοδρῶς στυφόντων ὁμοίον τι θλάσει πάσχει τὰ μόρια συναγομένης αὐτῶν τῆς οὐσίας βιαίως. ὑπὸ δὲ τῶν δριμύων διαβρώσει τι παραπλήσιον. εἰκότως οὖν τὸ σύμμετρον ἐν ἑκάτερά βέλτιόν ἐστι τῶν ἀμέτρων. ταῦτα μὲν οἷν αὐτάρκως μοι προείρηται. περὶ δὲ τῶν κατὰ τὰς ὀδύνας διαθέσεων ἐφεξῆς ἔρω.

[Περὶ τῆς τῶν ὀδόντων ὀδύνης.] Τῶν ὀδυνωμένων ὀδόντων ἄνευ τῆς τῶν οὐλῶν φλεγμονῆς ἔσθ' ὅτε μὲν, ὥς

falsa ratiocinatione utentes inflammata laedunt, quare ea re semel perpenſa de caetero vitare oportet. Exiſtimant enim ſi aſtringentia ſolum, id quod influit repellendo inflammatis proſunt, atque aliquando etiam quid ex contento circa inflammata partem, ad venas membrum ipſum nutrientes exprimendo, veriſimile ob id eſſe, id quod amplius aſtringit amplius prodeſſe. Eodem modo etiam id, quod magis digerendo diſcutit, magis auxiliari opinantur quam ea quae moderate idem praefant, non animadvertentes quod alterum ipſorum intenſum inflammatis doloroſum exiſtit. A vehementer enim aſtringentibus partes ſimile quiddam conſuſioni perpetiuntur, nimirum quum ſubſtantia ipſarum violenter condenſetur, ab acribus vero eroſioni quid ſimile contingit. Merito igitur moderatum in utraque facultate immoderatis praefertur. Haec igitur ſufficienter mihi praefatus videor. Caeterum de affectionibus citra dolores deinceps narrabo.

[De dolore dentium.] In dolore dentium citra gingivarum inflammationem aliquando in ipſo proprio den-

Ed. Chart. XIII. [474.]

Ed. Bas. II. (230.)

ἔφη, ἐν αὐτῷ τῷ οἰκίῳ σώματι τὴν ὁδύνην, ἔσθ' ὅτε δὲ ἐν τῷ νεύρῳ συμβαίνει γίνεσθαι. σφοδροτάτων οὖν ἐστὶ χρεῖα φαρμάκων, εἴτε ἀποκρούεσθαι τις εἴτε διαφορεῖν ἐθέλοι τὸ τῆς ὁδύνης αἷτιον, ἔάν τε χυμὸς ἔάν τε φυσῶδες ἢ πνεῦμα. καὶ διὰ τοῦτο τὰ πλεῖστα αὐτῶν δι' ὅξους σκευάζεται δριμυτάτου. παραγράψω δὲ ἑφεξῆς καὶ τὰ διὰ τῆς ἱστορίας ἡμῖν παραδεδομένα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων ποιησάμενος.

[Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς ἀλγοῦντας ὁδόντας.] Ἀλγοῦντας δὲ ὁδόντας διακλυζέσθωσαν ὄξει θερμῷ δοιμὲ μετὰ κηκίδος, ἢ ἁλικανάβου ῥίζῃ μετ' ὅξους καὶ κηκίδος. ἢ δαδίῳ λιπαροῖς ἀνέξεσμένοις ἐν ὄξει ἢ μυρσίνης κλωνίοις καὶ μετὰ πίσσης ἐν ὄξει χλαινομένοις, ἢ ὑοσκυάμου τῷ σπέρματι καὶ τοῖς φύλλοις σὺν ὄξει, ἢ κεδρία ἢ προπόλει ἢ νάρδῳ ἢ στρύχνῳ ἢ τῷ χυλίσματι αὐτοῦ ἢ καππάρει ἢ σκορόδοις ἢ μυρσίνης κλωνίοις ἢ ἐν ὄξει ἀνέξεσμένοις ἢ οἴνου τρυγί θερμῇ ἢ πολίου φύλλοις ἢ καὶ αὐτῇ τῇ βοτάνῃ ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζῃ ἢ πράσιον, ἕκαστον αὐτῶν σὺν ὄξει μετὰ νίτρου καὶ πεπέρεως ἢ χαμαιλέοντος ῥίζης ὁμοίως

tium, veluti dixi, corpore, aliquando vero in nervo dolorem fieri contingit. Vehementissimis igitur opus est medicamentis, sive quis repellere sive discutere velit doloris causam, sive humor sit sive flatus ventosus. Et propterea sane pleraque ipsorum ex acerrimo aceto praeparantur. Ascribam autem ex ordine quae aliorum relatione nobis tradita sunt, initio ab iis quae Archigenes tradidit sumpto.

[*Quae Archigenes ad dentium dolores conscripsit.*]

Dolentes dentes colluant acri aceto calido cum galla, aut halicacabi radice, cum aceto et galla, aut pinguibus taedis in aceto fervefactis, aut myrti ramulis et galla cum picē in aceto tepefactis, aut hyoscyami semine et foliis cum aceto, aut cedria vel propoli vel nardo vel solano, aut succo ejus vel cappari vel alliis vel myrti ramulis, sive in aceto sive vini faece calida fervefactis, aut polii foliis vel ipsa herba vel agrestis cucumeris radice vel marrubio, singulis cum aceto, pipere et nitro, aut radice chamaeleonis eodem

Ed. Chart. XIII. [474. 475.]

Ed. Basf. II. (230.)

ἢ ὑσσώπῳ ἢ σταφίδι ἀγρία ἢ πηγάνῳ μετ' οἶνου, ἢ γλήχωνι μετ' ὄξυμέλιτος ἢ πλατάνου σφαιρία ἢ ῥόδα ξηρά ἔψε ἐν οἶνῳ λευκῷ, μέχρι τὸ τρίτον τοῦ οἶνου λειφθῇ, εἶτα τοῦτο ἔχε ἐν ἀγγείῳ φυλάττων ἐπὶ τῆς χρείας συνεχῶς διακλύζου. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τῆς πενταφύλλου ῥίζα, ὑπὸ δέ τινων εὐπατορίου λεγομένης καθειρηθεῖσα ἐν οἶνῳ ἢ γλήχωνος ἐπιπολὺν ἐψηθείσης ἀφεψήματι, ἢ κέρας ἐλάφειον ἐν ὄξυκράτῳ ἐψηθὲν ἐπιπολὺν διακλύζου, ἢ κράμβης κανλοῦς τρεῖς καὶ σῶρεος $\triangle \beta$. ἐν ὄξει $\xi \delta$ α', μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ ἐψησας διακλύζου. ἄκρως δὲ λέγεται ποιεῖν βατράχου ἐν ὄξει καὶ ὕδατι εὖ μάλα ἐψηθέντος τὸ ἀφεψήμα ἐπιπολὺν διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι. θαυμαστῶς ποιεῖ ἐὰν κυνόδοντα καύσης καὶ τρίψης, εἶτα σὺν ὄξει θερμῷ ἱκανῶς ἐψησας διακρατήσης, ἢ σίδια καὶ κηκίδα ὄξει ἀναφεψήσας χρω, ἢ σκίλλης ὄξει θερμῷ, ἢ σκίλλης τὸ ἐντὸς εἰς λεπτὰ τέμνων λίτρην α' καὶ εἰς τὸν ξέστην τοῦ ὄξους βαλὼν εἰς ἄγγος [475] ταρίχευσον ὄνειά κόπρω κατορύξας ἐφ' ἡμέρας λ' καὶ χρω, ἢ ὄνειῳ γάλακτι διακλύζου, τοῦτο καὶ τοὺς κινουμένους στε-

modo, aut hyssopo vel staphide filvestri vel ruta cum vino, aut pulegio cum aceto mulso, aut platani pilulas vel rosas aridas, in vino albo ad tertias coquito, et vinum in fictili servato, eoque assidue dentes colluito. Eodem modo utere pentaphylli sive quinquifolii, quae ab aliquibus eupatorium dicitur, radice cocta ex vino aut pulegii large cocti decocto, aut cornu cervi in posca coctum colluito, aut brassicae cauliculos tres et foreos drachmas duas, in aceti sextario nno ad tertias coquito et colluito. Egregie vero facere fertur ranae in aqua et aceto probe coctae decoctum diutius ore retentum. Mirifice facit dens caninus ustus et tritus, deinde cum aceto coctus et ore retentus, aut malicorio et galla aceto incoctis utitor, aut squilla ex aceto calido, aut squillae medullam in minutas partes dissectam sub librae unius pondere et in aceti sextarium injectam, in vase fictili condito ac inveterari finito, vase in asinino stercore ad dies xxx defosso, et utitor, aut asinino lacte colluito, hoc et eos qui mobiles sunt corroborat, aut halicacabi cor-

Ed. Chart. XIII. [475.]

Ed. Basf. II. (230.)

ρεοῖ, ἢ ἀλικακάβου φλοιοῦ καὶ δαδίου ἐναπесβεσμένου ὅξει διακλύζου, ἐπιπολὺν ἐψηθείσης ἀφεψήματι, ἢ κέρας ἐλάφειον ἐν ὀξυγάρῳ ἐναφεψήσας ἢ ἐν ὅξει διακλύζου, ἢ τιθυμᾶλλον ῥίζαν ἐν οἴνῳ, μέχρι τὸ ἥμισυ λειφθῇ, ἐψήσας διακλύζου, ἢ ὑοσκυάμου ῥίζαν ὀξυμέλιτι ἐψήσας διακλύζου, ἢ δαδίῳν ξύσματα. σίδια, στυπτηρίαν στρογγύλην ἢ σχιστήν, ἐν ὅξει ἐψήσας, μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, διακλύζου χλιαρῷ, ἢ ἐλξίνης ῥίζαν ἐν ὅξει ἐψήσας, μέχρι τὸ τρίτον λειφθῇ, διακράτει. ὅταν δὲ σιέλῃ τὸ στόμα πληρωθῇ, ἀνοίξας ἕα φέρεσθαι, ἢ σκόροδα καὶ Ἀλεξάνδρινον κάλαμον ὅξει δριμυτάτῳ ἀποξέσας διακλύζου, ἢ ὑσσωπον ἢ θύμον ἢ ὀρίανον κατ' ἰδίαν καὶ ὁμοῦ σὺν τῷ ὅξει ἔψων διακλύζου, ἢ πύρεθρον μετὰ ὑσώπου καὶ κολοκυνθίδος τοῦ ἐντός, ὁμοίως ἐν ὅξει καθεψήσας διακράτει πλεόνα χρόνον ἐν τῷ στόματι τὸ ὑγρὸν, ἢ οἴνῳ θερμῷ κολοκυνθίδος ἐναποβραχείσης διακράτει πλείονα χρόνον, πολὺ γὰρ φλέγμα ἀγεί καὶ κονφίζει τὸν πόνον, ἢ σκοροδῶν καὶ εὐζώμου σπέρματι καὶ νίτρον ἀφεψήματι, ἢ βατράχιον ἐν οἴνῳ ἐψήσας περικαθάρας τὸν ὀδόντα διακλύ-

ticis et taedae in aceto extinctae decocto large incocto colluito, aut cornu cervi in acido garo incoctum colluito, aut idem ex aceto colluito, aut tithymalli radicem in vino ad dimidias coctam colluito, aut hyoscyami radicem aceto mulso coctam colluito, aut taedarum ramenta, malicorium, alumen rotundum sive scissum in aceto ad tertias coquito ac tepidum colluito, aut helxines radicem in aceto ad tertias coctam in ore detineto, atque ubi os saliva refertum fuerit, eo aperto effluere finito, aut allium et arundinem Alexandrinam acerrimo aceto fervefactam colluito, aut hyssopum aut thymum aut origanum per se et simul aceto cocta colluito, aut pyrethrum cum hyssopo et colocynthidis medulla similiter in aceto coquito, liquoremque ex eis longo temporis spatio in ore contineto, aut colocynthidem vino calido macerato et diutius ore teneto; multam enim pituitam ducit et dolorem levat; aut alliorum et erucae seminis ac nitri decocto collue, aut ranunculum in vino coquito et

Ed. Chart. XIII. [475.]

Ed. Bas. II. (230.)

ζου, ἢ συκαμίνου, τουτέστι μορέας γάλα εἰς οἶνον ἐκχέας, ὁμοῦ οἶσυνηρὰ ἔρια ἐναπόθλιβε χλιαίνων καὶ δι' ἐρίων ὀνυπαρῶν ἔγχει τῇ μύλῃ. ἀνασπᾶ γὰρ φλέγμα καὶ ἀπόνους ποιεῖ. ἐν τούτοις ἅπασιν ὁ Ἀρχιγένης κατάλογον ἐποίησατο φαρμάκων τμητικῶν τε καὶ διαφορητικῶν καὶ θερμαινόντων, σπανίως τῶν στρυφνῶν τι μίξας, ὁποῖόν ἐστι φάρμακον ἢ κηκίς. ἅπαξ δὲ πον κειμένου τοῦ στρυχνου τεθαύμακα περὶ τῆς μίξεως αὐτοῦ κατ' οὐδένα λόγον ὠφελεῖν δυναμένου, πλὴν εἶπερ ἄρα καθ' ὃν καὶ τὰ κωλικά φάρμακα, τῷ ναρκωτικῷ τῆς ὀδύνης. τί ἂν οὖν ἔτι τῶν εὐπορίστων Ἀπολλωνίου μνημονεύοιμι, περιεχομένων ὀλίγον δεῖν ἀπάντων ἐν τοῖς ὑπ' Ἀρχιγένοὺς γεγραμμένοις; ἐπεὶ δὲ αὐτὸς ὁ Ἀπολλωνίος ἐνίοις τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων ἐμαρτύρησεν, ὡς παραχοῆμα παύουσι τοὺς πόρους τῶν ὀδόντων, ἄμεινον ἔδοξε μοι κακεῖνα γράψαι, κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ Ἀπολλωνίου λέξιν οὕτως ἔχουσαν.

[Ἀπολλωνίου παραχοῆμα παύον τοὺς πόρους τῶν ὀδόντων.] 4 Σκοροδὼν πυρῆνας ε'. λιβάνου ἄρδενος ὀβολοὺς γ'.

praemundato prius dente colluito, aut mori lac in vinum infunde, simulque lanas succidas in ipsum exprime, tepesac et per lanas sordidas maxillae infunde, extrahit pituitam et dolorem tollit. In his omnibus Archigenes catalogum fecit medicamentorum incidendi, discutiendi ac calefaciendi vi praeditorum, raro aliquid ex acerbis admiscens, quale est ipsa galla. Porro quum semel tantum solanum posuerit, miratus sum cur id admisceri velit, quum nulla ratione juvare possit, praeterquam ea juxta quam colica medicamentum profunt, stupefaciendo videlicet doloris sensum. Quid igitur amplius parabilium Apollonii relationem faciam, quum parum absit quin omnia comprehenderit Archigenes? Quandoquidem vero Apollonius ipse quibusdam a se traditis testimonium praebet, tanquam e vestigio sedantibus dentium dolores, visum etiam mihi est illa ipsa ascribere secundum ipsius Apollonii verba, quae hoc modo habent.

[Apollonii e vestigio dolores dentium sedans.] 4 Aliorum nucleos v, thuris masculi obolos iiij, myrti ramulos

Ed. Chart. XIII. [475. 476.]

Ed. Basf. II. (230. 231.)

μυρσίνης κλωνία διπάλαιστα δύο, τούτων ἀμέλξας τὰ φύλλα κατ' ἰδίαν λέανον ὁμοίως καὶ τὰ σκόροδα καὶ τὸν λιβανωτὸν, εἰθ' ὁμοῦ πάντα ἐμβαλὼν εἰς καινὴν χύτραν καὶ ἐπιχέας ὄξους κοτύλην α'. ἔψε κινῶν σπάθῃ δαδίνῃ, μέχρις οὗ λειφθῇ τὸ ἥμισυ, καὶ οὕτω χλιαρῶ χρῶ. δεῖ δὲ κρατεῖν τὸ ὑγρὸν ἐπὶ τῷ ἀλγοῦντι μέρει πρὸς πλείονα χρόνον, τοῦτο δὲ πρακτέον ἄχρις ἂν τὸ ὑγρὸν δαπανηθῇ. χρήσιμον δὲ καὶ (231) πρὸ τοῦ διακλύσασθαι βαλσάμον ὁπὸν ἢ φλοιὸν ἐπιτιθέναι ἐπὶ τὸν ἀλγούμενον ὁδόντα· εἰ δὲ μὴ, πάνακος ὁπὸν θλάσαντα ἐλαφρῶς ἔασαι τὸ ὑγρὸν ἀπορρεῖν.

[Ἐφεξῆς τῶν γεγραμμένων ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψε βοηθήματα τετρημένων ὁδόντων ὀδυνωμένων τε καὶ ἀνωδύνων κατὰ τήνδε τὴν λέξιν.] Περιπλάσμασι δὲ καὶ ἐπιθέμασι τοιούτοις τισὶ χρῶ. σῶρον Αἰγύπτιον ῥήτινῃ τετριμμένην ἀναληφθὲν περίπλασσε καὶ τῷ βρώματι ἐντίθει αὐτήν, ἢ τὴν διὰ δύο πεπéρεων ἐντίθει, ἀνείς αὐτήν νάρδω ἢ ῥοδίνῳ, μάλιστα δὲ ἀμυγδαλίνῳ, καὶ εἰς τὸ οὖς δὲ τὸ κατ' αὐτὸ ἐνσταζε, τὸ αὐτὸ ποιεῖ ἄκρω. [476] ἢ θεῖον ἄπυρον μετὰ λυκίου

longitudinis duorum palmorum duos, ex his folia decerpta per se terito, similiter et allium et thus, deinde simul omnia in novam ollam conjicito et aceti heminam j superfundito, ac coquito spatula ex taeda agitando, donec ad dimidias redigatur, atque ita tepido usitor. Oportet autem liquorem hunc in dolente parte ad multum tempus tenere, donec liquor ipse consumatur. Commodum est et ante hoc balsami succum colluere aut corticem imponere super dolentem dentem, qui si non adsit, panacis succo contuso inde fluentem liquorem instillare.

[Post praedicta Archigenes remedia perforatorum dentium cum dolore et absque dolore conscripsit in haec verba.] Oblitionibus porro et epithematis ejusmodi usitor. Sory Aegyptium resina terebinthina exceptum obline, idemque cavernae inde, aut compositionem ex duabus piperis generibus inde, nardino aut rosaceo dissolutam et maxime amygdalino, quin et in aurem ejusdem partis instilla, summe facit. Aut sulfur ignem non expertum cum lycio exceptum

Ed. Chart. XIII. [476.]

Ed. Bas. II. (231.)

ἀναλαβὼν εἰς τὸ βρώμα ἐντίθει, ἢ κηκίδα λείαν ἢ λυκίω ἢ ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ ἀναλαβὼν περιπλασσε τὸν ἀλγούντα περικαθάρας πρότερον, ἢ κόμην γλήχωνος τρίψας ἐντίθει τῷ ὀδόντι. ἐπὶ δὲ τῶν μεγίστων ὀδονταλγῶν ἄκρως ποιεῖ τοῦτο. ὄφειος γῆρας κατακαύσας καὶ μετ' ἐλαίου, μέλιτος ποιῶν πάχος στερεοῦ, περικαθάρας περιπλασσε καὶ τὰ κύκλω πάντα περιχρίει καὶ τοῖς βρώμασιν ἐντίθει, ἢ προσπίεζε τῷ γήρα μὴ κεκαυμένῳ τοὺς ὀδόντας, καὶ ἐκπίπτουσιν. ἢ γῆς ἔντερα φρούξας ἔμπασον εἰς τὸ βρώμα περικαθάρας, ἢ ὡὰ ἀραχνίων ἀνιείς μύρω ναρδίνῳ ἐντίθει, ἢ μελάνθιον φρυγὲν μετ' ἐλαίου περιπλασσε καὶ μικρὸν μύσας ἀποφλεγματίζου, ἢ πεπέρειος ἢ κάγχρου ὀπίω ἀναλαβὼν ἐντίθει εἰς τὸ βρώμα. ἐπὶ δὲ τῶν ὠσανεὶ ἐν φλεγμονῇ νίτρον ἐρυθρὸν καὶ Περσαίων ὀστέων τὸ ἐντὸς ἐνώσας ῥητίνῃ ἀναλάμβανε καὶ περιπλασσε τὸν ὀδόντα καὶ ἕα ἕως ἂν ἀποτακῇ. ἐπὶ δὲ τοῦ βρώματος πεπέρειος καὶ νίτρον ἀφρὸν καὶ χαλβάνην σὺν μέλιτι ἐπιτίθει, ἢ γλοιῷ μετὰ πεπέρειος ὁμοίως, ἢ πύρεθρον μετὰ σμύρνης,

cavernae inde, aut gallam laevigatam aut lycio aut refina terebinthina exceptam obline praepurgato dente, aut pulegii comam tritam denti indito. Caeterum in maximis dentium doloribus summe facit hoc. Anguis senectam exurito et cum oleo ad mellis solidi spissitudinem redigito ac dentem praepurgatum ex eo integito, omniaque circumfita oblinito itemque cavernis indito, aut senectam anguis non ustam dentibus apprimito, et excident. Aut vermes terrenos tostos cavernae praemundatae insperge, aut araneorum ova unguento nardino diluta inde, aut melanthium torrefactum cum oleo obline, atque ubi parumper concluso ore tenuerit, pituitam collectam rejicere jube, aut piper vel roris marini semen opio exceptum in cavernam inde. Porro ubi veluti inflammatione correpti fuerint, nitrum rubrum et ossium Persicorum nucleum unita refina excipe et dentem ex eis intege, ac donec liquata fuerint sine: in cavernam vero piper, spumam nitri et galbanum cum melle inde, aut strigmenta cum pipere eodem modo, aut pyrethrum

Ed. Chart. XIII. [476.]

Ed. Bas. II. (231.)

ἢ ὁπὸν Κυρηναϊκὸν καὶ πέπερι ἴσα μετὰ χαλβάνης, ἢ μελάνθιον καὶ σκορόδου τὸ ἥμισυ καὶ ἄλὸς ὀλίγον συλλέαντας περιπλασσε, ἀπόνους ποιεῖ. ἢ σίλφης τῆς κεφαλῆς δεούσης τὸ στήρ σὺν ῥοδίνῳ θερμάνας εἰς τε τὸ οὖς ἐνσταξε καὶ εἰς τὸ βρῶμα ἐντίθει, ἢ κηκίδα λείαν μετὰ κεδρίας χρῶ, ἢ εἰς τὸ κατὰ τὸν ἀλγοῦντα οὖς σησαμέλαιον ἐναφεψημένων αὐτῷ γῆς ἐντέρων ἔγχει. αὐτῷ δὲ τῷ ἀλγοῦντι ὑοσκύαμιον δακνέτωσαν, ἢ κισσοῦ λευκοῦ κορυμβοὺς ἔ. μετὰ ῥοδίνου τρίψας καὶ ἐν σιδίῳ χλιάνας ἐνσταξε, δεύτερον καὶ τρίτον τῆς ἡμέρας εἰς τὸ κατὰ τὸν ἀλγοῦντα οὖς. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ καρπὸς μετ' οἶνου λείος ἐπιχρίομενος ἐπὶ τὸν ὀδόντα ὠφελεῖ. τούτων ἐφεξῆς ὁ Ἀρχιγένης καὶ τάδε γράφει. ἄκρως γὰρ ποιεῖ καὶ αἵμασσομένοις οὖλοις ὑγρὰ στυπτηρία μετὰ τοῦ διπλοῦ ἁλόης προσάπτου ἢ σχιστῇ καὶ μυρσίνῃ λειοτάτοις παράτριβε. στυφθέντων δὲ μέλιτι χρῆ, ἢ Περσαίων τῶν μαχαιρίων μέρη δύο, σμύρνης μέρος ἐν περικαθάραις ἐνθεις, ἀπόνον ποιεῖ. τοῖς δὲ τετρασμένοις καὶ ἀλγοῦσιν ὁδοῦσιν καυτήριον ἐπιτίθει πυρῶσας.

cum myrrha, aut succum Cyrenaicum et piper aequali pondere cum galbano, aut melanthium et allii dimidium ejus ac parum salis simul trita obline, dolorem tollit. Aut blatae pilstrinariae avulso capite adipem cum rosaceo calefactum et in aurem instilla et in cavernam inde, aut gallam tritam cum cedria adhibe, aut in aurem denti vicinam oleum sesaminum, in quo vermes terreni cocti sunt, instilla. Verum ipso dolente dente hyoscyamum conterant, aut hederæ albae cacumina quinque cum rosaceo terito et in mali punici putamine tepesacta bis aut ter in die in anrem vicinam instillato. Quin et ipse fructus cum vino tritus denti illitus juvat. Caeterum his relatis Archigenes etiam haec subdit. Summe facit cruentatis gingivis alumen liquidum duplo aloës pondere addito admotum: aut alumen scissum et myrtum tenuissime trita affricato. Ubi vero restrictae fuerint, melle ipsas illinito, aut nucleorum ossium sive machaerarum Persicorum partes ij, myrrhae partem j, prae-mundato denti indito, a dolore liberat. At vero perfractis et dolentibus dentibus canterium ignitum admoveto.

Ed. Chart. XIII. [476.]

Ed. Basl. II. (231.)

[Περὶ ἀποφλεγματισμῶν.] Ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων ὁ Ἀρχιγένης οὕτως ἔγραψεν. ἀποφλεγματισμοὶ δὲ ἄριστοι τοῖς ὀδονταλγοῦσιν· σταγὲς ἀγρία διαμασηθεῖσα ἰδίᾳ καὶ μετὰ γλήχωνος ἢ κηκίδος τὸ ἐνδοθεν μέλαν, δακέτω τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι καὶ ἕα ἀπορρεῖν. εἰς δὲ τὸ ἀντικείμενον οὗς ἐνσταξε κισσοῦ δύο κορύμβους μετὰ ῥοδίνου λελεασμένους, ἢ μυρικής καρποῦ δραχμὰς β'. ἀφρονίτρον < α'. στυπτηρίας ὀλίγον, σκοροδῶν πυρῆνας ε'. μυρσίνης φύλλα ὀλίγα, σὺν ὅξει κινῶν σπάθη δαδίνῃ, ἔψε μέχρι ἡμίσεος καὶ δίδου διακλύζεσθαι καὶ διακρατεῖν, εἴτα χαίνοντες ἑάτωσαν ῥεῖν τὸ φλέγμα, καὶ μετὰ τοῦτο ῥοδίτῳ ἐλαίῳ διακλυσάμενοι πισάνῃν δίδου ῥοφηῖσαι. ἔαν δέ τινα ἐκ τοῦ διακλύσματος περὶ στόμα ἐλκωθῇ, κρόκῳ καὶ ῥόδῳ χυλῷ διάχρει.

[Περὶ πυριῶν.] Πυρίαι δὲ ποιοῦσι πρὸς ὀδονταλίαν, ἔξωθεν μὲν αἱ δι' ἄλός πεφρυγμένου ἢ κέγχρου εἰς μαρσύππους ἐμβεβλημένων ἢ καὶ διὰ ῥυπαρῶν ῥακίδων εὖ μάλα θερμανθέντων, ἢ καὶ ἐπιθέματα διὰ τῶν χωρὶς ὑδάτων, ὥς

[*De apophlegmatismis.*] Post praedicta vero Archigenes ita scripsit. Apophlegmatismi optimi sunt in dentium dolore. Staphis agrestis per se et cum pulegio manducata, aut quod intra gallam est nigrum, dolenti dente conteras finatque pituitam effluere, in oppositam autem aurem duos hederae corymbos cum rosaceo tritos instilla, aut myricae fructus drach. duas, spumae nitri drach. unam, aluminis paulum, alliorum nucleos v, myrti folia pauca, cum aceto ad dimidias coque spatula ex taeda agitando, idque decoctum colluendum ac ore continendum praebeto, deinde hiantē ore pituitam effluere permittito, et post hoc rosaceo ore colluto ptisanam sorbendam exhibeto. Si vero ex colluendo aliqua circa os ulcerata fuerint, croco et rosarum succo inungito.

[*De fomentis.*] Fomenta ad dentium dolorem faciunt, forinfecus ex sale torrefacto et milio in sacculos coniectis, aut per sordidos panniculos probe calefactos. Quin et epithemata conducunt citra aquam appadata, velut sunt quae

Ed. Chart. XIII. [476. 477.]

Ed. Bas. II. (231.)

τὰ δι' ὧμης λύσεως, εἴτε κρίθινον εἴτε λινόσπερμα. αὐτοῦ δὲ τοῦ ἀλγοῦντος [477] ὀδόντος πυρία οὕτω χρηστέον. ὀρίανου ξηροῦ κλώνιον εἰς ζεστόν ἔλαιον βάπτων, τῷ πονοῦντι ὀδόντι ἄνωθεν ἐπέριδε, ἢ κίκως καυλὸν ὁμοίως, ἢ σταφίδα ἀγρίαν εἰς ὃξύ τι αὐτὴν πῆξας, ἢ κηρὸν ἐπιτίθεις τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι, πυρῇνι μῆλης θερμοτάτῳ προσάπτου συνεχῶς, ἢ ὀποπάνακα καὶ ὀπὸν πενκεδάνου, ἴσα ἐνώσας ὀθονίῳ ἐνδησον καὶ εἰς ζεστόν ἔλαιον τῆξον. ὅταν δὲ ἄρξηται ζέειν τὸ φάρμακον, ἐπιτίθει τῷ ὀδόντι καὶ προσπίαζε μύλην, χρῶ πρῶτ' καὶ δείλης καὶ καθὼ εἶπον, συμπυρία ἐκτός τε καὶ ἐντός πρὸ τροφῆς. καὶ μετὰ τροφήν μὴ πολὺ λίαν διαστήσαντων ἀπὸ τροφῆς χρῶ. εἶδος δὲ πυρίας ἐστὶ καὶ τὸ τοιοῦτον, εὖ μάλα περικαθάρας τὸν ὀδόντα καὶ σκῆπάσας τὸν πάσχοντα, ἀναγκάσας τε χαίνειν ὑποθυμία ὑοσκυάμου σπέρματι. εἰ δὲ πρὸς μηδὲν τῶν προγεγραμμένων εἴκει, ἔγκνεται δὲ ἰσχυρῶς ὁ πόνος, λεπτῷ τρυπάνῳ τρήσας τὸν ὀδόντα, χρῶ τοῖς εἰρημένοις βοηθήμασιν, εἶωθε γὰρ μᾶλλον οὕτως

ex hordeacea farina fiunt sive ex semine lini. Ipsi vero dolentis dentis fomentum hoc modo adhibeatur. Origani aridi ramulum in fervens oleum tinctum dolenti denti superne affricato, aut ricini cauliculum eodem modo, aut staphidem agrestem filo cuiusdam acuto infixam eodem modo, aut cera dolenti denti imposita, specilli extremum calidissimum assidue adhibe, aut opopanax et peucedani succum unita linteolo illigato et in ferventi oleo liquefacito, quum vero inceperit fervere medicamentum, denti imposito et cum specillo apprimito, utere mane et vespere. At in universum omni fomento quum forinsecus tum intrinsecus ante cibum nec non post cibum haud admodum multo temporis spatio ad cibum rursus spectante utere. Caeterum species fomenti et haec est. Dentem valde bene praepurgato et aegro contexto ac hiare iussu hyoscyami semine suffito. Quod si ad nullum praedictorum malum ipsum cedat et dolor vehementer perseveret, tenui terebello dentem perforato ac dictis remediis utitor; hoc enim modo magis prodesse

Ed. Chart. XIII. [477.]

Ed. Bas. II. (231.)

ὠφελεῖν. εἰ δὲ μὴδ' οὕτως ὑπακούει καὶ δόξειεν ἀρθῆναι τὸν ὀδόντα, ἀπόνως ἀρθείη φαρμάκῳ συμφωνοῦντι λίαν τῷδε. πύρεθρον δριμυτάτῳ ὅξει ἐφ' ἡμέρας μ'. ταριχεύσας τριψον καὶ ἀπόθου. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας τοὺς λοιποὺς κηρώσας καὶ ἀσφαλίσάμενος αὐτόν τε τὸν ἀλγοῦντα περικαθάρας περίπρασον τῷ φαρμάκῳ, εἴτα διαστήσας ὥραν ἔκλυσον τοῖς δακτύλοις ἢ γραφαίῳ ἀνάλαβε, ἢ σῶρυ μετ' ὅξους δριμυτάτου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατάπρασσε, καὶ ἐκπαιεῖται. ἢ μολύβδαιναν λείαν κηρωτῇ ἀναληφθεῖσαν ἐπιθεῖς. ἐξάγει σφοδρῶς τιθυμᾶλλον ὁπὸς καὶ σῶρυ μετὰ χαλβάνης καταπρασσόμενα.

[Περὶ τῶν ὑπ' Ἀπολλωνίου γεγραμμένων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων.] Πρῶτον μὲν αὐτῶν κεφάλαιόν ἐστι τὰ πρὸς ὀδονταλγίας διακλύσματα, μὴδὲν ἔχοντα πλέον τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων. δεῦτερον δὲ πρὸς ὀδόντας βεβρωμένους ἐπαλγεῖς, ἐπιθέματα καὶ ἐμπλάσματα. τρίτον ἐπὶ τούτοις πυρίαι καὶ κανύσεις, πρὸς ὀδονταλγίας. τέταρτον ὑποθυμιάματα πρὸς τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων. πέμπτον ὀδοντικά

consueverunt. Si vero neque sic profeceris et videatur dens tollendus esse, citra dolorem tollere possis valde convenienti medicamento hoc. Pyrethrum acerrimo aceto ad dies xl condito, terito et reponito, usu vero exigente reliquis cera obturatis et probe munitis, ipsum dolentem praemundatum hoc medicamento integito, deinde hora interposita digitis extrahito aut scalpello exigit, aut sory cum acerrimo aceto ad multos dies imponito et excidet, aut plumbaginem tritam cerato exceptam imponito, educunt fortiter tithymalli succus et sory cum galbano imposito.

[De iis quae Apollonius scripsit in primo parabiolum.] Primum quidem eorum caput sunt collutiones dentium doloribus conferentes, quae nihil amplius habent iis quae Archigenes tradidit. Secundo loco refert, quae ad erosos dolentes dentes imponantur et indantur. Tertium locum obtinent fomenta et ustiones. Quartum suffitus ad dentium dolores. Quinto habentur commanducationes et pur-

Ed. Chart. XIII. [477.]

Ed. Bas. II. (231, 232.)

διαμασθήματα καὶ καθαρτικά. καὶ πρὸς τούτοις ἔκτον ἀνα-
γαργαρίσματα πρὸς ὀδονταλγίας. ἑβδομον δὲ κεφάλαιον
ἔγραψε πρὸς ὀδονταλγίας ἐγχύματα εἰς τὸ οὖς, ὧν οὐδενὸς
μνημονεύειν ἔτι ἤξιωσα τῷ βουλομένῳ παραναγιγώσκειν τὸ
βιβλίον, οὐ πάνυ τι τῶν δυσπορίστων ὑπάρχον. ἐγὼ δὲ τοῖς
ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένοις ἠρέκεσθην, ἐφεξῆς δὲ γράψαντος
τοῦ Ἀπολλωνίου ἔγχυτα εἰς τὴν ῥίνα ἐδοξέ μοι προσθεῖναι.

(232) [Πρὸς ὀδονταλγίας ἐγχύματα εἰς τὴν ῥίνα, ὡς
Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων.] Σεύτλου ῥί-
ζης τὸν χυλὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν ἐγχυμάτιζε εἰς τὴν ῥίνα
καὶ λύσεις τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων. κυμίνου ὅσον τοῖς
τρισὶ δακτύλοις καὶ σμύρνης ὅσον κύαμον καὶ σικύου τὸ
ἐντὸς ὅσον διπλάσιον, τρίψας καὶ γάλακτι γυναικὸς μίξας
ἀνάπλασον κολλύρια καὶ ἐνθες εἰς ἑκάτερον τῶν μυκτήρων,
εἰδ' οὕτω κέλευσον ἀνασπᾶν, ἐφ' ὅσον ἂν τις διέλθοι στά-
δια πέντε, εἰτὰ ἐκμάξασθαι τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ πρὸς
ὠταλγίαν ποιῆ.

[Πρὸς τὸ μὴ κόπτεσθαι τοὺς βεβρωμένους ὀδόντας

gationes. Sexto gargarismata. Septimo postremum capite ea
scripsit quae in dolore dentium auribus infunduntur, quo-
rum nullius mentionem facere volui, quum si quis ea ex-
petat ex libro illius petere possit, qui non adeo difficulter
parabilis existit. Ego sane iis quae Archigenes prodidit con-
tentus fui. Quum vero Apollonius quae naribus infundun-
tur consequenter tradat, visa sunt mihi etiam ea ipsa ap-
ponenda esse.

[Quae in dolore dentium naribus infundantur, ex
Apollonio in primo parabilem.] Radicis betae succum per
se in nasum instillato et solves dentium dolorem. Cumini
quantum tribus digitis apprehendi potest et myrrhae magni-
tudinem fabae et duplum interioris cucumeris terito et la-
cte muliebri mixta in collyria redigito, eaque in utramque
narem indito, atque ita attrahere iubeto donec quis quin-
que stadia percurrere possit, deinde medicamentum emun-
gat. Idem ad aurium dolorem facit.

[Ne erosi dentes vacillent neque foetorem faciant.]

Ed. Chart. XIII. [477. 478.]

Ed. Bas. II. (232.)

μηδὲ ποιεῖν δυσωδίαν.] Ἐλλεβόρου μέλανος ἡλίκον ὀρόβον ἐν μέλιτι ἐφθῶ ἐντίθει.

[478] Πρὸς ὀδόντας μεμελασμένους.] Ὅστρακον καλ-
λάϊνον ὀπτήσας καὶ λεάνας παράτριβε τοὺς ὀδόντας, οὗτα
δὲ οὐλα κρατύνει. ἄλλο. ἅλα ὀρυκτὸν μέλιτι φυράσας ὀπτη-
σον ἐπικληματίσι καὶ τρίψας μῖξον σμύρνης βραχὺ καὶ χρῶ
παραπλησίως. ἄλλο. 2 γλήχωνος μέρος ἓν, ἄλως τὸ ἴσον,
ταῦτα φυράσας ὕδατι ὀπτησον ἐν τῷ αὐτῷ, ἕως ἀνθραξ γέ-
νηται καὶ λεάνας ἀπόσμα τοὺς ὀδόντας. ἄλλο. ἰσχάδας κα-
τακάυσας καὶ τρίψας νάρδον βραχὺ καὶ μέλιτι διεῖς χρῶ.
τοῦτο καὶ οὐλα συστέλλει. ἄλλο. ἄλφιτον φυράσας ἐν ὅξει
δριμυτάτῳ κατάκαυσον καὶ λεάνας παράτριβε τοὺς ὀδόντας,
τοῦτο καὶ τὰ οὐλα κρατύνει. ἄλλο. 2 ἀλάβαστρον κεκαυ-
μένον < ἡ. κισσήρειως κεκαυμένου < δ. ἄλως πεφυγμένου
< γ. λεάνας ὡσαύτως χρῶ. διακλίσματι δὲ χρηστέον ἀπὸ
τούτων, οἷνῳ ἐνώδει ἀποβεβρεγμένης ἐν αὐτῷ πρὸ χρόνου
πλείονος ἱριδος ξηρᾶς.

[Τὰ ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένα πρὸς ὀδόντας ἐν

Veratrum nigrum ervi magnitudine melle cocto exceptum
cavernis inde.

[*Ad dentes denigratos.*] Testam callainam assatam ac
tritam dentibus affricato. Hoc etiam gingivas corroborat.
Aliud. Sal fossile melle subactum in testula torreto, terito
ac modica myrrha admixta similiter affricato. *Aliud.* 2
Pulegii partem unam, salis tantundem melle subacta in eo-
dem, donec in carbonem transierint torreto ac trita den-
tibus affricato. *Aliud.* Caricas exurito ac terito modicaque
nardo ac melle admixto utitor, hoc et gingivas comprimit.
Aliud. Polentam acerrimo aceto subactam exurito, ac tri-
tam dentibus affricato; hoc et gingivas roborat. *Aliud.* 2
Alabastri usti drach. octo, pumicis usti drach. quatuor, salis
torrefacti drach. tres, tritis eodem utere modo. Ab horum
usu collutione utendum est, vino odorato in quo ad mul-
tum tempus iris sicca fuit macerata.

[*Quae Asclepiades in primo externorum ad dentes*

Ed. Chart. XIII. [478.]

Ed. Bas. II. (232.)

τῷ πρώτῳ τῶν ἐντός. Ἡρακλείδου Ταραντίνου πρὸς σειομένους ὀδόντας.] Χρηστέον τῇ Κυπρία σποδῷ παραστέλλον-
τας τὰ οὐλα καὶ φλόμου ταῖς ῥίζαις ἐψημέναις, ἔπειτα ἀπο-
πλύνειν ὕδατι ἢ μυρσίνης ἢ βάτου ἢ δάφνης, ἔπειτα τῇ σπο-
δῷ παραψάμενος ἡσυχάζειν κελεύειν. ἄλλο. 4 ἑλλεβόρου μέ-
λανος χειρόπληθες, μανδραγόρου τῆς ῥίζης < δ'. ὑοσκιάμου
τῆς ῥίζης < δ'. βαλὼν εἰς ἄγγος κεράμεον καὶ οἶνου Χίου
κοτύλας γ'. ἢ Κώου ὡς βελτίστου ἔψε ἐπ' ἀνθρακίᾳς μεγά-
λης, ὑπολειφθείσης δὲ τῆς ἡμισείας χυλίσας τὸ ὑγρὸν, δίδου
ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν.

[Ξηρὸν πρὸς σειομένους ὀδόντας.] 4 Τερμίνθου καρ-
ποῦ πεφρυγμένου < ἢ. στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης < ἢ.
βαλανστίου < β'. κηκιδῶν < α'. κρόκου < α'. σμύρνης < α'.
λείοις χρῶ. ἄλλο. 4 κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου < ἢ. ροῦ
ἐρυθροῦ < δ'. ὀμφακίου < β'. βαλανστίου < δ'. πίτνης
φλοιοῦ < α'. σμύρνης Ἀμιναιᾶς < α'. λείοις χρῶ.

[Διάκλυσμα πρὸς μυλαλγίας.] Σμυρνίου τὰς ῥίζας
ἔψε μετ' ὀξύμέλιτος καὶ τὸ ὑγρὸν διυλίσας δίδου ἐν τῷ

scripsit. Heraclidae Tarentini ad motos dentes.] Utendum
est spodio Cyprio, ut per id gingivae comprimantur, item-
que verbasci radicibus coctis, postea ablutio fiat ex aqua
myrti aut rubi aut lauri, deinde spodio rursus admoto,
quies praecipiat. *Aliud.* 4 Veratri nigri manipulum, ra-
dicis mandragorae 3 iv, radicis hyoscyami 3 iv, in vas fictile
conjicito et vini Chii aut Coi quam optimi heminas tres
sup. fundito ac ad prunas luculentas ad dimidias coquito,
indeque liquorem excolatum ore retinendum praebeto.

[*Aridum ad motos dentes.*] 4 Terebinthi fructuum
torrefactorum drach. octo, aluminis scissi ussi drach. octo,
balaustii drach. duas, gallarum drach. unam, croci drach.
unam, myrrhae drach. unam, tritis utitor. *Aliud.* 4 Cornu
cervi ussi drach. viij, rhois rubri drach. iij, omphacii 3 ij,
balaustii drach. quatuor, corticis pinus drach. unam, myr-
rhæ Aminææ drach. j, tritis utere.

[*Collutio ad molarium dolores.*] Radices Smyrni cum
aceto mulso coquito et excolatum liquorem ore tenendum

Ed. Chart. XIII. [478. 479.]

Ed. Bas. II. (232.)

στόματι κρατεῖν. ἄλλο. λαπάθου ἀγρίου ῥίζας καὶ πλατάνου σφαιρία ἔψε μετ' ὀξύμελιτος καὶ δίδου καθὰ προεῖρηται.

[Διαμασήματα πρὸς μυλαλγίας.] 4 Κάγχρους δραχμὰς β'. ὀριγάνου < β'. πεπέρως λευκοῦ < α'. σμύρνης < α'. σταφίδος γνησίας ἢ τῆς ἄλλης λιπαρωτάτης ξ S'. τὴν σταφίδα κόπτε φιλοπόνως· τὸ δὲ σμύρνιον μέλιτι διάλυσας, τὰ δὲ ξηρὰ κόψας καὶ σήσας λεπτῶ κοσκίνῳ ἐπίβαλλε τῇ σταφίδι καὶ τῇ σμύρνῃ καὶ μίξας ποιεῖ μαλαγματῶδες· ἐν δὲ τῇ χρήσει δίδου καρέου Ποντικοῦ τὸ μέγεθος διαμασᾶσθαι. ὑγρῶν δὲ συναγομένων τὸν κάμνοντα κεχηνέναι δεήσει καὶ κάτω νέειν, ὥστε τὸ ὑγρὸν εὐχερῶς ἀπορροεῖν. μετὰ δὲ τὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου οἶνω προσκλύζεσθαι παραίνει. ἄλλο. 4 σταφίδος λιπαρᾶς χωρὶς τῶν γιγάρτων ξ S'. πεπέρως λευκοῦ ὀξύβαφον, κόκκου κνιδίου < β'. ναρδοστάχνος < β'. κασσίας < α'. πυρεθροῦ < β'. σμύρνης < β'. σκευάζε καὶ χρῶ καθὰ προεῖρηται.

[479] [Πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας φυλακτικόν. τοῦτῳ

exhibeto. *Aliud.* Rumicis agrestis radicem et platani pilulas ex aceto mulso coquito, atque ut dictum est exhibeto.

[*Masticatoria ad molarium dolores.*] 4 Canchryos drach. ij, origani drach. ij, piperis albi 3 j, myrrhae drach. j, uvae passae albae aut alterius quam pinguissimae sextarii dimidium, uvam passam diligenter tundito, myrrham vero melle dissolvito, arida autem tundito ac tenui cribello cernito, postea uvae passae ac myrrhae adjicito miscetoque ac iustar malagmatis emollito, usus vero tempore nucis Ponticae magnitudinem commanducandam praebeto. Postquam vero collecta pituita fuerit, aegrum hiare ac deorsum inclinari oportebit, quo liquor facile profluat, quo facto vinum colluere jubeto. *Aliud.* 4 Uvae passae pinguis exacinatae sextarium dimidium, piperis albi acetabulum, grani enidii drach. ij, spicae nardi drach. ij, casiae 3 j, pyrethri 3 ij, myrrhae drach. ij, apparato ac utitor ut dictum est.

[*Ad corrosos dentes praeservativum. Per hujus usum*

Ed. Chart. XIII. [479.]

Ed. Bas. II. (232.)

χρησάμενος διετήρησα βεβρωμένους ὀδόντας ἀνώδυνους.] Ζίγγιβερ ἔψε μετ' ὀξυμέλιτος καὶ τρίψας ἐπιμελῶς ἐντίθει εἰς τὸ τρῆμα καὶ περιπλαττε ἔξωθεν. ἄλλο. κισσοῦ δάκρυον χαλβάνη μίσας ἢ ὁπῶ τιθυμάλλου ἢ συκῆς ἀγρίας διαλύσας χρῶ ὥς προεῖρηται.

[Ἄλλο ἀνώδυνον πρὸς περιωδυνῶντας καὶ βεβρωμένους ὀδόντας. ἔστι δὲ καὶ βηχικὸν ἀγαθόν.] 4 Ὅπου μήκωνος < β'. πεπέρεως λευκοῦ κικομένου καὶ σεσησμένου < α'. σμύρνης δραχμᾶς β'. στύρακος < β'. χαλβάνης < α'. γλυκέος εἰς ἀνάληψιν ὅσον ἀρκεῖ, κόπτε ὁμοῦ καὶ ἀνάπλαττε καταπότια καὶ περιπλαττε τὸν ὀδόντα καὶ ἐντίθει τῷ βρώματι. ἄλλο. 4 Ὑοσκυάμου χυλοῦ < β'. σμύρνης δραχμᾶς β'. ὀπίου < β'. χαλβάνης δραχμᾶς β'. στύρακος < β'. ζιγγιβέρεως δραχμᾶς β'. πεπέρεως < α'. ὁποῦ Συριακοῦ τὸ ἴσον, γλυκέος ὅσον ἔξαρκεῖ. σκεύαζε καὶ χρῶ καθὰ προεῖρηται.

[Μυλικὴ ἀγαθὴ, ἐπὶ πολλῶν θανμασθεῖσα.] 4 Ἐλαίας δακρύου < α'. σμύρνης δραχμᾶς β'. ἑλληβόρου μέλανος < α'. ὀποβαλσάμου σπέρματος δραχμὴν μίαν, στύρακος < α'. πε-

conferuari erosos dentes absque dolore.] Zingiber cum aceto mulso coquito ac probe terito, indeque in cavernam indito, foris dentem ex eo integito. *Aliud.* Hederae lacrimam galbano misceto aut tithymalli vel ficus silvestris succo dissolvito ac utitor ut dictum est.

[*Aliud dolorem tollens ad dolentes et erosos dentes. Conducit itidem tussi.*] 4 Succu papaveris drach. duas, piperis albi tussu et cribrati drach. unam, myrrhae drach. ij, styracis drach. duas, galbani drach. unam, passi quod satis est his excipiendis, contundito simul et catapotia formato, dentique circumponito et cavernae indito. *Aliud.* 4 Succu hyoscyami drach. duas, myrrhae drach. duas, opii drach. duas, galbani drach. duas, styracis drach. ij, zingiberis 3 ij, piperis drach. j, succi Syriaci tantundem, passi quod satis est, praeparato ac ulitor ut dictum est.

[*Molare emplastrum bonum, quod in multis miraculo fuit.*] 4 Lacrimae oleae drach. j, myrrhae drach. ij, vetratri nigri drach. j, balsami liquoris drach. j, styracis drach.

Ed. Chart. XIII. [479]

Ed. Bas. II. (232.)

πέρειος δραχμὴν μίαν, ὑοσκυνάμου δραχμὴν μίαν, μηκωνείου
 < α'. καστορίου τετρώβολον, χαλβάνης δραχμὰς σί'. ὁποῦ
 Κυρηναϊκοῦ < α'. ὁποῦ καρπάσου < α'. πάνακος < α'.
 σαγαπηνοῦ τετρώβολον, πυρέθρου τετρώβολον, σταφίδος
 ἀγρίας < β'. κεδρίας τὸ αὐταρκές, ὥστε ἐμπλαστῶδες γενέ-
 σθαι ἄλλο. 4 θείου ἀπύρου < δ'. ἀσφάλτου δραχμὰς β'.
 ἀμόργης ἐλαίου < δ'. πίσης ὑγρᾶς δραχμὰς ἧ'. κεδρίας δρα-
 χμὰς ιβ'. πεπέρειος μακροῦ δραχμὰς δ'. ὀπίου δραχμὰς δ'.
 πυρέθρου < δ'. σταφίδος ἀγρίας < α'. ἐλλεβόρου μέλανος
 < α'. κόκκου Κνιδίου < α'. ὁποπάνακος < α'. πίσης ξη-
 ρᾶς λίτραν μίαν. ὅξει ἀναλαμβάνει τὰ ξηρὰ, εἴτα ἐπίβαλλει
 τὰ τηκτὰ καὶ ἀνελόμενος χρῶ, περιπλάττει τὴν μύλην τῷ
 φαρμάκῳ.

[Πρὸς τοὺς ἐρῶμένους ὀδόντας, ὥστε ἀπόνως σα-
 λεύεσθαι.] Πυρέθρον εἰς ὅξος βαλὼν, ἕα ἐπὶ ἡμέρας γ' ἢ δ'.
 ἔπειτα τρίψας ἐπιτίθει τῷ πεπονθότι ὀδόντι, φυλαττόμενος
 τοὺς παρακειμένους ὀδόντας. δεῖ δὲ περικαθαίρειν ἐπιμελῶς
 καὶ τότε περιπλάττειν τὸ φάρμακον καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐπὶ δύο

unam, piperis drach. j, hyoseyami drach. j, succi papaveris
 3 j, castorii obolos iv, galbani drach. vj, succi Cyrenaici
 drach. j, succi carpasi drach. unam, panacis drach. j, saga-
 peni obolos iv, pyrethri obolos quatuor, staphidis silvestris
 3 ij, cedriae quod satis est, quo emplastri formam acquirat.
Aliud. 4 Sulfuris vivi drach. iv, bituminis drach. ij, amur-
 cae olei drach. iv, picis liquidae drach. viij, cedriae drach.
 xij, piperis longi drach. quatuor, opii drach. iv, pyrethri
 drach. iv, staphidis silvestris drach. unam, veratri nigri
 drach. j, grani Cnidii drach. unam, opopanacis drach. unam,
 picis aridae libram unam. Arida aceto excipito, deinde li-
 quida affundito ac ablatis utitor. Ex medicamento hoc mo-
 laris dens est integendus.

[*Ad dentes qui pessum eunt, ut citra dolorem excu-
 tiantur.*] Pyrethrum in acetum conjicias, ad dies iij aut
 iv finito, deinde terito et male affecto denti imposito, vi-
 cinis dentibus optime praemunitis eodemque diligenter prae-
 mundato, ita ut per duos aut tres dies dentem hoc medi-

Ed. Chart. XIII. [479. 480.]

Ed. Basf. II. (232. 233.)

ἢ τρεῖς ἡμέρας, οὕτω γὰρ ἀπόνως σαλεύεται. ἄλλο. 4 σικκίου ἀγρίου τὰς ῥίζας, τοῦτο σκευάσας, ὥσπερ τὸ πύρεθρον, χρῶ καθὰ προεῖρηται.

(233) [Περὶ τῶν σειομένων ὀδόντων καὶ τῶν ἐξεχόντων.] Εἴρηται μὲν μοι καὶ πρόσθεν, ὥς διὰ γεροντικὴν ἡλικίαν ἔνιοι σείονται ξηραίνόμενοι, βραχείαν ἐκ τῶν συναγομένων οὐλῶν φαρμάκοις στύφουσι βοήθειαν ἔχοντες, εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν ὅπως ἔνιοι πληγέντες ἐσείσθησαν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ χωρὶς πληγῆς, ἐφ' ὧν τεκμαίρομαι διαβρεχόμενον ὑγρότητι πολλῇ τὸ καταφυόμενον εἰς τὰς ῥίζας αὐτῶν νεῦρον χαλᾶσθαι καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ξηραίνουσι φαρμάκοις θεραπεύεσθαι. ἐπεὶ δὲ προπετιεστέρους τῶν ἄλλων ἐώρων τοὺς σειομένους ὀδόντας γινομένους, καὶ μάλιστα ὅταν ἐκ πληγῆς πάθωσιν, ἔδοξέ μοι ῥιζὰν αὐτῶν τοσοῦτον, ὅσον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἐστὶν, ὅπως μὴ προσκρούσωσι τοῖς ἀντιτεταγμένοις ἐν τῷ διαλέγεσθαι καὶ μασᾶσθαι. εἰρῶν δὲ καὶ τὴν πεῖραν μοι [480] μαρτυρήσασαν σιδήριον ἐποίησα ῥινίον, ὥς ἐνερ-

camento integas, ita enim citra dolorem excutietur. *Aliud.* Cucumeris silvestris radices eodem modo ut pyrethrum praeparato ac utitor ut dictum est.

[*De mobilibus dentibus ac prominentibus.* Relatum a me etiam ante est, quod ob senilem aetatem aliqui dentes reficcati mobiles fiunt, parvum omnino auxilium ex astringentibus medicamentis, quibus gingivae coarctantur, ferentes. Referetur autem et nunc quod aliqui ex plaga mobiles fiunt. Quidam vero etiam citra plagam, in quibus conjecturam facio nervum, qui ad radices ipsorum adnatus et substratus est, per multam humiditatem rigatum laxatum esse, et ob hoc resiccantibus medicamentis ad curationem opus esse. Postquam autem motos dentes reliquis prominentiores factos videbam et maxime quum ex plaga id essent perpassi, visum est mihi eos lima atterendos esse in tantum, quantum super reliquos prominent, ne scilicet oppositos sibi offendant tum in loquendo tum in manducando, atque sane reperi experimentum mihi favens ac testimonium praebens. Ferream itaque limulam, quo celerius opus succede-

Ed. Chart. XIII. [480.]

Ed. Bas. II. (233.)

γεῖν ταχέως. αἱ γὰρ πολλαὶ παραγωγαὶ σείουσι τὸν ὀδόντα
 δεόμενον ἀκινήσιας, εἰ μέλλοι παγήσεσθαι. ποτὲ μὲν οὖν ἔξο-
 χαὶ τινες ἀνώμαλοι φαίνονται τῶν ὀδόντων κατὰ τινα μέρη
 ῥιπήσεως δεόμεναι, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ὁμαλὲς ἔχουσιν τὸ περας
 ὁμαλοῦς καὶ τῆς ῥιπήσεως δεόνται. χρηρὲς δὲ περιθέντα τοῖς
 οὐλοῖς ἄχρι τῆς ῥίξης τῶν ὀδόντων ὀθόνην μαλακὴν, εἴτα
 περιλαμβάνοντα πρῶτος τοῖς δακτύλοις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς,
 ἀσφαλῶς τε ἅμα καὶ ἀθλίπτως, ὅπως μὴ σείοιτο ῥινώμενος,
 οὕτως ἐπιχειρεῖν τῇ χειρουργίᾳ. ἔαν δὲ ἀλγήματος αἰσθάνη-
 ται ἐν τῷ παράγεσθαι τὴν ῥίνην καὶ μὴ διακρατεῖσθαι σφο-
 δρότερον τοῖς δακτύλοις τὰ πεπονθὸς, παύεσθαι μὲν ἐν τῷ
 παραντίκῳ, προσεγγιζόντα δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ῥηθησομέ-
 νων τι φαρμάκων ἀνθὶς ἐπιφέρειν, ὡς εἴρηται, βραχὺ τε δια-
 στήσαντα μέχρι τοῦ κατὰ τὸν ὀδόντα πέρατα ἀπατρεῖν, καὶ
 τοῦτο ποιεῖν οὐ τῇ πρώτῃ μόνον ἡμέρᾳ δις πού καὶ τρίς,
 ἀλλὰ τῇ δευτέρᾳ προστάξαντα τῷ πάσχοντι μήτε διαλέγε-
 σθαι τι μήτε σκληρὸν ἔδεσμα προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ

ret feci, multae enim aggressiones dentem mobilem faciunt,
 cui quiete et minimo motu opus est, si saltem stabiliri de-
 beat. Quandoque igitur eminentiae inaequales apparent in
 dentibus et juxta aliquas tantum partes lima opus habent.
 Aliquando vero aequales sunt extremitates et aequali simi-
 liter lima indigent. Oportet autem gingivis linteolum molle
 usque ad radices dentium circumdare, deinde digitis fini-
 strae manus leniter amplecti, simulque tute et citra com-
 pressionem ne concutiatui cui limam adhibemus, atque ita
 chirurgiam aggredi. Quod si dolorem percipiat, dum limula
 admovetur, et affecta pars digitis vehementius non conti-
 netur, quiscere quidem ab opere statim convenit. Ubi vero
 ex medicamentis, quae post referentur, interea aliquid ex-
 hibuerimus, rursus, ut dictum est, aggredi iterumque modice
 cessare, donec extremitates circa dentes deterantur, atque
 id non prima tantum die his aut ter, sed etiam sequenti
 faciendum est, ac imperandum aegro ut neque loquatur
 neque durum aliquem cibum accipiat. Utatur autem ali-

Ed. Chart. XIII. [48o.]

Ed. Bas. II. (233.)

τροφῇ χυλῷ πτισάνης καὶ ῥοφήματι τῷ ἐκ χόνδρου καὶ ἄρτω διαβρόχῳ καὶ τοῖς οὕτω μαλακοῖς. ἡ δὲ τῶν ὠφελούντων τοὺς σειομένους ὕλη τοιάδε τίς ἐστι.

[Τὰ ὑπὲρ Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς σειομένους ὀδόντας κρατυντικά.] Τοὺς δὲ σειομένους ὀδόντας στήσαι θέλων, σμύρνης, πομφόλυγος, στυπτηρίας σχιστῆς, ἀμύλου ἴσα λείοις προσάπτου, ἢ ἐλαίων λευκῶν χυλὸν καὶ πήγαρον μέλιτι μίξας παράτριβε, εἴτα περίπλασσε νάρδα μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς. ἢ στρογγύλῃ στυπτηρίᾳ μεθ' ἄλως διπλοῦ τοῖς ὁδοῦσι περίπλασθε, ἢ σχιστῆς καὶ μίσυρος ἴσα μετὰ κεδρίας, πάχος ὑγρᾶς κηρωτῆς περιέχριε τοὺς ὀδόντας καὶ ἔα ἀπορρεῖν φλέγμα, εἴτα διακλυζέσθω ὀνείῳ γάλακτι θερμῷ ἢ ὄξει ἢ οἴνῳ ἐναφεισημένων σιδίων καὶ κηκίδος.

[Πρὸς τοὺς ἡσθενηκότας ὀδόντας ἢ μύλας.] Μέλι, κηρὸν, ἴσα ἐν ἡλίῳ θερμῷ ὕδατι ἀνιείς, πίσης τὸ ἥμισυ πρόσμιξον, καὶ ποιήσας ἐμπλαστρῶδες, δίδου διαμασᾶσθαι. ἔαν δὲ ἡ ξηρὸν, βραχὺ ἐλαιον πρόσμιξον· ἄκρως ποιῇ καὶ ἡ Χία

mento succo ptifanae et sorbitione ex alica et pane maddo, atque aliis ad hunc modum mollibus. Caeterum materiei silva, quae motis dentibus commoda est, talis existit.

[*Ab Archigenē scripta, quae mobiles dentes corroborant.*] Mobiles dentes stabilire volens, myrrhae, pompholygis, aluminis scissi, amyli, aequales singulorum partes tritas admove. Aut olivarum albarum succum et rutam melle mixta affrica, deinde nardum cum alumine liquido obline. Aut alumen rotundum cum duplo fale dentibus asperge. Aut aluminis scissi et misyos aequales partes, cum cedria ad cerati liquidi spissitudinem redactas dentibus obline et pituitam defluere sine. Quo facto asininum lac colluant calidum aut acetum aut vinum in quo malicorium et galla sunt incocta.

[*Ad debilitatos dentes tum alios tum molares.*] Mel, ceram aequis portionibus ad solem calida aqua diluito et picis dimidium admisceto ac ad emplastri formam deducito, atque manducanda exhibeto. Quod si aridum sit medicamentum, parum olei addito. Summe facit et mastiche Chia

Ed. Chart. XIII. [480. 481.]

Ed. Bas. II. (233.)

μαστίχη μασωμένη. πρὸς αἰμοδίαν. ἐπὶ δὲ αἰμοδίας ἀνδρά-
χην διαμασάσθωσαν ἢ ἔλαιον θερμὸν διακρατεῖτωσαν.

[Περὶ δὲ τῶν ὀδοντοφυούντων ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης.]
Περὶ δὲ τῶν ὀδοντοφυούντων βρεφῶν, ἐὰν ὥσιν ἐπαλγεῖς,
κυνεῖω γάλακτι τὰ οὖλα περίχρη. ἢ λαγωῦ ἐγκεφάλῳ, ἐὰν
χρίσῃς τὰ οὖλα βρέφους, ταχέως ὀδοντοφυεῖ.

[Περίαπτα δὲ ἀντιπαθῇ ὀδοῦσιν, ἃ δοκεῖ πιστευθῆναι,
τάδε.] Ἐὰν ὀδονταλγοῦντι βραχίου φύλλα ἐπὶ τοῦ κατὰ
τὸν ἀλγοῦντα βραχίονος ἐπιθῇς, ἀπόνους μὲν ποιεῖ, ἑλκοὶ δὲ
τὸν βραχίονα, ὃν θεραπεύσεις ὥς προσήκει. ἐὰν δὲ ὀδοντο-
φυοῦν παιδίον ἀλγήματα ἔχη, τὸ τοῦ παλαιοῦ κοιλίου κέρας
ἐνδύσας δέρματι περιάπτε.

[Περὶ οὖλων πόνων.] Οὖλων πογούντων διακλύσματα
μὲν ποιεῖ σχεδὸν τὰ καὶ πρὸς ὀδονταλγίαν γεγραμμένα, πλὴν
[481] ἰδιαιτέρον ποιεῖ ὄξος, ἀπεξεσμένης ὑοσκυάμου ῥίζης.
τὰ δὲ φλεγμαίνοντα οὖλα στυπτηρίαν μεθ' ἄλως τετάρτου
μέρους λείοις προσάπτου, μετὰ δὲ τὸν δηγμὸν οἶνον ἢ ἐλαίαν

commanducata. *Ad stuporem dentium.* Caeterum in dentium
stupore portulacam manducant. Aut oleum calidum ore
contineant.

[*De dentitione puerorum, ut Archigenes scripsit.*] In-
fantibus qui dentiunt, si doluerint canino lacte gingivas
obline. Aut si leporino cerebello infantis gingivas illeveris,
cito dentes proveniunt.

[*Amuleta dolori dentium reluctantia, quibus fidem
deberi putant haec sunt.*] Si ranunculi folia ei, qui den-
tem dolet, in ejusdem partis brachium imposueris, dolore
quidem liberabitur, brachium autem exulcerabitur, ejus cu-
ram prout convenit facies. Si vero infans cui dentes pro-
venire incipiunt dolores habeat, veteris cochleae cornu pel-
liculae illigatum pro amuleto appende.

[*De doloribus gingivarum.*] Gingivis dolentibus col-
lutiones fere eadem faciunt quae ad dolores dentium sunt
descriptae, magis tamen proprie facit acetum, cui hyoscyami
radix est incocta. Verum inflammatis gingivis alumen cum
salis quarta parte tritum admove, post morsum verò perceptum

Ed. Chart. XIII. [481.]

Ed. Bas. II. (233.)

φύλλων ἀφεψήματι διακλυζέσθωσαν, ἐπὶ δὲ τῶν ῥευματιζομένων καὶ περιβιβρωσκομένων μετὰ ἐξοιδήσεώς τε καὶ ὀδύνης καὶ ὑπονεμομένων ἄκρως ποιεῖ ἡ πυρία. πυριᾶν δὲ μῆλω-
 τίδι ἔριον περιδήσας, εἰς ζεστόν ἔλαιον ἀπόβαπτε καὶ πρόσ-
 αγε τοῖς οὖλοις ἕως ἐξομαλισθῇ καὶ λευκὰ τὰ κύκλω γένη-
 ται. οὕτω γὰρ ἴσταται ἡ νομὴ καὶ ἐξ ὑγιούς τῆς σαρκὸς τὸ
 περιβρωθὲν τρέφεται. μετὰ ταῦτα δὲ χρῶ προστρίμμασι καὶ
 τοῖς ἀναγεγραμμένοις περὶ ὀδόντων. ἰδίως δὲ συμφωνεῖ κη-
 κὶς λειοτάτῃ, ὃξύβαφον μετὰ σμύρνης ὡς κυάθου τὸ μέγε-
 θος, χρῶ λείοις ξηροῖς. εἰάν δὲ ἐκφυόμενος ὀδὸν δυσχερῶς
 ἀναστέλλῃ καὶ διακεντῇ τὸ οὖλον, κύπρον μετὰ βουτύρου
 καὶ μύρου σουσίνου χρῆε κατὰ τὴν ἐκφυσιν. περὶ ἐπουλίδων.
 ἐπὶ δὲ τῶν ἐπουλίδων προσάπτου χαλκάνθω καὶ μυρσίνω
 ἴσοις μετ' ὀλίγης σχιστῆς. ποιοῦσι δὲ καὶ αἱ πλείους τῶν
 ἀνθηρῶν.

[Προφυλακτικὰ ὀδόντων.] Καὶ τὰ προφυλακτικὰ δὲ
 τῶν ὀδόντων τῆς ἀλγηδόνης Ἀρχιγένης οὕτως ἔγραψε κατὰ

vino aut foliorum oleae decocto ipsas colluant. At vero
 fluxione laborantibus gingivis et corrosis cum tumore et
 dolore et per nomen depastis, praeclare conducit fomen-
 tum, quod fit per auriscalpium, cui lana obvoluta est, in
 fervens oleum tinctum et gingivis usquequo exaequentur
 admotum et donec circumcirca albae reddantur, ita enim
 sistitur nomen et ex sana carne id, quod corrosum est, con-
 nutritur, postea vero affrictionibus utere et iis, quae ad
 dentes sunt descripta. Proprie autem convenit galla tenuis-
 sime trita acetabuli mensura, cum myrrha magnitudine fa-
 bae, tritis itaque ac laevigatis utitor. *De exortu dentium.*
 Quod si enascens dens difficulter oritur et pungit gingivam,
 cyperum cum butyro et unguento fusino juxta exortum il-
 linito. *De epulide.* Caeterum in epulide atramentum suto-
 rium cum pari myrto et modico alumine scisso admoveto.
 Faciunt pleraeque etiam ex antheris compositionibus.

[Quae dentes praeservent.] Quin et doloris dentium
 praeservativa Archigenes his verbis tradidit. *In dentium*

Ed. Chart. XIII. [481.]

Ed. Bas. II. (233.)

λεξιν. ἐπὶ δὲ τῶν περὶ τοὺς ὀδόντας ἀλγημάτων φυλακτικὰ μὲν ἀρμόζει τὰ τοιαῦτα, τιθυμάλλου ῥίζας ἐψησας ἐν οἶνῳ μέχρι ἡμίσεος, δις τοῦ μηνὸς διακλύζου καὶ οὐδέποτε ἀλγήσεις. καλῶς διατηρεῖ ἀπόνους καὶ ἰσχυροὺς τοὺς ὀδόντας, ἐὰν κύαμον Αἰγύπτιον δίχα τοῦ ἐντὸς πικροῦ λεῖον ποιῶν, παρατρίβης τοὺς ὀδόντας καὶ τὰ οὖλα ἅπασι τοῦ ἔτους. ἢ σχιστῇ μετ' ὀλίγης σμύρνης παρατρίβε καὶ οὐδέποτε βρωθήσονται. ἐὰν δὲ ἀποστύφη, μέλιτι χρῶ. ἢ ἀρκευθίδας λεπτὰς καὶ κυπαρίσσου φύλλων τὸ ἴσον, κηκίδος ὀλίγον σὺν μέλιτι ἐφθῶ δραχμιαίους τροχίσκους ποιήσας χρῶ, προδιαμασῶ καὶ ἐπιδιακλύζου οἶνῳ εὐώδει. ἢ ἱρεως Ἰλλυρικῆς καρύου Ποντικοῦ μέγεθος διαμάσῃσαι καὶ ὁμοίως διακλύζου. ἢ προσμίξας ἁλοῖν ὁμφακίνην κηκίδα ἐν οἶνῳ εὐώδει ἐψημένην διαμασῶ. ἄριστα δὲ ποιεῖ πρὸς τε φυλακὴν ἀλγημάτων ῥωσίν τε τῶν οὐλῶν καὶ τῶν ὀδόντων, ἔτι δὲ εὐπρέπειαν καὶ τὰ ὑπογεγραμμένα σμήγματα. ἔρια οἰσυπηρὰ ὀθονίῳ ἐνδύσας καῦσον, εἶτα ἁλῶν τὸ τρίτον μίξας λείοις σμήχου. ἢ

doloribus praeservantia a dolore conveniunt ejusmodi. Tithymalli radices in vino ad dimidias coquito et bis in mense colluito, ac nunquam dolebis. Optime conservat citra dolorem et fortes dentes, si fabam Aegyptiam, rejecto interno amarulento, triveris ac dentibus et gingivis semel in anno affricueris. Aut alumine scisso cum modica myrrha confricato, et nunquam erodentur, si vero astringat hoc nimium, melle utitor. Aut granorum juniperi parvorum et cupressi foliorum parem portionem et gallae parum et melle cocto excipito et in passillos drachmae pondere reducito, ac utitor unum ex his commanducando insuperque vino odorato colluendo. Aut iridis Illyricae nucis ponticae magnitudinem mande similiterque collue. Aut salis gallam omphacinen, in vino odorato coctam, misceto et mandito. Optime praeterea tum ad praeservandos a dolore dentes tum ad corroborandos eosdem, ac pariter gingivas, ampliusque ad decorem faciunt smegmata subscripta. Lanas succidas linteolo illigatas exurito, deinde salis tertia parte addita affricato.

Ed. Chart. XIM. [461.]

Ed. Bas. II. (235. 234.)

δασύποδος κεφαλὴν κεκαυμένην λεάνας χρῶ. ἢ ἄλας καὶ μέλι λεάνας, μέχρι κηρωτῶδες γένηται, καθαρῶ ὁδονίῳ ἐνδήσας καῦσον, εἴτα μῖξας ἴσιν Ἰλλυρικὴν ὀλίγην σμῆχε τοὺς ὀδόντας.

(234) [Τὰ ὑπὲρ Ἀνδρομάχου γέγραμμένα πρὸς ἀπάσας ὀδύνας ὀδόντων μυλικὴ αὐθωρὸν παύουσα.] 4 Πεπέρεως, πυρέθρου, ὁποῦ τιθυμάλλου, χαλβάνης ἀνὰ < α'. λεάνας, ἀναλαμβάνει τὴν χαλβάνην καὶ ἐντίθει εἰς τὸ βρῶμα.

[Μυλῆτικὴ Ἀντιφάνους, καὶ μὴ περικαθάρης, ἐντίθει καὶ περιπάσσει τὸν ὀδόντα.] 4 Τοσκανάμου σπέρματος, ὀπίου, νίτρου, σμύρνης, πυρέθρου, πεπέρεως ἀνὰ < α'. χαλβάνης < β'. μετ' οἴνου λείοις χρῶ. ἄλλη μυλῆτικὴ ἢ χρῶμαι. 4 Στυπτηρίας σχιστῆς < α'. πεπέρεως λευκοῦ < β'. ὁποπάνακος ἢ πεπέρεως μακροῦ τετρώβολον, σῶρεως τετρώβολον, κόμμως βεβρεγμένον ἐν ὕδατι < β'. τῆς ὅλης σταθμίας, κηρου τὸ διπλοῦν, ἀνατρίβων ἐν ὕδατι θερμῷ πρόσμιζον καὶ οὕτω χρῶ. ἄλλη ἢ Χαιρέα. 4 σμύρνης < α'. ἐλλεβόρου < α' S'. πυρέθρου < α' S'. ἴρεως Ἰλλυρικῆς < α' S'. στυπτηρίας σχι-

Aut dasypodis caput nustum tritum. Aut salem et mel ad cerati formam terendo redigito; deinde mundo linteolo il- ligata exurito et admixta iride Illyrica modica dentes con- fricato.

[Quae Andromachus scripsit ad omnes dentium do- lores, compositio molaris eadem hora dolorem sedans.] 4 Piperis, pyrethri, succi tithymalli, galbani, singulorum 3 j; galbano excepta in cavernam inde.

[Molaris Antiphanis, etiamsi non praemundaris in- dito et dentem ea integito.] 4 Seminis hyoscyami, opii, nitri, myrrhae, pyrethri, piperis, singulorum 3 j, galbani 3 ij, tritis ex vino utitor. Alia molaris qua utor. 4 Alu- minis scissi 3 j, piperis albi 3 ij, opopanacis aut piperis longi obolos quatuor, foreos obolos quatuor, gummi aqua macerati 3 ij, cerae duplum totius ponderis omnium, cae- tera conterens in aqua calida misceto, atque ita utitor. Alia Chaereae. 4 Myrrhae 3 j, veratri 3 i β, pyrethri 3 i β, iri- dis Illyricae 3 i β, aluminis scissi obolos iij, aqua terito et

Ed. Chart. XIII. [481. 482.]

Ed. Bas. II. (234.)

στῆς τριώβολον, [482] ὕδατι λεάνας περίχρει τὸν ὀδόντα καὶ ἐπάνω κηρὸν ἐπίθεις. ἄλλη μυλικὴ ἐκ τῶν Ἀφρόδα. 4 στυπτηρίας σχιστῆς <δ. σμύρνης τριώβολον, πεπéρεως κόκκους εἰ. ἐγὼ δὲ τριώβολον καὶ κάλλιον ποιῶ, ῥητίνῃ ἀναλάμβανε προπερικαθάρας, ἐντίθει εἰς τὸ βρωμα ἐπάνω καὶ σπληνιον ἐγγρίσας ἐπιτίθει ἄλλη μυλικὴ τοῦ αὐτοῦ· καὶ μὴ περικαθάρας ἐντίθει εἰς τὸ βρωμα καὶ ἐπάνω τοῦ φαρμάκου σπληνιον περιπλάσσει, ποιῶ ὑοσκυάμου σπέρματος, ὁποῦ μήκωνος, σμύρνης, νίτρου, πυρέθρου, πεπéρεως λευκοῦ, ἐκάστου μέρος α'. χαλβάνης μέρος β'. μετ' ὅξους λεάνας χρῶ. ἄλλη ἐκ τῶν Ἀφρόδα. 4 ὁποῦ πευκεδάνου < α'. ὁποῦ μήκωνος < α'. τιθυμάλλον μυρσινήτου, ὁποῦ Κυρηναϊκοῦ ἀνὰ < α'. χαλβάνης < α' S'. τῇ χαλβάνῃ ἀναλάμβανε καὶ εἰς τὸ βρωμα ἐντίθει καὶ περικαθάρας σπληνίῳ ἔμπλασσει, ὥρα μιᾷ πάνει. μυλικὴ καλὴ. στυπτηρίας σχιστῆς μηχανεῖω ἀναλαβὼν χρῶ, ἐντιθεὶς καὶ περιπλάσσει. μυλικὴ ἄλλη ὡς Ἀριστοκράτης. 4 μήκωνος < β'. σαγαπηνοῦ ὀβολὸν α' S'. ὁποῦ Κυρηναϊκοῦ τὸ ἴσον, πεπéρεως < α'. σφονδύλου τὸ ἴσον, σμύρνης

dentem oblinito, ac superne ceram imponito. *Alia molaris ex libris Aphrodæ.* 4 Aluminis scissi 3 iiij, myrrhæ obolos tres, piperis grana quinque, ego obolos tres accipio et melius facit, resina excipe et praemundatae cavernae inde et splenium illitum superimponere. *Alia molaris ejusdem. Etiam non praemundatae cavernae hanc inde et superne splenium ex medicamento item impone et probe faciet.* 4 Seminis hyoscyami, succi papaveris, myrrhæ, nitri, pyrethri, piperis albi, singulorum partem unam, galbani partes duas, cum aceto tritis utiter. *Alia ex libris Aphrodæ.* 4 Succu peucedani 3 j, succi papaveris 3 j, tithymalli myrsinitae, succi Cyrenaici, singulorum 3 j, galbani 3 i β, galbano excipe et in cavernam inde et ubi praepurgaris dentem in splenium illine, una hora dolorem sedat. *Molaris bona.* Scissum alumen papaveris succo exceptum indito et oblinito. *Alia ut Aristocrates.* 4 Papaveris 3 ij, sagapeni sesquibolum, succi Cyrenaici tantundem, piperis 3 j, spondylii tantundem, myrrhæ tantundem, galbani, pyrethri,

Ed. Chart. XIII. [482.]

Ed. Basf. II. (234.)

τὸ ἴσον, χαλβάνης τὸ ἴσον, πυρέθρου τὸ ἴσον, κρόκου τὸ ἴσον, μέλι ὡς γλοιῶδες γενέσθαι.

[Πρὸς ἀλγήματα ὀδόντων καὶ οὐλῶν καὶ πολλὰ τοῦ Ἀριστοκράτους γραμματικοῦ.] 4 Μέλιτος λίτραν μίαν, ὄξους δριμέρος ξε α'. στυπτηρίας σχιστῆς γο στ'. οἱ δὲ ὑγρᾶς γο δ'. εἴπε μέχρις ἂν μελανθῇ. πρὸς ὀδόντας σειομένους. 4 στυπτηρίας σχιστῆς μέρος α'. μάννης μέρος α'. λείοις χρῶ, προσπάσσω τὸν σειόμενον ὀδόντα.

[Πρὸς ὀδόντων βρωσιν καὶ πόρους.] Πενταφύλλον ῥίζας σὺν οἴνῳ ἐψήσας δίδου διακλύζεσθαι μετὰ τὸ δεῖπνον, ἀφέψου δὲ εἰς τὸ τρίτον μέρος. ἄλλο. λαπάθου ῥίζας σὺν οἴνῳ ἢ ὅξει ἐψήσας, ἄρσενικὸν λεῖον ἐπιπάσας, ὀλίγον τοῦ ὑγροῦ δίδου διακρατεῖν, ἐψέσθω δὲ ἄχρις ἂν εἰς τὸ τρίτον ἔλθῃ. πρὸς οὐλα πλαδαρά. 4 πυρέθρου < γ'. θύμον < β'. στυπτηρίας σχιστῆς τριῶβολου, ἱρεως Ἰλλυρικῆς < α'. λείοις χρῶ καὶ ἐπιτίθει τοῖς οὐλοῖς.

[Παρά Πυθίου πρὸς σειομένους ὀδόντας καὶ οὐλα πλαδαρά καὶ ὑποφθοράς.] Στυπτηρία στρογγύλη ἐνεκληθεῖσα

croci, singulorum tantundem, mel quod strigmentitiam spissitudinem accipiat.

[Ad dolores dentium, gingivarum, aliaque multa Aristocratis grammatici.] 4 Mellis ℥ j, aceti acris sextarium unum, aluminis scissi sexuncem, alii liquidi trientem habent, coquito donec nigrescat. Ad dentes motos. 4 Aluminis scissi partem unam, mannae partem unam, tritis utere, conspergendo motum ex eis dentem.

[Ad erosionem et dolorem dentium.] Quinquefolii radices in vino coctas a coena colluendas praebe, coquito autem ad tertias. Aliud. Rumicis radices cum vino aut aceto coquito et modicum auripigmenti triti inspergito ac liquorem ore retinendum exhibeto. Coquatur itidem ad tertias. Ad gingivas madore laxas. 4 Pyrethri 3 iiij, thymi 3 ij, aluminis scissi obolos tres, iridis Illyricae 3 j, tritis utere ac gingivis impone.

[Pythii, ad motos dentes, gingivas humore gravidas et subcorruptas.] Alumen scissum chartae involutum uritur,

Ed. Chart. XIII. [482, 483.]

Ed. Bas. II. (234.)

χάρτη καίεται, εἶτα λεανθεῖσα χρωῖζεται μίλτω. τούτων προσ-
άπτου τῶν οὐλῶν καὶ ἐντίθει τοῖς ὑποφθοροῖς.

[Παρὰ Διοκλέους ἱατροῦ πρὸς ὀδόντων πόνους.] 4
Χαλβάνης, ὀπίου, πεπέρεως, κηροῦ, σταφίδος ἀγρίας, κόκκου
κνιδίου ἀνὰ < α'. λεάνας ἀναλαμβάνει κηρῷ καὶ περίπλασσε.

[Πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας ἄλλο εὐθετον.] Ὅπὸν σιλ-
φίου ἐντίθει ἢ αὐτὴν τὴν ῥίζαν ἢ χαλβάνην μετὰ πεπέρεως
ἢ ὀπιον μετὰ χαλβάνης ἢ ὀπωπάνας ἐμπλασσύμενος. πρὸς
ὀδόντων πόνους. 4 σῶρεως < β'. στυπτηρίας σχιστῆς < β'.
μίσυος < α'. ξηρῷ χρῶ.

[Σμῆγμα ὃ χρῶμαι σταλτικὸν οὐλῶν.] 4 Κέρατος ἐλα-
φείου κεκαυμένου λίτρας β'. ἐρίων οἰσυνηρῶν ἀπαλῶν γο γ'.
ἀλδὸς ἀμμωνιακοῦ γο δ'. πεπέρεως λευκοῦ γο β'. κόστου γο α'.
σχιστῆς γο β'. σχίνου καὶ περδικίου βοτάνης κεκαυμένης σὺν
τοῖς ἐρίοις ἢ μόνης, τέταρτον λίτρας, μαλαβάθρου φύλλων
γο α'. κόψας ὁμοῦ χρῶ.

[483] [Τὰ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα πρὸς ἅπαντα
τῶν ὀδόντων τὰ πάθη, τινὰ δὲ τούτων καὶ πρὸς οὐλα πρὸς

deinde tritum rubrica coloratur, atque ita gingivis admo-
vetur, similiterque subcorruptis inditur.

[*Dioclis medici ad dentium dolores.*] 4 Galbani,
opii, piperis, terae, staphidis silvestris, grani cnidii, singu-
lorum 3 j, trita cera excipito et illinito.

[*Aliud commodum ad corrosos dentes.*] Succum silphii
indito aut ipsam radicem. Aut galbanum cum pipere. Aut
opium cum galbano. Facit et opopanax in cavernas infar-
tus. *Ad dentium dolores.* Soreos 3 ij, alaminis scissi 3 ij,
misyos 3 j, aridis utitor.

[*Smegma dentium quo utor, gingivas contrahit.*] 4
Cornu cervi uffi ℥ ij, lanae succidae tenerae quadrantem,
salis ammoniaci trientem, piperis albi sextantem, costi 3 j,
aluminis scissi sextantem, lentisci et perdicii herbae ustae
cum lanis aut per se solum, utriusque quartam librae par-
tem, foliorum malabathri 3 j, contusis simul utere.

[*Quae Crito scripsit ad omnes dentium affectiones.*
Quaedam ex eis etiam gingivis conferunt et ad foetorem

Ed. Chart. XIII. [483.]

Ed. Bas. II. (234. 235.)

στόματα δυσώδη καὶ μέλανας ὀδόντας ἐξ ἐπιπολῆς.] Κριθᾶς καὶ ἄλας μέλιτι καὶ οἶνω δεύσας ἐνδησον εἰς χάρτην καὶ καύσας καὶ λειώσας τριῖβε τὰ οὖλα. ἄλλοι χαλκάνθην, στυπτηρίαν, σίδια ῥιζᾶς γλυκείας ἴσα λεάνας παράτριβε τὰ οὖλα νῆστις, εἴτα οἶνω στυπτικῶ διακλύζου. ἄλλο πρὸς οὖλα ἡλκωμένα. 4. νίτρου κεκαυμένου, κυπέρου κεκαυμένου, ἐκάστου ἴσον, λείοις μετὰ μέλιτος διάχρηε. ἄλλο πρὸς οὖλα καὶ ὀδόντας σειομένους. 4. Ἰριως γο δ'. πίτυος φλοιοῦ γο δ'. σχιστῆς γο α'. ξηρῶ χρῶ. (235) ἄλλο πρὸς σειομένους ὀδόντας. σχῖνον, μυρσίνην, κηκίδα ἐψῆσας ἐν οἶνω δίδου διακλύζεσθαι. ἄλλο. 4. ἄλός μέρη δύο, στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης καὶ ἐσβεσμένης ὅξει δοιμῇ μέρος ἐν, λείοις χρῶ, εἴτα οἶνω διακλύζεσθω.

[Πρὸς σειομένους ὀδόντας ἵνα παγῶσι.] Χάλκανθον τριῖψας μετὰ ἐλαίου παράπτου τῶν ῥιζῶν ἐρίω. ποιεῖ καὶ πρὸς βεβρωμένους ὀδόντας ἀναληφθὲν κηρῶ, καὶ ἐντιθέμενον μετὰ μυρσίνης ἴσης τριβὲν καὶ μέλιτι ἀναληφθὲν. πρὸς σειομένους ὀδόντας. πτελέας φλοιόν ἐν οἶνω ἐψῆσας διακρυ-

oris et nigros in superficie dentes.] Hordeum et salem melle ac vino subacta in charta ligato ac urito et ex laevigatis gingivas confricato. Aliud. Atramentum sutorium, alumen, putamina mali punici dulcis, aequalibus partibus trita ac laevigata, gingivis in jejunio affrica, deinde vino alstringente collue. Aliud ad gingivas ulceratas. 4. Nitri nsti, cyperi nsti, hordei nsti, cujusque pares partes, laevigatas cum melle illine. Aliud ad gingivas et dentes motos. 4. Iridis trientem, corticis pinus trientem, aluminis scissi 3 j, aridis utere. Aliud ad motos dentes. Lentiscum, myrtum, gallam, in vino cocta colluenda praebeo. Aliud. 4. Salis partes duas, aluminis scissi nsti et acri aceto extincti partem unam, tritis utitor, deinde vino colluito.

[*Ad motos dentes stabiliendos.*] Atramentum sutorium cum oleo terito et cum lana dentium radicibus admoveto. Facit et ad erosos dentes cera exceptum et inditum. Item cum myrto pari tritum ac melle exceptum. *Aliud ad motos dentes.* Ulmi corticem in vino coquito et decoctum ore-

Ed. Chart. XIII. [483.]

Ed. Bas. II. (235.)

τεῖν ποιεῖ. καὶ κέρατα τοῦ ἐλάφου ἐν οἴνῳ ἐψημένα. πρὸς δὲ τοὺς βεβρωμένους ὀδόντας καππάρειως ῥίζαν σὺν ὄξει δριμεῖ ἔψε εἰς ἡμισὺ καὶ χλιαρῷ διακλύζου ἢ τὸν φλοιὸν ὁμοίως. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς πόνους ποιεῖ.

[Ἄλλη πυρία ὀδόντων καὶ βεβρωμένων καὶ πονούντων.] 4. Θείου ἀπύρου μέρος α'. βουτύρου μέρος α'. πήξας πυρία διὰ μηλωτίδος. ἄλλη πρὸς ὀδόντων πόνους. ἄλατι προσμίξας τοὺς ὀδόντας, κονίαν στακτὴν λαβὼν, χλιάνας κατὰσχει ἐν τῷ στόματι μέχρι χρόνου συμμέτρου. ἔδει προσκείσθαι ἐπὶ τοῦ τῶν οὐλῶν πόνου.

[Ἄλλη μυλικὴ ἀνθωρὸν παύουσα.] 4. Πεπέρειως, πυρέθρου, τιθυμάλλου ὁποῦ, χαλβάνης ἀνά < α'. λεάνας ἀναλάμβανε τῇ χαλβάνῃ καὶ ἐντίθει εἰς τὸ βρῶμα. ἄλλη. 4. πεπέρειως ὀβολὸν α' S". κόκκον κνιδίου τὸ ἴσον, χαλβάνης < α' S". ἀφρονίτρου ὀβολοὺς δύο, κρόκου ὀβολὸν α' S". ἱρεως ξηρᾶς ὀβολὸν α' S". ῥόδων ἀπαλῶν < S". τρίψας, μέλιτι ἀναλάμβανε καὶ ἐμπλαστρῶδες ποιήσας ἐμπλασσε τὴν μύλην.

tenendum exhibeto. Item cervi cornua in vino cocta. Ad corrosos vero dentes capparitis radicem cum acri aceto ad dimidias coquito ac tepidum colluito. Cortice item eodem utilior modo. Idem ad dolores facit.

[*Fomentum aliud dentium corroforum et dolentium.*] 4. Sulfuris vivi partem unam, butyri partem unam liquefacito et his per auriscalpium foveo. *Alium ad dolores dentium.* Dentes ex sale praefricato et lixivium tepefactum mediocri tempore ore confinet. Oportebat hic apponere in gingivarum dolore hoc convenire.

[*Alia compositio molaris eadem hora dolorem sedans.*] 4. Piperis, pyrethri, succi tithymalli, galbani, singulorum 3 j, terito et galbano excepta in cavernam indito. *Alia.* 4. Piperis sesquiobolum, grani cnidii tantundem, galbani sesquidrachmam, spumae nitri obolos duos, croci sesquiobolum, iridis siccae sesquiobolum, rosarum tenerarum 3 β, trita melle excipe et ad emplastri formam redactis molarem dentem intege.

Ed. Chart. XIII. [483. 484.]

Ed. Bas. II. (235.)

[Πρὸς βεβρωμένην μύλην.] Μελάνθιον φώξας καὶ τρέψας μετ' ὅξους δριμέος κατὰπλασσε τὸ βρώμα τῆς μύλης καὶ οὐκ ἔτι βρωθήσεται, ἀλλὰ μένει οἷον ἔστιν. οἱ δὲ καὶ νίτρου ◁ α'. μετ' ὅξους δριμέος. πρὸς τὸ αὐτό. 4 καστορίου, πυρέθρου ὀπιτοῦ, χαλβάνης ἴσον ἐκάστου μίξας ἐντίθει.

[Πρὸς μύλην ἀπόνως ἄραι.] 4 Ἀλεύρου ἐρεβίνθου καθαροῦ ◁ β'. φυράσας ὅπῳ τιθυμάλλου, ἐπίθει, ἐπὶ τὸν ὀδόντα καὶ ἐπάνω κισσοῦ φύλλα καὶ ἑάσας ὥραν αἴρε καὶ αὐτομάτως θρυβήσεται. ποιῇ τοῦτο καὶ πρὸς βεβρωμένους, κηρωτὴν δ' ἐπὶ τῆς χρείας μαλάξας περιτίθει.

[Ἄλλο, ὥστε τοῖς δακτύλοις ἄραι τὸν ὀδόντα, περικαθάρως καλῶς.] 4 Σώρεως, κηκίδος ὀμφακίνης, σταφίδος ἀγρίας, στυπτηρίας σχιστῆς, θείου ἀπύρου, πεπέρεως μακροῦ, λεῖα ποιήσας, κεδρία μίσγων λέαινε καὶ κηρὸν τήξας καλῶς περίχρισον τὸν ὀδόντα. [484] ἐκβάλλει δὲ αὐτοὺς καὶ πύρεθρον καὶ τιθυμάλλου μυρσινίτον ὁπὸς μετὰ ἀλεύρου ὀροβίνου, ὥστε στεατώδη γενέσθαι καταπλασθεῖς. ἢ πύρε-

[*Ad corrosos molares.*] Melanthium torrefacito et ex acri aceto terito, indeque molarium cavernam integito et non amplius erodetur, sed manebit ut est. Quidam etiam nitri 3 j, cum acri aceto utuntur. *Ad idem.* 4 Castorii, pyrethri torrefacti, galbani, singulorum aequales partes mixtas indito.

[*Ut molaris citra dolorem tollatur.*] 4 Farinae cicerum purae 3 ij, succo tithymalli exceptas denti imponito, supraque hederæ folia addito et ad horam finito, tollito, et sua sponte in minutas partes frangetur, facit idem ad erosos, verum usus tempore ceram emollitam circumponito.

[*Aliud, ut dens digitis tollatur, praemundato antea circumcirca dente.*] 4 Soreos, gallae omphacines, staphidis silvestris, aluminis scissi, sulfuris vivi, piperis longi aequales partes laevigatas cedria excipe et impone, ceraque liquefacta dentem egregie circumline. Ejicit ipsos etiam pyrethrum et tithymalli myrsinitae succus cum farina ervi ad massae fermenti modum coactus et impositus. Aut pyre-

Ed. Chart. XIII. [484.]

Ed. Bas. II. (235.)

θρον ἡμέραις μ'. βράχην ὅξει καὶ περιπλαττόμενον τῷ ὀδόντι.
ἄλλο πρὸς τοὺς τετρημένους. 4. Καστορίου, πυρεθρου,
ὀπίου, χαλβάνης ἴσον ἐκάστου μίξας ἐντίθει.

[Περὶ ὀδοντοτριμμάτων συνθέσεως, οἷς χρῶμαι.] Ἐνια
τῶν ὑπ' ἐμοῦ συντεθέντων ὀδοντοτριμμάτων τῇ πείρᾳ δοκι-
μασθέντα καὶ φανέντα γενναίαν ἔχειν ἐνέργειαν, ἅξια γρα-
φῆς ἔδοξεν εἶναι μοι, καὶ πρῶτόν γε τὰς ψυχρὰς διαθέσεις
τῶν ὀδόντων ἰωμένων, ἔάν τε διὰ ψυχροῦ πόσιν ὕδατος ἄμε-
τρον ἢ τῶν ὑπὸ χιόνος ψυχθεῖσων ὀπωρῶν ἢ τινων ἐδε-
σμάτων ἢ πομάτων ὥστις γιγνύται καὶ πρὸς τοῦτοις, ἔάν διὰ
χυμὸν ψυχρὸν ἐκ τῆς κεφαλῆς εἰς αὐτοὺς καταρρέοντα. τοὺς
μὲν οὖν διὰ χυμὸν ἐψυγμένους μέγας ὀνίνησιν ὁ ἀπο-
φλεγματισμός. ὅπως δὲ δεῖ ποιεῖν τοῦτον, καθ' ἕτερον κε-
φάλαιον ἰδίᾳ γεγραμμένον ἔχεις. τοῖς δὲ ἄνευ χυμοῦ διὰ
μόνον τοῦ νῦν εἰρημένου φαρμάκου θεραπεύειν προσήκει,
χρησθαι τε αὐτῷ καὶ μετὰ τὸν ἀποφλεγματισμὸν ἄμεινόν
ἐστίν, ὅπως ἐκκενώσης μὴ μόνον τὸν βλάπτοντα χυμὸν, ἀλλὰ
καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γεννωμένην διάθεσιν ἐκθεραπεύσης. ἢ δὲ

thrum ad dies xl aceto maceratum et denti circumpositum.
Aliud ad sauciatos. 4. Castorii, pyrethri, opii, galbani,
singulorum aequas portiones mixtas indito.

[*De dentifriciorum compositione quibus utor.*] Quae-
dam ex dentifriciis a me compositis experimento compro-
bata et generosa efficacia praedita digna mihi visa sunt
quae conscriberentur, et primum sane ea, quae frigidos den-
tium affectus curant, sive ob immoderatam frigidae aquae
portionem, sive ex fructibus per nivem frigefactis, sive ex
quibusdam aliis eduliis aut potionibus sint productae, in-
superque si propter frigidum humorem e capite in ipsos
defluentem ortum habeant. Dentes igitur ob humorem re-
frigeratos magnifice juvat apophlegmatismus, quo modo vero
hunc praeparare oporteat, alio capite privatim conscriptum
habet. Eos vero, qui citra humorem frigefacti sunt, per so-
lum medicamentum hoc, quod nunc referetur, curare de-
bet. Praestat eo etiam post apophlegmatismum uti, ut non
solum noxium evacuet humorem, sed etiam generatum ab

Ed. Chart. XIII. [484.]

Ed. Bas. II. (235.)

ἀνθεσις τοῦ φαρμάκου τῷδε τῷ τρόπῳ γίνεται. λαβὼν
 δύο βοτάνας, ὧν ἡ μὲν σιδηρεῖτις, ἡ δὲ περδικίας ὀνομάζεται,
 ξήρανον ἐν οἴκῳ ἀτρέμα χωρὶς ἡλίου προσβολῆς, ὥς μήτε
 ὑγρὰς ἔτι μήτε ξηρὰς εἶναι, καὶ καῦσον εἰς τοσοῦτον, ὥς
 ὅτε πρῶτον ἐπιτήδειοι γένοιντο κοπῆναι καὶ διατμηθῆναι
 πάνσασθαι καίοντα. διάφθειρεται γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν ἐπι-
 πλέον καυθεῖσων. ἐν ἑτέρῳ δὲ χυτρίδιῳ καυθήτωσαν ἅλεις
 ὀρυκτοὶ μετὰ σχιστῆς στυπτηρίας Ἀττικῷ μέλιτι φυραθέν-
 τες, ἔττα μετὰ τῶν ἄλλων ταῦτα μυχθέντα κοπτεύσασθαι καὶ
 διασησθέντα καλῶς λεπτῷ κοσκίνῳ, πάλιν ἐν θυίᾳ τριβέ-
 σθασαν, βέλτιον γὰρ ἔσται τὸ φάρμακον εἰς ὅσον ἂν ἀκρι-
 βέστερον λειωθῇ. χρῆσθαι δὲ αὐτῷ δεῖ, μόνους τοὺς ὀδόν-
 τας τρίβοντας χωρὶς τῶν περικειμένων οὐλῶν, εἰ μὴ τίχοι
 ταῦτα ὄντα πλαδαρά, ξηραντικὴν γὰρ ἔχον δύναμιν τὸ φάρ-
 μακον. ἐπιτήδειον μὲν ἔστιν τοῖς ὑγροῖς οὐλοῖς, ἐναντίον δὲ
 τοῖς ξηροῖς, τὰς μέντοι μετὰ τὰ οὐλα ῥίξας τῶν ὀδόντων
 ἀνατρίβειν αὐτῷ χρή, καθάπερ γε καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀδόντας.
 ἡ δὲ τῶν μυχνυμένων εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου συμ-

ipso affectum perfanes. *Compositio medicamenti hoc modo habet.* Accipito herbas duas, quarum altera sideritis, altera perdicias appellatur, easque domi sensim citra solis admissionem siccat, ut neque humidæ amplius, neque siccae adeo extent, et urito in tantum, ut ubi primum cotusioni et sectioni aquæ fuerint, ab urendo cesses, vilescit enim et corrumpitur vis earum, si diutius urantur. In alia porro allula sal fossilis uratur, cum alumine scisso, Attico melle subactus. Deinde hæc aliis permixta tundantur et per angustissimum excreta cribrum rursus in mortario terantur, melius enim erit medicamentum, quanto diligentius fuerit laevigatum. Utendum autem eo est solum ad dentes confricandos, citra gingivarum circumfitarum contactum, nisi humore fuerint prægnantes. Quum enim reficcandi vim habeat medicamentum, aptum quidem est gingivis humentibus, inimicum vero siccis, attamen ipsas dentium radices post gingivas sitas, eo conficere oportet itidem ut ipsos dentes. Caeterum eorum, quæ in compositionem miscentur, ejus-

Ed. Chart. XIII. [484.]

Ed. Bas. II. (235. 236.)

μετρία τοιαύτη ἐστὶ, τῶν μὲν βοτανῶν μετὰ τὸ καυθῆναι
 ἄιστ'. τῶν δὲ ἁλῶν τῶν μετὰ τῆς στυπτηρίας καυθέν-
 των ἄια'. ἔστω δὲ τῶν μὲν βοτανῶν ἴσος ἑκατέρας στα-
 θμὸς μιννύμενος πρὶν καυθῆναι. οἱ δὲ ἄλλες τετραπλάσιοι
 τῷ σταθμῷ τῆς στυπτηρίας ἔστωσαν, τῶν δὲ ἄλλων μηδὲν
 καέσθω. ξηρὰ δ' ἐμβαλλέσθω κατὰ τὴν ὑπογεγραμμένην συμ-
 μετρίαν. 4 ὀριγάνου κόμης ἄβ'. πεπέρειως ἄθ'. ἐν ἄλλῳ
 ἄβ'. πυρέθρου ἄβ'. κόστου ἄγ'. σελίνου σπέρματος
 ἄγ'. ἰριῶς Ἰλλυρικῆς ἄέ'. ἡδυόσμου ξηροῦ ἄβ'. κέρα-
 τος ἐλαφείου ἢ αἰγείου κεκαυμένου ἄβ'. σεσέλειως, ὑσσώπου
 ἀνὰ ἄβ'. ἐὰν εὐῶδες αὐτὸ βουληθῆς εἶναι, κασσίας ἢ ἀμώ-
 μου μίξας ἄβ'. εἰ δὲ βασιλεῖ σκευάσεις, ἐμβαλεῖς κινναμώ-
 μου ἄα'.

(236) [Πρὸς τοὺς σειομένους ὀδόντας ᾧ χρῶμαι.] 4
 Καλλιτρίχου καρποῦ λίτραν α'. στυπτηρίας σχιστῆς καὶ
 στρογγύλης ἀνὰ γο γ'. ναρδοστάχυνος γο β'. μαλαβάθρου φύλ-
 λων γο α'. πεπέρειως λευκοῦ γο α'. πυρέθρου ἄέ'. κόψας
 καὶ λειώσας ὁμοῦ πάντα παράπτου τῶν οὕλων, ἄχρι τῶν
 ῥιζῶν τῶν ὀδόντων.

modi ponderum proportio esse debet. Herbarum quidem
 postustionem 3 xvj, salis vero cum alumine usti 3 xj. Ante
 vero ustionem utriusque herbae par pondus misceatur, sal
 autem quadruplici aluminis pondere admisceatur. Aliarum
 autem rerum nihil uratur, sed arida injiciantur juxta sub-
 scriptam apponderationem. 4 Comae origani 3 ij, piperis
 3 novem, in alio ij, pyrethri 3 ij, costi 3 iij, seminis apii
 3 iij, iridis Illyricae 3 v, mentae siccae 3 ij, cornu cervi
 aut caprae usti 3 ii, seseleos, hyssopi, utriusque 3 ij. Si odo-
 ratum esse velis, cassiae aut amomi 3 ij admisceto. Si vero
 in regis usum praeparaveris, cinnamomi 3 j addito.

[Ad mobiles dentes aliud quo utor.] 4 Seminis cal-
 litrichi lb j, aluminis scissi et rotundi, utriusque quadran-
 tem, spicae nardi sextantem, malabathri foliorum 3 j, pi-
 peris albi 3 j, pyrethri 3 v, contundito et cribrato simul
 omnia, ac gingivis usque ad radices dentium admoveto.

Ed. Chart. XIII. [485.]

Ed. Baf. II. (236.)

[485] [Τὸ Τιμοκράτους ὀδοντότριμμα. πρὸς οὐλα πλαδῶντα, μυδῶντα αἵμασσομένα, σιομένους ὀδόντας, κινουμένας μύλας, ὀζαίνας, σηπεδόνας, παρουλίδας καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ στόματι καὶ ὀδονταλγίας.] Λαβὼν τῆς περδικίας βοτάνης μόδιον Ἰταλικόν, ἐν ἄλλῳ μνᾶν, ἁλῶν λευκῶν καὶ λεπτῶν $\xi \epsilon$ α'. μέλιτος ἐξάριον α'. κόψον, ὥς γενέσθαι μάζαν ψαφρωτέραν, εἴτα ἐμβαλὼν εἰς χύτραν καινὴν περίπρασον πηλῷ κεραμικῷ. τὸ δὲ πῶμα ἡρμοσμένον, κατὰ μέσον τριῆμα ἔχον, δι' οὗ κινείσθω ῥάβδῳ $\xi \zeta$ ἀνθρακιᾶς ὠπτημένῳ, ἕως οὗ μήτε καπνῶδες μήτε ἀτμῶδες ἀναφέρεται, εἴτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ψύξας λάμβανε ἐπ' αὐτοῦ \triangleleft ιδ'. πεπέρεως λευκοῦ \triangleleft ε'. πεπέρεως μέλανος \triangleleft στ'. πυρέθρου \triangleleft στ'. στυπτηρίας σχιστῆς κεκαυμένης καὶ ἐσβεσμένης οἶνω ἀνστήρῳ \triangleleft β'. κισσηρεως, σμύρνης, ὑσώπου, σελίνου σπέρματος, γλήχωνος ἀνά γο β'. ἡδνόσμου, ἱρεως Ἰλλυρικῆς, ἀνά \triangleleft γ'. ταῦτα προξηράνας ἐν ἡλίῳ, κόπτε, σῆθε καὶ μίγννε τῷ ἐκ τῆς χύτρας προλελειωμένῳ. ἄλλο. 4 περδικίου προσφάτου \triangleleft ι'. μέλι-

[*Timocratis dentifricium, ad gingivas madore laxatas putrescentesque ac eruentatas, mobiles molares, concussos dentes, ozaenas, putrefactiones, parulidas et omnia oris vitia ac dentium dolores.*] Accipito herbae perdicialis modium Italicum, alii minam habent, salis albi tenuis sextarium unum, mellis exagium. Contundito ut massa friabilior reddatur, qua in ollam novam conjecta, ollam luto figulino obturato, operculum autem adaptetur circa medium perforatum, quo per ipsum foramen rudicula immissa medicamentum super prunas positum agitur, donec neque fumum quippiam, neque vaporosum efferatur. Deinde ab igne tollito et refrigerato. Et sumito ex hoc toto 3 xiv, piperis albi 3 v, piperis nigri 3 vj, pyrethri 3 vj, aluminis scissi usti et vino austero extincti drach. ij, pumicis, myrrhae, hyssopi, seminis apii, pulegii, singulorum sextantem, mentae, iridis Illyricae, utriusque 3 iiij. Haec omnia in sole praeficcata tundito et cribrato, ac reliquis ex olla laevigatis admisceto. Aliud. 4 Perdicii recentis drach. x, mellis

Ed. Chart. XIII. [485.]

Ed. Bas. II. (236.)

τος < δ'. στυπτηρίας σχιστῆς < δ'. ἱρεως Ἰλλυρικῆς < δ'.
 πεπέρεως λευκοῦ < η'. μέλανος < γ'. κισσήρεως < β'. σμύρ-
 νης < γ'. πυρέθρου < β'. ἡδυόσμου ξηροῦ < γ'. ὑσσώπου
 < β'. γλήχωνος < β'. σελίνου σπέρματος < β'. σιδηρίτιδος
 βοτάνης < γ'. ἁλῶν ὀρυκτῶν < ιδ'. τὴν περδίκιον καὶ τὴν
 σιδηρίτιδα καὶ τὸ μέλι καὶ τοὺς ἄλλας φυράσας καῦσον, τὴν
 δὲ σχιστὴν ἰδίᾳ καῦσας οἶνον σβέσον, εἶτα ὁμοῦ πάντα κό-
 ψας χροῶ, ἄλλο. 4 ἁλῶν ὀπτῶν διὰ μέλιτος τῶν μετὰ τοῦ
 περδικίου < ιδ'. στυπτηρίας σχιστῆς, ὀπτῆς, ἐσβεσμένης οἶνον
 αὐστηροῦ, ἱρεως Ἰλλυρικῆς ἀνὰ < δ'. ἐλξίνης, σμύρνης, ἡδυ-
 ὄσμου ξηροῦ ἀνὰ < γ'. γλήχωνος ξηροῦ, κισσήρεως, πυ-
 ρέθρου, ὑσσώπου, σελίνου σπέρματος ἀνὰ < β'. φύλλου
 μαλαβάθρου < β'. πεπέρεως λευκοῦ < ε'. μέλανος < στ'.
 κόψας, σῆσας χροῶ. ἄλλο. 4 ἁλῶν ὀπτῶν διὰ τοῦ μέλι-
 τος τῶν μετὰ τοῦ περδικίου < ιδ'. γλήχωνος < β'. στυ-
 πτηρίας σχιστῆς, ὀπτῆς καὶ ἐσβεσμένης οἶνον αὐστηροῦ < δ'.
 ἱρεως Ἰλλυρικῆς < δ'. πεπέρεως λευκοῦ < ε'. καὶ μέλανος
 < στ'. κισσήρεως < β'. σμύρνης < γ'. ἡδυόσμου < γ'. πυ-
 ρέθρου < β'. ὑσσώπου < β'. σελίνου σπέρματος < β'. οἱ

3 iiij, aluminis scissi 3 iv, iridis Illyricae 3 iiij, piperis albi
 3 viij, nigri 3 iiij, pumicis 3 ij, myrrhae 3 iiij, pyrethri 3 ij,
 menthae siccae 3 iiij, hyssopi 3 ij, pulegii 3 ij, feminis apii
 3 ij, herbae sideritidis 3 iiij, salis fossilis 3 xiiij. Perdiciani
 et sideritidem, ac mel et salem mixta urito, alumen vero
 per se ustum vino extinguito, deinde simul omnibus con-
 tulis utitor. *Aliud.* 4 Salis affati cum melle et perdicio
 3 xiiij, aluminis scissi affati et vino austero extincti, iridis
 Illyricae, utriusque 3 iv, helxines, myrrhae, menthae siccae,
 singulorum 3 iiij, pulegii sicci, pumicis, pyrethri, hyssopi,
 feminis apii singulorum 3 ij, folii malabathri 3 ij, piperis
 albi 3 v, nigri 3 vj. Tufis et cribratis utitor. *Aliud.* 4
 Salis tosti cum melle et perdicio 3 xiiij, pulegii 3 ij, alu-
 minis scissi usti et vino austero extincti drach. quatuor,
 iridis Illyricae 3 iiij, piperis albi 3 v, nigri 3 vj, pumicis
 3 ij, myrrhae 3 iiij, menthae 3 iiij, pyrethri 3 ij, hyssopi
 drachmas duas, feminis apii drachmas duas. Sal lotus melle

Ed. Chart. XIII. [485.]

Ed. Bas. II. (236.)

ἄλλες πεπλυμένοι μέλιτι καλῶς φυρῶνται, τριβέντες καὶ ἐν-
τεθέντες εἰς χύτραν καινὴν· ἔπειτα δὲ τὸ περδίκιον ἐπιτι-
θέναι μεταξὺ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἐνσπειρομένων, ἔπειτα δὲ
ἐπιθέματος ἐπιτιθέντος περιπλάσσεται πηλῷ καὶ ἐν τῷ κλι-
βάνῳ ὀπιᾶται, ἔξαιρεθέντα δὲ τρίβεται συντριβομένων τῶν
ἄλλων, πάννυ δὲ λείοις χρῆσθαι.

[Σμῆγμα ὀδόντων, ἵνα λευκοὶ ᾧσι καὶ εὐώδεις καὶ ἵνα
μὴ διαβιβρώσκονται.] 4 Νίτρον γο α'. σηπίας ὀστράκου
γο α'. σμύρνης γο α'. λείοις χρῶ. ὀδοντότριμμα κάλλιστον.
4 στυπτηρίας σχιστῆς γο σι'. μαστίχης γο α'. ῥόδων κό-
μης γο γ'. ἵριως γο δ'. λείοις χρῶ καὶ ὕδατι χλιαρῷ δια-
κλύζον.

[Τὸ Δαμοκράτους ἐγγραφόμενον ὀδοντότριμμα.] Πυ-
θικοῦ λεγόμενόν τι βιβλίδιον εἶναι μικρόν, ὃ Δαμοκράτης
ἐπέγραψε Πυθικόν, ἀπὸ τοῦ δόντος αἰτῶ τὰς τῶν στομα-
τικῶν φαρμάκων συνθέσεις ὀνομάσας οὕτω, ἐν ᾧ κατὰ τὸ
τέλος καὶ ταῦτα γέγραπται·

probe subigitur, tritusque in ollam novam mittitur, deinde
etiam perdicium inditur sale undique conspersum, quo fa-
cto operculum ollae imponitur, ipsaque luto oblita in cli-
banum datur, indita torrentur et exempta simul cum aliis
teruntur, oportet enim valde laevigata in usum assumere.

[Smegma dentium, quo albi et odorati redduntur et
ab erosione servantur.] 4 Nitri 3 j, testae sepiæ 3 j, myr-
rhæ 3 j, tritis utitor. *Dentifricium optimum.* 4 Aluminis
scilli sexuncem, mastiches 3 j, comæ rosarum quadrantem
irisidis trientem. Tritis utere, indeque aquam tepidam col-
luendam praebe.

[*Dentifricium Damocrati inscriptum.*] Libellus par-
vus extat Pythici appellatus, quem Damocrates Pythicum
inscripsit ab eo, qui ipsi medicamentorum ori destinatorum
compositiones tradidit, appellatione ducta, in que sane li-
bello juxta finem etiam haec conscripta reperiuntur·

Ὅδοντοτρίμμασιν δὲ τούτοις χρώμενος
 Δενκοὺς τηρήσεις τοὺς ὀδόντας καὶ σινεῖς.
 Τὰ πλαδαρά τε οὐλα καταστέλλεις ἅμα.
 Αἴρεις δὲ καὶ τὰς τῶν στομάτων δυσωδίας,
 Ποιῶν τὸ μὲν ἄκρως λευκὸν οὕτω σκευάσας,
 [486] Κέρατος ἐλαφείου τετράκις κεκαυμένου
 Λίτρας τέσσαρας, ἄλως λίτραν α'.

Ἐν ἄλλῳ δ' εὗρον οὕτω.

Κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου τετράκις
 Λίτρας δ. ἄλως γο διπλᾶς,
 Ἀμμωνιακοῦ ξηροῦ τε καὶ μὴ τοῦ πικροῦ,
 Χόνδρου τε λίτραν α'. μαπτίχης Χίας λίτραν μίαν.
 Κόστου λίτρας γο γ'. ἢ πλεῖον βραχὺ,
 Σχίνου τε λευκῆς ταὐτὸ καὶ λευκοῦ πεπéρεως
 γο α'. φύλλον μαλαβάθρου γο β'.
 Κόψας ἐν ὀλμῳ πάντα καὶ σήσας ἅμα
 Χρῆσθαι κελεύσεις, ὡς φράσω μετ' οὐ πολὺ.
 Εἰ δὲ θελήσεις αὐτὸ σκευάσαι ποτὲ

*Si dentifriciis voles uti bonis,
 Quae candidos custodiant, immobiles
 Dentesque reddant, oris et graveolentiam,
 Laxasque gingivas sedent et comprimant,
 Album hoc parabis optimum sic medicamentum.
 Cervi cape cornu sic quater usti quam optime,
 Quartam librae partem, salis solam libram.*

In alio exemplari sic reperi.

*Cervi cape cornu sic quater usti quam optime
 Libram mediam, rursus salis uncias duas,
 Ammoniaci sicci, nec amari hinc amplius,
 Alicaeque, mastiches Chiaae solam libram;
 Costi quadrantem aut paululum quid amplius;
 Albique junci tantum et albi mox piperis
 Unam unciam, folii mulabathri uncias duas.
 Contusa, cribrata omnia haec mortario,
 Utenda praebebis modo, quem dixerō.
 Quod si velis parare quando ad phlegmonas,*

Ed. Chart. XIII. [486.]

Ed. Bas. II. (236.)

Πρὸς φλεγμονὴν οὐλῶν καὶ τραύματα ἔχοντα,
Σαρκῶν ἐπιφύσεις τετυλωμένας, σχιστῆς
Προσέμβαλε στυπτηρίας λίτραν μίαν.

Ἄλλο Δαμοκράτους ὀδοντότριμμα.

Τὸ δὲ μᾶλλον οὕτω γενέσθαι δυνάμενον,
Μετὰ εὐχειρίας καὶ τὸ συμφέρον πολὺν
ἔχον, μετὰ τινος ἡδονῆς τῶν χρωμένων.
Χλωρὰν ἐπὶ πολὺν, τὴν σιδηροῖτιν πόαν,
Εἰς λοπάδα καινὴν εὐμεγέθη πολλὴν ἐμβαλὼν,
Κριθῆς παράμισγε τὸ μέτριον τῆς προσφάτου,
Κάτα θεός γε ἐπ' αὐτῆς τῆς πόας δεσμιδίον,
Ἄλας περίπασσε, εἴτα τῆς πόας πάλιν,
Εἴτα κριθὴν πάλιν, εἴτα τοῦτο πολλάκις
Ποιῶν, ἀποπλήρου τὸ πᾶν κύτος τῆς λοπάδος.
Ἀνωθεν δὲ ἱκανὸν τῆς πόας τῶνδε πάλιν,
Εἰς ἵπνον ἔχοντα θερμοσίαν ἢ κλιβάνου
Θεῖναι κέλευσον νύκτα ὅλην ἵνα ἐκφρουγῇ,
Μᾶλλον δ' ἵνα ἐκκαῇ καὶ δυνηθῇ ῥαδίως

*Et utile gingivis cruentis, faucibus,
Carnemque callosam simul prominentibus,
Aluminis conjungito his scissi libram.*

Aliud Damocratis dentifricium.

*Verum magis parabile hoc fortasse erit,
Et promptius factum minus nec commodum,
Admixta et hoc quadam simul dulcedine.
Multum sideritum viridem capito herbulam,
Magnam in novam, quam tu patinam mox inditam,
Miscebis hordeo recenti, sed modico.
Sic hordeo ut posito sequatur fasciculus
Herbae, sal hinc, herba atque iterum mox hordeum.
Fiantque tam diu vicissim haec omnia,
Donec patinae omnem expleris amplitudinem,
Ut mox supernum rursus herba habeat locum.
Furnoque mox calente vel elibano indita,
Torrenda per noctem fines vel sic potius
Urenda, quo teri queant ita promptius,*

Δείον γενέσθαι καὶ διελθεῖν κοσκίνῳ.

Εὐωδίας δὲ χάριν πρόσβαλλε βραχὺ

Δευκοῦ πεπέρειως καὶ λιβάνου μὴ πολὺ.

Σχίνου δὲ πλείον καὶ κυπέρου τῆς καλῆς.

Ταῦτα ἀφαιρῶν πάντα καταμίσγεις μόνον,

Χίας πολὺ πλείον, μαστίχης ξηρᾶς πάννυ

Διδόναι χρὴ τοῖς θέλονσι εἰς ἐσπέραν.

Ὁρθρον δὲ πάλιν τοῖς καθαρίοις ἀνδράσιν,

Ἐπὶ διακλύζεσθαι μετὰ φάρμακα κράματι,

Πρόστατε χρῆσθαι καὶ μάλιστα εἰς ἐσπέραν.

Ὁρθρον δ' ὀξυμέλιτος εὖ κεκραμένον,

Μάλιστα πρὸς τὰς τῶν στομάτων δυσωδίας.

(237) [Παρὰ Ἀνρηλίου.] Στυπτηρίας κάνσας ἐπὶ μύ-
ακος χαλκοῦ καὶ ὀστράκου, κατασβέννυνε οἶνω ἀνστηρωῶ, ἀπὸ
ταύτης λάβε γο θ'. μαστίχης γο σι'. λιβάνου γο α'. φύλλου
◁ δ'. κυπέρου ◁ δ'. καὶ χρῶ. ἄλλη ἢ χρῶμαι. 4 κέρατος
ἐλαφείου κεκαυμένου ◁ β'. μαρμάρου γο α'. ὀριγάνου ◁ δ'.
χρῶ.

Cribroque mox, sed arctiore hinc excuti.

Odoris addes gratia his parum tamen

Albi piperis, thurisque mox item modicum.

Hinc junci odori plus, cyperique optimae.

At omnibus mixtis probe et jam sepositis

Plus mastiches aridae Chiaae conjunxeris.

Dabis sed hinc in vesperam volentibus,

Maneque rursus maxime puris viris.

Sed colluant a medicamento mox bromium,

Lymphis sociatum et maxime hoc in vesperam,

Sed mane acetum mulsum aquosum praestiterit

Oris levandis turpibus foetoribus.

[*Aliud Aurelii.*] Alumen in testa aerea aut figulina
urito ac vino austero extinguito, ejusque dodrantem acci-
pito, mastiches sexuncem, thuris 3 j, folii malabathri 3 iiij,
cyperi 3 iiij misceto ac utitor. *Alia qua utor.* 4 Cornu
cervi ussti 3 ij, marmoris 3 j, origani drach. quatuor utitor.

Ed. Chart. XIII. [486.]

Ed. Bas. II. (237.)

[Περὶ φαρμάκου συνθέσεως προφυλακτικοῦ ὀδόντων.]

¶ Τραγοριγάνου ◀ β'. ὑσσώπου ◀ δ'. περδικίου βοτάνης, τῆς τιβερίας ἀναδιευθείσης μέλιτι καὶ ἁλατι λεπτῷ καὶ καν-
θείσης ἐν χύτρῃ ὡς ἀνθράκωθῆναι γο γ'. πεπéρεως ◀ δ'.
κόψας, σήσας, τούτῳ χρώμενος ἀπόθου, οὔτε ἀλγήσονται
ὀδόντες οὔτε τηθήσονται οὔτε παρουλίδες αἰμαχθήσονται
οὔτε ὑπερσαρκώσουσι οὔτε ρευματισθήσονται, ἔξεις δὲ εὐώ-
δες τὸ στόμα καὶ λαμπροὺς τοὺς ὀδόντας, τινες δὲ ταρίχους
καύσαντες ἐν χύτρῃ προσβάλλουσι τῷ φαρμάκῳ ἢ κύβιον.
κατ' ἰδίαν γάρ ἐάν τις χρήσῃται τῇ σποδιᾷ, οὐκ ἀλγήσει.

[Compositio medicamenti dentes praeservantis.] ¶

Tragorigani ℥ ij., hyssopi ℥ iiij, herbae perdicii, melle et
sale tenui subactae et in olla exustae, donec in prunas re-
digatur, quadrantem, piperis ℥ iiij, tundito et cribrato, et
post usum reponito. Neque dolebunt dentes neque finden-
tur neque parulides producentur, neque gingivae superflua
carne redundabunt neque fluxione infestabuntur. Habebis
autem os odorum et splendidos dentes. Quidam balsamenta
in olla exusta ad medicamentum addunt, aut etiam cybium,
siquis enim eorum cinere per se utatur, dentis dolorem
non percipiet.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΕΣΕΩΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Ζ.

Ed. Chart. XIII. [487.]

Ed. Bas. II. (237.)

Κεφ. α'. Ἀληθὴς μὲν ἀμέλει καὶ ὁ λεγόμενος ὑπὸ
τῶν πλείστων τεχνιτῶν ἐστὶ λόγος, ὥς οὐκ ἴσον οὐδ'
ὅμοιον εἶη παρὰ ζώσης φωνῆς μαθεῖν ἢ ἐκ συγγράμματος
ἀναλῆξασθαι. τοῖς γε μὴν φιλοπόνοις καὶ φύσει συνετοῖς
οὐχ ἡ τυχοῦσα πολλάκις ὠφέλεια γίνεται βιβλίοις ἐντυγχά-
νουσι σαφῶς γεγραμμένοις. ἐπιστάμενος οὖν καὶ γὰρ πρώτοις
μὲν τοῖς ἐταίροις, ὅσοι καὶ διὰ τῶν ἔργων ἔγνωσαν ὁπόσῃ

GALENI DE COMPOSITIONE MEDI- CAMENTORVM SECVNDVM LOCOS LIBER VI.

Cap. I. Verus profecto sermo est, quem plerique
artifices in ore habent, quod non idem sit neque simile a
viva voce discere et ex libro legere, at vero industrii et
natūra prudentes homines non vulgarem saepe utilitatem
consequuntur, si in libros incidant non obscure conscriptos.
Itaque quum sciam non parvam utilitatem ex hac tracta-
tione primum quidem amicis ac sodalibus accessuram esse,

Ed. Chart. XIII. [487.]

Ed. Basf. II. (237.)

ἔχει δύναμιν ἢ λογικὴ μέθοδος εἰς εὐπορίαν φαρμάκων, οὐ
 μικρὸν ὄφελος ἐκ τήσδε τῆς πραγματείας ἔσεσθαι, βουλόμενος
 δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις βοηθεῖν, ὅσοι κάμνουν ἐπὶ τοῖς καλλί-
 στοις οὐκ ὀκνοῦσιν, τὴν τοῦ λόγου τοῦδε διεξοδὸν ἐνεστη-
 σάμην, οὐκ ἐσπευμένην οὐδὲ σύντομον ἐν αὐτῇ τὴν διδα-
 σκαλίαν ποιούμενος, ἀλλ' ἐκτεταμένην τε καὶ μακροτέραν,
 ὁποῖαν διὰ τῶν ἄνευ γραφῆς λόγων ἐκάστοτε πρὸς τοῖς
 ἐταίρους εἶωθα ποιεῖσθαι. διαφέρει γὰρ ἡ λογικὴ τῶν βοηθη-
 μάτων εὗρεσις τῆς ἐμπειρικῆς, ὥς καὶ πρόσθεν ἤδη μοι κατὰ
 τὸν τῶν νευροτρώτων λόγον εἴρηται, τῇ καθόλου γνώσει τῆς
 δυνάμεως τῶν φαρμάκων, οἷς χρῆσθαι προσήκει καθ' ἕκα-
 στον τῶν παθῶν. ἐπὶ γοῦν τῶν στοματικῶν ὀνόμαζομένων
 φαρμάκων, ὁποῖόν ἐστι τὸ διὰ τῶν μόρων ἅπασι γνωσκό-
 μενον, ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς ἰάσεως ἐστὶ κοινὸς ἀπάντων
 τῶν φλεγμαινόντων μορίων, εἰδ' ἐξῆς ὁ δεύτερος, ἴδιος ἐξ
 αὐτοῦ θεραπευομένου. τίς οὖν ἡ τῶν φλεγμαινόντων ἐστὶ
 διάθεσις ἐγγῶσθαι χρὴ πρότερον, εἰ μέλλοιμεν ἐξ αὐτῆς ἐν-

qui videlicet etiam per opera cognoverunt quantam vim
 habeat rationalis methodus ad medicamentorum copiam pa-
 randam, deinde vero etiam aliis singulis, qui optimarum
 rerum studio se fatigare non cessant, rem gratam facere vo-
 lens, ad hujus operis explicationem progressus sum non
 festinabundo et compendiario docendi modo in hoc insti-
 tuto, sed prolixo et longiore, quali etiam in sermonibus,
 quos frequenter circa scriptum ad amicos habeo uti soleo.
 Praestat enim rationalis auxiliorum inventio ab empirica,
 sicut etiam ante jam mihi in sermone de sauciatis nervis
 dictum est, in cognitione universali facultatis medicamentorum,
 quorum usus circa singulas affectiones contingit. In
 medicamentis itaque stomaticis appellatis, velut est quod ex
 moris constat omnibus notum, primus medendi scopus est
 communis omnium partium inflammatarum, deinde conse-
 quenter alter scopus privatim ex ea quae curatur. Quae
 igitur sit affectio inflammatorum prius nosse oportet, si ex
 ipsa indicationem quandam auxiliorum accipere velimus.

Ed. Chart. XIII. [487. 488]

Ed. Bas. II. (237)

δειξίν τινα τῶν βοηθημάτων λήψεσθαι προεμαθήκαμεν δὲ καὶ προαποδεδειγμένον ἔχομεν, ἔξ ἐπιρροῆς αἵματος θερμοῦ γίνεσθαι τὰς φλεγμονάς. ἐμάθομεν δὲ καὶ ὡς τὸ ἐπιρροεῖν τοῦτο κατ' ἀρχὰς μὲν ἀναστεῖλαι τε καὶ ἀποκρούσασθαι προσήκει, πλὴν εἰ παλινοδρομήσει ἐπὶ τι κύριον μόριον, [488] ἔτιον τι μείζον ἐργάζεσθαι πολὺ κακόν. ἀλλ' οὐ νῦν ἐστὶ χρεία τῶν τοιούτων διορισμῶν, ὥς μνησθέντων γὰρ ἡμῶν ὅπως χρὴ τὸ σῶμα προπαρασκευάζειν εἰς τὴν κατὰ τὸ μόριον ὁτιοῦν συνισταμένων παθῶν ἴασιν, ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀφίξομαι καὶ γὰρ φλεβοτομία χρώμεθα καὶ καθάρσει καὶ κλυστῆρσι καὶ αἰστιάει, ὅταν ἡμῖν τὸ πᾶν σῶμα φαίνεται πληθωρικὸν ἢ κακόχυμον ὑπάρχον. εἰ δὲ μηδέτερον εἴη τούτων, ἐπὶ τὴν διὰ τῶν τοπικῶν ἴασιν εὐθέως ἀφικνούμεθα. πῶς οὖν εὐρίσκειν αὐτὰ χρὴ τὸν μέλλοντα καλῶς ἴασθαι τὰς ἐν τῷ στόματι φλεγμονάς; ὁ γάρτοι λόγος οὕτως εὐθέως σε διδάσκει, καὶ πῶς δεῖ τοῖς εὐρημένοις χρῆσασθαι προσήκοντως. ἑωρακότας δὲ τοὺς ἐν αἵρους πολλάκις ἀναμνησκῶ τοῖς τῶν καλεσάντων ἰατρῶν εἰς συμβουλὴν με

Praedidicimus autem et prius demonstratum habemus, inflammationes ex calidi sanguinis influxu fieri. Didicimus etiam, quod hunc ipsum influxum in principio quidem reprimere ac repellere oporteat, praeterquam si ad partem aliquam principem recursurus sit atque aliud quoddam gravius malum effecturus. Verum nunc adeo nihil opus habemus ejusmodi determinationibus, sic nos enim ubi ad memoriam revocaverimus, quomodo totum corpus praeparare ad curationem affectum circa quamcunque partem confidentium oporteat, ad institutum progrediemur. Etenim venae sectione utimur et purgatione et clysteribus et inedia, ubi totum corpus apparuerit aut plethoricum aut cacochoymum. Si vero neutrum horum adsit, statim ad curationem per localia remedia pervenimus. Quomodo igitur invenire ipsa oporteat eum qui oris inflammationes rite curare velit, praesens sermo statim te docebit, et quomodo inventis convenienter uti oporteat. Sodalibus autem in memoriam revocabo, quum il me saepe viderint medicamentis eorum

Ed. Chart. XIII. [488.]

Ed. Bas. II. (237.)

φαρμάκοις θεραπεύσαντα τὰς διαθέσεις, ὧν ἔνεκεν ἐκλήθη. ἀδύνατον γάρ ἐστι καλῶς χρῆσθαι φαρμάκῳ μὴ γινώσκοντα τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐνεργοῦν ὠφελεῖ. κατὰ τὸν οὖν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῶν ἐν τῷ στόματι συνισταμένων φλεγμονῶν ὁ κοινὸς σκοπὸς ἀπασῶν αὐτῶν, ἐὰν προσλάβῃ τὴν ἐκ τῆς τοῦ μορίου φύσεως ἔνδειξιν, εὐρήσει πρῶτον μὲν τὸ γένος τῶν φαρμάκων οἷς χρῆσθαι προσήκει, εἴτα ἕξῃς τὰς κατὰ μέρος ἐν αὐτοῖς διαφοράς, ἐὰν γε προγινώσκῃ τῶν ἀπλῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν, ὥς ἤδη πολλάκις ἐδείχθη. τὸ μὲν οὖν γένος τῶν ἀποκρουστικῶν φαρμάκων ἐπὶ τῶν ἀρχομένων φλεγμονῶν ἐν τῇ τῶν ψυχόντων ἐστὶν ὕλῃ. τούτων δὲ αὐτῶν διττῶν ὄντων, ὥς ἐμάθομεν, ὅσα στύφειν πέφυκεν, ἐναργεστέραν ἔχει τὴν δύναμιν εἰς τὸ θάπτον ἀποκρούσασθαι τὸ ἐπιρρέον, ὑπάρχει δ' εὐθέως αὐτοῖς καὶ τὸ συνάγειν καὶ πυκνοῦν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, ᾧ προσάγεται. κοινὸς μὲν οὖν ὁ σκοπὸς οὗτός ἐστι τῆς τῶν ἀρχομένων φλεγμονῶν κολύσεως ἀπὸ τοῦ πάθους ἐνδεικτικῶς

medicorum, qui me in consilium advocarent, curantem eas affectiones, quarum gratia vocatus fui. Impossibile enim est medicamento rite uti eum, qui vim ipsius non nescit, juxta cujus efficaciam auxiliatur. Eodem igitur modo in inflammationibus in ore consistentibus communis scopus omnium ipsarum, si adsumpserit ex natura particulae indicationem, reperiet primum quidem genus medicamentorum, quibus uti conveniet; deinde consequenter etiam particulares in ipsis differentias, si quidem praecognoverit simplicium medicamentorum facultatem, velut jam saepe est demonstratum. Genus igitur repellentium medicamentorum in principio inflammationum, in refrigerantium materia situm est. Haec autem ipsa quum duplicia existant, ut didicimus, quaecunque adstringendi natura praedita sunt, efficacior vim habent ad influxum citius repellendum. Inest autem ipsa statim etiam vis cogendi et densandi superficiem corporis, cui adhibentur. Communis igitur scopus hic est prohibendi incipientes inflammationes, ab ipsius affectionis indicatione

Ed. Chart. XIII. [488.]

Ed. Bas. II. (237.)

εὐρημένος. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ θεραπευομένου μορίου φύσεως αὐτῷ προσέρχεται, γινωσκόντων ἡμῶν ἀραιότεραν εἶναι καὶ μαλακωτέραν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κατὰ τὸ στόμα χιτῶνος, οὐ σμικρῷ τῆς τοῦ περιέχοντος ὅλον τὸ σῶμα δέρματος. ὑπάρχει δέ τι καὶ ἄλλο τοῖς κατὰ τὸ στόμα μορίοις διττόν, οὐκ ὑπάρχον τῷ δέρματι. τῆς τε γὰρ ἀηδίας τῶν προσαγομένων αἰσθάνεται φαρμάκων, ὑποκειμένους τε δύο πόρους ἔχει, δι' ὧν εἰς τε τὴν γαστέρα καὶ τὸν πνεύμονα καταβρῦνῃναι τι δύναται τῶν στοματικῶν φαρμάκων, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ διὰ χαλκάνθου. καὶ τις ἰατρός οὔτε ἀσύνετος οὔτε ἄπειρος φαρμάκων δυνάμειος μῖξας τοῦτο τῷ στοματικῷ πολὺν μὲν ἰσχυρότερον εἰργάσατο, βλάπτων δὲ ἱκανῶς, ὅποτε παρεβρῦνῃ τι πρὸς τὸν στομάχον ἢ τὸν λάρυγγα καὶ ταῦτα μὲν εὐθέως αὐτὰ καὶ δι' αὐτῶν δὲ τὴν γαστέρα τε καὶ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν καὶ τὸν πνεύμονα. συνυπάρχει δὲ τῷ φαρμάκῳ καὶ ἡ κατὰ τὴν γεῦσιν ἀηδία, κατὰ τε τὴν χρῆσιν αὐτὴν ἀνιώσα καὶ παραμένουσα δι' ὅλης ἡμέρας, ὥς καὶ

inventus. Alter vero a particulae quae curatur natura ipsi accedit, quum sciamus rariorem esse ac molliorem superficiem tunicae oris non paulo quam est cutis, quae totum corpus ambit. Inest autem et aliud quiddam particulis oris, atque id duplex, quod non adest ipsi cuti. Insuavitatem enim medicamentorum, quae adhibentur, sentiunt et duos meatus subjacentes habent, per quos in ventrem et pulmonem defluere quippiam ex stomaticis medicamentis potest, quale est et quod ex atramento lutorio conflatur. Et sane medicus quidam, sive imprudens sive inexpertus facultatis medicamentorum, ubi hoc miscuisset medicamento ori destinato, multo quidem fortius ipsum reddiderat, verum vehementer laedens, si quidem ad gulam aut asperae arteriae extremum quippiam forte fuisset praeterlapsum, atque haec quidem, ut statim occurrentia, per ipsa vero et ventrem et asperam arteriam et pulmonem. Adest autem medicamento ipsi circa gustum insuavitatis, quae tum usus tempore molesta est tum per totam perseverat diem, adeo ut etiam in

Ed. Chart. XIII. [488. 489.]

Ed. Bas. II. (237. 238.)

ταῖς ἐδωδαῖς εἶναι λυπηράν. τοῖς οὖν οὕτως ἰσχυροῖς τε ἅμα καὶ τινα δηλητηρίαν ἔχουσι δύναμιν οὐ προσήκει χρῆσθαι θεραπεύοντι τὰς ἐν τῷ στόματι διαθέσεις ἄνευ μεγάλης ἀνάγκης. οὐ γὰρ περὶ φλεγμονῶν μόνον εἰρησθαι χρὴ νομίζεν τὸν λόγον, ὅτι μὴδ' ἐκ τῆς τούτων ἐνδείξεως εὕρομεν αὐτὸν, ἀλλὰ κοινὸν εἶναι πάντων τῶν κατὰ τὸ στόμα τὴν ἐνδείξιν ἐκ τῆς φύσεως τοῦ μορίου ἐσχηκότα. ταῦτ' οὖν ἐννοήσας ὁ τὸ διὰ χυλοῦ τῶν συκαμίνων φάρμακον συνθεῖς, πρῶτον μὲν ἐψῆσεν αὐτὸ μετὰ μέλιτος, ὅπως ἀποκείμενον [489] ἔτοιμον ἔχοι καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν, οὐ μόνον ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, καθ' ὃν ἐκθλίψαντα τὴν ὀπώραν ἔστι τῷ χυλῷ χρῆσθαι. βελτίων (238) γὰρ μόνος ἐπὶ τῶν ἀρχομένων φλεγμονῶν, καὶ μετὰ πολλάκις οὕτως ἐπὶ τῶν τοιούτων φλεγμονῶν χρώμενον ἐθεάσασθε. διαρκέστερος δὲ ἰδίως ὁ μετὰ τοῦ μέλιτος σκευαζόμενος. ὠνόμασα δὲ αὐτὸν διαρκέστερον οὐ μόνον ὅτι ταχέως διαφθείρεται χωρὶς τῆς μετὰ τοῦ μέλιτος ἐψήσεως ἀποτεθείς, ὥς μηκέτι ἔχειν ἡμᾶς αὐτῷ χρῆσθαι κατὰ τὸν ἐφεξῆς χρόνον, ἀλλὰ καὶ ὅτι χρησιμώτερός ἐστιν

cibis accipiendis injucunda sit. Hujusmodi itaque fortibus et quæ venenosam habent facultatem non convenit, uti ad affectionum oris curationem, nisi magna necessitas urgeat. Neque vero de inflammationibus solum hunc sermonem intelligere oportet, quum neque ex harum indicatione ipsam invenerimus, sed communem esse de omnibus oris affectionibus intelligendum est, ut qui indicationem ex ipsa partis natura habet. His igitur consideratis ab eo, qui medicamentum ex succo mororum composuit, primum quidem ipsam cum melle coxit, quo repositum in promptu haberet per totum annum, non illo tempore solum, quo expresso fructu succo uti licet. Melior enim solus est incipientibus inflammationibus, ideoque me saepe ipso in hujusmodi inflammationibus uti vidistis. Magis idoneus autem est privatim cum melle apparatus. Appellavi autem magis idoneum non solum quod cito corrumpitur citra coctionem cum melle repositus, ita ut sequenti anni tempore eo uti non possimus, sed etiam propterea, quod utilior est ad sequentia

Ed. Chart. XIII. [489.]

Ed. Bas. II. (238.)

εἰς τοὺς ἐπομένους καιροὺς τῆς φλεγμονῆς ἄχρὶ τῆς παντε-
λοῦς ἰάσεως. ὥσπερ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν ἀπωθουμένων τὸ ἐπιθ-
ρόεν ἐστὶ χρεῖα φαρμάκων, οὕτω μετὰ τὴν ἀρχὴν ἄχρὶ τοῦ
τέλους μικτοῦ τινος ἐξ ἁμφοῖν, τοῦ τε ἀποκρουομένου καὶ
τοῦ διαφοροῦντος. ἐπικρατεῖν δὲ χρὴ κατὰ μὲν τοὺς πρώτους
χρόνους τὸ στυφον, ἐπὶ δὲ τῆς τελευτῆς τὸ διαφοροῦν, ἐν
δὲ τῷ μεταξὺ τὴν τούτων ἰσομοιρίαν ὑπάρχειν ἁμφοῖν. ὅταν
δὲ οἷον σκιρῶδες τι λείπηται τῆς φλεγμονῆς, οὐδ' ὅλως χρὴ
μειχθαι τῷ διαφοροῦντι τὸ στυφον, ἔαν κεκνωμένον εἴη
τὸ σύμπαν σῶμα, οὐ μὴν οὐδὲ ἐν ἀρχῇ τῷ στυφοντι τὸ
διαφοροῦν ἄμεινόν ἐστι μινύειν. ὁ δὲ τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ
τῶν συκαμίνων φάρμακον συνθεῖς ὀλίγον γε φαίνεται κρό-
κου τε καὶ σμύρνης αὐτῷ συμμείξας, κοινὴν μὲν ἔχόντων
δύναμιν τὴν πεπτικὴν τῶν φλεγμονῶν, ἰδίαν δὲ ἑκατέρου·
τοῦ μὲν κρόκου τὸ στυφον, τῆς σμύρνης δὲ τὸ θερμαίνειν
εἰς τοσοῦτον, ὥς διαφορεῖν ἱκανῶς. ἐξικνεῖται γάρ τοι μέγχι
τοῦ βάθους τῶν σωμάτων ἢ σμύρνα μᾶλλον τοῦ κρόκου.

inflammationis tempora usque ad perfectam curationem.
Quemadmodum enim in principio commoda sunt medica-
menta, id quod influit repellentia, sic post principium us-
que ad finem medicamento opus est ex utrisque mixto,
repellente videlicet et discutiente facultate praedito. Ac pri-
mo quidem tempore astringens praecellere oportet, ad finem
vero discutiens, interposito vero tempore aequales utrorum-
que partes esse convenit. Quando vero velut induratum
quiddam de inflammatione relinquitur, penitus non conve-
nit astringens ad discussorium admiscere, si quidem totum
corpus sit evacuatum. Atqui neque in principio bonum est
discussorium astringenti admiscere. Caeterum qui medica-
mentum ex succo mororum composuit, parum ex croco et
myrrha ei commiscuisse videtur, quod communem habeant
facultatem concoetoriam inflammationum, privatam vero
utrumque, crocus quidem, quod astringat, myrrha autem,
quod calefaciat in tantum, ut sufficienter discutiat. Pene-
trat enim magis in altum corporum myrrha quam crocus,

Ed. Chart. XIII. [489.]

Ed. Bas. II. (238.)

λεπτομερῇ τὴν οὐσίαν ἔχουσα, καὶ ἐκ τούτου διττὴν ὠφέλειαν παρέχεται, συνεπαγομένη μὲν πως ἅμα αὐτῇ καὶ τὰς τῶν μεμιγμένων δυνάμεις, ἐκθεραπεύουσα δὲ μέχρι τοῦ βάθους τὰ φλεγμαίνοντα, καὶ μέντοι καὶ συμπράττουσιν ἀλλήλοις ὁ τε κρίκος καὶ ἡ σμύρνη πρὸς τὴν εἰς τὸ βάθος διόδον, ὁ μὲν οἷον ἐπωθῶν τὴν σμύρναν, ἡ δ', ὡς ἂν εἴποι τις, ποδηγοῦσα τὸν κρίκον. ὥσπερ γὰρ ἦτον ἔχει λεπτομερῇ τὴν οὐσίαν ὁ κρίκος τῆς σμύρνης διὰ τὴν στυψιν, οὕτως ἡ σμύρνα λεπτομερεστέρα ἔχουσα, θάττον μὲν εἰς τὸ βάθος διαπέμπει τὴν ἑαυτῆς δύναμιν, θάττον δὲ παλινδρομεῖ πρὸς τὸ δέρμα, συναναφέρονσα τὰ λεπτυνθέντα τῶν ἐν τῷ βάθει, τοῦτο οὖν αὐτῆς τὸ τάχος τῆς ἐπαγόδου κωλύουσιν αἱ τῶν στυφόντων μίξεις, οὐ γὰρ δὴ μόνος ὁ κρίκος ἔστι γούν ἐν τῷ διὰ μόρων ὀνομαζομένῳ φαρμάκῳ στοματικῷ τῶν τε σνκαμίων ὁ χυλός, οὐκ ὀλίγην στυφονσαν ἔχων ποιότητά τε καὶ δύναμιν, ἑτερά τε τῶν ἐπιμιγνυμένων, ὅταν ἰσχυρόν τις τὸ φάρμακον γενέσθαι βουληθῇ· ταῦτ' οὖν τὰ

utpote substantiam tenuium partium habens, atque ex hoc duplicem utilitatem exhibet, simul introducens quidem secum vires admixtorum, et perfrangens usque in altum inflammata. Et tamen adjuvant se mutuo crocus et myrrha ad penetrandum in profundum, crocus quidem velut impellens myrrham, myrrha vero velut dux praecedens peditem, sequentem crocum, si ita dicere liceat, deducens. Quem admodum enim crocus ob astringendi vim minus habet substantiam tenuium partium quam myrrha, sic myrrha substantia tenuiorum partium praedita citius quidem vim suam in altum transmittit, citius autem etiam ad cutem recurrit, simul secum efferens ea quae in profundo sunt attenuata. Hanc igitur recursus ejus velocitatem impediunt astringentium mixturae, non enim hoc solus facit crocus. Est itaque in medicamento stomatico ex moris appellato tum mororum succus, qui non modicam habet astringentem qualitatem et facultatem, tum alia quaedam etiam admiscuntur, ubi quis validum medicamentum reddere velit. Haec

Ed. Chart. XIII. [489. 490.]

Ed. Bas. II. (238.)

στυφοντα ποδηγείται μὲν ὑπὸ τῆς συνθενης, συνεπωθεῖ δ' ἐκείνην αὐτὰ καὶ οὕτως ἀλλήλοις συμπράττει πρὸς τὸ μέγρο πλείονος ἐξικνεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτῶν. ἐθεάσασθε δὲ με πολλάκις τῷ δια μύρων φαρμάκῳ κατ' ἀρχὰς μὲν μιννύντα ῥοῦ χυλὸν ἢ ὀμφακος, ὃ καλοῦσιν ἰδίως ὀμφακίον. εἰ δὲ μὴ παρείη ταῦτα, ῥόδων ἀνθος ἢ αὐτὰ τὰ ῥόδα ξηρὰ βalaύστιον τε καὶ κυτίνους καὶ σῖδια ξηρὰ καὶ κηκίδα τὴν ὀμφακίτιν ὀνομαζομένην, ἔτι τε τὸν τῆς πίτεος φλοιὸν καὶ τὸν τοῦ λιβανωτοῦ καὶ τὸν τῆς ὑποκυστίδος τε καὶ σχίνου χυλὸν καὶ συνελόντι φάναι τὰ στυφοντα πάντα χωρὶς τὴν φθαρτικὴν δύναμιν ἔχόντων, ἣν ὀνομαζοῦσι δηλητήριον, εἶδος τι τῶν θανασίμων οὖσαν. ἐμάθετε γὰρ ὥς οὐ πᾶν τὸ θανάσιμον ἐνθύς ἐστι καὶ [490] δηλητήριον. ὥσπερ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς φλεγμονῆς ἢ τῶν τοιούτων μῆξις ἰσχυρότερον ἐργάζεται τὸ στοματικὸν φάρμακον, οὕτως ὅταν σιῇ τὸ ἐπιρρέον, οὐδενὸς τῶν τοιούτων ἐστὶ χρεία μόνον. ἀρκεῖ γὰρ τὴνικαῦτα τὸ τοῦ κρόκου τε καὶ τῆς συνθενης προσειληφὸς εἰς τὸ πέψαι

igitur astringentia deducuntur quidem per myrrham, quae vicissim ab illis compellitur, atque ita se mutuo adjuvant, quo vis ipsorum amplius progrediatur. Vidistis autem saepe me ad medicamentum ex moris in principio quidem rhois succum aut uvae acerbae succum, quem proprie omphacium appellant admiscere. Si vero haec non adsint, florem rosarum aut ipsas rosas siccas, balaustum, cytinis et malicorum aridum et gallam omphacitin appellatam, amplius autem et pini corticem, itemque liliis et tum hypocyssis tum lentisei succum, et ut compendio dicam omnia astringentia, praeterea quae corruptentem habent facultatem, quam venenosam vocant, et lethalem species quaedam existit. Didicistis enim, quod non omne lethale statim etiam est venenosum. Quemadmodum autem in principio inflammationis harum rerum mixtura validius efficit medicamentum stomaticum, sic quum resistit quod influit nullo ejusmodi opus habet solo; sufficit enim tunc id medicamentum quod crocum et myrrham assumpsit ad inflammationem concoquen-

Ed. Chart. XIII. [490.]

Ed. Baf. II. (238.)

τὴν φλεγμονήν, ὡς ὁπόταν γε πεφθῇ, μίγνυμεν ἤδη τι καὶ τῶν διαφορούντων, ὡς ἐθεάσασθε πολλάκις ἐμβάλλοντά με τὸν ἀφρόν τοῦ νίτρου καὶ ποτε καὶ αὐτὸ τὸ νίτρον, ὅσον ἐστὶ λεπτομερές, ὀνομαζόμενον ὑπὸ πάντων ἤδη βερενίκιον, εἴτε τε πρὸς τοῦτο καὶ θεῖον ὃ καλοῦσιν ἄπυρον, ἐνίοτε δὲ σίρον. ἐναφειρημένου αὐτῷ ποτὲ μὲν ὀριγάνου, ποτὲ δὲ ὑσσώπου, ποτὲ δὲ ἄλλου τινὸς τῶν ὁμοίων, ὅλον γλήχωνος, θύμβρας, θύμου, καλαμίνθης ἡμέρου τε καὶ ἀγρίας. οὕτως μὲν ἂν τις αὐτῷ τῷ διὰ μύρων φαρμάκῳ καλῶς χρωῖτο, τῷ ποσῷ τῶν καθόλου σκοπῶν, ἐξαλλάττων αὐτοῦ τὴν χρῆσιν. ἄχρι μὲν ἐπιρῶεῖ τι, τοῦτο ἀποκρούεσθαι προσήκει. σιάντος δὲ αὐτοῦ τὰ πέπτοντα προσφέρειν, εἴτα ἑξῆς τὰ διαφοροῦντα. δῆλον γάρ ὅτι ταύτῃ χρώμενος τῇ μεθόδῳ καὶ ἐπιγινώσκων τῶν ἀπλῶν φαρμάκων τὴν δύναμιν οὐδέ ποτε ἀπορήσει βοηθημάτων, εἴαν τε κνηγετῇ κατ' ὄρος, εἴαν τε καταπραττήται τι τῶν κατ' ἀγρὸν ἔργων, εἴαν τε ἐν ὁδοιπορίᾳ ποτὲ τῶν παρεσκευασμένων ἀπορῇ φαρμάκων, ὡς Ἐρασίστρατος ἔγραψεν, ἐθεράπευσεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὸν τοῦ βίου

dam. Nam ubi jam fuerit concocta, addimus etiam aliquid ex discussoriis, velut saepe vidistis me injicere spumam nitri et aliquando ipsam nitrum, quod tenuium partium existit et jam ab omnibus berenicium appellatur, ultra hoc etiam sulfur vivum vocatum, aliquando etiam sapam, origano quandoque incocto, interdum etiam hyssopo aut alio quopiam simili, pulegio videlicet, thymbra, thymo, calamintha hortensi ac agresli. Hoc igitur modo quis recte utetur medicamento ex moris, si juxta indicationum universalium quantitatem ipsius usum permutet. Quousque enim quicquam influit, id ipsum repellere convenit; ubi vero restiterit, concoctoria afferre et deinde consequenter discussoria. Manifestum enim quod per hujus methodi usum, nemo qui simplicium medicamentorum facultatem novit, unquam auxiliorum inopia laborabit, siue per montes venetur siue quid operetur in agro siue in peregrinatione quandoque praeparatis careat medicamentis, velut Erasistratus scripsit, qui se ipsum curavit ad rubi succum progressus, quum in

Ed. Chart. XIII. [490.]

Ed. Bas. II. (238.)

χυλὸν ἐλθὼν οὐ παρόντος ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ τοῦ Ἀνδρωνείου. γινώσκων γάρ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ Ἀνδρώνειον ἐν τῷ στύφειν ἔχει τὸ κῦρος τῆς θεραπείας, ἐξήτησεν ὕλην στυφουσαν, οὐχ ὥς οἱ περὶ Σεραπίωνα καὶ Μηνόδοτον φασιν, ἐμπειρικῇ χρησάμενος ὁμοίον μεταβάσει· κατὰ ταύτην γὰρ ὑμῖν ἐνδείξα πλείστην μὲν ἀνομοιότητα τοῦ χυλοῦ τοῦ βάρου πρὸς τὸν Ἀνδρώνειον τροχίσκον ὑπάρχουσιν, ὀλιγίστην δὲ ὁμοιότητα, καθ' ἐν μόνον τὸ στύφειν· ἀλλ' ὃ γε τὴν γενικὴν δύναμιν, ἣν καθόλου καλοῦσιν, ἐπιστάμενος, ἐν ἥπερ ἂν ὕλη ταύτην εὐρίσκη, θαρσύνων ἐκείνη χρηταί· πάνπολυ δὲ πλήθος ὕλων τοιοῦτων, αἷς ἀπάσαις ἐνεσσι χρήσασθαι μόνας φεύγοντα τὰς ἄγαν ἀηδῆ τινα δύναμιν ἐχούσας φθαρτικὴν. οὕτως οὖν καὶ γὰρ τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν χλωρῶν καρῶν ἐσκεύασα φάρμακον, οὔτε ἰδὼν τινα τῶν διδασκάλων οὔτε γεγραμμένον εὐρῶν, οὐ τῆς δυνάμεως πεπεῖραμαι πολλῷ τῆς τῶν ἄλλων στοματικῶν δυνάμεως ὑπερεχούσης· ἄλλα δὲ λέγω τό τε διὰ τῶν μόρων καὶ τὸ διὰ τῶν βατίων, οὕτω γὰρ ὀνομάσουσι τὸν καρπὸν τοῦ βάρου, καὶ τρι-

illo loco Andronius pastillus praesens non esset. Quum enim sciret pastillum Andronium in astringendo curandi dominium habere, materiam astringentem perquisivit, non velut Serapion et Menodotus ajunt, empirica transitione ad simile usus. Juxta hanc enim vobis demonstravi plurimam dissimilitudinem succi rubi ad pastillum Andronium esse, paucissimam vero similitudinem juxta unum solum, vim videlicet astringendi. Verum qui generalem facultatem, quam universalem vocant, novit in quacunque materia eam reperit, confidenter ea utetur. Hujusmodi autem materialium ingens est acervus, quibus omnibus uti licet, ita ut solum fugiamus, quae vim quandam injucundam aut venenosam habent. Sic igitur etiam ego medicamentum ex succo nucum viridum praeparavi, nullo doctore usus neque aliquod praescriptum secutus. Cujus vim expertus sum multum aliorum stomaticorum facultatem excedentem, alia autem dico, id quod ex moris constat, et id quod ex succo fructus mori rubri praeparatur, ita enim rubi fructum appel-

Ed. Chart. XIII. [490. 491.]

Ed. Bas. II. (238.)

του τοῦ διὰ γλεῦκους καὶ τετάρτου τοῦ διὰ τῶν ῥοιῶν χυ-
λοῦ καὶ πέμπτου διὰ τῶν στυφόντων μήλων, ὧν κάλλιστ'
ἐστὶ τὰ κυδῶνια καὶ τὰ στρουθία καλούμενα, καὶ μετὰ ταῦτα
πρὸς τὴν προκειμένην χρεῖαν τὰ κεστiana παρὰ Ῥωμαίοις
ὀνομαζόμενα. σύνθετά δὲ ἐκ πολλῶν τοιούτων ἐστὶ τὰ διὰ
τῶν ὀπωρῶν σκευάζόμενα.

Κεφ. β'. [Περὶ τοῦ διὰ καρῶν στοματικοῦ.] Ἐγὼ δ'
ὅτε πρῶτον ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα
πορευθεὶς εἰς ἀγρὸν, εὗρον τινὰ τῶν κηπουρῶν ὑπὸ τε στα-
φυλῆς καὶ παρισθμίων καὶ ἀντιάδων πνιγόμενον. ἐχρῆτο δὲ
διακλύσματι μελικράτῳ, ῥόδων ἐκεψημένων ἐν αὐτῷ. θεασά-
μενος οὖν ἀκμάζοντα τὸν καρπὸν τῶν καρῶν, ἐκέλευσα πε-
ριελόντας αὐτῶν τὸ ἔξωθεν λέπος, ᾧ καὶ [491] τοὺς βα-
φείας ἐωράκειν χρωμένους, αὐτίκα κόψαντας ἐν ὀλμῳ δι'
ὀθονίου τὸν χυλὸν διηθῆσαι, μὴ γινώσκων ὅπως ἔχοι πά-
χους ἢ λεπτότητος. εὐρεθέντος δὲ ὑδατώδους αὐτοῦ καὶ
λεπτοῦ κατὰ τὴν σύστασιν, ἀνακογχυλίζεσθαι προστάξας
αὐτῷ τὸν κηπουρὸν, ἐπειδὴ πάνυ λεπτὸς ἐφαίνετο, προαφε-

lant, et tertium quod ex multo, et quartum quod ex pu-
nicorum succo, et quintum id quod per astringentia mala
componitur, ex quorum numero optima sunt cydonia et
struthia appellata et post haec ad praesentem usum quae
cestiana a Romanis appellantur. Caeterum composita ex
multis talibus sunt quae ex fructibus praeparantur.

Cap. II. [*De stomatico medicamento ex nucibus.*] Ego
autem quando primum ex Alexandria in patriam meam
redii, agrum pertransivi et inveni quendam hortulanum ab
uva et tonfillis ac glandibus fere suffocatum, utebatur au-
tem collutione aquae mullae rosis in ipsa incoctis. Quum
igitur vidissem fructum nucum in vigore esse, iussi detra-
ctum ab eis externum corticem, quo etiam tinctores vide-
ram utentes, statim in mortario contundi et succum ejus
per linteum excolari, nondum sciens quomodo juxta crassi-
tiem aut tenuitatem haberet. Quum vero reperissem aquo-
sum et compage tenuem, gargarissare eum iussi ipsum hor-
tulanum. Postquam vero valde tenuis apparebat, praecoxi

Ed. Chart. XIII. [491.]

Ed. Bas. II. (238. 239.)

ψήσας ἔμιξα μέλι σύμμετρον, ὥς ἐπὶ (239) τοῦ διὰ μόρων
 ἡπιωτάμην μιγνύμενον, ἐψήσας τε μέχρι συστάσεως μελιτώ-
 δους, κατέλιπον χοῆσθαι τῷ κηπουρῷ. θεασάμενος δὲ ταχί-
 στην τὴν ὠφέλειαν ἀκολουθοῦσαν αὐτῷ, βέλτιον ἡγησάμην
 ἐπὶ πολλῶν πειραθῆναι, καὶ τούτου βάσανον ἱκανὴν λαβὼν
 τῆς δυνάμεως τοῦ φαρμάκου, διὰ παντός χρῶμαι, καθάπερ
 ἴστέ. θαυμάζειν οὖν ἐπὶ ἡλθέ μοι τῶν ἐμπροσθεν ἰατρῶν, οὐ-
 δυνὸς αὐτῶν ἐπινοήσαντος, εὐπορίστῳ τε καὶ γενναίῳ τῷ χυλῷ
 τούτῳ χρῆσθαι, καὶ ταῦτα μέντοι θεωμένων, ὅπως αἱ χεῖρες
 βάπτονται τῶν λεπιζόντων τὰ κάρυα τὰ χλωρά. φαίνεται
 γὰρ ἐκ τούτων ὁποῖός τις αὐτῶν ὁ χυλὸς καὶ δυσέκλυτος
 ὑπάρχει ἢ στυψίς, ὥστε μὴδὲ διὰ τῶν γενναιοτάτων ἐκπλύ-
 νεσθαι ὀνυμμάτων. ἔτι δὲ μᾶλλον ἐθαύμασα τῶν ἰατρῶν εἰ
 καὶ τοὺς βαφέας ὀρῶντες, ὥς τοιοῦτοισι χρωμένους τοῖς λέμ-
 μασι τῶν καρῶν, οὐκ ἐνόησαν ἰσχυρὰν εἶναι τὴν δύναμιν
 αὐτῶν. εἰ μὴ γὰρ ἐγκατέβαινε τῷ βάθει τῶν χειρῶν ἢ δι'
 ὅλης διεδύετο τῆς οὐσίας τῶν ἐρίων, οὐκ ἂν ἦν δυσέκλυ-

et mel commensurate, velut in eo quod ex moris fit fieri
 sciebam, admiscui, atque ubi jam ad compagem mellis re-
 ductum esset, hortulano utendum reliqui. Porro quum vi-
 derem celerrimam utilitatem ipsi inde oboriri, praeftabile
 ratus sum in multis experiri, atque ex hoc sufficiente ex-
 perimento accepto de facultate ejus medicamenti semper
 ipso utor velut nolis. Merito itaque mirandum nullum ex
 prioribus medicis aliquid de hoc medicamento mente con-
 cepisse, ut tum parabili tum generoso hoc succo uterentur,
 maxime quum viderint quomodo etiam manus inficiantur
 eorum, qui virides nuces decorticant. Ex his enim apparet
 qualis sit earum succus et quod aegre elui possit ipsarum
 astringendi vis, adeo ut neque per validissima exterforia
 elui queat. Amplius autem adhuc miratus sum de medicis,
 quod non cogitaverint validam esse ipsarum vim, quum
 etiam tinctores videant ejusmodi nucum corticibus uti. Nisi
 enim in profundum manuum descenderet et nisi per omnem
 substantiam lanarum penetraret, non certe aegre eluibilis
 esset; quum vero descendat, indicat plane substantiam succi

Ed. Chart. XIII. [491.]

Ed. Bas. II. (239.)

τος. ἐγκαταβαίνουσα δὲ δημοῖ λεπτομερῇ τὴν οὐσίαν εἶναι τοῦ χυλοῦ, μάλισσά δὲ ὠφελεῖν εὐλογόν ἐστι τὴν στυψιν, ὅταν ἐν οὐσίᾳ τοιαύτῃ περιέχῃται. τὰ γὰρ τοι παχυμερῇ τῶν στυφόντων συνάγοντα τῇ στυψι καὶ πυκνοῦντα τὴν ἐπιφανειακὴν αὐτῶν σωματίων οἷς ὁμιλεῖ, μέχρι τοῦ βάθους τῶν σωματίων ὁδοιπορεῖν ἑαυτὰ κωλύει. οἷς γὰρ καὶ ἄλλως διὰ τὸ παχυμερές τῆς οὐσίας ἀδύνατον ἦν ἐξικνεῖσθαι πρὸς τὸ βάθος, τούτοις ἔτι ἀδυνατώτερον πυκνωθέντος τοῦ σώματος ὅλον ὠφελῆσαι τὸ φλεγμαῖνον. ἄριστον οὖν εἶναι τὸν χυλὸν τῶν καρῶν πεισθεὶς, ἐψηθέντος τε μετὰ τοῦ μέλιτος αὐτοῦ γευσάμενος, οὐδὲν ἀηδὲς ἔχοντος εἰς τέτταρας μοῖρας αἰεταῖων, ἐμβαλλῶ μὲν αὐτίκα τῇ μιᾷ τῶν στυφόντων τι, τῇ δευτέρᾳ δὲ σμύρνης καὶ κρόκου καὶ τῇ τρίτῃ θείου ἀπύρου καὶ νίτρου. τὴν τετάρτην δὲ φυλάττω μόνην εἰλικρινῆ, παιδίῳ τε χρήσιμον ἐσομένην διὰ τὴν γλυκύτητα καὶ τοῖς ἐκλύτοις τὴν γνώμην ἀνδράσι καὶ γυναιξίν. ἐγὼ μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ λόγου ποδηγηθεὶς εὗρον ὥσπερ τὴν τῶν νευροτρόφων ἀγωγὴν, οὕτω καὶ τοῦτο τὸ φάρμακον ἀπάντων ἀμει-

tenuium partium esse. Rationi autem consentaneum est, astringendi vim maxime proficere, ubi in ejusmodi substantia contineatur; etenim quae ex astringentibus crassas partes habent, per astrictionem cogunt et condensant superficiem corporum quibus adhibentur et a progressu in altum ipsorum corporum sese impediunt; quibus enim etiam alias ob substantiae crassitudinem impossibile erat progredi in altum, his sane amplius impossibile fuerit densato corpore juvare id quod totum est inflammatum. Optimum itaque esse nunc summe persuasus, ut qui etiam coctum cum melle gustarim nihil insuave habentem, eum in quatuor partes divido et ad primam statim aliquid ex astringentibus injicio, ad secundam ex croco et myrrha, ad tertiam sulfuris quiddam ac nitri addo, quartam vero solam sinceram servo, pueris utilem futuram ob dulcorem, imo etiam viris ob delicias mente fractis et mulierculis. Ego quidem igitur a ratione inductus inveni, quemadmodum nervorum fauciatorum curationem, ita etiam hoc pharmacum, quod

Ed. Chart. XIII. [491. 492.]

[1709] Ed. Bas. II. (239.)

νον. ἔστι μὲν γὰρ καὶ τὸ διὰ τῶν βατίνων ἰσχυρότερον τοῦ διὰ τῶν μόρων, ὥσπερ γε τοῦτο τοῦ διὰ τοῦ γλεῦκος. ἀπάντων δὲ τούτων βέλτιον ἔστι τὸ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν καρτίων. ἐπὶ μὲν ἀρχομένων τῶν φλεγμονῶν ἅμα τοῖς στύφουσιν ἰσχυρῶς σκευασθῆναι, ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζουσῶν, εἰ κρόκου τί καὶ σμύρνης προσλάβοι, καὶ μέντοι καὶ μόνον ἐνίοτε δύναται τὰς μετρίας φλεγμονὰς ἰᾶσθαι. ἥνικα δὲ διαφορεῖσθαι χρὴ τὸ σφηνωθῆναι τοῦ τὴν φλεγμονὴν ἐργασαμένου χυμοῦ, μετὰ τῆς τῶν δριμέων μίξεως χρήσιμον ὑπάρχει. ἀλλ' ἴσως ἔρεῖ τίς μοι τῶν πενήτων ἰατρῶν, ἀγαπῶν αὐτὸ εἰ πυξίδα μίαν ἔχοι πληρῶσαι τοῦ φαρμάκου σκευάσας ἅπαξ, ἐμὲ δὲ κελεύειν ἢ ἔξ ἀρχῆς εὐθέως τέτταρας αὐτοῦ ποιῆσαι συνθέσεις [492] ἢ μίαν ἀπαθήμενον ἐκ μελιτὸς τε καὶ χυλοῦ συγκεκριμένην ἐπὶ τῆς κοιλίας αὐτῇ μίγνυναι, ἅχοι μὲν ἐπιβρεῖ τι τοῖς φλεγμαίνουσι τὰ στύφοντα σφοδρῶς, ἐπειδὰν δὲ παύσῃται, τὰ πέπτοντα, κενώσεως δὲ χρηζόντων τῶν ἐπιβρόντων τὰ διαφοροῦντα· δύσεργον δ' εἶναι τοῦτο καὶ χαλεπὸν

omnibus praeostat. Est equidem id quod ex rubi moris constat validius eo quod ex moris fit, quemadmodum hoc eo quod ex musto paratur. Omnibus autem his praeostat id, quod ex nucum succo invenimus, in principiis quidem inflammationum cum his quae fortiter astringunt confectum, in vigore vero croco et myrrha additis, quamquam etiam solum aliquando moderatas inflammationes sanare queat. Quando vero humorem, qui inflammationem produxit, impactum digerere ac discutere oportet, cum aerium mixtura commodum existit. Verum dixerit fortassis quispiam mihi ex medicis pauperioribus, se amplecti quidem ipsum medicamentum, si unam pyxidem expleri jubeam hoc medicamento semel praeparato, me autem praecipere aut statim a principio quatuor facere compositiones, aut unam ex melle et succo compositam reponere, atque usu expetente ei admiscere, usque quo quidem influxerit quippiam inflammationis, ea quae vehementer astringunt, postquam autem quieverit fluxus concoquentia, ubi vero evacuationem postulaverint, ea quae influxerunt discutientia, operosum autem

Ed. Chart. XIII. [492.]

Ed. Bas. II. (239.)

οἷς οὐκ ἔστιν οἴκοι παρασκευῇ τῶν ἀπλῶν ἀπάντων φαρμάκων· ἀλλ' οὐδ' εἰς ὁδοιπορίας ἐπιτήδειόν με παρασκευὴν ὑψηγεῖσθαι, καθ' ἃς οὐχ οἷόν τε τέτταρας ἐκάστον φαρμάκου διαφορὰς ἐπιφέρεισθαι. διὰ τοῦτο οὖν καὶ ἐπενοήθη καὶ μοι καὶ τοῖς πρὸ ἐμοῦ τὰ μέσα ταῖς δυνάμεσιν φάρμακα, πρὸς τε τὰς ὁδοιπορίας ἐπιτήδεια γεννησόμενα καὶ τοῖς πένησιν ἰατροῖς χρήσιμα. τίνα μὲν οὖν ἔστι ταῦτα μικρὸν ὕστερον ἔρω, νῦν δὲ ἀπαντῆσαι τῷ λόγῳ τῶν πενήτων ἰατρῶν βούλομαι. καθάπερ γὰρ αὐτοὶ τὴν πενιχρὰν παρασκευὴν ἐπαινοῦσιν, οὕτω καὶ τοῖς πλουσίοις ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ἀξίαν πλούτου παρασκευὴν φαρμάκων κεκτήσθαι. γινώσκω γὰρ ἤδη πού καὶ αὐτοὺς οὐ μόνον ἰατροὺς πένητας ὄντας πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν θεραπευομένους, οἷς ἀγαπητόν ἐστιν, ἐπειδὰν νοσῶσιν, χόνδρον ἅμα μελικράτω προσενέγκασθαι καὶ καθαρὸν ἄρτον ἔχειν ἢ τι τῶν εἰς κατάπλασμα χρησίμων ἀλευρών. ἀλλὰ τὸν γεγραφότα θεραπευτικὴν πραγματείαν εὐλογόν ἐστιν ἀπάσης τῆς ὕλης μνημο-

hoc esse et difficile iis, qui domi non habent suppellectilem omnium simplicium medicamentorum; imo neque ad peregrinationes me commodam confectionem exponere, in quibus impossibile sit quatuor uniuscujusque medicamenti differentias circumferre. Ob id igitur excogitata sunt tum mihi tum aliis etiam prioribus medicis medicamenta medias facultates habentia et ad peregrinationes idonea futura et pauperculis medicis utilia. Quae vero haec ipsa sint, paulo post referam. Nunc autem pauperum medicorum sermoni respondere volo. Quemadmodum enim ipsi exilem apparatus laudant, sic oportet etiam divitibus permittere ut confectiones medicamentorum pro opulentiae suae dignitate comparent. Satis enim scio etiam ipse non solum multos pauperes esse medicos, sed et qui ab ipsis curantur, quibus satis est, ubi aegrotent, alicam cum aqua mulsa accipere et mundum panem habere aut aliquam farinam utilem ad cataplasma. Verum eum qui curandi tractationem scribit, omnis materiae meminisse operae pretium est, quo

Ed. Chart. XIII. [492.]

Ed. Bas. II. (239.)

νύειν, ὅπως τοῖς τε εὐποροῦσιν αὐτοῖς ὑπάρχει τεχνικῶς
 χρῆσθαι τοῖς τε πένησιν ἐκείνοις μόνοις, ὧν ἂν ἐκάστοτε
 τύχωσιν εὐποροῦντες.

Κε φ. γ'. [Περὶ τῆς τῶν μέσων συνθέσεως φαρμάκων.]
 Εἰπωμεν οὖν ἤδη τι περὶ τῆς τῶν μέσων φαρμάκων συνθέ-
 σεως, ἀπὸ τοῦ διὰ τῶν μόρων ἀρξάμενοι. κοινὸν δὲ αὐτοῖς
 ἐστὶ πρὸς τὰ μέσα τὴν συμμετρίαν ὁρίσαι τοῦ μέλιτος πρὸς
 τὸν χυλόν, εὐρίσκεται δὲ αὕτη διὰ τῆς πείρας. ἀναμίξας γὰρ
 τῷ μέλιτι τὸν μιννύμενον χυλόν καὶ χευσάμενος, εἰ μὲν σοι
 φαίνοιτο συμμετρῶς ἔχειν, ὁμοίως αὖθις αὐτὰ μίξεις, εἰ δὲ
 ἑλλείπειν τι δοκοίη, προσθήσεις. οἷον εὐθέως ἐπὶ τοῦ τῶν
 συκαμίνων χυλοῦ τὸ πέμπτον εἰ μυχθεῖη μέλιτος, εἴη ἂν μέση
 κρᾶσις, ὡς ἐψηθέντος τοῦ φαρμάκου τοῖς πλείστοις μὲν ἀρέ-
 σκειν πάνυ τὴν μίξιν, ὀλίγους δὲ μέμψασθαι, τοὺς μὲν ὡς
 γλυκύτερον εἶη, τοὺς δὲ ὡς αὐστηρότερον. ὡς γὰρ καὶ τὸ
 μελίκρατον ἔνιοι μὲν ὑδαρέστερον, ἔνιοι δὲ γλυκύτερον ἡδέως
 πίνουσιν, οὕτω καὶ τοῖς φαρμάκοις ἑκάτεροι χαίρουσι κατὰ

tum divitibus copia fit ipsis artificiose utendi tum pauperi-
 bus electio fit illarum tantum, quibus unusquisque pro
 opportunitate abundet.

Cap. III. [De mediorum medicamentorum compositi-
 one.] Dicamus igitur jam aliquid de compositione me-
 diorum medicamentorum, initio ab eo quod ex moris con-
 stat sumpto. Commune est autem omnibus mediis ut con-
 gruens modus mellis ad succum ipsum decernatur. Inve-
 nitur autem hic modus per experientiam. Ubi enim suc-
 cum ipsum cum melle miscueris ac gustaveris, si quidem
 apparuerit moderate habere, rursus similiter ipsa miscebis,
 si vero deficere quid videbitur, addes. Velut exempli gratia,
 in mororum succo si quinta pars mellis addatur, medium
 fuerit temperamentum, ut hoc modo coctum medicamentum
 plurimis valde placeat et hanc mixturam pauci reprehen-
 dant, alii quidem velut dulciorem, alii vero ut austeriorem.
 Quemadmodum enim aliqui aquam mullam dilutiorem, ali-
 qui duleiorem libentius bibunt, sic etiam his medicamentis

Ed. Chart. XIII. [492. 493.]

Ed. Bas. II. (239.)

τὴν οἰκίαν φύσιν. ὅταν γοῦν τις αὐτῷ φάρμακον ἀξιῶσθαι
σκευασθῇ, πάντως δεῖ πού τιθεῖσθαι τῷ μὲν γλυκυτέροις
ἡδομένῳ πλέον τοῦ μέλιτος ἐμβάλλοντα, τῷ δὲ τοῖς ἐναν-
τίοις ἦτορ. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν καταπινομένων φαρμάκων
στοχαζεσθαι χρὴ μάλιστα τῆς τῶν προσφερομένων αὐτὰ φύ-
σεως. τὸ γὰρ ἀηδῶς ληφθὲν ἀνατρέπει τὸν στόμαχον. ἐπὶ
δὲ τῶν στοματικῶν ἐγχωρεῖ καταφρονῆσαι πότε τῆς τοιαύ-
της ἀκριβείας. ἡ τοίνυν μέση κρᾶσις, ὥσπερ ἔφην, τοῦ χυλοῦ
πρὸς τὸ μέλι πενταπλάσιον ἔχτω τὸν χυλὸν τῷ πλήθει.
ἄκουε δέ μου προσέχων τὸν νοῦν ἀκριβῶς οἷς χρῶμαι ῥή-
μασιν ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα συμμετρίας τῶν μιγνυμένων φαρ-
μάκων. ἄρτι [493] μὲν γὰρ ἐκέλευσα πενταπλάσιον εἶναι τῷ
πλήθει τὸν χυλὸν τοῦ μέλιτος, οὐδὲν διαφέρον εἰ καὶ κατὰ
τὸν ὄγκον εἴποιμι πενταπλάσιον εἶναι δεῖν αὐτόν. ὁποτέρως
γὰρ ἂν ῥηθῇ, μετροῦσαι χρὴ τὰ μιγνύμενα φάρμακα. τῷ μὲν-
τοι σταθμῷ κελεύσαντός μου πενταπλάσιον εἶναι τόδε τὸ
φάρμακον, τοῦδε διὰ ζυγοῦ χρὴ ποιεῖσθαι τὴν συμμετρίαν

utrique delectantur juxta propriam naturam. Quando igitur
aliquis medicamentum sibi praeeparari postularit, semper uti-
que vidistis me ei, qui dulcioribus delectatur, plus mellis
injicere, qui vero contrariis minus. In medicamentis igitur
quae deglutiuntur, maxime conjectare oportet naturam
eorum qui ipsa sument; quod enim cum molestia aut inju-
cunde acceptum est, stomachum subvertit. In medicamentis
autem stomaticis ejusmodi diligentiam aliquando contemnere
licet. Medium itaque temperamentum, velut dixi, succi ad
mel, quintuplum habeat multitudine succum. Audito autem
me diligenter animadvertens quibus utor verbis in sym-
metria, seu commensuratione medicamentorum, quae invi-
cem miscentur. Jam etenim praecepi quintuplum esse debere
multitudine ipsum succum ad mel, quod nihil differt ab eo
si dicam, mole quintuplum esse ipsum oportere, utrovis
enim modo dicatur, mensurare oportet medicamenta per-
miscenda. At vero si pondere jubeam quintuplum esse hoc
medicamentum, per lancem utique facere oporteat symme-

Ed. Chart. XIII. [493.]

Ed. Bas. II. (239. 240.)

τοῦ βάρους αὐτῶν. ἄχρι μὲν οὖν τῆς τοῦ χυλοῦ πρὸς τὸ μέλι μίξεως, οὐκ ἀναγκαῖον ἐστὶ κοτύλης ἢ κυάθου μνημονεύειν, ἀλλ' ἀρκεῖ φάναι πενταπλάσιον εἶναι χρῆναι τὸν χυλὸν τοῦ μέλιτος. ἐὰν δέ τι τούτοις μὲν ἄλλο τῶν εἰρημένων ἀρτίως ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰπεῖν, ὅποσους οὔσι κατὰ τὸν ὄγκον αὐτοῖς ὅποσον μίξεις ἐκείνων, ἐπὶ ζυγοῦ στήσας, οἷον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ διὰ τῶν μόρων ἐν τῇ τοῦ Καππάδοκος Ἡρᾶ βίβλω φαρμακίτιδι, μέλιτος μὲν ἐμβάλλεται λίτραν α'. τοῦ χυλοῦ δὲ τῶν μόρων λίτρας σί. ἐπιμίγνυσσι δ' αὐτοῖς α'. τοῦ κρόκου, τῆς δὲ σμύρνης τὸ διπλάσιον. ἴσον δὲ τῷ κρόκῳ βάλλει καὶ τοῦ χυλοῦ τῆς ὀμφακος, ὅπερ ὀμφάκιον ὀνομάζεται, καὶ τούτου (240) πάλιν ἡμισυ τῆς οχιστῆς στυπτηρίας. ἐμοὶ δὲ ἀρέσκει πενταπλάσιον μὲν τοῦ μέλιτος βάλλειν τὸν χυλὸν, ἴσον δὲ κρόκου τε καὶ σμύρνης ἑκατέρου α' δ'. ὥστε ἐξ ἀμφοτέρων τὰς τρεῖς συνάγεσθαι. τοῦ δὲ ὀμφακίου βαλὼν μὲν τις καὶ οἶνον αὐστηροῦ κοτύλην μίαν, ὡς ὁ Ἡρᾶς ἀξιοῖ. καλῶς ἂν μίξη α'. εἰ δὲ χωρὶς οἶνου σκευάζοιτο, πολὺ πλεον ἐμβάλλειν αὐτοῦ προσ-

triam gravitatis ipsorum. Caeterum ad permixtionem succi ad mel non est necessarium heminae aut cyathi meminisse, sed sufficit dicere quintuplum esse oportere succum mellis respectu. Si vero quid aliud his admiscendum sit ex dictis paulo ante, necessarium est dicere, quota quantitatis mole ipsis existentibus quantum addendum sit illorum in lance appensorum. Velut in ipso adeo medicamento ex moris in Herae Cappadocis medicamentario libro, mellis quidem conjicitur ℥ j , succi autem mororum librae sex, admiscet autem ipsis croci ℥ j , myrrhae duplum, par etiam croci pondus conjicit ex succo uvae acerbae, atque ejus dimidium ex alumine scisso. Mihi vero placet quintuplum succum ad mel conjicere, par autem pondus croci et myrrhae, utriusque ℥ j et dimidiam, ita ut ex utrisque tres drachmae conflentur. Quod si quis omphacium addat et vini austeri item heminam unam, velut Herae videtur, recte sane ℥ j omphacii addet. Si vero citra vinum praeparetur, multo plus de ipso

Ed. Chart. XIII. [493.]

Ed. Bas. II. (240.)

ήκει. εἰ μὲν μέσον τῇ κράσει βουληθῆς γενέσθαι τὸ φάρμα-
κον, γο α'. εἰ δὲ αὐστηρότερον ὡς πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀρμόση,
πάντως μὲν δύο καὶ τρεῖς ποτε μίξας οὐκ ἂν ἀμάρτοις. εἰ
δὲ οὐκ ἔχοις ὀμφάκιον, ἀντ' αὐτοῦ ροῦ χυλὸν ἐμβαλλε. καὶ
εἰ βουληθῆς δὲ τὸ ἴσον ἑκατέρου βάλλειν, οὐδ' οὕτω τι
βλάψεις. ὁ γε μὲν Ἦρας ἐν τῇ συμμετρίᾳ τοῦ φαρμάκου καὶ
τοῦτο προσέγραψεν οὕτω. τινὲς δὲ καὶ κοτύλην μίαν γλυ-
κέος οἴνου, δηλονότι γλεῦκος δηλῶσαι βουληθεὶς, προείρηκε
γὰρ οἴνου αὐστηροῦ ἀθαλάσσου κοτύλην α'. ἐμοὶ δὲ οὐκ
ἀρέσκει, τοῦ μέλιτος αὐτάρκους βεβλημένου, μετὰ τοῦ καὶ
κοτύλην αὐστηροῦ οἴνου προσειληφέναι, μὴ γνῆι πάλιν οἴνου
ἄλλην γλυκέος κοτύλην, ἔσται γὰρ οἰνωδὲς πάννυ τὸ φάρμα-
κον. ἔψουσι δὲ τὸ διὰ τῶν μόρων τοῦτο φάρμακον ἔνιοι
μὲν ἔξ ἀρχῆς μίξαντες τὸν χυλὸν τῶν συκαμίνων, ἔνιοι δὲ τι
βραχὺ προειψήσαντες. ὁ δὲ Ἦρας ἔοικεν ἐπιπλέον ἀξιοῦν
ἔψειν τὸν χυλὸν μόνον, ἔγραψε γοῦν οὕτως. μόρων χυλοῦ
κοτύλας σί'. ἔψε ὡς γλοιοῦ ἔχειν τὸ πάχος, εἰτα πρόσμιζον

conficere convenit, si quidem medium temperamento medi-
camentum efficere velis 3 j, si vero austerius, ut in princi-
piis conveniat, nihil peccaris si omnino duas aut tres ad-
miscueris. Quod si non sit omphacium, pro ipso rhois suc-
cum injice, et si volueris par pondus utriusque indere, ne-
que sic quicquam deliqueris. Heras tamen in symmetria
hujus medicamenti etiam hoc ascripsit, hoc modo. Quidam
et heminam unam dulcis vini. Mustum eum velle indicare
palam est, praedixit enim vini austeri maris expertis he-
minam unam. Mihi vero non placet, sufficiente melle jam
conjecto, una cum hoc quod et heminam austeri vini ad-
didit, rursus aliam misceri vini heminam, reddetur enim
valde vinosum medicamentum. Coquunt autem hoc ex mo-
ris medicamentum, aliqui quidem a principio miscentes suc-
cum mororum, aliqui vero modice praecoquentes. Heras
autem videtur velle succum solum diutius coquendum esse.
Scripsit igitur hoc modo. Succu mororum heminas sex ad
sfrigmentitiam crassitudinem coquito, deinde trita admisceto

Ed. Chart. XIII. [493.]

Ed. Bas. II. (240.)

λεία κρόκου < α. καὶ τᾶλλα δηλονότι τὰ εἰρημένα. καὶ γὰρ
 δὲ ἄξιόν προεπεῖσθαι τὸν χυλὸν μόνον αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν,
 εἰδ' οὕτως προσλαμβάνειν τὸ μέλι. καὶ πεῖδαν ἤδη μέλλης αἵ-
 ρειν τὴν κακάβην ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐπιμινύειν τὰ λοιπὰ. φαί-
 νεται δὲ ὁ Ἡρας ἅμα τῷ μέλιτι κελύων καὶ τᾶλλα μινύ-
 σθαι. τὸν μὲν οἶνον οὖν εὐλόγως ἂν τις τότε μινύοι. τὴν
 σμύρναν δὲ καὶ τὸν κρόκον ἄμεινον ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐψή-
 σεως προσεμβάλλειν, ἄχρι τοσοῦτον μετὰ τῶν ἄλλων ἔψου-
 τας ἢ μετὰ τὸ θεῖναι κάτω τὴν κακάβην κινουήντας, ἄχρῃς
 οὐ πάνθ' ἐνωθῇ καλῶς. τὸ δ' ἐπιπλέον ἔψειν αὐτὰ καθαι-
 ρετικὸν τῆς δυνάμεως γίνεται τῶν ἀρωματικῶν φαρμάκων.
 λιθάργυρος μὲν γὰρ καὶ μολύβδαινα, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν
 μεταλλικῶν ἐψόμενα βελτίω γίνεται. κρόκος δὲ καὶ σμύρνα
 καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἀρωμάτων ἐν ταῖς ἐψήσεσιν ἀποβάλ-
 λει τὴν δύναμιν. ἢ μὲν οὖν τοῦ μέσου. τῇ δυνάμει φαρμά-
 κου συμμετρία τε καὶ ἔψησις ἀρμόττουσα ταῖς μετρίαις
 φλεγμοναῖς καὶ ταῖς τῶν μειζόνων ἀκραῖς, ἔτι τε τὸ πρὸς τὰς
 ἀρχὰς καὶ τὰς ἀνξήσεις αὐτῶν ἀρμόττον φάρμακον εἴρηται.

croci drachmam unam et reliqua videlicet jam dicta. Quin
 et ego censeo succum ipsum solum per se praecoquendum
 esse, deinde vero adjiciendum mel, atque ubi jam caca-
 bum ab igne auferre velis, reliqua admiscenda esse, verum
 Heras videtur simul cum melle etiam alia admisceri jubere.
 Et vinum quidem rationabiliter quis tunc admiscuerit, myr-
 rham vero et crocum melius est in fine coctionis injicere,
 eousque saltem cum aliis coquendo aut olla in terram po-
 sita movendo, donec omnia probe uniantur. Amplior autem
 coctio ipsorum destruit facultatem aromaticorum medica-
 mentorum. Spuma argenti equidem et plumbago atque alia
 multa metallica per coctionem meliora fiunt. Crocus au-
 tem et myrrha multaque alia aromata in decoquendo vi-
 res amittunt. Itaque medii facultate medicamenti et sym-
 metria et coctio, moderatis inflammationibus congrua, am-
 pliusque in majorum vigore, atque insuper in principiis et
 augmentis eorundem conveniens jam relata est. Caeterum

Ed. Chart. XIII. [494.]

Ed. Bas. II. (240.)

[494] πρὸς δὲ τὰς σκληρυννομένας φλεγμονὰς, ὅταν ἤδη παύσῃται μὲν ἡ ἀκμὴ καὶ μηκέτι ἐπιβρῇ μηδὲν, ἤκη δὲ τοῦ διαφορεῖν ὁ καιρὸς, ἐπιμίγνυσθαι προσήκει τῷ στοματικῷ φαρμάκῳ τῶν διαφορητικῶν ἔνια. τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὁ τε ἀφρὸς τοῦ νίτρου καὶ αὐτὸ τὸ μαλακὸν νίτρον, Ἀσίας τε πέτρας ἄνθος καὶ θεῖον ἄπυρον. ἀρκεῖ δὲ τῇ προειρημένῃ τοῦ μέσου συμμετρίας συμμιχθῆναι νίτρον μὲν γο S'. τοῦ θείου δὲ γο β'. εἰ δὲ μήτε ἐσκευασμένον ἔχοις αὐτὸ οὕτω μήτε παρεῖη σοι νίτρον ἢ θεῖον ἢ τὸ τῆς Ἀσίας πέτρας ἄνθος, ἀναξέσας ὀρίανον ἐν σιρκίῳ, καλοῦσι δὲ αὐτὸ παρ' ἡμῖν πάντες ἔψημα, μίξας τῷ στοματικῷ φαρμάκῳ κέλευσον ἀνακογχυλῖζειν· μὴ παρόντος δὲ ἐψήματος, ἐν μελικράτῳ προαναξέσας τὸ ὀρίανον. οὐδὲν δὲ διαφέρει καὶν ὕσσωπον ἐμβάλης ἀντὶ τῆς ὀριάνου, καὶν εἰ γλήχωνα, καὶν εἰ θύμον, καὶν εἰ θύμβραν ἢ καλαμίνθην ἢ τὴν εὐώδη μίνθην, ἣν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν ἡδύσμον. ἐν μέντοι ταῖς ἀκμαῖς τῶν φλεγμονῶν οὐ μόνον οὐδὲν χρὴ τῶν τοιούτων φαρμάκων προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον ἅπαν ὀλιγάκις μὲν χρῆσθαι

ad induratas inflammationes, quum jam praeterierit vigor et nihil amplius influxerit, venerit autem tempus discutiendi, admiscere convenit ad stomaticum medicamentum aliqua discussioriorum. Talia autem sunt spuma nitri et ipsum nitrum molle, Asiaeque petrae flos et sulfur vivum. Sufficit porro ad praedictam medii medicamenti commensurationem admisceri nitri quidem unciam dimidiam, sulfuris autem uncias duas. Quod si neque sic praeparatum habeas ipsum, neque praesto sit tibi nitrum aut sulfur aut Asiae petrae flos, origanum in sapa, quam nostri omnes hepslema vocant, fervefacito stomaticumque medicamentum addito ac gargarissare jubeto. Si vero neque sapa adsit, in aqua mulsa origanum coquito. Nihil autem refert etiam, si hyssopum conjicias pro origano aut pulegium aut thymum aut thymbra aut calaminthen aut mentham odoratam, quam veteres hedyosmon appellant. At vero in vigore inflammationum non solum nihil ex ejusmodi medicamentis adhibere oportet, sed etiam contrarium totum, atque raro quidem

Ed. Chart. XIII. [494.]

Ed. Bas. II. (240.)

τοῖς στοματικοῖς φαρμάκοις, διακλύσμασι δὲ καὶ ἀναγαργα-
λίσμασι παρηγορικωτέροις πέπτειν τὴν φλεγμονήν, οἷόν ἐστι
τό τε διὰ τῶν λιπαρῶν ἰσχάδων ἀφέψημα καὶ τὸ σκίνινον
ἔλαιον, ἐπὶ διπλοῦ σκεύους χλιανόμενον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ
τὸ στοματικὸν φάρμακον ἐν ταῖς ἀκμαῖς ἀνακογχυλίζεσθαι
προσῆκει, μιννύμενον ὕδαρι μελικράτῳ ἢ θερμῷ τῷ σιραίῳ·
μὴ παρόντων δὲ τούτων, ὕδατι θερμῷ. ἐπικρατεῖν γὰρ χοῆ-
τηνικαῦτα τὴν παρηγορικὴν τε καὶ πεπτικὴν ἀγωγὴν, ὥσπερ
ἐν ταῖς παρακμαῖς τὴν διαφορητικὴν, ἥτις διὰ τῶν ἰσχυρο-
τέρων γίνεται φαρμάκων. τὸ δὲ ἐμὸν φάρμακον, τὸ διὰ τοῦ
χυλοῦ τῶν καρῶν, ὅτι μὲν ἀπάντων τῶν ἄλλων ἐστὶ δρα-
στικώτατον, ἔργῳ πεπείρασθε, πρὸς ὑμᾶς γὰρ ὁ λόγος ἐστί
μοι τοὺς ἐταίρους, οἷς μάλιστα χαριζόμενος ἐπὶ τήνδε τὴν
πραγματείαν ἤκω. ὅτι δὲ καὶ πάντων ἐστὶν εὐνότερόν τε
καὶ εὐποριστότατον οὐδεὶς ἀγνοεῖ. ῥίπτουσι γὰρ οἱ κηπού-
ροι τὰ λέμματα τῶν χλωρῶν καρῶν, ὅταν ἐκλέψαντες αὐτὰ
τύχωσιν, ὥστε κοφίνους μεγίστους πληροῦν ἡμᾶς προῖκα. τὸ
μέλι τοίνυν μόνον ὡς πένησιν ἰατροῖς, καὶ γὰρ κακείνοις

stomaticis medicamentis uti, collutionibus autem et garga-
rismis mitigatoriis concoquere inflammationem, ejus gene-
ris est decoctum pinguium caricarum et oleum lentiscinum
in duplo vase tepefactum. Quin et ipsum stomaticum me-
dicamentum in vigoribus gargarissare convenit, aqua multa
dilutiore permixtum aut calida sapa, quae si non adsint,
aqua calida. Praevalere enim oportet tunc mitigatorium
et concoctorium institutum, velut in declinationibus discus-
sorium, quod ex validioribus constat medicamentis. Porro
meum medicamentum ex succo nucum omnium aliorum esse
validissimum opere experti estis, ad vos enim sodales lo-
quor, in quorum gratiam maxime ad hanc tractationem
progressus sum. Quod vero etiam omnium vilissimum et
parabilissimum sit nemo ignorat, projiciunt enim hortulani
viridium nucum cortices, ubi ipsas decorticarunt, ut vel
maximos corbes nobis explere liceat gratis. Mel igitur so-
lum ut pauperibus medicis, nam et illis oporteat nos ea

Ed. Chart. XIII. [494.]

Ed. Bas. II. (240.)

ἡμᾶς δεῖ κοινῶν εἶναι ὧν ἐροῦμεν, ὑπολείπεται μόνον ὅταν ἡ
 θεόμενον, ἄλλο δ' οὐδέν, εἰ μὴ βούλοισθε, πολλάκις γὰρ οὕτω
 σκευασθὲν τὸ φάρμακον οὐδέν τι χεῖρον ἐφάνη τοῦ διὰ τῶν
 μόρων εἰς ὃ τὸν κρόκον καὶ τὴν σμύρναν ἐνεβάλομεν. ἀλλ'
 εἰ καὶ στυπτηρίας αὐτῷ προσμῖξαι βουλευθῆμεν, οὐκ ἀνάγκη
 τὴν σχιστὴν ἐμβάλλειν. αὐτάρκως γὰρ στύφει καὶ ἡ ὕγρα,
 ἣν καλοῦσιν ἐνίοι φόριμον, εὐωνοτάτην τε καὶ εὐποριστοτά-
 την ὑπάρχουσαν ἐν πᾶσι χωρίοις, ἀπολειπομένην μέντοι τῇ
 λεπτομερείᾳ τῆς σχιστῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἥττον ἀνύουσιν. καὶ
 μέντοι καὶ ὁ κηπουρὸς αὐτὸς ἢ τις ἄγροικος ἄλλος, ἐθέλη-
 σοι σκευάσαι τὸ φάρμακον, ἔχει προῖκα καὶ τοὺς κύτινους
 ἐμβάλλειν ξηροὺς κόψας τε καὶ διασήσας, ὀνομάζονται δ'
 οὕτως αἱ πρωτόγονοι ῥοιαί, καθ' ὃν γὰρ χρόνον ἀνθοῦν
 παύεται τὸ δένδρον, ὃ καρπὸς αὐτοῦ φαίνεται σχηματιζό-
 μενος εἰς ἰδέαν ῥοιάς, ὃν ἐνεστὶν ἀφελόντα καὶ ξηραίνοντα
 φυλάττειν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ καρποῦ τῶν καρύων. ἐν μὲν
 γὰρ τῇ τελευτῇ τοῦ ἥρος οἱ κύτινοι γεννῶνται· παυσάμενου
 δὲ τοῦ θέρους εἰς τελείωσιν ἀφικνεῖται τὰ κάρνα, καὶ μὲν-

quae narramus communicare, deficit, quum ejus fuerit pe-
 nuria, nihil vero aliud nisi quis ultro adeo velit. Saepe
 enim hoc modo confectum medicamentum nihilo deterius
 apparuit eo, quod ex moris constat, in quod tum crecum
 tum myrrham indebamus. Quin etiam si alumen ipsi addere
 velimus, non est necesse scissum injicere. Sufficiens enim
 astringit etiam liquidum, quod aliqui phorimon appellant,
 quod vilis pretii et maxime parabile in omnibus regionibus
 existit, tenuitate tamen partium a scisso deficit et ob id
 etiam minus efficax est. At vero si hortulanus aliquis aut
 rusticus hoc medicamentum sibi praeparare velit, habuerit
 gratis quos conjiciat cytinos aridos contusos et cribratos,
 nominantur autem sic primogenita punica. Quo tempore
 enim arbor florere desinit, fructus ipsius apparet figuratus
 in speciem punici mali, quem ablatum et reficcatum asser-
 vare licet ad tempus fructus nucum. In fine enim veris
 cytini generantur, desinente autem aestate ad perfectionem

Ed. Chart. XIII. [494. 495.]

Ed. Basf. II. (240.)

τοὶ καὶ καταπίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν πολλοὶ τῶν κυτίνων ἢ ὑπὸ ἀνέμου διάσεισθέντες ἢ καὶ [495] ἄλλως πῶς οὓς ἐνε-
στιν ἀνελομένους ξηραίνειν, ὥς μηδὲ κατὰ τοῦτο δοκεῖν τι
δαπανᾶν τοὺς πένητας ἰατρούς. ἴστε δὲ δήπου καὶ ὥς ὁ
τῶν ὀξέων τε καὶ στρυφνῶν ῥοιῶν, ὧν ὀλίγου δεῖν ἄβρω-
τος ὁ καρπὸς, οἱ κύτινοι κρείττους εἰσὶν, ὥστε καὶ ἀφέλῃς
τῶν δένδρων αὐτοὺς, ἢ οὐδεὶς σε καλύσει τὸ παράπαν ἢ
βραχυτάτην αἰτήσῃ δοῦναι τιμὴν. τὸ δὲ βαλαύστιον ὀνομα-
ζόμενον ἄβρωτόν ἐστι τελέως, ἐπὶ τῷ βουλομένῳ συλλέγειν
ὑπάρχον, ὥσπερ ὀρίανος καὶ θύμβρα καὶ θύμος καὶ ὅσα
τοιαῦτα. καὶ τοίγυν καὶ τὸ βαλαύστιον, εἰ θελήσει τις ὠμὸν
κόψας καὶ διασῆσας ἐμβαλεῖν κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἣν ἔμπρο-
σθεν εἶπον ἴσα ὀμφακίῳ, χρήσιμον ἐργάσεται τὸ φάρμακον.
ἀλλὰ καὶ τὰ λέμματα τῶν ῥοιῶν, εὐποριστότατόν ἐστι πρᾶ-
γμα στύψιν ἱκανωτάτην ἔχοντα, συμβάλλεσθαι τοῖς εἰρημέ-
νοις εὐθὺς ἐν ἀρχῇ δυνάμενα, κάλλιστον δ' ἂν γένοιτο φάρ-
μακον, εἰ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν τῶν ῥοιῶν οὕτω μὲν οὐ-

veniunt nuces. Quin et in terram decidunt multi cytini aut
a vento decussi aut alio quopiam modo, quos collectos sic-
care licet, ut neque hac parte egenos medicos quicquam
impendere opus sit. Nostis autem acidorum et acerborum
punicorum, quorum fructus parum abest ut esitari nequeat,
cytinos meliores esse, quare etiam si ex arboribus eos avel-
las, aut nemo penitus te prohibebit aut certe vilissimum
pretium sibi dari pro eis postulabit. Caeterum balau-
stium penitus cibis non convenit, et si quis colligere
id velit, quemadmodum organum et thymbra ac thy-
mum atque alia hujusmodi gratis licebit. Itaque si balan-
stium velit quis crudum tufum ac cribratum injicere juxta
proportionem, quam antea dixi, pari omphacio pondere
utile medicamentum efficiet. At vero et cortices punicorum
malorum valde parabiles res sunt, astringendi vim suffi-
cientissimam habentes et qui ad praedicta statim in prin-
cipio conjici queant. Optimum autem medicamentum red-
detur, si juxta id tempus, quo punica nondum perfecte ma-

Ed. Chart. XIII. [495.]

Ed. Baf. II. (240. 241.)

ἁῶν τελείων, οὐ μὴν οὐδὲ πόρρω πάνυ τῆς τελειώσεως ἐμβάλλειν ἀπ' αὐ(241)χῆς ἐψημένῳ χυλῷ τῶν καρύων ἐθελήσαις. χοῆ δὲ θλαῖν ἐν ὀλίμῳ πρότερον αὐτὰ, ἕνεκα τοῦ ταχέως ἐς τὸ σκευαζόμενον φάρμακον ὅλην ἐκταθῆναι τὴν δύναμιν αὐτῶν.

Κεφ. δ'. [Περὶ σκευασίας τοῦ διὰ ῥοιῶν καὶ μήλων καὶ ἄλλων στοματικῶν.] Οὐσῶν δ' ἐν ταῖς ῥοιαῖς τριῶν διαφορῶν, ἓναι μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν αὐστηραὶ, στρυφναὶ δὲ ἕτεραι, καὶ τινες ὀξεῖαι, τὰς μὲν αὐστηρὰς μόνας ἐμβαλόντι σοι στυπτικώτερον ἔσται τὸ φάρμακον. τὰς δὲ γλυκείας ἡδιον, ὥσπερ γε καὶ σφοδρότερον, εἰ τὰς ὀξεῖας ἐμβάλλοις. ἐγὼ δ' εἴωθα τὸ ἴσον ἑκάστου γένους μίγνυναι· καὶ γὰρ καὶ ἄλλως αὐτὰς μόνας τὰς πεπειρους ῥόας ὅλας κόπτων μετὰ τῶν λευμάτων, εἴτα τὸν χυλὸν ἐκθλίβων ἑψών τε μετὰ μέλιτος, οὐ μόνον στοματικὸν ἰσχω φάρμακον, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὠφέλιμον, ὥς αὐθις εἰρήσεται, καὶ γίνεται καὶ οὕτως ὁ χυλὸς ἀμείνων εἰς πάντα τῶν τριῶν τῆς ῥοιᾶς

tura sunt, non tamen longe a perfectione absunt, eos cortices detractos conjeceris, atque id statim in principio coctionis succi. Oportet autem prius in mortario tundere, quo ipsorum vis universa citius in medicamentum quod paras diffundatur.

Cap. IV. [*De confectioe medicamenti ex malis puniceis et malis aliisque stomaticis.*] Quum vero tres sint punicorum malorum differentiae, aliqua enim ipsorum sunt austera, aliqua vero dulcia et quaedam acida, si quidem sola austera injicias, magis astringens medicamentum reddetur, si vero dulcia, suavis, quemadmodum sane fortius fiet, si acida tantum indas. Ego autem consuevi par pondus uniuscujusque generis admiscere. Nam et alias ipsa sola matura punica mala integra una cum corticibus tundo, deinde succum exprimo ac cum melle coquo, et non solum stomaticum medicamentum ori commodum habeo, sed et ad multa alia utile, veluti rursus dicitur. Atque fit hic succus ad omnia praestantior ex tribus punicorum speciebus aut ge-

Ed. Chart. XIII. [495, 496.]

Ed. Bas. II. (241.)

εἰδῶν ἢ γενῶν ἢ διαφορῶν ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάζειν ἐθέλοι, μίγνυμεν δὲ καὶ τῶν βάτων τὸν καρπὸν, ὃν ἔνιοι μὲν ἀπὸ τοῦ φυτοῦ παρονομάζουσι βάτινα προσαγορεύοντες, ἔνιοι δὲ συνθέτω προσηγορίᾳ μόρα καλοῦσι, προστιθέντες τὰ ἀπὸ τῶν βάτων, ἐξ ὧν ὁ χυλὸς ὁμοίως σκευαζόμενος τῷ διὰ τῶν συκαμίνων ἄμεινον ἐκείνου γίνεται φάρμακον, ἀπολειπόμενον δὲ τοῦ διὰ τῶν καρῶν. καὶ μήλων δὲ τῶν κυδωνίων ἀχράδων τε καὶ μεσπίλων ὁ χυλὸς ὁμοίως σκευασθεὶς στοματικὸν γίνεται τὸ φάρμακον, ἐπιτήδειον τε καταποθῆναι τοῦ διὰ τῶν καρῶν, οὐκ ἔχοντος τοῦτο. βλαβερὸν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ὥς χάλκανθον, οὐ μὲν εὐστόμαχόν γε. πρόδηλον δ' ὅτι καὶ τὸ διὰ τῶν ῥοιῶν ἐστιν ἐπιτήδειον ἐκλύτω καὶ ἀνορέκτῳ στομάχῳ, λείπεται μέντοι τοῦ διὰ τῶν μήλων. ἀβλαβὴς δὲ καὶ ὁ τῶν βατίνων χυλὸς εἰς κατάποσιν, ὥσπερ γε καὶ ὁ τῶν συκαμίνων, ἀλλ' ὁ τῶν βατίνων ἔχει τι καὶ τονωτικὸν τοῦ στομάχου τοῦ τῶν συκαμίνων οὐκ ἔχοντος. [496] ἐμβάλλεται δὲ οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν

neribus aut differentiis aut quomodoenique quis appellare velit. Miscemus autem et ruborum fructus, quos aliqui quidem a planta denominant rubina appellantes, aliqui autem composita appellatione mora appellant, apponentes quae a rubis producuntur. Ex quibus sane succus similiter succo mororum praeparatus, melius illo medicamentum redditur, sed minus validum eo, quod ex nucum succo paratur. Quin et malorum cotoneorum et pyrorum silvestrium ac mespilorum succus similiter praeparatus, stomaticum medicamentum efficitur devorarique aptum, quum hoc quod ex nucibus constat devorare non liceat; quamquam enim noxium non sit, velut atramentum sutorium, tamen stomacho non est commodum. Manifestum vero quod et ex punicis constans medicamentum aptum est fracto et cibos fastidienti stomacho, deficit tamen ab eo quod ex malis constat. Innocuus est etiam rubi mororum succus devoratus, velut etiam ipsorum mororum, sed succus rubi mororum habet quid, quod stomachum corroborat, quod ipsorum mororum succus non

Ed. Chart. XIII. [496.]

Ed. Bas. II. (241.)

ἀναλογίαν ἅπασι τοῖς χυλοῖς τὸ μέλι. πλείστου μὲν γὰρ ὁ τε τῶν καρύων δαίται καὶ μετ' αὐτὸν ὁ τῶν βατίνων τε καὶ συκαμίνων, ὀλίγου δὲ ὁ τε τῶν μήλων καὶ τῶν ῥοιῶν καὶ ἀχράδων, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὁ μεσπίλων, καὶ ἀπὸ κρανίων δὲ καὶ βραβύλων καὶ τῶν καλουμένων παρ' ἡμῖν προύμνων. σκευάζεται δὲ παρ' ἡμῖν στοματικὰ φάρμακα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν κατ' ἀρχὰς εἶπον ἐπὶ τῶν μόρων, ἐφ' ὧν ἀπάντων τῆς κατασκευῆς ἔρω τινα λόγον κοινὸν τόνδε. παχεῖ μὲν φανέντι τῷ χυλῷ τὸ μέλι μὴ γνύνειν εὐθέως προσῆκειν, εἰ δ' ὑγρότερος εἴη, προεψηθέντι. δέχεται δὲ ὁ τῶν ἀπίων μὲν καὶ μήλων χυλὸς, ἔτι δὲ τῶν πλείστων ὀπωρῶν, ἴσον ἑαυτῶν τὸ μέλι, τῶν στρυγνῶν δ' ἱκανῶς, οἷόςπερ ἐστὶν ὁ τῆς κρανίας καρπὸς, ἐνίοτε μὲν διπλάσιον, ἔστι δ' ὅτε καὶ τριπλάσιον. πάντα δ' οὖν ταῦτα καταπίνειν ἀκίνδυνον. χαλκάνθου δὲ μυχθέντος ἢ μυχθείσης, ὁποτέρως σοι φίλον ὀνομάζειν, οὐ πάνυ τι χρὴ καταπίνειν τὸ σκευασθὲν τοῦτο φάρμακον, πλὴν εἰ κατὰ τὸν στόμαχον ἢ κατὰ τὴν κοιλίαν

habet. Porro mel his omnibus succis non eadem proportionē injicitur. Plurimo enim nucum succus opus habet et post eum rubi mororum, modico autem malorum et puni-
corum et pyrorum silvestrium, medius autem inter hos est mespilorum succus. At vero et ex cornis ac brabyliis et prunis apud nos appellatis praeparantur apud nos stoma-
tica medicamenta eodem modo, quem in principio de moris recensui, in quorum omnium confectione rationem quan-
dam communem referam hanc. Si quidem crassus apparue-
rit succus, statim mel admiscere oportet, si vero liquidior sit succus, praecoquatur. Suscipit autem pyrorum ac malo-
rum succus, amplius vero etiam plurimorum fructuum pa-
rem sibi ipsis mensuram mellis, succus vero eorum quae multum acerba sunt, velut est corni fructus, aliquando du-
plum, aliquando triplum mellis assumit. Omnia igitur haec citra noxam devorantur, si vero atramentum sutorium ad-
mixtum sit, non valde deglutire oportet confectum medi-
camentum, praeterquam si juxta stomachum aut alvum ul-

Ed. Chart. XIII. [496.]

Ed. Bas. II. (241.)

ἐλκώδη διάθεισιν ὑπονοήσασθαι γίνεσθαι. καὶ κατὰ τὸ στόμα δὲ αὐτὸ κακοήθων ἐλκῶν γινομένων, ἀμείνω τὰ διὰ χαλκάνθου φάρμακα. δραχμὴ δὲ ἀρκεῖ μιννυμένη τῇ προειρημένῃ συνθέσει, καθ' ἣν ἡ μία τοῦ μέλιτος εἴρηται βάλλεσθαι λίτρα, καὶ πλεον δ' ἂν ποτε καλῶς βληθεῖη πρὸς τὰ σπηδονώδη τῶν ἐλκῶν, ἕκαστον δὲ ὧν εἶπον ἐμβάλλειν ποτὲ καὶ γλεύκει σταφυλῶν αὐστηρῶν, ὡς ὀνομάζουσιν ἀμιναιᾶς. ἀμεινον δὲ τὸ τελευταῖον γλεύκος εἰς τὰ ταιαῦτα. τὸ γὰρ ἐν ἀρχαῖς ῥέον ὑγρότερόν ἐστι καὶ ὕδατωδέστερον, ἐμβάλλειν δὲ χρὴ τῶν εἰρημένων φαρμάκων τὰ στρυφνότερα, καθάπερ ἐμὲ ἐθαύσασθε πολλάκις ἦτοι ῥοιᾶς ἢ βαλαύστιον ἢ κυτίνους ἢ ἀκάνθης Αἰγυπτίας καρπὸν ἢ τὸν τῆς κρανίας ἢ τι τῶν οὕτω στρυφόντων μιννύντα· μάλιστα δὲ ἐπιτήδειός ἐστι ῥοῦς, εἴτε ἀρρενικῶς ἐθέλοις ὀνομάζειν αὐτόν· εἴτε θηλυκῶς. ἐστὶ δὲ διττός, ὃ μὲν ἕτερος ἐπιπαττόμενος τοῖς ὄφιοις ἐνστόμαχος, ὃ δὲ ἕτερος τοῖς βυρσοδέψαις χρήσιμος. ἐκάτερας δὲ ἐνεψηθεῖς ἐν τῷ γλεύκει στοματικὸν ἐργάζεται φάρμακον, ᾧ μιννύειν ἔξεστί σοι τᾶλλα κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν τῇ

cerosam affectionem fieri suspicemur. Quin et si in ipso ore maligna ulcera fiant, praestant ex atramento sutorio medicamenta. Sufficit autem drachma ad praedictam compositionem admixta, in quam unam mellis libram conjici est relatum, sed et plus quandoque recte injicitur ad ulcera putrefacta. Singula porro quae dixi, injicere licet aliquando et musto uvarum austerarum, quas Aminaeas appellant. Praestat autem ultimum mustum in hunc usum, quod enim in principio fluit, liquidius est et aquosius. Injicienda vero sunt ex praedictis medicamentis acerbiora, quemadmodum saepe vidistis me aut punica mala aut balauftium aut cytinus aut Aegyptiae spinæ fructum aut corna aut aliud quid ex hujusmodi astringentibus admiscere. Maxime vero aptus est rhus, sive masculino sive muliebri genere ipsum velis nominare. Est autem duplex, alter obsoniis aspergitur stomacho commodus, alter a tinctoribus coriorum expetitur. Uterque vero musto incoctus stomaticum efficit medicamentum, cui admiscere licet etiam alia juxta eandem propor-

Ed. Chart. XIII. [496.]

Ed. Bas. II. (241.)

διὰ τῶν μόρων εἰρημένη. χωρὶς δὲ τοῦ μιχθῆναι μέλιτι μό-
νον αὐτὸ τὸ γλεῦκος εἰς μελιτώδη σύστασιν ἀχθέν, ἔξαιρε-
θέντων τε τῶν ἐμβληθέντων, ἀγαθὸν γίνεται φάρμακον εἰς
ἀρχὰς καὶ ἀναβάσεις καὶ ἀκμὰς· εἰς δὲ τὰς παρακμὰς, ἔαν
δᾶδας ἐπιμίξης λιπαρὰς ἢ καὶ κόψας εἰς λεπτὰ καὶ θλάσας
ἐμβάλλῃς τῷ γλεύκει μετὰ τῆς ῥοῦ, κᾶπτεται μετὰ μίαν ἡμέ-
ραν ἐψῆσας, ἄχρις ἃν ἐναπόθωνται τῷ γλεύκει τὴν ἐαυτῶν
ποιότητα, τῆνικαῦτα δὲ ἔξαιρειν μὲν ἐκεῖνα καὶ ἀπορρίπτειν,
ἔπειν δὲ τὸ γλεῦκος ἕως ἐπιτηδείου συστάσεως, ὥς διάχριστον
γενέσθαι τὸ φάρμακον. ὅσα δὲ ἔμπροσθεν εἶπον ἐμβάλλε-
σθαι τῶν στυφόντων εἰς τὸ διὰ τῶν καρύων τοῦ χυλοῦ
σκευαζόμενον φάρμακον, ἅπαντα καὶ νῦν ἀκηκοέναι πίστευε
τῷ γλεύκει μιννύμενα. καὶ μέντοι κἄν πολυτελέστερον ἐθέ-
λῃς ποιῆσαι τὸ φάρμακον, ἐμβαλεῖς καὶ κασσίας φλοιὸν ἢ
νάρκον Ἰνδικὴν ἢ τὸ τοῦ μαλαβάθρου φύλλον. ὥσπερ γὰρ
τοῖς πένησιν, οὕτω καὶ τοῖς πλουσίοις χρὴ γράφειν ἡμᾶς
φάρμακα, τὰ δὲ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις στοματικοῖς φαρ-

tionem velut in eo, quod ex moris constat relatum est. At
vero citra mellis mixturam mustum solum per se in mel-
lis compagem redactum, exemptis etiam quae alias indun-
tur, bonum fit medicamentum in principiis, augmentis et vi-
goribus, ad declinationes autem si taedas addideris pingues
aut etiam in tennia frustula contusas et fractas, easdem una
cum rhoe in mustum conjeceris, deindeque interposita una
die coxeris, donec suam ipsorum qualitatem in ipsum mu-
stum transmittant. Tunc enim taedas quidem eximere ac
projicere oportet, mustum vero usque ad aptam compagem
coquere, quo videlicet illiniri commode possit. Quaecunque
autem prius ex astringentibus injici dixi in id quod ex nu-
cibus praeparatur medicamentum, ea omnia etiam accipienda
sunt, recte in mustum addi. Quod si vero pretiosius effi-
cere medicamentum velis, injicies etiam casiae corticem aut
nardum Indicam aut malabathri folium, aequae enim ut pau-
peribus, sic etiam divitibus nos medicamenta scribere oportet.
Eadem etiam praedictis stomaticis medicamentis miscen-

Ed. Chart. XIII. [496. 497.]

Ed. Bas. II. (241.)

μάκοις μίγνυται. [497] δραχμὴ δὲ ἀρκεῖ τῶν τριῶν ἐκάστου, πρὸς τὴν τοσαύτην συμμετρίαν τοῦ φαρμάκου, καθ' ἣν ἡ λίτρα τοῦ μέλιτος ἐμβάλλεται. βλάβεις δ' οὐδὲν, εἰ προσθήσεις ἐκάστης δραχμῆς τὸ ἥμισυ μέρος, ὥς γενέσθαι πάσας τέτταρας καὶ ἡμίσειαν. πρὸς δὲ τὰς σκληρυνομένας φλεγμονὰς τὰ δυνάμενα διαφορεῖν γενναιότερον ἐμβάλλεται κοπέντα δηλονότι καὶ διασηθέντα, καιρὸς δ' ἐμβάλλειν αὐτὰ μὴ κατ' ἀρχὰς, ἀλλ' ὅποταν ἐγγὺς γένηται τῆς παντελοῦς ἐψήσεως τοῦ φαρμάκου ἢ καὶ τελέως ἐψημένον, ὥς χαμαὶ τίθισθαι τὸ ἀγγεῖον. ἔστι δὲ ταῦτα κόστος τε καὶ ἄμωμον καὶ τὸ καλούμενον μάκερ. ὀνομάζεται δὲ οὕτω φλοιὸς τις ἀρωματικὸς ἐκ τῆς Ἰνδίας κομιζόμενος, ἱκανῶς θερμαίνων τε καὶ στήφων, ἀλλὰ καὶ ὁ Κυρηναῖος ὁπὸς εἰς διαφόρησιν τῶν σκληρυνομένων φλεγμονῶν ἐπιτέδειος, ὥσπερ γε καὶ ὁ Μηδικὸς ἢ τις τῶν μετ' αὐτούς. τοῖς πένησι δ' ἐμβλητέον ἀντὶ τῶν πολυτελῶν φαρμάκων τῶν διαφορητικῶν ἥτοι δίκταμνον ἢ ἄκορον ἢ μῆον ἢ πύρεθρον ἢ καρδαμώμον τε καὶ νάπτος ἴσον, εἰς τριῶν δραχμῶν σταθμοὺς συμπληρουμένου τοῦ τῶν

tur. Sufficit autem drachma una singulorum ex his tribus ad tantam medicamenti symmetriam ac commensurationem, juxta quam libra mellis una conjicitur. Nihil vero laeseris, si ad singulas drachmas adhuc dimidiam apponas, ut in totum quatuor drachmae et dimidia fiant. Caeterum ad induratas inflammationes conjiciuntur, quae generosius discutere possunt, tusa videlicet et cribrata. Tempus autem indendi ipsa non est principium, sed ubi prope perfecte coctum fuerit medicamentum aut etiam penitus coctum, olla jam in terram deposita. Sunt autem haec, coltus, amomum et quod macer appellatur, nominatur autem sic cortex quidam aromaticus, qui ex India affertur multum calefaciens et astringens. Quin et Cyrenaicus succus ad discutiendas induratas inflammationes aptus est, quemadmodum etiam Medicus aut aliquis eorum, qui postea celebres facti sunt. Pauperibus porro pro sumptuosis discutitoriis medicamentis aut dictamnium aut acorum aut meon aut pyrethrum aut cardamomi quippiam et sinapi aequale injiciendum censeo, ita

Ed. Chart. XIII. [497.]

Ed. Bas. II. (241. 242.)

μιγνυμένων ὄγκου, πρὸς τὴν εἰρημένην ἐξ ἀρχῆς τῶν στοματικῶν φαρμάκων συμμετρίαν, ἐν οἷς ἦν ἡ λίτρα τοῦ μέλιτος· εἰ δὲ καὶ τεττάρων ἢ πέντε ποιῆσαι θελήσεις δραχμῶν τὸ συμπληρούμενον ἐκ τούτων, διαφορητικώτερον ἔξεις τὸ φάρμακον. ἀνάλογον γὰρ αἰὲν χορὴ ταῖς κατασκευαῖς τῶν παθῶν συνανξάνεσθαι καὶ συμμειοῦσθαι τὴν σφοδρότητα τῶν φαρμάκων.

Κεφ. ε'. (242) [Περὶ σκευασίας τοῦ διὰ γλεύκους, ἐν οἷς καὶ εὐπόριστα διάφορα.] Ἐπὶ τοῦ διὰ γλεύκους εἰς κοτύλας δέκα τοῦ γλεύκους, τρεῖς μὲν ἐμβάλλομεν κοτύλας τοῦ ῥοῦ τῶν βυρσοδεψῶν ἢ τοῦ τοῖς ὄψοις ἐπιπαττομένου· συναμφοτέρων δὲ ἐμβαλλομένων, ἑκατέρου μίαν τε καὶ ἡμίσειαν καὶ βραχὺ πλεόν. ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν διαφορητικῶν, ὅποιον ἂν εὐπορῶμεν· εἰ δὲ ἐν ἔχοιμεν μόνον ἢ κατ' ἀρχὴν ἐμβάλλειν τῶν στυπτικῶν ἢ κατὰ τὸ τέλος τῶν διαφορητικῶν, ἐκείνου τὸ πᾶν ἐμβάλλομεν, ὅπερ ἐξ ἀπάντων ἡθροίζετο. τῷ τ' οὖν προειρημένῳ διὰ τῶν καρύων ἐπεμβάλλεσθαι πάντα καὶ

ut ad trium drachmarum pondus, eorum mixtorum moles perveniat ad praedictam in principio stomaticorum medicamentorum symmetriam, in qua mellis libra habebatur. Si vero quatuor aut quinque drachmarum pondus ex his explere velis, magis disensorium medicamentum habebis. Semper enim pro constitutionis affectuum proportionem augeri ac minui medicamentorum vehementiam oportet.

Cap. V. [De confectione medicamenti ex musto, in quo etiam parabilia diversa.] In medicamento ex musto ad decem musti heminas tres injicimus heminas rhois coriariorum aut ejus, qui obsoniis inspergitur, si vero utrumque injicimus, utriusque unam et dimidiam aut paulo plus sumimus, juxta proportionem vero etiam ex discussoriis cujuscumque quidem suppetat facultas. Quod si unum tantum habeamus astringendi vim habens, quod in principio injiciamus, aut unum saltem discussorium, quod juxta finem indamus, ex illo totum pondus immittimus, quod ex omnibus alias conflaretur. Quae igitur dieta sunt in medicamentum ex nucibus conjicienda, ea omnia etiam in medi-

Ed. Chart. XIII. [497. 498.]

Ed. Bas. II. (242.)

τῷ διὰ τοῦ γλέυκου. ἐμβάλλειν δ' εἰ οἶον τε καὶ εἴ τι μὴ
 λέλεκται κατ' ἐκείνον τὸν λόγον, οἶον ἢ κηκίδα τὴν ὀμφα-
 κίτιν ὀνομαζομένην ἢ ἀκρέμονας μαλακοῦ βάτου ἢ κυνοσβά-
 του καὶ κρανίας, ἧς καὶ τὸν καρπὸν ἔφαμεν ἐμβάλλεσθαι
 δεῖν, ὥσπερ καὶ τῶν προύμνων μύρτα τε καὶ τῆς μυρίκης
 καὶ Αἰγυπτίας ἀκάνθης τὸν καρπὸν, ἅπαντά τε τὰ στυ-
 φόντα χωρὶς τῶν φαρμακώδη δύναμιν ἔχόντων, ὅπως μὴ
 καταποθέντα βλάβη. πάντα δὲ τὰ ὁπωσοῦν σκευασθέντα
 φάρμακα στοματικὰ χρήσιμα γίνεται κατὰ τινὰς ἰδίους και-
 ρούς, ἔαν αὐστηρότερα μὲν γένηται, κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
 σφοδρὰς ἐπιρροὰς, ἔαν δὲ μετριοτέρα, κατὰ τὰς ἀκμὰς, ἔαν
 δὲ διαφορητικώτερα, κατὰ τὰς παρακμὰς, ὥστε καὶ μὴ σκευ-
 ᾶσμεν αὐτοὶ τι μὴδὲ τὴν συμμετρίαν τῶν ἐμβληθέντων
 ἰδῶμεν, ἀλλὰ γευσώμεθα μόνον αὐτοῦ συνθέτου φαρμάκου,
 γινώσκειν ἡμᾶς ὅπως αὐτῷ χρηστέον. τούτων οὖν ἡμᾶς με-
 μνημένους ὅταν ἀνάγκη ποτὲ καταλάβῃ [498] τῶν ἐκ πολ-
 λῆς πείρας κεκριμένων φαρμάκων ἀποροῦντας αὐτοὺς σχεδιά-

camentum ex multo indantur. Quin et quae istic non di-
 cta sunt, amplius injicere licet, velut gallam omphacitin
 appellatam aut extremitates mollis rubi aut rubi canini et
 corni, cujus etiam fructum diximus injici oportere, velut
 etiam pruna et myrti baccas et fructum myricae ac spinae
 Aegyptiae fructum, omniaque astringentia praeterea, quae
 venenatam vim habent, ne videlicet devorata laedant.
 Omnia porro stomatica medicamenta quomocunque pa-
 rata juxta propria tempora opportuna accommoda sunt.
 Si quidem enim austeriora fiant, in principijs et vehemen-
 tibus influxionibus conveniunt, si vero moderatiora, in vi-
 goribus, si autem magis discussoria vi praedita, in declina-
 tionibus. Quare etiam si non ipsi praeparaverimus quid,
 neque symmetriam injectorum noverimus, sed tantum ipsam
 compositum medicamentum gustaverimus, cognoscemus quo-
 modo eo sit utendum. Haec igitur si memoria conservabi-
 tis, quando necessitate aliquando urgente eorum, quae ex-
 perimento constant medicamentorum copia non sit ex pa-

Ed. Chart. XIII. [498.]

Ed. Bas. II. (242.)

ζειν ἐκ τῆς κατ' ἐκεῖνο τὸ χωρίον ὕλης εὐπορίστου, συν-
θεῖναι δυνήσεσθε φάρμακον ἐπιτήδειον. οὐ μόνον δ' εἰς τοῦτο
χρήσιμόν ἐστι, μεμνησθαι τῶν προειρημένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὴν τῶν εὐρημένων ἐπιτήδειον χρῆσιν. ἔαν μὲν γὰρ ἐπικρα-
τοῦσαν ἐν αὐτοῖς εὐρίσκητε τὴν στυπτικὴν ποιότητα, κατ'
ἀρχὰς χρῆσθαι προσῆκεν· ἔαν δὲ τὴν παρηγορικὴν τε καὶ
χαλαστικὴν καὶ πεττικὴν, ἐν ταῖς ὁδύναϊς τε καὶ ἀκμαῖς τῶν
φλεγμονῶν· ἔαν δὲ σκιδρόνόμενόν τι καὶ δύσλυτον ὑπολεί-
πεται τῆς φλεγμονῆς, ἐν ταῖς παρακμαῖς διαφορητικὴν. οὕτω
δὲ καὶ τοῖς μεταξὺ καιροῖς τὰ μεταξὺ τῶν εἰρημένων φαρ-
μάκων προσοίσετε φάρμακα, μεταβαίνοντες ἀπὸ τῶν ἀπο-
κρυστικῶν ἐπὶ τὰ διαφορητικά κατὰ βραχὺ. καὶ μὲν ἐν
φάρμακον ὑμῖν ὑπάρχον ἦ, ἐκλύοντες μὲν αὐτὸ μίξει μελι-
κράτου τε καὶ ὕδατος, ἐπιτείνοντες δὲ διὰ τῆς τῶν εὐπορί-
στων ἐπιμιξίας. ἔστι δὲ εὐπόριστα μὲν τῶν στυφόντων ῥόδα
καὶ μύρτα καὶ μυρσίνη καὶ σχῖνος καὶ βάτος καὶ κυνόσβα-
τον καὶ κηκίς ἢ ὁμφακίτις ὀνομαζομένη καὶ ὁ τῆς Αἰγυ-
πτίας ἀκάνθης καρπός, αἳ τε στυπτηρεῖαι πᾶσαι. ἐφεξῆς δὲ

rabili illius loci materia, vos ipsi ex tempore aptum medi-
camentum componere poteritis. Non solum autem in hanc
rem utilis fuerit praedietorum memoria, sed etiam ad jam
inventorum convenientem usum. Si enim in ipsis astringen-
gentem qualitatem praevalere inveneritis, in principiis eis
utemini, si vero mitigatoriam et laxatoriam ac concocto-
riam, in doloribus et vigoribus inflammationum, si vero
obduratum quippiam et aegre solubile inflammationis relin-
quatur, in declinationibus. Eodem modo etiam in mediis
temporibus, media relatorum medicamentorum offeretis me-
dicamenta, a repulsois ad discussois paulatim transeundo,
atque si unum duntaxat vobis praesto sit medicamentum,
id ipsum per aquae simplicis mixturam exolventes et per
additionem parabilium intenlius reddentes. Sunt autem pa-
rabilia ex astringentibus rosae, myrti baccae et myrtus et
lentiscus et rubus caninus et galla omphacitis appellata et
Aegyptiae spinæ fructus, omniaque aluminis genera. Post

Ed. Chart. XIII. [498.]

Ed. Bas. II. (242.)

αὐτῶν εὐπόριστα, ῥοῦς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα καὶ ὁ τῶν βυρσοδεψικῶν καὶ ὁ χυλός, ὃς ἀπὸ τῆς Συρίας κομίζεται. οὗτος μὲν οὖν αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν μίγνυται. ὁ δὲ τῶν σκυτοδεψῶν καὶ ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα προαφεψηθέντες ὕδατι τοῦτο παρέχουσιν εὐχρηστον εἰς τὴν μίξιν. ἔστι δὲ ἐκ τῶν εὐπορίστων καὶ γλαυκίον καὶ ὀμφάκιον καὶ κύτινοι καὶ βαλανύσια, ἐκ δὲ τῶν διαφοροῦντων εὐπόριστα μέτρια μὲν ἰσχάδων ἀφέψημα καὶ πίτυρον καὶ μελίκρατον ἐναφεψημένης ὀριγάνου καὶ ὑσσώπου ἢ θύμου ἢ καλαμίνθης ἢ γλήκωνος ἢ τῆς εὐώδους μίνθης, ἣν ἡδύοσμον ὀνομάζουσιν. ἰσχυρότερα δὲ καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ πλείον ἐψημένα. καὶ νίτρου δὲ ἀφρός ἢ καὶ αὐτὸ κεκαυμένον. ἰσχυρότερον δὲ τούτων ἔστι τὸ θεῖον ἄπυρον.

Κεφ. στ'. [Στοματικῶν φαρμάκων σύνθεσις, ἐν οἷς καὶ διὰ μόρων κατὰ τὸν Ἡραν.] Καλεῖται μὲν ἰδίως στοματικά τὰ πρὸς σταφυλὰς παρίσθμια καὶ πάσας τὰς ἐν τῷ στόματι γινομένας ἐξαίφνης φλεγμονὰς ἀρμόττοντα. συντίθεται δὲ διὰ τῆς προειρημένης ὕλης, ἥς αἱ κατὰ μέρος συνθέσεις πάμπολλαι

haec parabilia sunt rhus culinarius et coriarius et succus, qui ex Syria affertur, atque hic quidem per se admiscetur, culinarius autem et coriarius rhus aqua prius decocti utiles mixturae fiunt. Est autem glaucium ex parabilibus et omphacium et cytini et balanisia. Ex discussoriis autem parabilia moderata sunt caricarum et furfurum decoctum, et aqua nulla, in qua origanum aut hyssopum aut thymus aut calamintha aut pulegium aut mentha odora, quam hedyosmum vocant, sint incocta. Fortiora autem sunt etiam haec si diutius coquantur, amplius autem et nitri spuma aut ipsum adeo nitrum ustum, fortius vero his est sulfur vivum.

Cap. VI. [Stomaticorum medicamentorum compositio, in quibus etiam quae ex moris constat Herae.] Proprie quidem stomatica appellantur quae ad uvas, tonsillas ac omnes quae in ore fiunt derepente inflammationes conveniunt, componuntur autem per praedictam materiam, ex qua sane

Ed. Chart. XIII. [498. 499.]

Ed. Bas. II. (242.)

τετυχήκασι γεγενῆσθαι τοῖς ἰατροῖς, ἐγὼ δὲ κἀνταῦθα τῶν ἐνδόξων μνημονεύσω.

[Σύνθεσις τοῦ διὰ μόρων ὡς Ἦρας.] Τὸ διὰ τῶν μόρων φάρμακον στοματικόν, ποιοῦν πρὸς τε παρίσθημα καὶ σταφυλὰς καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῷ στόματι φλεγμονὰς διαχρίομενόν τε καὶ ἀνακογχυλιζόμενον, ὡς προεῖρηται. σκευάζει δὲ αὐτὸ ὁ μὲν Ἦρας οὕτω. 4 μόρων χυλοῦ κοτύλας σί. ἔπει ὡς γλοιοῦ πάχος ἔχειν, εἴτα πρόσμιζον λεῖα, κρόκου < α'. σμύρνης < β'. ὀμφακίου < α'. σχιστῆς τριώβολον, μέλιτος κοτύλην α'. αὐτὸς δὲ φησιν ὁ Ἦρας καὶ ἐτέρως σκευάζειν αὐτὸ κατὰ τόνδε τὸν τρόπον· κρόκου < τὸ ἡμισυ ἐπεμβαλλομένης καὶ γλυκέος κοτύλης μιᾶς καὶ οἴνου ἀθαλάσσου ἀνστηροῦ, κοτύλης μιᾶς, ἥ δὲ ἔψησις μέχρι μελιτώδους συστάσεως.

[499.] [Ἀνδρομάχου τὸ διὰ μόρων φάρμακον.] Ἀνδρομάχος δὲ περὶ τοῦ διὰ μόρων φαρμάκου κατὰ λέξιν οὕτω γράφει. 4 μόρων χυλοῦ κοτύλας σί. βαλὼν εἰς αὐτὸ κηκίδας ε'. γλυκείας τε ῥίζης < κ'. οἴνου Χίου κοτύλην α'.

multae particulares compositiones a medicis sunt confectae. Ego vero etiam hic celebrium tantum mentionem faciam.

[Compositio medicamenti ex moris juxta Heram.] Medicamentum ex moris stomaticum, faciens ad tonsillas et uvas atque alias in ore inflammationes tum illitum tum gargarissatum, velut praedictum est. Praeparat autem ipsum Heras hoc modo. 4 Succi mororum heminas vj, ad strigmentitiam spissitudinem coquito, deinde tritas croci 3 j, myrrhae 3 ij, omphaei 3 j, aluminis scissi obolos iij, mellis heminam unam addito. Ipse autem Heras se etiam aliter praeparare ipsum ait hoc modo, ut croci drachma dimidia injiciatur et passli hemina una et vini maris expertis austeri hemina una. Coctio autem fit usque ad compagem melleam.

[Andromachi descriptio medicamenti ex moris.] Andromachus autem de medicamento ex moris in haec verba scripsit, succi mororum heminas vj accipito et in ipsam gallas v conjicito, radicis autem dulcis 3 xx, vini Chii

Ed. Chart. XLII. [499.]

Ed. Bas. II. (242.)

ἡλίαζε ἢ ἔφα· εἰδ' ὅταν συνστραφῇ, ἄρας τὰς ῥίζας ῥίπτε, τὰς δὲ κηκίδας λειώσας μίγνυε σμύρνης < α'. κρόκον < α'. σχιστῆς < α'. ὀμφακίου < β'. τινὲς δὲ καὶ στυπτηρίας < β'. μέλιτος Ἀττικοῦ κοτύλην ρίαν. εὐδήλον δ' ὅτι τοῦτο τὸ φάρμακον στυπτικώτερόν ἐστι τοῦ προγεγραμμένου, μάλιστα εἰαν τὴν στυπτηρίαν προσλάβῃ. ἱκαναὶ μὲν γὰρ καὶ αἱ κηκίδες καὶ τὸ ὀμφάκιον στυπτικώτερον ἱκανῶς ἀποτελεῖν αὐτό. τῆς στυπτηρίας δὲ προστεθείσης ἐπιπλέον αὐξηθήσεται τῆς στυπτικῆς δυνάμεως αὐτῷ. καλῶς μὲντοι μέμικται κατὰ τὴν σκευασίαν ἡ γλυκεῖα ῥίζα, πρᾶυντική τραχύτητων ὑπάρχουσα καὶ κατὰ τοῦτο τὴν ἐκ τῶν στυφόντιων τραχύτητα παρηγορεῖν δυναμένη. ἀντὶ δὲ τοῦ τῶν μόρων χυλοῦ βάλλεται καὶ ὁ τῶν βατίνων ὀνομαζομένων χυλός, τῶν ἄλλων ὅπως ἂν ἐθέλῃς προστιθεμένων, εἰδ' ὡς Ἡρας εἰδ' ὡς Ἀνδρόμαχος ἔγραψεν. εἴρηται δ' ὑπ' ἐμοῦ πρόσθεν, ὅπως ἐνδέχεται ποικίλλειν αὐτὸ τῇ τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπιμιξίᾳ. λέλεκται δ' ὅτι καὶ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν καρύων, τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐμβαλλομένων, συντίθεσθαι δύναται τὸ φάρμακον,

hemina j et infolato aut coquito, deinde ubi coactum et spissatum fuerit medicamentum, radices tollito ac projicito, gallas autem tritas admisceto et myrrhae 3 j, croci 3 j, aluminis scissi 3 j, omphacii 3 ij, quidam autem aluminis 3 ij, mellis Attici hemina unam. Manifestum autem est, quod hoc medicamentum magis astringitorium est, quam praescriptum, maxime si alumen adsumat. Sufficientes enim erant gallae et omphacium, ut multum astringens redderent medicamentum, verum ubi alumen amplius additur, plurimum in ipso astringitoria vis augetur. Recte tamen in ejus confectionem admixta est dulcis radix, quae exasperata lenit et propterea asperitatem ex astringentibus inductam lenire potest. Caeterum pro mororum succo conjicitur etiam mororum rubi succus, aliis quomodocunque velis appositis, sive ut Heras sive ut Andromachus scripsit. Relatum autem a me antea est, quomodo liceat ipsum variare per eorum, quae adjiciuntur admixtionem. Dictum est etiam quod per succum nucum componi queat hoc medicamentum, reliquis

Ed. Chart. XIII. [499.]

Ed. Bas. II. (242. 243.)

ἀλλὰ καὶ διὰ ῥοιῶν χυλοῦ παραπλησίως σκευάζεται καὶ μό-
νου τοῦ χυλοῦ μετὰ μέλιτος σκευαζομένου καὶ τῶν ἄρτι λε-
γεμένων ἐπεμβαλλομένων. οὕτω δὲ καὶ ὁ τῶν βάτων καρ-
πὸς μετὰ μέλιτος σκευασθεὶς αὐτάρκως στύφον γίνεται φάρ-
μακον, ὥσπερ γε καὶ ὁ διὰ τοῦ χυλοῦ τῶν καρῶν, καθότι
πρόσθεν εἴρηται ἀλλὰ καὶ ποικίλα τῇ συνθέσει φάρμακα
διὰ ῥοιῶν χυλοῦ γέγραπται τοῖς ἰατροῖς, ὥσπερ καὶ τῷ Ἀν-
δρομάχῳ κατὰ τήνδε τὴν λέξιν.

(243) [Τὸ διὰ τῶν ῥοιῶν στοματικὸν Ἀνδρομάχου.]

4 Ροιῶν ἀπυρρήνων γλυκειῶν μέρη δύο καὶ ὀξειῶν μέρος α'.
ἐκθλιβε τὸν χυλὸν εἰς ἄγγος χάλκεον, ὥστε ἔχειν χοεῖα α'.
εἶτα διυλίσας ἔψε ἐπὶ πυρὸς μαλακοῦ, ἕως λειφθῇ τὸ γ'.
ἔστω δὲ λείας σμύρνης ἀμιναίας < ἡ. κροκομάγματος < ἡ.
ὀμφακίου < ἡ. Ἰλλυρίδος < ἡ. στύπτηρίας < δ. κηκίδος
< ἡ. τούτοις παραχέας ὑγρὸν λέαινε καὶ ἔψε ὥς μέλιτος
πάχος ἔχειν, εἶτα κατεράσας εἰς θυεῖαν λέαινε καὶ χρῶ, ὅτε
μὲν σὺν μέλιτι, ὅτε δὲ ἀκράτῳ. οὗτος οὐ συνέπει τὸ μέλι τῷ

eodem modo injectis. Quin et per punicorum malorum
succum similiter praeparatur tum succo solo cum melle
praeparato tum jam dictis injectis. Sic vero et rubi fructus
cum melle confectus sufficienter astringens fit medicamen-
tum, quemadmodum sane et quod ex nucum succo paratur,
veluti prius est dictum. At vero etiam varia compositione
medicamenta ex punicorum succo a medicis conscripta sunt,
velut etiam ab Andromacho his verbis.

[*Andromochi stomaticum ex malis punicis.*] 4 Puni-
corum dulcium nucleis carentium partes ij et acidorum
partem j, succi in aeneum vas congi mensuram exprimito,
deinde excolatum ad lentum ignem ad tertias coquito. Sint
autem laevigatae myrrhae Amineae 3 viij, crocomagnatis
3 viij, omphacii 3 viij, Illyridis 3 viij, aluminis 3 iv, gallae
3 viij, ubi solveris, haec per liquoris affusionem laevigato
et ad melleam spissitudinem coquito, rursus per projectio-
nem in pilam laevigato, ac utitor quandoque cum melle,
quandoque sincero. Hic non simul coquit mel cum puni-

Ed. Chart. XHI. [499. 500.]

Ed. Bas. II. (243.)

χυλῶ τῶν ῥοιῶν, ἀλλ' ὕστερον ὅταν σκευασθῇ χρῆσθαι κελεύει διτιῶ φαρμάκῳ, ποτὲ μὲν ἀκράτῳ πρὸς τὰς δηλονότι στυπτικὰς διομένας φλεγμονὰς, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ μέλιτος, ὅταν καὶ διαφορεῖσθαι δέωνται. τὸ πλῆθος δὲ τοῦ χυλοῦ χοείως εἶναι κελεύει, τουτέστι ξε. σί. τῶν Ῥωμαϊκῶν ξεστῶν. ἐν Ῥώμῃ γὰρ ἰατρούσας τοῖς πᾶσι πόλεως ταύτης χρῆται μέτροις. ἐπεμβάλλει δὲ αὐτοῖς σμύρνης μὲν καὶ κροκομάχματος καὶ κηκίδος καὶ ἱρεως Ἰλλυρικῆς, Ἰλλυρίδα γὰρ αὐτὴν εἰωθεν ὀνομάζειν, ἔτι δὲ πρὸς τοῦτοις καὶ ὀμφακίου τῶν πέντε ἀνὰ γο α'. αἱ γὰρ ὀκτὼ δραχμαὶ οὕτω δύνανται. τῆς δὲ στυπτηρίας τῆς σχιστῆς ἡμιούγγιον. ἔγραψε δὲ ἐφεξῆς ὁ Ἀνδρόμαχος καὶ τὸ διὰ τοῦ γλεύκους στοματικὸν φάρμακον, ὡδί πῶς κατὰ λέξιν γράφων.

[500] [Ἀνδρομάχου στοματικὸν διὰ γλεύκους, ὃ χρῶμαι.] 4 Κηκίδας λ'. ῥοὸς βυρσοδεπικοῦ ξε. β'. γλεύκους ξε. σί. τὰς κηκίδας θλάσας ἐμβριξον σὺν τῷ ῥοῖ, ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ γλεύκει, εἴτα ἔψε ἕως ἂν γένηται τὸ τέταρτον

corum malorum succo, sed postea quum paratum est, dupliciter medicamento uti jubet, aliquando quidem sincere, ad inflammationes videlicet astrictionis indigas, aliquando vero cum melle, quum discussione indigent. Multitudinem autem succi congiunt esse jubet, hoc est sextarios sex Romanos. Quum enim Romae medicinam fecerit, semper ejus urbis mensuris utitur. Injicit autem in ipsum myrrham et crocomagma et gallam et iridem Illyricam, ipsam enim Illyrida appellare solet, amplius autem ad haec omphacium, omnium quinque numero, singulorum 3 j, octo enim drachmae unciam efficiunt, ex alumine vero scisso unc. dimidiam. Scripsit porro deinceps Andromachus etiam id, quod ex musto sit stomaticum, sic in haec verba.

[Andromachi stomaticum ex musto, quo utor.] 4 Gallas triginta, rhois coriarii sextarios ij, musti sextarios vj, gallas confractas cum rhoe per diem et noctem in musto macerato, deinde coquito, donec ex toto quarta pars super-

Ed. Chart. XIII. [500.]

Ed. Bas. II. (243.)

τοῦ παντός, καὶ διηθήσας δι' ὀθορίου καὶ ἐκθλίψας σύστρε-
ψον ἐν λοπάδι, ἕως ἂν μελιτώδες γένηται, εἰτα λεία πρόσ-
βαλλε στυπτηρίας ὕχιστης < α'. κρόκου < α'. σμύρνης < α'.
συμμίξας ἀπόθου καὶ χρῶ. οὐδὲν περὶ τοῦ γλευκούς ἐδη-
λώσειν, ἐξ ὁποίας αὐτὸ σταφυλῆς βούλεται λαμβάνεσθαι, πό-
τερον τῆς τὸν αὐστηρὸν οἶνον γεννώσης ἢ τὸν γλυκύν, ἢ τὸν
μέσον. ἡμᾶς οὖν χρὴ γινώσκειν, ὅτι τὸ μὲν διὰ τοῦ γλυκέος
σκευασθὲν φάρμακον παρηγορικώτερόν τε καὶ μέτριον ἐστὶ
καὶ ἥσσον δραστικόν, ἐφ' ὧν δὲ χρὴ στύψει χρῆσθαι σφο-
δροτέρα, διὰ τῶν στρυφνῶν οἶνων σκευασθὲν σφοδρότερον
μὲν στύψει, τὸ πράττειν δ' οὐκ ἔχει. δῆλον δ' ὅτι καὶ τὸ διὰ
τοῦ μέσου τούτων σκευασθὲν τὴν μέσην ἔχει δύναμιν.

[Κρίτωνος στοματικὴ ἢ διὰ ροιῶν] Κρίτων δὲ τὸ διὰ
τοῦ χυλοῦ τῶν ροιῶν φάρμακον οὕτως ἔγραψεν αὐτοῖς ὀνό-
μασιν. στοματικὴ ἢ διὰ ροιῶν πρὸς ἑλκὴ καὶ τὰ ἀφθώδη.
4 ροιῶν γλυκείων χυλοῦ κοτύλας στ'. ἔπει ἐν χαλκῷ ἀγγεῖω
εἰς τὸ γ'. εἰτα λείου κινναμώμου < α'. κασσίας < α'. σμύρ-
νης < α'. ὀμφακίου τριώβολον, κρόκου τριώβολον, νάρδου

sit, et per linteolum colato, exprimito et in olla ad mellis
crassitudinem spissato, deinde trita addito, aluminis scissi
3 j, croci 3 j, myrrhae 3 j, permixta reponito, atque uti-
tor. De musto nihil manifeste retulit, ex quali uva ipsum
sumi velit, num ea quae austerum vinum fundit, an quae
dulce, an quae medium. Nos igitur nosse oportet, quod me-
dicamentum ex dulci confectum magis mitigatorium et mo-
deratum erit ac minus efficax. In quibus autem opus est
ūti vehēmentiore astringitione, id quod ex acerbis vinis fie-
ret, vehēmentius quidem astringit leniendi autem vim non
habet. Palam est autem ex medio vino paratum etiam
mediam facultatem habere.

[Critoⁿis stomaticum ex malis punicis.] Crito medi-
camentum ex succo punicorum his verbis descripsit. Sto-
maticum ex punicis ad ulcera et aphthas oris. 4 Succu
punicorum dulcium heminas sex, in aereo vase ad tertias
coquito, deinde cinnamomi 3 j, cassiae 3 j, myrrhae 3 j,
omphacii obolos tres, croci obolos tres, nardi Indicae obo-

Ed. Chart. XIII. [500.]

Ed. Bas. II. (243.)

Ἰνδικῆς τριώβαλον, τούτοις πρόσμιγε μέλιτος κοτύλην μίαν, καὶ οὕτω πρᾶσεμβαλὼν τὸν χυλὸν, ἐπὶ μαλθακοῦ πυρὸς κινῶν, ἔψε ἕως συστραφῆ, καὶ χρῶ. γράφει δὲ καὶ ἄλλην σύνθεσιν τοῦ διὰ ῥοιῶν φαρμάκου τοιαύτην ἐφεξῆς. 4 ῥοιῶν γλυκεῖων σὺν τοῖς λεπύροις τεθλασμένων καὶ ἐκπεπιεσμένων ζε. ἑξ. μέλιτος καλοῦ ζε. α'. βαλὼν εἰς χύτραν ἔψε, ἕως ἂν μέλιτος σῆῃ πάχος, εἰτα σχιστῆς γο α'. σύμνης γο δ'. λείψα ποιήσας ἔμβαλλε καὶ μίξας χρῶ. στυπτικώτερον δηλονότι τοῦτο τὸ φάρμακον ὁ Κρίτων ἔγραψε τοῦ πρὸ αὐτοῦ. γελοίως οὖν τινες ποιοῦσιν, ἐρωτῶντες, πότερόν ἐστιν αὐτῶν κρεῖττον θατέρου, ἕκαστον γὰρ ἐν ἰδίῳ καιρῷ κρεῖττόν ἐστι θατέρου, πρὸς μὲν τὰ σφοδρότερας στύψεως διέομενα τοῦτο τὸ δεύτερον, πρὸς δὲ τὰ διαφορήσεως τὸ πρότερον μάλιστα, διότι καὶ τὸ κιννάμωμον ἐνέβαλλεν αὐτῷ διαφορητικὸν φάρμακον. ἔγραψε δὲ καὶ τὸ διὰ γλεῦκους ὁ Κρίτων ὡδί πως.

[Κρίτωνος στοματικὴ ἢ διὰ τοῦ γλεῦκους.] Στοματικὴ ἢ διὰ τοῦ γλεῦκους παιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐν ὠσὶ καὶ ἐν ἔδρα.

los iiii], terito eisq[ue] mellis heminam] admisceto, atq[ue] ita adinfuso succo ad lentam ignem moveto, ac donec spissetur coquito ac utitor. Scribit autem et aliam compositionem medicamenti ex punicis huiusmodi. 4 Malorum puniceorum dulcium una cum corticibus tusorum ac expressorum sextarios vj, mellis boni sextarium j, in ollam coniecta coquito ad spissitudinem mellis, deinde aluminis scissi ζ j, myrhæ ζ β, terito, addito ac mixtis utitor. Magis astringens scripsit certe hoc medicamentum Crito quam praeedens. Ridicule igitur quidam faciunt interrogantes, utrum ipsorum altero melius sit, alterutrum enim in proprio tempore altero melius est, atque hoc quidem posterius ad ea, quae vehementi astrictione indigent, ad ea vero, quae discussione, prius, maxime quum et cinnamomum injecerit in ipsum, discussorium medicamentum. Scripsit autem et ex musto medicamentum Crito hoc modo.

[Critonis stomaticum ex musto.] Stomaticum ex musto, facit et ad aurium et sedis ulcera. 4 Musti sextarios

Ed. Chart. XIII. [500. 501.]

Ed. Bas. II. (243.)

Ζ' γλεύκους ξε. εἴ. ἔψε μέχοι ξε. β'. εἴτα μῖξον ῥοός βυρ-
 σοδεψικῆς ◁ δ'. οἱ δὲ ◁ β'. καὶ κηκίδων ◁ δ'. οἱ δὲ καὶ
 κηκίδας λ'. κρόκον ◁ β'. οἱ δὲ ◁ α'. στυπτηρίας σχιστῆς
 ◁ β'. τικὲς δὲ σμύρνης ◁ α'. μέλιτος ξε. α'. μῖξας χρῶ.
 πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φάρμακα διὰ τῶν εἰρημένων χυλῶν γέ-
 γραπται πολλοῖς τῶν ἱατρῶν, πεποικιλμένα ταῖς συμμετρίαις,
 ἐνίων μὲν ἅπαντα βαλλόντων τὰ προειρημένα, τικῶν δὲ καὶ
 ἀφαιρούντων ἄλλων ἄλλο, καὶ τῶν μὲν πλεον, τῶν δὲ ἔλατ-
 τον βαλλόντων, ἐφ' ὧν ὡς εἶπον, ἐπισκοπεῖσθαι χρὴ τί τὸ
 πλεονάζον ἐστὶ, πότερον τὸ στυπτικόν τε καὶ ἀποκραστι-
 κὸν ἢ τὸ παρηγορικόν τε καὶ πεπτικόν ἢ τὸ διαφορητικόν.
 οὕτω γὰρ ἂν ἔσται καλῶς αὐτοῖς χρῆσθαι διὸ καὶ κατα-
 λείψω τὰς κατὰ μέρος τῶν γεγραφότων διαφοράς, ἐφ' ἑτέρα
 δὲ φάρμακα μεταβήσομαι, χωρὶς τῶν εἰρημένων χυλῶν σκευ-
 αζόμενα.

[501] [Τὰ χωρὶς χυλῶν συντιθέμενα στοματικὰ φάρ-
 μακα δι' ὅθους καὶ κηκίδων.] Στοματικὸν φάρμακον ἔγρα-
 ψεν δ' ὁ τὸ Ἀνδρόμαχος καὶ ὁ Κρίτων τὴν αὐτὴν συμμετρίαν

sex, ad sextarios ij, decoquito, deinde rhois coriarii 3 iijj,
 alij 3 ij, misceto, et gallarum 3 iijj, alij vero gallas triginta,
 croci 3 ij, alij 3 j, aluminis scissi 3 ij, quidam etiam myr-
 rhæ 3 j, mellis sextarium j, mixtis utitor. Multa vero alia
 medicamenta ex prædictis succis a multis medicis scripta
 sunt, juxta commensurationem variantia, quum aliqui qui-
 dem omnia prædicta conjiciant, quidam vero auferant alius
 aliud, et alius plus, alius minus. In quibus, velut dixi, in-
 spicere oportet quid redundet, an astringens et repulforium,
 aut lenitivum et concoctorium, aut discussorium, ita enim
 rectissime ipsis utemur. Quare relinquam particulares eorum
 quæ scripserunt differentias. Transibo autem ad alia me-
 dicamenta citra hos succos præparata.

[Stomatica medicamenta citra succos composita ex
 aceto et gallis.] Stomaticum medicamentum scripsit tum
 Andromæchus tum Crito, eandem habens symmetriam. Suf-

Ed. Chart. XIII. [501.]

Ed. Bas. II. (243.)

ἔχον. ἀρκέσει τοιγαροῦν τὴν γραφὴν εἰπεῖν Ἀνδρσμάχου ὡδί
 πως ἔχουσαν αὐτοῖς ὀνόμασιν. στοματικὴ Ἀριστοκλέους πρὸς
 συνάγγας καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν τῷ στόματι, ταύτῃ καὶ Ἀν-
 τίπατρος ἐχρήσατο. 4 κηκίδας ἀριθμῶ λ'. ὄξους λευκοῦ
 κύαθον α' S''. οἱ δὲ κύαθους θ'. σμύρνης < ἤ. νάρδον Ἰν-
 δικῆς < α'. ῥοῦ τῆς ἐπὶ τὰ ὄψα, κύαθον α' S''. οἱ δὲ κύα-
 θους θ'. στυπτηρίας σχιστῆς < α'. πεπέρειως κόκκους κ'.
 μέλιτος Ἀττικοῦ κύαθους β'. οἱ δὲ κύαθον α' S''. ἔψονται
 δ' αἱ κηκίδες ἐν τῷ ὄξει, ἕως ἂν ἀπαλαί γένωνται, καὶ λεαν-
 θεῖσαι μίγνυνται τῷ μέλει ἐπὶ τῆς χρήσεως, τινὲς δὲ καὶ
 μανδραγόρου σπέρματος γο α'. ταῦτα μὲν ὁ Ἀνδρσμάχος
 ἔγραψε, τάχα δ' ἂν τις ἀπορήσειε διὰ τί γράψας ὄξους
 κύαθον ἓνα S''. προσέγραψεν, οἱ δὲ κύαθους θ'. παρὰ πολὺ
 γὰρ ἡ συμμετρία τῆς συμμετρίας ὑπερέχει, καθάπερ γε πάλιν
 καὶν τῷ φάναι, ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα κύαθον α' S''. οἱ δὲ
 κύαθους θ'. κατὰ μόνας οὖν ἐξεταζόμενον ἐκάτερον ἀπορίαν
 ἔχει, πρὸς ἀλλήλα δὲ συμπλεκόμενα προσηκόντως γέγραπται.
 ἔαν μὲν γὰρ κύαθους θ'. ἐμβάλλωμεν τοῦ ὄξους, ἐμβαλοῦμεν

ficiet itaque descriptionem Andromachi referre hoc modo
 habentem his verbis. *Stomaticum Aristoclis ad anginas
 et reliquas in ore affectiones. Hac et Antipater usus est.*

4 Gallas numero xxx, aceti albi sesquicyathum, alii cya-
 thos ix, myrrhae 3 viij, nardi Indicae 3 j, rhois culinarii
 sesquicyathum, alii cyathos ix, aluminis scissi 3 j, piperis
 grana viginti, mellis Attici cyathos ij, alii sesquicyathum.
 Coquuntur gallae in aceto donec flaccescant, deinde tritae
 melli miscentur tempore usus. Quidam etiam feminis man-
 dragorae 3 j addunt. Haec quidem Andromachus scripsit.
 Fortassis autem dubitaverit quispiam, propter quid, quum
 scripsisset aceti sesquicyathum, mox ascripserit, alii cyathos
 ix, multum enim mensura altera alteram excedit, quem-
 admodum etiam rursus quum ait, rhois culinarii sesquicya-
 thum, alii cyathos ix. Sigillatim itaque utrumque expensum
 dubitationem affert, si vero inter se complicantur, conve-
 nienter scripta sunt. Si etenim cyathos ix injecerimus, in-

Ed. Chart. XIII. [501.]

Ed. Bas. II. (243: 244.)

καὶ τοῦ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα τοὺς αὐτοὺς θ'. εἰάν δὲ κύα-
 θον α' S''. τοῦ ὄξους, ἀρκέσει καὶ τοῦ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα
 κύαθος α' S''. ὥστε ἐπὶ μὲν τοῦ πλέον ἔχοντος ὄξους φαρ-
 μάκον τὴν ἔψησιν ἐπὶ πλέον γίνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑλάττω
 ἐπ' ὀλίγον. ἀμεινον δὲ πολλῶ τὸ ἐπὶ πλέον, οὕτω γὰρ καὶ
 αἱ κηκίδες ἔσονται μαλακαί. εὐδὴλον δ' ὅτι γένναϊόν ἐστι
 τὸ φάρμακον, ἐξ ἐναντίων συγκεείμενον. αἱ μὲν γὰρ κηκίδες
 καὶ τὸ ὄξος καὶ ὁ ῥοῦς στυπτικώτερα ἔσται καὶ ἀποκρου-
 στικώτατα. διαφορητικώτατον δὲ ἐστι τὸ πέπερι, μικτῆς δυ-
 νάμεως ἢ νάρδος, ἢ σμύρνης δὲ διαφορητικῆς μὲν, ἀλλ' ἀδή-
 κτου καὶ παρηγορικῆς μετὰ τοῦ συμπέττειν, διαφορητικῆς δὲ
 καὶ τὸ μέλι δυνάμεως ἐστίν, ἀλλὰ (244) χωρὶς τοῦ δάκνειν
 τὰ ἐν τῷ στόματι, ἐπειδὴ τοῖς ὀφθαλμοῖς δακνωδὲς ἐστίν.
 περὶ δὲ τῆς τοῦ ὄξους δυνάμεως ἤδη πολλάκις ἀνεμνήσαμεν,
 ὡς καὶ τέμνει καὶ διαφορεῖ καὶ ἀποκρούεται. τὸ δὲ λευκὸν
 πρόσκειται κατὰ τὴν γραφὴν, ἵνα λεπτομερές ᾖ. ἐνιοὶ δὲ καὶ
 τοῦ ὄξους πέντε κύαθους καὶ τοῦ ῥοῦ τοῖς αὐτοὺς ἐμβάλ-

jiciemus etiam rhois culinarii eosdem ix cyathos, si vero
 aceti fefquicyatham, sufficiet etiam rhois culinarii fefqui-
 cyathus. Quare in medicamento plus aceti habente diutur-
 nior coctio facienda est, in minus habente brevior, prae-
 stat autem diutius fieri coctionem, ita enim gallae molles red-
 dentur. Conspicuum vero est, generosum esse hoc medica-
 mentum ex contrariis compositum; gallae enim et acetum
 et rhus magis astringentia sunt et maxime repellunt, valde
 autem discussorium est piper, sed mixtae facultatis est nar-
 dus. Myrrha vero discussoriam habet vim, sed et lenem ac
 mitigatoriam una cum hoc, quod etiam concoquit. Discus-
 soriae facultatis est etiam mel, sed citra mordacitatem earum
 affectionum, quae in ore sunt, quum in oculis mordax
 existat. Verum de aceti viribus jam saepe mentionem feci-
 mus, quod et incidit et discutit et repellit. Album autem
 in descriptione addidit, ut videlicet tenuium partium indi-
 cet. Quidam vero tum aceti quinque cyathos, tum rhois
 eosdem injiciunt, medium quodammodo apprehendentes in-

Ed. Chart. XIII. [501. 502.]

Ed. Basf. II. (244.)

λουσι, μεταξύ πως ἰστάμενοι τῶν τε τὸ πλεῖστον ἐμβαλλόντων καὶ τῶν τὸ ἐλάχιστον ἑκατέρου. δῆλον οὖν ὅτι μέσον ἐκείνων τῇ δυνάμει τὸ φάρμακον παρασκευάζουσιν, ὥσπερ καὶ τῇ συμμετρίᾳ.

[Ἡ δὲ διὰ τοῦ βήσασα ατοματικὴ διάχριστος. ἔνδοξον δὲ καὶ τοῦτο ἔστι τὸ φάρμακον, ὑπὸ μὲν Ἀνδρμαχου κατὰ λέξιν οὕτω γεγραμμένον.] Στοματικὸν πρὸς συνάγκας ἢ διὰ βήσασα, πρὸς τὰ ἀπληπισμένα ποιοῦσα ἢ χρῶμαι. 4 ἀνίσου σπέρματος, σελίνου σπέρματος, ἄμμιως σπέρματος, σχίνου ἄνθους· στυπτηρίας σχιστῆς, Ἰλλυρικῆς ἱριως, βήσασα, ὅτινες ἄρμαλα καλοῦσι, κινναμῶμον, σμύρνης τρογλοδυτικῆς, ἀριστολογίας μακρῆς ἀνὰ γο α'. κασσίας, ῥόδων ξηρῶν ἀνὰ γο α'. κροκομάγματος γο α'. κόστου, χελιδόνων σπαδοῦ προσφάτου ἀνὰ γο γ'. κρόκον γο α' S'. νάρδου Ἰνδικῆς, ἀμῶμον ἀνὰ γο S', κηκίδας ἢ, λείους σὺν μέλιτι χρῶ, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἄντι μέλιτι. [502] τοῦτο δὲ αὐτὸ τὸ φάρμακον καὶ ὁ Ἡρᾶς ἔγραψεν ὀλίγον δεῖν ἅπαν ὡσαύτως, μόνα γὰρ ὑπῆλλαξε τὰ τῶν ῥόδων καὶ οὐκ αὐτὰ μᾶλλον, ἀλλὰ τὸ

ter eos, qui plurimum et qui minimum de utroque con-
jiciunt. Manifestum igitur est eos medium quoque medica-
mentum juxta facultatem praeparare, quemadmodum sym-
metria ipsa media existit.

[*Stomatica illitio ex semine rutae silvestris. Celebre est et hoc medicamentum ab Andromacho hac verborum serie descriptum.*] Stomaticum ad anginas ex besasa, faciens ad desperata quae utor. 4 Seminis anisi, seminis apii, seminis ammii, schoenanthi, aluminis scissi, iridis Illyricae, besasa, quod aliqui harmala vocant, cinnamomi, myrrhae troglodyticae, aristolochiae longae, singulorum ζ j, cassiae, rosarum siccarum, utriusque ζ j, crocomagmatis ζ j, costi, cineris hirundinum recentis, utriusque quadrantem, croci sesquiunciam, nardi Indicae, amomi, utriusque ζ dimidium, gallas viij, tritis cum melle utere. Verum usus tempore tandem mel adde. Hoc ipsum medicamentum etiam Heras scripsit, ut parum absit quo minus penitus idem sit; solas enim rosas variavit, et non ipsas conjecit, sed florem ipsa-

Ed. Chart. XIII, [502.]

Ed. Bas. II. (244.)

ἄνθος αὐτῶν καὶ προσθεῖς ἐπὶ τέλει, τινὲς δὲ καὶ κασσίας
 πυρρῆς γο α'. περὶ δὲ τῶν χελιδόνων ἀμφοτέρω γεγράφα-
 σιν ἀσαφῶς, καίτοι σαφῶς ἄλλων γεγραφότων, εἰ καὶ δια-
 φωνοῦσιν ἀλλήλοις, οἱ μὲν γὰρ τὴν νεοττιὰν κελεύουσι καίειν,
 ἐκ τῶν ἀποπατημάτων μάλιστα τῶν χελιδόνων συγκειμένην,
 οἱ δὲ αὐτὰς τὰς χελιδόνας, οἱ δὲ τοὺς νεοττιοὺς αὐτῶν. οὗτοι
 δὲ ἀσαφέστερον ἔγραψαν, ὁ μὲν Ἀνδρόμαχος χελιδόνων σπο-
 δοῦ προσφάτου, ἔδει δὲ προσθεῖναι κεκαυμένων. τοιοῦτον
 γὰρ τοι τὸ σποδοῦ δηλοῖ, πλήν εἰ τὴν νεοττιὰν κελεύει λει-
 οῦν. ὁ δὲ Ἡρας χελιδόνων τοῦ χέσματος, μὴ προσθεῖς μηδὲ
 αὐτὸς τὸ κεκαυμένον. ἴσως οὖν οὐδέτερος βούλεται τὸ κε-
 καῦσθαι τὸν ἀπόπατον τῶν χελιδόνων, ὥσπερ ἄλλοι. ἐν τισι
 μέντοι τῶν ἀντιγράφων οὕτω διαγέγραπται. 2. χελιδόνων
 τῶν ἀπαλῶν γο α'. καθάπερ ἐν ἑτέροις χελιδόνων τῶν ἀπὸ
 δοκῶν. πρόδηλον δ' ὅτι δορὶν καὶ διαφορητικόν ἐστι τὸ
 φάρμακον τὸ ἐκ τῶν χελιδόνων ἀποπάτημα, καθάπερ καὶ τὰ
 ἄλλα πάντα ἀπάντων τῶν ζώων, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἥτ-
 τον, ὥσπερ καὶ αὐτῶν τῶν ζώων καυθέντων ἢ τέφρα. εἴρη-

rum et ad finem addit, quidam etiam casiae fulvae 3 j.
 De hirundinibus autem ambo obscure tradiderunt, quam-
 quam alii clare scripserint, nisi quod inter ipsos non con-
 venit. Alii enim nidum urere jubent, ex stercorebus hiru-
 dinum maxime compositum, alii ipsas hirundines, alii ipsa-
 rum pullos. Hi vero obscurius scripserunt, et Androma-
 chus quidem, cineris hirundinum recentis, oportebat autem
 ipsum apponere ustarum, tale enim quiddam cineris vox
 significat, nisi dum ipsum terere ac laevigare jubet. Heras
 autem, hirundinum recrementi, non apponens usti. Forte
 igitur neuter vult comburi debere hirundinum recremen-
 tum, quemadmodum alii. In quibusdam tamen exemplari-
 bus sic scriptum est. Hirundinum tenerarum 3 j, quemad-
 modum in aliis, hirundinum a trabibus. Palam est autem
 quod acre et discussorium est hirundinum excrementum,
 quemadmodum etiam alia omnia omnium animalium ster-
 cora, aliqua magis, aliqua minus, velut etiam ipsorum ani-

Ed. Chart. XIII. [502.]

Ed. Bas. II. (244.)

ται δὲ ἡμῖν καὶ περὶ τοῦ βῆσατα κατὰ τὴν τῶν ἀπλῶν
 φαρμάκων πραγματείαν, ὡς ἔστι τῆς τρίτης τάξεως τῶν θερ-
 μαντικῶν, καὶ νῦν ὡς τοιοῦτον ἀναμείνεται τῷ προκειμένῳ
 φαρμάκῳ, τὰ πλεῖστα τῆς διαφορητικῆς δυνάμεως ἔχοντι,
 καθάπερ ἓνα τῶν ἄλλων στοματικῶν τῆς στυπτικῆς τε καὶ
 ἀποκρουστικῆς. τὰ τε γὰρ εἰρημένα φάρμακα διαφορητικώ-
 τατα καὶ πρὸς αὐτοῖς ἔτι τὸ κιννάμωμον ὑπὲρ ἅπαντα, λε-
 πτομερῇ τε καὶ διαφορητικὴν ἔχον δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τὰ
 σπέρματα τὸ τε τοῦ ἀνίσου καὶ τὸ τοῦ σελίνου καὶ τὸ τοῦ
 ἄμμεως διαφορητικά. καὶ ἡ ἱρις δὲ καὶ ἡ ἀριστολοχία τῶν
 διαφορητικῶν ἔστιν, ὥσπερ καὶ ἡ σμύρνα. μικτῆς δὲ δυνά-
 μεως ἔκ τε τῆς διαφορητικῆς καὶ τῆς στυπτικῆς ἔστι κασ-
 σία καὶ κρίκος καὶ νάρδος καὶ ἄρωμος καὶ κόστος. ἐπικρα-
 τεῖ δὲ ἐν αὐταῖς ἡ θερμαντικὴ τε καὶ διαφορητικὴ καὶ μά-
 λιστα ἐν τῷ κόστῳ. μικτῆς δὲ καὶ τὸ τοῦ σχίνου ἄνθος, ἀλλ'
 ἀσθενοῦς καθ' ἑκάτερα καὶ τὸ στυφίον καὶ τὸ θερμαίνειν.
 αἱ δὲ κηκίδες, δῆλον δ' ὅτι τὰς ὀμφακίτιδας λέγω, τῶν στυ-
 φόντων ἱκανῶς εἰσὶ φαρμάκων, ὥσπερ καὶ ἡ σχεστὴ στυπτη-

malium ustorum cinis. Dictum est etiam nobis de besafa in
 simplicium medicamentorum tractatu, quod tertii sit ordinis
 calefacientium, et nunc sane, quod ejusmodi admixtum est
 etiam praedicto medicamento, quod plurima discuttoriae fa-
 cultatis in se habet, quemadmodum aliqua ex aliis stoma-
 ticis astringentis et repulsoriae. Etenim jam relata medica-
 menta valde discuttoria sunt et ad haec amplius cinnamo-
 mum super omnia vim tenuiam partium et discuttoriam
 habens. Quin et semina anisi, apii et ammii discuttoria sunt,
 et iris et aristolochia ex discuttoriis sunt, velut etiam myrrha.
 Mixtae autem facultatis ex discuttoria et astringente est cassia
 et crocus et nardus et amomum et costus, praecellit autem
 in ipsis calefactoria et discuttoria et maxime in costis. Mix-
 tae facultatis est et junci rotundi odorati flos, sed utraque
 imbecilli tum astringente tum calefaciente. Gallae vero, cla-
 rum est quod de omphacitidum genere loquor, ex astrin-
 gentibus multum sunt medicamentis, velut etiam alumen

Ed. Chart. XIII. [502.]

Ed. Bas. II. (244.)

ρία. τὰ ῥόδα δ' ἔμπαιιν ἀσθενεστάτην ἔχει τὴν στυψιν. ἐξ ἐναντίων οὖν ταῖς δυνάμεσι σύγκειται τῶν κατὰ μέρος φαρμάκων τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ μόνον γε ἐναντίων, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρῶν ἐκατέρων, καὶ καθάπερ εἶπον ἔμπροσθεν, ἰσχυροτέρων πολὺ τῶν διαφορητικῶν ἢ τῶν στυπτικῶν. ἐπεὶ δὲ τὴν σκευασίαν αὐτοῦ σαφῶς ἔγραψεν Ἡρας, διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐκείνου λέξιν κοινῇ παραγράφῳ τόνδε τὸν τρόπον ἔχουσιν.

[Ἡρα στοματικὴ διὰ τοῦ βήσασα.] Στοματικὴ ποιούσα πρὸς συνάγχας καὶ φλεγμονὰς παρισθμίων καὶ ἑληκτὰ γινόμενα ἐν τῷ στόματι, ἀρμόζει δὲ καὶ στοματικοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἀκρως, ἐν ψυχρῷ δεδομένην κνάμον μέγεθος. ἔστι δὲ καὶ ἀρτηριακὴ καλὴ καὶ ἀνώδυνος. ὧ ἀνίσου γο α'. αἰμειος γο α'. σελίνου σπέρματος γο α'. κόστου γο α' S'. σχίνου ἄνθους γο α'. κασσίας γο α'. ἱριως Ἰλλυρικῆς γο α'. σχιστῆς γο α'. κηκίδας ὀμφακίτιδας μέσας τῷ μεγέθει ἢ. κροκομάγματος γο α'. κρόκου γο α' S'. σμύρνῃς γο S'. ῥόδων ἄνθους γο β'. ἀριστολοχίας μακρᾶς γο α'. βήσασα σπέρ-

scissum. Rosae autem rursum debilissimam habent astringendi vim. Ex contrariis igitur facultatibus particularium medicamentorum hoc medicamentum propositum jam constat, et non solum contrariis, sed etiam utrisque fortibus, atque velut dixi antea, multo fortioribus discussoriis quam astringentibus. Quando vero confectionem ejus clare conscripserit Heras, visum est ob id etiam illius verba in commune proponere ac scribere, quae hoc modo habent.

[Stomaticum ex besasa Herae.] Stomaticum faciens ad anginas et inflammatas tonsillas ac ulcera facta in ore. Convenit etiam stomachicis et dysentericis summe, in frigida exhibita magnitudine fabae. Est et arteriaca bona et dolorem sedat. ὧ Anisi ᾱ j, ammii ᾱ j, apii seminis ᾱ j, costi ᾱ j β, floris junci odorati ᾱ j, cassiae ᾱ j, iridis Illyricae ᾱ j, aluminis scissi ᾱ j, gallas omphacitidas mediae magnitudinis octo, crocomagmatis ᾱ j, croci ᾱ j β, myrrhae ᾱ β, floris rosarum ᾱ ij, aristolochiae longae ᾱ j, seminis

Ed. Chart. XIII. [502. 503.]

Ed. Bas. II. (244.)

ματος γο α'. κινναμώμου γο α'. [503] νάρδοστάρχος γο α' S'.
 αμώμου βότρυος γο S'. τινές δὲ καὶ κασσίας πυρρᾶς γο α'.
 σποδοῦ χελιδόνων τοῦ χέσματος γο α'. τὴν σμύρναν λειοτρί-
 βει μετὰ μέλιτος, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα κόψας καὶ σήσας βάλλει
 εἰς ὄλμον, καὶ ἀναρίξας ὑπερῶ κατατέμνει τὴν σμύρναν μετὰ
 μέλιτος συμμέτρον, ἵνα γένηται τὸ φάρμακον μέλιτος παχύ-
 τερον. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας μέλιτι διεῖς διάχρηε καὶ δίδου ἀνα-
 γαγραῖζεσθαι δι' ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ἢ χυλοῦ πτισάνης.
 ἐν κασσιτερίῳ δὲ ἀποτίθεται ἀγγεῖο.

[Ἄλλο διὰ χελιδόνων ἀνευ βήσασα στοματικὸν διά-
 χριστον, ὃ Ἀσκληπιάδης ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως.] Ἄλλη,
 ποιῇ καὶ συναγκοῖς. 4 χελιδόνων ἀγρίων κεκαυμένων τῆς
 σποδοῦ < δ'. κρόκου < α'. νάρδου Ἰνδικῆς < α'. μέλιτι
 ἀναλαμβάνει, ἢ κρᾶσις πρὸς τὰς ὑποκειμένας διαθέσεις. δεῖ δὲ
 τὰς χελιδόνας καίειν τὸν τρόπον τοῦτον. ἅλσι καταπάσαντες
 τοὺς νεοττοὺς σὺν τοῖς πτεροῖς βάλλομεν εἰς ἄγγος κερα-
 μεῖον καὶ τοῦτο φιμώσαντες τίθεμεν ἐπ' ἀνθρώκων. χάριν
 εἶδέναι χρή τῷ Ἀσκληπιάδῃ οὕτω σαφῶς γράψαντι, ὅπως

befala 3 j, cinnamomi unciam j, spicae nardi 3 j β, amomi
 racemi unciae dimidium, quidam etiam, cassiae fulvae 3 j,
 cineris hirundinum recrementi 3 j. Myrrham cum melle
 terito, reliqua vero omnia contusa et cribrata in morta-
 rium conjicito, atque ubi miscueris per pistillum myrrham
 cum melle moderato agitato, ut medicamentum melle cras-
 sius reddatur. Usus vero tempore melle dilutum illine, at-
 que ex aqua gargarissandum praebe aut ex aqua mulsa vel
 succo ptisanae. Caeterum medicamentum hoc in stanneo
 vase reponitur ac asservatur.

[Aliud stomaticum ex hirundinibus absque besafu,
 quod Asclepiades scripsit his verbis.] Aliud stomaticum,
 facit et ad anginas. 4 Hirundinum silvestrium ustarum
 cineris 3 liij, croci 3 j, nardi Indicae 3 j, melle excipe. Mix-
 tura sit quum jam sub manibus sunt affectiones. Hirundi-
 nes porro uruntur hoc modo. Pullos sale conspersos una
 cum pennis in fictile conjicimus, obturatumque prunis im-
 ponimus. Gratia habenda est Asclepiadae ob id, quod tam

Ed. Chart. XIII. [503.]

Ed. Bas. II. (244. 245.)

κελεύει καίεσθαι τοὺς νεοττοὺς τῶν χελιδόνων. ὅτι τὰ ζῶα αὐτὰ καὶ μὴ τὸν ἀπόπατον αὐτὸν εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ φαρμάκου παρασκευάζειν ἀξιοί. γέγραπται δὲ καὶ τῷ Ἀνδρομάχῳ διὰ χελιδόνων στοματικὸν φάρμακον ὡδὶ πῶς αὐτοῖς ὀνόμασιν.

[Τὸ διὰ χελιδόνων πρὸς συνάγκας, ὡς Ἀρπόκρας.] 4 Χελιδόνων κεκαυμένων νεοττῶν ια. μέλιτος κν. α'. οἱ δὲ κυάθους β'. μυρσίνης χλωρᾶς χυλοῦ κν. α'. οἱ δὲ κυάθους β'. σμύρνης τριώβολον, καύσας τοὺς νεοττοὺς μίσγε πάντα καὶ λεάνας χρῶ. σαφῶς καὶ οὕτως ἐνταῦθα τοὺς νεοττοὺς κελεύει καίεσθαι. αὗται μὲν αἱ προγεγραμμέναι δύο διὰ χελιδόνων εἰσὶν ἄνευ τοῦ βήσασα. αἱ δὲ ἄλλαι πρὸ αὐτῶν δύο στοματικαὶ διὰ τε χελιδόνων καὶ τοῦ βήσασα. τρίτη δὲ ἄλλη συζυγία φαρμάκων ἐστὶν ὁμογενῶν, ἐν ἧ' ἡ(245)ρις τῶν χελιδόνων αἱ διὰ τοῦ βήσασα σκευάζονται.

[Ἄλλαι στοματικαὶ διάχριστοι Ἀνδρομάχου.] Βέλτιον εἶναι νομίζω μηδὲ τὰς ἄλλας παραλιπεῖν ὅπως ἐπαινοῦσιν

diligenter describit, quomodo hirundinum pullos uri jubeat, et quod ipsa animalia et non eorum recrementa, in medicamenti compositionem praeparanda censeat. Scripsit vero etiam Andromachus stomaticum medicamentum ex hirundinibus hoc modo.

[*Stomaticum ex hirundinibus ad anginas, ut Harpocras.*] 4 Pullorum hirundinum ustorum numero xj, mellis cyathum j, alii cyathos ij habent, succi myrti viridis cyathum j, alii cyathos ij, myrrhae obolos iij, pullos urito, omnibusque mixtis ac tritis utitor. Clare etiam hic hoc loco pullos comburi jubet. Haec itaque duo praescripta medicamenta ex hirundinibus sunt absque besafa. Alia autem duo stomatica, haec praecedentia ex hirundinibus, una cum besafa constant. Est autem et tertia conjugatio medicamentorum ejusdem generis, in qua ea quae ex besafa citra hirundines praeparantur continentur.

[*Aliae stomaticae illitiones Andromachi.*] Praestat autem opinor, neque alias relinquere oris illitiones, quae

Ed. Chart. XIII. [503. 504.]

Ed. Bas. II. (245.)

οἱ περὶ τὴν τῶν φαρμάκων ἐμπειρίαν σπουδάζοντες, ἐνταῦθα προσγράψαι, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ πολλῶν ἐνταῦθα καὶ αὐτοὶ πείραν ἔχομεν, τὰ μὲν αὐτοὶ χρησάμενοι, τὰ δὲ τοὺς συγγραφεύοντας ἡμῖν εἰδότες. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένων, αὐτὰς συνθέμενος ὡς ἐκεῖνος ἔγραψεν.

[Πρὸς κισθίδας κεχλασμένας.] 4 Μέλιτος λίτραν μίαν, στυπτηρίας ὑγρᾶς λίτραν μίαν, ῥόδων ἄνθους λίτρας S'. ὑποκυστίδος γυλοῦ γο γ'. ἔψε στυπτηρίαν μέλιτι, εἶτα τὰ ξηρά, καὶ οὕτω χρω. ἔψε δ' ἐπ' ὀλίγον. καλὸν ἐστὶν ὄντως τοῦτο τὸ φάρμακον καὶ δεῖ κεχρῆσθαι τρισὶ τρόποις αὐτῷ, καθάπερ ὁρατε χρώμενον ἐμὲ τοῖς πλείστοις τῶν στοματικῶν φαρμάκων. εἰς μὲν γὰρ τρόπος χρήσεώς ἐστι καὶ μάλιστα ἐν ἀρχῇ διαλύοντα τὸ φάρμακον ἢ δι' ὕδατος θερμοῦ ἢ δι' ὑδρομελίτος, τουτέστι διὰ μελικράτου ἀνακογχυλίζεσθαι. καὶ γὰρ καὶ παρηγορικόν ἐστὶ τοῦτο καὶ τὸ δέον ἀννέι. μεταξὺ δὲ τῆς τοιαύτης χρήσεως καὶ ἀκράτῳ τῷ φαρμάκῳ χρῆσθαι προσήκει, τοῦτο μὲν διαχρίοντα τοῖς [504] δακτύλοις, τοῦτο δὲ καὶ διὰ κοχλιαρίου προσσιπτόμενον μετὰ τοῦ

sane laudantur ab iis, qui de medicamentorum experientia sunt curiosi, maxime quum multorum ex eis etiam ipsi experimentum fecerimus, partim quidem ex nostro usu, partim vero eorum, qui nobiscum sunt medicati. Incipiam autem ab iis, quae Andromachus scripsit ipsas compositurus juxta illius verba.

[*Ad columellam laxatam.*] 4 Mellis ℥ j, aluminis liquidi ℥ j, florum rosarum ℥ β, succi hypocyttidis quadrantem. Alumen in melle coquito, deinde sicca inspergito atque ita utitor, coquito autem modice. Vere bonum est hoc medicamentum, eoque tribus modis uti oportet, quemadmodum vidistis me plurimis stomaticis medicamentis uti. Unus utendi modus est et maxime in principio, ut dissolvatur per aquam calidam aut aquam mulsam, ac gargarisetur, nam et mitigatorium est hoc et quod convenit efficit. Interea autem dum eo sic utimur, etiam sincero medicamento uti convenit, partim quidem cum digitis illinendo, partim vero per cochleare admovendo una cum hoc, quod

Ed. Chart. XIII. [504.]

Ed. Bas. II. (245.)

ἀναπιέξιν καὶ ἀδίδες πρὸς τοῦκτος ἄγειν τὴν κιονίδα. συμ-
φέρει γὰρ ὥς ὅτι μάλιστα πρὸς τὴν γλώσσαν αὐτὴν ῥέπειν
ἀποχωροῦσαν τῆς εὐθύτητος ἢ ἴσχει τὰ πολλὰ πρὸς τὸν
λάρυγγα.

[Ἑτέρα στοματικὴ τοῦ αὐτοῦ Ἀνδρομάχου πρὸς πάντα
τὰ ἐν τῷ στόματι.] 4 Κροκομάχματος < β'. ἱριως < δ'.
σανδαράχης < S'. τουτέστι τριώβολον, τερμινθίνης < β'.
λυκίου Ἰνδικοῦ < α'. σταφίδος < η'. ἀλόης < α'. ὀμφα-
κίου < α'. στροβύλων πεφωγμένων < η'. γλυκέος χυλοῦ
< α'. σχιστῆς < α'. βαλανστίου < α'. ῥόδων ἄνθους < β'.
μέλιτος κοτύλας β' S'. ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις Κ^ο α' S'.
γέγραπται. αὐτὸς μὲν ὁ Ἀνδρομάχος οὐκ ἔγραψεν ὅπως
μίγνυσθαι τὸ μέλι χρῆ, πότερον ὠμὸν ἢ ἐφθὸν ἢ μόνον
ἀπηφρισμένον, ἐγὼ δ' ἄξιω τὸ ἀπηφρισμένον μίγνυσθαι.
ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλας στοματικὰς διαχρήστους ὁ Ἀνδρομάχος,
ἀπάσας καλὰς, καὶ διὰ τοῦτο καὶ μοι βέλτιον ἔδοξεν εἶναι μὴ
παρალიπεῖν αὐτάς, ἀλλ' ὑπογράψαι πάσας ἐξῆς, ὡς ἐκεῖνος
ἔγραψεν. στοματικὴ ἢ χρῆσθαι φησιν αὐτός. 4 ἄνθους ῥό-

reprimamus et intrepide foras columellam ipsam ducamus.
Confert enim quam maxime ad linguam ipsam vergere et
a rectitudine secedere, quam habet ut plurimum ad ipsius
asperae arteriae extremum.

[Aliud stomaticum ejusdem Andromachi ad omnia
vitia oris.] 4 Crocomagmatis 3 ij, iridis 3 iiij, sandarachae
3 β, hoc est, obolos iiij, terebinthinae 3 ij, lycii Indici 3 j,
uvae passae 3 viij, aloës 3 j, omphacii 3 j, nucum pinearum
tostarum 3 viij, succi glycyrrhizae 3 j, aluminis scissi 3 j,
balaustii drach. j, floris rosarum drach. ij, mellis heminas
duas et dimidiam, in quibusdam exemplaribus sesquihemina
habetur. Ipse quidem Andromachus sic scripsit, non osten-
dens quomodo mel miscere oporteat, num crudum aut co-
ctum aut despumatum tantum. Ego vero despumatum mi-
scendum esse censeo. Scripsit etiam alias stomaticas illitio-
nes Andromachus omnes bonas, quare minime relinquendas
putavi, ideoque subscribam omnes deinceps, quemadmodum
ipse prae scripsit. Stomaticum quo ipse se uti dicit. 4 Flo-

Ed. Chart. XIII. [504.]

Ed. Bas. II. (245.)

δων < β'. πιτυίδων < α'. κρόκου < α'. σὺν μέλιτι. ἄλλη
καὶ αὐτῇ κεχεῖσθαι φησὶ. 4 ἱριώσ Ἰλλυρικῆς < η'. κρόκου
< η'. οἱ δὲ < δ'. ῥόδων ἄνθους < δ'. σὺν μέλιτι. ἄλλη
4 μίσυος Κυπρίου < η'. ἱριώσ Ἰλλυρικῆς < δ'. σμύρνης
< η'. κρόκου < α'. σὺν μέλιτι. ἄλλη εὐώδης ἀπαλὴ πρὸς
φλεγμονὰς καὶ ἐσχάρας καλὴ. 4 πυρῆνος < γ'. ἀμύλου < β'.
σχιστῆς < α'. ῥόδων ἄνθους < α'. κρόκου τριώβολον σὺν
μέλιτι. ταῦτα ἐκ τοῦ Κρατίππου νάρθηκος εἶναι φησιν. ἄλλη
στοματικὴ Μενεκράτους. 4 κρόκου < δ'. βαλανστίου < γ'.
ῥόδων ἄνθους < α'. οἱ δὲ < δ''. ἐρείκης καρποῦ < α'.
μαλαβάθρου < α'. νάρδου Ἰνδικῆς < α'. στροβύλους κ'.
μέλιτι. ἄλλη, ἥν ἐκ τῶν Μελίτου φησὶν εἶναι. 4 ῥοῦ ἐρυ-
θροῦ < β'. ῥόδων ἄνθους < α'. κόστου, κρόκου ἀνὰ τριώ-
βολον σὺν μέλιτι. ταύτην καὶ ἀναγαγαρίζεσθαι σὺν γλυκεῖ
ἢ ὑδρομέλιτι φησιν, οὐκ οἶδ' ὅπως τοῦτο προσγράψας. ἀπα-
σαι γὰρ ἀναγαγαρίζεσθαι δύνανται. ἄλλη στοματικὴ, ἥν καὶ
αὐτὸς ἐπαινεῖ. 4 σχοίνου ἄνθους, σμύρνης, κρόκου, κασσίας,
σττυπηρίας σχιστῆς, Ἰλλυρίδος ἀνὰ < δ'. νάρδου Ἰνδικῆς < α'.

ris rosarum 3 ij, nucum pinearum 3 j, croci 3 j, excipe
melle. *Aliud quo item se uti dicit.* 4 Iridis Illyricae 3 viij,
croci 3 viij, alii 3 iiij, florum rosarum 3 iiij, excipe melle.
Aliud. Misyos Cyprii 3 viij, iridis Illyricae 3 iiij, myrrhae
3 viij, croci 3 j, excipe melle. *Aliud odorum, tenerum, ad*
inflammationes et crustas commodum. 4 Nucum pinearum
3 iiij, amyli 3 ij, aluminis scissi 3 j, floris rosarum 3 j, croci
obolos iiij, excipe melle. Haec ex ferula Cratippi esse ait.
Aliud stomaticum Menecratis. 4 Croci 3 iiij, balauftii 3 iiij,
florum rosarum 3 j, alii 3 β, fructus ericae 3 j, malaba-
thri 3 j, nardi Indicae 3 j, nucum pinearum numero xx,
excipe melle. *Aliud quod ex libris Meliti esse ait.* 4 Rhois
rubri 3 ij, florum rosarum 3 j, costi, croci, utriusque obo-
los iiij, excipe melle. Hanc etiam gargarissari cum passo aut
aqua mulsa ait, neque scio cur hoc hic ascripserit, quum
omnia gargarissari possint. *Aliud stomaticum quod etiam*
ipse laudat. 4 Schoenanthi, myrrhae, croci, cassiae, alu-
minis scissi, Illyridis, singulorum 3 iiij, nardi Indicae 3 j,

Ed. Chart. XIII. [504. 505.]

Ed. Bas. II. (245.)

σὺν μέλιτι ἐφθῶ. ἐνταῦθα μὲν οὖν προσέθηκε τὸ ἐφθῶ, κατὰ δὲ τὰς ἔμπροσθεν ἀπλῶς εἶπε μέλιτι, συγχωρῶν ἡμῖν ὡς ἂν θέλωμεν σκευάζειν. ἐγὼ δ', ὥς ἔφην, μέλιτι ἀπηφρισμένῳ χρῶμαι.

[Ἄλλαι διάχριστοι στοματικά, ὥς Ἀσκληπιάδης ἔγραψε.] Διάχριστοι πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι σηπεδόνας Ἀσκληπιάδου. 4 ῥοῦ ἐρυθροῦ < δ'. ἀκακίας < α'. μυελοῦ < δ'. οἶνω Πραμνείῳ διαλύσας, ἀναλάμβανε μέλιτι ἐφθῶ καὶ χρῶ διαχρίων. οὐκ οἶδ' ὅπως παρέλιπε προσγράψαι τῷ τοῦ μυελοῦ, πότερον ἐλαφείου ἢ μοσχείου βούλεται βάλλεσθαι. ἐπεὶ τρίνην οὐ προσέγραψεν, ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἐλαφείου βάλλειν, ἰσχυρόν γὰρ εἶναι βούλεται τὸ φάρμακον. ἔστι δὲ ἰσχυρότερος ὁ ἐλάφειος μυελὸς τοῦ μοσχείου. ἄλλη. 4 ὑποκυστίδος χυλοῦ < β'. βαλανστίου < α'. λυκίου ὀλκὴν α'. ἀκακίας < α'. ἀναλάμβανε ἐλαίας ὀμφακίζούσης τῷ χυλῷ καὶ μέλιτι φυράσας χρῶ.

[505] [Διάχριστοι στοματικά τοῖς δυσχεραίνουσι τὰς φαρμακώδεις ποιότητας ἐπιτήδειοι.] Περὶ μὲν τῶν γυναικῶν τί δεῖ καὶ λέγειν, καὶ μάλιστα ὡς αἱ πλούσιαι δυσχεραί-

excipe melle cocto. Hic quidem igitur cocto adjecit, in prioribus vero semper simpliciter melle dixit, permittens nobis quomodocunque praeparare velimus. Ego autem, velut dixi, melle despumato utor.

[Aliae illitiones stomaticae, quas Asclepiades scripsit.] Illitio ad putredines oris Asclepiadae. 4 Rhoeis rubri 3 iij, acaciae 3 j, medullae 3 iij, vino Pramnio dissoluta excipe melle cocto et utere ad illitionem. Haud scio quomodo reliquerit ascribere ad medullam num cervinam an vitulinam conjici velit. Quando igitur non ascripsit, tutius est cervinam adjicere; forte enim esse vult medicamentum, fortior autem est medulla cervina quam bubula. Alia. 4 Succus hypocistidis 3 duas, balauustii 3 j, lycii 3 j, acaciae 3 j, excipe olivae immaturae succo et melle subactis utere.

[Illitiones oris aptae eis, quae medicamentarias qualitates aegre admittunt.] Porro de mulierculis quid attinet dicere et maxime divitibus, quae prae deliciis stomatica

Ed. Chart. XIII. [505.]

Ed. Bas. II. (245.)

νοῦσιν ὑπὸ τρυφῆς τὰς φαρμακώδεις στοματικές; ἤδη δὲ καὶ ἄνδρες τινὲς οὐ μόνον ὑπὸ τρυφῆς, ἀλλὰ καὶ κακοστόμαχοι φύσει πῶς ὄντες, οὐ φέρουσι τὰ τοιαῦτα φάρμακα. καὶ μέντοι καὶ παραρρύνετα πολλάκις εἰς στόμαχον οὐ μόνον ἀηδὴ πῶς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ βλαβερά. τὰ γοῦν ἐπιεικέστατα αὐτῶν κρόκον ἔχει καὶ σμόρναν καὶ στυπτηρίαν. ἄμεινον οὖν ἐνίας τῶν στοματικῶν ἄνευ τούτων γεγονύας ἔχειν. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν μετρίων φλεγμονῶν ἢ τῶν παρισθμίων ἢ σταφυλῆς, ἂν τε ἄλλου τινὸς μέρους, ἀρκοῦσιν οἱ χυλοὶ μόνοι τῶν εἰρημένων ἄρτι καρπῶν, ὃ τε τῶν βάτων καὶ ὃ τῶν μόρων, ῥοαί τε καὶ μῆλα τὰ Κυδωνία. καὶ μέντοι καὶ ὃ τῶν καρῶν χυλὸς, ὅταν μετὰ μέλιτος μόνον γένηται, τὴν γέῃσιν ἡδεῖαν ἔχει καὶ γλεῦκος τὸ ἐκ τῶν στρυφνοτέρων σταφυλῶν, ἐξ ὧν ὁ Αἰναιὸς οἶνος γεννᾶται, βληθέντος εἰς αὐτὸ ῥοῦ. τοῦθ', ὡς προέγραψε, κάλλιστον γίνεται φάρμακον ἐψηθὲν, ὡς εἴρηται. πρὸς δὲ τὰς πλείονος δεομένας στυψίως φλεγμονὰς ἐποίησα διαχρίστους στοματικές τοιάσδε. τῶν αὐστηρῶν ῥοιῶν τὸν χυλὸν ἢ τῶν αὐστηρῶν κυδωνίων ἢ

medicamenta aegre admittunt? Jam vero etiam viri quidam non solum prae deliciis, sed etiam natura quodam modo malum stomachum habentes, ejusmodi medicamenta non ferunt. Et sane praeterlabentia saepenumero in stomachum non solum injucunda aliquo modo sunt, sed etiam noxia. Mansuetissima igitur ex ipsis crocum habent et myrrham et alumen. Melius igitur est aliquas stomaticas compositiones absque his factas habere. In moderatis itaque inflammationibus aut tonsillarum aut uvae aut alterius alicujus partis sufficiunt succi foli fructuum jam dictorum, velut rubi et mororum, puniceorumque malorum et cotoneorum. Quin et succus nucum, ubi cum solo melle paratur, suavem gustum habet, itemque mustum ex acerbioribus uvis, ex quibus Aminaeum vinum funditur, si in ipsum rhus addatur; hoc enim, velut ascripsit, optimum fit medicamentum, coctum ut dictum est. Ad eas vero inflammationes, quae multa asfrictione indigent, illitiones stomaticas hujusmodi paravi. Austeriorum puniceorum succum aut austero-

Ed. Chart. XIII. [505.]

Ed. Bas. II. (245. 246.)

καὶ ἀμφοτέρων κατὰ τὴν ἔμπροσθεν εἰρημένην ἀναλογίαν
 ἑμῖα μέλιτι, καὶ ἦν αὐταρκής. ὁ δὲ τῶν συκαμίνων χυλὸς
 ἀσθενὲς φάρμακον. ἀλλὰ τούτου γε καὶ τῶν εἰρημένων μέ-
 σος ἐστὶ κατὰ τὴν στυψιν ὁ τῶν βράτων. ἰσχυρὸς δὲ οὐδενὸς
 ἥττον ἐστὶ καὶ ὁ ἐκ τοῦ λέμματος τῶν καρῶν, καίτοι γε
 οὐκ ὢν ἐν τῇ γένσει στρυφνός. ἐκάστῳ δὲ τούτων ἔνεστιν
 ὄμφακος ἐκθλίψαντας μινύειν, ἐὰν μὲν βουληθῇς σφοδρότε-
 ρον ἐργάσασθαι, κατὰ τὸ ἴσον· εἰ δὲ μὴ γε, πάντως κατὰ
 τὸ ἥμισυ. σφοδρότατος δὲ αὐτῶν ἐστὶν, ἐὰν τὰς ῥοιάς ὅλας
 κόψας μετὰ τῶν λεμμάτων ἐκθλίψῃς τὸν χυ(246)λόν, καὶ
 μᾶλλον δὲ ἂν ὥσι στρυφναί. καὶ ἔτι γε στρυφνότατον ἐν
 τούτοις ἔσται, προσμιχθέντος τῷ τῶν οὕτω κοπεισῶν ἀν-
 στηρῶν ῥοιῶν χυλῷ τοῦ τῆς ὄμφακος, ἅμα συμμέτρῳ μέλιτι.
 κάλλιον δὲ ἐὰν τὰς ὅλας κεκομμένας ῥοιάς ἀνεψήσας γλυκεῖ
 διηθήσῃς. ἔσται δὲ σοι καὶ διὰ μόνων τῶν γλυκειῶν ῥοιῶν
 σκευάζοντι τὸ φάρμακον, ὥσπερ ἀσθενέστερον οὕτως ἡδίων
 ἐργάσασθαι, καὶ μᾶλλον ἐὰν διὰ τοῦ χυλοῦ μόνου χωρὶς τῶν

rum cotoneorum, aut etiam utrorumque simul, juxta prae-
 dictam proportionem cum melle miscui, atque sufficiens erat.
 At vero mororum succus debile medicamentum est. Sed in-
 ter hunc et praedictos medius est juxta astringendi vim
 succus rubi mororum. Fortis autem est nullo minus ex cor-
 ticibus nucum, quamquam non sit etiam in gustu acerbus.
 Unicuique vero ex his licet uvas acerbis expressas miscere,
 si quidem vehementius efficere velis eadem mensura, si vero
 non, omnino tamen dimidium succi ipsarum addes. Vehe-
 mentissimum autem reddetur medicamentum, si punica in-
 tegra tundas una cum corticibus, indeque succum expri-
 mas, atque hoc magis si fuerint acerba. Amplius vero acer-
 bissimum ex his fiet, si ad punicorum austerorum ita tuso-
 rum succum uvae acerbae succus superaddatur cum mo-
 derato melle. Praestantius adhuc erit, si tota confusa pu-
 nica mala passo cocta percoles. Licebit etiam ex folis dul-
 cibus punicis medicamentum praeparare, ut debilius ita sua-
 vius, et magis si ex solo succo citra cortices composueris.

Ed. Chart. XIII. [505.]

Ed. Bas. II. (246.)

σιδίῳ αὐτὸ συνθῆς, ἐγὼ δὲ πολλάκις ἑμίξα τὰ τρία γένη
 τῶν ῥοιῶν, αὐστηρῶν τε καὶ ὀξέων καὶ γλυκυῶν, ὅπως δὲ
 μὴ λίαν τραχύνοι, γλυκυρρίζης χυλὸν μιγνύων ἐργάσῃ κάλλι-
 στον τὸ φάρμακον. καὶ διὰ τῶν ὁπωρῶν δὲ γενόμενον αὐτὸ
 καθ' αὐτὸ μόνον κάλλιστόν ἐστι φάρμακον ἀνακογχυλίξε-
 σθαί τε καὶ διαχρίσθαι βουλομένοις τὰς ἐν τῷ στόματι
 φλεγμονάς. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τὸ μὲν αὐστηρότερον, τὸ δὲ
 μετριοτέρου τῇ στυψί, καὶ λεχθήσεται περὶ τῆς συνθέσεως
 αὐτοῦ μικρὸν ὕστερον. ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἀποκρουστικὸν δαί
 ἡμᾶς ἔχειν φάρμακον, ἀλλὰ καὶ διαφορητικὸν, εἰ σκιρδαύμενόν
 τι φαίνοιτο, σκενάσεις οὕτως αὐτό. τοῖς μέσοις κατὰ τὴν
 δύναμιν τῶν εἰρημένων τι ἐμβραλεῖς ἐφομένοις γλήχωνος ἢ
 θύμων ἢ ὀριγάνου ἢ ὕσσώπου ἢ ἡδνόσμου ἢ καλαμίνθης,
 εἴτα διηθήσας ἕξεις ἄριστον φάρμακον. εἰ δὲ θερμότερον
 ἐθέλεις εἶναι, πεπέρεως ἐπεμβάλλειν χρή, ἐσκεύασα δὲ ποτε
 καὶ χωρὶς τοῦ γλήχωνος ἢ θύμων ἢ τινος ταιούτου τὸ διὰ
 τῶν χυλῶν, μόνον αὐτῷ πεπέρεως ἐπεμβαλὼν. ἅπανσι δὲ ἀν-
 τοῖς τὸν τῆς γλυκυρρίζης χυλὸν μιγνύς ἄμεινον ἐργάσῃ τὸ

Ego vero saepe tria punicorum genera permiscui, austera,
 acida et dulcia, ne vero valde exasperet, admixto glycyrrhizae succo, optimum medicamentum efficies. Quin et ex fructibus factum per se solum optimum est medicamentum tum iis, qui gargarissando colluere, tum qui illinire oris inflammationes volunt, est autem et hoc partim austerius, partim moderatius in astringendo, diceturque de compositione ipsius paulo post. Quando vero non solum repulso-rium medicamentum nos habere oportet, sed etiam discus-sorium, si quid appareat induratum, in hunc modum ipsum parabis. Iis quae medias facultates habent ex praedictis, injicies aliquid dum coquantur ex pulegio aut thymo aut origano, hyssopo, mentha aut calamintha, deinde colabis et habebis optimum medicamentum; si vero calidius efficere velis, piper addes. Praeparavi quandoque etiam sine pulegio aut thymo aut liquido hujusmodi id quod ex succis constat, solo pipere in ipsam conjecto. Omnibus autem si glycyrrhizae succus addatur, melius medicamentum efficietur.

Ed. Chart. XIII. [506.]

Ed. Bas. II. (246.)

φάρμακον. [506.] εἰ δὲ πλουσίοις σκευάζοις, καὶ ἁμώμον τι μίξεις. ἡ δὲ ποσότης τῶν τοιούτων ἡ αὐτὴ σοι γινέσθαι τοῖς τὸν κρόκον καὶ τὴν στυπτηρίαν καὶ τὴν σμύρνην λαμβάνουσιν, ὡς προέγραπται. ἀντ' ἐκείνων γὰρ σοι ἔσται τὰ ἁμώμον, καὶ τὴν μαστίχην δὲ τὴν Χίαν ἐνέβαλόν ποτε, μετὰ τὸ διηθῆσαι δὲ δηλονότι καὶ ἀφελεῖν ἤδη τὰ γε ἐνεψημένα τὰ τοιαῦτα.

Κεφ. ζ'. [Περὶ ἐσχάρων τῶν ἐν τῷ στόματι.] Ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ θερμοῖς τόποις τοῦ σώματος, ὁποῖόν ἐστι τὸ στόμα, ταχέως ἐπιγίνεται σηπεδὼν, ἐξ ἧς ἂν τινος αἰτίας ἐλκοθὲν τύχη, συντελεῖ δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸ μηδὲν ἐπικεῖσθαι δύνασθαι διὰ παντός φάρμακον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐλκῶν. ἐκκλύζεται γὰρ ὑπὸ τοῦ σιάλου πάντα, διὸ καὶ τοῖς ἰσχυροτάτοις φαρμάκοις ἀναγκαζόμεθα χρῆσθαι πολλάκις ἐπ' αὐτῶν. ἰσχυρότατα δὲ ἐστὶν ὅσα τὴν καλουμένην ἐσχάραν ἐργάζεται παραπλησίως τοῖς καντηρίοις. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἐκτός, ὅταν ἐσχαρωθῇ τὸ θεραπευόμενον μόριον, ἀφιστάμεθα τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων, ἐπὶ τὰ τὰς ἐσχάρας ἀφαι-

Quod si pro opulentis componas, etiam amomi quid misceris. Quantitas autem hujusmodi rerum eadem tibi fervetur cum iis, quae crocum et alumen ac myrrham assumunt, velut praescriptum est, pro illis enim tibi hic amomum erit. Quin et mastichen Chiam quandoque injeci, post factam videlicet colaturam et postquam ea, quae incocta sunt, fuerint exempta.

Cap. VII. [De crustis in ore.] In humidis et calidis corporis locis, quale est os, cito putredo accedit, ex quaunque tandem causa fuerit exulceratum. Confert ad hanc rem etiam id, quod nihil penitus in ipso ex medicamentis incumbere queat, velut in aliis ulceribus potest, eluuntur enim omnia a saliva. Quapropter etiam fortissimis medicamentis saepe ad ea uti cogimur. Fortissima autem sunt quae crustam dictam efficiunt ad modum cauteriorum. In externis igitur ulceribus, ubi parti curandae crusta fuerit inducta, a fortibus medicamentis desistimus, ad ea quae

Ed. Chart. XIII. [506.]

Ed. Bas. II. (246.)

ροῦντά μετιόντες, ἅπερ εὐδηλον ὅτι τῆς ῥυπτικῆς ἐστὶ ποι-
 ὀσητός τε καὶ δυνάμεως. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν τῷ στόματι διὰ τῆς
 τοῦ χωρίου φύσιν ἀσφαλές εἶναι δοκεῖ μοι μίγνυναι τοῖς
 ῥυπτουσι φαρμάκοις ἕνια τῶν ἰσχυρῶν, ἃ κατὰ μόνας προσ-
 φερόμενα τὰς ἐσχάρας ἐργάζεται. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν
 ῥυπτικωτάτῳ μέλιτι μίγνυμεν φάρμακα τὰ αὐτὰς τὰς ἐσχά-
 ρας ἐργαζόμενα. καθάπερ ἐπὶ τῶν ῥυπαρῶν ἑλκῶν ἐν γὰρ τῷ
 δέρματι γεννωμένων, ἔφαμεν χρῆναι μίγνυναι τῷ μέλιτι τὰ
 βραχέως ῥυπτικά, λιβανωτὸν, ὄροβον, ἴριν, ἀριστολοχίαν,
 ὅσα τε ἄλλα τοιαῦτα, τῷ αὐτῷ λογισμῷ τὰ ἐναντία προστι-
 θέντες, ὡς Ἱπποκράτης ἔφη. ὁ μὲν γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν λογι-
 σμὸς εἰς ἐστὶν συμμέτρως ἔχων, ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν τὸ
 ῥυπτικὸν προσφέρειν φάρμακον. ἕξεις δὲ σύμμετρον τὸ μέλι
 τῷ μὲν ἐπὶ τῶν ἑλκῶν ῥύπτῳ τοῖς ἀσθενέσι τῶν ῥυπτικῶν
 μίχθέν. ἐφ' ὧν δὲ διὰ τὴν τοῦ τόπου φύσιν ὑποστροφὴν
 σηπιδόνος εὐλαβοῦμεθα τῶν ἰσχυροτέρων τι προσλαβόν, εὐ-
 λόγως οὖν ἔμιξαν τῷ μέλιτι τὰ ξηρὰ φάρμακα, δι' ὧν τὰς
 ἐσχάρας ἐργαζόμεθα. τινὰ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φαρμάκων

cruetas tollunt transgredientes, quae manifestum est deter-
 foriae qualitatis ac facultatis esse, in iis vero, quae in ore
 fiunt, propter loci naturam tutius mihi esse videtur admi-
 scere ad deterforia medicamenta quaedam fortia, quae sigil-
 latim admota cruetas infligunt. Ob hanc igitur causam melli
 vehementissima detergendi vi praedito medicamenta admisce-
 mus ipsas cruetas efficientia. Quemadmodum sane in sordi-
 dis ulceribus in cuticula obortis diximus admisceri oport-
 ere melli, quae parum detergent, thus, ervum, iridem, ari-
 stolochiam et quaecunque alia huiusmodi, eadem ratiocina-
 tione contraria apponentes, velut Hippocrates dixit; una
 enim eademque ratiocinatio in utrisque est, ut videlicet ex-
 terforium medicamentum moderate habens ad affectionem
 adhibeatur. Habebis autem commodatum medicamentum
 ipsum mel, in ulcerum quidem sorde debilibus deterforiis
 permixtum; in quibus autem ob loci naturam putredinis
 accessionem formidamus, ex fortioribus quippiam ad ipsum
 mel admisceamus. Rationabiliter igitur ad oris ulcera arida

Ed. Chart. XIII. [506, 507.]

Ed. Bas. II. (246.)

ἐμπροσθεν διηλθον ἐν ἐκείνῳ τῷ λόγῳ, καθ' ὃν γέγραπται πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι νομάς. τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ πρὸς ἐσχάρας ἔφασαν ἀρμόττειν, μέλιτος αὐτοῖς μιννυμένου, καὶ νῦν δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἅπαντα γράψω καὶ τινα δόξει δεύτερον λέγεσθαι. τὰ μὲν οὖν ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα μικρὸν ἐμπροσθεν ἀναμνησαί με χρή μόνον, ἐν οἷς ἐδίδαξέ τινα φάρμακα πρὸς τὰς ἐν στόματι νομάς, παραθήσομαι δὲ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν μόνας. ἐν μὲν οὖν φάρμακον οὕτως ἔγραψεν.

[Ἀνδρομάχου στοματική, εὐώδης ἀπαλὴ πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐσχάρας καλή.] Συνέθηκεν αὐτὴν διὰ πυρῆνος, ἀμύλου καὶ σχιστιῆς καὶ ῥόδων ἄνθους καὶ κρόκου μέλι μιννύς. ἕτερον τοιοῦτον ἔγραψεν. τροχίσκος πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι διαθέσεις, ἐσχάρας, νομάς, ᾧ καὶ αὐτῷ σὺν μέλιτι χοῆται. καὶ τὰ ἄλλα δὲ πάντα τὰ πρὸς τὰς νομάς ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα καὶ πρὸς ἐσχάρας ἀρμόττει μετὰ μέλιτος.

[507] [Τὰ δὲ ὑπὸ Κρίτωνος γεγραμμένα πρὸς ἐσχά-

medicamenta cum melle commiscuerunt, per quae crustas inducimus. Quaedam igitur ex huiusmodi medicamentis prius recensui in eo loco, quo ad nomas oris medicamenta scripta sunt. Eadem enim etiam ad crustas convenire dixi, si mel ipsis addatur; quin etiam nunc de ipsis scribam omnia, tametsi bis dici cuipiam videantur. Quae igitur ab Andromacho scripta sunt paulo ante, in memoriam saltem me revocare oportet ex eo loco, in quo docuit quae medicamenta ad nomas oris convenient, apponam autem principia ipsorum tantum. Unum igitur medicamentum sic conscripsit.

[*Andromachi stomaticum odorum tenerum ad inflammationes et crustas commodum.*] Composuit autem ipsum ex nucibus pineis, amylo et alumine scisso, flore rosarum ac crocō, melle admixto. Alterum autem hoc modo scripsit: Pastillus ad affectiones in ore, crustas ac nomas, quo etiam ipso cum melle utitur. Quin et omnia alia ab ipso ad nomas descripta etiam ad crustas commoda sunt cum melle.

[*Quae Crito ad crustas conscripsit, illius ipsius ver-*

Ed. Chart. XIII. [507.]

Ed. Bas. II. (246.)

ρας αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτως ἔχει.] Μίσον ὥμον παραχοῆμα αἶρει· ἐν ἄλλῳ μετὰ μέλιτος ὀπτόν. πρὸς δὲ τὰς ἐν τῷ στόματι ὕδαρσι καὶ ὀλίγῳ χρω. ἔστῳσαν δὲ μίσυος ὀπτοῦ δραχμαὶ γ'. μέλιτος καλοῦ κίαθοι στ'. χρω. ὁμοίως ποιεῖ καὶ χαλκίτις ὀπτὴ μετὰ μέλιτος, ὡς εἶναι γλοιῶδες.

[*Archigenes de peris autōn oútōs ἔγραψεν.*] Ἐπὶ δὲ τῶν λεγομένων ἐσχαρῶν ἰδίως συμφωνεῖ κινεῖα μετὰ μέλιτος διαχριομένη. ἢ χάλκανθον κηρύματι θαλασσίας πορφύρας εἰλήσας σύγκανσον μὴ σκύλλων, εἴτα λειὼν μετὰ μέλιτος διάχριε. ἢ πίσση ὕγρα μετὰ μέλιτος ἴσον, ἐλάχιστον κεδρίας προσμιζας χρω. ἢ ῥοὸς βυρσοδεψικῆς, ἱκανῶς βραχείσης εἰς τὸ ὕδωρ, μέχρι γλοιῶδες γένηται, ἐψήσας μέλιτι μῖζον καὶ χρω. καὶ ὁ Συριακὸς ῥοὺς ποιεῖ μετὰ μέλιτος ἢ χελιδόνων κεκαυμένων τε καὶ ἀνθρωπείας κόπρου τὸ ἴσον σὺν μέλιτι διάχριε. ἢ λύκου ἥπατος ξηροῦ, ὡς κοχλιάρια δύο λεάνας δὸς πιεῖν. τούτων τῶν φαρμάκων τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἐπαινώ, τὸ δὲ διὰ τῆς ῥοὸς μέμφομαι στυπτικῆς ὃν δυνάμεως, οὐ-

bis, sic habent.] Misy. crudum e vestigio tollit, in alio exemplari cum melle tostum habetur, ad oris vero crustas aqua diluto ac modico utere. Sint autem misyos torrefacti 3 iij, mellis boni cyathi sex, commisce ac utere. Similiter facit et chalcitis affata cum melle, ut strigmentitia sit spissitudo.

[*Quae Archigenes ad crustas scripsit.*] Archigenes autem de his sic tradidit. In iis quae crustae appellantur, privatim commodum est stercus caninum cum melle illitum. Aut chalcanthum purpurae marinae tomento involutum urito neque agitato, deinde cum melle tritum illinito. Aut pice liquida cum pari melle, pauxillo autem cedriae admixto utitor. Aut rhois coriarii quantum satis sit irrigati aqua, donec strigmentosa evadat, ubi coxeris, melle misceto et utitor. Facit et Syriacus rhus cum melle. Aut hirundinum uistarum et stercoreis humani parem modum cum melle illine. Aut hepatis lupi aridi cochlearia duo trita bibenda praebe. Horum medicamentorum maximam partem laudo; quod vero ex rhoë constat damno, quum astringentis sit

Ed. Chart. XIII. [507.]

Ed. Bas. II. (246. 247.)

θαμῶς ἀρμοιτοῦσης ἐσχάραις. περὶ δὲ τοῦ λυκίου ἥπατος οὐκ ἔχω τί εἰπῶ. πρὸς μὲν γὰρ τὰς ἥπατικὰς διαθέσεις οἶδα ποτιζόμενον τὸ φάρμακον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ μιννύμενον τῷ δι' εὐπατορίου. εἰ δὲ καὶ πρὸς ἐσχάρας τὰς ἐν τῷ στόματι πινόμενον ἀρμόττει, κατὰ τινὰ τῆς ὅλης οὐσίας ιδιότητα τῇ πείρα χρή κρῖναι μόνον, περὶ ἧς οὐδὲν ἔχω φάναι μὴ κεχρημένος αὐτοῖς ἐπὶ τῶν τοιούτων. ἡ δὲ κυνεία κόπρος, ὅταν ὁσά βεβρωκότες ᾧσιν οἱ κύνες, ἀρίστη κατὰ πάντα ἐστὶ καὶ ὥς βοηθοῦσα μέγας καὶ ὥς οὐδεμίαν ἀηδίαν ἐμφαίνουσα τῷ προσφερομένῳ. τὴν δὲ ἀνθρωπίαν ὥς βδελυρὰν αἰεὶ παρηγησάμην. ἐχρήσατο γοῦν τις αὐτῇ μὴ προλέγων, ἀλλὰ λανθάνειν πειρώμενος. ἐλάμβανε δὲ οὐ τὴν ἐπιτυχοῦσαν, ἀλλὰ παιδίοις ἐδίδον τὸ πλεῖστον τῆς τροφῆς ἄρτον μετὰ τῶν ὀσπρίων, ἃ καλοῦνται θέρμοι, καὶ οὕτω ξη(247)ραίνων εἶχεν ἀποκειμένην πρὸς ἃ ποτε βούλοιο χρήσθαι. καὶ Μούσας δὲ ἐπὶ πλεῖστον ἐχρήσατο πρῶτος τῇ κυνείᾳ, λευκὴν αἰεὶ παραλαμβάνων. γράφει γοῦν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προκειμένου παθήματος ὡδί πως, ὁμοίως τῇ αὐτῇ κυνείᾳ

facultatis, quae nequaquam crustis conveniet. Verum de lupino hepate non habeo quod dicam. Ad hepaticas enim affectiones scio hoc medicamentum tum per se tum medicamento ex eupatorio mixtum hibi, an vero etiam ad crustas in ore potum conveniat, juxta aliquam totius substantiae proprietatem per solam experientiam judicare oportet, de qua non est quod dicam, ut qui hoc non sim usus in hujusmodi affectionibus. Caninum autem stercus, ubi ossa comederint canes, per omnia optimum est, nam et magnopere auxiliatur, neque ullam insuavitatem exhibet utenti, humanum vero tanquam abominandum semper detestatus sum. Usus est itaque ipso quidam non praedicens, sed celare conatus. Accepit autem non vulgare, sed pueris dabat in cibo panem cum leguminibus, quae lupini vocantur, atque ita reficatum habebat in promptu ad quaecunque eo utriusque opus esset. Quin et Musa plurimum usus est primus adeo stercore canino, album semper assumens. Scribit igitur in

Ed. Chart. XIII. [507. 508.]

Ed. Bas. II. (247.)

λευκῇ χρώμενος, καὶ μέντοι καὶ ταῦτα κατὰ λέξιν ὁ αὐτὸς Μούσας ἔγραψεν.

[Μούσα πρὸς συνάγην.] Πρὸς συνάγην κυνείαν λευκὴν λαβὼν ξήρανόν καὶ λεάνας σῆσον κοσκίνῳ ἰατρικῷ, ἔχε δὲ ἔτοιμον ἐν σταθμίδιῳ καινῷ, ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἄνιε μέλιτι καὶ τότε διάχρει, ὥστε καταπίνειν ταῦτα γράψαντι τῷ Μούσᾳ δικαίως μαρτυρεῖν ἔστιν. ἰσχυρότερον γὰρ τούτου τοῦ φαρμάκου οὐδὲν ἔγνωμεν, οὐδ' ἐπὶ κυναγικῶν οὐδ' ἐπὶ τῇ τῶν παρισθμίων μεγάλη φλεγμονῇ ἢ ἀντιᾶδων κινδυνεύοντων πνυγῆναι.

[Σωρανοῦ.] Καὶ τῶν ὑπὸ Σωρανοῦ γεγραμμένων φαρμάκων πέπειράμεθα καλῶς ποιούντων, ἃ κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν. 4 χαλκίτιως ὀπιτῆς, μέλιτος Ἀττικοῦ τὸ αὐταρκές, τὴν χαλκίτιν τρίβε μετὰ τοῦ μέλιτος, ὡς λάβη γλοιοῦ πάχος, καὶ χρῶ. ἄλλη πρὸς ἐσχάρας ποιοῦσα καὶ μυδῶντα καὶ δυσώδη. [508] 4 μίσθος κεκαυμένου < ἡ. ἱρεως Ἰλλυρικῆς δραχμᾶς δ. κρόκου < α'. ταῦτα λεῖα ποιήσας καὶ μίξας ἀπόθου εἰς πνξίδα ξυλίνην καὶ χρῶ κατ' ἰδίαν καὶ μετὰ μέ-

praesenti affectione similiter eodem canino stercore se usum his adeo verbis.

[Musa ad anginam.] Ad anginam stercus caninum album accipito ac reficeato, tritumque cribro medico cribrato et in promptu habeto. Usus tempore mellé diluito, atque tunc ut devoretur illinito. Haec quum scribat Musa, merito ei astipulamur; hoc enim medicamento fortius nullum novimus, neque in angina neque in magna tonsillarum inflammatione aut iis quibus ex glandulis suffocationis periculum imminet.

[Ex Sorano.] Experti sumus etiam Sorano scripta medicamenta probe facere, quae his verbis tradidit. 4 Chalcitidis tostae, mellis Attici quod satis est, chalcitidem cum melle terito ad frigmentitiam crassitudinem ac utilior. *Alia ad crustas faciens et humore praegnantem gingivas itemque foetentes.* 4 Misys usli drach. octo, iridis Illyricae drach. quatuor, croci drach. unam, haec trita ac mixta in pyxide lignea reponito et tum per se tum cum melle utilior.

Ed. Chart. XIII. [508.]

Ed. Bas. II. (247.)

λιτος, καὶ μέντοι καὶ τούτοις ἐφεξῆς ὥδέ πως ἔγραψεν. ἑτε-
ρον φάρμακον ἢ ἀνθηρὰ πρὸς τὰ ὅμοια ποιούσα. 4 Ἴριδος
Ἰλλυρικῆς, σανδαράχης, κυπέρου ἀνὰ < δ'. στυπτηρίας σχι-
στῆς, σμύρνης, κρόκου, κροκομάχματος ἀνὰ < β'. ταῦτα
λειώσας καὶ μίξας χρῶ. τινὲς δὲ καὶ ῥόδων ἄνθος καὶ κη-
κίδας προσβάλλουσιν ἀνὰ < β'. χρῶ δὲ πρὸς μὲν τὰς σηπε-
δόνας καὶ τὰ ἀφιστάμενα οὖλα καὶ αἵμασσομένα ξηρῶ, πρὸς
δὲ τὰς ἐσχάρας μετὰ μέλιτος.

[Τὰ ὑπὸ τοῦ Ταραντίνου Ἡρακλείδου γεγραμμένα
πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι ἐσχάρας.] Ὁ Ταραντίνος Ἡρακλεί-
δης ἐν τοῖς πρὸς Ἀντιοχίδα κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψε
περὶ τῶν ἐν τῶν στόματι σηπεδόνων, ποιῇ μὲν καὶ ἡ ἀν-
θηρὰ προσαπτομένη. ἐὰν δὲ εὐτονωτέρα ὑπάρχη ἢ σηπεδών,
εὐθετός ἐστιν ἡ δύναμις αὕτη. 4 βδελλίου κεκαυμένου μέρος
γ'. ἄρσενικοῦ μέρος α'. λεία μίξας χρῶ καὶ ἄνωθεν δὲ τίγμα
προσπετίθει καταβάσας εἰς ῥόδιον καὶ ἐκθλίψας. ἐγιοι δὲ
τοῦ βδελλίου ἐμβάλλουσι μέρος γ'.

[Ἄλλη πρὸς εὐτόκους σηπεδόνας τὰς ἐν τῷ στόματι

Consequenter vero etiam haec hoc modo prodidit. *Aliud
medicamentum anthera, ad praedicta faciens.* 4 Iridis
Illyricae, sandarachae, cyperi, singulorum drach. iv, alumi-
nis scissi, myrrhae, croci, crocomagmatis, singulorum drach. ij.
his tritis ac mixtis utere. Quidam vero et florum rosarum
et gallae, utriusque drach. ij adjiciunt. Utere autem ad pu-
tredines et disparatas per abscessum ac cruentas gingivas
arido, ad crustas cum melle.

[*Quae Heraclides Tarentinus ad crustas in ore scri-
psit.*] Heraclides Tarentinus in scriptis suis ad Antiochidem
in hunc modum scripsit de putredinibus in ore. Facit qui-
dem et anthera sicca admota. Si vero validior sit putrefa-
ctio, apposita est haec compositio. 4 Bdellii ussi partes
tres, auripigmenti partem unam, tritis, mixtis ulitor, et
superne linamentum convulsam impone, rosaceo tinctum ac
expressum. Quidam bdellii partes viij capiunt.

[*Alia ad robustas putrefactiones oris ac reliqui cor-*

Ed. Chart. XIII. [508.]

Ed. Bas. II. (247.)

καὶ τὰς ἐν ἄλλῳ μέρει τοῦ σώματος.] 24 Χαλκίτιδος μέρος α'. κονίας ἀσβέστου τὸ ἴσον, ἀρσενικοῦ μέρος δ'. μίξας λεία χρῶ.

[Ἄλλη πρὸς τὰς ἐν τῷ στόματι σπηιδόνας καὶ οὐλα ἀφαισθηκότα.] 24 Ρόδων ἄνθους < δ. στυπτηρίας σχιστῆς < β. κηκίδος < β. σμύρνης < α'. λεάνας καὶ μέλιτι μίξας χρῶ. πρὸς τὰ δὲ ἐλαφρῶς ἐσχαρῶδη ἑλλη ἐμβαλλε στυπτηρίας < δ. σμύρνης τριώβολον, κηκίδων < α'. ἄλλο. ὄξους δριμυτάτου ὅσον κοτύλην α'. λαβοῦσα ἐμβαλλε ἄλως τοσοῦτον, ὥστε μηκέτι τήκεσθαι, εἴτα ἔψε ἕως ξηρανθῇ, καὶ λαμβάνουσα ἀπὸ τούτου, ἐπίχει ὄξους κύαθον α'. καὶ δίδου διακατέχειν ἐν τῷ στόματι χρόνον ἱκανόν, εἴτα τὸ δεύτερον, καὶ τοῦτο ποιεῖ τρεῖς ἢ τετράκις τῆς ἡμέρας πρὸς τὰ ὑποκείμενα θεωροῦσα. ἐπὶ δὲ τῶν παίδων ἔρια ἐπὶ μηλωτίδι περιπιθεῖσα, καταβάπτουσα τὸν τόπον, διάψα σχηματίζουσα, ὅπως μὴ καταπῇ αὐτό. ἐνιοὶ δὲ ξηρῶ τῷ ἄλῳ χρῶνται τριψαντες μετὰ τοῦ ὄξους καὶ ἀναξηράναντες. ποιεῖ δὲ καὶ στυπτηρία στρογγύλη, ἴσα καὶ σῶρον. δεῖ δὲ καὶ διακλύζεσθαι

poris.] 24 Chalcitidis partem unam, calcis vivae tantundem, auripigmenti partem dimidiam, tritis mixtis utere.

[Alia ad putredines in ore et gingivarum abscessus.]

24 Florum rosarum drach. iv, aluminis scissi drach. ij, gallae drach. duas, myrrhae drach. unam, trita melli misceto ac utor. Verum ad ulcera leviter crustosa injice aluminis drach. quatuor, myrrhae obolos ij, gallarum drach. unam.

Aliud. Aceti acerrimi heminam unam accipito, in ipsumque tantum salis, donec non amplius liquetur, conjicito, deinde donec siccetur coquito et ex illo accipito, atque aceti cyathum unum affundito, ac ore detinendum exhibeto per satis multum tempus, deinde iterum atque iterum idem facito ter aut quater per diem, respectu habito ad subjectas partes. In pueris vero lanas circum specillum apponito, intingitoque ac locum confricato, ea corporis figura ordinata ne ipsam devoret. Quidam vero arido sale utuntur, terentes ipsum cum aceto et reficcantes. Faciunt et alumen rotundum ac sory pari pondere. Oportet autem colluere lentium

Ed. Chart. XII. [508. 509.]

Ed. Bas. II. (247.)

φακοῦ ἀφειψήματι μέλιτος μίγνεντος ὀλίγου ἢ ῥόδων ἀποβρέ-
γματι μετὰ μέλιτος. μὴ κρατουμένης δὲ τῆς σηπεδόνης καίειν
κέλευε, τοὺς κύκλω τόπους σκεπάσαντα διαφανεῖ καυτηρίῳ,
μέχρις ἂν μηδὲν ἀπορῥέῃ ὑγρὸν, κεκρατημένος δὲ ὁ τόπος
φαίνεται. μετὰ δὲ ταῦτα διακλύζεσθαι τοῖς εἰρημένοις καὶ
τῇ ἀνθηρᾷ δυνάμει χρῆσθαι διὰ μέλιτος, ἕως ἂν περιῶρα-
γῶσιν αἱ ἐσχάραι, καὶ τότε δὴ μέλιτι χρῶ. ἄλλη εὐώδης ἀπαλὴ
πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐσχάρας καλὴ. 4 πυρῆνος δραχμὰς γ.
ἀμύλον δραχμὰς β'. σχιστῆς 4 α'. ῥόδων ἄνθους δραχμὴν
μίαν, κρόκου τριώβολον σὺν μέλιτι ταύτην ἐκ τοῦ Κρα-
τίππου νάρθηκος εἶναί φησιν.

[509] Κε φ. η'. [Πρὸς γαργαρεῶνας.] Σαρκῶδες τι μό-
ριον ἐν τῷ τοῦ στόματος ὑψηλῷ φαίνεται κρεμάμενον, ἔαν
διανοίξας τις ἐπιπλείστον ὅλον τὸ στόμα τὴν γλῶττιαν κατα-
στείλῃ. τοῦτο τὸ σαρκίον ὀνομάζεται δύο ὀνόμασι πρὸς τῶν
παλαιῶν Ἑλλήνων, γαργαρεῶν τε καὶ κίων, οἱ δὲ μετὰ τού-
τους ἱατροὶ σχεδὸν ἅπαντες οὐχ οὕτως, ἀλλὰ κιονίδα κα-

decoctum modico admixto melle aut rosarum cremorem
cum melle. Quod si non exuperetur per haec putrefactio
urere jube, munitis et contextis in orbem circumstitis locis.
Sit autem candens ac pellucens cauterium, quod admovea-
tur, donec nullus humor amplius defluat et locus videatur
exuperatus. Postea colluenda praedicta et anthera compo-
sitione utendum ex melle, usquequo crustae circumrumpan-
tur, atque tum sane melle uteris. *Alia odora, tenera, ad
inflammationes et crustas commoda.* 4 Nucum pinearum
drach. iij, amyli drach. ij, aluminis scissi drach. j, florum
rosarum drach. j, croci obolos iij, excipe melle. Hoc medi-
camentum ex ferula Cratippi sumptum dicit.

Cap. VIII. [Ad columellam sive gurgulionem.] Car-
nosa quaedam particula in summo ore apparet dependens,
si quis aperto plurimum ore toto linguam deprimat. Haec
ipsa caruncula duobus nominibus appellatur a veteribus
Graecis, gargareon, id est *gurgulio*, et columna, caeterum
posteriores medici fere omnes non ita, sed cionidem, id est

Ed. Chart. XIII. [509.]

Ed. Bas. II. (247.)

λοῦσιν αὐτό. τῶν γὰρ σταφυλῆν ὀνομαζόντων αὐτὸ βέλτιον
 ἐστὶ μὴδ' ὅλως μνημονεύειν, οὐ γὰρ τὸ μόριον, ἀλλ' ἐν τι
 τῶν παθῶν αὐτοῦ σταφυλῆν ὀνομάζομεν. ὀλιγάκις οὖν τοῦτο
 τὸ πάθημα γίνεται κατὰ τὸν κίονα, φλεγμαίνει δὲ πάνυ πολ-
 λάκις, καὶ δηλονότι καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ἐν οἷς
 ἔξ ἐπιπόροῦς ὑγρῶν ἢ νόσος, οὕτω καὶ τόδε τὰ πρῶτα τῶν
 βοηθημάτων ἀναστέλλει τὸ ρεύμα. στυπτικῆς οὖν δυνάμεως
 χρὴ ταῦτα εἶναι· μετρίως μὲν οὕσης τῆς ἐπιπόροῦς, μετρίως
 στυφούσης, ἣν αὐστηρὰν ἰδίως ὀνομάζουσιν· ὅταν δὲ σφο-
 δροτέρα συστῇ, διὰ τῆς στρυφνῆς. ἄμφω μὲν γὰρ στυφούσιν,
 ἀλλ' ἀσθενέστερον μὲν αὐστηρὰ, σφοδρότερον δὲ ἡ στρυφνὴ.
 εἴρηνται δὲ ἀμφοτέρων πολλάκις αἱ ὕλαι, ἀλλὰ καὶ νῦν ἀνα-
 μνήσαι βέλτιον, ὅπως ἐπὶ μὲν τῶν μικρῶν φλεγμονῶν τὰς
 ἀσθενεῖς στυφείας, ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων τὰς σφοδράς παρα-
 λαμβάνητε, διακλύσματα μὲν γὰρ σύμμετρα τὰ τε τῶν φοινί-
 κων ἐστὶν ἢ φοινικοβαλάνων ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃς ὀνομάζειν,
 ἀφεψημένων ποτὲ μὲν ὕδατι μόνῳ, ποτὲ δὲ καὶ βραχέος
 μέλιτος ἐμβεβλημένου. παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ τὸ διὰ

columellam, vocant. Nam qui staphylen, id est uvam, ipsam
 appellant, eorum neque meminisse praestat, nos enim non
 particulam ipsam, sed unam aliquam ejus affectionem, sta-
 phylen sive uvam nominamus. Raro autem haec affectio
 circa columellam contingit, verum valde saepe inflammatur.
 Et sane quemadmodum in aliis omnibus, in quibus ex hu-
 morum influxu contingit morbus, ita etiam hic prima au-
 xilia reprimunt fluxum. Astringentis igitur facultatis haec
 esse oportet, et si quidem moderatus sit influxus, moderate
 astringentis, quam austera privatim dicunt, ubi vero ve-
 hementior fuerit influxus, acerbae; ambae enim astringunt,
 sed debilius austera, vehementius autem acerba. Relatae sunt
 autem saepe ambarum materiae, verum praestat et nunc
 meminisse, quo in parvis inflammationibus debiles, in ma-
 gnis vehementes adhibeatis. Collutiones itaque moderatae
 sunt ex palmulis aut phoenicobalanis aut quomodocunque
 appellare velis decoctis quandoque sola aqua, quandoque
 modico melle injecto. Huic consimilis est collutio ex deco-

Ed. Chart. XIII. [509.]

Ed. Bas. II. (247. 248.)

ῥόδων, ἐλίκων τε ἀμπέλων καὶ βάτου καὶ κυνοσβάτου καὶ
σχίνου καὶ κισσοῦ καὶ κύπρου καὶ τερειβινθίνης καὶ ῥάμνου
καὶ ἀσπαλάθου καὶ κυτέρου καὶ κυτίνου καὶ τῶν καλουμέ-
νων κερατίων καὶ μορέας ῥιζῶν. ὑποκυστιδὸς τε καὶ μήλων
αὐστηρῶν ἢ στρυφνῶν ἀπίων τῶν τε καλουμένων ὄων, ἅπερ
οὕα καλοῦσιν οἱ πολλοὶ, προστιθέντες κατὰ τὴν πρώτην
συλλαβὴν τοῦ ὀνόματος τὸ υ, ὡς εἶναι τρία γράμματα τοῦ
ὀνόματος τὰ πάντα, τό τε ο καὶ τὸ υ καὶ τὸ α, κατὰ δὲ
τοὺς Ἑλληνίζοντας τό τε ο καὶ τὸ α. τούτων δὲ ἰσχυρό-
τερα τό τε τῆς μυρσίνης καὶ τὸ τῶν μύρτων ἐστὶν ἀφέ-
ψημα καὶ τὸ τῶν στρυφνῶν κυδωνίων μήλων, ἀκρεμόνων τε
τῶν μαλακῶν, πρίνου καὶ κομάρου καὶ σμίλακος καὶ φηγοῦ
καὶ τῶν βαλάνων αὐτῶν, μεσπίλων τε καὶ κρίνων καὶ με-
μαϊκύλου καρποῦ. γενναιότατα δὲ κηκίδων καὶ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ
τὰ ὄψα καὶ τῆς βυρσοδεψικῆς καὶ μυρί(248)κης καρποῦ καὶ
τῆς ἀκάνθης τῆς Αἰγυπτίας ὀνομαζομένης, ὁμοίως τοῦ καρ-
ποῦ. τούτων ἑκάστου κατὰ μόνας καὶ σὺν ἄλλοις ἐψηθέν-
των ἀνακογχυλίζεσθαι χρὴ τῷ ὕδατι. θαυμαστὸν γὰρ ὅπως
αἱ μίξεις αὐτῶν ὠφελιμώτεραι πολλάκις γίνονται τῆς τῶν

cto rosarum, pampinorum vitis, rubi, rubi canini, lentisici,
hederae, cypri, terebinthi, rhamni, aspalathi, cyperi ac cy-
tinorum, item filiquarum et radicum mori, hypocystidis,
malorum austerorum et pyrorum acerborum ac eorum quae
forba dicuntur, quae multi apponentes ad primam nominis
syllabam υ, οὕα appellant, ut nominis quidem tres sint in
universam literae tum ο, tum υ, tum α, aqud graecissantes
vero cum ο tum α. His fortiora sunt myrri ac baccarum
ejus decoctum et ex acerbis cotoneis malis et virgultorum
tenerorum ilicis, arbuti, smilacis ac phagi et ipsarum glan-
dium, mespilorum item et cornorum et fructus memaecyli.
Generosissimum autem est decoctum gallarum et rhois culi-
narii ac coriarii ac fructus myricae et spiniae Aegyptiae.
Ex his singula tum per se tum etiam mixtim, cocta ex
aqua gargarissare oportet; mirum enim quam mixturae ip-
sorum utiliores saepe sunt ipso simplici usu. Quin et aridis

Ed. Chart. XIII. [509. 510.]

Ed. Basf. II. (248.)

ἀπλῶν χρήσεως. ξηροῖς δὲ λειωθεῖσι προσάπτεσθαι τοῦ γαργαρέωνος, ἀτρέμια πρὸς ἀνάγοντα πρὸς τε τὴν ἄνω χώραν καὶ τὴν ἐκτός, ὡς ἐπὶ τὴν γλωτταν. ἐμβεβλήσθω δὲ κοχλιαρίῳ λειούμενα τὰ ξηρὰ φάρμακα καὶ βέλτιον, εἰ κατὰ τὸ πέρας εἰς ἐγκαρσίαν τομὴν ἢ εὐθειᾶν εἴη τελευτῶν τὸ κοχλιαρίον. καὶ τούτων δὲ αὐτῶν μέτρια μὲν ἐστὶ τὰ ξηρὰ ῥόδα καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν ἀκρέμονές τε ξηρανθέντες, ὧν ἄρτι διήλθον φυτῶν, ὑποκυστὶς τε καὶ ῥήον, ὃ τε τῶν σκυτέων λίθος, ᾧ λαμπρύνουσι τὰ τῶν γυναικῶν ὑποδήματα, καλεῖται δὲ ἀγήρατος, ἀλόη τε καὶ κύπρος, ἄνθος τε σχίνου καὶ ῥίζα νάρδου τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς παρ' ἡμῖν ὀρείας. ἰσχυρότερον δὲ τούτων, ἀλλὰ χωρὶς τοῦ τραχύνειν ἐπιφανῶς στύφει τῆς Αἰγυπτίας ἀκάνθης ὁ καρπὸς, ῥήον τε καὶ τὸ διαφογγὲς ὀνομαζόμενον, ὃ τε τοῖς ὄψοις ἐπιβαλλόμενος ῥοῦς τὰ τε στέρφνὰ βalaύστιόν τε καὶ κύτινοι καὶ σίδια καὶ κη-[510]κίς, καὶ μᾶλλον ὅταν ἀκριβῶς ὀμφακίτις εἴη. στύφουσι δ' ἀκριβῶς καὶ αἱ στυπτηρίαι πᾶσαι, λεπτομερεστέρα δὲ αὐτῶν οὖσα ἢ σχιστὴ καὶ χρησιμωτέρα ἐστὶν αὐτῶν. χάλκαν-

tritis columellam contingere oportet, sensim quodammodo ad supernam regionem et externam, ad linguam videlicet ducendo. Verum trita arida medicamenta cochleario excipiantur, et melius est ut ipsam cochlearium ad finem in obliquam lineam definat quam in rectam. Et ex his ipsis moderatae quidem sunt rosae et flos ipsarum et virgulta jam enumeratarum plantarum, hypocystis, rheon, lapis quo sutores muliebria calceamenta expoliunt, vocatur autem ageratus, velut non senescens, aloëque et cyperus et schoenanthos, radix nardi Indicae ac nostrae montanae. Fortiora his sunt et citra manifestam aspritudinem astringunt fructus spinæ Aegyptiae, rheon et quod diphryges appellatur, rhus obsoniorum sive culinarius, et ex acerbis balaustium, est, cytini, malicorium, galla et magis exacte quum omphacitis fuerit. Astringunt etiam eximie omnia aluminis genera, scissum vero inter ea tenuiorum partium est et ob id utilius, Atramentum vero sutorium vehementem habet astring-

Ed. Chart. XIII. [510.]

Ed. Bas. II. (248.)

θος δὲ σφοδροτάτην ἔχων στύψιν οὐκ ἀπήλλακται τοῦ θερμαίνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς σπηαιογνώδεσιν ἔλκεσιν ἀρμόττει, ὁμοῦ δὲ παροξύνει γαργαριῶνα, καὶ ἤδη ἢ σκιρτώδης· οἱ χυλοὶ δὲ στύφοντες ἀπάντων τῶν εἰρημένων φυτῶν εἰσι καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν ὡσαύτως. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν ταῖς διαχρίστοις στοματικαῖς, ὧν αἱ μὲν διὰ γλεύκους, αἱ δὲ διὰ μέλιτος μίξεως σκευάζονται. διαφθείρονται γὰρ οἱ χυλοὶ τοῦ πίπαν, ἄνευ μέλιτος ἀποτεθέντες, ἢ πάλιν ἀποξηραίνονται μέχρι πλείονος ἐξηθέντες. ἔνιοι δὲ χυλοὶ, καὶ ἐν ἡλίῳ θερυνῶ ξηρανθῶσιν ἄχρι συμμέτρου πάχους, ἐν τῷ χρόνῳ ξηραίνονται, καὶ ἂν γε πλείονων ἐτῶν γεννηθῶσιν, εἰς τοσοῦτον ἤκουσι ξηρότητος, ὥς λειοῦσθαι δύνασθαι παραπλησίως κύνιαις καὶ βαλαυστίῳ. τοιοῦτοι δὲ εἰσιν ὁ τε τῆς ὑποκυστίδος χυλὸς καὶ ὁ τῆς ὀμφακὸς καὶ τῆς γλυκυρρίζης καὶ ὁ τοῦ κενταυρίου καὶ καθόλου φάναι πάντες οἱ χυλοὶ, καὶ χωρὶς μέλιτος ἐπιπλέον ἐξηθῶσιν, οὐ διαφθείρονται μὲν, ἐν τῷ χρόνῳ δὲ γίνονται ξηροὶ, τινὲς μὲν, ὥς ἔφην, λειοῦσθαι δυνάμενοι, τινὲς δὲ ὅσοι τὸ γλίσχρον ἔχουσι φύσει πλατύνον-

gendi vim, sed non expers est calefaciendi et propterea putredinosis ulceribus convenit, et tamen exacerbat columellam, etiam si jam sit in scirrhum indurata. Succi porro astringentes ex omnibus dictis plantis sunt et fructibus ipsarum consimiliter. Dictum est de ipsis inter illinitiones stomaticas, quarum aliquae ex musti, aliquae ex mellis mixtura praeparantur, corrumpuntur enim succi omnino si absque melle reponantur, aut rursus resiccantur si plurimum fuerint cocti. Quidam vero succi etiam si ad solem aestivum siccantur ad moderatam spissitudinem, per tempus tamen exarescunt, et si ad plures annos durarint, in eam perveniunt ariditatem, ut conteri queant in modum cytiorum et balaustiorum. Tales sunt hypocystidis succus et uvae acerbae ac glycyrrhizae et centaurii. Et ut in summa dicam, omnes succi etiam si absque melle diutius fuerint cocti, non quidem corrumpuntur, verum tempore fiunt aridi, et quidam sane velut dixi conteri possunt, quidam vero, natura videlicet tenaces et viscosi, in laminam magis abeunt

Ed. Chart. XIII. [510.]

Ed. Bas. II. (248.)

ται μάλλον ἢ λειοῦνται. ἀπλᾶ μὲν οὖν ταῦτα χρήσιμα, σύν-
 θετα δὲ ἐξ αὐτῶν κατὰ τρεῖς χρείας γίνονται, μίαν μὲν ἐκ
 τῶν ὁμογενῶν, ὅταν τῷ σφοδρῷ τὸ μαλακὸν μίξομεν, ἀπο-
 ροῦντες τοῦ μέσου, ῥόδων ἄνθος ἢ αὐτὰ τὰ ῥόδα μετὰ κη-
 κίδος ἢ στυπτηρίας λειώσαντες, ἑκαστὸν τε τῶν εἰρημένων
 ἐμπροσθεν πραέων φαρμάκων τῷ σφοδρῷ συμπλέξαντες.
 ἔσται γὰρ ἀριθμὸς οὐκ ὀλίγος κατὰ τὴν τῶν τοιούτων ὑπάλ-
 λαξιν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐκ δυοῖν τιῶν μίξιν ἔσται
 πλείω φάρμακα, κατ' ἄλλην ἄλλον ποσότητα μίγνυμένων
 αὐτῶν, οἷον εἰ διαπλάσιον εἴη τὸ τῶν ῥόδων ἄνθος τῆς
 στυπτηρίας ἢ τοῦναντίον τοῦδε, διπλασία τοῦ ῥόδων ἄνθους
 ἢ στυπτηρία. δύναιτο δ' ἂν τι διπλάσιον, ἀλλὰ καὶ τρι-
 πλάσιον καὶ τετραπλάσιον, ἑκάτερον ἑκατέρῳ μίγνυσθαι. πρό-
 δηλον δ' ὅτι καὶ ἴσον ἴσῳ. τοῦτο μὲν οὖν μέσον ἂν εἴη
 τῶν ἁκρῶν, τὰ δ' ἄλλα πάντα τινὰ μὲν ἐγγυτέρῳ τοῦ μα-
 λακωτέρου τὰ πλεον ἔχοντα τῶν ῥόδων, τὰ δὲ τοῦ σφοδρο-
 τάτου τὰ πλεον ἔχοντα τῆς στυπτηρίας. ἑκατέρων δ' αὐ-
 τῶν οὐκ ἄδηλον τὸ μάλλον καὶ ἥττον. ὄντων γὰρ δυοῖν

quam ut conterantur. Atque haec quidem simplicia com-
 moda existunt. Composita autem ex ipsis juxta duplicem
 utilitatem fiunt, unam quidem ex iis, quae ejusdem generis
 sunt, quando vehementi molle admiscemus, carentes scilicet
 medio, velut florem rosarum, aut ipsas rosas cum galla aut
 alumine permiscentes et unumquodque ex praedictis lenibus
 medicamentis cum vehementi complicantes. Non paucæ enim
 numero juxta hujusmodi permutationem erunt. Imo et juxta
 mixturam ipsam ex duabus factam plura medicamenta fient,
 quum alias alia quantitate misceantur, velut si duplus sit
 rosarum flos quantitate aluminis aut vice versa duplum
 alumen ad florem rosarum. Possit autem non solum duplum,
 sed et triplum et quadruplum alterum alteri misceri, ne-
 que clam est etiam par pari, atque hoc quidem medium
 fuerit inter summa sive extrema, reliqua vero omnia par-
 tim propius molliori accedant, quae videlicet plus rosarum
 habent, partim autem vehementissimo, quae scilicet plus alu-
 minis capiunt. In utrisque vero non obscurum est magis

Ed. Chart. XIII. [510.]

Ed. Bas. II. (248.)

φαρμάκων, ἰσχυρόν μὲν ἐν ὅς ἐστιν πλείων ἐστὶν ἢ στυπτηρία
τῶν ῥόδων, ἰσχυρότατον δ' ἐστὶ καθὼς τριπλασία τῶν ῥο-
δῶν ἢ στυπτηρία περιέχεται τοῦ διπλάσιον ἔχοντος φαρμά-
κου. ὅπερ οὖν αἰ. λέγοντος ἀκούετε μου καὶ νῦν ἱεῖα μω-
ρίζουσιν οἱ ζητοῦντες ὅποιόν ἐστι τὸ κρεῖττον ἐπὶ δυοῖν
ὁμογενῶν φαρμάκων ἢ τὸ κάλλιστον ἀπάντων αὐτῶν. ὥσπερ
εἰ ζητοῖς γε εἰ χόνδρον ἀμεινὸν ἢ πτισάνην δίδοναι τοῖς
ποσοῦσιν, ἢ πότερον οἶνον ἢ ὀξύμελι ἢ τῶν καθαρῶν φαρ-
μάκων. ἄρα γε βελτίων ἐστὶν ἐλλέβορος λευκὸς ἢ μέλας
ἢ καθόλου περὶ πάντων τῶν βοηθημάτων τί κάλλιστόν
ἐστίν. ἅπαντα γὰρ ἐν τῷ πρὸς τι τὸ γε ὠφελεῖν ἔχει καὶ
τὸ βλάπτειν, καὶ τοῦτο Ἱπποκράτους εἰπόντος, ὧν οἶδα
πρώτου πάντων οἱ μετ' αὐτὸν ἠκολούθησαν. ἔνιοι δὲ τῶν
νεωτέρων ἰατρῶν, ὥσπερ ἄλλα πολλὰ φλυαροῦσιν, οὕτω καὶ
τὰ τοιαῦτα. μετέασθε δὲ πολλάκις ἔργῳ τοῦ λεγομένου τὴν
ἀλήθειαν. ἀκαίρως γοῦν ἔνιοι χρησάμενοι φαρμάκοις οἷς εἶ-

et minus. Quum enim duo sunt medicamenta, validum qui-
dem est, in quo alumen rosas excellit, validius autem est,
in quo triplum alumen ad rosas continetur, quam medica-
mentum quod duplum saltem habet. Quod igitur semper
me dicere audivistis, etiam nunc dicam. Stulti sunt, qui in-
ter duo ejusdem generis medicamenta utram ipsorum me-
lius sit quaerunt aut quod ipsorum omnium optimum exi-
stat. Perinde enim faciunt ac si quis quaerat praestetne
alicam aut ptisanam aegris exhibere, aut num vinum an
acetum mulsum aut aliquod purgatorium medicamentum, aut
num melius sit veratrum album an nigrum, aut si in uni-
versum quis de omnibus auxiliis interroget, quod ipsorum
optimum existat. Omnia enim respectu ad aliquid tum emo-
lumentum tum detrimentum in se habent, quod ipsum
etiam quum Hippocrates dixerit primus omnium, quos sciam,
ii qui post ipsum fuerunt insequenti sunt, ex recentioribus
autem medicis aliqui quemadmodum alia multa nugantur,
sic etiam talia. Vidistis porro saepe opere dicti mei verita-
tem. Intempestive namque aliqui medicamentis quae habe-

Ed. Chart. XIII. [510. 511.]

Ed. Bas. II. (248.)

χον, εἴτ' ἐκ τοῦ παροξύναι τὸ πάθος ἐφ' ἑτέρα μεταβάιντες
 ἄνεν με[511]θόδου καὶ μηδὲν τούτοις ἀνύσαντες τὴν τρίτην
 ἐφεξῆς ἐφ' ἑτέρα μετὰβασιν, ἔστι δ' ὅτε καὶ τετάρτην ἀλό-
 γως ποιήσαντες καὶ νομίσαντες τὸ πάθος εἶναι κακώθητες,
 ἐκάλεισάν με συμβουλευσαί τι. καὶ γὰρ κελύσας αὐτοὺς ἃ κέ-
 κτηνται φάρμακα δεῖξαι μοι τὸ συμφέρον τῇ παρούσῃ κατα-
 στάσει συμβούλευον. καὶ πάντων αὐτῶν δι' οὗ συμβού-
 λευσαί φαρμάκον παροξυνθῆναι τὸν κάμνοντα καὶ διὰ τοῦτο
 χρῆσθαι διδιδότων, ἀλλὰ νῦν γε πεισθέντας ἐμοὶ χρῆσασθαι
 προτρέψας, ἐπέδειξα κακείνοις καὶ ὑμῖν ἐκότερον ὧν ἔλεγε
 Ἡρόφιλος, ἀληθὲς ὑπάρχον. ἐάν τε γὰρ εἴπῃς οὐδὲν εἶναι
 τὰ φάρμακα μόνον καθ' αὐτὰ, προσηκόντως ἑρεῖς, οὐδὲν γὰρ
 ἔστιν, ἐάν μὴ τὸν χρώμενον ὁρθῶς σῃ, ἐάν τε πάλιν οἶον
 περ θεῶν χεῖρας εἶναι τὰ φάρμακα, καὶ τοῦτο ὁρθῶς ἑρεῖς.
 ἀντί γὰρ μεγάλα τὸν χρώμενον αὐτοῖς ἔχοντα γεγυμνασμέ-
 γον ἐν λογικῇ μεθόδῳ μετὰ τοῦ καὶ συνετὸν εἶναι φύσει.
 τινὲς γὰρ οὐ μόνον βελτίους ὄντες ἀμφισβητοῦσι περὶ σοφίας

bant nisi, deinde quod exacerbari affectionem his viderent,
 ad alia citra methodum transgressi et neque his quicquam
 efficientes ad tertiam deinceps transitionem, aliquando etiam
 quartam, praeter rationem delati et affectum jam malignum
 esse judicantes me in consilium adhibuerunt, quibus ut
 ostenderent mihi quum iussissem ea medicamenta, quae ha-
 bebant, id quod commodum esset ad praesentem constitu-
 tionem indicavi. Atque quum ipsi dicerent per medicamen-
 tum, quod ego consulebam, aegrum exacerbatum esse et ob
 id se eo uti formidare, verum etiam sic persuasos a me ad
 ipsius usum compuli et tum illis tum nobis utrumque, quod
 Herophilus dixit, verum esse ostendi. Sive enim dixeris
 medicamenta nihil esse sola per se ipsa, recte dices; nihil
 enim sunt, nisi utentem eis recte fuerint adepta. Sive rur-
 sus medicamenta veluti deorum manus esse dixeris, etiam
 hoc recte dices; juvant enim maxime, si is qui eis utitur
 in rationali methodo fuerit exercitatus et cum hoc natura
 prudens, quidam enim haud sane praestantiores existentes

Ed. Chart. XIII. [511.]

Ed. Bas. II. (248.)

τοῖς συντετατάτοις. ἡ μὲν οὖν τῶν ὁμογενῶν φαρμάκων μίξις ἕνεκα τῆς τῶν μεταξὺ χρείας γίνεται, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δύο ἔχειν ὑμᾶς ἐναντία ταῖς δυνάμεσιν ἐφ' ἐκάστου πάθους ἀξιῶ. μιγνύντες γὰρ αὐτὰ παμπόλλων τῶν μεταξὺ φαρμάκων εὐπορήσετε. μία μὲν αὖν αἰτία τῆς τῶν ὁμογενῶν φαρμάκων μίξεως ἦδε καὶ δὴ λέλεκται· μία δὲ ἄλλη τῆς τῶν ἑτερογενῶν ἐκ τοιούτου γίνεται λογισμοῦ. σπανίως ἂν εἴροι τις διάθεσιν ἥτοι διαφορούντων μόνον ἢ ἀποκρουσμένων θεωμένην. αἱ μὲν γὰρ μικραὶ, καθ' ὧν οὐδὲ τὸ τῆς διαθέσεως ὄνομα προφέρουσιν εἰ ἱατροὶ, παραχρῆμα καθίστανται· μείζονα δ' ὑπόθεσιν ἔχοντος τοῦ γεννωμένου πάθους ἀδυνατόν ἐστι διὰ τῶν ἀποκρουσμένων αὐτὸ τελῶς ἰᾶσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ τὸ τοῦ κάμνοντος σῶμα πολύχνημον ἢ τὸ πεπονθὸς μόριον ἀρρώστων φύσει. διὰ τοῦτο οὖν ἀναγκαζόμεθα πολλάκις μὲν εὐθέως ἐν ἀρχῇ, πολλάκις δὲ ὀλίγον ὕστερον μιγνύναι τι τῶν διαφορητικῶν. ἦν δ' ὁδὴν συνείη σφοδρὰ καὶ τῶν παρηγορικῶν· χρεία τοίνυν ἐπὶ τῇκαῦτα

de sapientia cum prudentissimis contendunt. Mixtura itaque medicamentorum ejusdem generis, mediorum medicamentorum usus gratia fit. Et ob id semper duo contraria facultatibus medicamenta in unoquoque affectu vos habere operae pretium duco, permiscendo enim ipsa, omnino multis mediis medicamentis abundabitis. Una igitur mixturaejusdem generis medicamentorum causa haec est, jam videbitur relata. Una vero alia mixtura ex diversi generis medicamentis hujusmodi rationeinatione coepit. Raro quidem invenerit quis affectionem aut disensoris tantum aut repulsoris indigentem. Parvae etenim et affectionis nomine vix a medicis dignatae confestim sedantur. Ubi vero generatus affectus majorem habuerit causam, impossibile est ipsum per repulsoria perfecte sanare et maxime ubi aegri corpus fuerit humoribus multis refertum aut particula affecta natura debilis. Ob id igitur cogimur saepe quidem in principio, saepe vero paulo post admiscere quippiam ex disensoris, si vero dolor affuerit simul vehemens, etiam ex mitigatoriis addere. Itaque tunc opus est unicuique praedictorum

Ed. Chart. XIII. [511.]

Ed. Bas. II. (248. 249.)

τῶν εἰρημένων φαρμάκων ἐκάστῳ μεμίχθαι τε τῶν διαφορη-
 τικῶν. ὄντων δὲ καὶ ταύτων παμπόλλων, ἀπὸ τῶν μαλακω-
 τέρων ἀρχεσθαι χρή, παροξύνεται γὰρ ὑπὸ τῶν δριμέων τὰ
 φλεγμαίνοντα. διὰ τοῦτο οὖν ἐγένοντο σύνθετα φάρμακα
 πρὸς τε τὰς (249) τῶν ἄλλων μορίων φλεγμονὰς καὶ πρὸς
 τὰς τοῦ χαρχαεῶνος, οἷον ὅταν τῇ στυπτηρίᾳ μίξωμεν ἱρὴν
 Ἰλλυρικὴν ἢ τὸ τῶν ὀρόβων ἄλευρον ἢ λιβανωτὸν ἢ σμύρ-
 νην. ὄντων δὲ καὶ τῶν στυφόντων πολλῶν καὶ τῶν ἀδήκτως
 διαφοροῦντων οὐκ ὀλίγων ἢ ποικιλία τῶν πρὸς τοὺς φλε-
 γμαίνοντας κίονας ἀρροτιόντων φαρμάκων εἰκότως ἐγένετο
 παμπόλλη. σὺν δὲ θιασάμενος ὅπως ἔχῃ μεγέθους τε καὶ θερ-
 μότητος ἢ φλεγμονῇ τό τε ἀπορρέον αὐτῆς ὁπόσον ἐστὶ κα-
 τασκεψάμενος, ἔτι τε τὴν ποσότητα τῶν ἐν τῷ σώματι χυ-
 μῶν στοχασάμενος ἢ τῷ τοῖς στυφουσιν ἢ τῷ τοῖς διαφο-
 ροῦσιν ἐπικρατουμένῳ φαρμάκῳ χρῆσιν, παραγράψω δὴ πάλιν
 κατὰ αὐτὰ φάρμακα τὰ τοῖς ἐμπειροτάτοις γραφέντα τὰ
 μὲν ἅμα τοῖς οἰκείοις διορισμοῖς, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ χωρὶς

medicamentorum aliquid ex discutientibus addere. At vero
 quum haec omnino multa sint, a mollioribus auspicandum
 erit, ab acribus enim inflammata exacerbantur. At ea gra-
 tia composita medicamenta in usum venerunt, quum ad alia-
 rum partium inflammationes tum gurgulionis, veluti quum
 ad alumen iridem Illyricam admiscemus, aut farinam ervi-
 nam aut thus aut myrrham. Quum enim astringentia sint
 multa et non pauca citra acrimoniam discutientia, varietas
 medicamentorum ad columellas inflammatas merito multi-
 juga facta est. Caeterum tum perspecta inflammationis ma-
 gnitudine ac caliditate et considerata influxus quantitate,
 ampliusque copiam humorum in toto corpore per conje-
 cturam assequutus medicamento, in quo aut astringentium
 aut discutientium vis excellit, uteris. Ascribam autem rur-
 sus etiam hic medicamenta, quae ab expertissimis tradita
 sunt, aliqua quidem cum propriis discriminibus, non pauca
 vero etiam citra distinctiones. In quibus sane ego, velut

Ed. Chart. XIII. [511. 512.]

Ed. Bas. II. (249.)

τῶν διορισμῶν, ἐφ' ὧν ἐγὼ προσθήσω καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσα πρόσθεν ἔγραψα, τοὺς οἰκείους διορισμούς.

[Περὶ τῶν ὑπὸ Ἀρχιγένους γεγραμμένων πρὸς τοὺς φλεγμαίνοντας γαργαριῶνας.] Περὶ τοῦ προκειμένου παθήματος οὕτως ἔγραψεν Ἀρχιγένης τὸ πρῶτον τῶν φαρμάκων. σταφυλῆς δὲ χαλασθείσης προσάπτου ὁπῶ λείῳ ἢ κηκίδι λείῳ μετὰ ἁλῶν, ἢ αὐτοῖς ἁλοῖ διαλύτοις, ἢ λυκίου ῥίζῃ λείῳ ἢ ὀμφακίῳ μετὰ μέλιτος. εἰ δὲ εὐτονον ἐθέ[512]λοις, χαλκάνθου, λεπίδος, σχιστῆς, μίσυρος, σμύρνης, κηκίδος ἴσα λείῳ, οἴνω ἀναλαβὼν χρῆε. εἰ ταυτὶ μόνον γράψας ὁ Ἀρχιγένης ἐπαύσατο, τελέως ἂν ἐμμεψάμην χωρὶς διορισμοῦ γράψαντι φάρμακα δυνάμειος ἐναντιωτάτης. ἐπεὶ δὲ διὰ τῶν ἔξης γεγραμμένων ἐπανορθοῖ, καὶ αὐτὸ τούτων ἀδιόριστον ὀρθῶς ἐποίησεν. ὅτι δὲ ἀδιόριστως εἴρηται ταῦτα μαθεῖν πάρεστιν ἐντεῦθεν. σταφυλῆς, φησὶ, χαλασθείσης προσάπτου ὁπῶ λείῳ. ἔδει μὲν οὖν κἀνταῦθα προστεθεικέναι ποίῳ φησὶν ὁπῶ, ἀλλ' ἐπεὶ πᾶσι ἤδη πεπίστευται τὸν Κυρηναϊκόν

etiam in aliis, quae supra tradidi, propria discrimina apponam.

[Quae Archigenes scripsit ad gurguliones inflammatos.] Ad propositam affectionem sic scripsit Archigenes in primo medicamentorum. Uva laxata succum dissolutum admove aut gallam tritam cum sale aut ipsum sal dissolutum aut lycii radicem tritam aut omphacium cum melle. Si vero fortius velis, atramenti sutorii, squamae aeris, aluminis scissi, misyos, myrrhae, gallae aequas partes tritas ac vino exceptas illine. Si his solum scriptis quiesceret Archigenes, haud injuria ipsum reprehenderim, citra discrimen scribentem medicamenta facultatis penitus contrariae, quoniam vero in his, quae deinceps scribuntur, corrigit interdum ipsam horum indistinctionem, recte facit. Quod vero indifferimatum haec dieta sint, hinc discere licet. Uvae, inquit, laxatae succum dissolutum admove. Oportebat equidem etiam hic apponere, qualem succum dicat, verum quum omnibus jam persuasum sit Cyrenaicum succum optime fa-

Ed. Chart. XIII. [512.]

Ed. Bas. II. (249)

ὁπὸν ἄριστα ποιεῖν πρὸς τὰς φλεγμονὰς τοῦ κίονος, ὃ προσέθηκε τοῦ Κυρηναίου. κατὰ τοῦτο μὲν οὖν καὶ τὸ αὐτῷ μέμψαιτο. καθ' ὅσον δὲ δριμύτατον καὶ θερμοαντικώτατον φάρμακον τὸν Κυρηναϊκὸν ὁπὸν μετὰ τῶν ἐναντίων ἔγραψε, μὴ προσθεῖς διορισμὸν μηδὲ δηλώσας πότε μὲν τῷ ὁπῷ χρῆσθαι προσήκει, πότε δὲ τοῖς στυπτικοῖς φαρμάκοις, κατὰ τοῦτο κακῶς ἐποίησε. χάλκανθον γὰρ καὶ λεπίδα χαλκοῦ καὶ τὴν σχιστὴν, ὅλην δὲ ὅτι μὲν στυπτηρίαν λέγει καὶ μίον καὶ κηκίδα, πάντα ἴσα λειοῦν ἐν οἴνῳ κελεύσας, προσμίξας δὲ αὐτοῖς καὶ σμύρνης ἴσον τῷ συντεθέντι φαρμάκῳ, χρεῖται τὴν σταφυλὴν, ἰσχυροτάτῳ δηλονότι κατὰ τὴν στυψὲν ὑπάρχοντι. παρεμυθήσατο δὲ τὸ τῆς γραφῆς ἐδιόριστον, προσγράψας τῷ περὶ τοῦ φαρμάκου λόγῳ τὴν λέξιν ταύτην. εἰ δ' εὐτόνον ἐθέλοις, ὥς γὰρ ἐπισταμένοις ἡμῖν πότε τοῖς εὐτόνοις ἐστὶ χρηστέον, οὕτως ἔγραψε καὶ τοῦτο. μικτόν δὲ φάρμακον ἐν οἷς ἔγραφεν ἐστὶν ἢ κηκὶς μεθ' ἁλῶν, αὐτὴ μὲν στυφουσα σφοδρῶς, οἱ δ' ἅλεις διαφοροῦντες μετὰ τινος βραχείας στυψεως. ἰδίᾳ δὲ τοῖς ἁλσίν οὐκ

cere ad colicellam inflammata, non apposuit Cyrenaicum, et ob id igitur quispiam haud ipse succensuerit. At vero quod acerrimum et maxime calefactorium medicamentum ipsum Cyrenaicum saccum cum contrariis scripsit, non apponens discrimen, neque ostendens quando ipso fuceo uti conveniat et quando astringentibus medicamentis, in hoc perperam fecit. Atramentum sutorium enim et squamam aeris et alumen scissum et misy et gallam, omnia aequis partibus in vino terere iubens, ampliusque ad haec myrrham pari pondere addens, hoc modo composito medicamento uvam illimit, quod fortissima astringendi facultate praeditum est. Verum hujus scripturae indeterminatam incertitudinem mox mitigavit, praescribendo videlicet haec verba medicamenti compositioni, si vero fortius velis, hoc enim scripsit tanquam scientibus nobis quando fortibus utendum sit. Porro mixtum medicamentum est et hoc, ubi scripsit, aut gallam tritam cum sale. Galla enim vehementer astringit, sal vero discutit cum modica astrictione. In prin-

Ed. Chart. XIII. [512.]

Ed. Bas. II. (249.)

ἂν τις χρῆσαιτο κατ' ἀρχάς, ὥσπερ οὐδὲ τῷ ὀπῶ, ἀλλ' ἐπὶ
 σιμφορμένης ἤδη καὶ χρονίζουσης τῆς φλεγμονῆς τοῦ κίονος·
 αὐτὸς δὲ οὐ κίονος ἔγραψεν, ἀλλὰ σταφυλῆς χαλασθείσης,
 ὁμοίως τοῖς πολλοῖς ἡγούμενος τὴν φλεγμονὴν τοῦ κίονος
 σταφυλὴν ὀνομάζεσθαι καὶ τί θαυμαστὸν ὅπου καὶ τῶν
 καθ' ἡμᾶς τις ἐπ' Ἀττικισμῷ σεμνυνόμενος, ὥς τὸ μόνον
 αὐτὰ σταφυλὴν ὀνομάζεσθαι. πλεον γὰρ αὐτὸς ἡγνοεῖ τοῦ
 Ἀρχιγένους, καίτοι παρὰ τε τοῖς ἄλλοις παλαιοῖς εὐπορη-
 κῶς τὴν χρῆσιν τῆς πρᾶσηγορίας καὶ παρὰ τῷ Ἱπποκράτει
 κατὰ τὸ πρόγνωστικὸν ἐν τῇδε τῇ λέξει· οἱ δὲ γαργαρεῶνες
 ἐπικίνδυνοι καὶ ἀπστέμνεσθαι καὶ διακαίεσθαι καὶ ἀποσχά-
 ζεσθαι, ἔστ' ἂν ἐρυθροὶ ὥσι καὶ μεγάλοι· καὶ γὰρ φλεγμονὴ
 ἐπιδίκεται τούτοις καὶ αἰμορροαγία. ἀλλὰ χρὴ τὰ τοιαῦτα
 ἄλλοις μηχανήμασι πειρᾶσθαι κατισχυαίνειν ἐν τούτῳ τῷ
 χρόνῳ. ταῦτα προειπὼν ὁ Ἱπποκράτης φησὶν ἐφεξῆς· ὅταν
 δὲ ἀποκριθῇ πᾶν, ὃ δὴ σταφυλὴν καλέουσι, καὶ γένηται·
 τὸ μὲν ἄκρον τοῦ γαργαρεῶνος μείζον τε καὶ πελὶον, τὸ δὲ
 ἀνωτέρω λεπτότερον, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀσφαλὲς διαχειρί-

eipio vero sale non est privatim utendum, sicut neque succo,
 sed indurata jam et dinturna columellae inflammatione, ipse
 autem non columella scripsit, sed uva laxata, cum vulgo
 existimans columellae inflammationem uvam appellari. Et
 quid mirum hoc putandum, quando etiam ex nostratibus
 quidam, ob Atticismum superciliosus et jaetabundus, uvam
 ipsam particulam appellari existimavit? Major enim hujus
 quam Archigenis ignorantia fuit, quamquam tum ex aliis
 veteribus hujus appellationis usus parabilis sit, tum ex Hip-
 pocrate constat, ex his adeo in praenotionum libro verbis.
*Gurguliones cum periculo exciduntur, uruntur ac resic-
 cantur, quandiu rubri fuerint et magni, nam et inflam-
 matio ad hoc consequitur et sanguinis eruptio. Verum ta-
 les graciles reddere altis artibus hoc tempore oportet.* Haec
 praefatus Hippocrates deinceps ait: quum vero totum fuerit
 separatum, quod sane uvam vocant, et extremum gurgu-
 lionis majus et lividum fuerit factum, superior vero par-
 tenuior, in hoc sane tempore tutum est manus admoliri

Ed. Chart. XIII. [512. 513.]

[1710 Ed. Bas. II. (249.)

ζειν. ἄμεινον δὲ καὶ ὑποκινῶσαν τὴν κοιλίην τῇ χειρουργίᾳ
 χοῆσθαι, ἣν ὁ τε χρόνος ἐγγωρέῃ καὶ μὴ ἀποπνίγηται ὁ ἄν-
 θρωπος. ἔτι δὲ σαφέστερον ὁ Διοκλῆς ἠερμήνευκεν ὅτι οὗτον
 ἐστὶ πάθος ἢ καλουμένη σταφυλὴ καὶ μετὰ τοῦτον Πράξα-
 γόρας καὶ Μαντίας καὶ ὅσοι τὰ συνεδρεύοντα τοῖς πάθεσιν
 ἔγραψαν. ἐνιοὶ δὲ καὶ διὰ τοῦτο σταφυλὴν εἶπον κεκλή-
 σθαι τὸ πάθος, ὅτι ῥαγὶ σταφυλῆς ἔοικε τὸ ἄκρον τοῦ καρ-
 γαρῶντος. τὰ δὲ ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγένους γεγραμμένα
 καλῶς εἴρηται, καὶ διορισμοὺς τῆς χρήσεως αὐτῶν προσγρά-
 ψαντος. ἔχει δὲ ἡ λέξις οὕτω.

[Κοινὸν φάρμακον κίονος καὶ παρισθμίων.] Κοινῶς
 δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ παρίσθμια ἢ τῶν κίονα φλεγμονῶν ἢ ἐλ-
 κώσεων ἀρχομένων μὲν εὐθὺς ἀρμόδιος ἡσυχία, [513.] αἰτία
 καὶ ἀκόλουθος διαίτα. ἀναγαγαρίσματα δὲ ἀπλᾶ ἡσυχῇ
 στυφοντα, ὀξύκρατον ὕδαρὲς χλιαρὸν ἢ μελίκρατον ἢ φοιν-
 κοβαλάχων ἢ ἐλίκων ἀμπέλου ἢ μήλων κυδωνίων ἢ μεσπί-
 λων ἢ ἀχράδων ἢ ῥόδων ἀφειψήματος, μγγνυμένων μετὰ τῶν
 ἀφειψημένων αὐστηρῶν μέλιτος ὀλίγον, καλῶς ἐνταῦθα προσ-

*Praestiterit autem alio prius evacuata manum adhibere,
 si tempus hoc permittat et non suffocetur homo. Manifestus
 autem adhuc Diocles interpretatus est, qualis sit affe-
 ctio uvae appellata et post eum Praxagoras et Mantias et
 quicumque concomitantia affectus conscripserunt. Quidam
 vero etiam ob id affectionem uvam appellatam esse dixe-
 runt, quod uvae fructui extremum gurgulionis simile appa-
 ret. Quae porro deinceps ab Archigene scripta sunt, recte
 dicta sunt, discrimina nimirum usus ipsorum eo ascribente.
 Habent autem sic.*

[Commune medicamentum columellae et tonsillarum.]
 In commune tum tonsillis tum columella inflammatis aut
 exulceratis, in principio convenit quies, inedia et conse-
 quens diaeta, gargarismi simplices leniter astringentes, posca
 dilutior tepida aut aqua mulsa, aut, palmarum aut vitis
 pampinorum aut malorum eotoneorum aut mespilorum aut
 pyrastrorum aut rosarum decoctum, ita ut ad austera de-
 cocta parum mellis admisceatur. Pulchre hic ascripsit au-

Ed. Chart. XIII. [513.]

Ed. Bas. II. (249.)

ἔγραψε τοῖς ἀνστηροῖς χρῆσθαι, μιννύναι δὲ μέλιτος ὀλίγον. μικρὸν δ' ἔμπροσθεν αὐτῷ καθ' αὐτὸ τῷ μελικράτῳ κελεύσας χρῆσθαι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν φλεγμονῶν οὐκ ὀρθῶς ἐποίησε. οὐδὲν γὰρ ἔχει στυπτικὸν τὸ μελικράτον, ἀλλὰ κυριώτατον μὲν αὐτὸ ἂν τις ὀνυπτικὸν εἴποι, σὺν τούτῳ δὲ καὶ διαφορητικὸν λέγων, οὐκ ἂν ἁμάρτοι. τὰ δ' οὖν ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα καλῶς εἴρηται κατὰ λέξιν οὕτως ἔχοντα. ποιεῖ καὶ ἀκακίας χυλὸς ὕδατι ἀνεθείς. διαχριστέον δὲ ταῖς παραπλησίαις τῶν στοματικῶν, οἷον καὶ ἡ διὰ μόρων λιτὴ καὶ ῥοὸς Συριακῆς καὶ βυρσοδεψικῆς ἀποβρέγματι ἐψηθέντι μέχρι συστῇ, μέλι προσμίξας χρῶ. ἡ ῥοιῶν γλυκεῶν καὶ ὀξειῶν χυλὸν καθεψήσας μέχρι μέλιτος πάχος σχῇ, χρῶ. ἡ σταφυλῆς ὄμφακος ἐκπιέσματα αὐτὸς σκεύσας χρῶ. ἡ βάτου ἡ σχίνου ἡ τερμινθίνου ἡ σμύρνης ἡ ῥόδων χυλῶ μετὰ μέλιτος χρῶ. καὶ μετὰ ταῦτα δὲ καταπλάσσειν ἔξωθεν, σχιστὴν μετ' ἀλόης τοῦ ἡμίσεος καὶ ὀλίγης ἀκακίας, σὺν χυλῶ στρύχνου, συμβουλευσας ἐπιφέρει κατὰ λέξιν οὕτως. ἐπιμενούσης δὲ τῆς φλεγμονῆς ἀναγαγαριζέσθω ὅξει χλιαρῷ

steris oportere mellis pauxillum miscere, verum paulo antea cum aqua mulsa per se uti iussit in principio inflammatio-
num, non recte fecit. Nihil enim astringens habet aqua mulsa, sed rectissime quis ipsam deterforiam dixerit, et si simul discussoriam dicat, nihil deliquerit. Quae vero deinceps ab eo scripta sunt, recte habent in hunc modum. Facit et acaciae succus aqua dilutus. Illinenda sunt etiam confamilia stomatica medicamenta, velut est quod ex moris constat simplex. Rhois item Syriacae ac coriariae cremore cocto ad spissitudinem, cum melle mixto utere. Aut punicorum dulcium, atque acidorum succum ad mellis crassitudinem decoquito ac utitor. Aut uvae acerbae succum expressum adhibeto. Aut rubi. aut lentisci aut terebinthi aut myrti aut rosarum succo cum melle utere. Et postea forinfecus alumen scissum cum dimidia aloës parte ac modica acacia cum succo solani imponere consulens, haec verba infert. Quod si moretur inflammatio, acetum tepidum per

Ed. Chart. XIII. [513.]

Ed. Bas. II. (249. 250.)

ιδίᾳ, ἢ κηκίδος λείας προσμιγείσης ἢ βάτου ἢ ἀγριελαιίου
 ῥίζης, ἢ κυπέρου ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος, ἢ γλυκεῖ μεθ'
 ὕδατος, ἢ συκίτη θερμῷ, ἢ μαλάχης ἀφεψήματι. πρόδηλον
 μὲν ὅτι κοινὰ ταῦτα βοηθήματα, καθότι προείρηται, τοῦ τε
 κίονός ἐστι καὶ τῶν παρισθμίων. οὐκ ὀρθῶς δέ μοι δοκεῖ
 τῷ γλυκεῖ μεθ' ὕδατος θαρρύνειν, ἀσθενεῖ πρὸς τὰ τοιαῦτα
 φάρμακα. καθάπερ καὶ τῷ συκίτη καὶ τῷ τῆς μαλάχης ἀφε-
 ψήματι, πρὶν ἢ πρὸς διαπύησιν ἀφίκοιτο τὸ πάθος, ἐχρῆν
 δὲ τοῦτον αὐτὸ τοῦτο δεδηλωκέναι. συνάπτων δὲ τοῖς (250)
 προειρημένοις ὁ Ἀρχιγένης ὡδὶ πῶς ἔγραψεν. διάχρει δὲ καὶ
 τοῖς ἀνωτέρω πρὸς τὰ ἐν τοῖς ῥώθωσιν ἐλκύνδρια μεταγρα-
 φείσιν. ἰδίως δὲ πίσση σὺν ἐλαίῳ ἢ μέλιτι. ἢ κροκόμαγμα
 μετ' ὀλίγης κηκίδος σὺν μέλιτι ἢ στυπτηρίᾳ στρογγύλῃ μετὰ
 ῥόδων ἄνθους λελειωμένη ἢ ῥόδα ξηρὰ ἢ τὸ ἄνθος αὐτῶν
 λεία προσέμπασσε ἢ ἐμφύσα εἰς τε τὰ παρίσθμια καὶ τὴν
 σταφυλὴν. ἢ κυπέρου ῥίζαν ἢ μυρσίνην ἢ σχῖνον ἢ βάτον
 ἢ κηκίδα ἢ ἄλλας λεπτοὺς ὁμοίως ἐμπαττε, ἢ ὀμφακίνῳ ἢ
 σχίνῳ μετὰ μέλιτος διάχρει, ἢ ῥόδων ἄνθος ἢ κρόκον μετὰ

se gargariffet aut galla trita admixta aut rubi aut agreftis
 oleae radice. Aut cyperi decoctum cum melle. Aut passum
 cum aqua. Aut fycites vinum calidum. Aut malvae deco-
 ctum. Manifestum est enim haec auxilia communia esse, ve-
 lut praedictum est, tum columellae tum tonsillarum. Verum
 non recte videtur mihi passo cum aqua confidere, utpote
 imbecilli ad talia medicamento, quemadmodum etiam vino
 fycite et malvae decocto, priusquam ad suppurationem per-
 veniat affectus, oportebat autem hoc ipsum ab eo indicari.
 Connectit deinde Archigenes ad praedicta sic scribens, illi-
 nito et ea, quae supra ad ulcuscula in naribus scripta
 sunt. Privatim autem picem cum oleo aut melle. Aut cro-
 comagma cum modica galla et melle. Aut alumen rotun-
 dum cum flore rosarum tritum aut rosas aridas aut florem
 ipsarum trita insperge, aut tum tonsillis tum uvae insuffla.
 Aut cyperi radicem vel myrtum aut lentiscum, vel rubum
 aut gallam aut salem tenuem, similiter insperge. Aut omphac-
 cium vel lentiscum cum melle illine. Aut florem rosarum

Ed. Chart. XIII. [513. 514.]

Ed. Bas. II. (250.)

ῥοιᾶς χυλοῦ. ἐνταῦθα πάλιν ἔριξε τὴν στυπτικὴν ἀγωγὴν τῇ διαφορητικῇ χωρὶς διορισμῶν. οὐδὲν γὰρ ὁμοίον ἐμπάττειν ἄλλας λεπτούς ἢ ῥόδα ξηρά καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν, ἢ πίση σὺν ἐλαίῳ χρῆσθαι, θερμαντικῷ τε καὶ διαφορητικῷ φαρμάκῳ, ἢ κηκίδι καὶ στυπτηρίᾳ, στυπτικωτάτοις φαρμάκοις. χρονίζουσης μὲν γὰρ καὶ σκιδρόουμένης τῆς φλεγμονῆς καλῶς ἂν τις ὑγρὰν πίτταν προσφέρῃ ἢ τὴν ξηρὰν ἐλαίῳ τήξας. τήνικαῦτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι χρήσιμοι προκεικνωμένου δηλονότι τοῦ σώματος, ἀρχομένου δὲ ἢ αὐξανόμενου καὶ μετὰ θερμότητος πολλῆς ἀκμάζοντος, ἐναντιώτατον βοήθημα ἔλαιον καὶ ἡ πίττα κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ οἱ ἄλλοι. ἐφεξῆς δὲ καλῶς ἔγραψεν ὁ Ἀρχιγένης ἐπ' ἀκμάζοντος τοῦ πάθους βοηθήματα, δηλοῖ δὲ ἐκ τούτου αὐξανόμενον καὶ μηδὲν ὠφελούμενον ὑπὸ τῶν προγεγραμμένων. ἔχει δὲ ἡ λέξις αὐτοῦ κατὰ τόνδε τὸν τρόπον· εἰ δ' ἐπακμάξῃ τὸ πάθος ἢ κοιλία ὑποσυρέσθω ἢ ἀναγαραγαρίζεσθωσαν πιτύρων πλύμματι θερμῷ, ἢ πτισάνης χυλῷ ἢ γλυκεῖ χλιαρῷ ἢ ἀφειψήματι γλυκείας [514] ῥίζης μετὰ γλυκέος καὶ ὑσώπῳ ἢ σύκῳ οἴνω

vel crocum cum mali punici succo. Hic rursus astringentia ac discussoria citra discrimen permiscuit. Nihil enim simile est inspergere salem tennem aut rosas siccas vel florem ipsarum, aut pice cum oleo uti, quod medicamentum est calefactorium ac discussorium, aut galla et alumine, quae medicamenta sunt maxime astringentia. Caeterum senescente, atque indurata jam inflammatione recte pix liquida adhibeatur aut arida oleo liquefacta. Tunc vero etiam sal commodus fuerit, corpore videlicet prius evacuato. Incipiente vero aut augescente et cum multa caliditate vigente, maxime contrarium auxilium est pix cum oleo, eademque ratione etiam sal. Consequenter autem recte descripsit Archigenes ad vigentem affectionem auxilia. Indicat autem ex eo augescens et nihil opus sentiens ex praescriptis malum. Habet sermo ejus hoc modo. Si vero in vigorem pervenerit affectio aut alvus subducatur aut surfurum loturam calidam gargarisset aut ptisanæ succum aut passum tepidum aut radicis dulcis decoctam cum passo et hyssopo aut ficus vino

Ed. Chart. XIII. [514.]

Ed. Bas. II. (250.)

ἀφεψημένων ἢ πτισάνης χυλῶ, ἐναφεψημένων αὐτῶ σταφίδων. ὠφελοῦνται δὲ μεγάλως, ἐὰν ἀμυγδαλινον ἔλαιον εἰς τὰ ὕδατα ἐγχέης, ἔξωθέν τε πυριατέον πρᾶεως σπόγγοις ἀποτεθλιμμένοις καὶ ὠμὴν λύσιν ἐπιθετέον, τὴν διὰ κριθίνου ἀλεύρου ἢ διὰ λινοσπέρμου ἢ τήλεως, ἢ καὶ σμῆγμα ἐκ τούτων. ἐὰν μὲν οὖν πρὸς διαπύησιν φαίνηται ὄντα τὰ παρίσθμια, συνεργητέον τῷ σύκων ἀφεψήματι συνεχῶς καὶ μονονουχὶ ἀδιαλείπτως διδόντας ἀναγαγαρίζεσθαι ἢ τῷ μελικράτῳ θερμῷ ὁμοίως. εἰ δὲ μηδὲν ὑποφαίνοιτο τοιοῦτον, ἐπιτείνονται δὲ καὶ δυσκατάποτοι, ἐν ἀρχῇ τε πνιγμοῦ ὑποπτεῖναι τὴν τε κοιλίαν εὐτόνω κλυστῆρι ἢ βαλάνῳ ὑπακτέον ἢ φλεβοτομητέον ἀπ' ἀγκῶνος, σικύας τε κατὰ τοῦ τραχήλου καὶ ἀνθερέωνος κολλητέον μετὰ ἀμύξεως, πυρίαις τε καὶ καταπλάσμασι συνεχέστερον καὶ εὐτονώτερον χρησόμεθα καὶ τοῖς ἀναγαγαρίσμασι συνεχῶς. εἰ δὲ πρὸς μηδὲν τούτων εἴκοι, ἐπιτείνονται δὲ, τὰς τε ὑπὸ τὴν γλῶτταν φλέβας τητέον ἢ τὰς ἐγκανθίδας τε ἢ καὶ τὴν ἐν μετώπῳ. διαχρηστέον δὲ αὐτοὺς συνεχῶς χολῇ ταυρείᾳ καὶ ἐλατηρίῳ

incoctas aut ptisanæ succum, in quo uvæ passæ sunt incoctæ. Magnopere juvantur si amygdalinum oleum in aures infuderis, forinsecusque spongiis expressis leniter foveris. Quin et dissolutum crudum ex hordeacea farina imponendum aut ex farina seminis lini aut foenigraeci aut etiam mixtura ex his omnibus facta. Si ita prope suppurationem fuerint tonsillæ, coadjuvare assidue per ficum decoctum oportet et sere continuo id ad gargarissandum adhibere, similiterque aquam mulsam calidam. Si vero nihil apparuerit, augeat tamen malum, ita ut aegre transglutire possint aegri et suffocationis principium sit nobis suspectum, alvus forti elysiere aut glande subducenda est et vena cubiti secanda, cucurbitaeque cum scarificatione collo ac mento affigendæ, fomentis etiam ac cataplasmatibus frequentius et robustius utendum et assiduis gargarismis. Quod si ad nullum horum praesidiorum cedat, sed augeatur, venæ sub lingua secantur aut juxta angulos oculorum, atque ea quæ in fronte est. Illinatur autem assidue fel tauri et elaterium

Ed. Chart. XIII. [514.]

Ed. Bas. II. (260.)

ὁμοῦ μετὰ μέλιτος ἢ ἁλσὶ σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ μετὰ μέλιτος καὶ ὄξους ἢ κινταυρίῳ μετὰ μέλιτος. ἢ ἀψινθίῳ μετὰ νίτρου καὶ μέλιτος, ἢ χελιδόνας ὅλας σὺν τοῖς πτεροῖς καύσας καὶ λεάνας σὺν μέλιτι κατάχρει. φασὶ δ' ἔνιοι καὶ ἄκρως ποιεῖν χελιδόνος νεοττοῦς τοὺς λιπαροὺς λίαν προσφάτους, εἴτε τεταριχενμένους ὀπτοὺς καὶ διδομένους αὐτοῖς φαγεῖν, εὐθέως γὰρ κουφίζουσι τὸν πνιγμόν. ἐὰν δὲ παῖδες ἢ πρεσβῦται ᾧσι, θεῖον καὶ ἴριν μετὰ μέλιτος δὸς ἐκλείχειν· ὅτι ταῦτα κοινὰ περὶ ἀμφοτέρων, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ προεῖπεν, σταφυλῆς τε καὶ παρισθμίων ἐστὶν ἰάματα, δῆλον ἐποίησεν καὶ ἐξ ὧν ἐπιφέρων φησὶν. ἔνιοι δὲ τοῖς συναγχικοῖς ἢ κυναγχικοῖς ἐλατηρίου ἢ χολῆς ταυρείας ἀνὰ β'. ὀβολοὺς μετὰ χλιαροῦ μελικράτου διδόασιν πίνειν. τινὲς δὲ ὄνους τοὺς ὑπὸ τὰς ὑδρίας ποτίζουσι σὺν ὕδατι, ἢ ἐκλείχειν διδόασιν ἢ διακρίουσι τὰ ἀλγοῦντα καὶ λίαν μαρτυροῦσιν ὠφελείσθαι. καὶ δι' αἵματος πυρῳόμενοι ἔσωθεν τοῦτον τὸν τρόπον, ὀρίανον ἢ ὕσσωπον ἢ θύμβραν σὺν ἱκανῷ ὄξει ζέσας ἐπιμελῶς, ἐν χύτρῳ

cum melle aut sal et oleum vetus cum melle et aceto. Aut centaurea cum melle. Aut absinthium cum nitro et melle. Aut hirundines integras una cum pennis uistas ac tritas cum melle illinito. Ajunt aliqui etiam summe facere hirundinum pullos teneros valde, sive recentes sive sale conditos, affatos et in cibos exhibitos, statim enim levant suffocationem. Sive autem pueri sint sive senes, sulfure et iridem cum melle delingenda dato. Quod hae communes medelae sint utriusque, velut in principio dixit, uvae videlicet et tonsillarum, manifestum fecit ex his, quae consequenter infert quum ait: Aliqui synanchicis vel cynanchicis elaterii et fellis tauri, utriusque obolos duos cum aqua mulsa tepida bibendos praebent. Quidam vero asellos sub aquariis vasis nascentes in potu exhibent aut deligendos dant aut dolentibus et affectis partibus illinunt et valde se juvari testantur. Quin et per vaporem intra os receptum hoc modo fomentum adhibetur. Origanum aut hyssopum aut satirejam, cum sufficienti aceto diligenter in olla fervefa-

Ed. Chart. XIII. [514.]

Ed. Bas. II. (250.)

περιπεπλασμένη, τὸ δὲ πῶμα ἔχεται κατὰ μέσον τρήμα, εἴτα κάλαμον τῷ τοῦ πώματος τρήματι, ἕως τοῦ πάσχοντος ἐναρμόσας, ἕα πυριᾶσθαι. ἂν δὲ κατακαίηται τὸ στόμα ζέοντος τοῦ καλάμου, ὥν κενὸν τετρημένον ἐκατέρωθεν ἐν τῷ στόματι κρατεῖτωσαν καὶ δι' αὐτοῦ ὁ κάλαμος διερχέσθω. μαλακωτέρα δὲ ἢ πυρία γίνεται, ἂν ἀντὶ τοῦ ὄξους ὕδωρ ἦ. ἐνιοὶ δὲ νίτρον καὶ ὀρίανον καὶ καρδάμον σπέρμα καὶ ἔλαιον τετριμμένα ἐν ὀξύκράτῳ μιννύουσι καὶ ὁμοίως πυριῶσιν. ἢ σποδῶ νεοσσῶν χελιδόνος μήπω ἐπερωκότων διάχριε, ἢ στρύχνου χυλὸν καὶ βούτυρον ἴσον μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς τῷ ἀνθρεῶνι ἐπιτίθει. τοὺς πνιγομένους πισσαρίῳ μετὰ ὕδατος καὶ νίτρον πότιζε. ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης ἔγραψεν. ἐγὼ δ' οὐδέποτε ἐπεχείρησα δοῦναι τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις διαθέσειν οὐδενὶ τῶν πνιγομένων φαρμάκων, ὁποίων αὐτός τε καὶ ἄλλοι τινὲς μέμνηται. τοῦτ' οὖν τὸ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς λέξεως τῆς προγεγραμμένης γεγραμμένον κατὰ λέξιν ὁδῶς τοὺς πνιγομένους πισσαρίῳ καὶ νίτρῳ μετὰ ὕδατος πότιζε. τίμιν λόγῳ εἴρηται μὴ δυνάμενος ἑμαυτὸν πείσαι,

cito obturata, operculum autem circa medium habeat foramen, deinde arundinem ad foramen operculi ac os aegri adaptato ac fomentum admittito. Si vero os a fervore arundinis comburatur, ovum vacuum utrinque perforatum aegri in ore contineant et per ipsum arundo inferatur. Mollius fit fomentum si pro aceto aqua sumatur. Quidam nitrum et origanum et nasturtii semen ac oleum in posca trita miscent et similiter pro fomento adhibent. Aut cinerem pullorum hirundinum impluvium illine. Aut solani succum et butyrum, aequis partibus cum rosaceo cerato mento impone. Eis vero qui suffocantur, picem cum aqua et nitro in potu praebe. Haec quidem Archigenes scripsit. Ego vero nunquam tentavi ulli alicui ea quae hibuntur medicamenta in ejusmodi affectionibus exhibere, qualem sane tum ipse tum alii quidam meminerunt. Itaque hoc quod ad finem sermonis praescripti habetur his verbis: Eis vero qui suffocantur picem et nitrum cum aqua in potu praebe, non possum mihi persuadere qua ratione sit dictum.

Ed. Chart. XIII. [514. 515.]

Ed. Bas. II. (250.)

ἀλλὰ μηδὲ τῶν διδασκάλων τινὰ μηδὲ ἄλλον χρώμενον ἰδὼν, οὐδ' αὐτὸς ἐπεχειρήσατο χρῆσθαι. τὸ μὲν γὰρ φλεβοτομεῖν τοὺς πνιγομένους καὶ τὸ κλύζειν δριμύτι κλυστήρι καὶ τὸ καθαρκτικὰ διδόναι χάριν τοῦ κενῶσαι τὸ σύμπαν σῶμα [515] καὶ μεταστῆσαι κάτω τὴν ῥοπὴν τῶν ἐπὶ τὰ πεπονθότα μέρη φερομένων χυμῶν, εὐλογόν τέ ἐστι καὶ διὰ πολλῆς πείρας κεκριμένον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μετὰ τὴν κένωσιν τοῦ παντός σώματος καὶ τὴν ἀντίσπασιν τὴν ἐπὶ τὰ κάτω δριμύσι χρῆσθαι φαρμάκοις ἱκανῶς διαφοροῦσιν, εὐλογόν τε ἅμα καὶ τῇ πείρᾳ μαρτυρούμενον. πίσσαν δὲ μεθ' ὕδατος καὶ νίτρου ποτίζειν οὔτε τινὰ θεασάμενος ἄλλον οὔτε τῷ λόγῳ ποδηγούμενος ἀπεσχόμην.

[Ἀπολλωνίου ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων κατὰ λέξιν οὕτω γράψαντος.] Ἀπολλώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων κατὰ λέξιν οὕτως ἔγραψεν. πρὸς τὰς τῆς κιονίδος φλεγμονὰς διάχριστα. ἀλλ' εἰς καὶ μέλιτι διαχρίων ἀναστέλλεις τὴν κιονίδα, πίσση διαχρίων ἀναπνέει τῷ δακτύλῳ, ὅπῃ Κυρηναῖκόν διαις ὕδατι προσάπτου τῆς κιονίδος. χαλ-

Imo neque ex praeceptoribus aliquem, neque alium ullum eo utentem vidi, neque etiam ipse in usum assumere tentavi. At vero venam secare eis qui suffocantur et eluere forti atque acrí clystere et purgatoria exhibere, gratia evacuandi universum corpus et transferendi infra humorum cursum, qui ad affectas partes feruntur, rationabile est et multa experientia judicatum ac cognitum. Similiter etiam post totius corporis evacuationem et diversionem ad infernas partes medicamentis acris multum discussoriis uti, rationi consentaneum est et experientiam testem habet. Picem vero cum aqua et nitro in potu praebere abstinui, utpote quum neque alium utentem viderim neque rationem ad hunc usum ducem habeam.

[Quae Apollonius in primo parabilium tradidit.] Apollonius in primo parabilium sic ad verbum scripsit. *Ad inflammatam columellam illitiones.* Sale trito et melle illinens reprimes columellam. Picem illinens per digitum apprimito. Succum Cyrenaicum aqua diluito et columellae

Ed. Chart. XIII. [515.]

Ed. Bas. II. (250. 251.)

κίτιδι λείῳ προσάπτου παραπλησίως. ὀμφακίῳ λείῳ μετὰ μέλιτος χρω. ταῦτα μὲν ὁ Ἀπολλώνιος. ἔξεστι δὲ ἡμῖν ὁρᾶν ἐπὶ τῶν ἄνευ διορισμοῦ γεγραμμένων, εἰ μὴ τις εἰδείῃ τὰς ἄνευ διορισμοῦ γεγραμμένας δυνάμεις ἐκάστον ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ χρῆσθαι, μεγίστην ἐργάζεται βλάβην. γέγραπται γοῦν ἐνταῦθα πρῶτον μὲν ἀπάντων ἀλλὶ λείῳ χρῆσθαι μετὰ μέλιτος, ὕστατον δὲ ὀμφακίῳ μετὰ μέλιτος. ἐναντία δὲ δύναμις ἐστὶν ὀμφακίῳ πρὸς τοὺς ἄλλας, ὥστε εἰ χρήσαιτό τις ἐν ἀρχῇ τοῖς ἁλοῖς καὶ μάλιστα πληθωρικοῦ τοῦ σώματος ἢ καὶ τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ὄντων, ἐσχάτως βλάψει τὸν πάσχοντα. τὸ δὲ ὀμφάκιον ἐν ἀρχῇ χρησιμώτατόν ἐστιν, οὐχ ἔλκον οὐδ' ἐπισπώμενον ἐφ' ἑαυτὸ τὸ ἐκ τοῦ βάθους, ὥσπερ οἱ ἄλλες μετὰ τοῦ μέλιτος, ἀλλ' ἀποκρουόμενον. ἄλλες δὲ μετὰ μέλιτος διαφορητικὴν ἔχουσι δύναμιν, βραχυτάτου τοῦ στυπτικοῦ μεμιγμένον τοῖς ἁλοῖς. ὅταν δὲ τὸ μέλι μιχθῇ, (251) πᾶν κτεῖνο τελείως ἀμανροῦνται καὶ τὸ διὰ τῆς πίσεως δὲ ταῖς κεχρονισμέναις φλεγμοναῖς, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, ἤδη σκιόρουμέναις ἐπιτήδειος, ὥσπερ γε καὶ ὁ Κυρηναϊκὸς ὁπὸς οὐκ

adhibeto. Chalcitidem tritam similiter admoveto. Omphacio trito cum melle utitor. Haec Apollonius. Licet autem nobis videre in his, quae absque discrimine scripta sunt. Quod si quis non uniuscujusque indefinite scripti facultates noverit, quo in opportuno tempore eis utatur, maximum omnino nocumentum inferet. Scriptum est itaque hic primum omnium sale trito et melle utendum esse, postremum autem omphacio cum melle. Contraria autem facultas est omphacii ad sale. Quare si quis in principio sale utatur, maxime si humores in corpore ex aequo abundant aut etiam circa caput haereant, extreme aegrum laedet. Omphacium vero in principio commodissimum est, non trahens neque evellens ad se ex alto, velut sal cum melle, sed repellens. Sales autem cum melle discussoriam vim habent, modica adstrictoria vi sali commixta, quae sane per admixtionem mellis penitus evertitur. Caeterum id quod ex pice constat inveteratis inflammationibus et jam in scirrhum, ut ita dicam, induratis convenit, quemadmodum etiam Cyre-

Ed. Chart. XIII. [515.]

Ed. Bas. II. (251.)

ἀρχομέναις, ἀλλὰ μετὰ τὸ τοῖς στύφουσιν ἀποκρουσθῆναι τὸ ἐπιρρέον. ἡ δὲ χαλκίτις οὐδ' ὅλως ἐπιτήδειός ἐστι, πλὴν εἰ σφόδρα κεχρονικυῖά τε καὶ δυσθεράπευτος ἡ διάθεσις ᾗ. δακνῶδες γάρ ἐστι φάρμακον ὡμὴ παραλαμβανομένη καὶ διὰ τοῦτο καθαίρειν ταύτης τὴν δύναμιν βουλόμενοι, πολλάκις αὐτῇ χρώμεθα ὅταν καυθῇ. ἐφεξῆς τῶν προγεγραμμένων ὁ Ἀπολλώνιος ἔγραψε τὰῦτα κατὰ λέξιν. ἀναγαγαρίσματα πρὸς τοὺς τῆς κινίδος κατακρεμασμούς. ὀρίανον τρίψας καὶ ὄξει καὶ ὕδατι μίξας ἀνάξισον καὶ ἰσχάδων χυλῷ μίξας χρωῖ καὶ δίδου ἀναγαγαρίζειν. ἡ ὕσσωπον τρίψας καὶ ἰσχάδων χυλῷ ἐφθῶν μίξας χρωῖ. ὀρίανον ὁμοίως, ἡδύοσμον καὶ πήγανον καὶ κόριον τρίψας γάλακτι ὀνείῳ δίδου ἀναγαγαρίζεσθαι. σέλινον καὶ θάφνης φύλλα λεῖα τρίψας καὶ διεῖς οἶνω ἔλκεϊν φρακοῦ χρωῖ. οἷδα δὲ τινα πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ χρώμενον ἀδιακρίτως ἐν ἀρχῇ φλεγμονῆς γαργαριῶνος ἐν τούτων χρησάμενον καὶ ἰσχάτως βλείπαντα. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις οὐδὲ τί ποτ' ἐστὶν ὁ κατακρεμασμός τοῦ κίονος ἐνόησε, βουλομένου τοῦ Ἀπολλωνίου τὴν πάνυ κεχαλασμέ-

naeus succus non incipientibus, sed ubi jam quod influit per astringentia repressum est prodest. Chalcitis vero in totum inepta est, praeterquam si valde inveterata et aegre curabilis sit affectio, est enim medicamentum mordax si cruda adhibeatur, quapropter ut vim ipsius minuamus, ista frequentius utimur. Deinceps Apollonius haec ad verbum scripsit. *Gargarismi ad pendulam columellam.* Origanum tritum aceto et aqua affusis fervefacito et cum caricarum succo misceto ac utitor ad gargarissandum. Aut hyssopum terito et caricarum coctarum succo misceto ac utitor velut origano. Mentham ac rutam et coriandrum lacte asinino trita gargarissanda praebe. Apium et lauri folia trita et vino aut lentis decocto diluta gargarissato. Novi quendam, qui omnibus ab Apollonio scriptis indifferiminatim utitur, in principio inflammationis gurgulionis uno ex his usum esse et aegrum extreme laesisse, praeter alia enim neque sciebat, quid pendula columella esset, quum velit Apollonius valde

Ed. Chart. XIII. [515. 516.]

Ed. Bas. II. (251.)

γην ἄνευ φλεγμονῆς ἐνδείκνυσθαι διάθεσιν τοῦ γαργαρεῶνος, ἥτινα καὶ ἀποτέμνειν εἰδίσμεθα καὶ ὄντως ἐπ' αὐτῆς ταύτης τὰ ὑποφλεγματίζοντα καὶ θερμαίνοντα φάρμακα χρῆσιμα. καὶ γὰρ τοῦπίπαιον ὑπόλευκος γίνεται καὶ ἀναιμοτέρα. ἐφεξῆς δὲ γράφει κατὰ λέξιν ὁ Ἀπολλώνιος οὕτως. οὖρον ὄνον ὡς πλείστον καὶ θερμώτατον δίδου πίνειν. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ συνάγχῃς. ἐπὶ τῶν τοιούτων βοηθημάτων θαυμάζω [516.] τοὺς γράψαντας, οἶδα γὰρ ἐγὼ πάντας ἀνθρώπους πλὴν ὀλίγων πάννυ θάπτιον ἀποθανεῖν ἐθέλοντας ἢ πιεῖν οὖρον ὄνου. ὁ δέ γε καὶ ὡς πλείστον προσέθηκεν, καὶ ἄλλως δὲ, καθάπερ ἔφην πρόσθεν, ἀτοπώτατόν ἐστι φλεγμονὴν ἐν στόματι θεραπεύοντα δίδοναι φάρμακον ποτόν, ὅτι μὴ τῶν καθαιρόντων εἴη τι. ταῦτα γὰρ ἑτέρας ἔνεκα χρείας δίδονται, τῶν δ' ἄλλων ἱκανὰ καὶ χωρὶς τοῦ καταπίνεσθαι βοηθεῖν δυνάμενα. καὶ τὸ μετὰ τοῦτο δὲ γεγραμμένον ὁμοίαν ἔχει τὴν ἀτοπίαν, ὃ καὶ αὐτὸ κλέυει πίνειν. γράφει γοῦν οὕτω περὶ αὐτοῦ, δάφνης φύλλα τρίψας ἐν οἴνῳ καὶ ὕδατι δίδου πίνειν. Ἡρας οὖν ἄμεινον Ἀπολλωνίου πολλῶ τόνδε

laxatum absque inflammatione gurgulionis affectum ostendere, quem etiam refecare consuevimus, atque in hoc re vera pituitam detrahentia et calefacientia medicamenta comoda existunt, nam in totum subalbidus fit et exanguior. Deinde Apollonius haec subdit. Lotium asini plurimum et calidissimum bibendum praebe. Idem etiam in angina. Miror equidem ejusmodi auxilia tradentes, certe enim scio omnes homines paucis omnino exceptis citius mori velle quam urinam asini bibere, verum hic etiam plurimam addit. Et alias, velut antea dixi, absurdissimum est curantem oris inflammationem medicamentum potabile exhibere, nisi si ex purgantium numero existat; haec enim alterius usus gratia dantur. Ex aliis sufficiunt quae citra transglutitionem auxiliari possunt. Quin et quod postea scriptum est ab ipso medicamentum, quod itidem bibere jubet, similem habet absurditatem. Scribit itaque sic de ipso, lauri folia trita ex vino et aqua bibenda praebe. Heras igitur multo melius

Ed. Chart. XIII. [516.]

Ed. Bas. II. (251.)

τὸν τρόπον ἔγραψε πρὸς κιονίδας κεχλασμένας. 4 κηκίδος
 ὀμφακίτιδος μέρος α'. ἄλως ἀμμωνιακοῦ μέρος α'. λειώσας
 ἕκαστον ἰδίᾳ καὶ ὁμοῦ πληρώσας κοχλιάριον παράπτου τῆς
 σταφυλῆς. λίθον τὸν καλούμενον ἀγῆρατον, ᾧ χρώνται οἱ
 σκυτεῖς εἰς τὸ λαμπρύνειν τὰ ὑποδήματα τῶν γυναικῶν ἀπο-
 ξύσας, πλήρου κοχλιάριον καὶ πρόσφερε τῇ σταφυλῇ. τούτων
 τῶν δύο φαρμάκων τὸ μὲν ἕτερον τὸ ὕστερον ἀλυνότατόν
 ἐστίν, οὐδὲν οὐδὲ βλάψαι δυνάμενον μέγα, οὐδ' ὠφελῆσαι
 καθ' ὃν ἂν τις αὐτῷ καιρὸν εἴη χρώμενος, ἰσχυρότερον δὲ τὸ
 πρῶτον. ἐπὶ οὖν τῶν ἀρχομένων ἢ σφοδρῶς ἐρυθρῶν οὐκ
 ἐπιτήδειον. εἰ δὲ προκεκνωμένον ὅλου τοῦ σώματος, ἀπο-
 κρουστικοῖς τε φαρμάκοις κεκρημένων ἡμῶν, μετὰ ταῦτα προσ-
 φέροιτο μὴ σφόδρα ἐνερευθοῦς ὄντος τοῦ γαργαρεῶνος ὠφε-
 λῆσαι δυνάμενον, ἐξ ἐναντίων γὰρ ἰσχυρῶν σύγκειται δυνά-
 μων, ἀποκρουστικῆς τε καὶ διαφορητικῆς. οὐκ ὀρθῶς οὖν
 ἐποίησεν ὁ Ἡρας ἀδιορίστως αὐτὰ γράψας. ὁ δὲ Ταραντί-
 νος Ἡρακλείδης ἐν τοῖς πρὸς Ἀντιοχίδα καὶ αὐτοῖς οὕτως
 ἔγραψε πρὸς κιονίδας φλεγμαινούσας. ὀμφάκιον ξηρὸν λεάνας

quam Apollonius scripsit hoc modo. *Ad columellam laxa-*
tam. 4 Gallae omphacitidis partem j, aluminis scissi par-
 tem j, salis ammoniaci partem j, utrumque per se ac simul
 terito et expleto inde cochleari uvam contingito. Aut lapi-
 dem ageratum appellatum, quo sutores ad muliebria cal-
 ceamenta expolienda utuntur, deradito exindeque cochlear
 expletum uvae adhibeto. Ex his duobus medicamentis alte-
 rum posterius omni molestia caret, neque nocere potens
 neque magnopere juvare, quocumque tandem tempore quis
 eo utatur, fortius est prius. In principio itaque et quum
 valde rubent, minime aptum est, si vero praevacuato toto
 corpore et post repulforiorum medicamentorum usum ad-
 hibeatur, ubi non valde rubens sit gurgulio, juvare potest,
 ex contrariis enim fortibus componitur facultatibus repul-
 foria et discussoria. Quare non recte fecit Heras indiscri-
 minatim ipsa tradendo. Tarentinus porro Heraclides in li-
 bris ad Antiochidem ad inflammatas columellas sic scripsit,
 omphacium siccum terito et admixto sufficienti melle adhi-

Ed. Chart. XIII. [516.]

Ed. Bas. II. (251.)

ἀνάμιξον μέλιτος τὸ ἱκανὸν καὶ διάψα. ἢ κηκίδι λεία μετὰ μέλιτος ἢ στυπτηρίας σχιστῆς ὁμοίως. ἢ ὁπῶ Κυρηναϊκῶ μετὰ μέλιτος. ἢ τῇ μελαντηρίᾳ, ἢ οἱ σκυτεῖς χρῶνται. ἢ τῇ Ἀνδρωνείῳ δυνάμει, ἣν ἐν τοῖς τραυματικοῖς ἐκθήσομαι, μετ' οἶνον. δεῖ δὲ προσαναγαραρίζεσθαι μετὰ ταῦτα τῷ τοῦ φακοῦ ἀφεψήματι. καλῶς ἐπὶ τῷ τέλει προσέγραψε τοῦτο, σφοδρὰ γὰρ ἐστὶ πάντα τὰ γεγραμμένα πρὸς αὐτοῦ φάρμακα στρυφνὰ ταῖς ποιότησιν ὄντα καὶ διὰ τοῦτο τραχύνοντα. πρᾶννειν οὖν βούλεται τὴν ὑπ' αὐτῶν τραχύτητα τῷ τῶν φακῶν ἀφεψήματι, μετρίως δὲ φλεγμαινόντων οὐκ ἀνάγκη τοίοις χρῆσθαι, καθάπερ οὐδ' ὅταν ἐξερυνθροί τε σφόδρα καὶ θερμὴν ἔχοντες φλεγμονὴν ὥσιν οἱ κίονες, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ ταῖς παρακμαῖς αὐτῶν. επικρατεῖν γὰρ χρὴ τῆνικαὐτὰ τὴν τῶν διαφορητικῶν φαρμάκων δύναμιν. Ἀσκληπιάδης δὲ περὶ αὐτῶν οὕτως ἔγραψε, ξηρὸν πρὸς κεχάλασμένας κιονίδας, ἀνήθου σὺν τῷ σπέρματι καὶ ταῖς ῥίζαις λαβῶν ὅσον ἑξαοκτεῖ καὶ βαλὼν εἰς ἄγγος κεραμεῶν τὸ στόμα φιμώσας καὶ πηλῶ περιπλάσας ὅπῃ ἐν καμίνῳ, ὥστε τὸ ἄγγος πυρω-

beto. Aut gallam tritam cum melle, aut alumen scissum eodem modo. Aut succum Cyrenaicum cum melle. Aut melanteriam, qua sutores utuntur. Aut Andronium passillum, quem in vulnerariis medicamentis referam cum vino. Oportet autem post haec lentium decoctum gargarissare. Recte ad finem hoc ascripsit. Vehementia enim sunt omnia praescripta ab ipso medicamenta, acerba qualitate praedita et ob id exasperanti, itaque aspritudinem ab ipsis inductam mitigare vult per lentium decoctum. In moderata inflammatione non est necesse talibus uti, quemadmodum neque ubi columellae valde rubrae fuerint et calidam inflammationem habent, imo neque in declinatione earum; tunc enim discussiorum medicamentorum vim praedominari oportet. Asclepiades vero ad easdem sic scripsit: *Siccum ad laxatas columellas*. Anethi una cum semine et radicibus quod satis est accipe et in vas fictile conjicias, cujus os sit subobturatum, et ipsum vas luto oblitum, in furnum donec

Ed. Chart. XIII. [516. 517.]

Ed. Basf. II. (251.)

θῆναι, ἔπειτα ἐξελών τῆς καμίνου, τριῖτε κεκανυμένον τὸ ἀνή-
θον καὶ ἀνελόμενος ἀπόθου. ἐν δὲ τῇ χρήσει λαβὼν τοῦ
ἀνήθου μέρη δύο καὶ Πλύριδος χροώδους μέρος α'. μίξας
ἐμφύσα διὰ καλαμίδος. ἄλλο. 4 ῥόδων ξηρῶν ξέστην α'.
νάρδου Κελτικῆς σὺν ταῖς ῥίζαις καὶ τῇ περικειμένη γῇ δε-
σμίδιον α'. χελιδόνων ἀγρίων τῆς νεοττιᾶς ξηρᾶς 4 γ'. σμύρ-
νης 4 η'. κηκίδας ὀμφακίτιδας ἀριθμῶ ιε'. κόψας καὶ σῆ-
σας ἐμφύσα καὶ παράπτου τοῖς δακτύλοις. τούτων τῶν δύο
φαρμάκων τὸ μὲν πρότερον οὐδ' ὅλως οὐδὲν ἔχει τῶν ἀπο-
προστικῶν, ἀλλ' ἔστιν ὅλον διαφορητικόν, τὸ δὲ δεύτερον
μικτὸν ἐξ ἐναντίων, διαφορητικοῦ μὲν ἱκανῶς τῆς τῶν ἀγρίων
χελιδόνων νεοττιᾶς, στυπτικοῦ δὲ τῶν κηκίδων, μέσης δὲ
δυνά[517]μειος τῆς σμύρνης, μικτῆς δὲ τῆς νάρδου τῆς Κελ-
τικῆς, ἔχει γὰρ καὶ στυφον καὶ διαφοροῦν ἄμφω μέτρια. τὸ
μέντοι διὰ καλάμου ἐμφυσᾶσθαι τὰ τοιαῦτα φάρμακα πάννυ
μέμφομαι, καταφέρεται γὰρ αὐτῶν πολὺ καὶ εἰς τὸν φάρυγγα
καὶ τὸν στόμαχον. βέλτιον οὖν εἰς κοχλιάριον ἐμβαλόντας

vas ignescat mitte, deinde ex furno extractum anethum
ustum tere et sublatum reponere. Ufu vero expetente anethi
partes duas accipe, iridis Illyricae in tenuissimum pulvil-
lum redactae partem unam admisce ac per arundinem in-
suffla. *Aliud.* 4 Rosarum siccarum sextarium unum, nardi
Celticae una cum radicibus et adhaerente terra fasciculum
unum, nidi hirundinum silvestrium aridi 3 iij, myrrhae 3 viij,
gallas omphacitidas numero quindecim, contusa et trita in-
suffla et cum digitis adhibe. Ex his duobus medicamentis
prius penitus nihil ex repulforiis habet, sed est totum dis-
cussorium. Alterum vero ex contrariis mixtum est facul-
tatibus, multam enim discussoriam vim habet silvestrium
hirundinum nidus, astringentem autem gallae, mediae vero
facultatis est myrrha et mixtae nardus Celtica, ita ut tum
discussoria tum astrictoria facultas ambae in eo sint mo-
deratae. Caeterum per arundinem ejusmodi medicamenta
insufflari valde improbo, desertur enim ex ipsis multum
tum in gulae summum tum in ipsam gulam. Praestat ita-

Ed. Chart. XIII. [517.]

Ed. Basf. II. (251. 252.)

ἀναπιξείν αὐτοῖς, καθάπερ ὁρᾷτε ποιοῦντά με. καὶ τρίτον ἄλλο φάρμακον ὃ Ἀσκληπιάδης ἔγραψεν ἐφεξῆς τῶν προειρημένων δυοῖν αὐτοῖς ὀνόμασιν οὕτω.

[Ξηρόν πρὸς κεχλασμένην κιονίδα καὶ ὀγκώδη τοῦ Νεαπολίτου.] 4 Πιπέρεως λευκοῦ < α'. σμύρνης < α'. σχιστῆς < β'. κηκίδος ὀμφακίτιδος < β'. λείοις παράπτου, τοῦτο τὸ φάρμακον μετὰ τὴν ἀρχὴν ἄχρι πάντος δύναται χρησίμου εἶναι χωρὶς τῶν σφοδρῶς ἐξηρῶν, ἐπ' ἐκείνων γὰρ φυλάττεσθαι χρὴ μὴ γνῦναι τὰ δριμέα καὶ δακνώδη σφοδρῶς, οἷον πέρ ἐστὶν ἐνταῦθα τὸ πέπερι. καὶ ἄλλο δὲ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἔγραψεν ἐφεξῆς πρὸς τὰς ὀγκώδεις ἐκ τῶνδε συκείμενον. 4 λίθου ἀγρηάτου < δ'. λίθου Ἀσίου τοῦ ἀνθους < δ'. γῆς Σαμίας < δ'. στυπτηρίας σχιστῆς < β'. κρόκου πεφωγμένου < β'. κηκίδων ὀμφακιδίων < β'. λείοις χρῶ. τούτῳ δὲ ἡμεῖς κεχρήμεθα πολλάκις, ὄντι καλλίστῳ καὶ κατὰ πάντα καιρὸν ὠφελεῖν δυναμένῳ, πλὴν, ὥς ἐπὶ τοῦ πρὸ τούτου λέλεκται μοι, (252) μήτε κατ' ἀρχὰς εὐθέως μήθ' ὅταν ἐξηρῶς ἢ καὶ θερμὸς ὁ τῆς φλεγμονῆς ὄγκος. ἐπὶ δὲ

que cochleario indita apprimere; quemadmodum ego uti soleo, ut vidistis. Quin et tertium medicamentum Asclepiades post praedicta duo conscripsit his verbis.

[Siccum ad laxatam columellam et tumentem Neapolitae.] 4 Piperis albi drach. unam, myrrhae drach. unam, aluminis scissi 3 ij, gallae omphacitidis 3 ij, trita admove. Hoc medicamentum a principio usque ad finem utile esse poterit, praeterquam in vehementer rubentibus, in his enim vitare oportet acrium ac mordacium valde mixturam, quale hoc loco piper existit. Aliud deinceps ejusdem facultatis scripsit ad tumentes columellas ex his compositum. 4 Lapidis agerati 3 iv, floris lapidis Alii drach. quatuor, terrae Samiae drach. quatuor, aluminis scissi drach. duas, croci torrefacti drach. ij, gallarum omphacitidum drach. duas, tritis utere. Hoc et nos usi sumus saepe ut optimo et quod omni tempore juvare possit, praeterquam, velut in praecedenti dixi, statim in principio et quum ruber et calidus fuerit inflammationis tumor. In inveteratis autem jam et

Ed. Chart. XIII. [517.]

Ed. Bas. II. (252.)

τῶν ἤδη κεχροτισμένων καὶ τοῦ σώματος κενοῦ, μετὰ μίαν χοῆριν εὐθέως ἐπιδείκνυται μεγίστην ὠφέλειαν. καὶ γὰρ τὰ σφοδρῶς στυφοντα καὶ διαφοροῦντα καὶ τὰ τῆς μέσης ὕλης ἐγκράτως ἐν αὐτῷ μέμικται.

[Κρίτωνος φάρμακον ὡδί πως γεγραμμένον πρὸς κιονίδας.] Σκεύαζε πρὸς αὐτὸν τὸν καιρὸν φοινίκων ὅστ' αὐτὰ καὶ καρύων ἀπαλῶν, ἁώρων, ξηρῶν, ἑκατέρου < δ. καύσας καὶ λειοτριβήσας χρῶ, ξηρῷ παραπτόμενος. καὶ κατὰ τοῦτο τὸ φάρμακον ἢ τῶν κεκαυμένων ὁσίων τοῦ φοίνικος δύναμις ἱκανῶς ἐστὶ διαφορητική. καὶ γὰρ ἐπ' ἄλλων αὐτῆς παθῶν πείραν ἔχομεν ὡς τοιαύτης. καὶ ἢ τῶν καρύων δὲ τῶν ἀπαλῶν ξηρανθέντων τέφρα τὸ διαφορητικὸν ἔχει μετὰ τοῦ στυπτικοῦ. καὶ Σωρανὸς δὲ φάρμακον ἀδιορίστως ἔγραψεν, ἐπὶ τίνων ἰδίως ποιῇ μὴ προσθεῖς. ἔχει δὲ ἢ λέξις αὐτοῦ τόνδε τὸν τρόπον, γλυκύρριζαν θλάσας ἐπίχει μέλι καὶ γλυκὺ ὕδωρ ἴσον, εἰτα ἐψήσας δίδου τὸν χυλὸν ἀναγαγαρίζεσθαι. ἡμαρτέ μὴ προσγράψας ὅτι παρηγορικώτατον ἐστὶ τοῦτο τὸ

corpore evacuato post unum usum statim magnam commoditatem exhibet, sunt enim vehementer astringentia et ea, quae mediae materiae sunt, in ipso temperate mixta.

[*Critonis medicamentum hoc modo scriptum ad columellas.*] Hoc medicamentum ad ipsam temporis opportunitatem apparato. 4 Ossium palmularum, nucum tenerarum immaturarum siccarum, utrorumque 3 iv, arido ac in pulvillum terito. Utere arido admoto. Et in hoc medicamento ossium palmularum vis satis discussoria est, nam et in aliis affectionibus eorum experientiam habemus, quod ejusmodi viribus sint praedita. Nucum vero tenerarum siccarum cinis discussoriam vim habet una cum astringente. Quin et Soranus medicamentum indiscriminatim scripsit, non apponens in quibus privatim faciat. Habent autem verba ejus hoc modo. Radicem dulcem contundito et mel et dulcem aquam pari mensura affundito, deinde coquito et succum gargarissandum praebeto. Peccavit in hoc, quod non adscripsit, maxime mitigatorium hoc medicamentum esse, quod in

Ed. Chart. XIII. [517, 518.]

Ed. Bas. II. (252.)

φάρμακον, ἐν ταῖς ἀκμαῖς τῶν φλεγμονῶν ὠφελεῖν μεγάλη δυνάμενον. γίνεται τούτου χάρις, καὶ πειδὼν ὑπὸ τῶν στυφνῶν φαρμάκων ἀμετροτέρον τις ἐρεθίσῃ τε καὶ τραχύνη τὸν φλεγμαίνοντα κίονα, παρηγορεῖ γὰρ αὐτὸν τοῦτο τὸ φάρμακον.

Κε φ. θ'. [Περὶ τῶν πρὸς ἀφθας φαρμάκων.] Τὰς ἐπιπολῆς ἐλκώσεις ἐν τῷ στόματι γινομένας ὀνομάζουσιν ἀφθας, ἐχούσας τι καὶ θερμότητος πυρώδους. γίνονται δὲ τοῦπίπαν αὗται τοῖς βρέφεσιν, ὅταν ἦτοι μοχθηρὸν εἴη τὸ γάλα τῆς τιτθῆς ἢ μὴ καλῶς αὐτὸ πάνυ πέττῃ τὸ παιδίον. εὐίατοι δ' εἰσὶ τοῦπίπαν ἐπὶ τοῖς μετρίως στυφουσι καθιστάμεναι, ποτέ γε μὴν καὶ χρονίζουσι καὶ δύσλυτοι καὶ τῷ χρόνῳ σηπεδονῶδες ἔχουσι τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἱατρῶν νομήν. γέγραπται οὖν καὶ πρὸς αὐτάς φάρμακα, μέτρια μὲν πρὸς τὰς μὴδὲν ἐχούσας κακότηεις, ἰσχυρὰ δὲ πρὸς τὰς ἤδη νομῶδες τι καὶ σηπεδονῶδες ἐχούσας. μνημονεύσω δ' ἐγὼ τῶν τοῖς νεωτέροις [518] ἡθροισμένων, ἐπειδὴ τὰ πε τῶν παλαιῶν ἱατρῶν ἄριστα γεγράφασιν, ἐκλέξαντες αὐτοὶ μετὰ

vigore inflammationum magnopere auxiliari potest. Huius usus commodus etiam est, ubi ex acerbis medicamentis immoderatus quis irritarit et exasperarit columellam inflammata, hanc enim lenit hoc medicamentum.

Cap. IX. [De medicamentis ad aphthas.] Ulcerationes in superficie oris obortas aphthas appellant, habentes quippiam igneae caliditatis. Fiunt autem ut plurimum pueris lactentibus, quum aut vitiosum fuerit lac nutricis aut non probe ipsum concoxerit infans. Curantur facile, utpote quae ex moderate astringentibus sedantur. Quandoque tamen diuturnae fiunt ac aegre solubiles et progressu temporis putredinosum quid acquirunt, quod a medicis ulcus depascens appellatur. Scripta itaque sunt et ad ipsas medicamenta moderata quidem ad eas, quae nihil maligni habent, fortia vero ad eas, quae jam quid putredinosum et serpendo depascens habent. Mentionem faciam eorum, quae recentiores coacervarunt, nam ex iis, quae veteres conscripserunt, optima cum magna experientia ipsi elegerunt et quaedam

Ed. Chart. XIII. [518.]

Ed. Bas. II. (252.)

πείρας μακρὰς καὶ τινα τῶν ὕστερον μεθευρημένων προστε-
 θείκασιν. εὐροις δ' ἂν μετὰ τοὺς παλαιοὺς Μαντίᾳ καὶ
 Ἑρακλείδῃ τῷ Ταραντίνῳ πλείστα φάρμακα γεγραμμένα.
 ὡσαύτως δὲ καὶ Μενεκράτης ἐνέγραψε βιβλίον ἀρίστων φαρ-
 μάκων, ὧν αὐτὸς εὗρε τὰ πλείστα, καθάπερ γέ καὶ ὁ Καπ-
 παδόκης Ἑρας. Ἀνδρόμαχος δὲ δύο καὶ τρίτον ἐν ᾧ τὰ
 τῶν ὀφθαλμῶν γέγραπται φάρμακα. πλείονα δὲ βιβλία συν-
 ἔθεσαν ὃ τε Ἀντώνιος Μούσας καὶ μετ' αὐτὸν Ἀσκληπιά-
 δαι δύο καὶ μετ' αὐτοὺς Κρίτων. ἀλλ' οὗτοι μὲν οἱ τρεῖς
 μετὰ τὸν Ἀνδρόμαχον γεγόνασιν, Ἑρας δὲ ἔμπροσθεν Ἀν-
 δρομάχου καὶ μετ' αὐτὸν Μούσας τε καὶ Μενεκράτης. πολὺν
 δ' ἔτι τούτων ἀνωτέρω ὁ Ἑρακλείδης καὶ ὁ διδάσκαλος
 αὐτοῦ Μαντίας. ἀλλὰ Μαντίας μὲν, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἦν Ἡρο-
 φίλιος, οὕτω καὶ διέμεινεν ἄχρι παντός. ὁ δ' Ἑρακλείδης
 ἐπὶ τὴν τῶν ἐμπειρικῶν ἰατρῶν ἀγωγὴν ἐπέκρινεν ἰατρὸς
 ἀριστος τὰ τε ἄλλα τῆς τέχνης γεγονώς καὶ πλείστων φαρ-
 μάκων ἔμπειρος. ὅταν οὖν αἱ ἀφθαι, περὶ τούτων γὰρ πρό-
 κείται λέγειν, ἐκτράπωνται πρὸς τὸ κακώθεις, ἰσχυροτέρων

eorum, quae postea inventa sunt apposuerunt. Invenias au-
 tem post veteres etiam Mantiae et Heraclidae Tarentini
 plurima medicamenta scripta. Similiter et Menecrates librum
 optimorum medicamentorum inscripsit, ex quibus plurima
 ipse invenit, quemadmodum et Cappadox Heras, Androma-
 chus autem duos et tertium, in quo oculorum medicamenta
 continentur. Plures autem libros composuerunt Antonius
 Musa et post eum Asclepiadae duo et post hos Crito. Verum
 hi quidem tres post Andromachum nati sunt, Heras autem
 ante Andromachum et post ipsum etiam Musa ac Mene-
 crates. Longo vero tempore etiam hos praecessit Heraclides
 et praeceptor ejus Mantias, verum Mantias velut ab initio
 Herophili sectator fuit, ita et per omnia mansit. Heracli-
 des autem ad medicorum empiricorum sectam declinavit,
 optimus medicus tum circa alias artis partes factus tum plu-
 rimorum medicamentorum expertus. Quum itaque aphthae,
 de his enim sermo institutus est, malignae evadunt, fortiori-

Ed. Chart. XIII. [518.]

Ed. Bas. II. (252.)

δέονται φαρμάκων, ὅποια καὶ τὰς ἄλλας ἐν παρισθμίῳις τε καὶ στόμασιν διαθέσεις ἰᾶται. προειρημένων οὖν μοι τῶν σκοπῶν τῆς ἐκείνων συνθέσεως, οὐδὲν ἔτι δεῖσθαι περὶ τούτων λέγειν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἱστορίαν ἀφίξομαι τῶν προεγνωσμένων, ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν Ἀνδρομάχῳ γεγραμμένων, ὡς εἶωθα κατὰ λέξιν αὐτὰ γράφειν.

[Τὰ ὑπ' Ἀνδρομάχου γεγραμμένα πρὸς ἄφθας.] Οὐ μόνον Ἀνδρόμαχος, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι διττὰ γένη φαρμάκων ἔγραψαν πρὸς ἄφθας. ἐπὶ μὲν τῶν οὐδέπω κακώηθες ἔχουσῶν, τὰ μέτρια ταῖς δυνάμεσι φάρμακα συνθέντες, ἐπὶ δὲ τῶν κακοηθευομένων ἰσχυρότερα. προσγράφουσι δ' ἐν τούτοις αὐτοῖς, ποτὲ μὲν ὅτι πρὸς ἄφθας καὶ ἔλκη τόδε τὸ φάρμακον ἀρμόττει, ποτὲ δ' ὅτι πρὸς ἄφθας τὰς σηπεδονώδεις. ὅταν δὲ ἀπλῶς προσγράφωσι πρὸς ἄφθας, τὰς ἀπλᾶς δηλοῦσι καὶ μηδὲν ἔχουσας κακώηθες. ὁ δ' οὖν Ἀνδρόμαχος πρὸς τὰς κακώηθεις ἄφθας οὕτως ἔγραψεν. πρὸς ἄφθας τὰς ἐν τῷ στόματι καὶ ἔλκη. ʒ σχιστῆς κεκαυμένης < β'. ἐρείκης καρποῦ < α'. σὺν ἐλαίῳ ἔκμασσε τῷ δακτύλῳ τοὺς

bus medicamentis egent, qualia etiam alios in tonsillis ac ore affectus sanant. Praedicto igitur scopo compositionis eorum, nihil amplius opus habeo de iis dicere, sed ad narrationem progrediar praecognitorum, initio sumpto ab iis quae Andromachus scripsit, quemadmodum consuevi ad verbum ipsa transcribere.

[Quae Andromachus scripsit ad aphthas.] Non solum Andromachus, sed et alii multi duo medicamentorum genera ad aphthas conscripserunt, ad eas quidem, quae nihil maligni habent, moderata viribus medicamenta componentes, ad jam malignas vero fortiora. Ascribunt autem in his ipsis aliquando, quod ad aphthas et ulcera hoc medicamentum convenit, aliquando, quod ad aphthas putredinosas. Quum vero simpliciter ad aphthas adscriperunt, simplices indicant et nihil maligni habentes. Andromachus igitur ad malignas aphthas sic scripsit. *Ad aphthas in ore et ulcera.* ʒ Aluminis scissi ussi drach. ij, fructus ericae drach. unam, oleo excipito et per digitum locis apprimito. *Aliud*

Ed. Chart. XIII. [518.]

Ed. Bas. II. (252.)

τόπους. ἄλλο πρὸς τὰ αὐτά. 4 ἰοῦ < β'. στυπτηρίας σχιστῆς
 μέρος β'. κηκίδος χροώδους μέρος α'. λειάνας δι' ὀθονίου χροί-
 σον, εἴτα ἐλαίῳ ἐμβρέχων τὸν δάκτυλον καὶ ἀναλαμβάνων
 τὸ ξηρὸν, παρὰ πτον ἐπιπολὺ ἐκμάσσω τὰ παρίσθμια καὶ
 τὴν ὑπερώαν σὺν τῇ σταφυλῇ. ἀφίστησι δὲ δερμάτια καὶ
 αἶρει τοὺς περὶ τὸ σῶμα τραχυσμοὺς καὶ τύλους ἀποδεμα-
 τίζει, τὰ δ' ἔλκη ἐπουλοῖ. πρὸς δὲ τὰς ἐπιπολαίους ἄφθας
 ὥδι πῶς ἔγραψεν. πρὸς ἄφθας λύκιον Ἰνδικὸν σὺν οἴνῳ
 λεανθὲν περιχρῶμενον, ποιεῖ καὶ ἐρείκης καρπὸς λεῖος ἢ ῥόδα
 ξηρὰ σὺν μέλιτι. ταῦτα προεπιπὼν ἐπιφέρει, ἐὰν δὲ μέλανα
 ἢ καὶ πονηρὰ, σταφίδος καθαρᾶς μέρη τρία, ἄνισον ἴσον,
 λεῖα σὺν μέλιτι διάχρει, εἴτα διακλυζε.

[Πρὸς ἄφθας Κρίτωνος.] Κρίτων δὲ οὕτως ἔγραψε
 πρὸς ἄφθας. ἀνδραχνην εἰς μέλι ἀποβάπτων μασῶ. ἢ ἐλαίας
 φύλλοις ἐν οἴνῳ ἐψημένοις διακλυζέσθω ἢ μυρσίνης λευκῆς
 τῶν φύλλων ἐν ἀφειψήματι μετ' οἴνου. ἢ ἰοῦ σκώληκος
 τριώβολον ἐν οἴνου κοτύλης τετάρτῳ λειώσας διακλυζέσθω.
 καὶ ἢ κηκὶς δὲ τριβεῖσα ἐν ὄξει δοιμῇ διαχρίεται· ἐπὶ δὲ

adeadem. 4 Aeruginis 3 ij, aluminis scissi partes duas, gal-
 lae in pulvillum redactae partem unam, terito et per lin-
 teolum concernito, deinde digitum oleo madefacito, siccum-
 que excipito et tonsillis extergendis apprimito, item palato
 et uvae. Disparat pelliculas et tollit asperitates circa ipsum
 os, callos excoriat et ulcera ad cicatricem perducit. Cae-
 terum ad aphthas in superficie haerentes sic scripsit. Ad
 aphthas lycium Indicum vino tritum circumlitum, facit et
 ericae fructus tritus aut rosae siccae cum melle. Haec prae-
 fatus infert. Si vero nigrae sint et malignae, uvae passae
 purae partes tres, anisi tantundem, trita cum melle illine,
 deinde collue.

[Quae Crito ad aphthas scripsit.] Crito vero sic ad
 aphthas scripsit. Portulacam in melle tinctam manducet.
 Aut oleae foliis in vino coctis os colluat, aut foliorum
 myrti albae decocto ex vino. Aut aeruginis vermiculatae
 obolos tres, in vini heminae parte quarta tritos colluat.
 Quin et galla in acri aceto contrita illinitur. In pueris

Ed. Chart. XIII. [518. 519.]

Ed. Bas. II. (252. 253.)

παιδίων δαδία καὶ μυελὸν βόειον ἐψήσας ψάμιζε. ποιεῖ δὲ καὶ ἀμύγδαλα πικρὰ μετὰ μέλιτος. [519] πρὸς δὲ τὰς μολαινομένας ἄφθας ἐκγεγιγαρισμένην σταφίδι καὶ ἀνίσω λείοις μετὰ μέλιτος διάχριε. ὁ δὲ Ταραντῖνος Ἡρακλείδης ἀποσμήξας ὀροβίω μετὰ μέλιτος καὶ κηκίδι μετὰ μέλιτος προσάπτου. ἀρμόζει καὶ ῥοῦς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα μετὰ μίνθης κλωνίων. ἔστω δὲ τοῦ μὲν ῥοῦ πληθὺς ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις, τῆς δὲ μίνθης κλωνία τρία καὶ ῥόδων φύλλα ὅσον ἑπτὰ καὶ στροβίλια ἑπτὰ, τούτοις πᾶσι μετὰ μέλιτος λειωθεῖσι χρῶ ἢ λυκίω μεθ' ὕδατος. ἀρμόζει καὶ τρὺς οἶνον γλυκέος μετὰ μέλιτος διαχριομένη. ἢ στυπτηρίαν καὶ σίδια ῥοιᾶς γλυκείας ἕξ ἴσου τρίψας καὶ στέατι χηνείω μίξας διάχριε, ὕδατι θερμῷ συνεχέστερον διάκλυζε καὶ πρόσαπτε χηνείω στέατι. ἄλλο Μούσα. 4 μυρικής καρποῦ < σί. στυπτηρίας σχιστῆς < β. ἐν ἐλαίῳ. ἄλλο μάλιστα ἐπὶ παιδίων. ῥοῦν ἐρυθρὸν λείων μετὰ μέλιτος μί(253)ξας διάχριε ἢ στέαρ ὕειον καὶ μέλι τεττηγμένα, δίδου δὲ αὐτοῖς διακλύζεσθαι γάλα ὄνειον, ἐπιπλεῖ-

autem taedulas bovinamque medullam ubi coxeris, minutim concisas porrige. Faciunt et amygdalae amarae cum melle. Nigrefactas autem aphthas, uva passa exacinata et anisotritis cum melle illine. Tarentinus autem Heraclides, ubi exterferis, ait, farina ervi cum melle, gallam cum melle adhibe. Convenit et rhus obsoniorum cum menthae ramulis. Sit autem rhois copia quantum tribus digitis prehendi potest, menthae vero ramuli tres et rosarum folia septem et nuces pineae septem, his omnibus cum melle tritis utitor. Aut lycio ex aqua. Convenit et saex vini dulcis illita cum melle. Aut alumen et malicorium punici dulcis, aequis portionibus terito et adipe anserino mixta illinito, atque aquam calidam frequentius colluendam praebeto, ampliusque adipem anserinum admoveto. *Aliud Musae.* 4 Fructus myricae drach. sex, aluminis scissi 3 ij, oleo excepta admove. *Aliud maxime in pueris.* Rheon rubrum tritum melle mixtum illine. Aut adipem suillum et mel liquefacta. Praebeto eis etiam gargarissandum lac asininum. Quod si

Ed. Chart. XIII. [519.]

Ed. Bas. II. (253.)

στον δὲ φερομένου τοῦ σιέλου, κηκίδα καὶ στρύχνον ὄξει
 διείς, ποίησον διακλύζεσθαι, λευκοῖα ξηρὰ τρίψας μετὰ μέ-
 λιτος διάχριε. ταῦτα γράψαντι τῷ Κρίτῳ μέμψαιτ' ἂν τις
 εἰκότως ὅπερ τοῖς ἄλλοις αἰεὶ μέμφομαι, καταλέγουσιν ἐφε-
 ξῆς ἀδιορίστως βοηθήματα μὴ ἀρχομένου τοῦ πάθους προσ-
 θεῖσιν ἢ ἀναβαίνοντος ἢ καταβαίνοντος ἢ ἀκμάζοντος ἢ
 παρακμάζοντος, μήθ' ὅτι μικρὸν ἦ, καὶ ἐπιεικὲς ἢ μοχθη-
 ρὸν οὕτως, ὥς ἐξεῦχθαι τι σηπεδονῶδες αὐτῷ. τούτων γὰρ
 πῶν γεγραμμένων φαρμάκων ἓνία μὲν ἀπλούστατά ἐστιν,
 ἐπὶ παιδίων ἀρμόττοντα μάλιστα μηδεμίαν ἔχοντων διάθε-
 σιν, οἷον ὅταν ὕειον στέαρ καὶ μέλι τετηγμένα παραλαμ-
 βάνῃ, καὶ πολὺ μᾶλλον ὅταν διακλύζεσθαι ὄνειον γάλα πε-
 λεύει. ἀπλούστατον δὲ φάρμακόν ἐστι καὶ ἡ ἀνδράχνη ἐμβα-
 φθεῖσα μέλιτι καὶ διαμασώρενη καὶ τὸ διὰ τῶν φύλλων
 τῆς ἐλαίας διάκλυσμα καὶ τὸ διὰ τῆς λευκῆς μυρσίνης ὁμοίως.
 ἰσχυρότατον δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ ἰοῦ καὶ τοῦ οἴνου, καθά-
 περ γε καὶ ἡ κηκὶς ὄξει δοξαῖ τριβεῖσα καὶ διαχριομένη.
 πάνν γάρ ἰσχυρὸν τοῦτο τὸ φάρμακον, ὥσπερ καὶ τὸ διὰ

multa saliva feratur, gallam et folanum aceto diluta gar-
 garizzare facito, aut violas albas siccas cum melle tritas il-
 linito. Haec quum scripserit Crito, merito quis ei succen-
 seat, velut etiam alios semper reprehendo, qui ex ordine
 indiscriminatum auxilia recensent, non apponentes an inci-
 piente affectione aut progrediente aut decedente aut vi-
 gente aut decresciente convenient, et num parva existente
 affectione et mansueta aut adeo maligna, ut jam putredi-
 nosum quid habeat. Ex his enim quae scripsit aliqua sim-
 plicissima sunt, in pueris maxime convenientia nullam affe-
 ctionem habentibus. Velut quum adipem suillum et mel
 liquefacta assumit, et multo magis quum asininum lac col-
 luere praecipit. Simplicissimum medicamentum est et por-
 tulaca melle tineta et manducata et collutio ex foliis oleae,
 similiterque ex myrto alba. Fortissimum vero quod ex ae-
 rugine et vino constat. Quemadmodum etiam galla, acri
 aceto trita ac illita, valde enim forte hoc medicamentum,

Ed. Chart. XIII. [519.]

Ed. Bas. II. (253.)

τοῦ ἰοῦ. ἀλλ' ἐπ' ἐκείνον μὲν ὀλίγιτον τοῦ ἰοῦ. τριώβολον γὰρ εἶπεν ἐν οἴνου κοτύλης τετάρτῳ λειωθέν καὶ διακλύζομενον ἀσθενὲς γίνεται τῷ πλήθει τῆς τοῦ οἴνου μίξεως ἐκλυθέν. ἡ δὲ κηκίς ἐν ὅξει δριμύει λειωθεῖσα παχεῖα οὕτως, ὥς διαχρίεσθαι, πάνυ σφοδρὸν ἐστὶ φάρμακον, ὥσπερ γε καὶ τὸ διὰ τῆς στυπτηρίας καὶ σιδήων ῥοιᾶς γλυκείας συντιθέμενον, ὅπερ εἰ μὴ ἐμέμικτο τῷ κηκίῳ στέατι, πρὸς σηπιδόνας ἂν ἤρμοττεν ἰσχυράς. ἰσχυρὸν δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ τῆς μυρικής καρποῦ καὶ τῆς στυπτηρίας, ἀλλ' οὐχ οὕτως, ὥς τὸ διὰ τῆς κηκίδος καὶ τοῦ ὅξους. ἅπαξ δὲ μόνον καλῶς ἐποίησε προσθεῖς κατὰ λέξιν οὕτως. ἐπιπλέον δὲ φερόμενον τοῦ σιέλου κηκίδα καὶ στρύγγον ὅξει διείς ποιήσον διακλύζεσθαι. τὸ γὰρ ἐπιπλέον φέρεσθαι τὸ σίελον ἐμφαντικόν ἐστὶ τοῦ τὴν διάθεσιν εἶναι μείζονα. κάλλιον δὲ ἢ ἀντικρὺς εἰρη-^νεῖναι, νομώδους δὲ τῆς διαθέσεως γενομένης ἢ γενομένων ἐλαῶν βαθέων, ἢ τι τοιοῦτον προσγράψας.

[Περὶ τῶν ὑπ' Ἀσκληπιάδου γεγραμμένων πρὸς ἀφθας.] Καλῶς οὖν ἐποίησεν ὁ Ἀσκληπιάδης, εἰ καὶ μὴ πολλὰ φάρ-

velut etiam id quod ex aerugine constat. Verum in illo paucissima est aerugo, obolos enim tres dixit in vini quarta heminae parte terendos esse ac colluendos, debilisque fit copia mixturae vini exoluta. Gallā vero aceto acri trita, ut crassa fiat et illitioni apta, valde vehemens est medicamentum, quemadmodum etiam quod ex alumine et malicorio punici dulcis componitur, quod nisi ad adipem anserinum admixtum esset, ad putrefactiones fortes congruens esset. Forte est et quod ex myricae fructu ac alumine constat, sed non adeo velut id, quod ex galla et aceto. Semel porro tantum recte fecit apponendo in verborum serie sic. Quod si multa saliva feratur, gallam et solanum aceto diluta gargarissare facito, multam enim salivam ferri, majorem affectum esse significat. Praestabilius autem fuisset statim dixisse, quod si depascendo proserpat affectio aut ulcera profunda fiant aut ejusmodi quippiam ascripisse.

[De iis quae Asclepiades ad aphthas scripsit.] Recte igitur fecit Asclepiades, tametsi non multa medicamenta ad

Ed. Chart. XIII. [519. 520.]

Ed. Bas. II. (253.)

μακα πρὸς ἀφθας ἔγραψεν, ἀλλ' ἐπὶ γε τοῖν δυοῖν ἐν ἀρχῇ γράψας οὕτω. πρὸς ἀφθας χωρὶς νόμῃς, ἔπειτα μετὰ δύο πάλιν προσγράψας πρὸς τὰς νεμομένας ἀφθας, ἄδηκτα γὰρ ἐστὶ τὰ δύο φάρμακα τὸ μὲν ἕτερον τὸ πρότερον, ἐν ᾧ φησι, μυελὸν βόειον μέλιτι μίξας καὶ χλιάνας διάχρει, μάλιατα δὲ νηπίοις ἐστὶ χρήσιμον. τὸ δὲ ἑφεξῆς εἰρημένον στέαρ ὕειον μέλιτι [520] μίξας χρῶ. πρὸς δὲ τὰς νεμομένας ἀφθας κηκίδων ἀφειψήματι κελύσας κύαθον ἕνα καὶ μέλιτος ἴσον μίξαντα καὶ ἀναξέσαντα χρῆσθαι. ἐγὼ δὲ ἔφθασα καὶ τοῦτο καὶ ἄλλα τρία μετ' αὐτὸ γεγραμμένα, μικρὸν ἔμπροσθεν ἐν τοῖς πρὸς τὰς νόμας φαρμάκοις γράψας, καὶ γὰρ οὐδὲν ἡγοῦμαι διαφέρειν, εἴτ' ἐξ ἀφθῆς εἴτ' ἐξ ἄλλου τινὸς ἢ μετὰπτωσις εἰς τὴν νομὴν γένοιτο.

[Περὶ τῶν ὑπ' Ἀπολλωνίου γεγραμμένων πρὸς ἀφθας.] Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ἡεροφίλειος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων ὡδί πως ἔγραψε κατὰ λέξιν πρὸς τὰς λευκὰς ἀφθας. χαλκίτην ἐλαίῳ τρίψας διάχρει πτερῶ, τοῦτα

aphthas conscripsit. Veruntamen in duobus, quae in principio tradidit sic, aphthas non depascentes, deinde post duos rursus ascribens ad aphthas depascentes. Lenia enim sunt duo medicamenta, alterum quidem prius, in quo ait medullam bubulam melle mixtam ac tepefactam illinito, maxime vero pueris infantibus est commodum, alterum vero est, adipe suillo melli admixto utitor. Caeterum ad depascentes aphthas, gallarum decocti cyathum unum ac mellis tantundem miscere jubet et fervefacto uti. Verum ego tum hoc medicamentum tum alia tria post ipsum tradita, paulo ante in medicamentis ad nomas praescripti, neque enim referre puto siue ex aphthis siue ex alio quopiam transitio ad ulcus depascens contingat.

[Quae ab Apollonio ad aphthas scripta sunt.] Apollonius autem Herophili sectator in primo parabilium medicamentorum sic scripsit ad verbum. *Ad aphthas albas.* Chalcitidem oleo tritam penna illinito, hoc e vestigio sedat.

Ed. Chart. XIII. [520.]

Ed. Bas. II. (253.)

παραχοῖμα παύει. ἐπειδὴν δὲ καθαρὰ γένηται, μυρίκης καρ-
πὸν λεάνας καὶ διεῖς μελικράτω ἢ οἶνω διάχοι, μάλιστα νη-
πίοις. εἴτ' ἐφεξῆς γράφει ἄλλο καὶ μάλιστα πρὸς τὰς μελαί-
νας ἄφθας, σταφίδι ἐκγεγυγατισμένη καὶ ἀνίσω λείοις μετὰ
μέλιτος διάχοι. καὶ πάλιν ἄλλο ἐφεξῆς. χαλκάνθω κεκαν-
μένω λείω μετὰ μέλιτος χρῶ. φαίνεται γὰρ ἐπὶ τῶν κακοή-
θων τοῖς φαρμάκοις τούτοις κελύων χρῆσθαι. ἔγραψε γοῦν
κατὰ μὲν τὸ πρῶτον τῶν φαρμάκων πρὸς τὰς λευκὰς
ἄφθας, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον πρὸς τὰς μελαίνας, ἐνδεικνύ-
μενος τὸ παρὰ φύσιν τῆς χροῆς καὶ τὸ μέγεθος τοῦ πά-
θους. ἐφεξῆς δὲ προσγράψας διακλύσματα πρὸς ἄφθας, ἐπι-
φέρει κατὰ λέξιν οὕτως, οἶνω μέλανι αὐστηρῶ καὶ ὑπο-
στύφοντι διάκλυζε. ἐλαίας φύλλοις ἐν οἶνω ἐψημένοις διά-
κλυζε. μυρσίνης λευκῆς φύλλα ἀφειρήματι μετ' οἶνου παρα-
πλησίως χρῶ. ταῦτα τὰ διακλύσματα χωρὶς διορισμοῦ γε-
γραμμένα βλάβην οὐδεμίαν ἐπιφέρει. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν με-
τρίων καὶ ἐπὶ τῶν μεζόνων καὶ τῶν μεγίστων διαθέσεων
ἀρμόζει. καλῶς δὲ ἐφεξῆς ἔγραψεν ἄλλο σφόδρα ἐνεργοῦν. ἰοῦ
σκώληκος τριώβολον τρίψας ἐν οἶνου κατύλης τετάρτῳ δίδου

Postquam vero pura facta fuerit, myricae fructum tritum
et aqua mulsa aut vino dilutum illinito, maxime infantibus
est ex usu. Deinceps autem aliud scribit et maxime ad ni-
gras aphthas. Uvam passam exacinatam et anisum trita cum
melle illinito. Et rursus aliud atramento sutorio trito cum
melle utitor. Videtur sane in malignis ejusmodi medica-
mentis jubere uti. Adscripsit itaque ad primum ad aphthas
albas. Ad secundum ad nigras, ostendens per id colorem
praeter naturam et magnitudinem affectionis. Consequenter
ascribit et collutiones ad aphthas hac verborum serie. Vino
nigro austero et subastringente colluito. Oleae foliis in vino
coctis colluito. Myrti albae foliorum decocto cum vino si-
militer utere. Hae collutiones citra discrimen scriptae nul-
lum detrimentum inferunt, nam et in moderatis et in ma-
joribus et in maximis affectibus conveniunt. Recte vero
deinceps aliud valde efficax scripsit, aeruginis vermiculatae
obolos tres in vini quarta heminae parte gargarissandos

Ed. Chart. XIII. [520.]

Ed. Bas. II. (253.)

διακλύζεσθαι, εἰδ' οὕτως οἶνον διάκλυζε. τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν
 ἰσχυροτέρων ἀρμόζει, καθάπερ γε καὶ τὸ ἐφεξῆς αὐτῷ γε-
 γραμμένον ἄλμην ἐλαιῶν καὶ ὄξους ἴσον μῖξας δίδου δια-
 κλύζεσθαι, εἰδ' οὕτως οἶνον διάκλυζε. μετὰ δὲ ταῦτα μελι-
 κράτω, εἰδ' ἐξῆς ὕδατι χρῶ, ἐπὶ πᾶσι δ' ἐλαίῳ διάκλυζε.
 μετὰ ταῦτα δὲ δύο γράφει φάρμακα διαφόροις εἶδεσιν ἀφθῶν
 ἀρμόζοντα. τὸ μὲν γὰρ ὕσσωπον τριψθὲν πρὸς τὰς θερμὰς
 καὶ ἀναβιβρωσκομένας διαθέσεις καὶ καθαρὰς ἐναντιώτατόν
 ἐστίν. ἀρμόζει δὲ ταῖς ῥηπαραῖς καὶ ταῖς φλεγμονώδεσιν
 ἀφθαῖς, τὸ δ' ὀμφάκιον μετ' οἶνον ἐπιτήδειον ταῖς καθα-
 ραῖς καὶ δακνόμεναις καὶ ἀναβιβρωσκομέναις. κλεῦει δὲ τὸ
 μὲν ὀμφάκιον μετ' οἶνον τρίψαντα διακλύζεσθαι, τὸ δ' ὕσ-
 σωπον μετ' οἶνον ἢ μελικράτου. ἰσχυρὸν δὲ πάντῃ τὸ μετὰ
 ταῦτα φάρμακον, ὥς ἤδη καὶ νομάδεσιν ἀφθας ἀρμόζον,
 ᾧ συντίθῃσι, μυρικής καρπὸν ἔψων μετ' ὄξους. ἰσχυρὸν δὲ
 καὶ τὸ ἐφεξῆς αὐτῷ γεγραμμένον, ἐφ' οὗ φησι κηκίδα τρί-
 ψας, ἐν ὅξει δοιμεῖ δίδου διακλύζεσθαι. τὸ δὲ μετὰ ταῦτα
 γεγραμμένον, ἐφ' οὗ φησιν, ὅπῃ σιελίου διαιμένῳ παρα-

praebe, deinde etiam vinum colluendum praebe. Hoc enim
 in fortioribus convenit, quemadmodum etiam quod conse-
 quenter sic scriptum est, muriam olivarum et acetum pari
 mensura mixta colluenda dato, indeque vino colluito, postea
 etiam aqua mulsa et deinde aqua, in pueris autem oleum
 colluendum praebe. Post haec duo medicamenta scribit di-
 versis formis ac speciebus aphtharum congrua. Hyssopum
 enim tritum ad calidos et erosos affectus, itemque puros
 maxime contrarium est, congruit autem sordidis et inflam-
 matis aphthis. Omphacium vero cum vino aptum est puris
 et mordacitatem sentientibus ac erosis. Jabet autem ompha-
 cium cum vino tritum collui, hyssopum vero cum vino
 aut aqua mulsa. Validum valde est, quod ab his sequitur
 medicamentum, ut jam depascendo proserpentibus aphthis
 conveniat, quod ipsum componit, myricae fructum coquens
 cum aceto. Validum est et quod deinceps ab eo scriptum
 est, in quo ait, gallam tritam in aceto colluendam prae-
 be. Hoc vero quod postea sequitur, in quo ait, succo fil-

Ed. Chart. XIII. [520. 521.]

Ed. Bas. II. (253.)

πλησίως χρώ, μετὰ δὲ ταῦτα ἐλαίῳ διάκλυζε. καὶ αὐτὸ δριμύ-
καὶ δακνῶδες ἐστὶ καὶ διαφορητικόν, οὐ στυπτικόν. οὐκ ὀρ-
θῶς οὖν ἀναμέμιχται τὰ στυπτικά καὶ στρυφνὰ καὶ ἀπο-
κρουστικά τοῖς διαφορητικοῖς καὶ δριμέσιν ἄνευ διορισμοῦ
γεγραμμένα. τὸ δ' ἐφεξῆς ταῦτοις, ὅτι μὲν δι' ὅξους σκευ-
άζεται γυνναῖον ἐστίν· ὅτι δὲ οὐ προσέθηκε τῷ ὅξει τὸ
δριμύ καὶ ὅτι διὰ λίνου καρποῦ μετριώτερον γίνεται, προσ-
έθηκε δὲ αὐτῷ καὶ τὰς αἶρας, διαφορητικόν ἱκανῶς φάρ-
μακον. διὰ τοῦτο οὖν αὐτὸ καὶ πρὸς τὰ τῆς γλώττης οἰδή-
ματά φησιν ἀροῦσθαι. παραγράφῳ δὲ καὶ πᾶσαν αὐτοῦ
τὴν ῥῆσιν. λίνου καρπὸν καὶ αἶρας ἴσα τρίψας μετ' ὅξους
διάκλυζε. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ τῆς γλώττης
οἰδήματα. [521] πρῶτον δὲ πολὺν τούτων ἀπάντων φάρ-
μακον ἐφεξῆς ἔγραψε κατὰ λέξιν οὕτως. φύλλα κοκκινυηλέας
κόψας καὶ γάλακτι μίξας, οἶνῳ διάκλυζε. προσκειμένου γάρ
τῷ λόγῳ τοῦ διάκλυζε δῆλόν ἐστιν ὅτι πολλῷ τῷ γάλακτι
μίγνυσιν ὀλίγα τῶν φύλλων, ὥς εἴ γε τὰ φύλλα τῷ γά-
λακτι συλλεωθέντα φάρμακον ἐκέλευσεν εἶναι διάχριστον,

phii diluto similiter utitor, et postea oleum colluendum
dato, etiam ipsum acre et mordax est ac discussorium, non
astringens. Non recte itaque astringentia et acerba ac repul-
soria, discussoriis admixta sunt ac acribus, atque hoc nullo
discrimine adjecto. Quod vero sequitur ex aceto apparatus,
generosum est. Quoniam autem ad acetum non apposuit
acre et quoniam per semen lini moderatius evadit, adjecit
autem ipsi etiam lolium, medicamentum multum discusso-
rium, atque propterea ipsum ad linguae tumores convenire
ait. Verum ascribam omnem ipsius dictionem. Semen lini
ac lolium aequis partibus aceto trita colluito. Hoc itidem
ad linguae tumores facit. Longe lenius his omnibus medi-
camentum deinceps scripsit hoc modo. Folia pruni contusa
ac lacte permixta colluito. Quum enim adjecerit sermoni,
colluito, manifestum est quod multo lacti pauca folia ad-
miscet. Nam si folia cum lacte trita pro medicamento inun-
ctili esse jussisset, palam utique esset quod multa folia, pau-

Ed. Chart. XIII. [521.]

Ed. Bas. II. (253. 254.)

ἦν ἂν οὕτω γε δῆλον ὅτι παλλὰ μὲν τὰ φύλλα, τὸ γάλα δὲ ὀλίγον εἶναι ἐκέλευσεν. ἐφεξῆς δὲ προσγράψας διαμασητὰ πρὸς (254) ἄφθας ἐπιφέρει, ἐλαίας ἀλμάδας διάμασητέον. εὐδηλον δ' ὅτι πρῶτατον φάρμακόν ἐστιν. εἴτ' αὖθις ἐξῆς ἀνδράχνην εἰς μέλι ἀποβάπτοντα διαμασητέον. καὶ τοῦτο ὁμοίως πρῶτον ἐστι. διαφέρει δ' ἀλλήλων τὰ δύο ταῦτα τῷ τὰς μὲν ἀλμάδας καὶ στύφειν καὶ διαφορεῖν, πλεῖστον δ' ἐν αὐταῖς ἔχειν τὸ στυπτικόν. τὴν δὲ ἀνδράχνην μετὰ τοῦ μέλιτος ἀσθενέστερον εἶναι φάρμακον. ἐφεξῆς δὲ καλῶς ἐποίησεν εἰπὼν, ἐπὶ παιδίων ἀρμόττειν ἃ μέλλει λέγειν φάρμακα. γράφει δὲ περὶ αὐτῶν κατὰ λέξιν οὕτω. ὅταν παιδίον ἄφθας ἔχῃ, σεμίδαλιν καὶ μυελὸν βόειον καὶ ἄλευρον ἔψας ψάμιζε, εἰάν δὲ μὴ δύνηται θηλάζειν. ἄλλο. σπλῆνα βοὸς ἐψήσας ἐν οἴνῳ καὶ τρίψας μετὰ μέλιτος ψάμιζε, τοῦτο μὲν οὖν περιέργον τὸ φάρμακον. ἐφεξῆς δὲ καλῶς ἔγραψεν, ἀπέχου κατὰ τὴν δίαιταν δριμέων τε καὶ ἀλνκῶν καὶ ὀξέων σιτίων τε καὶ ποτῶν, εἴτα οὐκ οἶδ' ὅπως ἐφεξῆς τούτῳ γράφει κατὰ λέξιν οὕτως. χαλκάνθην λείαν κεκαυμένην μετὰ

cum vero lac esse iussisset. Deinceps porro etiam, quae mansa aphthas juvent annectit. Mandendae sunt olivae muria conditae. Manifestum est lenissimum hoc medicamentum esse. Et rursus. Portulaca melle tincta manducetur. Et hoc similiter mite est. Differunt haec duo inter se in eo, quod olivae muria conditae et astringunt et discutunt, plurimam vero in se astringendi vim habent, portulaca vero cum melle imbecillius est medicamentum. Consequenter probe fecit, quum ait in pueris convenire quae dicturus est medicamenta. Scribit vero de eis in haec verba. Ubi puerulus aphthas habeat, similaginem et medullam bubulam ac farinam coquens infanti mande, si jam ipse ab uberibus mandere nequeat. *Aliud.* Lienem bubulum in vino coquens et cum melle terens mande. Hoc medicamentum supervacaneum est, et plus aequo curiosum. Deinceps recte scripsit abstinendum circa dietam acribus et salis et acidis tum eduliis tum potibus. Deinde haud scio, quo modo in hanc sententiam scribit, chalcanthum tritum ac usum

Ed. Chart. XIII. [521.]

Ed. Bas. II. (254.)

μέλιτος διάχρηε. τοῦτο ἐχρὴν ἀνωτέρω γεγράφθαι μετὰ τῶν ἰσχυρῶν φαρμάκων.

[Τὰ ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένα πρὸς ἀφθας.] Ἐνια μὲν καὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιγένους γεγραμμένων πρὸς ἀφθας ταῦτα τοῖς προγεγραμμένοις ἐστίν, ἀλλ' ἐδοξέ μοι πᾶσαν αὐτοῦ τὴν λέξιν ἐφεξῆς γράψαι μηδὲν παραλιπόντι. γράφει οὖν οὕτως. πρὸς ἀφθας διακλύσματα μὲν ποιεῖ· ἐλαίας φύλλων ἀφέψημα ἢ μυρσίνης φύλλων λευκῆς ὁμοίως ἢ ἐλαίας κολυμβάδος ὕδωρ. ποιεῖ καὶ ἢ ἀμόργη καὶ πρασίου χυλὸς ἢ φακοῦ ἀφέψημα ἢ βάτου ἢ κύπρου ἢ ἰοῦ σκώληκος τριώβολον, ἐν οἶνου κνιδίου κοτύλης τετάρτῳ, τοῦ διακλυζέσθω. διάχριστοι δὲ ποιοῦσι καὶ αἱ πλείονες τῶν ἀναγραφησομένων στοματικῶν, ἰδιαίτερον δὲ συμφωνεῖ ταῦτα. 4 σχιστῆς, ῥόδων ἄνθη ἴσα, μυρίνης καρποῦ τὸ διπλοῦν, ξηροῖς χρῶ. ἢ λίβανόν, γλυκυρρίζης χυλὸν ἴσα, κηκίδος, σμύρνης, ἀνίσου ἀνὰ ὀλίγον, σὺν προτρόπῳ περὶχρηε, ἄλλο. μάνναν καὶ

cum melle illinito. Hoc enim medicamentum superius scribere oportuit cum aliis validis medicamentis.

[Quae Archigenes scripsit ad aphthas.] Quaedam ex his quae Archigenes ad aphthas scripsit eadem sunt eum praescriptis. Verum visum est mihi ex ordine omnem ipsius sermonem ascribere, ita ut nihil ex eo relinquam. Scribit igitur sic. *Ad aphthas collutiones faciunt.* Foliorum oleae decoctum. Aut foliorum myrti albae eodem modo. Aut aqua olivae muriae innatantis. Facit et amurca et marrubii succus aut lentis decoctum, seu rubi aut ligustri aut aeruginis vermiculatae obolos tres, in vini cnidii quarta heminae parte dissolutos colluat. *Illitiones autem faciunt pleraque ex descriptis stomaticis medicamentis, privatim autem congruunt haec.* 4 Aluminis scissi, florum rosarum, aequales partes, fructus myricae duplum, utere sicis. Aut thus et glycyrrhizae succum aequis portionibus, gallae, myrrhae, anisi, singulorum parum quid, cum vino notropo illine. *Alind.* Mannam et salem pari pondere

Ed. Chart. XIII. [521. 522.]

Ed. Basf. II. (254.)

ἄλλας ἴσα ξηρὰ διὰ πτεροῦ κατάψα. ἄλλο. τρυγί οἴνου χλυ-
 κέος σὺν μέλιτι κατάχρει. ἄλλο. μίσυ καὶ στυπτηρίαν καὶ
 ῥοὺν σὺν μέλιτι. ἢ χαλκίτιν μετ' ἐλαίου πτεροῦ διάχρει, ἀγα-
 θὸν σφόδρα. ἢ ἐλαίας φύλλα μετ' ἐλαίου διάχρει. ὅταν δὲ
 καθαρῇ, μυρικής καρπῶ σὺν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ διάχρει. ἢ
 ἀποσμῆξας ὀροβίνῳ καὶ μέλιτι καὶ κηκίδι μετὰ μέλιτος προσ-
 ἄπτου. ἢ μυρικής σπέρμα καὶ σχιστῆς τὸ γ'. μετ' ἐλαίου
 διάχρει, τοῦτο καὶ πρὸς νομάς ποιεῖ. ἢ στέαρ ὕειον ἢ χή-
 νειον ἔμπασον μάννα καὶ διάχρει. ἢ κηκίδα λεῖαν μετ' ἐλαίου.
 ἢ στυπτηρία ὑγρὰ ἀνιεμένη. ἢ φύλλα κύπρου διαμασάσθω-
 σαν. ἢ λυκίου ῥίζαν ξηρὰν παράπτου. ἢ θαλλία λεῖα μετὰ
 μέλιτος. ἢ κηκίδα μεθ' ἁλῶν. ἐὰν δὲ ἐπιταθῇ καὶ νέμῃται
 σπηδονικῶς, διακλύσμασι μὲν καὶ ἀναγαρογαρίσμασι χρηστέον
 τοῖς πρὸς ἄφθας τοῖς εὐτονωτέροις. ἰδίως δὲ ἄλμην συνεχέ-
 στερον, ἢ ἱερὰν βοτάνην ὕδατι ἢ οἴνῳ ἐναφειψήσας δὸς δια-
 κλύζεσθαι ἢ ἀναγαρογαρίζεσθαι. διακλύσμασι μὲν τῶν πρὸς
 ἄφθας τοῖς εὐτονωτέροις· ἰδίως δὲ [522] κέρας ἐλάφειον

ficca, per pennam adhibetó. *Aliud*. Faecem vini dulcis cum
 melle illinito. *Aliud*. Misy et alumen et rhoem cum melle,
 aut chalcitidem cum oleo, per pennam illinito, vehementer
 bonum est. Aut oleae folia cum oleo illinito. Postquam
 vero repurgatae fuerint, myricae fructum cum aqua mulla
 aut vino illine. Aut ubi cum ervi farina et melle exter-
 feris, gallam cum melle adhibe. Aut myricae semen et alu-
 minis tertiam partem cum oleo illine. Hoc etiam ad no-
 mas facit. Aut adipem suillum aut anserinum manna in-
 sperfa illinito. Aut gallam tritam cum oleo. Aut liquidum
 alumen dilutum. Aut ligustri folia manducent. Aut lycii
 radicem aridam adhibe. Aut oleae germina trita ex melle.
 Aut gallam cum sale. Si vero extendatur affectio et ser-
 pendó putredinose depascat, collutionibus quidem et gar-
 garismis utendum est ad aphthas descriptis fortioribus, pri-
 vatim autem muria frequentius colluenda est. Aut herbam
 sacram aqua aut vino incoctam colluendam aut gargaris-
 sandam dato. Illitionibus etiam ad aphthas descriptis for-
 tioribus utantur, privatim vero cornu cervi tritum affrica-

Ed. Chart. XIII. [522.]

Ed. Bas. II. (254.)

λεάντας παράτριβε. ἢ χαλκάνθη ὀπτῇ λείᾳ μετὰ μέλιτος. ἢ
 ἰῶ χαλκοῦ ἢ λεπίδι μετὰ μέλιτος. ἀκρῶς παιεῖ πρὸς νομάς
 μαράθρου ῥίζης κικανμένης σποδός. ταῦτα πρὸς ἀφθας ὁ
 Ἀρχιγένης ἔγραψεν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ φαρμάκων, ὀλίγον
 δεῖν ἅπαντα καὶ τοῖς ἄλλοις γεγραμμένα. τί δὴ ποῦ οὖν
 ἠξιώσα δις γράψαι ταῦτα καίτοι φυλαττόμενος οὕτως πράτ-
 τειν; ὅτι καὶ τὸν Ἀρχιγένην τῶν ἄλλων ἐπιστάμενος ἀξιο-
 λογώτερον, ἐν τῷ τὰ κοινὰ μετὰ τῶν οἰκείων γράφειν διο-
 ρισμῶν, εὐόρων καὶ αὐτὸν ἐν πολλοῖς ἀμελοῦντα τῆς τοι-
 αύτης διδασκαλίας. νῦν οὖν ἐφεξῆς ἅπαντα χύδην ῥίπτει τὰ
 βοηθήματα, μετὰ τὸ συνεχὲς ἀλλήλοις εἰρημένα πρᾶτότατα
 τε καὶ δριμύτατα. τί γὰρ ὁμοίον ἰὸς ἔχει φακοῦ καὶ βάτου
 καὶ κύπρου ἀφεψήματι; τί δὲ κηκίς στέατι κηνεῖῳ καὶ ὑεῖᾳ;
 δριμὺ μὲν γὰρ καὶ διαβρωτικόν, ἰσχυρῶς τε ξηραῖνον φάρ-
 μακόν ἐστιν ὁ ἰὸς· βάτος δὲ καὶ κύπρος καὶ φακὸς ἐλα-
 χίστην ἔχει στύψιν. οὕτω δὲ καὶ ἡ κηκίς ἰσχυρότατα στυ-
 φουσα τὴν ἐναντίαν ἔχει δύναμιν ὑεῖῳ τε καὶ κηνεῖῳ στέατι.

Aut atramentum sutorum tostum tritum cum melle. Aut
 aeruginem aeris, sive squamam cum melle. Summe facit ad
 nomas foeniculi radicis ustae cinis. Haec ad aphthas Ar-
 chigenes in primo de medicamentis scripsit, quae parum
 abest, ut omnia etiam aliis sint scripta. Quid igitur ope-
 rae pretium duxi eadem bis scribere, quamvis caverim ne
 hoc facerem? Quod sane et Archigenem, quem scimus ma-
 jore quam alios dignitate, etiam communia cum propriis
 discriminebus scribere posse, videbam nunc ipsam in pluri-
 bus ejusmodi doctrinae negligentem. Nunc enim omnia con-
 fusim projicit auxilia, una cum hoc quod continenter in-
 ter se scribendo commisceuit lenissima et acerrima. Quid
 enim simile habet aerugo ad lentis et rubi ac cypri de-
 coctum? quid galla simile adipi anserino aut suillo? Acre
 enim et erodens fortiterque resiccans medicamentum est
 aerugo, rubus autem et cyprus et lens paucissimam habent
 astringendi facultatem. Sic etiam galla fortissime astringens,
 contrariam vim habet suillo ac anserino adipi. Quin et

Ed. Chart. XIII. [522.]

Ed. Bas. II. (254.)

γέγραπται δὲ ἐφεξῆς ἀλλήλων, καθάπερ τὰ πρότερα καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὅσα ἐμνημόνευσε, τὴν αὐτὴν ἀταξίαν ἔχει. βέλτιον δ' ἦν, ὥσπερ ἅπαξ πον κατὰ τὸν λόγον ἔφη, τοῦτο καὶ πρὸς νομὰς ποιεῖ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τῶν ἄλλων διορίσαι προσγράψαντα, τοῦτο μὲν βρέφειν ἢ παισὶν ἀρμόττειν εἰπόντα, τουτὶ δὲ τοῖς τελείοις καὶ τουτὶ μὲν ἀρχομέναις ἢ μετρίαις ἀφθαις, τουτὶ δὲ ἀκμαζούσαις ἢ ἰσχυραῖς, ἀπάντων δὲ μᾶλλον ἦτοι διαπύροις καὶ θερμαῖς ἢ ψυχροτέραις μᾶλλον· καὶ τῶν διαπύρων τουτὶ μὲν ταῖς ἐρυθροτέραις, τουτὶ δὲ ταῖς ξανθοτέραις. αἱ μὲν γὰρ τὸ φλεγμονῶδες, αἱ δὲ τὸ ἐρυσιπελατώδες ἔχουσιν, ὥσπερ γε πάλιν αἱ μὴ διάπυροι φλεγμαντικαὶ τοῦπίναν εἶδιν, καθάπερ τῶν χρονίζουσῶν ἐστὶ τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ κακίαν ἐπικτῶνται. διαγνώσονται δ' ἅπασαι ῥαδίως ὅψει τε ἅμα καὶ ἀφῇ, τῇ μὲν ὅψει διὰ τῶν χρωμάτων καθότι λέλεται μοι καὶ νῦν. αἱ μὲν γὰρ ἐρυθρότεραι τὸν αἱματικὸν ἐπικρατεῖν ἐνδείκνυνται χυμὸν, αἱ δὲ ξανθότεραι τὸν πικρόχολον, ὥσπερ γε πάλιν αἱ μὲν λευκαινόμεναι τὸν φλεγματικώτερον

deinceps ab eo scripta, planeque omnia quorum mentionem facit, eandem confusionem perturbati ordinis habent. Praestabat autem velut semel alicubi in sermone apponendo dixit, hoc etiam ad nomas facit, eodem modo etiam alia distinxisse, ut ascriberet videlicet, hoc quidem infantibus ac pueris convenit, hoc vero perfectis, et hoc incipientibus aut moderatis aphthis, hoc autem vigentibus et fortibus, maxime vero omnium aut inflammatis et calidis aut magis frigidioribus, et ex inflammatis hoc quidem rubicundioribus, hoc vero flavioribus, aliae enim ex sanguine, aliae ex flava bile inflammationem habent, quemadmodum illae rursus non inflammatae pituitosae in totum existunt, quemadmodum aliquae ex inveteratis, humoris atrae bilis malignitatem acquirunt. Cognoscuntur hae omnes facile visu simul et tactu. Visu quidem ex coloribus, quemadmodum etiam nunc dictum est, rubicundiores enim sanguineum humorem praevalere ostendunt, flaviores autem amaram bilem, quemadmodum rursus albescentes pituitosiores, live-

Ed. Chart. XIII. [522.]

Ed. Bal. II. (254.)

αἱ δὲ πελιδινοῦμεναι τε καὶ μελανοῦμεναι τὸν μελαγχολικόν.
ὁ γὰρ ταῦτα διορισάμενος ἐπιστάμενός τε τὴν ἐκάστου τῶν
ἀπλῶν φαρμάκων δύναμιν, ὥς ἐν τῇ αὐτῶν διδασκαλίᾳ γέ-
γραπται, καθ' ἑκάστον εἶδος ἀφθης ἐπιστήσαιοτο χορῆσθαι
τοῖς τε ἀπλοῖς καὶ συνθέτοις φαρμάκοις, ὥς πολλάκις ἤδη
προεῖρηται. συνεπισκέψεται δὲ καὶ τὰς τῶν σωμάτων φύσεις,
εἰ καὶ μαλακαὶ τὲ εἰσι καὶ ὑγραὶ, καθάπερ ἐπὶ παίδων εὐ-
νούχων τε καὶ γυναικῶν ἢ σκληραὶ τε καὶ ξηραὶ, καθάπερ
ἐπὶ τῶν ἀλιέων καὶ ναυτῶν καὶ κυνηγετῶν καὶ γεωργῶν.
τοῖς γὰρ ἰσχυρότεροις σώμασι τὰ ἰσχυρότερα προσάξεις φάρ-
μακα, τοῖς δ' ἀσθενέστεροις τὰ μαλακώτερα. ἐγὼ δὲ ἐπὶ
μὲν τῶν βρεφῶν, ὅσα ψωμίζουσιν αἱ τροφοὶ, φακὴν μετὰ
βραχέος ἄρτου καὶ μνελοῦ ἐλαφείου ἢ μοσχείου δίδωμι. μί-
γνυμι δὲ τῇ τροφῇ καὶ μήλων κνδωνίων ἢ τῶν ἄλλων ὅσα
στυφί, καθάπερ ἐν Ῥώμῃ τὰ πιστιανὰ καλούμενα καὶ τῶν
τοιούτων ἀπίων, οὖων τε καὶ μεσπῖλων καὶ κράνων καὶ ποτε
καὶ θριδακίνης καὶ σέρως καὶ στρόγγυου καὶ ἀνδράχνης μί-
γνυμι τῷ ψωμίσματι, διαπύρου τῆς ἀφθης ὑπαρχούσης. εἰ

scentes et nigrescentes atrae bilis succum. Qui enim haec
rite discreverit, noveritque amplius singulorum simplicium
medicamentorum facultatem, quemadmodum in libris de ip-
sis a me scriptum est, is in unaquaque aphthae specie tum
simplicibus tum compositis uti sciet velut jam saepe est
praedictum. Considerabit autem simul et corporum natu-
ras, num molles sint et humidae velut in pueris, eunuchis
et mulierculis, an durae et aridae velut in piscatoribus ac
nautis et venatoribus atque agricolis. Fortioribus enim
corporibus fortiora adhibebis medicamenta, debilioribus mol-
liora. Ego porro infantibus, quibus nutrices cibum man-
dunt, lentem cum modico pane et medulla cervi aut vi-
tuli praebeo. Admisceo etiam cibis ex malis cotoneis at-
que aliis, quae astringunt, velut Romae cestiana appellata.
Quin et ex pyris addo, sorbisque ac mespilis et cornis.
Quandoque etiam de lactuca et seride ac folano et portu-
laca in cibos qui manduntur permisceo si aphtha fuerit

Ed. Chart. XIII. [522. 523.]

Ed. Bas. II. (254. 255.)

δὲ μὴ ψαμίζεσθαι ἔτι δύναται, τὴν τροφὴν ἐπὶ ταῖς τοιούτοις διαιτῶ μετ' εὐπεψίας δηλονότι. καὶ μέντοι καὶ διαχρίω τὰ βρέφη φαρμάκοις, εἰ μὲν ὑπερύθρονες βλέπωμι τὰς ἀφθὰς, ἐν ἀρχῇ μὲν τοῖς μετριώτατα στυφουσί τε καὶ ψύχουσιν· [523] ἐφεξῆς δὲ τοῖς διαφοροῦσιν ἀδήκτως· εἰ δὲ ὑποξάνθους, τοῖς αὐτοῖς μὲν, ἀλλὰ μᾶλλον ψύχουσι· εἰ δὲ φλεγματικώτερας, τοῖς στυπτικοῖς· εἰ δὲ μελαινομένους, ταῖς διαφοροῦσι γενναιότερον. ἐπὶ δὲ τῶν μειζόνων παιδίων ταῖς ὁμοιογενέσι δυνάμεσι τῶν φαρ(255)μάκων χρώμενος ἐπιτείνω τὴν δύναμιν αὐτῶν, ὥσπερ γε καὶ τὰ τέλεια καὶ σκληρὰ σώματα ταῖς καθ' ἑκάστον ὥν εἶπον ἰσχυροτάταις. ἤρκεσε δέ μοι διαπαντός ἐπὶ τούτων μίσυι χοῆσθαι μετ' οἶνον στυφοντος, ἐπιτείνοντί τε καὶ ἀνιέντι τὴν δύναμιν αὐτοῦ. τὸ δὲ μᾶλλον ἢ ἤττον στυφαίν τὸν οἶνον καὶ τὸ παχύτερον ἢ ὑγρότερον ἐργάζεσθαι τὸ σκευασθέν, ἐκ τῆς τοῦ μίσυος τε καὶ οἶνου μίξεως γίνεται, εἰ δὲ ὑπερὰ ἢ ἄφθᾳ ἐπιφαίνοιτο, σὺν οἶνομέλιτι τριβῶ τὸ μίσυον. τοῖς δὲ ἰσχυροτέροις ἢ κατὰ τὸ μίσυον φαρμάκων χορῆσουσιν ὁ ἰὸς ὁμοίως σὺν οἶνῳ τε καὶ

inflammata. Quod si non adhuc quid mandi queat, nutritionem ejusmodi vietu alo, eique simul bonam concoctionem prospicio. Veruntamen etiam infantes medicamentis illino, si quidem subrubras videro aphthas, in principio quidem iis, quae moderatissime astringunt ac frigefaciunt, deinde vero iis, quae citra mordacitatem discentiunt; si vero subflavas videro, iisdem quidem utor, sed magis refrigerantibus; si vero pituitosiores astringentibus; si nigrescentes difeussoriis generosioribus. Caeterum in majoribus pueris ejusdem generis facultatibus medicamentorum utor, auctis tantum viribus ipsorum. Quemadmodum sane etiam in perfectis et duris corporibus singulis relatis facultatibus fortissimis utor. Placebat autem mihi in his per omnia misyos usus cum vino astringente, quod tum intendit tum remittit vim suam, prout magis aut minus vinum fuerit astringens et prout crassius aut liquidius efficitur medicamentum ex misyos ac vini mixtura. Quod si sordida appareat aphtha, misy cum vino mulso tero. Iis vero qui

Ed. Chart. XIII. [523.]

Ed. Bas. II. (255.)

οἶνομέλιτι χρήσιμος ὑπάρχει. διακριτέον δὲ δηλονότι τοῖς τοιούτοις φαρμάκοις τὰ πεπανθότα μόρια τοῦ στόματος, ἀγαθὸν δὲ εἰς ταῦτα φάρμακόν ἐστι χαλκίτις ἐλαίῳ λειωθεῖσα. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα δραστήρια, μέτρια δὲ καὶ μάλιστα πρὸς τὰς ἀρχομένας διαθέσεις ὀμφάκιον σὺν οἶνῳ καὶ οἶνομέλιτι καὶ ῥόδῳ ὁμοίως. ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων ἀρκεῖ καὶ τῶν ῥόδων τὸ ἄνθος καὶ αὐτὰ τὰ ῥόδα ξηρὰ καὶ τὰ διακλύσματα διὰ τῶν μετρίως στυφόντων ἐπὶ τῆς ἡλικίας τε καὶ φύσεως τῶν ταιούτων σωμάτων. ἐνὶ δὲ λόγῳ αἱ μέτρια μὲν ἀφθαι μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀπαλῶν σωμάτων μετρίων χοήζουσι φαρμάκων· αἱ δὲ ἰσχυραὶ καὶ μάλιστα ἐπὶ σκληρῶν σωμάτων ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων θεραπεύονται. ἰσχυρὰ δὲ δηλονότι λέγω φάρμακα τὰ τε ἰσχυρῶς στύφοντα καὶ δάκνοντα· καθάπερ γὰρ μέτρια τὰ μηδὲλως μὲν δάκνοντα, μετρίαν δὲ στύψιν ἔχοντα. γίνεται δὲ καὶ πὶ τούτων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν ἐμπροσθεν εἴρηται, σύνθετα φάρμακα καὶ πολλάκις ἐκ τῶν ἐναντίων, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ δι' ἐλαίου τε καὶ χαλκίτιος. αὐτὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ τοῦλαιον ἐναντιωτάτων ἐστὶ τῇ διαθέσει τῆς ἀφθῆς, ὥσπερ γὰρ

fortioribus quam misy est medicamentis opus habent, aerugo similiter cum vino et vino mulso utilis existit. Minuendae autem sunt ex his medicamentis affectae oris partes. Commodum est etiam medicamentum ad hanc rem chalcitis oleo trita. Atque haec quidem efficaciora. Moderata vero et maxime ad incipientes affectiones omphacium cum vino et vino mulso. Similiter etiam rhus. In pueris sufficit rosarum flos et ipsae rosae siccae et collutiones moderate astringentes pro aetatis et naturae ejusmodi corporum ratione. Et in summa moderatae aphthae maxime in teneris corporibus moderatis medicamentis opus habent, fortes vero et maxime in duris corporibus a fortioribus curantur. Fortia medicamenta dico tum quae fortiter astringunt tum quae mordent, sicut sane moderata, quae haud omnino quidem mordent, parum autem astringunt. Fiunt porro etiam in his, velut in aliis prius dictum est affectionibus, composita medicamenta, et saepe etiam ex contrariis, quale est quod ex oleo et chalcitide constat. Ipsum equidem olenum per se infestissimum est aphthae affectui,

Ed. Chart. XIII. [523.]

Ed. Bas. II. (255.)

καὶ ἡ χαλκίτις, ἐπειδὴ τὸ μὲν ὑγραίνει τε καὶ ὑνπαίνει, δάκνει δὲ σφοδρῶς ἡ χαλκίτις, ἡ δὲ μίξις αὐτῶν ὅταν σύμμετρος γένηται, κάλλιστον ἀποτελεῖ φάρμακον. ὥσπερ οὖν ἐκ κηρωτῆς τε καὶ ἰοῦ σαρκωτικὸν ἐδείκνυτο γίνεσθαι φάρμακον, ἀμφοτέρων ἐναντίων ὑπαρχόντων σαρκώσει, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἔξ ἑλαίου τε καὶ χαλκίτεως ἐπιτήδειον γίνεται φάρμακον. εἰ δὲ εἰς σηπιδονῶδες τραπῇ, ἐλκώσεις τε ποιήσει, οὔτε ἄφθαν ἔτι προσήκει τὸ πάθος ὀνομάζειν, οὔτε τὰς τοιαύτας διαθέσεις ἰώμενα φάρμακα τοῖς πρὸς τὰς ἄφθας χρησίμοις ἐγκύταριθμεῖν, ὥσπερ οὐδὲ τοῖς ἐρυσιπέλατα ἰωμένοις τὰ διαφοροῦντα γενναίως, ὅσα διὰ τῆς τῶν ψυχόντων φαρμάκων προσαγωγῆς ἐγένετο πελιδνὰ καὶ σκληρὰ μόρια, μεταπεσόντα πρὸς σκληρῶδη διάθεσιν ἐκ τῆς ἐρυσιπέλατῶδους. ἀμέλει καὶ τῷ ἀδιορίστω τῶν τοιοῦτων γραφῶν ἀπατώμενοί τινες ἐρυσιπέλασί τε τὰ θερμὰ καὶ διαφορητικὰ φάρμακα, ταῖς τε ἄφθαις τὰ πρὸς σηπιδόνας ἀρμόττοντα προσφέροντες οὐ μικρὰς ἐργάζονται τὰς βλάβας.

velut etiam chalcitis, quandoquidem alterum quidem humectat et sordidum facit, mordet autem vehementer chalcitis, verum mixtura ipsorum, ubi fuerit moderata, optimum medicamentum efficit. Quemadmodum igitur ex cerato et aerugine incarnans effici medicamentum ostensum est, quum tamen ambo incarnationi contraria existant, eadem ratione ex oleo et chalcitide aptum medicamentum efficitur. Si vero in putredinem aphtha vertatur et exulcerationes faciat, neque aphtham amplius affectionem nominare convenit, neque medicamenta ejusmodi affectus curantia inter ea quae aphthis commoda sunt connumerare. Quemadmodum neque inter erysipelata sanantia recte connumerantur ea, quae praeclare discutunt lividas et duras partes, ex frigidiorum medicamentorum adhibitione tales factas et jam ad induratum in scirrhum affectionem ex erysipelate delapsas. Profecto enim, qui ejusmodi scripturarum indiscriminata incertitudine decepti, erysipelatis calida et discussoria medicamenta, aphthis autem ea quae putrefactis conveniunt adhibent, non parum detrimenti inducunt.

LIPSIÆ

LITERIS GUILIELMI HAACK.

CONTENTA TOMI XII.

De simplicium medicamentorum

temperamentis ac facultatibus lib. VII. 1— 82.

— — — — — VIII. 83— 158.

— — — — — IX. 159— 244.

— — — — — X. 245— 309.

— — — — — XI. 310— 377.

De compositione medicamentorum

secundum locos lib. I. 378— 497.

— — — — — II. 498— 598.

— — — — — III. 599— 695.

— — — — — IV. 696— 803.

— — — — — V. 804— 893.

— — — — — VI. 894— 1007.
